॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ವಿನಯಪಿಟಕೇ

ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ-ಅಟ್ಠಕಥಾ (ಪಠಮೋ ಭಾಗೋ)

ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾ

ಯೋ ಕಪ್ಪಕೋಟೀಹಿಪಿ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ।
ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅತಿದುಕ್ಕರಾನಿ।
ಖೇದಂ ಗತೋ ಲೋಕಹಿತಾಯ ನಾಥೋ।
ನಮೋ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕಸ್ಸ ತಸ್ಸ॥

ಅಸಮ್ಬುಧಂ ಬುದ್ಧನಿಸೇವಿತಂ ಯಂ।
ಭವಾಭವಂ ಗಚ್ಛತಿ ಜೀವಲೋಕೋ।
ನಮೋ ಅವಿಜ್ಜಾದಿಕಿಲೇಸಜಾಲ-
ವಿದ್ಧಂಸಿನೋ ಧಮ್ಮವರಸ್ಸ ತಸ್ಸ॥

ಗುಣೇಹಿ ಯೋ ಸೀಲಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾ-
ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣಪ್ಪಭುತೀಹಿ ಯುತ್ತೋ।
ಖೇತ್ತಂ ಜನಾನಂ ಕುಸಲತ್ಥಿಕಾನಂ।
ತಮರಿಯಸಙ್ಘಂ ಸಿರಸಾ ನಮಾಮಿ॥

ಇಚ್ಚೇವಮಚ್ಚನ್ತನಮಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ।
ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ರತನತ್ತಯಂ ಯಂ।
ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಂ ವಿಪುಲಂ ಅಲತ್ಥಂ।
ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ಹತನ್ತರಾಯೋ॥

ಯಸ್ಮಿಂ ಠಿತೇ ಸಾಸನಮಟ್ಠಿತಸ್ಸ।
ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸುಸಣ್ಠಿತಸ್ಸ।
ತಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಂ ವಿನಯಂ ಅಮಿಸ್ಸಂ।
ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಾನುಭಾವಂ॥

ಕಾಮಞ್ಚ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಾಸಭೇಹಿ।
ಞಾಣಮ್ಬುನಿದ್ಧೋತಮಲಾಸವೇಹಿ।
ವಿಸುದ್ಧವಿಜ್ಜಾಪಟಿಸಮ್ಭಿದೇಹಿ ।
ಸದ್ಧಮ್ಮಸಂವಣ್ಣನಕೋವಿದೇಹಿ॥

ಸಲ್ಲೇಖಿಯೇ ನೋಸುಲಭೂಪಮೇಹಿ।
ಮಹಾವಿಹಾರಸ್ಸ ಧಜೂಪಮೇಹಿ।
ಸಂವಣ್ಣಿತೋಯಂ ವಿನಯೋ ನಯೇಹಿ।
ಚಿತ್ತೇಹಿ ಸಮ್ಬುದ್ಧವರನ್ವಯೇಹಿ॥

ಸಂವಣ್ಣನಾ ಸೀಹಳದೀಪಕೇನ।
ವಾಕ್ಯೇನ ಏಸಾ ಪನ ಸಙ್ಖತತ್ತಾ।
ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಂ ಅಭಿಸಮ್ಭುಣಾತಿ।
ದೀಪನ್ತರೇ ಭಿಕ್ಖುಜನಸ್ಸ ಯಸ್ಮಾ॥

ತಸ್ಮಾ ಇಮಂ ಪಾಳಿನಯಾನುರೂಪಂ।
ಸಂವಣ್ಣನಂ ದಾನಿ ಸಮಾರಭಿಸ್ಸಂ।
ಅಜ್ಝೇಸನಂ ಬುದ್ಧಸಿರಿವ್ಹಯಸ್ಸ।
ಥೇರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ಸಮನುಸ್ಸರನ್ತೋ॥

ಸಂವಣ್ಣನಂ ತಞ್ಚ ಸಮಾರಭನ್ತೋ।
ತಸ್ಸಾ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಂ ಸರೀರಂ।
ಕತ್ವಾ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ತಥೇವ।
ಕುರುನ್ದಿನಾಮಾದಿಸು ವಿಸ್ಸುತಾಸು॥

ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತೋ।
ಯೋ ಯುತ್ತಮತ್ಥಂ ಅಪರಿಚ್ಚಜನ್ತೋ।
ತತೋಪಿ ಅನ್ತೋಗಧಥೇರವಾದಂ।
ಸಂವಣ್ಣನಂ ಸಮ್ಮ ಸಮಾರಭಿಸ್ಸಂ॥

ತಂ ಮೇ ನಿಸಾಮೇನ್ತು ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ।
ಥೇರಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಮಜ್ಝಿಮಾ ಚ।
ಧಮ್ಮಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ತಥಾಗತಸ್ಸ।
ಸಕ್ಕಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಪತಿಮಾನಯನ್ತಾ॥

ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮೋ ವಿನಯೋ ಚ ವುತ್ತೋ।
ಯೋ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೇಹಿ ತಥೇವ ಞಾತೋ।
ಸೋ ಯೇಹಿ ತೇಸಂ ಮತಿಮಚ್ಚಜನ್ತಾ।
ಯಸ್ಮಾ ಪುರೇ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಅಕಂಸು॥

ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ।
ತಂ ವಜ್ಜಯಿತ್ವಾನ ಪಮಾದಲೇಖಂ।
ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಗಾರವಾನಂ।

ಯಸ್ಮಾ ಪಮಾಣಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ॥

ತತೋ ಚ ಭಾಸನ್ತರಮೇವ ಹಿತ್ವಾ।
ವಿತ್ಥಾರಮಗ್ಗಞ್ಚ ಸಮಾಸಯಿತ್ವಾ।
ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಸಬ್ಬಮಸೇಸಯಿತ್ವಾ।
ತನ್ತಿಕ್ಕಮಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ॥

ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾನಂ ವಚನಾನಮತ್ಥಂ।
ಸುತ್ತಾನುರೂಪಂ ಪರಿದೀಪಯನ್ತೀ।
ಯಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಹೇಸ್ಸತಿ ವಣ್ಣನಾಪಿ।
ಸಕ್ಕಚ್ಚ ತಸ್ಮಾ ಅನುಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾತಿ॥

ಬಾಹಿರನಿದಾನಕಥಾ

ತತ್ಥ **ತಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಂ ವಿನಯ**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಿನಯೋ ತಾವ ವವತ್ಥಪೇತಬ್ಬೋ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ - "ವಿನಯೋ ನಾಮ ಇಧ ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತ"ನ್ತಿ। ಸಂವಣ್ಣನತ್ಥಂ ಪನಸ್ಸ ಅಯಂ **ಮಾತಿಕಾ** -

ವುತ್ತಂ ಯೇನ ಯದಾ ಯಸ್ಮಾ, ಧಾರಿತಂ ಯೇನ ಚಾಭತಂ।
ಯತ್ಥಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚೇತಮೇತಂ ವತ್ವಾ ವಿಧಿಂ ತತೋ॥

ತೇನಾತಿಆದಿಪಾಠಸ್ಸ, ಅತ್ಥಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ।
ದಸ್ಸಯನ್ತೋ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿನಯಸ್ಸತ್ಥವಣ್ಣನನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವುತ್ತಂ ಯೇನ ಯದಾ ಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಇದಂ ತಾವ ವಚನಂ "ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿವಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಇದಞ್ಹಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖವಚನಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವತ್ತಬ್ಬಮೇತಂ "ಇದಂ ವಚನಂ ಕೇನ ವುತ್ತಂ, ಕದಾ ವುತ್ತಂ, ಕಸ್ಮಾ ಚ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ? ಆಯಸ್ಮತಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನ ವುತ್ತಂ, ತಞ್ಚ ಪನ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಾಲೇ।

ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾ

ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿ ನಾಮ ಚೇಸಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಞ್ಚಸತಿಕ**ಸಙ್ಗೀತಿಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ವುತ್ತಾ, ನಿದಾನಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ಪನ ಇಧಾಪಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಞ್ಹಿ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಸುಭದ್ದಪರಿಬ್ಬಾಜಕವಿನಯನಾ ಕತಬುದ್ಧಕಿಚ್ಚೇ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಉಪವತ್ತನೇ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನೇ ಯಮಕಸಾಲಾನಮನ್ತರೇ ವಿಸಾಖಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಲೋಕನಾಥೇ, ಭಗವತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಸತ್ತಾಹಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ, ಸುಭದ್ದೇನ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೇನ "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ, ಮಾ ಸೋಚಿತ್ಥ, ಮಾ ಪರಿದೇವಿತ್ಥ, ಸುಮುತ್ತಾ ಮಯಂ ತೇನ ಮಹಾಸಮಣೇನ; ಉಪದ್ದುತಾ ಚ ಹೋಮ - 'ಇದಂ ವೋ ಕಪ್ಪತಿ, ಇದಂ ವೋ ನ ಕಪ್ಪತೀ'ತಿ! ಇದಾನಿ ಪನ ಮಯಂ ಯಂ ಇಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ ನ ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೩೭; ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೩೨) ವುತ್ತವಚನಮನುಸ್ಸರನ್ತೋ "ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ

ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ ಅತೀತಸತ್ಥುಕಂ ಪಾವಚನನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಪಕ್ಖಂ ಲಭಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇಯ್ಯುಂ, ಯಾವ ಚ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ ತಿಟ್ಠತಿ ತಾವ ಅನತೀತಸತ್ಥುಕಮೇವ ಪಾವಚನಂ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

'ಯೋ ವೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ದೇಸಿತೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ , ಸೋ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಸತ್ಥಾ'ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೧೬)।

"ಯಂನೂನಾಹಂ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯೇಯ್ಯಂ, ಯಥಯಿದಂ ಸಾಸನಂ ಅದ್ಧನಿಯಂ ಅಸ್ಸ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ।

ಯಂ ಚಾಹಂ ಭಗವತಾ -

'ಧಾರೇಸ್ಸಸಿ ಪನ ಮೇ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಾಣಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ನಿಬ್ಬಸನಾನೀ'ತಿ ವತ್ವಾ ಚೀವರೇ ಸಾಧಾರಣಪರಿಭೋಗೇನ ಚೇವ,

'ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ; ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ'ತಿ -

ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ನವಾನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಛಳಭಿಞ್ಞಾಪ್ಪಭೇದೇ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಅತ್ತನಾ ಸಮಸಮಟ್ಠಪನೇನ ಚ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ, ತಸ್ಸ ಕಿಮಞ್ಞಂ ಆಣಣ್ಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ನನು ಮಂ ಭಗವಾ ರಾಜಾ ವಿಯ ಸಕಕವಚಇಸ್ಸರಿಯಾನುಪ್ಪದಾನೇನ ಅತ್ತನೋ ಕುಲವಂಸಪ್ಪತಿಟ್ಠಾಪಕಂ ಪುತ್ತಂ 'ಸದ್ಧಮ್ಮವಂಸಪ್ಪತಿಟ್ಠಾಪಕೋ ಮೇ ಅಯಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಮನ್ತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ಅಸಾಧಾರಣೇನ ಅನುಗ್ಗಹೇನ ಅನುಗ್ಗಹೇಸೀ"ತಿ ಚಿನ್ತಯನ್ತೋ ಧಮ್ಮವಿನಯಸಙ್ಗಾಯನತ್ಥಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇಸಿ। ಯಥಾಹ -

"ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯಂ ಪಾವಾಯ ಕುಸಿನಾರಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೩೧) ಸಬ್ಬಂ **ಸುಭದ್ದಕಣ್ಡ**ಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತತೋ ಪರಂ ಆಹ -

"ಹನ್ದ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯೇಯ್ಯಾಮ। ಪುರೇ ಅಧಮ್ಮೋ ದಿಪ್ಪತಿ, ಧಮ್ಮೋ ಪಟಿಬಾಹಿಯ್ಯತಿ; ಅವಿನಯೋ ದಿಪ್ಪತಿ, ವಿನಯೋ ಪಟಿಬಾಹಿಯ್ಯತಿ। ಪುರೇ ಅಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ, ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋನ್ತಿ; ಅವಿನಯವಾದಿನೋ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ, ವಿನಯವಾದಿನೋ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೩೭)।

ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹಂಸು - "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಚ್ಚಿನತೂ"ತಿ। ಥೇರೋ ಸಕಲನವಙ್ಗಸತ್ಥುಸಾಸನಪರಿಯತ್ತಿಧರೇ ಪುಥುಜ್ಜನ-ಸೋತಾಪನ್ನ-ಸಕದಾಗಾಮಿ-ಅನಾಗಾಮಿ-ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಖೀಣಾಸವಭಿಕ್ಖೂ ಅನೇಕಸತೇ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸೇ ಚ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಿಪಿಟಕಸಬ್ಬಪರಿಯತ್ತಿಪ್ಪಭೇದಧರೇ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತೇ ಮಹಾನುಭಾವೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಭಗವತಾ ಏತದಗ್ಗಂ ಆರೋಪಿತೇ ತೇವಿಜ್ಜಾದಿಭೇದೇ ಖೀಣಾಸವಭಿಕ್ಖೂಯೇವ ಏಕೂನಪಞ್ಚಸತೇ ಪರಿಗ್ಗಹೇಸಿ। ಯೇ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವುತ್ತಂ - "ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಏಕೇನೂನಾಪಞ್ಚಅರಹನ್ತಸತಾನಿ ಉಚ್ಚಿನೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೩೭)।

ಕಿಸ್ಸ ಪನ ಥೇರೋ ಏಕೇನೂನಮಕಾಸೀತಿ? ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಓಕಾಸಕರಣತ್ಥಂ। ತೇನ ಹಾಯಸ್ಮತಾ ಸಹಾಪಿ ವಿನಾಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗೀತಿ ಕಾತುಂ, ಸೋ ಹಾಯಸ್ಮಾ ಸೇಕ್ಖೋ ಸಕರಣೀಯೋ, ತಸ್ಮಾ ಸಹಾಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ; ಯಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ದಸಬಲದೇಸಿತಂ ಸುತ್ತಗೇಯ್ಯಾದಿಕಂ ಭಗವತೋ ಅಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿನಾಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ। ಯದಿ ಏವಂ ಸೇಕ್ಖೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗೀತಿಯಾ ಬಹುಕಾರತ್ತಾ ಥೇರೇನ ಉಚ್ಚಿನಿತಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ನ ಉಚ್ಚಿನಿತೋತಿ ? ಪರೂಪವಾದವಿವಜ್ಜನತೋ। ಥೇರೋ ಹಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆನನ್ದೇ ಅತಿವಿಯ ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಅಹೋಸಿ, ತಥಾ ಹಿ ನಂ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತೇಸು ಜಾತೇಸುಪಿ "ನ ವಾಯಂ ಕುಮಾರಕೋ ಮತ್ತಮಞ್ಞಾಸೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪) ಕುಮಾರಕವಾದೇನ ಓವದತಿ। ಸಕ್ಯಕುಲಪ್ಪಸುತೋ ಚಾಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಭಾತಾ ಚೂಳಪಿತುಪುತ್ತೋ। ತತ್ರ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಛನ್ದಾಗಮನಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞಮಾನಾ "ಬಹೂ ಅಸೇಕ್ಖಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಠಪೇತ್ವಾ ಆನನ್ದಂ ಸೇಕ್ಖಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತಂ ಥೇರೋ ಉಚ್ಚಿನೀ"ತಿ ಉಪವದೇಯ್ಯುಂ, ತಂ ಪರೂಪವಾದಂ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಆನನ್ದಂ ವಿನಾ ಸಙ್ಗೀತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂಯೇವ ಅನುಮತಿಯಾ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನ ಉಚ್ಚಿನಿ।

ಅಥ ಸಯಮೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ಆನನ್ದಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಥೇರಂ ಯಾಚಿಂಸು। ಯಥಾಹ -

> "ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೇಕ್ಖೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಛನ್ದಾ ದೋಸಾ ಮೋಹಾ ಭಯಾ ಅಗತಿಂ ಗನ್ತುಂ, ಬಹು ಚಾನೇನ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ಪರಿಯತ್ತೋ; ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಮ್ಪಿ ಆನನ್ದಂ ಉಚ್ಚಿನತೂ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಮ್ಪಿ ಆನನ್ದಂ ಉಚ್ಚಿನೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೩೭)।

ಏವಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಮತಿಯಾ ಉಚ್ಚಿನಿತೇನ ತೇನಾಯಸ್ಮತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚ ಥೇರಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ।

ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಕತ್ಥ ನು ಖೋ ಮಯಂ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ರಾಜಗಹಂ ಖೋ ಮಹಾಗೋಚರಂ ಪಹೂತಸೇನಾಸನಂ, ಯಂನೂನ ಮಯಂ ರಾಜಗಹೇ ವಸ್ಸಂ ವಸನ್ತಾ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯೇಯ್ಯಾಮ, ನ ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ರಾಜಗಹೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ನೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ? ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಥಾವರಕಮ್ಮಂ, ಕೋಚಿ ವಿಸಭಾಗಪುಗ್ಗಲೋ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕೋಟೇಯ್ಯಾತಿ। ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಞತ್ತಿದುತಿಯೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸಾವೇಸಿ, ತಂ **ಸಙ್ಗೀತಿಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಞಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ಸತ್ತಸು ಸಾಧುಕೀಳನದಿವಸೇಸು ಸತ್ತಸು ಚ ಧಾತುಪೂಜಾದಿವಸೇಸು ವೀತಿವತ್ತೇಸು "ಅಡ್ಢಮಾಸೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಇದಾನಿ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ದಿಯಡ್ಢೋ ಮಾಸೋ ಸೇಸೋ, ಉಪಕಟ್ಠಾ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾ"ತಿ ಮನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ "ರಾಜಗಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಉಪಡ್ಢಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಗತೋ। ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋಪಿ ಉಪಡ್ಢಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಗತೋ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಪನ ಭಗವತೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ಮಹಾಪರಿದೇವೋ ಅಹೋಸಿ - "ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಕುಹಿಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ । ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಥೇರೇ ಭಗವತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನದಿವಸೇ ವಿಯ ಮಹಾಪರಿದೇವೋ ಅಹೋಸಿ।

ತತ್ರ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅನಿಚ್ಚತಾದಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ತಂ ಮಹಾಜನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಜೇತವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದಸಬಲೇನ ವಸಿತಗನ್ಧಕುಟಿಯಾ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮಿಲಾತಮಾಲಾಕಚವರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಅತಿಹರಿತ್ವಾ ಪುನ ಯಥಾಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಠಿತಕಾಲೇ

ಕರಣೀಯಂ ವತ್ತಂ ಸಬ್ಬಮಕಾಸಿ। ಅಥ ಥೇರೋ ಭಗವತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ಪಭುತಿ ಠಾನನಿಸಜ್ಜಬಹುಲತ್ತಾ ಉಸ್ಸನ್ನಧಾತುಕಂ ಕಾಯಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತುಂ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಖೀರವಿರೇಚನಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ವಿಹಾರೇಯೇವ ನಿಸೀದಿ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸುಭೇನ ಮಾಣವೇನ ಪಹಿತಂ ಮಾಣವಕಂ ಏತದವೋಚ -

"ಅಕಾಲೋ ಖೋ, ಮಾಣವಕ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭೇಸಜ್ಜಮತ್ತಾ ಪೀತಾ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸ್ವೇಪಿ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೭)।

ದುತಿಯದಿವಸೇ ಚೇತಕತ್ಥೇರೇನ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಭೇನ ಮಾಣವೇನ ಪುಟ್ಠೋ ದೀಘನಿಕಾಯೇ **ಸುಭಸುತ್ತಂ**ನಾಮ ದಸಮಂ ಸುತ್ತಮಭಾಸಿ।

ಅಥ ಥೇರೋ ಜೇತವನವಿಹಾರೇ ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖರಣಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಉಪಕಟ್ಠಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಗತೋ। ತಥಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ ಚ ಸಬ್ಬಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಗಹಮೇವ ಗತೋ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಗಹೇ ಅಟ್ಠಾರಸ ಮಹಾವಿಹಾರಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಛಡ್ಡಿತಪತಿತಉಕ್ಲಾಪಾ ಅಹೇಸುಂ। ಭಗವತೋ ಹಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ ಸಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಹಾರೇ ಚ ಪರಿವೇಣೇ ಚ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ಥ ಥೇರಾ ಭಗವತೋ ವಚನಪೂಜನತ್ಥಂ ತಿತ್ಥಿಯವಾದಪರಿಮೋಚನತ್ಥಞ್ಚ "ಪಠಮಂ ಮಾಸಂ ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖರಣಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸುಂ। ತಿತ್ಥಿಯಾ ಹಿ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - "ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಸತ್ಥರಿ ಠಿತೇಯೇವ ವಿಹಾರೇ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಂಸು, ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಡ್ಡೇಸು"ನ್ತಿ। ತೇಸಂ ವಾದಪರಿಮೋಚನತ್ಥಞ್ಚ ಚಿನ್ತೇಸುನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ -

"ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಭಗವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖರಣಂ ವಣ್ಣಿತಂ। ಹನ್ದ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಪಠಮಂ ಮಾಸಂ ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖರಣಂ ಕರೋಮ, ಮಜ್ಝಿಮಂ ಮಾಸಂ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೩೮)।

ತೇ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಂಸು। ಅಜಾತಸತ್ತು ರಾಜಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಅತ್ತನಾ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರಾ ಅಟ್ಠಾರಸ ಮಹಾವಿಹಾರಪಟಿಸಙ್ಖರಣತ್ಥಾಯ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಪಟಿವೇದೇಸುಂ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ರಾಜಾ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಕಾರಕೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಅದಾಸಿ। ಥೇರಾ ಪಠಮಂ ಮಾಸಂ ಸಬ್ಬವಿಹಾರೇ ಪಟಿಸಙ್ಖರಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ - "ನಿಟ್ಠಿತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ವಿಹಾರಪಟಿಸಙ್ಖರಣಂ। ಇದಾನಿ ಧಮ್ಮವಿನಯಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ವಿಸ್ಸತ್ಥಾ ಕರೋಥ। ಮಯ್ಹಂ ಆಣಾಚಕ್ಕಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಹೋತು। ಆಣಾಪೇಥ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ? "ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ನಿಸಜ್ಜಟ್ಠಾನಂ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಕತ್ಥ ಕರೋಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ? "ವೇಭಾರಪಬ್ಬತಪಸ್ಸೇ ಸತ್ತಪಣ್ಣಿಗುಹಾದ್ವಾರೇ ಕಾತುಂ ಯುತ್ತಂ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ರಾಜಾ ಅಜಾತಸತ್ತು ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮುನಾ ನಿಮ್ಮಿತಸದಿಸಂ ಸುವಿಭತ್ತಭಿತ್ತಿಥಮ್ಭಸೋಪಾನಂ ನಾನಾವಿಧಮಾಲಾಕಮ್ಮಲತಾಕಮ್ಮವಿಚಿತ್ತಂ ಅಭಿಭವನ್ತಮಿವ ರಾಜಭವನವಿಭೂತಿಂ ಅವಹಸನ್ತಮಿವ ದೇವವಿಮಾನಸಿರಿಂ ಸಿರಿಯಾ ನಿಕೇತಮಿವ ಏಕನಿಪಾತತಿತ್ಥಮಿವ ಚ ದೇವಮನುಸ್ಸನಯನವಿಹಙ್ಗಾನಂ ಲೋಕರಾಮಣೇಯ್ಯಕಮಿವ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಸಾರಮಣ್ಡಂ ಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಕುಸುಮದಾಮ-ಓಲಮ್ಬಕ-ವಿನಿಗ್ಗಲನ್ತಚಾರುವಿತಾನಂ ರತನವಿಚಿತ್ತಮಣಿಕೋಟ್ಟಿಮತಲಮಿವ ಚ ನಂ ನಾನಾಪುಪ್ಫೂಪಹಾರವಿಚಿತ್ತಸುಪರಿನಿಟ್ಠಿತಭೂಮಿಕಮ್ಮಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಮಾನಸದಿಸಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಮಣ್ಡಪೇ ಪಞ್ಚಸತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನಗ್ಘಾನಿ ಪಞ್ಚ ಕಪ್ಪಿಯಪಚ್ಚತ್ಥರಣಸತಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಭಾಗಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖಂ ಥೇರಾಸನಂ

ಮಣ್ಡಪಮಜ್ಝೇ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಆಸನಾರಹಂ ಧಮ್ಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ದನ್ತಖಚಿತಂ ಬೀಜನಿಞ್ಚೇತ್ಥ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ - "ನಿಟ್ಠಿತಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಮ ಕಿಚ್ಚ"ನ್ತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇ ಏಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಮಾಹಂಸು - "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಸ್ಸಗನ್ಧಂ ವಾಯನ್ತೋ ವಿಚರತೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಅಞ್ಞೋ ವಿಸ್ಸಗನ್ಧಂ ವಾಯನ್ತೋ ವಿಚರಣಕಭಿಕ್ಖು ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅದ್ಧಾ ಏತೇ ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತೀ"ತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಹಂಸು - "ಸ್ವೇ, ಆವುಸೋ, ಸನ್ನಿಪಾತೋ ತ್ವಞ್ಚ ಸೇಕ್ಖೋ ಸಕರಣೀಯೋ, ತೇನ ತೇ ನ ಯುತ್ತಂ ಸನ್ನಿಪಾತಂ ಗನ್ತುಂ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ - "ಸ್ವೇ ಸನ್ನಿಪಾತೋ, ನ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ ಯ್ವಾಹಂ ಸೇಕ್ಖೋ ಸಮಾನೋ ಸನ್ನಿಪಾತಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಕಾಯಗತಾಯಸತಿಯಾ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಚಙ್ಕಮಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ "ನಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಾಯಂ ಆವಜ್ಜೇಸಿ। ದ್ವೇ ಪಾದಾ ಭೂಮಿತೋ ಮುತ್ತಾ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಸೀಸಂ ಬಿಮ್ಬೋಹನಂ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಚಙ್ಕಮೇನ ಬಹಿ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ವಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ನನು ಮಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - 'ಕತಪುಞ್ಞೋಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಪಧಾನಮನುಯುಞ್ಜ; ಖಿಪ್ಪಂ ಹೋಹಿಸಿ ಅನಾಸವೋ'ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೦೭)। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಚ ಕಥಾದೋಸೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಮಮ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧಂ ವೀರಿಯಂ ತೇನ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಸಮಥಂ ಯೋಜೇಮೀ"ತಿ ಚಙ್ಕಮಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ಪಾದಧೋವನಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಥೋಕಂ ವಿಸ್ಸಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಾಯಂ ಮಞ್ಚಕೇ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ದ್ವೇ ಪಾದಾ ಭೂಮಿತೋ ಮುತ್ತಾ, ಸೀಸಞ್ಚ ಬಿಮ್ಬೋಹನಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತಂ। ಏತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ, ಚತುಇರಿಯಾಪಥವಿರಹಿತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಅನಿಪನ್ನೋ ಅನಿಸಿನ್ನೋ ಅಟ್ಠಿತೋ ಅಚಙ್ಕಮನ್ತೋ "ಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಂ ಞಾಪೇತುಕಾಮೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನ ಗತೋ। ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದನ್ತಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಆಸನಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ। ತತ್ಥ ಕೇಹಿಚಿ "ಏತಮಾಸನಂ ಕಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸಾ"ತಿ। "ಆನನ್ದೋ ಪನ ಕುಹಿಂ ಗತೋ"ತಿ? ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಥೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಗಮನಕಾಲೋ"ತಿ। ತತೋ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪಥವಿಯಂ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆಸನೇಯೇವ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದೀತಿಪಿ ಏಕೇ।

ಏವಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ತಸ್ಮಿಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ, ಕಿಂ ಪಠಮಂ ಸಙ್ಗಾಯಾಮ, ಧಮ್ಮಂ ವಾ ವಿನಯಂ ವಾ"ತಿ? ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹಂಸು - "ಭನ್ತೇ ಮಹಾಕಸ್ಸಪ, **ವಿನಯೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧಸಾಸನಸ್ಸ ಆಯು, ವಿನಯೇ ಠಿತೇ ಸಾಸನಂ ಠಿತಂ ಹೋತಿ;** ತಸ್ಮಾ ಪಠಮಂ ವಿನಯಂ ಸಙ್ಗಾಯಾಮಾ"ತಿ,। "ಕಂ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ"ತಿ? "ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪಾಲಿ"ನ್ತಿ। "ಕಿಂ ಆನನ್ದೋ ನಪ್ಪಹೋತೀ"ತಿ? "ನೋ ನಪ್ಪಹೋತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಪನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧರಮಾನೋಯೇವ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪಾಲಿಂ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ - 'ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿನಯಧರಾನಂ ಯದಿದಂ ಉಪಾಲೀ'ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೯, ೨೨೮)। ತಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಿನಯಂ ಸಙ್ಗಾಯಾಮಾ"ತಿ। ತತೋ ಥೇರೋ ವಿನಯಂ ಪುಚ್ಛನತ್ಥಾಯ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಮನ್ನಿ। ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋಪಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಮನ್ನಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಪಾಳಿ -

“ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಸಙ್ಘಂ ಞಾಪೇಸಿ -

“ಸುಣಾತು ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಘೋ। ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಅಹಂ ಉಪಾಲಿಂ ವಿನಯಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ।

“ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಉಪಾಲಿ ಸಙ್ಘಂ ಞಾಪೇಸಿ -

“ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ। ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಅಹಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ವಿನಯಂ ಪುಟ್ಠೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

ಏವಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಮನ್ನಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ, ದನ್ತಖಚಿತಂ ಬೀಜನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ। ತತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಥೇರಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪಾಲಿಂ ವಿನಯಂ ಪುಚ್ಛಿ - “ಪಠಮಂ, ಆವುಸೋ ಉಪಾಲಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ ಕತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತ”ನ್ತಿ ? “ವೇಸಾಲಿಯಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಕಂ ಆರಬ್ಭಾ”ತಿ? “ಸುದಿನ್ನಂ ಕಲನ್ದಪುತ್ತಂ ಆರಬ್ಭಾ”ತಿ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ? “ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪಾಲಿಂ ಪಠಮಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ವತ್ಥುಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ನಿದಾನಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ಪುಗ್ಗಲಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಿಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ಆಪತ್ತಿಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ; ಯಥಾ ಚ ಪಠಮಸ್ಸ ತಥಾ ದುತಿಯಸ್ಸ ತಥಾ ತತಿಯಸ್ಸ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ವತ್ಥುಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ…ಪೇ॰… ಅನಾಪತ್ತಿಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಪುಟ್ಠೋ ಪುಟ್ಠೋ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ತತೋ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ “ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡಂ ನಾಮ ಇದ”ನ್ತಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಠಪೇಸುಂ। ತೇರಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾನಿ “ತೇರಸಕ”ನ್ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ದ್ವೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಅನಿಯತಾನೀ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ತಿಂಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ದ್ವೇನವುತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ಚತ್ತಾರಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಾನೀ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ಪಞ್ಚಸತ್ತತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಸೇಖಿಯಾನೀ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ “ಅಧಿಕರಣಸಮಥಾ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ।

ಏವಂ ಮಹಾವಿಭಙ್ಗಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೇ ಅಟ್ಠ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡಂ ನಾಮ ಇದ”ನ್ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ಸತ್ತರಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಸತ್ತರಸಕ”ನ್ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ತಿಂಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ಛಸಟ್ಠಿಸತಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ಅಟ್ಠ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಾನೀ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ಪಞ್ಚಸತ್ತತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಸೇಖಿಯಾನೀ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ “ಅಧಿಕರಣಸಮಥಾ”ತಿ ಠಪೇಸುಂ। ಏವಂ ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಖನ್ಧಕಪರಿವಾರೇಪಿ ಆರೋಪೇಸುಂ। ಏವಮೇತಂ ಸಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಖನ್ಧಕಪರಿವಾರಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಸಙ್ಗಹಮಾರೂಳ್ಹಂ ಸಬ್ಬಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ಪುಚ್ಛಿ, ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಪುಚ್ಛಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಞ್ಚ ಅರಹನ್ತಸತಾನಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರೋಪಿತನಯೇನೇವ ಗಣಸಜ್ಝಾಯಮಕಂಸು। ವಿನಯಸಙ್ಗಹಾವಸಾನೇ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ ದನ್ತಖಚಿತಂ ಬೀಜನಿಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಾಸನಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ವುಡ್ಢೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ।

ವಿನಯಂ ಸಙ್ಗಾಯಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಗಾಯಿತುಕಾಮೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಚ್ಛಿ - “ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಗಾಯನ್ತೇಹಿ ಕಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮೋ ಸಙ್ಗಾಯಿತಬ್ಬೋ”ತಿ? ಭಿಕ್ಖೂ “ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ”ತಿ ಆಹಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಸಙ್ಘಂ ಞಾಪೇಸಿ -

“ಸುಣಾತು ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಘೋ। ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಅಹಂ ಆನನ್ದಂ ಧಮ್ಮಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಙ್ಘಂ ಞಾಪೇಸಿ -

“ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಅಹಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ಧಮ್ಮಂ ಪುಟ್ಠೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ ದನ್ತಖಚಿತಂ ಬೀಜನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ। ಅಥ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಧಮ್ಮಂ ಪುಚ್ಛಿ - “ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಕತ್ಥ ಭಾಸಿತ”ನ್ತಿ? “ಅನ್ತರಾ ಚ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಗಹಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ನಾಳನ್ದಂ ರಾಜಾಗಾರಕೇ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾಯ”ನ್ತಿ। “ಕಂ ಆರಬ್ಭಾ”ತಿ? “ಸುಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಞ್ಚ ಮಾಣವ”ನ್ತಿ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ? “ವಣ್ಣಾವಣ್ಣೇ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲಸ್ಸ ನಿದಾನಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ಪುಗ್ಗಲಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ವತ್ಥುಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಸಾಮಞ್ಞಫಲಂ ಪನಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಕತ್ಥ ಭಾಸಿತ”ನ್ತಿ? ‘ರಾಜಗಹೇ, ಭನ್ತೇ, ಜೀವಕಮ್ಬವನೇ”ತಿ। “ಕೇನ ಸದ್ಧಿ”ನ್ತಿ? “ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿ”ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಸ್ಸ ನಿದಾನಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ಪುಗ್ಗಲಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಪಞ್ಚ ನಿಕಾಯೇ ಪುಚ್ಛಿ।

ಪಞ್ಚನಿಕಾಯಾ ನಾಮ - ದೀಘನಿಕಾಯೋ, ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೋ, ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ, ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ, ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೋತಿ। ತತ್ಥ ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೋ ನಾಮ - ಚತ್ತಾರೋ ನಿಕಾಯೇ ಠಪೇತ್ವಾ, ಅವಸೇಸಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ। ತತ್ಥ ವಿನಯೋ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ, ಸೇಸಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ನಿಕಾಯಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ। ತದೇತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧವಚನಂ ರಸವಸೇನ ಏಕವಿಧಂ, ಧಮ್ಮವಿನಯವಸೇನ ದುವಿಧಂ, ಪಠಮಮಜ್ಝಿಮಪಚ್ಛಿಮವಸೇನ ತಿವಿಧಂ; ತಥಾ ಪಿಟಕವಸೇನ, ನಿಕಾಯವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧಂ, ಅಙ್ಗವಸೇನ ನವವಿಧಂ, ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧವಸೇನ ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸವಿಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕಥಂ **ರಸವಸೇನ ಏಕವಿಧಂ**? ಯಞ್ಹಿ ಭಗವತಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಯಾವ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ದೇವಮನುಸ್ಸನಾಗಯಕ್ಖಾದಯೋ ಅನುಸಾಸನ್ತೇನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೇನ ವಾ ವುತ್ತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಏಕರಸಂ ವಿಮುತ್ತಿರಸಮೇವ ಹೋತಿ। ಏವಂ ರಸವಸೇನ ಏಕವಿಧಂ।

ಕಥಂ **ಧಮ್ಮವಿನಯವಸೇನ ದುವಿಧಂ**? ಸಬ್ಬಮೇವ ಚೇತಂ ಧಮ್ಮೋ ಚೇವ ವಿನಯೋ ಚಾತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತತ್ಥ ವಿನಯಪಿಟಕಂ **ವಿನಯೋ,** ಅವಸೇಸಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ **ಧಮ್ಮೋ;** ತೇನೇವಾಹ - “ಯಂನೂನ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ। “ಅಹಂ ಉಪಾಲಿಂ ವಿನಯಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಆನನ್ದಂ ಧಮ್ಮಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಚ ಏವಂ ಧಮ್ಮವಿನಯವಸೇನ ದುವಿಧಂ।

ಕಥಂ **ಪಠಮಮಜ್ಝಿಮಪಚ್ಛಿಮವಸೇನ ತಿವಿಧಂ**? ಸಬ್ಬಮೇವ ಹಿದಂ ಪಠಮಬುದ್ಧವಚನಂ, ಮಜ್ಝಿಮಬುದ್ಧವಚನಂ, ಪಚ್ಛಿಮಬುದ್ಧವಚನನ್ತಿ ತಿಪ್ಪಭೇದಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ -

> “ಅನೇಕಜಾತಿಸಂಸಾರಂ, ಸನ್ಧಾವಿಸ್ಸಂ ಅನಿಬ್ಬಿಸಂ।
> ಗಹಕಾರಂ ಗವೇಸನ್ತೋ, ದುಕ್ಖಾ ಜಾತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ॥
>
> “ಗಹಕಾರಕ ದಿಟ್ಠೋಸಿ, ಪುನ ಗೇಹಂ ನ ಕಾಹಸಿ।
> ಸಬ್ಬಾ ತೇ ಫಾಸುಕಾ ಭಗ್ಗಾ, ಗಹಕೂಟಂ ವಿಸಙ್ಖತಂ।
> ವಿಸಙ್ಖಾರಗತಂ ಚಿತ್ತಂ, ತಣ್ಹಾನಂ ಖಯಮಜ್ಝಗಾ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೫೩-೧೫೪)।

ಇದಂ **ಪಠಮಬುದ್ಧವಚನಂ**।

ಕೇಚಿ “ಯದಾ ಹವೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ **ಖನ್ಧಕೇ** ಉದಾನಗಾಥಂ ಆಹು। ಏಸಾ ಪನ ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಭಾವಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಸೋಮನಸ್ಸಮಯಞಾಣೇನ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಉದಾನಗಾಥಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಯಂ ಪನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ಅಭಾಸಿ - “ಹನ್ದ ದಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಮನ್ತಯಾಮಿ ವೋ, ವಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಥಾ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೧೮) ಇದಂ **ಪಚ್ಛಿಮಬುದ್ಧವಚನಂ**।

ಉಭಿನ್ನಮನ್ತರೇ ಯಂ ವುತ್ತಂ ಏತಂ **ಮಜ್ಝಿಮಬುದ್ಧವಚನ**ನ್ತಿ। ಏವಂ ಪಠಮಮಜ್ಝಿಮಪಚ್ಛಿಮವಸೇನ ತಿವಿಧಂ।

ಕಥಂ **ಪಿಟಕವಸೇನ ತಿವಿಧಂ?** ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕನ್ತಿ ತಿಪ್ಪಭೇದಮೇವ **ಹೋತಿ**। ತತ್ಥ ಪಠಮಸಙ್ಗೀತಿಯಂ ಸಙ್ಗೀತಞ್ಚ ಅಸಙ್ಗೀತಞ್ಚ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಉಭಯಾನಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾನಿ, ದ್ವೇ ವಿಭಙ್ಗಾನಿ, ದ್ವಾವೀಸತಿ ಖನ್ಧಕಾನಿ, ಸೋಳಸಪರಿವಾರಾತಿ ಇದಂ **ವಿನಯಪಿಟಕಂ** ನಾಮ।

ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲಾದಿ ಚತುತ್ತಿಂಸಸುತ್ತಸಙ್ಗಹೋ ದೀಘನಿಕಾಯೋ, ಮೂಲಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಾದಿ ದಿಯಡ್ಢಸತದ್ವೇಸುತ್ತಸಙ್ಗಹೋ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೋ, ಓಘತರಣಸುತ್ತಾದಿ ಸತ್ತಸುತ್ತಸಹಸ್ಸ ಸತ್ತಸತ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಸುತ್ತಸಙ್ಗಹೋ ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ, ಚಿತ್ತಪರಿಯಾದಾನಸುತ್ತಾದಿ ನವಸುತ್ತಸಹಸ್ಸ ಪಞ್ಚಸತ ಸತ್ತಪಞ್ಞಾಸಸುತ್ತಸಙ್ಗಹೋ ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ, ಖುದ್ದಕಪಾಠ-ಧಮ್ಮಪದ-ಉದಾನ-ಇತಿವುತ್ತಕ-ಸುತ್ತನಿಪಾತ-ವಿಮಾನವತ್ಥು-ಪೇತವತ್ಥು-ಥೇರಗಾಥಾ-ಥೇರೀಗಾಥಾ-ಜಾತಕನಿದ್ದೇಸ-ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ-ಅಪದಾನ-ಬುದ್ಧವಂಸ-ಚರಿಯಾಪಿಟಕವಸೇನ ಪನ್ನರಸಪ್ಪಭೇದೋ ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೋತಿ ಇದಂ **ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ** ನಾಮ।

ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹೋ, ವಿಭಙ್ಗೋ, ಧಾತುಕಥಾ, ಪುಗ್ಗಲಪಞ್ಞತ್ತಿ, ಕಥಾವತ್ಥು, ಯಮಕಂ, ಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಇದಂ **ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ** ನಾಮ। ತತ್ಥ -

ವಿವಿಧವಿಸೇಸನಯತ್ತಾ , ವಿನಯನತೋ ಚೇವ ಕಾಯವಾಚಾನಂ।
ವಿನಯತ್ಥವಿದೂಹಿ ಅಯಂ, ವಿನಯೋ ವಿನಯೋತಿ ಅಕ್ಖಾತೋ॥

ವಿವಿಧಾ ಹಿ ಏತ್ಥ ಪಞ್ಚವಿಧ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿ ಸತ್ತಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಮಾತಿಕಾ ವಿಭಙ್ಗಾದಿಪ್ಪಭೇದಾ ನಯಾ, ವಿಸೇಸಭೂತಾ ಚ ದಳ್ಹೀಕಮ್ಮಸಿಥಿಲಕರಣಪ್ಪಯೋಜನಾ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿನಯಾ , ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕಅಜ್ಝಾಚಾರನಿಸೇಧನತೋ ಚೇಸ ಕಾಯಂ ವಾಚಞ್ಚ ವಿನೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿವಿಧನಯತ್ತಾ ವಿಸೇಸನಯತ್ತಾ ಕಾಯವಾಚಾನಞ್ಚ ವಿನಯನತೋ “ವಿನಯೋ”ತಿ ಅಕ್ಖಾತೋ। ತೇನೇತಮೇತಸ್ಸ ವಚನತ್ಥಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ -

“ವಿವಿಧವಿಸೇಸನಯತ್ತಾ, ವಿನಯನತೋ ಚೇವ ಕಾಯವಾಚಾನಂ।
ವಿನಯತ್ಥವಿದೂಹಿ ಅಯಂ, ವಿನಯೋ ವಿನಯೋತಿ ಅಕ್ಖಾತೋ”ತಿ॥

ಇತರಂ ಪನ -

ಅತ್ಥಾನಂ ಸೂಚನತೋ, ಸುವುತ್ತತೋ ಸವನತೋಥ ಸೂದನತೋ।
ಸುತ್ತಾಣಾ ಸುತ್ತಸಭಾಗತೋ ಚ, ಸುತ್ತನ್ತಿ ಅಕ್ಖಾತಂ॥

ತಞ್ಹಿ ಅತ್ತತ್ಥಪರತ್ಥಾದಿಭೇದೇ ಅತ್ಥೇ ಸೂಚೇತಿ, ಸುವುತ್ತಾ ಚೇತ್ಥ ಅತ್ಥಾ ವೇನೇಯ್ಯಜ್ಝಾಸಯಾನುಲೋಮೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಸವತಿ ಚೇತಂ ಅತ್ಥೇ ಸಸ್ಸಮಿವ ಫಲಂ ಪಸವತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೂದತಿ ಚೇತಂ ಧೇನುವಿಯ ಖೀರಂ, ಪಗ್ಘರತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸುಟ್ಠು ಚ ನೇ ತಾಯತಿ ರಕ್ಖತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸುತ್ತಸಭಾಗಞ್ಚೇತಂ, ಯಥಾ ಹಿ ತಚ್ಛಕಾನಂ ಸುತ್ತಂ ಪಮಾಣಂ ಹೋತಿ; ಏವಮೇತಮ್ಪಿ ವಿಞ್ಞೂನಂ। ಯಥಾ ಚ ಸುತ್ತೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ನ ವಿಕಿರಿಯನ್ತಿ ನ ವಿದ್ಧಂಸಿಯನ್ತಿ; ಏವಮೇತೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಾ ಅತ್ಥಾ। ತೇನೇತಮೇತಸ್ಸ ವಚನತ್ಥಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ -

> “ಅತ್ಥಾನಂ ಸೂಚನತೋ, ಸುವುತ್ತತೋ ಸವನತೋಥ ಸೂದನತೋ।
> ಸುತ್ತಾಣಾ ಸುತ್ತಸಭಾಗತೋ ಚ, ಸುತ್ತನ್ತಿ ಅಕ್ಖಾತ”ನ್ತಿ॥

ಇತರೋ ಪನ -

> ಯಂ ಏತ್ಥ ವುಡ್ಢಿಮನ್ತೋ, ಸಲಕ್ಖಣಾ ಪೂಜಿತಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾ।
> ವುತ್ತಾಧಿಕಾ ಚ ಧಮ್ಮಾ, ಅಭಿಧಮ್ಮೋ ತೇನ ಅಕ್ಖಾತೋ॥

ಅಯಞ್ಹಿ ಅಭಿಸದ್ದೋ ವುಡ್ಢಿಲಕ್ಖಣಪೂಜಿತಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾಧಿಕೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ। ತಥಾಹೇಸ - “ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ಆವುಸೋ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೮೯; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೯೫) ವುಡ್ಢಿಯಂ ಆಗತೋ। “ಯಾ ತಾ ರತ್ತಿಯೋ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಲಕ್ಖಿತಾ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೯) ಲಕ್ಖಣೇ। “ರಾಜಾಭಿರಾಜಾ ಮನುಜಿನ್ದೋ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೩೯೯; ಸು॰ ನಿ॰ ೫೫೮) ಪೂಜಿತೇ। “ಪಟಿಬಲೋ ವಿನೇತುಂ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಅಭಿವಿನಯೇ”ತಿಆದೀಸು (ಮಹಾವ॰ ೮೫) ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಙ್ಕರವಿರಹಿತೇ ಧಮ್ಮೇ ಚ ವಿನಯೇ ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇನ ವಣ್ಣೇನಾ”ತಿಆದೀಸು (ವಿ॰ ವ॰ ೭೫) ಅಧಿಕೇ।

ಏತ್ಥ ಚ “ರೂಪೂಪಪತ್ತಿಯಾ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತೀ”ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೬೦ ಆದಯೋ) ನಯೇನ ವುಡ್ಢಿಮನ್ತೋಪಿ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ। “ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ವಾ ಸದ್ದಾರಮ್ಮಣಂ ವಾ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಆರಮ್ಮಣಾದೀಹಿ ಲಕ್ಖಣೀಯತ್ತಾ ಸಲಕ್ಖಣಾಪಿ। “ಸೇಕ್ಖಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅಸೇಕ್ಖಾ ಧಮ್ಮಾ, ಲೋಕುತ್ತರಾ ಧಮ್ಮಾ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪೂಜಿತಾಪಿ ಪೂಜಾರಹಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। “ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ ವೇದನಾ ಹೋತೀ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸಭಾವಪರಿಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾಪಿ। “ಮಹಗ್ಗತಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅನುತ್ತರಾ ಧಮ್ಮಾ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅಧಿಕಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ। ತೇನೇತಮೇತಸ್ಸ ವಚನತ್ಥಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ -

> “ಯಂ ಏತ್ಥ ವುಡ್ಢಿಮನ್ತೋ, ಸಲಕ್ಖಣಾ ಪೂಜಿತಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾ।
> ವುತ್ತಾಧಿಕಾ ಚ ಧಮ್ಮಾ, ಅಭಿಧಮ್ಮೋ ತೇನ ಅಕ್ಖಾತೋ”ತಿ॥

ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅವಿಸಿಟ್ಠಂ, ತಂ -

> ಪಿಟಕಂ ಪಿಟಕತ್ಥವಿದೂ, ಪರಿಯತ್ತಿಬ್ಭಾಜನತ್ಥತೋ ಆಹು।
> ತೇನ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ, ತಯೋಪಿ ವಿನಯಾದಯೋ ಞೇಯ್ಯಾ॥

ಪರಿಯತ್ತಿಪಿ ಹಿ “ಮಾ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾನೇನಾ”ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೬೬) ಪಿಟಕನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। “ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದಾಲಪಿಟಕಂ ಆದಾಯಾ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೮; ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೭೦) ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಾಜನಮ್ಪಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಿಟಕಂ ಪಿಟಕತ್ಥವಿದೂ, ಪರಿಯತ್ತಿಬ್ಭಾಜನತ್ಥತೋ ಆಹು।

ಇದಾನಿ **ತೇನ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ತಯೋಪಿ ವಿನಯಾದಯೋ ಞೇಯ್ಯಾ**ತಿ। ತೇನ ಏವಂ ದುವಿಧತ್ಥೇನ ಪಿಟಕಸದ್ದೇನ ಸಹ ಸಮಾಸಂ ಕತ್ವಾ ವಿನಯೋ ಚ ಸೋ ಪಿಟಕಞ್ಚ ಪರಿಯತ್ತಿಭಾವತೋ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಭಾಜನತೋ ಚಾತಿ ವಿನಯಪಿಟಕಂ, ಯಥಾವುತ್ತೇನೇವ ನಯೇನ ಸುತ್ತನ್ತಞ್ಚ ತಂ ಪಿಟಕಞ್ಚಾತಿ ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ, ಅಭಿಧಮ್ಮೋ ಚ ಸೋ ಪಿಟಕಞ್ಚಾತಿ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕನ್ತಿ ಏವಮೇತೇ ತಯೋಪಿ ವಿನಯಾದಯೋ ಞೇಯ್ಯಾ।

ಏವಂ ಞತ್ವಾ ಚ ಪುನಪಿ ತೇಸ್ವೇವ ಪಿಟಕೇಸು ನಾನಪ್ಪಕಾರಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ -

ದೇಸನಾಸಾಸನಕಥಾ, ಭೇದಂ ತೇಸು ಯಥಾರಹಂ।
ಸಿಕ್ಖಾಪಹಾನಗಮ್ಭೀರ, ಭಾವಞ್ಚ ಪರಿದೀಪಯೇ॥

ಪರಿಯತ್ತಿಭೇದಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ವಿಪತ್ತಿಂ ಚಾಪಿ ಯಂ ಯಹಿಂ।
ಪಾಪುಣಾತಿ ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖು, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ವಿಭಾವಯೇ॥

ತತ್ರಾಯಂ ಪರಿದೀಪನಾ ವಿಭಾವನಾ ಚ, ಏತಾನಿ ಹಿ ತೀಣಿ ಪಿಟಕಾನಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಆಣಾ ವೋಹಾರ ಪರಮತ್ಥದೇಸನಾ ಯಥಾಪರಾಧ-ಯಥಾನುಲೋಮ-ಯಥಾಧಮ್ಮಸಾಸನಾನಿ, ಸಂವರಾಸಂವರದಿಟ್ಠಿವಿನಿವೇಠನಾಮರೂಪಪರಿಚ್ಛೇದಕಥಾತಿ ಚ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

ಏತ್ಥ ಹಿ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಆಣಾರಹೇನ ಭಗವತಾ ಆಣಾಬಾಹುಲ್ಲತೋ ದೇಸಿತತ್ತಾ **ಆಣಾದೇಸನಾ,** ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ ವೋಹಾರಕುಸಲೇನ ಭಗವತಾ ವೋಹಾರಬಾಹುಲ್ಲತೋ ದೇಸಿತತ್ತಾ **ವೋಹಾರದೇಸನಾ,** ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ ಪರಮತ್ಥಕುಸಲೇನ ಭಗವತಾ ಪರಮತ್ಥಬಾಹುಲ್ಲತೋ ದೇಸಿತತ್ತಾ **ಪರಮತ್ಥದೇಸನಾ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತಥಾ ಪಠಮಂ ಯೇ ತೇ ಪಚುರಾಪರಾಧಾ ಸತ್ತಾ ತೇ ಯಥಾಪರಾಧಂ ಏತ್ಥ ಸಾಸಿತಾತಿ **ಯಥಾಪರಾಧಸಾಸನಂ,** ದುತಿಯಂ ಅನೇಕಜ್ಝಾಸಯಾನುಸಯಚರಿಯಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತಾ ಯಥಾನುಲೋಮಂ ಏತ್ಥ ಸಾಸಿತಾತಿ **ಯಥಾನುಲೋಮಸಾಸನಂ,** ತತಿಯಂ ಧಮ್ಮಪುಞ್ಜಮತ್ತೇ "ಅಹಂ ಮಮಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಿನೋ ಸತ್ತಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಏತ್ಥ ಸಾಸಿತಾತಿ **ಯಥಾಧಮ್ಮಸಾಸನ**ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತಥಾ ಪಠಮಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತೋ ಸಂವರಾಸಂವರೋ ಏತ್ಥ ಕಥಿತೋತಿ **ಸಂವರಾಸಂವರಕಥಾ,** ದುತಿಯಂ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿದಿಟ್ಠಿಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಾ ದಿಟ್ಠಿವಿನಿವೇಠನಾ ಏತ್ಥ ಕಥಿತಾತಿ **ದಿಟ್ಠಿವಿನಿವೇಠನಕಥಾ,** ತತಿಯಂ ರಾಗಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತೋ ನಾಮರೂಪಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಏತ್ಥ ಕಥಿತೋತಿ **ನಾಮರೂಪಪರಿಚ್ಛೇದಕಥಾ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತೀಸುಪಿ ಚ ಚೇತೇಸು ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ, ತೀಣಿ ಪಹಾನಾನಿ, ಚತುಬ್ಬಿಧೋ ಚ ಗಮ್ಭೀರಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ । ತಥಾ ಹಿ - ವಿನಯಪಿಟಕೇ ವಿಸೇಸೇನ **ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ** ವುತ್ತಾ, ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕೇ **ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ,** ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕೇ **ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ**।

ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಚ **ವೀತಿಕ್ಕಮಪ್ಪಹಾನಂ** ಕಿಲೇಸಾನಂ, ವೀತಿಕ್ಕಮಪಟಿಪಕ್ಖತ್ತಾ ಸೀಲಸ್ಸ। ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕೇ **ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಪ್ಪಹಾನಂ,** ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಪಟಿಪಕ್ಖತ್ತಾ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ। ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕೇ **ಅನುಸಯಪ್ಪಹಾನಂ** ಅನುಸಯಪಟಿಪಕ್ಖತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಯ।

ಪಠಮೇ ಚ **ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನಂ** ಕಿಲೇಸಾನಂ, ಇತರೇಸು **ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಸಮುಚ್ಛೇದಪ್ಪಹಾನಾನಿ**। ಪಠಮೇ ಚ **ದುಚ್ಚರಿತಸಂಕಿಲೇಸಸ್ಸ** ಪಹಾನಂ, ಇತರೇಸು **ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಸಂಕಿಲೇಸಾನಂ**।

ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಞ್ಚೇತ್ಥ ಚತುಬ್ಬಿಧೋಪಿ ಧಮ್ಮತ್ಥದೇಸನಾಪಟಿವೇಧಗಮ್ಭೀರಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಪಾಳಿ। **ಅತ್ಥೋ**ತಿ ತಸ್ಸಾಯೇವತ್ಥೋ। **ದೇಸನಾ**ತಿ ತಸ್ಸಾ ಮನಸಾವವತ್ಥಾಪಿತಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ದೇಸನಾ। **ಪಟಿವೇಧೋ**ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ಪಾಳಿಅತ್ಥಸ್ಸ ಚ ಯಥಾಭೂತಾವಬೋಧೋ। ತೀಸುಪಿ ಚೇತೇಸು ಏತೇ ಧಮ್ಮತ್ಥದೇಸನಾಪಟಿವೇಧಾ ಯಸ್ಮಾ ಸಸಾದೀಹಿ ವಿಯ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಮನ್ದಬುದ್ಧೀಹಿ ದುಕ್ಖೋಗಾಹಾ ಅಲಬ್ಭನೇಯ್ಯಪತಿಟ್ಠಾ ಚ, ತಸ್ಮಾ ಗಮ್ಭೀರಾ। ಏವಂ ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಂ ಏತ್ಥ ಚತುಬ್ಬಿಧೋಪಿ ಗಮ್ಭೀರಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಹೇತು। ವುತ್ತಂ ಹೇತಂ - "ಹೇತುಮ್ಹಿ ಞಾಣಂ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ"ತಿ। **ಅತ್ಥೋ**ತಿ ಹೇತುಫಲಂ। ವುತ್ತಂ ಹೇತಂ - "ಹೇತುಫಲೇ ಞಾಣಂ ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ"ತಿ। **ದೇಸನಾ**ತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಿ, ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಲಾಪೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪಟಿವೇಧೋ**ತಿ ಅಭಿಸಮಯೋ, ಸೋ ಚ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೋ ವಿಸಯತೋ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಚ ಅತ್ಥಾನುರೂಪಂ ಧಮ್ಮೇಸು, ಧಮ್ಮಾನುರೂಪಂ ಅತ್ಥೇಸು, ಪಞ್ಞತ್ತಿಪಥಾನುರೂಪಂ ಪಞ್ಞತ್ತೀಸು ಅವಬೋಧೋ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಏತೇಸು ಪಿಟಕೇಸು ಯಂ ಯಂ ಧಮ್ಮಜಾತಂ ವಾ ಅತ್ಥಜಾತಂ ವಾ, ಯಾ ಚಾಯಂ ಯಥಾ ಯಥಾ ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ ಅತ್ಥೋ ಸೋತೂನಂ ಞಾಣಸ್ಸ ಅಭಿಮುಖೋ ಹೋತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ತದತ್ಥಜೋತಿಕಾ ದೇಸನಾ, ಯೋ ಚೇತ್ಥ ಅವಿಪರೀತಾವಬೋಧಸಙ್ಖಾತೋ ಪಟಿವೇಧೋ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಅನುಪಚಿತಕುಸಲಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸಸಾದೀಹಿ ವಿಯ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ದುಕ್ಖೋಗಾಹಂ ಅಲಬ್ಭನೇಯ್ಯಪತಿಟ್ಠಞ್ಚ, ತಸ್ಮಾ ಗಮ್ಭೀರಂ। ಏವಮ್ಪಿ ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಂ ಏತ್ಥ ಚತುಬ್ಬಿಧೋಪಿ ಗಮ್ಭೀರಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಚ -

"ದೇಸನಾ-ಸಾಸನಕಥಾ , ಭೇದಂ ತೇಸು ಯಥಾರಹಂ।
ಸಿಕ್ಖಾಪಹಾನಗಮ್ಭೀರಭಾವಞ್ಚ ಪರಿದೀಪಯೇ"ತಿ॥

ಅಯಂ ಗಾಥಾ ವುತ್ತತ್ಥಾ ಹೋತಿ।

"ಪರಿಯತ್ತಿಭೇದಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ವಿಪತ್ತಿಞ್ಚಾಪಿ ಯಂ ಯಹಿಂ।
ಪಾಪುಣಾತಿ ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖು, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ವಿಭಾವಯೇ"ತಿ॥

ಏತ್ಥ ಪನ ತೀಸು ಪಿಟಕೇಸು ತಿವಿಧೋ **ಪರಿಯತ್ತಿಭೇದೋ** ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತಿಸ್ಸೋ ಹಿ ಪರಿಯತ್ತಿಯೋ - ಅಲಗದ್ದೂಪಮಾ, ನಿಸ್ಸರಣತ್ಥಾ, ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಪರಿಯತ್ತೀತಿ।

ತತ್ಥ ಯಾ ದುಗ್ಗಹಿತಾ ಉಪಾರಮ್ಭಾದಿಹೇತು ಪರಿಯಾಪುಟಾ, ಅಯಂ **ಅಲಗದ್ದೂಪಮಾ**। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಲಗದ್ದತ್ಥಿಕೋ ಅಲಗದ್ದಗವೇಸೀ ಅಲಗದ್ದಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ, ಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹನ್ತಂ ಅಲಗದ್ದಂ। ತಮೇನಂ ಭೋಗೇ ವಾ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಅಲಗದ್ದೋ ಪಟಿಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಬಾಹಾಯ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗೇ ಡಂಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಗದ್ದಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ಸುತ್ತಂ…ಪೇ॰… ವೇದಲ್ಲಂ। ತೇ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ನ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖತಂ ನ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ। ತೇ ಉಪಾರಮ್ಭಾನಿಸಂಸಾ ಚೇವ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ಇತಿವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾನಿಸಂಸಾ ಚ। ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ, ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ

ನಾನುಭೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ದುಗ್ಗಹಿತಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನ"ನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೮)।

ಯಾ ಪನ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾದಿಪಾರಿಪೂರಿಂಯೇವ ಆಕಙ್ಖಮಾನೇನ ಪರಿಯಾಪುಟಾ ನ ಉಪಾರಮ್ಭಾದಿ ಹೇತು, ಅಯಂ **ನಿಸ್ಸರಣತ್ಥಾ**। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ – "ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನ"ನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೯)।

ಯಂ ಪನ ಪರಿಞ್ಞಾತಕ್ಖನ್ಧೋ ಪಹೀನಕಿಲೇಸೋ ಭಾವಿತಮಗ್ಗೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಾಕುಪ್ಪೋ ಸಚ್ಛಿಕತನಿರೋಧೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಕೇವಲಂ ಪವೇಣೀಪಾಲನತ್ಥಾಯ ವಂಸಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ, ಅಯಂ **ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಪಅಯತ್ತೀ**ತಿ।

ವಿನಯೇ ಪನ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾಸಂಯೇವ ಚ ತತ್ಥ ಪಭೇದವಚನತೋ। ಸುತ್ತೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾಸಂಯೇವ ಚ ತತ್ಥ ಪಭೇದವಚನತೋ। ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾಸಞ್ಚ ತತ್ಥೇವ ಪಭೇದವಚನತೋ। ಏವಮೇತೇಸು ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಯಥಾಕ್ಕಮೇನ ಇಮಂ ವಿಜ್ಜಾತ್ತಯಛಳಭಿಞ್ಞಾಚತುಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಭೇದಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಾತಿ।

ವಿನಯೇ ಪನ ದುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಞ್ಞಾತಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಅತ್ಥರಣಪಾವುರಣಾದಿಫಸ್ಸಸಾಮಞ್ಞತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೇಸು ಉಪಾದಿನ್ನಫಸ್ಸಾದೀಸು ಅನವಜ್ಜಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ – "ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೪೧೭; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪) ತತೋ ದುಸ್ಸೀಲಭಾವಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಸುತ್ತೇ ದುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೫) ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ದುಗ್ಗಹಿತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ – "ಅತ್ತನಾ ದುಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಮ್ಹೇ ಚೇವ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖತಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಖನತಿ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೪೧೭; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೬) ತತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ದುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಧಮ್ಮಚಿನ್ತಂ ಅತಿಧಾವನ್ತೋ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನಿಪಿ ಚಿನ್ತೇತಿ, ತತೋ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ವುತ್ತಂ ಹೇತಂ – "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನಿ ನ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬಾನಿ, ಯಾನಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾದಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೭೭)। ಏವಮೇತೇಸು ದುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಯಥಾಕ್ಕಮೇನ ಇಮಂ ದುಸ್ಸೀಲಭಾವಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿತಾ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಭೇದಂ ವಿಪತ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಚ –

"ಪರಿಯತ್ತಿಭೇದಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ವಿಪತ್ತಿಂ ಚಾಪಿ ಯಂ ಯಹಿಂ।
ಪಾಪುಣಾತಿ ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖು, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ವಿಭಾವಯೇ"ತಿ॥

ಅಯಮ್ಪಿ ಗಾಥಾ ವುತ್ತತ್ಥಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ಪಿಟಕಾನಿ ಞತ್ವಾ ತೇಸಂ ವಸೇನೇತಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ತಿವಿಧನ್ತಿ ಞಾತಬ್ಬಂ।

ಕಥಂ ನಿಕಾಯವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧಂ? ಸಬ್ಬಮೇವ ಚೇತಂ ದೀಘನಿಕಾಯೋ, ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೋ, ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ, ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ, ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೋತಿ ಪಞ್ಚಪ್ಪಭೇದಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಕತಮೋ **ದೀಘನಿಕಾಯೋ**? ತಿವಗ್ಗಸಙ್ಗಹಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲಾದೀನಿ ಚತುತ್ತಿಂಸ ಸುತ್ತಾನಿ।

ಚತುತ್ತಿಂಸೇವ ಸುತ್ತನ್ತಾ, ತಿವಗ್ಗೋ ಯಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹೋ।
ಏಸ ದೀಘನಿಕಾಯೋತಿ, ಪಠಮೋ ಅನುಲೋಮಿಕೋ॥

ಕಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ದೀಘನಿಕಾಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ? ದೀಘಪ್ಪಮಾಣಾನಂ ಸುತ್ತಾನಂ ಸಮೂಹತೋ ನಿವಾಸತೋ ಚ, ಸಮೂಹನಿವಾಸಾ ಹಿ ನಿಕಾಯೋತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। "ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕನಿಕಾಯಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ; ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ; ಪೋಣಿಕನಿಕಾಯೋ, ಚಿಕ್ಖಲ್ಲಿಕನಿಕಾಯೋ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೧೦೦) ಏವಮಾದೀನಿ ಚೇತ್ಥ ಸಾಧಕಾನಿ ಸಾಸನತೋ ಚ ಲೋಕತೋ ಚ। ಏವಂ ಸೇಸಾನಮ್ಪಿ ನಿಕಾಯಭಾವೇ ವಚನತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕತಮೋ **ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೋ**? ಮಜ್ಝಿಮಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಪಞ್ಚದಸವಗ್ಗಸಙ್ಗಹಾನಿ ಮೂಲಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಾದೀನಿ ದಿಯಡ್ಢಸತಂ ದ್ವೇ ಚ ಸುತ್ತಾನಿ।

ದಿಯಡ್ಢಸತಂ ಸುತ್ತನ್ತಾ, ದ್ವೇ ಚ ಸುತ್ತಾನಿ ಯತ್ಥ ಸೋ।
ನಿಕಾಯೋ ಮಜ್ಝಿಮೋ ಪಞ್ಚ-ದಸವಗ್ಗಪರಿಗ್ಗಹೋ॥

ಕತಮೋ **ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ**? ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತಾದಿವಸೇನ ಠಿತಾನಿ ಓಘತರಣಾದೀನಿ ಸತ್ತ ಸುತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತ್ತ ಚ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ಚ ಸುತ್ತಾನಿ।

ಸತ್ತ ಸುತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸತ್ತ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ಚ।
ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ಚೇವ ಸುತ್ತನ್ತಾ, ಏಸೋ ಸಂಯುತ್ತಸಙ್ಗಹೋ॥

ಕತಮೋ **ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ**? ಏಕೇಕಅಙ್ಗಾತಿರೇಕವಸೇನ ಠಿತಾನಿ ಚಿತ್ತಪರಿಯಾದಾನಾದೀನಿ ನವ ಸುತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ಸತ್ತಪಞ್ಞಾಸಞ್ಚ ಸುತ್ತಾನಿ।

ನವ ಸುತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ಚ।
ಸತ್ತಪಞ್ಞಾಸ ಸುತ್ತಾನಿ, ಸಙ್ಖ್ಯಾ ಅಙ್ಗುತ್ತರೇ ಅಯಂ॥

ಕತಮೋ **ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೋ**? ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ ಖುದ್ದಕಪಾಠಾದಯೋ ಚ ಪುಬ್ಬೇ ನಿದಸ್ಸಿತಾ ಪನ್ನರಸಭೇದಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ನಿಕಾಯೇ ಅವಸೇಸಂ ಬುದ್ಧವಚನನ್ತಿ।

ಠಪೇತ್ವಾ ಚತುರೋಪೇತೇ, ನಿಕಾಯೇ ದೀಘಆದಿಕೇ।
ತದಞ್ಞಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ, ನಿಕಾಯೋ ಖುದ್ದಕೋ ಮತೋತಿ॥

ಏವಂ ನಿಕಾಯವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧಂ।

ಕಥಂ ಅಙ್ಗವಸೇನ ನವವಿಧಂ? ಸಬ್ಬಮೇವ ಹಿದಂ ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಾ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲನ್ತಿ ನವಪ್ಪಭೇದಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗನಿದ್ದೇಸಖನ್ಧಕಪರಿವಾರಾ ಸುತ್ತನಿಪಾತೇ ಮಙ್ಗಲಸುತ್ತ-ರತನಸುತ್ತ-ನಾಲಕಸುತ್ತ-ತುವಟ್ಟಕಸುತ್ತಾನಿ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಚ ಸುತ್ತನಾಮಕಂ ತಥಾಗತವಚನಂ **ಸುತ್ತನ್ತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಗಾಥಕಂ ಸುತ್ತಂ **ಗೇಯ್ಯನ್ತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವಿಸೇಸೇನ ಸಂಯುತ್ತಕೇ ಸಕಲೋಪಿ ಸಗಾಥಾವಗ್ಗೋ, ಸಕಲಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ, ನಿಗ್ಗಾಥಕಂ ಸುತ್ತಂ, ಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಅಸಙ್ಗಹಿತಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ತಂ **ವೇಯ್ಯಾಕರಣನ್ತಿ**

ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಧಮ್ಮಪದಂ, ಥೇರಗಾಥಾ, ಥೇರೀಗಾಥಾ, ಸುತ್ತನಿಪಾತೇ ನೋಸುತ್ತನಾಮಿಕಾ ಸುದ್ಧಿಕಗಾಥಾ ಚ **ಗಾಥಾ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೋಮನಸ್ಸಞಾಣಮಯಿಕಗಾಥಾಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ದ್ವಾಸೀತಿ ಸುತ್ತನ್ತಾ **ಉದಾನ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ"ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾ ದಸುತ್ತರಸತಸುತ್ತನ್ತಾ **ಇತಿವುತ್ತಕ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಪಣ್ಣಕಜಾತಕಾದೀನಿ ಪಞ್ಞಾಸಾಧಿಕಾನಿ ಪಞ್ಚ ಜಾತಕಸತಾನಿ **ಜಾತಕ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಆನನ್ದೇ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೦೯) - ಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಸುತ್ತನ್ತಾ **ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಚೂಳವೇದಲ್ಲ-ಮಹಾವೇದಲ್ಲ-ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ-ಸಕ್ಕಪಞ್ಹ-ಸಙ್ಖಾರಭಾಜನಿಯ-ಮಹಾಪುಣ್ಣಮಸುತ್ತಾದಯೋ ಸಬ್ಬೇಪಿ ವೇದಞ್ಚ ತುಟ್ಠಿಞ್ಚ ಲದ್ಧಾ ಲದ್ಧಾ ಪುಚ್ಛಿತಸುತ್ತನ್ತಾ **ವೇದಲ್ಲ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಅಙ್ಗವಸೇನ ನವವಿಧಂ।

ಕಥಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧವಸೇನ ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸವಿಧಂ? ಸಬ್ಬಮೇವ ಚೇತಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ -

"ದ್ವಾಸೀತಿ ಬುದ್ಧತೋ ಗಣ್ಹಿಂ, ದ್ವೇ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುತೋ।
ಚತುರಾಸೀತಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಯೇ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪವತ್ತಿನೋ"ತಿ॥ (ಥೇರಗಾ॰ ೧೦೨೭)।

ಏವಂ ಪರಿದೀಪಿತಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧವಸೇನ ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಪ್ಪಭೇದಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಏಕಾನುಸನ್ಧಿಕಂ ಸುತ್ತಂ ಏಕೋ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಂ ಅನೇಕಾನುಸನ್ಧಿಕಂ ತತ್ಥ ಅನುಸನ್ಧಿವಸೇನ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಗಣನಾ। ಗಾಥಾಬನ್ಧೇಸು ಪಞ್ಹಾಪುಚ್ಛನಂ ಏಕೋ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಏಕೋ। ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಏಕಮೇಕಂ ತಿಕ-ದುಕ-ಭಾಜನಂ, ಏಕಮೇಕಞ್ಚ ಚಿತ್ತವಾರಭಾಜನಂ, ಏಕೋ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧೋ। ವಿನಯೇ ಅತ್ಥಿ ವತ್ಥು, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಪದಭಾಜನೀಯಂ, ಅತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಆಪತ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ; ತತ್ಥ ಏಕಮೇಕೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ, ಏಕಮೇಕೋ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧವಸೇನ ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸವಿಧಂ।

ಏವಮೇತಂ ಅಭೇದತೋ ರಸವಸೇನ ಏಕವಿಧಂ, ಭೇದತೋ ಧಮ್ಮವಿನಯಾದಿವಸೇನ ದುವಿಧಾದಿಭೇದಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಸಙ್ಗಾಯನ್ತೇನ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಪ್ಪಮುಖೇನ ವಸೀಗಣೇನ "ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ; ಇದಂ ಪಠಮಬುದ್ಧವಚನಂ, ಇದಂ ಮಜ್ಝಿಮಬುದ್ಧವಚನಂ, ಇದಂ ಪಚ್ಛಿಮಬುದ್ಧವಚನಂ; ಇದಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ, ಇದಂ ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ, ಇದಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ; ಅಯಂ ದೀಘನಿಕಾಯೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೋ; ಇಮಾನಿ ಸುತ್ತಾದೀನಿ ನವಙ್ಗಾನಿ, ಇಮಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಹಸ್ಸಾನೀ"ತಿ ಇಮಂ ಪಭೇದಂ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾವ ಸಙ್ಗೀತಂ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಏತ್ತಕಮೇವ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಉದ್ದಾನಸಙ್ಗಹ-ವಗ್ಗಸಙ್ಗಹಪೇಯ್ಯಾಲಸಙ್ಗಹ-ಏಕಕನಿಪಾತ-ದುಕನಿಪಾತಾದಿನಿಪಾತಸಙ್ಗಹ-ಸಂಯುತ್ತಸಙ್ಗಹ-ಪಣ್ಣಾಸಸಙ್ಗಹಾದಿಅನೇಕವಿಧಂ ತೀಸು ಪಿಟಕೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಮಾನಂ ಸಙ್ಗಹಪ್ಪಭೇದಂ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾಏವ ಸತ್ತಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಸಙ್ಗೀತಂ। ಸಙ್ಗೀತಿಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚಸ್ಸ - "ಇದಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೇನ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪಞ್ಚವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಪರಿಮಾಣಂ ಕಾಲಂ ಪವತ್ತನಸಮತ್ಥಂ ಕತ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾತಪ್ಪಮೋದಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ವಿಯ ದದಮಾನಾ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಕಮ್ಪಿ ಸಙ್ಕಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪವೇಧಿ, ಅನೇಕಾನಿ ಚ ಅಚ್ಛರಿಯಾನಿ ಪಾತುರಹೇಸುನ್ತಿ ಅಯಂ **ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿ**ನಾಮ। ಯಾ ಲೋಕೇ -

ಸತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕತಾ, ತೇನ ಪಞ್ಚಸತಾತಿ ಚ।
ಥೇರೇಹೇವ ಕತತ್ತಾ ಚ, ಥೇರಿಕಾತಿ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪನ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಯಾ ಪವತ್ತಮಾನಾಯ ವಿನಯಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ "ಪಠಮಂ, ಆವುಸೋ ಉಪಾಲಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ ಕತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ ಏವಮಾದಿವಚನಪರಿಯೋಸಾನೇ "ವತ್ಥುಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ನಿದಾನಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿ, ಪುಗ್ಗಲಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ನಿದಾನೇ ಪುಚ್ಛಿತೇ ತಂ ನಿದಾನಂ ಆದಿತೋ ಪಭುತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಯೇನ ಚ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ಯಸ್ಮಾ ಚ ಪಞ್ಞತ್ತಂ,

ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಕಥೇತುಕಾಮೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನ ವುತ್ತಂ "ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಏವಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನ ವುತ್ತಂ, ತಞ್ಚ ಪನ "ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಾಲೇ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ "ಇದಂ ವಚನಂ ಕೇನ ವುತ್ತಂ, ಕದಾ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಏತೇಸಂ ಪದಾನಂ ಅತ್ಥೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ವುಚ್ಚತೇ, ಯಸ್ಮಾ ಅಯಮಾಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೇನ ನಿದಾನಂ ಪುಟ್ಠೋ ತಸ್ಮಾನೇನ ತಂ ನಿದಾನಂ ಆದಿತೋ ಪಭುತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತುಂ ವುತ್ತನ್ತಿ। ಏವಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಾಲೇ ವದನ್ತೇನಾಪಿ ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ **ವುತ್ತಂ ಯೇನ ಯದಾ ಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಇಮೇಸಂ ಮಾತಿಕಾಪದಾನಂ ಅತ್ಥೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ **ಧಾರಿತಂ ಯೇನ ಚಾಭತಂ, ಯತ್ಥಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಚೇತಮೇತಂ ವತ್ವಾ ವಿಧಿಂ ತತೋ**ತಿ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಪನೇತಂ "ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿವಚನಪಟಿಮಣ್ಡಿತನಿದಾನಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಕೇನ ಧಾರಿತಂ, ಕೇನಾಭತಂ, ಕತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಆದಿತೋ ತಾವ ಇದಂ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನ ಧಾರಿತಂ, ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖತೋ ಅಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ತಥಾಗತೇ ಛಳಭಿಞ್ಞಾದಿಭೇದೇಹಿ ಅನೇಕೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ತಥಾಗತೇ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಪ್ಪಮುಖೇಹಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕತ್ಥೇರೇಹಿ। ಕೇನಾಭತನ್ತಿ? ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತಾವ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಮಾದಿಂ ಕತ್ವಾ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾಯ ಯಾವ ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿ ತಾವ ಆಭತಂ। ತತ್ರಾಯಂ **ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ** -

ಉಪಾಲಿ ದಾಸಕೋ ಚೇವ, ಸೋಣಕೋ ಸಿಗ್ಗವೋ ತಥಾ।
ತಿಸ್ಸೋ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತೋ ಚ, ಪಞ್ಚೇತೇ ವಿಜಿತಾವಿನೋ॥

ಪರಮ್ಪರಾಯ ವಿನಯಂ, ದೀಪೇ ಜಮ್ಬುಸಿರಿವ್ಹಯೇ।
ಅಚ್ಛಿಜ್ಜಮಾನಮಾನೇಸುಂ, ತತಿಯೋ ಯಾವ ಸಙ್ಗಹೋ॥

ಆಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಉಪಾಲಿ ಇಮಂ ವಿನಯವಂಸಂ ವಿನಯತನ್ತಿಂ ವಿನಯಪವೇಣಿಂ ಭಗವತೋ

ಸಮ್ಮುಖಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಬಹೂನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಹದಯೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಹಾಯಸ್ಮತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ವಿನಯವಂಸಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿನಯೇ ಪಕತಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೇಸು ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪುಥುಜ್ಜನ-ಸೋತಾಪನ್ನ-ಸಕದಾಗಾಮಿ-ಅನಾಗಾಮಿನೋ ಗಣನಪಥಂ ವೀತಿವತ್ತಾ, ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಸಹಸ್ಸಮೇಕಂ ಅಹೋಸಿ। ದಾಸಕತ್ಥೇರೋಪಿ ತಸ್ಸೇವ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತಥೇವ ವಿನಯಂ ವಾಚೇಸಿ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿನಯೇ ಪಕತಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತಾ ಪುಥುಜ್ಜನಾದಯೋ ಗಣನಪಥಂ ವೀತಿವತ್ತಾ, ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಸಹಸ್ಸಮೇವ ಅಹೋಸಿ। ಸೋಣಕತ್ಥೇರೋಪಿ ದಾಸಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ದಾಸಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತಥೇವ ವಿನಯಂ ವಾಚೇಸಿ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿನಯೇ ಪಕತಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತಾ ಪುಥುಜ್ಜನಾದಯೋ ಗಣನಪಥಂ ವೀತಿವತ್ತಾ, ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಸಹಸ್ಸಮೇವ ಅಹೋಸಿ। ಸಿಗ್ಗವತ್ಥೇರೋಪಿ ಸೋಣಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸೋಣಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಿನಯಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಹನ್ತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಧುರಗ್ಗಾಹೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿನಯೇ ಪಕತಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತಾ ಪುಥುಜ್ಜನ-ಸೋತಾಪನ್ನಸಕದಾಗಾಮಿ-ಅನಾಗಾಮಿನೋಪಿ ಖೀಣಾಸವಾಪಿ ಏತ್ತಕಾನಿ ಸತಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾ ಅಹೇಸುಂ। ತದಾ ಕಿರ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅತಿಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಮುದಾಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ಆನುಭಾವೋ ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಯಂ ಪಾಕಟೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಿದಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತಾವ ಇಮಾಯ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾಯ ಯಾವ ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿ ತಾವ ಆಭತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದುತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾ

ದುತಿಯಸಙ್ಗೀತಿವಿಜಾನನತ್ಥಂ ಪನ ಅಯಮನುಕ್ಕಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯದಾ ಹಿ -

ಸಙ್ಗಾಯಿತ್ವಾನ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ, ಜೋತಯಿತ್ವಾ ಚ ಸಬ್ಬಧಿ।
ಯಾವ ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಂ, ಠತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತಾಪಿ ತೇ॥

ಖೀಣಾಸವಾ ಜುತೀಮನ್ತೋ, ಥೇರಾ ಕಸ್ಸಪಆದಯೋ।
ಖೀಣಸ್ನೇಹಪದೀಪಾವ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಂಸು ಅನಾಲಯಾ॥

ಅಥಾನುಕ್ಕಮೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ರತ್ತಿನ್ದಿವೇಸು ವಸ್ಸಸತಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ವೇಸಾಲಿಕಾ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವೇಸಾಲಿಯಂ "ಕಪ್ಪತಿ ಸಿಙ್ಗೀಲೋಣಕಪ್ಪೋ, ಕಪ್ಪತಿ ದ್ವಙ್ಗುಲಕಪ್ಪೋ, ಕಪ್ಪತಿ ಗಾಮನ್ತರಕಪ್ಪೋ, ಕಪ್ಪತಿ ಆವಾಸಕಪ್ಪೋ, ಕಪ್ಪತಿ ಅನುಮತಿಕಪ್ಪೋ, ಕಪ್ಪತಿ ಆಚಿಣ್ಣಕಪ್ಪೋ, ಕಪ್ಪತಿ ಅಮಥಿತಕಪ್ಪೋ, ಕಪ್ಪತಿ ಜಳೋಗಿಂ ಪಾತುಂ, ಕಪ್ಪತಿ ಅದಸಕಂ ನಿಸೀದನಂ, ಕಪ್ಪತಿ ಜಾತರೂಪರಜತ"ನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ದಸ ವತ್ಥೂನಿ ದೀಪೇಸುಂ। ತೇಸಂ ಸುಸುನಾಗಪುತ್ತೋ ಕಾಳಾಸೋಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಯಸೋ ಕಾಕಣ್ಡಕಪುತ್ತೋ ವಜ್ಜೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ "ವೇಸಾಲಿಕಾ ಕಿರ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವೇಸಾಲಿಯಂ ದಸ ವತ್ಥೂನಿ ದೀಪೇನ್ತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ ಯ್ವಾಹಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನವಿಪತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಭವೇಯ್ಯಂ। ಹನ್ದಾಹಂ ಅಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೀಪೇಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಯೇನ ವೇಸಾಲೀ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಯಸೋ ಕಾಕಣ್ಡಕಪುತ್ತೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವೇಸಾಲಿಕಾ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಕಂಸಪಾತಿಂ ಉದಕೇನ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಗತಾಗತೇ ವೇಸಾಲಿಕೇ ಉಪಾಸಕೇ ಏವಂ ವದನ್ತಿ - "ದೇಥಾವುಸೋ, ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಹಾಪಣಮ್ಪಿ ಅಡ್ಢಮ್ಪಿ ಪಾದಮ್ಪಿ ಮಾಸಕರೂಪಮ್ಪಿ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಕರಣೀಯ"ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ತಾವ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಯಾವ "ಇಮಾಯ ಪನ ವಿನಯಸಙ್ಗೀತಿಯಾ ಸತ್ತ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಅನೂನಾನಿ ಅನಧಿಕಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ದುತಿಯಸಙ್ಗೀತಿ **ಸತ್ತಸತಿಕಾ**ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸನ್ನಿಪಾತೇ ದ್ವಾದಸ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು ಆಯಸ್ಮತಾ ಯಸೇನ ಸಮುಸ್ಸಾಹಿತಾ। ತೇಸಂ ಮಜ್ಝೇ ಆಯಸ್ಮತಾ ರೇವತೇನ ಪುಟ್ಠೇನ ಸಬ್ಬಕಾಮಿತ್ಥೇರೇನ ವಿನಯಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೇನ ತಾನಿ ದಸ ವತ್ಥೂನಿ ವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಿ, ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮಿತಂ। ಅಥ ಥೇರಾ "ಪುನ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಿಪಿಟಕಧರೇ ಪತ್ತಪಟಿಸಮ್ಭಿದೇ ಸತ್ತಸತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಾಲಿಕಾರಾಮೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೇನ ಸಙ್ಗಾಯಿತಸದಿಸಮೇವ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಮಲಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಪುನ ಪಿಟಕವಸೇನ ನಿಕಾಯವಸೇನ ಅಙ್ಗವಸೇನ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧವಸೇನ ಚ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯಿಂಸು। ಅಯಂ ಸಙ್ಗೀತಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ। ಯಾ ಲೋಕೇ -

ಸತೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಕತಾ, ತೇನ ಸತ್ತಸತಾತಿ ಚ।
ಪುಬ್ಬೇ ಕತಂ ಉಪಾದಾಯ, ದುತಿಯಾತಿ ಚ ವುಚ್ಚತೀತಿ॥

සා පනායං -

යෙහි ථෙරෙහි සඞ්ගීතා, සඞ්ගීති තෙසු විස්සුතා।
සබ්බකාමී ච සාළ්හො ච, රෙවතො ඛුජ්ජසොභිතො॥

යසො ච සාණසම්භූතො, එතෙ සද්ධිවිහාරිකා।
ථෙරා ආනන්දථෙරස්ස, දිට්ඨපුබ්බා තථාගතං॥

සුමනො වාසභගාමී ච, ඤෙය්‍යා සද්ධිවිහාරිකා।
ද්වෙ ඉමෙ අනුරුද්ධස්ස, දිට්ඨපුබ්බා තථාගතං॥

දුතියො පන සඞ්ගීතො, යෙහි ථෙරෙහි සඞ්ගහො।
සබ්බෙපි පන්නභාරා තෙ, කතකිච්චා අනාසවාති॥

අයං දුතියසඞ්ගීති।

එවමිමං දුතියසඞ්ගීතිං සඞ්ගායිත්වා ථෙරා “උප්පජ්ජිස්සති නු ඛො අනාගතෙපි සාසනස්ස එවරූපං අබ්බුද”න්ති ඔලොකයමානා ඉමං අද්දසංසු - “ඉතො වස්සසතස්ස උපරි අට්ඨාරසමෙ වස්සෙ පාටලිපුත්තෙ **ධම්මාසොකො** නාම රාජා උප්පජ්ජිත්වා සකලජම්බුදීපෙ රජ්ජං කාරෙස්සති। සො බුද්ධසාසනෙ පසීදිත්වා මහන්තං ලාභසක්කාරං පවත්තයිස්සති। තතො තිත්ථියා ලාභසක්කාරං පත්ථයමානා සාසනෙ පබ්බජිත්වා සකං සකං දිට්ඨිං පරිදීපෙස්සන්ති। එවං සාසනෙ මහන්තං අබ්බුදං උප්පජ්ජිස්සතී”ති। අථ නෙසං එතදහොසි - “කින්නු ඛො මයං එතස්මිං අබ්බුදෙ උප්පන්නෙ සම්මුඛා භවිස්සාම, න භවිස්සාමා”ති। අථ තෙ සබ්බෙව තදා අත්තනො අසම්මුඛභාවං ඤත්වා “කො නු ඛො තං අධිකරණං වූපසමෙතුං සමත්ථො භවිස්සතී”ති සකලං මනුස්සලොකං ඡකාමාවචරදෙවලොකඤ්ච ඔලොකෙන්තා න කඤ්චි දිස්වා බ්‍රහ්මලොකෙ **තිස්සං** නාම මහාබ්‍රහ්මානං අද්දසංසු පරිත්තායුකං උපරිබ්‍රහ්මලොකූපපත්තියා භාවිතමග්ගං। දිස්වාන නෙසං එතදහොසි - “සචෙ මයං එතස්ස බ්‍රහ්මුනො මනුස්සලොකෙ නිබ්බත්තනත්ථාය උස්සාහං කරෙය්‍යාම, අද්ධා එස මොග්ගලිබ්‍රාහ්මණස්ස ගෙහෙ පටිසන්ධිං ගණ්හිස්සති। තතො ච මන්තෙහි පලොභිතො නික්ඛමිත්වා පබ්බජිස්සති। සො එවං පබ්බජිත්වා සකලං බුද්ධවචනං උග්ගහෙත්වා අධිගතපටිසම්භිදො හුත්වා තිත්ථියෙ මද්දිත්වා තං අධිකරණං විනිච්ඡිත්වා සාසනං පග්ගණ්හිස්සතී”ති।

තෙ බ්‍රහ්මලොකං ගන්ත්වා තිස්සං මහාබ්‍රහ්මානං එතදවොචුං - “ඉතො වස්සසතස්ස උපරි අට්ඨාරසමෙ වස්සෙ සාසනෙ මහන්තං අබ්බුදං උප්පජ්ජිස්සති। මයඤ්ච සකලං මනුස්සලොකං ඡකාමාවචරදෙවලොකඤ්ච ඔලොකයමානා කඤ්චි සාසනං පග්ගහෙතුං සමත්ථං අදිස්වා බ්‍රහ්මලොකං විචිනන්තා භවන්තමෙව අද්දසාම। සාධු, සප්පුරිස, මනුස්සලොකෙ නිබ්බත්තිත්වා දසබලස්ස සාසනං පග්ගණ්හිතුං පටිඤ්ඤං දෙහී”ති।

එවං වුත්තෙ මහාබ්‍රහ්මා, “අහං කිර සාසනෙ උප්පන්නං අබ්බුදං සොධෙත්වා සාසනං පග්ගහෙතුං සමත්ථො භවිස්සාමී”ති හට්ඨපහට්ඨො උදග්ගුදග්ගො හුත්වා, “සාධූ”ති පටිස්සුණිත්වා පටිඤ්ඤං අදාසි। ථෙරා බ්‍රහ්මලොකෙ තං කරණීයං තීරෙත්වා පුන පච්චාගමිංසු।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಿಗ್ಗವತ್ಥೇರೋ ಚ ಚಣ್ಡವಜ್ಜಿತ್ಥೇರೋ ಚ ದ್ವೇಪಿ ನವಕಾ ಹೋನ್ತಿ ದಹರಭಿಕ್ಖೂ ತಿಪಿಟಕಧರಾ ಪತ್ತಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಖೀಣಾಸವಾ, ತೇ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಥೇರಾ "ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಧಿಕರಣೇ ನೋ ಸಹಾಯಕಾ ಅಹುವತ್ಥ, ತೇನ ವೋ ಇದಂ ದಣ್ಡಕಮ್ಮಂ ಹೋತು - 'ತಿಸ್ಸೋ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮೋಗ್ಗಲಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏಕೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತು, ಏಕೋ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇತೂ'"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ -

ಸಬ್ಬಕಾಮಿಪ್ಪಭುತಯೋ, ತೇಪಿ ಥೇರಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ।
ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಾವ ಲೋಕಮ್ಹಿ, ಜಲಿತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ॥

ದುತಿಯಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ, ವಿಸೋಧೇತ್ವಾನ ಸಾಸನಂ।
ಅನಾಗತೇಪಿ ಕತ್ವಾನ, ಹೇತುಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಸುದ್ಧಿಯಾ॥

ಖೀಣಾಸವಾ ವಸಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಪಭಿನ್ನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ।
ಅನಿಚ್ಚತಾವಸಂ ಥೇರಾ, ತೇಪಿ ನಾಮ ಉಪಾಗತಾ॥

ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚತಂ ಜಮ್ಮಿಂ, ಞತ್ವಾ ದುರಭಿಸಮ್ಭವಂ।
ತಂ ಪತ್ತುಂ ವಾಯಮೇ ಧೀರೋ, ಯಂ ನಿಚ್ಚಂ ಅಮತಂ ಪದನ್ತಿ॥

ಏತ್ತಾವತಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ **ದುತಿಯಸಙ್ಗೀತಿವಣ್ಣನಾ** ನಿಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ।

ದುತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ

ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾ

ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಖೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಮೋಗ್ಗಲಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಸಿಗ್ಗವತ್ಥೇರೋಪಿ ತಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣತೋ ಪಭುತಿ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಉಳುಙ್ಕಮತ್ತಂ ವಾ ಯಾಗುಂ ಕಟಚ್ಛುಮತ್ತಂ ವಾ ಭತ್ತಂ ನಾಲತ್ಥ। ಸತ್ತನ್ನಂ ಪನ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಏಕದಿವಸಂ "ಅತಿಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವಚನಮತ್ತಂ ಅಲತ್ಥ। ತಂದಿವಸಮೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕರಣೀಯಂ ಕತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಟಿಪಥೇ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಭೋ ಪಬ್ಬಜಿತ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹಂ ಅಗಮಿತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ಆಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗಮಿಮ್ಹಾ"ತಿ। "ಅಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಲಭಿತ್ಥಾ"ತಿ? "ಆಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಲಭಿಮ್ಹಾ"ತಿ। ಸೋ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಅದತ್ಥಾ"ತಿ? "ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅದಮ್ಹಾ"ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಘರದ್ವಾರೇಯೇವ ನಿಸೀದಿ "ಅಜ್ಜ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಮುಸಾವಾದೇನ ನಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾವ ಏವಮಾಹ - "ತುಮ್ಹೇ ಹಿಯ್ಯೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಲದ್ಧಾಯೇವ 'ಲಭಿಮ್ಹಾ'ತಿ ಅವೋಚುತ್ಥ। ವಟ್ಟತಿ ನು ಖೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮುಸಾವಾದೋ"ತಿ! ಥೇರೋ ಆಹ - "ಮಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹೇ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ 'ಅತಿಚ್ಛಥಾ'ತಿ ವಚನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಹಿಯ್ಯೋ 'ಅತಿಚ್ಛಥಾ'ತಿ ವಚನಮತ್ತಂ ಲಭಿಮ್ಹ; ಅಥೇತಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಉಪಾದಾಯ ಏವಮವೋಚುಮ್ಹಾ"ತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಮತ್ತಮ್ಪಿ ಲಭಿತ್ವಾ 'ಲಭಿಮ್ಹಾ'ತಿ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಕಸ್ಮಾ ನ ಪಸಂಸನ್ತೀ"ತಿ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಪಟಿಯಾದಿತಭತ್ತತೋ ಕಟಚ್ಛುಮತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖಂ ತದುಪಿಯಞ್ಚ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ದಾಪೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ತುಮ್ಹೇ ಲಭಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ಆಹ । ಸೋ ಪುನದಿವಸತೋ ಪಭುತಿ

ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಉಪಸಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಅತ್ತನೋ ಘರೇ ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗಕರಣತ್ಥಾಯ ಯಾಚಿ। ಥೇರೋ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋಪಿ ಖೋ ಮಾಣವಕೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋಯೇವ ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಅಹೋಸಿ। ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಆಗತಸುದ್ಧಸತ್ತಸ್ಸ ಆಸನೇ ವಾ ಸಯನೇ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ನಿಸಜ್ಜಿತಾ ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತಾ ವಾ ನತ್ಥಿ। ಸೋ ಯದಾ ಆಚರಿಯಘರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತದಾಸ್ಸ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಸೇತೇನ ವತ್ಥೇನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತಿ। ಥೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಸಮಯೋ ದಾನಿ ಮಾಣವಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ, ಚಿರಞ್ಚ ಮೇ ಇಧಾಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ, ನ ಚ ಕಾಚಿ ಮಾಣವಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಹನ್ದ ದಾನಿ ಇಮಿನಾ ಉಪಾಯೇನ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಾಣವಕಸ್ಸ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಅಞ್ಞಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಸನಂ ದಿಸ್ಸತಿ ತಥಾ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಗೇಹಜನೋ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಸನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಮಾಣವಕಸ್ಸ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಥೇರೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ। ಮಾಣವಕೋಪಿ ಖೋ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಆಚರಿಯಘರಾ ಆಗಮ್ಮ ಥೇರಂ ಅತ್ತನೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ "ಕೋ ಮಮ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪಞ್ಞಪೇಸೀ"ತಿ ಆಹ।

ಥೇರೋ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ವೂಪಸನ್ತೇ ಮಾಣವಕಸ್ಸ ಚಣ್ಡಿಕ್ಕಭಾವೇ ಏವಮಾಹ – "ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಾಣವಕ, ಕಿಞ್ಚಿ ಮನ್ತಂ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ? ಮಾಣವಕೋ "ಭೋ ಪಬ್ಬಜಿತ, ಮಯಿ ದಾನಿ ಮನ್ತೇ ಅಜಾನನ್ತೇ ಅಞ್ಞೇ ಕೇ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ, ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ – "ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಮನ್ತಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ? "ಪುಚ್ಛ, ಮಾಣವಕ, ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತು"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಾಣವಕೋ ತೀಸು ವೇದೇಸು ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭೇಸು ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದೇಸು ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮೇಸು ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಗಣ್ಠಿಟ್ಠಾನಾನಿ, ಯೇಸಂ ಯೇಸಂ ನಯಂ ನೇವ ಅತ್ತನಾ ಪಸ್ಸತಿ ನಾಪಿಸ್ಸ ಆಚರಿಯೋ ಅದ್ದಸ, ತೇಸು ತೇಸು ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ "ಪಕತಿಯಾಪಿ ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ, ಇದಾನಿ ಪನ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತೋ, ತೇನಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ತೇಸಂ ಪಞ್ಹಾನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ ಭಾರೋ"ತಿ ತಾವದೇವ ತೇ ಪಞ್ಹೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಾಣವಕಂ ಆಹ – "ಮಾಣವಕ, ಅಹಂ ತಯಾ ಬಹುಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ; ಅಹಮ್ಪಿ ದಾನಿ ತಂ ಏಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ, ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಸಿ ಮೇ"ತಿ? "ಆಮ, ಭೋ ಪಬ್ಬಜಿತ, ಪುಚ್ಛ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಥೇರೋ **ಚಿತ್ತಯಮಕೇ** ಇಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ –

> "ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನ ನಿರುಜ್ಝತಿ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ; ಯಸ್ಸ ವಾ ಪನ ಚಿತ್ತಂ ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನ ನಿರುಜ್ಝತೀ"ತಿ?

ಮಾಣವೋ ಉದ್ಧಂ ವಾ ಅಧೋ ವಾ ಹರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಕಿಂ ನಾಮ, ಭೋ ಪಬ್ಬಜಿತ, ಇದ"ನ್ತಿ ಆಹ। "ಬುದ್ಧಮನ್ತೋ ನಾಮಾಯಂ, ಮಾಣವಾ"ತಿ। "ಸಕ್ಕಾ ಪನಾಯಂ, ಭೋ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ದಾತು"ನ್ತಿ। "ಸಕ್ಕಾ ಮಾಣವ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಗಹಿತಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದಾತು"ನ್ತಿ। ತತೋ ಮಾಣವೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಹ – "ಅಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಬುದ್ಧಮನ್ತಂ ನಾಮ ಜಾನಾತಿ, ನ ಚ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ದೇತಿ, ಅಹಂ ಏತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಮನ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ "ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ನೋ ಪುತ್ತೋ ಮನ್ತೇ ಗಣ್ಹತು, ಗಹೇತ್ವಾ ಪುನಾಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ "ಉಗ್ಗಣ್ಹ, ಪುತ್ತಾ"ತಿ ಅನುಜಾನಿಂಸು। ಥೇರೋ ದಾರಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ತಾವ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತತೋ ಥೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಸಾಮಣೇರೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಾನಿ ಸಾಸನತೋ ನಿವತ್ತಿತುಂ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸಾಹಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಕಥೇಯ್ಯಂ, ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ, ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಭವೇಯ್ಯ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಗಹೇತುಂ, ಸಮಯೋ ದಾನಿ ನಂ ಚಣ್ಡವಜ್ಜಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇತು"ನ್ತಿ। ತತೋ ಆಹ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಾಮಣೇರ, ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹ। ಮಮ ವಚನೇನ ತಞ್ಚ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪುಚ್ಛ; ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ – 'ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಹಿಣೀ'ತಿ। 'ಕೋ ನಾಮ ತೇ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ'ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ

‘ಸಿಗ್ಗವತ್ಥೇರೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ’ತಿ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ। ‘ಅಹಂ ಕೋ ನಾಮಾ’ತಿ ವುತ್ತೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಮಮ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ನಾಮಂ ಜಾನಾತೀ’”ತಿ।

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತಿಸ್ಸೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಥೇರಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಣ್ಡವಜ್ಜಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಥೇರೋ ಸಾಮಣೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ - “ಕುತೋ ಆಗತೋಸೀ”ತಿ? “ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಹಿಣೀ”ತಿ। “ಕೋ ನಾಮ ತೇ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ”ತಿ? “ಸಿಗ್ಗವತ್ಥೇರೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಅಹಂ ಕೋ ನಾಮಾ”ತಿ? “ಮಮ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ನಾಮಂ ಜಾನಾತೀ”ತಿ। “ಪತ್ತಚೀವರಂ ದಾನಿ ಪಟಿಸಾಮೇಹೀ”ತಿ। “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಸಾಮಣೇರೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಪರಿವೇಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಉದಕದನ್ತಪೋನಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತಟ್ಠಾನಂ ಪುನ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿ । ತಂ ಉದಕಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಉದಕಂ ಆಹರಿ। ತಞ್ಚ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಗಣ್ಹಿ। ಏವಂ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಪುನ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಪುನಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ಕಥಿತಸದಿಸಮೇವ ಕಥೇಸಿ। ಥೇರೋ “ಸೋ ವತಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ”ತಿ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ “ಕಿಮತ್ಥಂ ಆಗತೋಸೀ”ತಿ ಆಹ। “ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹತ್ಥಾಯ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। ಥೇರೋ “ಉಗ್ಗಣ್ಹ ದಾನಿ, ಸಾಮಣೇರಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ದಿವಸತೋ ಪಭುತಿ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ತಿಸ್ಸೋ ಸಾಮಣೇರೋವ ಹುತ್ವಾ, ಠಪೇತ್ವಾ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಸಬ್ಬಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ಪನ ಅವಸ್ಸಿಕೋವ ಸಮಾನೋ ತಿಪಿಟಕಧರೋ ಅಹೋಸಿ। ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಸಕಲಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಂಸು। ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋಪಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೋ ಬಹೂನಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ವಾಚೇಸಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಬಿನ್ದುಸಾರಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಏಕಸತಪುತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಅಸೋಕೋ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಮಾತಿಕಂ ತಿಸ್ಸಕುಮಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಘಾತೇಸಿ। ಘಾತೇನ್ತೋ ಚ ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಅನಭಿಸಿತ್ತೋವ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಚತುನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಉಪರಿ ಅಟ್ಠಾರಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಏಕರಜ್ಜಾಭಿಸೇಕಂ ಪಾಪುಣಿ । ಅಭಿಸೇಕಾನುಭಾವೇನ ಚಸ್ಸ ಇಮಾ ರಾಜಿದ್ಧಿಯೋ ಆಗತಾ - ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣೇ ಆಣಾ ಪವತ್ತತಿ; ತಥಾ ಉಪರಿ ಆಕಾಸೇ ಅನೋತತ್ತದಹತೋ ಅಟ್ಠಹಿ ಕಾಜೇಹಿ ಸೋಳಸ ಪಾನೀಯಘಟೇ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ದೇವತಾ ಆಹರನ್ತಿ, ಯತೋ ಸಾಸನೇ ಉಪ್ಪನ್ನಸದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಘಟೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅದಾಸಿ, ದ್ವೇ ಘಟೇ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ತಿಪಿಟಕಧರಭಿಕ್ಖೂನಂ, ದ್ವೇ ಘಟೇ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಅಸನ್ಧಿಮಿತ್ತಾಯ, ಚತ್ತಾರೋ ಘಟೇ ಅತ್ತನಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ; ದೇವತಾಏವ ಹಿಮವನ್ತೇ ನಾಗಲತಾದನ್ತಕಟ್ಠಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ ಸಿನಿದ್ಧಂ ಮುದುಕಂ ರಸವನ್ತಂ ತಂ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಆಹರನ್ತಿ, ಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಚ ಮಹೇಸಿಯಾ ಚ ಸೋಳಸನ್ನಞ್ಚ ನಾಟಕಿತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಂ ದೇವಸಿಕಂ ದನ್ತಪೋನಕಿಚ್ಚಂ ನಿಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ದೇವಸಿಕಮೇವ ಚಸ್ಸ ದೇವತಾ ಅಗದಾಮಲಕಂ ಅಗದಹರೀತಕಂ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಞ್ಚ ಗನ್ಧರಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಆಹರನ್ತಿ। ತಥಾ ಛದ್ದನ್ತದಹತೋ ಪಞ್ಚವಣ್ಣನಿವಾಸನಪಾವುರಣಂ ಪೀತಕವಣ್ಣಹತ್ಥಪುಚ್ಛನಪಟಕಂ ದಿಬ್ಬಞ್ಚ ಪಾನಕಂ ಆಹರನ್ತಿ। ದೇವಸಿಕಮೇವ ಪನಸ್ಸ ನ್ಹಾನಗನ್ಧಂ ಅನುವಿಲೇಪನಗನ್ಧಂ ಪಾರುಪನತ್ಥಾಯ ಅಸುತ್ತಮಯಿಕಂ ಸುಮನಪುಪ್ಫಪಟಂ ಮಹಾರಹಞ್ಚ ಅಞ್ಜನಂ ನಾಗಭವನತೋ ನಾಗರಾಜಾನೋ ಆಹರನ್ತಿ। ಛದ್ದನ್ತದಹೇವ ಉಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಸಾಲಿನೋ ನವ ವಾಹಸಹಸ್ಸಾನಿ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಸುಕಾ ಆಹರನ್ತಿ। ಮೂಸಿಕಾ ನಿತ್ಥುಸಕಣೇ ಕರೋನ್ತಿ, ಏಕೋಪಿ ಖಣ್ಡತಣ್ಡುಲೋ ನ ಹೋತಿ, ರಞ್ಞೋ ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು ಅಯಮೇವ ತಣ್ಡುಲೋ ಪರಿಭೋಗಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಮಧುಮಕ್ಖಿಕಾ ಮಧುಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಕಮ್ಮಾರಸಾಲಾಸು ಅಚ್ಛಾ ಕೂಟಂ ಪಹರನ್ತಿ। ಕರವೀಕಸಕುಣಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಧುರಸ್ಸರಂ ವಿಕೂಜನ್ತಾ ರಞ್ಞೋ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ।

ಇಮಾಹಿ ಇದ್ಧೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಾಜಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸುವಣ್ಣಸಙ್ಖಲಿಕಬನ್ಧನಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಚತುನ್ನಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಧಿಗತರೂಪದಸ್ಸನಂ ಕಪ್ಪಾಯುಕಂ ಕಾಳಂ ನಾಮ ನಾಗರಾಜಾನಂ ಆನಯಿತ್ವಾ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಮಹಾರಹೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅನೇಕಸತವಣ್ಣೇಹಿ ಜಲಜ ಥಲಜಪುಪ್ಫೇಹಿ ಸುವಣ್ಣಪುಪ್ಫೇಹಿ ಚ ಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತೇಹಿ

ಸೋಳಸಹಿ ನಾಟಕಿತ್ಥಿಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸಮನ್ತತೋ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಅನನ್ತಞಾಣಸ್ಸ ತಾವ ಮೇ ಸದ್ಧಮ್ಮವರಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ರೂಪಂ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖೀನಂ ಆಪಾಥಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ನಿಮ್ಮಿತಂ ಸಕಲಸರೀರವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಪುಞ್ಞಪ್ಪಭಾವನಿಬ್ಬತ್ತಾಸೀತಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಪಟಿಮಣ್ಡಿತದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಸಸ್ಸಿರೀಕತಾಯ ವಿಕಸಿತಕಮಲುಪ್ಪಲಪುಣ್ಡರೀಕಪಟಿಮಣ್ಡಿತಮಿವ ಸಲಿಲತಲಂ ತಾರಾಗಣರಸ್ಮಿಜಾಲವಿಸದವಿಪ್ಫುರಿತಸೋಭಾಸಮುಜ್ಜಲಿತಮಿವ ಗಗನತಲಂ ನೀಲಪೀತಲೋಹಿತಾದಿಭೇದವಿಚಿತ್ರವಣ್ಣರಂಸಿವಿನದ್ಧಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾಪರಿಕ್ಖೇಪವಿಲಾಸಿತಾಯ ಸಞ್ಝಾಪ್ಪಭಾನುರಾಗಇನ್ದಧನುವಿಜ್ಜುಲತಾಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಮಿವ ಕನಕಗಿರಿಸಿಖರಂ ನಾನಾವಿರಾಗವಿಮಲಕೇತುಮಾಲಾಸಮುಜ್ಜಲಿತಚಾರುಮತ್ಥಕಸೋಭಂ ನಯನರಸಾಯತನಮಿವ ಬ್ರಹ್ಮದೇವಮನುಜನಾಗಯಕ್ಖಗಣಾನಂ ಬುದ್ಧರೂಪಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಅಕ್ಖಿಪೂಜಂ ನಾಮ ಅಕಾಸಿ।

ರಾಜಾ ಕಿರ ಅಭಿಸೇಕಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ತೀಣಿಯೇವ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಬಾಹಿರಕಪಾಸಣ್ಡಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಚತುತ್ಥೇ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಪಸೀದಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಪಿತಾ ಬಿನ್ದುಸಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಯಪಾಸಣ್ಡಾನಞ್ಚ ಪಣ್ಡರಙ್ಗಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾದೀನಂ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾನಂ ನಿಚ್ಚಭತ್ತಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಅಸೋಕೋಪಿ ಪಿತರಾ ಪವತ್ತಿತಂ ದಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಅನ್ತೇಪುರೇ ತಥೇವ ದದಮಾನೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ಠಿತೋ ತೇ ಉಪಸಮಪರಿಬಾಹಿರೇನ ಆಚಾರೇನ ಭುಞ್ಜಮಾನೇ ಅಸಂಯತಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಅವಿನೀತಇರಿಯಾಪಥೇ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಈದಿಸಂ ದಾನಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಆಹ - "ಗಚ್ಛಥ, ಭಣೇ, ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಅತಿಹರಥ, ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಅಮಚ್ಚಾ "ಸಾಧು, ದೇವಾ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ತೇ ತೇ ಪಣ್ಡರಙ್ಗಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾಜೀವಕನಿಗಣ್ಠಾದಯೋ ಆನೇತ್ವಾ "ಇಮೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅರಹನ್ತೋ"ತಿ ಆಹಂಸು।

ಅಥ ರಾಜಾ ಅನ್ತೇಪುರೇ ಉಚ್ಚಾವಚಾನಿ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ "ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಆಗತಾಗತೇ ಆಹ - "ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತಿರೂಪೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಥಾ"ತಿ । ತೇಸು ಏಕಚ್ಚೇ ಭದ್ದಪೀಠಕೇಸು, ಏಕಚ್ಚೇ ಫಲಕಪೀಠಕೇಸು ನಿಸೀದಿಂಸು। ತೇ ದಿಸ್ವಾ ರಾಜಾ "ನತ್ಥಿ ನೇಸಂ ಅನ್ತೋ ಸಾರೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ತೇಸಂ ಅನುರೂಪಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ದತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ।

ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ಠಿತೋ ಅದ್ದಸ ನಿಗ್ರೋಧಸಾಮಣೇರಂ ರಾಜಙ್ಗಣೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದನ್ತಂ ಗುತ್ತಂ ಸನ್ತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪನ್ನಂ। ಕೋ ಪನಾಯಂ **ನಿಗ್ರೋಧೋ** ನಾಮ? ಬಿನ್ದುಸಾರರಞ್ಞೋ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ಸುಮನರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ।

ತತ್ರಾಯಂ **ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ** -

ಬಿನ್ದುಸಾರರಞ್ಞೋ ಕಿರ ದುಬ್ಬಲಕಾಲೇಯೇವ ಅಸೋಕಕುಮಾರೋ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಂ ಉಜ್ಜೇನೀರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬನಗರಂ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಗತಂ ಕತ್ವಾ ಸುಮನರಾಜಕುಮಾರಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ತಂದಿವಸಮೇವ ಸುಮನಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಸುಮನಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಪರಿಪುಣ್ಣಗಬ್ಭಾ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಅಞ್ಞತರಂ ಚಣ್ಡಾಲಗಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಜೇಟ್ಠಕಚಣ್ಡಾಲಸ್ಸ ಗೇಹತೋ ಅವಿದೂರೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೇ ಅಧಿವತ್ಥಾಯ ದೇವತಾಯ "ಇತೋ ಏಹಿ, ಸುಮನೇ"ತಿ ವದನ್ತಿಯಾ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಸಮೀಪಂ ಗತಾ। ದೇವತಾ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಏಕಂ ಸಾಲಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ "ಏತ್ಥ ವಸಾಹೀ"ತಿ ಅದಾಸಿ। ಸಾ ತಂ ಸಾಲಂ ಪಾವಿಸಿ। ಗತದಿವಸೇಯೇವ ಚ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ನಿಗ್ರೋಧದೇವತಾಯ ಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ "ನಿಗ್ರೋಧೋ" ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ಜೇಟ್ಠಕಚಣ್ಡಾಲೋ ದಿಟ್ಠದಿವಸತೋ ಪಭುತಿ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿಧೀತರಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ನಿಬದ್ಧವತ್ತಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ರಾಜಧೀತಾ ತತ್ಥ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ವಸಿ। ನಿಗ್ರೋಧಕುಮಾರೋಪಿ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ ಜಾತೋ। ತದಾ ಮಹಾವರುಣತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಏಕೋ ಅರಹಾ ದಾರಕಸ್ಸ ಹೇತುಸಮ್ಪದಂ

ದಿಸ್ವಾ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಿಹರಮಾನೋ “ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ ದಾನಿ ದಾರಕೋ, ಕಾಲೋ ನಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತು”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ರಾಜಧೀತಾಯ ಆರೋಚಾಪೇತ್ವಾ ನಿಗ್ರೋಧಕುಮಾರಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಕುಮಾರೋ ಖುರಗ್ಗೇಯೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಪಾತೋವ ಸರೀರಂ ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ “ಮಾತುಉಪಾಸಿಕಾಯ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ಗಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಮಾತುನಿವಾಸನಟ್ಠಾನಞ್ಚಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇನ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಗರಮಜ್ಝೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಅಸೋಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಪಾಚೀನದಿಸಾಭಿಮುಖೋ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ಚಙ್ಕಮತಿ। ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ನಿಗ್ರೋಧೋ ರಾಜಙ್ಗಣಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ ಸನ್ತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಸನ್ತಮಾನಸೋ ಯುಗಮತ್ತಂ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - “ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ಠಿತೋ ಅದ್ದಸ ನಿಗ್ರೋಧಸಾಮಣೇರಂ ರಾಜಙ್ಗಣೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದನ್ತಂ ಗುತ್ತಂ ಸನ್ತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪನ್ನ”ನ್ತಿ। ದಿಸ್ವಾ ಪನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - “ಅಯಂ ಜನೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಭನ್ತಮಿಗಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ। ಅಯಂ ಪನ ದಾರಕೋ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಅತಿವಿಯ ಚಸ್ಸ ಆಲೋಕಿತವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜನಪಸಾರಣಞ್ಚ ಸೋಭತಿ। ಅದ್ಧಾ ಏತಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಸಹ ದಸ್ಸನೇನೇವ ಸಾಮಣೇರೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದಿ, ಪೇಮಂ ಸಣ್ಠಹಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಪುಬ್ಬೇ ಹಿ ಕಿರ ಪುಞ್ಞಕರಣಕಾಲೇ ಏಸ ರಞ್ಞೋ ಜೇಟ್ಠಭಾತಾ ವಾಣಿಜಕೋ ಅಹೋಸಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ -

> “ಪುಬ್ಬೇ ವ ಸನ್ನಿವಾಸೇನ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಹಿತೇನ ವಾ।
> ಏವಂ ತಂ ಜಾಯತೇ ಪೇಮಂ, ಉಪ್ಪಲಂ ವ ಯಥೋದಕೇ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೨.೧೭೪)।

ಅಥ ರಾಜಾ ಸಞ್ಜಾತಪೇಮೋ ಸಬಹುಮಾನೋ “ಏತಂ ಸಾಮಣೇರಂ ಪಕ್ಕೋಸಥಾ”ತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಪೇಸೇಸಿ। “ತೇ ಅತಿಚಿರಾಯನ್ತೀ”ತಿ ಪುನ ದ್ವೇ ತಯೋ ಪೇಸೇಸಿ - “ತುರಿತಂ ಆಗಚ್ಛತೂ”ತಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿಯಾ ಏವ ಅಗಮಾಸಿ। ರಾಜಾ ಪತಿರೂಪಮಾಸನಂ ಞತ್ವಾ “ನಿಸೀದಥಾ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಲೋಕೇತ್ವಾ “ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ಸಮುಸ್ಸಿತಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ರಾಜಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪತ್ತಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ರಞ್ಞೋ ಆಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸಮೀಪಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಂಯೇವ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅಜ್ಜೇವ ದಾನಿ ಅಯಂ ಸಾಮಣೇರೋ ಇಮಸ್ಸ ಗೇಹಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಸಾಮಣೇರೋ ರಞ್ಞೋ ಹತ್ಥೇ ಪತ್ತಂ ದತ್ವಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಾದಿತಂ ಸಬ್ಬಂ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಭತ್ತವಿಕತಿಂ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಯಾಪನೀಯಮತ್ತಕಮೇವ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ರಾಜಾ ಆಹ - “ಸತ್ಥಾರಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಿನ್ನೋವಾದಂ ಜಾನಾಥಾ”ತಿ? “ಜಾನಾಮಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕದೇಸೇನಾ”ತಿ। “ತಾತ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ನಂ ಕಥೇಹೀ”ತಿ। “ಸಾಧು, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಅನುರೂಪಂ ಧಮ್ಮಪದೇ ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗಂ ಅನುಮೋದನತ್ಥಾಯ ಅಭಾಸಿ।

ರಾಜಾ ಪನ “ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಅಮತಪದಂ, ಪಮಾದೋ ಮಚ್ಚುನೋ ಪದ”ನ್ತಿ ಸುತ್ವಾವ “ಅಞ್ಞಾತಂ, ತಾತ, ಪರಿಯೋಸಾಪೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಅನುಮೋದನಾವಸಾನೇ ಚ “ಅಟ್ಠ ತೇ, ತಾತ, ಧುವಭತ್ತಾನಿ ದಮ್ಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಸಾಮಣೇರೋ ಆಹ - “ಏತಾನಿ ಅಹಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ದಮ್ಮಿ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ। “ಕೋ ಅಯಂ, ತಾತ, ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ನಾಮಾ”ತಿ? “ವಜ್ಜಾವಜ್ಜಂ ದಿಸ್ವಾ ಚೋದೇತಾ ಸಾರೇತಾ ಚ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ। “ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ತೇ, ತಾತ, ಅಟ್ಠ ದಮ್ಮೀ”ತಿ। “ಏತಾನಿ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ದಮ್ಮಿ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ। “ಕೋ ಅಯಂ, ತಾತ, ಆಚರಿಯೋ ನಾಮಾ”ತಿ? “ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಕಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಾ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ। “ಸಾಧು, ತಾತ, ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ತೇ ಅಟ್ಠ ದಮ್ಮೀ”ತಿ। “ಏತಾನಿಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಮ್ಮಿ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ। “ಕೋ ಅಯಂ, ತಾತ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ನಾಮಾ”ತಿ? “ಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ , ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಞ್ಚ ಮಮ ಚ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚಾ”ತಿ। ರಾಜಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋ ಮತ್ತಾಯ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಆಹ - “ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ತೇ, ತಾತ, ಅಟ್ಠ ದಮ್ಮೀ”ತಿ। ಸಾಮಣೇರೋ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜನ್ತೇಪುರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಮಕಾಸಿ।

ರಾಜಾ “ಅಞ್ಞೇಪಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸ್ವೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹನ್ತೂ”ತಿ ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ವಡ್ಢಾಪೇನ್ತೋ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾದೀನಂ ಭತ್ತಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಿಚ್ಚಭತ್ತಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ ನಿಗ್ರೋಧತ್ಥೇರೇ ಗತೇನೇವ ಪಸಾದೇನ। ನಿಗ್ರೋಧತ್ಥೇರೋಪಿ ರಾಜಾನಂ ಸಪರಿಸಂ ತೀಸು ಸರಣೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕೇನ ಪಸಾದೇನ ಅಚಲಪ್ಪಸಾದಂ ಕತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಪುನ ರಾಜಾ **ಅಸೋಕಾರಾಮಂ** ನಾಮ ಮಹಾವಿಹಾರಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಿಚ್ಚಭತ್ತಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ನಗರಸಹಸ್ಸೇಸು ಚತುರಾಸೀತಿವಿಹಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕಾರಾಪೇಸಿ ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಚೇತಿಯಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾನಿ ಧಮ್ಮೇನೇವ, ನೋ ಅಧಮ್ಮೇನ।

ಏಕದಿವಸಂ ಕಿರ ರಾಜಾ ಅಸೋಕಾರಾಮೇ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸಜ್ಜ ಸಙ್ಘಂ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ - “ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ದೇಸಿತಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಕಿತ್ತಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಅಙ್ಗತೋ, ಮಹಾರಾಜ, ನವಙ್ಗಾನಿ, ಖನ್ಧತೋ ಚತುರಾಸೀತಿಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಹಸ್ಸಾನೀ”ತಿ। ರಾಜಾ ಧಮ್ಮೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ “ಏಕೇಕಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಂ ಏಕೇಕವಿಹಾರೇನ ಪೂಜೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಏಕದಿವಸಮೇವ ಛನ್ನವುತಿಕೋಟಿಧನಂ ವಿಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಆಣಾಪೇಸಿ - “ಏಥ, ಭಣೇ, ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಏಕಮೇಕಂ ವಿಹಾರಂ ಕಾರಾಪೇನ್ತಾ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ನಗರಸಹಸ್ಸೇಸು ಚತುರಾಸೀತಿವಿಹಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕಾರಾಪೇಥಾ”ತಿ। ಸಯಞ್ಚ ಅಸೋಕಾರಾಮೇ ಅಸೋಕಮಹಾವಿಹಾರತ್ಥಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಸಙ್ಘೋ ಇನ್ದಗುತ್ತತ್ಥೇರಂ ನಾಮ ಮಹಿದ್ಧಿಕಂ ಮಹಾನುಭಾವಂ ಖೀಣಾಸವಂ ನವಕಮ್ಮಾಧಿಟ್ಠಾಯಕಂ ಅದಾಸಿ। ಥೇರೋ ಯಂ ಯಂ ನ ನಿಟ್ಠಾತಿ ತಂ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತೀಹಿ ಸಂವಚ್ಛರೇಹಿ ವಿಹಾರಕಮ್ಮಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಏಕದಿವಸಮೇವ ಸಬ್ಬನಗರೇಹಿ ಪಣ್ಣಾನಿ ಆಗಮಿಂಸು।

ಅಮಚ್ಚಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ - “ನಿಟ್ಠಿತಾನಿ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿವಿಹಾರಸಹಸ್ಸಾನೀ”ತಿ। ರಾಜಾ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ - “ಇತೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ದಿವಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ವಿಹಾರಮಹೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಬ್ಬೇ ಅಟ್ಠ ಸೀಲಙ್ಗಾನಿ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಗರೇ ಚ ಬಹಿನಗರೇ ಚ ವಿಹಾರಮಹಂ ಪಟಿಯಾದೇನ್ತೂ”ತಿ। ತತೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ದಿವಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರವಿಭೂಸಿತಾಯ ಅನೇಕಸತಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖ್ಯಾಯ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಪರಿವುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ಅಮರವತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಸಿರಿತೋ ಅಧಿಕತರಸಸ್ಸಿರೀಕಂ ವಿಯ ನಗರಂ ಕಾತುಕಾಮೇನ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತೇನ ಮಹಾಜನೇನ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಂ ನಗರಂ ಅನುವಿಚರನ್ತೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖಣೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಅಸೀತಿ ಭಿಕ್ಖುಕೋಟಿಯೋ ಅಹೇಸುಂ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚ ಛನ್ನವುತಿಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ। ತತ್ಥ ಖೀಣಾಸವಭಿಕ್ಖೂಯೇವ ಸತಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖ್ಯಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ - “ಸಚೇ ರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಕಾರಂ ಅನವಸೇಸಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅತಿವಿಯ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಪಸೀದೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ತತೋ ಲೋಕವಿವರಣಂ ನಾಮ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಅಕಂಸು। ರಾಜಾ ಅಸೋಕಾರಾಮೇ ಠಿತೋವ ಚತುದ್ದಿಸಾ ಅನುವಿಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಮನ್ತತೋ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಪಸ್ಸತಿ ಚತುರಾಸೀತಿಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉಳಾರಾಯ ವಿಹಾರಮಹಪೂಜಾಯ ವಿರೋಚಮಾನಾನಿ। ಸೋ ತಂ ವಿಭೂತಿಂ ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಉಳಾರೇನ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ “ಅತ್ಥಿ ಪನ ಅಞ್ಞಸ್ಸಪಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಏವರೂಪಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪುಚ್ಛಿ - “ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಲೋಕನಾಥಸ್ಸ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಕೋ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿ। ಕಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಮಹನ್ತೋತಿ? ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಭಾರಂ ಅಕಾಸಿ। ಥೇರೋ ಆಹ - “ಮಹಾರಾಜ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಪಚ್ಚಯದಾಯಕೋ ನಾಮ ತಯಾ ಸದಿಸೋ ಧರಮಾನೇಪಿ ತಥಾಗತೇ ನ ಕೋಚಿ ಅಹೋಸಿ, ತವೇವ ಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಮಹಾ”ತಿ। ರಾಜಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಉಳಾರೇನ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ನಿರನ್ತರಂ ಫುಟ್ಠಸರೀರೋ ಹುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ನತ್ಥಿ ಕಿರ ಮಯಾ ಸದಿಸೋ ಪಚ್ಚಯದಾಯಕೋ, ಮಯ್ಹಂ ಕಿರ ಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಮಹಾ, ಅಹಂ ಕಿರ

ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇನ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ। ಕಿಂ ಪನಾಹಂ ಏವಂ ಸತಿ ಸಾಸನಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಹೋಮಿ, ನ ಹೋಮೀ"ತಿ। ತತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಭವಾಮಿ ನು ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಸನಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ"ತಿ?

ತತೋ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ರಞ್ಞೋ ಇದಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಹಿನ್ದಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ "ಸಚೇ ಅಯಂ ಕುಮಾರೋ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ ಸಾಸನಸ್ಸ ಅತಿವಿಯ ವುಡ್ಢಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ನ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಾಸನಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಹೋತಿ; ಅಪಿಚ ಖೋ ಪಚ್ಚಯದಾಯಕೋತಿ ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೋತಿ ವಾ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಯೋಪಿ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಥವಿತೋ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಿಮಾಣಂ ಪಚ್ಚಯರಾಸಿಂ ದದೇಯ್ಯ ಸೋಪಿ 'ಸಾಸನೇ ದಾಯಾದೋ'ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। "ಅಥ ಕಥಂ ಚರಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಸನಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಡ್ಢೋ ವಾ ದಲಿದ್ದೋ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಓರಸಂ ಪುತ್ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾರಾಜ, ದಾಯಾದೋ ಸಾಸನಸ್ಸಾ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಸೋಕೋ ರಾಜಾ "ಅಹಂ ಕಿರ ಏವರೂಪಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗಂ ಕತ್ವಾಪಿ ನೇವ ಸಾಸನಸ್ಸ ದಾಯಾದಭಾವಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ ಸಾಸನೇ ದಾಯಾದಭಾವಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಅದ್ದಸ ಮಹಿನ್ದಕುಮಾರಂ ಅವಿದೂರೇ ಠಿತಂ। ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಹಂ ಇಮಂ ಕುಮಾರಂ ತಿಸ್ಸಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಓಪರಜ್ಜೇ ಠಪೇತುಕಾಮೋ, ಅಥ ಖೋ ಓಪರಜ್ಜತೋಪಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾವ ಉತ್ತಮಾ"ತಿ। ತತೋ ಕುಮಾರಂ ಆಹ - "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ತ್ವಂ, ತಾತ, ಪಬ್ಬಜಿತು"ನ್ತಿ? ಕುಮಾರೋ ಪಕತಿಯಾಪಿ ತಿಸ್ಸಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋವ ರಞ್ಞೋ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅತಿವಿಯ ಪಾಮೋಜ್ಜಜಾತೋ ಹುತ್ವಾ ಆಹ - "ಪಬ್ಬಜಾಮಿ, ದೇವ, ಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇ ಸಾಸನದಾಯಾದಾ ಹೋಥಾ"ತಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ರಾಜಧೀತಾ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾ ಚ ಸಾಮಿಕೋ ಅಗ್ಗಿಬ್ರಹ್ಮಾ ನಾಮ ಕುಮಾರೋ ಯುವರಾಜೇನ ತಿಸ್ಸಕುಮಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಹ - "ತ್ವಮ್ಪಿ, ಅಮ್ಮ, ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಸಾಧು, ತಾತ, ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ। ರಾಜಾ ಪುತ್ತಾನಂ ಮನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಹಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಏತದವೋಚ - "ಭನ್ತೇ, ಇಮೇ ದಾರಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಮಂ ಸಾಸನೇ ದಾಯಾದಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ಸಙ್ಘೋ ರಞ್ಞೋ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಮಹಾದೇವತ್ಥೇರೇನ ಚ ಆಚರಿಯೇನ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಮಜ್ಝನ್ತಿಕತ್ಥೇರೇನ ಆಚರಿಯೇನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ। ತದಾ ಕಿರ ಕುಮಾರೋ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸೋವ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಉಪಸಮ್ಪದಸೀಮಮಣ್ಡಲೇ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸಙ್ಘಮಿತ್ತಾಯಪಿ ರಾಜಧೀತಾಯ ಆಚರಿಯಾ ಆಯುಪಾಲಿತ್ಥೇರೀ ನಾಮ, ಉಪಜ್ಝಾಯಾ ಪನ ಧಮ್ಮಪಾಲಿತ್ಥೇರೀ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತಾ ಅಟ್ಠಾರಸವಸ್ಸಾ ಹೋತಿ। ತಂ ಪಬ್ಬಜಿತಮತ್ತಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸೀಮಮಣ್ಡಲೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಉಭಿನ್ನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲೇ ರಾಜಾ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾಭಿಸೇಕೋ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತೋ ದ್ವೇಪಿ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ ಆರೂಳ್ಹಂ ತಿಪಿಟಕಸಙ್ಗಹಿತಂ ಸಾಟ್ಠಕಥಂ ಸಬ್ಬಂ ಥೇರವಾದಂ ತಿಣ್ಣಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಅಸೋಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ನವವಸ್ಸಾಭಿಸೇಕೋ ಹೋತಿ। ರಞ್ಞೋ ಪನ ಅಟ್ಠವಸ್ಸಾಭಿಸೇಕಕಾಲೇಯೇವ ಕೋನ್ತಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಬ್ಯಾಧಿಪಟಿಕಮ್ಮತ್ಥಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತೇನ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತೋ ಪಸತಮತ್ತಂ ಸಪ್ಪಿಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಬ್ಯಾಧಿಬಲೇನ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾಯುಸಙ್ಖಾರೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ರಾಜಾ

ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ “ಮಯಿ ನಾಮ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಏವಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಚಯಾ ದುಲ್ಲಭಾ”ತಿ ನಗರಸ್ಸ ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸು ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಸ್ಸ ಪೂರಾಪೇತ್ವಾ ದಾಪೇಸಿ।

ತೇನ ಕಿರ ಸಮಯೇನ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸು ಚತ್ತಾರಿ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸಭಾಯಂ ಸತಸಹಸ್ಸನ್ತಿ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪಞ್ಚಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ರಞ್ಞೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತತೋ ರಾಜಾ ನಿಗ್ರೋಧತ್ಥೇರಸ್ಸ ದೇವಸಿಕಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಿಸಜ್ಜೇಸಿ। ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚೇತಿಯೇ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಸತಸಹಸ್ಸಂ । ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ತಂ ಧಮ್ಮಧರಾನಂ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಚತುಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ಉಪನೀಯತಿ। ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸು ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಸಾಸನೇ ಉಳಾರೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಹೀನಲಾಭಸಕ್ಕಾರಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಮ್ಪಿ ಅಲಭನ್ತಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಕಾನಿ ಸಕಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ “ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ”ತಿ ದೀಪೇನ್ತಿ। ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲಭಮಾನಾಪಿ ಸಯಮೇವ ಮುಣ್ಡೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ವಿಹಾರೇಸು ವಿಚರನ್ತಾ ಉಪೋಸಥಮ್ಪಿ ಪವಾರಣಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಗಣಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಪವಿಸನ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ। ತದಾ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ “ಉಪ್ಪನ್ನಂ ದಾನಿ ಇದಂ ಅಧಿಕರಣಂ, ತಂ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಕಕ್ಖಳಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಸಕ್ಕಾ ಇಮೇಸಂ ಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೇನ ವೂಪಸಮೇತು”ನ್ತಿ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಣಂ ನೀಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಫಾಸುವಿಹಾರೇನ ವಿಹರಿತುಕಾಮೋ ಅಹೋಗಙ್ಗಪಬ್ಬತಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇಪಿ ಖೋ ತಿತ್ಥಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಯೇನ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇನ ನಿಗ್ಗಯ್ಹಮಾನಾಪಿ ಧಮ್ಮವಿನಯಾನುಲೋಮಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅಸಣ್ಠಹನ್ತಾ ಅನೇಕರೂಪಂ ಸಾಸನಸ್ಸ ಅಬ್ಬುದಞ್ಚ ಮಲಞ್ಚ ಕಣ್ಟಕಞ್ಚ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಕೇಚಿ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಪಞ್ಚಾತಪೇನ ತಾಪೇನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಆದಿಚ್ಚಂ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ, ಕೇಚಿ “ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ವೋಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ತದಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ನ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಂ ವಾ ಪವಾರಣಂ ವಾ ಅಕಾಸಿ। ಅಸೋಕಾರಾಮೇ ಸತ್ತವಸ್ಸಾನಿ ಉಪೋಸಥೋ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜಿ। ರಞ್ಞೋಪಿ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಆಣಾಪೇಸಿ - “ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಕಾರಾಪೇಹೀ”ತಿ। ಅಮಚ್ಚೋ ರಾಜಾನಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತೋ ಅಞ್ಞೇ ಅಮಚ್ಚೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಹ - “ರಾಜಾ ಮಂ ‘ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಕಾರಾಪೇಹೀ’ತಿ ಪಹಿಣಿ। ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ”ತಿ? ತೇ ಆಹಂಸು - “ಮಯಂ ಏವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಮ - ‘ಯಥಾ ನಾಮ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇನ್ತಾ ಚೋರೇ ಘಾತೇನ್ತಿ, ಏವಮೇವ ಯೇ ಉಪೋಸಥಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇ ಮಾರೇತುಕಾಮೋ ರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ। ಅಥ ಸೋ ಅಮಚ್ಚೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಆಹ - “ಅಹಂ ರಞ್ಞಾ ‘ಉಪೋಸಥಂ ಕಾರಾಪೇಹೀ’ತಿ ಪೇಸಿತೋ। ಕರೋಥ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಉಪೋಸಥ”ನ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ “ನ ಮಯಂ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೋಮಾ”ತಿ ಆಹಂಸು। ಅಥ ಅಮಚ್ಚೋ ಥೇರಾಸನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಸಿನಾ ಸೀಸಾನಿ ಪಾತೇತುಂ ಆರದ್ಧೋ।

ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ತಂ ಅಮಚ್ಚಂ ತಥಾ ವಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ। ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ನ ಯೋ ವಾ ಸೋ ವಾ, ರಞ್ಞೋ ಏಕಮಾತಿಕೋ ಭಾತಾ ತಿಸ್ಸಕುಮಾರೋ ನಾಮ, ತಂ ಕಿರ ರಾಜಾ ಪತ್ತಾಭಿಸೇಕೋ ಓಪರಜ್ಜೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ವನಚಾರಂ ಗತೋ ಅದ್ದಸ ಮಹನ್ತಂ ಮಿಗಸಙ್ಘಂ ಚಿತ್ತಕೀಳಾಯ ಕೀಳನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - “ಇಮೇ ತಾವ ತಿಣಭಕ್ಖಾ ಮಿಗಾ ಏವಂ ಕೀಳನ್ತಿ, ಇಮೇ ಪನ ಸಮಣಾ ರಾಜಕುಲೇ ಪಣೀತಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮುದುಕಾಸು ಸೇಯ್ಯಾಸು ಸಯಮಾನಾ ಕಿಂ ನಾಮ ಕೀಳಿತಂ ನ ಕೀಳಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ! ಸೋ ತತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಂ ಅತ್ತನೋ ವಿತಕ್ಕಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ “ಅಟ್ಠಾನೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿತಂ ಕುಮಾರೇನ! ಹನ್ದ, ನಂ ಏವಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಏಕದಿವಸಂ ಕೇನಚಿ ಕಾರಣೇನ ಕುದ್ಧೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ “ಏಹಿ ಸತ್ತದಿವಸೇನ ರಜ್ಜಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛ, ತತೋ ತಂ ಘಾತೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಮರಣಭಯೇನ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಕುಮಾರೋ “ಸತ್ತಮೇ ಮಂ ದಿವಸೇ ಮಾರೇಸ್ಸತೀ”ತಿ ನ ಚಿತ್ತರೂಪಂ ನ್ಹಾಯಿ, ನ ಭುಞ್ಜಿ, ನ ಸುಪಿ, ಅತಿವಿಯ ಲೂಖಸರೀರೋ ಅಹೋಸಿ। ತತೋ ನಂ ರಾಜಾ ಪುಚ್ಛಿ - “ಕಿಸ್ಸ ತ್ವಂ ಏವರೂಪೋ ಜಾತೋ”ತಿ? “ಮರಣಭಯೇನ,

ದೇವಾ"ತಿ। "ಅರೇ, ತ್ವಂ ನಾಮ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಮರಣಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ನ ಕೀಳಸಿ? ಭಿಕ್ಖೂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸನಿಬದ್ಧಂ ಮರಣಂ ಪೇಕ್ಖಮಾನಾ ಕಥಂ ಕೀಳಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ! ತತೋ ಪಭುತಿ ಕುಮಾರೋ ಸಾಸನೇ ಪಸೀದಿ।

ಸೋ ಪುನ ಏಕದಿವಸಂ ಮಿಗವಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಅದ್ದಸ ಯೋನಕಮಹಾಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಹತ್ಥಿನಾಗೇನ ಸಾಲಸಾಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬೀಜಿಯಮಾನಂ ನಿಸಿನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಪಾಮೋಜ್ಜಜಾತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಕದಾ ನು ಖೋ ಅಹಮ್ಪಿ ಅಯಂ ಮಹಾಥೇರೋ ವಿಯ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯಂ! ಸಿಯಾ ನು ಖೋ ಸೋ ದಿವಸೋ"ತಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸಾಸಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಅಸೋಕಾರಾಮೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಉದಕತಲೇ ಠತ್ವಾ ಚೀವರಞ್ಚ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಞ್ಚ ಆಕಾಸೇ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಆರದ್ಧೋ।

ಕುಮಾರೋ ಥೇರಸ್ಸಾನುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತಿವಿಯ ಪಸನ್ನೋ "ಅಜ್ಜೇವ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ – "ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ದೇವಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಯಾಚಿತ್ವಾಪಿ ತಂ ನಿವತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅಸೋಕಾರಾಮಗಮನೀಯಮಗ್ಗಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಛಣವೇಸಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಾಯ ಸೇನಾಯ ಪರಿವಾರಾಪೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ನೇಸಿ। "ಯುವರಾಜಾ ಕಿರ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಪಟಿಯಾದೇಸುಂ। ಕುಮಾರೋ ಪಧಾನಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪುರಿಸಸತಸಹಸ್ಸೇನ। ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪನ ಅನುಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಗಣನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿ। ಕುಮಾರೋ ರಞ್ಞೋ ಚತುವಸ್ಸಾಭಿಸೇಕಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಅಥಞ್ಞೋಪಿ ರಞ್ಞೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತಾಯ ಸಾಮಿಕೋ ಅಗ್ಗಿಬ್ರಹ್ಮಾ ನಾಮ ಕುಮಾರೋ ಅತ್ಥಿ। ಸಙ್ಘಮಿತ್ತಾ ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏಕಮೇವ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ಸೋಪಿ "ಯುವರಾಜಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ – "ಅಹಮ್ಪಿ, ದೇವ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಯಾಚಿ। "ಪಬ್ಬಜ, ತಾತಾ"ತಿ ಚ ರಞ್ಞಾ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ತಂದಿವಸಮೇವ ಪಬ್ಬಜಿ।

ಏವಂ ಅನುಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಉಳಾರವಿಭವೇನ ಖತ್ತಿಯಜನೇನ।
ರಞ್ಞೋ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ, ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋತಿ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ॥

ಸೋ ತಂ ಅಮಚ್ಚಂ ತಥಾ ವಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ನ ರಾಜಾ ಥೇರೇ ಮಾರಾಪೇತುಂ ಪಹಿಣೇಯ್ಯ; ಅದ್ಧಾ ಇಮಸ್ಸೇವೇತಂ ಅಮಚ್ಚಸ್ಸ ದುಗ್ಗಹಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಯಂ ತಸ್ಸ ಆಸನ್ನೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಸೋ ಥೇರಂ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಂ ನಿಪಾತೇತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ – "ಅಹಂ, ದೇವ, ಉಪೋಸಥಂ ಕಾತುಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಏತ್ತಕಾನಂ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸೀಸಾನಿ ಪಾತೇಸಿಂ; ಅಥ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪಟಿಪಾಟಿ ಸಮ್ಪತ್ತಾ, ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಮೀ"ತಿ? ರಾಜಾ ಸುತ್ವಾವ – "ಅರೇ! ಕಿಂ ಪನ, ತ್ವಂ, ಮಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಾತೇತುಂ ಪೇಸಿತೋ"ತಿ ತಾವದೇವ ಸರೀರೇ ಉಪ್ಪನ್ನದಾಹೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಚ್ಛಿ – "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಮಚ್ಚೋ ಮಯಾ ಅನಾಣತ್ತೋವ ಏವಂ ಅಕಾಸಿ, ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಇಮಿನಾ ಪಾಪೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ? ಏಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ, "ಅಯಂ ತವ ವಚನೇನ ಅಕಾಸಿ, ತುಯ್ಹೇತಂ ಪಾಪ"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ಏಕಚ್ಚೇ "ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ವೋ ಏತಂ ಪಾಪ"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ಏಕಚ್ಚೇ ಏವಮಾಹಂಸು – "ಕಿಂ ಪನ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತ್ಥಿ ಚಿತ್ತಂ 'ಅಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಾತೇತೂ'"ತಿ? "ನತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಕುಸಲಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಅಹಂ ಪೇಸೇಸಿಂ – 'ಸಮಗ್ಗೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೋತೂ'"ತಿ। "ಸಚೇ ತ್ವಂ ಕುಸಲಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ನತ್ಥಿ ತುಯ್ಹಂ ಪಾಪಂ, ಅಮಚ್ಚಸ್ಸೇವೇತಂ ಪಾಪ"ನ್ತಿ। ರಾಜಾ ದ್ವೇಳ್ಹಕಜಾತೋ ಆಹ – "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಮಮೇತಂ ದ್ವೇಳ್ಹಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಹೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ನಾಮ, ಸೋ ತೇ ಇಮಂ ದ್ವೇಳ್ಹಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ"ತಿ। ರಾಜಾ ತದಹೇವ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೇ ಏಕೇಕಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಅಮಚ್ಚೇ ಏಕೇಕಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೇ "ಥೇರಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ "ರಾಜಾ ಪಕ್ಕೋಸತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಥೇರೋ ನಾಗಚ್ಛಿ । ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಾಜಾ ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೇ, ಅಟ್ಠ ಚ ಅಮಚ್ಚೇ ಸಹಸ್ಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೇಯೇವ ಪೇಸೇಸಿ – "'ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಕ್ಕೋಸತೀ'ತಿ ವತ್ವಾ

ಗಣ್ಹಿತ್ವಾವ ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ। ತೇ ತಥೇವ ಆಹಂಸು। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಥೇರೋ ನಾಗಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ ಥೇರೇ ಪುಚ್ಛಿ - "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಹಿಣಿಂ; ಕಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ನಾಗಚ್ಛತೀ"ತಿ? "'ರಾಜಾ ಪಕ್ಕೋಸತೀ'ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ, ಮಹಾರಾಜ, ನಾಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಪನ ವುತ್ತೇ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ 'ಸಾಸನಂ, ಭನ್ತೇ, ಓಸೀದತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಸಹಾಯಕಾ ಹೋಥಾ'"ತಿ। ಅಥ ರಾಜಾ ತಥಾ ವತ್ವಾ ಸೋಳಸ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೇ, ಸೋಳಸ ಚ ಅಮಚ್ಚೇ ಸಹಸ್ಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೇ ಪೇಸೇಸಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ - "ಮಹಲ್ಲಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರೋ ದಹರೋ ನು ಖೋ"ತಿ? "ಮಹಲ್ಲಕೋ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ವಯ್ಹಂ ವಾ ಸಿವಿಕಂ ವಾ ಅಭಿರುಹಿಸ್ಸತಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ? "ನಾಭಿರುಹಿಸ್ಸತಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಕುಹಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರೋ ವಸತೀ"ತಿ? "ಉಪರಿ ಗಙ್ಗಾಯ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ಆಹ - "ತೇನ ಹಿ, ಭಣೇ, ನಾವಾಸಙ್ಘಾಟಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಥೇರಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ದ್ವೀಸುಪಿ ತೀರೇಸು ಆರಕ್ಖಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಥೇರಂ ಆನೇಥಾ"ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಅಮಚ್ಚಾ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇಸುಂ।

ಥೇರೋ ಸುತ್ವಾ "ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಮೂಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ। ಅಯಂ ದಾನಿ ಮೇ ಸೋ ಕಾಲೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾವ ಉಟ್ಠಹಿ। ಅಥ "ಥೇರೋ ಸ್ವೇ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ರಾಜಾ ಸುಪಿನಂ ಅದ್ದಸ। ಏವರೂಪೋ ಸುಪಿನೋ ಅಹೋಸಿ - "ಸಬ್ಬಸೇತೋ ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸೀಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇ ಅಗ್ಗಹೇಸೀ"ತಿ। ಪುನದಿವಸೇ ರಾಜಾ ಸುಪಿನಜ್ಝಾಯಕೇ ಪುಚ್ಛಿ - "ಮಯಾ ಏವರೂಪೋ ಸುಪಿನೋ ದಿಟ್ಠೋ, ಕಿಂ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? ಏಕೋ ತಂ, "ಮಹಾರಾಜ, ಸಮಣನಾಗೋ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ರಾಜಾ ತಾವದೇವ "ಥೇರೋ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾತೀರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನದಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಜಾಣುಮತ್ತೇ ಉದಕೇ ಥೇರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ನಾವಾತೋ ಓತರನ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಂ ಅದಾಸಿ। ಥೇರೋ ರಾಜಾನಂ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಸಿಗ್ಗಾಹಾ "ಥೇರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಪಾತೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಕೋಸತೋ ಅಸಿಂ ಅಬ್ಬಾಹಿಂಸು। ಕಸ್ಮಾ? ಏತಂ ಕಿರ ಚಾರಿತ್ತಂ ರಾಜಕುಲೇಸು - "ಯೋ ರಾಜಾನಂ ಹತ್ಥೇ ಗಣ್ಹತಿ ತಸ್ಸ ಅಸಿನಾ ಸೀಸಂ ಪಾತೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಛಾಯಂಯೇವ ದಿಸ್ವಾ ಆಹ - "ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖೂಸು ವಿರದ್ಧಕಾರಣಾ ಅಸ್ಸಾದಂ ನ ವಿನ್ದಾಮಿ, ಮಾ ಖೋ ಥೇರೇ ವಿರಜ್ಝಿತ್ಥಾ"ತಿ। ಥೇರೋ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ರಾಜಾನಂ ಹತ್ಥೇ ಅಗ್ಗಹೇಸೀತಿ? ಯಸ್ಮಾ ರಞ್ಞಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನತ್ಥಾಯ ಪಕ್ಕೋಸಾಪಿತೋ ತಸ್ಮಾ "ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಮೇ ಅಯ"ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ।

ರಾಜಾ ಥೇರಂ ಅತ್ತನೋ ಉಯ್ಯಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಬಾಹಿರತೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪರಿವಾರಾಪೇತ್ವಾ ಆರಕ್ಖಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ತೇಲೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಪಟಿಬಲೋ ನು ಖೋ ಥೇರೋ ಮಮ ಕಙ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿತು"ನ್ತಿ ವೀಮಂಸನತ್ಥಾಯ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ"ತಿ ಆಹ। "ಕತರಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಟ್ಠುಕಾಮೋಸಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ? "ಪಥವೀಕಮ್ಪನಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಸಕಲಪಥವೀಕಮ್ಪನಂ ದಟ್ಠುಕಾಮೋಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪದೇಸಪಥವೀಕಮ್ಪನ"ನ್ತಿ? "ಕತರಂ ಪನೇತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ? "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಂಸಪಾತಿಯಾ ಉದಕಪುಣ್ಣಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಉದಕಂ ಕಮ್ಪೇತುಂ ದುಕ್ಕರಂ; ಉದಾಹು ಉಪಡ್ಢ"ನ್ತಿ? "ಉಪಡ್ಢಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪದೇಸಪಥವೀಕಮ್ಪನಂ ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಪದೇಸಪಥವೀಕಮ್ಪನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಮನ್ತತೋ ಯೋಜನೇ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಏಕೇನ ಚಕ್ಕೇನ ಸೀಮಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ರಥೋ ತಿಟ್ಠತು; ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ದ್ವೀಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಸೀಮಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸೋ ತಿಟ್ಠತು; ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಸೀಮಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಟ್ಠತು; ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉಪಡ್ಢಭಾಗೇನ ಸೀಮಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಾ ಉದಕಪಾತಿ ತಿಟ್ಠತೂ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತತೋ ವುಟ್ಠಾಯ "ರಾಜಾ ಪಸ್ಸತೂ"ತಿ ಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಪಥವೀಚಲನಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ರಥಸ್ಸ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಠಿತೋ ಪಾದೋವ ಚಲಿ, ಇತರೋ ನ ಚಲಿ। ಏವಂ ದಕ್ಖಿಣಪಚ್ಛಿಮದಿಸಾಸು ಅಸ್ಸಪುರಿಸಾನಂ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಠಿತಪಾದಾಯೇವ ಚಲಿಂಸು, ಉಪಡ್ಢುಪಡ್ಢಂ ಸರೀರಞ್ಚ। ಉತ್ತರದಿಸಾಯ ಉದಕಪಾತಿಯಾಪಿ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಠಿತಂ ಉಪಡ್ಢಭಾಗಗತಮೇವ ಉದಕಂ ಚಲಿ,

ಅವಸೇಸಂ ನಿಚ್ಚಲಮಹೋಸೀತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಕ್ಖತಿ ದಾನಿ ಥೇರೋ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿತು"ನ್ತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ 'ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಕಾರಾಪೇಹೀ'ತಿ ಪಹಿಣಿಂ, ಸೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏತ್ತಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿ, ಏತಂ ಪಾಪಂ ಕಸ್ಸ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಕಿಂ ಪನ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತ್ಥಿ ಚಿತ್ತಂ 'ಅಯಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಾತೇತೂ'"ತಿ? "ನತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಸಚೇ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ನತ್ಥಿ ಏವರೂಪಂ ಚಿತ್ತಂ, ನತ್ಥಿ ತುಯ್ಹಂ ಪಾಪ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಥೇರೋ ರಾಜಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಇಮಿನಾ ಸುತ್ತೇನ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ - "ಚೇತನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ವದಾಮಿ। ಚೇತಯಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ - ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೬೩)।

ತಮೇವತ್ಥಂ ಪರಿದೀಪೇತುಂ **ತಿತ್ತಿರಜಾತಕಂ** (ಜಾ॰ ೧.೪.೭೫) ಆಹರಿ - "ಅತೀತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ದೀಪಕತಿತ್ತಿರೋ ತಾಪಸಂ ಪುಚ್ಛಿ -

'ಞಾತಕೋ ನೋ ನಿಸಿನ್ನೋತಿ, ಬಹು ಆಗಚ್ಛತೀ ಜನೋ।
ಪಟಿಚ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಸಙ್ಕತೇ ಮನೋ'ತಿ॥

ತಾಪಸೋ ಆಹ - 'ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ ಚಿತ್ತಂ ಮಮ ಸದ್ದೇನ ಚ ರೂಪದಸ್ಸನೇನ ಚ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏತೇ ಪಕ್ಖಿನೋ ಬಜ್ಝನ್ತು ವಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ವಾ'ತಿ? 'ನತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ'ತಿ ತಿತ್ತಿರೋ ಆಹ। ತತೋ ನಂ ತಾಪಸೋ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ - 'ಸಚೇ ತೇ ನತ್ಥಿ ಚಿತ್ತಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಂ; ಚೇತಯನ್ತಮೇವ ಹಿ ಪಾಪಂ ಫುಸತಿ, ನಾಚೇತಯನ್ತಂ।

'ನ ಪಟಿಚ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸತಿ, ಮನೋ ಚೇ ನಪ್ಪದುಸ್ಸತಿ।
ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಸ್ಸ ಭದ್ರಸ್ಸ, ನ ಪಾಪಮುಪಲಿಮ್ಪತೀ'"ತಿ॥

ಏವಂ ಥೇರೋ ರಾಜಾನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ವಸನ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಸಮಯಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಅಸೋಕಾರಾಮೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಸಾಣಿಪಾಕಾರಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಸಾಣಿಪಾಕಾರನ್ತರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಏಕಲದ್ಧಿಕೇ ಏಕಲದ್ಧಿಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕತೋ ಏಕತೋ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಮೇಕಂ ಭಿಕ್ಖುಸಮೂಹಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕಿಂವಾದೀ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ? ತತೋ ಸಸ್ಸತವಾದಿನೋ "ಸಸ್ಸತವಾದೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತಿಕಾ...ಪೇ॰... ಅನ್ತಾನನ್ತಿಕಾ... ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಿಕಾ... ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಿಕಾ... ಸಞ್ಞೀವಾದಾ... ಅಸಞ್ಞೀವಾದಾ... ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀವಾದಾ ... ಉಚ್ಛೇದವಾದಾ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನವಾದಾ "ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನವಾದೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ ಪಠಮಮೇವ ಸಮಯಸ್ಸ ಉಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ "ನಯಿಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಇಮೇ"ತಿ ಞತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸೇತಕಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ದತ್ವಾ ಉಪ್ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಅಥಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕಿಂವಾದೀ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ? "ವಿಭಜ್ಜವಾದೀ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ರಾಜಾ ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ವಿಭಜ್ಜವಾದೀ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ? "ಆಮ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। ತತೋ ರಾಜಾ "ಸುದ್ಧಂ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಸನಂ; ಕರೋತು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಉಪೋಸಥ"ನ್ತಿ ಆರಕ್ಖಂ ದತ್ವಾ ನಗರಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಸಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಘೋ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇ ಸಟ್ಠಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಗಮೇ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಮದ್ದಮಾನೋ **ಕಥಾವತ್ಥುಪ್ಪಕರಣಂ** ಅಭಾಸಿ। ತತೋ ಸಟ್ಠಿಸತಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖ್ಯೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ತಿಪಿಟಕಪರಿಯತ್ತಿಧರಾನಂ ಪಭಿನ್ನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ತೇವಿಜ್ಜಾದಿಭೇದಾನಂ

ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಹಸ್ಸಮೇಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ಚ ಕಾಕಣ್ಡಕಪುತ್ತೋ ಯಸತ್ಥೇರೋ ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯಿಂಸು; ಏವಮೇವ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾಯನ್ತೋ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಮಲಂ ವಿಸೋಧೇತ್ವಾ ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಂ ಅಕಾಸಿ। ಸಙ್ಗೀತಿಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಪಥವೀ ಅಕಮ್ಪಿತ್ಥ। ಅಯಂ ಸಙ್ಗೀತಿ ನವಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ। ಯಾ ಲೋಕೇ -

ಕತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸಹಸ್ಸಿಕಾತಿ ಚ।
ಪುರಿಮಾ ದ್ವೇ ಉಪಾದಾಯ, ತತಿಯಾತಿ ಚ ವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ಅಯಂ ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಚ "ಕೇನಾಭತ"ನ್ತಿ ಏತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನತ್ಥಂ ಯಂ ಅವೋಚುಮ್ಹ - "ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತಾವ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಮಾದಿಂ ಕತ್ವಾ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾಯ ಯಾವ ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿ ತಾವ ಆಭತಂ। ತತ್ರಾಯಂ **ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ** -

"ಉಪಾಲಿ ದಾಸಕೋ ಚೇವ, ಸೋಣಕೋ ಸಿಗ್ಗವೋ ತಥಾ।
ತಿಸ್ಸೋ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತೋ ಚ, ಪಞ್ಚೇತೇ ವಿಜಿತಾವಿನೋ॥

"ಪರಮ್ಪರಾಯ ವಿನಯಂ, ದೀಪೇ ಜಮ್ಬುಸಿರಿವ್ಹಯೇ।
ಅಚ್ಛಿಜ್ಜಮಾನಮಾನೇಸುಂ, ತತಿಯೋ ಯಾವ ಸಙ್ಗಹೋ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ ಪಕಾಸಿತೋವ ಹೋತಿ।

ತತಿಯಸಙ್ಗಹತೋ ಪನ ಉದ್ಧಂ ಇಮಂ ದೀಪಂ ಮಹಿನ್ದಾದೀಹಿ ಆಭತಂ। ಮಹಿನ್ದತೋ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರಾದೀಹಿ ಆಭತಂ। ತತೋ ಯಾವಜ್ಜತನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಪರಮ್ಪರಭೂತಾಯ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾಯ ಆಭತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾಹು ಪೋರಾಣಾ -

"ತತೋ ಮಹಿನ್ದೋ ಇಟ್ಟಿಯೋ, ಉತ್ತಿಯೋ ಸಮ್ಬಲೋ ತಥಾ।
ಭದ್ದನಾಮೋ ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

"ಏತೇ ನಾಗಾ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಜಮ್ಬುದೀಪಾ ಇಧಾಗತಾ।
ವಿನಯಂ ತೇ ವಾಚಯಿಂಸು, ಪಿಟಕಂ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿಯಾ॥

"ನಿಕಾಯೇ ಪಞ್ಚ ವಾಚೇಸುಂ, ಸತ್ತ ಚೇವ ಪಕರಣೇ।
ತತೋ ಅರಿಟ್ಠೋ ಮೇಧಾವೀ, ತಿಸ್ಸದತ್ತೋ ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

"ವಿಸಾರದೋ ಕಾಳಸುಮನೋ, ಥೇರೋ ಚ ದೀಘನಾಮಕೋ।
ದೀಘಸುಮನೋ ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

"ಪುನದೇವ ಕಾಳಸುಮನೋ, ನಾಗತ್ಥೇರೋ ಚ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ।
ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಚ ಮೇಧಾವೀ, ದೇವತ್ಥೇರೋ ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

"ಪುನದೇವ ಸುಮನೋ ಮೇಧಾವೀ, ವಿನಯೇ ಚ ವಿಸಾರದೋ।

ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚೂಳನಾಗೋ, ಗಜೋವ ದುಪ್ಪಧಂಸಿಯೋ॥

“ಧಮ್ಮಪಾಲಿತನಾಮೋ ಚ, ರೋಹಣೇ ಸಾಧುಪೂಜಿತೋ।
ತಸ್ಸ ಸಿಸ್ಸೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಖೇಮನಾಮೋ ತಿಪೇಟಕೋ॥

“ದೀಪೇ ತಾರಕರಾಜಾವ, ಪಞ್ಞಾಯ ಅತಿರೋಚಥ।
ಉಪತಿಸ್ಸೋ ಚ ಮೇಧಾವೀ, ಫುಸ್ಸದೇವೋ ಮಹಾಕಥೀ॥

“ಪುನದೇವ ಸುಮನೋ ಮೇಧಾವೀ, ಪುಪ್ಫನಾಮೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ।
ಮಹಾಕಥೀ ಮಹಾಸಿವೋ, ಪಿಟಕೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕೋವಿದೋ॥

“ಪುನದೇವ ಉಪಾಲಿ ಮೇಧಾವೀ, ವಿನಯೇ ಚ ವಿಸಾರದೋ।
ಮಹಾನಾಗೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮವಂಸಕೋವಿದೋ॥

“ಪುನದೇವ ಅಭಯೋ ಮೇಧಾವೀ, ಪಿಟಕೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕೋವಿದೋ।
ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಚ ಮೇಧಾವೀ, ವಿನಯೇ ಚ ವಿಸಾರದೋ॥

“ತಸ್ಸ ಸಿಸ್ಸೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಪುಪ್ಫನಾಮೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ।
ಸಾಸನಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ, ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ॥

“ಚೂಳಾಭಯೋ ಚ ಮೇಧಾವೀ, ವಿನಯೇ ಚ ವಿಸಾರದೋ।
ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಚ ಮೇಧಾವೀ, ಸದ್ಧಮ್ಮವಂಸಕೋವಿದೋ॥

“ಚೂಳದೇವೋ ಚ ಮೇಧಾವೀ, ವಿನಯೇ ಚ ವಿಸಾರದೋ।
ಸಿವತ್ಥೇರೋ ಚ ಮೇಧಾವೀ, ವಿನಯೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕೋವಿದೋ॥

“ಏತೇ ನಾಗಾ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ವಿನಯಞ್ಞೂ ಮಗ್ಗಕೋವಿದಾ।
ವಿನಯಂ ದೀಪೇ ಪಕಾಸೇಸುಂ, ಪಿಟಕಂ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ರಾಯಂ **ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ** - ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಕಿರ ಇಮಂ ತತಿಯಧಮ್ಮಸಙ್ಗೀತಿಂ ಕತ್ವಾ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಕತ್ಥ ನು ಖೋ ಅನಾಗತೇ ಸಾಸನಂ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಭವೇಯ್ಯಾ”ತಿ? ಅಥಸ್ಸ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಏತದಹೋಸಿ - “ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಖೋ ಜನಪದೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಾರಂ ಕತ್ವಾ ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪೇಸೇಸಿ। ಮಜ್ಝನ್ತಿಕತ್ಥೇರಂ **ಕಸ್ಮೀರಗನ್ಧಾರರಟ್ಠಂ** ಪೇಸೇಸಿ - “ತ್ವಂ ಏತಂ ರಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏತ್ಥ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಹೀ”ತಿ। ಮಹಾದೇವತ್ಥೇರಂ ತಥೇವ ವತ್ವಾ **ಮಹಿಂಸಕಮಣ್ಡಲಂ** ಪೇಸೇಸಿ। ರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಂ **ವನವಾಸಿಂ**। ಯೋನಕಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಂ **ಅಪರನ್ತಕಂ**। ಮಹಾಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಂ **ಮಹಾರಟ್ಠಂ**। ಮಹಾರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಂ **ಯೋನಕಲೋಕಂ**। ಮಜ್ಝಿಮತ್ಥೇರಂ **ಹಿಮವನ್ತದೇಸಭಾಗಂ**। ಸೋಣತ್ಥೇರಞ್ಚ ಉತ್ತರತ್ಥೇರಞ್ಚ **ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಂ**। ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಂ ಇಟ್ಟಿಯತ್ಥೇರೇನ ಉತ್ತಿಯತ್ಥೇರೇನ ಸಮ್ಬಲತ್ಥೇರೇನ ಭದ್ದಸಾಲತ್ಥೇರೇನ ಚ ಸದ್ಧಿಂ **ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ** ಪೇಸೇಸಿ - “ತುಮ್ಹೇ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏತ್ಥ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಥಾ”ತಿ। ಸಬ್ಬೇಪಿ ತಂ ತಂ ದಿಸಾಭಾಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಅತ್ತಪಞ್ಚಮಾ ಅಗಮಂಸು “ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಞ್ಚವಗ್ಗೋ ಗಣೋ ಅಲಂ ಉಪಸಮ್ಪದಕಮ್ಮಾಯಾ”ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕಸ್ಮೀರಗನ್ಧಾರರಟ್ಠೇ ಸಸ್ಸಪಾಕಸಮಯೇ ಅರವಾಳೋ ನಾಮ ನಾಗರಾಜಾ ಕರಕವಸ್ಸಂ ನಾಮ ವಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಸಸ್ಸಂ ಹರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪಾಪೇತಿ। **ಮಜ್ಝನ್ತಿಕತ್ಥೇರೋ** ಪನ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತತೋ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಹಿಮವತಿ ಅರವಾಳದಹಸ್ಸ ಉಪರಿ ಓತರಿತ್ವಾ ಅರವಾಳದಹಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಚಙ್ಕಮತಿಪಿ ತಿಟ್ಠತಿಪಿ ನಿಸೀದತಿಪಿ ಸೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪೇತಿ। ನಾಗಮಾಣವಕಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅರವಾಳಸ್ಸ ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ – "ಮಹಾರಾಜ, ಏಕೋ ಛಿನ್ನಭಿನ್ನಪಟಧರೋ ಭಣ್ಡು ಕಾಸಾವವಸನೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉದಕಂ ದೂಸೇತೀ"ತಿ। ನಾಗರಾಜಾ ತಾವದೇವ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಕ್ಖಂ ಅಸಹಮಾನೋ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಅನೇಕಾನಿ ಭಿಂಸನಕಾನಿ ನಿಮ್ಮಿನಿ। ತತೋ ತತೋ ಭುಸಾ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ರುಕ್ಖಾ ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಬ್ಬತಕೂಟಾನಿ ಪತನ್ತಿ, ಮೇಘಾ ಗಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿಜ್ಜುಲತಾ ನಿಚ್ಛರನ್ತಿ, ಅಸನಿಯೋ ಫಲನ್ತಿ, ಭಿನ್ನಂ ವಿಯ ಗಗನತಲಂ ಉದಕಂ ಪಗ್ಘರತಿ। ಭಯಾನಕರೂಪಾ ನಾಗಕುಮಾರಾ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ। ಸಯಮ್ಪಿ ಧೂಮಾಯತಿ, ಪಜ್ಜಲತಿ, ಪಹರಣವುಟ್ಠಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ। "ಕೋ ಅಯಂ ಮುಣ್ಡಕೋ ಛಿನ್ನಭಿನ್ನಪಟಧರೋ"ತಿಆದೀಹಿ ಫರುಸವಚನೇಹಿ ಥೇರಂ ಸನ್ತಜ್ಜೇಸಿ। "ಏಥ ಗಣ್ಹಥ ಹನಥ ನಿದ್ಧಮಥ ಇಮಂ ಸಮಣ"ನ್ತಿ ನಾಗಬಲಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಭಿಂಸನಕಂ ಅತ್ತನೋ ಇದ್ಧಿಬಲೇನ ಪಟಿಬಾಹಿತ್ವಾ ನಾಗರಾಜಾನಂ ಆಹ –

"ಸದೇವಕೋಪಿ ಚೇ ಲೋಕೋ, ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಾಸಯೇಯ್ಯ ಮಂ।
ನ ಮೇ ಪಟಿಬಲೋ ಅಸ್ಸ, ಜನೇತುಂ ಭಯಭೇರವಂ॥

"ಸಚೇಪಿ ತ್ವಂ ಮಹಿಂ ಸಬ್ಬಂ, ಸಸಮುದ್ದಂ ಸಪಬ್ಬತಂ।
ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಹಾನಾಗ, ಖಿಪೇಯ್ಯಾಸಿ ಮಮೂಪರಿ॥

"ನೇವ ಮೇ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾಸಿ, ಜನೇತುಂ ಭಯಭೇರವಂ।
ಅಞ್ಞದತ್ಥು ತವೇವಸ್ಸ, ವಿಘಾತೋ ಉರಗಾಧಿಪಾ"ತಿ॥

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ನಾಗರಾಜಾ ವಿಹತಾನುಭಾವೋ ನಿಪ್ಫಲವಾಯಾಮೋ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಥೇರೋ ತಙ್ಖಣಾನುರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ತೀಸು ಸರಣೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ನಾಗಸಹಸ್ಸೇಹಿ। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಬಹೂ ಹಿಮವನ್ತವಾಸಿನೋ ಯಕ್ಖಾ ಚ ಗನ್ಧಬ್ಬಾ ಚ ಕುಮ್ಭಣ್ಡಾ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸರಣೇಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಚ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ಪಞ್ಚಕೋಪಿ ಯಕ್ಖೋ ಸದ್ಧಿಂ ಭರಿಯಾಯ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಚ ಪುತ್ತಸತೇಹಿ ಪಠಮೇ ಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಮಜ್ಝನ್ತಿಕತ್ಥೇರೋ ಸಬ್ಬೇಪಿ ನಾಗಯಕ್ಖರಕ್ಖಸೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ –

"ಮಾ ದಾನಿ ಕೋಧಂ ಜನಯಿತ್ಥ, ಇತೋ ಉದ್ಧಂ ಯಥಾ ಪುರೇ।
ಸಸ್ಸಘಾತಞ್ಚ ಮಾ ಕತ್ಥ, ಸುಖಕಾಮಾ ಹಿ ಪಾಣಿನೋ।
ಕರೋಥ ಮೇತ್ತಂ ಸತ್ತೇಸು, ವಸನ್ತು ಮನುಜಾ ಸುಖ"ನ್ತಿ॥

ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ "ಸಾಧು ಭನ್ತೇ"ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂಸು। ತಂದಿವಸಮೇವ ಚ ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಪೂಜಾಸಮಯೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ನಾಗರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ರತನಮಯಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಥೇರೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ। ನಾಗರಾಜಾಪಿ ಥೇರಂ ಬೀಜಯಮಾನೋ ಸಮೀಪೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಕಸ್ಮೀರಗನ್ಧಾರರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಾಗರಾಜತೋಪಿ ಥೇರೋ ಮಹಿದ್ಧಿಕತರೋ"ತಿ ಥೇರಮೇವ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ। ಥೇರೋ ತೇಸಂ ಆಸೀವಿಸೋಪಮಸುತ್ತಂ ಕಥೇಸಿ । ಸುತ್ತಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅಸೀತಿಯಾ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ, ಕುಲಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ತತೋ ಪಭುತಿ ಚ ಕಸ್ಮೀರಗನ್ಧಾರಾ ಯಾವಜ್ಜತನಾ ಕಾಸಾವಪಜ್ಜೋತಾ ಇಸಿವಾತಪಟಿವಾತಾ ಏವ।

> ಗನ್ತ್ವಾ ಕಸ್ಮೀರಗನ್ಧಾರಂ, ಇಸಿ ಮಜ್ಝನ್ತಿಕೋ ತದಾ।
> ದುಟ್ಠಂ ನಾಗಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ಮೋಚೇಸಿ ಬನ್ಧನಾ ಬಹೂತಿ॥

ಮಹಾದೇವತ್ಥೇರೋಪಿ ಮಹಿಂಸಕಮಣ್ಡಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ **ದೇವದೂತಸುತ್ತಂ** ಕಥೇಸಿ। ಸುತ್ತಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚತ್ತಾಲೀಸ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಪಟಿಲಭಿಂಸು, ಚತ್ತಾಲೀಸಂಯೇವ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು।

> ಗನ್ತ್ವಾನ ರಟ್ಠಂ ಮಹಿಂಸಂ, ಮಹಾದೇವೋ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ।
> ಚೋದೇತ್ವಾ ದೇವದೂತೇಹಿ, ಮೋಚೇಸಿ ಬನ್ಧನಾ ಬಹೂತಿ॥

ರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರೋ ಪನ ವನವಾಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ **ಅನಮತಗ್ಗಪರಿಯಾಯಕಥಾಯ** ವನವಾಸಿಕೇ ಪಸಾದೇಸಿ। ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪನಸ್ಸ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಸತ್ತತಿಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು, ಪಞ್ಚವಿಹಾರಸತಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ಏವಂ ಸೋ ತತ್ಥ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

> ಗನ್ತ್ವಾನ ರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರೋ, ವನವಾಸಿಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ।
> ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಠಿತೋ ತತ್ಥ, ದೇಸೇಸಿ ಅನಮತಗ್ಗಿಯನ್ತಿ॥

ಯೋನಕಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರೋಪಿ ಅಪರನ್ತಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ **ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪಮಸುತ್ತನ್ತಕಥಾಯ** ಅಪರನ್ತಕೇ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಸತ್ತತಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಧಮ್ಮಾಮತಂ ಪಾಯೇಸಿ। ಖತ್ತಿಯಕುಲತೋ ಏವ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು, ಸಮಧಿಕಾನಿ ಚ ಛ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ। ಏವಂ ಸೋ ತತ್ಥ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

> ಅಪರನ್ತಂ ವಿಗಾಹಿತ್ವಾ, ಯೋನಕೋ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋ।
> ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪಮೇನೇತ್ಥ, ಪಸಾದೇಸಿ ಜನೇ ಬಹೂತಿ॥

ಮಹಾಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರೋ ಪನ ಮಹಾರಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ **ಮಹಾನಾರದಕಸ್ಸಪಜಾತಕಕಥಾಯ** ಮಹಾರಟ್ಠಕೇ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಗ್ಗಫಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತೇರಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಏವಂ ಸೋ ತತ್ಥ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

> ಮಹಾರಟ್ಠಂ ಇಸಿ ಗನ್ತ್ವಾ, ಸೋ ಮಹಾಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋ।
> ಜಾತಕಂ ಕಥಯಿತ್ವಾನ, ಪಸಾದೇಸಿ ಮಹಾಜನನ್ತಿ॥

ಮಹಾರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರೋಪಿ ಯೋನಕರಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ **ಕಾಳಕಾರಾಮಸುತ್ತನ್ತಕಥಾಯ** ಯೋನಕಲೋಕಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಸತ್ತತಿಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಸ್ಸ ಪಾಣಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಮಗ್ಗಫಲಾಲಙ್ಕಾರಂ ಅದಾಸಿ। ಸನ್ತಿಕೇ ಚಸ್ಸ ದಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಏವಂ ಸೋಪಿ ತತ್ಥ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

> ಯೋನರಟ್ಠಂ ತದಾ ಗನ್ತ್ವಾ, ಸೋ ಮಹಾರಕ್ಖಿತೋ ಇಸಿ।
> ಕಾಳಕಾರಾಮಸುತ್ತೇನ ತೇ ಪಸಾದೇಸಿ ಯೋನಕೇತಿ॥

ಮಜ್ಝಿಮತ್ಥೇರೋ ಪನ **ಕಸ್ಸಪಗೋತ್ತತ್ಥೇರೇನ ಅಳಕದೇವತ್ಥೇರೇನ ದುನ್ದುಭಿಸ್ಸರತ್ಥೇರೇನ ಮಹಾದೇವತ್ಥೇರೇನ** ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಹಿಮವನ್ತದೇಸಭಾಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಸುತ್ತನ್ತಕಥಾಯ ತಂ ದೇಸಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಅಸೀತಿಪಾಣಕೋಟಿಯೋ

ಮಗ್ಗಫಲರತನಾನಿ ಪಟಿಲಾಭೇಸಿ। ಪಞ್ಚಪಿ ಚ ಥೇರಾ ಪಞ್ಚ ರಟ್ಠಾನಿ ಪಸಾದೇಸುಂ। ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಏವಂ ತೇ ತತ್ಥ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ।

ಗನ್ತ್ವಾನ ಮಜ್ಝಿಮತ್ಥೇರೋ, ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಸಾದಯಿ।
ಯಕ್ಖಸೇನಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ, ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪವತ್ತನನ್ತಿ॥

ಸೋಣತ್ಥೇರೋಪಿ ಸದ್ಧಿಂ **ಉತ್ತರತ್ಥೇರೇ**ನ ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ತತ್ಥ ಏಕಾ ರಕ್ಖಸೀ ಸಮುದ್ದತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ರಾಜಕುಲೇ ಜಾತೇ ಜಾತೇ ದಾರಕೇ ಖಾದತಿ। ತಂದಿವಸಮೇವ ಚ ರಾಜಕುಲೇ ಏಕೋ ದಾರಕೋ ಜಾತೋ ಹೋತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ "ರಕ್ಖಸಾನಂ ಸಹಾಯಕೋ ಏಸೋ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಆವುಧಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಪಹರಿತುಕಾಮಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಥೇರೋ "ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇ ಆವುಧಹತ್ಥಾ ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತೇ ಆಹಂಸು - "ರಾಜಕುಲೇ ಜಾತೇ ಜಾತೇ ದಾರಕೇ ರಕ್ಖಸಾ ಖಾದನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತುಮ್ಹೇ ಸಹಾಯಕಾ"ತಿ। ಥೇರೋ "ನ ಮಯಂ ರಕ್ಖಸಾನಂ ಸಹಾಯಕಾ, ಸಮಣಾ ನಾಮ ಮಯಂ ವಿರತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ…ಪೇ॰… ವಿರತಾ ಮಜ್ಜಪಾನಾ ಏಕಭತ್ತಿಕಾ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚ ಖಣೇ ಸಾ ರಕ್ಖಸೀ ಸಪರಿವಾರಾ ಸಮುದ್ದತೋ ನಿಕ್ಖಮಿ "ರಾಜಕುಲೇ ದಾರಕೋ ಜಾತೋ ತಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏಸಾ, ಭನ್ತೇ, ರಕ್ಖಸೀ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಭೀತಾ ವಿರವಿಂಸು। ಥೇರೋ ರಕ್ಖಸೇಹಿ ದಿಗುಣೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅತ್ತಭಾವೇಹಿ ತಂ ರಕ್ಖಸಿಂ ಸಪರಿಸಂ ಮಜ್ಝೇ ಕತ್ವಾ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಪರಿಕ್ಖಿಪಿ । ತಸ್ಸಾ ಸಪರಿಸಾಯ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅದ್ಧಾ ಇಮೇಹಿ ಇದಂ ಠಾನಂ ಲದ್ಧಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಮಯಂ ಪನ ಇಮೇಸಂ ಭಕ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸಬ್ಬೇ ರಕ್ಖಸಾ ಭೀತಾ ವೇಗಸಾ ಪಲಾಯಿಂಸು। ಥೇರೋಪಿ ತೇ ಯಾವ ಅದಸ್ಸನಂ ತಾವ ಪಲಾಪೇತ್ವಾ ದೀಪಸ್ಸ ಸಮನ್ತತೋ ರಕ್ಖಂ ಠಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಂ ಮಹಾಜನಕಾಯಂ **ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲಸುತ್ತನ್ತಕಥಾಯ** ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಸರಣೇಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಚ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಪನೇತ್ಥ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಕುಲದಾರಕಾನಂ ಅಡ್ಢುಡ್ಢಾನಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು, ಕುಲಧೀತಾನಂ ದಿಯಡ್ಢಸಹಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಸೋ ತತ್ಥ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತತೋ ಪಭುತಿ ರಾಜಕುಲೇ ಜಾತದಾರಕಾನಂ ಸೋಣುತ್ತರನಾಮಮೇವ ಕರೋನ್ತಿ।

ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾನ, ಸೋಣುತ್ತರಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ।
ಪಿಸಾಚೇ ನಿದ್ಧಮೇತ್ವಾನ, ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲಂ ಅದೇಸಿಸುನ್ತಿ॥

ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಪನ "ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಹೀ"ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಚ ಅಜ್ಝಿಟ್ಠೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಕಾಲೋ ನು ಖೋ ಮೇ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಗನ್ತುಂ ನೋ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ವೀಮಂಸತೋ "ನ ತಾವ ಕಾಲೋ"ತಿ ಅಹೋಸಿ। ಕಿಂ ಪನಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಏತದಹೋಸಿ? ಮುಟಸಿವರಞ್ಞೋ ಮಹಲ್ಲಕಭಾವಂ। ತತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ರಾಜಾ ಮಹಲ್ಲಕೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಇಮಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಹೇತುಂ। ಇದಾನಿ ಪನಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ದೇವಾನಂಪಿಯತಿಸ್ಸೋ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸ್ಸತಿ। ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಹೇತುಂ। ಹನ್ದ ಯಾವ ಸೋ ಸಮಯೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ ಞಾತಕೇ ಓಲೋಕೇಮ। ಪುನ ದಾನಿ ಮಯಂ ಇಮಂ ಜನಪದಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ನ ವಾ"ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಸೋಕಾರಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ತೇಹಿ **ಇಟ್ಟಿಯಾ**ದೀಹಿ ಚತೂಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತಾಯ ಪುತ್ತೇನ **ಸುಮನ**ಸಾಮಣೇರೇನ **ಭಣ್ಡುಕೇನ** ಚ ಉಪಾಸಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ರಾಜಗಹನಗರಪರಿವತ್ತಕೇನ ದಕ್ಖಿಣಾಗಿರಿಜನಪದೇ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಞಾತಕೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಛ ಮಾಸೇ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇಸಿ। ಅಥಾನುಪುಬ್ಬೇನ ಮಾತು ನಿವೇಸನಟ್ಠಾನಂ ವೇದಿಸನಗರಂ ನಾಮ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। ಅಸೋಕೋ ಕಿರ ಕುಮಾರಕಾಲೇ ಜನಪದಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಉಜ್ಜೇನಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವೇದಿಸನಗರಂ ಪತ್ವಾ ವೇದಿಸಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಧೀತರಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಸಾ ತಂದಿವಸಮೇವ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಉಜ್ಜೇನಿಯಂ ಮಹಿನ್ದಕುಮಾರಂ ವಿಜಾಯಿ। ಕುಮಾರಸ್ಸ ಚುದ್ದಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ರಾಜಾ ಅಭಿಸೇಕಂ

ಪಾಪುಣಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಞಾತಿಘರೇ ವಸತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - “ಅಥಾನುಪುಬ್ಬೇನ ಮಾತು ನಿವೇಸನಟ್ಠಾನಂ ವೇಟಿಸನಗರಂ ನಾಮ ಸಮ್ಪತ್ತೋ”ತಿ।

ಸಮ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಪನ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರಮಾತಾ ದೇವೀ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ದತ್ವಾ ಥೇರಂ ಅತ್ತನಾ ಕತಂ ವೇದಿಸಗಿರಿಮಹಾವಿಹಾರಂ ನಾಮ ಆರೋಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಇಧ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ, ಸಮಯೋ ನು ಖೋ ಇದಾನಿ ಲಙ್ಕಾದೀಪಂ ಗನ್ತು”ನ್ತಿ। ತತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅನುಭವತು ತಾವ ಮೇ ಪಿತರಾ ಪೇಸಿತಂ ಅಭಿಸೇಕಂ ದೇವಾನಂಪಿಯತಿಸ್ಸೋ, ರತನತ್ತಯಗುಣಞ್ಚ ಸುಣಾತು, ಛಣತ್ಥಞ್ಚ ನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮಿಸ್ಸಕಪಬ್ಬತಂ ಅಭಿರುಹತು, ತದಾ ತಂ ತತ್ಥ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ಅಥಾಪರಂ ಏಕಮಾಸಂ ತತ್ಥೇವ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇನ ಚ ಜೇಟ್ಠಮೂಲಮಾಸಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ - “ಕಾಲೋ ನು ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಗಮನಾಯ, ಉದಾಹು ನೋ”ತಿ ಮನ್ತಯಿಂಸು। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ -

“ಮಹಿನ್ದೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋ ತದಾ ಅಹು।
ಇಟ್ಟಿಯೋ ಉತ್ತಿಯೋ ಥೇರೋ, ಭದ್ದಸಾಲೋ ಚ ಸಮ್ಬಲೋ॥

“ಸಾಮಣೇರೋ ಚ ಸುಮನೋ, ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ।
ಭಣ್ಡುಕೋ ಸತ್ತಮೋ ತೇಸಂ, ದಿಟ್ಠಸಚ್ಚೋ ಉಪಾಸಕೋ।
ಇತಿ ಹೇತೇ ಮಹಾನಾಗಾ, ಮನ್ತಯಿಂಸು ರಹೋಗತಾ”ತಿ॥

ತದಾ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - “ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಭನ್ತೇ, ಮುಟಸಿವರಾಜಾ; ಇದಾನಿ ದೇವಾನಂಪಿಯತಿಸ್ಸಮಹಾರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚ ತುಮ್ಹೇ ಬ್ಯಾಕತಾ - ‘ಅನಾಗತೇ ಮಹಿನ್ದೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಪಸಾದೇಸ್ಸತೀ’ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ವೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಲೋ ದೀಪವರಂ ಗಮನಾಯ; ಅಹಮ್ಪಿ ವೋ ಸಹಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಸಕ್ಕೋ ಏವಮಾಹ? ಭಗವಾ ಕಿರಸ್ಸ ಬೋಧಿಮೂಲೇಯೇವ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಅನಾಗತೇ ಇಮಸ್ಸ ದೀಪಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ - “ತದಾ ತ್ವಮ್ಪಿ ಸಹಾಯೋ ಭವೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ ಚ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅತ್ತಸತ್ತಮೋ ವೇಟಿಸಕಪಬ್ಬತಾ ವೇಹಾಸಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಅನುರಾಧಪುರಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮದಿಸಾಯ ಮಿಸ್ಸಕಪಬ್ಬತೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ಯಂ ಪನೇತರಹಿ “ಚೇತಿಯಪಬ್ಬತೋ”ತಿಪಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ -

“ವೇಟಿಸಗಿರಿಮ್ಹಿ ರಾಜಗಹೇ, ವಸಿತ್ವಾ ತಿಂಸರತ್ತಿಯೋ।
ಕಾಲೋವ ಗಮನಸ್ಸಾತಿ, ಗಚ್ಛಾಮ ದೀಪಮುತ್ತಮಂ॥

“ಪಳೀನಾ ಜಮ್ಬುದೀಪಾ ತೇ, ಹಂಸರಾಜಾವ ಅಮ್ಬರೇ।
ಏವಮುಪ್ಪತಿತಾ ಥೇರಾ, ನಿಪತಿಂಸು ನಗುತ್ತಮೇ॥

“ಪುರತೋ ಪುರಸೇಟ್ಠಸ್ಸ, ಪಬ್ಬತೇ ಮೇಘಸನ್ನಿಭೇ।
ಪತಿಂಸು ಸೀಲಕೂಟಮ್ಹಿ, ಹಂಸಾವ ನಗಮುದ್ಧನೀ”ತಿ॥

ಏವಂ ಇಟ್ಟಿಯಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಚ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಉಪರಿ ಛತ್ತಿಂಸತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಪತಿಟ್ಠಹೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಜಾತಸತ್ತುಸ್ಸ ಹಿ ಅಟ್ಠಮೇ

ವಸ್ಸೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ವಸ್ಸೇ ಸೀಹಕುಮಾರಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಸ್ಸ ಆದಿರಾಜಾ ವಿಜಯಕುಮಾರೋ ಇಮಂ ದೀಪಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾವಾಸಂ ಅಕಾಸಿ। ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಉದಯಭದ್ದಸ್ಸ ಚುದ್ದಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಇಧ ವಿಜಯೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಉದಯಭದ್ದಸ್ಸ ಪಞ್ಚದಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಪಣ್ಡುವಾಸುದೇವೋ ನಾಮ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ರಜ್ಜಂ ಪಾಪುಣಿ। ತತ್ಥ ನಾಗದಾಸಕರಞ್ಞೋ ವೀಸತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಇಧ ಪಣ್ಡುವಾಸುದೇವೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚ ವಸ್ಸೇ ಅಭಯೋ ನಾಮ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ರಜ್ಜಂ ಪಾಪುಣಿ। ತತ್ಥ ಸುಸುನಾಗರಞ್ಞೋ ಸತ್ತರಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಇಧ ಅಭಯರಞ್ಞೋ ವೀಸತಿವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪೂರಿಂಸು। ಅಥ ಅಭಯಸ್ಸ ವೀಸತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಪಣ್ಡುಕಾಭಯೋ ನಾಮ ದಾಮರಿಕೋ ರಜ್ಜಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ತತ್ಥ ಕಾಳಾಸೋಕಸ್ಸ ಸೋಳಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಇಧ ಪಣ್ಡುಕಸ್ಸ ಸತ್ತರಸವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪೂರಿಂಸು। ತಾನಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಏಕೇನ ವಸ್ಸೇನ ಸಹ ಅಟ್ಠಾರಸ ಹೋನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಚನ್ದಗುತ್ತಸ್ಸ ಚುದ್ದಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಇಧ ಪಣ್ಡುಕಾಭಯೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಮುಟಸಿವರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಪಾಪುಣಿ। ತತ್ಥ ಅಸೋಕಧಮ್ಮರಾಜಸ್ಸ ಸತ್ತರಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಇಧ ಮುಟಸಿವರಾಜಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ದೇವಾನಮ್ಪಿಯತಿಸ್ಸೋ ರಜ್ಜಂ ಪಾಪುಣಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಅಜಾತಸತ್ತು ಚತುವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಉದಯಭದ್ದೋ ಸೋಳಸ, ಅನುರುದ್ಧೋ ಚ ಮುಣ್ಡೋ ಚ ಅಟ್ಠ, ನಾಗದಾಸಕೋ ಚತುವೀಸತಿ, ಸುಸುನಾಗೋ ಅಟ್ಠಾರಸ, ತಸ್ಸೇವ ಪುತ್ತೋ ಕಾಳಾಸೋಕೋ ಅಟ್ಠವೀಸತಿ, ತತೋ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಕಾ ದಸ ಭಾತುಕರಾಜಾನೋ ದ್ವೇವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸುಂ। ತೇಸಂ ಪಚ್ಛತೋ ನವ ನನ್ದಾ ದ್ವೇವೀಸತಿಮೇವ, ಚನ್ದಗುತ್ತೋ ಚತುವೀಸತಿ, ಬಿನ್ದುಸಾರೋ ಅಟ್ಠವೀಸತಿ । ತಸ್ಸಾವಸಾನೇ ಅಸೋಕೋ ರಜ್ಜಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಸ ಪುರೇ ಅಭಿಸೇಕಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅಭಿಸೇಕತೋ ಅಟ್ಠಾರಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಏವಮೇತೇನ ರಾಜವಂಸಾನುಸಾರೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ - "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಉಪರಿ ಛತ್ತಿಂಸತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಪತಿಟ್ಠಹೀ"ತಿ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ದಿವಸೇ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ **ಜೇಟ್ಠಮೂಲನಕ್ಖತ್ತಂ** ನಾಮ ಹೋತಿ। ರಾಜಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಘೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಛಣಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಚ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ನಗರಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಯೇನ ಮಿಸ್ಸಕಪಬ್ಬತೋ ತೇನ ಪಾಯಾಸಿ ಮಿಗವಂ ಕೀಳಿತುಕಾಮೋ। ಅಥ ತಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ಏಕಾ ದೇವತಾ "ರಞ್ಞೋ ಥೇರೇ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರೋಹಿತಮಿಗರೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ತಿಣಪಣ್ಣಾನಿ ಖಾದಮಾನಾ ವಿಯ ಚರತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯುತ್ತಂ ದಾನಿ ಪಮತ್ತಂ ವಿಜ್ಝಿತು"ನ್ತಿ ಜಿಯಂ ಫೋಟೇಸಿ। ಮಿಗೋ ಅಮ್ಬತ್ಥಲಮಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿತುಂ ಆರಭಿ। ರಾಜಾ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧನ್ತೋ ಅಮ್ಬತ್ಥಲಮೇವ ಅಭಿರುಹಿ। ಮಿಗೋಪಿ ಥೇರಾನಂ ಅವಿದೂರೇ ಅನ್ತರಧಾಯಿ। ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ರಾಜಾನಂ ಅವಿದೂರೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಮಂಯೇವ ರಾಜಾ ಪಸ್ಸತು, ಮಾ ಇತರೇ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ "ತಿಸ್ಸ, ತಿಸ್ಸ, ಇತೋ ಏಹೀ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಜಾತೋ ಮಂ 'ತಿಸ್ಸಾ'ತಿ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಲಪಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಅಯಂ ಪನ ಛಿನ್ನಭಿನ್ನಪಟಧರೋ ಭಣ್ಡು ಕಾಸಾವವಸನೋ ಮಂ ನಾಮೇನ ಆಲಪತಿ, ಕೋ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ಅಮನುಸ್ಸೋ ವಾ"ತಿ? ಥೇರೋ ಆಹ -

"ಸಮಣಾ ಮಯಂ ಮಹಾರಾಜ, ಧಮ್ಮರಾಜಸ್ಸ ಸಾವಕಾ।
ತವೇವ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ, ಜಮ್ಬುದೀಪಾ ಇಧಾಗತಾ"ತಿ॥

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ದೇವಾನಮ್ಪಿಯತಿಸ್ಸಮಹಾರಾಜಾ ಚ ಅಸೋಕಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚ ಅದಿಟ್ಠಸಹಾಯಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ದೇವಾನಮ್ಪಿಯತಿಸ್ಸಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಚ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ ಛಾತಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಏಕಮ್ಹಿ ವೇಳುಗುಮ್ಬೇ ತಿಸ್ಸೋ ವೇಳುಯಟ್ಠಿಯೋ ರಥಯಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಂಸು - ಏಕಾ ಲತಾಯಟ್ಠಿ ನಾಮ, ಏಕಾ ಪುಪ್ಫಯಟ್ಠಿ ನಾಮ, ಏಕಾ ಸಕುಣಯಟ್ಠಿ ನಾಮ। ತಾಸು ಲತಾಯಟ್ಠಿ ರಜತವಣ್ಣಾ ಹೋತಿ, ತಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಲತಾ ಕಞ್ಚನವಣ್ಣಾ ಖಾಯತಿ। ಪುಪ್ಫಯಟ್ಠಿಯಂ ಪನ ನೀಲಪೀತಲೋಹಿತೋದಾತಕಾಳವಣ್ಣಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಸುವಿಭತ್ತವಣ್ಣಪತ್ತಕಿಞ್ಜಕ್ಖಾನಿ ಹುತ್ವಾ ಖಾಯನ್ತಿ। ಸಕುಣಯಟ್ಠಿಯಂ

ಹಂಸಕುಕ್ಕುಟಜೀವಜೀವಕಾದಯೋ ಸಕುಣಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾನಿ ಚ ಚತುಪ್ಪದಾನಿ ಸಜೀವಾನಿ ವಿಯ ಖಾಯನ್ತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ **ದೀಪವಂಸೇ** –

“ಛಾತಪಬ್ಬತಪಾದಮ್ಹಿ , ವೇಳುಯಟ್ಠೀ ತಯೋ ಅಹು।
ಸೇತಾ ರಜತಯಟ್ಠೀವ, ಲತಾ ಕಞ್ಚನಸನ್ನಿಭಾ॥

“ನೀಲಾದಿ ಯಾದಿಸಂ ಪುಪ್ಫಂ, ಪುಪ್ಫಯಟ್ಠಿಮ್ಹಿ ತಾದಿಸಂ।
ಸಕುಣಾ ಸಕುಣಯಟ್ಠಿಮ್ಹಿ, ಸರೂಪೇನೇವ ಸಣ್ಠಿತಾ”ತಿ॥

ಸಮುದ್ದತೋಪಿಸ್ಸ ಮುತ್ತಾಮಣಿವೇಳುರಿಯಾದಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ರತನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿಯಂ ಪನ ಅಟ್ಠ ಮುತ್ತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಂಸು – ಹಯಮುತ್ತಾ, ಗಜಮುತ್ತಾ, ರಥಮುತ್ತಾ, ಆಮಲಕಮುತ್ತಾ, ವಲಯಮುತ್ತಾ, ಅಙ್ಗುಲಿವೇಠಕಮುತ್ತಾ, ಕಕುಧಫಲಮುತ್ತಾ, ಪಾಕತಿಕಮುತ್ತಾತಿ। ಸೋ ತಾ ಚ ಯಟ್ಠಿಯೋ ತಾ ಚ ಮುತ್ತಾ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಬಹುಂ ರತನಂ ಅಸೋಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಞ್ಞೋ ಪಣ್ಣಾಕಾರತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇಸಿ। ಅಸೋಕೋ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ರಾಜಕಕುಧಭಣ್ಡಾನಿ ಪಹಿಣಿ – ಛತ್ತಂ, ಚಾಮರಂ, ಖಗ್ಗಂ, ಮೋಳಿಂ, ರತನಪಾದುಕಂ, ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಅಭಿಸೇಕತ್ಥಾಯ ಬಹುವಿಧಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ; ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಙ್ಖಂ, ಗಙ್ಗೋದಕಂ, ವಡ್ಢಮಾನಂ, ವಟಂಸಕಂ, ಭಿಙ್ಗಾರಂ, ನನ್ದಿಯಾವಟ್ಟಂ, ಸಿವಿಕಂ, ಕಞ್ಞಂ, ಕಟಚ್ಛುಂ, ಅಧೋವಿಮಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ, ಹತ್ಥಪುಞ್ಛನಂ, ಹರಿಚನ್ದನಂ, ಅರುಣವಣ್ಣಮತ್ತಿಕಂ, ಅಞ್ಜನಂ, ಹರೀತಕಂ, ಆಮಲಕನ್ತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ **ದೀಪವಂಸೇ** –

“ವಾಲಬೀಜನಿಮುಣ್ಹೀಸಂ, ಛತ್ತಂ ಖಗ್ಗಞ್ಚ ಪಾದುಕಂ।
ವೇಠನಂ ಸಾರಪಾಮಙ್ಗಂ, ಭಿಙ್ಗಾರಂ ನನ್ದಿವಟ್ಟಕಂ॥

“ಸಿವಿಕಂ ಸಙ್ಖಂ ವಟಂಸಞ್ಚ, ಅಧೋವಿಮಂ ವತ್ಥಕೋಟಿಕಂ।
ಸೋವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಕಟಚ್ಛುಂ, ಮಹಗ್ಘಂ ಹತ್ಥಪುಞ್ಛನಂ॥

“ಅನೋತತ್ತೋದಕಂ ಕಞ್ಞಂ, ಉತ್ತಮಂ ಹರಿಚನ್ದನಂ।
ಅರುಣವಣ್ಣಮತ್ತಿಕಂ , ಅಞ್ಜನಂ ನಾಗಮಾಹಟಂ॥

“ಹರೀತಕಂ ಆಮಲಕಂ, ಮಹಗ್ಘಂ ಅಮತೋಸಧಂ।
ಸಟ್ಠಿವಾಹಸತಂ ಸಾಲಿಂ, ಸುಗನ್ಧಂ ಸುವಕಾಹಟಂ।
ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ, ಪಾಹೇಸಿ ಅಸೋಕವ್ಹಯೋ”ತಿ॥

ನ ಕೇವಲಞ್ಚೇತಂ ಆಮಿಸಪಣ್ಣಾಕಾರಂ, ಇಮಂ ಕಿರ ಧಮ್ಮಪಣ್ಣಾಕಾರಮ್ಪಿ ಪೇಸೇಸಿ –

“ಅಹಂ ಬುದ್ಧಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ, ಸಙ್ಘಞ್ಚ ಸರಣಂ ಗತೋ।
ಉಪಾಸಕತ್ತಂ ದೇಸೇಸಿಂ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ॥

“ಇಮೇಸು ತೀಸು ವತ್ಥೂಸು, ಉತ್ತಮೇ ಜಿನಸಾಸನೇ।
ತ್ವಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಹಿ, ಸದ್ಧಾ ಸರಣಮುಪೇಹೀ”ತಿ॥

ಸ್ವಾಯಂ ರಾಜಾ ತಂ ದಿವಸಂ ಅಸೋಕರಞ್ಞಾ ಪೇಸಿತೇನ ಅಭಿಸೇಕೇನ ಏಕಮಾಸಾಭಿಸಿತ್ತೋ ಹೋತಿ।

ವಿಸಾಖಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಹಿಸ್ಸ ಅಭಿಸೇಕಮಕಂಸು। ಸೋ ಅಚಿರಸ್ಸುತಂ - ತಂ ಸಾಸನಪ್ಪವತ್ತಿಂ ಅನುಸ್ಸರಮಾನೋ ತಂ ಥೇರಸ್ಸ "ಸಮಣಾ ಮಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಧಮ್ಮರಾಜಸ್ಸ ಸಾವಕಾ"ತಿ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಅಯ್ಯಾ ನು ಖೋ ಆಗತಾ"ತಿ ತಾವದೇವ ಆವುಧಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಕಥಯಮಾನೋ। ಯಥಾಹ -

"ಆವುಧಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾನ, ಏಕಮನ್ತಂ ಉಪಾವಿಸಿ।
ನಿಸಜ್ಜ ರಾಜಾ ಸಮ್ಮೋದಿ, ಬಹುಂ ಅತ್ಥೂಪಸಞ್ಹಿತ"ನ್ತಿ॥

ಸಮ್ಮೋದನೀಯಕಥಞ್ಚ ಕುರುಮಾನೇಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ತಾನಿಪಿ ಚತ್ತಾಲೀಸಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಮ್ಪರಿವಾರೇಸುಂ। ತದಾ ಥೇರೋ ಇತರೇಪಿ ಛ ಜನೇ ದಸ್ಸೇಸಿ। ರಾಜಾ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮೇ ಕದಾ ಆಗತಾ"ತಿ ಆಹ । "ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಇದಾನಿ ಪನ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಏವರೂಪಾ ಸಮಣಾ ಸನ್ತೀ"ತಿ? "ಸನ್ತಿ, ಮಹಾರಾಜ; ಏತರಹಿ ಜಮ್ಬುದೀಪೋ ಕಾಸಾವಪಜ್ಜೋತೋ ಇಸಿವಾತಪಟಿವಾತೋ। ತಸ್ಮಿಂ -

"ತೇವಿಜ್ಜಾ ಇದ್ಧಿಪತ್ತಾ ಚ, ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಕೋವಿದಾ।
ಖೀಣಾಸವಾ ಅರಹನ್ತೋ, ಬಹೂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕಾತಿ॥

"ಭನ್ತೇ, ಕೇನ ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ? "ನೇವ, ಮಹಾರಾಜ, ಉದಕೇನ ನ ಥಲೇನಾ"ತಿ। "ರಾಜಾ ಆಕಾಸೇನ ಆಗತಾ"ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಥೇರೋ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ರಞ್ಞೋ ಪಞ್ಞಾವೇಯತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ವೀಮಂಸನತ್ಥಾಯ ಆಸನ್ನಂ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕಿಂ ನಾಮೋ ಅಯಂ, ಮಹಾರಾಜ, ರುಕ್ಖೋ"ತಿ? "ಅಮ್ಬರುಕ್ಖೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಇಮಂ ಪನ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಬಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಅಮ್ಬೋ ಅತ್ಥಿ, ನತ್ಥೀ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಬಹೂ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಾ"ತಿ। "ಇಮಞ್ಚ ಅಮ್ಬಂ ತೇ ಚ ಅಮ್ಬೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಞ್ಞೇ ರುಕ್ಖಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಪನ ನ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಾ"ತಿ। "ಅಞ್ಞೇ ಅಮ್ಬೇ ಚ ಅನಮ್ಬೇ ಚ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಿ ಪನ ಅಞ್ಞೋ ರುಕ್ಖೋ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಬರುಕ್ಖೋ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಮಹಾರಾಜ, ಪಣ್ಡಿತೋಸಿ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಞಾತಕಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಬಹೂ ಜನಾ"ತಿ। "ತೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇ ಕೇಚಿ ಅಞ್ಞಾತಕಾಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ? "ಅಞ್ಞಾತಕಾ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಕೇಹಿ ಬಹುತರಾ"ತಿ। "ತವ ಞಾತಕೇ ಚ ಅಞ್ಞಾತಕೇ ಚ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ? "ಅಹಮೇವ, ಅಞ್ಞಾತಕೋ"ತಿ। ಅಥ ಥೇರೋ "ಪಣ್ಡಿತೋ ರಾಜಾ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ ಧಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞಾತು"ನ್ತಿ **ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮಸುತ್ತಂ** ಕಥೇಸಿ। ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ರಾಜಾ ತೀಸು ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ಪಾಣಸಹಸ್ಸೇಹಿ।

ತಂ ಖಣಞ್ಞೇವ ಚ ರಞ್ಞೋ ಭತ್ತಂ ಆಹರಿಯಿತ್ಥ । ರಾಜಾ ಚ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಸುಣನ್ತೋ ಏವ ಅಞ್ಞಾಸಿ - "ನ ಇಮೇಸಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಭೋಜನಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ। "ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪನ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಭೋಜನಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ। "ಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ, ಭನ್ತೇ, ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ? "ಅರುಣುಗ್ಗಮನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಾ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಗಚ್ಛಾಮ, ಭನ್ತೇ, ನಗರ"ನ್ತಿ? "ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧೇವ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ವಸಥ, ಅಯಂ ದಾರಕೋ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ಅಯಂ ದಾರಕೋ ಆಗತಫಲೋ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪೇಕ್ಖೋ ಇದಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸ್ವೇ ರಥಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ತಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಥೇರೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸುಮನಸಾಮಣೇರಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸುಮನ, ಧಮ್ಮಸವನಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಘೋಸೇಹೀ"ತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಕಿತ್ತಕಂ ಠಾನಂ ಸಾವೇನ್ತೋ ಘೋಸೇಮೀ"ತಿ? "ಸಕಲಂ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪ"ನ್ತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಸಾಮಣೇರೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಮಾಹಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಕಲಂ

ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಸಾವೇನ್ತೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಧಮ್ಮಸವನಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಘೋಸೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ – "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಉಪದ್ದವೋ"ತಿ। "ನತ್ಥಮ್ಹಾಕಂ ಕೋಚಿ ಉಪದ್ದವೋ, ಧಮ್ಮಸವನಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಘೋಸಾಪಯಿಮ್ಹ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಕಥೇತುಕಾಮಮ್ಹಾ"ತಿ । ತಞ್ಚ ಪನ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಭುಮ್ಮಾ ದೇವತಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿ। ತೇನ ಸದ್ದೇನ ಮಹಾ ದೇವತಾಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ। ಥೇರೋ ಮಹನ್ತಂ ದೇವತಾಸನ್ನಿಪಾತಂ ದಿಸ್ವಾ **ಸಮಚಿತ್ತಸುತ್ತನ್ತಂ** ಕಥೇಸಿ। ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಂ ದೇವತಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಬಹೂ ನಾಗಾ ಚ ಸುಪಣ್ಣಾ ಚ ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ಯಾದಿಸೋವ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಇಮಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಕಥಯತೋ ದೇವತಾಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಾದಿಸೋ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸಾಪಿ ಜಾತೋ। ಅಥ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ರಾಜಾ ಥೇರಾನಂ ರಥಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಾರಥೀ ರಥಂ ಏಕಮನ್ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಥೇರಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ – "ಆಗತೋ, ಭನ್ತೇ, ರಥೋ; ಅಭಿರುಹಥ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಥೇರಾ "ನ ಮಯಂ ರಥಂ ಅಭಿರುಹಾಮ; ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಪಚ್ಛಾ ಮಯಂ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಅನುರಾಧಪುರಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮದಿಸಾಯಂ ಪಠಮಕಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಓತರಿಂಸು। ತಞ್ಹಿ ಚೇತಿಯಂ ಥೇರೇಹಿ ಪಠಮಂ ಓತಿಣ್ಣಟ್ಠಾನೇ ಕತತ್ತಾಯೇವ "ಪಠಮಕಚೇತಿಯ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ರಾಜಾಪಿ ಸಾರಥಿಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ "ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ಮಣ್ಡಪಂ ಪಟಿಯಾದೇಥಾ"ತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತಾವದೇವ ಸಬ್ಬೇ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾ ಅತಿವಿಯ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಮಣ್ಡಪಂ ಪಟಿಯಾದೇಸುಂ। ಪುನ ರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಹಿಯ್ಯೋ ಥೇರೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ಕಥಯಮಾನೋ 'ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ'ತಿ ಆಹ; 'ನಿಸೀದಿಸ್ಸನ್ತಿ ನು ಖೋ ಅಯ್ಯಾ ಆಸನೇಸು, ನ ನಿಸೀದಿಸ್ಸನ್ತೀ'"ತಿ? ತಸ್ಸೇವಂ ಚಿನ್ತಯನ್ತಸ್ಸೇವ ಸೋ ಸಾರಥಿ ನಗರದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। ತತೋ ಅದ್ದಸ ಥೇರೇ ಪಠಮತರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾ ಅತಿವಿಯ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ – "ಆಗತಾ, ದೇವ, ಥೇರಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ರಥಂ ಆರೂಳ್ಹಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನ ಆರೂಳ್ಹಾ, ದೇವ, ಅಪಿ ಚ ಮಮ ಪಚ್ಛತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಠಮತರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇ ಠಿತಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ರಥಮ್ಪಿ ನಾಭಿರೂಹಿಂಸೂ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ನ ದಾನಿ ಅಯ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಂ ಸಾದಿಯಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ತೇನ ಹಿ, ಭಣೇ, ಥೇರಾನಂ ಭೂಮತ್ಥರಣಸಙ್ಖೇಪೇನ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಟಿಪಥಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ಪಥವಿಯಂ ತಟ್ಟಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಕೋಜವಕಾದೀನಿ ಚಿತ್ತತ್ಥರಣಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಸುಂ। ಉಪ್ಪಾತಪಾಠಕಾ ದಿಸ್ವಾ "ಗಹಿತಾ ದಾನಿ ಇಮೇಹಿ ಪಥವೀ, ಇಮೇ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಸ್ಸ ಸಾಮಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸು। ರಾಜಾಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹತಿಯಾ ಪೂಜಾಯ ಚ ಸಕ್ಕಾರೇನ ಚ ಥೇರೇ ನಗರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನಂ ಪವೇಸೇಸಿ। ಥೇರೋ ಆಸನಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನಂ ಸಕಲಲಙ್ಕಾದೀಪೇ ಪಥವೀ ವಿಯ ಪತ್ಥಟಂ ನಿಚ್ಚಲಞ್ಚ ಹುತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಾ ಥೇರೇ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪವಾರೇತ್ವಾ "ಅನುಳಾದೇವೀಪಮುಖಾನಿ ಪಞ್ಚ ಇತ್ಥಿಸತಾನಿ ಥೇರಾನಂ ಅಭಿವಾದನಂ ಪೂಜಾಸಕ್ಕಾರಞ್ಚ ಕರೋನ್ತೂ"ತಿ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಥೇರೋ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ರಞ್ಞೋ ಸಪರಿಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮರತನವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಪೇತವತ್ಥುಂ ವಿಮಾನವತ್ಥುಂ ಸಚ್ಚಸಂಯುತ್ತಞ್ಚ** ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ತಾನಿ ಪಞ್ಚಪಿ ಇತ್ಥಿಸತಾನಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಾಕಂಸು।

ಯೇಪಿ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಪುರಿಮದಿವಸೇ ಮಿಸ್ಸಕಪಬ್ಬತೇ ಥೇರೇ ಅದ್ದಸಂಸು, ತೇ ತೇಸು ತೇಸು ಠಾನೇಸು ಥೇರಾನಂ ಗುಣೇ ಕಥೇನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಅಕಾಸಿ। ರಾಜಾ "ಕಿಂ ಏಸೋ ಸದ್ದೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನಾಗರಾ, ದೇವ, 'ಥೇರೇ ದಟ್ಠುಂ ನ ಲಭಾಮಾ'ತಿ ವಿರವನ್ತೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಸಚೇ ಇಧ ಪವಿಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಓಕಾಸೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಥ, ಭಣೇ, ಹತ್ಥಿಸಾಲಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ವಾಲುಕಂ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ ಚೇಲವಿತಾನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಟ್ಠಾನೇ ಥೇರಾನಂ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಅಮಚ್ಚಾ ತಥಾ ಅಕಂಸು। ಥೇರೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ **ದೇವದೂತಸುತ್ತನ್ತಂ** ಕಥೇಸಿ। ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತತೋ "ಹತ್ಥಿಸಾಲಾ

ಅತಿಸಮ್ಬಾಧಾ"ತಿ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇ ನನ್ದನವನುಯ್ಯಾನೇ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇಸುಂ। ಥೇರೋ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ **ಆಸೀವಿಸೋಪಮಸುತ್ತಂ** ಕಥೇಸಿ। ತಮ್ಪಿ ಸುತ್ವಾ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಪಟಿಲಭಿ।

ಏವಂ ಆಗತದಿವಸತೋ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಥೇರಸ್ಸ ನನ್ದನವನೇ ಆಗತಾಗತಾಹಿ ಕುಲಿತ್ಥೀಹಿ ಕುಲಸುಣ್ಹಾಹಿ ಕುಲಕುಮಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಸ್ಸೇವ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೋ ಜಾತೋ। ಥೇರೋ ಕಾಲಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಾಮ ದಾನಿ ಮಿಸ್ಸಕಪಬ್ಬತ"ನ್ತಿ ಉಟ್ಠಹಿ। ಅಮಚ್ಚಾ - "ಕತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ? "ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಿವಾಸನಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ। ತೇ ರಞ್ಞೋ ಸಂವಿದಿತಂ ಕತ್ವಾ ರಾಜಾನುಮತೇನ ಆಹಂಸು - "ಅಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ, ಇದಾನಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತುಂ; ಇದಮೇವ ನನ್ದನವನುಯ್ಯಾನಂ ಅಯ್ಯಾನಂ ಆವಾಸಟ್ಠಾನಂ ಹೋತೂ"ತಿ। "ಅಲಂ, ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। ಪುನ ರಞ್ಞೋ ವಚನೇನಾಹಂಸು - "ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಆಹ - 'ಏತಂ ಮೇಘವನಂ ನಾಮ ಉಯ್ಯಾನಂ ಮಮ ಪಿತು ಸನ್ತಕಂ ನಗರತೋ ನಾತಿದೂರಂ ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನಂ ಗಮನಾಗಮನಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಏತ್ಥ ಥೇರಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೂ'"ತಿ। ವಸಿಂಸು ಥೇರಾ ಮೇಘವನೇ ಉಯ್ಯಾನೇ।

ರಾಜಾಪಿ ಖೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಥೇರಸ್ಸ ಸಮೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಖಸಯಿತಭಾವಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಕಪ್ಪತಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆರಾಮೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ "ಕಪ್ಪತಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಆಹರಿ - **"ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಾಮ"**ನ್ತಿ। ರಾಜಾ ತುಟ್ಠೋ ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಕಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಉದಕಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಮಹಾಮೇಘವನುಯ್ಯಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಸಹ ಉದಕಪಾತೇನ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿ। ಅಯಂ ಮಹಾವಿಹಾರೇ ಪಠಮೋ ಪಥವೀಕಮ್ಪೋ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ ಭೀತೋ ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಥವೀ ಕಮ್ಪತೀ"ತಿ? "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸತಿ; ಇದಞ್ಚ ಪಠಮಂ ವಿಹಾರಟ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪಸೀದಿ। ಥೇರೋ ಪುನದಿವಸೇಪಿ ರಾಜಗೇಹೇಯೇವ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ನನ್ದನವನೇ **ಅನಮತಗ್ಗಿಯಾನಿ** ಕಥೇಸಿ। ಪುನದಿವಸೇ **ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪಮಸುತ್ತಂ** ಕಥೇಸಿ। ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಕಥೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅಡ್ಢನವಮಾನಂ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ನನ್ದನವನಂ ಸಾಸನಸ್ಸ ಜೋತಿಪಾತುಭಾವಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಕತ್ವಾ "ಜೋತಿವನ"ನ್ತಿ ನಾಮಂ ಲಭಿ। ಸತ್ತಮೇ ಪನ ದಿವಸೇ ಥೇರಾ ಅನ್ತೇಪುರೇ ರಞ್ಞೋ **ಅಪ್ಪಮಾದಸುತ್ತಂ** ಕಥಯಿತ್ವಾ ಚೇತಿಯಗಿರಿಮೇವ ಅಗಮಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಪುಚ್ಛಿ - "ಥೇರೋ, ಅಮ್ಹೇ ಗಾಳ್ಹೇನ ಓವಾದೇನ ಓವದತಿ; ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ನು ಖೋ"ತಿ? ಅಮಚ್ಚಾ "ತುಮ್ಹೇಹಿ, ದೇವ, ಥೇರೋ ಅಯಾಚಿತೋ ಸಯಮೇವ ಆಗತೋ; ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಅನಾಪುಚ್ಛಾವ ಗಮನಮ್ಪಿ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತತೋ ರಾಜಾ ರಥಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ದ್ವೇ ಚ ದೇವಿಯೋ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಗಿರಿಂ ಅಗಮಾಸಿ ಮಹಞ್ಚರಾಜಾನುಭಾವೇನ। ಗನ್ತ್ವಾ ದೇವಿಯೋ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಪಕ್ಕಮಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಥೇರಾನಂ ಸಮೀಪಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ಅತಿವಿಯ ಕಿಲನ್ತರೂಪೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। ತತೋ ನಂ ಥೇರೋ ಆಹ - "ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಂ ಕಿಲಮಮಾನೋ ಆಗತೋ"ತಿ? "'ತುಮ್ಹೇ ಮಮ ಗಾಳ್ಹಂ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಗನ್ತುಕಾಮಾ ನು ಖೋ'ತಿ ಜಾನನತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ನ ಮಯಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಗನ್ತುಕಾಮಾ; ಅಪಿಚ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಕಾಲೋ ನಾಮಾಯಂ ಮಹಾರಾಜ, ತತ್ರ ಸಮಣೇನ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಟ್ಠಾನಂ ಞಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ತಂದಿವಸಮೇವ ಅರಿಟ್ಠೋ ನಾಮ ಅಮಚ್ಚೋ ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಾಸಾಯ ಜೇಟ್ಠಕನಿಟ್ಠಭಾತುಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ರಞ್ಞೋ ಸಮೀಪೇ ಠಿತೋ ಆಹ - "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ದೇವ, ಥೇರಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತು"ನ್ತಿ। "ಸಾಧು, ಭಣೇ, ಪಬ್ಬಜಸ್ಸೂ"ತಿ ರಾಜಾ ಅನುಜಾನಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ತದಹೇವ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸಬ್ಬೇ ಖುರಗ್ಗೇಯೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು।

ರಾಜಾಪಿ ಖೋ ತಙ್ಖಣೇಯೇವ ಕಣ್ಟಕೇನ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ಲೇಣೇಸು ಕಮ್ಮಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ನಗರಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇಪಿ ಥೇರಾ ದಸಭಾತಿಕಸಮಾಕುಲಂ ರಾಜಕುಲಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಓವದಮಾನಾ ಚೇತಿಯಗಿರಿಮ್ಹಿ ವಸ್ಸಂ ವಸಿಂಸು। ತದಾಪಿ ಚೇತಿಯಗಿರಿಮ್ಹಿ ಪಠಮಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತಾ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ಅರಹನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ।

ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮಹಿನ್ದೋ ವುತ್ಥವಸ್ಸೋ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಚಿರದಿಟ್ಠೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಅನಾಥವಾಸಂ ವಸಿಮ್ಹ, ಇಚ್ಛಾಮ ಮಯಂ ಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಆಹ - "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಾಮಿ, ಅಯಞ್ಚ ಮಹಾಜನೋ ತುಮ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ತೀಸು ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತೋ, ಕಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತತ್ಥಾ"ತಿ? "ಚಿರದಿಟ್ಠೋ ನೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಅಭಿವಾದನಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಕರಣಟ್ಠಾನಂ ನತ್ಥಿ, ತೇನಮ್ಹ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಾ"ತಿ। "ನನು, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಅವೋಚುತ್ಥ - 'ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'"ತಿ। "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ; ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಸರೀರಧಾತುಯೋ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಾತಂ, ಭನ್ತೇ, ಥೂಪಪತಿಟ್ಠಾನಂ ತುಮ್ಹೇ ಆಕಙ್ಖಥಾತಿ। ಕರೋಮಿ , ಭನ್ತೇ, ಥೂಪಂ, ಭೂಮಿಭಾಗಂ ದಾನಿ ವಿಚಿನಾಥ; ಅಪಿಚ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುಯೋ ಕುತೋ ಲಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ? "ಸುಮನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ।

"ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ರಾಜಾ ಸುಮನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕುತೋ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುಯೋ ಲಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ? ಸುಮನೋ ಆಹ - "ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ವೀಥಿಯೋ ಸೋಧಾಪೇತ್ವಾ ಧಜಪಟಾಕಪುಣ್ಣಘಟಾದೀಹಿ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಸಪರಿಜನೋ ಉಪೋಸಥಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬತಾಳಾವಚರೇ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಂ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಚಸ್ಸ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಮಹಾನಾಗವನುಯ್ಯಾನಾಭಿಮುಖೋ ಯಾಹಿ। ಅದ್ಧಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಧಾತುಯೋ ಲಚ್ಛಸೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಥೇರಾ ಚೇತಿಯಗಿರಿಮೇವ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ರಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಸುಮನಸಾಮಣೇರಂ ಆಹ - "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಸಾಮಣೇರ, ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತವ ಅಯ್ಯಕಂ ಅಸೋಕಂ ಧಮ್ಮರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಏವಂ ವದೇಹಿ - 'ಸಹಾಯೋ ವೋ, ಮಹಾರಾಜ, ದೇವಾನಮ್ಪಿಯತಿಸ್ಸೋ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಪಸನ್ನೋ ಥೂಪಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮೋ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಿರ ಹತ್ಥೇ ಧಾತು ಅತ್ಥಿ ತಂ ಮೇ ದೇಥಾ'ತಿ। ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಂ ದೇವರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಹಿ - 'ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಿರ, ಮಹಾರಾಜ, ಹತ್ಥೇ ದ್ವೇ ಧಾತುಯೋ ಅತ್ಥಿ - ದಕ್ಖಿಣದಾಠಾ ಚ ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಕಞ್ಚ; ತತೋ ತುಮ್ಹೇ ದಕ್ಖಿಣದಾಠಂ ಪೂಜೇಥ, ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಕಂ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ದೇಥಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ನಂ ವದೇಹಿ - 'ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಹೇ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಪಹಿಣಿತ್ವಾ ಪಮಜ್ಜಸೀ'"ತಿ?

"ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸುಮನೋ ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಾವದೇವ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತದ್ವಾರೇ ಓರುಯ್ಹ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ತುಟ್ಠೋ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ಧೇಹಿ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ವರಮುತ್ತಸದಿಸಾನಂ ಧಾತೂನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಂ ದೇವರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಸಾಮಣೇರಂ ದಿಸ್ವಾವ "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ ಸುಮನ, ಆಹಿಣ್ಡಸೀ"ತಿ ಆಹ। "ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಹೇ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಕಸ್ಮಾ ಪಮಜ್ಜಸೀ"ತಿ? "ನಪ್ಪಮಜ್ಜಾಮಿ, ಭನ್ತೇ, ವದೇಹಿ - 'ಕಿಂ ಕರೋಮೀ'"ತಿ? "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಿರ ಹತ್ಥೇ ದ್ವೇ ಧಾತುಯೋ ಅತ್ಥಿ - ದಕ್ಖಿಣದಾಠಾ ಚ ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಕಞ್ಚ; ತತೋ ತುಮ್ಹೇ ದಕ್ಖಿಣದಾಠಂ ಪೂಜೇಥ, ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಕಂ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ದೇಥಾ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಂ ಮಣಿಥೂಪಂ ಉಗ್ಘಾಟೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಕಧಾತುಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸುಮನಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಗಿರಿಮ್ಹಿಯೇವ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಮಹಿನ್ದಪಮುಖಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಮಹಾನಾಗಾ ಅಸೋಕಧಮ್ಮರಾಜೇನ ದಿನ್ನಧಾತುಯೋ ಚೇತಿಯಗಿರಿಮ್ಹಿಯೇವ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಕಂ ಆದಾಯ ವಡ್ಢಮಾನಕಚ್ಛಾಯಾಯ ಮಹಾನಾಗವನುಯ್ಯಾನಮಗಮಂಸು । ರಾಜಾಪಿ ಖೋ ಸುಮನೇನ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಪೂಜಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧವರಗತೋ ಸಯಂ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಮತ್ಥಕೇ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಧಾರಯಮಾನೋ ಮಹಾನಾಗವನಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಸಚೇ ಅಯಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಧಾತು, ಛತ್ತಂ ಅಪನಮತು, ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥೀ ಜಣ್ಣುಕೇಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಹತು, ಧಾತುಚಙ್ಕೋಟಕಂ ಮಯ್ಹಂ ಮತ್ಥಕೇ ಪತಿಟ್ಠಾತೂ"ತಿ। ಸಹ ರಞ್ಞೋ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇನ ಛತ್ತಂ ಅಪನಮಿ, ಹತ್ಥೀ ಜಣ್ಣುಕೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಹಿ, ಧಾತುಚಙ್ಕೋಟಕಂ ರಞ್ಞೋ ಮತ್ಥಕೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ರಾಜಾ ಅಮತೇನೇವ

ಅಭಿಸಿತ್ತಗತ್ತೋ ವಿಯ ಪರಮೇನ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹುತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ಧಾತುಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ? "ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭಮ್ಹಿಯೇವ ತಾವ, ಮಹಾರಾಜ, ಠಪೇಹೀ"ತಿ। ರಾಜಾ ಧಾತುಚಙ್ಕೋಟಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭೇ ಠಪೇಸಿ। ಪಮುದಿತೋ ನಾಗೋ ಕೋಞ್ಚನಾದಂ ನದಿ। ಮಹಾಮೇಘೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಿ। ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಭೂಮಿಚಾಲೋ ಅಹೋಸಿ। "ಪಚ್ಚನ್ತೇಪಿ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಧಾತು ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಪಮೋದಿಂಸು। ಏವಂ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಸಿರಿಯಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪೀತಿಂ ಜನಯನ್ತೋ -

ಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಮಹಾವೀರೋ, ಚಾತುಮಾಸಿನಿಯಾ ಇಧ।
ಆಗನ್ತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಮ್ಹಾ, ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋತಿ॥

ಅಥಸ್ಸ ಸೋ ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಅನೇಕತಾಳಾವಚರಪರಿವಾರಿತೋ ಅತಿವಿಯ ಉಳಾರೇನ ಪೂಜಾಸಕ್ಕಾರೇನ ಸಕ್ಕರಿಯಮಾನೋ ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಾಭಿಮುಖೋವ ಹುತ್ವಾ, ಅಪಸಕ್ಕನ್ತೋ ಯಾವ ನಗರಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮದ್ವಾರಂ ತಾವ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕಲನಾಗರೇನ ಉಳಾರಾಯ ಪೂಜಾಯ ಕರೀಯಮಾನಾಯ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಥೂಪಾರಾಮಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಾಭಾಗೇ ಮಹೇಜವತ್ಥು ನಾಮ ಕಿರ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಥೂಪಾರಾಮಾಭಿಮುಖೋಯೇವ ಪಟಿನಿವತ್ತಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಥೂಪಾರಾಮೇ ಪುರಿಮಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಭೋಗಚೇತಿಯಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ।

ಅತೀತೇ ಕಿರ ಅಯಂ ದೀಪೋ ಓಜದೀಪೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಅಭಯೋ ನಾಮ, ನಗರಂ ಅಭಯಪುರಂ ನಾಮ, ಚೇತಿಯಪಬ್ಬತೋ ದೇವಕೂಟಪಬ್ಬತೋ ನಾಮ, ಥೂಪಾರಾಮೋ ಪಟಿಯಾರಾಮೋ ನಾಮ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಮಹಾದೇವೋ ನಾಮ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದೇವಕೂಟೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಚೇತಿಯಪಬ್ಬತೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಓಜದೀಪೇ ಸತ್ತಾ ಪಜ್ಜರಕೇನ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತೇ ಸತ್ತೇ ಅನಯಬ್ಯಸನಮಾಪಜ್ಜನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ತಾವದೇವ ಪಜ್ಜರಕೋ ವೂಪಸನ್ತೋ। ರೋಗೇ ವೂಪಸನ್ತೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಭಗವಾ ಧಮಕರಣಂ ದತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಂ ಅನ್ತೋ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಟಿಯಾರಾಮೇ ಚೇತಿಯಂ ಅಕಂಸು। ಮಹಾದೇವೋ ದೀಪಂ ಅನುಸಾಸನ್ತೋ ವಿಹಾಸಿ।

ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ ಪನ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಅಯಂ ದೀಪೋ ವರದೀಪೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಸಮೇಣ್ಡೀ ನಾಮ, ನಗರಂ ವಡ್ಢಮಾನಂ ನಾಮ , ಪಬ್ಬತೋ ಸುವಣ್ಣಕೂಟೋ ನಾಮ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವರದೀಪೇ ದುಬ್ಬುಟ್ಠಿಕಾ ಹೋತಿ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ದುಸ್ಸಸ್ಸಂ। ಸತ್ತಾ ಛಾತಕರೋಗೇನ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಕೋಣಾಗಮನೋ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತೇ ಸತ್ತೇ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾ ತಿಂಸಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಪರಿವುತೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ದೇವೋ ಸಮ್ಮಾಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛಿ। ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಅಹೋಸಿ। ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಂ ಮಹಾಸುಮನಂ ನಾಮ ಥೇರಂ ದೀಪೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ದತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಂ ಅನ್ತೋ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ಅಕಂಸು।

ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಪನ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಅಯಂ ದೀಪೋ ಮಣ್ಡದೀಪೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಜಯನ್ತೋ ನಾಮ, ನಗರಂ ವಿಸಾಲಂ ನಾಮ, ಪಬ್ಬತೋ ಸುಭಕೂಟೋ ನಾಮ । ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಮಣ್ಡದೀಪೇ ಮಹಾವಿವಾದೋ ಹೋತಿ। ಬಹೂ ಸತ್ತಾ ಕಲಹವಿಗ್ಗಹಜಾತಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತೇ ಸತ್ತೇ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾ ವೀಸತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಪರಿವುತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಿವಾದಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ।

ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಂ ಸಬ್ಬನನ್ದಂ ನಾಮ ಥೇರಂ ದೀಪೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಉದಕಸಾಟಕಂ ದತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಂ ಅನ್ತೋ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ಅಕಂಸು। ಏವಂ ಥೂಪಾರಾಮೇ ಪುರಿಮಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಚೇತಿಯಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ತಾನಿ ಸಾಸನನ್ತರಧಾನೇನ ನಸ್ಸನ್ತಿ, ಠಾನಮತ್ತಂ ಅವಸಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ - "ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಥೂಪಾರಾಮೇ ಪುರಿಮಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಭೋಗಚೇತಿಯಟ್ಠಾನಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ತದೇತಂ ವಿನಟ್ಠೇಸು ಚೇತಿಯೇಸು ದೇವತಾನುಭಾವೇನ ಕಣ್ಟಕಸಮಾಕಿಣ್ಣಸಾಖೇಹಿ ನಾನಾಗಚ್ಛೇಹಿ ಪರಿವುತಂ ತಿಟ್ಠತಿ - "ಮಾ ನಂ ಕೋಚಿ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಾಸುಚಿಮಲಕಚವರೇಹಿ ಪದೂಸೇಸೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಹತ್ಥಿನೋ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಪುರಿಸಾ ಸಬ್ಬಗಚ್ಛೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ತಂ ಹತ್ಥತಲಸದಿಸಂ ಅಕಂಸು। ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಠಾನಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಾಭಾಗೇ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಟ್ಠಾನೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮತ್ಥಕತೋ ಧಾತುಂ ಓರೋಪೇತುಂ ಆರಭಿಂಸು। ನಾಗೋ ಓರೋಪೇತುಂ ನ ದೇತಿ। ರಾಜಾ ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ನಾಗೋ ಧಾತುಂ ಓರೋಪೇತುಂ ನ ದೇತೀ"ತಿ? "ಆರೂಳ್ಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಓರೋಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಕಾಲೇ ಅಭಯವಾಪಿಯಾ ಉದಕಂ ಛಿನ್ನಂ ಹೋತಿ। ಸಮನ್ತಾ ಭೂಮಿ ಫಲಿತಾ ಹೋತಿ, ಸುಉದ್ಧರಾ ಮತ್ತಿಕಾಪಿಣ್ಡಾ। ತತೋ ಮಹಾಜನೋ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಮತ್ತಿಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭಪ್ಪಮಾಣಂ ವತ್ಥುಮಕಾಸಿ। ತಾವದೇವ ಚ ಥೂಪಕರಣತ್ಥಂ ಇಟ್ಠಕಾ ಕಾತುಂ ಆರಭಿಂಸು। ನ ಯಾವ ಇಟ್ಠಕಾ ಪರಿನಿಟ್ಠನ್ತಿ ತಾವ ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಕತಿಪಾಹಂ ದಿವಾ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಟ್ಠಾನೇ ಹತ್ಥಿಸಾಲಾಯಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ರತ್ತಿಂ ಥೂಪಪತಿಟ್ಠಾನಭೂಮಿಂ ಪರಿಯಾಯತಿ। ಅಥ ವತ್ಥುಂ ಚಿನಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಾ ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕೀದಿಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಥೂಪೋ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ? "ವೀಹಿರಾಸಿಸದಿಸೋ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ।

"ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ರಾಜಾ ಜಙ್ಘಪ್ಪಮಾಣಂ ಥೂಪಂ ಚಿನಾಪೇತ್ವಾ ಧಾತುಓರೋಪನತ್ಥಾಯ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕಾರೇಸಿ। ಸಕಲನಗರಞ್ಚ ಜನಪದೋ ಚ ಧಾತುಮಹದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಸನ್ನಿಪತಿ। ಸನ್ನಿಪತಿತೇ ಚ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಜನಕಾಯೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಧಾತು ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭತೋ ಸತ್ತತಾಲಪ್ಪಮಾಣಂ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಧಾತುಪ್ಪದೇಸೇಹಿ ಛನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಉದಕಧಾರಾ ಚ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಾ ಚ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕಣ್ಡಮ್ಬಮೂಲೇ ಭಗವತಾ ದಸ್ಸಿತಪಾಟಿಹಾರಿಯಸದಿಸಮೇವ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಅಹೋಸಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ನೇವ ಥೇರಾನುಭಾವೇನ, ನ ದೇವತಾನುಭಾವೇನ; ಅಪಿಚ ಖೋ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನೇವ। ಭಗವಾ ಕಿರ ಧರಮಾನೋವ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ - "ಮಯಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ಅನುರಾಧಪುರಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣದಿಸಾಭಾಗೇ ಪುರಿಮಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಭೋಗಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಮಮ ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಕಧಾತು ಪತಿಟ್ಠಾನದಿವಸೇ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಹೋತೂ"ತಿ।

"ಏವಂ ಅಚಿನ್ತಿಯಾ ಬುದ್ಧಾ, ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾ ಅಚಿನ್ತಿಯಾ।
ಅಚಿನ್ತಿಯೇ ಪಸನ್ನಾನಂ, ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ ಅಚಿನ್ತಿಯೋ"ತಿ॥ (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೮೨)।

ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕಿರ ಇಮಂ ದೀಪಂ ಧರಮಾನಕಾಲೇಪಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಆಗಮಾಸಿ। ಪಠಮಂ - ಯಕ್ಖದಮನತ್ಥಂ ಏಕಕೋವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಯಕ್ಖೇ ದಮೇತ್ವಾ "ಮಯಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ರಕ್ಖಂ ಕರೋನ್ತೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ದೀಪಂ ಆವಿಜ್ಝಿ। ದುತಿಯಂ - ಮಾತುಲಭಾಗಿನೇಯ್ಯಾನಂ ನಾಗರಾಜೂನಂ ದಮನತ್ಥಾಯ ಏಕಕೋವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ದಮೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ತತಿಯಂ - ಪಞ್ಚಭಿಕ್ಖುಸತಪರಿವಾರೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಚ ಥೂಪಾರಾಮಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಚ ಮಹಾಬೋಧಿಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ಚ ಮಹಿಯಙ್ಗಣಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಚ ಮುತಿಯಙ್ಗಣಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಚ ದೀಘವಾಪಿಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಿಯಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಚ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಂ ಧಾತುಸರೀರೇನ ಆಗಮನಂ।

ಧಾತುಸರೀರತೋ ಚ ಪನಸ್ಸ ನಿಕ್ಖನ್ತಉದಕಫುಸಿತೇಹಿ ಸಕಲತಮ್ಬಪಣ್ಣಿತಲೇ ನ ಕೋಚಿ ಅಫುಟ್ಠೋಕಾಸೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಏವಮಸ್ಸ ತಂ ಧಾತುಸರೀರಂ ಉದಕಫುಸಿತೇಹಿ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿತಲಸ್ಸ ಪರಿಳಾಹಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಓತರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಮತ್ಥಕೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ । ರಾಜಾ ಸಫಲಂ ಮನುಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರಿತ್ವಾ ಧಾತುಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಸಹ ಧಾತುಪತಿಟ್ಠಾಪನೇನ ಮಹಾಭೂಮಿಚಾಲೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ಧಾತುಪಾಟಿಹಾರಿಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಭಾತಾ ಅಭಯೋ ನಾಮ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ಚೇತರಟ್ಠಗಾಮತೋ ಪಞ್ಚ ದಾರಕಸತಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು, ತಥಾ ದ್ವಾರಮಣ್ಡಲಾದೀಹಿ ಗಾಮಕೇಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪಞ್ಚ ದಾರಕಸತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಅನ್ತೋನಗರತೋ ಚ ಬಹಿನಗರತೋ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಿ ತಿಂಸಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ನಿಟ್ಠಿತೇ ಪನ ಥೂಪಸ್ಮಿಂ ರಾಜಾ ಚ ರಾಜಭಾತಿಕಾ ಚ ದೇವಿಯೋ ಚ ದೇವನಾಗಯಕ್ಖಾನಮ್ಪಿ ವಿಮ್ಹಯಕರಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಪೂಜಂ ಅಕಂಸು। ನಿಟ್ಠಿತಾಯ ಪನ ಧಾತುಪೂಜಾಯ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ಧಾತುವರೇ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಮೇಘವನುಯ್ಯಾನಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇ ಅನುಳಾ ದೇವೀ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ - "ಅನುಳಾ, ಭನ್ತೇ, ದೇವೀ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ, ಪಬ್ಬಾಜೇಥ ನ"ನ್ತಿ। "ನ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ಕಪ್ಪತಿ। ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಭಗಿನೀ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತತ್ಥೇರೀ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಹಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ, ಮಹಾರಾಜ, ದೀಪೇ ಪುರಿಮಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಂ ಬೋಧಿ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಭಗವತೋ ಸರಸರಂಸಿಜಾಲವಿಸ್ಸಜ್ಜನಕೇನ ಬೋಧಿನಾ ಇಧ ಪತಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ತಥಾ ಸಾಸನಂ ಪಹಿಣೇಯ್ಯಾಸಿ ಯಥಾ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತಾ ಬೋಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ರಾಜಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇನ್ತೋ ಅರಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಂ ಆಹ - "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ತ್ವಂ, ತಾತ, ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅಯ್ಯಂ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತತ್ಥೇರಿಂ ಆನೇತು"ನ್ತಿ? "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ದೇವ, ಸಚೇ ಮೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। "ಗಚ್ಛ, ತಾತ , ಥೇರಿಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಚ ಸಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ಜಮ್ಬುಕೋಲಪಟ್ಟನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಾವಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ದಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ಅನುಳಾಪಿ ಖೋ ದೇವೀ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಞ್ಞಾಸತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚ ಅನ್ತೇಪುರಿಕಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಸ ಸೀಲಾನಿ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ನಗರಸ್ಸ ಏಕದೇಸೇ ಉಪಸ್ಸಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ನಿವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಅರಿಟ್ಠೋಪಿ ತಂದಿವಸಮೇವ ರಞ್ಞೋ ಸಾಸನಂ ಅಪ್ಪೇಸಿ, ಏವಞ್ಚ ಅವೋಚ - "ಪುತ್ತೋ ತೇ, ದೇವ, ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಏವಮಾಹ - 'ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಕಿರ ತೇ ದೇವಾನಮ್ಪಿಯತಿಸ್ಸಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಭಾತು ಜಾಯಾ ಅನುಳಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ , ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ಅಯ್ಯಂ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತತ್ಥೇರಿಂ ಪಹಿಣಥ, ಅಯ್ಯಾಯೇವ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹಾಬೋಧಿ'"ನ್ತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತತ್ಥೇರಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಅಯ್ಯೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭಾತಾ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಮಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ, ದೇವಾನಮ್ಪಿಯತಿಸ್ಸಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಭಾತು ಜಾಯಾ ಅನುಳಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಞ್ಞಾಸತೇಹಿ, ಪಞ್ಚಹಿ ಚ ಅನ್ತೇಪುರಿಕಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ, ತಂ ಕಿರ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಥಾ"ತಿ। ಸಾ ತಾವದೇವ ತುರಿತತುರಿತಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ಭಾತಾ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಏವಂ ಪಹಿಣಿ, 'ರಞ್ಞೋ ಕಿರ ಭಾತು ಜಾಯಾ ಅನುಳಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಞ್ಞಾಸತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚ ಅನ್ತೇಪುರಿಕಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಆಗಮನಂ ಉದಿಕ್ಖತಿ'। ಗಚ್ಛಾಮಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪ"ನ್ತಿ।

ರಾಜಾ ಆಹ - "ಅಮ್ಮ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಮೇ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ನತ್ತಾ ಚ ಮೇ ಸುಮನಸಾಮಣೇರೋ ಮಂ ಛಿನ್ನಹತ್ಥಂ ವಿಯ ಕರೋನ್ತಾ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ ಗತಾ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ತೇಪಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಸೋಕೋ ತವ ಮುಖಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ! ಅಲಂ, ಅಮ್ಮ, ಮಾ ತ್ವಂ ಅಗಮಾಸೀ"ತಿ। "ಭಾರಿಯಂ ಮೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಾತು ವಚನಂ; ಅನುಳಾಪಿ ಖತ್ತಿಯಾ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಪರಿವುತಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪುರೇಕ್ಖಾರಾ ಮಂ ಪಟಿಮಾನೇತಿ; ಗಚ್ಛಾಮಹಂ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಅಮ್ಮ,

ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ। ಕುತೋ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಬೋಧಿ? ರಾಜಾ ಕಿರ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವ ಧಾತುಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಅನಾಗತೇ ಸುಮನೇ ಲಙ್ಕಾದೀಪಂ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪೇಸೇತುಕಾಮೋ, "ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಸತ್ಥಘಾತಾರಹಂ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪಾಯಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಮಹಾದೇವಂ ನಾಮ ಅಮಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ಆಹ - "ಸನ್ತಿ, ದೇವ, ಬಹೂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭತ್ತಂ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ಸಙ್ಘಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಗನ್ತಬ್ಬಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಮಹಾಬೋಧಿನಾ ಲಙ್ಕಾದೀಪಂ ನೋ"ತಿ? ಸಙ್ಘೋ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಭಾರಂ ಅಕಾಸಿ।

ಥೇರೋ "ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಹಾಬೋಧಿನಾ ಲಙ್ಕಾದೀಪ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಭಗವತೋ **ಪಞ್ಚ ಮಹಾಅಧಿಟ್ಠಾನಾನಿ** ಕಥೇಸಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಭಗವಾ ಕಿರ ಮಹಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಮಞ್ಚೇ ನಿಪನ್ನೋ ಲಙ್ಕಾದೀಪೇ ಮಹಾಬೋಧಿಪತಿಟ್ಠಾಪನತ್ಥಾಯ "ಅಸೋಕಮಹಾರಾಜಾ ಮಹಾಬೋಧಿಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತದಾ ಮಹಾಬೋಧಿಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣಸಾಖಾ ಸಯಮೇವ ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಪತಿಟ್ಠಾತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ - ಇದಮೇಕಮಧಿಟ್ಠಾನಂ।

ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾನಕಾಲೇ ಚ "ಮಹಾಬೋಧಿ ಹಿಮವಲಾಹಕಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ - ಇದಂ ದುತಿಯಮಧಿಟ್ಠಾನಂ।

"ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಹಿಮವಲಾಹಕಗಬ್ಭತೋ ಓರುಯ್ಹ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಪತ್ತೇಹಿ ಚ ಫಲೇಹಿ ಚ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಂಸಿಯೋ ಮುಞ್ಚತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ - ಇದಂ ತತಿಯಮಧಿಟ್ಠಾನಂ।

"ಥೂಪಾರಾಮೇ ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಕಧಾತು ಚೇತಿಯಮ್ಹಿ ಪತಿಟ್ಠಾನದಿವಸೇ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕರೋತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ - ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ।

ಲಙ್ಕಾದೀಪಮ್ಹಿಯೇವ ಮೇ ದೋಣಮತ್ತಾ ಧಾತುಯೋ ಮಹಾಚೇತಿಯಮ್ಹಿ ಪತಿಟ್ಠಾನಕಾಲೇ ಬುದ್ಧವೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕರೋನ್ತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ - ಇದಂ ಪಞ್ಚಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ।

ರಾಜಾ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಅಧಿಟ್ಠಾನಾನಿ ಸುತ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತತೋ ಯಾವ ಮಹಾಬೋಧಿ ತಾವ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹತ್ಥಾಯ ಬಹುಂ ಸುವಣ್ಣಂ ನೀಹರಾಪೇಸಿ। ತಾವದೇವ ಚ ರಞ್ಞೋ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮದೇವಪುತ್ತೋ ಕಮ್ಮಾರವಣ್ಣಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಪುರತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ತಾತ, ಇಮಂ ಸುವಣ್ಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಟಾಹಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ಪಮಾಣಂ, ದೇವ, ಜಾನಾಥಾ"ತಿ? "ತ್ವಮೇವ, ತಾತ, ಞತ್ವಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ। "ಸಾಧು, ದೇವ, ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸುವಣ್ಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಹತ್ಥೇನ ಪರಿಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹಂ ನಿಮ್ಮಿನಿ ನವಹತ್ಥಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಪಞ್ಚಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧಂ ತಿಹತ್ಥವಿಕ್ಖಮ್ಭಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಬಹಲಂ ಹತ್ಥಿಸೋಣ್ಡಪ್ಪಮಾಣಮುಖವಟ್ಟಿಂ। ಅಥ ರಾಜಾ ಸತ್ತಯೋಜನಾಯಾಮಾಯ ತಿಯೋಜನವಿತ್ಥಾರಾಯ ಮಹತಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅರಿಯಸಙ್ಘಮಾದಾಯ ಮಹಾಬೋಧಿಸಮೀಪಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೇನಾ ಸಮುಸ್ಸಿತಧಜಪಟಾಕಂ ನಾನಾರತನವಿಚಿತ್ತಂ ಅನೇಕಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ನಾನಾವಿಧಕುಸುಮಸಮಾಕಿಣ್ಣಂ ಅನೇಕತೂರಿಯಸಙ್ಘುಟ್ಠಂ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿ। ರಾಜಾ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತೇ ಗಣಪಾಮೋಕ್ಖೇ ಮಹಾಥೇರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಪತ್ತಾಭಿಸೇಕಾನಂ ರಾಜೂನಂ ಸಹಸ್ಸೇನ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಮಹಾಬೋಧಿಞ್ಚ ಪರಿವಾರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಮೂಲೇ ಠತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಉಲ್ಲೋಕೇಸಿ। ಮಹಾಬೋಧಿಸ್ಸ ಖನ್ಧಞ್ಚ ದಕ್ಖಿಣಮಹಾಸಾಖಾಯ ಚತುಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣಪ್ಪದೇಸಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ರಾಜಾ ತಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೋ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ತುಟ್ಠೋ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪರಜ್ಜೇನ ಪೂಜೇಮೀ"ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ವತ್ವಾ ಅಭಿಸೇಕಂ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧಾದೀಹಿ

ಪೂಜೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠಸು ಠಾನೇಸು ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಠತ್ವಾ ಸಚ್ಚವಚನಕಿರಿಯಾಯ ಬೋಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ಭೂಮಿತೋ ಯಾವ ಮಹಾಬೋಧಿಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣಸಾಖಾ ತಾವ ಉಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತಸ್ಸ ಸಬ್ಬರತನಮಯಪೀಠಸ್ಸ ಉಪರಿ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹಂ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ರತನಪೀಠಂ ಆರುಯ್ಹ ಸುವಣ್ಣತುಲಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮನೋಸಿಲಾಯ ಲೇಖಂ ಕತ್ವಾ "ಯದಿ ಮಹಾಬೋಧಿನಾ ಲಙ್ಕಾದೀಪೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ, ಯದಿ ಚಾಹಂ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ನಿಬ್ಬೇಮತಿಕೋ ಭವೇಯ್ಯಂ, ಮಹಾಬೋಧಿ ಸಯಮೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಓರುಯ್ಹ ಪತಿಟ್ಠಾತೂ"ತಿ ಸಚ್ಚವಚನಕಿರಿಯಮಕಾಸಿ। ಸಹ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಬೋಧಿಸಾಖಾ ಮನೋಸಿಲಾಯ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಕಲಲಪೂರಸ್ಸ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹಸ್ಸ ಉಪರಿ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಉಬ್ಬೇಧೇನ ದಸಹತ್ಥೋ ಖನ್ಧೋ ಹೋತಿ ಚತುಹತ್ಥಾ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸಾಖಾ ಪಞ್ಚಹಿಯೇವ ಫಲೇಹಿ ಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ, ಖುದ್ದಕಸಾಖಾನಂ ಪನ ಸಹಸ್ಸಂ। ಅಥ ರಾಜಾ ಮೂಲಲೇಖಾಯ ಉಪರಿ ತಿವಙ್ಗುಲಪ್ಪದೇಸೇ ಅಞ್ಞಂ ಲೇಖಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿ। ತತೋ ತಾವದೇವ ಪುಪ್ಫುಳಕಾ ಹುತ್ವಾ ದಸ ಮಹಾಮೂಲಾನಿ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ಪುನ ಉಪರೂಪರಿ ತಿವಙ್ಗುಲೇ ತಿವಙ್ಗುಲೇ ಅಞ್ಞಾ ನವ ಲೇಖಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿ। ತಾಹಿಪಿ ದಸ ದಸ ಪುಪ್ಫುಳಕಾ ಹುತ್ವಾ ನವುತಿ ಮೂಲಾನಿ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ಪಠಮಕಾ ದಸ ಮಹಾಮೂಲಾ ಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಂ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ। ಇತರೇಪಿ ಗವಕ್ಖಜಾಲಸದಿಸಂ ಅನುಸಿಬ್ಬನ್ತಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ। ಏತ್ತಕಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ರಾಜಾ ರತನಪೀಠಮತ್ಥಕೇ ಠಿತೋಯೇವ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಮಹಾನಾದಂ ನದಿ। ಅನೇಕಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಾಧುಕಾರಮಕಂಸು। ಸಕಲರಾಜಸೇನಾ ಉನ್ನಾದಿನೀ ಅಹೋಸಿ। ಚೇಲುಕ್ಖೇಪಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪವತ್ತಯಿಂಸು। ಭೂಮಟ್ಠಕದೇವೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ ತಾವ ಸಾಧುಕಾರಂ ಪವತ್ತಯಿಂಸು। ರಞ್ಞೋ ಇಮಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಪೀತಿಯಾ ನಿರನ್ತರಂ ಫುಟಸರೀರಸ್ಸ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸೇವ ಮಹಾಬೋಧಿ ಮೂಲಸತೇನ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ದಸ ಮಹಾಮೂಲಾನಿ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹತಲಂ ಆಹಚ್ಚ ಅಟ್ಠಂಸು। ಅವಸೇಸಾನಿ ನವುತಿ ಖುದ್ದಕಮೂಲಾನಿ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ವಡ್ಢನಕಾನಿ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ಧಕಲಲೇ ಓರುಯ್ಹ ಠಿತಾನಿ।

ಏವಂ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಮತ್ತೇ ಮಹಾಬೋಧಿಮ್ಹಿ ಮಹಾಪಥವೀ ಚಲಿ। ಆಕಾಸೇ ದೇವದುನ್ದುಭಿಯೋ ಫಲಿಂಸು। ಪಬ್ಬತಾನಂ ನಚ್ಚೇಹಿ ದೇವಾನಂ ಸಾಧುಕಾರೇಹಿ ಯಕ್ಖಾನಂ ಹಿಙ್ಕಾರೇಹಿ ಅಸುರಾನಂ ಥುತಿಜಪ್ಪೇಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಅಪ್ಫೋಟನೇಹಿ ಮೇಘಾನಂ ಗಜ್ಜಿತೇಹಿ ಚತುಪ್ಪದಾನಂ ರವೇಹಿ ಪಕ್ಖೀನಂ ರುತೇಹಿ ಸಬ್ಬತಾಳಾವಚರಾನಂ ಸಕಸಕಪಟಿಭಾನೇಹಿ ಪಥವೀತಲತೋ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ತಾವ ಏಕಕೋಲಾಹಲಂ ಏಕನಿನ್ನಾದಂ ಅಹೋಸಿ। ಪಞ್ಚಸು ಸಾಖಾಸು ಫಲತೋ ಫಲತೋ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಂಸಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಂ ರತನಗೋಪಾನಸೀವಿನದ್ಧಂ ವಿಯ ಕುರುಮಾನಾ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿಂಸು। ತಂ ಖಣತೋ ಚ ಪನ ಪಭುತಿ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಮಹಾಬೋಧಿ ಹಿಮವಲಾಹಕಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ನ ಕೋಚಿ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪಸ್ಸತಿ। ರಾಜಾ ರತನಪೀಠತೋ ಓರುಯ್ಹ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಮಹಾಬೋಧಿಪೂಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸಬ್ಬದಿಸಾಹಿ ಹಿಮಾ ಚ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಂಸಿಯೋ ಚ ಆವತ್ತಿತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಮೇವ ಪವಿಸಿಂಸು। ವಿಗತಹಿಮವಲಾಹಕೇ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇ ಚಕ್ಕವಾಳಗಬ್ಭೇ ಮಹಾಬೋಧಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಖನ್ಧಸಾಖಾಪಸಾಖೋ ಪಞ್ಚಫಲಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋವ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ರಾಜಾ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ದಿಸ್ವಾ ತೇಹಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯೇಹಿ ಸಞ್ಜಾತಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೋ "ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪರಜ್ಜೇನ ತರುಣಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪೂಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಭಿಸೇಕಂ ದತ್ವಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಮಹಾಬೋಧಿಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಮಹಾಬೋಧಿ ಪುಬ್ಬಕತ್ತಿಕಪವಾರಣಾದಿವಸೇ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಪಠಮಂ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತತೋ ಹಿಮಗಬ್ಭಸತ್ತಾಹಂ ಅಭಿಸೇಕಸತ್ತಾಹಞ್ಚ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಕಾಳಪಕ್ಖಸ್ಸ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ರಾಜಾ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕತ್ತಿಕಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪಾಚೀನಮಹಾಸಾಲಮೂಲೇ ಠಪೇಸಿ। ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಪತಿಟ್ಠಿತದಿವಸತೋ ಸತ್ತರಸಮೇ ದಿವಸೇ ಮಹಾಬೋಧಿಸ್ಸ ಅಭಿನವಙ್ಕುರಾ ಪಾತುರಹೇಸುಂ। ತೇ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಪಸನ್ನೋ ರಾಜಾ ಪುನ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ರಜ್ಜೇನ ಪೂಜೇನ್ತೋ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಾಭಿಸೇಕಮದಾಸಿ। ತದಾ ಸುಮನಸಾಮಣೇರೋ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಧಾತುಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಗತೋ ಮಹಾಬೋಧಿಸ್ಸ ಕತ್ತಿಕಛಣಪೂಜಂ ಅದ್ದಸ। ಏವಂ ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡತೋ

ಆನೇತ್ವಾ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ಠಪಿತಂ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ಆಹ - "ತೇನ ಹಿ, ಅಮ್ಮ, ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ। ಸಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

ರಾಜಾ ಮಹಾಬೋಧಿರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಅಟ್ಠಾರಸ ದೇವತಾಕುಲಾನಿ, ಅಟ್ಠ ಅಮಚ್ಚಕುಲಾನಿ, ಅಟ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾನಿ, ಅಟ್ಠ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಕುಲಾನಿ, ಅಟ್ಠ ಗೋಪಕಕುಲಾನಿ, ಅಟ್ಠ ತರಚ್ಛಕುಲಾನಿ, ಅಟ್ಠ ಚ ಕಾಲಿಙ್ಗಕುಲಾನಿ ದತ್ವಾ ಉದಕಸಿಞ್ಚನತ್ಥಾಯ ಚ ಅಟ್ಠ ಸುವಣ್ಣಘಟೇ, ಅಟ್ಠ ಚ ರಜತಘಟೇ ದತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ಪರಿವಾರೇನ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಗಙ್ಗಾಯ ನಾವಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಝಾಟವಿಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸತ್ತಹಿ ದಿವಸೇಹಿ ತಾಮಲಿತ್ತಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ದೇವನಾಗಮನುಸ್ಸಾ ಉಳಾರಂ ಮಹಾಬೋಧಿಪೂಜಂ ಅಕಂಸು। ರಾಜಾಪಿ ಸಮುದ್ದತೀರೇ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಮಹಾರಜ್ಜಂ ಅದಾಸಿ। ಇದಮಸ್ಸ ತತಿಯಂ ಜಮ್ಬುದೀಪರಜ್ಜಸಮ್ಪದಾನಂ ಹೋತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾರಜ್ಜೇನ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಮಾಗಸಿರಮಾಸಸ್ಸ ಪಠಮಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ ಅಸೋಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಲಪ್ಪಮಾಣಂ ಉದಕಂ ಓರುಯ್ಹ ನಾವಾಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತತ್ಥೇರಿಮ್ಪಿ ಸಪರಿವಾರಂ ನಾವಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅರಿಟ್ಠಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಹಂ, ತಾತ, ಮಹಾಬೋಧಿಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪರಜ್ಜೇನ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಗಲಪ್ಪಮಾಣಂ ಉದಕಂ ಓರುಯ್ಹ ಮಮ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಪೇಸೇಸಿಂ, ಸೋಪಿ ಏವಮೇವ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪೂಜೇತೂ"ತಿ। ಏವಂ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ದತ್ವಾ "ಗಚ್ಛತಿ ವತರೇ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಸರಸರಂಸಿಜಾಲಂ ವಿಮುಞ್ಚನ್ತೋ ಮಹಾಬೋಧಿರುಕ್ಖೋ"ತಿ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತಯಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾಪಿ ಖೋ ಮಹಾಬೋಧಿಸಮಾರೂಳ್ಹಾ ನಾವಾ ಪಸ್ಸತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಮಹಾಸಮುದ್ದತಲಂ ಪಕ್ಖನ್ತಾ। ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಪಿ ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಂ ವೀಚಿಯೋ ವೂಪಸನ್ತಾ; ಪಞ್ಚ ವಣ್ಣಾನಿ ಪದುಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಿತಾನಿ; ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ದಿಬ್ಬಾನಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಪವಜ್ಜಿಂಸು; ಆಕಾಸೇ ಜಲಜಥಲಜರುಕ್ಖಾದಿಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಪವತ್ತಿತಾ ಅತಿವಿಯ ಉಳಾರಾ ಪೂಜಾ ಅಹೋಸಿ। ಸಙ್ಘಮಿತ್ತತ್ಥೇರೀಪಿ ಸುಪಣ್ಣರೂಪೇನ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ನಾಗಕುಲಾನಿ ಸನ್ತಾಸೇಸಿ। ತೇ ಚ ಉತ್ರಸ್ತರೂಪಾ ನಾಗಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವಿಭೂತಿಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಥೇರಿಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ನಾಗಭವನಂ ಅತಿಹರಿತ್ವಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ನಾಗರಜ್ಜೇನ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಪುನ ನಾವಾಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ತಂದಿವಸಮೇವ ನಾವಾ ಜಮ್ಬುಕೋಲಪಟ್ಟನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಸೋಕಮಹಾರಾಜಾಪಿ ಮಹಾಬೋಧಿವಿಯೋಗದುಕ್ಖಿತೋ ಕನ್ದಿತ್ವಾ ರೋದಿತ್ವಾ ಯಾವ ದಸ್ಸನವಿಸಯಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪಟಿನಿವತ್ತಿ।

ದೇವಾನಮ್ಪಿಯತಿಸ್ಸೋ ಮಹಾರಾಜಾಪಿ ಖೋ ಸುಮನಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ವಚನೇನ ಮಾಗಸಿರಮಾಸಸ್ಸ ಪಠಮಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಭುತಿ ಉತ್ತರದ್ವಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಜಮ್ಬುಕೋಲಪಟ್ಟನಂ ತಾವ ಮಗ್ಗಂ ಸೋಧಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮನದಿವಸೇ ಉತ್ತರದ್ವಾರಸಮೀಪೇ ಸಮುದ್ದಸಾಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಠಿತೋಯೇವ ತಾಯ ವಿಭೂತಿಯಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂಯೇವ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಥೇರಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ದಿಸ್ವಾ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಞ್ಚವಣ್ಣೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಓಕಿರಾಪೇನ್ತೋ ಅನ್ತರನ್ತರೇ ಪುಪ್ಫಅಗ್ಘಿಯಾನಿ ಠಪೇನ್ತೋ ಏಕಾಹೇನೇವ ಜಮ್ಬುಕೋಲಪಟ್ಟನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬತಾಳಾವಚರಪರಿವುತೋ ಪುಪ್ಫಧೂಮಗನ್ಧವಾಸಾದೀಹಿ ಪೂಜಯಮಾನೋ ಗಲಪ್ಪಮಾಣಂ ಉದಕಂ ಓರುಯ್ಹ "ಆಗತೋ ವತರೇ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಸರಸರಂಸಿಜಾಲವಿಸ್ಸಜ್ಜನಕೋ ಮಹಾಬೋಧಿರುಕ್ಖೋ"ತಿ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉತ್ತಮಙ್ಗೇ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಆಗತೇಹಿ ಸೋಳಸಹಿ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಕುಲೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುದ್ದತೋ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ದತೀರೇ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ತೀಣಿ ದಿವಸಾನಿ ಸಕಲತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪರಜ್ಜೇನ ಪೂಜೇಸಿ, ಸೋಳಸನ್ನಂ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಕುಲಾನಂ ರಜ್ಜಂ ವಿಚಾರೇಸಿ। ಅಥ ಚತುತ್ಥೇ ದಿವಸೇ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಆದಾಯ ಉಳಾರಂ ಪೂಜಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಅನುರಾಧಪುರಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। ಅನುರಾಧಪುರೇಪಿ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಚಾತುದ್ದಸೀದಿವಸೇ ವಡ್ಢಮಾನಕಚ್ಛಾಯಾಯ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಉತ್ತರದ್ವಾರೇನ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನಗರಮಜ್ಝೇನ ಅತಿಹರನ್ತೋ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರತೋ ಪಞ್ಚಧನುಸತಿಕೇ ಠಾನೇ ಯತ್ಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ

ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ, ಪುರಿಮಕಾ ಚ ತಯೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು, ಯತ್ಥ ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಮಹಾಸಿರೀಸಬೋಧಿ, ಕೋನಾಗಮನಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉದುಮ್ಬರಬೋಧಿ, ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚ ನಿಗ್ರೋಧಬೋಧಿ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಮೇಘವನುಯ್ಯಾನಸ್ಸ ತಿಲಕಭೂತೇ ಸುಮನಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ವಚನೇನ ಪಠಮಮೇವ ಕತಭೂಮಿಪರಿಕಮ್ಮೇ ರಾಜವತ್ಥುದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಟ್ಠಾನೇ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

ಕಥಂ? ತಾನಿ ಕಿರ ಬೋಧಿಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಆಗತಾನಿ ಸೋಳಸ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಕುಲಾನಿ ರಾಜವೇಸಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ರಾಜಾ ದೋವಾರಿಕವೇಸಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋಳಸ ಕುಲಾನಿ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಓರೋಪಯಿಂಸು। ಮಹಾಬೋಧಿ ತೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಸಮನನ್ತರಮೇವ ಅಸೀತಿಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣಂ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಂಸಿಯೋ ಮುಞ್ಚಿ। ರಂಸಿಯೋ ಸಕಲದೀಪಂ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಆಹಚ್ಚ ಅಟ್ಠಂಸು। ಮಹಾಬೋಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾತಪ್ಪಸಾದಾನಿ ದಸಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಯಾವ ಸೂರಿಯತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಮಹಾಬೋಧಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅತ್ಥಙ್ಗಮಿತೇ ಪನ ಸೂರಿಯೇ ರೋಹಿಣಿನಕ್ಖತ್ತೇನ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸಹ ಬೋಧಿಪತಿಟ್ಠಾನಾ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ ಅಕಮ್ಪಿ। ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಮಹಾಬೋಧಿ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಹಿಮಗಬ್ಭೇ ಸನ್ನಿಸೀದಿ। ಲೋಕಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ವಿಗತವಲಾಹಕಂ ನಭಂ ಅಹೋಸಿ। ಛಬ್ಬಣ್ಣರಂಸಿಯೋ ಜಲನ್ತಾ ವಿಪ್ಫುರನ್ತಾ ನಿಚ್ಛರಿಂಸು। ಮಹಾಬೋಧಿಸ್ಸ ಖನ್ಧೋ ಚ ಸಾಖಾಯೋ ಚ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಪಞ್ಚ ಫಲಾನಿ ಚ ದಸ್ಸಿಂಸು। ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೋ ಚ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತತ್ಥೇರೀ ಚ ರಾಜಾ ಚ ಸಪರಿವಾರಾ ಮಹಾಬೋಧಿಟ್ಠಾನಮೇವ ಅಗಮಂಸು। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಚ ಸಬ್ಬೇ ದೀಪವಾಸಿನೋ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। ತೇಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂಯೇವ ಉತ್ತರಸಾಖತೋ ಏಕಂ ಫಲಂ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಸಾಖತೋ ಮುಚ್ಚಿ। ಥೇರೋ ಹತ್ಥಂ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಫಲಂ ಥೇರಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ಥೇರೋ "ರೋಪಯ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಅದಾಸಿ। ರಾಜಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಮಧುರಪಂಸುಂ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಕಲಲಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ರೋಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಆಸನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂಯೇವ ಚತುಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣಾ ಅಟ್ಠ ತರುಣಬೋಧಿರುಕ್ಖಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ರಾಜಾ ತಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಟ್ಠ ತರುಣಬೋಧಿರುಕ್ಖೇ ಸೇತಚ್ಛತ್ತೇನ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಅಭಿಸೇಕಂ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಏಕಂ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಂ ಆಗಮನಕಾಲೇ ಮಹಾಬೋಧಿನಾ ಪಠಮಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸೇ ಜಮ್ಬುಕೋಲಪಟ್ಟನೇ ರೋಪಯಿಂಸು, ಏಕಂ ತವಕ್ಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಗಾಮದ್ವಾರೇ, ಏಕಂ ಥೂಪಾರಾಮೇ, ಏಕಂ ಇಸ್ಸರನಿಮ್ಮಾನವಿಹಾರೇ, ಏಕಂ ಪಠಮಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ, ಏಕಂ ಚೇತಿಯಪಬ್ಬತೇ, ಏಕಂ ರೋಹಣಜನಪದಮ್ಹಿ ಕಾಜರಗಾಮೇ, ಏಕಂ ರೋಹಣಜನಪದಮ್ಹಿಯೇವ ಚನ್ದನಗಾಮೇ। ಇತರೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಬೀಜೇಹಿ ಜಾತೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಬೋಧಿತರುಣೇ ಯೋಜನಿಯಆರಾಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ।

ಏವಂ ಪುತ್ತನತ್ತುಪರಮ್ಪರಾಯ ಸಮನ್ತಾ ದೀಪವಾಸೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮಧಜಭೂತೇ ಮಹಾಬೋಧಿಮ್ಹಿ ಅನುಳಾ ದೇವೀ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಞ್ಞಾಸತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚ ಅನ್ತೇಪುರಿಕಾಸತೇಹೀತಿ ಮಾತುಗಾಮಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತತ್ಥೇರಿಯಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಪರಿವಾರಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಅರಿಟ್ಠೋಪಿ ಖೋ ರಞ್ಞೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಪುರಿಸಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಪರಿವಾರೋ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಥೂಪಾರಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ಲೋಹಪಾಸಾದಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಅಭಿಹರಿಂಸು। ರಾಜಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಅದಾಸಿ। ಥೇರೋ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಲೋಹಪಾಸಾದಟ್ಠಾನಂ ಪೂಜೇಸಿ। ಪುಪ್ಫೇಸು ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತಮತ್ತೇಸು ಮಹಾಭೂಮಿಚಾಲೋ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಭೂಮಿ ಚಲಿತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಇಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಓಕಾಸೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅನಾಗತೇ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ।

ರಾಜಾ ಪುನ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅಮ್ಬಙ್ಗಣಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ತೋ। ತತ್ಥಸ್ಸ ವಣ್ಣಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನಂ ಅತಿಮಧುರರಸಂ ಏಕಂ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಆಹರೀಯಿತ್ಥ। ರಾಜಾ ತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಅದಾಸಿ। ಥೇರೋ ತತ್ಥೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ "ಇದಂ ಏತ್ಥೇವ

ರೋಪೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಂ ಅಮ್ಬಟ್ಠಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ರೋಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಆಸಿಞ್ಚಿ। ಸಹ ಅಮ್ಬಬೀಜರೋಪನೇನ ಪಥವೀ ಅಕಮ್ಪಿ। ರಾಜಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿತ್ಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಇಮಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಓಕಾಸೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅನಾಗತೇ 'ಅಮ್ಬಙ್ಗಣಂ' ನಾಮ ಸನ್ನಿಪಾತಟ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ।

ರಾಜಾ ತತ್ಥ ಅಟ್ಠ ಪುಪ್ಫಮುಟ್ಠಿಯೋ ಓಕಿರಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪುನ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಮಹಾಚೇತಿಯಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ತೋ। ತತ್ಥಸ್ಸ ಪುರಿಸಾ ಚಮ್ಪಕಪುಪ್ಫಾನಿ ಅಭಿಹರಿಂಸು। ತಾನಿ ರಾಜಾ ಥೇರಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಥೇರೋ ಮಹಾಚೇತಿಯಟ್ಠಾನಂ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ವನ್ದಿ। ತಾವದೇವ ಮಹಾಪಥವೀ ಸಙ್ಕಮ್ಪಿ। ರಾಜಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿತ್ಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಇಮಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಓಕಾಸೇ ಅನಾಗತೇ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಸದಿಸೋ ಮಹಾಥೂಪೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ। "ಅಹಮೇವ ಕರೋಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಞ್ಞಂ ಬಹುಕಮ್ಮಂ ಅತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ನತ್ತಾ ದುಟ್ಠಗಾಮಣೀ ಅಭಯೋ ನಾಮ ಕಾರೇಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ರಾಜಾ "ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ನತ್ತಾ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಕತಂಯೇವ ಮಯಾ"ತಿ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಂ ಪಾಸಾಣತ್ಥಮ್ಭಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ "ದೇವಾನಮ್ಪಿಯತಿಸ್ಸಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ನತ್ತಾ ದುಟ್ಠಗಾಮಣೀ ಅಭಯೋ ನಾಮ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಥೂಪಂ ಕರೋತೂ"ತಿ ಅಕ್ಖರಾನಿ ಲಿಖಾಪೇತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ? "ಪತಿಟ್ಠಿತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಾಸನಂ; ಮೂಲಾನಿ ಪನಸ್ಸ ನ ತಾವ ಓತರನ್ತೀ"ತಿ। "ಕದಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಮೂಲಾನಿ ಓತಿಣ್ಣಾನಿ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? "ಯದಾ, ಮಹಾರಾಜ, ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ಜಾತೋ ದಾರಕೋ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಮ್ಹಿಯೇವ ವಿನಯಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ವಾಚೇಸ್ಸತಿ, ತದಾ ಸಾಸನಸ್ಸ ಮೂಲಾನಿ ಓತಿಣ್ಣಾನಿ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏದಿಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಹಾಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಬಲೋ ಏತಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮೇ"ತಿ। "ಮಯಾ ಏತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ಕತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ? "ಮಣ್ಡಪಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ರಾಜಾ ಮೇಘವಣ್ಣಾಭಯಸ್ಸ ಅಮಚ್ಚಸ್ಸ ಪರಿವೇಣಟ್ಠಾನೇ ಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಾಲೇ ಅಜಾತಸತ್ತುಮಹಾರಾಜೇನ ಕತಮಣ್ಡಪಪ್ಪಕಾರಂ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ ಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬತಾಳಾವಚರೇ ಸಕಸಕಸಿಪ್ಪೇಸು ಪಯೋಜೇತ್ವಾ "ಸಾಸನಸ್ಸ ಮೂಲಾನಿ ಓತರನ್ತಾನಿ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅನೇಕಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಪರಿವುತೋ ಥೂಪಾರಾಮಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಥೂಪಾರಾಮೇ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। ಮಹಾಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಆಸನಂ ದಕ್ಖಿಣಾಭಿಮುಖಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಮಹಾಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾಸನಂ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರೋ ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರೇನ ಅಜ್ಝಿಟ್ಠೋ ಅತ್ತನೋ ಅನುರೂಪೇನ ಪತ್ತಾನುಕ್ಕಮೇನ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಪಮುಖಾ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿ ಮಹಾಥೇರಾ ಧಮ್ಮಾಸನಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ರಞ್ಞೋಪಿ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಮತ್ತಾಭಯತ್ಥೇರೋ ನಾಮ "ಧುರಗ್ಗಾಹೋ ಹುತ್ವಾ ವಿನಯಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹಾಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾಸನಮೇವ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಅವಸೇಸಾಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಸರಾಜಿಕಾ ಚ ಪರಿಸಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಿಂಸು।

ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರೋ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತಿ ನಳೇರುಪುಚಿಮನ್ದಮೂಲೇತಿ ವಿನಯನಿದಾನಂ ಅಭಾಸಿ। ಭಾಸಿತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮತಾ ಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರೇನ ವಿನಯನಿದಾನೇ ಆಕಾಸಂ ಮಹಾವಿರವಂ ರವಿ। ಅಕಾಲವಿಜ್ಜುಲತಾ ನಿಚ್ಛರಿಂಸು। ದೇವತಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ಅದಂಸು। ಮಹಾಪಥವೀ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಸಙ್ಕಮ್ಪಿ। ಏವಂ ಅನೇಕೇಸು ಪಾಟಿಹಾರಿಯೇಸು ವತ್ತಮಾನೇಸು ಆಯಸ್ಮಾ ಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರೋ ಮಹಾಮಹಿನ್ದಪಮುಖೇಹಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಯಾ ಪಚ್ಚೇಕಗಣೀಹಿ ಖೀಣಾಸವಮಹಾಥೇರೇಹಿ ತದಞ್ಞೇಹಿ ಚ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಪಠಮಕತ್ತಿಕಪವಾರಣಾದಿವಸೇ ಥೂಪಾರಾಮವಿಹಾರಮಜ್ಝೇ ಸತ್ಥು ಕರುಣಾಗುಣದೀಪಕಂ ಭಗವತೋ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಕರಾನಂ ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮವಿಪ್ಫನ್ದಿತವಿನಯನಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಚ ಯಾವತಾಯುಕಂ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಬಹೂನಂ ವಾಚೇತ್ವಾ ಬಹೂನಂ ಹದಯೇ

ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ತೇಪಿ ಖೋ ಮಹಾಮಹಿನ್ದಪ್ಪಮುಖಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಗಮೇ -

"ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿ ಮಹಾಥೇರಾ, ಧುರಗ್ಗಾಹಾ ಸಮಾಗತಾ।
ಪಚ್ಚೇಕಗಣಿನೋ ಸಬ್ಬೇ, ಧಮ್ಮರಾಜಸ್ಸ ಸಾವಕಾ॥

"ಖೀಣಾಸವಾ ವಸಿಪ್ಪತ್ತಾ, ತೇವಿಜ್ಜಾ ಇದ್ಧಿಕೋವಿದಾ।
ಉತ್ತಮತ್ಥಮಭಿಞ್ಞಾಯ, ಅನುಸಾಸಿಂಸು ರಾಜಿನೋ॥

"ಆಲೋಕಂ ದಸ್ಸಯಿತ್ವಾನ, ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಮಹಿಂ ಇಮಂ।
ಜಲಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಾವ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಂಸು ಮಹೇಸಯೋ"॥

ತೇಸಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಅಞ್ಞೇಪಿ ತೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ತಿಸ್ಸದತ್ತಕಾಳಸುಮನ-ದೀಘಸುಮನಾದಯೋ ಚ ಮಹಾಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಚಾತಿ ಏವಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ ಇಮಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಯಾವಜ್ಜತನಾ ಆನೇಸುಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

"ತತಿಯಸಙ್ಗಹತೋ ಪನ ಉದ್ಧಂ ಇಮಂ ದೀಪಂ ಮಹಿನ್ದಾದೀಹಿ ಆಭತಂ, ಮಹಿನ್ದತೋ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರಾದೀಹಿ ಆಭತಂ, ತತೋ ಯಾವಜ್ಜತನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಪರಮ್ಪರಭೂತಾಯ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾಯ ಆಭತ"ನ್ತಿ।

ಕತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ? ಯೇಸಂ ಪಾಳಿತೋ ಚ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಅನೂನಂ ವತ್ತತಿ, ಮಣಿಘಟೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತತೇಲಮಿವ ಈಸಕಮ್ಪಿ ನ ಪಗ್ಘರತಿ, ಏವರೂಪೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಸತಿ-ಗತಿ-ಧಿತಿ-ಮನ್ತೇಸು ಲಜ್ಜೀಸು ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೇಸು ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮೇಸು ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ ವಿನಯಪತಿಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಆನಿಸಂಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವಿನಯೋ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬೋ।

ತತ್ರಾಯಂ **ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಆನಿಸಂಸೋ** - ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಸನೇ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಮಾತಾಪಿತುಟ್ಠಾನಿಯೋ ಹೋತಿ, ತದಾಯತ್ತಾ ಹಿ ನೇಸಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ವತ್ತಾನುವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಕುಸಲತಾ। ಅಪಿ ಚಸ್ಸ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ ಸುಗುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಸುರಕ್ಖಿತೋ; ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಸರಣಂ ಹೋತಿ; ವಿಸಾರದೋ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ವೋಹರತಿ; ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ; ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ವಿನಯಧರೇ ಪುಗ್ಗಲೇ; ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ ಸುಗುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಸುರಕ್ಖಿತೋ...ಪೇ॰... ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೫)।

ಯೇ ಚಾಪಿ ಸಂವರಮೂಲಕಾ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ವಿನಯಧರೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ತೇಸಂ ದಾಯಾದೋ; ವಿನಯಮೂಲಕತ್ತಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ವಿನಯೋ ಸಂವರತ್ಥಾಯ, ಸಂವರೋ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರತ್ಥಾಯ, ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಪಾಮೋಜ್ಜತ್ಥಾಯ, ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಪೀತತ್ಥಾಯ, ಪೀತಿ ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ಥಾಯ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಸುಖತ್ಥಾಯ, ಸುಖಂ ಸಮಾಧತ್ಥಾಯ, ಸಮಾಧಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ, ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ ನಿಬ್ಬಿದತ್ಥಾಯ, ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗತ್ಥಾಯ, ವಿರಾಗೋ ವಿಮುತ್ತತ್ಥಾಯ , ವಿಮುತ್ತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ

ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾಯ। ಏತದತ್ಥಾ ಕಥಾ, ಏತದತ್ಥಾ ಮನ್ತನಾ, ಏತದತ್ಥಾ ಉಪನಿಸಾ, ಏತದತ್ಥಂ ಸೋತಾವಧಾನಂ - ಯದಿದಂ ಅನುಪಾದಾಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಮೋಕ್ಖೋ''ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೬೬)। ತಸ್ಮಾ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಆಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋತಿ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಯಾ ಸಾ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನತ್ಥಂ ಮಾತಿಕಾ ಠಪಿತಾ ತತ್ಥ -

''ವುತ್ತಂ ಯೇನ ಯದಾ ಯಸ್ಮಾ, ಧಾರಿತಂ ಯೇನ ಚಾಭತಂ।
ಯತ್ಥಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಚೇತಮೇತಂ, ವತ್ವಾ ವಿಧಿಂ ತತೋ''ತಿ॥

ಇಮಿಸ್ಸಾ ತಾವ ಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥೋ ಪಕಾಸಿತೋ ವಿನಯಸ್ಸ ಚ ಬಾಹಿರನಿದಾನವಣ್ಣನಾ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಸಂವಣ್ಣಿತಾ ಹೋತೀತಿ।

ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಬಾಹಿರನಿದಾನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾ

೧. ಇದಾನಿ

“ತೇನಾತಿಆದಿಪಾಠಸ್ಸ, ಅತ್ಥಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ।
ದಸ್ಸಯನ್ತೋ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿನಯಸ್ಸತ್ಥವಣ್ಣನ”ನ್ತಿ॥

ವುತ್ತತ್ತಾ **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ**ತಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - **ತೇನಾ**ತಿ ಅನಿಯಮನಿದ್ದೇಸವಚನಂ। ತಸ್ಸ ಸರೂಪೇನ ಅವುತ್ತೇನಪಿ ಅಪರಭಾಗೇ ಅತ್ಥತೋ ಸಿದ್ಧೇನ ಯೇನಾತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ಪಟಿನಿದ್ದೇಸೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। ಅಪರಭಾಗೇ ಹಿ ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾಚನಹೇತುಭೂತೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಸಿದ್ಧೋ। ತಸ್ಮಾ ಯೇನ ಸಮಯೇನ ಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಿನಯೇ ಯುತ್ತಿ, ಯದಿದಂ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ “ತೇನಾ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪುಬ್ಬೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಅತ್ಥತೋ ಸಿದ್ಧೇನ “ಯೇನಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ಪಟಿನಿದ್ದೇಸೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ।

ತತ್ರಿದಂ ಮುಖಮತ್ತನಿದಸ್ಸನಂ - “ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯೇನ ಸುದಿನ್ನೋ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿ; ಯಸ್ಮಾ ಪಟಿಸೇವಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏವಂ ತಾವ ಪುಬ್ಬೇ ಅತ್ಥತೋ ಸಿದ್ಧೇನ ಯೇನಾತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ಪಟಿನಿದ್ದೇಸೋ ಯುಜ್ಜತಿ। ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ, ಯೇನ ಸಮಯೇನ ಧನಿಯೋ ಕುಮ್ಭಕಾರಪುತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ದಾರೂನಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯೀತಿ ಏವಂ ಪಚ್ಛಾ ಅತ್ಥತೋ ಸಿದ್ಧೇನ ಯೇನಾತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ಪಟಿನಿದ್ದೇಸೋ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ವುತ್ತೋ ತೇನಾತಿ ವಚನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಸಮಯಸದ್ದೋ ತಾವ -

ಸಮವಾಯೇ ಖಣೇ ಕಾಲೇ, ಸಮೂಹೇ ಹೇತು-ದಿಟ್ಠಿಸು।
ಪಟಿಲಾಭೇ ಪಹಾನೇ ಚ, ಪಟಿವೇಧೇ ಚ ದಿಸ್ಸತಿ॥

ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ - “ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸ್ವೇಪಿ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ ಕಾಲಞ್ಚ ಸಮಯಞ್ಚ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೭) ಏವಮಾದೀಸು ಸಮವಾಯೋ ಅತ್ಥೋ। “ಏಕೋವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಣೋ ಚ ಸಮಯೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾಯಾ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೨೯) ಏವಮಾದೀಸು ಖಣೋ। “ಉಣ್ಹಸಮಯೋ ಪರಿಳಾಹಸಮಯೋ”ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೩೫೮) ಏವಮಾದೀಸು ಕಾಲೋ। “ಮಹಾಸಮಯೋ ಪವನಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು ಸಮೂಹೋ। “ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ - ‘ಭಗವಾ ಖೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ, ಭಗವಾಪಿ ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ - ಭದ್ದಾಲಿ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ’ತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಮಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೫) ಏವಮಾದೀಸು ಹೇತು। “ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಉಗ್ಗಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕೇ ತಿನ್ದುಕಾಚೀರೇ ಏಕಸಾಲಕೇ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಆರಾಮೇ ಪಟಿವಸತೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೬೦) ಏವಮಾದೀಸು ದಿಟ್ಠಿ।

“ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಯೋ ಅತ್ಥೋ, ಯೋ ಚತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ।
ಅತ್ಥಾಭಿಸಮಯಾ ಧೀರೋ, ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೯)।

ಏವಮಾದೀಸು ಪಟಿಲಾಭೋ। “ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮) ಏವಮಾದೀಸು ಪಹಾನಂ। “ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪೀಳನಟ್ಠೋ ಸಙ್ಖತಟ್ಠೋ ಸನ್ತಾಪಟ್ಠೋ ವಿಪರಿಣಾಮಟ್ಠೋ ಅಭಿಸಮಯಟ್ಠೋ”ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೮)

ಏವಮಾದೀಸು ಪಟಿವೇಧೋ ಅತ್ಥೋ। ಇಧ ಪನಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಾ ಯೇನ ಕಾಲೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾಚನಹೇತುಭೂತೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ, ತೇನ ಕಾಲೇನಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಏತ್ಥಾಹ - "ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಸುತ್ತನ್ತೇ 'ಏಕಂ ಸಮಯ'ನ್ತಿ ಉಪಯೋಗವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ, ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಚ 'ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮಾವಚರ'ನ್ತಿ ಭುಮ್ಮವಚನೇನ, ತಥಾ ಅಕತ್ವಾ ಇಧ 'ತೇನ ಸಮಯೇನಾ'ತಿ ಕರಣವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ"ತಿ? ತತ್ಥ ತಥಾ, ಇಧ ಚ ಅಞ್ಞಥಾ ಅತ್ಥಸಮ್ಭವತೋ। ಕಥಂ? ಸುತ್ತನ್ತೇ ತಾವ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗತ್ಥೋ ಸಮ್ಭವತಿ। ಯಞ್ಹಿ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲಾದೀನಿ ಸುತ್ತನ್ತಾನಿ ದೇಸೇಸಿ, ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ತಂ ಸಮಯಂ ಕರುಣಾವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸಿ; ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ತತ್ಥ ಉಪಯೋಗನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ। ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಚ ಅಧಿಕರಣತ್ಥೋ ಭಾವೇನಭಾವಲಕ್ಖಣತ್ಥೋ ಚ ಸಮ್ಭವತಿ। ಅಧಿಕರಣಞ್ಹಿ ಕಾಲತ್ಥೋ ಸಮೂಹತ್ಥೋ ಚ ಸಮಯೋ, ತತ್ಥ ವುತ್ತಾನಂ ಫಸ್ಸಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ ಖಣಸಮವಾಯಹೇತುಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಚ ಸಮಯಸ್ಸ ಭಾವೇನ ತೇಸಂ ಭಾವೋ ಲಕ್ಖಿಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ತತ್ಥ ಭುಮ್ಮವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ। ಇಧ ಪನ ಹೇತುಅತ್ಥೋ ಕರಣತ್ಥೋ ಚ ಸಮ್ಭವತಿ। ಯೋ ಹಿ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಸಮಯೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಾದೀಹಿಪಿ ದುಬ್ಬಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಹೇತುಭೂತೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪಯನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಹೇತುಞ್ಚ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಹಾಸಿ; ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ಇಧ ಕರಣವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಹೋತಿ ಚೇತ್ಥ -

"ಉಪಯೋಗೇನ ಭುಮ್ಮೇನ, ತಂ ತಂ ಅತ್ಥಮಪೇಕ್ಖಿಯ।
ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮಯೋ ವುತ್ತೋ, ಕರಣೇನೇವ ಸೋ ಇಧಾ"ತಿ॥

ಪೋರಾಣಾ ಪನ ವಣ್ಣಯನ್ತಿ - 'ಏಕಂ ಸಮಯ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ'ತಿ ವಾ 'ತೇನ ಸಮಯೇನಾ'ತಿ ವಾ ಅಭಿಲಾಪಮತ್ತಭೇದೋ ಏಸ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಭುಮ್ಮಮೇವ ಅತ್ಥೋ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಲದ್ಧಿಯಾ "ತೇನ ಸಮಯೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ "ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ"ತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ ಇಮೇಸಂ ಪದಾನಂ ಪರತೋ ಅತ್ಥಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। **ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ **ವೇರಞ್ಜಾತಿ** ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ, ತಸ್ಸಂ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ; ಸಮೀಪತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। **ವಿಹರತೀತಿ** ಅವಿಸೇಸೇನ ಇರಿಯಾಪಥದಿಬ್ಬಬ್ರಹ್ಮಅರಿಯವಿಹಾರೇಸು ಅಞ್ಞತರವಿಹಾರಸಮಙ್ಗೀಪರಿದೀಪನಮೇತಂ, ಇಧ ಪನ ಠಾನಗಮನನಿಸಜ್ಜಾಸಯನಪ್ಪಭೇದೇಸುಅಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಅಞ್ಞತರಇರಿಯಾಪಥಸಮಾಯೋಗಪರಿದೀಪನಂ, ತೇನ ಠಿತೋಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ ಸಯಾನೋಪಿ ಭಗವಾ ವಿಹರತಿಚ್ಚೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಹಿ ಏಕಂ ಇರಿಯಾಪಥಬಾಧನಂ ಅಞ್ಞೇನ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪರಿಪತನ್ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಹರತಿ ಪವತ್ತೇತಿ, ತಸ್ಮಾ "ವಿಹರತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ನಳೇರುಪುಚಿಮನ್ದಮೂಲೇತಿ ಏತ್ಥ **ನಳೇರು** ನಾಮ ಯಕ್ಖೋ, **ಪುಚಿಮನ್ದೋತಿ** ನಿಮ್ಬರುಕ್ಖೋ, **ಮೂಲನ್ತಿ** ಸಮೀಪಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ಮೂಲಸದ್ದೋ "ಮೂಲಾನಿ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ ಅನ್ತಮಸೋ ಉಸೀರನಾಳಿಮತ್ತಾನಿಪೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೯೫) -ಆದೀಸು ಮೂಲಮೂಲೇ ದಿಸ್ಸತಿ। "ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲ"ನ್ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೦೫) -ಆದೀಸು ಅಸಾಧಾರಣಹೇತುಮ್ಹಿ। "ಯಾವ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ಕಾಲೇ ಛಾಯಾ ಫರತಿ, ನಿವಾತೇ ಪಣ್ಣಾನಿ ಪತನ್ತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ರುಕ್ಖಮೂಲ"ನ್ತಿಆದೀಸು ಸಮೀಪೇ। ಇಧ ಪನ ಸಮೀಪೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ತಸ್ಮಾ ನಳೇರುಯಕ್ಖೇನ ಅಧಿಗ್ಗಹಿತಸ್ಸ ಪುಚಿಮನ್ದಸ್ಸ ಸಮೀಪೇತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಸೋ ಕಿರ ಪುಚಿಮನ್ದೋ ರಮಣೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಅನೇಕೇಸಂ ರುಕ್ಖಾನಂ ಆಧಿಪಚ್ಚಂ ವಿಯ ಕುರುಮಾನೋ ತಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಗಮನಾಗಮನಸಮ್ಪನ್ನೇ ಠಾನೇ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತಿರೂಪೇ ಠಾನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇ ವಿಹಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "**ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತಿ ನಳೇರುಪುಚಿಮನ್ದಮೂಲೇ**"ತಿ।

ತತ್ಥ ಸಿಯಾ ಯದಿ ತಾವ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತಿ, "ನಳೇರುಪುಚಿಮನ್ದಮೂಲೇ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಥ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ, "ವೇರಞ್ಜಾಯ"ನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಉಭಯತ್ಥ ತೇನೇವ ಸಮಯೇನ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ವಿಹರಿತುನ್ತಿ? ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ನನು ಅವೋಚುಮ್ಹ "ಸಮೀಪತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಗಙ್ಗಾಯಮುನಾದೀನಂ ಸಮೀಪೇ ಗೋಯೂಥಾನಿ ಚರನ್ತಾನಿ "ಗಙ್ಗಾಯ ಚರನ್ತಿ, ಯಮುನಾಯ ಚರನ್ತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ; ಏವಮಿಧಾಪಿ ಯದಿದಂ ವೇರಞ್ಜಾಯ ಸಮೀಪೇ ನಳೇರುಪುಚಿಮನ್ದಮೂಲಂ ತತ್ಥ ವಿಹರನ್ತೋ ವುಚ್ಚತಿ "ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತಿ ನಳೇರುಪುಚಿಮನ್ದಮೂಲೇ"ತಿ। ಗೋಚರಗಾಮನಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಹಿಸ್ಸ ವೇರಞ್ಜಾವಚನಂ। ಪಬ್ಬಜಿತಾನುರೂಪನಿವಾಸನಟ್ಠಾನನಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ನಳೇರುಪುಚಿಮನ್ದಮೂಲವಚನಂ।

ತತ್ಥ ವೇರಞ್ಜಾಕಿತ್ತನೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ ಭಗವತೋ ಗಹಟ್ಠಾನುಗ್ಗಹಕರಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ನಳೇರುಪುಚಿಮನ್ದಮೂಲಕಿತ್ತನೇನ ಪಬ್ಬಜಿತಾನುಗ್ಗಹಕರಣಂ, ತಥಾ ಪುರಿಮೇನ ಪಚ್ಚಯಗ್ಗಹಣತೋ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗವಿವಜ್ಜನಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವತ್ಥುಕಾಮಪ್ಪಹಾನತೋ ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗವಿವಜ್ಜನುಪಾಯದಸ್ಸನಂ; ಪುರಿಮೇನ ಚ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಭಿಯೋಗಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಿವೇಕಾಧಿಮುತ್ತಿಂ; ಪುರಿಮೇನ ಕರುಣಾಯ ಉಪಗಮನಂ , ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಪಗಮನಂ; ಪುರಿಮೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖನಿಪ್ಫಾದನಾಧಿಮುತ್ತತಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಪರಹಿತಸುಖಕರಣೇ ನಿರುಪಲೇಪನಂ; ಪುರಿಮೇನ ಧಮ್ಮಿಕಸುಖಾಪರಿಚ್ಚಾಗನಿಮಿತ್ತಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾನುಯೋಗನಿಮಿತ್ತಂ; ಪುರಿಮೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಉಪಕಾರಬಹುಲತಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ದೇವತಾನಂ; ಪುರಿಮೇನ ಲೋಕೇ ಜಾತಸ್ಸ ಲೋಕೇ ಸಂವಡ್ಢಭಾವಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಲೋಕೇನ ಅನುಪಲಿತ್ತತಂ; ಪುರಿಮೇನ "ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಕತಮೋ ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ? ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೦) ವಚನತೋ ಯದತ್ಥಂ ಭಗವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ತದತ್ಥಪರಿನಿಪ್ಫಾದನಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಯತ್ಥ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ತದನುರೂಪವಿಹಾರಂ। ಭಗವಾ ಹಿ ಪಠಮಂ ಲುಮ್ಬಿನೀವನೇ, ದುತಿಯಂ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇತಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾಯ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ವನೇಯೇವ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತೇನಸ್ಸ ವನೇಯೇವ ವಿಹಾರಂ ದಸ್ಸೇತೀತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನೇತ್ಥ ಅತ್ಥಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಮಹತಾತಿ** ಗುಣಮಹತ್ತೇನಪಿ ಮಹತಾ; ಸಙ್ಖ್ಯಾಮಹತ್ತೇನಪಿ, ಸೋ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಗುಣೇಹಿಪಿ ಮಹಾ ಅಹೋಸಿ, ಯಸ್ಮಾ ಯೋ ತತ್ಥ ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಸೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ; ಸಙ್ಖ್ಯಾಯಪಿ ಮಹಾ ಪಞ್ಚಸತಸಙ್ಖ್ಯತ್ತಾ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಙ್ಘೇನ **ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ;** ದಿಟ್ಠಿಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಸಙ್ಘಾತಸಙ್ಘಾತೇನ ಸಮಣಗಣೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸದ್ಧಿನ್ತಿ** ಏಕತೋ। **ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹೀತಿ** ಪಞ್ಚ ಮತ್ತಾ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ।** ಮತ್ತಾತಿ ಪಮಾಣಂ ವುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ "ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಮಾಣಂ ಜಾನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ; ಏವಮಿಧಾಪಿ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಪಞ್ಚ ಮತ್ತಾ ಪಞ್ಚಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸತಾನಿ **ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ,** ತೇಹಿ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ। ಏತೇನ ಯಂ ವುತ್ತಂ - "ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿ"ನ್ತಿ, ಏತ್ಥ ತಸ್ಸ ಮಹತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸಙ್ಖ್ಯಾಮಹತ್ತಂ ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ। ಪರತೋ ಪನಸ್ಸ "ನಿರಬ್ಬುದೋ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ನಿರಾದೀನವೋ ಅಪಗತಕಾಳಕೋ ಸುದ್ಧೋ ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಇಮೇಸಞ್ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಯೋ ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಸೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ"ತಿ ವಚನೇನ ಗುಣಮಹತ್ತಂ ಆವಿಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಅಸ್ಸೋಸೀತಿ ಸುಣಿ ಉಪಲಭಿ, ಸೋತದ್ವಾರಸಮ್ಪತ್ತವಚನನಿಗ್ಘೋಸಾನುಸಾರೇನ ಅಞ್ಞಾಸಿ। **ಖೋತಿ** ಪದಪೂರಣಮತ್ತೇ ಅವಧಾರಣತ್ಥೇ ವಾ ನಿಪಾತೋ। ತತ್ಥ ಅವಧಾರಣತ್ಥೇನ ಅಸ್ಸೋಸಿ ಏವ, ನಾಸ್ಸ ಕೋಚಿ ಸವನನ್ತರಾಯೋ ಅಹೋಸೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪದಪೂರಣೇನ ಪನ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಮತ್ತಮೇವ। ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ಜಾತೋ, ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ಭವೋ, ವೇರಞ್ಜಾ ವಾ ಅಸ್ಸ ನಿವಾಸೋತಿ **ವೇರಞ್ಜೋ।** ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಕತನಾಮವಸೇನ ಪನಾಯಂ

“ಉದಯೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಬ್ರಹ್ಮಂ ಅಣತೀತಿ **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ,** ಮನ್ತೇ ಸಜ್ಝಾಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಮೇವ ಹಿ ಜಾತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ನಿರುತ್ತಿವಚನಂ। ಅರಿಯಾ ಪನ ಬಾಹಿತಪಾಪತ್ತಾ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಮತ್ಥಂ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಸ್ಸೋಸಿ, ತಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ ಗೋತಮೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಸಮಿತಪಾಪತ್ತಾ **ಸಮಣೋ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಂ ಹೇತಂ – “ಬಾಹಿತಪಾಪೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೮೮), ಸಮಿತಪಾಪತ್ತಾ ಸಮಣೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೬೫)। ಭಗವಾ ಚ ಅನುತ್ತರೇನ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಸಮಿತಪಾಪೋ, ತೇನಸ್ಸ ಯಥಾಭುಚ್ಚಗುಣಾಧಿಗತಮೇತಂ ನಾಮಂ ಯದಿದಂ ಸಮಣೋತಿ। **ಖಲೂ**ತಿ ಅನುಸ್ಸವನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಭೋ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಕಾನಂ ಜಾತಿಸಮುದಾಗತಂ ಆಲಪನಮತ್ತಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ –

“ಭೋವಾದೀ ನಾಮ ಸೋ ಹೋತಿ, ಸಚೇ ಹೋತಿ ಸಕಿಞ್ಚನೋ”ತಿ। (ಧ॰ ಪ॰ ೩೯೬; ಸು॰ ನಿ॰ ೬೨೫)। **ಗೋತಮೋ**ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಗೋತ್ತವಸೇನ ಪರಿಕಿತ್ತೇತಿ, ತಸ್ಮಾ “ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ ಗೋತಮೋ”ತಿ ಏತ್ಥ ಸಮಣೋ ಕಿರ ಭೋ ಗೋತಮಗೋತ್ತೋತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಭಗವತೋ ಉಚ್ಚಾಕುಲಪರಿದೀಪನಂ। **ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ**ತಿ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಪರಿದೀಪನಂ, ಕೇನಚಿ ಪಾರಿಜುಞ್ಞೇನ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಂಯೇವ, ತಂ ಕುಲಂ ಪಹಾಯ ಸದ್ಧಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತೋ ಪರಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। **ತಂ ಖೋ ಪನಾ**ತಿ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಲ್ಯಾಣೋ**ತಿ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಸಮನ್ನಾಗತೋ; ಸೇಟ್ಠೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ**ತಿ ಕಿತ್ತಿ ಏವ, ಥುತಿಘೋಸೋ ವಾ।

ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾತಿಆದೀಸು ಪನ ಅಯಂ ತಾವ ಯೋಜನಾ – ಸೋ ಭಗವಾ ಇತಿಪಿ ಅರಹಂ, ಇತಿಪಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ… ಪೇ॰… ಇತಿಪಿ ಭಗವಾತಿ ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಿನಾ ಚ ಕಾರಣೇನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ ವಿನಯಧರಾನಂ ಸುತ್ತನ್ತನಯಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾರಮ್ಭೇ ಬುದ್ಧಗುಣಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಹಂಸನತ್ಥಞ್ಚ ಏತೇಸಂ ಪದಾನಂ ವಿತ್ಥಾರನಯೇನ ವಣ್ಣನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ವುತ್ತಂ – “ಸೋ ಭಗವಾ ಇತಿಪಿ ಅರಹ”ನ್ತಿಆದಿ; ತತ್ಥ ಆರಕತ್ತಾ, ಅರೀನಂ ಅರಾನಞ್ಚ ಹತತ್ತಾ, ಪಚ್ಚಯಾದೀನಂ ಅರಹತ್ತಾ, ಪಾಪಕರಣೇ ರಹಾಭಾವಾತಿ ಇಮೇಹಿ ತಾವ ಕಾರಣೇಹಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಆರಕಾ ಹಿ ಸೋ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸುವಿದೂರವಿದೂರೇ ಠಿತೋ, ಮಗ್ಗೇನ ಸವಾಸನಾನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ವಿದ್ಧಂಸಿತತ್ತಾತಿ ಆರಕತ್ತಾ **ಅರಹಂ;** ತೇ ಚಾನೇನ ಕಿಲೇಸಾರಯೋ ಮಗ್ಗೇನ ಹತಾತಿ ಅರೀನಂ ಹತತ್ತಾಪಿ **ಅರಹಂ**। ಯಞ್ಚೇತಂ ಅವಿಜ್ಜಾಭವತಣ್ಹಾಮಯನಾಭಿಪುಞ್ಞಾದಿಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾರಂ ಜರಾಮರಣನೇಮಿ ಆಸವಸಮುದಯಮಯೇನ ಅಕ್ಖೇನ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ತಿಭವರಥೇ ಸಮಾಯೋಜಿತಂ ಅನಾದಿಕಾಲಪ್ಪವತ್ತಂ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಂ, ತಸ್ಸಾನೇನ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ವೀರಿಯಪಾದೇಹಿ ಸೀಲಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸದ್ಧಾಹತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಕರಂ ಞಾಣಫರಸುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಅರಾ ಹತಾತಿ ಅರಾನಂ ಹತತ್ತಾಪಿ **ಅರಹಂ**।

ಅಥ ವಾ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕನ್ತಿ ಅನಮತಗ್ಗಸಂಸಾರವಟ್ಟಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾ ನಾಭಿ, ಮೂಲತ್ತಾ; ಜರಾಮರಣಂ ನೇಮಿ, ಪರಿಯೋಸಾನತ್ತಾ; ಸೇಸಾ ದಸ ಧಮ್ಮಾ ಅರಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲಕತ್ತಾ ಜರಾಮರಣಪರಿಯನ್ತತ್ತಾ ಚ। ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾದೀಸು ಅಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕಾಮಭವೇ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾ ಕಾಮಭವೇ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ರೂಪಭವೇ ಅವಿಜ್ಜಾ ರೂಪಭವೇ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಅರೂಪಭವೇ ಅವಿಜ್ಜಾ ಅರೂಪಭವೇ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಕಾಮಭವೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಕಾಮಭವೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಇತರೇಸು। ಕಾಮಭವೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಞ್ಞಾಣಂ ಕಾಮಭವೇ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ, ತಥಾ ರೂಪಭವೇ। ಅರೂಪಭವೇ ನಾಮಸ್ಸೇವ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಕಾಮಭವೇ ನಾಮರೂಪಂ ಕಾಮಭವೇ ಸಳಾಯತನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ರೂಪಭವೇ ನಾಮರೂಪಂ ರೂಪಭವೇ ತಿಣ್ಣಂ ಆಯತನಾನಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ।

ಅರೂಪಭವೇ ನಾಮಂ ಅರೂಪಭವೇ ಏಕಸ್ಸಾಯತನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಕಾಮಭವೇ ಸಳಾಯತನಂ ಕಾಮಭವೇ ಛಬ್ಬಿಧಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ರೂಪಭವೇ ತೀಣಿ ಆಯತನಾನಿ ರೂಪಭವೇ ತಿಣ್ಣಂ ಫಸ್ಸಾನಂ; ಅರೂಪಭವೇ ಏಕಮಾಯತನಂ ಅರೂಪಭವೇ ಏಕಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಕಾಮಭವೇ ಛ ಫಸ್ಸಾ ಕಾಮಭವೇ ಛನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ। ರೂಪಭವೇ ತಯೋ ತತ್ಥೇವ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ; ಅರೂಪಭವೇ ಏಕೋ ತತ್ಥೇವ ಏಕಿಸ್ಸಾ ವೇದನಾಯ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಕಾಮಭವೇ ಛ ವೇದನಾ ಕಾಮಭವೇ ಛನ್ನಂ ತಣ್ಹಾಕಾಯಾನಂ ಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ। ರೂಪಭವೇ ತಿಸ್ಸೋ ತತ್ಥೇವ ತಿಣ್ಣಂ; ಅರೂಪಭವೇ ಏಕಾ ವೇದನಾ ಅರೂಪಭವೇ ಏಕಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಕಾಯಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಾ ಸಾ ತಣ್ಹಾ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ; ಉಪಾದಾನಾದಯೋ ಭವಾದೀನಂ।

ಕಥಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ "ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಾಮುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ; ದುಚ್ಚರಿತಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಅಪಾಯೇ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ಥಸ್ಸ ಉಪಪತ್ತಿಹೇತುಭೂತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮಭವೋ, ಕಮ್ಮನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಖನ್ಧಾ ಉಪಪತ್ತಿಭವೋ, ಖನ್ಧಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಜಾತಿ, ಪರಿಪಾಕೋ ಜರಾ, ಭೇದೋ ಮರಣಂ।

ಅಪರೋ "ಸಗ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಥೇವ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ; ಸುಚರಿತಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಗ್ಗೇ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ಥಸ್ಸ ಉಪಪತ್ತಿಹೇತುಭೂತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮಭವೋತಿ ಸೋ ಏವ ನಯೋ।

ಅಪರೋ ಪನ "ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಾಮುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಏವ ಮೇತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ, ಕರುಣಂ… ಮುದಿತಂ… ಉಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತಿ, ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ತತ್ಥಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಹೇತುಭೂತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮಭವೋತಿ ಸೋಯೇವ ನಯೋ।

ಅಪರೋ "ಅರೂಪವಭಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಥೇವ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಾದಿಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಭಾವೇತಿ, ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ತತ್ಥಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಹೇತುಭೂತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮಭವೋ, ಕಮ್ಮನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಖನ್ಧಾ ಉಪಪತ್ತಿಭವೋ, ಖನ್ಧಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಜಾತಿ, ಪರಿಪಾಕೋ ಜರಾ, ಭೇದೋ ಮರಣನ್ತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸುಪಾದಾನಮೂಲಿಕಾಸುಪಿ ಯೋಜನಾಸು।

ಏವಂ "ಅಯಂ ಅವಿಜ್ಜಾ ಹೇತು, ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ, ಉಭೋಪೇತೇ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾತಿ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹೇ ಪಞ್ಞಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಂ; ಅತೀತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ, ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ; ಅವಿಜ್ಜಾ ಹೇತು, ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ, ಉಭೋಪೇತೇ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾತಿ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹೇ ಪಞ್ಞಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣ"ನ್ತಿ ಏತೇನ ನಯೇನ ಸಬ್ಬಪದಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾನಿ। ತತ್ಥ ಅವಿಜ್ಜಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ಏಕೋ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿಞ್ಞಾಣ-ನಾಮರೂಪ-ಸಳಾಯತನ-ಫಸ್ಸ-ವೇದನಾ ಏಕೋ, ತಣ್ಹುಪಾದಾನಭವಾ ಏಕೋ, ಜಾತಿ-ಜರಾ-ಮರಣಂ ಏಕೋ। ಪುರಿಮಸಙ್ಖೇಪೋ ಚೇತ್ಥ ಅತೀತೋ ಅದ್ಧಾ, ದ್ವೇ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ, ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ ಅನಾಗತೋ। ಅವಿಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾರಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ತಣ್ಹುಪಾದಾನಭವಾ ಗಹಿತಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಅತೀತೇ ಕಮ್ಮವಟ್ಟಂ; ವಿಞ್ಞಾಣಾದಯೋ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಏತರಹಿ ವಿಪಾಕವಟ್ಟಂ। ತಣ್ಹುಪಾದಾನಭವಗ್ಗಹಣೇನ ಅವಿಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾರಾ ಗಹಿತಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಏತರಹಿ ಕಮ್ಮವಟ್ಟಂ; ಜಾತಿಜರಾಮರಣಾಪದೇಸೇನ ವಿಞ್ಞಾಣಾದೀನಂ ನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಆಯತಿಂ ವಿಪಾಕವಟ್ಟಂ। ತೇ ಆಕಾರತೋ ವೀಸತಿವಿಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಾನಞ್ಚೇತ್ಥ ಅನ್ತರಾ ಏಕೋ ಸನ್ಧಿ, ವೇದನಾತಣ್ಹಾನಮನ್ತರಾ ಏಕೋ, ಭವಜಾತೀನಮನ್ತರಾ ಏಕೋ। ಇತಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ಚತುಸಙ್ಖೇಪಂ, ತಿಯದ್ಧಂ, ವೀಸತಾಕಾರಂ, ತಿಸನ್ಧಿಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಞ್ಞಾತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ತಂ ಞಾತಟ್ಠೇನ ಞಾಣಂ, ಪಜಾನನಟ್ಠೇನ ಪಞ್ಞಾ। ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ - "ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹೇ ಪಞ್ಞಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣ"ನ್ತಿ।

ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣೇನ ಭಗವಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಞತ್ವಾ ತೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ ವಿರಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಇಮಸ್ಸ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಸ್ಸ ಅರೇ ಹನಿ ವಿಹನಿ ವಿದ್ಧಂಸೇಸಿ। ಏವಮ್ಪಿ **ಅರಾನಂ ಹತತ್ತಾ ಅರಹಂ।**

ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ಚ ಚೀವರಾದಿಪಚ್ಚಯೇ ಅರಹತಿ ಪೂಜಾವಿಸೇಸಞ್ಚ; ತೇನೇವ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತಥಾಗತೇ ಯೇ ಕೇಚಿ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ನ ತೇ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪೂಜಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಸಿನೇರುಮತ್ತೇನ ರತನದಾಮೇನ ತಥಾಗತಂ ಪೂಜೇಸಿ, ಯಥಾಬಲಞ್ಚ ಅಞ್ಞೇಪಿ ದೇವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಕೋಸಲರಾಜಾದಯೋ। ಪರಿನಿಬ್ಬುತಮ್ಪಿ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಛನ್ನವುತಿಕೋಟಿಧನಂ ವಿಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅಸೋಕಮಹಾರಾಜಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಚತುರಾಸೀತಿವಿಹಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪೂಜಾವಿಸೇಸಾನನ್ತಿ! ಏವಂ **ಪಚ್ಚಯಾದೀನಂ ಅರಹತ್ತಾಪಿ ಅರಹಂ।** ಯಥಾ ಚ ಲೋಕೇ ಕೇಚಿ ಪಣ್ಡಿತಮಾನಿನೋ ಬಾಲಾ ಅಸಿಲೋಕಭಯೇನ ರಹೋ ಪಾಪಂ ಕರೋನ್ತಿ; ಏವಮೇಸ ನ ಕದಾಚಿ ಕರೋತೀತಿ **ಪಾಪಕರಣೇ ರಹಾಭಾವತೋಪಿ ಅರಹಂ।** ಹೋತಿ ಚೇತ್ಥ -

> “ಆರಕತ್ತಾ ಹತತ್ತಾ ಚ, ಕಿಲೇಸಾರೀನ ಸೋ ಮುನಿ।
> ಹತಸಂಸಾರಚಕ್ಕಾರೋ, ಪಚ್ಚಯಾದೀನ ಚಾರಹೋ।
> ನ ರಹೋ ಕರೋತಿ ಪಾಪಾನಿ, ಅರಹಂ ತೇನ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥

ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಞ್ಚ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾ ಪನ **ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ।** ತಥಾ ಹೇಸ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಞ್ಚ ಬುದ್ಧೋ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯತೋ ಬುದ್ಧೋ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯತೋ, ಪಹಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾತಬ್ಬತೋ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬತೋ, ಭಾವೇತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಭಾವೇತಬ್ಬತೋ। ತೇನೇವ ಚಾಹ -

> “ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ, ಭಾವೇತಬ್ಬಞ್ಚ ಭಾವಿತಂ।
> ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಹೀನಂ ಮೇ, ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋಸ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ”ತಿ॥ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೩೯೯; ಸು॰ ನಿ॰ ೫೬೩)।

ಅಪಿಚ ಚಕ್ಖು ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಂ, ತಸ್ಸ ಮೂಲಕಾರಣಭಾವೇನ ತಂಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ಪುರಿಮತಣ್ಹಾ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ, ಉಭಿನ್ನಮಪ್ಪವತ್ತಿ ನಿರೋಧಸಚ್ಚಂ, ನಿರೋಧಪ್ಪಜಾನನಾ ಪಟಿಪದಾ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚನ್ತಿ ಏವಂ ಏಕೇಕಪದುದ್ಧಾರೇನಾಪಿ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಞ್ಚ ಬುದ್ಧೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸೋತ-ಘಾನ-ಜಿವ್ಹಾ-ಕಾಯಮನೇಸುಪಿ। ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ರೂಪಾದೀನಿ ಛ ಆಯತನಾನಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಾದಯೋ ಛ ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಾದಯೋ ಛ ಫಸ್ಸಾ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾದಯೋ ಛ ವೇದನಾ, ರೂಪಸಞ್ಞಾದಯೋ ಛ ಸಞ್ಞಾ, ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾದಯೋ ಛ ಚೇತನಾ, ರೂಪತಣ್ಹಾದಯೋ ಛ ತಣ್ಹಾಕಾಯಾ, ರೂಪವಿತಕ್ಕಾದಯೋ ಛ ವಿತಕ್ಕಾ, ರೂಪವಿಚಾರಾದಯೋ ಛ ವಿಚಾರಾ , ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಾದಯೋ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ, ದಸ ಕಸಿಣಾನಿ, ದಸ ಅನುಸ್ಸತಿಯೋ, ಉದ್ಧುಮಾತಕಸಞ್ಞಾದಿವಸೇನ ದಸ ಸಞ್ಞಾ, ಕೇಸಾದಯೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಾ, ದ್ವಾದಸಾಯತನಾನಿ, ಅಟ್ಠಾರಸ ಧಾತುಯೋ, ಕಾಮಭವಾದಯೋ ನವ ಭವಾ, ಪಠಮಾದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನಿ, ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾದಯೋ ಚತಸ್ಸೋ ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾ, ಚತಸ್ಸೋ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ, ಪಟಿಲೋಮತೋ ಜರಾಮರಣಾದೀನಿ, ಅನುಲೋಮತೋ ಅವಿಜ್ಜಾದೀನಿ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಙ್ಗಾನಿ ಚ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾನಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಏಕಪದಯೋಜನಾ - “ಜರಾಮರಣಂ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಂ, ಜಾತಿ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನಿರೋಧಸಚ್ಚಂ, ನಿರೋಧಪ್ಪಜಾನನಾ ಪಟಿಪದಾ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚ”ನ್ತಿ। ಏವಂ ಏಕೇಕಪದುದ್ಧಾರೇನ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಞ್ಚ ಬುದ್ಧೋ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಞ್ಚ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾ ಪನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ।**

ವಿಜ್ಜಾಹಿ ಪನ ಚರಣೇನ ಚ ಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ **ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ**; ತತ್ಥ **ವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ವಿಜ್ಜಾ, ಅಟ್ಠಪಿ ವಿಜ್ಜಾ। ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಭಯಭೇರವಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೪ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅಟ್ಠ ವಿಜ್ಜಾ ಅಮ್ಬಟ್ಠಸುತ್ತೇ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೭೮ ಆದಯೋ)। ತತ್ರ ಹಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣೇನ ಮನೋಮಯಿದ್ಧಿಯಾ ಚ ಸಹ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ವಿಜ್ಜಾ ವುತ್ತಾ। **ಚರಣ**ನ್ತಿ ಸೀಲಸಂವರೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ, ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗೋ, ಸತ್ತ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ, ಚತ್ತಾರಿ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನೀತಿ ಇಮೇ ಪನ್ನರಸ ಧಮ್ಮಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇಮೇಯೇವ ಹಿ ಪನ್ನರಸ ಧಮ್ಮಾ, ಯಸ್ಮಾ ಏತೇಹಿ ಚರತಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಗಚ್ಛತಿ ಅಮತಂ ದಿಸಂ ತಸ್ಮಾ, ಚರಣನ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ಯಥಾಹ – "ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೀಲವಾ ಹೋತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೪) ವಿತ್ಥಾರೋ। ಭಗವಾ ಇಮಾಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ಇಮಿನಾ ಚ ಚರಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ । ತತ್ಥ ವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಪದಾ ಭಗವತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಠಿತಾ, ಚರಣಸಮ್ಪದಾ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕತಂ। ಸೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾಯ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಅತ್ಥಾನತ್ಥಂ ಞತ್ವಾ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕತಾಯ ಅನತ್ಥಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅತ್ಥೇ ನಿಯೋಜೇತಿ, ಯಥಾ ತಂ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತೇನಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ನೋ ದುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ವಿಜ್ಜಾಚರಣವಿಪನ್ನಾನಞ್ಹಿ ಸಾವಕಾ ಅತ್ತನ್ತಪಾದಯೋ ವಿಯ।

ಸೋಭನಗಮನತ್ತಾ, ಸುನ್ದರಂ ಠಾನಂ ಗತತ್ತಾ, ಸಮ್ಮಾಗತತ್ತಾ, ಸಮ್ಮಾ ಚ ಗದತ್ತಾ **ಸುಗತೋ**। ಗಮನಮ್ಪಿ ಹಿ ಗತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಞ್ಚ ಭಗವತೋ ಸೋಭನಂ ಪರಿಸುದ್ಧಮನವಜ್ಜಂ । ಕಿಂ ಪನ ತನ್ತಿ? ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ। ತೇನ ಹೇಸ ಗಮನೇನ ಖೇಮಂ ದಿಸಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗತೋತಿ **ಸೋಭನಗಮನತ್ತಾ ಸುಗತೋ**। ಸುನ್ದರಂ ಚೇಸ ಠಾನಂ ಗತೋ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನನ್ತಿ **ಸುನ್ದರಂ ಠಾನಂ ಗತತ್ತಾಪಿ ಸುಗತೋ**। ಸಮ್ಮಾ ಚ ಗತೋ ತೇನ ತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಪಹೀನೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪುನ ಅಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛನ್ತೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ – "ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೇನ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ, ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪುನೇತಿ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀತಿ ಸುಗತೋ…ಪೇ॰… ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ, ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪುನೇತಿ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀತಿ ಸುಗತೋ"ತಿ (ಮಹಾನಿ॰ ೩೮)। ಸಮ್ಮಾ ವಾ ಆಗತೋ ದೀಪಙ್ಕರಪಾದಮೂಲತೋ ಪಭುತಿ ಯಾವ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೋ ತಾವ ಸಮತಿಂಸಪಾರಮಿಪೂರಿತಾಯ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ಹಿತಸುಖಮೇವ ಕರೋನ್ತೋ ಸಸ್ಸತಂ ಉಚ್ಛೇದಂ ಕಾಮಸುಖಂ ಅತ್ತಕಿಲಮಥನ್ತಿ ಇಮೇ ಚ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಚ್ಛನ್ತೋ ಆಗತೋತಿ **ಸಮ್ಮಾಗತತ್ತಾಪಿ ಸುಗತೋ**। ಸಮ್ಮಾ ಚೇಸ ಗದತಿ, ಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಯುತ್ತಮೇವ ವಾಚಂ ಭಾಸತೀತಿ **ಸಮ್ಮಾ ಗದತ್ತಾಪಿ ಸುಗತೋ**।

ತತ್ರಿದಂ ಸಾಧಕಸುತ್ತಂ – "ಯಂ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಅಭೂತಂ ಅತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ, ನ ತಂ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ। ಯಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ, ತಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸತಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ, ತತ್ರ ಕಾಲಞ್ಞೂ ತಥಾಗತೋ ಹೋತಿ ತಸ್ಸಾ ವಾಚಾಯ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ। ಯಂ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಅಭೂತಂ ಅತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ, ನ ತಂ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ। ಯಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ, ತಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸತಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ, ತತ್ರ ಕಾಲಞ್ಞೂ ತಥಾಗತೋ ಹೋತಿ ತಸ್ಸಾ ವಾಚಾಯ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೮೬)। ಏವಂ **ಸಮ್ಮಾ ಗದತ್ತಾಪಿ ಸುಗತೋ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸಬ್ಬಥಾ ವಿದಿತಲೋಕತ್ತಾ ಪನ **ಲೋಕವಿದೂ**। ಸೋ ಹಿ ಭಗವಾ ಸಭಾವತೋ ಸಮುದಯತೋ ನಿರೋಧತೋ ನಿರೋಧೂಪಾಯತೋತಿ ಸಬ್ಬಥಾ ಲೋಕಂ ಅವೇದಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ। ಯಥಾಹ – "ಯತ್ಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನಾಹಂ ತಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನ ಚಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮಿ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ, ಆವುಸೋ,

ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಬ್ಯಾಮಮತ್ತೇ ಕಳೇವರೇ ಸಸಞ್ಞಿಮ್ಹಿ ಸಮನಕೇ ಲೋಕಞ್ಚ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಲೋಕಸಮುದಯಞ್ಚ ಲೋಕನಿರೋಧಞ್ಚ ಲೋಕನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ।

"ಗಮನೇನ ನ ಪತ್ತಬ್ಬೋ, ಲೋಕಸ್ಸನ್ತೋ ಕುದಾಚನಂ।
ನ ಚ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕನ್ತಂ, ದುಕ್ಖಾ ಅತ್ಥಿ ಪಮೋಚನಂ॥

"ತಸ್ಮಾ ಹವೇ ಲೋಕವಿದೂ ಸುಮೇಧೋ।
ಲೋಕನ್ತಗೂ ವುಸಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋ।
ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಸಮಿತಾವಿ ಞತ್ವಾ।
ನಾಸೀಸತೀ ಲೋಕಮಿಮಂ ಪರಞ್ಚಾ"ತಿ॥ (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೪.೪೫; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೭)।

ಅಪಿಚ ತಯೋ ಲೋಕಾ - ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೋ, ಸತ್ತಲೋಕೋ, ಓಕಾಸಲೋಕೋತಿ; ತತ್ಥ "ಏಕೋ ಲೋಕೋ - ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೧೨) ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೨೧) ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಸತ್ತಲೋಕೋ।

"ಯಾವತಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ಪರಿಹರನ್ತಿ ದಿಸಾ ಭನ್ತಿ ವಿರೋಚನಾ।
ತಾವ ಸಹಸ್ಸಧಾ ಲೋಕೋ, ಏತ್ಥ ತೇ ವತ್ತತೀ ವಸೋ"ತಿ॥ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೫೦೩) -

ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಓಕಾಸಲೋಕೋ, ತಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಥಾ ಅವೇದಿ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ - "ಏಕೋ ಲೋಕೋ - ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ। ದ್ವೇ ಲೋಕಾ - ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ। ತಯೋ ಲೋಕಾ - ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ। ಚತ್ತಾರೋ ಲೋಕಾ - ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ। ಪಞ್ಚ ಲೋಕಾ - ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಛ ಲೋಕಾ - ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ। ಸತ್ತ ಲೋಕಾ ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ। ಅಟ್ಠ ಲೋಕಾ - ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ। ನವ ಲೋಕಾ - ನವ ಸತ್ತಾವಾಸಾ। ದಸ ಲೋಕಾ - ದಸಾಯತನಾನಿ। ದ್ವಾದಸ ಲೋಕಾ - ದ್ವಾದಸಾಯತನಾನಿ । ಅಟ್ಠಾರಸ ಲೋಕಾ - ಅಟ್ಠಾರಸ ಧಾತುಯೋ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೧೨)। ಅಯಂ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೋಪಿ ಸಬ್ಬಥಾ ವಿದಿತೋ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಸತ್ತಾನಂ ಆಸಯಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನುಸಯಂ ಜಾನಾತಿ, ಚರಿತಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಧಿಮುತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಭಬ್ಬೇ ಅಭಬ್ಬೇ ಸತ್ತೇ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಸತ್ತಲೋಕೋಪಿ ಸಬ್ಬಥಾ ವಿದಿತೋ। ಯಥಾ ಚ ಸತ್ತಲೋಕೋ ಏವಂ ಓಕಾಸಲೋಕೋಪಿ। ತಥಾ ಹೇಸ ಏಕಂ ಚಕ್ಕವಾಳಂ ಆಯಾಮತೋ ಚ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಚ ಯೋಜನಾನಂ ದ್ವಾದಸ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ತೀಣಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ ಪಞ್ಞಾಸಞ್ಚ ಯೋಜನಾನಿ। ಪರಿಕ್ಖೇಪತೋ -

ಸಬ್ಬಂ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಛತ್ತಿಂಸ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ।
ದಸಞ್ಚೇವ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಅಡ್ಢುಡ್ಢಾನಿ ಸತಾನಿ ಚ॥

ತತ್ಥ -

ದುವೇ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಚತ್ತಾರಿ ನಹುತಾನಿ ಚ।
ಏತ್ತಕಂ ಬಹಲತ್ತೇನ, ಸಙ್ಖಾತಾಯಂ ವಸುನ್ಧರಾ॥

ತಸ್ಸಾ ಏವ ಸನ್ಧಾರಕಂ -

ಚತ್ತಾರಿ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಅಟ್ಠೇವ ನಹುತಾನಿ ಚ।
ಏತ್ತಕಂ ಬಹಲತ್ತೇನ, ಜಲಂ ವಾತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ॥

ತಸ್ಸಾಪಿ ಸನ್ಧಾರಕೋ -

ನವಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಮಾಲುತೋ ನಭಮುಗ್ಗತೋ।
ಸಟ್ಠಿ ಚೇವ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಏಸಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಣ್ಠಿತಿ॥

ಏವಂ ಸಣ್ಠಿತೇ ಚೇತ್ಥ ಯೋಜನಾನಂ -

ಚತುರಾಸೀತಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹೋ ಮಹಣ್ಣವೇ।
ಅಚ್ಚುಗ್ಗತೋ ತಾವದೇವ, ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತುತ್ತಮೋ॥

ತತೋ ಉಪಡ್ಢುಪಡ್ಢೇನ, ಪಮಾಣೇನ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ।
ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹುಗ್ಗತಾ ದಿಬ್ಬಾ, ನಾನಾರತನಚಿತ್ತಿತಾ॥

ಯುಗನ್ಧರೋ ಈಸಧರೋ, ಕರವೀಕೋ ಸುದಸ್ಸನೋ।
ನೇಮಿನ್ಧರೋ ವಿನತಕೋ, ಅಸ್ಸಕಣ್ಣೋ ಗಿರೀ ಬ್ರಹಾ॥

ಏತೇ ಸತ್ತ ಮಹಾಸೇಲಾ, ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಸಮನ್ತತೋ।
ಮಹಾರಾಜಾನಮಾವಾಸಾ, ದೇವಯಕ್ಖನಿಸೇವಿತಾ॥

ಯೋಜನಾನಂ ಸತಾನುಚ್ಚೋ, ಹಿಮವಾ ಪಞ್ಚ ಪಬ್ಬತೋ।
ಯೋಜನಾನಂ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ತೀಣಿ ಆಯತವಿತ್ಥತೋ।
ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸೇಹಿ, ಕೂಟೇಹಿ ಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ॥

ತಿಪಞ್ಚಯೋಜನಕ್ಖನ್ಧ, ಪರಿಕ್ಖೇಪಾ ನಗವ್ಹಯಾ।
ಪಞ್ಞಾಸ ಯೋಜನಕ್ಖನ್ಧ, ಸಾಖಾಯಾಮಾ ಸಮನ್ತತೋ॥

ಸತಯೋಜನವಿತ್ಥಿಣ್ಣಾ, ತಾವದೇವ ಚ ಉಗ್ಗತಾ।
ಜಮ್ಬೂ ಯಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ, ಜಮ್ಬುದೀಪೋ ಪಕಾಸಿತೋ॥

ದ್ವೇ ಅಸೀತಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹೋ ಮಹಣ್ಣವೇ।
ಅಚ್ಚುಗ್ಗತೋ ತಾವದೇವ, ಚಕ್ಕವಾಳಸಿಲುಚ್ಚಯೋ।
ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಂ ಸಬ್ಬಂ, ಲೋಕಧಾತುಮಯಂ ಠಿತೋ॥

ತತ್ಥ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಂ, ಸೂರಿಯಮಣ್ಡಲಂ ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಂ, ತಾವತಿಂಸಭವನಂ ದಸಸಹಸ್ಸಯೋಜನಂ; ತಥಾ ಅಸುರಭವನಂ, ಅವೀಚಿಮಹಾನಿರಯೋ, ಜಮ್ಬುದೀಪೋ ಚ। ಅಪರಗೋಯಾನಂ

ಸತ್ತಸಹಸ್ಸಯೋಜನಂ; ತಥಾ ಪುಬ್ಬವಿದೇಹೋ। ಉತ್ತರಕುರು ಅಟ್ಠಸಹಸ್ಸಯೋಜನೋ, ಏಕಮೇಕೋ ಚೇತ್ಥ ಮಹಾದೀಪೋ ಪಞ್ಚಸತಪಞ್ಚಸತಪರಿತ್ತದೀಪಪರಿವಾರೋ; ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಏಕಂ ಚಕ್ಕವಾಳಂ , ಏಕಾ ಲೋಕಧಾತು, ತದನ್ತರೇಸು ಲೋಕನ್ತರಿಕನಿರಯಾ। ಏವಂ ಅನನ್ತಾನಿ ಚಕ್ಕವಾಳಾನಿ ಅನನ್ತಾ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಭಗವಾ ಅನನ್ತೇನ ಬುದ್ಧಞಾಣೇನ ಅವೇದಿ, ಅಞ್ಞಾಸಿ, ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ। ಏವಮಸ್ಸ ಓಕಾಸಲೋಕೋಪಿ ಸಬ್ಬಥಾ ವಿದಿತೋ। ಏವಮ್ಪಿ **ಸಬ್ಬಥಾ ವಿದಿತಲೋಕತ್ತಾ ಲೋಕವಿದೂ।**

ಅತ್ತನೋ ಪನ ಗುಣೇಹಿ ವಿಸಿಟ್ಠತರಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಭಾವಾ ನತ್ಥಿ ಏತಸ್ಸ ಉತ್ತರೋತಿ **ಅನುತ್ತರೋ।** ತಥಾ ಹೇಸ ಸೀಲಗುಣೇನಾಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಲೋಕಮಭಿಭವತಿ, ಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಾ... ವಿಮುತ್ತಿ... ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಗುಣೇನಾಪಿ, ಸೀಲಗುಣೇನಾಪಿ ಅಸಮೋ ಅಸಮಸಮೋ ಅಪ್ಪಟಿಮೋ ಅಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ...ಪೇ॰... ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಗುಣೇನಾಪಿ। ಯಥಾಹ - ''ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ... ಪೇ॰... ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅತ್ತನಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನತರ''ನ್ತಿ ವಿತ್ಥಾರೋ।

ಏವಂ ಅಗ್ಗಪ್ಪಸಾದಸುತ್ತಾದೀನಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೪; ಇತಿವು॰ ೯೦) ''ನ ಮೇ ಆಚರಿಯೋ ಅತ್ಥೀ''ತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾಯೋ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮೫; ಮಹಾವ॰ ೧೧) ಚ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ।

ಪುರಿಸದಮ್ಮೇ ಸಾರೇತೀತಿ **ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ**, ದಮೇತಿ ವಿನೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ **ಪುರಿಸದಮ್ಮಾ**ತಿ ಅದನ್ತಾ ದಮೇತುಂ ಯುತ್ತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಪುರಿಸಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಾಪಿ ಅಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಾಪಿ। ತಥಾ ಹಿ ಭಗವತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಪುರಿಸಾಪಿ ಅಪಲಾಳೋ ನಾಗರಾಜಾ, ಚೂಳೋದರೋ, ಮಹೋದರೋ, ಅಗ್ಗಿಸಿಖೋ, ಧೂಮಸಿಖೋ, ಧನಪಾಲಕೋ ಹತ್ಥೀತಿ ಏವಮಾದಯೋ ದಮಿತಾ, ನಿಬ್ಬಿಸಾ ಕತಾ, ಸರಣೇಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಚ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಾ। ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಾಪಿ ಸಚ್ಚಕನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತ-ಅಮ್ಬಟ್ಠಮಾಣವ-ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ-ಸೋಣದಣ್ಡಕೂಟದನ್ತಾದಯೋ। ಅಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಾಪಿ ಆಳವಕ-ಸೂಚಿಲೋಮ-ಖರಲೋಮ-ಯಕ್ಖ-ಸಕ್ಕದೇವರಾಜಾದಯೋ ದಮಿತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಚಿತ್ರೇಹಿ ವಿನಯನೂಪಾಯೇಹಿ। ''ಅಹಂ ಖೋ, ಕೇಸಿ, ಪುರಿಸದಮ್ಮಂ ಸಣ್ಹೇನಪಿ ವಿನೇಮಿ, ಫರುಸೇನಪಿ ವಿನೇಮಿ, ಸಣ್ಹಫರುಸೇನಪಿ ವಿನೇಮೀ''ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೧೧) ಇದಞ್ಚೇತ್ಥ ಸುತ್ತಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ಅಥ ವಾ ವಿಸುದ್ಧಸೀಲಾದೀನಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀನಿ ಸೋತಾಪನ್ನಾದೀನಞ್ಚ ಉತ್ತರಿಮಗ್ಗಪಟಿಪದಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ದನ್ತೇಪಿ ದಮೇತಿಯೇವ।

ಅಥ ವಾ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥೀತಿ ಏಕಮೇವಿದಂ ಅತ್ಥಪದಂ । ಭಗವಾ ಹಿ ತಥಾ ಪುರಿಸದಮ್ಮೇ ಸಾರೇತಿ, ಯಥಾ ಏಕಪಲ್ಲಙ್ಕೇನೇವ ನಿಸಿನ್ನಾ ಅಟ್ಠ ದಿಸಾ ಅಸಜ್ಜಮಾನಾ ಧಾವನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ''ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥೀ''ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ''ಹತ್ಥಿದಮಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹತ್ಥಿದಮ್ಮೋ ಸಾರಿತೋ ಏಕಂಯೇವ ದಿಸಂ ಧಾವತೀ''ತಿ ಇದಞ್ಚೇತ್ಥ ಸುತ್ತಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೧೨) ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪರಮತ್ಥೇಹಿ ಯಥಾರಹಂ ಅನುಸಾಸತೀತಿ **ಸತ್ಥಾ।** ಅಪಿಚ ಸತ್ಥಾ ವಿಯಾತಿ ಸತ್ಥಾ, ಭಗವಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ। ''ಯಥಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಸತ್ಥೇ ಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ಚೋರಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ವಾಳಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ನಿರುದಕಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ಉತ್ತಾರೇತಿ ನಿತ್ತಾರೇತಿ ಪತಾರೇತಿ ಖೇಮನ್ತಭೂಮಿಂ ಸಮ್ಪಾಪೇತಿ; ಏವಮೇವ ಭಗವಾ ಸತ್ಥಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಸತ್ತೇ ಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ ಜಾತಿಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತೀ''ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾನಿ॰ ೧೯೦) ನಿದ್ದೇಸನಯೇನಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ದೇವಮನುಸ್ಸಾನನ್ತಿ ದಏವಾನಞ್ಚ ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಚ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಭಬ್ಬಪುಗ್ಗಲಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನ ಚ। ಭಗವಾ ಪನ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಮ್ಪಿ ಅನುಸಾಸನಿಪ್ಪದಾನೇನ ಸತ್ಥಾಯೇವ। ತೇಪಿ ಹಿ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಸವನೇನ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪತ್ವಾ ತಾಯ ಏವ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ದುತಿಯೇ ತತಿಯೇ ವಾ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಗ್ಗಫಲಭಾಗಿನೋ

ಹೋನ್ತಿ। ಮಣ್ಡೂಕದೇವಪುತ್ತಾದಯೋ ಚೇತ್ಥ ನಿದಸ್ಸನಂ। ಭಗವತಿ ಕಿರ ಗಗ್ಗರಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ ಚಮ್ಪಾನಗರವಾಸೀನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯಮಾನೇ ಏಕೋ ಮಣ್ಡೂಕೋ ಭಗವತೋ ಸರೇ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ತಂ ಏಕೋ ವಚ್ಛಪಾಲಕೋ ದಣ್ಡಮೋಲುಬ್ಭ ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಸೀಸೇ ಸನ್ನಿರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ತಾವದೇವ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕೇ ಕನಕವಿಮಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸುತ್ತಪ್ಪಬುದ್ಧೋ ವಿಯ ಚ ತತ್ಥ ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಪರಿವುತಂ ಅತ್ತಾನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅರೇ, ಅಹಮ್ಪಿ ನಾಮ ಇಧ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಸ್ಮಿ! ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ"ನ್ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಾಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅದ್ದಸ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಭಗವತೋ ಸರೇ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹಾ। ಸೋ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಸಹ ವಿಮಾನೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಿ। ಭಗವಾ ಜಾನನ್ತೋವ ಪುಚ್ಛಿ –

"ಕೋ ಮೇ ವನ್ದತಿ ಪಾದಾನಿ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಯಸಸಾ ಜಲಂ।
ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇನ ವಣ್ಣೇನ, ಸಬ್ಬಾ ಓಭಾಸಯಂ ದಿಸಾ"ತಿ॥

"ಮಣ್ಡೂಕೋಹಂ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ಉದಕೇ ವಾರಿಗೋಚರೋ।
ತವ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಸ್ಸ, ಅವಧಿ ವಚ್ಛಪಾಲಕೋ"ತಿ॥ (ವಿ॰ ವ॰ ೮೫೮-೮೫೯)।

ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾವಸಾನೇ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ದೇವಪುತ್ತೋಪಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ।

ಯಂ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಿ ಞೇಯ್ಯಂ ನಾಮ, ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಬುದ್ಧತ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಞಾಣವಸೇನ **ಬುದ್ಧೋ**। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಅತ್ತನಾಪಿ ಬುಜ್ಝಿ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸತ್ತೇ ಬೋಧೇಸಿ; ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾದೀಹಿಪಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಬುದ್ಧೋ। ಇಮಸ್ಸ ಚತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನತ್ಥಂ "ಬುಜ್ಝಿತಾ ಸಚ್ಚಾನೀತಿ ಬುದ್ಧೋ, ಬೋಧೇತಾ ಪಜಾಯಾತಿ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ನಿದ್ದೇಸನಯೋ (ಮಹಾನಿ॰ ೧೯೨) ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಯೋ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೬೨) ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ಭಗವಾತಿ ಇದಂ ಪನಸ್ಸ ಗುಣವಿಸಿಟ್ಠಸತ್ತುತ್ತಮಗರುಗಾರವಾಧಿವಚನಂ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ –

"ಭಗವಾತಿ ವಚನಂ ಸೇಟ್ಠಂ, ಭಗವಾತಿ ವಚನಮುತ್ತಮಂ।
ಗರು ಗಾರವಯುತ್ತೋ ಸೋ, ಭಗವಾ ತೇನ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥

ಚತುಬ್ಬಿಧಞ್ಹಿ ನಾಮಂ – ಆವತ್ಥಿಕಂ, ಲಿಙ್ಗಿಕಂ, ನೇಮಿತ್ತಿಕಂ, ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ। ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ನಾಮ ಲೋಕಿಯವೋಹಾರೇನ "ಯದಿಚ್ಛಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ "ವಚ್ಛೋ ದಮ್ಮೋ ಬಲಿಬದ್ದೋ"ತಿ ಏವಮಾದಿ ಆವತ್ಥಿಕಂ। "ದಣ್ಡೀ ಛತ್ತೀ ಸಿಖೀ ಕರೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿ ಲಿಙ್ಗಿಕಂ। "ತೇವಿಜ್ಜೋ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ"ತಿ ಏವಮಾದಿ ನೇಮಿತ್ತಿಕಂ। "ಸಿರಿವಡ್ಢಕೋ ಧನವಡ್ಢಕೋ"ತಿ ಏವಮಾದಿ ವಚನತ್ಥಮನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ। ಇದಂ ಪನ **ಭಗವಾ**ತಿ ನಾಮಂ ನೇಮಿತ್ತಿಕಂ, ನ ಮಹಾಮಾಯಾಯ ನ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜೇನ ನ ಅಸೀತಿಯಾ ಞಾತಿಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಕತಂ, ನ ಸಕ್ಕಸನ್ತುಸಿತಾದೀಹಿ ದೇವತಾವಿಸೇಸೇಹಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ – "ಭಗವಾತಿ ನೇತಂ ನಾಮಂ ಮಾತರಾ ಕತಂ…ಪೇ॰… ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ ಸಹ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾ ಸಚ್ಛಿಕಾಪಞ್ಞತ್ತಿ, ಯದಿದಂ ಭಗವಾ"ತಿ (ಮಹಾನಿ॰ ೮೪)।

ಯಂಗುಣನೇಮಿತ್ತಿಕಞ್ಚೇತಂ ನಾಮಂ, ತೇಸಂ ಗುಣಾನಂ ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವದನ್ತಿ –

"ಭಗೀ ಭಜೀ ಭಾಗೀ ವಿಭತ್ತವಾ ಇತಿ।
ಅಕಾಸಿ ಭಗ್ಗನ್ತಿ ಗರೂತಿ ಭಾಗ್ಯವಾ।

> ಬಹೂಹಿ ಞಾಯೇಹಿ ಸುಭಾವಿತತ್ತನೋ।
> ಭವನ್ತಗೋ ಸೋ ಭಗವಾತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥

ನಿದ್ದೇಸೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಚೇತ್ಥ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಪದಾನಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಅಯಂ ಪನ ಅಪರೋ ನಯೋ -

> "ಭಾಗ್ಯವಾ ಭಗ್ಗವಾ ಯುತ್ತೋ, ಭಗೇಹಿ ಚ ವಿಭತ್ತವಾ।
> ಭತ್ತವಾ ವನ್ತಗಮನೋ, ಭವೇಸು ಭಗವಾ ತತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ ವಣ್ಣಾಗಮೋ ವಣ್ಣವಿಪರಿಯಯೋತಿ ಏತಂ ನಿರುತ್ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸದ್ದನಯೇನ ವಾ ಪಿಸೋದರಾದಿಪಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಸ್ಮಾ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಸುಖಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಕಂ ದಾನಸೀಲಾದಿಪಾರಪ್ಪತ್ತಂ ಭಾಗ್ಯಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ "ಭಾಗ್ಯವಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಭಗವಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಞಾತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಲೋಭ-ದೋಸ-ಮೋಹ-ವಿಪರೀತಮನಸಿಕಾರ-ಅಹಿರಿಕಾನೋತ್ತಪ್ಪ-ಕೋಧೂಪನಾಹ-ಮಕ್ಖ-ಪಳಾಸಇಸ್ಸಾ-ಮಚ್ಛರಿಯ-ಮಾಯಾಸಾಠೇಯ್ಯ-ಥಮ್ಭ-ಸಾರಮ್ಭ-ಮಾನಾತಿಮಾನ-ಮದ-ಪಮಾದ-ತಣ್ಹಾವಿಜ್ಜಾ ತಿವಿಧಾಕುಸಲಮೂಲ-ದುಚ್ಚರಿತ-ಸಂಕಿಲೇಸ-ಮಲ-ವಿಸಮಸಞ್ಞಾ-ವಿತಕ್ಕ-ಪಪಞ್ಚ-ಚತುಬ್ಬಿಧವಿಪರಿಯೇಸಆಸವ-ಗನ್ಥ-ಓಘ-ಯೋಗಾಗತಿ-ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದುಪಾದಾನ-ಪಞ್ಚಚೇತೋಖೀಲ-ವಿನಿಬನ್ಧ-ನೀವರಣಾಭಿನನ್ದನಛವಿವಾದಮೂಲ-ತಣ್ಹಾಕಾಯ-ಸತ್ತಾನುಸಯ-ಅಟ್ಠಮಿಚ್ಛತ್ತ-ನವತಣ್ಹಾಮೂಲಕ-ದಸಾಕುಸಲಕಮ ದಿಟ್ಠಿಗತ-ಅಟ್ಠಸತತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಪ್ಪಭೇದ-ಸಬ್ಬದರಥ-ಪರಿಳಾಹ-ಕಿಲೇಸಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವಾ ಪಞ್ಚ ಕಿಲೇಸ-ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಖನ್ಧಮಚ್ಚು-ದೇವಪುತ್ತ-ಮಾರೇ ಅಭಞ್ಜಿ, ತಸ್ಮಾ **ಭಗ್ಗತ್ತಾ ಏತೇಸಂ ಪರಿಸ್ಸಯಾನಂ ಭಗ್ಗವಾತಿ** ವತ್ತಬ್ಬೇ **ಭಗವಾತಿ** ವುಚ್ಚತಿ। ಆಹ ಚೇತ್ಥ -

> "ಭಗ್ಗರಾಗೋ ಭಗ್ಗದೋಸೋ, ಭಗ್ಗಮೋಹೋ ಅನಾಸವೋ।
> ಭಗ್ಗಾಸ್ಸ ಪಾಪಕಾ ಧಮ್ಮಾ, ಭಗವಾ ತೇನ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥

ಭಾಗ್ಯವನ್ತತಾಯ ಚಸ್ಸ ಸತಪುಞ್ಞಜಲಕ್ಖಣಧರಸ್ಸ ರೂಪಕಾಯಸಮ್ಪತ್ತಿದೀಪಿತಾ ಹೋತಿ, ಭಗ್ಗದೋಸತಾಯ ಧಮ್ಮಕಾಯಸಮ್ಪತ್ತಿ। ತಥಾ ಲೋಕಿಯಪರಿಕ್ಖಕಾನಂ ಬಹುಮತಭಾವೋ, ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಅಭಿಗಮನೀಯತಾ, ಅಭಿಗತಾನಞ್ಚ ನೇಸಂ ಕಾಯಚಿತ್ತದುಕ್ಖಾಪನಯನೇ ಪಟಿಬಲಭಾವೋ, ಆಮಿಸದಾನಧಮ್ಮದಾನೇಹಿ ಉಪಕಾರಿತಾ, ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಸುಖೇಹಿ ಚ ಸಮ್ಪಯೋಜನಸಮತ್ಥತಾ ದೀಪಿತಾ ಹೋತಿ।

ಯಸ್ಮಾ ಚ ಲೋಕೇ ಇಸ್ಸರಿಯ-ಧಮ್ಮ-ಯಸ-ಸಿರೀ-ಕಾಮ-ಪಯತ್ತೇಸು ಛಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಗಸದ್ದೋ ವತ್ತತಿ, ಪರಮಞ್ಚಸ್ಸ ಸಕಚಿತ್ತೇ ಇಸ್ಸರಿಯಂ, ಅಣಿಮಾ ಲಘಿಮಾದಿಕಂ ವಾ ಲೋಕಿಯಸಮ್ಮತಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಂ ಅತ್ಥಿ ತಥಾ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಧಮ್ಮೋ ಲೋಕತ್ತಯಬ್ಯಾಪಕೋ ಯಥಾಭುಚ್ಚಗುಣಾಧಿಗತೋ ಅತಿವಿಯ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಯಸೋ, ರೂಪಕಾಯದಸ್ಸನಬ್ಯಾವಟಜನನಯನಪ್ಪಸಾದಜನನಸಮತ್ಥಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಾ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಸಿರೀ, ಯಂ ಯಂ ಏತೇನ ಇಚ್ಛಿತಂ ಪತ್ಥಿತಂ ಅತ್ತಹಿತಂ ಪರಹಿತಂ ವಾ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ತಥೇವ ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನತ್ತಾ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿ, ತತ್ಥ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಸಞ್ಞಿತೋ ಕಾಮೋ, ಸಬ್ಬಲೋಕಗರುಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಹೇತುಭೂತೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಸಙ್ಖಾತೋ ಪಯತ್ತೋ ಚ ಅತ್ಥಿ; ತಸ್ಮಾ ಇಮೇಹಿ ಭಗೇಹಿ ಯುತ್ತತ್ತಾಪಿ **ಭಗಾ ಅಸ್ಸ ಸನ್ತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೇನ ಭಗವಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಕುಸಲಾದೀಹಿ ಭೇದೇಹಿ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ, ಖನ್ಧಾಯತನ-ಧಾತುಸಚ್ಚ-ಇನ್ದ್ರಿಯಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಾದೀಹಿ ವಾ ಕುಸಲಾದಿಧಮ್ಮೇ, ಪೀಳನ-ಸಙ್ಖತ-ಸನ್ತಾಪವಿಪರಿಣಾಮಟ್ಠೇನ ವಾ ದುಕ್ಖಮರಿಯಸಚ್ಚಂ, ಆಯೂಹನ-ನಿದಾನ-ಸಂಯೋಗ-

ಪಲಿಬೋಧಟ್ಠೇನ ಸಮುದಯಂ, ನಿಸ್ಸರಣವಿವೇಕಾಸಙ್ಖತ-ಅಮತಟ್ಠೇನ ನಿರೋಧಂ, ನಿಯ್ಯಾನ-ಹೇತು-ದಸ್ಸನಾಧಿಪತೇಯ್ಯಟ್ಠೇನ ಮಗ್ಗಂ ವಿಭತ್ತವಾ, ವಿಭಜಿತ್ವಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ದೇಸಿತವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ **ವಿಭತ್ತವಾತಿ** ವತ್ತಬ್ಬೇ ಭಗವಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ ।

ಯಸ್ಮಾ ಚ ಏಸ ದಿಬ್ಬಬ್ರಹ್ಮಅರಿಯವಿಹಾರೇ ಕಾಯಚಿತ್ತಉಪಧಿವಿವೇಕೇ ಸುಞ್ಞತಪ್ಪಣಿಹಿತಾನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖೇ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೇ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಭಜಿ ಸೇವಿ ಬಹುಲಮಕಾಸಿ, ತಸ್ಮಾ **ಭತ್ತವಾತಿ** ವತ್ತಬ್ಬೇ ಭಗವಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತೀಸು ಭವೇಸು ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತಂ ಗಮನಮನೇನ ವನ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ **ಭವೇಸು ವನ್ತಗಮನೋತಿ** ವತ್ತಬ್ಬೇ ಭವಸದ್ದತೋ ಭಕಾರಂ, ಗಮನಸದ್ದತೋ ಗಕಾರಂ, ವನ್ತಸದ್ದತೋ ವಕಾರಞ್ಚ ದೀಘಂ ಕತ್ವಾ ಆದಾಯ ಭಗವಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಥಾ ಲೋಕೇ "ಮೇಹನಸ್ಸ ಖಸ್ಸ ಮಾಲಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಮೇಖಲಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕನ್ತಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಲೋಕಂ। ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನಿದಸ್ಸೇತಿ। **ಸದೇವಕ**ನ್ತಿ ಸಹ ದೇವೇಹಿ ಸದೇವಕಂ; ಏವಂ ಸಹ ಮಾರೇನ **ಸಮಾರಕಂ;** ಸಹ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ **ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ;** ಸಹ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ **ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ;** ಪಜಾತತ್ತಾ **ಪಜಾ,** ತಂ ಪಜಂ; ಸಹ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ **ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ**। ತತ್ಥ ಸದೇವಕವಚನೇನ ಪಞ್ಚಕಾಮಾವಚರದೇವಗ್ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಸಮಾರಕವಚನೇನ ಛಟ್ಠಕಾಮಾವಚರದೇವಗ್ಗಹಣಂ, ಸಬ್ರಹ್ಮಕವಚನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾದಿಬ್ರಹ್ಮಗ್ಗಹಣಂ, ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀವಚನೇನ ಸಾಸನಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಗ್ಗಹಣಂ, ಸಮಿತಪಾಪ-ಬಾಹಿತಪಾಪ-ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಗ್ಗಹಣಞ್ಚ, ಪಜಾವಚನೇನ ಸತ್ತಲೋಕಗ್ಗಹಣಂ, ಸದೇವಮನುಸ್ಸವಚನೇನ ಸಮ್ಮುತಿದೇವಅವಸೇಸಮನುಸ್ಸಗ್ಗಹಣಂ। ಏವಮೇತ್ಥ ತೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಓಕಾಸಲೋಕೋ, ದ್ವೀಹಿ ಪಜಾವಸೇನ ಸತ್ತಲೋಕೋ ಗಹಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - ಸದೇವಕಗ್ಗಹಣೇನ ಅರೂಪಾವಚರದೇವಲೋಕೋ ಗಹಿತೋ, ಸಮಾರಕಗ್ಗಹಣೇನ ಛಕಾಮಾವಚರದೇವಲೋಕಾ, ಸಬ್ರಹ್ಮಕಗ್ಗಹಣೇನ ರೂಪೀಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ, ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗ್ಗಹಣೇನ ಚತುಪರಿಸವಸೇನ ಸಮ್ಮುತಿದೇವೇಹಿ ವಾ ಸಹ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ, ಅವಸೇಸಸಬ್ಬಸತ್ತಲೋಕೋ ವಾ।

ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಸದೇವಕವಚನೇನ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಸಬ್ಬಸ್ಸಾಪಿ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕತಭಾವಂ ಸಾಧೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ। ತತೋ ಯೇಸಂ ಸಿಯಾ - "ಮಾರೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಛಕಾಮಾವಚರಿಸ್ಸರೋ ವಸವತ್ತೀ; ಕಿಂ ಸೋಪಿ ಏತೇನ ಸಚ್ಛಿಕತೋ"ತಿ? ತೇಸಂ ವಿಮತಿಂ ವಿಧಮನ್ತೋ **ಸಮಾರಕ**ನ್ತಿ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ। ಯೇಸಂ ಪನ ಸಿಯಾ - "ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಏಕಙ್ಗುಲಿಯಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಕವಾಳಸಹಸ್ಸೇ ಆಲೋಕಂ ಫರತಿ, ದ್ವೀಹಿ...ಪೇ॰... ದಸಹಿ ಅಙ್ಗುಲೀಹಿ ದಸಸು ಚಕ್ಕವಾಳಸಹಸ್ಸೇಸು ಆಲೋಕಂ ಫರತಿ, ಅನುತ್ತರಞ್ಚ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಕಿಂ ಸೋಪಿ ಸಚ್ಛಿಕತೋ"ತಿ? ತೇಸಂ ವಿಮತಿಂ ವಿಧಮನ್ತೋ **ಸಬ್ರಹ್ಮಕ**ನ್ತಿ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ। ತತೋ ಯೇಸಂ ಸಿಯಾ - "ಪುಥೂಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಾಸನಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ, ಕಿಂ ತೇಪಿ ಸಚ್ಛಿಕತಾ"ತಿ? ತೇಸಂ ವಿಮತಿಂ ವಿಧಮನ್ತೋ **ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜ**ನ್ತಿ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ। ಏವಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠುಕ್ಕಟ್ಠಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕತಭಾವಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಅಥ ಸಮ್ಮುತಿದೇವೇ ಅವಸೇಸಮನುಸ್ಸೇ ಚ ಉಪಾದಾಯ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನ ಸೇಸಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕತಭಾವಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **ಸದೇವಮನುಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ। ಅಯಮೇತ್ಥಾನುಸನ್ಧಿಕ್ಕಮೋ।

ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತೀತಿ ಏತ್ಥ ಪನ **ಸಯ**ನ್ತಿ ಸಾಮಂ, ಅಪರನೇಯ್ಯೋ ಹುತ್ವಾ; **ಅಭಿಞ್ಞಾತಿ** ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಅಧಿಕೇನ ಞಾಣೇನ ಞತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾತಿ** ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ, ಏತೇನ ಅನುಮಾನಾದಿಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಕತೋ ಹೋತಿ। **ಪವೇದೇತೀತಿ** ಬೋಧೇತಿ ಞಾಪೇತಿ ಪಕಾಸೇತಿ। **ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ...ಪೇ॰... ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣ**ನ್ತಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಸತ್ತೇಸು ಕಾರುಞ್ಞತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಹಿತ್ವಾಪಿ ಅನುತ್ತರಂ ವಿವೇಕಸುಖಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ ದೇಸೇನ್ತೋ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾದಿಪ್ಪಕಾರಮೇವ ದೇಸೇತಿ।

ಕಥಂ? ಏಕಗಾಥಾಪಿ ಹಿ ಸಮನ್ತಭದ್ರಕತ್ತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಠಮಪಾದೇನ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ, ದುತಿಯತತಿಯಪಾದೇಹಿ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ, ಪಚ್ಛಿಮಪಾದೇನ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ। ಏಕಾನುಸನ್ಧಿಕಂ ಸುತ್ತಂ ನಿದಾನೇನ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ, ನಿಗಮನೇನ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ, ಸೇಸೇನ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ। ನಾನಾನುಸನ್ಧಿಕಂ ಸುತ್ತಂ ಪಠಮಾನುಸನ್ಧಿನಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ, ಸೇಸೇಹಿ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ। ಸಕಲೋಪಿ ಸಾಸನಧಮ್ಮೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಭೂತೇನ ಸೀಲೇನ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣೋ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಫಲೇಹಿ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣೋ, ನಿಬ್ಬಾನೇನ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣೋ। ಸೀಲಸಮಾಧೀಹಿ ವಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣೋ, ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗೇಹಿ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣೋ, ಫಲನಿಬ್ಬಾನೇಹಿ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣೋ । ಬುದ್ಧಸುಬೋಧಿತಾಯ ವಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣೋ, ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಾಯ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣೋ, ಸಙ್ಘಸುಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣೋ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇನ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಾಯ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ವಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣೋ, ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಯಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣೋ, ಸಾವಕಬೋಧಿಯಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣೋ। ಸುಯ್ಯಮಾನೋ ಚೇಸ ನೀವರಣವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಸವನೇನಪಿ ಕಲ್ಯಾಣಮೇವ ಆವಹತೀತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣೋ, ಪಟಿಪಜ್ಜಿಯಮಾನೋ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸುಖಾವಹನತೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಕಲ್ಯಾಣಮೇವ ಆವಹತೀತಿ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣೋ, ತಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಪಟಿಪತ್ತಿಫಲೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ತಾದಿಭಾವಾವಹನತೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಫಲೇನಪಿ ಕಲ್ಯಾಣಮೇವ ಆವಹತೀತಿ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣೋ। ನಾಥಪ್ಪಭವತ್ತಾ ಚ ಪಭವಸುದ್ಧಿಯಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣೋ, ಅತ್ಥಸುದ್ಧಿಯಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣೋ , ಕಿಚ್ಚಸುದ್ಧಿಯಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣೋ। ತಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಭಗವಾ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ ದೇಸೇನ್ತೋ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾದಿಪ್ಪಕಾರಮೇವ ದೇಸೇತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಞ್ಚ ಪಕಾಸೇತಿ, ನಾನಾನಯೇಹಿ ದೀಪೇತಿ; ತಞ್ಚ ಯಥಾನುರೂಪಂ ಅತ್ಥಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಸಾತ್ಥಂ,** ಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ**। ಸಙ್ಕಾಸನಪಕಾಸನ-ವಿವರಣ-ವಿಭಜನ-ಉತ್ತಾನೀಕರಣ-ಪಞ್ಞತ್ತಿ-ಅತ್ಥಪದಸಮಾಯೋಗತೋ ಸಾತ್ಥಂ, ಅಕ್ಖರಪದ-ಬ್ಯಞ್ಜನಾಕಾರನಿರುತ್ತಿನಿದ್ದೇಸಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ಅತ್ಥಗಮ್ಭೀರತಾ-ಪಟಿವೇಧಗಮ್ಭೀರತಾಹಿ ಸಾತ್ಥಂ, ಧಮ್ಮಗಮ್ಭೀರತಾದೇಸನಾಗಮ್ಭೀರತಾಹಿ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ಅತ್ಥಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾವಿಸಯತೋ ಸಾತ್ಥಂ, ಧಮ್ಮನಿರುತ್ತಿಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾವಿಸಯತೋ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯತೋ ಪರಿಕ್ಖಕಜನಪ್ಪಸಾದಕನ್ತಿ ಸಾತ್ಥಂ, ಸದ್ಧೇಯ್ಯತೋ ಲೋಕಿಯಜನಪ್ಪಸಾದಕನ್ತಿ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ಗಮ್ಭೀರಾಧಿಪ್ಪಾಯತೋ ಸಾತ್ಥಂ, ಉತ್ತಾನಪದತೋ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ಉಪನೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ಸಕಲಪರಿಪುಣ್ಣಭಾವೇನ **ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ;** ಅಪನೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ನಿದ್ದೋಸಭಾವೇನ **ಪರಿಸುದ್ಧಂ;** ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇಹಿ ಸೇಟ್ಠೇಹಿ ಚರಿತಬ್ಬತೋ ತೇಸಞ್ಚ ಚರಿಯಭಾವತೋ **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ**। ತಸ್ಮಾ ''ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತೀ''ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಅಪಿಚ ಯಸ್ಮಾ ಸನಿದಾನಂ ಸಉಪ್ಪತ್ತಿಕಞ್ಚ ದೇಸೇನ್ತೋ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ದೇಸೇತಿ, ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಅನುರೂಪತೋ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಅವಿಪರೀತತಾಯ ಚ ಹೇತುದಾಹರಣಯುತ್ತತೋ ಚ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ, ಸೋತೂನಂ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭೇನ ನಿಗಮನೇನ ಚ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ದೇಸೇತಿ। ಏವಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಞ್ಚ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅಧಿಗಮಬ್ಯತ್ತಿತೋ ಸಾತ್ಥಂ, ಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಆಗಮಬ್ಯತ್ತಿತೋ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಸೀಲಾದಿಪಞ್ಚಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಯುತ್ತತೋ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ, ನಿರುಪಕ್ಕಿಲೇಸತೋ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ ಪವತ್ತಿತೋ ಲೋಕಾಮಿಸನಿರಪೇಕ್ಖತೋ ಚ ಪರಿಸುದ್ಧಂ, ಸೇಟ್ಠಟ್ಠೇನ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಾನಂ ಬುದ್ಧ-ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧ-ಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ ಚರಿಯತೋ ''ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ''ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಮಾಪಿ ''ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತೀ''ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸಾಧು ಖೋ ಪನಾತಿ ಸುನ್ದರಂ ಖೋ ಪನ ಅತ್ಥಾವಹಂ ಸುಖಾವಹನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತ**ನ್ತಿ ಯಥಾರೂಪೋ ಸೋ ಭವ ಗೋತಮೋ, ಏವರೂಪಾನಂ ಯಥಾಭುಚ್ಚಗುಣಾಧಿಗಮೇನ ಲೋಕೇ ಅರಹನ್ತೋತಿ ಲದ್ಧಸದ್ದಾನಂ

ಅರಹತಂ। **ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀತಿ** ಪಸಾದಸೋಮ್ಮಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲಿತ್ವಾ "ದಸ್ಸನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾಧು ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಕತ್ವಾ **ಅಥ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ।**

೨. **ಯೇನಾತಿ** ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ। ತಸ್ಮಾ ಯತ್ಥ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ । ಯೇನ ವಾ ಕಾರಣೇನ ಭಗವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ, ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಕೇನ ಚ ಕಾರಣೇನ ಭಗವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ? ನಾನಪ್ಪಕಾರಗುಣವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ, ಸಾದುಫಲೂಪಭೋಗಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ದಿಜಗಣೇಹಿ ನಿಚ್ಚಫಲಿತಮಹಾರುಕ್ಖೋ ವಿಯ। ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಚ ಗತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾತಿ** ಉಪಸಙ್ಕಮನಪರಿಯೋಸಾನದೀಪನಂ। ಅಥ ವಾ ಏವಂ ಗತೋ ತತೋ ಆಸನ್ನತರಂ ಠಾನಂ ಭಗವತೋ ಸಮೀಪಸಙ್ಖಾತಂ ಗನ್ತ್ವಾತಿಪಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದೀತಿ ಯಥಾ ಖಮನೀಯಾದೀನಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಭಗವಾ ತೇನ, ಏವಂ ಸೋಪಿ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಪ್ಪವತ್ತಮೋದೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೀತೋದಕಂ ವಿಯ ಉಣ್ಹೋದಕೇನ ಸಮ್ಮೋದಿತಂ ಏಕೀಭಾವಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಯಾಯ ಚ "ಕಚ್ಚಿ, ಭೋ, ಗೋತಮ, ಖಮನೀಯಂ; ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ, ಚ ಸಾವಕಾನಞ್ಚ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿಆದಿಕಾಯ ಕಥಾಯ ಸಮ್ಮೋದಿ, ತಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಸಙ್ಖಾತಂ ಸಮ್ಮೋದಂ ಜನನತೋ ಸಮ್ಮೋದಿತುಂ ಯುತ್ತಭಾವತೋ ಚ **ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ।** ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಮಧುರತಾಯ ಸುಚಿರಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ ಸಾರೇತುಂ ನಿರನ್ತರಂ ಪವತ್ತೇತುಂ ಅರಹರೂಪತೋ ಸರಿತಬ್ಬಭಾವತೋ ಚ **ಸಾರಣೀಯಂ,** ಸುಯ್ಯಮಾನಸುಖತೋ ವಾ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ, ಅನುಸ್ಸರಿಯಮಾನಸುಖತೋ ಸಾರಣೀಯಂ। ತಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಪರಿಸುದ್ಧತಾಯ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ, ಅತ್ಥಪರಿಸುದ್ಧತಾಯ ಸಾರಣೀಯನ್ತಿ। ಏವಂ ಅನೇಕೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಸಾರಣೀಯಂ ಕಥಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಯೇನತ್ಥೇನ ಆಗತೋ ತಂ ಪುಚ್ಛಿತುಕಾಮೋ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ಏಕಮನ್ತನ್ತಿ ಭಾವನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ "ವಿಸಮಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೭೦) ವಿಯ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ತಥಾ ನಿಸೀದೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ವಾ ಏತಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ನಿಸೀದೀತಿ** ಉಪಾವಿಸಿ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಹಿ ಪುರಿಸಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಸನಕುಸಲತಾಯ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದನ್ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ಕಥಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪನ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತೀತಿ? ಛ ನಿಸಜ್ಜದೋಸೇ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅತಿದೂರಂ, ಅಚ್ಚಾಸನ್ನಂ, ಉಪರಿವಾತಂ, ಉನ್ನತಪ್ಪದೇಸಂ, ಅತಿಸಮ್ಮುಖಂ, ಅತಿಪಚ್ಛಾತಿ। ಅತಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹಿ ಸಚೇ ಕಥೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದೇನ ಕಥೇತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ಅಚ್ಚಾಸನ್ನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸಙ್ಘಟ್ಟನಂ ಕರೋತಿ। ಉಪರಿವಾತೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸರೀರಗನ್ಧೇನ ಬಾಧತಿ। ಉನ್ನತಪ್ಪದೇಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಗಾರವಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಅತಿಸಮ್ಮುಖಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸಚೇ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಚಕ್ಖುನಾ ಚಕ್ಖುಂ ಆಹಚ್ಚ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ಅತಿಪಚ್ಛಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸಚೇ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ ಹೋತಿ ಗೀವಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಯಮ್ಪಿ ಏತೇ ಛ ನಿಸಜ್ಜದೋಸೇ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದೀ"ತಿ।

ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚಾತಿ ಏತನ್ತಿ ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದಕಾರೋ** ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ। **ಅವೋಚಾತಿ** ಅಭಾಸಿ। **ಸುತಂ ಮೇತನ್ತಿ** ಸುತಂ ಮೇ ಏತಂ, ಏತಂ ಮಯಾ ಸುತನ್ತಿ ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಭೋ ಗೋತಮಾತಿ** ಭಗವನ್ತಂ ಗೋತ್ತೇನ ಆಲಪತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಂ ತೇನ ಸುತಂ - ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋತಿ** ಏವಮಾದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ - **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತಿ** ಜಾತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ। **ಜಿಣ್ಣೇತಿ** ಜಜ್ಜರೀಭೂತೇ ಜರಾಯ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಾದಿಭಾವಂ ಆಪಾದಿತೇ। **ವುಡ್ಢೇತಿ**

ಅಜ್ಜಪಚ್ಚಜ್ಞಾನಂ ವುಡ್ಢಿಮರಿಯಾದಪ್ಪತ್ತೇ। **ಮಹಲ್ಲಕೇತಿ** ಜಾತಿಮಹಲ್ಲಕತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೇ, ಚಿರಕಾಲಪ್ಪಸುತೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅದ್ಧಗತೇತಿ** ಅದ್ಧಾನಂ ಗತೇ , ದ್ವೇ ತಯೋ ರಾಜಪರಿವಟ್ಟೇ ಅತೀತೇತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವಯೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇತಿ** ಪಚ್ಛಿಮವಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಪಚ್ಛಿಮವಯೋ ನಾಮ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮೋ ತತಿಯಭಾಗೋ।

ಅಪಿಚ - **ಜಿಣ್ಣೇತಿ** ಪೋರಾಣೇ, ಚಿರಕಾಲಪ್ಪವತ್ತಕುಲನ್ವಯೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ವುಡ್ಢೇತಿ** ಸೀಲಾಚಾರಾದಿಗುಣವುಡ್ಢಿಯುತ್ತೇ। **ಮಹಲ್ಲಕೇತಿ** ವಿಭವಮಹತ್ತತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೇ ಮಹದ್ಧನೇ ಮಹಾಭೋಗೇ। **ಅದ್ಧಗತೇತಿ** ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವತಚರಿಯಾದಿಮರಿಯಾದಂ ಅವೀತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಚರಮಾನೇ। **ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೇತಿ** ಜಾತಿವುಡ್ಢಭಾವಂ ಅನ್ತಿಮವಯಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇದಾನಿ **ಅಭಿವಾದೇತೀತಿ** ಏವಮಾದೀನಿ **"ನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ"**ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತನಕಾರೇನ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಏವಮತ್ಥತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ - "ನ ವನ್ದತಿ ವಾ, ನಾಸನಾ ವುಟ್ಠಹತಿ ವಾ, ನಾಪಿ 'ಇಧ ಭೋನ್ತೋ ನಿಸೀದನ್ತೂ'ತಿ ಏವಂ ಆಸನೇನ ವಾ ಉಪನಿಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಹಿ ವಾ ಸದ್ದೋ ವಿಭಾವನೇ ನಾಮ ಅತ್ಥೇ, "ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। ಏವಂ ವತ್ವಾ ಅಥ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿವಾದನಾದೀನಿ ಅಕರೋನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಹ - **"ತಯಿದಂ ಭೋ ಗೋತಮ ತಥೇವಾ"**ತಿ। ಯಂ ತಂ ಮಯಾ ಸುತಂ - ತಂ ತಥೇವ, ತಂ ಸವನಞ್ಚ ಮೇ ದಸ್ಸನಞ್ಚ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ, ಅತ್ಥತೋ ಏಕೀಭಾವಂ ಗಚ್ಛತಿ। "ನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ...ಪೇ॰... ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇತೀ"ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನಾ ಸುತಂ ದಿಟ್ಠೇನ ನಿಗಮೇತ್ವಾ ನಿನ್ದನ್ತೋ ಆಹ - **"ತಯಿದಂ ಭೋ ಗೋತಮ ನ ಸಮ್ಪನ್ನಮೇವಾ"**ತಿ ತಂ ಅಭಿವಾದನಾದೀನಂ ಅಕರಣಂ ನ ಯುತ್ತಮೇವ।

ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸನಪರವಮ್ಭನದೋಸಂ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಕರುಣಾಸೀತಲಹದಯೇನ ತಂ ಅಞ್ಞಾಣಂ ವಿಧಮಿತ್ವಾ ಯುತ್ತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ ಆಹ - **"ನಾಹಂ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ...ಪೇ॰... ಮುದ್ಧಾಪಿ ತಸ್ಸ ವಿಪತೇಯ್ಯಾ"**ತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - "ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಪ್ಪಟಿಹತೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋಪಿ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏತಸ್ಮಿಂ ಸದೇವಕಾದಿಭೇದೇ ಲೋಕೇ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯಮಹಂ ಅಭಿವಾದೇಯ್ಯಂ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಂ। ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ವಾ ಏತಂ, ಸ್ವಾಹಂ ಅಜ್ಜ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏವರೂಪಂ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಾರಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಅಪಿಚ ಖೋ ಯದಾಪಾಹಂ ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋವ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋ ಸತ್ತಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಕಲಂ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಓಲೋಕೇಸಿಂ; ತದಾಪಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಸದೇವಕಾದಿಭೇದೇ ಲೋಕೇ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯಮಹಂ ಅಭಿವಾದೇಯ್ಯಂ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ ಸೋಳಸಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾಯುಕೋ ಖೀಣಾಸವಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಲೋಕೇ ಮಹಾಪುರಿಸೋ, ತ್ವಂ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಜೇಟ್ಠೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ, ನತ್ಥಿ ತಯಾ ಉತ್ತರಿತರೋ"ತಿ ಸಞ್ಜಾತಸೋಮನಸ್ಸೋ ಪತಿನಾಮೇಸಿ; ತದಾಪಿ ಚಾಹಂ ಅತ್ತನಾ ಉತ್ತರಿತರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಆಸಭಿಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸಿಂ - "ಅಗ್ಗೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಜೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಸೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಏವಂ ಸಮ್ಪತಿಜಾತಸ್ಸಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಅಭಿವಾದನಾದಿರಹೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನತ್ಥಿ, ಸ್ವಾಹಂ ಇದಾನಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಕಂ ಅಭಿವಾದೇಯ್ಯಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಂ। ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಾ ತಥಾಗತೇ ಏವರೂಪಂ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪತ್ಥಯಿತ್ಥ। ಯಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತೋ ಅಭಿವಾದೇಯ್ಯ ವಾ...ಪೇ॰... ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯ, ಮುದ್ಧಾಪಿ ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ರತ್ತಿಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪರಿಪಾಕಸಿಥಿಲಬನ್ಧನಂ ವಣ್ಟಾ ಪವುತ್ತತಾಲಫಲಮಿವ ಗೀವತೋ ಪಚ್ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಹಸಾವ ಭೂಮಿಯಂ ವಿಪತೇಯ್ಯಾತಿ।

೩. ಏವಂ ವುತ್ತೇಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞತಾಯ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಲೋಕೇ ಜೇಟ್ಠಭಾವಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ಕೇವಲಂ ತಂ ವಚನಂ ಅಸಹಮಾನೋ ಆಹ - **"ಅರಸರೂಪೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ"**ತಿ। ಅಯಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಂ ಲೋಕೇ ಅಭಿವಾದನಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಂ "ಸಾಮಗ್ಗಿರಸೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ನತ್ಥಿ , ತಸ್ಮಾ ಅರಸರೂಪೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ಅರಸಜಾತಿಕೋ ಅರಸಸಭಾವೋತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಚಿತ್ತಮುದುಭಾವಜನನತ್ಥಂ

ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕಭಾವಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞಥಾ ತಸ್ಸ ವಚನಸ್ಸತ್ಥಂ ಅತ್ತನಿ ಸನ್ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಅತ್ಥಿ ಖ್ವೇಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪರಿಯಾಯೋ**”ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಪರಿಯಾಯೋ**ತಿ ಕಾರಣಂ; ಅಯಞ್ಹಿ ಪರಿಯಾಯಸದ್ದೋ ದೇಸನಾ-ವಾರ-ಕಾರಣೇಸು ವತ್ತತಿ। “ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಪರಿಯಾಯೋತ್ವೇವ ನಂ ಧಾರೇಹೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೦೫) ಹಿ ಏಸ ದೇಸನಾಯಂ ವತ್ತತಿ। “ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಜ್ಜ ಪರಿಯಾಯೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತು”ನ್ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೯೮) ವಾರೇ। “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಚಿಕ್ಖತು, ಯಥಾಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯಾ”ತಿಆದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೧೬೫) ಕಾರಣೇ। ಸ್ವಾಯಮಿಧ ಕಾರಣೇ ವತ್ತತಿ । ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ - ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತಂ ಕಾರಣಂ; ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಮಂ “ಅರಸರೂಪೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ ವದಮಾನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮ್ಮಾ ವದೇಯ್ಯ, ಅವಿತಥವಾದೀತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಕತಮೋ ಪನ ಸೋತಿ? ಯೇ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೂಪರಸಾ…ಪೇ॰… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬರಸಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾತಿ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಯೇ ತೇ ಜಾತಿವಸೇನ ವಾ ಉಪಪತ್ತಿವಸೇನ ವಾ ಸೇಟ್ಠಸಮ್ಮತಾನಮ್ಪಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದೀನಿ ಅಸ್ಸಾದೇನ್ತಾನಂ ಅಭಿನನ್ದನ್ತಾನಂ ರಜ್ಜನ್ತಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಕಾಮಸುಖಸ್ಸಾದಸಙ್ಖಾತಾ ರೂಪರಸಸದ್ದಗನ್ಧರಸಫೋಟ್ಠಬ್ಬರಸಾ, ಯೇ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಗೀವಾಯ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಿಯ ಆವಿಞ್ಛನ್ತಿ, ವತ್ಥಾರಮ್ಮಣಾದಿಸಾಮಗ್ಗಿಯಞ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಸಾಮಗ್ಗಿರಸಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾತಿ। ಮಯ್ಹಂ ಪಹೀನಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇಪಿ ಮಮಾಕಾರೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಅನುಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ದೇಸನಾವಿಲಾಸೋ ವಾ ಏಸ ಭಗವತೋ।

ತತ್ಥ **ಪಹೀನಾ**ತಿ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನತೋ ವಿಗತಾ ಜಹಿತಾ ವಾ। ಏತಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ಕರಣೇ ಸಾಮಿವಚನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅರಿಯಮಗ್ಗಸತ್ಥೇನ ಉಚ್ಛಿನ್ನಂ ತಣ್ಹಾವಿಜ್ಜಾಮಯಂ ಮೂಲಮೇತೇಸನ್ತಿ **ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ**। ತಾಲವತ್ಥು ವಿಯ ನೇಸಂ ವತ್ಥು ಕತನ್ತಿ **ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ**। ಯಥಾ ಹಿ ತಾಲರುಕ್ಖಂ ಸಮೂಲಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ವತ್ಥುಮತ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಕತೇ ನ ಪುನ ತಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ; ಏವಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸತ್ಥೇನ ಸಮೂಲೇ ರೂಪಾದಿರಸೇ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪುಬ್ಬೇ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಭಾವೇನ ವತ್ಥುಮತ್ತೇ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನೇ ಕತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ “ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಅವಿರೂಳ್ಹಿಧಮ್ಮತ್ತಾ ವಾ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನತಾಲೋ ವಿಯ ಕತಾತಿ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಏವಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯಥಾ ನೇಸಂ ಪಚ್ಛಾಭಾವೋ ನ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಕತಾ ಹೋನ್ತಿ; ತಸ್ಮಾ ಆಹ - “**ಅನಭಾವಂಕತಾ**”ತಿ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಪದಚ್ಛೇದೋ - ಅನುಅಭಾವಂ ಕತಾ **ಅನಭಾವಂಕತಾ**ತಿ। “ಅನಭಾವಂ ಗತಾ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತಸ್ಸ ಅನುಅಭಾವಂ ಗತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಪದಚ್ಛೇದೋ ಅನುಅಭಾವಂ ಗತಾ ಅನಭಾವಂ ಗತಾತಿ, ಯಥಾ ಅನುಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅನಚ್ಛರಿಯಾತಿ। **ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಅನಾಗತೇ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಭಾವಾ। ಯೇ ಹಿ ಅಭಾವಂ ಗತಾ, ತೇ ಪುನ ಕಥಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ? ತೇನಾಹ - “ಅನಭಾವಂ ಗತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

ಅಯಂ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪರಿಯಾಯೋತಿ ಇದಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಾರಣಂ ಯೇನ ಮಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ “ಅರಸರೂಪೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ”ತಿ। **ನೋ ಚ ಖೋ ಯಂ ತ್ವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದೇಸೀ**ತಿ ಯಞ್ಚ ಖೋ ತ್ವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದೇಸಿ, ಸೋ ಪರಿಯಾಯೋ ನ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ? ನನು ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವುತ್ತೋ ಸಾಮಗ್ಗಿರಸೋ ತಸ್ಸ ಅತ್ತನಿ ವಿಜ್ಜಮಾನತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಹೋತೀತಿ। ವುಚ್ಚತೇ, ನ ಹೋತಿ। ಯೋ ಹಿ ತಂ ಸಾಮಗ್ಗಿರಸಂ ಕಾತುಂ ಭಬ್ಬೋ ಹುತ್ವಾ ನ ಕರೋತಿ, ಸೋ ತದಭಾವೇನ ಅರಸರೂಪೋತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಭಗವಾ ಪನ ಅಭಬ್ಬೋವ ಏತಂ ಕಾತುಂ, ತೇನಸ್ಸ ಕರಣೇ ಅಭಬ್ಬತಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಆಹ - “ನೋ ಚ ಖೋ ಯಂ ತ್ವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದೇಸೀ”ತಿ। ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ತ್ವಂ ಮಂ “ಅರಸರೂಪೋ”ತಿ ವದೇಸಿ, ಸೋ ಅಮ್ಹೇಸು ನೇವ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ।

೪. ಏವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ ಅರಸರೂಪತಂ ಆರೋಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅಥಾಪರಂ **ನಿಬ್ಭೋಗೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಸಬ್ಬಪರಿಯಾಯೇಸು ಚೇತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯೋಜನಕ್ಕಮಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಮತ್ತಂ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಮೇವ ವಯೋವುಡ್ಢಾನಂ ಅಭಿವಾದನಕಮ್ಮಾದಿಂ ಲೋಕೇ ಸಾಮಗ್ಗಿಪರಿಭೋಗೋತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತದಭಾವೇನ ಭಗವನ್ತಂ **ನಿಬ್ಭೋಗೋ**ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ಪನ ಯ್ವಾಯಂ ರೂಪಾದೀಸು ಸತ್ತಾನಂ ಛನ್ದರಾಗಪರಿಭೋಗೋ ತದಭಾವಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಂ ಅನುಜಾನಾತಿ।

೫. ಪುನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯಂ ಲೋಕೇ ವಯೋವುಡ್ಢಾನಂ ಅಭಿವಾದನಾದಿಕುಲಸಮುದಾಚಾರಕಮ್ಮಂ ಲೋಕಿಯಾ ಕರೋನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಅಕಿರಿಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ **ಅಕಿರಿಯವಾದೋ**ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ಪನ, ಯಸ್ಮಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀನಂ ಅಕಿರಿಯಂ ವದತಿ ತಸ್ಮಾ, ತಂ ಅಕಿರಿಯವಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಂ ಅನುಜಾನಾತಿ। ತತ್ಥ ಚ **ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತ**ನ್ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತ-ಅದಿನ್ನಾದಾನ-ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಚೇತನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ವಚೀದುಚ್ಚರಿತ**ನ್ತಿ ಮುಸಾವಾದ-ಪಿಸುಣವಾಚಾ-ಫರುಸವಾಚಾ-ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಚೇತನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಮನೋದುಚ್ಚರಿತ**ನ್ತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾಬ್ಯಾಪಾದಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಠಪೇತ್ವಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ, ಅವಸೇಸಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ **"ಅನೇಕವಿಹಿತಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ"**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೬. ಪುನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಮೇವ ಅಭಿವಾದನಾದಿಕಮ್ಮಂ ಭಗವತಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಇಮಂ "ಆಗಮ್ಮ ಅಯಂ ಲೋಕತನ್ತಿ ಲೋಕಪವೇಣೀ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ **ಉಚ್ಛೇದವಾದೋ**ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಸು ಲೋಭಸಹಗತಚಿತ್ತೇಸು ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಿಕರಾಗಸ್ಸ ದ್ವೀಸು ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಕದೋಸಸ್ಸ ಚ ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಉಚ್ಛೇದಂ ವದತಿ। ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಪನ ನಿರವಸೇಸಸ್ಸ ಮೋಹಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಉಚ್ಛೇದಂ ವದತಿ। ಠಪೇತ್ವಾ ತೇ ತಯೋ, ಅವಸೇಸಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಯಥಾನುರೂಪಂ ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಉಚ್ಛೇದಂ ವದತಿ; ತಸ್ಮಾ ತಂ ಉಚ್ಛೇದವಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಂ ಅನುಜಾನಾತಿ।

೭. ಪುನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ಮಞ್ಞೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇದಂ ವಯೋವುಡ್ಢಾನಂ ಅಭಿವಾದನಾದಿಕುಲಸಮುದಾಚಾರಕಮ್ಮಂ, ತೇನ ತಂ ನ ಕರೋತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ **ಜೇಗುಚ್ಛೀ**ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀಹಿ; ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ ? ಯಞ್ಚ ತಿವಿಧಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ಯಞ್ಚ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಯಞ್ಚ ತಿವಿಧಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ, ಯಾ ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ತಾನಿ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ಅವಸೇಸಾನಂ ಲಾಮಕಟ್ಠೇನ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕೋಸಲ್ಲಸಮ್ಭೂತಟ್ಠೇನ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಸಮಾಪಜ್ಜನಾ ಸಮಙ್ಗಿಭಾವೋ, ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಗೂಥಂ ವಿಯ ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಯೋ ಪುರಿಸೋ ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ಹಿರೀಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಜೇಗುಚ್ಛಿತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಂ ಅನುಜಾನಾತಿ। ತತ್ಥ **"ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನಾ"**ತಿ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೮. ಪುನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಮೇವ ಅಭಿವಾದನಾದಿಕಮ್ಮಂ ಭಗವತಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಅಯಂ ಇಮಂ ಲೋಕಜೇಟ್ಠಕಕಮ್ಮಂ ವಿನೇತಿ ವಿನಾಸೇತಿ, ಅಥ ವಾ ಯಸ್ಮಾ ಏತಂ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತಿ ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ವಿನೇತಬ್ಬೋ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ **ವೇನಯಿಕೋ**ತಿ ಆಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಪದತ್ಥೋ - ವಿನಯತೀತಿ ವಿನಯೋ, ವಿನಾಸೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವಿನಯೋ ಏವ **ವೇನಯಿಕೋ,** ವಿನಯಂ ವಾ ಅರಹತೀತಿ **ವೇನಯಿಕೋ,** ನಿಗ್ಗಹಂ ಅರಹತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಭಗವಾ ಪನ, ಯಸ್ಮಾ ರಾಗಾದೀನಂ ವಿನಯಾಯ ವೂಪಸಮಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ವೇನಯಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಮೇವ ಚೇತ್ಥ ಪದತ್ಥೋ - ವಿನಯಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀತಿ ವೇನಯಿಕೋ। ವಿಚಿತ್ರಾ ಹಿ ತದ್ಧಿತವುತ್ತಿ! ಸ್ವಾಯಂ ತಂ ವೇನಯಿಕಭಾವಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಂ ಅನುಜಾನಾತಿ।

೯. ಪುನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯಸ್ಮಾ ಅಭಿವಾದನಾದೀನಿ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತಾ ವಯೋವುಡ್ಢೇ ತೋಸೇನ್ತಿ ಹಾಸೇನ್ತಿ, ಅಕರೋನ್ತಾ ಪನ ತಾಪೇನ್ತಿ ವಿಹೇಸೇನ್ತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ ನೇಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ಭಗವಾ ಚ ತಾನಿ ನ ಕರೋತಿ; ತಸ್ಮಾ "ಅಯಂ ವಯೋವುಡ್ಢೇ ತಪತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾಚಾರವಿರಹಿತತ್ತಾ ವಾ "ಕಪಣಪುರಿಸೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ **ತಪಸ್ಸೀ**ತಿ ಆಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಪದತ್ಥೋ - ತಪತೀತಿ ತಪೋ, ರೋಸೇತಿ ವಿಹೇಸೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಾಕರಣಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। ತಪೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ತಪಸ್ಸೀ**। ದುತಿಯೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಅವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಲೋಕೇ ಕಪಣಪುರಿಸೋ "ತಪಸ್ಸೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಭಗವಾ ಪನ ಯೇ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಲೋಕಂ ತಪನತೋ ತಪನೀಯಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಯಸ್ಮಾ ತಪಸ್ಸೀತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತೋ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ತಪಸ್ಸಿತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಂ ಅನುಜಾನಾತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಪದತ್ಥೋ - ತಪನ್ತೀತಿ ತಪಾ, ಅಕುಸಲಧಮ್ಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ - "ಇಧ ತಪ್ಪತಿ ಪೇಚ್ಚ ತಪ್ಪತೀ"ತಿ। ತಥಾ ತೇ ತಪೇ ಅಸ್ಸಿ ನಿರಸ್ಸಿ ಪಹಾಸಿ ವಿದ್ಧಂಸೇಸೀತಿ ತಪಸ್ಸೀ।

೧೦. ಪುನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಅಭಿವಾದನಾದಿಕಮ್ಮಂ ದೇವಲೋಕಗಬ್ಭಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ದೇವಲೋಕಪಟಿಸನ್ಧಿಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಭಗವತಿ ಚಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ **ಅಪಗಬ್ಭೋ**ತಿ ಆಹ। ಕೋಧವಸೇನ ವಾ ಭಗವತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣೇ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋಪಿ ಏವಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಪದತ್ಥೋ - ಗಬ್ಭತೋ ಅಪಗತೋತಿ **ಅಪಗಬ್ಭೋ,** ಅಭಬ್ಬೋ ದೇವಲೋಕೂಪಪತ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಿತುನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಹೀನೋ ವಾ ಗಬ್ಭೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಅಪಗಬ್ಭೋ, ದೇವಲೋಕಗಬ್ಭಪರಿಬಾಹಿರತ್ತಾ ಆಯತಿಂ ಹೀನಗಬ್ಭಪಟಿಲಾಭಭಾಗೀತಿ, ಹೀನೋ ವಾಸ್ಸ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಗಬ್ಭವಾಸೋ ಅಹೋಸೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಭಗವತೋ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಆಯತಿಂ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಾ ಅಪಗತಾ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ತಂ ಅಪಗಬ್ಭತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಂ ಅನುಜಾನಾತಿ। ತತ್ರ ಚ **ಯಸ್ಸ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಆಯತಿಂ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಾ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಹೀನಾ**ತಿ ಏತೇಸಂ ಪದಾನಂ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನಾಗತೇ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಾ, ಪುನಬ್ಭವೇ ಚ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಅನುತ್ತರೇನ ಮಗ್ಗೇನ ವಿಹತಕಾರಣತ್ತಾ ಪಹೀನಾತಿ। ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಜಲಾಬುಜಯೋನಿ ಗಹಿತಾ। ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಗ್ಗಹಣೇನ ಇತರಾ ತಿಸ್ಸೋಪಿ।

ಅಪಿಚ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾ **ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಾ,** ಪುನಬ್ಭವೋ ಏವ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ **ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೀ**ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಯಥಾ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತೀತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ನ ವಿಞ್ಞಾಣತೋ ಅಞ್ಞಾ ಠಿತಿ ಅತ್ಥಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ನ ಗಬ್ಭತೋ ಅಞ್ಞಾ ಸೇಯ್ಯಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಚ ನಾಮ ಯಸ್ಮಾ ಪುನಬ್ಭವಭೂತಾಪಿ ಅಪುನಬ್ಭವಭೂತಾಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಇಧ ಚ ಪುನಬ್ಭವಭೂತಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ - "ಪುನಬ್ಭವೋ ಏವ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೀ"ತಿ।

೧೧. ಏವಂ ಆಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅರಸರೂಪತಾದೀಹಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹಿ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಮ್ಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಸ್ಸರೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಸೀತಲೇನೇವ ಚಕ್ಖುನಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಯಂ ಧಮ್ಮಧಾತುಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ದೇಸನಾವಿಲಾಸಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತುಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಸಮಬ್ಭುಗ್ಗತೋ ಪುಣ್ಣಚನ್ದೋ ವಿಯ ಸರದಕಾಲೇ ಸೂರಿಯೋ ವಿಯ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಹದಯನ್ಧಕಾರಂ ವಿಧಮನ್ತೋ ತಾನಿಯೇವ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂನಿ ತೇನ ತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಅಞ್ಞಥಾ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ, ಪುನಪಿ ಅತ್ತನೋ ಕರುಣಾವಿಪ್ಫಾರಂ ಅಟ್ಠಹಿ ಲೋಕಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಕಮ್ಪಿಯಭಾವೇನ ಪಟಿಲದ್ಧಂ, ತಾದಿಗುಣಲಕ್ಖಣಂ ಪಥವೀಸಮಚಿತ್ತತಂ ಅಕುಪ್ಪಧಮ್ಮತಞ್ಚ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ "ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕೇವಲಂ ಪಲಿತಸಿರಖಣ್ಡದನ್ತವಲಿತ್ತಚತಾದೀಹಿ ಅತ್ತನೋ ವುಡ್ಢಭಾವಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಜಾನಾತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಜಾತಿಯಾ ಅನುಗತಂ ಜರಾಯ ಅನುಸಟಂ ಬ್ಯಾಧಿನಾ ಅಭಿಭೂತಂ ಮರಣೇನ ಅಬ್ಭಾಹತಂ ವಟ್ಟಖಾಣುಭೂತಂ ಅಜ್ಜ ಮರಿತ್ವಾ ಪುನ ಸ್ವೇವ ಉತ್ತಾನಸಯನದಾರಕಭಾವಗಮನೀಯಂ। ಮಹನ್ತೇನ ಖೋ ಪನ ಉಸ್ಸಾಹೇನ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೋ, ತದಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಸಾತ್ಥಕಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಅತ್ತನೋ ಅಪ್ಪಟಿಸಮಂ ಪುರೇಜಾತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ವಡ್ಢೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಸೇಯ್ಯಥಾತಿ** ಓಪಮ್ಮತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ; **ಪೀತಿ** ಸಮ್ಭಾವನತ್ಥೇ; ಉಭಯೇನಾಪಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ದ್ವಾದಸ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರತೋ ಊನಾಧಿಕಾನಿಪಿ ಅಣ್ಡಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ವಚನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಯ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಲೋಕೇ ಸಿಲಿಟ್ಠವಚನಂ ಹೋತಿ। **ತಾನಸ್ಸೂತಿ** ತಾನಿ ಅಸ್ಸು, ಭವೇಯ್ಯುನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನೀತಿ** ತಾಯ ಜನೇತ್ತಿಯಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಪಕ್ಖೇ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಉಪರಿ ಸಯನ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ। **ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನೀತಿ** ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉತುಂ ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತಿಯಾ ಸುಟ್ಠು ಸಮನ್ತತೋ ಸೇದಿತಾನಿ, ಉಸ್ಮೀಕತಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನೀತಿ** ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸುಟ್ಠು ಸಮನ್ತತೋ ಭಾವಿತಾನಿ, ಕುಕ್ಕುಟಗನ್ಧಂ ಗಾಹಾಪಿತಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ತಾಯ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಏವಂ ತೀಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ತಾನಿ ಅಣ್ಡಾನಿ ಪರಿಪಾಲಿಯಮಾನಾನಿ ನ ಪೂತೀನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಯೋಪಿ ನೇಸಂ ಅಲ್ಲಸಿನೇಹೋ ಸೋ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕಪಾಲಂ ತನುಕಂ ಹೋತಿ, ಪಾದನಖಸಿಖಾ ಚ ಮುಖತುಣ್ಡಕಞ್ಚ ಖರಂ ಹೋತಿ, ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪರಿಪಾಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಕಪಾಲಸ್ಸ ತನುಕತ್ತಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಆಲೋಕೋ ಅನ್ತೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಅಥ ತೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ "ಚಿರಂ ವತ ಮಯಂ ಸಙ್ಕುಟಿತಹತ್ಥಪಾದಾ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಸಯಿಮ್ಹ, ಅಯಞ್ಚ ಬಹಿ ಆಲೋಕೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ಏತ್ಥ ದಾನಿ ನೋ ಸುಖವಿಹಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ಕಪಾಲಂ ಪಾದೇನ ಪಹರನ್ತಿ, ಗೀವಂ ಪಸಾರೇನ್ತಿ। ತತೋ ತಂ ಕಪಾಲಂ ದ್ವೇಧಾ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಕ್ಖೇ ವಿಧುನನ್ತಾ ತಙ್ಖಣಾನುರೂಪಂ ವಿರವನ್ತಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ। ಏವಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾನಞ್ಚ ನೇಸಂ ಯೋ ಪಠಮತರಂ ನಿಕ್ಖಮತಿ ಸೋ 'ಜೇಟ್ಠೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ತಾಯ ಉಪಮಾಯ ಅತ್ತನೋ ಜೇಟ್ಠಕಭಾವಂ ಸಾಧೇತುಕಾಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪುಚ್ಛಿ - **"ಯೋ ನು ಖೋ ತೇಸಂ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಾನಂ...ಪೇ॰... ಕಿನ್ತಿ ಸ್ವಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ"**ತಿ। ತತ್ಥ **ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಾನ**ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾನಂ। **ಕಿನ್ತಿ ಸ್ವಸ್ಸ ವಚನೀಯೋತಿ** ಸೋ ಕಿನ್ತಿ ವಚನೀಯೋ ಅಸ್ಸ, ಕಿನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಭವೇಯ್ಯ ಜೇಟ್ಠೋ ವಾ ಕನಿಟ್ಠೋ ವಾತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಹ - **"ಜೇಟ್ಠೋತಿಸ್ಸ ಭೋ ಗೋತಮ ವಚನೀಯೋ"**ತಿ। ಭೋ, ಗೋತಮ, ಸೋ **ಜೇಟ್ಠೋ** ಇತಿ ಅಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಚೇ? ಸೋ ಹಿ ನೇಸಂ ಜೇಟ್ಠೋ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ನೇಸಂ ವುಡ್ಢತರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಓಪಮ್ಮಂ ಸಮ್ಪಟಿಪಾದೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"**ತಿಆದಿ। ಯಥಾ ಸೋ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕೋ ಜೇಟ್ಠೋತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಂ ಅಹಮ್ಪಿ ಅವಿಜ್ಜಾಗತಾಯ ಪಜಾಯ। ಅವಿಜ್ಜಾಗತಾಯಾತಿ **ಅವಿಜ್ಜಾ** ವುಚ್ಚತಿ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ತತ್ಥ ಗತಾಯ। **ಪಜಾಯಾತಿ** ಸತ್ತಾಧಿವಚನಮೇತಂ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪವಿಟ್ಠೇಸು ಸತ್ತೇಸೂತಿ ಏವಂ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಅಣ್ಡಭೂತಾಯಾತಿ** ಅಣ್ಡೇ ಭೂತಾಯ ಜಾತಾಯ ಸಞ್ಜಾತಾಯ। ಯಥಾ ಹಿ ಅಣ್ಡೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಅಣ್ಡಭೂತಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ; ಏವಮಯಂ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಜಾ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ತಾ ಅಣ್ಡಭೂತಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪರಿಯೋನದ್ಧಾಯಾತಿ** ತೇನ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸೇನ ಸಮನ್ತತೋ ಓನದ್ಧಾಯ ಬದ್ಧಾಯ ವೇಠಿತಾಯ । **ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾತಿ** ತಂ ಅವಿಜ್ಜಾಮಯಂ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ । **ಏಕೋವ ಲೋಕೇತಿ** ಸಕಲೇಪಿ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೇ ಅಹಮೇವ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ। **ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ** ಅನುತ್ತರನ್ತಿ ಉತ್ತರವಿರಹಿತಂ ಸಬ್ಬಸೇಟ್ಠಂ। **ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಞ್ಚ ಬೋಧಿಂ; ಅಥ ವಾ ಪಸತ್ಥಂ ಸುನ್ದರಞ್ಚ ಬೋಧಿಂ; ಬೋಧೀತಿ ರುಕ್ಖೋಪಿ ಮಗ್ಗೋಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಾನಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। "ಬೋಧಿರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧; ಉದಾ॰ ೧) ಚ "ಅನ್ತರಾ ಚ ಗಯಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಬೋಧಿ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೧; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮೫) ಚ ಆಗತಟ್ಠಾನೇಸು ಹಿ ರುಕ್ಖೋ ಬೋಧೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। "ಬೋಧಿ ವುಚ್ಚತಿ ಚತೂಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಞಾಣ"ನ್ತಿ (ಚೂಳನಿ॰ ಖಗ್ಗವಿಸಾಣಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸ ೧೨೧) ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಮಗ್ಗೋ। "ಪಪ್ಪೋತಿ ಬೋಧಿಂ ವರಭೂರಿಮೇಧಸೋ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೨೧೭) ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ। "ಪತ್ವಾನ ಬೋಧಿಂ ಅಮತಂ ಅಸಙ್ಖತ"ನ್ತಿ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಇಧ ಪನ ಭಗವತೋ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞಾಣಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೋ ಅನುತ್ತರಾ ಬೋಧಿ ಹೋತಿ, ನ ಹೋತೀತಿ? ನ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಸಬ್ಬಗುಣದಾಯಕತ್ತಾ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೋ ಅರಹತ್ತಫಲಮೇವ ದೇತಿ, ಕಸ್ಸಚಿ

ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ, ಕಸ್ಸಚಿ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ, ಕಸ್ಸಚಿ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ, ಕಸ್ಸಚಿ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣಂ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಮೇವ ದೇತಿ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಪನ ಸಬ್ಬಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದೇತಿ, ಅಭಿಸೇಕೋ ವಿಯ ರಞ್ಞೋ ಸಬ್ಬಲೋಕಿಸ್ಸರಿಯಭಾವಂ। ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ಅನುತ್ತರಾ ಬೋಧಿ ನ ಹೋತೀತಿ। **ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ**ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಂ; ಪತ್ತೋಮ್ಹಿ ಅಧಿಗತೋಮ್ಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಯದೇತಂ ಭಗವತಾ "**ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**"ತಿ ಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತಂ ಓಪಮ್ಮಸಮ್ಪಟಿಪಾದನಂ, ತಂ ಏವಮತ್ಥೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಹಿ ತಸ್ಸಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ಅಣ್ಡೇಸು ಅಧಿಸಯನಾದಿತಿವಿಧಕಿರಿಯಾಕರಣಂ; ಏವಂ ಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನೇ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾತಿ ತಿವಿಧಾನುಪಸ್ಸನಾಕರಣಂ। ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ತಿವಿಧಕಿರಿಯಾಸಮ್ಪಾದನೇನ ಅಣ್ಡಾನಂ ಅಪೂತಿಭಾವೋ ವಿಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ತಿವಿಧಾನುಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಾದನೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಸ್ಸ ಅಪರಿಹಾನಿ। ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ತಿವಿಧಕಿರಿಯಾಕರಣೇನ ಅಣ್ಡಾನಂ ಅಲ್ಲಸಿನೇಹಪರಿಯಾದಾನಂ ವಿಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ತಿವಿಧಾನುಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಾದನೇನ ಭವತ್ತಯಾನುಗತನಿಕನ್ತಿಸಿನೇಹಪರಿಯಾದಾನಂ। ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ತಿವಿಧಕಿರಿಯಾಕರಣೇನ ಅಣ್ಡಕಪಾಲಾನಂ ತನುಭಾವೋ ವಿಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ತಿವಿಧಾನುಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಾದನೇನ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಸ್ಸ ತನುಭಾವೋ। ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ತಿವಿಧಕಿರಿಯಾಕರಣೇನ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಸ್ಸ ಪಾದನಖಸಿಖಾತುಣ್ಡಕಾನಂ ಥದ್ಧಖರಭಾವೋ ವಿಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ತಿವಿಧಾನುಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಾದನೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಸ್ಸ ತಿಕ್ಖಖರವಿಪ್ಪಸನ್ನಸೂರಭಾವೋ। ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ತಿವಿಧಕಿರಿಯಾಕರಣೇನ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಸ್ಸ ಪರಿಪಾಕಕಾಲೋ ವಿಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ತಿವಿಧಾನುಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಾದನೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಸ್ಸ ಪರಿಪಾಕಕಾಲೋ ವಡ್ಢಿತಕಾಲೋ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಕಾಲೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತತೋ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ತಿವಿಧಕಿರಿಯಾಕರಣೇನ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಸ್ಸ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಪಕ್ಖೇ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾಕಾಲೋ ವಿಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ತಿವಿಧಾನುಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಾದನೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬಾಧಿಗತೇನ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಕ್ಖೇ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಸಕಲಬುದ್ಧಗುಣಸಚ್ಛಿಕತಕಾಲೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ।

ಸ್ವಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜೇಟ್ಠೋ ಸೇಟ್ಠೋ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ ಸೋ ಅಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯಥಾ ತೇಸಂ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾನಂ ಪಠಮತರಂ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದೋ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕೋ ಜೇಟ್ಠೋ ಹೋತಿ; ಏವಂ ಅವಿಜ್ಜಾಗತಾಯ ಪಜಾಯ ತಂ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಪಠಮತರಂ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜಾತತ್ತಾ ಜೇಟ್ಠೋ ವುಡ್ಢತರೋತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತೋ। ಸಬ್ಬಗುಣೇಹಿ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿಸಮತ್ತಾ ಸೇಟ್ಠೋತಿ।

ಏವಂ ಭಗವಾ ಅತ್ತನೋ ಅನುತ್ತರಂ ಜೇಟ್ಠಸೇಟ್ಠಭಾವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ತಂ ಅಧಿಗತೋ ತಂ ಪಟಿಪದಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗತೋ ಪಭುತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ಇಮಂ ವಾ ಭಗವತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಜೇಟ್ಠಸೇಟ್ಠಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚಿತ್ತಮೇವಮುಪ್ಪನ್ನಂ - "ಕಾಯ ನು ಖೋ ಪಟಿಪದಾಯ ಇಮಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ। ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಮಞ್ಞಾಯ "ಇಮಾಯಾಹಂ ಪಟಿಪದಾಯ ಇಮಂ ಅನುತ್ತರಂ ಜೇಟ್ಠಸೇಟ್ಠಭಾವಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೀರಿಯಂ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನ ಮಯಾ ಅಯಂ ಅನುತ್ತರೋ ಜೇಟ್ಠಸೇಟ್ಠಭಾವೋ ಕುಸೀತೇನ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನಾ ಸಾರದ್ಧಕಾಯೇನ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಅಧಿಗತೋ, ಅಪಿಚ ಖೋ ತದಧಿಗಮಾಯ ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ವೀರಿಯಂ ಅಹೋಸಿ, ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ನಿಸಿನ್ನೇನ ಮಯಾ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ವೀರಿಯಂ ಆರದ್ಧಂ ಅಹೋಸಿ, ಪಗ್ಗಹಿತಂ ಅಸಿಥಿಲಪ್ಪವತ್ತಿತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಆರದ್ಧತ್ತಾಯೇವ ಚ ಮೇ ತಂ **ಅಸಲ್ಲೀನಂ** ಅಹೋಸಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ವೀರಿಯಮೇವ, ಸತಿಪಿ ಮೇ ಆರಮ್ಮಣಾಭಿಮುಖೀಭಾವೇನ **ಉಪಟ್ಠಿತಾ** ಅಹೋಸಿ। ಉಪಟ್ಠಿತತ್ತಾಯೇವ ಚ **ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ**। **ಪಸ್ಸದ್ಧೋ**

ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋತಿ ಕಾಯಚಿತ್ತಪಸ್ಸದ್ಧಿವಸೇನ ಕಾಯೋಪಿ ಮೇ ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ । ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ನಾಮಕಾಯೇ ಪಸ್ಸದ್ಧೇ ರೂಪಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸದ್ಧೋಯೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನಾಮಕಾಯೋ ರೂಪಕಾಯೋತಿ ಅವಿಸೇಸೇತ್ವಾವ ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಸಾರದ್ಧೋ**ತಿ ಸೋ ಚ ಖೋ ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾಯೇವ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ವಿಗತದರಥೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇ ಸಮ್ಮಾ ಆಹಿತಂ ಸುಟ್ಠು ಠಪಿತಂ ಅಪ್ಪಿತಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ; ಸಮಾಹಿತತ್ತಾ ಏವ ಚ ಏಕಗ್ಗಂ ಅಚಲಂ ನಿಪ್ಫನ್ದನನ್ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಝಾನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪದಾ ಕಥಿತಾ ಹೋತಿ।

ಪಠಮಜ್ಝಾನಕಥಾ

ಇದಾನಿ ಇಮಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಧಿಗತಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ವಿಜ್ಜತ್ತಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಸೋ ಖೋ ಅಹ**"ನ್ತಿ ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ**ತಿಆದೀನಂ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ತತ್ಥ ಕತಮೇ ಕಾಮಾ? ಛನ್ದೋ ಕಾಮೋ, ರಾಗೋ ಕಾಮೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಕಾಮೋ; ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಕಾಮೋ, ರಾಗೋ ಕಾಮೋ, ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗೋ ಕಾಮೋ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಾಮಾ। ತತ್ಥ ಕತಮೇ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ...ಪೇ॰... ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ। ಇತಿ ಇಮೇಹಿ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ವಿವಿತ್ತೋ ಹೋತಿ ಪವಿವಿತ್ತೋ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ - 'ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ'"ತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೫೬೪) ನಯೇನ ವಿಭಙ್ಗೇಯೇವ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। ತಥಾಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾನಯಂ ವಿನಾ ನ ಸುಟ್ಠು ಪಾಕಟೋತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾನಯೇನೇವ ನಂ ಪಕಾಸಯಿಸ್ಸಾಮ।

ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - **ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀ**ತಿ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚಿತ್ವಾ ವಿನಾ ಹುತ್ವಾ ಅಪಸಕ್ಕಿತ್ವಾ। ಯೋ ಪನಾಯಮೇತ್ಥ ಏವಕಾರೋ, ಸೋ ನಿಯಮತ್ಥೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ನಿಯಮತ್ಥೋ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಣಸಮಯೇ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಾನಮ್ಪಿ ಕಾಮಾನಂ ತಸ್ಸ ಪಠಮಜ್ಝಾನಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವಂ ಕಾಮಪರಿಚ್ಚಾಗೇನೇವ ಚಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಂ ದೀಪೇತಿ। ಕಥಂ? "ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀ"ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ನಿಯಮೇ ಕರಿಯಮಾನೇ ಇದಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ನೂನಿಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಕಾಮಾ ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಾ, ಯೇಸು ಸತಿ ಇದಂ ನ ಪವತ್ತತಿ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ಸತಿ ಪದೀಪೋ ವಿಯ, ತೇಸಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗೇನೇವ ಚಸ್ಸ ಅಧಿಗಮೋ ಹೋತಿ, ಓರಿಮತೀರಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಪಾರಿಮತೀರಸ್ಸೇವ, ತಸ್ಮಾ ನಿಯಮಂ ಕರೋತೀತಿ।

ತತ್ಥ ಸಿಯಾ - "ಕಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ಪುಬ್ಬಪದೇಯೇವ ವುತ್ತೋ ನ ಉತ್ತರಪದೇ, ಕಿಂ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅವಿವಿಚ್ಚಾಪಿ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತನ್ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಹಿ ಪುಬ್ಬಪದೇಏವ ಏಸ ವುತ್ತೋ। ಕಾಮಧಾತುಸಮತಿಕ್ಕಮನತೋ ಹಿ ಕಾಮರಾಗಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ಚ ಇದಂ ಝಾನಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಥಾಹ - "ಕಾಮಾನಮೇತಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ಯದಿದಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮ"ನ್ತಿ (ಇತಿವು॰ ೭೨)। ಉತ್ತರಪದೇಪಿ ಪನ ಯಥಾ "ಇಧೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೩೯) ಏತ್ಥ ಏವಕಾರೋ ಆನೇತ್ವಾ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಇತೋ ಅಞ್ಞೇಹಿಪಿ ನೀವರಣಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅವಿವಿಚ್ಚ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ । ತಸ್ಮಾ "ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಪದದ್ವಯೇಪಿ ಏಸ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಪದದ್ವಯೇಪಿ ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ವಿವಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಾಧಾರಣವಚನೇನ ತದಙ್ಗವಿವೇಕಾದಯೋ ಕಾಯವಿವೇಕಾದಯೋ ಚ ಸಬ್ಬೇಪಿ ವಿವೇಕಾ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಥಾಪಿ ಕಾಯವಿವೇಕೋ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ, ವಿಕ್ಖಮ್ಭನವಿವೇಕೋತಿ ತಯೋ ಏವ ಇಧ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। "ಕಾಮೇಹೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಪದೇನ ಯೇ ಚ ನಿದ್ದೇಸೇ "ಕತಮೇ ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಮನಾಪಿಯಾ ರೂಪಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾನಿ॰ ೧; ವಿಭ॰ ೯೬೪) ನಯೇನ ವತ್ಥುಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ, ಯೇ ಚ ತತ್ಥೇವ ವಿಭಙ್ಗೇ ಚ "ಛನ್ದೋ ಕಾಮೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾನಿ॰ ೧) ನಯೇನ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ, ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ ಇಚ್ಚೇವ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ "ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀ"ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇಹಿಪಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಯುಜ್ಜತಿ। ತೇನ ಕಾಯವಿವೇಕೋ ವುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇಹಿ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ವಾ ವಿವಿಚ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಯುಜ್ಜತಿ। ತೇನ ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ ವುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಪುರಿಮೇನ ಚೇತ್ಥ ವತ್ಥುಕಾಮೇಹಿ ವಿವೇಕವಚನತೋಯೇವ ಕಾಮಸುಖಪರಿಚ್ಚಾಗೋ, ದುತಿಯೇನ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇಹಿ ವಿವೇಕವಚನತೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಪರಿಗ್ಗಹೋ ವಿಭಾವಿತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮವಿವೇಕವಚನತೋಯೇವ ಚ ಏತೇಸಂ ಪಠಮೇನ ಸಂಕಿಲೇಸವತ್ಥುಪ್ಪಹಾನಂ, ದುತಿಯೇನ ಸಂಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಂ; ಪಠಮೇನ ಲೋಲಭಾವಸ್ಸ ಹೇತುಪರಿಚ್ಚಾಗೋ, ದುತಿಯೇನ ಬಾಲಭಾವಸ್ಸ; ಪಠಮೇನ ಚ ಪಯೋಗಸುದ್ಧಿ, ದುತಿಯೇನ ಆಸಯಪೋಸನಂ ವಿಭಾವಿತಂ ಹೋತೀತಿ ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಂ। ಏಸ ತಾವ ನಯೋ "ಕಾಮೇಹೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಕಾಮೇಸು ವತ್ಥುಕಾಮಪಕ್ಖೇ।

ಕಿಲೇಸಕಾಮಪಕ್ಖೇ ಪನ ಛನ್ದೋತಿ ಚ ರಾಗೋತಿ ಚ ಏವಮಾದೀಹಿ ಅನೇಕಭೇದೋ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋಯೇವ ಕಾಮೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಸೋ ಚ ಅಕುಸಲಪರಿಯಾಪನ್ನೋಪಿ ಸಮಾನೋ, "ತತ್ಥ ಕತಮೋ ಕಾಮಛನ್ದೋ ಕಾಮೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವಿಭಙ್ಗೇ ಝಾನಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ವಿಸುಂ ವುತ್ತೋ। ಕಿಲೇಸಕಾಮತ್ತಾ ವಾ ಪುರಿಮಪದೇ ವುತ್ತೋ, ಅಕುಸಲಪರಿಯಾಪನ್ನತ್ತಾ ದುತಿಯಪದೇ। ಅನೇಕಭೇದತೋ ಚಸ್ಸ ಕಾಮತೋತಿ ಅವತ್ವಾ ಕಾಮೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಕುಸಲಭಾವೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ "ತತ್ಥ ಕತಮೇ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವಿಭಙ್ಗೇ (ವಿಭಂ ೫೬೪) ಉಪರಿಝಾನಙ್ಗಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವದಸ್ಸನತೋ ನೀವರಣಾನೇವ ವುತ್ತಾನಿ। ನೀವರಣಾನಿ ಹಿ ಝಾನಙ್ಗಪಚ್ಚನೀಕಾನಿ, ತೇಸಂ ಝಾನಙ್ಗಾನೇವ ಪಟಿಪಕ್ಖಾನಿ, ವಿದ್ಧಂಸಕಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಹಿ "ಸಮಾಧಿ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖೋ, ಪೀತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ, ವಿತಕ್ಕೋ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ, ಸುಖಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ, ವಿಚಾರೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯಾ"ತಿ **ಪೇಟಕೇ** ವುತ್ತಂ।

ಏವಮೇತ್ಥ "ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನವಿವೇಕೋ ವುತ್ತೋ ಹೋತಿ। "ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ನೀವರಣಾನಂ। ಅಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಹಣೇನ ಪನ ಪಠಮೇನ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ, ದುತಿಯೇನ ಸೇಸನೀವರಣಾನಂ। ತಥಾ ಪಠಮೇನ ತೀಸು ಅಕುಸಲಮೂಲೇಸು ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಭೇದವಿಸಯಸ್ಸ ಲೋಭಸ್ಸ, ದುತಿಯೇನ ಆಘಾತವತ್ಥುಭೇದಾದಿವಿಸಯಾನಂ ದೋಸಮೋಹಾನಂ। ಓಘಾದೀಸು ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಪಠಮೇನ ಕಾಮೋಘ-ಕಾಮಯೋಗ-ಕಾಮಾಸವ-ಕಾಮುಪಾದಾನ-ಅಭಿಜ್ಝಾಕಾಯಗನ್ಥ-ಕಾಮರಾಗ-ಸಂಯೋಜನಾನಂ, ದುತಿಯೇನ ಅವಸೇಸಓಘ-ಯೋಗಾಸವ-ಉಪಾದಾನ-ಗನ್ಥ-ಸಂಯೋಜನಾನಂ। ಪಠಮೇನ ಚ ತಣ್ಹಾಯ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾನಞ್ಚ, ದುತಿಯೇನ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾನಞ್ಚ। ಅಪಿಚ ಪಠಮೇನ ಲೋಭಸಮ್ಪಯುತ್ತಅಟ್ಠಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಾನಂ, ದುತಿಯೇನ ಸೇಸಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಾನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನವಿವೇಕೋ ವುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಯಂ ತಾವ "ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥಪ್ಪಕಾಸನಾ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಪಹಾನಙ್ಗಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸಮ್ಪಯೋಗಙ್ಗಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ವಿತಕ್ಕನಂ ವಿತಕ್ಕೋ, ಊಹನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸ್ವಾಯಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಭಿನಿರೋಪನಲಕ್ಖಣೋ, ಆಹನನಪರಿಯಾಹನನರಸೋ। ತಥಾ ಹಿ "ತೇನ ಯೋಗಾವಚರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ ವಿತಕ್ಕಾಹತಂ ವಿತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆನಯನಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನೋ। ವಿಚರಣಂ ವಿಚಾರೋ, ಅನುಸಞ್ಚರಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸ್ವಾಯಂ ಆರಮ್ಮಣಾನುಮಜ್ಜನಲಕ್ಖಣೋ, ತತ್ಥ ಸಹಜಾತಾನುಯೋಜನರಸೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧನಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನೋ। ಸನ್ತೇಪಿ ಚ ನೇಸಂ ಕತ್ಥಚಿ ಅವಿಪ್ಪಯೋಗೇ ಓಳಾರಿಕಟ್ಠೇನ ಘಣ್ಟಾಭಿಘಾತಸದ್ದೋ ವಿಯ ಚೇತಸೋ ಪಠಮಾಭಿನಿಪಾತೋ ವಿತಕ್ಕೋ, ಸುಖುಮಟ್ಠೇನ ಅನುರವೋ ವಿಯ ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧೋ ವಿಚಾರೋ। ವಿಪ್ಫಾರವಾ ಚೇತ್ಥ ವಿತಕ್ಕೋ ಪರಿಪ್ಫನ್ದನಭಾವೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಪಕ್ಖಿನೋ ಪಕ್ಖವಿಕ್ಖೇಪೋ ವಿಯ ಪದುಮಾಭಿಮುಖಪಾತೋ ವಿಯ ಚ ಗನ್ಧಾನುಬನ್ಧಚೇತಸೋ ಭಮರಸ್ಸ। ಸನ್ತವುತ್ತಿ ವಿಚಾರೋ ನಾತಿಪರಿಪ್ಫನ್ದನಭಾವೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತಸ್ಸ ಪಕ್ಖಿನೋ ಪಕ್ಖಪ್ಪಸಾರಣಂ ವಿಯ ಪರಿಬ್ಭಮನಂ ವಿಯ ಚ ಪದುಮಾಭಿಮುಖಪತಿತಸ್ಸ ಭಮರಸ್ಸ ಪದುಮಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೇ। ಸೋ ಪನ ನೇಸಂ

ವಿಸೇಸೋ ಪಠಮ-ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇಸು ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಇಮಿನಾ ಚ ವಿತಕ್ಕೇನ ಇಮಿನಾ ಚ ವಿಚಾರೇನ ಸಹ ವತ್ತತಿ ರುಕ್ಖೋ ವಿಯ ಪುಪ್ಫೇನ ಚ ಫಲೇನ ಚಾತಿ ಇದಂ ಝಾನಂ "ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವಿಭಙ್ಗೇ ಪನ "ಇಮಿನಾ ಚ ವಿತಕ್ಕೇನ ಇಮಿನಾ ಚ ವಿಚಾರೇನ ಉಪೇತೋ ಹೋತಿ ಸಮುಪೇತೋ"ತಿಆದಿನಾ (ವಿಭಂ ೫೬೫) ನಯೇನ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಾ ದೇಸನಾ ಕತಾ। ಅತ್ಥೋ ಪನ ತತ್ರಾಪಿ ಏವಮೇವ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ವಿವೇಕಜನ್ತಿ ಏತ್ಥ ವಿವಿತ್ತಿ ವಿವೇಕೋ, ನೀವರಣವಿಗಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿವಿತ್ತೋತಿ ವಾ ವಿವೇಕೋ, ನೀವರಣವಿವಿತ್ತೋ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮರಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಾ ವಿವೇಕಾ, ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ವಿವೇಕೇ ಜಾತನ್ತಿ ವಿವೇಕಜಂ। **ಪೀತಿಸುಖ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪಿನಯತೀತಿ ಪೀತಿ, ಸಾ ಸಮ್ಪಿಯಾಯನಲಕ್ಖಣಾ ಕಾಯಚಿತ್ತಪೀನನರಸಾ , ಫರಣರಸಾ ವಾ, ಓದಗ್ಯಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ। ಸುಖನಂ ಸುಖಂ, ಸುಟ್ಠು ವಾ ಖಾದತಿ ಖನತಿ ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತಾಬಾಧನ್ತಿ ಸುಖಂ, ತಂ ಸಾತಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾನಂ ಉಪಬ್ರೂಹನರಸಂ, ಅನುಗ್ಗಹಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಂ। ಸತಿಪಿ ಚ ನೇಸಂ ಕತ್ಥಚಿ ಅವಿಪ್ಪಯೋಗೇ ಇಟ್ಠಾರಮ್ಮಣಪಟಿಲಾಭತುಟ್ಠಿ ಪೀತಿ, ಪಟಿಲದ್ಧರಸಾನುಭವನಂ ಸುಖಂ। ಯತ್ಥ ಪೀತಿ ತತ್ಥ ಸುಖಂ, ಯತ್ಥ ಸುಖಂ ತತ್ಥ ನ ನಿಯಮತೋ ಪೀತಿ। ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಸಙ್ಗಹಿತಾ ಪೀತಿ, ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧಸಙ್ಗಹಿತಂ ಸುಖಂ। ಕನ್ತಾರಖಿನ್ನಸ್ಸ ವನನ್ತೋದಕದಸ್ಸನಸವನೇಸು ವಿಯ ಪೀತಿ, ವನಚ್ಛಾಯಪ್ಪವೇಸನಉದಕಪರಿಭೋಗೇಸು ವಿಯ ಸುಖಂ। ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಾಕಟಭಾವತೋ ಚೇತಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಞ್ಚ ಪೀತಿ, ಇದಞ್ಚ ಸುಖಂ, ಅಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ, ಅಸ್ಮಿಂ ವಾ ಝಾನೇ ಅತ್ಥೀತಿ ಇದಂ ಝಾನಂ "ಪೀತಿಸುಖ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಅಥ ವಾ ಪೀತಿ ಚ ಸುಖಞ್ಚ ಪೀತಿಸುಖಂ, ಧಮ್ಮವಿನಯಾದಯೋ ವಿಯ। ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ, ಅಸ್ಮಿಂ ವಾ ಝಾನೇ ಅತ್ಥೀತಿ ಏವಮ್ಪಿ ವಿವೇಕಜಂಪೀತಿಸುಖಂ। ಯಥೇವ ಹಿ ಝಾನಂ, ಏವಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪೇತ್ಥ ವಿವೇಕಜಮೇವ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ತಸ್ಮಾ ಏಕಪದೇನೇವ "ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖ"ನ್ತಿಪಿ ವತ್ತುಂ ಯುಜ್ಜತಿ। ವಿಭಙ್ಗೇ ಪನ "ಇದಂ ಸುಖಂ ಇಮಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಹಗತ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ವಿಭಂ ೫೬೭) ನಯೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಅತ್ಥೋ ಪನ ತತ್ರಾಪಿ ಏವಮೇವ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಪಠಮನ್ತಿ ಗಣನಾನುಪುಬ್ಬತಾ ಪಠಮಂ, ಇದಂ ಪಠಮಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತೀತಿಪಿ ಪಠಮಂ। ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇ ಝಾಪೇತೀತಿ **ಝಾನಂ,** ಇಮಿನಾ ಯೋಗಿನೋ ಝಾಯನ್ತೀತಿಪಿ ಝಾನಂ, ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇ ಡಹನ್ತಿ ಗೋಚರಂ ವಾ ಚಿನ್ತೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಯಂ ವಾ ತಂ ಝಾಯತಿ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತೀತಿ ಝಾನಂ, ತೇನೇವ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನಲಕ್ಖಣನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತದೇತಂ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ , ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನನ್ತಿ ದುವಿಧಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ **ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನ**ನ್ತಿ ಸಹ ಉಪಚಾರೇನ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಕಸಿಣಾದಿಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾಯನತೋ। **ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನ**ನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾಯನತೋ। ಏತ್ಥ ಹಿ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಅನಿಚ್ಚಲಕ್ಖಣಾದೀನಿ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತಿ, ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನಕಿಚ್ಚಂ ಪನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಮಗ್ಗೋ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಫಲಂ ಪನ ನಿರೋಧಸ್ಸ ತಥಲಕ್ಖಣಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತೀತಿ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಮೇವ ಝಾನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ॥

ಏತ್ಥಾಹ - "ಕತಮಂ ಪನ ತಂ ಝಾನಂ ನಾಮ, ಯಂ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ...ಪೇ॰... ಪೀತಿಸುಖನ್ತಿ ಏವಂ ಅಪದೇಸಂ ಅರಹತೀ"ತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಯಥಾ ಸಧನೋ ಸಪರಿಜನೋತಿಆದೀಸು ಠಪೇತ್ವಾ ಧನಞ್ಚ ಪರಿಜನಞ್ಚ ಅಞ್ಞೋ ಅಪದೇಸಾರಹೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವಿತಕ್ಕಾದಿಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಅಪದೇಸಾರಹಂ ನತ್ಥಿ। ಯಥಾ ಪನ ಸರಥಾ ಸಪತ್ತಿ ಸೇನಾತಿ ವುತ್ತೇ ಸೇನಙ್ಗೇಸುಯೇವ ಸೇನಾಸಮ್ಮುತಿ, ಏವಮಿಧ ಪಞ್ಚಸು ಅಙ್ಗೇಸುಯೇವ ಝಾನಸಮ್ಮುತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು? ವಿತಕ್ಕೋ, ವಿಚಾರೋ, ಪೀತಿ, ಸುಖಂ, ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾತಿ ಏತೇಸು। ಏತಾನೇವ ಹಿಸ್ಸ "ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅಙ್ಗಭಾವೇನ ವುತ್ತಾನಿ। ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಏಕಗ್ಗತಾ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಚೇ ತಞ್ಚ ನ। ಕಸ್ಮಾ? ವುತ್ತತ್ತಾ ಏವ। ಸಾಪಿ ಹಿ ವಿಭಙ್ಗೇ "ಝಾನನ್ತಿ ವಿತಕ್ಕೋ ವಿಚಾರೋ ಪೀತಿ ಸುಖಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಾಯೇವ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರನ್ತಿ,

ಏವಂ ಸಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತನ್ತಿ ಇಧ ಅವುತ್ತೇಪಿ ಇಮಿನಾ ವಿಭಙ್ಗವಚನೇನ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾಪಿ ಅಙ್ಗಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯೇನ ಹಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಭಗವತಾ ಉದ್ದೇಸೋ ಕತೋ, ಸೋ ಏವ ತೇನ ವಿಭಙ್ಗೇಪಿ ಪಕಾಸಿತೋತಿ।

ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಾತಿ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ, ಪಾಪುಣಿತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಉಪಸಮ್ಪಾದಯಿತ್ವಾ ವಾ, ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವಿಭಙ್ಗೇ ಪನ "ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಾತಿ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೋ ಪಟಿಲಾಭೋ ಪತ್ತಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಫುಸನಾ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಏವಮೇವತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ವಿಹಾಸೀ**ತಿ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ನಿಸಜ್ಜಸಙ್ಖಾತೇನ ಇರಿಯಾಪಥವಿಹಾರೇನ ಇತಿವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಝಾನಸಮಙ್ಗೀ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಇರಿಯಂ ವುತ್ತಿಂ ಪಾಲನಂ ಯಪನಂ ಯಾಪನಂ ಚಾರಂ ವಿಹಾರಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ವಿಭಙ್ಗೇ – "ವಿಹರತೀತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಹರತೀ"ತಿ (ವಿಭಂ॰ ೫೪೦)।

ಕಿಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸೀತಿ? ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ। ಕತರಂ? ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ। ಅಞ್ಞೇನ ತದತ್ಥಿಕೇನ ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ? ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಏತಂ ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪಥವೀಕಸಿಣಾದೀನಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ। ತೇಸಂ ಭಾವನಾನಯೋ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೫೫) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇಧ ಪನ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಅತಿಭಾರಿಯಂ ವಿನಯನಿದಾನಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥಪ್ಪಕಾಸನಮತ್ತಮೇವ ಕರೋಮಾತಿ।

ಪಠಮಜ್ಝಾನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದುತಿಯಜ್ಝಾನಕಥಾ

ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾತಿ ವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ಚ ವಿಚಾರಸ್ಸ ಚಾತಿ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ವೂಪಸಮಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ; ದುತಿಯಜ್ಝಾನಕ್ಖಣೇ ಅಪಾತುಭಾವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನಧಮ್ಮಾ ನ ಸನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇಯೇವ ಹಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನೇ ಫಸ್ಸಾದಯೋ, ಅಞ್ಞೇ ಇಧ; ಓಳಾರಿಕಸ್ಸ ಪನ ಓಳಾರಿಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನತೋ ಪರೇಸಂ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾದೀನಂ ಅಧಿಗಮೋ ಹೋತೀತಿ ದೀಪನತ್ಥಂ "ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಜ್ಝತ್ತ**ನ್ತಿ ಇಧ ನಿಯಕಜ್ಝತ್ತಮಧಿಪ್ಪೇತಂ। ವಿಭಙ್ಗೇ ಪನ "ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತ"ನ್ತಿ (ವಿಭಂ॰ ೫೭೩) ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ನಿಯಕಜ್ಝತ್ತಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ತಸ್ಮಾ ಅತ್ತನಿ ಜಾತಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ।

ಸಮ್ಪಸಾದನನ್ತಿ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸದ್ಧಾ। ಸಮ್ಪಸಾದನಯೋಗತೋ ಝಾನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ, ನೀಲವಣ್ಣಯೋಗತೋ ನೀಲವತ್ಥಂ ವಿಯ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ತಂ ಝಾನಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಕ್ಖೋಭವೂಪಸಮನೇನ ಚೇತೋ ಸಮ್ಪಸಾದಯತಿ, ತಸ್ಮಾಪಿ ಸಮ್ಪಸಾದನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋತಿ ಏವಂ ಪದಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪುರಿಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಚೇತಸೋತಿ ಏತಂ ಏಕೋದಿಭಾವೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಅತ್ಥಯೋಜನಾ – ಏಕೋ ಉದೇತೀತಿ **ಏಕೋದಿ,** ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರೇಹಿ ಅನಜ್ಝಾರೂಳ್ಹತ್ತಾ ಅಗ್ಗೋ ಸೇಟ್ಠೋ ಹುತ್ವಾ ಉದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಟ್ಠೋಪಿ ಹಿ ಲೋಕೇ ಏಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರವಿರಹತೋ ವಾ ಏಕೋ ಅಸಹಾಯೋ ಹುತ್ವಾತಿಪಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮೇ ಉದಾಯತೀತಿ ಉದಿ, ಉಟ್ಠಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಟ್ಠಟ್ಠೇನ ಏಕೋ ಚ ಸೋ ಉದಿ ಚಾತಿ ಏಕೋದಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇತಿ ಇಮಂ ಏಕೋದಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಡ್ಢಯತೀತಿ ಇದಂ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಂ **ಏಕೋದಿಭಾವಂ।** ಸೋ ಪನಾಯಂ ಏಕೋದಿ ಯಸ್ಮಾ ಚೇತಸೋ, ನ ಸತ್ತಸ್ಸ ನ ಜೀವಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ ಏತಂ **ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ನನು ಚಾಯಂ ಸದ್ಧಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನೇಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಅಯಞ್ಚ ಏಕೋದಿನಾಮಕೋ ಸಮಾಧಿ; ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಇದಮೇವ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ "ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಞ್ಚಾ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ? ವುಚ್ಚತೇ – ಅದುಞ್ಹಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಕ್ಖೋಭೇನ

ವೀಚಿತರಙ್ಗಸಮಾಕುಲಮಿವ ಜಲಂ ನ ಸುಪ್ಪಸನ್ನಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸತಿಯಾಪಿ ಸದ್ಧಾಯ ಸಮ್ಪಸಾದನನ್ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ನ ಸುಪ್ಪಸನ್ನತ್ತಾಯೇವ ಚೇತ್ಥ ಸಮಾಧಿಪಿ ನ ಸುಟ್ಠು ಪಾಕಟೋ, ತಸ್ಮಾ ಏಕೋದಿಭಾವನ್ತಿಪಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಝಾನೇ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಪಲಿಬೋಧಾಭಾವೇನ ಲದ್ಧೋಕಾಸಾ ಬಲವತೀ ಸದ್ಧಾ, ಬಲವಸದ್ಧಾಸಹಾಯಪ್ಪಟಿಲಾಭೇನೇವ ಚ ಸಮಾಧಿಪಿ ಪಾಕಟೋ; ತಸ್ಮಾ ಇದಮೇವ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವಿಭಙ್ಗೇ ಪನ "ಸಮ್ಪಸಾದನನ್ತಿ ಯಾ ಸದ್ಧಾ ಸದ್ದಹನಾ ಓಕಪ್ಪನಾ ಅಭಿಪ್ಪಸಾದೋ, ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವನ್ತಿ ಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಠಿತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ವುತ್ತೇನ ಪನೇತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಯಂ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ ಯಥಾ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಸಂಸನ್ದತಿ ಚೇವ ಸಮೇತಿ ಚ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರನ್ತಿ ಭಾವನಾಯ ಪಹೀನತ್ತಾ ಏತಸ್ಮಿಂ ಏತಸ್ಸ ವಾ ವಿತಕ್ಕೋ ನತ್ಥೀತಿ ಅವಿತಕ್ಕಂ। ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅವಿಚಾರಂ। ವಿಭಙ್ಗೇಪಿ (ವಿಭ॰ ೫೭೬) ವುತ್ತಂ "ಇತಿ ಅಯಞ್ಚ ವಿತಕ್ಕೋ ಅಯಞ್ಚ ವಿಚಾರೋ ಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಮಿತಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಅತ್ಥಙ್ಗತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಙ್ಗತಾ ಅಪ್ಪಿತಾ ಬ್ಯಪ್ಪಿತಾ ಸೋಸಿತಾ ವಿಸೋಸಿತಾ ಬ್ಯನ್ತೀಕತಾ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರ"ನ್ತಿ।

ಏತ್ಥಾಹ - ನನು ಚ "ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾತಿ ಇಮಿನಾಪಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಸಿದ್ಧೋ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಪುನ ವುತ್ತಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರ"ನ್ತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಏವಮೇತಂ ಸಿದ್ಧೋ ವಾಯಮತ್ಥೋ, ನ ಪನೇತಂ ತದತ್ಥದೀಪಕಂ; ನನು ಅವೋಚುಮ್ಹ - "ಓಳಾರಿಕಸ್ಸ ಪನ ಓಳಾರಿಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನತೋ ಪರೇಸಂ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾದೀನಂ ಅಧಿಗಮೋ ಹೋತೀತಿ ದೀಪನತ್ಥಂ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾತಿ ಏವಂ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ।

ಅಪಿಚ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಇದಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ, ನ ಕಿಲೇಸಕಾಲುಸಿಯಸ್ಸ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಞ್ಚ ವೂಪಸಮಾ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ನ ಉಪಚಾರಜ್ಝಾನಮಿವ ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನಾ, ನ ಪಠಮಜ್ಝಾನಮಿವ ಚ ಅಙ್ಗಪಾತುಭಾವಾತಿ ಏವಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಏಕೋದಿಭಾವಾನಂ ಹೇತುಪರಿದೀಪಕಮಿದಂ ವಚನಂ। ತಥಾ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಇದಂ ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರಂ, ನ ತತಿಯಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಾನಿ ವಿಯ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಾದೀನಿ ವಿಯ ಚ ಅಭಾವಾತಿ ಏವಂ ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರಭಾವಸ್ಸ ಹೇತುಪರಿದೀಪಕಞ್ಚ, ನ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾಭಾವಮತ್ತಪರಿದೀಪಕಂ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾಭಾವಮತ್ತಪರಿದೀಪಕಮೇವ ಪನ "ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರ"ನ್ತಿ ಇದಂ ವಚನಂ, ತಸ್ಮಾ ಪುರಿಮಂ ವತ್ವಾಪಿ ಪುನ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವಾತಿ।

ಸಮಾಧಿಜನ್ತಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಮಾಧಿತೋ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಸಮಾಧಿತೋ ವಾ ಜಾತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಠಮಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಸಮಾಧಿತೋ ಜಾತಂ, ಅಥ ಖೋ ಅಯಮೇವ "ಸಮಾಧೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಅರಹತಿ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಕ್ಖೋಭವಿರಹೇನ ಅತಿವಿಯ ಅಚಲತ್ತಾ ಸುಪ್ಪಸನ್ನತ್ತಾ ಚ। ತಸ್ಮಾ ಇಮಸ್ಸ ವಣ್ಣಭಣನತ್ಥಂ ಇದಮೇವ "ಸಮಾಧಿಜ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪೀತಿಸುಖ**ನ್ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ದುತಿಯನ್ತಿ ಗಣನಾನುಪುಬ್ಬತೋ ದುತಿಯಂ, ಇದಂ ದುತಿಯಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತೀತಿಪಿ ದುತಿಯಂ। **ಝಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಯಥಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ವಿತಕ್ಕಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಂ ಹೋತಿ, ಏವಮಿದಂ ಸಮ್ಪಸಾದಾದೀಹಿ "ಚತುರಙ್ಗಿಕ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾಹ - "ಝಾನನ್ತಿ ಸಮ್ಪಸಾದೋ, ಪೀತಿ, ಸುಖಂ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಾ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೮೦)। ಪರಿಯಾಯೋಯೇವ ಚೇಸೋ। ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಪನ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ತಿವಙ್ಗಿಕಮೇವೇತಂ ಹೋತಿ। ಯಥಾಹ - "ಕತಮಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತಿವಙ್ಗಿಕಂ ಝಾನಂ ಹೋತಿ? ಪೀತಿ, ಸುಖಂ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಾ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೬೧)। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ದುತಿಯಜ್ಝಾನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತತಿಯಜ್ಝಾನಕಥಾ

ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತತ್ಥಾಯೇವ ಪೀತಿ। **ವಿರಾಗೋತಿ** ತಸ್ಸಾ ಜಿಗುಚ್ಛನಂ ವಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ವಾ। ಉಭಿನ್ನಮನ್ತರಾ "ಚ" ಸದ್ದೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥೋ, ಸೋ ಹಿ ವೂಪಸಮಂ ವಾ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತಿ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರವೂಪಸಮಂ ವಾ। ತತ್ಥ ಯದಾ ವೂಪಸಮಮೇವ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತಿ, ತದಾ ಪೀತಿಯಾ ವಿರಾಗಾ ಚ, ಕಿಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋ ವೂಪಸಮಾ ಚಾತಿ ಏವಂ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಯೋಜನಾಯಂ ವಿರಾಗೋ ಜಿಗುಚ್ಛನತ್ಥೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪೀತಿಯಾ ಜಿಗುಚ್ಛನಾ ಚ ವೂಪಸಮಾ ಚಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಯದಾ ಪನ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರವೂಪಸಮಂ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತಿ, ತದಾ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ, ಕಿಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಞ್ಚ ವೂಪಸಮಾತಿ ಏವಂ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಯೋಜನಾಯಂ ವಿರಾಗೋ ಸಮತಿಕ್ಕಮನತ್ಥೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪೀತಿಯಾ ಚ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಞ್ಚ ವೂಪಸಮಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಕಾಮಞ್ಚೇತೇ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇಯೇವ ವೂಪಸನ್ತಾ ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಝಾನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಪರಿದೀಪನತ್ಥಂ ವಣ್ಣಭಣನತ್ಥಞ್ಚೇತಂ ವುತ್ತಂ। "ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತೇ ಇದಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ – "ನೂನ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರವೂಪಸಮೋ ಮಗ್ಗೋ ಇಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸಾ"ತಿ। ಯಥಾ ಚ ತತಿಯೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಮ್ಪಿ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಾದೀನಂ "ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೩೨) ಏವಂ ಪಹಾನಂ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ವಣ್ಣಭಣನಂ ಹೋತಿ ತದಧಿಗಮಾಯ ಉಸ್ಸುಕಾನಂ ಉಸ್ಸಾಹಜನಕಂ; ಏವಮೇವಂ ಇಧ ಅವೂಪಸನ್ತಾನಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ವಣ್ಣಭಣನಂ ಹೋತಿ। ತೇನಾಯಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ – "ಪೀತಿಯಾ ಚ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಞ್ಚ ವೂಪಸಮಾ"ತಿ।

ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹಾಸಿನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಉಪಪತ್ತಿತೋ ಇಕ್ಖತೀತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಸಮಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಪಕ್ಖಪತಿತಾವ ಹುತ್ವಾ ಪಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಾಯ ವಿಸದಾಯ ವಿಪುಲಾಯ ಥಾಮಗತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ತತಿಯಜ್ಝಾನಸಮಙ್ಗೀ "ಉಪೇಕ್ಖಕೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಉಪೇಕ್ಖಾ ಪನ ದಸವಿಧಾ ಹೋತಿ – ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರುಪೇಕ್ಖಾ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ, ವೀರಿಯುಪೇಕ್ಖಾ, ಸಙ್ಖಾರುಪೇಕ್ಖಾ, ವೇದನುಪೇಕ್ಖಾ, ವಿಪಸ್ಸನುಪೇಕ್ಖಾ, ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾ, ಝಾನುಪೇಕ್ಖಾ, ಪಾರಿಸುದ್ಧುಪೇಕ್ಖಾತಿ। ಏವಮಯಂ ದಸವಿಧಾಪಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆಗತನಯತೋ ಭೂಮಿಪುಗ್ಗಲಚಿತ್ತಾರಮ್ಮಣತೋ, ಖನ್ಧಸಙ್ಗಹ-ಏಕಕ್ಖಣಕುಸಲತ್ತಿಕಸಙ್ಖೇಪವಸೇನ ಚ **ಅಟ್ಠಸಾಲಿನಿಯಾ** ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹಟ್ಠಕಥಾಯ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇಧ ಪನ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ವಿನಯನಿದಾನಂ ಅತಿಭಾರಿಯಂ ಕರೋತೀತಿ ನ ವುತ್ತಾ। ಲಕ್ಖಣಾದಿತೋ ಪನ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತುಪೇಕ್ಖಾ ಮಜ್ಝತ್ತಲಕ್ಖಣಾ, ಅನಾಭೋಗರಸಾ, ಅಬ್ಯಾಪಾರಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಪೀತಿವಿರಾಗಪದಟ್ಠಾನಾತಿ।

ಏತ್ಥಾಹ – ನನು ಚಾಯಂ ಅತ್ಥತೋ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾವ ಹೋತಿ, ಸಾ ಚ ಪಠಮದುತಿಯಜ್ಝಾನೇಸುಪಿ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ರಾಪಿ "ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹಾಸಿ"ನ್ತಿ ಏವಮಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಾ ಸಿಯಾ, ಸಾ ಕಸ್ಮಾ ನ ವುತ್ತಾತಿ? ಅಪರಿಬ್ಯತ್ತಕಿಚ್ಚತೋ। ಅಪರಿಬ್ಯತ್ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸಾ ತತ್ಥ ಕಿಚ್ಚಂ, ವಿತಕ್ಕಾದೀಹಿ ಅಭಿಭೂತತ್ತಾ। ಇಧ ಪನಾಯಂ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಪೀತೀಹಿ ಅನಭಿಭೂತತ್ತಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಸಿರಾ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಯತ್ತಕಿಚ್ಚಾ ಜಾತಾ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಾತಿ।

ನಿಟ್ಠಿತಾ "ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹಾಸಿ"ನ್ತಿ ಏತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸೋ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ।

ಇದಾನಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋತಿ ಏತ್ಥ ಸರತೀತಿ **ಸತೋ,** ಸಮ್ಪಜಾನಾತೀತಿ **ಸಮ್ಪಜಾನೋ।** ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಸರಣಲಕ್ಖಣಾ ಸತಿ, ಅಸಮ್ಮುಸ್ಸನರಸಾ, ಆರಕ್ಖಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ; ಅಸಮ್ಮೋಹಲಕ್ಖಣಂ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ, ತೀರಣರಸಂ, ಪವಿಚಯಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಂ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಇದಂ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಪುರಿಮಜ್ಝಾನೇಸುಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಹಿ ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಉಪಚಾರಜ್ಝಾನಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ಪಗೇವ ಅಪ್ಪನಾ; ಓಳಾರಿಕತ್ತಾ ಪನ ತೇಸಂ ಝಾನಾನಂ ಭೂಮಿಯಂ ವಿಯ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗತಿ ಸುಖಾ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯತ್ತಂ ತತ್ಥ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಕಿಚ್ಚಂ। ಓಳಾರಿಕಙ್ಗಪ್ಪಹಾನೇನ ಪನ ಸುಖುಮತ್ತಾ

ಇಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಖುರಧಾರಾಯಂ ವಿಯ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಕಿಚ್ಚಪರಿಗ್ಗಹಿತಾಯೇವ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗತಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾತಿ ಇಧೇವ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋ? ಯಥಾಪಿ ಧೇನುಪಗೋ ವಚ್ಛೋ ಧೇನುತೋ ಅಪನೀತೋ ಅರಕ್ಖಿಯಮಾನೋ ಪುನದೇವ ಧೇನುಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮಿದಂ ತತಿಯಜ್ಝಾನಸುಖಂ ಪೀತಿತೋ ಅಪನೀತಮ್ಪಿ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾರಕ್ಖೇನ ಅರಕ್ಖಿಯಮಾನಂ ಪುನದೇವ ಪೀತಿಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಪೀತಿಸಮ್ಪಯುತ್ತಮೇವ ಸಿಯಾ। ಸುಖೇ ವಾಪಿ ಸತ್ತಾ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ಇದಞ್ಚ ಅತಿಮಧುರಂ ಸುಖಂ, ತತೋ ಪರಂ ಸುಖಾಭಾವಾ । ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ ಪನೇತ್ಥ ಸುಖೇ ಅಸಾರಜ್ಜನಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಅಞ್ಞಥಾತಿ ಇಮಮ್ಪಿ ಅತ್ಥವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇದಂ ಇಧೇವ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇದಾನಿ **ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತತಿಯಜ್ಝಾನಸಮಙ್ಗಿನೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನಾಭೋಗೋ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ನಾಮಕಾಯೇನ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಸುಖಂ, ಯಂ ವಾ ತಂ ನಾಮಕಾಯಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಸುಖಂ, ತಂಸಮುಟ್ಠಾನೇನಸ್ಸ ಯಸ್ಮಾ ಅತಿಪಣೀತೇನ ರೂಪೇನ ರೂಪಕಾಯೋ ಫುಟೋ, ಯಸ್ಸ ಫುಟತ್ತಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋಪಿ ಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾ ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸಿ"ನ್ತಿ ಆಹ।

ಇದಾನಿ **ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಂಝಾನಹೇತು ಯಂಝಾನಕಾರಣಾ ತಂ ತತಿಯಜ್ಝಾನಸಮಙ್ಗಿಪುಗ್ಗಲಂ ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ದೇಸೇನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ ವಿವರನ್ತಿ ವಿಭಜನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ, ಪಸಂಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕಿನ್ತಿ? "ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ"ತಿ। ತಂ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿನ್ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ತೇ ಏವಂ ಪಸಂಸನ್ತೀತಿ? ಪಸಂಸಾರಹತೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ಅತಿಮಧುರಸುಖೇ ಸುಖಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೇಪಿ ತತಿಯಜ್ಝಾನೇ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ, ನ ತತ್ಥ ಸುಖಾಭಿಸಙ್ಗೇನ ಆಕಡ್ಢೀಯತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪೀತಿ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿತಾಯ ಸತಿಮಾ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಅರಿಯಕನ್ತಂ ಅರಿಯಜನಸೇವಿತಮೇವ ಚ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಸುಖಂ ನಾಮಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಸಂಸಾರಹೋ। ಇತಿ ಪಸಂಸಾರಹತೋ ನಂ ಅರಿಯಾ ತೇ ಏವಂ ಪಸಂಸಾಹೇತುಭೂತೇ ಗುಣೇ ಪಕಾಸೇನ್ತಾ "ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ"ತಿ ಏವಂ ಪಸಂಸನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತತಿಯನ್ತಿ ಗಣನಾನುಪುಬ್ಬತೋ ತತಿಯಂ। ಇದಂ ತತಿಯಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತೀತಿಪಿ ತತಿಯಂ। **ಝಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚ ಯಥಾ ದುತಿಯಂ ಸಮ್ಪಸಾದಾದೀಹಿ ಚತುರಙ್ಗಿಕಂ; ಏವಮಿದಂ ಉಪೇಕ್ಖಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಂ। ಯಥಾಹ - "ಝಾನನ್ತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸತಿ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಾ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೯೧)। ಪರಿಯಾಯೋಯೇವ ಚೇಸೋ। ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾನಿ ಪನ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ದುವಙ್ಗಿಕಮೇವೇತಂ ಹೋತಿ। ಯಥಾಹ - "ಕತಮಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದುವಙ್ಗಿಕಂ ಝಾನಂ ಹೋತಿ ? ಸುಖಂ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಾ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೬೩)। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ತತಿಯಜ್ಝಾನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಕಥಾ

ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾತಿ ಕಾಯಿಕಸುಖಸ್ಸ ಚ ಕಾಯಿಕದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ। **ಪುಬ್ಬೇವಾ**ತಿ ತಞ್ಚ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇವ, ನ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಕ್ಖಣೇ । **ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ**ತಿ ಚೇತಸಿಕಸುಖಸ್ಸ ಚ ಚೇತಸಿಕದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚಾತಿ ಇಮೇಸಮ್ಪಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಬ್ಬೇವ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಪಹಾನಾ ಇಚ್ಚೇವ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕದಾ ಪನ ನೇಸಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ? ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಉಪಚಾರಕ್ಖಣೇ। ಸೋಮನಸ್ಸಞ್ಹಿ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸ್ಸ ಉಪಚಾರಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಹೀಯತಿ, ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಸುಖಾನಿ

ಪಠಮದುತಿಯತತಿಯಾನಂ ಉಪಚಾರಕ್ಖಣೇಸು। ಏವಮೇತೇಸಂ ಪಹಾನಕ್ಕಮೇನ ಅವುತ್ತಾನಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯವಿಭಙ್ಗೇ ಪನ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಉದ್ದೇಸಕ್ಕಮೇನೇವ ಇಧಾಪಿ ವುತ್ತಾನಂ ಸುಖದುಕ್ಖಸೋಮನಸ್ಸ ದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಪಹಾನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಯದಿ ಪನೇತಾನಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸುಪಚಾರಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ "ಕತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಏತ್ಥುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಕತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ... ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ... ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಏತ್ಥುಪ್ಪನ್ನಂ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೫೧೦) ಏವಂ ಝಾನೇಸ್ವೇವ ನಿರೋಧೋ ವುತ್ತೋತಿ? ಅತಿಸಯನಿರೋಧತ್ತಾ। ಅತಿಸಯನಿರೋಧೋ ಹಿ ನೇಸಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀಸು, ನ ನಿರೋಧೋಯೇವ; ನಿರೋಧೋಯೇವ ಪನ ಉಪಚಾರಕ್ಖಣೇ, ನಾತಿಸಯನಿರೋಧೋ। ತಥಾ ಹಿ ನಾನಾವಜ್ಜನೇ ಪಠಮಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ನಿರುದ್ಧಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಡಂಸಮಕಸಾದಿಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ವಾ ವಿಸಮಾಸನುಪತಾಪೇನ ವಾ ಸಿಯಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ, ನ ತ್ವೇವ ಅನ್ತೋಅಪ್ಪನಾಯಂ। ಉಪಚಾರೇ ವಾ ನಿರುದ್ಧಮ್ಪೇತಂ ನ ಸುಟ್ಠು ನಿರುದ್ಧಂ ಹೋತಿ; ಪಟಿಪಕ್ಖೇನ ಅವಿಹತತ್ತಾ। ಅನ್ತೋಅಪ್ಪನಾಯಂ ಪನ ಪೀತಿಫರಣೇನ ಸಬ್ಬೋ ಕಾಯೋ ಸುಖೋಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ। ಸುಖೋಕ್ಕನ್ತಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಸುಟ್ಠು ನಿರುದ್ಧಂ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಪಟಿಪಕ್ಖೇನ ವಿಹತತ್ತಾ। ನಾನಾವಜ್ಜನೇ ಏವ ಚ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಪಹೀನಸ್ಸ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಯಸ್ಮಾ ಏತಂ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಪ್ಪಚ್ಚಯೇಪಿ ಕಾಯಕಿಲಮಥೇ ಚಿತ್ತುಪಘಾತೇ ಚ ಸತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾಭಾವೇ ನೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ತತ್ಥ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಭಾವೇ। ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಏವ ಚ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾತಿ ತತ್ಥಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ; ಅಪ್ಪಹೀನಪಚ್ಚಯತ್ತಾ। ನ ತ್ವೇವ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇ; ಪಹೀನಪಚ್ಚಯತ್ತಾ। ತಥಾ ತತಿಯಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಪಹೀನಸ್ಸಾಪಿ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಪೀತಿಸಮುಟ್ಠಾನಪಣೀತರೂಪಫುಟಕಾಯಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ, ನ ತ್ವೇವ ತತಿಯಜ್ಝಾನೇ। ತತಿಯಜ್ಝಾನೇ ಹಿ ಸುಖಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಭೂತಾ ಪೀತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿರುದ್ಧಾತಿ। ತಥಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಪಹೀನಸ್ಸಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಆಸನ್ನತ್ತಾ, ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಾಯ ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಅಭಾವೇನ ಸಮ್ಮಾ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತತ್ತಾ ಚ ಸಿಯಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ, ನ ತ್ವೇವ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇ। ತಸ್ಮಾ ಏವ ಚ "ಏತ್ಥುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತೀ"ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅಪರಿಸೇಸಗ್ಗಹಣಂ ಕತನ್ತಿ।

ಏತ್ಥಾಹ - "ಅಥೇವಂ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸೂಪಚಾರೇ ಪಹೀನಾಪಿ ಏತಾ ವೇದನಾ ಇಧ ಕಸ್ಮಾ ಸಮಾಹರೀ"ತಿ? ಸುಖಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ। ಯಾ ಹಿ ಅಯಂ "ಅದುಕ್ಖಮಸುಖ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ, ಸಾ ಸುಖುಮಾ ಅತಿದುಬ್ಬಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಸುಖೇನ ಗಹೇತುಂ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ನಾಮ ದುಟ್ಠಸ್ಸ ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ಗೋಣಸ್ಸ ಗಹಣತ್ಥಂ ಗೋಪೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಜೇ ಸಬ್ಬೇ ಗಾವೋ ಸಮಾಹರತಿ, ಅಥೇಕೇಕಂ ನೀಹರನ್ತೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಆಗತಂ "ಅಯಂ ಸೋ, ಗಣ್ಹಥ ನ"ನ್ತಿ ತಮ್ಪಿ ಗಾಹಾಪಯತಿ; ಏವಮೇವ ಭಗವಾ ಸುಖಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಸಬ್ಬಾ ಏತಾ ಸಮಾಹರಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸಮಾಹಟಾ ಏತಾ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಯಂ ನೇವ ಸುಖಂ ನ ದುಕ್ಖಂ ನ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ನ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ"ತಿ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಏಸಾ ಗಾಹಯಿತುಂ।

ಅಪಿಚ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚಯದಸ್ಸನತ್ಥಞ್ಚಾಪಿ ಏತಾ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸುಖಪ್ಪಹಾನಾದಯೋ ಹಿ ತಸ್ಸಾ ಪಚ್ಚಯಾ। ಯಥಾಹ - "ಚತ್ತಾರೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೫೮)। ಯಥಾ ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪಹೀನಾಪಿ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಆದಯೋ ತತಿಯಮಗ್ಗಸ್ಸ ವಣ್ಣಭಣನತ್ಥಂ ತತ್ಥ ಪಹೀನಾತಿ ವುತ್ತಾ; ಏವಂ ವಣ್ಣಭಣನತ್ಥಮ್ಪೇತಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸೇತಾ ಇಧ ವುತ್ತಾತಿಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಪಚ್ಚಯಘಾತೇನ ವಾ ಏತ್ಥ ರಾಗದೋಸಾನಂ ಅತಿದೂರಭಾವಂ

ದಸ್ಸೇತುಮ್ಪೇತಾ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏತಾಸು ಹಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ, ಸೋಮನಸ್ಸಂ ರಾಗಸ್ಸ, ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಸ್ಸ, ದೋಮನಸ್ಸಂ ದೋಸಸ್ಸ। ಸುಖಾದಿಘಾತೇನ ಚ ತೇ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ರಾಗದೋಸಾ ಹತಾತಿ ಅತಿದೂರೇ ಹೋನ್ತೀತಿ।

ಅದುಕ್ಖಮಸುಖನ್ತಿ ದುಕ್ಖಾಭಾವೇನ ಅದುಕ್ಖಂ, ಸುಖಾಭಾವೇನ ಅಸುಖಂ। ಏತೇನೇತ್ಥ ದುಕ್ಖಸುಖಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಂ ತತಿಯವೇದನಂ ದೀಪೇತಿ, ನ ದುಕ್ಖಸುಖಾಭಾವಮತ್ತಂ। ತತಿಯವೇದನಾ ನಾಮ - ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ, ಉಪೇಕ್ಖಾತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಾ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠವಿಪರೀತಾನುಭವನಲಕ್ಖಣಾ, ಮಜ್ಝತ್ತರಸಾ, ಅವಿಭೂತಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಸುಖನಿರೋಧಪದಟ್ಠಾನಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಜನಿತಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಝಾನೇ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಾ ಸತಿ। ಯಾ ಚ ತಸ್ಸಾ ಸತಿಯಾ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ, ಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಕತಾ ನ ಅಞ್ಞೇನ; ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ವಿಭಙ್ಗೇ**ಪಿ ವುತ್ತಂ - "ಅಯಂ ಸತಿ ಇಮಾಯ ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ವಿಸದಾ ಹೋತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿ'"ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೯೭)। ಯಾಯ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಏತ್ಥ ಸತಿಯಾ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ಹೋತಿ, ಸಾ ಅತ್ಥತೋ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚೇತ್ಥ ತಾಯ ಸತಿಯೇವ ಪರಿಸುದ್ಧಾ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಾ; ಸತಿಸೀಸೇನ ಪನ ದೇಸನಾ ವುತ್ತಾ।

ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಹೇಟ್ಠಾಪಿ ತೀಸು ಝಾನೇಸು ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಥಾ ಪನ ದಿವಾ ಸೂರಿಯಪ್ಪಭಾಭಿಭವಾ ಸೋಮ್ಮಭಾವೇನ ಚ ಅತ್ತನೋ ಉಪಕಾರಕತ್ತೇನ ವಾ ಸಭಾಗಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಲಾಭಾ ದಿವಾ ವಿಜ್ಜಮಾನಾಪಿ ಚನ್ದಲೇಖಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಅಪರಿಯೋದಾತಾ; ಏವಮಯಮ್ಪಿ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾಚನ್ದಲೇಖಾ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾದಿಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮತೇಜಾಭಿಭವಾ ಸಭಾಗಾಯ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಾರತ್ತಿಯಾ ಅಲಾಭಾ ವಿಜ್ಜಮಾನಾಪಿ ಪಠಮಾದಿಜ್ಝಾನಭೇದೇಸು ಅಪರಿಸುದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾ ಚ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ದಿವಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಚನ್ದಲೇಖಾಯ ಪಭಾ ವಿಯ ಸಹಜಾತಾಪಿ ಸತಿಆದಯೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾವ ಹೋನ್ತಿ; ತಸ್ಮಾ ತೇಸು ಏಕಮ್ಪಿ "ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿ"ನ್ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಇಧ ಪನ ವಿತಕ್ಕಾದಿಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮತೇಜಾಭಿಭವಾಭಾವಾ ಸಭಾಗಾಯ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಾರತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಲಾಭಾ ಅಯಂ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾಚನ್ದಲೇಖಾ ಅತಿವಿಯ ಪರಿಸುದ್ಧಾ, ತಸ್ಸಾ ಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ಪರಿಸುದ್ಧಚನ್ದಲೇಖಾಯ ಪಭಾ ವಿಯ ಸಹಜಾತಾಪಿ ಸತಿಆದಯೋ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ ಪರಿಯೋದಾತಾ, ತಸ್ಮಾ ಇದಮೇವ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಚತುತ್ಥನ್ತಿ ಗಣನಾನುಪುಬ್ಬತೋ ಚತುತ್ಥಂ। ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತೀತಿಪಿ ಚತುತ್ಥಂ। **ಝಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಥಾ ತತಿಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಂ; ಏವಮಿದಂ ಉಪೇಕ್ಖಾದೀಹಿ ತಿವಙ್ಗಿಕಂ। ಯಥಾಹ - "ಝಾನನ್ತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಸತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಾ"ತಿ। ಪರಿಯಾಯೋ ಏವ ಚೇಸೋ। ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ಸತಿಂ ಉಪೇಕ್ಖೇಕಗ್ಗತಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ದುವಙ್ಗಿಕಮೇವೇತಂ ಹೋತಿ। ಯಥಾಹ - "ಕತಮಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದುವಙ್ಗಿಕಂ ಝಾನಂ ಹೋತಿ? ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಾ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೬೫)। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಕಥಾ

೧೨. ಇತಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನಿ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತತ್ಥಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಕೇಸಞ್ಚಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಾನಿ, ಕೇಸಞ್ಚಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಾನಿ, ಕೇಸಞ್ಚಿ ನಿರೋಧಪಾದಕಾನಿ, ಕೇಸಞ್ಚಿ ಭವೋಕ್ಕಮನತ್ಥಾನಿ। ತತ್ಥ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತತ್ಥಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಹಿ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಸುಖಂ ದಿವಸಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಇಚ್ಚೇವಂ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ। ಸೇಕ್ಖಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ "ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಸಮಾಹಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ

ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ “ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತೀ”ತಿ ವುತ್ತನಯಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಪತ್ಥೇನ್ತಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ “ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಅಚಿತ್ತಕಾ ಹುತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿರೋಧಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ವಾ ಸುಖಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ತೇಸಂ ನಿರೋಧಪಾದಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ “ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನಾ ಹುತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಭವೋಕ್ಕಮನತ್ಥಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

ಭಗವತಾ ಪನಿದಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಂ, ತಂ ತಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಞ್ಚೇವ ಅಹೋಸಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಞ್ಚ ನಿರೋಧಪಾದಕಞ್ಚ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಸಾಧಕಞ್ಚ ಸಬ್ಬಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಗುಣದಾಯಕನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯೇಸಞ್ಚ ಗುಣಾನಂ ದಾಯಕಂ ಅಹೋಸಿ, ತೇಸಂ ಏಕದೇಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ”**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಸೋತಿ** ಸೋ ಅಹಂ। **ಏವನ್ತಿ** ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಕ್ಕಮನಿದಸ್ಸನಮೇತಂ। ಇಮಿನಾ ಕಮೇನ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಮಾಹಿತೇತಿ** ಇಮಿನಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಧಿನಾ ಸಮಾಹಿತೇ। **ಪರಿಸುದ್ಧೇತಿ**ಆದೀಸು ಪನ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಭಾವೇನ **ಪರಿಸುದ್ಧೇ**। ಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾಯೇವ **ಪರಿಯೋದಾತೇ,** ಪಭಸ್ಸರೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸುಖಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಘಾತೇನ ವಿಹತರಾಗಾದಿಅಙ್ಗಣತ್ತಾ **ಅನಙ್ಗಣೇ**। ಅನಙ್ಗಣತ್ತಾಯೇವ ಚ **ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ;** ಅಙ್ಗಣೇನ ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಸ್ಸತಿ। ಸುಭಾವಿತತ್ತಾ **ಮುದುಭೂತೇ,** ವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವಸೇ ವತ್ತಮಾನಞ್ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುದೂತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಮುದುತ್ತಾಯೇವ ಚ **ಕಮ್ಮನಿಯೇ,** ಕಮ್ಮಕ್ಖಮೇ ಕಮ್ಮಯೋಗ್ಗೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಮುದು ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಹೋತಿ ಸುಧನ್ತಮಿವ ಸುವಣ್ಣಂ, ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಚ ಸುಭಾವಿತತ್ತಾ ಏವ। ಯಥಾಹ - “ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯಂ ಏವಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಮುದು ಚ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮನಿಯಞ್ಚ, ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತ”ನ್ತಿ (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨)।

ಏತೇಸು ಪರಿಸುದ್ಧಭಾವಾದೀಸು ಠಿತತ್ತಾ **ಠಿತೇ**। ಠಿತತ್ತಾಯೇವ **ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ**, ಅಚಲೇ ನಿರಿಞ್ಜನೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಮುದುಕಮ್ಮಞ್ಞಭಾವೇನ ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ಠಿತತ್ತಾ ಠಿತೇ, ಸದ್ಧಾದೀಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ। ಸದ್ಧಾಪರಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯೇನ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ವೀರಿಯಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಕೋಸಜ್ಜೇನ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಸತಿಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪಮಾದೇನ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಸಮಾಧಿಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಪಞ್ಞಾಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಓಭಾಸಗತಂ ಕಿಲೇಸನ್ಧಕಾರೇನ ನ ಇಞ್ಜತಿ। ಇಮೇಹಿ ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕ್ಖಮಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಧಿನಾ ಸಮಾಹಿತೇ। ನೀವರಣದೂರೀಭಾವೇನ ಪರಿಸುದ್ಧೇ। ವಿತಕ್ಕಾದಿಸಮತಿಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಯೋದಾತೇ। ಝಾನಪ್ಪಟಿಲಾಭಪಚ್ಚಯಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾವಚರಾನಂ ಅಭಾವೇನ ಅನಙ್ಗಣೇ। ಅಭಿಜ್ಝಾದೀನಂ ಚಿತ್ತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸಾನಂ ವಿಗಮೇನ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ। ಉಭಯಮ್ಪಿ ಚೇತಂ **ಅನಙ್ಗಣವತ್ಥ**ಸುತ್ತಾನುಸಾರೇನ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೫೭ ಆದಯೋ) ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವಸಿಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಮುದುಭೂತೇ। ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವೂಪಗಮೇನ ಕಮ್ಮನಿಯೇ। ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಪಣೀತಭಾವೂಪಗಮೇನ **ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ** । ಯಥಾ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಏವಂ ಠಿತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕ್ಖಮಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಪಾದಕಂ ಪದಟ್ಠಾನಭೂತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯಾತಿ ಏವಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕೇ ಜಾತೇ ಏತಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಮ್ಹಿ ಯಂ ಞಾಣಂ ತದತ್ಥಾಯ। ತತ್ಥ **ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸೋತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ಅತೀತಜಾತೀಸು ನಿವುತ್ಥಕ್ಖನ್ಧಾ। ನಿವುತ್ಥಾತಿ ಅಜ್ಝಾವುತ್ಥಾ ಅನುಭೂತಾ

ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುದ್ಧಾ ನಿವುತ್ಥಧಮ್ಮಾ ವಾ ನಿವುತ್ಥಾ, ಗೋಚರನಿವಾಸೇನ ನಿವುತ್ಥಾ, ಅತ್ತನೋ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ವಿಞ್ಞಾತಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾ, ಪರವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಾಪಿ ವಾ ಛಿನ್ನವಟುಮಕಾನುಸ್ಸರಣಾದೀಸು। **ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತೀತಿ** ಯಾಯ ಸತಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿ। **ಞಾಣನ್ತಿ** ತಾಯ ಸತಿಯಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಞಾಣಂ। ಏವಮಿಮಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಏತಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಪತ್ತಿಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿನ್ತಿ** ಅಭಿನೀಹರಿಂ।

ಸೋತಿ ಸೋ ಅಹಂ। **ಅನೇಕವಿಹಿತನ್ತಿ** ಅನೇಕವಿಧಂ, ಅನೇಕೇಹಿ ವಾ ಪಕಾರೇಹಿ ಪವತ್ತಿತಂ ಸಂವಣ್ಣಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸನ್ತಿ** ಸಮನನ್ತರಾತೀತಂ ಭವಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿವುತ್ಥಸನ್ತಾನಂ। **ಅನುಸ್ಸರಾಮೀತಿ** "ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ"ತಿ ಏವಂ ಜಾತಿಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ಸರಾಮಿ, ಅನುದೇವ ವಾ ಸರಾಮಿ, ಚಿತ್ತೇ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮಿತಮತ್ತೇ ಏವ ಸರಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪೂರಿತಪಾರಮೀನಞ್ಹಿ ಮಹಾಪುರಿಸಾನಂ ಪರಿಕಮ್ಮಕರಣಂ ನತ್ಥಿ, ತೇನ ತೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತ್ವಾವ ಸರನ್ತಿ। ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಕುಲಪುತ್ತಾ ಪನ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾವ ಸರನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ವಸೇನ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ತಂ ಪನ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ಅತಿಭಾರಿಯಂ ವಿನಯನಿದಾನಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ವದಾಮ। ಅತ್ಥಿಕೇಹಿ ಪನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೪೦೨ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಪನ ಪಾಳಿಮೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ।

ಸೇಯ್ಯಥಿದನ್ತಿ ಆರದ್ಧಪ್ಪಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ತೇನೇವ ಯ್ವಾಯಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸೋ ಆರದ್ಧೋ, ತಸ್ಸ ಪಕಾರಪ್ಪಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿನ್ತಿ** ಏಕಮ್ಪಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಮೂಲಂ ಚುತಿಪರಿಯೋಸಾನಂ ಏಕಭವಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಖನ್ಧಸನ್ತಾನಂ। ಏಸ ನಯೋ **ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋತಿ**ಆದೀಸು। **ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇತಿ**ಆದೀಸು ಪನ ಪರಿಹಾಯಮಾನೋ ಕಪ್ಪೋ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೋ, ವಡ್ಢಮಾನೋ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಚ ಸಂವಟ್ಟೇನ ಸಂವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ ಗಹಿತೋ ಹೋತಿ ತಮ್ಮೂಲಕತ್ತಾ। ವಿವಟ್ಟೇನ ಚ ವಿವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ ಯಾನಿ ತಾನಿ "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ । ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸಂವಟ್ಟೋ ಸಂವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ, ವಿವಟ್ಟೋ ವಿವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ"ತಿ ವುತ್ತಾನಿ ತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

ತತ್ಥ ತಯೋ ಸಂವಟ್ಟಾ - ತೇಜೋಸಂವಟ್ಟೋ, ಆಪೋಸಂವಟ್ಟೋ, ವಾಯೋಸಂವಟ್ಟೋತಿ। ತಿಸ್ಸೋ ಸಂವಟ್ಟಸೀಮಾ - ಆಭಸ್ಸರಾ, ಸುಭಕಿಣ್ಹಾ, ವೇಹಪ್ಫಲಾತಿ। ಯದಾ ಕಪ್ಪೋ ತೇಜೇನ ಸಂವಟ್ಟತಿ, ಆಭಸ್ಸರತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಯ್ಹತಿ। ಯದಾ ಉದಕೇನ ಸಂವಟ್ಟತಿ, ಸುಭಕಿಣ್ಹತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಉದಕೇನ ವಿಲೀಯತಿ। ಯದಾ ವಾತೇನ ಸಂವಟ್ಟತಿ, ವೇಹಪ್ಫಲತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವಾತೇನ ವಿದ್ಧಂಸಿಯತಿ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ಸದಾಪಿ ಏಕಂ ಬುದ್ಧಕ್ಖೇತ್ತಂ ವಿನಸ್ಸತಿ।

ಬುದ್ಧಕ್ಖೇತ್ತಂ ನಾಮ ತಿವಿಧಂ ಹೋತಿ - ಜಾತಿಕ್ಖೇತ್ತಂ, ಆಣಾಕ್ಖೇತ್ತಂ, ವಿಸಯಕ್ಖೇತ್ತಞ್ಚ। ತತ್ಥ ಜಾತಿಕ್ಖೇತ್ತಂ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಪರಿಯನ್ತಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಧಿಆದೀಸು ಕಮ್ಪತಿ। ಆಣಾಕ್ಖೇತ್ತಂ ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಪರಿಯನ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯತ್ಥ ರತನಪರಿತ್ತಂ, ಖನ್ಧಪರಿತ್ತಂ, ಧಜಗ್ಗಪರಿತ್ತಂ, ಆಟಾನಾಟಿಯಪರಿತ್ತಂ, ಮೋರಪರಿತ್ತನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಪರಿತ್ತಾನಂ ಆನುಭಾವೋ ಪವತ್ತತಿ। ವಿಸಯಕ್ಖೇತ್ತಂ ಪನ ಅನನ್ತಂ ಅಪರಿಮಾಣಂ, "ಯಂ ಯಾವತಾ ವಾ ಪನ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೮೧) ವುತ್ತಂ ಯತ್ಥ ಯಂ ಯಂ ಆಕಙ್ಖತಿ ತಂ ತಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಏವಮೇತೇಸು ತೀಸು ಬುದ್ಧಕ್ಖೇತ್ತೇಸು ಏಕಂ ಆಣಾಕ್ಖೇತ್ತಂ ವಿನಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ವಿನಸ್ಸನ್ತೇ ಜಾತಿಕ್ಖೇತ್ತಮ್ಪಿ ವಿನಟ್ಠಮೇವ ಹೋತಿ; ವಿನಸ್ಸನ್ತಞ್ಚ ಏಕತೋವ ವಿನಸ್ಸತಿ, ಸಣ್ಠಹನ್ತಮ್ಪಿ ಏಕತೋವ ಸಣ್ಠಹತಿ। ತಸ್ಸ ವಿನಾಸೋ ಚ ಸಣ್ಠಹನಞ್ಚ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೪೦೪) ವುತ್ತಂ। ಅತ್ಥಿಕೇಹಿ ತತೋ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಯೇ ಪನೇತೇ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಾ ವುತ್ತಾ, ಏತೇಸು ಭಗವಾ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝನತ್ಥಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಸರಿ। ಕಥಂ? "**ಅಮುತ್ರಾಸಿ**"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ। ತತ್ಥ **ಅಮುತ್ರಾಸಿ**ನ್ತಿ ಅಮುಮ್ಹಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅಹಂ ಅಮುಮ್ಹಿ ಭವೇ ವಾ ಯೋನಿಯಾ ವಾ ಗತಿಯಾ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯಾ ವಾ ಸತ್ತಾವಾಸೇ ವಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ವಾ ಅಹೋಸಿಂ। **ಏವಂನಾಮೋ**ತಿ ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ವಾ ಜೋತಿಪಾಲೋ ವಾ। **ಏವಂಗೋತ್ತೋ**ತಿ ಭಗ್ಗವೋ ವಾ ಗೋತಮೋ ವಾ। **ಏವಂವಣ್ಣೋ**ತಿ ಓದಾತೋ ವಾ ಸಾಮೋ ವಾ। **ಏವಮಾಹಾರೋ**ತಿ ಸಾಲಿಮಂಸೋದನಾಹಾರೋ ವಾ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜನೋ ವಾ। **ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ**ತಿ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರೇನ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಾನಂ ಸಾಮಿಸನಿರಾಮಿಸಾದಿಪ್ಪಭೇದಾನಂ ವಾ ಸುಖದುಕ್ಖಾನಂ ಪಟಿಸಂವೇದೀ। **ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ**ತಿ ಏವಂ ವಸ್ಸಸತಪರಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ ವಾ ಚತುರಾಸೀತಿಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಪರಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ ವಾ।

ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿನ್ತಿ ಸೋ ಅಹಂ ತತೋ ಭವತೋ ಯೋನಿತೋ ಗತಿತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿತೋ ಸತ್ತಾವಾಸತೋ ಸತ್ತನಿಕಾಯತೋ ವಾ ಚುತೋ, ಪುನ ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಭವೇ ಯೋನಿಯಾ ಗತಿಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯಾ ಸತ್ತಾವಾಸೇ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ವಾ ಉದಪಾದಿಂ। **ತತ್ರಾಪಾಸಿ**ನ್ತಿ ಅಥ ತತ್ರಾಪಿ ಭವೇ ಯೋನಿಯಾ ಗತಿಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯಾ ಸತ್ತಾವಾಸೇ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ವಾ ಪುನ ಅಹೋಸಿಂ। ಏವಂನಾಮೋತಿಆದಿ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಅಥ ವಾ ಯಸ್ಮಾ **ಅಮುತ್ರಾಸಿ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಆರೋಹನ್ತಸ್ಸ ಯಾವದಿಚ್ಛಕಂ ಸರಣಂ। **ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ**ತಿ ಪಟಿನಿವತ್ತನ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಂ। ತಸ್ಮಾ **ಇಧೂಪಪನ್ನೋ**ತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಇಧೂಪಪತ್ತಿಯಾ ಅನನ್ತರಂ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿನ್ತಿ ತುಸಿತಭವನಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ**ತಿ ತತ್ರಾಪಿ ತುಸಿತಭವನೇ ಸೇತಕೇತು ನಾಮ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿಂ। **ಏವಂಗೋತ್ತೋ**ತಿ ತಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಗೋತ್ತೋ। **ಏವಂವಣ್ಣೋ**ತಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ। **ಏವಮಾಹಾರೋ**ತಿ ದಿಬ್ಬಸುಧಾಹಾರೋ। **ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ**ತಿ ಏವಂ ದಿಬ್ಬಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ। ದುಕ್ಖಂ ಪನ ಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖಮತ್ತಮೇವ। **ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ**ತಿ ಏವಂ ಸತ್ತಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಕೋಟಿಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ। **ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ**ತಿ ಸೋ ಅಹಂ ತತೋ ತುಸಿತಭವನತೋ ಚುತೋ। **ಇಧೂಪಪನ್ನೋ**ತಿ ಇಧ ಮಹಾಮಾಯಾಯ ದೇವಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ।

ಇತೀತಿ ಏವಂ। **ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸ**ನ್ತಿ ನಾಮಗೋತ್ತವಸೇನ ಸಉದ್ದೇಸಂ, ವಣ್ಣಾದಿವಸೇನ ಸಾಕಾರಂ। ನಾಮಗೋತ್ತವಸೇನ ಹಿ ಸತ್ತೋ "ದತ್ತೋ, ತಿಸ್ಸೋ, ಗೋತಮೋ"ತಿ ಉದ್ದಿಸೀಯತಿ; ವಣ್ಣಾದೀಹಿ ಓದಾತೋ, ಸಾಮೋತಿ ನಾನತ್ತತೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ; ತಸ್ಮಾ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಉದ್ದೇಸೋ, ಇತರೇ ಆಕಾರಾ। ಕಿಂ ಪನ ಬುದ್ಧಾಯೇವ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಸರನ್ತೀತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ನ ಬುದ್ಧಾಯೇವ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧ-ಬುದ್ಧಸಾವಕ-ತಿತ್ಥಿಯಾಪಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಅವಿಸೇಸೇನ। ತಿತ್ಥಿಯಾ ಹಿ ಚತ್ತಾಲೀಸಂಯೇವ ಕಪ್ಪೇ ಸರನ್ತಿ, ನ ತತೋ ಪರಂ। ಕಸ್ಮಾ? ದುಬ್ಬಲಪಞ್ಞತ್ತಾ। ತೇಸಞ್ಹಿ ನಾಮರೂಪಪರಿಚ್ಛೇದವಿರಹತೋ ದುಬ್ಬಲಾ ಪಞ್ಞಾ ಹೋತಿ। ಸಾವಕೇಸು ಪನ ಅಸೀತಿಮಹಾಸಾವಕಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸರನ್ತಿ; ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಏಕಮಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಸತಸಹಸ್ಸಞ್ಚ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ದ್ವೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಸತಸಹಸ್ಸಞ್ಚ। ಏತ್ತಕೋ ಹಿ ತೇಸಂ ಅಭಿನೀಹಾರೋ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಪನ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿ, ಯಾವ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ತಾವ ಸರನ್ತಿ। ತಿತ್ಥಿಯಾ ಚ ಖನ್ಧಪಟಿಪಾಟಿಮೇವ ಸರನ್ತಿ। ಪಟಿಪಾಟಿಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನ ಸರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಅನ್ಧಾನಂ ವಿಯ ಇಚ್ಛಿತಪ್ಪದೇಸೋಕ್ಕಮನಂ ನತ್ಥಿ। ಸಾವಕಾ ಉಭಯಥಾಪಿ ಸರನ್ತಿ; ತಥಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ। ಬುದ್ಧಾ ಪನ ಖನ್ಧಪಟಿಪಾಟಿಯಾಪಿ ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನಪಿ ಸೀಹೋಕ್ಕನ್ತವಸೇನಪಿ ಅನೇಕಾಸು ಕಪ್ಪಕೋಟೀಸು ಹೇಟ್ಠಾ ವಾ ಉಪರಿ ವಾ ಯಂ ಯಂ ಠಾನಂ ಆಕಙ್ಖನ್ತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸರನ್ತಿಯೇವ।

ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಆದೀಸು **ಮೇ**ತಿ ಮಯಾ। **ವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ವಿದಿತಕರಣಟ್ಠೇನ ವಿಜ್ಜಾ। ಕಿಂ ವಿದಿತಂ ಕರೋತಿ? ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ। **ಅವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಸ್ಸ ಅವಿದಿತಕರಣಟ್ಠೇನ ತಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಕಮೋಹೋ ವುಚ್ಚತಿ। **ತಮೋ**ತಿ ಸ್ವೇವ

ಮೋಹೋ ತಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಕಟ್ಠೇನ “ತಮೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಆಲೋಕೋ**ತಿ ಸಾಯೇವವಿಜ್ಜಾ ಓಭಾಸಕರಣಟ್ಠೇನ “ಆಲೋಕೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾತಿ ಅಯಂ ಅತ್ಥೋ, ಸೇಸಂ ಪಸಂಸಾವಚನಂ। ಯೋಜನಾ ಪನೇತ್ಥ - ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಅಧಿಗತವಿಜ್ಜಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿನಟ್ಠಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ। ಏಸ ನಯೋ ಇತರಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಪದದ್ವಯೇ।

ಯಥಾ ತನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಯಥಾ**ತಿ ಓಪಮ್ಮತ್ಥೇ। **ತ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತೋ। ಸತಿಯಾ ಅವಿಪ್ಪವಾಸೇನ **ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ**। ವೀರಿಯಾತಾಪೇನ **ಆತಾಪಿನೋ**। ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅನಪೇಕ್ಖತಾಯ **ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ,** ಪೇಸಿತಚಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹಞ್ಞೇಯ್ಯ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತಮೋ ವಿಹಞ್ಞೇಯ್ಯ ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಮಮ ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತಮೋ ವಿಹತೋ ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಏತಸ್ಸ ಮೇ ಪಧಾನಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಅನುರೂಪಮೇವ ಫಲಂ ಲದ್ಧನ್ತಿ।

ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಠಮಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾ ಅಹೋಸಿ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಸ್ಸೇವ ಅಣ್ಡಕೋಸಮ್ಹಾತಿ ಅಯಂ ಖೋ ಮಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಪುಬ್ಬೇ ನಿವುತ್ಥಕ್ಖನ್ಧಪಟಿಚ್ಛಾದಕಂ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಪಠಮಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾ ಪಠಮಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಿ ಪಠಮಾ ಅರಿಯಾಜಾತಿ ಅಹೋಸಿ, ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಸ್ಸೇವ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ತಮ್ಹಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಮ್ಹಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಟನಿಕಾಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೀತಿ।

ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಕಥಾ

೧೩. **ಸೋ ಏವಂ...ಪೇ॰... ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯಾ**ತಿ ಚುತಿಯಾ ಚ ಉಪಪಾತೇ ಚ ಞಾಣಾಯ; ಯೇನ ಞಾಣೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತಿ ಚ ಉಪಪಾತೋ ಚ ಞಾಯತಿ, ತದತ್ಥನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿ**ನ್ತಿ ಪರಿಕಮ್ಮಚಿತ್ತಂ ನೀಹರಿಂ। **ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ...ಪೇ॰... ಪಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಪೂರಿತಪಾರಮೀನಂ ಮಹಾಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಕಮ್ಮಕರಣಂ ನತ್ಥಿ। ತೇ ಹಿ ಚಿತ್ತೇ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮಿತಮತ್ತೇ ಏವ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಕುಲಪುತ್ತಾ ಪನ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ವಸೇನ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ತಂ ಪನ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ಅತಿಭಾರಿಯಂ ವಿನಯನಿದಾನಂ ಕರೋತಿ; ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ವದಾಮ। ಅತ್ಥಿಕೇಹಿ ಪನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೪೧೧) ವುತ್ತನಯೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಪನ ಪಾಳಿಮೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ।

ಸೋತಿ ಸೋ ಅಹಂ। **ದಿಬ್ಬೇನಾ**ತಿಆದೀಸು ದಿಬ್ಬಸದಿಸತ್ತಾ **ದಿಬ್ಬಂ**। ದೇವತಾನಞ್ಹಿ ಸುಚರಿತಕಮ್ಮನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹರುಹಿರಾದೀಹಿ ಅಪಲಿಬುದ್ಧಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿನಿಮುತ್ತತಾಯ ದೂರೇಪಿ ಆರಮ್ಮಣಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನಸಮತ್ಥಂ ದಿಬ್ಬಂ ಪಸಾದಚಕ್ಖು ಹೋತಿ। ಇದಞ್ಚಾಪಿ ವೀರಿಯಭಾವನಾಬಲನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಞಾಣಚಕ್ಖು ತಾದಿಸಮೇವಾತಿ ದಿಬ್ಬಸದಿಸತ್ತಾ ದಿಬ್ಬಂ, ದಿಬ್ಬವಿಹಾರವಸೇನ ಪಟಿಲದ್ಧತ್ತಾ ಅತ್ತನಾ ಚ ದಿಬ್ಬವಿಹಾರಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತ್ತಾಪಿ ದಿಬ್ಬಂ, ಆಲೋಕಪರಿಗ್ಗಹೇನ ಮಹಾಜುತಿಕತ್ತಾಪಿ ದಿಬ್ಬಂ, ತಿರೋಕುಟ್ಟಾದಿಗತರೂಪದಸ್ಸನೇನ ಮಹಾಗತಿಕತ್ತಾಪಿ ದಿಬ್ಬಂ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸದ್ದಸತ್ಥಾನುಸಾರೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ದಸ್ಸನಟ್ಠೇನ **ಚಕ್ಖು**। ಚಕ್ಖುಕಿಚ್ಚಕರಣೇನ ಚಕ್ಖುಮಿವಾತಿಪಿ ಚಕ್ಖು। ಚುತೂಪಪಾತದಸ್ಸನೇನ ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿಹೇತುತ್ತಾ **ವಿಸುದ್ಧಂ**। ಯೋ ಹಿ ಚುತಿಮತ್ತಮೇವ ಪಸ್ಸತಿ ನ ಉಪಪಾತಂ, ಸೋ ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಯೋ ಉಪಪಾತಮತ್ತಮೇವ ಪಸ್ಸತಿ ನ ಚುತಿಂ, ಸೋ ನವಸತ್ತಪಾತುಭಾವದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಯೋ ಪನ ತದುಭಯಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಯಸ್ಮಾ ದುವಿಧಮ್ಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಅತಿವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ತಂ ದಸ್ಸನಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿಹೇತು ಹೋತಿ। ತದುಭಯಞ್ಚ ಭಗವಾ ಅದ್ದಸ। ತೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ - “ಚುತೂಪಪಾತದಸ್ಸನೇನ ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿಹೇತುತ್ತಾ ವಿಸುದ್ಧ”ನ್ತಿ।

ಏಕಾದಸಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿರಹತೋ ವಾ ವಿಸುದ್ಧಂ। ಭಗವತೋ ಹಿ ಏಕಾದಸಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿರಹಿತಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು। ಯಥಾಹ - "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧ, 'ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ। ಅಮನಸಿಕಾರೋ...ಪೇ॰... ಥಿನಮಿದ್ಧಂ... ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ... ಉಪ್ಪಿಲಂ... ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ... ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ... ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ... ಅಭಿಜಪ್ಪಾ... ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾ... 'ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಂ ರೂಪಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಂ ರೂಪಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅನುರುದ್ಧ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಓಭಾಸಞ್ಹಿ ಖೋ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ನ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ರೂಪಾನಿ ಹಿ ಖೋ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚ ಓಭಾಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೪೨-೨೪೩) ಏವಮಾದಿ। ತದೇವಂ ಏಕಾದಸುಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿರಹತೋ ವಿಸುದ್ಧಂ।

ಮನುಸ್ಸೂಪಚಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ರೂಪದಸ್ಸನೇನ **ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕಂ;** ಮಾನುಸಕಂ ವಾ ಮಂಸಚಕ್ಖುಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತತ್ತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ।

ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ವಿಯ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ದಕ್ಖಾಮಿ ಓಲೋಕೇಮಿ। **ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಚುತಿಕ್ಖಣೇ ವಾ ಉಪಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ದಟ್ಠುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಯೇ ಪನ ಆಸನ್ನಚುತಿಕಾ ಇದಾನಿ ಚವಿಸ್ಸನ್ತಿ ತೇ **ಚವಮಾನಾ**। ಯೇ ಚ ಗಹಿತಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ ಸಮ್ಪತಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ ವಾ, ತೇ **ಉಪಪಜ್ಜಮಾನಾ**ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತೇ ಏವರೂಪೇ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಚ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಹೀನೇ**ತಿ ಮೋಹನಿಸ್ಸನ್ದಯುತ್ತತ್ತಾ ಹೀನಾನಂ ಜಾತಿಕುಲಭೋಗಾದೀನಂ ವಸೇನ ಹೀಳಿತೇ ಓಹೀಳಿತೇ ಉಞ್ಞಾತೇ ಅವಞ್ಞಾತೇ। **ಪಣೀತೇ**ತಿ ಅಮೋಹನಿಸ್ಸನ್ದಯುತ್ತತ್ತಾ ತಬ್ಬಿಪರೀತೇ। **ಸುವಣ್ಣೇ**ತಿ ಅದೋಸನಿಸ್ಸನ್ದಯುತ್ತತ್ತಾ ಇಟ್ಠಕನ್ತಮನಾಪವಣ್ಣಯುತ್ತೇ। **ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ**ತಿ ದೋಸನಿಸ್ಸನ್ದಯುತ್ತತ್ತಾ ಅನಿಟ್ಠಾಕನ್ತಅಮನಾಪವಣ್ಣಯುತ್ತೇ; ಅಭಿರೂಪೇ ವಿರೂಪೇತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಗತೇ**ತಿ ಸುಗತಿಗತೇ, ಅಲೋಭನಿಸ್ಸನ್ದಯುತ್ತತ್ತಾ ವಾ ಅಡ್ಢೇ ಮಹದ್ಧನೇ। **ದುಗ್ಗತೇ**ತಿ ದುಗ್ಗತಿಗತೇ, ಲೋಭನಿಸ್ಸನ್ದಯುತ್ತತ್ತಾ ವಾ ದಲಿದ್ದೇ ಅಪ್ಪನ್ನಪಾನೇ। **ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ**ತಿ ಯಂ ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಉಪಚಿತಂ ತೇನ ತೇನ ಉಪಗತೇ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮೇಹಿ "ಚವಮಾನೇ"ತಿಆದೀಹಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಿಚ್ಚಂ ವುತ್ತಂ; ಇಮಿನಾ ಪನ ಪದೇನ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗಞಾಣಕಿಚ್ಚಂ।

ತಸ್ಸ ಚ ಞಾಣಸ್ಸ ಅಯಮುಪ್ಪತ್ತಿಕ್ಕಮೋ - ಸೋ ಹೇಟ್ಠಾ ನಿರಯಾಭಿಮುಖಂ ಆಲೋಕಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ನೇರಯಿಕಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಮಹನ್ತಂ ದುಕ್ಖಮನುಭವಮಾನೇ, ತಂ ದಸ್ಸನಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಿಚ್ಚಮೇವ। ಸೋ ಏವಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ - "ಕಿನ್ನು ಖೋ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಏತಂ ದುಕ್ಖಮನುಭವನ್ತೀ"ತಿ? ಅಥಸ್ಸ "ಇದಂ ನಾಮ ಕತ್ವಾ"ತಿ ತಂ ಕಮ್ಮಾರಮ್ಮಣಂ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಥಾ ಉಪರಿ ದೇವಲೋಕಾಭಿಮುಖಂ ಆಲೋಕಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ನನ್ದನವನ-ಮಿಸ್ಸಕವನ-ಫಾರುಸಕವನಾದೀಸು ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಮಾನೇ। ತಮ್ಪಿ ದಸ್ಸನಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಿಚ್ಚಮೇವ। ಸೋ ಏವಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ - "ಕಿನ್ನು ಖೋ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಏತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತೀ"ತಿ? ಅಥಸ್ಸ "ಇದಂ ನಾಮ ಕತ್ವಾ"ತಿ ತಂಕಮ್ಮಾರಮ್ಮಣಂ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗಞಾಣಂ ನಾಮ। ಇಮಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಯಥಾ ಚಿಮಸ್ಸ, ಏವಂ ಅನಾಗತಂಸಞಾಣಸ್ಸಪಿ। ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಪಾದಕಾನೇವ ಹಿ ಇಮಾನಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಸಹೇವ ಇಜ್ಝನ್ತಿ।

ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನಾತಿಆದೀಸು ದುಟ್ಠು ಚರಿತಂ ದುಟ್ಠಂ ವಾ ಚರಿತಂ ಕಿಲೇಸಪೂತಿಕತ್ತಾತಿ ದುಚ್ಚರಿತಂ; ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ, ಕಾಯತೋ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ದುಚ್ಚರಿತನ್ತಿ **ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ**। ಏವಂ ವಚೀಮನೋದುಚ್ಚರಿತಾನಿಪಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾನಿ। **ಸಮನ್ನಾಗತಾ**ತಿ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ। **ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ**ತಿ ಬುದ್ಧ-ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧ-ಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ ಅರಿಯಾನಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಗಿಹಿಸೋತಾಪನ್ನಾನಮ್ಪಿ ಅನತ್ಥಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ವಾ ಗುಣಪರಿಧಂಸನೇನ ವಾ ಉಪವಾದಕಾ; ಅಕ್ಕೋಸಕಾ, ಗರಹಕಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ "ನತ್ಥಿ ಇಮೇಸಂ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ, ಅಸ್ಸಮಣಾ ಏತೇ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ಉಪವದತಿ। "ನತ್ಥಿ ಇಮೇಸಂ ಝಾನಂ ವಾ ವಿಮೋಕ್ಖೋ ವಾ ಮಗ್ಗೋ ವಾ ಫಲಂ ವಾ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಗುಣಪರಿಧಂಸನೇನ ಉಪವದತೀತಿ

ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಚ ಜಾನಂ ವಾ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಅಜಾನಂ ವಾ, ಉಭಯಥಾಪಿ ಅರಿಯೂಪವಾದೋವ ಹೋತಿ। ಭಾರಿಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಸಗ್ಗಾವರಣಂ ಮಗ್ಗಾವರಣಞ್ಚ, ಸತೇಕಿಚ್ಛಂ ಪನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಚ ಆವಿಭಾವತ್ಥಂ ಇದಂ ವತ್ಥುಮುದಾಹರನ್ತಿ -

"ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಗಾಮೇ ಏಕೋ ಥೇರೋ ಚ ದಹರಭಿಕ್ಖು ಚ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಿ। ತೇ ಪಠಮಘರೇಯೇವ ಉಳುಙ್ಕಮತ್ತಂ ಉಣ್ಹಯಾಗುಂ ಲಭಿಂಸು। ಥೇರಸ್ಸ ಚ ಕುಚ್ಛಿವಾತೋ ಅತ್ಥಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - 'ಅಯಂ ಯಾಗು ಮಯ್ಹಂ ಸಪ್ಪಾಯಾ, ಯಾವ ನ ಸೀತಲಾ ಹೋತಿ ತಾವ ನಂ ಪಿವಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಉಮ್ಮಾರತ್ಥಾಯ ಆಹಟೇ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಂ ಪಿವಿ। ಇತರೋ ತಂ ಜಿಗುಚ್ಛಿ - 'ಅತಿಛಾತೋ ವತಾಯಂ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಲಜ್ಜಿತಬ್ಬಕಂ ಅಕಾಸೀ'ತಿ। ಥೇರೋ ಗಾಮೇ ಚರಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಹರಭಿಕ್ಖುಂ ಆಹ - 'ಅತ್ಥಿ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಪತಿಟ್ಠಾ'ತಿ? 'ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅಹ'ನ್ತಿ। 'ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ಥಾಯ ವಾಯಾಮಂ ಮಾ ಅಕಾಸಿ, ಖೀಣಾಸವೋ ತಯಾ ಉಪವದಿತೋ'ತಿ। ಸೋ ತಂ ಖಮಾಪೇಸಿ। ತೇನಸ್ಸ ತಂ ಪಾಕತಿಕಂ ಅಹೋಸಿ"। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅರಿಯಂ ಉಪವದತಿ, ತೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಚೇ ಅತ್ತನಾ ವುಡ್ಢತರೋ ಹೋತಿ, "ಅಹಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಅವಚಂ, ತಂ ಮೇ ಖಮಾಹೀ"ತಿ ಖಮಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ನವಕತರೋ ಹೋತಿ , ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ "ಅಹಂ ಭನ್ತೇ ತುಮ್ಹೇ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಅವಚಂ, ತಂ ಮೇ ಖಮಥಾ"ತಿ ಖಮಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಸೋ ನಕ್ಖಮತಿ ದಿಸಾಪಕ್ಕನ್ತೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಯೇ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಸನ್ತಿ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಚೇ ಅತ್ತನಾ ವುಡ್ಢತರೋ ಹೋತಿ ಠಿತಕೇನೇವ, ಸಚೇ ನವಕತರೋ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಅವಚಂ, ಖಮತು ಮೇ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ"ತಿ ಏವಂ ವದನ್ತೇನ ಖಮಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಸೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತಮಞ್ಚಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾವ ಸಿವಥಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಖಮಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಕತೇ ಸಗ್ಗಾವರಣಞ್ಚ ಮಗ್ಗಾವರಣಞ್ಚ ನ ಹೋತಿ, ಪಾಕತಿಕಮೇವ ಹೋತಿ।

ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾತಿ ವಿಪರೀತದಸ್ಸನಾ। **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ**ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಸಮಾದಿನ್ನನಾನಾವಿಧಕಮ್ಮಾ, ಯೇ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಮೂಲಕೇಸು ಕಾಯಕಮ್ಮಾದೀಸು ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ। ತತ್ಥ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಅರಿಯೂಪವಾದೇ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಗ್ಗಹಣೇನ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಙ್ಗಹಿತಾಯಪಿ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುನ ವಚನಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಮಹಾಸಾವಜ್ಜೋ ಹಿ ಅರಿಯೂಪವಾದೋ ಆನನ್ತರಿಯಸದಿಸೋ। ಯಥಾಹ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ; ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವದಾಮಿ ತಂ ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ಏವಂ ನಿರಯೇ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೪೯)।

ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿತೋ ಚ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರಂ ನಾಮ ಅಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ। ಯಥಾಹ - "ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರಂ, ಯಥಯಿದಂ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪರಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಜ್ಜಾನೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೩೧೦)।

ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾತಿ ಉಪಾದಿನ್ನಕ್ಖನ್ಧಪರಿಚ್ಚಾಗಾ। **ಪರಂ ಮರಣಾ**ತಿ ತದನನ್ತರಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಕ್ಖನ್ಧಗ್ಗಹಣೇ। ಅಥವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾತಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸುಪಚ್ಛೇದಾ। ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ಚುತಿಚಿತ್ತತೋ ಉದ್ಧಂ। **ಅಪಾಯ**ನ್ತಿ ಏವಮಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ನಿರಯವೇವಚನಂ। ನಿರಯೋ ಹಿ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಹೇತುಭೂತಾ ಪುಞ್ಞಸಮ್ಮತಾ ಅಯಾ ಅಪೇತತ್ತಾ, ಸುಖಾನಂ ವಾ ಆಯಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ಅಪಾಯೋ। ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಗತಿ ಪಟಿಸರಣನ್ತಿ **ದುಗ್ಗತಿ;** ದೋಸಬಹುಲತಾಯ ವಾ ದುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಮುನಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಗತೀತಿ ದುಗ್ಗತಿ। ವಿವಸಾ ನಿಪತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಕಾರಿನೋತಿ **ವಿನಿಪಾತೋ;** ವಿನಸ್ಸನ್ತಾ ವಾ ಏತ್ಥ ನಿಪತನ್ತಿ ಸಮ್ಭಿಜ್ಜಮಾನಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾತಿ ವಿನಿಪಾತೋ। ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ಅಸ್ಸಾದಸಞ್ಞಿತೋ ಅಯೋತಿ **ನಿರಯೋ**।

ಅಥ ವಾ ಅಪಾಯಗ್ಗಹಣೇನ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ದೀಪೇತಿ। ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಹಿ ಅಪಾಯೋ, ಸುಗತಿಯಾ ಅಪೇತತ್ತಾ; ನ ದುಗ್ಗತಿ, ಮಹೇಸಕ್ಖಾನಂ ನಾಗರಾಜಾದೀನಂ ಸಮ್ಭವತೋ। ದುಗ್ಗತಿಗ್ಗಹಣೇನ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ದೀಪೇತಿ। ಸೋ ಹಿ ಅಪಾಯೋ ಚೇವ ದುಗ್ಗತಿ ಚ ಸುಗತಿತೋ ಅಪೇತತ್ತಾ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಗತಿಭೂತತ್ತಾ; ನ ತು ವಿನಿಪಾತೋ ಅಸುರಸದಿಸಂ ಅವಿನಿಪತಿತತ್ತಾ। ಪೇತಮಹಿದ್ಧಿಕಾನಞ್ಹಿ ವಿಮಾನಾನಿಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ। ವಿನಿಪಾತಗ್ಗಹಣೇನ ಅಸುರಕಾಯಂ ದೀಪೇತಿ। ಸೋ ಹಿ ಯಥಾವುತ್ತೇನತ್ಥೇನ ಅಪಾಯೋ ಚೇವ ದುಗ್ಗತಿ ಚ ಸಬ್ಬಸಮುಸ್ಸಯೇಹಿ ಚ ವಿನಿಪತಿತತ್ತಾ ವಿನಿಪಾತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ನಿರಯಗ್ಗಹಣೇನ ಅವೀಚಿ-ಆದಿಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ನಿರಯಮೇವ ದೀಪೇತಿ। **ಉಪಪನ್ನಾ**ತಿ ಉಪಗತಾ, ತತ್ಥ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ವುತ್ತವಿಪರಿಯಾಯೇನ ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಏತ್ಥ ಸುಗತಿಗ್ಗಹಣೇನ ಮನುಸ್ಸಗತಿಪಿ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। ಸಗ್ಗಗ್ಗಹಣೇನ ದೇವಗತಿಯೇವ। ತತ್ಥ ಸುನ್ದರಾ ಗತೀತಿ **ಸುಗತಿ**। ರೂಪಾದಿವಿಸಯೇಹಿ ಸುಟ್ಠು ಅಗ್ಗೋತಿ **ಸಗ್ಗೋ**। ಸೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಲುಜ್ಜನಪಲುಜ್ಜನಟ್ಠೇನ **ಲೋಕೋ**ತಿ ಅಯಂ ವಚನತ್ಥೋ। **ವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣವಿಜ್ಜಾ। **ಅವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಾ ಅವಿಜ್ಜಾ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಅಯಮೇವ ಹೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ - ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಕಥಾಯಂ “ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಪುಬ್ಬೇನಿವುತ್ಥಕ್ಖನ್ಧಪಟಿಚ್ಛಾದಕಂ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ; ಏವಮಿಧ “ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಚುತೂಪಪಾತಪಟಿಚ್ಛಾದಕಂ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ।

ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಕಥಾ

೧೪. **ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ**ತಿ ಇಧ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಚಿತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯಾ**ತಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞಾಣತ್ಥಾಯ। ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೋ ಹಿ ಆಸವವಿನಾಸನತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತತ್ರ ಚೇತಂ ಞಾಣಂ ತಪ್ಪರಿಯಾಪನ್ನತ್ತಾತಿ । **ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿ**ನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನೀಹರಿಂ। **ಸೋ ಇದಂ ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು “ಏತ್ತಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ನ ಇತೋ ಭಿಯ್ಯೋ”ತಿ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಂ ಸರಸಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧೇನ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ ಜಾನಿಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಂ। ತಸ್ಸ ಚ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಕಂ ತಣ್ಹಂ “ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ”ತಿ, ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಯಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ ತಂ ತೇಸಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ “ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ”ತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಮ್ಪಾಪಕಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ “ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ ಸರಸಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧೇನ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ ಜಾನಿಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಸರೂಪತೋ ಸಚ್ಚಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಪರಿಯಾಯತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಇಮೇ ಆಸವಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಸಹ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಕಥೇತಿ। **ಕಾಮಾಸವಾ**ತಿ ಕಾಮಾಸವತೋ। **ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಫಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಫಲಕ್ಖಣೇ ವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಖೀಣಾ ಜಾತೀ**ತಿಆದೀಹಿ ತಸ್ಸ ಭೂಮಿಂ। ತೇನ ಹಿ ಞಾಣೇನ ಭಗವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ “ಖೀಣಾ ಜಾತೀ”ತಿಆದೀನಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ಕತಮಾ ಪನ ಭಗವತೋ ಜಾತಿ ಖೀಣಾ, ಕಥಞ್ಚ ನಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸೀತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ನ ತಾವಸ್ಸ ಅತೀತಾ ಜಾತಿ ಖೀಣಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಖೀಣತ್ತಾ; ನ ಅನಾಗತಾ, ಅನಾಗತೇ ವಾಯಾಮಾಭಾವತೋ; ನ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ, ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ। ಯಾ ಪನ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಏಕಚತುಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವೇಸು ಏಕಚತುಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಪ್ಪಭೇದಾ ಜಾತಿ, ಸಾ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ

ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮತಂ ಆಪಜ್ಜನೇನ ಖೀಣಾ; ತಂ ಸೋ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಪಹೀನಕಿಲೇಸೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಕಿಲೇಸಾಭಾವೇ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಆಯತಿಂ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಜಾನನ್ತೋ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ।

ವುಸಿತನ್ತಿ ವುತ್ಥಂ ಪರಿವುತ್ಥಂ, ಕತಂ ಚರಿತಂ ನಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೇನ ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ತ ಸೇಕ್ಖಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಂ ವಸನ್ತಿ ನಾಮ, ಖೀಣಾಸವೋ ವುತ್ಥವಾಸೋ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಅತ್ತನೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ "ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ"ನ್ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। **ಕತಂ ಕರಣೀಯ**ನ್ತಿ ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಪಹಾನಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಭಾವನಾಭಿಸಮಯವಸೇನ ಸೋಳಸವಿಧಮ್ಪಿ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಾಪಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ । ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಾದಯೋ ಹಿ ಏತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಖೀಣಾಸವೋ ಕತಕರಣೀಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಅತ್ತನೋ ಕರಣೀಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ "ಕತಂ ಕರಣೀಯ"ನ್ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। **ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಇದಾನಿ ಪುನ ಇತ್ಥಭಾವಾಯ ಏವಂ ಸೋಳಸಕಿಚ್ಚಭಾವಾಯ ಕಿಲೇಸಕ್ಖಯಾಯ ವಾ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಕಿಚ್ಚಂ ಮೇ ನತ್ಥೀತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ।

ಇದಾನಿ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ತಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಧಿಗಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞಾಣವಿಜ್ಜಾ। **ಅವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಾ ಅವಿಜ್ಜಾ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - **ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತತಿಯಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಯಂ ಖೋ ಮಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿಚ್ಛಾದಕಂ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ತತಿಯಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾ ತತಿಯಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಿ ತತಿಯಾ ಅರಿಯಜಾತಿ ಅಹೋಸಿ, ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಸ್ಸೇವ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ತಮ್ಹಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಮ್ಹಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಟನಿಕಾಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೀತಿ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಕಿಂ ದಸ್ಸೇತೀತಿ? ಸೋ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕೋ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ

ಪದಾಲೇತ್ವಾ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಸಕಿಮೇವ ಜಾಯತಿ, ಅಹಂ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ-ನಿವುತ್ಥಕ್ಖನ್ಧಪಟಿಚ್ಛಾದಕಂ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಠಮಂ ತಾವ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣವಿಜ್ಜಾಯ ಜಾತೋ, ತತೋ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿಪಟಿಚ್ಛಾದಕಂ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣವಿಜ್ಜಾಯ ಜಾತೋ, ಪುನ ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿಚ್ಛಾದಕಂ ಅವಿಜ್ಜಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣವಿಜ್ಜಾಯ ಜಾತೋ; ಏವಂ ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಜಾತೋ। ಸಾ ಚ ಮೇ ಜಾತಿ ಅರಿಯಾ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಾತಿ ಇದಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಏವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಚ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣೇನ ಅತೀತಂಸಞಾಣಂ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಾಗತಂಸಞಾಣಂ, ಆಸವಕ್ಖಯೇನ ಸಕಲಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಗುಣನ್ತಿ ಏವಂ ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಗುಣೇ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜೇಟ್ಠಸೇಟ್ಠಭಾವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಸ್ಸೇಸೀತಿ।

ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದೇಸನಾನುಮೋದನಕಥಾ

೧೫. ಏವಂ **ವುತ್ತೇ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ**ತಿ ಏವಂ ಭಗವತಾ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಕೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅನುಕಮ್ಪಮಾನೇನ ವಿನಿಗೂಹಿತಬ್ಬೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜೇಟ್ಠಸೇಟ್ಠಭಾವೇ ವಿಜ್ಜತ್ತಯಪಕಾಸಿಕಾಯ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ವುತ್ತೇ ಪೀತಿವಿಪ್ಫಾರಪರಿಪುಣ್ಣಗತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಭಗವತೋ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜೇಟ್ಠಸೇಟ್ಠಭಾವಂ ವಿದಿತ್ವಾ "ಈದಿಸಂ ನಾಮಾಹಂ ಸಬ್ಬಲೋಕಜೇಟ್ಠಸೇಟ್ಠಂ ಸಬ್ಬಗುಣಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಂ 'ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಭಿವಾದನಾದಿಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತೀ'ತಿ ಅವಚಂ - 'ಧೀರತ್ಥು ವತರೇ ಅಞ್ಞಾಣ'"ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹಿತ್ವಾ "ಅಯಂ ದಾನಿ ಲೋಕೇ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಪುರೇಜಾತಟ್ಠೇನ ಜೇಟ್ಠೋ, ಸಬ್ಬಗುಣೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಸಮಟ್ಠೇನ ಸೇಟ್ಠೋ"ತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "**ಜೇಟ್ಠೋ ಭವಂ**

ಗೋತಮೋ ಸೇಟ್ಠೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಅಬ್ಭನುಮೋದಮಾನೋ **“ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮಾ**”ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥಾಯಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಸದ್ದೋ ಖಯಸುನ್ದರಾಭಿರೂಪಅಬ್ಭನುಮೋದನೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ। “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತಿ; ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಪಠಮೋ ಯಾಮೋ, ಚಿರನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ”ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೨೦) ಹಿ ಖಯೇ ದಿಸ್ಸತಿ। “ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಖಮತಿ, ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೦೦) ಸುನ್ದರೇ।

“ಕೋ ಮೇ ವನ್ದತಿ ಪಾದಾನಿ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಯಸಸಾ ಜಲಂ।
ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇನ ವಣ್ಣೇನ, ಸಬ್ಬಾ ಓಭಾಸಯಂ ದಿಸಾ”ತಿ॥ -

ಆದೀಸು (ವಿ॰ ವ॰ ೮೫೭) ಅಭಿರೂಪೇ। “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೫೦) ಅಬ್ಭನುಮೋದನೇ। ಇಧಾಪಿ ಅಬ್ಭನುಮೋದನೇಯೇವ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಅಬ್ಭನುಮೋದನೇ, ತಸ್ಮಾ “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭೋ ಗೋತಮಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

“ಭಯೇ ಕೋಧೇ ಪಸಂಸಾಯಂ, ತುರಿತೇ ಕೋತೂಹಲಚ್ಛರೇ।
ಹಾಸೇ ಸೋಕೇ ಪಸಾದೇ ಚ, ಕರೇ ಆಮೇಡಿತಂ ಬುಧೋ”ತಿ॥

ಇಮಿನಾ ಚ ಲಕ್ಖಣೇನ ಇಧ ಪಸಾದವಸೇನ ಪಸಂಸಾವಸೇನ ಚಾಯಂ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಥ ವಾ **ಅಭಿಕ್ಕನ್ತ**ನ್ತಿ ಅತಿಇಟ್ಠಂ ಅತಿಮನಾಪಂ ಅತಿಸುನ್ದರನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಏಕೇನ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಸದ್ದೇನ ದೇಸನಂ ಥೋಮೇತಿ, ಏಕೇನ ಅತ್ತನೋ ಪಸಾದಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ಏತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಯದಿದಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಯದಿದಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಗಮ್ಮ ಮಮ ಪಸಾದೋ”ತಿ। ಭಗವತೋಯೇವ ವಾ ವಚನಂ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಅತ್ಥೇ ಸನ್ಧಾಯ ಥೋಮೇತಿ - ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಚನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ದೋಸನಾಸನತೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಗುಣಾಧಿಗಮನತೋ, ತಥಾ ಸದ್ಧಾಜನನತೋ ಪಞ್ಞಾಜನನತೋ, ಸಾತ್ಥತೋ ಸಬ್ಯಞ್ಜನತೋ, ಉತ್ತಾನಪದತೋ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥತೋ, ಕಣ್ಣಸುಖತೋ ಹದಯಙ್ಗಮತೋ, ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸನತೋ ಅಪರವಮ್ಭನತೋ, ಕರುಣಾಸೀತಲತೋ ಪಞ್ಞಾವದಾತತೋ, ಅಪಾಥರಮಣೀಯತೋ ವಿಮದ್ದಕ್ಖಮತೋ, ಸುಯ್ಯಮಾನಸುಖತೋ ವೀಮಂಸಿಯಮಾನಹಿತತೋತಿ ಏವಮಾದೀಹಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ತತೋ ಪರಮ್ಪಿ ಚತೂಹಿ ಉಪಮಾಹಿ ದೇಸನಂಯೇವ ಥೋಮೇತಿ। ತತ್ಥ **ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತ**ನ್ತಿ ಅಧೋಮುಖಠಪಿತಂ, ಹೇಟ್ಠಾಮುಖಜಾತಂ ವಾ। **ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಉಪರಿಮುಖಂ ಕರೇಯ್ಯ। **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನ**ನ್ತಿ ತಿಣಪಣ್ಣಾದಿಪಟಿಚ್ಛಾದಿತಂ। **ವಿವರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಉಗ್ಘಾಟೇಯ್ಯ। **ಮೂಳ್ಹಸ್ಸಾ**ತಿ ದಿಸಾಮೂಳ್ಹಸ್ಸ। **ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಸ ಮಗ್ಗೋತಿ ವದೇಯ್ಯ। **ಅನ್ಧಕಾರೇ**ತಿ ಕಾಳಪಕ್ಖಚಾತುದ್ದಸೀ ಅಡ್ಢರತ್ತ-ಘನವನಸಣ್ಡ-ಮೇಘಪಟಲೇಹಿ ಚತುರಙ್ಗೇ ತಮಸಿ। ಅಯಂ ತಾವ ಅನುತ್ತಾನಪದತ್ಥೋ। ಅಯಂ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಯೋಜನಾ - ಯಥಾ ಕೋಚಿ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸದ್ಧಮ್ಮವಿಮುಖಂ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿತಿಟ್ಠಿತಂ ಮಂ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ವುಟ್ಠಾಪೇನ್ತೇನ; ಯಥಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನನ್ತರಧಾನಾ ಪಭುತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಗಹನಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಸಾಸನಂ ವಿವರನ್ತೇನ; ಯಥಾ ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಕುಮ್ಮಗ್ಗಮಿಚ್ಛಾಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಮೇ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೇನ; ಯಥಾ ಅನ್ಧಕಾರೇ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಮೋಹನ್ಧಕಾರೇ ನಿಮುಗ್ಗಸ್ಸ ಮೇ ಬುದ್ಧಾದಿರತನತ್ತಯರೂಪಾನಿ ಅಪಸ್ಸತೋ ತಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಕಮೋಹನ್ಧಕಾರವಿದ್ಧಂಸಕದೇಸನಾಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇನ್ತೇನ, ಮಯ್ಹಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಏತೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ ಪಕಾಸಿತತ್ತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋತಿ।

ದೇಸನಾನುಮೋದನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಸನ್ನಾಕಾರಕಥಾ

ಏವಂ ದೇಸನಂ ಥೋಮೇತ್ವಾ ಇಮಾಯ ದೇಸನಾಯ ರತನತ್ತಯೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ **"ಏಸಾಹ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಏಸಾಹ**ನ್ತಿ ಏಸೋ ಅಹಂ। **ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮೀ**ತಿ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣನ್ತಿ ಗಚ್ಛಾಮಿ; ಭವಂ ಮೇ ಗೋತಮೋ ಸರಣಂ, ಪರಾಯಣಂ, ಅಘಸ್ಸ ತಾತಾ, ಹಿತಸ್ಸ ಚ ವಿಧಾತಾತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಭಜಾಮಿ ಸೇವಾಮಿ ಪಯಿರುಪಾಸಾಮಿ , ಏವಂ ವಾ ಜಾನಾಮಿ ಬುಜ್ಝಾಮೀತಿ। ಯೇಸಞ್ಹಿ ಧಾತೂನಂ ಗತಿಅತ್ಥೋ, ಬುದ್ಧಿಪಿ ತೇಸಂ ಅತ್ಥೋ; ತಸ್ಮಾ "ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಜಾನಾಮಿ ಬುಜ್ಝಾಮೀತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। **ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಅಧಿಗತಮಗ್ಗೇ ಸಚ್ಛಿಕತನಿರೋಧೇ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೇ ಚ ಚತೂಸು ಅಪಾಯೇಸು ಅಪತಮಾನೇ ಧಾರೇತೀತಿ **ಧಮ್ಮೋ;** ಸೋ ಅತ್ಥತೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಚೇವ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ। ವುತ್ತಂ ಹೇತಂ - "ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖತಾ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ४.३४) ವಿತ್ಥಾರೋ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಚೇವ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಅರಿಯಫಲೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮೋಪಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ **ಛತ್ತಮಾಣವಕವಿಮಾನೇ** -

"ರಾಗವಿರಾಗಮನೇಜಮಸೋಕಂ, ಧಮ್ಮಮಸಙ್ಖತಮಪ್ಪಟಿಕೂಲಂ।
ಮಧುರಮಿಮಂ ಪಗುಣಂ ಸುವಿಭತ್ತಂ, ಧಮ್ಮಮಿಮಂ ಸರಣತ್ಥಮುಪೇಹೀ"ತಿ॥ (ವಿ॰ ವ॰ ೮೮೭)।

ಏತ್ಥ ಹಿ **ರಾಗವಿರಾಗೋ**ತಿ ಮಗ್ಗೋ ಕಥಿತೋ। **ಅನೇಜಮಸೋಕ**ನ್ತಿ ಫಲಂ। **ಧಮ್ಮಮಸಙ್ಖತ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಂ ಮಧುರಮಿಮಂ ಪಗುಣಂ ಸುವಿಭತ್ತ**ನ್ತಿ ಪಿಟಕತ್ತಯೇನ ವಿಭತ್ತಾ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಾತಿ। ದಿಟ್ಠಿಸೀಲಸಙ್ಘಾತೇನ ಸಂಹತೋತಿ **ಸಙ್ಘೋ,** ಸೋ ಅತ್ಥತೋ ಅಟ್ಠಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಸಮೂಹೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ **ವಿಮಾನೇ** -

"ಯತ್ಥ ಚ ದಿನ್ನಮಹಪ್ಫಲಮಾಹು, ಚತೂಸು ಸುಚೀಸು ಪುರಿಸಯುಗೇಸು।
ಅಟ್ಠ ಚ ಪುಗ್ಗಲಧಮ್ಮದಸಾ ತೇ, ಸಙ್ಘಮಿಮಂ ಸರಣತ್ಥಮುಪೇಹೀ"ತಿ॥ (ವಿ॰ ವ॰ ೮೮೮)।

ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಙ್ಘೋ **ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ**। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೀಣಿ ಸರಣಗಮನಾನಿ ಪಟಿವೇದೇಸಿ।

ಪಸನ್ನಾಕಾರಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸರಣಗಮನಕಥಾ

ಇದಾನಿ ತೇಸ್ವೇವ ತೀಸು ಸರಣಗಮನೇಸು ಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ಸರಣಂ, ಸರಣಗಮನಂ, ಯೋ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛತಿ,

ಸರಣಗಮನಪ್ಪಭೇದೋ, ಸರಣಗಮನಫಲಂ, ಸಂಕಿಲೇಸೋ, ಭೇದೋತಿ ಅಯಂ ವಿಧಿ ವೇದಿ ತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಪನ ಇಧ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅತಿಭಾರಿಯಂ ವಿನಯನಿದಾನಂ ಕರೋತೀತಿ ನ ವುತ್ತೋ। ಅತ್ಥಿಕೇಹಿ ಪನ ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಂ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಭಯಭೇರವಸುತ್ತವಣ್ಣನತೋ** (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೫೪) ಸುಮಙ್ಗಲವಿಲಾಸಿನಿಯಂ ವಾ ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೨೫೦) **ಸರಣವಣ್ಣನತೋ** ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ।

ಸರಣಗಮನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪಾಸಕತ್ತಪಟಿವೇದನಾಕಥಾ

ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತೂತಿ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ "ಉಪಾಸಕೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಧಾರೇತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಪಾಸಕವಿಧಿಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ಪನೇತ್ಥ ಕೋ ಉಪಾಸಕೋ, ಕಸ್ಮಾ ಉಪಾಸಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಕಿಮಸ್ಸ ಸೀಲಂ, ಕೋ ಆಜೀವೋ, ಕಾ ವಿಪತ್ತಿ, ಕಾ ಸಮ್ಪತ್ತೀತಿ ಇದಂ ಪಕಿಣ್ಣಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ಅತಿಭಾರಿಯಕರಣತೋ ಇಧ ನ ವಿಭತ್ತಂ, ಅತ್ಥಿಕೇಹಿ ಪನ **ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಂ ಮಜ್ಝಿಮಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೫೬) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇತಿ** ಏತ್ಥ ಅಯಂ ಅಗ್ಗಸದ್ದೋ ಆದಿಕೋಟಿಕೋಟ್ಠಾಸಸೇಟ್ಠೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ। "ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ, ಸಮ್ಮ ದೋವಾರಿಕ, ಆವರಾಮಿ ದ್ವಾರಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ನಿಗಣ್ಠೀನ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೭೦) ಹಿ ಆದಿಮ್ಹಿ ದಿಸ್ಸತಿ। "ತೇನೇವ ಅಙ್ಗುಲಗ್ಗೇನ ತಂ ಅಙ್ಗುಲಗ್ಗಂ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ (ಕಥಾ॰ ೪೪೧), ಉಚ್ಛಗ್ಗಂ ವೇಳಗ್ಗ"ನ್ತಿಆದೀಸು ಕೋಟಿಯಂ। "ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಂ ವಾ ಮಧುರಗ್ಗಂ ವಾ ತಿತ್ತಕಗ್ಗಂ ವಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೩೭೪) ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹಾರಗ್ಗೇನ ವಾ ಪರಿವೇಣಗ್ಗೇನ ವಾ ಭಾಜೇತು"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಚೂಳವ॰ ೩೧೮) ಕೋಟ್ಠಾಸೇ। "ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ ವಾ…ಪೇ॰… ತಥಾಗತೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೪) ಸೇಟ್ಠೇ। ಇಧ ಪನಾಯಂ ಆದಿಮ್ಹಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಾ **ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇತಿ** ಅಜ್ಜತಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅಜ್ಜತನ್ತಿ** ಅಜ್ಜಭಾವನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಜ್ಜದಗ್ಗೇ** ಇಚ್ಚೇವ ವಾ ಪಾಠೋ, ದಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ, ಅಜ್ಜ ಅಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಾಣುಪೇತನ್ತಿ** ಪಾಣೇಹಿ ಉಪೇತಂ, ಯಾವ ಮೇ ಜೀವಿತಂ ಪವತ್ತತಿ, ತಾವ ಉಪೇತಂ ಅನಞ್ಞಸತ್ಥುಕಂ ತೀಹಿ ಸರಣಗಮನೇಹಿ ಸರಣಗತಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಜಾನಾತು, ಅಹಞ್ಹಿ ಸಚೇಪಿ ಮೇ ತಿಖಿಣೇನ ಅಸಿನಾ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ, ನೇವ ಬುದ್ಧಂ "ನ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ವಾ, ಧಮ್ಮಂ "ನ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ವಾ, ಸಙ್ಘಂ "ನ ಸಙ್ಘೋ"ತಿ ವಾ ವದೇಯ್ಯನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಗತನ್ತಿ ಪುನ ಸರಣಗಮನಂ ವದನ್ತೋ ಅತ್ತಸನ್ನಿಯ್ಯಾತನಂ ಪಕಾಸೇತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಅತ್ತಾನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಸಪರಿಸಂ ಉಪಟ್ಠಾತುಕಾಮೋ ಆಹ – "**ಅಧಿವಾಸೇತು ಚ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ**"ತಿ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ – ಉಪಾಸಕಞ್ಚ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು, ಅಧಿವಾಸೇತು ಚ ಮೇ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ, ತಯೋ ಮಾಸೇ ವೇರಞ್ಜಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಮಮ ಅನುಗ್ಗಹತ್ಥಂ ವಾಸಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತೂತಿ। **ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನಾತಿ** ಅಥಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಭಗವಾ ಕಾಯಙ್ಗಂ ವಾ ವಾಚಙ್ಗಂ ವಾ ಅಚೋಪೇತ್ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರೇಯೇವ ಖನ್ತಿಂ ಚಾರೇತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹತ್ಥಂ ಮನಸಾವ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾತಿ ಅಥ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಚೇ ಮೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ನಾಧಿವಾಸೇಯ್ಯ, ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಖನ್ತಿಂ ಧಾರೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಮೇ ಮನಸಾವ ಅಧಿವಾಸೇಸೀತಿ ಏವಂ ಆಕಾರಸಲ್ಲಕ್ಖಣಕುಸಲತಾಯ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ, ಅತ್ತನೋ ನಿಸಿನ್ನಾಸನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಭಗವನ್ತಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಆಗತಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಜಾತಿಮಹಲ್ಲಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅಭಿವಾದನಾದೀನಿ ನ ಕರೋತೀತಿ ವಿಗರಹಿತ್ವಾಪಿ ಇದಾನಿ ವಿಞ್ಞಾತಬುದ್ಧಗುಣೋ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ಚ ಅನೇಕಕ್ಖತ್ತುಂ ವನ್ದನ್ತೋಪಿ ಅತಿತ್ತೋಯೇವ ಹುತ್ವಾ ದಸನಖಸಮೋಧಾನಸಮುಜ್ಜಲಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಯಾವ ದಸ್ಸನವಿಸಯೋ ತಾವ ಪಟಿಮುಖೋಯೇವ ಅಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ದಸ್ಸನವಿಸಯಂ ವಿಜಹನಟ್ಠಾನೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಉಪಾಸಕತ್ತಪಟಿವೇದನಾಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಕಥಾ

೧೬. **ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವೇರಞ್ಜಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವೇರಞ್ಜೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಯಾಚಿತೋ , ತೇನ ಸಮಯೇನ ವೇರಞ್ಜಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾ ಹೋತಿ। **ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾ**ತಿ ದುಲ್ಲಭಭಿಕ್ಖಾ; ಸಾ ಪನ ದುಲ್ಲಭಭಿಕ್ಖತಾ ಯತ್ಥ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ, ತತ್ಥ ಸುಸಸ್ಸಕಾಲೇಪಿ ಅತಿಸಮಗ್ಘೇಪಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಣಾಪರಣ್ಣೇ ಹೋತಿ। ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ನ ತಥಾ ಅಹೋಸಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ದುಸಸ್ಸತಾಯ ಛಾತಕದೋಸೇನ ಅಹೋಸಿ ತಸ್ಮಾ ತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ದ್ವೀಹಿತಿಕಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ದ್ವೀಹಿತಿಕಾ**ತಿ ದ್ವಿಧಾ ಪವತ್ತಈಹಿತಿಕಾ। ಈಹಿತಂ ನಾಮ ಇರಿಯಾ ದ್ವಿಧಾ ಪವತ್ತಾ - ಚಿತ್ತಇರಿಯಾ, ಚಿತ್ತಈಹಾ। "ಏತ್ಥ ಲಚ್ಛಾಮ ನು ಖೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಿಕ್ಖಮಾನಾ ನ ಲಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ, "ಜೀವಿತುಂ ವಾ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ ನು ಖೋ ನೋ"ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅಥ ವಾ **ದ್ವೀಹಿತಿಕಾ**ತಿ ದುಜ್ಜೀವಿಕಾ, ಈಹಿತಂ ಈಹಾ ಇರಿಯನಂ ಪವತ್ತನಂ ಜೀವಿತನ್ತಿಆದೀನಿ ಪದಾನಿ ಏಕತ್ಥಾನಿ। ತಸ್ಮಾ ದುಕ್ಖೇನ ಈಹಿತಂ ಏತ್ಥ ಪವತ್ತತೀತಿ ದ್ವೀಹಿತಿಕಾತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಪದತ್ಥೋ। **ಸೇತಟ್ಠಿಕಾ**ತಿ ಸೇತಕಾನಿ ಅಟ್ಠೀನಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸೇತಟ್ಠಿಕಾ। ದಿವಸಮ್ಪಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಲದ್ಧಾ ಮತಾನಂ ಕಪಣಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಹಿಚ್ಛತ್ತಕವಣ್ಣೇಹಿ ಅಟ್ಠೀಹಿ ತತ್ರ ತತ್ರ ಪರಿಕಿಣ್ಣಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸೇತಟ್ಟಿಕಾ**ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸೇತಾ ಅಟ್ಟಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸೇತಟ್ಟಿಕಾ। ಅಟ್ಟೀತಿ ಆತುರತಾ ಬ್ಯಾಧಿ ರೋಗೋ। ತತ್ಥ ಚ ಸಸ್ಸಾನಂ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಕಾಲೇ ಸೇತಕರೋಗೇನ ಉಪಹತಮೇವ ಪಚ್ಛಿನ್ನಖೀರಂ ಅಗ್ಗಹಿತತಣ್ಡುಲಂ ಪಣ್ಡರಪಣ್ಡರಂ ಸಾಲಿಸೀಸಂ ವಾ ಯವಗೋಧೂಮಸೀಸಂ ವಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಸೇತಟ್ಟಿಕಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ವಪ್ಪಕಾಲೇ ಸುಟ್ಠು ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾಪಿ ವುತ್ತಸಸ್ಸಂ ತತ್ಥ ಸಲಾಕಾ ಏವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀತಿ **ಸಲಾಕಾವುತ್ತಾ;** ಸಲಾಕಾಯ ವಾ ತತ್ಥ ಜೀವಿತಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೀತಿ **ಸಲಾಕಾವುತ್ತಾ।** ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ತತ್ಥ ಕಿರ ಧಞ್ಞವಿಕ್ಕಯಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಕಯಕೇಸು ಗತೇಸು ದುಬ್ಬಲಮನುಸ್ಸೇ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಬಲವಮನುಸ್ಸಾವ ಧಞ್ಞಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ದುಬ್ಬಲಮನುಸ್ಸಾ ಅಲಭಮಾನಾ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಧಞ್ಞವಿಕ್ಕಯಕಾ "ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಧಞ್ಞಕರಣಟ್ಠಾನೇ ಧಞ್ಞಮಾಪಕಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಪಸ್ಸೇ ವಣ್ಣಜ್ಝಕ್ಖಂ ನಿಸೀದಾಪೇಸುಂ। ಧಞ್ಞತ್ಥಿಕಾ ವಣ್ಣಜ್ಝಕ್ಖಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಆಗತಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಮೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಏತ್ತಕಂ ದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಸಲಾಕಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ತೇ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧಞ್ಞಮಾಪಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿನ್ನಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಧಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಲಾಕಾಯ ತತ್ಥ ಜೀವಿತಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೀತಿ ಸಲಾಕಾವುತ್ತಾ।

ನ ಸುಕರಾ ಉಞ್ಛೇನ ಪಗ್ಗಹೇನ ಯಾಪೇತುನ್ತಿ ಪಗ್ಗಹೇನ ಯೋ ಉಞ್ಛೋ, ತೇನ ಯಾಪೇತುಂ ನ ಸುಕರಾ। ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಂ ಅರಿಯಾ ಉಞ್ಛಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ತೇನ ಉಞ್ಛೇನ ಯಾಪೇತುಂ ನ ಸುಕರಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತದಾ ಕಿರ ತತ್ಥ ಸತ್ತಟ್ಠಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಯಾಪನಮತ್ತಂ ನ ಲಭನ್ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಉತ್ತರಾಪಥಕಾ ಅಸ್ಸವಾಣಿಜಾ...ಪೇ॰... ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಉದುಕ್ಖಲಸದ್ದನ್ತಿ - ತೇನಾತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಉಪಗತೋ ತೇನ ಸಮಯೇನ। ಉತ್ತರಾಪಥವಾಸಿಕಾ ಉತ್ತರಾಪಥತೋ ವಾ ಆಗತತ್ತಾ ಏವಂ ಲದ್ಧವೋಹಾರಾ ಅಸ್ಸವಾಣಿಜಾ ಉತ್ತರಾಪಥೇ ಅಸ್ಸಾನಂ ಉಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನೇ ಪಞ್ಚ ಅಸ್ಸಸತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿಗುಣಂ ತಿಗುಣಂ ಲಾಭಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ದೇಸನ್ತರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ತೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಕ್ಕಾಯಿಕಭಣ್ಡಭೂತೇಹಿ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಸತೇಹಿ ವೇರಞ್ಜಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಉಪಗತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ತಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಅದ್ಧಾನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ। ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಾ ಚ ಬಹಿನಗರೇ ಉದಕೇನ ಅನಜ್ಝೋತ್ಥರಣೀಯೇ ಠಾನೇ ಅತ್ತನೋ ಚ ವಾಸಾಗಾರಾನಿ ಅಸ್ಸಾನಞ್ಚ ಮನ್ದಿರಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ವತಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ತಾನಿ ತೇಸಂ ವಸನಟ್ಠಾನಾನಿ "ಅಸ್ಸಮಣ್ಡಲಿಕಾಯೋ"ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿಂಸು। ತೇನಾಹ - "**ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಮಣ್ಡಲಿಕಾಸು ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತೀ**"ತಿ। **ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕ**ನ್ತಿ ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪತ್ಥಪತ್ಥಪಮಾಣಂ ಪುಲಕಂ। ಪತ್ಥೋ ನಾಮ ನಾಳಿಮತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಏಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಲಂ ಯಾಪನಾಯ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ - "ಪತ್ಥೋದನೋ ನಾಲಮಯಂ ದುವಿನ್ನ"ನ್ತಿ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೧೯೨)। ಪುಲಕಂ ನಾಮ

ನಿತ್ಥುಸಂ ಕತ್ವಾ ಉಸ್ಸೇದೇತ್ವಾ ಗಹಿತಯವತಣ್ಡುಲಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಸಥುಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪಾಣಕಾ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಅದ್ಧಾನಕ್ಖಮಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ವಾಣಿಜಾ ಅದ್ಧಾನಕ್ಖಮಂ ಕತ್ವಾ ಯವತಣ್ಡುಲಮಾದಾಯ ಅದ್ಧಾನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ "ಯತ್ಥ ಅಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯಂ ತಿಣಂ ದುಲ್ಲಭಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥೇತಂ ಅಸ್ಸಭತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ತೇಹಿ ತಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - "ನ ಹಿ ತೇ ದಕ್ಖಿಣಾಪಥಮನುಸ್ಸಾ ವಿಯ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ, ತೇ ಪನ ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ ಬುದ್ಧಮಾಮಕಾ, ಧಮ್ಮಮಾಮಕಾ, ಸಙ್ಘಮಾಮಕಾ; ತೇ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಾ ದ್ವೇ ತಯೋ ದಿವಸೇ ಅದ್ದಸಂಸು ಸತ್ತಟ್ಠ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುನಿವತ್ಥೇ ಸುಪಾರುತೇ ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪನ್ನೇ ಸಕಲಮ್ಪಿ ನಗರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಲಭಮಾನೇ। ದಿಸ್ವಾನ ನೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಯ್ಯಾ ಇಮಂ ನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತಾ; ಛಾತಕಞ್ಚ ವತ್ತತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲಭನ್ತಿ, ಅತಿವಿಯ ಕಿಲಮನ್ತಿ। ಮಯಞ್ಚಮ್ಹ ಆಗನ್ತುಕಾ, ನ ಸಕ್ಕೋಮ ನೇಸಂ ದೇವಸಿಕಂ ಯಾಗುಞ್ಚ ಭತ್ತಞ್ಚ ಪಟಿಯಾದೇತುಂ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಅಸ್ಸಾ ಸಾಯಞ್ಚ ಪಾತೋ ಚ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಭತ್ತಂ ಲಭನ್ತಿ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸಸ್ಸ ಪಾತರಾಸಭತ್ತತೋ ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕಂ ದದೇಯ್ಯಾಮ। ಏವಂ ಅಯ್ಯಾ ಚ ನ ಕಿಲಮಿಸ್ಸನ್ತಿ , ಅಸ್ಸಾ ಚ ಯಾಪೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ತೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕಂ ಪಞ್ಞಪೇಸುಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಮಣ್ಡಲಿಕಾಸು ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಭತ್ತಸಙ್ಖೇಪೇನ ಠಪಿತಂ। ಇದಾನಿ **ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ**ತಿಆದೀಸು **ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯ**ನ್ತಿ ದಿವಸಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಸಮಯಂ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ ವಾ ಸಮಯಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ ಏಕಂ ಖಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ಲಬ್ಭತಿ। **ನಿವಾಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಪರಿದಹಿತ್ವಾ, ವಿಹಾರನಿವಾಸನಪರಿವತ್ತನವಸೇನೇತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ತೇ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನಿವತ್ಥಾ ಅಹೇಸುಂ। **ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯಾ**ತಿ ಪತ್ತಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚೀವರಂ ಕಾಯೇನ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ, ಧಾರೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಹಿ ಪಕಾರೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಆದಾಯಇಚ್ಚೇವ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಯಥಾ "ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧)। **ಪಿಣ್ಡಂ ಅಲಭಮಾನಾ**ತಿ ಸಕಲಮ್ಪಿ ವೇರಞ್ಜಂ ಚರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತು ಪಿಣ್ಡೋ, ಅನ್ತಮಸೋ "ಅತಿಚ್ಛಥಾ"ತಿ ವಾಚಮ್ಪಿ ಅಲಭಮಾನಾ।

ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕಂ ಆರಾಮಂ ಆಹರಿತ್ವಾತಿ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ಲದ್ಧಂ ಏಕಮೇಕಂ ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆರಾಮಂ ನೇತ್ವಾ। **ಉದುಕ್ಖಲೇ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಥೇರಾನಂ ಕೋಚಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ನೇಸಂ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಾಗುಂ ವಾ ಭತ್ತಂ ವಾ ಪಚೇಯ್ಯ। ಸಾಮಮ್ಪಿ ಪಚನಂ ಸಮಣಸಾರುಪ್ಪಂ ನ ಹೋತಿ ನ ಚ ವಟ್ಟತಿ। ತೇ ಏವಂ ನೋ ಸಲ್ಲಹುಕವುತ್ತಿತಾ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಾಮಪಾಕಪರಿಮೋಚನಞ್ಚಾತಿ ಅಟ್ಠ ಅಟ್ಠ ಜನಾ ವಾ ದಸ ದಸ ಜನಾ ವಾ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ಉದುಕ್ಖಲೇ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಸಕಂ ಸಕಂ ಪಟಿವೀಸಂ ಉದಕೇನ ತೇಮೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಏವಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ । ಭಗವತೋ ಪನ ತೇ ಅಸ್ಸವಾಣಿಜಾ ಪತ್ಥಪುಲಕಞ್ಚ ದೇನ್ತಿ, ತದುಪಿಯಞ್ಚ ಸಪ್ಪಿಮಧುಸಕ್ಕರಂ। ತಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಿಲಾಯಂ ಪಿಸತಿ। ಪುಞ್ಞವತಾ ಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸೇನ ಕತಂ ಮನಾಪಮೇವ ಹೋತಿ। ಅಥ ನಂ ಪಿಸಿತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಆದೀಹಿ ಸಮ್ಮಾ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಅಥೇತ್ಥ ದೇವತಾ ದಿಬ್ಬೋಜಂ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। ತಂ ಭಗವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಕಾಲಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ। ನ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತಿ।

ಕಿಂ ಪನಾನನ್ದತ್ಥೇರೋ ತದಾ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತೀತಿ? ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ಲದ್ಧಾ। ಭಗವತೋ ಹಿ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ವೀಸತಿವಸ್ಸನ್ತರೇ ನಿಬದ್ಧುಪಟ್ಠಾಕೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಕದಾಚಿ ನಾಗಸಮಾಲತ್ಥೇರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಸಿ, ಕದಾಚಿ ನಾಗಿತತ್ಥೇರೋ, ಕದಾಚಿ ಮೇಘಿಯತ್ಥೇರೋ, ಕದಾಚಿ ಉಪವಾಣತ್ಥೇರೋ, ಕದಾಚಿ ಸಾಗತತ್ಥೇರೋ, ಕದಾಚಿ

ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತೋ। ತೇ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಯದಾ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ತದಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ತೇಸು ತೇಸು ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೇಸು ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಹೋತಿ, ಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಸಯಮೇವ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ। ಭಗವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಮೇ ಞಾತಿಸೇಟ್ಠೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ನ ತಾವ ಲಭತಿ, ಅಥ ಖೋ ಏವರೂಪೇಸು ಠಾನೇಸು ಅಯಮೇವ ಪತಿರೂಪೋತಿ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಆಯಸ್ಮಾ ಪನಾನನ್ದೋ ಪತ್ಥಪುಲಕಂ ಸಿಲಾಯಂ ಪಿಸಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಉಪನಾಮೇಸಿ, ತಂ ಭಗವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ।

ನನು ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಕಾಲೇ ಅತಿವಿಯ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತಾ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಅತ್ತನಾ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ತೇ ತದಾ ಕಸ್ಮಾ ಕಟಚ್ಛುಭಿಕ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಅದಂಸು? ಅಯಞ್ಚ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಹತಾ ಉಸ್ಸಾಹೇನ ಭಗವನ್ತಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಯಾಚಿ, ಸೋ ಕಸ್ಮಾ ಭಗವತೋ ಅತ್ಥಿಭಾವಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾತೀತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಮಾರಾವಟ್ಟನಾಯ। ವೇರಞ್ಜಞ್ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಾ ಪಕ್ಕನ್ತಮತ್ತಮೇವ ಸಕಲಞ್ಚ ನಗರಂ ಸಮನ್ತಾ ಚ ಯೋಜನಮತ್ತಂ ಯತ್ಥ ಸಕ್ಕಾ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಮಾರೋ ಆವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮೋಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಣಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಕೋಚಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿತ್ಥ।

ಕಿಂ ಪನ ಭಗವಾಪಿ ಮಾರಾವಟ್ಟನಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾವ ತತ್ಥ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತೋತಿ? ನೋ ಅಜಾನಿತ್ವಾ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಚಮ್ಪಾ-ಸಾವತ್ಥಿ-ರಾಜಗಹಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ನ ಉಪಗತೋತಿ? ತಿಟ್ಠನ್ತು ಚಮ್ಪಾ-ಸಾವತ್ಥಿ-ರಾಜಗಹಾದೀನಿ, ಸಚೇಪಿ ಭಗವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಉತ್ತರಕುರುಂ ವಾ ತಿದಸಪುರಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಮ್ಪಿ ಮಾರೋ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯ। ಸೋ ಕಿರ ತಂ ಸಂವಚ್ಛರಂ ಅತಿವಿಯ ಆಘಾತೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಇಧ ಪನ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಅತಿರೇಕಕಾರಣಂ ಅದ್ದಸ - "ಅಸ್ಸವಾಣಿಜಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಮೇವ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಮಾರೋ ವಾಣಿಜಕೇ ಆವಟ್ಟೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ? ನೋ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತೇ ಪನ ಆವಟ್ಟಿತಪರಿಯೋಸಾನೇ ಆಗಮಿಂಸು। ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಕಸ್ಮಾ ನ ಆವಟ್ಟೇತೀತಿ? ಅವಿಸಹತಾಯ। ನ ಹಿ ಸೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅಭಿಹಟಭಿಕ್ಖಾಯ ನಿಬದ್ಧದಾನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿತವತ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕಾತುಂ ವಿಸಹತಿ। ಚತುನ್ನಞ್ಹಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅನ್ತರಾಯೋ ಕಾತುಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅಭಿಹಟಭಿಕ್ಖಾಸಙ್ಖೇಪೇನ ವಾ ನಿಬದ್ಧದಾನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿತವತ್ತಸಙ್ಖೇಪೇನ ವಾ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯೋ ಕಾತುಂ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಜೀವಿತಸ್ಸ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯೋ ಕಾತುಂ। ಅಸೀತಿಯಾ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಾನಂ ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾಯ ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯೋ ಕಾತುಂ। ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯದೇವಬ್ರಹ್ಮಾನಮ್ಪಿ ಹಿ ಪಭಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾಪ್ಪದೇಸಂ ಪತ್ವಾ ವಿಹತಾನುಭಾವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯೋ ಕಾತುನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯೋ ಕಾತುಂ। ತಸ್ಮಾ ಮಾರೇನ ಅಕತನ್ತರಾಯಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಭಗವಾ ಸಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ತದಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಚ ಏಕದಿವಸಂ **ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಉದುಕ್ಖಲಸದ್ದ**ನ್ತಿ ಭಗವಾ ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕಂ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಮುಸಲಸಙ್ಘಟ್ಟಜನಿತಂ ಉದುಕ್ಖಲಸದ್ದಂ ಸುಣಿ। ತತೋ ಪರಂ **ಜಾನನ್ತಾಪಿ ತಥಾಗತಾ**ತಿ ಏವಮಾದಿ ಯಂ ಪರತೋ "ಕಿನ್ನು ಖೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಉದುಕ್ಖಲಸದ್ದೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ, ತಸ್ಸ ಪರಿಹಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪವಣ್ಣನಾ - ತಥಾಗತಾ ನಾಮ ಜಾನನ್ತಾಪಿ ಸಚೇ ತಾದಿಸಂ ಪುಚ್ಛಾಕಾರಣಂ ಹೋತಿ, ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತಾದಿಸಂ ಪುಚ್ಛಾಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಜಾನನ್ತಾಪಿ ನ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಜಾನನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಜಾನನ್ತಾಪೀತಿ ನ ವುತ್ತಂ। **ಕಾಲಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತೀ**ತಿ ಸಚೇ ತಸ್ಸಾ ಪುಚ್ಛಾಯ ಸೋ ಕಾಲೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತಂ ಕಾಲಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ; ಸಚೇ ನ ಹೋತಿ , ಏವಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ ವಿದಿತ್ವಾವ ನ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಾಪಿ ಚ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ತಥಾಗತಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಂ ಅತ್ಥನಿಸ್ಸಿತಂ ಕಾರಣನಿಸ್ಸಿತಂ, ತದೇವ

ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇ ಸೇತುಘಾತೋ ತಥಾಗತಾನಂ। **ಸೇತು** ವುಚ್ಚತಿ ಮಗ್ಗೋ, ಮಗ್ಗೇನೇವ ತಾದಿಸಸ್ಸ ವಚನಸ್ಸ **ಘಾತೋ,** ಸಮುಚ್ಛೇದೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ **ಅತ್ಥಸಂಹಿತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ಅತ್ಥಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಚನಂ ತಥಾಗತಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹೀ"**ತಿ ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆಕಾರೇಹೀ**ತಿ ಕಾರಣೇಹಿ। **ಧಮ್ಮಂ ವಾ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಾ**ತಿ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯುತ್ತಂ ಸುತ್ತಂ ವಾ ಪುಬ್ಬಚರಿತಕಾರಣಯುತ್ತಂ ಜಾತಕಂ ವಾ ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮ। **ಸಾವಕಾನಂ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮಾ**ತಿ ಸಾವಕಾನಂ ವಾ ತಾಯ ಪುಚ್ಛಾಯ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಪಾಕಟಂ ಕತ್ವಾ ಗರುಕಂ ವಾ ಲಹುಕಂ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮ ಆಣಂ ಠಪೇಸ್ಸಾಮಾತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸೀತಿ ಏತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಮೇವ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪತ್ಥಪತ್ಥಪುಲಕಪಟಿಲಾಭಂ ಸಲ್ಲಹುಕವುತ್ತಿತಂ ಸಾಮಪಾಕಪರಿಮೋಚನಞ್ಚ ಆರೋಚೇನ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆನನ್ದಾ"**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇನ್ತೋ ಆಹ। ಸಾಧುಕಾರಂ ಪನ ದತ್ವಾ ದ್ವೀಸು ಆಕಾರೇಸು ಏಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ತುಮ್ಹೇಹಿ, ಆನನ್ದ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ವಿಜಿತಂ, ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ಸಾಲಿಮಂಸೋದನಂ ಅತಿಮಞ್ಞಿಸ್ಸತೀ"**ತಿ। ತತ್ರಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ತುಮ್ಹೇಹಿ, ಆನನ್ದ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ಏವಂ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೇ ದುಲ್ಲಭಪಿಣ್ಡೇ ಇಮಾಯ ಸಲ್ಲಹುಕವುತ್ತಿತಾಯ ಇಮಿನಾ ಚ ಸಲ್ಲೇಖೇನ ವಿಜಿತಂ। ಕಿಂ ವಿಜಿತನ್ತಿ? ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ವಿಜಿತಂ, ಲೋಭೋ ವಿಜಿತೋ, ಇಚ್ಛಾಚಾರೋ ವಿಜಿತೋ। ಕಥಂ? "ಅಯಂ ವೇರಞ್ಜಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾ, ಸಮನ್ತತೋ ಪನ ಅನನ್ತರಾ ಗಾಮನಿಗಮಾ ಫಲಭಾರನಮಿತಸಸ್ಸಾ ಸುಭಿಕ್ಖಾ ಸುಲಭಪಿಣ್ಡಾ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಭಗವಾ ಇಧೇವ ಅಮ್ಹೇ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಸತೀ"ತಿ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಪಿ ಚಿನ್ತಾ ವಾ ವಿಘಾತೋ ವಾ ನತ್ಥಿ। ಏವಂ ತಾವ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ವಿಜಿತಂ ಅಭಿಭೂತಂ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ವತ್ತಿತಂ।

ಕಥಂ ಲೋಭೋ ವಿಜಿತೋ? "ಅಯಂ ವೇರಞ್ಜಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾ, ಸಮನ್ತತೋ ಪನ ಅನನ್ತರಾ ಗಾಮನಿಗಮಾ ಫಲಭಾರನಮಿತಸಸ್ಸಾ ಸುಭಿಕ್ಖಾ ಸುಲಭಪಿಣ್ಡಾ । ಹನ್ದ ಮಯಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಲೋಭವಸೇನ ಏಕಭಿಕ್ಖುನಾಪಿ ರತ್ತಿಚ್ಛೇದೋ ವಾ "ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ತತ್ಥ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದೋ ವಾ ನ ಕತೋ। ಏವಂ ಲೋಭೋ ವಿಜಿತೋ।

ಕಥಂ ಇಚ್ಛಾಚಾರೋ ವಿಜಿತೋ? ಅಯಂ ವೇರಞ್ಜಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾ, ಇಮೇ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಮ್ಹೇ ದ್ವೇ ತಯೋ ಮಾಸೇ ವಸನ್ತೇಪಿ ನ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಗುಣವಾಣಿಜ್ಜಂ ಕತ್ವಾ "ಅಸುಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ…ಪೇ॰… ಅಸುಕೋ ಛಳಭಿಞ್ಞೋತಿ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸೀಲಂ ಅಧಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ ಏಕಭಿಕ್ಖುನಾಪಿ ಏವರೂಪಾ ಇಚ್ಛಾ ನ ಉಪ್ಪಾದಿತಾ। ಏವಂ ಇಚ್ಛಾಚಾರೋ ವಿಜಿತೋ ಅಭಿಭೂತೋ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ವತ್ತಿತೋತಿ।

ಅನಾಗತೇ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ವಿಹಾರೇ ನಿಸಿನ್ನಾ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ "ಕಿಂ ಇದಂ ಉತ್ತಣ್ಡುಲಂ ಅತಿಕಿಲಿನ್ನಂ ಅಲೋಣಂ ಅತಿಲೋಣಂ ಅನಮ್ಬಿಲಂ ಅಚ್ಚಮ್ಬಿಲಂ, ಕೋ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸಾಲಿಮಂಸೋದನಂ ಅತಿಮಞ್ಞಿಸ್ಸತಿ, ಓಞ್ಞಾತಂ ಅವಞ್ಞಾತಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಅಥ ವಾ ಜನಪದೋ ನಾಮ ನ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೋ ಹೋತಿ। ಏಕದಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೋ ಹೋತಿ, ಏಕದಾ ಸುಭಿಕ್ಖೋ ಹೋತಿ। ಸ್ವಾಯಂ ಯದಾ ಸುಭಿಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತದಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಇಮಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಪಸನ್ನಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಾದಿಪ್ಪಭೇದೇನ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಸಾಲಿವಿಕತಿಂ ಮಂಸೋದನಞ್ಚ ದಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ತುಮ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸಙ್ಖಾತಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅನ್ತರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅನುಭವಮಾನಾವ ಅತಿಮಞ್ಞಿಸ್ಸತಿ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಮಾನಞ್ಚ ಓಮಾನಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಂ? ಕಸ್ಮಾ ಏತ್ತಕಂ ಪಕ್ಕಂ, ಕಿಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭಾಜನಾನಿ ನತ್ಥಿ, ಯತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಪೇಯ್ಯಾಥಾತಿ।

ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸಸೀಹನಾದಕಥಾ

೧೭. **ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ**ತಿಆದೀಸು **ಆಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಪಿಯವಚನಮೇತಂ, ಗರುಗಾರವಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾಧಿವಚನಮೇತಂ। **ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ**ತಿ ಮಹಾ ಚ ಸೋ ಗುಣಮಹನ್ತತಾಯ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಚ ಗೋತ್ತೇನಾತಿ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ। **ಏತದವೋಚಾ**ತಿ ಏತಂ ಅವೋಚ। ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ "ಏತರಹಿ ಭನ್ತೇ"ತಿಆದಿವಚನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಅವೋಚ? ಥೇರೋ ಕಿರ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ, ಸತ್ಥಾರಾಪಿ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾಯ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಿತೋ। ಸೋ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ವೇರಞ್ಜಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಕಿಲಮನ್ತಿ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಪಥವಿಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಪ್ಪಟಕೋಜಂ ಭೋಜೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಸಚೇ ಪನಾಹಂ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಯಾಚಿತ್ವಾ ಏವಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ; ಯುಗಗ್ಗಾಹೋ ವಿಯ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕತೋ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಾಚಿತುಕಾಮೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ।

ಹೇಟ್ಠಿಮತಲಂ ಸಮ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಪಥವಿಯಾ ಕಿರ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ಪಥವಿಮಣ್ಡೋ ಪಥವೋಜೋ ಪಥವಿ-ಪಪ್ಪಟಕೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ತತ್ಥ **ಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಮಧುರಂ, ಸಾದುರಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥೇವ ಹಿ "ತತ್ರಸ್ಸ ರುಕ್ಖೋ ಸಮ್ಪನ್ನಫಲೋ ಚ ಉಪಪನ್ನಫಲೋ ಚಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೪೮) ಏತ್ಥ ಮಧುರಫಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ; ಏವಮಿಧಾಪಿ ಸಮ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಮಧುರಂ ಸಾದುರಸನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ **ಖುದ್ದಮಧುಂ ಅನೀಳಕ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನಸ್ಸ ಮಧುರತಾಯ ಓಪಮ್ಮನಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಖುದ್ದಮಧು**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಮಕ್ಖಿಕಾಹಿ ಕತಮಧು। **ಅನೀಳಕ**ನ್ತಿ ನಿಮ್ಮಕ್ಖಿಕಂ ನಿಮ್ಮಕ್ಖಿಕಣ್ಡಕಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ। ಏತಂ ಕಿರ ಮಧು ಸಬ್ಬಮಧೂಹಿ ಅಗ್ಗಞ್ಚ ಸೇಟ್ಠಞ್ಚ ಸುರಸಞ್ಚ ಓಜವನ್ತಞ್ಚ। ತೇನಾಹ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಖುದ್ದಮಧುಂ ಅನೀಳಕಂ ಏವಮಸ್ಸಾದ"ನ್ತಿ।

ಸಾಧಾಹಂ , **ಭನ್ತೇ**ತಿ ಸಾಧು ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ। ಏತ್ಥ **ಸಾಧೂ**ತಿ ಆಯಾಚನವಚನಮೇತಂ। ಪಥವಿಪರಿವತ್ತನಂ ಆಯಾಚನ್ತೋ ಹಿ ಥೇರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏವಮಾಹ। **ಪರಿವತ್ತೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಹೇಟ್ಠಿಮತಲಂ ಉಪರಿಮಂ ಕರೇಯ್ಯಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಏವಞ್ಹಿ ಕತೇ ಸುಖೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಪ್ಪಟಕೋಜಂ ಪಥವಿಮಣ್ಡಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಅನನುಞ್ಞಾತುಕಾಮೋಪಿ ಥೇರಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದಾಪೇತುಂ ಪುಚ್ಛಿ - **"ಯೇ ಪನ ತೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪಥವಿನಿಸ್ಸಿತಾ ಪಾಣಾ ತೇ ಕಥಂ ಕರಿಸ್ಸಸೀ"**ತಿ। ಯೇ ಪಥವಿನಿಸ್ಸಿತಾ ಗಾಮನಿಗಮಾದೀಸು ಪಾಣಾ, ತೇ ಪಥವಿಯಾ ಪರಿವತ್ತಿಯಮಾನಾಯ ಆಕಾಸೇ ಸಣ್ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇ ಕಥಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ, ಕತ್ಥ ಠಪೇಸ್ಸಸೀತಿ? ಅಥ ಥೇರೋ ಭಗವತಾ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಿತಭಾವಾನುರೂಪಂ ಅತ್ತನೋ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಏಕಾಹಂ, ಭನ್ತೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಏಕಂ ಅಹಂ ಭನ್ತೇ ಹತ್ಥಂ ಯಥಾ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಏವಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಥವಿಸದಿಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಯೇ ಪಥವಿನಿಸ್ಸಿತಾ ಪಾಣಾ ತೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಹತ್ಥತಲೇ ಠಿತೇ ಪಾಣೇ ತತೋ ದುತಿಯಹತ್ಥತಲೇ ಸಙ್ಕಾಮೇನ್ತೋ ವಿಯ ತತ್ಥ ಸಙ್ಕಾಮೇಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಆಯಾಚನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ **"ಅಲಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಲ**ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪವಚನಂ। **ವಿಪಲ್ಲಾಸಮ್ಪಿ ಸತ್ತಾ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ವಿಪರೀತಗ್ಗಾಹಮ್ಪಿ ಸತ್ತಾ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯುಂ। ಕಥಂ? ಅಯಂ ನು ಖೋ ಪಥವೀ , ಉದಾಹು ನ ಅಯನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಗಾಮೋ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞೇಸ"ನ್ತಿ। ಏವಂ ನಿಗಮಜನಪದಖೇತ್ತಾರಾಮಾದೀಸು। ನ ವಾ ಏಸ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ, ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯೋ ಹಿ ಇದ್ಧಿಮತೋ ಇದ್ಧಿವಿಸಯೋ। ಏವಂ ಪನ ವಿಪಲ್ಲಾಸಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯುಂ - ಇದಂ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ನಾಮ ನ ಇದಾನಿಯೇವ ಹೋತಿ, ಅನಾಗತೇಪಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತದಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಾದಿಸಂ ಇದ್ಧಿಮನ್ತಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಕುತೋ ಲಭಿಸ್ಸನ್ತಿ? ತೇ ಸೋತಾಪನ್ನ-ಸಕದಾಗಾಮಿ-ಅನಾಗಾಮಿ-ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕ-ಝಾನಲಾಭಿ-ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತಖೀಣಾಸವಾಪಿ ಸಮಾನಾ ಇದ್ಧಿಬಲಾಭಾವಾ ಪರಕುಲಾನಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತತ್ರ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ - "ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಾಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ ಗುಣೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಕಾಲೇ ಪಥವಿಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪಪ್ಪಟಕೋಜಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸು। ಇದಾನಿ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ ನತ್ಥಿ। ಯದಿ ಸಿಯುಂ, ತಥೇವ ಕರೇಯ್ಯುಂ। ನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಕ್ಕಂ ವಾ

ಆಮಂ ವಾ ಖಾದಿತುಂ ದದೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ। ಏವಂ ತೇಸುಯೇವ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲೇಸು "ನತ್ಥಿ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಾ"ತಿ ಇಮಂ ವಿಪಲ್ಲಾಸಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯುಂ। ವಿಪಲ್ಲಾಸವಸೇನ ಚ ಅರಿಯೇ ಗರಹನ್ತಾ ಉಪವದನ್ತಾ ಅಪಾಯುಪಗಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಮಾ **ಮಾ ತೇ ರುಚ್ಚಿ ಪಥವಿಂ ಪರಿವತ್ತೇತು**ನ್ತಿ।

ಅಥ ಥೇರೋ ಇಮಂ ಯಾಚನಂ ಅಲಭಮಾನೋ ಅಞ್ಞಂ ಯಾಚನ್ತೋ **"ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ **"ಅಲಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ವುತ್ತಂ "ವಿಪಲ್ಲಾಸಮ್ಪಿ ಸತ್ತಾ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ; ಅತ್ಥೋಪಿ ಚಸ್ಸ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯದಿ ಪನ ಭಗವಾ ಅನುಜಾನೇಯ್ಯ, ಥೇರೋ ಕಿಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ? ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಏಕೇನ ಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಅತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಾತಿಕಾಮತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನಳೇರುಪುಚಿಮನ್ದತೋ ಉತ್ತರಕುರುಅಭಿಮುಖಂ ಮಗ್ಗಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಕುರುಂ ಗಮನಾಗಮನಸಮ್ಪನ್ನೇ ಠಾನೇ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗೋಚರಗಾಮಂ ವಿಯ ಯಥಾಸುಖಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯುನ್ತಿ।

ನಿಟ್ಠಿತಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಸೀಹನಾದಕಥಾ।

ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾಚನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೮. ಇದಾನಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿ ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಮೂಲತೋ ಪಭುತಿ ನಿದಾನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ವಿತಕ್ಕುಪ್ಪಾದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ರಹೋಗತಸ್ಸಾ**ತಿ ರಹಸಿ ಗತಸ್ಸ। **ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏಕೀಭಾವಂ ಗತಸ್ಸ। **ಕತಮೇಸಾನ**ನ್ತಿ ಅತೀತೇಸು ವಿಪಸ್ಸೀಆದೀಸು ಬುದ್ಧೇಸು ಕತಮೇಸಂ। ಚಿರಂ ಅಸ್ಸ ಠಿತಿ, ಚಿರಾ ವಾ ಅಸ್ಸ ಠಿತೀತಿ **ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ**। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಪದತ್ಥಮೇವ।

ಕಿಂ ಪನ ಥೇರೋ ಇಮಂ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕಂ ಸಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಸಕ್ಕೋತಿ ಚ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಚ। ಅಯಞ್ಹಿ ಇಮೇಸಂ ನಾಮ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಅಹೋಸಿ, ಇಮೇಸಂ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕನ್ತಿ ಏತ್ತಕಂ ಸಕ್ಕೋತಿ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ। ಇಮಿನಾ ಪನ ಕಾರಣೇನ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಅಹೋಸಿ, ಇಮಿನಾ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕನ್ತಿ ಏತಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಪನಾಹ - "ಏತಮ್ಪಿ ಸೋಳಸವಿಧಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಭಾರಿಯಂ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಸಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಕರಣಂ ತುಲಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ತುಲನಸದಿಸಂ ಹೋತೀತಿ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛೀ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ **"ಭಗವತೋ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

೧೯. ಪುನ ಥೇರೋ ಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ **ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತೂ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕೋ ನು ಖೋ ಭನ್ತೇ**ತಿ ಕಾರಣಪುಚ್ಛಾ , ತಸ್ಸ ಕತಮೋ ನು ಖೋ ಭನ್ತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹೇತು ಪಚ್ಚಯೋ**ತಿ ಉಭಯಮೇತಂ ಕಾರಣಾಧಿವಚನಂ; ಕಾರಣಞ್ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ತೇನ ತಸ್ಸ ಫಲಂ ಹಿನೋತಿ ಪವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಹೇತೂತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏತಿ ಪವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಚ್ಚಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಮ್ಪಿ ವೋಹಾರವಸೇನ ಚ ವಚನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಯ ಚ ತತ್ರ ತತ್ರ ಏತಂ ಉಭಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಇದಾನಿ ತಂ ಹೇತುಞ್ಚ ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಭಗವಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತ ವಿಪಸ್ಸೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಿಲಾಸುನೋ ಅಹೇಸು**ನ್ತಿ ನ ಆಲಸಿಯಕಿಲಾಸುನೋ, ನ ಹಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಆಲಸಿಯಂ ವಾ ಓಸನ್ನವೀರಿಯತಾ ವಾ ಅತ್ಥಿ। ಬುದ್ಧಾ ಹಿ ಏಕಸ್ಸ ವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಾ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಾ ಸಮಕೇನೇವ ಉಸ್ಸಾಹೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ, ನ ಪರಿಸಾಯ ಅಪ್ಪಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಓಸನ್ನವೀರಿಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ನಾಪಿ ಮಹನ್ತಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಸ್ಸನ್ನವೀರಿಯಾ। ಯಥಾ ಹಿ ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ದಿವಸಾನಂ

ಅಚ್ಚಯೇನ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ ಖುದ್ದಕೇ ವಾ ಮಹನ್ತೇ ವಾ ಪಾಣೇ ಏಕಸದಿಸೇನೇವ ವೇಗೇನ ಧಾವತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? “ಮಾ ಮೇ ಜವೋ ಪರಿಹಾಯೀ”ತಿ। ಏವಂ ಬುದ್ಧಾ ಅಪ್ಪಕಾಯ ವಾ ಮಹತಿಯಾ ವಾ ಪರಿಸಾಯ ಸಮಕೇನೇವ ಉಸ್ಸಾಹೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? “ಮಾ ನೋ ಧಮ್ಮಗರುತಾ ಪರಿಹಾಯೀ”ತಿ। ಧಮ್ಮಗರುನೋ ಹಿ ಬುದ್ಧಾ ಧಮ್ಮಗಾರವಾತಿ।

ಯಥಾ ಪನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪೂರಯಮಾನೋ ವಿಯ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ಏವಂ ತೇ ನ ದೇಸೇಸುಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಸತ್ತಾನಂ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖತಾಯ। ತೇಸಂ ಕಿರ ಕಾಲೇ ದೀಘಾಯುಕಾ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಏಕಗಾಥಮ್ಪಿ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಸಮೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸುಂ। ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ **ಅಪ್ಪಕಞ್ಚ ನೇಸಂ ಅಹೋಸಿ ಸುತ್ತಂ...ಪೇ॰... ವೇದಲ್ಲ**ನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಸುತ್ತಾದೀನಂ ನಾನತ್ತಂ **ಪಠಮಸಙ್ಗೀತಿವಣ್ಣನಾಯಂ** ವುತ್ತಮೇವ।

ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಸಾವಕಾನಂ ನಿದ್ದೋಸತಾಯ ದೋಸಾನುರೂಪತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಬ್ಬಂ ಸತ್ತಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧವಸೇನ ಆಣಾಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ। **ಅನುದ್ದಿಟ್ಠಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ ಆಣಾಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಅನುದ್ದಿಟ್ಠಂ ಅಹೋಸಿ। ಓವಾದಪಾತಿಮೋಕ್ಖಮೇವ ತೇ ಉದ್ದಿಸಿಂಸು; ತಮ್ಪಿ ಚ ನೋ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ। ತಥಾ ಹಿ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಛನ್ನಂ ಛನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಓವಾದಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸಿ; ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಾಮಂಯೇವ। ಸಾವಕಾ ಪನಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇಸು ನ ಉದ್ದಿಸಿಂಸು। ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಉಪೋಸಥಂ ಅಕಾಸಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಙ್ಘುಪೋಸಥಮೇವ; ನ ಗಣುಪೋಸಥಂ, ನ ಪುಗ್ಗಲುಪೋಸಥಂ, ನ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥಂ, ನ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪೋಸಥಂ।

ತದಾ ಕಿರ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಚತುರಾಸೀತಿವಿಹಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಾನಿ ದಸಪಿ ವೀಸತಿಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಸನ್ತಿ, ಭಿಯ್ಯೋಪಿ ವಸನ್ತಿ। ಉಪೋಸಥಾರೋಚಿಕಾ ದೇವತಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಿ - “ಮಾರಿಸಾ, ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ, ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ವಸ್ಸಾನಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ, ಇದಂ ಛಟ್ಠಂ ವಸ್ಸಂ, ಆಗಾಮಿನಿಯಾ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ ಬುದ್ಧದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಉಪೋಸಥಕರಣತ್ಥಞ್ಚ ಗನ್ತಬ್ಬಂ! ಸಮ್ಪತ್ತೋ ವೋ ಸನ್ನಿಪಾತಕಾಲೋ”ತಿ। ತತೋ ಸಾನುಭಾವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಇತರೇ ದೇವತಾನುಭಾವೇನ। ಕಥಂ? ತೇ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾಚೀನಸಮುದ್ದನ್ತೇ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಉತ್ತರದಕ್ಖಿಣಸಮುದ್ದನ್ತೇ ವಾ ಠಿತಾ ಗಮಿಯವತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ “ಗಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ; ಸಹ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಾ ಉಪೋಸಥಗ್ಗಂ ಗತಾವ ಹೋನ್ತಿ। ತೇ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ನಿಸೀದನ್ತಿ। ಭಗವಾಪಿ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಇಮಂ **ಓವಾದಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ** ಉದ್ದಿಸತಿ।

“ಖನ್ತೀ ಪರಮಂ ತಪೋ ತಿತಿಕ್ಖಾ।
ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಮಂ ವದನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾ।
ನ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪರೂಪಘಾತೀ।
ನ ಸಮಣೋ ಹೋತಿ ಪರಂ ವಿಹೇಠಯನ್ತೋ॥

“ಸಬ್ಬಪಾಪಸ್ಸ ಅಕರಣಂ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾ।
ಸಚಿತ್ತಪರಿಯೋದಪನಂ, ಏತಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನಂ॥

“ಅನುಪವಾದೋ ಅನುಪಘಾತೋ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ಚ ಸಂವರೋ।
ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಚ ಭತ್ತಸ್ಮಿಂ, ಪನ್ತಞ್ಚ ಸಯನಾಸನಂ।
ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಚ ಆಯೋಗೋ, ಏತಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೯೦; ಧ॰ ಪ॰ ೧೮೩-೧೮೫)।

ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಇತರೇಸಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋವ ಓವಾದಪಾತಿಮೋಕ್ಖಗಾಥಾಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ತಾ ದೀಘಾಯುಕಬುದ್ಧಾನಂ ಯಾವ ಸಾಸನಪರಿಯನ್ತಾ ಉದ್ದೇಸಮಾಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಅಪ್ಪಾಯುಕಬುದ್ಧಾನಂ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂಯೇವ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಕಾಲತೋ ಪನ ಪಭುತಿ ಆಣಾಪಾತಿಮೋಕ್ಖಮೇವ ಉದ್ದಿಸೀಯತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಏವ ಉದ್ದಿಸನ್ತಿ, ನ ಬುದ್ಧಾ। ತಸ್ಮಾ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ವೀಸತಿವಸ್ಸಮತ್ತಮೇವ ಇದಂ ಓವಾದಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ನ ದಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತೋ ಪರಂ ಉಪೋಸಥಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇವ ದಾನಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಇತೋ ಪರಂ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೇಯ್ಯಾಥ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾಥ। ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ತಥಾಗತೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೮೬)। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಣಾಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸನ್ತಿ। ಇದಂ ಆಣಾಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ತೇಸಂ ಅನುದ್ದಿಟ್ಠಂ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅನುದ್ದಿಟ್ಠಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖ"ನ್ತಿ।

ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಾನನ್ತಿ ತೇಸಂ ವಿಪಸ್ಸೀಆದೀನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಬುದ್ಧಾನಂ। **ಅನ್ತರಧಾನೇನಾ**ತಿ ಖನ್ಧನ್ತರಧಾನೇನ; ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ಯೇ ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನುಬುದ್ಧಾ ಸಮ್ಮುಖಸಾವಕಾ ತೇಸಞ್ಚ ಖನ್ಧನ್ತರಧಾನೇನ। **ಯೇ ತೇ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಸಾವಕಾ**ತಿ ಯೇ ತೇಸಂ ಸಮ್ಮುಖಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಸಾವಕಾ। **ನಾನಾನಾಮಾ**ತಿ "ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ, ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋ"ತಿಆದಿ ನಾಮವಸೇನ ವಿವಿಧನಾಮಾ। **ನಾನಾಗೋತ್ತಾ**ತಿ "ಗೋತಮೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ"ತಿಆದಿ ಗೋತ್ತವಸೇನ ವಿವಿಧಗೋತ್ತಾ। **ನಾನಾಜಚ್ಚಾ**ತಿ "ಖತ್ತಿಯೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿಆದಿಜಾತಿವಸೇನ ನಾನಾಜಚ್ಚಾ। **ನಾನಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಕುಲಾದಿವಸೇ ನೇವ ಉಚ್ಚನೀಚಉಳಾರುಳಾರಭೋಗಾದಿಕುಲವಸೇನ ವಾ ವಿವಿಧಕುಲಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿತಾ।

ತೇ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತಿ ತೇ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಸಾವಕಾ ಯಸ್ಮಾ ಏಕನಾಮಾ ಏಕಗೋತ್ತಾ ಏಕಜಾತಿಕಾ ಏಕಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನಂ ತನ್ತಿ ಪವೇಣೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಭಾರಂ ಕತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಚಿರಂ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮಂ ಪರಿಹರನ್ತಿ। ಇಮೇ ಚ ತಾದಿಸಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಹೇಠೇನ್ತಾ ವಿಲೋಮಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾ "ಅಸುಕೋ ಥೇರೋ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ಅಸುಕೋ ಥೇರೋ ಜಾನಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಿಥಿಲಂ ಕರೋನ್ತಾ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಖಿಪ್ಪಞ್ಞೇವ ಅನ್ತರಧಾಪೇಸುಂ, ಸಙ್ಗಹಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನ ರಕ್ಖಿಂಸು। **ಸೇಯ್ಯಥಾಪೀ**ತಿ ತಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ಓಪಮ್ಮನಿದಸ್ಸನಂ। **ವಿಕಿರತೀ**ತಿ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ। **ವಿಧಮತೀ**ತಿ ಠಾನನ್ತರಂ ನೇತಿ। **ವಿದ್ಧಂಸೇತೀ**ತಿ ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಅಪನೇತಿ। **ಯಥಾ ತಂ ಸುತ್ತೇನ ಅಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ**ತಿ ಯಥಾ ಸುತ್ತೇನ ಅಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಅಗನ್ಥಿತತ್ತಾ ಅಬದ್ಧತ್ತಾ ಏವಂ ವಿಕಿರತಿ ಯಥಾ ಸುತ್ತೇನ ಅಸಙ್ಗಹಿತಾನಿ ವಿಕಿರಿಯನ್ತಿ, ಏವಂ ವಿಕಿರತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಏವಮೇವ ಖೋ**ತಿ ಓಪಮ್ಮಸಮ್ಪಟಿಪಾದನಂ। **ಅನ್ತರಧಾಪೇಸು**ನ್ತಿ ವಗ್ಗಸಙ್ಗಹ-ಪಣ್ಣಾಸಸಙ್ಗಹಾದೀಹಿ ಅಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಯಂ ಯಂ ಅತ್ತನೋ ರುಚ್ಚತಿ, ತಂ ತದೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೇಸಂ ವಿನಾಸೇಸುಂ ಅದಸ್ಸನಂ ನಯಿಂಸು।

ಅಕಿಲಾಸುನೋ ಚ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಸಾವಕೇ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಓವದಿತುನ್ತಿ ಅಪಿಚ ಸಾರಿಪುತ್ತ ತೇ ಬುದ್ಧಾ ಅತ್ತನೋ ಚೇತಸಾ ಸಾವಕಾನಂ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಓವದಿತುಂ ಅಕಿಲಾಸುನೋ ಅಹೇಸುಂ, ಪರಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಅನುಸಾಸನಿಂ ನ ಭಾರಿಯತೋ ನ ಪಪಞ್ಚತೋ ಅದ್ದಸಂಸು। **ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಾ**ತಿಆದಿ ತೇಸಂ ಅಕಿಲಾಸುಭಾವಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಭಿಂಸನಕೇ**ತಿ ಭಯಾನಕೇ ಭಯಜನನಕೇ। **ಏವಂ ವಿತಕ್ಕೇಥಾ**ತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕಾದಯೋ ತಯೋ ವಿತಕ್ಕೇ ವಿತಕ್ಕೇಥ। **ಮಾ ಏವಂ ವಿತಕ್ಕಯಿತ್ಥಾ**ತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಯೋ ತಯೋ ಅಕುಸಲವಿತಕ್ಕೇ ಮಾ ವಿತಕ್ಕಯಿತ್ಥ। **ಏವಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥಾ**ತಿ "ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಮನತ್ತಾ ಅಸುಭ"ನ್ತಿ ಮನಸಿ ಕರೋಥ। **ಮಾ ಏವಂ ಮನಸಾ ಕತ್ಥಾ**ತಿ "ನಿಚ್ಚಂ ಸುಖಂ ಅತ್ತಾ ಸುಭ"ನ್ತಿ ಮಾ ಮನಸಿ ಅಕರಿತ್ಥ। **ಇದಂ ಪಜಹಥಾ**ತಿ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹಥ। **ಇದಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾ**ತಿ ಕುಸಲಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ ವಿಹರಥ।

ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂತಿ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು। ತೇಸಞ್ಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ಯೇಹಿ ಆಸವೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು, ನ ತೇ ತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು। ಅನುಪ್ಪಾದನಿರೋಧೇನ ಪನ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂ"ತಿ। ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಸೂರಿಯರಸ್ಮಿಸಮ್ಫುಟ್ಠಮಿವ ಪದುಮವನಂ ವಿಕಸಿತಚಿತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। **ತತ್ರ ಸುದಂ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಭಿಂಸನಕಸ್ಸ ವನಸಣ್ಡಸ್ಸ ಭಿಂಸನಕತಸ್ಮಿಂ ಹೋತೀತಿ ತತ್ರಾತಿ** ಪುರಿಮವಚನಾಪೇಕ್ಖಂ; **ಸುದನ್ತಿ** ಪದಪೂರಣಮತ್ತೇ ನಿಪಾತೋ; **ಸಾರಿಪುತ್ತಾತಿ** ಆಲಪನಂ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ಥಯೋಜನಾ - **ತತ್ರಾತಿ** ಯಂ ವುತ್ತಂ "ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಭಿಂಸನಕೇ ವನಸಣ್ಡೇ"ತಿ, ತತ್ರ ಯೋ ಸೋ ಭಿಂಸನಕೋತಿ ವನಸಣ್ಡೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಭಿಂಸನಕಸ್ಸ ವನಸಣ್ಡಸ್ಸ ಭಿಂಸನಕತಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ, ಭಿಂಸನಕಿರಿಯಾಯ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಿಂ ಹೋತಿ? ಇದಂ ಹೋತಿ - ಯೋ ಕೋಚಿ ಅವೀತರಾಗೋ…ಪೇ॰… ಲೋಮಾನಿ ಹಂಸನ್ತೀತಿ।

ಅಥ ವಾ **ತತ್ರಾತಿ** ಸಾಮಿಅತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ। **ಸು**ಇತಿ ನಿಪಾತೋ; "ಕಿಂ ಸು ನಾಮ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೯೯) ವಿಯ। ಇದನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಮತ್ಥಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸನವಚನಂ। ಸುಇದನ್ತಿ **ಸುದಂ,** ಸನ್ಧಿವಸೇನ ಇಕಾರಲೋಪೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಅನಞ್ಞಾತಞ್ಞಸ್ಸಾಮೀತಿನ್ದ್ರಿಯಂ (ವಿಭ॰ ೨೧೯), "ಕಿಂ ಸೂಧ ವಿತ್ತ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೭೩, ೨೪೬; ಸು॰ ನಿ॰ ೧೮೩) ವಿಯ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ಥಯೋಜನಾ - ತಸ್ಸ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಭಿಂಸನಕಸ್ಸ ವನಸಣ್ಡಸ್ಸ ಭಿಂಸನಕತಸ್ಮಿಂ ಇದಂಸು ಹೋತಿ। **ಭಿಂಸನಕತಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಭಿಂಸನಕಭಾವೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಕಸ್ಸ ತಕಾರಸ್ಸ ಲೋಪೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಭಿಂಸನಕತ್ತಸ್ಮಿನ್ತಿಯೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। "ಭಿಂಸನಕತಾಯ" ಇತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಕತೋ। ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಚೇತಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಭಿಂಸನಕಭಾವೇ ಇದಂಸು ಹೋತಿ, ಭಿಂಸನಕಭಾವನಿಮಿತ್ತಂ ಭಿಂಸನಕಭಾವಹೇತು ಭಿಂಸನಕಭಾವಪಚ್ಚಯಾ ಇದಂಸು ಹೋತಿ। **ಯೋ ಕೋಚಿ ಅವೀತರಾಗೋ ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಪವಿಸತಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಲೋಮಾನಿ ಹಂಸನ್ತೀ**ತಿ ಬಹುತರಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಹಂಸನ್ತಿ ಉದ್ಧಂ ಮುಖಾನಿ ಸೂಚಿಸದಿಸಾನಿ ಕಣ್ಟಕಸದಿಸಾನಿ ಚ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಾನಿ ನ ಹಂಸನ್ತಿ। ಬಹುತರಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಹಂಸನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಕಾನಂ ಅತಿಸೂರಪುರಿಸಾನಂ ನ ಹಂಸನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ **ಅಯಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತೂ**ತಿಆದಿ ನಿಗಮನಂ। ಯಞ್ಚೇತ್ಥ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ನ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಕ್ಕಮೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನ ವುತ್ತಂ **ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಅಹೋಸೀ**ತಿ, ತಂ ಪುರಿಸಯುಗವಸೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವಸ್ಸಗಣನಾಯ ಹಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯು, ಸಮ್ಮುಖಸಾವಕಾನಮ್ಪಿಸ್ಸ ತತ್ತಕಮೇವ। ಏವಮಸ್ಸ ಯ್ವಾಯಂ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಸಾವಕೋ, ತೇನ ಸಹ ಘಟೇತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಿ ಚ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಪುರಿಸಯುಗವಸೇನ ಪನ ಯುಗಪರಮ್ಪರಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದ್ವೇಯೇವ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಿಖಿಸ್ಸ ಪನ ಭಗವತೋ ಸತ್ತತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯು। ಸಮ್ಮುಖಸಾವಕಾನಮ್ಪಿಸ್ಸ ತತ್ತಕಮೇವ। ವೇಸ್ಸಭುಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯು। ಸಮ್ಮುಖಸಾವಕಾನಮ್ಪಿಸ್ಸ ತತ್ತಕಮೇವ। ಏವಂ ತೇಸಮ್ಪಿ ಯೇ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಕಾ ಸಾವಕಾ ತೇಹಿ ಸಹ ಘಟೇತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸತೋ ಉದ್ಧಂ ಚತ್ತಾಲೀಸಮತ್ತಾನಿ ವೀಸತಿಮತ್ತಾನಿ ಚ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಪುರಿಸಯುಗವಸೇನ ಪನ ಯುಗಪರಮ್ಪರಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದ್ವೇ ದ್ವೇಯೇವ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

೧೦. ಏವಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತಿಣ್ಣಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾರಣಂ ಸೋತುಕಾಮೋ ಪುನ ಭಗವನ್ತಂ **"ಕೋ ಪನ ಭನ್ತೇ ಹೇತೂ"**ತಿ ಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪುಚ್ಛಿ। ಭಗವಾಪಿಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತಪಟಿಪಕ್ಖವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಭಾವೇಪಿ ಚೇತ್ಥ ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಆಯುಪರಿಮಾಣತೋಪಿ ಪುರಿಸಯುಗತೋಪಿ ಉಭಯಥಾ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಹಿ ಭಗವತೋ ಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯು, ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ ಭಗವತೋ ತಿಂಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವೀಸತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ; ಸಮ್ಮುಖಸಾವಕಾನಮ್ಪಿ ನೇಸಂ ತತ್ತಕಮೇವ। ಬಹೂನಿ ಚ ನೇಸಂ ಸಾವಕಯುಗಾನಿ ಪರಮ್ಪರಾಯ

ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪವತ್ತೇಸುಂ। ಏವಂ ತೇಸಂ ಆಯುಪರಿಮಾಣತೋಪಿ ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಉಭಯಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಅಹೋಸಿ।

ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಭಗವತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉಪಡ್ಢಾಯುಕಪ್ಪಮಾಣೇ ದಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾಯುಕಕಾಲೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ತಂ ಅಸಮ್ಭುಣನ್ತೇನ ಪಞ್ಚವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾಯುಕಕಾಲೇ, ಏಕವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾಯುಕಕಾಲೇ, ಪಞ್ಚವಸ್ಸಸತಾಯುಕಕಾಲೇಪಿ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ಬುದ್ಧತ್ತಕಾರಕೇ ಧಮ್ಮೇ ಏಸನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯೇಸನ್ತಸ್ಸ ಞಾಣಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತಸ್ಸ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕಕಾಲೇ ಞಾಣಂ ಪರಿಪಾಕಮಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಅತಿಪರಿತ್ತಾಯುಕಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ತೇನಸ್ಸ ಸಾವಕಪರಮ್ಪರಾವಸೇನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಮ್ಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಆಯುಪರಿಮಾಣವಸೇನ ವಸ್ಸಗಣನಾಯ ನಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಮೇವಾತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೧೧. **ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ**ತಿ ಕೋ ಅನುಸನ್ಧಿ? ಏವಂ ತಿಣ್ಣಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯೇವ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಭಾವಹೇತೂತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವತೋಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಭಾವಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಯಾಚಿ। ತಸ್ಸಾ ಯಾಚನವಿಧಿದಸ್ಸನತ್ಥಮೇತಂ ವುತ್ತಂ - **ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ...ಪೇ... ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕ**ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಅದ್ಧನಿಯ**ನ್ತಿ ಅದ್ಧಾನಕ್ಖಮಂ; ದೀಘಕಾಲಿಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ "ನ ತಾವಾಯಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಕಾಲೋ"ತಿ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವ**ನ್ತಿ ತಿಟ್ಠ ತಾವ ತ್ವಂ; ಅಧಿವಾಸೇಹಿ ತಾವ ತ್ವನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಆದರತ್ಥವಸೇನೇವೇತ್ಥ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವುತ್ತಂ। ಏತೇನ ಭಗವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ವಿಸಯಭಾವಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಬುದ್ಧವಿಸಯೋವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತೀ"ತಿ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ **"ತಥಾಗತೋ ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಏತ್ಥ ಚ **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾಚನಾಪೇಕ್ಖಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಯೋಜನಾ - ಯಂ ವುತ್ತಂ "ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ, ತತ್ಥ ತಸ್ಸಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ತಥಾಗತೋಯೇವ ಕಾಲಂ ಜಾನಿಸ್ಸತೀತಿ। ಏವಂ ವತ್ವಾ ಅಕಾಲಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನ ತಾವ ಸಾರಿಪುತ್ತಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ ಆಸವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಏತೇಸೂತಿ **ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ**। ಯೇಸು ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ದುಕ್ಖಾಸವಾ ಕಿಲೇಸಾಸವಾ ಚ ಪರೂಪವಾದವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವಧಬನ್ಧನಾದಯೋ ಚೇವ ಅಪಾಯದುಕ್ಖವಿಸೇಸಭೂತಾ ಚ ಆಸವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿಯೇವ, ಯಸ್ಮಾ ನೇಸಂ ತೇ ಕಾರಣಂ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ವೀತಿಕ್ಕಮಧಮ್ಮಾ ಯಾವ ನ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ, ನ ತಾವ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ। ಯದಿ ಹಿ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಪರೂಪವಾದಾ ಪರೂಪಾರಮ್ಭಾ ಗರಹದೋಸಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ।

ಕಥಂ? ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೇನ ಹಿ "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಞ್ಞಪೇತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ। ಅದಿಸ್ವಾವ ವೀತಿಕ್ಕಮದೋಸಂ ಇಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ಪರೇ ಏವಂ ಉಪವಾದಞ್ಚ ಉಪಾರಮ್ಭಞ್ಚ ಗರಹಞ್ಚ ಪವತ್ತೇಯ್ಯುಂ - "ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಮೇ ಅನ್ವಾಯಿಕೋ ವಚನಕರೋತಿ ಏತ್ತಾವತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ಪಲಿವೇಠೇಸ್ಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸತಿ? ನನು ಇಮೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಹತ್ಥಗತಾನಿ ಚ ರಜ್ಜಾನಿಪಿ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಘಾಸಚ್ಛಾದನಪರಮತಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ, ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ನಿರಪೇಕ್ಖಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇಸು ನಾಮ ಕೋ ಲೋಕಾಮಿಸಭೂತಂ ಮೇಥುನಂ ವಾ ಪಟಿಸೇವಿಸ್ಸತಿ, ಪರಭಣ್ಡಂ ವಾ ಹರಿಸ್ಸತಿ, ಪರಸ್ಸ ವಾ ಇಟ್ಠಂ ಕನ್ತಂ ಅತಿಮಧುರಂ ಜೀವಿತಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ಅಭೂತಗುಣಕಥಾಯ ವಾ ಜೀವಿತಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸತಿ! ನನು ಪಾರಾಜಿಕೇ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇಪಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖೇಪೇನೇವೇತಂ ಪಾಕಟಂ ಕತ"ನ್ತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಚ ಥಾಮಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಸತ್ತಾ ನ

ಜಾನೇಯ್ಯುಂ। ಪಞ್ಞತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ, ನ ಯಥಾಠಾನೇ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಅಕುಸಲೋ ವೇಜ್ಜೋ ಕಞ್ಚಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನಗಣ್ಡಂ ಪುರಿಸಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಏಹಿ ಭೋ ಪುರಿಸ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ತೇ ಸರೀರಪ್ಪದೇಸೇ ಮಹಾಗಣ್ಡೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪೇಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ನಂ ತಿಕಿಚ್ಛಾಪೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಸಾಧಾಚರಿಯ, ತ್ವಂಯೇವ ನಂ ತಿಕಿಚ್ಛಸ್ಸೂ"ತಿ ವುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅರೋಗಂ ಸರೀರಪ್ಪದೇಸಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಲೋಹಿತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಆಲೇಪನಬನ್ಧನಧೋವನಾದೀಹಿ ತಂ ಪದೇಸಂ ಸಞ್ಛವಿಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ವದೇಯ್ಯ – "ಮಹಾರೋಗೋ ತೇ ಮಯಾ ತಿಕಿಚ್ಛಿತೋ, ದೇಹಿ ಮೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ "ಕಿಮಯಂ ಬಾಲವೇಜ್ಜೋ ವದತಿ? ಕತರೋ ಕಿರ ಮೇ ಇಮಿನಾ ರೋಗೋ ತಿಕಿಚ್ಛಿತೋ? ನನು ಮೇ ಅಯಂ ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಜನೇತಿ, ಲೋಹಿತಕ್ಖಯಞ್ಚ ಮಂ ಪಾಪೇತೀ"ತಿ ಏವಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಚೇವ ಉಪಾರಮ್ಭೇಯ್ಯ ಚ ಗರಹೇಯ್ಯ ಚ, ನ ಚಸ್ಸ ಗುಣಂ ಜಾನೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಯದಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ವೀತಿಕ್ಕಮದೋಸೇ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಪರೂಪವಾದಾದೀಹಿ ಚ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ, ನ ಚಸ್ಸ ಥಾಮಂ ವಾ ಬಲಂ ವಾ ಸತ್ತಾ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಪಞ್ಞತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ, ನ ಯಥಾಠಾನೇ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ – **"ನ ತಾವ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ…ಪೇ॰… ಪಾತುಭವನ್ತೀ"**ತಿ।

ಏವಂ ಅಕಾಲಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಕಾಲಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯತೋ ಚ ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯತೋತಿ** ಯದಾ; ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತಾನುಸಾರೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ವಾ ಹೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ – ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ "ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತಾ ವೀತಿಕ್ಕಮದೋಸಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ, ತದಾ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಉದ್ದಿಸತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ। ಕಸ್ಮಾ? ತೇಸಂಯೇವ "ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತಾನಂ ವೀತಿಕ್ಕಮದೋಸಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಯಥಾ ನಾಮ ಕುಸಲೋ ವೇಜ್ಜೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಗಣ್ಡಂ ಫಾಲನಲೇಪನಬನ್ಧನಧೋವನಾದೀಹಿ ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತೋ ರೋಗಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಸಞ್ಛವಿಂ ಕತ್ವಾ ನ ತ್ವೇವ ಉಪವಾದಾದಿರಹೋ ಹೋತಿ, ಸಕೇ ಚ ಆಚರಿಯಕೇ ವಿದಿತಾನುಭಾವೋ ಹುತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾರಂ ಪಾಪುಣಾತಿ; ಏವಂ ನ ಚ ಉಪವಾದಾದಿರಹೋ ಹೋತಿ, ಸಕೇ ಚ ಸಬ್ಬಞ್ಞುವಿಸಯೇ ವಿದಿತಾನುಭಾವೋ ಹುತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾರಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ತಞ್ಚಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಕುಪ್ಪಂ ಹೋತಿ, ಯಥಾಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತೀತಿ।

ಏವಂ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಕಾಲಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ಕಾಲನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲಞ್ಚ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನ ತಾವ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನಿ ಪದಾನಿ ಪಾಳಿವಸೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅಯಂ ಪನ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ – ರತ್ತಿಯೋ ಜಾನನ್ತೀತಿ **ರತ್ತಞ್ಞೂ,** ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬಹುಕಾ ರತ್ತಿಯೋ ಜಾನನ್ತಿ, ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ರತ್ತಞ್ಞೂಹಿ ಮಹತ್ತಂ **ರತ್ತಞ್ಞುಮಹತ್ತಂ;** ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಮಹನ್ತಭಾವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ರ ರತ್ತಞ್ಞುಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಉಪಸೇನಂ ವಙ್ಗನ್ತಪುತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೋ ಹಾಯಸ್ಮಾ ಊನದಸವಸ್ಸೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಏಕವಸ್ಸೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ – "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಊನದಸವಸ್ಸೇನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೭೫)। ಏವಂ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪುನ ಭಿಕ್ಖೂ "ದಸವಸ್ಸಾಮ್ಹ ದಸವಸ್ಸಾಮ್ಹಾ"ತಿ ಬಾಲಾ ಅಬ್ಯತ್ತಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ – "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೇನ ಅಬ್ಯತ್ತೇನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ಯತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಟಿಬಲೇನ ದಸವಸ್ಸೇನ ವಾ ಅತಿರೇಕದಸವಸ್ಸೇನ ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತು"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೭೬) ರತ್ತಞ್ಞುಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತಕಾಲೇ ದ್ವೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ।

ವೇಪುಲ್ಲಮಹತ್ತನ್ತಿ ವಿಪುಲಭಾವೇನ ಮಹತ್ತಂ। ಸಙ್ಘೋ ಹಿ ಯಾವ ನ ಥೇರನವಮಜ್ಝಿಮಾನಂ ವಸೇನ ವೇಪುಲ್ಲಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಾವ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಹೋನ್ತಿ। ಸಾಸನೇ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ವೇಪುಲ್ಲಮಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ತೇ ತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ತತ್ಥ ವೇಪುಲ್ಲಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೇ ಸಙ್ಘೇ

ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ “ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಉತ್ತರಿ ದಿರತ್ತತಿರತ್ತಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ” (ಪಾಚಿ॰ ೫೧); “ಯಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಅನುವಸ್ಸಂ ವುಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ” (ಪಾಚಿ॰ ೧೧೭೧); “ಯಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ ದ್ವೇ ವುಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೧೧೭೫) ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಲಾಭಗ್ಗಮಹತ್ತನ್ತಿ ಲಾಭಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹತ್ತಂ; ಯೋ ಲಾಭಸ್ಸ ಅಗ್ಗೋ ಉತ್ತಮೋ ಮಹನ್ತಭಾವೋ, ತಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಲಾಭೇನ ವಾ ಅಗ್ಗಮಹತ್ತಮ್ಪಿ, ಲಾಭೇನ ಸೇಟ್ಠತ್ತಞ್ಚ ಮಹನ್ತತ್ತಞ್ಚ ಪತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಙ್ಘೋ ಹಿ ಯಾವ ನ ಲಾಭಗ್ಗಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಾವ ನ ಲಾಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆಸವಟ್ಠಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಪತ್ತೇ ಪನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - “ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಅಚೇಲಕಸ್ಸ ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ವಾ ಸಹತ್ಥಾ ಖಾದನೀಯಂ ವಾ ಭೋಜನೀಯಂ ವಾ ದದೇಯ್ಯ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೨೭೦)। ಇದಞ್ಹಿ ಲಾಭಗ್ಗಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ।

ಬಾಹುಸಚ್ಚಮಹತ್ತನ್ತಿ ಬಾಹುಸಚ್ಚಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವಂ। ಸಙ್ಘೋ ಹಿ ಯಾವ ನ ಬಾಹುಸಚ್ಚಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಾವ ನ ಆಸವಟ್ಠಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಬಾಹುಸಚ್ಚಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೇ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಏಕಮ್ಪಿ ನಿಕಾಯಂ, ದ್ವೇಪಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚಪಿ ನಿಕಾಯೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಮಾನಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ರಸೇನ ರಸಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ದೀಪೇನ್ತಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ “ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ…ಪೇ॰… ಸಮಣುದ್ದೇಸೋಪಿ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾ”ತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೪೭೮) ನಯೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀತಿ।

ಏವಂ ಭಗವಾ ಆಸವಟ್ಠಾನಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲಞ್ಚ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಬ್ಬಸೋಪಿ ತೇಸಂ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ನಿರಬ್ಬುದೋ ಹಿ ಸಾರಿಪುತ್ತಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ನಿರಬ್ಬುದೋ**ತಿ ಅಬ್ಬುದವಿರಹಿತೋ; ಅಬ್ಬುದಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಚೋರಾ, ನಿಚ್ಚೋರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಚೋರಾತಿ ಚ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ದುಸ್ಸೀಲಾವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತೇ ಹಿ ಅಸ್ಸಮಣಾವ ಹುತ್ವಾ ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞತಾಯ ಪರೇಸಂ ಪಚ್ಚಯೇ ಚೋರೇನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ನಿರಬ್ಬುದೋತಿ ನಿಚ್ಚೋರೋ, ನಿದ್ದುಸ್ಸೀಲೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನಿರಾದೀನವೋ**ತಿ ನಿರುಪದ್ದವೋ ನಿರುಪಸಗ್ಗೋ; ದುಸ್ಸೀಲಾದೀನವರಹಿತೋಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಪಗತಕಾಳಕೋ**ತಿ ಕಾಳಕಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾಯೇವ; ತೇ ಹಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಾಪಿ ಸಮಾನಾ ಕಾಳಕಧಮ್ಮಯೋಗಾ ಕಾಳಕಾತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇಸಂ ಅಭಾವಾ ಅಪಗತಕಾಳಕೋ । ಅಪಹತಕಾಳಕೋತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಸುದ್ಧೋ**ತಿ ಅಪಗತಕಾಳಕತ್ತಾಯೇವ ಸುದ್ಧೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ ಪಭಸ್ಸರೋ। **ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ಸಾರೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸೀಲ-ಸಮಾಧಿ-ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿ-ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಗುಣಾ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ।

ಏವಂ ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಭಾವಂ ವತ್ವಾ ಪುನ ಸೋ ಚಸ್ಸ ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಭಾವೋ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಇಮೇಸಞ್ಹಿ ಸಾರಿಪುತ್ತಾ**ತಿ ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪವಣ್ಣನಾ - ಯಾನಿಮಾನಿ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಉಪಗತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ, ಇಮೇಸಂ ಯೋ ಗುಣವಸೇನ ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಸಬ್ಬಪರಿತ್ತಗುಣೋ ಭಿಕ್ಖು, ಸೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ। **ಸೋತಾಪನ್ನೋ**ತಿ ಸೋತಂ ಆಪನ್ನೋ; ಸೋತೋತಿ ಚ ಮಗ್ಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸೋತಾಪನ್ನೋತಿ ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ। ಯಥಾಹ -

“ಸೋತೋ ಸೋತೋತಿ ಹಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ; ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸೋತೋತಿ? ಅಯಮೇವ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ”ತಿ। “ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋತಿ ಹಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ; ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸೋತಾಪನ್ನೋ”ತಿ? “ಯೋ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ - ಸೋತಾಪನ್ನೋ। ಸೋಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಏವಂನಾಮೋ

ಏವಂಗೋತ್ತೋ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೦೧)। ಇಧ ಪನ ಮಗ್ಗೇನ ಫಲಸ್ಸ ನಾಮಂ ದಿನ್ನಂ। ತಸ್ಮಾ ಫಲಟ್ಠೋ "ಸೋತಾಪನ್ನೋ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋತಿ ವಿನಿಪಾತೇತೀತಿ ವಿನಿಪಾತೋ; ನಾಸ್ಸ ವಿನಿಪಾತೋ ಧಮ್ಮೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ, ನ ಅತ್ತಾನಂ ಅಪಾಯೇಸು ವಿನಿಪಾತನಸಭಾವೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಪಾಯಗಮನೀಯಾ, ತೇಸಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ। ವಿನಿಪತನಂ ವಾ ವಿನಿಪಾತೋ, ನಾಸ್ಸ ವಿನಿಪಾತೋ ಧಮ್ಮೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ, ಅಪಾಯೇಸು ವಿನಿಪಾತನಸಭಾವೋ ಅಸ್ಸ ನತ್ಥೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮೇನ ಮಗ್ಗೇನ ನಿಯತತ್ತಾ **ನಿಯತೋ**। ಸಮ್ಬೋಧಿ ಪರಂ ಅಯನಂ ಪರಾ ಗತಿ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ**। ಉಪರಿ ಮಗ್ಗತ್ತಯಂ ಅವಸ್ಸಂ ಸಮ್ಪಾಪಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಪಟಿಲದ್ಧಪಠಮಮಗ್ಗತ್ತಾತಿ।

ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾಚನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಬುದ್ಧಾಚಿಣ್ಣಕಥಾ

೨೨. ಏವಂ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ತಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ವುತ್ಥವಸ್ಸೋ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರೇತ್ವಾ **ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ। ಆಮನ್ತೇಸೀ**ತಿ ಆಲಪಿ ಅಭಾಸಿ ಸಮ್ಬೋಧೇಸಿ। ಕಿನ್ತಿ? **ಆಚಿಣ್ಣಂ ಖೋ ಪನೇತ**ನ್ತಿ ಏವಮಾದಿ। **ಆಚಿಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಚರಿತಂ ವತ್ತಂ ಅನುಧಮ್ಮತಾ। ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ ದುವಿಧಂ ಹೋತಿ - ಬುದ್ಧಾಚಿಣ್ಣಂ, ಸಾವಕಾಚಿಣ್ಣನ್ತಿ। ಕತಮಂ ಬುದ್ಧಾಚಿಣ್ಣಂ? ಇದಂ ತಾವ ಏಕಂ - ಯೇಹಿ ನಿಮನ್ತಿತಾ ವಸ್ಸಂ ವಸನ್ತಿ, ನ ತೇ ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಸಾವಕಾ ಪನ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ವಾ ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾ ವಾ ಯಥಾಸುಖಂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಾಚಿಣ್ಣಂ - ವುತ್ಥವಸ್ಸಾ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಜನಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿಯೇವ। ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಾ ಚ ಮಹಾಮಣ್ಡಲಂ ಮಜ್ಝಿಮಮಣ್ಡಲಂ ಅನ್ತಿಮಮಣ್ಡಲನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಮಣ್ಡಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಮಣ್ಡಲೇ ಚರನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಮಹಾಮಣ್ಡಲಂ ನವಯೋಜನಸತಿಕಂ, ಮಜ್ಝಿಮಮಣ್ಡಲಂ ಛಯೋಜನಸತಿಕಂ, ಅನ್ತಿಮಮಣ್ಡಲಂ ತಿಯೋಜನಸತಿಕಂ। ಯದಾ ಮಹಾಮಣ್ಡಲೇ ಚಾರಿಕಂ ಚರಿತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ತದಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಾಮನಿಗಮಾದೀಸು ಮಹಾಜನಂ ಆಮಿಸಪಟಿಗ್ಗಹೇನ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಧಮ್ಮದಾನೇನ ಚಸ್ಸ ವಿವಟ್ಟುಪನಿಸ್ಸಿತಂ ಕುಸಲಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಾ ನವಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಪರಿಯೋಸಾಪೇನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ತರುಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಅಪ್ಪವಾರೇತ್ವಾ ಪವಾರಣಾಸಙ್ಗಹಂ ದತ್ವಾ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಮಾಗಸಿರಸ್ಸ ಪಠಮದಿವಸೇ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಮಜ್ಝಿಮಮಣ್ಡಲೇ ಅಟ್ಠಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಚಾರಿಕಂ ಪರಿಯೋಸಾಪೇನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ನೇಸಂ ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನಂ ಅಪರಿಪಾಕಿನ್ದ್ರಿಯಾ ವೇನೇಯ್ಯಸತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಪರಿಪಾಕಂ ಆಗಮೇನ್ತಾ ಮಾಗಸಿರಮಾಸಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ ವಸಿತ್ವಾ ಫುಸ್ಸಮಾಸಸ್ಸ ಪಠಮದಿವಸೇ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅನ್ತಿಮಮಣ್ಡಲೇ ಸತ್ತಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಚಾರಿಕಂ ಪರಿಯೋಸಾಪೇನ್ತಿ। ತೇಸು ಚ ಮಣ್ಡಲೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಿಚರನ್ತಾಪಿ ತೇ ತೇ ಸತ್ತೇ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಯೋಜೇನ್ತಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾದೀಹಿ ಪಯೋಜೇನ್ತಾ ವೇನೇಯ್ಯವಸೇನೇವ ನಾನಾವಣ್ಣಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಓಚಿನನ್ತಾ ವಿಯ ಚರನ್ತಿ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ - ದೇವಸಿಕಂ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಸನ್ತಂ ಸುಖಂ ನಿಬ್ಬಾನಾರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಪಜ್ಜನಂ, ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಪಜ್ಜನಂ, ತತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇ ಬೋಧನೇಯ್ಯಸತ್ತಸಮವಲೋಕನಂ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ - ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಠಮತರಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಕರಣಂ, ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ಓತಿಣ್ಣೇ ದೋಸೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞಾಪನನ್ತಿ ಇದಂ ಬುದ್ಧಾಚಿಣ್ಣಂ।

ಕತಮಂ ಸಾವಕಾಚಿಣ್ಣಂ? ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಪುರೇ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಚ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ, ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನಞ್ಚ ಅಧಿಗತಗುಣಾರೋಚನತ್ಥಂ ಉಪರಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಗ್ಗಹಣತ್ಥಞ್ಚ । ಇದಂ ಸಾವಕಾಚಿಣ್ಣಂ। ಇಧ ಪನ ಬುದ್ಧಾಚಿಣ್ಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - **"ಆಚಿಣ್ಣಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಾನ"**ನ್ತಿ।

ಆಯಾಮಾತಿ ಆಗಚ್ಛ ಯಾಮ। **ಅಪಲೋಕೇಸ್ಸಾಮಾತಿ** ಚಾರಿಕಂ ಚರಣತ್ಥಾಯ ಆಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಭನ್ತೇ**ತಿ ಗಾರವಾಧಿವಚನಮೇತಂ; ಸತ್ಥುನೋ ಪಟಿವಚನದಾನನ್ತಿಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸೀತಿ** ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಪಟಿಅಸ್ಸೋಸಿ, ಅಭಿಮುಖೋ ಹುತ್ವಾ ಸುಣಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಏವನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾತಿ ಇಧ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯನ್ತಿ ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯನ್ತಿ ವಾ ನ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಭಗವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಪಚ್ಛಾಸಮಣಂ ಕತ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಗರವೀಥಿಯೋ ಸುವಣ್ಣರಸಪಿಞ್ಜರಾಹಿ ರಂಸೀಹಿ ಸಮುಜ್ಜೋತಯಮಾನೋ ಯೇನ ವೇರಞ್ಜಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಘರದ್ವಾರೇ ಠಿತಮತ್ತಮೇವ ಚಸ್ಸ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿಜನೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಸಂವೇಗಜಾತೋ ಸಹಸಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಮಹಾರಹಂ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ "ಇತೋ, ಭಗವಾ, ಉಪಸಙ್ಕಮತೂ"ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪನಿಸೀದಿತುಕಾಮೋ ಅತ್ತನಾ ಠಿತಪದೇಸತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಇತೋ ಪರಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಯಂ ಪನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಹ - **"ಅಪಿಚ ಯೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ, ಸೋ ನ ದಿನ್ನೋ"**ತಿ। ತತ್ರಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಮಯಾ ನಿಮನ್ತಿತಾನಂ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ತೇಮಾಸಂ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪಾತೋ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಂ, ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ, ಸಾಯನ್ಹೇ ಅನೇಕವಿಧ ಪಾನವಿಕತಿ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಪೂಜಾಸಕ್ಕಾರೋತಿ ಏವಮಾದಿಕೋ ಯೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ದಾತಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸ, ಸೋ ನ ದಿನ್ನೋತಿ। **ತಞ್ಚ ಖೋ ನೋ ಅಸನ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನೋ ಅಸನ್ತೋತಿ ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಯಂ ದಾನವತ್ಥುಂ ಮಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದದೇಯ್ಯಾಮ, ತಞ್ಚ ಖೋ ನೋ ಅಸನ್ತನ್ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ನೋಪಿ ಅದಾತುಕಮ್ಯತಾತಿ ಅದಾತುಕಾಮತಾಪಿ ನೋ ನತ್ಥಿ, ಯಥಾ ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣಾನಂ ಮಚ್ಛರೀನಂ। **ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಘರಾವಾಸಾತಿ** ತತ್ರಾಯಂ ಯೋಜನಾ - ಯಸ್ಮಾ ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಘರಾವಾಸಾ, ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಸನ್ತೇಪಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ದಾತುಕಮ್ಯತಾಯ ಚ ತಂ ಕುತೋ ಲಬ್ಭಾ ಕುತೋ ತಂ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ, ಯಂ ಮಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ದದೇಯ್ಯಾಮಾತಿ ಘರಾವಾಸಂ ಗರಹನ್ತೋ ಆಹ। ಸೋ ಕಿರ ಮಾರೇನ ಆವಟ್ಟಿತಭಾವಂ ನ ಜಾನಾತಿ, "ಘರಾವಾಸಪಲಿಬೋಧೇನ ಮೇ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸೋ ಜಾತೋ"ತಿ ಮಞ್ಞಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಅಪಿಚ - **ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ತೇಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಯಮಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದದೇಯ್ಯಂ, ತಂ ಕುತೋ ಲಬ್ಭಾ? ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಹಿ ಘರಾವಾಸಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಂ ಮೇ ತೀಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ದಾತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ದದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ **ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸ್ವಾತನಾಯಾತಿ** ಯಂ ಮೇ ತುಮ್ಹೇಸು ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೋತೋ ಸ್ವೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪುಞ್ಞಞ್ಚೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಞ್ಚ, ತದತ್ಥಾಯ। ಅಥ ತಥಾಗತೋ "ಸಚೇ ಅಹಂ ನಾಧಿವಾಸೇಯ್ಯಂ, 'ಅಯಂ ತೇಮಾಸಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಲದ್ಧಾ ಕುಪಿತೋ ಮಞ್ಞೇ, ತೇನ ಮೇ ಯಾಚಿಯಮಾನೋ ಏಕಭತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ನತ್ಥಿ

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಂ, ಅಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಅಯ'ನ್ತಿ ಏವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚ ವೇರಞ್ಜಾವಾಸಿನೋ ಚ ಗರಹಿತ್ವಾ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಂ ತೇಸಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ತೇಸಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ **ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ**।

ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಚ ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ "ಅಲಂ ಘರಾವಾಸಪಲಿಬೋಧಚಿನ್ತಾಯಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ತಙ್ಖಣಾನುರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಅತ್ಥಂ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಚ ನಂ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಉಸ್ಸಾಹಂ ಕತ್ವಾ ತಾಯ ಸಉಸ್ಸಾಹತಾಯ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ವಿಜ್ಜಮಾನಗುಣೇಹಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮರತನವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಪಕ್ಕನ್ತೇ ಚ ಪನ ಭಗವತಿ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುತ್ತದಾರಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಮಯಂ, ಭಣೇ, ಭಗವನ್ತಂ ತೇಮಾಸಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಏಕಭತ್ತಮ್ಪಿ ನಾದಮ್ಹ। ಹನ್ದ, ದಾನಿ ತಥಾ ದಾನಂ ಪಟಿಯಾದೇಥ ಯಥಾ ತೇಮಾಸಿಕೋಪಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಸ್ವೇ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ದಾತುಂ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತೀ"ತಿ। ತತೋ ಪಣೀತಂ ದಾನಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಯಂ ದಿವಸಂ ಭಗವಾ ನಿಮನ್ತಿತೋ, ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆಸನಟ್ಠಾನಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾರಹಾನಿ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಧೂಮವಾಸಕುಸುಮವಿಚಿತ್ರಂ ಮಹಾಪೂಜಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಅಥ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ...ಪೇ॰... ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"**ನ್ತಿ।

೧೩. ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ತತ್ಥ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ನಿಸೀದಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"**ತಿ। **ಅಥ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘ**ನ್ತಿ **ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖ**ನ್ತಿ ಬುದ್ಧಪರಿಣಾಯಕಂ; ಬುದ್ಧಂ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಂ ಕತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಣೀತೇನಾ**ತಿ ಉತ್ತಮೇನ। **ಸಹತ್ಥಾ**ತಿ ಸಹತ್ಥೇನ। **ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ತಪ್ಪೇತ್ವಾ, ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಸುಹಿತಂ ಯಾವದತ್ಥಂ ಕತ್ವಾ। **ಸಮ್ಪವಾರೇತ್ವಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಪವಾರೇತ್ವಾ 'ಅಲ'ನ್ತಿ ಹತ್ಥಸಞ್ಞಾಯ ಮುಖಸಞ್ಞಾಯ ವಚೀಭೇದೇನ ಚ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ। **ಭುತ್ತಾವಿ**ನ್ತಿ ಭುತ್ತವನ್ತಂ। **ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿ**ನ್ತಿ ಪತ್ತತೋ ಓನೀತಪಾಣಿಂ; ಅಪನೀತಹತ್ಥನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತಿಚೀವರೇನ ಅಚ್ಛಾದೇಸೀ**ತಿ ತಿಚೀವರಂ ಭಗವತೋ ಅದಾಸಿ। ಇದಂ ಪನ ವೋಹಾರವಚನಮತ್ತಂ ಹೋತಿ "ತಿಚೀವರೇನ ಅಚ್ಛಾದೇಸೀ"ತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ತಿಚೀವರೇ ಏಕಮೇಕೋ ಸಾಟಕೋ ಸಹಸ್ಸಂ ಅಗ್ಘತಿ। ಇತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ತಿಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ತಿಚೀವರಮದಾಸಿ ಉತ್ತಮಂ ಕಾಸಿಕವತ್ಥಸದಿಸಂ। **ಏಕಮೇಕಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏಕಮೇಕೇನ ದುಸ್ಸಯುಗೇನಾ**ತಿ ಏಕಮೇಕೇನ ದುಸ್ಸಯುಗಳೇನ। ತತ್ರ ಏಕಸಾಟಕೋ ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ಅಗ್ಘತಿ। ಏವಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಪಞ್ಚಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಾನಿ ದುಸ್ಸಾನಿ ಅದಾಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ದತ್ವಾ ಅತುಟ್ಠೋ ಪುನ ಸತ್ತಟ್ಠಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕೇ ಅನೇಕರತ್ತಕಮ್ಬಲೇ ಚ ಪಟ್ಟುಣ್ಣಪತ್ತಪಟೇ ಚ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಆಯೋಗಅಂಸಬದ್ಧಕಕಾಯಬನ್ಧನಪರಿಸ್ಸಾವನಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಅದಾಸಿ। ಸತಪಾಕಸಹಸ್ಸಪಾಕಾನಞ್ಚ ಭೇಸಜ್ಜತೇಲಾನಂ ತುಮ್ಬಾನಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಬ್ಭಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ತೇಲಮದಾಸಿ। ಕಿಂ ಬಹುನಾ, ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ನ ಕೋಚಿ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಸಮಣಪರಿಭೋಗೋ ಅದಿನ್ನೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಚೀವರಮತ್ತಮೇವ ವುತ್ತಂ।

ಏವಂ ಮಹಾಯಾಗಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಸಪುತ್ತದಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ತೇಮಾಸಂ ಮಾರಾವಟ್ಟನೇನ ಧಮ್ಮಸವನಾಮತರಸಪರಿಭೋಗಪರಿಹೀನಂ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ಧಮ್ಮಾಮತವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಕುರುಮಾನೋ **ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ**। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಸಪುತ್ತದಾರೋ ಭಗವನ್ತಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಪುನಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ವದನ್ತೋ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತಯಮಾನೋ ನಿವತ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾತಿ ಯಥಾಜ್ಝಾಸಯಂ ಯಥಾರುಚಿತಂ ವಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಮಣ್ಡಲೇ ಚಾರಿಕಾಯ ಚರಣಕಾಲೇ ಗನ್ತಬ್ಬಂ ಬುದ್ಧವೀಥಿ ಪಹಾಯ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖದೋಸೇನ ಕಿಲನ್ತಂ

ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಉಜುನಾವ ಮಗ್ಗೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಸೋರೇಯ್ಯಾದೀನಿ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಪಯಾಗಪತಿಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗಙ್ಗಂ ನದಿಂ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಬಾರಾಣಸೀ ತದವಸರಿ। ತೇನ ಅವಸರಿ ತದವಸರಿ। ತತ್ರಾಪಿ ಯಥಾಜ್ಝಾಸಯಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ವೇಸಾಲಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "**ಅನುಪಗಮ್ಮ ಸೋರೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯ**"ನ್ತಿ।

ಬುದ್ಧಾಚಿಣ್ಣಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತತ್ರಿದಂ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕತ್ತಸ್ಮಿಂ -

ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರತೋ, ನಿದಾನವತ್ಥುಪ್ಪಭೇದದೀಪನತೋ।
ಪರಸಮಯವಿವಜ್ಜನತೋ, ಸಕಸಮಯವಿಸುದ್ಧಿತೋ ಚೇವ॥

ಬ್ಯಞ್ಜನಪರಿಸೋಧನತೋ, ಪದತ್ಥತೋ ಪಾಳಿಯೋಜನಕ್ಕಮತೋ।
ಸಿಕ್ಖಾಪದನಿಚ್ಛಯತೋ, ವಿಭಙ್ಗನಯಭೇದದಸ್ಸನತೋ॥

ಸಮ್ಪಸ್ಸತಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಞ್ಚಿ ಅಪಾಸಾದಿಕಂ ಯತೋ ಏತ್ಥ।
ವಿಞ್ಞೂನಮಯಂ ತಸ್ಮಾ, ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾತ್ವೇವ॥

ಸಂವಣ್ಣನಾ ಪವತ್ತಾ, ವಿನಯಸ್ಸ ವಿನೇಯ್ಯದಮನಕುಸಲೇನ।
ವುತ್ತಸ್ಸ ಲೋಕನಾಥೇನ, ಲೋಕಮನುಕಮ್ಪಮಾನೇನಾತಿ॥

ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧. ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡಂ

೧. ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಂ

ಸುದಿನ್ನಭಾಣವಾರವಣ್ಣನಾ

೨೪. ಇತೋ ಪರಂ **ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವೇಸಾಲಿಯಾ ಅವಿದೂರೇ**ತಿಆದಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಉತ್ತಾನತ್ಥಂ। ತಸ್ಮಾ ಅನುಪದವಣ್ಣನಂ ಪಹಾಯ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ತದೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। **ಕಲನ್ದಗಾಮೋ**ತಿ ಕಲನ್ದಕಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಾಳಕಾ, ತೇಸಂ ವಸೇನ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಗಾಮೋ। **ಕಲನ್ದಪುತ್ತೋ**ತಿ ಗಾಮವಸೇನ ಲದ್ಧನಾಮಸ್ಸ ರಾಜಸಮ್ಮತಸ್ಸ ಚತ್ತಾಲೀಸಕೋಟಿವಿಭವಸ್ಸ ಕಲನ್ದಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕಲನ್ದನಾಮಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಲನ್ದಪುತ್ತೋತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಮ್ಬಹುಲೇಹೀ**ತಿ ಬಹುಕೇಹಿ। **ಸಹಾಯಕೇಹೀ**ತಿ ಸುಖದುಕ್ಖಾನಿ ಸಹ ಆಯನ್ತಿ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಸಹಾಯಾ, ಸಹಾಯಾ ಏವ ಸಹಾಯಕಾ, ತೇಹಿ ಸಹಾಯಕೇಹಿ। **ಸದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಏಕತೋ। **ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನಾ**ತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಭಣ್ಡಪ್ಪಯೋಜನಉದ್ಧಾರಸಾರಣಾದಿನಾ ಕಿಚ್ಚೇನ; ಕತ್ತಿಕನಕ್ಖತ್ತಕೀಳಾಕಿಚ್ಚೇನಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಭಗವಾ ಹಿ ಕತ್ತಿಕಜುಣ್ಹಪಕ್ಖೇ ವೇಸಾಲಿಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಕತ್ತಿಕನಕ್ಖತ್ತಕೀಳಾ ಚೇತ್ಥ ಉಳಾರಾ ಹೋತಿ। ತದತ್ಥಂ ಗತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅದ್ದಸ ಖೋತಿ ಕಥಂ ಅದ್ದಸ? ಸೋ ಕಿರ ನಗರತೋ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸಂ ಸುದ್ಧುತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಹತ್ಥಂ ಬುದ್ಧದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಧಮ್ಮಸವನತ್ಥಞ್ಚ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಮಹಾಜನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕ್ವ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಬುದ್ಧದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಧಮ್ಮಸವನತ್ಥಞ್ಚಾ"ತಿ। ತೇನ ಹಿ "ಅಹಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಚತುಬ್ಬಿಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತಂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅದ್ದಸ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – **"ಅದ್ದಸ ಖೋ…ಪೇ॰… ದೇಸೇನ್ತ**"ನ್ತಿ। **ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ದಿಸ್ವಾನ ಅಸ್ಸ। **ಏತದಹೋಸೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಪುಞ್ಞತಾಯ ಚೋದಿಯಮಾನಸ್ಸ ಭಬ್ಬಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತಂ ಅಹೋಸಿ। ಕಿಂ ಅಹೋಸಿ? ಯಂನೂನಾಹಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಂ **ಸುಣೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ । ತತ್ಥ **ಯನ್ನೂನಾ**ತಿ ಪರಿವಿತಕ್ಕದಸ್ಸನಮೇತಂ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ "ಯಮಯಂ ಪರಿಸಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಅಹೋ ವತಾಹಮ್ಪಿ ತಂ ಸುಣೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸುದಿನ್ನೋ ಕಲನ್ದಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಸಾ ಪರಿಸಾತಿ ಇಧ ಕಸ್ಮಾ "ಯೇನ ಭಗವಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಯೇನ ಸಾ ಪರಿಸಾ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಚೇ। ಭಗವನ್ತಞ್ಹಿ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಉಳಾರುಳಾರಜನಾ ಮಹತೀ ಪರಿಸಾ ನಿಸಿನ್ನಾ, ತತ್ರ ನ ಸಕ್ಕಾ ಇಮಿನಾ ಪಚ್ಛಾ ಆಗತೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತುಂ। ಪರಿಸಾಯ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸಕ್ಕಾತಿ ಸೋ ತಂ ಪರಿಸಂಯೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – "ಅಥ ಖೋ ಸುದಿನ್ನೋ ಕಲನ್ದಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಸಾ ಪರಿಸಾ"ತಿ। **ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಖೋ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಕಲನ್ದಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸೀ**ತಿ ನ ನಿಸಿನ್ನಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಸಿತ್ತಯೂಪಸಂಹಿತಂ ಥೋಕಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ; ತಂ ಪನಸ್ಸ ಯಸ್ಮಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – "ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಖೋ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಕಲನ್ದಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸೀ"ತಿ। ಕಿಂ ಅಹೋಸೀತಿ? **ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ**ತಿಆದಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪಕಥಾ – ಅಹಂ ಖೋ ಯೇನ ಯೇನ ಆಕಾರೇನ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ತೇನ ತೇನ ಮೇ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಏವಂ ಹೋತಿ ಯದೇತಂ ಸಿತ್ತಯಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಏಕಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ಅಖಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ಚರಿಮಕಚಿತ್ತಂ ಪಾಪೇತಬ್ಬತಾಯ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಚರಿತಬ್ಬಂ, ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಚ ಕಿಲೇಸಮಲೇನ ಅಮಲೀನಂ ಕತ್ವಾ ಚರಿಮಕಚಿತ್ತಂ ಪಾಪೇತಬ್ಬತಾಯ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ। ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಲಿಖಿತಸಙ್ಖಸದಿಸಂ ಧೋತಸಙ್ಖಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ಇದಂ ನ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೇನ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ…ಪೇ॰… ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸೇ ಚ ಮಸ್ಸುಞ್ಚ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಸಾಯರಸಪೀತತಾಯ ಕಾಸಾಯಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಾನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ

ಪರಿದಹಿತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಯಸ್ಮಾ ಅಗಾರಸ್ಸ ಹಿತಂ ಕಸಿವಾಣಿಜ್ಜಾದಿಕಮ್ಮಂ ಅಗಾರಿಯನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಞ್ಚ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ನತ್ಥಿ; ತಸ್ಮಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ "ಅನಗಾರಿಯಾ"ತಿ ಞಾತಬ್ಬಾ। ತಂ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ। **ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯನ್ತಿ** ಪರಿಬ್ಬಜೇಯ್ಯಂ।

೧೫. **ಅಚಿರವುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ** ಸುದಿನ್ನೋ ಅವುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ನ ಭಗವನ್ತಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತತ್ರಸ್ಸ ಬಹೂ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಸನ್ತಿ, ತೇ "'ತ್ವಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ, ನ ಲಬ್ಭಾ ತಯಾ ಪಬ್ಬಜಿತು'ನ್ತಿ ಬಾಹಾಯಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ, ತತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅನ್ತರಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಹೇವ ಪರಿಸಾಯ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಕೇನಚಿ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಲೇಸೇನ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಅಥ ಖೋ ಸುದಿನ್ನೋ ಕಲನ್ದಪುತ್ತೋ ಅಚಿರವುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಸಾಯ...ಪೇ॰... ಪಬ್ಬಾಜೇತು ಮಂ ಭಗವಾ"**ತಿ।

ಭಗವಾ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತತೋ ಪಭುತಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅನನುಞ್ಞಾತಂ ಪುತ್ತಂ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ನಂ ಪುಚ್ಛಿ - **"ಅನುಞ್ಞಾತೋಸಿ ಪನ ತ್ವಂ ಸುದಿನ್ನ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ...ಪೇ॰... ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"**ತಿ।

೧೬. ಇತೋ ಪರಂ ಪಾಠಾನುಸಾರೇನೇವ ಗನ್ತ್ವಾ **ತಂ ಕರಣೀಯಂ ತೀರೇತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಏವಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನೇವ ತಂ ಕರಣೀಯಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾತಿ; ನ ಹಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಭಣ್ಡಪ್ಪಯೋಜನಉದ್ಧಾರಸಾರಣಾದೀಸು ವಾ ನಕ್ಖತ್ತಕೀಳಾಯಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ। **ಅಮ್ಮ ತಾತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ **ಅಮ್ಮಾ**ತಿ ಮಾತರಂ ಆಲಪತಿ; **ತಾತಾ**ತಿ ಪಿತರಂ। **ತ್ವಂ ಖೋಸೀ**ತಿ ತ್ವಂ ಖೋ ಅಸಿ। **ಏಕಪುತ್ತಕೋ**ತಿ ಏಕೋವ ಪುತ್ತಕೋ; ಅಞ್ಞೋ ತೇ ಜೇಟ್ಠೋ ವಾ ಕನಿಟ್ಠೋ ವಾ ನತ್ಥಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಏಕಪುತ್ತೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಅನುಕಮ್ಪಾವಸೇನ "ಏಕಪುತ್ತಕೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಿಯೋ**ತಿ ಪೀತಿಜನನಕೋ। **ಮನಾಪೋ**ತಿ ಮನವಡ್ಢನಕೋ। **ಸುಖೇಧಿತೋ**ತಿ ಸುಖೇನ ಏಧಿತೋ; ಸುಖಸಂವಡ್ಢಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಖಪರಿಹತೋ**ತಿ ಸುಖೇನ ಪರಿಹತೋ; ಜಾತಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಧಾತೀಹಿ ಅಙ್ಕತೋ ಅಙ್ಕಂ ಹರಿತ್ವಾ ಧಾರಿಯಮಾನೋ ಅಸ್ಸಕರಥಕಾದೀಹಿ ಬಾಲಕೀಳನಕೇಹಿ ಕೀಳಮಾನೋ ಸಾದುರಸಭೋಜನಂ ಭೋಜಿಯಮಾನೋ ಸುಖೇನ ಪರಿಹತೋ।

ನ ತ್ವಂ, ತಾತ ಸುದಿನ್ನ, ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಾನಾಸೀತಿ ತ್ವಂ ತಾತ ಸುದಿನ್ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕಲಭಾಗಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನ ಜಾನಾಸಿ; ಅಥ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖೇನ ನಾನುಭೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕರಣತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ಅನುಭವನತ್ಥೇ ಚ ಜಾನನಾ; ಅಥ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಂ ನಸ್ಸರಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ಸರಣತ್ಥೇ ಚ ಜಾನನಾ। ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇಪಿ ಪುರಿಮಪದಸ್ಸ ಉತ್ತರಪದೇನ ಸಮಾನವಿಭತ್ತಿಲೋಪೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸದ್ದಸತ್ಥಾನುಸಾರೇನ ಞಾತಬ್ಬಂ। **ಮರಣೇನಪಿ ಮಯಂ ತೇ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ**ತಿ ಸಚೇಪಿ ತವ ಅಮ್ಹೇಸು ಜೀವಮಾನೇಸು ಮರಣಂ ಭವೇಯ್ಯ, ತೇನ ತೇ ಮರಣೇನಪಿ ಮಯಂ ಅಕಾಮಕಾ ಅನಿಚ್ಛಕಾ ನ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ, ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ; ತಯಾ ವಿಯೋಗಂ ವಾ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಕಿಂ ಪನ ಕಿಂ ನಾಮ ತಂ ಕಾರಣಂ ಯೇನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮ; ಅಥ ವಾ ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತನ್ತಿ ಕೇನ ಪನ ಕಾರಣೇನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೧೭. **ತತ್ಥೇವಾ**ತಿ ಯತ್ಥ ನಂ ಠಿತಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ನಾನುಜಾನಿಂಸು, ತತ್ಥೇವ ಠಾನೇ। **ಅನನ್ತರಹಿತಾಯಾ**ತಿ ಕೇನಚಿ ಅತ್ಥರಣೇನ ಅನತ್ಥತಾಯ।

೧೮. **ಪರಿಚಾರೇಹೀ**ತಿ ಗನ್ಧಬ್ಬನಟನಾಟಕಾದೀನಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಹಾಯಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯಥಾಸುಖಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಚಾರೇಹಿ ಸಞ್ಚಾರೇಹಿ; ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಉಪನೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ ಪರಿಚಾರೇಹೀತಿ ಗನ್ಧಬ್ಬನಟನಾಟಕಾದೀನಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಹಾಯಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಲಳ, ಉಪಲಳ, ರಮ, ಕೀಳಸ್ಸೂತಿಪಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತದಾರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭೋಗೇ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ। **ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ**ತಿ ಬುದ್ಧಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಸಙ್ಘಞ್ಚ ಆರಬ್ಭ

ದಾನಪ್ಪದಾನಾದೀನಿ ಸುಗತಿಮಗ್ಗಸೋಧಕಾನಿ ಕುಸಲಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ। **ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಕಥಾನುಪ್ಪಬನ್ಧವಿಚ್ಛೇದನತ್ಥಂ ನಿರಾಲಾಪಸಲ್ಲಾಪೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವತ್ವಾ ಪಟಿವಚನಮ್ಪಿ ಅಲಭಮಾನಾ ಸಹಾಯಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಏಸ ವೋ ಸಹಾಯಕೋ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ, ನಿವಾರೇಥ ನ"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇಪಿ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅವೋಚುಂ, ತೇಸಮ್ಪಿ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಅಥ ಖೋ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಕಲನ್ದಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ...ಪೇ॰... ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸೀ"**ತಿ।

೧೯. ಅಥಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಸಚೇ ಅಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲಭಮಾನೋ ಮರಿಸ್ಸತಿ ನ ಕೋಚಿ ಗುಣೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಪನ ನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋಪಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಮಯಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ। ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪಿ ಚ ನಾಮೇಸಾ ಭಾರಿಯಾ, ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ಏಕಸೇಯ್ಯಂ ಏಕಭತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅತಿದುಕ್ಕರಂ। ಅಯಞ್ಚ ಸುಖುಮಾಲೋ ನಾಗರಿಕಜಾತಿಯೋ, ಸೋ ತಂ ಚರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪುನ ಇಧೇವ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ। ಹನ್ದಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತೇ ತಥಾ ಅಕಂಸು। ಮಾತಾಪಿತರೋಪಿ ನಂ ಅನುಜಾನಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಅಥ ಖೋ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಕಲನ್ದಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ ಯೇನ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಕಲನ್ದಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ...ಪೇ॰... ಅನುಞ್ಞಾತೋಸಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"**ತಿ।

೨೦. **ಹಟ್ಠೋ**ತಿ ತುಟ್ಠೋ। **ಉದಗ್ಗೋ**ತಿ ಪೀತಿವಸೇನ ಅಬ್ಭುನ್ನತಕಾಯಚಿತ್ತೋ। **ಕತಿಪಾಹ**ನ್ತಿ ಕತಿಪಯಾನಿ ದಿವಸಾನಿ। **ಬಲಂ ಗಾಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಸಪ್ಪಾಯಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ, ಉಚ್ಛಾದನನ್ಹಾಪನಾದೀಹಿ ಚ ಕಾಯಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ, ಕಾಯಬಲಂ ಜನೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸುಮುಖಂ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ **ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಪಬ್ಬಾಜೇತು ಮಂ ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ**ತಿ। ಭಗವಾ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - **"ತೇನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಸುದಿನ್ನಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಹಿ ಚೇವ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಹಿ ಚಾ"**ತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ಸುದಿನ್ನಂ ಕಲನ್ದಪುತ್ತಂ ಜಿನದತ್ತಿಯಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಲದ್ಧಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ ಚೇವ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ ಚ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಸುದಿನ್ನೋ ಕಲನ್ದಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದ"**ನ್ತಿ।

ಏತ್ಥ ಪನ ಠತ್ವಾ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಕಥಿತಾ। ಮಯಂ ಪನ ಯಥಾಠಿತಪಾಳಿವಸೇನೇವ **ಖನ್ಧಕೇ** ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚೇತಂ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಯಂ ಖನ್ಧಕೇ ವಾ ಪರಿವಾರೇ ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯೇಹಿ **ವಿಭಙ್ಗೇ**ಕಥಿತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮ। ಏವಞ್ಹಿ ಕಥಿಯಮಾನೇ ಪಾಳಿಕ್ಕಮೇನೇವ ವಣ್ಣನಾ ಕತಾ ಹೋತಿ। ತತೋ ತೇನ ತೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ಅತ್ಥಿಕಾನಂ ಪಾಳಿಕ್ಕಮೇನೇವ ಇಮಂ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಸೋ ಸೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ಅಚಿರಂ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ; ಉಪಸಮ್ಪದತೋ ನಚಿರಕಾಲೇಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಏವರೂಪೇ**ತಿ ಏವಂವಿಧೇ ಏವಂಜಾತಿಕೇ। **ಧುತಗುಣೇ**ತಿ ಕಿಲೇಸನಿದ್ಧುನನಕೇ ಗುಣೇ। **ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತತೀ**ತಿ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವತ್ತತಿ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ। **ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆರಞ್ಞಿಕಧುತಙ್ಗವಸೇನ ಅರಞ್ಞವಾಸಿಕೋ ಹೋತಿ। **ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ**ತಿ ಅತಿರೇಕಲಾಭಪಟಿಕ್ಖೇಪೇನ ಚುದ್ದಸ ಭತ್ತಾನಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಧುತಙ್ಗವಸೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ। **ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ**ತಿ ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಧುತಙ್ಗವಸೇನ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ। **ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ**ತಿ ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಪದಾನಚಾರಿಕಧುತಙ್ಗವಸೇನ ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ ಹೋತಿ; ಘರಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪವಿಸತಿ। **ವಜ್ಜಿಗಾಮ**ನ್ತಿ ವಜ್ಜೀನಂ ಗಾಮಂ ವಜ್ಜೀಸು ವಾ ಗಾಮಂ।

ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನಾತಿಆದೀಸು ಉಪಭೋಗಪರಿಭೋಗೂಪಕರಣಮಹನ್ತತಾಯ **ಅಡ್ಢೋ;** ಯೇ ಹಿ ತೇಸಂ ಉಪಭೋಗಾ ಯಾನಿ ಚ ಉಪಭೋಗೂಪಕರಣಾನಿ, ತಾನಿ ಮಹನ್ತಾನಿ ಬಹುಲಾನಿ ಸಾರಕಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ನಿಧೇತ್ವಾ ಠಪಿತಧನಮಹನ್ತತಾಯ **ಮಹದ್ಧನಾ। ಮಹಾಭೋಗಾ**ತಿ ದಿವಸಪರಿಬ್ಬಯಸಙ್ಖಾತಭೋಗಮಹನ್ತತಾಯ ಮಹಾಭೋಗಾ। ಅಞ್ಞೇಹಿ ಉಪಭೋಗೇಹಿ ಜಾತರೂಪರಜತಸ್ಸೇವ ಪಹೂತತಾಯ **ಪಹೂತಜಾತರೂಪರಜತಾ।** ಅಲಙ್ಕಾರಭೂತಸ್ಸ ವಿತ್ತೂಪಕರಣಸ್ಸ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಕರಣಸ್ಸ ಪಹೂತತಾಯ **ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣಾ।** ವೋಹಾರವಸೇನ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಧನಧಞ್ಞಸ್ಸ ಪಹೂತತಾಯ **ಪಹೂತಧನಧಞ್ಞಾ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾತಿ ಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ; ಯಥಾ ನ ವಿನಸ್ಸತಿ ತಥಾ ನಂ ಸುಟ್ಠು ಠಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಟ್ಠಿಮತ್ತೇ ಥಾಲಿಪಾಕೇ**ತಿ ಗಣನಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಸಟ್ಠಿಥಾಲಿಪಾಕೇ। ಏಕಮೇಕೋ ಚೇತ್ಥ ಥಾಲಿಪಾಕೋ ದಸನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಛನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಭತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಭತ್ತಾಭಿಹಾರಂ ಅಭಿಹರಿಂಸೂ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಭಿಹರೀಯತೀತಿ **ಅಭಿಹಾರೋ।** ಕಿಂ ಅಭಿಹರೀಯತಿ? **ಭತ್ತಂ।** ಭತ್ತಮೇವ ಅಭಿಹಾರೋ **ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ,** ತಂ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರಂ। **ಅಭಿಹರಿಂಸೂ**ತಿ ಅಭಿಮುಖಾ ಹರಿಂಸು। ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಮಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತಸ್ಸ ಕಿಂ ಪಮಾಣನ್ತಿ? ಸಟ್ಠಿ ಥಾಲಿಪಾಕಾ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - ''**ಸಟ್ಠಿಮತ್ತೇ ಥಾಲಿಪಾಕೇ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರಂ ಅಭಿಹರಿಂಸೂ**''ತಿ। **ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ**ತಿ ಸಯಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಾ ಸಪದಾನಚಾರಂ ಚರಿತುಕಾಮೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ದತ್ವಾ। ಅಯಂ ಹಿ ಆಯಸ್ಮಾ ''ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಲಾಭಂ ಲಚ್ಛನ್ತಿ ಅಹಞ್ಚ ಪಿಣ್ಡಕೇನ ನ ಕಿಲಮಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ ಏತದತ್ಥಮೇವ ಆಗತೋ। ತಸ್ಮಾ ಅತ್ತನೋ ಆಗಮನಾನುರೂಪಂ ಕರೋನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ।

೩೧. **ಞಾತಿದಾಸೀ**ತಿ ಞಾತಕಾನಂ ದಾಸೀ। **ಆಭಿದೋಸಿಕ**ನ್ತಿ ಪಾರಿವಾಸಿಕಂ ಏಕರತ್ತಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪೂತಿಭೂತಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಪದತ್ಥೋ - ಪೂತಿಭಾವದೋಸೇನ ಅಭಿಭೂತೋತಿ ಅಭಿದೋಸೋ, ಅಭಿದೋಸೋವ ಆಭಿದೋಸಿಕೋ, ಏಕರತ್ತಾತಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ವಾ ನಾಮಸಞ್ಞಾ ಏಸಾ, ಯದಿದಂ ಆಭಿದೋಸಿಕೋತಿ, ತಂ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ। **ಕುಮ್ಮಾಸ**ನ್ತಿ ಯವಕುಮ್ಮಾಸಂ। **ಛಡ್ಡೇತುಕಾಮಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಅನ್ತಮಸೋ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಾನಮ್ಪಿ ಗೋರೂಪಾನಮ್ಪಿ ಅಪರಿಭೋಗಾರಹೋ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಕಚವರಂ ವಿಯ ಬಹಿ ಛಡ್ಡೇತುಕಾಮಾ ಹೋತಿ। **ಸಚೇತ**ನ್ತಿ ಸಚೇ ಏತಂ। **ಭಗಿನೀ**ತಿ ಅರಿಯವೋಹಾರೇನ ಞಾತಿದಾಸಿಂ ಆಲಪತಿ। **ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಛಡ್ಡೇತಬ್ಬಸಭಾವಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ''ಭಗಿನಿ, ಏತಂ ಸಚೇ ಬಹಿ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪರಿಗ್ಗಹಂ, ತಂ ಇಧ ಮೇ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರಾ''ತಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ಲಬ್ಭತಿ, ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ ವಾ ನ ಹೋತೀತಿ? ನ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪರಿಗ್ಗಹತ್ತಾ। ಯಞ್ಹಿ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪರಿಗ್ಗಹಂ, ಯತ್ಥ ಸಾಮಿಕಾ ಅನಾಲಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ''ದೇಥ ಆಹರಥ ಇಧ ಆಕಿರಥಾ''ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಅಗ್ಗಅರಿಯವಂಸಿಕೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋಪಿ ''ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಇಧ ಮೇ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರಾ''ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೯೯) ಅವಚ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ವನಮೂಲಫಲಭೇಸಜ್ಜಾದಿಕಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಯಥಾಸುಖಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ನ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿತಬ್ಬಂ। **ಹತ್ಥಾನ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖಾಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಪತ್ತಂ ಉಪನಾಮಯತೋ ಮಣಿಬನ್ಧತೋ ಪಭುತಿ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಹತ್ಥಾನಂ। **ಪಾದಾನ**ನ್ತಿ ನಿವಾಸನನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಾದಾನಂ। **ಸರಸ್ಸಾ**ತಿ ''ಸಚೇತಂ ಭಗಿನೀ''ತಿ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರಯತೋ ಸರಸ್ಸ ಚ। **ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಹೇಸೀ**ತಿ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಪುಬ್ಬಂ ಆಕಾರಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ ಸಞ್ಜಾನಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ। ಸುದಿನ್ನೋ ಹಿ ಭಗವತೋ ದ್ವಾದಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವೀಸತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಞಾತಿಕುಲಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠೋ ಸಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅಟ್ಠವಸ್ಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ; ತೇನ ನಂ ಸಾ ಞಾತಿದಾಸೀ ದಿಸ್ವಾವ ನ ಸಞ್ಜಾನಿ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಪನ ಅಗ್ಗಹೇಸೀತಿ।

ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಏತದವೋಚಾತಿ ಅತಿಗರುನಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜೂಪಗತೇನ ಸಾಮಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ "ತ್ವಂ ನು ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಸುದಿನ್ನೋ"ತಿಆದಿವಚನಂ ವತ್ತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತೀ ವೇಗೇನ ಘರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಏತಂ ಅವೋಚ। **ಯಗ್ಘೇತಿ** ಆರೋಚನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಸಚೇ ಜೇ ಸಚ್ಚನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಜೇತಿ ಆಲಪನೇ ನಿಪಾತೋ। ಏವಞ್ಹಿ ತಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ದಾಸಿಜನಂ ಆಲಪನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ "ತ್ವಂ, ಭೋತಿ ದಾಸಿ, ಸಚೇ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸೀ"ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೩೧. **ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಟ್ಟಮೂಲನ್ತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ದೇಸೇ ದಾನಪತೀನಂ ಘರೇಸು ಸಾಲಾ ಹೋನ್ತಿ, ಆಸನಾನಿ ಚೇತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಪಟ್ಠಾಪಿತಂ ಉದಕಕಞ್ಜಿಯಂ; ತತ್ಥ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಸಚೇ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ದಾನಪತೀನಮ್ಪಿ ಸನ್ತಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಈದಿಸಾಯ ಸಾಲಾಯ ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಟ್ಟಮೂಲನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಕಪಣಮನುಸ್ಸಾ ವಿಯ ಅಸಾರುಪ್ಪೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ।

ಅತ್ಥಿ ನಾಮ ತಾತಾತಿ ಏತ್ಥ **ಅತ್ಥೀತಿ** ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ಥೇ; **ನಾಮಾತಿ** ಪುಚ್ಛನತ್ಥೇ ಮಞ್ಞನತ್ಥೇ ಚ ನಿಪಾತೋ। ಇದಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ತಾತ ಸುದಿನ್ನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧನಂ, ನ ಮಯಂ ನಿದ್ಧನಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಯೇಸಂ ನೋ ತ್ವಂ ಈದಿಸೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ"; ತಥಾ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ತಾತ ಸುದಿನ್ನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜೀವಿತಂ, ನ ಮಯಂ ಮತಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಯೇಸಂ ನೋ ತ್ವಂ ಈದಿಸೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ"; ತಥಾ "ಅತ್ಥಿ ಮಞ್ಞೇ, ತಾತ ಸುದಿನ್ನ, ತವ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಾಸನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಟಿಲದ್ಧೋ ಸಮಣಗುಣೋ, ಯಂ ತ್ವಂ ಸುಭೋಜನರಸಸಂವಡ್ಢಿತೋಪಿ ಇಮಂ ಜಿಗುಚ್ಛನೇಯ್ಯಂ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಅಮತಮಿವ ನಿಬ್ಬಿಕಾರೋ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ।

ಸೋ ಪನ ಗಹಪತಿ ದುಕ್ಖಾಭಿತುನ್ನತಾಯ ಏತಮತ್ಥಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತುಮಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಅತ್ಥಿ ನಾಮ, ತಾತ ಸುದಿನ್ನ, ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಅವೋಚ। ಅಕ್ಖರಚಿನ್ತಕಾ ಪನೇತ್ಥ ಇಮಂ ಲಕ್ಖಣಂ ವದನ್ತಿ - ಅನೋಕಪ್ಪನಾಮರಿಸನತ್ಥವಸೇನ ಏತಂ ಅತ್ಥಿನಾಮಸದ್ದೇ ಉಪಪದೇ "ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಅನಾಗತವಚನಂ ಕತಂ। ತಸ್ಸಾಯಮತ್ಥೋ - ಅತ್ಥಿ ನಾಮ…ಪೇ॰… ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ, ಇದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಮ್ಪಿ ಅಹಂ ನ ಸದ್ದಹಾಮಿ ನ ಮರಿಸಯಾಮೀತಿ। **ತತಾಯಂ ಆಭಿದೋಸಿಕೋತಿ** ತತೋ ತವ ಗೇಹತೋ ಅಯಂ ಆಭಿದೋಸಿಕೋ ಕುಮ್ಮಾಸೋ ಲದ್ಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತೋಯನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ತದಾಯನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ। **ಯೇನ ಸಕಪಿತು ನಿವೇಸನನ್ತಿ** ಯೇನ ಸಕಸ್ಸ ಪಿತು ಅತ್ತನೋ ಪಿತು ನಿವೇಸನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ; ಥೇರೋ ಪಿತರಿ ಪೇಮೇನೇವ ಸುಬ್ಬಚೋ ಹುತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। **ಅಧಿವಾಸೇಸೀತಿ** ಥೇರೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋಪಿ ಸಮಾನೋ "ಸಚೇ ಏಕಭತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಗಹೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅತಿವಿಯ ನೇಸಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞಾತೀನಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ।

೩೩. **ಓಪುಞ್ಜಾಪೇತ್ವಾತಿ** ಉಪಲಿಮ್ಪಾಪೇತ್ವಾ। **ಏಕಂ ಹಿರಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ **ಹಿರಞ್ಞನ್ತಿ** ಕಹಾಪಣೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಪುರಿಸೋತಿ** ನಾತಿದೀಘೋ ನಾತಿರಸ್ಸೋ ಮಜ್ಝಿಮಪ್ಪಮಾಣೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ತಿರೋಕರಣೀಯನ್ತಿ** ಕರಣತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ; ಸಾಣಿಪಾಕಾರೇನ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ತಿರೋ ಕರೋನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ ತಿರೋಕರಣೀಯಂ, ತಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ; ಸಮನ್ತತೋ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇನ ಹೀತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಅಜ್ಜ ಸುದಿನ್ನೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ತೇನ ಕಾರಣೇನ। **ಹಿ** ಇತಿ ಪದಪೂರಣಮತ್ತೇ ನಿಪಾತೋ। **ತೇನಾತಿ** ಅಯಮ್ಪಿ ವಾ ಉಯ್ಯೋಜನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋಯೇವ।

೩೪. **ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಾಳಿಯಂ ಕಾಲಾರೋಚನಂ ನ ವುತ್ತಂ, ಅಥ ಖೋ ಆರೋಚಿತೇಯೇವ ಕಾಲೇ ಅಗಮಾಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಇದಂ ತೇ ತಾತಾತಿ** ದ್ವೇ ಪುಞ್ಜೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ। **ಮಾತೂತಿ** ಜನೇತ್ತಿಯಾ। **ಮತ್ತಿಕನ್ತಿ** ಮಾತಿತೋ ಆಗತಂ; ಇದಂ ತೇ ಮಾತಾಮಹಿಯಾ ಮಾತು ಇಮಂ ಗೇಹಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ದಿನ್ನಧನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇತ್ಥಿಕಾಯ ಇತ್ಥಿಧನನ್ತಿ** ಹೀಳೇನ್ತೋ ಆಹ । **ಇತ್ಥಿಕಾಯ** ನಾಮ ಇತ್ಥಿಪರಿಭೋಗಾನಂಯೇವ ನ್ಹಾನಚುಣ್ಣಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಲದ್ಧಂ ಧನಂ ಕಿತ್ತಕಂ ಭವೇಯ್ಯ।

ತಸ್ಸಾಪಿ ತಾವ ಪರಿಮಾಣಂ ಪಸ್ಸ। ಅಥ ವಾ ಇದಂ ತೇ ತಾತ ಸುದಿನ್ನ ಮಾತು ಧನಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಮತ್ತಿಕಂ, ನ ಮಯಾ ದಿನ್ನಂ, ತವ ಮಾತುಯೇವ ಸನ್ತಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತಂ ಪನೇತಂ ನ ಕಸಿಯಾ ನ ವಣಿಜ್ಜಾಯ ಸಮ್ಭೂತಂ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಇತ್ಥಿಕಾಯ ಇತ್ಥಿಧನಂ। ಯಂ ಇತ್ಥಿಕಾಯ ಞಾತಿಕುಲತೋ ಸಾಮಿಕಕುಲಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಬ್ಬಂ ನ್ಹಾನಚುಣ್ಣಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಇತ್ಥಿಧನಂ, ತಂ ತಾವ ಏತ್ತಕನ್ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಅಞ್ಞಂ ಪೇತ್ತಿಕಂ ಅಞ್ಞಂ ಪಿತಾಮಹನ್ತಿ ಯಂ ಪನ ತೇ ಪಿತು ಚ ಪಿತಾಮಹಾನಞ್ಚ ಸನ್ತಕಂ, ತಂ ಅಞ್ಞಂಯೇವ। ನಿಹಿತಞ್ಚ ಪಯುತ್ತಞ್ಚ ಅತಿವಿಯ ಬಹು; ಏತ್ಥ ಚ **ಪಿತಾಮಹ**ನ್ತಿ ತದ್ಧಿತಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪೇತಾಮಹನ್ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಲಬ್ಭಾ ತಾತ ಸುದಿನ್ನ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ**ತಿ ತಾತ, ಸುದಿನ್ನ, ಉತ್ತಮಂ ಅರಿಯದ್ಧಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತಲಿಙ್ಗಂ ಪಹಾಯ ಹೀನಾಯ ಗಿಹಿಭಾವಾಯ ಆವತ್ತಿತ್ವಾ ಲಬ್ಭಾ ಭೋಗಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ, ನಾಲಬ್ಭಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ, ನ ತ್ವಂ ರಾಜಭೀತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ನ ಇಣಾಯಿಕೇಹಿ ಪಲಿಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾತಿ। **ತಾತ ನ ಉಸ್ಸಹಾಮೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ **ತಾತಾ**ತಿ ವಚನಂ ಗೇಹಸಿತಪೇಮೇನ ಆಹ, ನ ಸಮಣತೇಜೇನ। **ನ ಉಸ್ಸಹಾಮೀ**ತಿ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ। **ನ ವಿಸಹಾಮೀ**ತಿ ನಪ್ಪಹೋಮಿ, ನ ಸಮತ್ಥೋಮ್ಹಿ।

"ವದೇಯ್ಯಾಮ ಖೋ ತಂ ಗಹಪತೀ"ತಿ ಇದಂ ಪನ ವಚನಂ ಸಮಣತೇಜೇನಾಹ। **ನಾತಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯಾಸೀ**ತಿ ಯಂ ತೇ ಮಯಿ ಪೇಮಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ, ತಂ ಕೋಧವಸೇನ ನ ಅತಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯಾಸಿ; ಸಚೇ ನ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತೋ ಸೇಟ್ಠಿ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಮಞ್ಞೇ ಕತ್ತುಕಾಮೋ"ತಿ ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಆಹ - "ವದೇಹಿ ತಾತ ಸುದಿನ್ನಾ"ತಿ। **ತೇನಹೀ**ತಿ ಉಯ್ಯೋಜನತ್ಥೇ ವಿಭತ್ತಿಪತಿರೂಪಕೋ ನಿಪಾತೋ। **ತತೋನಿದಾನ**ನ್ತಿ ತಂನಿದಾನಂ ತಂಹೇತುಕನ್ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಸ್ಸ ತೋ-ಆದೇಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ; ಸಮಾಸೇ ಚಸ್ಸ ಲೋಪಾಭಾವೋ। **ಭಯಂ ವಾ**ತಿ "ಕಿನ್ತಿ ಮೇ ಭೋಗೇ ನೇವ ರಾಜಾನೋ ಹರೇಯ್ಯು"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತಂ ರಾಜಾದಿಭಯಂ; ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛಮ್ಭಿತತ್ತ**ನ್ತಿ ರಾಜೂಹಿ ವಾ ಚೋರೇಹಿ ವಾ "ಧನಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕಾರಿಯಮಾನಸ್ಸ ಕಾಯಿಞ್ಜನಂ ಕಾಯಕಮ್ಪೋ ಹದಯಮಂಸಚಲನಂ। **ಲೋಮಹಂಸೋ**ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಭಯೇ ಲೋಮಾನಂ ಹಂಸನಂ ಉದ್ಧಗ್ಗಭಾವೋ। **ಆರಕ್ಖೋ**ತಿ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ರತ್ತಿಞ್ಚ ದಿವಾ ಚ ಆರಕ್ಖಣಂ।

೩೭. ತೇನ ಹಿ ವಧೂತಿ ಸೇಟ್ಠಿ ಗಹಪತಿ ಧನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಅತ್ತನಾ ಗಿಹಿಭಾವತ್ಥಾಯ ಪಲೋಭೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಮಾತುಗಾಮಸದಿಸಂ ದಾನಿ ಪುರಿಸಾನಂ ಬನ್ಧನಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತೇನ ಹಿ ವಧೂ"ತಿ। **ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕ**ನ್ತಿ ಪುರಾಣಂ ದುತಿಯಿಕಂ ಪುಬ್ಬೇ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ದುತಿಯಿಕಂ, ಗೇಹಸಿತಸುಖುಪಭೋಗಸಹಾಯಿಕಂ ಭೂತಪುಬ್ಬಭರಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇನ ಹೀ**ತಿ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಮಾತುಗಾಮಸದಿಸಂ ಬನ್ಧನಂ ನತ್ಥಿ। **ಪಾದೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಪಾದೇ ಗಹೇತ್ವಾ; ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನಂ, ಪಾದೇಸು ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ। **"ಕೀದಿಸಾ ನಾಮ ತಾ ಅಯ್ಯಪುತ್ತ ಅಚ್ಛರಾಯೋ"**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ? ತದಾ ಕಿರ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರೇಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರೇಪಿ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೇಪಿ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಗುಣಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ - "ಕಸ್ಮಾ ಏತೇ ಪಬ್ಬಜನ್ತೀ"ತಿ। ಅಥಞ್ಞೇ ವದನ್ತಿ - "ದೇವಚ್ಛರಾನಂ ದೇವನಾಟಕಾನಂ ಕಾರಣಾ"ತಿ। ಸಾ ಕಥಾ ವಿತ್ಥಾರಿಕಾ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಯಂ ಏವಮಾಹಾತಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ನ ಖೋ ಅಹಂ ಭಗಿನೀತಿ ಆಹ। **ಸಮುದಾಚರತೀ**ತಿ ವೋಹರತಿ ವದೇತಿ। **ತತ್ಥೇವ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಪಪತಾ**ತಿ ನಂ ಭಗಿನಿವಾದೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅನತ್ಥಿಕೋ ದಾನಿ ಮಯಾ ಅಯಂ ಯೋ ಮಂ ಪಜಾಪತಿಂ ಸಮಾನಂ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಾ ಸಯಿತದಾರಿಕಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಬಲವಸೋಕಾ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇಸೇ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಪಪತಾ; ಪತಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಾ ನೋ ವಿಹೇಠಯಿತ್ಥಾತಿ ಮಾ ಅಮ್ಹೇ ಧನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮಾತುಗಾಮಞ್ಚ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ವಿಹೇಠಯಿತ್ಥ; ವಿಹೇಸಾ ಹೇಸಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನನ್ತಿ। **ತೇನ ಹಿ ತಾತ ಸುದಿನ್ನ ಬೀಜಕಮ್ಪಿ ದೇಹೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ತೇನ ಹೀ**ತಿ ಅಭಿರತಿಯಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತಿ। ಸಚೇ ತ್ವಂ ಅಭಿರತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಸಿ, ಚರಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿತಾ ಹೋಹಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಕುಲವಂಸಬೀಜಕಂ

ಏಕಂ ಪುತ್ತಂ ದೇಹಿ। **ಮಾ ನೋ ಅಪುತ್ತಕಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಲಿಚ್ಛವಯೋ ಅತಿಹರಾಪೇಸು**ನ್ತಿ ಮಯಞ್ಹಿ ಲಿಚ್ಛವೀನಂ ಗಣರಾಜೂನಂ ರಜ್ಜೇ ವಸಾಮ, ತೇ ತೇ ಪಿತುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಇಮಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಏವಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಿಭವಂ ಅಪುತ್ತಕಂ ಕುಲಧನರಕ್ಖಕೇನ ಪುತ್ತೇನ ವಿರಹಿತಂ ಅತ್ತನೋ ರಾಜನ್ತೇಪುರಂ ಅತಿಹರಾಪೇಯ್ಯುನ್ತಿ, ತಂ ತೇ ಮಾ ಅತಿಹರಾಪೇಸುಂ, ಮಾ ಅತಿಹರಾಪೇನ್ತೂತಿ।

ಏತಂ ಖೋ ಮೇ, ಅಮ್ಮ, ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ? ಸೋ ಕಿರ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಏತೇಸಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಸ್ಸ ಅಹಮೇವ ಸಾಮೀ, ಅಞ್ಞೋ ನತ್ಥಿ। ತೇ ಮಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ನಿಚ್ಚಂ ಅನುಬನ್ಧಿಸ್ಸನ್ತಿ; ತೇನಾಹಂ ನ ಲಚ್ಛಾಮಿ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುತ್ತಕಂ ಪನ ಲಭಿತ್ವಾ ಓರಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತೋ ಅಹಂ ಯಥಾಸುಖಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಇಮಂ ನಯಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಏವಮಾಹಾತಿ।

೩೬. ಪುಪ್ಫನ್ತಿ ಉತುಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನಲೋಹಿತಸ್ಸ ನಾಮಂ। ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಹಿ ಉತುಕಾಲೇ ಗಬ್ಭಪತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನೇ ಲೋಹಿತವಣ್ಣಾ ಪಿಳಕಾ ಸಣ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ, ತತೋ ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ "ಪುಪ್ಫ"ನ್ತಿ। ತಂ ಪನ ಯಾವ ಬಲವಂ ಹೋತಿ ಬಹು ಪಗ್ಘರತಿ, ತಾವ ದಿನ್ನಾಪಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ದೋಸೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಪಗ್ಘರತಿ; ದೋಸೇ ಪನ ಪಗ್ಘರಿತೇ ಸುದ್ಧೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ದಿನ್ನಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿ ಖಿಪ್ಪಂ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। **ಪುಪ್ಫಂಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೀ**ತಿ ಪುಪ್ಫಂ ಅಸ್ಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ; ಅಕಾರಲೋಪೇನ ಸನ್ಧಿ **ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯ ಬಾಹಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯ ಯಾ ಬಾಹಾ, ತತ್ರ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇತಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅಟ್ಠಪಿತೇ। ಭಗವತೋ ಕಿರ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧಯಿಂಸು, ನ ಏವರೂಪಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಮಕಂಸು। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇವ ಇದಂ ಸುತ್ತಮಾಹ - "ಆರಾಧಯಿಂಸು ವತ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಚಿತ್ತ"ನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೫)। ಅಥ ಭಗವಾ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ವಾ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅವಸೇಸೇ ಪಞ್ಚ ಖುದ್ದಕಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಏವ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ"ತಿ।

ಅನಾದೀನವದಸ್ಸೋತಿ ಯಂ ಭಗವಾ ಇದಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸತಿ, ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನವಜ್ಜಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ। ಸಚೇ ಹಿ "ಅಯಂ ಇದಂ ನ ಕರಣೀಯನ್ತಿ ವಾ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ವಾ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣನ್ತೋಪಿ ನ ಕರೇಯ್ಯ। ಏತ್ಥ ಪನ ಆದೀನವಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ನಿದ್ದೋಸಸಞ್ಞೀ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅನಾದೀನವದಸ್ಸೋ"ತಿ। **ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯಾ**ತಿ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। **ಅಭಿವಿಞ್ಞಾಪೇಸೀ**ತಿ ಪವತ್ತೇಸಿ; ಪವತ್ತನಾಪಿ ಹಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಚೋಪನತೋ "ವಿಞ್ಞಾಪನಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಭಿವಿಞ್ಞಾಪನಞ್ಚೇಸ ಗಬ್ಭಸಣ್ಠಾನಸನ್ನಿಟ್ಠಾನತ್ಥಮಕಾಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸಾ ತೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹೀತಿ ಸಾ ಚ ತೇನೇವ ಅಜ್ಝಾಚಾರೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾ। ಕಿಂ ಪನ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತೀತಿ ? ಹೋತಿ। ಕಥಂ? ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇನ , ಚೋಳಗ್ಗಹಣೇನ, ಅಸುಚಿಪಾನೇನ, ನಾಭಿಪರಾಮಸನೇನ, ರೂಪದಸ್ಸನೇನ, ಸದ್ದೇನ, ಗನ್ಧೇನ। ಇತ್ಥಿಯೋ ಹಿ ಏಕಚ್ಚಾ ಉತುಸಮಯೇ ಛನ್ದರಾಗರತ್ತಾ ಪುರಿಸಾನಂ ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹ-ವೇಣಿಗ್ಗಾಹ-ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಪರಾಮಸನಂ ಸಾದಿಯನ್ತಿಯೋಪಿ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಏವಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇನ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ।

ಉದಾಯಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ತಂ ಅಸುಚಿಂ ಏಕದೇಸಂ ಮುಖೇನ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ, ಏಕದೇಸಂ ಚೋಳಕೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿ। ಸಾ ತೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಿ। ಏವಂ ಚೋಳಗ್ಗಹಣೇನ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ।

ಮಿಗಸಿಙ್ಗತಾಪಸಸ್ಸ ಮಾತಾ ಮಿಗೀ ಉತುಸಮಯೇ ತಾಪಸಸ್ಸ ಪಸ್ಸಾವಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಸಮ್ಭವಂ ಪಸ್ಸಾವಂ ಪಿವಿ। ಸಾ ತೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಮಿಗಸಿಙ್ಗಂ ವಿಜಾಯಿ। ಏವಂ ಅಸುಚಿಪಾನೇನ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ।

ಸಾಮಸ್ಸ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಚಕ್ಖುಪರಿಹಾನಿಂ ಞತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ಪುತ್ತಂ ದಾತುಕಾಮೋ ದುಕೂಲಪಣ್ಡಿತಂ ಆಹ – "ವಟ್ಟತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ"ತಿ? "ಅನತ್ಥಿಕಾ ಮಯಂ ಏತೇನ, ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾಮ್ಹಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಉತುಸಮಯೇ ಅಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ನಾಭಿಂ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಸಾ ತೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಾಮಂ ತಾಪಸದಾರಕಂ ವಿಜಾಯಿ। ಏವಂ ನಾಭಿಪರಾಮಸನೇನ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ। ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ಮಣ್ಡಬ್ಯಸ್ಸ ಚ ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತಸ್ಸ ಚ ವತ್ಥು ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕಥಂ ರೂಪದಸ್ಸನೇನ ಹೋತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚಾ ಇತ್ಥೀ ಉತುಸಮಯೇ ಪುರಿಸಸಂಸಗ್ಗಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಛನ್ದರಾಗವಸೇನ ಅನ್ತೋಗೇಹಗತಾವ ಪುರಿಸಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತಿ ರಾಜೋರೋಧಾ ವಿಯ, ಸಾ ತೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಏವಂ ರೂಪದಸ್ಸನೇನ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ।

ಬಲಾಕಾಸು ಪನ ಪುರಿಸೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಾ ಉತುಸಮಯೇ ಮೇಘಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಕುಕ್ಕುಟಿಯೋಪಿ ಕದಾಚಿ ಏಕಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಟಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಬಹುಕಾಪಿ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ತಥಾ ಗಾವೀ ಉಸಭಸ್ಸ। ಏವಂ ಸದ್ದೇನ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ।

ಗಾವೀ ಏವ ಚ ಕದಾಚಿ ಉಸಭಗನ್ಧೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಏವಂ ಗನ್ಧೇನ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ।

ಇಧ ಪನಾಯಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಿ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ – "ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಾತಾ ಚ ಉತುನೀ ಹೋತಿ, ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೦೮)।

ಭುಮ್ಮಾ ದೇವಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ರಹೋ ನಾಮ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪಕುಬ್ಬತೋ। ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಹಿಸ್ಸ ತಂ ಪಾಪಂ ಅತ್ತನಾ ಜಾನಾತಿ, ತತೋ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ, ಅಥಞ್ಞಾಪಿ ಪರಚಿತ್ತವಿದುನಿಯೋ ದೇವತಾ। ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಪರಚಿತ್ತವಿದೂ ಸಕಲವನಸಣ್ಡನಿಸ್ಸಿತಾ ಭುಮ್ಮಾ ದೇವಾ ತಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸದ್ದಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ। ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಪಿ ದೇವಾ ಸುಣನ್ತಿ, ತಥಾ ನಿಚ್ಛಾರೇಸುಂ। ಕಿನ್ತಿ ? **ನಿರಬ್ಬುದೋ ವತ, ಭೋ…ಪೇ॰… ಆದೀನವೋ ಉಪ್ಪಾದಿತೋ**ತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಭುಮ್ಮಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಭುಮ್ಮಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸದ್ದಂ ಆಕಾಸಟ್ಠದೇವತಾ ಅಸ್ಸೋಸುಂ; ಆಕಾಸಟ್ಠಾನಂ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾತಿ ಅಯಮನುಕ್ಕಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ**ತಿ ಅಸಞ್ಞಸತ್ತೇ ಚ ಅರೂಪಾವಚರೇ ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಅಸ್ಸೋಸುಂ; ಸುತ್ವಾ ಚ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಇತಿಹ ತೇನ ಖಣೇನಾ**ತಿ ಏವಂ ತೇನ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಚಾರಕ್ಖಣೇನ। **ತೇನ ಮುಹುತ್ತೇನಾ**ತಿ ಅಜ್ಝಾಚಾರಮುಹುತ್ತೇನೇವ। **ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ**ತಿ ಯಾವ ಅಕನಿಟ್ಠಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ। **ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛೀ**ತಿ ಅಭಿಉಗ್ಗಚ್ಛಿ ಅಬ್ಭುಟ್ಠಾಸಿ ಏಕಕೋಲಾಹಲಮಹೋಸೀತಿ।

ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯೀತಿ ಸುವಣ್ಣಬಿಮ್ಬಸದಿಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕಸತ್ತಂ ಜನೇಸಿ। **ಬೀಜಕೋತಿ ನಾಮಮಕಂಸೂ**ತಿ ನ ಅಞ್ಞಂ ನಾಮಂ ಕಾತುಮದಂಸು, "ಬೀಜಕಮ್ಪಿ ದೇಹೀ"ತಿ ಮಾತಾಮಹಿಯಾ ವುತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಪಾಕಟತ್ತಾ "ಬೀಜಕೋ ತ್ವೇವಸ್ಸ ನಾಮಂ ಹೋತೂ"ತಿ "ಬೀಜಕೋ"ತಿ ನಾಮಮಕಂಸು। ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪನ ನಾಮವಸೇನೇವ ಚ ಮಾತಾಪಿತೂನಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಾಮಮಕಂಸು। **ತೇ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಬೀಜಕಞ್ಚ ಬೀಜಕಮಾತರಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಬೀಜಕಸ್ಸ ಕಿರ ಸತ್ತಟ್ಠವಸ್ಸಕಾಲೇ ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಸೋ

ಚ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಉಭೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಾಕಂಸೂ"**ತಿ।

೩೭. ಏವಂ ಮಾತಾಪುತ್ತಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಸಫಲಾ ಅಹೋಸಿ। ಪಿತಾ ಪನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಭಿಭೂತೋ ವಿಹಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸಅಹುದೇವ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚ"**ನ್ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಅಹುದೇವಾ**ತಿ ಅಹು ಏವ, ದಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ। ಅಹೋಸಿಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಅಜ್ಝಾಚಾರಹೇತುಕೋ ಪಚ್ಛಾನುತಾಪೋ। ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋತಿಪಿ ತಸ್ಸೇವ ನಾಮಂ। ಸೋ ಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಅಕತ್ತಬ್ಬತಾಯ ಕುಚ್ಛಿತಕಿರಿಯಭಾವತೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ। ಕತಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ನಿವತ್ತೇತುಂ ಅಸಮತ್ಥತಾಯ ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವಿರೂಪಂ ಸರಣಭಾವತೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅಲಾಭಾ ವತ ಮೇ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ವತ ಅಲಾಭಾ; ಯೇ ಝಾನಾದೀನಂ ಗುಣಾನಂ ಅಲಾಭಾ ನಾಮ, ತೇ ಮಯ್ಹಂ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ನ ವತ ಮೇ ಲಾಭಾ**ತಿ ಯೇಪಿ ಮೇ ಪಟಿಲದ್ಧಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಸರಣಗಮನಸಿಕ್ಖಾಸಮಾದಾನಗುಣಾ, ತೇಪಿ ನೇವ ಮಯ್ಹಂ ಲಾಭಾ ಅಜ್ಝಾಚಾರಮಲೀನತ್ತಾ। **ದುಲ್ಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ**ತಿ ಇದಂ ಸಾಸನಂ ಲದ್ಧಮ್ಪಿ ಮೇ ದುಲ್ಲದ್ಧಂ। **ನ ವತ ಮೇ ಸುಲದ್ಧ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ, ಏವಂ ನ ವತ ಮೇ ಸುಲದ್ಧಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಮಹಂ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇಧಮ್ಮವಿನಯೇ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುನ್ತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಿತಂ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। **ಕಿಸೋ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಖಾದಿತುಂ ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತನುಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಪ್ಪಮಂಸಲೋಹಿತೋ । **ಉಪ್ಪಣ್ಡುಪ್ಪಣ್ಡುಕಜಾತೋ**ತಿ ಸಞ್ಜಾತುಪ್ಪಣ್ಡುಪ್ಪಣ್ಡುಕಭಾವೋ ಪಣ್ಡುಪಲಾಸಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ। **ಧಮನಿಸನ್ಥತಗತ್ತೋ**ತಿ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಮಂಸಲೋಹಿತತ್ತಾ ಸಿರಾಜಾಲೇನೇವ ಸನ್ಥರಿತಗತ್ತೋ। **ಅನ್ತೋಮನೋ**ತಿ ಅನುಸೋಚನವಸೇನ ಅಬ್ಭನ್ತರೇಯೇವ ಠಿತಚಿತ್ತೋ। ಹದಯವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವತ್ತನವಸೇನ ಪನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅನ್ತೋಮನಾಯೇವ। **ಲೀನಮನೋ**ತಿ ಉದ್ದೇಸೇ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ಅಧಿಸೀಲೇ ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಪೂರಣೇ ಚ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಅವಿಪ್ಫಾರಿಕೋ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಕೋಸಜ್ಜವಸೇನೇವ ಲೀನೋ ಸಙ್ಕುಚಿತೋ ಮನೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಲೀನಮನೋ। **ದುಕ್ಖೀ**ತಿ ಚೇತೋದುಕ್ಖೇನ ದುಕ್ಖೀ। **ದುಮ್ಮನೋ**ತಿ ದೋಸೇನ ದುಟ್ಠಮನೋ, ವಿರೂಪಮನೋ ವಾ ದೋಮನಸ್ಸಾಭಿಭೂತತಾಯ। **ಪಜ್ಝಾಯೀ**ತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವಸೇನ ವಹಚ್ಛಿನ್ನೋ ವಿಯ ಗದ್ರಭೋ ತಂ ತಂ ಚಿನ್ತಯಿ।

೩೮. **ಸಹಾಯಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ತಂ ಏವಂಭೂತಂ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಪಪಞ್ಚೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಯಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾ ಕಥಾಫಾಸುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇ ನಂ ಏತದವೋಚುಂ। **ಪೀಣಿನ್ದ್ರಿಯೋ**ತಿ ಪಸಾದಪತಿಟ್ಠಾನೋಕಾಸಸ್ಸ ಸಮ್ಪುಣ್ಣತ್ತಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಚಕ್ಖುಆದಿಇನ್ದ್ರಿಯೋ। **ಸೋ ದಾನಿ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ದಾನೀ**ತಿ ನಿಪಾತೋ, ಸೋ ಪನ ತ್ವನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕಚ್ಚಿನೋ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಕಚ್ಚಿ ನು ತ್ವಂ । **ಅನಭಿರತೋ**ತಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ; ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಾ ತಮೇವ ಅನಭಿರತಿಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಆಹ - "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅನಭಿರತೋ"ತಿ। ಅಧಿಕುಸಲಾನಂ ಪನ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಅಭಿರತೋವ ಅಹನ್ತಿ । **ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತ**ನ್ತಿ ಮಯಾ ಕತಂ ಏಕಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅತ್ಥಿ ಉಪಲಬ್ಭತಿ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಅಭಿಮುಖಂ ವಿಯ ಮೇ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಥ ನಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಅಲಞ್ಹಿ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸುದಿನ್ನ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಾತಿ ಆವುಸೋ ಸುದಿನ್ನ, ತುಯ್ಹೇತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಲಂ ಸಮತ್ಥಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯ; ಪಟಿಬಲಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಯಂ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಆದಿಮ್ಹಿ ಯೇನ ಪಾಪೇನ ತ್ವಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ, ತಂ ತೇ ಪಾಪಂ ಅಲಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಾತಿ ಏವಂ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಥ ನಂ ಅನುಸಾಸನ್ತಾ **"ನನು ಆವುಸೋ ಭಗವತಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹಂಸು। ತತ್ಥ **ನನೂ**ತಿ ಅನುಮತಿಗ್ಗಹಣತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಾ**ತಿ ಅನೇಕಕಾರಣೇನ। **ವಿರಾಗಾಯಾ**ತಿ ವಿರಾಗತ್ಥಾಯ। **ನೋ ಸರಾಗಾಯಾ**ತಿ ನೋ ರಾಗೇನ ರಜ್ಜನತ್ಥಾಯ। ಭಗವತಾ ಹಿ "ಇಮಂ ಮೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬಭವಭೋಗೇಸು ವಿರಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನೋ ರಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ" ಏತದತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬಪದೇಸು। ಇದಂ ಪನೇತ್ಥ ಪರಿಯಾಯವಚನಮತ್ತಂ। **ವಿಸಂಯೋಗಾಯಾ**ತಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಸಂಯುಜ್ಜನತ್ಥಾಯ। **ನೋ**

ಸಂಯೋಗಾಯಾತಿ ನ ಸಂಯುಜ್ಜನತ್ಥಾಯ। **ಅನುಪಾದಾನಾಯಾ**ತಿ ಅಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ। **ನೋ ಸಉಪಾದಾನಾಯಾ**ತಿ ನ ಸಙ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ।

ತತ್ಥ ನಾಮ ತ್ವನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ತ್ವಂ। **ಸರಾಗಾಯ ಚೇತೇಸ್ಸಸೀ**ತಿ ಸಹ ರಾಗೇನ ವತ್ತಮಾನಾಯ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಾಯ ಚೇತೇಸ್ಸಸಿ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸಸಿ ಪಕಪ್ಪೇಸ್ಸಸಿ; ಏತದತ್ಥಂ ವಾಯಮಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ಪುನ ರಾಗವಿರಾಗಾದೀನಿ ನವ ಪದಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಲೋಕುತ್ತರನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಾನಿ। ತಸ್ಮಾ ರಾಗವಿರಾಗಾಯಾತಿ ವಾ ಮದನಿಮ್ಮದನಾಯಾತಿ ವಾ ವುತ್ತೇಪಿ "ನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ಏವಮೇವ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಆರಬ್ಭ ಪಟಿಚ್ಚ ರಾಗೋ ವಿರಜ್ಜತಿ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ **ರಾಗವಿರಾಗೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಮಾನಮದ-ಪುರಿಸಮದಾದಯೋ ಮದಾ ನಿಮ್ಮದಾ ಅಮದಾ ಹೋನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಮದನಿಮ್ಮದನ**ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ವಿನಯಂ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಯಾತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಪಿಪಾಸವಿನಯೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾಲಯಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಆಲಯಸಮುಗ್ಘಾತೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಂ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ **ವಟ್ಟುಪಚ್ಛೇದೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಸಬ್ಬಸೋ ತಣ್ಹಾ ಖಯಂ ಗಚ್ಛತಿ ವಿರಜ್ಜತಿ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಚ, ತಸ್ಮಾ **ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತಂ ಚತಸ್ಸೋ ಯೋನಿಯೋ, ಪಞ್ಚ ಗತಿಯೋ, ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ, ನವ ಚ ಸತ್ತಾವಾಸೇ, ಅಪರಾಪರಭಾವಾಯ ವಿನನತೋ ಆಬನ್ಧನತೋ ಸಂಸಿಬ್ಬನತೋ ವಾನನ್ತಿ ಲದ್ಧವೋಹಾರಾಯ ತಣ್ಹಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ನಿಸ್ಸಟಂ ವಿಸಂಯುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ।

ಕಾಮಾನಂ ಪಹಾನಂ ಅಕ್ಖಾತನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾನಂ, ಕಿಲೇಸಕಾಮಾನಞ್ಚ ಪಹಾನಂ ವುತ್ತಂ। **ಕಾಮಸಞ್ಞಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಾಸಮ್ಪಿ ಕಾಮಸಞ್ಞಾನಂ ಞಾತತೀರಣಪಹಾನವಸೇನ ತಿವಿಧಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಅಕ್ಖಾತಾ। **ಕಾಮಪಿಪಾಸಾನ**ನ್ತಿ ಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಾನಂ ಕಾಮೇ ವಾ ಪಾತುಮಿಚ್ಛಾನಂ। **ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾನ**ನ್ತಿ ಕಾಮುಪಸಞ್ಹಿತಾನಂವಿತಕ್ಕಾನಂ। **ಕಾಮಪರಿಳಾಹಾನ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಿಕರಾಗವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಪರಿಳಾಹಾನಂ ಅನ್ತೋದಾಹಾನಂ। ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಠಾನೇಸು ಕಿಲೇಸಕ್ಖಯಕರೋ ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗೋವ ಕಥಿತೋ। ಸಬ್ಬಪಠಮೇಸು ಪನ ತೀಸು ಠಾನೇಸು ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಕಥಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ನೇತಂ ಆವುಸೋತಿ ನ ಏತಂ ಆವುಸೋ, ತವ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಞ್ಚ ಪಸಾದಾಯ ಏವರೂಪಾನಂ ಪಸಾದತ್ಥಾಯ ನ ಹೋತಿ। **ಅಥ ಖ್ವೇತ**ನ್ತಿ ಅಥ ಖೋ ಏತಂ। ಅಥ ಖೋ ತನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಅಞ್ಞಥತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಪಸಾದಞ್ಞಥಾಭಾವಾಯ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ ಹೋತಿ। ಯೇ ಮಗ್ಗೇನ ಅನಾಗತಸದ್ಧಾ, ತೇಸಂ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಂ ಕರೋತಿ - "ಈದಿಸೇಪಿ ನಾಮ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಮಯಂ ಪಸನ್ನಾ, ಯತ್ಥೇವಂ ದುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ। ಯೇ ಪನ ಮಗ್ಗೇನಾಗತಸದ್ಧಾ, ತೇಸಂ ಸಿನೇರು ವಿಯ ವಾತೇಹಿ ಅಚಲೋ ಪಸಾದೋ ಈದಿಸೇಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ ಇತೋ ವಾ ದಾರುಣತರೇಹಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ।

೩೯. **ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸು**ನ್ತಿ ಭಗವತೋ ಏತಂ ಅತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು ಪಟಿವೇದಯಿಂಸು। ಆರೋಚಯಮಾನಾ ಚ ನೇವ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ನ ಭೇದಪುರೇಕ್ಖಾರತಾಯ , ನ ತಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಅವಣ್ಣಪಕಾಸನತ್ಥಾಯ, ನ ಕಲಿಸಾಸನಾರೋಪನತ್ಥಾಯ, ನಾಪಿ "ಇದಂ ಸುತ್ವಾ ಭಗವಾ ಇಮಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಪತಿಟ್ಠಂ ನ ದಸ್ಸತಿ, ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಪೇಸ್ಸತಿ ನ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ "ಇಮಂ ಸಾಸನೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಬ್ಬುದಂ ಞತ್ವಾ ಭಗವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸತಿ, ವೇಲಂ ಮರಿಯಾದಂ ಆಣಂ ಠಪೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆರೋಚೇಸುಂ।

ಏತಸ್ಮಿಂ ನಿದಾನೇ ಏತಸ್ಮಿಂ ಪಕರಣೇತಿ ಏತ್ಥ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಚಾರವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣತ್ತಾ ನಿದಾನಞ್ಚೇವ ಪಕರಣಞ್ಚಾತಿ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕಾರಣಞ್ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ನಿದೇತಿ ಅತ್ತನೋ ಫಲಂ "ಗಣ್ಹಾಥ ನ"ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತಂ

ವಿಯ ಅಪ್ಪೇತಿ, ಪಕರೋತಿ ಚ ನಂ ಕತ್ತುಂ ಆರಭತಿ, ಕರೋತಿಯೇವ ವಾ; ತಸ್ಮಾ ನಿದಾನಞ್ಚೇವ ಪಕರಣಞ್ಚಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ವಿಗರಹಿ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ** ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವಿಗರಹಿ ನಿನ್ದಿ; ಯಥಾ ತಂ ವಣ್ಣಾವಣ್ಣಾರಹಾನಂ ವಣ್ಣಞ್ಚ ಅವಣ್ಣಞ್ಚ ಭಣನ್ತೇಸು ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ। ನ ಹಿ ಭಗವತೋ ಸೀಲವೀತಿಕ್ಕಮಕರಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ಗನ್ಥೇನ ವಾ ಧುತಙ್ಗೇನ ವಾ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ಈದಿಸಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ನಾಪಿ ಪೇಸಲಂ ಗುಣವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಅಥ ಖೋ ಗರಹಿತಬ್ಬಂ ಗರಹತಿ ಏವ, ಪಸಂಸಿತಬ್ಬಞ್ಚ ಪಸಂಸತಿ ಏವ, ಅಯಞ್ಚ ಗರಹಿತಬ್ಬೋ; ತಸ್ಮಾ ತಂ ತಾದಿಲಕ್ಖಣೇ ಠಿತೋ ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೇನ ಚಿತ್ತೇನ ವಿಗರಹಿ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ "ಅನನುಚ್ಛವಿಕ"ನ್ತಿಆದೀಹಿ ವಚನೇಹಿ।

ತತ್ಥಾಯಂ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ - ಯದಿದಂ ತಯಾ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ತುಚ್ಛಮನುಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತಂ ಸಮಣಕರಣಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನಸಾಸನಾನಂ ವಾ **ನ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ**, ತೇಸಂ ಛವಿಂ ಛಾಯಂ ಸುನ್ದರಭಾವಂ ನ ಅನ್ವೇತಿ ನಾನುಗಚ್ಛತಿ, ಅಥ ಖೋ ಆರಕಾವ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಅನನುಚ್ಛವಿಕತ್ತಾ ಏವ ಚ **ಅನನುಲೋಮಿಕಂ,** ತೇಸಂ ನ ಅನುಲೋಮೇತಿ; ಅಥ ಖೋ ವಿಲೋಮಂ ಪಚ್ಚನೀಕಭಾವೇ ಠಿತಂ। ಅನನುಲೋಮಿಕತ್ತಾ ಏವ ಚ **ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ,** ಪತಿರೂಪಂ ಸದಿಸಂ ಪಟಿಭಾಗಂ ನ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಅಸದಿಸಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಾಗಮೇವ। ಅಪ್ಪತಿರೂಪತ್ತಾ ಏವ ಚ **ಅಸ್ಸಾಮಣಕಂ,** ಸಮಣಾನಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ಹೋತಿ। ಅಸ್ಸಾಮಣಕತ್ತಾ **ಅಕಪ್ಪಿಯಂ**। ಯಞ್ಹಿ ಸಮಣಕಮ್ಮಂ ನ ಹೋತಿ, ತಂ ತೇಸಂ ನ ಕಪ್ಪತಿ। ಅಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ **ಅಕರಣೀಯಂ**। ನ ಹಿ ಸಮಣಾ ಯಂ ನ ಕಪ್ಪತಿ, ತಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತಞ್ಚೇತಂ ತಯಾ ಕತಂ, ತಸ್ಮಾ ಅನನುಚ್ಛವಿಕಂ ತೇ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಕತಂ...ಪೇ॰... ಅಕರಣೀಯನ್ತಿ। **ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮಾತಿ** ಕೇನ ನಾಮ ಕಾರಣೇನ, ಕಿಂ ನಾಮ ಕಾರಣಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತೋ ಕಾರಣಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪರತೋ **"ನನು ಮಯಾ ಮೋಘಪುರಿಸಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಯಂ ತೇನ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತಂ ವಿಪಚ್ಚಮಾನಂ ಅತಿವಿಯ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ತಂ ವಿಪಾಕಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಕತಾಪರಾಧಂ ವಿಯ ಪುತ್ತಂ ಅನುಕಮ್ಪಕಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ದಯಾಲುಕೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸುದಿನ್ನಂ ಪರಿಭಾಸನ್ತೋ **"ವರಂ ತೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಆಸು ಸೀಘಂ ಏತಸ್ಸ ವಿಸಂ ಆಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಸೀವಿಸೋ। ಘೋರಂ ಚಣ್ಡಮಸ್ಸ ವಿಸನ್ತಿ ಘೋರವಿಸೋ, ತಸ್ಸ **ಆಸೀವಿಸಸ್ಸ ಘೋರವಿಸಸ್ಸ**। "ಪಕ್ಖಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಏತಸ್ಸ "ವರ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ । ಈದಿಸಸ್ಸ ಆಸೀವಿಸಸ್ಸ ಘೋರವಿಸಸ್ಸ ಮುಖೇ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ವರಂ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ; ಸಚೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಭವೇಯ್ಯ, ವರಂ ಸಿಯಾ; ಸುನ್ದರಂ ಸಾಧು ಸುಟ್ಠು ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ತ್ವೇವಾತಿ** ನ ತು ಏವ ವರಂ ನ ಸುನ್ದರಮೇವ ನ ಸಾಧುಮೇವ ನ ಸುಟ್ಠುಮೇವ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಕಣ್ಹಸಪ್ಪಸ್ಸಾತಿ** ಕಾಳಸಪ್ಪಸ್ಸ। **ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾತಿ** ಅಙ್ಗಾರಪುಣ್ಣಕೂಪೇ, ಅಙ್ಗಾರರಾಸಿಮ್ಹಿ ವಾ। **ಆದಿತ್ತಾಯಾತಿ** ಪದಿತ್ತಾಯ ಗಹಿತಅಗ್ಗಿವಣ್ಣಾಯ। **ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯಾತಿ** ಸಮನ್ತತೋ ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಅಚ್ಚಿಯೋ ಮುಚ್ಚನ್ತಿಯಾ। **ಸಜೋತಿಭೂತಾಯಾತಿ** ಸಪ್ಪಭಾಯ। ಸಮನ್ತತೋ ಉಟ್ಠಿತಾಹಿ ಜಾಲಾಹಿ ಏಕಪ್ಪಭಾಸಮುದಯಭೂತಾಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತೂತಿ ಯಂ ಮಯಾ ವುತ್ತಂ "ವರ"ನ್ತಿ ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು, ಕತರೇನ ಕಾರಣೇನಾತಿ ಚೇ? **ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ** ಯೋ ತತ್ಥ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸೋ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। **ಇತೋನಿದಾನಞ್ಚ ಖೋ...ಪೇ॰... ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ** ಯಂ ಇದಂ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಅಙ್ಗಜಾತಪಕ್ಖಿಪನಂ, ಇತೋನಿದಾನಂ ತಸ್ಸ ಕಾರಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ತಂ ಗರಹಿ, ನ ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಾಗಮಂ ಇಚ್ಛಮಾನೋ। **ತತ್ಥ ನಾಮ ತ್ವನ್ತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಏವರೂಪೇ ಕಮ್ಮೇ ಏವಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜೇ ಸಮಾನೇಪಿ ತ್ವಂ। **ಯಂ ತ್ವನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ಯನ್ತಿ** ಹೀಳನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ತ್ವನ್ತಿ** ತಂ-ಸದ್ದಸ್ಸ ವೇವಚನಂ; ದ್ವೀಹಿಪಿ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಹೀಳಿತಮವಞ್ಞಾತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಸದ್ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಅಸತಂ ನೀಚಜನಾನಂ ಧಮ್ಮಂ; ತೇಹಿ ಸೇವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಾಮಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಗಾಮಾನಂ ಧಮ್ಮಂ; ಗಾಮವಾಸಿಕಮನುಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ವಸಲಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಪಾಪಧಮ್ಮೇ ವಸನ್ತಿ ಪಗ್ಘರನ್ತೀತಿ ವಸಲಾ, ತೇಸಂ ವಸಲಾನಂ ಹೀನಪುರಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮಂ, ವಸಲಂ ವಾ ಕಿಲೇಸಪಗ್ಘರಣಕಂ ಧಮ್ಮಂ। **ದುಟ್ಠುಲ್ಲನ್ತಿ** ದುಟ್ಠು ಚ ಕಿಲೇಸದೂಸಿತಂ ಥೂಲಞ್ಚ

ಅಸುಖುಮಂ, ಅನಿಪುಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಓದಕನ್ತಿಕನ್ತಿ** ಉದಕಕಿಚ್ಚಂ ಅನ್ತಿಕಂ ಅವಸಾನಂ ಅಸ್ಸಾತಿ ಓದಕನ್ತಿಕೋ, ತಂ ಓದಕನ್ತಿಕಂ। **ರಹಸ್ಸನ್ತಿ** ರಹೋಭವಂ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಓಕಾಸೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ಧಮ್ಮೋ ಜಿಗುಚ್ಛನೀಯತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಆವಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ದಸ್ಸನವಿಸಯೇ ಕಾತುಂ, ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ರಹಸ್ಸ"ನ್ತಿ। **ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿನ್ತಿ** ದ್ವೀಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ದ್ವಯಂ ದ್ವಯಂ ಸಮಾಪತ್ತಿನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ದಯಂ ದಯಂ ಸಮಾಪತ್ತಿನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ। **ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸೀತಿ** ಏತಂ "ತತ್ಥ ನಾಮ ತ್ವ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತನಾಮಸದ್ದೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ "ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ ನಾಮಾ"ತಿ।

ಬಹೂನಂ ಖೋ...ಪೇ॰... ಆದಿಕತ್ತಾ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋತಿ ಸಾಸನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ತ್ವಂ ಬಹೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದಿಕತ್ತಾ, ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಕರಣತೋ; ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಏತಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ; ದ್ವಾರಂದದೋ, ಉಪಾಯದಸ್ಸಕೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇಮಞ್ಹಿ ಲೇಸಂ ಲದ್ಧಾ ತವ ಅನುಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ಬಹೂ ಪುಗ್ಗಲಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕೇ ಮಕ್ಕಟಿಯಾ ಮೇಥುನಪಟಿಸೇವನಾದಿಕೇ ಅಕುಸಲಧಮ್ಮೇ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ ಇಮೇಹಿ "ಅನನುಚ್ಛವಿಕ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತೇಹಿ, ಬಹೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ। **ದುಬ್ಭರತಾಯ...ಪೇ॰... ಕೋಸಜ್ಜಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತ್ವಾತಿ** ದುಬ್ಭರತಾದೀನಂ ವತ್ಥುಭೂತಸ್ಸ ಅಸಂವರಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ನಿನ್ದಂ ಗರಹಂ ಭಾಸಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಅಸಂವರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ದುಬ್ಭರತಞ್ಚೇವ ದುಪ್ಪೋಸತಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಸಂವರೋ **"ದುಬ್ಭರತಾ, ದುಪ್ಪೋಸತಾ"**ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅಸಂವರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಮಹಿಚ್ಛತಂ ಸಿನೇರುಪ್ಪಮಾಣೇಪಿ ಚ ಪಚ್ಚಯೇ ಲದ್ಧಾ ಅಸನ್ತುಟ್ಠಿತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಸಂವರೋ **"ಮಹಿಚ್ಛತಾ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾ"**ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಅಸಂವರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಯ ಚೇವ ಕಿಲೇಸಸಙ್ಗಣಿಕಾಯ ಚ ಸಂವತ್ತತಿ, ಕೋಸಜ್ಜಾನುಗತೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಟ್ಠಕುಸೀತವತ್ಥುಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಸಂವರೋ **"ಸಙ್ಗಣಿಕಾ, ಚೇವ ಕೋಸಜ್ಜಞ್ಚಾ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸುಭರತಾಯ...ಪೇ॰... ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತ್ವಾತಿ ಸುಭರತಾದೀನಂ ವತ್ಥುಭೂತಸ್ಸ ಸಂವರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಅಸಂವರಂ ಪಹಾಯ ಸಂವರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಸುಭರೋ ಹೋತಿ ಸುಪೋಸೋ, ಚತೂಸು ಚ ಪಚ್ಚಯೇಸು ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂ ನಿತ್ತಣ್ಹಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪಚ್ಚಯೇ ಯಥಾಲಾಭ-ಯಥಾಬಲ-ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪವಸೇನ ತಿಪ್ಪಭೇದಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಂವರೋ **"ಸುಭರತಾ ಚೇವ ಸುಪೋಸತಾ ಚ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಚಾ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅಸಂವರಂ ಪಹಾಯ ಸಂವರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಕಿಲೇಸಸಲ್ಲೇಖನತಾಯ ಚೇವ ನಿದ್ಧುನನತಾಯ ಚ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಂವರೋ **"ಸಲ್ಲೇಖೋ ಚ ಧುತೋ ಚಾ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಯಸ್ಮಾ ಚ ಅಸಂವರಂ ಪಹಾಯ ಸಂವರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಕಾಯವಾಚಾನಂ ಅಪ್ಪಾಸಾದಿಕಂ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯಂ ಅಸನ್ತಂ ಅಸಾರುಪ್ಪಂ ಕಾಯವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಾಸಾದಿಕಂ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯಂ ಅಸನ್ತಂ ಅಸಾರುಪ್ಪಂ ಅಕುಸಲವಿತಕ್ಕತ್ತಯಞ್ಚ ಅನುಪಗಮ್ಮ ತಬ್ಬಿಪರೀತಸ್ಸ ಕಾಯವಚೀಸುಚರಿತಸ್ಸ ಚೇವ ಕುಸಲವಿತಕ್ಕತ್ತಯಸ್ಸ ಚ ಪಾಸಾದಿಕಸ್ಸ ಪಸಾದನೀಯಸ್ಸ ಸನ್ತಸ್ಸ ಸಾರುಪ್ಪಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಂವರೋ "ಪಾಸಾದಿಕೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅಸಂವರಂ ಪಹಾಯ ಸಂವರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾಪಚಯಭೂತಾಯ, ವಿವಟ್ಟಾಯ, ಅಟ್ಠವೀರಿಯಾರಮ್ಭವತ್ಥುಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಚ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಂವರೋ **"ಅಪಚಯೋ ಚೇವ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೋ ಚಾ"**ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ।

ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತದನುಚ್ಛವಿಕಂ ತದನುಲೋಮಿಕನ್ತಿ ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯಂ ಇದಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಞ್ಚೇವ ಅನುಲೋಮಿಕಞ್ಚ। ಯೋ ವಾ ಅಯಂ ಸುಭರತಾದೀಹಿ ಸಂವರೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಞ್ಚೇವ

ಅನುಲೋಮಿಕಞ್ಚ ಸಂವರಪ್ಪಹಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಅಸುತ್ತನ್ತವಿನಿಬದ್ಧಂ ಪಾಳಿವಿನಿಮುತ್ತಂ ಓಕ್ಕನ್ತಿಕಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವಾ ಕಿರ ಈದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಞ್ಚವಣ್ಣಕುಸುಮಮಾಲಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಯ, ರತನದಾಮಂ ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ವಿಯ, ಚ ಯೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಅಸಂವರಾಭಿರತಾ ತೇ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೇನ ವಟ್ಟಭಯೇನ ತಜ್ಜೇನ್ತೋ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ, ಯೇ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ ಸಂವರೇ ಠಿತಾ ತೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಅನಾಗಾಮಿ-ಸಕದಾಗಾಮಿ-ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇಸು ಉಪನಿಸ್ಸಯವಿರಹಿತೇಪಿ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ದೀಘನಿಕಾಯಪ್ಪಮಾಣಮ್ಪಿ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಪ್ಪಮಾಣಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಕರೋತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ - "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತದನುಚ್ಛವಿಕಂ ತದನುಲೋಮಿಕಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ವಾ"ತಿ।

ತೇನ ಹೀತಿ ತೇನ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಚಾರೇನ ಕಾರಣಭೂತೇನ। **ಸಿಕ್ಖಾಪದ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾತಿ ಸಿಕ್ಖಾ, ಪಜ್ಜತೇ ಇಮಿನಾತಿ ಪದಂ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ; ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಧಿಗಮುಪಾಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಮೂಲಂ ನಿಸ್ಸಯೋ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಮೇಥುನವಿರತಿಯಾ ಮೇಥುನಸಂವರಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಮೇಥುನಸಂವರೋ ಹಿ ತದಞ್ಞೇಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಸೀಲವಿಪಸ್ಸನಾಝಾನಮಗ್ಗಧಮ್ಮಾನಂ ವುತ್ತತ್ಥವಸೇನ ಪದತ್ತಾ ಇಧ "ಸಿಕ್ಖಾಪದ"ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಅಯಞ್ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಪಿಚ ತಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ದೀಪಕಂ ವಚನಮ್ಪಿ "ಸಿಕ್ಖಾಪದ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ - "ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಯೋ ತತ್ಥ ನಾಮಕಾಯೋ ಪದಕಾಯೋ ನಿರುತ್ತಿಕಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಕಾಯೋ"ತಿ। ಅಥ ವಾ ಯಥಾ "ಅನಭಿಜ್ಝಾ ಧಮ್ಮಪದ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಅನಭಿಜ್ಝಾ ಏಕೋ ಧಮ್ಮಕೋಟ್ಠಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ "ಸಿಕ್ಖಾಪದ"ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಏಕೋ ಪದೇಸೋತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ದಸ ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚಾತಿ ದಸ ಕಾರಣವಸೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಹೇತು ಅಧಿಗಮನೀಯೇ ಹಿತವಿಸೇಸೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಆಗಮ್ಮ ಆರಬ್ಭ, ದಸನ್ನಂ ಹಿತವಿಸೇಸಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇದಾನಿ ತೇ ದಸ ಅತ್ಥವಸೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾ** ನಾಮ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸುಟ್ಠುಭಾವೋ, "ಸುಟ್ಠು ದೇವಾ"ತಿ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ವಿಯ "ಸುಟ್ಠು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವಚನಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನಭಾವೋ । ಯೋ ಚ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ , ತಸ್ಸ ತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ "ಸುಟ್ಠು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಮಮ ವಚನಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನತ್ಥಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇ ಆದೀನವಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇ ಚ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ, ನ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ ಆಹ - "ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯಾ"ತಿ। **ಸಙ್ಘಫಾಸುತಾಯಾ**ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಫಾಸುಭಾವಾಯ; ಸಹಜೀವಿತಾಯ ಸುಖವಿಹಾರತ್ಥಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾತಿ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂ ನಾಮ ದುಸ್ಸೀಲಪುಗ್ಗಲಾ; ಯೇ ಮಙ್ಕುತಂ ಆಪಾದಿಯಮಾನಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ವಾ ಕತ್ವಾ ವಾ ನ ಲಜ್ಜನ್ತಿ, ತೇಸಂ ನಿಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ; ತೇ ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅಸತಿ "ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ, ಕಿಂ ಸುತಂ - ಕಿಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಕತಂ; ಕತರಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಕತಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಸಙ್ಘಂ ವಿಹೇಠೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪನ ಸತಿ ತೇ ಸಙ್ಘೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಯೇನ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇನ ನಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾ"ತಿ।

ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯಾತಿ ಪೇಸಲಾನಂ ಪಿಯಸೀಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರತ್ಥಾಯ। ಪಿಯಸೀಲಾ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಕತ್ತಬ್ಬಾಕತ್ತಬ್ಬಂ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಂ ವೇಲಂ ಮರಿಯಾದಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಘಟಮಾನಾ ಕಿಲಮನ್ತಿ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಮಾನಾ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕತ್ತಬ್ಬಾಕತ್ತಬ್ಬಂ ಪನ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಂ ವೇಲಂ ಮರಿಯಾದಂ ಞತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಘಟಮಾನಾ ನ ಕಿಲಮನ್ತಿ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಮಾನಾ ನ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನ ನೇಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞಾಪನಾ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯೋ ವಾ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹೋ, ಸ್ವೇವ ಏತೇಸಂ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ। ದುಸ್ಸೀಲಪುಗ್ಗಲೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹಿ ಉಪೋಸಥೋ ನ ತಿಟ್ಠತಿ , ಪವಾರಣಾ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಸಾಮಗ್ಗೀ ನ

ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅನೇಕಗ್ಗಾ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಅನುಯುಞ್ಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ದುಸ್ಸೀಲೇಸು ಪನ ನಿಗ್ಗಹಿತೇಸು ಸಬ್ಬೋಪಿ ಅಯಂ ಉಪದ್ದವೋ ನ ಹೋತಿ। ತತೋ ಪೇಸಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಫಾಸು ವಿಹರನ್ತಿ। ಏವಂ "ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸು ವಿಹಾರಾಯಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವಿಧಾ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯಾತಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾ ಆಸವಾ ನಾಮ ಅಸಂವರೇ ಠಿತೇನ ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ಪತ್ತಬ್ಬಾ ಪಾಣಿಪ್ಪಹಾರ-ದಣ್ಡಪ್ಪಹಾರ-ಹತ್ಥಚ್ಛೇದ-ಪಾದಚ್ಛೇದ-ಅಕಿತ್ತಿ-ಅಯಸವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾದಯೋ ದುಕ್ಖವಿಸೇಸಾ। ಇತಿ ಇಮೇಸಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ ಪಿಧಾನಾಯ ಆಗಮನಮಗ್ಗಥಕನಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯಾತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಆಸವಾ ನಾಮ ಅಸಂವರೇ ಠಿತೇನ ಕತಪಾಪಕಮ್ಮಮೂಲಕಾ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ನರಕಾದೀಸು ಪತ್ತಬ್ಬಾ ದುಕ್ಖವಿಸೇಸಾ, ತೇಸಂ ಪಟಿಘಾತತ್ಥಾಯ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನತ್ಥಾಯ ವೂಪಸಮತ್ಥಾಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯಾತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಹಿ ಸತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ವಾ ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಯೇಪಿ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಪಣ್ಡಿತಮನುಸ್ಸಾ, ತೇ "ಯಾನಿ ವತ ಲೋಕೇ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ರಜ್ಜನ-ದುಸ್ಸನ-ಮುಯ್ಹನಟ್ಠಾನಾನಿ, ತೇಹಿ ಇಮೇ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಆರಕಾ ವಿರತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ದುಕ್ಕರಂ ವತ ಕರೋನ್ತಿ, ಭಾರಿಯಂ ವತ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ಪಸಾದಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಪೋತ್ಥಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕ-ತಿವೇದೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿಯ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯಾ"ತಿ।

ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯಾತಿ ಯೇಪಿ ಸಾಸನೇ ಪಸನ್ನಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ ತೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ "ಅಹೋ ಅಯ್ಯಾ ದುಕ್ಕರಕಾರಿನೋ, ಯೇ ಯಾವಜೀವಂ ಏಕಭತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಿನಯಸಂವರಂ ಅನುಪಾಲೇನ್ತೀ"ತಿ ಭಿಯ್ಯೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಸೀದನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯಾ"ತಿ।

ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾತಿ ತಿವಿಧೋ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ - ಪರಿಯತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮೋ, ಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮೋ, ಅಧಿಗಮಸದ್ಧಮ್ಮೋತಿ। ತತ್ಥ ಪಿಟಕತ್ತಯಸಙ್ಗಹಿತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧವಚನಂ "ಪರಿಯತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮೋ" ನಾಮ। ತೇರಸ ಧುತಗುಣಾ, ಚುದ್ದಸ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ, ದ್ವೇಅಸೀತಿ ಮಹಾವತ್ತಾನಿ, ಸೀಲಸಮಾಧಿವಿಪಸ್ಸನಾತಿ ಅಯಂ "ಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮೋ" ನಾಮ। ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾ ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚಾತಿ ಅಯಂ "ಅಧಿಗಮಸದ್ಧಮ್ಮೋ" ನಾಮ। ಸೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಞ್ಚ ತಸ್ಸ ವಿಭಙ್ಗಞ್ಚ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ, ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತಞ್ಚ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ"ತಿ।

ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯಾತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಹಿ ಸತಿ ಸಂವರವಿನಯೋ ಚ ಪಹಾನವಿನಯೋ ಚ ಸಮಥವಿನಯೋ ಚ ಪಞ್ಞತ್ತಿವಿನಯೋ ಚಾತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧೋಪಿ ವಿನಯೋ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ ಹೋತಿ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಿತೋ ಸೂಪತ್ಥಮ್ಭಿತೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯಾ"ತಿ।

ಸಬ್ಬಾನೇವ ಚೇತಾನಿ ಪದಾನಿ "ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾನಿ । ತತ್ರಾಯಂ ಪಠಮಪಚ್ಛಿಮಪದಯೋಜನಾ - "ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಅಪಿ ಚೇತ್ಥ ಯಂ ಸಬ್ಬಸುಟ್ಠು ತಂ ಸಬ್ಬಫಾಸು, ಯಂ ಸಬ್ಬಫಾಸು ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾತಿ ಏವಂ ಸಙ್ಖಲಿಕನಯಂ; ಯಂ ಸಬ್ಬಸುಟ್ಠು ತಂ ಸಬ್ಬಫಾಸು, ಯಂ ಸಬ್ಬಸುಟ್ಠು ತಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾತಿ ಏವಞ್ಚ ಏಕೇಕಪದಮೂಲಿಕಂ ದಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಯೋಜನಂ ಕತ್ವಾ ಯಂ ವುತ್ತಂ **ಪರಿವಾರೇ** (ಪರಿ॰ ೩೩೪) -

"ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತಂ, ದ್ವೇ ಚ ನಿರುತ್ತಿಸತಾನಿ।
ಚತ್ತಾರಿ ಞಾಣಸತಾನಿ, ಅತ್ಥವಸೇ ಪಕರಣೇ"ತಿ॥

ತಂ ಸಬ್ಬಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ಪನೇತಂ ಯಸ್ಮಾ ಪರಿವಾರೇಯೇವ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇಧ ನ ವಣ್ಣಿತನ್ತಿ।

ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ದೀಪೇನ್ತೋ **"ಏವಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾಥಾ"**ತಿ ಆಹ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪನ ಮಯಾ ಇತಿ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾನಿಸಂಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಏವಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೇ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾಥ ಚ ಪರಿಯಾಪುಣೇಯ್ಯಾಥ ಚ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ ಚ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ವಾಚೇಯ್ಯಾಥಾತಿ। ಅತಿರೇಕಾನಯನತ್ಥೋ ಹಿ ಏತ್ಥ ಚ ಸದ್ದೋ, ತೇನಾಯಮತ್ಥೋ ಆನೀತೋ ಹೋತೀತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ "ಇಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದ"ನ್ತಿ ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯ, ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ ಅಸಂವಾಸೋ"**ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜವಸೇನ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಅಪರಮ್ಪಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತತ್ಥಾಯ ಮಕ್ಕಟೀವತ್ಥು ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಸುಪ್ಪತ್ತಿದೀಪನತ್ಥಮೇತಂ ವುತ್ತಂ - **ಏವಞ್ಚಿದಂ ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತೀ**ತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಏವಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತಿ ಚ, ಇದಞ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ಥು ಉದಪಾದೀತಿ।

ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸುದಿನ್ನಭಾಣವಾರಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಮಕ್ಕಟೀವತ್ಥುಕಥಾ

೪೦. ಇದಾನಿ ಯಂ ತಂ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ಥು ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ - **ಮಕ್ಕಟಿಂ ಆಮಿಸೇನಾ**ತಿ ಮಹಾವನೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾದಿಗುಣಾನುಭಾವೇನ ನಿರಾಸಙ್ಕಚಿತ್ತಾ ಬಹೂ ಮಿಗಮೋರಕುಕ್ಕುಟಮಕ್ಕಟಾದಯೋ ತಿರಚ್ಛಾನಾ ಪಧಾನಾಗಾರಟ್ಠಾನೇಸು ವಿಚರನ್ತಿ। ತತ್ರ ಏಕಂ ಮಕ್ಕಟಿಂ ಆಮಿಸೇನ ಯಾಗುಭತ್ತಖಜ್ಜಕಾದಿನಾ ಉಪಲಾಪೇತ್ವಾ, ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। **ಪಟಿಸೇವತೀ**ತಿ ಪಚುರಪಟಿಸೇವನೋ ಹೋತಿ; ಪಚುರತ್ಥೇ ಹಿ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ। **ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಸೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಟಿಸೇವನಕೋ ಭಿಕ್ಖು। **ಸೇನಾಸನಚಾರಿಕಂ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಾ**ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಗನ್ತುಕಾ ಬುದ್ಧದಸ್ಸನಾಯ ಆಗತಾ ಪಾತೋವ ಆಗನ್ತುಕಭತ್ತಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಿವಾಸನಟ್ಠಾನಾನಿ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ವಿಚರಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಸೇನಾಸನಚಾರಿಕಂ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಾ"**ತಿ। **ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ನಾಮ ಏಕಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ ತಾದಿಸಞ್ಞೇವ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಮಕ್ಕಟೀ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಚ ಅತ್ತನೋ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸೇವ ತೇಸಮ್ಪಿ ತಂ ವಿಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ।

ಛೇಪ್ಪನ್ತಿ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ। **ಓಡ್ಡೀ**ತಿ ಅಭಿಮುಖಂ ಠಪೇಸಿ। **ನಿಮಿತ್ತಮ್ಪಿ ಅಕಾಸೀ**ತಿ ಯೇನ ನಿಯಾಮೇನ ಯಾಯ ಕಿರಿಯಾಯ ಮೇಥುನಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ತೇ ಜಾನನ್ತಿ ತಂ ಅಕಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ । **ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಯಸ್ಸಾಯಂ ವಿಹಾರೋ। **ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಲೀಯಿಂಸೂ**ತಿ

ಏಕಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಅಚ್ಛಿಂಸು।

೪೧. ಸಚ್ಚಂ, ಆವುಸೋತಿ ಸಹೋಡ್ಢಗ್ಗಹಿತೋ ಚೋರೋ ವಿಯ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ದಿಸ್ವಾ ಚೋದಿತತ್ತಾ "ಕಿಂ ವಾ ಮಯಾ ಕತ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಸಚ್ಚಂ, ಆವುಸೋ"ತಿ ಆಹ। **ನನು, ಆವುಸೋ, ತಥೇವ ತಂ ಹೋತೀತಿ** ಆವುಸೋ ಯಥಾ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ, ನನು ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾಪಿ ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತಥೇವ ಹೋತಿ। ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾಪಿ ಹಿ ದಸ್ಸನಮ್ಪಿ ಗಹಣಮ್ಪಿ ಆಮಸನಮ್ಪಿ ಫುಸನಮ್ಪಿ ಘಟ್ಟನಮ್ಪಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಮೇವ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾಪಿ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಮೇವ। ಕೋ ಏತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ? ಅಲೇಸಟ್ಠಾನೇ ತ್ವಂ ಲೇಸಂ ಓಡ್ಡೇಸೀತಿ।

೪೨. ಅನ್ತಮಸೋ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಯಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ ಅಸಂವಾಸೋತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಯಪಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಯೇವ ಹೋತೀತಿ ದಳ್ಹತರಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಮಕಾಸಿ। ದುವಿಧಞ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ - ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಞ್ಚ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ, ತಂ ಲೋಕವಜ್ಜಂ ನಾಮ। ಸೇಸಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ। ತತ್ಥ ಲೋಕವಜ್ಜೇ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ರುನ್ಧನ್ತೀ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತೀ ಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಮಾನಾ ಗಾಳ್ಹತರಂ ಕರೋನ್ತೀ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, **ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಧಿಮಾನಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುಪಿನನ್ತಾತಿ** ಅಯಂ ಪನ ವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವಾ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ ಚ ವುತ್ತಾ। ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇ ಅಕತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಸಿಥಿಲಂ ಕರೋನ್ತೀ ಮೋಚೇನ್ತೀ ದ್ವಾರಂ ದದಮಾನಾ ಅಪರಾಪರಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕುರುಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಗಣಭೋಜನಪರಮ್ಪರಭೋಜನಾದೀಸು ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯೋ ವಿಯ। **"ಅನ್ತಮಸೋ ತಙ್ಖಣಿಕಾಯಪೀ"**ತಿ ಏವರೂಪಾ ಪನ ಕತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿಗತಿಕಾವ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಪನ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಯಸ್ಮಾ ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ನ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ; ತಸ್ಮಾ ಅಯಮನುಪಞ್ಞತ್ತಿ ರುನ್ಧನ್ತೀ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತೀ ಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಮಾನಾ ಗಾಳ್ಹತರಂ ಕರೋನ್ತೀ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ।

ಏವಂ ದ್ವೇಪಿ ವತ್ಥೂನಿ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜವಸೇನ ದಳ್ಹತರಂ ಕತ್ವಾ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಅಪರಮ್ಪಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತತ್ಥಾಯ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥು ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಸುಪ್ಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಮೇತಂ ವುತ್ತಂ - "ಏವಞ್ಚಿದಂ ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತೀ"ತಿ । ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಏವಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತಿ ಚ ಇದಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ವತ್ಥು ಉದಪಾದೀತಿ।

ಮಕ್ಕಟೀವತ್ಥುಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸನ್ಥತಭಾಣವಾರೋ

ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೪೩-೪೪. ಇದಾನಿ ಯಂ ತಂ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ವತ್ಥು ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಪಿ ಅಯಮನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ - **ವೇಸಾಲಿಕಾತಿ** ವೇಸಾಲಿವಾಸಿನೋ। **ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾತಿ** ವಜ್ಜಿರಟ್ಠೇ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಕುಲಾನಂ ಪುತ್ತಾ। ಸಾಸನೇ ಕಿರ ಯೋ ಯೋ ಉಪದ್ದವೋ ಆದೀನವೋ ಅಬ್ಬುದಮುಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕೇ ನಿಸ್ಸಾಯ। ತಥಾ ಹಿ ದೇವದತ್ತೋಪಿ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕೇ ಪಕ್ಖೇ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದಿ। ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾ ಏವ ಚ ವಸ್ಸಸತಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ದೀಪೇಸುಂ। ಇಮೇಪಿ ತೇಸಂ ಯೇವ ಏಕಚ್ಚೇ ಏವಂ ಪಞ್ಞತ್ತೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಯಾವದತ್ಥಂ ಭುಞ್ಜಿಂಸು... ಪೇ॰... ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿಂಸೂತಿ।

ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನಪೀತಿ ಏತ್ಥ ಅಸನಂ ಬ್ಯಸನಂ ವಿಕ್ಖೇಪೋ ವಿದ್ಧಂಸನಂ ವಿನಾಸೋತಿ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಏಕತ್ಥಂ। ಞಾತೀನಂ ಬ್ಯಸನಂ **ಞಾತಿಬ್ಯಸನಂ,** ತೇನ ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ, ರಾಜದಣ್ಡಬ್ಯಾಧಿಮರಣವಿಪ್ಪವಾಸನಿಮಿತ್ತೇನ ಞಾತಿವಿನಾಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ

ನಯೋ ದುತಿಯಪದೇಪಿ। ತತಿಯಪದೇ ಪನ ಆರೋಗ್ಯವಿನಾಸಕೋ ರೋಗೋ ಏವ **ರೋಗಬ್ಯಸನಂ**। ಸೋ ಹಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಬ್ಯಸತಿ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ ವಿನಾಸೇತೀತಿ ಬ್ಯಸನಂ। ರೋಗೋವ ಬ್ಯಸನಂ ರೋಗಬ್ಯಸನಂ, ತೇನ ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ। **ಫುಟ್ಠಾ**ತಿ ಅಧಿಪನ್ನಾ ಅಭಿಭೂತಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಬುದ್ಧಗರಹಿನೋತಿ ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಮಯಂ ನ ಬುದ್ಧಂ ಗರಹಾಮ, ನ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ದೋಸಂ ದೇಮ। ನ ಧಮ್ಮಗರಹಿನೋ, ನ ಸಙ್ಘಗರಹಿನೋ। **ಅತ್ತಗರಹಿನೋ ಮಯ**ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಮಯಂ ಗರಹಾಮ, ಅತ್ತನೋ ದೋಸಂ ದೇಮ। **ಅಲಕ್ಖಿಕಾ**ತಿ ನಿಸ್ಸಿರಿಕಾ। **ಅಪ್ಪಪುಞ್ಞಾ**ತಿ ಪರಿತ್ತಪುಞ್ಞಾ। **ವಿಪಸ್ಸಕಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನ**ನ್ತಿ ಯೇ ಅಟ್ಠತಿಂಸಾರಮ್ಮಣೇಸು ವಿಭತ್ತಾ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ತೇಸಂ ವಿಪಸ್ಸಕಾ; ತತೋ ತತೋ ಆರಮ್ಮಣತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ತೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಪಸ್ಸಮಾನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತ**ನ್ತಿ ರತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬಂ ಪುಬ್ಬರತ್ತಂ, ರತ್ತಿಯಾ ಅಪರಂ ಅಪರರತ್ತಂ, ಪಠಮಯಾಮಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಞ್ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಕಾನ**ನ್ತಿ ಬೋಧಿಸ್ಸ ಪಕ್ಖೇ ಭವಾನಂ, ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞಾಣಸ್ಸ ಉಪಕಾರಕಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಾವನಾನುಯೋಗ**ನ್ತಿ ವಡ್ಢನಾನುಯೋಗಂ। **ಅನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾ**ತಿ ಗಿಹಿಪಲಿಬೋಧಂ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧಞ್ಚ ಪಹಾಯ ವಿವಿತ್ತೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ಯುತ್ತಪಯುತ್ತಾ ಅನಞ್ಞಕಿಚ್ಚಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮ।

ಏವಮಾವುಸೋತಿ ಥೇರೋ ಏತೇಸಂ ಆಸಯಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಇದಂ ನೇಸಂ ಮಹಾಗಜ್ಜಿತಂ ಸುತ್ವಾ "ಸಚೇ ಇಮೇ ಈದಿಸಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಾಧೂ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। **ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಅನವಕಾಸೋ**ತಿ ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ಕಾರಣಪಟಿಕ್ಖೇಪವಚನಂ। ಕಾರಣಞ್ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ತದಾಯತ್ತವುತ್ತಿಭಾವೇನ ಫಲಂ ತಿಟ್ಠತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚಸ್ಸ ತಂ ಓಕಾಸೋ ಹೋತಿ ತದಾಯತ್ತವುತ್ತಿಭಾವೇನ, ತಸ್ಮಾ "ಠಾನಞ್ಚ ಅವಕಾಸೋ ಚಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಆಹ - "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಆನನ್ದ , ಅನವಕಾಸೋ"ತಿ। ಏತಂ ಠಾನಂ ವಾ ಓಕಾಸೋ ವಾ ನತ್ಥಿ। **ಯಂ ತಥಾಗತೋ**ತಿ ಯೇನ ತಥಾಗತೋ ವಜ್ಜೀನಂ ವಾ…ಪೇ॰… ಸಮೂಹನೇಯ್ಯ, ತಂ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯದಿ ಹಿ ಭಗವಾ ಏತೇಸಂ "ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ ಯಾಚನ್ತಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ದದೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ "ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ ಅಸಂವಾಸೋ"ತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಮೂಹನೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತಂ ನ ಸಮೂಹನತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಅಟ್ಠಾನಮೇತ"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಸೋ ಆಗತೋ ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋತಿ "ಯದಿ ಹಿ ಏವಂ ಆಗತೋ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಲಭೇಯ್ಯ, ಸಾಸನೇ ಅಗಾರವೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿಯಂ ಪನ ಠಿತೋ ಸಗಾರವೋ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಅನುಕಮ್ಪಮಾನೋ ಭಗವಾ ಆಹ - "ಸೋ ಆಗತೋ ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। **ಸೋ ಆಗತೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಏವಂ ಆಗತೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಅವಿಪನ್ನಸೀಲತಾಯ ಸಾಸನೇ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಸತಿ ಉಪನಿಸ್ಸಯೇ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಉತ್ತಮತ್ಥಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀತಿ ಞತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ।

ಏವಂ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತ್ವಾ ಆಗತೇಸು ಅನುಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತೀಣಿಪಿ ವತ್ಥೂನಿ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತುಕಾಮೋ "ಏವಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಅಸಂವಾಸೋ"ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ।

ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತುಬ್ಬಿಧವಿನಯಕಥಾ

೪೫. ಇದಾನಿಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜನ್ತೋ **"ಯೋ ಪನಾತಿ, ಯೋ ಯಾದಿಸೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ ಚ ಸಕಲೇ ಚ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಕೋಸಲ್ಲಂ ಪತ್ಥಯನ್ತೇನ **ಚತುಬ್ಬಿಧೋ ವಿನಯೋ** ಜಾನಿತಬ್ಬೋ -

ಚತುಬ್ಬಿಧಞ್ಹಿ ವಿನಯಂ, ಮಹಾಥೇರಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ।
ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಕಾಸೇಸುಂ, ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕಾ ಪುರಾ॥

ಕತಮಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ? ಸುತ್ತಂ, ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ, ಆಚರಿಯವಾದಂ, ಅತ್ತನೋಮತಿನ್ತಿ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ - "ಆಹಚ್ಚಪದೇನ ರಸೇನ ಆಚರಿಯವಂಸೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ"ತಿ, ಏತ್ಥ ಹಿ **ಆಹಚ್ಚಪದ**ನ್ತಿ ಸುತ್ತಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, **ರಸೋತಿ** ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ, **ಆಚರಿಯವಂಸೋತಿ** ಆಚರಿಯವಾದೋ, **ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ** ಅತ್ತನೋಮತಿ।

ತತ್ಥ **ಸುತ್ತಂ**ನಾಮ ಸಕಲೇ ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಪಾಳಿ।

ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ನಾಮ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾಪದೇಸಾ; ಯೇ ಭಗವತಾ ಏವಂ ವುತ್ತಾ - "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಮಯಾ 'ಇದಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ'ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ತಂ ಚೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಅನುಲೋಮೇತಿ; ಕಪ್ಪಿಯಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ತಂ ವೋ ನ ಕಪ್ಪತಿ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ 'ಇದಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ'ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ತಂ ಚೇ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅನುಲೋಮೇತಿ; ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ತಂ ವೋ ಕಪ್ಪತಿ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಮಯಾ 'ಇದಂ ಕಪ್ಪತೀ'ತಿ ಅನನುಞ್ಞಾತಂ, ತಂ ಚೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಅನುಲೋಮೇತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ; ತಂ ವೋ ನ ಕಪ್ಪತಿ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ 'ಇದಂ ಕಪ್ಪತೀ'ತಿ ಅನನುಞ್ಞಾತಂ, ತಂ ಚೇ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅನುಲೋಮೇತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ; ತಂ ವೋ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೦೫)।

ಆಚರಿಯವಾದೋ ನಾಮ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಅರಹನ್ತಸತೇಹಿ ಠಪಿತಾ ಪಾಳಿವಿನಿಮುತ್ತಾ ಓಕ್ಕನ್ತವಿನಿಚ್ಛಯಪ್ಪವತ್ತಾ ಅಟ್ಠಕಥಾತನ್ತಿ।

ಅತ್ತನೋಮತಿ ನಾಮ ಸುತ್ತ-ಸುತ್ತಾನುಲೋಮ-ಆಚರಿಯವಾದೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅನುಮಾನೇನ ಅತ್ತನೋ ಅನುಬುದ್ಧಿಯಾ ನಯಗ್ಗಾಹೇನ ಉಪಟ್ಠಿತಾಕಾರಕಥನಂ।

ಅಪಿಚ ಸುತ್ತನ್ತಾಭಿಧಮ್ಮವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಸು ಆಗತೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಥೇರವಾದೋ "ಅತ್ತನೋಮತಿ" ನಾಮ। ತಂ ಪನ ಅತ್ತನೋಮತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇನ್ತೇನ ನ ದಳ್ಹಗ್ಗಾಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವೋಹರಿತಬ್ಬಂ। ಕಾರಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಅತ್ಥೇನ ಪಾಳಿಂ, ಪಾಳಿಯಾ ಚ ಅತ್ಥಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋಮತಿ ಆಚರಿಯವಾದೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ತತ್ಥ ಓತರತಿ ಚೇವ ಸಮೇತಿ ಚ, ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ನೇವ ಓತರತಿ ನ ಸಮೇತಿ, ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅತ್ತನೋಮತಿ ನಾಮ ಸಬ್ಬದುಬ್ಬಲಾ। ಅತ್ತನೋಮತಿತೋ ಆಚರಿಯವಾದೋ ಬಲವತರೋ।

ಆಚರಿಯವಾದೋಪಿ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಓತರನ್ತೋ ಸಮೇನ್ತೋಯೇವ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಇತರೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಆಚರಿಯವಾದತೋ ಹಿ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಬಲವತರಂ।

ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಮ್ಪಿ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಓತರನ್ತಂ ಸಮೇನ್ತಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಇತರಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಹಿ ಸುತ್ತಮೇವ ಬಲವತರಂ। ಸುತ್ತಞ್ಹಿ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಕಾರಕಸಙ್ಘಸದಿಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಠಿತಕಾಲಸದಿಸಂ। ತಸ್ಮಾ ಯದಾ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಾಕಚ್ಛನ್ತಿ, ಸಕವಾದೀ ಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರವಾದೀ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ। ತೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಖೇಪಂ ವಾ ಗರಹಂ ವಾ ಅಕತ್ವಾ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ, ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ; ಸುತ್ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅಥಾಯಂ ಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಆಚರಿಯವಾದಂ। ತೇಹಿಪಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಖೇಪಂ ವಾ ಗರಹಂ ವಾ ಅಕತ್ವಾ ಆಚರಿಯವಾದೋ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಅನೋತರನ್ತೋ ಅಸಮೇನ್ತೋ ಚ ಗಾರಯ್ಹಾಚರಿಯವಾದೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ; ಸುತ್ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥಾಯಂ ಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಅತ್ತನೋಮತಿಂ। ತೇಹಿಪಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಖೇಪಂ ವಾ ಗರಹಂ ವಾ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋಮತಿ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ನೋ ಚೇ, ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಸುತ್ತಸ್ಮಿಂ ಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥ ಪನಾಯಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಸುತ್ತಂ। ಸುತ್ತಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ತಿಸ್ಸೋ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ ಆರೂಳ್ಹಂ ಪಾಳಿಆಗತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ತಥಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನ ಓತರತಿ ನ ಸಮೇತಿ, ಬಾಹಿರಕಸುತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಸಿಲೋಕೋ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಗಾರಯ್ಹಸುತ್ತಂ ಗುಳ್ಹವೇಸ್ಸನ್ತರಗುಳ್ಹವಿನಯವೇದಲ್ಲಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರತೋ ಆಗತಂ, ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥಾಯಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಆಚರಿಯವಾದಂ। ಆಚರಿಯವಾದೋ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ನೋ ಚೇ, ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥಾಯಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಅತ್ತನೋಮತಿಂ। ಅತ್ತನೋಮತಿ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ನೋ ಚೇ, ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥ ಪನಾಯಂ ಆಚರಿಯವಾದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಸುತ್ತಂ। ಸುತ್ತಂ ಆಚರಿಯವಾದೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಇತರಂ ಗಾರಯ್ಹಸುತ್ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಆಚರಿಯವಾದೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥಾಯಂ ಆಚರಿಯವಾದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ। ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಆಚರಿಯವಾದೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। ಓತರನ್ತಂ ಸಮೇನ್ತಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಇತರಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಆಚರಿಯವಾದೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥಾಯಂ ಆಚರಿಯವಾದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಅತ್ತನೋಮತಿಂ। ಅತ್ತನೋಮತಿ ಆಚರಿಯವಾದೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ನೋ ಚೇ, ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಆಚರಿಯವಾದೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥ ಪನಾಯಂ ಅತ್ತನೋಮತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಸುತ್ತಂ। ಸುತ್ತಂ ಅತ್ತನೋಮತಿಯಂ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಇತರಂ ಗಾರಯ್ಹಸುತ್ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋಮತಿಯಮೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥಾಯಂ ಅತ್ತನೋಮತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ। ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಅತ್ತನೋಮತಿಯಂ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। ಓತರನ್ತಂ ಸಮೇನ್ತಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಇತರಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋಮತಿಯಮೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥಾಯಂ ಅತ್ತನೋಮತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ ಆಚರಿಯವಾದಂ। ಆಚರಿಯವಾದೋ ಅತ್ತನೋಮತಿಯಂ ಓತಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಓತರತಿ ಸಮೇತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬೋ; ಇತರೋ ಗಾರಯ್ಹಾಚರಿಯವಾದೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಅತ್ತನೋಮತಿಯಮೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋ ಗಹಣಮೇವ ಬಲಿಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು ಚ ಖೇಪೋ ವಾ ಗರಹಾ ವಾ ನ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ।

ಅಥ ಪನಾಯಂ "ಕಪ್ಪಿಯ"ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ "ಅಕಪ್ಪಿಯ"ನ್ತಿ। ಸುತ್ತೇ ಚ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಚ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಹೋತಿ, ಕಪ್ಪಿಯೇ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥಾಯಂ ತಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವಸಾಧಕಂ ಸುತ್ತತೋ ಬಹುಂ ಕಾರಣಞ್ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ, ಪರೋ ಕಾರಣಂ ನ ವಿನ್ದತಿ। ಕಪ್ಪಿಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಪರೋ ತಸ್ಸ ಅಕಪ್ಪಿಯಭಾವಸಾಧಕಂ ಸುತ್ತತೋ ಬಹುಂ ಕಾರಣಞ್ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ, ಅನೇನ ಅತ್ತನೋ ಗಹಣನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ದಳ್ಹಂ ಆದಾಯ ನ ಠಾತಬ್ಬಂ। "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅಥ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಾರಣಚ್ಛಾಯಾ ದಿಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಭಾವೋಯೇವ ಸಾಧು, ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಠಾತಬ್ಬಂ। ವಿನಯಞ್ಹಿ ಪತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯವಿಚಾರಣಮಾಗಮ್ಮ ರುನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ಗಾಳ್ಹಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ, ಗರುಕಭಾವೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥ ಪನಾಯಂ "ಅಕಪ್ಪಿಯ"ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರೋ "ಕಪ್ಪಿಯ"ನ್ತಿ। ಸುತ್ತೇ ಚ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಚ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಹೋತಿ, ಕಪ್ಪಿಯೇ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಠಾತಬ್ಬಂ।

ಅಥಾಯಂ ಬಹೂಹಿ ಸುತ್ತವಿನಿಚ್ಛಯಕಾರಣೇಹಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಪರೋ ಕಾರಣಂ ನ ವಿನ್ದತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಪರೋ ಬಹೂಹಿ ಸುತ್ತವಿನಿಚ್ಛಯಕಾರಣೇಹಿ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಅಯಂ ಕಾರಣಂ ನ ವಿನ್ದತಿ, ಕಪ್ಪಿಯೇ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅಥ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಾರಣಚ್ಛಾಯಾ ದಿಸ್ಸತಿ, ಅತ್ತನೋ ಗಹಣಂ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಚಾಯಂ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಕಪ್ಪಿಯೇ ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವುತ್ತೋ; ಏವಂ ಅನಾಪತ್ತಿಆಪತ್ತಿವಾದೇ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿವಾದೇ ಚ, ಲಹುಕಗರುಕಾಪತ್ತಿವಾದೇ ಗರುಕಲಹುಕಾಪತ್ತಿವಾದೇ ಚಾಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ನಾಮಮತ್ತಂಯೇವ ಹಿ ಏತ್ಥ ನಾನಂ, ಯೋಜನಾನಯೇ ನಾನಂ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ।

ಏವಂ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಾದಿವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಯೋ ಸುತ್ತ-ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಆಚರಿಯವಾದಅತ್ತನೋಮತೀಸು ಅತಿರೇಕಕಾರಣಂ ಲಭತಿ, ತಸ್ಸ ವಾದೇ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಸೋ ಪನ ಕಾರಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ಸುತ್ತಂ ನ ಜಹಿತಬ್ಬಂ, ಸುತ್ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ। ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ ಚ ಸಕಲೇ ಚ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಕೋಸಲ್ಲಂ ಪತ್ಥಯನ್ತೇನ ಅಯಂ ಚತುಬ್ಬಿಧೋ ವಿನಯೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ।

ಇಮಞ್ಚ ಪನ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಿನಯಂ ಞತ್ವಾಪಿ ವಿನಯಧರೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ತಿಲಕ್ಖಣಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। **ತೀಣಿ ಹಿ ವಿನಯಧರಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಾನಿ** ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ತೀಣಿ? "ಸುತ್ತಞ್ಚಸ್ಸ ಸ್ವಾಗತಂ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪವತ್ತಿ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಂ ಸುತ್ತತೋ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನತೋ"ತಿ ಇದಮೇಕಂ ಲಕ್ಖಣಂ। "ವಿನಯೇ ಖೋ ಪನ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಅಸಂಹೀರೋ"ತಿ ಇದಂ ದುತಿಯಂ। "ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ಹೋತಿ ಸುಮನಸಿಕತಾ ಸೂಪಧಾರಿತಾ"ತಿ ಇದಂ ತತಿಯಂ।

ತತ್ಥ **ಸುತ್ತಂ** ನಾಮ ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ। ತಞ್ಚಸ್ಸ **ಸ್ವಾಗತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಆಗತಂ। **ಸುಪ್ಪವತ್ತೀ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಪವತ್ತಂ ಪಗುಣಂ ವಾಚುಗ್ಗತಂ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಂ। **ಸುತ್ತತೋ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನತೋ**ತಿ ಪಾಳಿತೋ ಚ ಪರಿಪುಚ್ಛತೋ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾತೋ ಚ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಂ ಹೋತಿ, ಕಙ್ಖಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹಿತಂ।

ವಿನಯೇ ಖೋ ಪನ ಠಿತೋ ಹೋತೀತಿ ವಿನಯೇ ಲಜ್ಜಿಭಾವೇನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಅಲಜ್ಜೀ ಹಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಗರುತಾಯ ತನ್ತಿಂ ವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ದೀಪೇತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಮಹನ್ತಂ ಉಪದ್ದವಂ ಕರೋತಿ। ಸಙ್ಘಭೇದಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘರಾಜಿಮ್ಪಿ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। ಲಜ್ಜೀ ಪನ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮೋ ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ ತನ್ತಿಂ ಅವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಮೇವ ವಿನಯಮೇವ ಚ ದೀಪೇತಿ, ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಮಹಾಥೇರಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸುಂ – **"ಅನಾಗತೇ ಲಜ್ಜೀ ರಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ಲಜ್ಜೀ ರಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ಲಜ್ಜೀ ರಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"**ತಿ। ಏವಂ ಯೋ ಲಜ್ಜೀ, ಸೋ ವಿನಯಂ ಅವಿಜಹನ್ತೋ ಅವೋಕ್ಕಮನ್ತೋ ಲಜ್ಜಿಭಾವೇನ ವಿನಯೇ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋತಿ। **ಅಸಂಹೀರೋತಿ** ಸಂಹೀರೋ ನಾಮ ಯೋ ಪಾಳಿಯಂ ವಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವಾ ಹೇಟ್ಠತೋ ವಾ ಉಪರಿತೋ ವಾ ಪದಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಾ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೋ ವಿತ್ಥುನತಿ ವಿಪ್ಫನ್ದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ; ಯಂ ಯಂ ಪರೇನ ವುಚ್ಚತಿ ತಂ ತಂ ಅನುಜಾನಾತಿ; ಸಕವಾದಂ

ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪರವಾದಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಯೋ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ ವಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ವಾ ಹೇಟ್ಠುಪರಿಯೇನ ವಾ ಪದಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಾ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೋ ನ ವಿತ್ಥುನತಿ ನ ವಿಪ್ಫನ್ದತಿ, ಏಕೇಕಲೋಮಂ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ವಿಯ "ಏವಂ ಮಯಂ ವದಾಮ; ಏವಂ ನೋ ಆಚರಿಯಾ ವದನ್ತೀ"ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ; ಯಮ್ಹಿ ಪಾಳಿ ಚ ಪಾಳಿವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಚ ಸುವಣ್ಣಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಸೀಹವಸಾ ವಿಯ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಅಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ "ಅಸಂಹೀರೋ"ತಿ।

ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ಹೋತೀತಿ ಥೇರಪರಮ್ಪರಾ ವಂಸಪರಮ್ಪರಾ ಚಸ್ಸ ಸುಟ್ಠು ಗಹಿತಾ ಹೋತಿ। **ಸುಮನಸಿಕತಾತಿ** ಸುಟ್ಠು ಮನಸಿಕತಾ; ಆವಜ್ಜಿತಮತ್ತೇ ಉಜ್ಜಲಿತಪದೀಪೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। **ಸೂಪಧಾರಿತಾತಿ** ಸುಟ್ಠು ಉಪಧಾರಿತಾ ಪುಬ್ಬಾಪರಾನುಸನ್ಧಿತೋ ಅತ್ಥತೋ ಕಾರಣತೋ ಚ ಉಪಧಾರಿತಾ; ಅತ್ತನೋ ಮತಿಂ ಪಹಾಯ ಆಚರಿಯಸುದ್ಧಿಯಾ ವತ್ತಾ ಹೋತಿ "ಮಯ್ಹಂ ಆಚರಿಯೋ ಅಸುಕಾಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ, ಸೋ ಅಸುಕಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬಂ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಂ ಥೇರವಾದಙ್ಗಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಯಾವ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹೀತಿ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಠಪೇತಿ। ತತೋಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ, ದಾಸಕತ್ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಸ್ಸ, ಸೋಣಕತ್ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ದಾಸಕತ್ಥೇರಸ್ಸ, ಸಿಗ್ಗವತ್ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸೋಣಕತ್ಥೇರಸ್ಸ, ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸಿಗ್ಗವತ್ಥೇರಸ್ಸ ಚಣ್ಡವಜ್ಜಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಚಾತಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬಂ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಂ ಥೇರವಾದಙ್ಗಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆಚರಿಯಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಠಪೇತಿ। ಏವಂ ಉಗ್ಗಹಿತಾ ಹಿ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಪನ ಅವಸ್ಸಂ ದ್ವೇ ತಯೋ ಪರಿವಟ್ಟಾ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮೇನ ಹಿ ನಯೇನ ಯಥಾ ಆಚರಿಯೋ ಚ ಆಚರಿಯಾಚರಿಯೋ ಚ ಪಾಳಿಞ್ಚ ಪರಿಪುಚ್ಛಞ್ಚ ವದನ್ತಿ, ತಥಾ ಞಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಇಮೇಹಿ ಚ ಪನ ತೀಹಿ ಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ವಿನಯಧರೇನ ವತ್ಥುವಿನಿಚ್ಛಯತ್ಥಂ ಸನ್ನಿಪತಿತೇ ಸಙ್ಘೇ ಓತಿಣ್ಣೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಚೋದಕೇನ ಚ ಚುದಿತಕೇನ ಚ ವುತ್ತೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಸಹಸಾ ಅವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾವ **ಛ ಠಾನಾನಿ** ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ವತ್ಥು ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ, ಮಾತಿಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ, ಪದಭಾಜನೀಯಂ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ, ತಿಕಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬೋ, ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ, ಅನಾಪತ್ತಿ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾತಿ।

ವತ್ಥುಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋಪಿ ಹಿ "ತಿಣೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತಬ್ಬಂ, ನ ತ್ವೇವ ನಗ್ಗೇನ ಆಗನ್ತಬ್ಬಂ; ಯೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೫೧೭) ಏವಂ ಏಕಚ್ಚಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ತಂ ಸುತ್ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸತಿ।

ಮಾತಿಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋಪಿ "ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೨) ನಯೇನ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಆಪತ್ತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ತಂ ಸುತ್ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋಪಿ "ಅಕ್ಖಯಿತೇ ಸರೀರೇ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಖಯಿತೇ ಸರೀರೇ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ೫೯ ಆದಯೋ, ಅತ್ಥತೋ ಸಮಾನಂ) ನಯೇನ ಸತ್ತನ್ನಂ ಆಪತ್ತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಪದಭಾಜನೀಯತೋ ಸುತ್ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸತಿ।

ತಿಕಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋಪಿ ತಿಕಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ವಾ ತಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವಾ ತಿಕದುಕ್ಕಟಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಆಪತ್ತಿಂ ತಿಕಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ತತೋ ಸುತ್ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸತಿ।

ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋಪಿ “ಪಟಿಲಾತಂ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೩೫೫) ಏವಂ ಯಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತರೇಸು ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ತಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ತಂ ಸುತ್ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸತಿ।

ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋಪಿ “ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಅಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ, ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸ್ಸ, ನ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ, ಅನುಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ, ನ ಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ, ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ, ಅಸ್ಸತಿಯಾ, ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೭೨ ಆದಯೋ) ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಂ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ತಂ ಸುತ್ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸತಿ।

ಯೋ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಚತುಬ್ಬಿಧವಿನಯಕೋವಿದೋ ತಿಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇಮಾನಿ ಛ ಠಾನಾನಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯೋ, ಬುದ್ಧೇನ ಸಯಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಿತಸದಿಸೋ ಹೋತಿ। ತಂ ಚೇವಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಕುಸಲಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೋಚಿ ಕತಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ; ತೇನ ಸಾಧುಕಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಸಚೇ ಅನಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, “ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, “ಆಪತ್ತೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಾ ದೇಸನಾಗಾಮಿನೀ ಚೇ, “ದೇಸನಾಗಾಮಿನೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನೀ ಚೇ, “ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಅಥಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಚ್ಛಾಯಾ ದಿಸ್ಸತಿ, “ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತೀ”ತಿ ನ ತಾವ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಮೇಥುನಧಮ್ಮವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಹಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಚ ಓಳಾರಿಕೋ। ಅದಿನ್ನಾದಾನಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹವೀತಿಕ್ಕಮಾ ಪನ ಸುಖುಮಾ ಚಿತ್ತಲಹುಕಾ। ತೇ ಸುಖುಮೇನೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ , ಸುಖುಮೇನ ರಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿಸೇಸೇನ ತಂವತ್ಥುಕಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೋ “ಆಪತ್ತೀ”ತಿ ಅವತ್ವಾ ಸಚಸ್ಸ ಆಚರಿಯೋ ಧರತಿ, ತತೋ ತೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಂ ಪುಚ್ಛಾ”ತಿ ಪೇಸೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಸೋ ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ಸುತ್ತತೋ ನಯತೋ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ‘ಸತೇಕಿಚ್ಛೋ’ತಿ ಮಂ ಆಹಾ”ತಿ ವದತಿ, ತತೋ ಅನೇನ ಸೋ “ಸಾಧು ಸುಟ್ಠು ಯಂ ಆಚರಿಯೋ ಭಣತಿ ತಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಅಥ ಪನಸ್ಸ ಆಚರಿಯೋ ನತ್ಥಿ, ಸದ್ಧಿಂ ಉಗ್ಗಹಿತತ್ಥೇರೋ ಪನ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇತಬ್ಬೋ - “ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಹ ಉಗ್ಗಹಿತತ್ಥೇರೋ ಗಣಪಾಮೋಕ್ಖೋ, ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಾ”ತಿ। ತೇನಾಪಿ “ಸತೇಕಿಚ್ಛೋ”ತಿ ವಿನಿಚ್ಛಿತೇ “ಸಾಧು ಸುಟ್ಠು ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಅಥ ಸದ್ಧಿಂ ಉಗ್ಗಹಿತತ್ಥೇರೋಪಿ ನತ್ಥಿ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇತಬ್ಬೋ - “ಅಸುಕದಹರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಾ”ತಿ। ತೇನಾಪಿ “ಸತೇಕಿಚ್ಛೋ”ತಿ ವಿನಿಚ್ಛಿತೇ “ಸಾಧು ಸುಟ್ಠು ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಅಥ ದಹರಸ್ಸಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಚ್ಛಾಯಾವ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ತೇನಾಪಿ “ಪಾರಾಜಿಕೋಸೀ”ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ದುಲ್ಲಭೋ ಹಿ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೋ, ತತೋ ದುಲ್ಲಭತರಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ। ಏವಂ ಪನ ವತ್ತಬ್ಬೋ - “ವಿವಿತ್ತಂ ಓಕಾಸಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸೀಲಾನಿ ಸೋಧೇತ್ವಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಂ ತಾವ ಮನಸಿ ಕರೋಹೀ”ತಿ। ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಅರೋಗಂ ಸೀಲಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಘಟಯತಿ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಾಕಟಾ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಂ ವಿಯ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಏಕಗ್ಗಂ ಹೋತಿ, ದಿವಸಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾತಿ। ಸೋ ದಿವಸಾತಿಕ್ಕಮೇ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತೋ ಏವಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ - “ಕೀದಿಸಾ ತೇ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತೀ”ತಿ। ಆರೋಚಿತಾಯ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ವತ್ತಬ್ಬೋ - “ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ನಾಮ ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧತ್ಥಾಯ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ।

ಯಸ್ಸ ಪನ ಸೀಲಂ ಭಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನ ಘಟಯತಿ, ಪತೋದಾಭಿತುನ್ನಂ ವಿಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕಮ್ಪತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಗ್ಗಿನಾ ಡಯ್ಹತಿ, ತತ್ತಪಾಸಾಣೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿಯ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ವುಟ್ಠಾತಿ। ಸೋ ಆಗತೋ “ಕಾ ತೇ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ಆರೋಚಿತಾಯ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ “ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ರಹೋ ನಾಮ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪಕುಬ್ಬತೋ। ಸಬ್ಬಪಠಮಞ್ಹಿ ಪಾಪಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅತ್ತನಾ ಜಾನಾತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಪರಚಿತ್ತವಿದೂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಞ್ಞಾ ಚ ದೇವತಾ ಜಾನನ್ತಿ, ತ್ವಂಯೇವ ದಾನಿ ತವ ಸೋತ್ಥಿಂ ಪರಿಯೇಸಾಹೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ।

ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚತುಬ್ಬಿಧವಿನಯಕಥಾ

ಭಿಕ್ಖುಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

ಇದಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। ಯಂ ವುತ್ತಂ **ಯೋ ಪನಾತಿ ಯೋ ಯಾದಿಸೋ**ತಿಆದಿ। ಏತ್ಥ **ಯೋ ಪನಾತಿ** ವಿಭಜಿತಬ್ಬಪದಂ; **ಯೋ ಯಾದಿಸೋ**ತಿಆದೀನಿ ತಸ್ಸ ವಿಭಜನಪದಾನಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಯಸ್ಮಾ **ಪನಾತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ; **ಯೋತಿ** ಅತ್ಥಪದಂ; ತಞ್ಚ ಅನಿಯಮೇನ ಪುಗ್ಗಲಂ ದೀಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಅನಿಯಮೇನ ಪುಗ್ಗಲದೀಪಕಂ ಯೋ ಸದ್ದಮೇವ ಆಹ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಏವಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - **ಯೋ ಪನಾತಿ** ಯೋ ಯೋಕೋಚೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯೋ ಯೋಕೋಚಿ ನಾಮ, ಸೋ ಅವಸ್ಸಂ ಲಿಙ್ಗ-ಯುತ್ತ-ಜಾತಿ-ನಾಮ-ಗೋತ್ತ-ಸೀಲ-ವಿಹಾರ-ಗೋಚರವಯೇಸು ಏಕೇನಾಕಾರೇನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ತಥಾ ಞಾಪೇತುಂ ತಂ ಪಭೇದಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ "**ಯಾದಿಸೋ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯಾದಿಸೋತಿ** ಲಿಙ್ಗವಸೇನ ಯಾದಿಸೋ ವಾ ತಾದಿಸೋ ವಾ ಹೋತು; ದೀಘೋ ವಾ ರಸ್ಸೋ ವಾ ಕಾಳೋ ವಾ ಓದಾತೋ ವಾ ಮಙ್ಗುರಚ್ಛವಿ ವಾ ಕಿಸೋ ವಾ ಥೂಲೋ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾಯುತ್ತೋ**ತಿ ಯೋಗವಸೇನ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಯುತ್ತೋ ಹೋತು; ನವಕಮ್ಮಯುತ್ತೋ ವಾ ಉದ್ದೇಸಯುತ್ತೋ ವಾ ವಾಸಧುರಯುತ್ತೋ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾಜಚ್ಚೋ**ತಿ ಜಾತಿವಸೇನ ಯಂಜಚ್ಚೋ ವಾ ತಂಜಚ್ಚೋ ವಾ ಹೋತು; ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಸುದ್ದೋ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾನಾಮೋತಿ** ನಾಮವಸೇನ ಯಥಾನಾಮೋ ವಾ ತಥಾನಾಮೋ ವಾ ಹೋತು; ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ವಾ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋ ವಾ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೋ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾಗೋತ್ತೋ**ತಿ ಗೋತ್ತವಸೇನ ಯಥಾಗೋತ್ತೋ ವಾ ತಥಾಗೋತ್ತೋ ವಾ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ಹೋತು; ಕಚ್ಚಾಯನೋ ವಾ ವಾಸಿಟ್ಠೋ ವಾ ಕೋಸಿಯೋ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾಸೀಲೋತಿ** ಸೀಲೇಸು ಯಥಾಸೀಲೋ ವಾ ತಥಾಸೀಲೋ ವಾ ಹೋತು; ನವಕಮ್ಮಸೀಲೋ ವಾ ಉದ್ದೇಸಸೀಲೋ ವಾ ವಾಸಧುರಸೀಲೋ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾವಿಹಾರೀತಿ** ವಿಹಾರೇಸುಪಿ ಯಥಾವಿಹಾರೀ ವಾ ತಥಾವಿಹಾರೀ ವಾ ಹೋತು; ನವಕಮ್ಮವಿಹಾರೀ ವಾ ಉದ್ದೇಸವಿಹಾರೀ ವಾ ವಾಸಧುರವಿಹಾರೀ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾಗೋಚರೋ**ತಿ ಗೋಚರೇಸುಪಿ ಯಥಾಗೋಚರೋ ವಾ ತಥಾಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತು; ನವಕಮ್ಮಗೋಚರೋ ವಾ ಉದ್ದೇಸಗೋಚರೋ ವಾ ವಾಸಧುರಗೋಚರೋ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಥೇರೋ ವಾ**ತಿ ಆದೀಸು ವಯೋವುಡ್ಢಾದೀಸು ಯೋ ವಾ ಸೋ ವಾ ಹೋತು; ಪರಿಪುಣ್ಣದಸವಸ್ಸತಾಯ ಥೇರೋ ವಾ ಊನಪಞ್ಚವಸ್ಸತಾಯ ನವೋ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚವಸ್ಸತಾಯ ಮಜ್ಝಿಮೋ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ಖೋ ಸಬ್ಬೋವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಏಸೋ ವುಚ್ಚತಿ "ಯೋ ಪನಾ"ತಿ।

ಭಿಕ್ಖುನಿದ್ದೇಸೇ ಭಿಕ್ಖತೀತಿ **ಭಿಕ್ಖಕೋ;** ಲಭನ್ತೋ ವಾ ಅಲಭನ್ತೋ ವಾ ಅರಿಯಾಯ ಯಾಚನಾಯ ಯಾಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಅಜ್ಝುಪಗತಂ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಅಜ್ಝುಪಗತತ್ತಾ **ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಅಜ್ಝುಪಗತೋ** ನಾಮ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಸೋ ಕಸಿಗೋರಕ್ಖಾದೀಹಿ ಜೀವಿಕಕಪ್ಪನಂ ಹಿತ್ವಾ ಲಿಙ್ಗಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇನೇವ **ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಅಜ್ಝುಪಗತೋತಿ ಭಿಕ್ಖು**। ಪರಪಟಿಬದ್ಧಜೀವಿಕತ್ತಾ ವಾ ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇ ಕಾಜಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಮಾನೋಪಿ **ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಅಜ್ಝುಪಗತೋತಿ ಭಿಕ್ಖು;** ಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪಭೋಜನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತತ್ತಾ ವಾ **ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಅಜ್ಝುಪಗತೋತಿ ಭಿಕ್ಖು**। ಅಗ್ಘಫಸ್ಸವಣ್ಣಭೇದೇನ ಭಿನ್ನಂ ಪಟಂ ಧಾರೇತೀತಿ **ಭಿನ್ನಪಟಧರೋ**। ತತ್ಥ ಸತ್ಥಕಚ್ಛೇದನೇನ ಅಗ್ಘಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕೋಪಿ ಹಿ ಪಟೋ ಸತ್ಥಕೇನ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ನೋ ಭಿನ್ನಗ್ಘೋ ಹೋತಿ। ಪುರಿಮಗ್ಘತೋ ಉಪಡ್ಢಮ್ಪಿ ನ ಅಗ್ಘತಿ। ಸುತ್ತಸಂಸಿಬ್ಬನೇನ ಫಸ್ಸಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸೋಪಿ ಹಿ ಪಟೋ ಸುತ್ತೇಹಿ ಸಂಸಿಬ್ಬಿತೋ ಭಿನ್ನಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ। ಖರಸಮ್ಫಸ್ಸತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಸೂಚಿಮಲಾದೀಹಿ ವಣ್ಣಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸುಪರಿಸುದ್ಧೋಪಿ ಹಿ ಪಟೋ ಸೂಚಿಕಮ್ಮತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೂಚಿಮಲೇನ, ಹತ್ಥಸೇದಮಲಜಲ್ಲಿಕಾಹಿ, ಅವಸಾನೇ ರಜನಕಪ್ಪಕರಣೇಹಿ ಚ ಭಿನ್ನವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ; ಪಕತಿವಣ್ಣಂ ವಿಜಹತಿ। ಏವಂ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಭಿನ್ನಪಟಧಾರಣತೋ **ಭಿನ್ನಪಟಧರೋತಿ ಭಿಕ್ಖು**। ಗಿಹಿವತ್ಥವಿಸಭಾಗಾನಂ ವಾ ಕಾಸಾವಾನಂ ಧಾರಣಮತ್ತೇನೇವ **ಭಿನ್ನಪಟಧರೋತಿ ಭಿಕ್ಖು**।

ಸಮಞ್ಞಾಯಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ವೋಹಾರೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಮಞ್ಞಾಯ ಏವ ಹಿ ಏಕಚ್ಚೋ "ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ತಥಾ ಹಿ ನಿಮನ್ತನಾದಿಮ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಗಣಿಯಮಾನೇಸು ಸಾಮಣೇರೇಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸತಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಹಸ್ಸಂ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪಟಿಞ್ಞಾಯಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಜಾನನೇನ ಪಟಿಞ್ಞಾಯಪಿ ಹಿ ಏಕಚ್ಚೋ "ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ತಸ್ಸ "ಕೋ ಏತ್ಥಾತಿ? ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೯೬) ಏವಮಾದೀಸು ಸಮ್ಭವೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ । ಅಯಂ ಪನ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ವುತ್ತಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಟಿಞ್ಞಾ। ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಪನ ದುಸ್ಸೀಲಾಪಿ ಪಟಿಪಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ "ಕೋ ಏತ್ಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಧಮ್ಮಿಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಅಭೂತಾಯ "ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖು ನಾಮ ಭಗವತೋ "ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವಚನಮತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಂ ಪತ್ತೋ। ಭಗವಾ ಹಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದಿಸ್ವಾ ರತ್ತಪಂಸುಕೂಲನ್ತರತೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಸಂ ನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತೋ "ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಚರ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ ವದತಿ। ತಸ್ಸ ಸಹೇವ ಭಗವತೋ ವಚನೇನ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಂ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ರುಹತಿ। ಭಣ್ಡು ಕಾಸಾಯವಸನೋ ಹೋತಿ। ಏಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಂಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ವಾಮಂಸಕೂಟೇ ಆಸತ್ತನೀಲುಪ್ಪಲವಣ್ಣಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತೋ -

> "ತಿಚೀವರಞ್ಚ ಪತ್ತೋ ಚ, ವಾಸಿ ಸೂಚಿ ಚ ಬನ್ಧನಂ।
> ಪರಿಸ್ಸಾವನೇನ ಅಟ್ಠೇತೇ, ಯುತ್ತಯೋಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ"ತಿ॥

ಏವಂ ವುತ್ತೇಹಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ಸರೀರೇ ಪಟಿಮುಕ್ಕೇಹಿಯೇವ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಿಕತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪನ್ನೋ ಬುದ್ಧಾಚರಿಯಕೋ ಬುದ್ಧುಪಜ್ಝಾಯಕೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ವನ್ದಮಾನೋಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಭಗವಾ ಹಿ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾಯ ಏವ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಿ। ಏವಂ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ಚ ಸಹಸ್ಸುಪರಿ ಏಕಚತ್ತಾಲೀಸುತ್ತರಾನಿ ತೀಣಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ; ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯತ್ಥೇರಾ, ಯಸೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಪರಿವಾರಾ ಚತುಪಣ್ಣಾಸ ಸಹಾಯಕಾ, ತಿಂಸ ಭದ್ದವಗ್ಗಿಯಾ, ಸಹಸ್ಸಪುರಾಣಜಟಿಲಾ, ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವೀಹಿ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇಹಿ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಸತಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಏಕೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲತ್ಥೇರೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** -

> "ತೀಣಿ ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಞ್ಚ, ಚತ್ತಾಲೀಸಂ ಪುನಾಪರೇ।
> ಏಕೋ ಚ ಥೇರೋ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಕಾ"ತಿ॥

ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಏತೇ ಏವ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಬಹೂ ಸನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ತಿಸತಪರಿವಾರೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ, ದಸಸಹಸ್ಸಾ ಕಪಿಲವತ್ಥುವಾಸಿನೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ, ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಾ ಪಾರಾಯನಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ ಏವಮಾದಯೋ। ತೇ ಪನ ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಪಾಳಿಯಂ ನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ನ ವುತ್ತಾ। ಇಮೇ ತತ್ಥ ನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ವುತ್ತಾತಿ।

> "ಸತ್ತವೀಸ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ತೀಣಿಯೇವ ಸತಾನಿ ಚ।
> ಏತೇಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾತಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಕಾ"ತಿ॥

ತೀಹಿ ಸರಣಗಮನೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ "ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವಾಚಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ವುತ್ತೇಹಿ ತೀಹಿ ಸರಣಗಮನೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಅಟ್ಠವಿಧಾ - ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಸರಣಗಮನೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಗರುಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾ,

ದೂತೇನೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಅಟ್ಠವಾಚಿಕೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾತಿ। ತತ್ಥ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಸರಣಗಮನೂಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ವುತ್ತಾ ಏವ।

ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ತಿಬ್ಬಂ ಮೇ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಥೇರೇಸು ನವೇಸು ಮಜ್ಝಿಮೇಸು ಚಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಸೋಸ್ಸಾಮಿ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸೋಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಏವಂ ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಸಾತಸಹಗತಾ ಚ ಮೇ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ನ ವಿಜಹಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪) ಇಮಿನಾ ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಉಪಸಮ್ಪದಾ।

ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಸೋಪಾಕಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಉಪಸಮ್ಪದಾ। ಭಗವಾ ಕಿರ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಅನುಚಙ್ಕಮನ್ತಂ ಸೋಪಾಕಸಾಮಣೇರಂ "'ಉದ್ಧುಮಾತಕಸಞ್ಞಾ'ತಿ ವಾ, ಸೋಪಾಕ, 'ರೂಪಸಞ್ಞಾ'ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ , ಉದಾಹು ಏಕತ್ಥಾ, ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ"ನ್ತಿ ದಸ ಅಸುಭನಿಸ್ಸಿತೇ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ತೇ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ "ಕತಿವಸ್ಸೋಸಿ ತ್ವಂ, ಸೋಪಾಕಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಸತ್ತವಸ್ಸೋಹಂ, ಭಗವಾ"ತಿ। "ಸೋಪಾಕ, ತ್ವಂ ಮಮ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹೇ ಬ್ಯಾಕಾಸೀ"ತಿ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅನುಜಾನಿ। ಅಯಂ ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣೂಪಸಮ್ಪದಾ।

ಗರುಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಯಾ ಅಟ್ಠಗರುಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ಅನುಞ್ಞಾತಉಪಸಮ್ಪದಾ।

ದೂತೇನೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಅಡ್ಢಕಾಸಿಯಾ ಗಣಿಕಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತಉಪಸಮ್ಪದಾ।

ಅಟ್ಠವಾಚಿಕೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘತೋ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘತೋ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನಾತಿ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಮ್ಮೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾ।

ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತರಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾ। ಇಮಾಸು ಅಟ್ಠಸು ಉಪಸಮ್ಪದಾಸು "ಯಾ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ತೀಹಿ ಸರಣಗಮನೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ತಂ ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಾಮಿ। ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತು"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೬೯) ಏವಂ ಅನುಞ್ಞಾತಾಯ ಇಮಾಯ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಭದ್ರೋತಿ ಅಪಾಪಕೋ। ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಾದಯೋ ಹಿ ಯಾವ ಅರಹಾ, ತಾವ ಭದ್ರೇನ ಸೀಲೇನ ಸಮಾಧಿನಾ ಪಞ್ಞಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ "ಭದ್ರೋ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಸಾರೋ**ತಿ ತೇಹಿಯೇವ ಸೀಲಸಾರಾದೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ನೀಲಸಮನ್ನಾಗಮೇನ ನೀಲೋ ಪಟೋ ವಿಯ "ಸಾರೋ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ವಿಗತಕಿಲೇಸಫೇಗ್ಗುಭಾವತೋ ವಾ ಖೀಣಾಸವೋವ "ಸಾರೋ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಸೇಖೋ**ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ತ ಅರಿಯಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಿಕ್ಖನ್ತೀತಿ ಸೇಖಾ। ತೇಸು ಯೋ ಕೋಚಿ "ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ನ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ **ಅಸೇಖೋ**। ಸೇಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅಗ್ಗಫಲೇ ಠಿತೋ, ತತೋ ಉತ್ತರಿ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾಭಾವತೋ ಖೀಣಾಸವೋ "ಅಸೇಖೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸಮಗ್ಗೇನ ಸಙ್ಘೇನಾ**ತಿ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಕರಣೀಯೇ ಕಮ್ಮೇ ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಮ್ಮಪ್ಪತ್ತಾ, ತೇಸಂ ಆಗತತ್ತಾ ಛನ್ದಾರಹಾನಂ ಛನ್ದಸ್ಸ ಆಹಟತ್ತಾ, ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾನಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸನತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮೇ ಸಮಗ್ಗಭಾವಂ ಉಪಗತೇನ। **ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನಾ**ತಿ ತೀಹಿ ಅನುಸ್ಸಾವನಾಹಿ ಏಕಾಯ ಚ ಞತ್ತಿಯಾ ಕಾತಬ್ಬೇನ। **ಕಮ್ಮೇನಾ**ತಿ ಧಮ್ಮಿಕೇನ ವಿನಯಕಮ್ಮೇನ। **ಅಕುಪ್ಪೇನಾ**ತಿ ವತ್ಥು-ಞತ್ತಿ-ಅನುಸ್ಸಾವನ-ಸೀಮಾ-ಪರಿಸಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಅಕೋಪೇತಬ್ಬತಂ

ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬತಞ್ಚ ಉಪಗತೇನ। **ಠಾನಾರಹೇನಾತಿ** ಕಾರಣಾರಹೇನ ಸತ್ಥುಸಾಸನಾರಹೇನ। **ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ** ನಾಮ ಉಪರಿಭಾವಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಪತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ ಹಿ ಉಪರಿಭಾವೋ, ತಞ್ಚೇಸ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸಮಾಪನ್ನತ್ತಾ "ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಏಕಮೇವ ಆಗತಂ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಕಥೇತಬ್ಬಾನೀತಿ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ। ತಾನಿ ಚ "ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ಞತ್ತಿದುತಿಯಕಮ್ಮಂ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಪೇತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಖನ್ಧಕತೋ ಪರಿವಾರಾವಸಾನೇ ಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗತೋ ಚ ಪಾಳಿಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಕಥಿತಾನಿ। ತಾನಿ ಮಯಂ **ಪರಿವಾರಾವಸಾನೇ ಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗೇ**ಯೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ಚ ನ ಭಾರಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಯಥಾಠಿತಾಯ ಚ ಪಾಳಿಯಾ ವಣ್ಣನಾ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಾನಿ ಚ ಠಾನಾನಿ ಅಸುಞ್ಞಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ; ತಸ್ಮಾ ಅನುಪದವಣ್ಣನಮೇವ ಕರೋಮ।

ತತ್ರಾತಿ ತೇಸು "ಭಿಕ್ಖಕೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು। **ಯ್ವಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಯೋ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು। **ಸಮಗ್ಗೇನ ಸಙ್ಘೇನ...ಪೇ॰... ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ** ಅಟ್ಠಸು ಉಪಸಮ್ಪದಾಸು ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನೇವ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ "ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಅತ್ಥೇ "ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಇತರೇ ಪನ "ಭಿಕ್ಖಕೋ"ತಿ ಆದಯೋ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ತೇಸು ಚ "ಭಿಕ್ಖಕೋ"ತಿ ಆದಯೋ ನಿರುತ್ತಿವಸೇನ ವುತ್ತಾ, "ಸಮಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖು, ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಅಭಿಲಾಪವಸೇನ ವುತ್ತಾ, "ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಬುದ್ಧೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಪಟಿಲದ್ಧಉಪಸಮ್ಪದಾವಸೇನ ವುತ್ತೋ। ಸರಣಗಮನಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಉಪಸಮ್ಪದಾವಸೇನ ವುತ್ತೋ, "ಭದ್ರೋ"ತಿಆದಯೋ ಗುಣವಸೇನ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಭಿಕ್ಖುಪದಭಾಜನೀಯಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

ಇದಾನಿ **"ಭಿಕ್ಖೂನ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪದಂ ವಿಸೇಸತ್ಥಾಭಾವತೋ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾವ ಯಂ ಸಿಕ್ಖಞ್ಚ ಸಾಜೀವಞ್ಚ ಸಮಾಪನ್ನತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸಿಕ್ಖಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾತಿ **ಸಿಕ್ಖಾ**। **ತಿಸ್ಸೋತಿ** ಗಣನಪರಿಚ್ಛೇದೋ । **ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾತಿ** ಅಧಿಕಂ ಉತ್ತಮಂ ಸೀಲನ್ತಿ ಅಧಿಸೀಲಂ; ಅಧಿಸೀಲಞ್ಚ ತಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬತೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಚಾತಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ। ಏಸ ನಯೋ ಅಧಿಚಿತ್ತ-ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾಸು।

ಕತಮಂ ಪನೇತ್ಥ ಸೀಲಂ, ಕತಮಂ ಅಧಿಸೀಲಂ, ಕತಮಂ ಚಿತ್ತಂ, ಕತಮಂ ಅಧಿಚಿತ್ತಂ, ಕತಮಾ ಪಞ್ಞಾ, ಕತಮಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಪಞ್ಚಙ್ಗದಸಙ್ಗಸೀಲಂ ತಾವ ಸೀಲಮೇವ। ತಞ್ಹಿ ಬುದ್ಧೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಲೋಕೇ ಪವತ್ತತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ತಸ್ಮಿಂ ಸೀಲೇ ಬುದ್ಧಾಪಿ ಸಾವಕಾಪಿ ಮಹಾಜನಂ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ। ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ ಕಮ್ಮವಾದಿನೋ ಚ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಚ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಚ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ। ಸಾಮಮ್ಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮಾದಿಯನ್ತಿ। ತೇ ತಂ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭೋನ್ತಿ। ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ ಪನ "ಅಧಿಸೀಲ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಞ್ಹಿ ಸೂರಿಯೋ ವಿಯ ಪಜ್ಜೋತಾನಂ ಸಿನೇರು ವಿಯ ಪಬ್ಬತಾನಂ ಸಬ್ಬಲೋಕಿಯಸೀಲಾನಂ ಅಧಿಕಞ್ಚೇವ ಉತ್ತಮಞ್ಚ, ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಯೇವ ಚ ಪವತ್ತತಿ, ನ ವಿನಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾ। ನ ಹಿ ತಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಸತ್ತೋ ಠಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಬುದ್ಧಾಯೇವ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರಅಜ್ಝಾಚಾರಸೋತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ವೀತಿಕ್ಕಮಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ತಂ ಸೀಲಸಂವರಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರತೋಪಿ ಚ ಮಗ್ಗಫಲಸಮ್ಪಯುತ್ತಮೇವ ಸೀಲಂ ಅಧಿಸೀಲಂ, ತಂ ಪನ ಇಧ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಂ। ನ ಹಿ ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತಿ।

ಕಾಮಾವಚರಾನಿ ಪನ ಅಟ್ಠ ಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿ, ಲೋಕಿಯಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಚಿತ್ತಾನಿ ಚ ಏಕಜ್ಝಂ ಕತ್ವಾ ಚಿತ್ತಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾನುಪ್ಪಾದೇ ಚಸ್ಸ ಪವತ್ತಿ, ಸಮಾದಪನಂ ಸಮಾದಾನಞ್ಚ ಸೀಲೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಂ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಚಿತ್ತಂ ಪನ "ಅಧಿಚಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಞ್ಹಿ ಅಧಿಸೀಲಂ ವಿಯ ಸೀಲಾನಂ ಸಬ್ಬಲೋಕಿಯಚಿತ್ತಾನಂ ಅಧಿಕಞ್ಚೇವ ಉತ್ತಮಞ್ಚ, ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಯೇವ ಚ ಹೋತಿ, ನ ವಿನಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾ। ತತೋಪಿ ಚ ಮಗ್ಗಫಲಚಿತ್ತಮೇವ ಅಧಿಚಿತ್ತಂ, ತಂ ಪನ ಇಧ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಂ। ನ ಹಿ ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತಿ।

"ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠ"ನ್ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೩೭೧; ವಿಭ॰ ೭೯೩; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೯೧) -ಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಂ ಪನ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞಾಣಂ ಪಞ್ಞಾ, ಸಾ ಹಿ ಬುದ್ಧೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಲೋಕೇ ಪವತ್ತತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ತಸ್ಸಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಬುದ್ಧಾಪಿ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾಪಿ ಮಹಾಜನಂ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ। ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ ಕಮ್ಮವಾದಿನೋ ಚ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಚ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಚ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ। ಸಾಮಮ್ಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸತ್ತಾ ಸಮಾದಿಯನ್ತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಅಙ್ಕುರೋ ದಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ವೇಲಾಮೋ, ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ, ಅಞ್ಞೇ ಚ ಬಹೂ ಪಣ್ಡಿತಮನುಸ್ಸಾ ಮಹಾದಾನಾನಿ ಅದಂಸು। ತೇ ತಂ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿಂಸು। ತಿಲಕ್ಖಣಾಕಾರಪರಿಚ್ಛೇದಕಂ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ "ಅಧಿಪಞ್ಞಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಾ ಹಿ ಅಧಿಸೀಲ-ಅಧಿಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಯ ಸೀಲಚಿತ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬಲೋಕಿಯಪಞ್ಞಾನಂ ಅಧಿಕಾ ಚೇವ ಉತ್ತಮಾ ಚ, ನ ಚ ವಿನಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾ ಲೋಕೇ ಪವತ್ತತಿ। ತತೋಪಿ ಚ ಮಗ್ಗಫಲಪಞ್ಞಾವ ಅಧಿಪಞ್ಞಾ, ಸಾ ಪನ ಇಧ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಾ। ನ ಹಿ ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತೀತಿ।

ತತ್ರಾತಿ ತಾಸು ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು। **ಯಾಯಂ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ**ತಿ ಯಾ ಅಯಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸೀಲಸಙ್ಖಾತಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ। **ಏತಂ ಸಾಜೀವಂ ನಾಮಾ**ತಿ ಏತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಭಗವತಾ ವಿನಯೇ ಠಪಿತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ಯಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ನಾನಾದೇಸಜಾತಿಗೋತ್ತಾದಿಭೇದಭಿನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಹ ಜೀವನ್ತಿ ಏಕಜೀವಿಕಾ ಸಭಾಗಜೀವಿಕಾ ಸಭಾಗವುತ್ತಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಸಾಜೀವ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖತೀ**ತಿ ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಂ ಕತ್ವಾ "ಯಥಾಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನು ಖೋ ಸಿಕ್ಖಾಮಿ ನ ಸಿಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇನ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚಾಯಮೇತಸ್ಮಿಂ ಸಾಜೀವಸಙ್ಖಾತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಯೇವ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಸಿಕ್ಖಾಯಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, "ಏತಂ ಸಾಜೀವಂ ನಾಮಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಅನನ್ತರಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ ವಸೇನ "ತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಂ ಏವಂ ವುತ್ತಂ, ಅಥ ಖೋ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ - ತಸ್ಸಾ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಸಿಕ್ಖಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ। **ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ**ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಅನನ್ತರಸ್ಸ ಸಾಜೀವಪದಸ್ಸೇವ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಮ್ಪಿ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ತಸ್ಮಾ ಸಿಕ್ಖಾಸಮಾಪನ್ನೋತಿಪಿ ಅತ್ಥತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ "ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ಏತಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಮ್ಪಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಹೋತಿ।

ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಪದಭಾಜನೀಯಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ

ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾತಿ ಸಿಕ್ಖಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದುಬ್ಬಲಭಾವಞ್ಚ ಅಪ್ಪಕಾಸೇತ್ವಾ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ದುಬ್ಬಲ್ಯೇ ಆವಿಕತೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾಯ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತಮೇವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ "ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ನ ಕೋಚಿ ವಿಸೇಸತ್ಥೋ ಲಬ್ಭತಿ। ಯಥಾ ಪನ "ದಿರತ್ತತಿರತ್ತಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ದಿರತ್ತವಚನೇನ ನ ಕೋಚಿ ವಿಸೇಸತ್ಥೋ ಲಬ್ಭತಿ, ಕೇವಲಂ ಲೋಕವೋಹಾರವಸೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಯ ಮುಖಾರೂಳ್ಹತಾಯ ಏತಂ ವುತ್ತಂ। ಏವಮಿದಮ್ಪಿ ವೋಹಾರವಸೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಯ ಮುಖಾರೂಳ್ಹತಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಭಗವಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ। ಪರಿವಾರಕಪದವಿರಹಿತಞ್ಹಿ ಏಕಮೇವ ಅತ್ಥಪದಂ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ಪರಿವಾರವಿರಹಿತೋ ರಾಜಾ ವಿಯ, ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರವಿರಹಿತೋ ವಿಯ ಚ ಪುರಿಸೋ ನ ಸೋಭತಿ; ಪರಿವಾರಕೇನ ಪನ ಅತ್ಥಾನುಲೋಮೇನ ಸಹಾಯಪದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತಂ ಸೋಭತೀತಿ।

ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸ ಏಕಚ್ಚಂ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಂ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯಾ"ತಿಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ವಿವರನ್ತೋ "ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ"ತಿ ಆಹ।

ತತ್ಥ ಸಿಯಾ ಯಸ್ಮಾ ನ ಸಬ್ಬಂ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ, ತಸ್ಮಾ "ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ"ತಿ ಪಠಮಂ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥನಿಯಮನತ್ಥಂ "ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ, ತಞ್ಚ ನ; ಕಸ್ಮಾ? ಅತ್ಥಾನುಕ್ಕಮಾಭಾವತೋ। "ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ತಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯಾತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನೇವ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾ। ತಸ್ಮಾ ಇದಮೇವ ಪಠಮಂ ವುತ್ತನ್ತಿ।

ಅಪಿಚ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾಪಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕಥಂ? "ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ತಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಯಞ್ಚ ಸಾಜೀವಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ತತ್ಥ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾತಿ।

ಇದಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಸೇಸಾವಿಸೇಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಲಕ್ಖಣಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅತ್ಥಿ ಭಿಕ್ಖವೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅತ್ಥಿ ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿಆದೀನಿ ದ್ವೇ ಮಾತಿಕಾಪದಾನಿ; ತಾನಿ ವಿಭಜನ್ತೋ **"ಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ - **ಕಥ**ನ್ತಿ ಕೇನ ಆಕಾರೇನ। **ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಞ್ಚಾ**ತಿ ದುಬ್ಬಲ್ಯಸ್ಸ ಆವಿಕಮ್ಮಞ್ಚ। **ಇಧಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ। **ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ**ತಿ ಅನಭಿರತಿಯಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಕಿಚ್ಛಜೀವಿಕಪ್ಪತ್ತೋ। ಅಥ ವಾ ಅಜ್ಜ ಯಾಮಿ, ಸ್ವೇ ಯಾಮಿ, ಇತೋ ಯಾಮಿ, ಏತ್ಥ ಯಾಮೀತಿ ಉದ್ಧಂ ಕಣ್ಠಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹರಮಾನೋ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನೇಕಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅನಭಿರತೋ**ತಿ ಸಾಸನೇ ಅಭಿರತಿವಿರಹಿತೋ।

ಸಾಮಞ್ಞಾ ಚವಿತುಕಾಮೋತಿ ಸಮಣಭಾವತೋ ಅಪಗನ್ತುಕಾಮೋ। **ಭಿಕ್ಖುಭಾವ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ। ಕರಣತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। "ಕಣ್ಠೇ ಆಸತ್ತೇನ ಅಟ್ಟೀಯೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೧೬೨) ಪನ ಯಥಾಲಕ್ಖಣಂ ಕರಣವಚನೇನೇವ ವುತ್ತಂ। **ಅಟ್ಟೀಯಮಾನೋ**ತಿ ಅಟ್ಟಂ ಪೀಳಿತಂ ದುಕ್ಖಿತಂ ವಿಯ ಅತ್ತಾನಂ ಆಚರಮಾನೋ; ತೇನ ವಾ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಅಟ್ಟೋ ಕರಿಯಮಾನೋ ಪೀಳಿಯಮಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹರಾಯಮಾನೋ**ತಿ ಲಜ್ಜಮಾನೋ। **ಜಿಗುಚ್ಛಮಾನೋ**ತಿ ಅಸುಚಿಂ ವಿಯ ತಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ। **ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ**ತಿಆದೀನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನಿಯೇವ। **ಯಂನೂನಾಹಂ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಯಂನೂನಾ**ತಿ ಪರಿವಿತಕ್ಕದಸ್ಸನೇ ನಿಪಾತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಸಚಾಹಂ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯಂ, ಸಾಧು ವತ ಮೇ ಸಿಯಾ"ತಿ। **ವದತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ**ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಏತೇಹಿ ವಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ವಾ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವದತಿ ಚೇವ, ಯಸ್ಸ ಚ ವದತಿ, ತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ ಜಾನಾಪೇತಿ। **ಏವಮ್ಪೀ**ತಿ ಉಪರಿಮತ್ಥಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥೋ ಪಿಕಾರೋ। ಏವಮ್ಪಿ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ, ಅಞ್ಞಥಾಪಿ।

ಇದಾನಿ ತಂ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಥ ವಾ ಪನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅತ್ಥತೋ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಪದತೋ ಪನೇತ್ಥ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯಂ, ಧಮ್ಮಂ, ಸಙ್ಘಂ, ಸಿಕ್ಖಂ, ವಿನಯಂ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ, ಉದ್ದೇಸಂ, ಉಪಜ್ಝಾಯಂ, ಆಚರಿಯಂ, ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಂ, ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಂ, ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಂ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಚುದ್ದಸ ಪದಾನಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಾಕಾರೇನ ವುತ್ತಾನಿ।

ಗಿಹೀ ಅಸ್ಸನ್ತಿಆದೀನಿ "ಗಿಹೀ, ಉಪಾಸಕೋ, ಆರಾಮಿಕೋ, ಸಾಮಣೇರೋ, ತಿತ್ಥಿಯೋ, ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೋ, ಅಸ್ಸಮಣೋ, ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯೋ ಅಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪದಾನಿ "ಅಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಭಾವವಿಕಪ್ಪಾಕಾರೇನ ವುತ್ತಾನಿ। ಏವಂ "ಯಂನೂನಾಹ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನಿ ದ್ವಾವೀಸತಿ ಪದಾನಿ।

೪೬. ಯಥಾ ಚ ಏತಾನಿ, ಏವಂ "ಯದಿ ಪನಾಹಂ, ಅಪಾಹಂ, ಹನ್ದಾಹಂ, ಹೋತಿ ಮೇ"ತಿ ಇಮೇಸು ಏಕಮೇಕೇನ ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನಿ ದ್ವಾವೀಸತೀತಿ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಸತಞ್ಚ ದಸ ಚ ಪದಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

೪೭. ತತೋ ಪರಂ ಸರಿತಬ್ಬವತ್ಥುದಸ್ಸನನಯೇನ ಪವತ್ತಾನಿ "ಮಾತರಂ ಸರಾಮೀ"ತಿಆದೀನಿ ಸತ್ತರಸ ಪದಾನಿ। ತತ್ಥ **ಖೇತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಾಲಿಖೇತ್ತಾದಿಂ। **ವತ್ಥು**ನ್ತಿ ತಿಣಪಣ್ಣಸಾಕಫಲಾಫಲಸಮುಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನಂ। **ಸಿಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಕುಮ್ಭಕಾರಪೇಸಕಾರಸಿಪ್ಪಾದಿಕಂ।

೪೮. ತತೋ ಪರಂ ಸಕಿಞ್ಚನಸಪಲಿಬೋಧಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನ ಪವತ್ತಾನಿ "ಮಾತಾ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಸಾ ಮಯಾ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ"ತಿಆದೀನಿ ನವ ಪದಾನಿ।

೪೯. ತತೋ ಪರಂ ಸನಿಸ್ಸಯಸಪ್ಪತಿಟ್ಠಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನ ಪವತ್ತಾನಿ "ಮಾತಾ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಸಾ ಮಂ ಪೋಸೇಸ್ಸತೀ"ತಿಆದೀನಿ ಸೋಳಸ ಪದಾನಿ।

೫೦. ತತೋ ಪರಂ ಏಕಭತ್ತಏಕಸೇಯ್ಯಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನಂ ದುಕ್ಕರಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನ ಪವತ್ತಾನಿ "ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ಅಟ್ಠ ಪದಾನಿ।

ತತ್ಥ **ದುಕ್ಕರ**ನ್ತಿ ಏಕಭತ್ತಾದೀನಂ ಕರಣೇ ದುಕ್ಕರತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನ ಸುಕರ**ನ್ತಿ ಸುಕರಭಾವಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ। ಏವಂ **ದುಚ್ಚರಂ ನ ಸುಚರ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ। **ನ ಉಸ್ಸಹಾಮೀ**ತಿ ತತ್ಥ ಉಸ್ಸಾಹಾಭಾವಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನ ವಿಸಹಾಮೀ**ತಿ ಅಸಯ್ಹತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನ ರಮಾಮೀ**ತಿ ರತಿಯಾ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನಾಭಿರಮಾಮೀ**ತಿ ಅಭಿರತಿಯಾ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏವಂ ಇಮಾನಿ ಚ ಪಞ್ಞಾಸ, ಪುರಿಮಾನಿ ಚ ದಸುತ್ತರಸತನ್ತಿ ಸಟ್ಠಿಸತಂ ಪದಾನಿ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮವಾರೇ ವುತ್ತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

೫೧. ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಾರೇಪಿ "ಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ ಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಅತ್ಥತೋ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಪದತೋ ಪನೇತ್ಥಾಪಿ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಧಮ್ಮಂ, ಸಙ್ಘಂ, ಸಿಕ್ಖಂ, ವಿನಯಂ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ, ಉದ್ದೇಸಂ, ಉಪಜ್ಝಾಯಂ, ಆಚರಿಯಂ, ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಂ, ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಂ, ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಂ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಇಮಾನಿ ಚುದ್ದಸ ಪದಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಚನಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ಪವತ್ತಾನಿ। ಸಬ್ಬಪದೇಸು ಚ "ವದತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ"ತಿ ವಚನಸ್ಸ ಅಯಮತ್ಥೋ - ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವದತಿ, ಯಸ್ಸ ಚ ವದತಿ ತಂ ತೇನೇವ ವಚೀಭೇದೇನ "ಅಯಂ ಸಾಸನಂ ಜಹಿತುಕಾಮೋ ಸಾಸನತೋ ಮುಚ್ಚಿತುಕಾಮೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಚಜಿತುಕಾಮೋ ಇಮಂ ವಾಕ್ಯಭೇದಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ ಸಾವೇತಿ ಜಾನಾಪೇತಿ।

ಸಚೇ ಪನಾಯಂ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಪದಪಚ್ಚಾಭಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾ "ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿ ವಾ ವದೇಯ್ಯ। ಮಿಲಕ್ಖಭಾಸಾಸು ವಾ ಅಞ್ಞತರಭಾಸಾಯ ತಮತ್ಥಂ ವದೇಯ್ಯ। "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ "ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವಾ ವದೇಯ್ಯ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮವಿಭಙ್ಗೇ "ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತುಕಾಮೋ "ದುತಿಯಂ ಝಾನ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ಸಚೇ ಯಸ್ಸ ವದತಿ ಸೋ "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಚಜಿತುಕಾಮೋ ಏತಮತ್ಥಂ ವದತೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಜಾನಾತಿ, ವಿರದ್ಧಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ; ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣಂ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಸಕ್ಕತ್ತಾ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಾ ವಾ ಚುತಸತ್ತೋ ವಿಯ ಚುತೋವ ಹೋತಿ ಸಾಸನಾ।

ಸಚೇ ಪನ “ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಿ”ನ್ತಿ ವಾ, “ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಾ, “ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ವಾತಿ ಅತೀತಾನಾಗತಪರಿಕಪ್ಪವಚನೇಹಿ ವದತಿ, ದೂತಂ ವಾ ಪಹಿಣಾತಿ, ಸಾಸನಂ ವಾ ಪೇಸೇತಿ, ಅಕ್ಖರಂ ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾರೋಚನಂ ಪನ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯಪಿ ಸೀಸಂ ಏತಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ವಚೀಭೇದಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಸೀಸಂ ಏತಿ। ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಚ ಯದಿ “ಅಯಮೇವ ಜಾನಾತೂ”ತಿ ಏಕಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆರೋಚೇತಿ, ತಞ್ಚ ಸೋಯೇವ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಅಥ ಸೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಸಮೀಪೇ ಠಿತೋ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಅಥ ದ್ವಿನ್ನಂ ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ “ಏತೇಸಂ ಆರೋಚೇಮೀ”ತಿ ವದತಿ, ತೇಸು ಏಕಸ್ಮಿಂ ಜಾನನ್ತೇಪಿ ದ್ವೀಸು ಜಾನನ್ತೇಸುಪಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಏವಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಸುಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸಚೇ ಪನ ಅನಭಿರತಿಯಾ ಪೀಳಿತೋ ಸಭಾಗೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪರಿಸಙ್ಕಮಾನೋ “ಯೋ ಕೋಚಿ ಜಾನಾತೂ”ತಿ ಉಚ್ಚಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತೋ “ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ”ತಿ ವದತಿ, ತಞ್ಚ ಅವಿದೂರೇ ಠಿತೋ ನವಕಮ್ಮಿಕೋ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಸಮಯಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸುತ್ವಾ “ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪತ್ಥೇತಿ, ಸಾಸನತೋ ಚುತೋ”ತಿ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಪನ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ದುಜ್ಜಾನಂ, ಸಚೇ ಆವಜ್ಜನಸಮಯೇ ಜಾನಾತಿ; ಯಥಾ ಪಕತಿಯಾ ಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಅಥ ಅಪರಭಾಗೇ “ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ಕಙ್ಖನ್ತೋ ಚಿರೇನ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಇದಞ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಞ್ಚ ಉಪರಿ ಅಭೂತಾರೋಚನದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾ-ಅತ್ತಕಾಮದುಟ್ಠದೋಸಭೂತಾ-ರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಚ ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಾನಿ। ಆವಜ್ಜನಸಮಯೇ ಞಾತೇ ಏವ ಸೀಸಂ ಏನ್ತಿ, “ಕಿಂ ಅಯಂ ಭಣತೀ”ತಿ ಕಙ್ಖತಾ ಚಿರೇನ ಞಾತೇ ಸೀಸಂ ನ ಏನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚಾಯಂ “ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ”ತಿ ಪದೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವುತ್ತೋ; ಏವಂ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯಸ್ಮಾ ಚ ಯದಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ, ತದಾ “ಯಂನೂನಾಹಂ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯ”ನ್ತಿಆದೀನಿ ಅವದತಾಪಿ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತಮೇವ ಹೋತಿ; ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪದಾನಂ ಅವಸಾನೇ ವುತ್ತಂ – “**ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ**”ತಿ।

ತತೋ ಪರಂ **ಗಿಹೀತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇಪಿ “ಗಿಹೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಾ “ಗಿಹೀ ಹೋಮೀ”ತಿ ವಾ “ಗಿಹೀ ಜಾತೋಮ್ಹೀ”ತಿ ವಾ “ಗಿಹಿಮ್ಹೀ”ತಿ ವಾ ವದತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಸಚೇ ಪನ “ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ಗಿಹೀತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ”ತಿ ವಾ “ಜಾನಾಹೀ”ತಿ ವಾ “ಸಞ್ಜಾನಾಹೀ”ತಿ ವಾ “ಮನಸಿ ಕರೋಹೀ”ತಿ ವಾ ವದತಿ, ಅರಿಯಕೇನ ವಾ ವದತಿ ಮಿಲಕ್ಖಕೇನ ವಾ; ಏವಮೇತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ವುತ್ತೇ ಯಸ್ಸ ವದತಿ, ಸಚೇ ಸೋ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ “ಉಪಾಸಕೋ”ತಿಆದೀಸು ಸತ್ತಸು ಪದೇಸು। ಏವಂ ಇಮಾನಿ ಚ ಅಟ್ಠ, ಪುರಿಮಾನಿ ಚ ಚುದ್ದಸಾತಿ ದ್ವಾವೀಸತಿ ಪದಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

೫೨. ಇತೋ ಪರಂ ಪುರಿಮಾನೇವ ಚುದ್ದಸ ಪದಾನಿ “ಅಲಂ ಮೇ, ಕಿನ್ನು ಮೇ, ನ ಮಮತ್ಥೋ, ಸುಮುತ್ತಾಹ”ನ್ತಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವುತ್ತಾನಿ ಛಪ್ಪಞ್ಞಾಸ ಹೋನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಅಲ**ನ್ತಿ ಹೋತು, ಪರಿಯತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಿಂನು ಮೇ**ತಿ ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಚ್ಚಂ, ಕಿಂ ಕರಣೀಯಂ, ಕಿಂ ಸಾಧೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಮಮತ್ಥೋ**ತಿ ನತ್ಥಿ ಮಮ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಮುತ್ತಾಹ**ನ್ತಿ ಸುಮುತ್ತೋ ಅಹಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಏವಂ ಇಮಾನಿ ಚ ಛಪ್ಪಞ್ಞಾಸ ಪುರಿಮಾನಿ ಚ ದ್ವಾವೀಸತೀತಿ ಅಟ್ಠಸತ್ತತಿ ಪದಾನಿ ಸರೂಪೇನೇವ ವುತ್ತಾನಿ।

೫೩. ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತೇಸಂ ವೇವಚನೇಹಿಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ **"ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪೀ**ತಿ ಪಾಳಿಯಂ "ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ಆಗತಪದಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಯಾನಿ ಅಞ್ಞಾನಿ ಅತ್ಥಿ। **ಬುದ್ಧವೇವಚನಾನಿ ವಾ**ತಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಾ ಪರಿಯಾಯನಾಮಾನಿ…ಪೇ॰… ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಸ್ಸ ವಾ। ತತ್ಥ ವಣ್ಣಪಟ್ಠಾನೇ ಆಗತಂ ನಾಮಸಹಸ್ಸಂ ಉಪಾಲಿಗಾಥಾಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೭೬) ನಾಮಸತಂ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಗುಣತೋ ಲಬ್ಭಮಾನಾನಿ ನಾಮಾನಿ "ಬುದ್ಧವೇವಚನಾನೀ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ನಾಮಾನಿ ಧಮ್ಮವೇವಚನಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ - **ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ**ತಿ ನ ವೇವವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಯಥಾರುತಮೇವ। "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಅನನ್ತಬುದ್ಧಿಂ, ಅನೋಮಬುದ್ಧಿಂ, ಬೋಧಿಪಞ್ಞಾಣಂ, ಧೀರಂ, ವಿಗತಮೋಹಂ, ಪಭಿನ್ನಖೀಲಂ, ವಿಜಿತವಿಜಯಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿಬುದ್ಧವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ।

ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ, ಯಥಾರುತಮೇವ। "ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ, ಅಕಾಲಿಕಂ, ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಂ, ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಂ, ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ। ಅಸಙ್ಖತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ; ವಿರಾಗಂ, ನಿರೋಧಂ, ಅಮತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ದೀಘನಿಕಾಯಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲಂ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಂ, ಮೂಲಪರಿಯಾಯಂ, ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯಂ, ಓಘತರಣಂ, ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯಂ, ಚಿತ್ತಪರಿಯಾದಾನಂ, ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಭಿಧಮ್ಮಂ, ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಧಮ್ಮಂ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಂ, ಇದ್ಧಿಪಾದಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯಂ, ಬಲಂ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ, ಮಗ್ಗಂ, ಫಲಂ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಚತುರಾಸೀತಿಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಹಸ್ಸೇಸು ಏಕಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸಪಿ ನಾಮಂ ಧಮ್ಮವೇವಚನಮೇವ। ಏವಂ ಧಮ್ಮವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ, ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಸಙ್ಘಂ, ಚತುಪುರಿಸಯುಗಂ ಸಙ್ಘಂ, ಅಟ್ಠಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಸಙ್ಘಂ, ಆಹುನೇಯ್ಯಂ ಸಙ್ಘಂ, ಪಾಹುನೇಯ್ಯಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ, ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯಂ, ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಙ್ಘವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಭಿಕ್ಖುಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀಸಿಕ್ಖಂ, ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಂ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಂ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಾವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ವಿನಯಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಭಿಕ್ಖುವಿನಯಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀವಿನಯಂ, ಪಠಮಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ದುತಿಯಂ ತತಿಯಂ ಚತುತ್ಥಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ, ದುಕ್ಕಟಂ, ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿವಿನಯವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಭಿಕ್ಖುಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಉದ್ದೇಸಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಭಿಕ್ಖುಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಂ, ಭಿಕ್ಖುನೀಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಂ , ಪಠಮಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಂ, ದುತಿಯಂ ತತಿಯಂ ಚತುತ್ಥಂ ಪಞ್ಚಮಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಂ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧುದ್ದೇಸಂ, ಅನನ್ತಬುದ್ಧಿಉದ್ದೇಸಂ, ಅನೋಮಬುದ್ಧಿಉದ್ದೇಸಂ, ಬೋಧಿಪಞ್ಞಾಣುದ್ದೇಸಂ, ಧೀರುದ್ದೇಸಂ, ವಿಗತಮೋಹುದ್ದೇಸಂ, ಪಭಿನ್ನಖೀಲುದ್ದೇಸಂ, ವಿಜಿತವಿಜಯುದ್ದೇಸಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿಉದ್ದೇಸವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಯೋ ಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ, ಯೋ ಮಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ, ಯಸ್ಸ ಮೂಲೇನಾಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಯಸ್ಸ ಮೂಲೇನಾಹಂ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಯಸ್ಸಮೂಲಿಕಾ ಮಯ್ಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಯಸ್ಸಮೂಲಿಕಾ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ತಾಹಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಉಪಜ್ಝಾಯವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಆಚರಿಯಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಯೋ ಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ, ಯೋ ಮಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇಸಿ, ಯಾಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸಾಮಿ, ಯಾಹಂ ಉದ್ದಿಸಾಪೇಮಿ, ಯಾಹಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಮಿ, ಯೋ ಮಂ ಉದ್ದಿಸತಿ, ಯೋ ಮಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಪೇತಿ ತಾಹಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಆಚರಿಯವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಯಾಹಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿಂ, ಯಾಹಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿಂ, ಮಯ್ಹಂ ಮೂಲೇನ ಯೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಮಯ್ಹಂ ಮೂಲೇನ ಯೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಮಯ್ಹಂಮೂಲಿಕಾ ಯಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಮಯ್ಹಂ ಮೂಲಿಕಾ ಯಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ತಾಹಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಯಾಹಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿಂ, ಯಾಹಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇಸಿಂ, ಯೋ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸತಿ, ಯೋ ಮಂ ಉದ್ದಿಸಾಪೇತಿ, ಯೋ ಮಂ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ, ಯಸ್ಸಾಹಂ ಉದ್ದಿಸಾಮಿ, ಯಾಹಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಪೇಮಿ ತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಮಯ್ಹಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಯಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ, ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ, ಯೋ ತಸ್ಸ ಮೂಲೇನ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಯೋ ತಸ್ಸ ಮೂಲೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಯಸ್ಸ ತಮ್ಮೂಲಿಕಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಯಸ್ಸ ತಮ್ಮೂಲಿಕಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಮಯ್ಹಂ ಆಚರಿಯೋ ಯಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ, ಯಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇಸಿ, ಯೋ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸತಿ, ಯೋ ತಂ ಉದ್ದಿಸಾಪೇತಿ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ, ಯಸ್ಸ ಮೇ ಆಚರಿಯೋ ಉದ್ದಿಸತಿ, ಯಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಪೇತಿ ತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಮಾನಾಚರಿಯಕವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಯೇನಾಹಂ ಸದ್ಧಿಂ ಅಧಿಸೀಲಂ ಸಿಕ್ಖಾಮಿ, ಅಧಿಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಂ ಸಿಕ್ಖಾಮಿ ತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಗಿಹೀತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಆಗಾರಿಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ, ಕಸ್ಸಕೋ, ವಾಣಿಜೋ, ಗೋರಕ್ಖೋ, ಓಕಲ್ಲಕೋ, ಮೋಳಿಬದ್ಧೋ, ಕಾಮಗುಣಿಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಗಿಹಿವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಉಪಾಸಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ದ್ವೇವಾಚಿಕೋ ಉಪಾಸಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ, ತೇವಾಚಿಕೋ ಉಪಾಸಕೋ, ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಗಮನಿಕೋ, ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಗಮನಿಕೋ, ಪಞ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದಿಕೋ ದಸಸಿಕ್ಖಾಪದಿಕೋ ಉಪಾಸಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಉಪಾಸಕವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಆರಾಮಿಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। "ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ, ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ, ಅಪ್ಪಹರಿತಕಾರಕೋ, ಯಾಗುಭಾಜಕೋ, ಫಲಭಾಜಕೋ, ಖಜ್ಜಕಭಾಜಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಆರಾಮಿಕವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಸಾಮಣೇರೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। “ಕುಮಾರಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ, ಚೇಲ್ಲಕೋ, ಚೇಟಕೋ, ಮೋಳಿಗಲ್ಲೋ, ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ’ತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ”ತಿ ಏವಂ ಸಾಮಣೇರವೇಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ತಿತ್ಥಿಯೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। “ನಿಗಣ್ಠೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ, ಆಜೀವಕೋ, ತಾಪಸೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ, ಪಣ್ಡರಙ್ಗೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ”ತಿ ಏವಂ ತಿತ್ಥಿಯವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। “ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ” ಆಜೀವಕ ತಾಪಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕ ಪಣ್ಡರಙ್ಗಸಾವಕೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ಏವಂ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಅಸ್ಸಮಣೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। “ದುಸ್ಸೀಲೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ, ಪಾಪಧಮ್ಮೋ, ಅಸುಚಿಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಅಸ್ಸಮಣೋ ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞೋ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ, ಅನ್ತೋಪೂತಿ, ಅವಸ್ಸುತೋ, ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ, ಕೋಣ್ಠೋ’ತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ”ತಿ ಏವಂ ಅಸ್ಸಮಣವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ನ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ। “ನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪುತ್ತೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ, ನ ಅನನ್ತಬುದ್ಧಿಪುತ್ತೋ, ನ ಅನೋಮಬುದ್ಧಿಪುತ್ತೋ, ನ ಬೋಧಿಪಞ್ಞಾಣಪುತ್ತೋ, ನ ಧೀರಪುತ್ತೋ, ನ ವಿಗತಮೋಹಪುತ್ತೋ, ನ ಪಭಿನ್ನಖೀಲಪುತ್ತೋ , ನ ವಿಜಿತವಿಜಯಪುತ್ತೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀ”ತಿ ಏವಮಾದಿಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯವೇವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ।

ತೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ತೇಹಿ ಲಿಙ್ಗೇಹಿ ತೇಹಿ ನಿಮಿತ್ತೇಹೀತಿ ತೇಹಿ “ಬುದ್ಧವೇವಚನಾನಿ ವಾ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತೇಹಿ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ವೇವಚನೇಹಿ। ವೇವಚನಾನಿ ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸ ಕಾರಣತ್ತಾ **ಆಕಾರಾನಿ,** ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಸಣ್ಠಾನದೀಪನತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸಣ್ಠಾನತ್ತಾ ಏವ ವಾ **ಲಿಙ್ಗಾನಿ,** ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸ ಸಞ್ಜಾನನಹೇತುತೋ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ತಿಲಕಾದೀನಿ ವಿಯ **ನಿಮಿತ್ತಾನೀ**ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಏವಂ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿ ಇತೋ ಪರಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಕಾರಣಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ನಿಯಮೇನ್ತೋ ಆಹ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ, ಏವಮೇವ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಞ್ಚ, ನ ಇತೋ ಪರಂ ಕಾರಣಮತ್ಥೀತಿ।

೫೪. ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ ತಸ್ಸೇವ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಾದಿವಸೇನ ವಿಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ **“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯೇಹಿ ಆಕಾರೇಹೀ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತನಯಮೇವ। **ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ**ತಿ ಯಕ್ಖುಮ್ಮತ್ತಕೋ ವಾ ಪಿತ್ತುಮ್ಮತ್ತಕೋ ವಾ ಯೋ ಕೋಚಿ ವಿಪರೀತಸಞ್ಞೋ, ಸೋ ಸಚೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। **ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸಾ**ತಿ ತಾದಿಸಸ್ಸೇವ ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ; ತಾದಿಸಸ್ಸ ಹಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಚೇ ಪಕತತ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। **ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಯಕ್ಖುಮ್ಮತ್ತಕೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಪುರಿಮಪದೇ ಪನ ಉಮ್ಮತ್ತಕಸಾಮಞ್ಞೇನ ವುತ್ತಂ “ಯಕ್ಖುಮ್ಮತ್ತಕೋ ವಾ ಪಿತ್ತುಮ್ಮತ್ತಕೋ ವಾ”ತಿ। ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ವಿಸೇಸೋ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ । ಏವಂ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾಪಿ ತಮ್ಹಿ ಅಜಾನನ್ತೇ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ।

ವೇದನಾಟ್ಟೋತಿ ಬಲವತಿಯಾ ದುಕ್ಖವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಮುಚ್ಛಾಪರೇತೋ; ತೇನ ವಿಲಪನ್ತೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾಪಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾಪಿ ತಮ್ಹಿ ಅಜಾನನ್ತೇ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ।

ದೇವತಾಯ ಸನ್ತಿಕೇತಿ ಭುಮ್ಮದೇವತಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಅಕನಿಟ್ಠದೇವತಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾಪಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ। **ತಿರಚ್ಛಾನಗತಸ್ಸಾತಿ** ನಾಗಮಾಣವಕಸ್ಸ ವಾ ಸುಪಣ್ಣಮಾಣವಕಸ್ಸ ವಾ ಕಿನ್ನರ-ಹತ್ಥಿ-ಮಕ್ಕಟಾದೀನಂ ವಾ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾಪಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ । ತತ್ರ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾದೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಜಾನನಭಾವೇನ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾತಿ ಆಹ। ದೇವತಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಜಾನನಭಾವೇನ। ದೇವತಾ ನಾಮ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ ತಿಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಚಿತ್ತಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ಲಹುಪರಿವತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತಲಹುಕಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಚಿತ್ತವಸೇನೇವ "ಮಾ ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ವಿನಾಸೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ದೇವತಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ।

ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪನ ನಿಯಮೋ ನತ್ಥಿ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಭಾಗಸ್ಸ ವಾ ವಿಸಭಾಗಸ್ಸ ವಾ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತೀತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅರಿಯಕೇನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅರಿಯಕಂ** ನಾಮ ಅರಿಯವೋಹಾರೋ, ಮಾಗಧಭಾಸಾ। **ಮಿಲಕ್ಖಕಂ** ನಾಮ ಯೋ ಕೋಚಿ ಅನರಿಯಕೋ ಅನ್ಧದಮಿಳಾದಿ। **ಸೋ ಚ ನ ಪಟಿವಿಜಾನಾತೀತಿ** ಭಾಸನ್ತರೇ ವಾ ಅನಭಿಞ್ಞತಾಯ, ಬುದ್ಧಸಮಯೇ ವಾ ಅಕೋವಿದತಾಯ "ಇದಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಂ ಏಸ ಭಣತೀ"ತಿ ನಪ್ಪಟಿವಿಜಾನಾತಿ। **ದವಾಯಾತಿ** ಸಹಸಾ ಅಞ್ಞಂ ಭಣಿತುಕಾಮೋ ಸಹಸಾ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಭಣತಿ। **ರವಾಯಾತಿ** ರವಾಭಞ್ಞೇನ, "ಅಞ್ಞಂ ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಭಣನ್ತೋ। ಪುರಿಮೇನ ಕೋ ವಿಸೇಸೋತಿ ಚೇ? ಪುರಿಮಂ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸಾಪಿ ಸಹಸಾವಸೇನ ಅಞ್ಞಭಣನಂ। ಇದಂ ಪನ ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ ಅಪಕತಞ್ಞುತ್ತಾ ಪಕ್ಖಲನ್ತಸ್ಸ "ಅಞ್ಞಂ ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಞ್ಞಭಣನಂ।

ಅಸಾವೇತುಕಾಮೋ ಸಾವೇತೀತಿ ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಪಾಳಿಂ ವಾಚೇತಿ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ ವಣ್ಣೇತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ "ಅಸಾವೇತುಕಾಮೋ ಸಾವೇತೀ"ತಿ। **ಸಾವೇತುಕಾಮೋ ನ ಸಾವೇತೀತಿ** ದುಬ್ಬಲಭಾವಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖನ್ತೋ ವಚೀಭೇದಂ ನ ಕರೋತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ "ಸಾವೇತುಕಾಮೋ ನ ಸಾವೇತೀ"ತಿ। **ಅವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ಸಾವೇತೀತಿ** ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ವಾ ಪೋತ್ಥಕರೂಪಸದಿಸಸ್ಸ, ಗರುಮೇಧಸ್ಸ ವಾ ಸಮಯೇ ಅಕೋವಿದಸ್ಸ, ಗಾಮದಾರಕಾನಂ ವಾ ಅವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತಾನಂ ಸಾವೇತಿ। **ವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ನ ಸಾವೇತೀತಿ** ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಞಾತುಂ ಸಮತ್ಥಸ್ಸ ನ ಸಾವೇತಿ। **ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನಾತಿ** "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು ಯೇನ ಯೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಸಿಕ್ಖಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ, ತತೋ ಏಕಮ್ಪಿ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ನ ಸಾವೇತಿ। **ಏವಂ ಖೋತಿ** ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಲಕ್ಖಣಂ ನಿಯಮೇತಿ। ಅಯಂ ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - "ಏವಮೇವ ಸಿಕ್ಖಾ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇನ ಕಾರಣೇನಾ"ತಿ।

ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಿಭಙ್ಗಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಮೂಲಪಞ್ಞತ್ತಿವಣ್ಣನಾ

೫೫. ಇದಾನಿ **"ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾ"**ತಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತತ್ಥ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ನಾಮಾತಿ** ಇದಂ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಪದಂ। **ಅಸದ್ಧಮ್ಮೋತಿ** ಅಸತಂ ನೀಚಜನಾನಂ ಧಮ್ಮೋ। **ಗಾಮಧಮ್ಮೋತಿ** ಗಾಮವಾಸೀನಂ ಸೇವನಧಮ್ಮೋ। **ವಸಲಧಮ್ಮೋತಿ** ವಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮೋ; ಕಿಲೇಸವಸ್ಸನತೋ ವಾ ಸಯಮೇವ ವಸಲೋ ಧಮ್ಮೋತಿ ವಸಲಧಮ್ಮೋ। **ದುಟ್ಠುಲ್ಲನ್ತಿ** ದುಟ್ಠಞ್ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ದುಟ್ಠತ್ತಾ, ಥೂಲಞ್ಚ ಅನಿಪುಣಭಾವತೋತಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ। ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ತೀಸು ಪದೇಸು "ಯೋ ಸೋ"ತಿ ಇದಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ "ಯಂ ತ"ನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ - "ಯಂ ತಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ಯಂ ತಂ ಓದಕನ್ತಿಕಂ, ಯಂ ತಂ ರಹಸ್ಸ"ನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿವಾರಭೂತಂ ದಸ್ಸನಮ್ಪಿ ಗಹಣಮ್ಪಿ ಆಮಸನಮ್ಪಿ ಫುಸನಮ್ಪಿ ಘಟ್ಟನಮ್ಪಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ತಸ್ಮಾಪಿ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ। ಯಂ ತಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಸೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ। ಉದಕಂ ಅಸ್ಸ ಅನ್ತೇ ಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಆದೀಯತೀತಿ ಉದಕನ್ತಂ, ಉದಕನ್ತಮೇವ ಓದಕನ್ತಿಕಂ; ಯಂ ತಂ ಓದಕನ್ತಿಕಂ ,

ಸೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ। ರಹೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಓಕಾಸೇ ಕತ್ತಬ್ಬತಾಯ ರಹಸ್ಸಂ। ಯಂ ತಂ ರಹಸ್ಸಂ, ಸೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋತಿ ಏವಂ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ದ್ವಯೇನ ದ್ವಯೇನ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ **ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿ**। ತತ್ಥ ಯೋಜನಾ - "ಯಾ ಸಾ ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿ ಸೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ನಾಮಾ"ತಿ। ಇಧ ಪನ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಏಕಜ್ಝಂ ನಿಗಮೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಏಸೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ನಾಮಾ"**ತಿ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋತಿ? ಉಭಿನ್ನಂ ರತ್ತಾನಂ ಸಾರತ್ತಾನಂ ಅವಸ್ಸುತಾನಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಸದಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮೋತಿ, ತಂ ಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋತಿ।

ಪಟಿಸೇವತಿ ನಾಮಾತಿ ಇದಂ "ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಯೇನಾಕಾರೇನ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸಾಕಾರಸ್ಸ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಮಾತಿಕಾಪದಂ। **ಯೋ ನಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಅತ್ತನೋ ನಿಮಿತ್ತಂ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಅಙ್ಗಜಾತೇನ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪಮಾಣೇನ ಏಕತಿಲಬೀಜಮತ್ತಮ್ಪಿ ವಾತೇನ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠೇ ಅಲ್ಲೋಕಾಸೇ ಪವೇಸೇತಿ, ಏಸೋ ಪಟಿಸೇವತಿ ನಾಮ; ಏತ್ತಕೇನ ಸೀಲಭೇದಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನಿ, ವೇಮಜ್ಝಞ್ಚಾತಿ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನಿ, ಮಜ್ಝಂ, ಉಪರಿಚಾತಿ ಛ। ತಸ್ಮಾ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇ ಹೇಟ್ಠಾ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। ಉಪರಿತೋ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ, ಉಭೋಹಿ ಪಸ್ಸೇಹಿ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇನ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತಂ ಪನ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇನ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। ಉಪರಿಭಾಗೇನ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ, ಉಭೋಹಿ ಪಸ್ಸೇಹಿ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ, ಮಜ್ಝೇನೇವ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ ಸಮಞ್ಛಿತಙ್ಗುಲಿಂ ವಿಯ ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಙ್ಕೋಚೇತ್ವಾ ಉಪರಿಭಾಗೇನ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ತುಲಾದಣ್ಡಸದಿಸಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನಿ, ಮಜ್ಝಞ್ಚಾತಿ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ; ಸಙ್ಕೋಚೇತ್ವಾ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನಿ, ಉಪರಿಭಾಗಮಜ್ಝಞ್ಚಾತಿ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ - ಏವಂ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇ ದಸ ಠಾನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

ನಿಮಿತ್ತೇ ಜಾತಂ ಅನಟ್ಠಕಾಯಪ್ಪಸಾದಂ ಚಮ್ಮಖೀಲಂ ವಾ ಪಿಳಕಂ ವಾ ಪವೇಸೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ। ನಟ್ಠಕಾಯಪ್ಪಸಾದಂ ಮತಚಮ್ಮಂ ವಾ ಸುಕ್ಖಪಿಳಕಂ ವಾ ಪವೇಸೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಮೇಥುನಸ್ಸಾದೇನ ಲೋಮಂ ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿ-ಅಙ್ಗುಟ್ಠಬೀಜಾದೀನಿ ವಾ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಅಯಞ್ಚ ಮೇಥುನಕಥಾ ನಾಮ ಯಸ್ಮಾ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾ ಕಥಾ ಅಸಬ್ಭಿಕಥಾ, ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ವಿನಯೇ ಈದಿಸಂ ಠಾನಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಮನಸಿಕಾರಞ್ಚ ಸಮಣಸಞ್ಞಞ್ಚ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಗಾರವಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಅಸಮಕಾರುಣಿಕಸ್ಸ ಲೋಕನಾಥಸ್ಸ ಕರುಣಾಗುಣಂ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ಸೋ ಹಿ ನಾಮ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮೇಹಿ ವಿನಿವತ್ತಮಾನಸೋಪಿ ಸತ್ತಾನುದ್ದಯಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಸತ್ತೇಸು ಕಾರುಞ್ಞತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞಾಪನತ್ಥಾಯ ಈದಿಸಂ ಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। "ಅಹೋ ಸತ್ಥು ಕರುಣಾಗುಣೋ"ತಿ ಏವಂ ಲೋಕನಾಥಸ್ಸ ಕರುಣಾಗುಣಂ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಂ।

ಅಪಿಚ ಯದಿ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಈದಿಸಂ ಕಥಂ ನ ಕಥೇಯ್ಯ, ಕೋ ಜಾನೇಯ್ಯ "ಏತ್ತಕೇಸು

ಠಾನೇಸು ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಏತ್ತಕೇಸು ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಏತ್ತಕೇಸು ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸುಣನ್ತೇನಪಿ ಕಥೇನ್ತೇನಪಿ ಬೀಜಕೇನ ಮುಖಂ ಅಪಿಧಾಯ ದನ್ತವಿದಂಸಕಂ ಹಸಮಾನೇನ ನ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನಾಪಿ ಈದಿಸಂ ಕಥಿತ"ನ್ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗಬ್ಭಿತೇನ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸತ್ಥುಪಟಿಭಾಗೇನ ಹುತ್ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಮೂಲಪಞ್ಞತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿವಾರೇ - **ಅನ್ತಮಸೋತಿ** ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ। **ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಯಪೀತಿ** ಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನ ತಿರಚ್ಛಾನೇಸು ಗತಾಯಪಿ। **ಪಗೇವ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾತಿ** ಪಠಮತರಂ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ। ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತಾ ಏವ ಚೇತ್ಥ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥೀ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ, ನ ಸಬ್ಬಾ। ತತ್ರಾಯಂ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ -

> ಅಪದಾನಂ ಅಹಿ ಮಚ್ಛಾ, ದ್ವಿಪದಾನಞ್ಚ ಕುಕ್ಕುಟೀ।
> ಚತುಪ್ಪದಾನಂ ಮಜ್ಜಾರೀ, ವತ್ಥು ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಿಮಾತಿ॥

ತತ್ಥ ಅಹಿಗ್ಗಹಣೇನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಅಜಗರಗೋನಸಾದಿಭೇದಾ ದೀಘಜಾತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ತಸ್ಮಾ ದೀಘಜಾತೀಸು ಯತ್ಥ ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಾ ತಿಲಫಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪವೇಸೇತುಂ, ಸಾ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು। ಅವಸೇಸಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಮಚ್ಛಗ್ಗಹಣೇನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಮಣ್ಡೂಕಾದಿಭೇದಾ ಓದಕಜಾತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ತತ್ರಾಪಿ ದೀಘಜಾತಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ಚ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಪತಙ್ಗಮುಖಮಣ್ಡೂಕಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ ತೇಸಂ ಮುಖಸಣ್ಠಾನಂ ಮಹನ್ತಂ, ಛಿದ್ದಂ ಅಪ್ಪಕಂ, ತತ್ಥ ಪವೇಸನಂ ನಪ್ಪಹೋತಿ; ಮುಖಸಣ್ಠಾನಂ ಪನ ವಣಸಙ್ಖೇಪಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯವತ್ಥೂತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕುಕ್ಕುಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಕಾಕಕಪೋತಾದಿಭೇದಾ ಪಕ್ಖಿಜಾತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ತತ್ರಾಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ಚ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಮಜ್ಜಾರಿಗ್ಗಹಣೇನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ರುಕ್ಖಸುನಖ-ಮುಙ್ಗುಸ-ಗೋಧಾದಿಭೇದಾ ಚತುಪ್ಪದಜಾತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ತತ್ರಾಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ಚ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪಾರಾಜಿಕೋತಿ ಪರಾಜಿತೋ, ಪರಾಜಯಂ ಆಪನ್ನೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಸದ್ದೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾಪತ್ತಿಪುಗ್ಗಲೇಸು ವತ್ತತಿ। ತತ್ಥ "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ತಥಾಗತೋ ವಜ್ಜೀನಂ ವಾ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾನಂ ವಾ ಕಾರಣಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಮೂಹನೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೩) ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವತ್ತಮಾನೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಆಪತ್ತಿಂ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆಪನ್ನೋ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೭) ಏವಂ ಆಪತ್ತಿಯಂ। "ನ ಮಯಂ ಪಾರಾಜಿಕಾ, ಯೋ ಅವಹಟೋ ಸೋ ಪಾರಾಜಿಕೋ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೫೫) ಏವಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ವತ್ತಮಾನೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೩೮೪) ಪನ ಧಮ್ಮೇ ವತ್ತತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತತ್ಥ ಧಮ್ಮೋತಿ ಕತ್ಥಚಿ ಆಪತ್ತಿ , ಕತ್ಥಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಮೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ವಿಸುಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಯೋ ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ತಂ ಪರಾಜೇತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಆಪತ್ತಿ ಪನ ಯೋ ನಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಪರಾಜೇತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಪಾರಾಜಿಕಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಪುಗ್ಗಲೋ ಯಸ್ಮಾ ಪರಾಜಿತೋ ಪರಾಜಯಮಾಪನ್ನೋ, ತಸ್ಮಾ "ಪಾರಾಜಿಕೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತಮೇವ ಹಿ ಅತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ **ಪರಿವಾರೇಪಿ** -

> "ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸುಣೋಹಿ ಯಥಾತಥಂ।
> ಚುತೋ ಪರದ್ಧೋ ಭಟ್ಠೋ ಚ, ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಹಿ ನಿರಙ್ಕತೋ।
> ಸಂವಾಸೋಪಿ ತಹಿಂ ನತ್ಥಿ, ತೇನೇತಂ ಇತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ॥ (ಪರಿ॰ ೩೩೯)।

ಅಯಞ್ಚೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - "ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ಆಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚುತೋ ಹೋತೀತಿ ಸಬ್ಬಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ತೇನ ವುಚ್ಚತೀತಿ** ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಅಸ್ಸಮಣೋ ಹೋತಿ ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯೋ ಪರಿಭಟ್ಠೋ ಛಿನ್ನೋ ಪರಾಜಿತೋ ಸಾಸನತೋ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿನ್ತಿ? "ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಸಹ ವಸನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಸಂವಾಸೋ,** ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸಂವಾಸೋ ನಾಮಾ"**ತಿ ವತ್ವಾ **"ಏಕಕಮ್ಮ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜನಾಯ ವಣ್ಣನಾ - ಚತುಬ್ಬಿಧಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇಹಿ ಪಕತತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏಕತೋ ಕತ್ತಬ್ಬತ್ತಾ **ಏಕಕಮ್ಮಂ ನಾಮ**। ತಥಾ ಪಞ್ಚವಿಧೋಪಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೋ ಏಕತೋ ಉದ್ದಿಸಿತಬ್ಬತ್ತಾ **ಏಕುದ್ದೇಸೋ ನಾಮ**। ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಲಜ್ಜೀಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಸಮಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಭಾವತೋ **ಸಮಸಿಕ್ಖತಾ ನಾಮ**। ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಲಜ್ಜಿನೋ

ಏತೇಸು ಕಮ್ಮಾದೀಸು ಸಹ ವಸನ್ತಿ, ನ ಏಕೋಪಿ ತತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ **“ಏಸೋ ಸಂವಾಸೋ ನಾಮಾ”**ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಚ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋ ಸಂವಾಸೋ ತೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನತ್ಥಿ, ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಸೋ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸಂವಾಸೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ।

೫೬. ಏವಂ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪದಾನುಕ್ಕಮೇನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಂ ತಂ “ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಏತ್ಥ ಯೇನಾಕಾರೇನ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸಾಕಾರಸ್ಸ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ “ಪಟಿಸೇವತಿ ನಾಮಾ”ತಿ ಇದಂ ಮಾತಿಕಾಪದಂ ಠಪೇತ್ವಾ **“ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಙ್ಗಜಾತೇನ ಅಙ್ಗಜಾತ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ನ ಕೇವಲಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಏವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು, ನ ಚ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ಏವ, ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯಾನಞ್ಚ ಇತ್ಥೀನಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ವತ್ಥುಮೇವ ನ ಹೋತಿ; ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಯಂ ವತ್ಥು ಹೋತಿ, ತಂ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “ತಿಸ್ಸೋ ಇತ್ಥಿಯೋ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಯೇಸಂ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಸತ್ತೇ ವತ್ವಾ “ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ತಯೋ ಮಗ್ಗೇ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ ಆಹ।

ತತ್ಥ ತಿಸ್ಸೋ ಇತ್ಥಿಯೋ, ತಯೋ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾ, ತಯೋ ಪಣ್ಡಕಾ, ತಯೋ ಪುರಿಸಾತಿ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥೂನಂ ನಿಮಿತ್ತಾನಂ ನಿಸ್ಸಯಾ ದ್ವಾದಸ ಸತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಸು ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾ ಪಾಕಟಾ ಏವ । ಪಣ್ಡಕಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಭೇದೋ **ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾಯಂ** ಪಾಕಟೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ತಯೋ ಮಗ್ಗೇ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಚ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ತೀಸು ಮಗ್ಗೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ಸಬ್ಬೇ ಏವ ಚೇತೇ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ತಯೋ ಮಗ್ಗಾ, ಅಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ತಯೋ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾ ತಯೋತಿ ನವ; ಮನುಸ್ಸಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾದೀನಂ ನವ; ಮನುಸ್ಸಪಣ್ಡಕಾದೀನಂ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಕತ್ವಾ ಛ; ತಥಾ ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಾದೀನನ್ತಿ ಸಮತಿಂಸ ಮಗ್ಗಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏತೇಸು ನಿಮಿತ್ತಸಙ್ಖಾತೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ತಿಲಫಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಪಠಮಚತುಕ್ಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೫೭. ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಸೇವನಚಿತ್ತೇನೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ವಿನಾ ತೇನ; ತಸ್ಮಾ ತಂ ಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಭಗವಾ **“ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸೇವನಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಿತೇ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಾ**ತಿ ಮೇಥುನಸೇವನಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ। **ಸೇವನಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಿತೇ**ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ, ಸೇವನಚಿತ್ತೇ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಚ್ಚಮಗ್ಗಂ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಯೇನ ಮಗ್ಗೇನ ವಚ್ಚಂ ನಿಕ್ಖಮತಿ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತಂ ತಿಲಫಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ। **ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಾ ಅಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಆಪತ್ತೀ**ತಿ ಆಪಜ್ಜನಂ ಹೋತಿ। **ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಧಮ್ಮಸ್ಸ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

೫೮. ಏವಂ ಸೇವನಚಿತ್ತೇನೇವ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಪವೇಸನಂ ನಾಮ ನ ಕೇವಲಂ ಅತ್ತೂಪಕ್ಕಮೇನೇವ, ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನಾಪಿ ಹೋತಿ । ತತ್ರಾಪಿ ಚ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ ಪಟಿಸೇವನಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗಿಸ್ಸ, ನ ಇತರಸ್ಸ। ತಸ್ಮಾ ಯೇ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಕಾ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ಪವೇಸನೇಪಿ ಸತಿ ನ ಸಾದಿಯನ್ತಿ, ತೇಸಂ ರಕ್ಖಣತ್ಥಂ **“ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿ”**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ ಪಟಿಪಕ್ಖಂ ಅತ್ಥಯನ್ತಿ ಇಚ್ಛನ್ತೀತಿ **ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ,** ಭಿಕ್ಖೂ ಏವ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ **ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ;** ವಿಸಭಾಗಾನಂ ವೇರಿಭಿಕ್ಖೂನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಆನೇತ್ವಾ**ತಿ ಇಸ್ಸಾಪಕತಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ನಾಸೇತುಕಾಮಾ ಆಮಿಸೇನ ವಾ ಉಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಮಿತ್ತಸನ್ಥವವಸೇನ ವಾ “ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಕಞ್ಚಿ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಂ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ತಸ್ಸ

ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಸನೋಕಾಸಂ ಆನೇತ್ವಾ। **ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಅಭಿನಿಸೀದೇನ್ತೀ**ತಿ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಹತ್ಥಪಾದಸೀಸಾದೀಸು ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಪ್ಪರಿಪ್ಫನ್ದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಅಭಿನಿಸೀದೇನ್ತಿ; ಸಮ್ಪಯೋಜೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋ ಚೇತಿಆದೀಸು ಸೋ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ವಚ್ಚಮಗ್ಗಬ್ಭನ್ತರಂ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಸ್ಸ ಪವೇಸನಂ ಸಾದಿಯತಿ ಅಧಿವಾಸೇತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸೇವನಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಪವಿಟ್ಠಂ ಸಾದಿಯತಿ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ ಸೇವನಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಠಿತಂ ಸಾದಿಯತಿ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ಠಾನಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಮಯೇ ಸೇವನಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಉದ್ಧರಣಂ ಸಾದಿಯತಿ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ನೀಹರಣಕಾಲೇ ಪಟಿಸೇವನಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಏವಂ ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಸಾದಿಯನ್ತೋ "ಮಮ ವೇರಿಸಮಣೇಹಿ ಇದಂ ಕತ"ನ್ತಿ ವತ್ತುಂ ನ ಲಭತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಮೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯಥಾ ಚ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಾದಿಯನ್ತೋ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಏವಂ ಪುರಿಮಂ ಏಕಂ ಅಸಾದಿಯಿತ್ವಾ ತೀಣಿ ಸಾದಿಯನ್ತೋಪಿ, ದ್ವೇ ಅಸಾದಿಯಿತ್ವಾ ದ್ವೇ ಸಾದಿಯನ್ತೋಪಿ, ತೀಣಿ ಅಸಾದಿಯಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಸಾದಿಯನ್ತೋಪಿ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವ। ಸಬ್ಬಸೋ ಪನ ಅಸಾದಿಯನ್ತೋ ಆಸೀವಿಸಮುಖಂ ವಿಯ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ವಿಯ ಚ ಪವಿಟ್ಠಂ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ನಾಪಜ್ಜತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಪವೇಸನಂ ನ ಸಾದಿಯತಿ...ಪೇ॰... ಉದ್ಧರಣಂ ನ ಸಾದಿಯತಿ, ಅನಾಪತ್ತೀ"**ತಿ। ಇಮಞ್ಹಿ ಏವರೂಪಂ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕಂ ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅನಪೇಕ್ಖಂ ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾನಿ ಚ ಸಬ್ಬಾಯತನಾನಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೇ ವಿಯ ಚ ವಧಕೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಸ್ಸನ್ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಭಗವಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನಞ್ಚಸ್ಸ ಮನೋರಥವಿಘಾತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಇಮಂ "ಪವೇಸನಂ ನ ಸಾದಿಯತೀ"ತಿಆದಿಕಂ ಚತುಕ್ಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಪಠಮಚತುಕ್ಕಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಏಕೂನಸತ್ತತಿದ್ವಿಸತಚತುಕ್ಕಕಥಾ

೫೯-೬೦. ಏವಂ ಪಠಮಚತುಕ್ಕಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಇತ್ಥಿಂ ಆನೇತ್ವಾ ನ ಕೇವಲಂ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನೇವ ಅಭಿನಿಸೀದೇನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇನಪಿ ಮುಖೇನಪಿ। ಇತ್ಥಿಂ ಆನೇತ್ವಾಪಿ ಚ ಕೇಚಿ ಜಾಗರನ್ತಿಂ ಆನೇನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಸುತ್ತಂ, ಕೇಚಿ ಮತ್ತಂ, ಕೇಚಿ ಉಮ್ಮತ್ತಂ, ಕೇಚಿ ಪಮತ್ತಂ ಅಞ್ಞವಿಹಿತಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಮತಂ ಅಕ್ಖಾಯಿತಂ, ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾದೀಹಿ ಅಕ್ಖಾಯಿತನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಮತಂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತಂ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತಾ ನಾಮ ಯಸ್ಸಾ ನಿಮಿತ್ತೇ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇ ಮುಖೇ ವಾ ಬಹುತರೋ ಓಕಾಸೋ ಅಕ್ಖಾಯಿತೋ ಹೋತಿ। ಕೇಚಿ ಮತಂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಖಾಯಿತಂ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಖಾಯಿತಾ ನಾಮ ಯಸ್ಸಾ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಾದಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಬಹುಂ ಖಾಯಿತಂ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಕ್ಖಾಯಿತಂ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಮೇವ ಆನೇನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಅಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಮ್ಪಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಮ್ಪಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಇತ್ಥಿಮೇವ, ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಮ್ಪಿ ಪಣ್ಡಕಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಮ್ಪಿ ಆನೇನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ವಸೇನ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಚತುಕ್ಕಾನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಂ ಜಾಗರನ್ತಿ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ ಪಾಳಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ ವುತ್ತಚತುಕ್ಕಾನಿ ಏವಂ ಸಙ್ಖ್ಯಾತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ - ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ವಸೇನ ತೀಣಿ ಸುದ್ಧಿಕಚತುಕ್ಕಾನಿ, ತೀಣಿ ಜಾಗರನ್ತೀಚತುಕ್ಕಾನಿ, ತೀಣಿ ಸುತ್ತಚತುಕ್ಕಾನಿ, ತೀಣಿ ಮತ್ತಚತುಕ್ಕಾನಿ, ತೀಣಿ ಉಮ್ಮತ್ತಚತುಕ್ಕಾನಿ, ತೀಣಿ ಪಮತ್ತಚತುಕ್ಕಾನಿ, ತೀಣಿ ಮತಅಕ್ಖಾಯಿತಚತುಕ್ಕಾನಿ, ತೀಣಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತಚತುಕ್ಕಾನಿ, ತೀಣಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಖಾಯಿತಚತುಕ್ಕಾನೀತಿ ಸತ್ತವೀಸತಿ ಚತುಕ್ಕಾನಿ। ತಥಾ ಅಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ; ತಥಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾತಿ ಇತ್ಥಿವಾರೇ ಏಕಾಸೀತಿ ಚತುಕ್ಕಾನಿ। ಯಥಾ ಚ ಇತ್ಥಿವಾರೇ ಏವಂ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕವಾರೇ। ಪಣ್ಡಕಪುರಿಸವಾರೇಸು ಪನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ವಸೇನ ಚತುಪಣ್ಣಾಸ ಚತುಪಣ್ಣಾಸ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ದ್ವೇಸತಾನಿ, ಸತ್ತತಿ ಚ ಚತುಕ್ಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನಿಯೇವ।

ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ಪನೇತ್ಥ **“ಮತಂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತಂ ಖಾಯಿತ”**ನ್ತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ಕಿರ ದ್ವೇ ವಿನಯಧರಾ ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾ ಥೇರಾ ಅಹೇಸುಂ - ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಚ, ಫುಸ್ಸದೇವತ್ಥೇರೋ ಚ। ತೇ ಮಹಾಭಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಪರಿಹರನ್ತಾ ರಕ್ಖಿಂಸು। ತೇಸು ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಬ್ಯತ್ತತರೋ। ತಸ್ಸಾಪಿ ದ್ವೇ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ - ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಚ ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ಚ। ತೇಸು ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ನವಕ್ಖತ್ತುಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ, ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನವಕ್ಖತ್ತುಂ, ವಿಸುಂ ಏಕಕೋವ ನವಕ್ಖತ್ತುನ್ತಿ ಅಟ್ಠಾರಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ; ಅಯಮೇವ ತೇಸು ಬ್ಯತ್ತತರೋ । ತೇಸು ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ನವಕ್ಖತ್ತುಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಸುತ್ವಾ ಆಚರಿಯಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಪರಗಙ್ಗಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತೋ ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಆಹ - “ಸೂರೋ ವತ, ರೇ, ಏಸ ವಿನಯಧರೋ ಯೋ ಧರಮಾನಕಂಯೇವ ಆಚರಿಯಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ವಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ। ನನು ಆಚರಿಯೇ ಧರಮಾನೇ ವಿನಯಪಿಟಕಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಚ ಅನೇಕಕ್ಖತ್ತುಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಂ, ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಸೋತಬ್ಬಂ, ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ಸಜ್ಝಾಯಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವಿನಯಗರುಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಾಲೇ ಏಕದಿವಸಂ ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರಪ್ಪಮುಖಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸತಾನಂ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಇಮಂ ಪದೇಸಂ ವಣ್ಣೇನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಪುಚ್ಛಿಂಸು - “ಭನ್ತೇ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಖಾಯಿತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಉಪಡ್ಢಕ್ಖಾಯಿತೇ ಕೇನ ಭವಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ? ಥೇರೋ ಆಹ - “ಆವುಸೋ, ಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಾ ನ ಸಾವಸೇಸಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಅನವಸೇಸಂಯೇವ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಸೋತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಇದಞ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ನ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ಯದಿ ಉಪಡ್ಢಕ್ಖಾಯಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಪಾರಾಜಿಕಚ್ಛಾಯಾ ಪನೇತ್ಥ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ ದಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

ಅಪಿಚ ಮತಸರೀರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಭಗವಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತೇ ಠಪೇಸಿ “ತತೋ ಪರಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ। ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಖಾಯಿತೇ ಠಪೇಸಿ “ತತೋ ಪರಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ದಸ್ಸೇತುನ್ತಿಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಖಾಯಿತಾಖಾಯಿತಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ಮತಸರೀರಸ್ಮಿಂಯೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ನ ಜೀವಮಾನೇ। ಜೀವಮಾನೇ ಹಿ ನಖಪಿಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣೇಪಿ ಛವಿಮಂಸೇ ವಾ ನ್ಹಾರುಮ್ಹಿ ವಾ ಸತಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಹೋತಿ। ಯದಿಪಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಖಾಯಿತಂ ಛವಿಚಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿ, ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪವೇಸನಂ ಜಾಯತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನಂ ಪನ ಅನವಸೇಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ನಿಮಿತ್ತೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತತೋ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪಾಟಿತೇ ವಣಸಙ್ಖೇಪವಸೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ನಿಮಿತ್ತತೋ ಪತಿತಾಯ ಮಂಸಪೇಸಿಯಾ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಮತಸರೀರೇ ಪನ ಯದಿಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಸರೀರಂ ಖಾಯಿತಂ ಹೋತಿ, ಯದಿಪಿ ಅಕ್ಖಾಯಿತಂ, ತಯೋ ಪನ ಮಗ್ಗಾ ಅಕ್ಖಾಯಿತಾ, ತೇಸು ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಉಪಡ್ಢಕ್ಖಾಯಿತೇ ಚ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಖಾಯಿತೇ ಚ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ।

ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಜೀವಮಾನಕಸರೀರೇ ಅಕ್ಖಿನಾಸಕಣ್ಣಚ್ಛಿದ್ದವತ್ಥಿಕೋಸೇಸು ಸತ್ಥಕಾದೀಹಿ ಕತವಣೇ ವಾ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ತಿಲಫಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ಅವಸೇಸಸರೀರೇ ಉಪಕಚ್ಛಕಾದೀಸು ದುಕ್ಕಟಂ। ಮತೇ ಅಲ್ಲಸರೀರೇ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖೇತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ದುಕ್ಕಟಕ್ಖೇತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯದಾ ಪನ ಸರೀರಂ ಉದ್ಧುಮಾತಕಂ ಹೋತಿ ಕುಥಿತಂ ನೀಲಮಕ್ಖಿಕಸಮಾಕಿಣ್ಣಂ ಕಿಮಿಕುಲಸಮಾಕುಲಂ ನವಹಿ ವಣಮುಖೇಹಿ ಪಗ್ಘರಿತಪುಬ್ಬಕುಣಪಭಾವೇನ ಉಪಗನ್ತುಮ್ಪಿ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ, ತದಾ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಞ್ಚ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯವತ್ಥುಞ್ಚ ವಿಜಹತಿ; ತಾದಿಸೇ ಸರೀರೇ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಉಪಕ್ಕಮತೋ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಹತ್ಥಿ-ಅಸ್ಸ-ಗೋಣ-ಗದ್ರಭ-ಓಟ್ಠಮಹಿಂಸಾದೀನಂ ನಾಸಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ವತ್ಥಿಕೋಸೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಅಕ್ಖಿಕಣ್ಣವಣೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ, ಅವಸೇಸಸರೀರೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಮತಾನಂ ಅಲ್ಲಸರೀರೇ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖೇತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ದುಕ್ಕಟಕ್ಖೇತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಕುಥಿತಕುಣಪೇ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ವಾ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ವಾ ಜೀವಮಾನಕಪುರಿಸಸ್ಸ ವತ್ಥಿಕೋಸಂ ಅಪ್ಪವೇಸೇನ್ತೋ ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಛುಪತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಇತ್ಥಿಯಾ ಅಪ್ಪವೇಸೇನ್ತೋ ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಛುಪತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ "ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಂ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಮುಖೇನ ಛುಪತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಚಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೇ "ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಚಿರವತಿಯಾ ನದಿಯಾ ಗಾವೀನಂ ತರನ್ತೀನಂ ವಿಸಾಣೇಸುಪಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಕಣ್ಣೇಸುಪಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಗೀವಾಯಪಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಛೇಪ್ಪಾಯಪಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಪಿಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಅಭಿರುಹನ್ತಿ, ರತ್ತಚಿತ್ತಾಪಿ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಛುಪನ್ತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೨) ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ - "ನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಛುಪಿತಬ್ಬಂ, ಯೋ ಛುಪೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೨)। ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಯಥಾ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ ತಥಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಕಥಞ್ಚ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ? ಯಂ ತಾವ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ "ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಮುಖೇನ ಛುಪತೀ"ತಿ। ತತ್ರ ಕಿರ ನಿಮಿತ್ತಮುಖಂ ಮುಖನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। "ಮೇಥುನರಾಗೇನಾ"ತಿ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾಪಿ ಅಯಮೇವ ತತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ನ ಹಿ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇ ಪಕತಿಮುಖೇನ ಮೇಥುನುಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ। ಖನ್ಧಕೇಪಿ ಯೇ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಅಭಿರುಹನ್ತಾ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಅಙ್ಗಜಾತೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಛುಪಿಂಸು, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇತರಥಾ ಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಸಿಯಾ। ಕೇಚಿ ಪನಾಹು "ಖನ್ಧಕೇಪಿ ಮುಖೇನೇವ ಛುಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಓಳಾರಿಕತ್ತಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ ತಂ ಸನ್ಧಾಯಭಾಸಿತಂ ಗಹೇತ್ವಾವ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಮುಖೇನ ಛುಪತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸುಟ್ಠು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಉಭೋಸು ವಿನಿಚ್ಛಯೇಸು ಯೋ ಯುತ್ತತರೋ ಸೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ವಿನಯಞ್ಞೂ ಪನ ಪುರಿಮಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ। ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಪನ ಪಕತಿಮುಖೇನ ವಾ ನಿಮಿತ್ತಮುಖೇನ ವಾ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಂ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಂ ನಿಮಿತ್ತಮುಖೇನ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ।

ಏಕೂನಸತ್ತತಿದ್ವಿಸತಚತುಕ್ಕಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸನ್ಥತಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾ

೬೧-೬೨. ಏವಂ ಭಗವಾ ಪಟಿಪನ್ನಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಸತ್ತತಿದ್ವಿಸತಚತುಕ್ಕಾನಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಯೇ ಅನಾಗತೇ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ 'ಸನ್ಥತಂ ಇಮಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಪಾದಿನ್ನಕಂ ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ಫುಸತಿ, ಕೋ ಏತ್ಥ ದೋಸೋ'ತಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಲೇಸಂ ಓಡ್ಡೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಸಾಸನೇ ಪತಿಟ್ಠಾ ಏವ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸು ಸತ್ತತಿದ್ವಿಸತಚತುಕ್ಕೇಸು ಏಕಮೇಕಂ ಚತುಕ್ಕಂ ಚತೂಹಿ ಸನ್ಥತಾದಿಭೇದೇಹಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಆನೇತ್ವಾ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇನ ಮುಖೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಅಭಿನಿಸೀದೇನ್ತಿ ಸನ್ಥತಾಯ ಅಸನ್ಥತಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಸನ್ಥತಾಯ ಅಸನ್ಥತಸ್ಸಾ**ತಿಆದೀಸು ಸನ್ಥತಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇನ ಮುಖೇನ ಅಸನ್ಥತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಅಭಿನಿಸೀದೇನ್ತೀತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ **ಸನ್ಥತಾ** ನಾಮ ಯಸ್ಸಾ ತೀಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಯೋ ಕೋಚಿ ಮಗ್ಗೋ ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ ವಾ ಅನ್ತೋ ವಾ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ವತ್ಥೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ವಾಕಪಟ್ಟೇನ ವಾ ಚಮ್ಮೇನ ವಾ ತಿಪುಸೀಸಾದೀನಂ ಪಟ್ಟೇನ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ। **ಸನ್ಥತೋ** ನಾಮ ಯಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ತೇಸಂಯೇವ ವತ್ಥಾದೀನಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ। ತತ್ಥ ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ವಾ ಅನುಪಾದಿನ್ನಕಂ ಘಟ್ಟಿಯತು, ಅನುಪಾದಿನ್ನಕೇನ ವಾ ಉಪಾದಿನ್ನಕಂ, ಅನುಪಾದಿನ್ನಕೇನ ವಾ ಅನುಪಾದಿನ್ನಕಂ, ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ವಾ ಉಪಾದಿನ್ನಕಂ, ಸಚೇ ಯತ್ತಕೇ ಪವಿಟ್ಠೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ, ತತ್ತಕಂ ಪವಿಸತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ; ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖೇತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ದುಕ್ಕಟಕ್ಖೇತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಂ ಖಾಣುಂ ಕತ್ವಾ ಸನ್ಥತಂ, ಖಾಣುಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತಂ ಖಾಣುಂ ಕತ್ವಾ ಸನ್ಥತಂ, ಖಾಣುಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಉಭಯಂ ಖಾಣುಂ ಕತ್ವಾ ಸನ್ಥತಂ, ಖಾಣುನಾ ಖಾಣುಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇ ವೇಳುನಳಪಬ್ಬಾದೀನಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗಂ ಚೇಪಿ ಫುಸನ್ತೋ

ತಿಲಫಲಮತ್ತಂ ಪವೇಸೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉಪರಿಭಾಗಂ ಚೇಪಿ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಏಕಪಸ್ಸಂ ಚೇಪಿ ಫುಸನ್ತೋ ಪವೇಸೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಚತ್ತಾರಿಪಿ ಪಸ್ಸಾನಿ ಅಫುಸನ್ತೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ತಲಂ ಚೇಪಿ ಫುಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯದಿ ಪನ ಪಸ್ಸೇಸು ವಾ ತಲೇ ವಾ ಅಫುಸನ್ತೋ ಆಕಾಸಗತಮೇವ ಕತ್ವಾ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನೀಹರತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಬಹಿದ್ಧಾ ಖಾಣುಕೇ ಫುಸತಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಯಥಾ ಚ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇ ವುತ್ತಂ, ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಲಕ್ಖಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಸನ್ಥತಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಚತುಕ್ಕಭೇದವಣ್ಣನಾ

೬೩-೬೪. ಏವಂ ಸನ್ಥತಚತುಕ್ಕಭೇದಂ ವತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ನ ಕೇವಲಂ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಆದಿಕೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಏವ ಸನ್ತಿಕೇ ಆನೇನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಪಿ ತಾಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಆನೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಪ್ಪಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ಸನ್ತಿಕೇ**"ತಿ ಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಚತುಕ್ಕಾನಿ ಪುನಪಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸಿ। ತೇಸು ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ।

ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕವಸೇನ ಚತುಕ್ಕಭೇದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾದಿಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾ

೬೫. ಯಸ್ಮಾ ಪನ ನ ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಏವ ಏವಂ ಕರೋನ್ತಿ, ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾದಯೋಪಿ ಕರೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಮ್ಪಿ ಪಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ರಾಜಾನೋ ಏವ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ **ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ**। ತೇ ಚ ಸಯಂ ಆನೇನ್ತಾಪಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಆಣಾಪೇನ್ತಾಪಿ ಆನೇನ್ತಿಯೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಚೋರಾ ಏವ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ **ಚೋರಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ**। **ಧುತ್ತಾ**ತಿ ಮೇಥುನುಪಸಂಹಿತಖಿಡ್ಡಾಪಸುತಾ ನಾಗರಿಕಕೇರಾಟಿಯಪುರಿಸಾ, ಇತ್ಥಿಧುತ್ತಸುರಾಧುತ್ತಾದಯೋ ವಾ; ಧುತ್ತಾ ಏವ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ **ಧುತ್ತಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ**। ಗನ್ಧನ್ತಿ ಹದಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತೀತಿ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧಾ, ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧಾ ಏವ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ **ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ**। ಏತೇ ಕಿರ ನ ಕಸಿವಣಿಜ್ಜಾದೀಹಿ ಜೀವನ್ತಿ, ಪನ್ಥಘಾತಗಾಮಘಾತಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಂ ಪೋಸೇನ್ತಿ। ತೇ ಕಮ್ಮಸಿದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ದೇವತಾನಂ ಆಯಾಚೇತ್ವಾ ತಾಸಂ ಬಲಿಕಮ್ಮತ್ಥಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಹದಯಂ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತಿ। ಸಬ್ಬಕಾಲೇ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ದುಲ್ಲಭಾ। ಭಿಕ್ಖೂ ಪನ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತಾ ಸುಲಭಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇ ಸೀಲವನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸೀಲವತೋ ವಧೋ ನಾಮ ಭಾರಿಯೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ತಸ್ಸ ಸೀಲವಿನಾಸನತ್ಥಂ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಆದಿಕೇ ವಾ ಆನೇನ್ತಿ; ತಂ ವಾ ತತ್ಥ ನೇನ್ತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕವಾರೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಚ ಇಮೇಸು ಚತೂಸುಪಿ ವಾರೇಸು ಚತುಕ್ಕಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವುತ್ತಾನಿ।

ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿವಾರವಣ್ಣನಾ

೬೬. ಇದಾನಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ "ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ತಯೋ ಮಗ್ಗೇ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿ, ಏತ್ಥ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ "**ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗ**"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ತೀಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಅಞ್ಞತರೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪವೇಸೇತಿ ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಭಿನ್ನೇಸು ದ್ವೀಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇನ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಂ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನ ವಾ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಂ ಪವೇಸೇತಿ। **ಮಗ್ಗೇನ ಅಮಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಪಸ್ಸಾವಾದಿಮಗ್ಗೇನ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸಾಮನ್ತಾ ವಣೇನ ನೀಹರತಿ। **ಅಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಸಾಮನ್ತೇನ ವಣೇನ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗೇನ ನೀಹರತಿ। **ಅಮಗ್ಗೇನ ಅಮಗ್ಗ**ನ್ತಿ ದ್ವೀಸು ಸಮ್ಭಿನ್ನವಣೇಸು ಏಕೇನ ವಣೇನ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ದುತಿಯೇನ ನೀಹರತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಅನುಲೋಮವಸೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಣಸಙ್ಖೇಪೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇದಾನಿ ಯಂ ಪರತೋ ವಕ್ಖತಿ “ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಅಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸಾ”ತಿ, ತತ್ಥ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ **“ಭಿಕ್ಖು ಸುತ್ತಭಿಕ್ಖುಮ್ಹೀ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯೋ ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ಸಾದಿಯತಿ ಸೋ “ಸುತ್ತಮ್ಹಿ ಮಯಿ ಏಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜಿ, ನಾಹಂ ಜಾನಾಮೀ”ತಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। **ಉಭೋ ನಾಸೇತಬ್ಬಾ**ತಿ ಚೇತ್ಥ ದ್ವೇಪಿ ಲಿಙ್ಗನಾಸನೇನ ನಾಸೇತಬ್ಬಾ। ತತ್ರ ದೂಸಕಸ್ಸ ಪಟಿಞ್ಞಾಕರಣಂ ನತ್ಥಿ, ದೂಸಿತೋ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ನ ಸಾದಿಯತಿ, ನ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸಾಮಣೇರವಾರೇಪಿ।

ಏವಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ತಂ ತಂ ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ಅನಾಪತ್ತಿಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅನಾಪತ್ತಿಮೇವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಜಾನನ್ತೋ** ನಾಮ ಯೋ ಮಹಾನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಪರೇನ ಕತಂ ಉಪಕ್ಕಮಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾತಿ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಮಹಾವನೇ ದಿವಾವಿಹಾರಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ - “‘ನಾಹಂ ಭಗವಾ ಜಾನಾಮೀ’ತಿ; ‘ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾ’”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೭೫)। **ಅಸಾದಿಯನ್ತೋ** ನಾಮ ಯೋ ಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ನ ಸಾದಿಯತಿ, ತತ್ಥೇವ ಸಹಸಾ ವುಟ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ವಿಯ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ - “‘ನಾಹಂ ಭಗವಾ ಸಾದಿಯಿ’ನ್ತಿ। ‘ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸಾ’”ತಿ।

ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ನಾಮ ಪಿತ್ತುಮ್ಮತ್ತಕೋ। ದುವಿಧಞ್ಹಿ ಪಿತ್ತಂ - ಬದ್ಧಪಿತ್ತಂ, ಅಬದ್ಧಪಿತ್ತಞ್ಚಾತಿ। ತತ್ಥ ಅಬದ್ಧಪಿತ್ತಂ ಲೋಹಿತಂ ವಿಯ ಸಬ್ಬಙ್ಗಗತಂ, ತಮ್ಹಿ ಕುಪಿತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಕಣ್ಡುಕಚ್ಛುಸರೀರಕಮ್ಪಾದೀನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಕಿರಿಯಾಯ ವೂಪಸಮನ್ತಿ। ಬದ್ಧಪಿತ್ತಂ ಪನ ಪಿತ್ತಕೋಸಕೇ ಠಿತಂ। ತಮ್ಹಿ ಕುಪಿತೇ ಸತ್ತಾ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾ ಹೋನ್ತಿ ವಿಪಲ್ಲತ್ಥಸಞ್ಞಾ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅಸಾರುಪ್ಪಾಚಾರಂ ಚರನ್ತಿ। ಲಹುಕಗರುಕಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಮದ್ದನ್ತಾಪಿ ನ ಜಾನನ್ತಿ। ಭೇಸಜ್ಜಕಿರಿಯಾಯಪಿ ಅತೇಕಿಚ್ಛಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ನಾಮ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಯಕ್ಖುಮ್ಮತ್ತಕೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಕ್ಖಾ ಕಿರ ಭೇರವಾನಿ ವಾ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮುಖೇನ ಹತ್ಥಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಹದಯರೂಪಂ ವಾ ಮದ್ದನ್ತಾ ಸತ್ತೇ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೇ ವಿಪಲ್ಲತ್ಥಸಞ್ಞೇ ಕರೋನ್ತಿ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪನ ಉಭಿನ್ನಂ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ - ಪಿತ್ತುಮ್ಮತ್ತಕೋ ನಿಚ್ಚಮೇವ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಹೋತಿ, ಪಕತಿಸಞ್ಞಂ ನ ಲಭತಿ। ಯಕ್ಖುಮ್ಮತ್ತಕೋ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಪಕತಿಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭತೀತಿ। ಇಧ ಪನ ಪಿತ್ತುಮ್ಮತ್ತಕೋ ವಾ ಹೋತು ಯಕ್ಖುಮ್ಮತ್ತಕೋ ವಾ, ಯೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ಸುವಣ್ಣಮ್ಪಿ ಗೂಥಮ್ಪಿ ಚನ್ದನಮ್ಪಿ ಏಕಸದಿಸಂ ಮದ್ದನ್ತೋವ ವಿಚರತಿ, ಏವರೂಪಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಞತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಆಪತ್ತಿಯೇವ।

ವೇದನಾಟ್ಟೋ ನಾಮ ಯೋ ಅಧಿಮತ್ತಾಯ ದುಕ್ಖವೇದನಾಯ ಆತುರೋ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಜಾನಾತಿ, ಏವರೂಪಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ನಾಮ ಯೋ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮೇ ಆದಿಭೂತೋ। ಇಧ ಪನ ಸುದಿನ್ನತ್ಥೇರೋ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅವಸೇಸಾನಂ ಮಕ್ಕಟೀಸಮಣವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾದೀನಂ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ಇದಂ **ಪಕಿಣ್ಣಕಂ**ವೇದಿತಬ್ಬಂ -

“ಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಕಿರಿಯಾ, ಅಥೋ ಸಞ್ಞಾ ಸಚಿತ್ತಕಂ।
ಲೋಕವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಮ್ಮಞ್ಚ, ಕುಸಲಂ ವೇದನಾಯ ಚಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ "**ಸಮುಟ್ಠಾನ**"ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಕವಸೇನ ಛ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ। ತಾನಿ **ಪರಿವಾರೇ** ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಮಾಸತೋ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನಾಮ - ಅತ್ಥಿ ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಅತ್ಥಿ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಅತ್ಥಿ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಅತ್ಥಿ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಅತ್ಥಿ ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಅತ್ಥಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಾದಿಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ।

ತತ್ರಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿಞ್ಚಿ ಅಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯತೋ, ಸಿಯಾ ಅಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯತೋ ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ।

ತತ್ರಾಪಿ ಅತ್ಥಿ ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅತ್ಥಿ ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ಚಿತ್ತಙ್ಗಂ ಲಭತಿಯೇವ, ತಂ ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ; ಇತರಂ ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ।

ಪುನ ಅತ್ಥಿ ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಅತ್ಥಿ ಅಚಿತ್ತಕಂ। ಯಂ ಸಹೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಸಚಿತ್ತಕಂ; ಯಂ ವಿನಾಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಅಚಿತ್ತಕಂ । ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜನ್ತಿ ದುವಿಧಂ। ತೇಸಂ ಲಕ್ಖಣಂ ವುತ್ತಮೇವ।

ಕಮ್ಮಕುಸಲವೇದನಾವಸೇನಾಪಿ ಚೇತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅತ್ಥಿ ವಚೀಕಮ್ಮಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ಕಾಯದ್ವಾರಿಕಂ, ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ; ಯಂ ವಚೀದ್ವಾರಿಕಂ, ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕುಸಲಂ, ಅತ್ಥಿ ಅಕುಸಲಂ, ಅತ್ಥಿ ಅಬ್ಯಾಕತಂ। ದ್ವತ್ತಿಂಸೇವ ಹಿ ಆಪತ್ತಿಸಮಉುಟ್ಠಾಪಕಚಿತ್ತಾನಿ - ಅಟ್ಠ ಕಾಮಾವಚರಕುಸಲಾನಿ, ದ್ವಾದಸ ಅಕುಸಲಾನಿ, ದಸ ಕಾಮಾವಚರಕಿರಿಯಚಿತ್ತಾನಿ, ಕುಸಲತೋ ಚ ಕಿರಿಯತೋ ಚ ದ್ವೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಚಿತ್ತಾನೀತಿ। ತೇಸು ಯಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಕುಸಲಂ; ಇತರೇಹಿ ಇತರಂ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತಿವೇದನಂ, ಅತ್ಥಿ ದ್ವಿವೇದನಂ, ಅತ್ಥಿ ಏಕವೇದನಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ತೀಸು ವೇದನಾಸು ಅಞ್ಞತರವೇದನಾಸಮಙ್ಗೀ ಹುತ್ವಾ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ತಿವೇದನಂ; ಯಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಸುಖಸಮಙ್ಗೀ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮಙ್ಗೀ ವಾ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ದ್ವಿವೇದನಂ; ಯಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ದುಕ್ಖವೇದನಾಸಮಙ್ಗೀಯೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಏಕವೇದನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ -

> "ಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಕಿರಿಯಾ, ಅಥೋ ಸಞ್ಞಾ ಸಚಿತ್ತಕಂ।
> ಲೋಕವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಮ್ಮಞ್ಚ, ಕುಸಲಂ ವೇದನಾಯ ಚಾ"ತಿ॥

ಇಮಂ ಪಕಿಣ್ಣಕಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತೇಸು ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಮುಟ್ಠಾನತೋ ಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಅಙ್ಗವಸೇನ ದುಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಕರೋನ್ತೋಯೇವ ಹಿ ಏತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಮೇಥುನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಕಾಮಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವೇನ ಮುಚ್ಚನತೋ ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ। "ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಅಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಮೇಥುನಚಿತ್ತೇನೇವ ನಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ವಿನಾ ಚಿತ್ತೇನಾತಿ ಸಚಿತ್ತಕಂ। ರಾಗವಸೇನೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಲೋಕವಜ್ಜಂ। ಕಾಯದ್ವಾರೇನೇವ ಸಮುಟ್ಠಾನತೋ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ। ಚಿತ್ತಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಮತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಕಮ್ಮಭಾವೋ ಲಬ್ಭತಿ। ಲೋಭಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ। ಸುಖಸಮಙ್ಗೀ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮಙ್ಗೀ ವಾ ತಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ದ್ವಿವೇದನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಞ್ಚೇತಂ ಆಪತ್ತಿಯಂ ಯುಜ್ಜತಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಸೇನ ಪನ **ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು**ದೇಸನಾ ಆರೂಳ್ಹಾ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ವುತ್ತಂ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

ಮಕ್ಕಟೀ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಾ ಚ...ಪೇ॰... ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋ ಮಿಗೋತಿ ಇದಂ ಕಿಂ? ಇಮಾ ವಿನೀತವತ್ಥೂನಂ ಭಗವತಾ ಸಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಂ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ವತ್ಥೂನಂ ಉದ್ದಾನಗಾಥಾ ನಾಮ। ತಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ "ಸುಖಂ ವಿನಯಧರಾ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕತ್ಥೇರೇಹಿ ಠಪಿತಾನಿ। ವತ್ಥುಗಾಥಾ ಪನ ಧರಮಾನೇಯೇವ ಭಗವತಿ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನ ಠಪಿತಾ "ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ಆಯತಿಂ ವಿನಯಧರಾ ವಿನಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಂ ಸಾಧುಕಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ದುತಿಯಾದೀನಞ್ಚ ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇನ ದುತಿಯಾದೀನಿ। ವಿನೀತವತ್ಥೂನಿ ಹಿ ಸಿಪ್ಪಿಕಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕರೂಪಾನಿ ವಿಯ ವಿನಯಧರಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕವತ್ಥೂನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ।

೬೭. ತತ್ಥ ಪುರಿಮಾನಿ ದ್ವೇ ವತ್ಥೂನಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂಯೇವ ವುತ್ತತ್ಥಾನಿ। ತತಿಯೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗೇನಾ**ತಿ ಗಿಹಿವೇಸೇನ ಓದಾತವತ್ಥೋ ಹುತ್ವಾ। ಚತುತ್ಥೇ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ತತೋ ಪರೇಸು ಸತ್ತಸು ವತ್ಥೂಸು **ಕುಸಚೀರ**ನ್ತಿ ಕುಸೇ ಗನ್ಥೇತ್ವಾ ಕತಚೀರಂ। **ವಾಕಚೀರಂ** ನಾಮ ತಾಪಸಾನಂ ವಕ್ಕಲಂ। **ಫಲಕಚೀರಂ** ನಾಮ ಫಲಕಸಣ್ಠಾನಾನಿ ಫಲಕಾನಿ ಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಕತಚೀರಂ। **ಕೇಸಕಮ್ಬಲೋ**ತಿ ಕೇಸೇಹಿ ತನ್ತೇ ವಾಯಿತ್ವಾ ಕತಕಮ್ಬಲೋ। **ವಾಲಕಮ್ಬಲೋ**ತಿ ಚಮರವಾಲೇಹಿ ವಾಯಿತ್ವಾ ಕತಕಮ್ಬಲೋ। **ಉಲೂಕಪಕ್ಖಿಕ**ನ್ತಿ ಉಲೂಕಸಕುಣಸ್ಸ ಪಕ್ಖೇಹಿ ಕತನಿವಾಸನಂ। **ಅಜಿನಕ್ಖಿಪ**ನ್ತಿ ಸಲೋಮಂ ಸಖುರಂ ಅಜಿನಮಿಗಚಮ್ಮಂ। ದ್ವಾದಸಮೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ಸಾರತ್ತೋ**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಸಾರತ್ತೋ; ತಂ ರಾಗಂ ಞತ್ವಾ ಭಗವಾ "**ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸಾ**"ತಿ ಆಹ।

೬೮. ತೇರಸಮೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ**ತಿ ಸಾ ಥೇರೀ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪೇ ಅಭಿನೀಹಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ। ತಸ್ಸಾ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಅತಿದಸ್ಸನೀಯಾ ನೀಲುಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಕಾಯಚ್ಛವಿ, ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಪನ ಕಿಲೇಸಸನ್ತಾಪಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ ಅತಿವಿಯ ವಿರೋಚತಿ। ಸಾ ತಾಯೇವ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ "ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ"ತಿ ನಾಮಂ ಲಭಿ। **ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಗಿಹಿಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ರತ್ತಚಿತ್ತೋ; ಸೋ ಕಿರ ತಸ್ಸಾ ಞಾತಿದಾರಕೋ ಹೋತಿ। **ಅಥ ಖೋ**ತಿ ಅನನ್ತರತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ; ಮಞ್ಚಕೇ ನಿಸಿನ್ನಾನನ್ತರಮೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ದಿವಾ ಬಾಹಿರತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿಧಾಯ ನಿಸಿನ್ನಾನಞ್ಹಿ ಪಠಮಂ ಅನ್ಧಕಾರಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ಯಾವಸ್ಸಾ ತಂ ಅನ್ಧಕಾರಂ ನ ನಸ್ಸತಿ, ತಾವದೇವ ಏವಮಕಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದೂಸೇಸೀ**ತಿ ಪಧಂಸೇಸಿ। ಥೇರೀ ಪನ ಅನವಜ್ಜಾ ಅತ್ತನೋ ಸಮಣಸಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಸಾದಿಯನ್ತೀ ನಿಸೀದಿ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪರಾಮಟ್ಠಾ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧ-ಸಿಲಾಥಮ್ಭ-ಖದಿರಸಾರಖಾಣುಕಾ ವಿಯ। ಸೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಮನೋರಥಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಗತೋ। ತಸ್ಸಾ ಥೇರಿಯಾ ದಸ್ಸನಪಥಂ ವಿಜಹನ್ತಸ್ಸೇವ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತಂ ಧಾರೇತುಂ ಸಮತ್ಥಾಪಿ ತಂ ಪಾಪಪುರಿಸಂ ಬ್ಯಾಮಮತ್ತಕಳೇವರಂ ಧಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ ವಿಯ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿವರಮದಾಸಿ। ಸೋ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಅವೀಚಿಜಾಲಾನಂ ಇನ್ಧನಭಾವಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಭಗವಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ "ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಾದಿಯನ್ತಿಯಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರಿಂ ಸನ್ಧಾಯ **ಧಮ್ಮಪದೇ** ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ -

"ವಾರಿ ಪೋಕ್ಖರಪತ್ತೇವ, ಆರಗ್ಗೇರಿವ ಸಾಸಪೋ।
ಯೋ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಕಾಮೇಸು, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೪೦೧)।

೬೯. ಚುದ್ದಸಮೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ಪಾತುಭೂತ**ನ್ತಿ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸಣ್ಠಾನಂ ಮಸ್ಸುದಾಠಿಕಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಅನ್ತರಹಿತಂ ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ। **ತಮೇವ ಉಪಜ್ಝಂ ತಮೇವ ಉಪಸಮ್ಪದ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಗಹಿತಉಪಜ್ಝಾಯಮೇವ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಉಪಸಮ್ಪದಮೇವ ಅನುಜಾನಾಮಿ। ಪುನ ಉಪಜ್ಝಾ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ; ಉಪಸಮ್ಪದಾ ನ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಾನಿಯೇವ ವಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಉಪಸಮ್ಪದತೋ ಪಭುತಿ ಯಾವ ವಸ್ಸಗಣನಾ, ತಂಯೇವ ವಸ್ಸಗಣನಂ ಅನುಜಾನಾಮಿ। ನ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಸ್ಸಗಣನಾ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸಙ್ಗಮಿತು**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಙ್ಗಮಿತುಂ ಸಙ್ಗನ್ತುಂ ಸಮಙ್ಗೀ ಭವಿತುಂ ಅನುಜಾನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ದಾನಿಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಮಜ್ಝೇ ವಸಿತುಂ, ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಸತೂತಿ। **ಯಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸಾಧಾರಣಾ**ತಿ ಯಾ ದೇಸನಾಗಾಮಿನಿಯೋ ವಾ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿಯೋ ವಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಧಾರಣಾ। **ತಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ**

ವುಟ್ಠಾತುನ್ತಿ ತಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ವುಟ್ಠಾತುಂ ಅನುಜಾನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಾಹಿ ಆಪತ್ತೀಹಿ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಯಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಾ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ-ಆದಿಕಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ, ತಾಹಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತನೇನ ತಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವುಟ್ಠಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಪುನ ಪಕತಿಲಿಙ್ಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ತಾಹಿ ಆಪತ್ತೀಹಿ ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ಅಯಂ ತಾವೇತ್ಥ ಪಾಳಿವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಅಯಂ ಪನ **ಪಾಳಿಮುತ್ತೋ ಓಕ್ಕನ್ತಿಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ** - ಇಮೇಸು ತಾವ ದ್ವೀಸು ಲಿಙ್ಗೇಸು ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಂ ಉತ್ತಮಂ, ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ಹೀನಂ; ತಸ್ಮಾ ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಂ ಬಲವಅಕುಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ। ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ದುಬ್ಬಲಕುಸಲೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ಪನ ಅನ್ತರಧಾಯನ್ತಂ ದುಬ್ಬಲಅಕುಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ। ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಂ ಬಲವಕುಸಲೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಏವಂ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಅಕುಸಲೇನ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ಕುಸಲೇನ ಪಟಿಲಬ್ಭತಿ।

ತತ್ಥ ಸಚೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏಕತೋ ಸಜ್ಝಾಯಂ ವಾ ಧಮ್ಮಸಾಕಚ್ಛಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಏಕಾಗಾರೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಏಕಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ಪಾತುಭವತಿ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಸೋ ಚೇ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ತಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ರತ್ತಿಭಾಗೇಯೇವ ಇತರಸ್ಸ ಆರೋಚೇಯ್ಯ, ತೇನ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತಬ್ಬೋ - "ಹೋತು, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ। ವಟ್ಟಸ್ಸೇವೇಸೋ ದೋಸೋ। ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ದ್ವಾರಂ ದಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಹೋತು ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ, ಅನಾವಟೋ ಧಮ್ಮೋ ಅವಾರಿತೋ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗೋ"ತಿ। ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಚ ಏವಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ - "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅತ್ಥಿ ವೋ ಕಾಚಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ"ತಿ। ಸಚಸ್ಸಾ ಹೋನ್ತಿ ತಾದಿಸಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅತ್ಥೀತಿ, ನೋ ಚೇ ಹೋನ್ತಿ ನತ್ಥೀತಿ ವತ್ವಾ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಮಮ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋಥ; ಇದಾನಿ ಮಂ ಪಠಮಂ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ನೇಥಾ"ತಿ। ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಾನಂ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಚ ನ ಏಕಕೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಚತೂಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಜೋತಿಕಞ್ಚ ಕತ್ತರದಣ್ಡಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಂವಿದಹನಂ ಪರಿಮೋಚೇತ್ವಾ "ಮಯಂ ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಠಾನಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಬಹಿಗಾಮೇ ದೂರೇ ವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ, ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಗಾಮನ್ತರ-ನದೀಪಾರ-ರತ್ತಿವಿಪ್ಪವಾಸ-ಗಣಓಹೀಯನಾಪತ್ತೀಹಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ವತ್ತಬ್ಬಾ - "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ? "ಆಮ, ಅಯ್ಯಾ"ತಿ। "ತಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ಪಾತುಭೂತಂ, ಸಙ್ಗಹಂ ದಾನಿಸ್ಸ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ತಾ ಚೇ "ಸಾಧು, ಅಯ್ಯಾ, ಇದಾನಿ ಮಯಮ್ಪಿ ಸಜ್ಝಾಯಿಸ್ಸಾಮ, ಧಮ್ಮಂ ಸೋಸ್ಸಾಮ, ಗಚ್ಛಥ ತುಮ್ಹೇ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಆರಾಧಿಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಾ ಲಜ್ಜಿನಿಯೋ, ತಾ ಕೋಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಗಚ್ಛತಿ ಚೇ, ಗಾಮನ್ತರ-ನದೀಪಾರ-ರತ್ತಿವಿಪ್ಪವಾಸ-ಗಣಓಹೀಯನಾಪತ್ತೀಹಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಲಜ್ಜಿನಿಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಾಯೋ; ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗನ್ತುಂ ಲಬ್ಭತಿ। ಸಚೇಪಿ ಅಲಜ್ಜಿನಿಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ಸಙ್ಗಹಂ ಪನ ಕರೋನ್ತಿ; ತಾಪಿ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗನ್ತುಂ ಲಬ್ಭತಿ। ಸಚೇ ಲಜ್ಜಿನಿಯೋ ಚ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಾ ಚ, ಞಾತಿಕಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಆಸನ್ನಗಾಮೇ ಪನ ಅಞ್ಞಾ ಞಾತಿಕಾಯೋ ಹೋನ್ತಿ ಪಟಿಜಗ್ಗನಿಕಾ, ತಾಸಮ್ಪಿ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಗನ್ತ್ವಾ ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇಪಿ ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಪನ್ನೋ, ಪತಿರೂಪಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸ್ಸಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಮಾತಿಕಾ ವಾ ವಿನಯೋ ವಾ ಉಗ್ಗಹಿತೋ ಸುಗ್ಗಹಿತೋ, ಪುನ ಉಗ್ಗಣ್ಹನಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ। ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಪರಿಸಾವಚರೋ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇಯೇವ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನಾ। ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸ್ಸಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಪುಬ್ಬೇ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸನ್ತೇಹಿಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇಯೇವ ನಿಸ್ಸಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಪರಿಪುಣ್ಣವಸ್ಸಸಾಮಣೇರೇನಾಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇಯೇವ ಉಪಜ್ಝಾ ಗಹೇತಬ್ಬಾ।

ಯಂ ಪನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಅಧಿಟ್ಠಿತಂ ತಿಚೀವರಞ್ಚ ಪತ್ತೋ ಚ, ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತಿ, ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಕಚ್ಚಿಕಾ ಚ ಉದಕಸಾಟಿಕಾ ಚ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಯಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಪತ್ತೋ ವಾ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ವಿಜಹತಿ, ಪುನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದೀನಿಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಣತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಲಿಙ್ಗಂ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ

ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ವಿಜಹತಿ। ಯಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಸಾಧಾರಣಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ, ತಂ ಪಕತತ್ತೋ ರಕ್ಖತಿ। ಯಂ ಪನ ವಿಭತ್ತಂ ಏತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಕಂ, ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ **ಪರಿವಾರೇ** –

"ತೇಲಂ ಮಧುಂ ಫಾಣಿತಞ್ಚಾಪಿ ಸಪ್ಪಿಂ।
ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾನ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ।
ಅವೀತಿವತ್ತೇ ಸತ್ತಾಹೇ।
ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ।
ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ"ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೮೦)।

ಇದಞ್ಚ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನಾಮ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತನೇನ, ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾಯ, ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇನ, ಹೀನಾಯಾವತ್ತನೇನ, ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದಾನೇನ, ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ, ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹಣೇನ ಚ ವಿಜಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಚೇಪಿ ಹರೀತಕಖಣ್ಡಮ್ಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಮತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬಮಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹತಿ। ಭಿಕ್ಖುವಿಹಾರೇ ಪನ ಯಂಕಿಞ್ಚಿಸ್ಸಾ ಸನ್ತಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ಠಪಿತಂ, ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಸಾವ ಇಸ್ಸರಾ, ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಥಾವರಂ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಕಂ ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ಉಪರೋಪಕಾ ವಾ, ತೇ ಯಸ್ಸಿಚ್ಛತಿ ತಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಾ। ತೇರಸಸು ಸಮ್ಮುತೀಸು ಯಾ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಲದ್ಧಾ ಸಮ್ಮುತಿ, ಸಬ್ಬಾ ಸಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಸಚೇ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಸೇನಾಸನೇ ಗಹಿತೇ ಲಿಙ್ಗಂ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಚಸ್ಸಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಂ ದಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸಾಧಾರಣಾಯ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿವಸನ್ತಸ್ಸ ಲಿಙ್ಗಂ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಮಾನತ್ತಂ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಪುನ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಚಿಣ್ಣಮಾನತ್ತಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಅಬ್ಭಾನಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅಕುಸಲವಿಪಾಕೇ ಪರಿಕ್ಖೀಣೇ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಕಾಲೇ ಪುನದೇವ ಲಿಙ್ಗಂ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಛಾರತ್ತಂ ಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಚಿಣ್ಣೇ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತೇ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅಬ್ಭಾನಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಅನನ್ತರೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತನವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ – ಸಚೇಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಕಾಲೇ ಆಪನ್ನಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾಪತ್ತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಪರಿವಾಸದಾನಂ ನತ್ಥಿ, ಛಾರತ್ತಂ ಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಂ ಚರನ್ತಿಯಾ ಲಿಙ್ಗಂ ಪರಿವತ್ತತಿ, ನ ತೇನತ್ಥೋ, ಛಾರತ್ತಂ ಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಚಿಣ್ಣಮಾನತ್ತಾಯ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಪುನ ಮಾನತ್ತಂ ಅದತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅಬ್ಭೇತಬ್ಬೋ। ಅಥ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಮಾನತ್ತೇ ಅದಿನ್ನೇ ಪುನ ಲಿಙ್ಗಂ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಛಾರತ್ತಂ ಮಾನತ್ತಂ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಪುನ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ಚಿಣ್ಣಮಾನತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತೇ ಜಾತೇ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಅಬ್ಭಾನಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ । ಪುನ ಪರಿವತ್ತೇ ಚ ಲಿಙ್ಗೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಭಾವೇ ಠಿತಾಯಪಿ ಯಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ, ತಾ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಏವಾತಿ।

೭೦. ಇತೋ ಪರಾನಿ "**ಮಾತುಯಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮ**"ನ್ತಿಆದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನಿಯೇವ।

೭೧. ಮುದುಪಿಟ್ಠಿಕವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಸೋ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖು ನಟಪುಬ್ಬಕೋ। ತಸ್ಸ ಸಿಪ್ಪಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ಪರಿಕಮ್ಮಕತಾ ಪಿಟ್ಠಿ ಮುದುಕಾ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಖಿ।

ಲಮ್ಬೀವತ್ಥುಮ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ದೀಘಂ ಹೋತಿ ಲಮ್ಬತಿ, ತಸ್ಮಾ ಲಮ್ಬೀತಿ ವುತ್ತೋ।

ಇತೋ ಪರಾನಿ ದ್ವೇ ವಣವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನಾನೇವ। ಲೇಪಚಿತ್ತವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ಲೇಪಚಿತ್ತಂ** ನಾಮ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮರೂಪಂ।

ದಾರುಧೀತಲಿಕವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ದಾರುಧೀತಲಿಕಾ** ನಾಮ ಕಟ್ಠರೂಪಂ। ಯಥಾ ಚ ಇಮೇಸು ದ್ವೀಸು ಏವಂ ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ ದನ್ತರೂಪ-ಪೋತ್ಥಕರೂಪ-ಲೋಹರೂಪಾದೀಸು ಅನುಪಾದಿನ್ನಕೇಸು ಇತ್ಥಿರೂಪೇಸು ನಿಮಿತ್ತೇ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ತಥೇವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಮೋಚನರಾಗೇನ ಪನ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಮುತ್ತೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಅಮುತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ।

೭೧. ಸುನ್ದರವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಅಯಂ **ಸುನ್ದರೋ** ನಾಮ ರಾಜಗಹೇ ಕುಲದಾರಕೋ ಸದ್ಧಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ; ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿರೂಪತಾಯ "ಸುನ್ದರೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಲಭಿ। ತಂ ರಥಿಕಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಮುಪ್ಪನ್ನಛನ್ದರಾಗಾ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಇಮಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಅಕಾಸಿ। ಥೇರೋ ಪನ ಅನಾಗಾಮೀ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ನ ಸಾದಿಯಿ। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪನ ಅವಿಸಯೋ ಏಸೋ।

ಇತೋ ಪರೇಸು ಚತೂಸು ವತ್ಥೂಸು ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಳಾ ದುಮ್ಮೇಧಾ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿಂಸು।

೭೩. ಅಕ್ಖಾಯಿತಾದೀನಿ ತೀಣಿ ವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ। ದ್ವೀಸು ಛಿನ್ನಸೀಸವತ್ಥೂಸು ಅಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ವಟ್ಟಕತೇ ಮುಖೇ ವಿವಟೇ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋ ಸಚೇ ಹೇಟ್ಠಾ ವಾ ಉಪರಿ ವಾ ಉಭಯಪಸ್ಸೇಹಿ ವಾ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಚತೂಹಿಪಿ ಪಸ್ಸೇಹಿ ಅಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ತಾಲುಕಂ ಛುಪತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನಿ ತಾಲುಕಞ್ಚ ಅಛುಪನ್ತೋ ಆಕಾಸಗತಮೇವ ಕತ್ವಾ ಪವೇಸೇತಿ ಚ ನೀಹರತಿ ಚ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಯದಿ ಪನ ದನ್ತಾ ಸುಫುಸಿತಾ, ಅನ್ತೋಮುಖೇ ಓಕಾಸೋ ನತ್ಥಿ, ದನ್ತಾ ಚ ಬಹಿ ಓಟ್ಠಮಂಸೇನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ, ತತ್ಥ ವಾತೇನ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠಂ ಅಲ್ಲೋಕಾಸಂ ತಿಲಫಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಉಪ್ಪಾಟಿತೇ ಪನ ಓಟ್ಠಮಂಸೇ ದನ್ತೇಸುಯೇವ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಯೋಪಿ ದನ್ತೋ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ , ನ ಸಕ್ಕಾ ಓಟ್ಠೇಹಿ ಪಿದಹಿತುಂ। ತತ್ಥ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತೇಪಿ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಜಿವ್ಹಾಯ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತೇಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ಜೀವಮಾನಕಸರೀರೇಪಿ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಜಿವ್ಹಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ಯದಿ ಪನ ಬಹಿಜಿವ್ಹಾಯ ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಮುಖಂ ಪವೇಸೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಉಪರಿಗೀವಾಯ ಛಿನ್ನಸೀಸಸ್ಸಪಿ ಅಧೋಭಾಗೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ತಾಲುಕಂ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ಅಟ್ಠಿಕವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಸುಸಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಸಙ್ಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ನಿಮಿತ್ತೇ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಮುಚ್ಚತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಮೋಚನರಾಗೇನ ಪನ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಮುಚ್ಚನ್ತೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಅಮುಚ್ಚನ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ।

ನಾಗೀವತ್ಥುಮ್ಹಿ ನಾಗಮಾಣವಿಕಾ ವಾ ಹೋತು ಕಿನ್ನರೀಆದೀನಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಾ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಯಕ್ಖೀವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ದೇವತಾ ಯಕ್ಖೀಯೇವ।

ಪೇತೀವತ್ಥುಮ್ಹಿ ನಿಜ್ಝಾಮತಣ್ಹಿಕಾದಿಪೇತಿಯೋ ಅಲ್ಲೀಯಿತುಮ್ಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ। ವಿಮಾನಪೇತಿಯೋ ಪನ ಅತ್ಥಿ; ಯಾಸಂ ಕಾಳಪಕ್ಖೇ ಅಕುಸಲಂ ವಿಪಚ್ಚತಿ, ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖೇ ದೇವತಾ ವಿಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭೋನ್ತಿ। ಏವರೂಪಾಯ ಪೇತಿಯಾ ವಾ ಯಕ್ಖಿಯಾ ವಾ ಸಚೇ ದಸ್ಸನ-ಗಹಣ-ಆಮಸನ-ಫುಸನ-ಘಟ್ಟನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥಾಪಿ ದಸ್ಸನಂ ನತ್ಥಿ, ಇತರಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಅಥ ದಸ್ಸನಗಹಣಾನಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಆಮಸನಫುಸನಘಟ್ಟನೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಯಮಾನೇಹಿ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವಿಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಮನೋರಥಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ಅವಿಸಯೋ ನಾಮ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಅವಿಸಯತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪಣ್ಡಕವತ್ಥು ಪಾಕಟಮೇವ।

ಉಪಹತಿನ್ದ್ರಿಯವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ಉಪಹತಿನ್ದ್ರಿಯೋತಿ** ಉಪಹತಕಾಯಪ್ಪಸಾದೋ ಖಾಣುಕಣ್ಟಕಮಿವ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ನ ವೇದಯತಿ। ಅವೇದಯನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸೇವನಚಿತ್ತವಸೇನ ಆಪತ್ತಿ।

ಛುಪಿತಮತ್ತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಯೋ "ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಮೇಥುನೇ ವಿರಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಹಿ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಾ ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹಾದಯೋ ಯಾವ ಸೀಸಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾವ ದುಕ್ಕಟೇ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಸೀಸೇ ಪತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ। ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಹಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಸಾಮನ್ತಂ। ಇತರೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಅಯಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇ ವಿರಜ್ಜಿತ್ವಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಾದಿಯೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸಾ"ತಿ।

೭೪. ಭದ್ದಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಭದ್ದಿಯಂ** ನಾಮ ತಂ ನಗರಂ। ಜಾತಿಯಾವನಂ ನಾಮ ಜಾತಿಪುಪ್ಫಗುಮ್ಬಾನಂ ಉಸ್ಸನ್ನತಾಯ ಏವಂ ಲದ್ಧನಾಮಂ; ತಂ ತಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ಉಪಚಾರೇ ವನಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ನಿಪನ್ನೋ ತೇನ ವಾತುಪತ್ಥಮ್ಭೇನ ಮಹಾನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿ। ಏಕರಸಂ ಭವಙ್ಗಮೇವ ವತ್ತತಿ। **ಕಿಲಿನ್ನಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾತಿ** ಅಸುಚಿಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ।

೭೫. ಇತೋ ಪರಾನಿ ಸಾದಿಯನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ವತ್ಥೂನಿ, ಅಜಾನನವತ್ಥು ಚಾತಿ ಪಞ್ಚ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ।

೭೬. ದ್ವೀಸು ಅಸಾದಿಯನವತ್ಥೂಸು **ಸಹಸಾ ವುಟ್ಠಾಸೀತಿ** ಆಸೀವಿಸೇನ ದಟ್ಠೋ ವಿಯ ಅಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ ವಿಯ ಚ ತುರಿತಂ ವುಟ್ಠಾಸಿ। **ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪವತ್ತೇಸೀತಿ** ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕೋ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿ ಖಿಪ್ಪಂ ವುಟ್ಠಹನ್ತೋವ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ವಟ್ಟೇನ್ತೋ ಪರಿವಟ್ಟೇನ್ತೋ ವಿಹೇಠೇನ್ತೋ ಪಾತೇಸಿ। ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೇನ ಹಿ ಏವರೂಪೇಸು ಠಾನೇಸು ಚಿತ್ತಂ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಞ್ಚ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಸಙ್ಗಾಮಸೀಸಯೋಧೋ ಭಿಕ್ಖು।

೭೭. ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ದಿವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯನ್ತೇನಾತಿ** ದಿವಾ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೇನ। **ದ್ವಾರಂ ಸಂವರಿತ್ವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುನ್ತಿ** ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಾಳಿಯಂ "ಅಯಂ ನಾಮ ಆಪತ್ತೀ"ತಿ ನ ವುತ್ತಾ। ವಿವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನದೋಸೇನ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯನ್ತೇನ ದ್ವಾರಂ ಸಂವರಿತ್ವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತು"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಸಂವರಿತ್ವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। ಭಗವತೋ ಹಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಾದೀಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಠಪಿತಾ। "ಅತ್ಥಾಪತ್ತಿ ದಿವಾ ಆಪಜ್ಜತಿ ನೋ ರತ್ತಿ"ನ್ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೩) ಇಮಿನಾಪಿ ಚೇತಂ ಸಿದ್ಧಂ।

ಕೀದಿಸಂ ಪನ ದ್ವಾರಂ ಸಂವರಿತಬ್ಬಂ, ಕೀದಿಸಂ ನ ಸಂವರಿತಬ್ಬಂ? ರುಕ್ಖಪದರವೇಳುಪದರಕಿಲಞ್ಜಪಣ್ಣಾದೀನಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಕವಾಟಂ ಕತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಉದುಕ್ಖಲೇ ಉಪರಿ ಉತ್ತರಪಾಸಕೇ ಚ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಕತಂ ಪರಿವತ್ತಕದ್ವಾರಮೇವ ಸಂವರಿತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞಂ ಗೋರೂಪಾನಂ ವಜೇಸು ವಿಯ ರುಕ್ಖಸೂಚಿಕಣ್ಟಕದ್ವಾರಂ, ಗಾಮಥಕನಕಂ ಚಕ್ಕಲಕಯುತ್ತದ್ವಾರಂ, ಫಲಕೇಸು ವಾ ಕಿಟಿಕಾಸು ವಾ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಚಕ್ಕಲಕಾನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕತಂ ಸಂಸರಣಕಿಟಿಕದ್ವಾರಂ, ಆಪಣೇಸು ವಿಯ ಕತಂ ಉಗ್ಘಾಟನಕಿಟಿಕದ್ವಾರಂ, ದ್ವೀಸು ತೀಸು ಠಾನೇಸು ವೇಣುಸಲಾಕಾ ಗೋಪ್ಫೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಕುಟೀಸು ಕತಂ ಸಲಾಕಹತ್ಥಕದ್ವಾರಂ, ದುಸ್ಸಸಾಣಿದ್ವಾರನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ದ್ವಾರಂ ನ ಸಂವರಿತಬ್ಬಂ। ಪತ್ತಹತ್ಥಸ್ಸ ಕವಾಟಪ್ಪಣಾಮನೇ ಪನ ಏಕಂ ದುಸ್ಸಸಾಣಿದ್ವಾರಮೇವ ಅನಾಪತ್ತಿಕರಂ, ಅವಸೇಸಾನಿ ಪಣಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ। ದಿವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಪರಿವತ್ತಕದ್ವಾರಮೇವ ಆಪತ್ತಿಕರಂ, ಸೇಸಾನಿ ಸಂವರಿತ್ವಾ ವಾ ಅಸಂವರಿತ್ವಾ ವಾ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥಿ। ಸಂವರಿತ್ವಾ ಪನ ನಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಏತಂ ವತ್ತಂ।

ಪರಿವತ್ತಕದ್ವಾರಂ ಪನ ಕಿತ್ತಕೇನ ಸಂವುತಂ ಹೋತಿ? ಸೂಚಿಘಟಿಕಾದೀಸು ದಿನ್ನಾಸು ಸಂವುತಮೇವ ಹೋತಿ। ಅಪಿಚ ಖೋ ಸೂಚಿಮತ್ತೇಪಿ ದಿನ್ನೇ ವಟ್ಟತಿ। ಘಟಿಕಮತ್ತೇಪಿ ದಿನ್ನೇ ವಟ್ಟತಿ। ದ್ವಾರಬಾಹಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಪಿಹಿತಮತ್ತೇಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಈಸಕಂ ಅಫುಸಿತೇಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ವಿಧಿನಾ ಯಾವತಾ ಸೀಸಂ ನಪ್ಪವಿಸತಿ ತಾವತಾ ಅಫುಸಿತೇಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ। ಸಚೇ ಬಹೂನಂ ವಳಞ್ಜನಟ್ಠಾನಂ

ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖುಂ ವಾ ಸಾಮಣೇರಂ ವಾ "ದ್ವಾರಂ, ಆವುಸೋ, ಜಗ್ಗಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾಪಿ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಥ ಭಿಕ್ಖೂ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕರೋನ್ತಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, "ಏತೇ ದ್ವಾರಂ ಜಗ್ಗಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾಪಿ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಉಪಾಸಕಮ್ಪಿ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ, 'ಏಸ ಜಗ್ಗಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇವಲಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ವಾ ಮಾತುಗಾಮಂ ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ದ್ವಾರಸ್ಸ ಉದುಕ್ಖಲಂ ವಾ ಉತ್ತರಪಾಸಕೋ ವಾ ಭಿನ್ನೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅಟ್ಠಪಿತೋ ವಾ, ಸಂವರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನವಕಮ್ಮತ್ಥಂ ವಾ ಪನ ಇಟ್ಠಕಪುಞ್ಜೋ ವಾ ಮತ್ತಿಕಾದೀನಂ ವಾ ರಾಸಿ ಅನ್ತೋದ್ವಾರೇ ಕತೋ ಹೋತಿ, ಅಟ್ಟಂ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ, ಯಥಾ ಸಂವರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ; ಏವರೂಪೇ ಅನ್ತರಾಯೇ ಸತಿ ಅಸಂವರಿತ್ವಾಪಿ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯದಿ ಪನ ಕವಾಟಂ ನತ್ಥಿ, ಲದ್ಧಕಪ್ಪಮೇವ। ಉಪರಿ ಸಯನ್ತೇನ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನಿಸ್ಸೇಣಿಮತ್ಥಕೇ ಥಕನಕಂ ಹೋತಿ, ಥಕೇತ್ವಾಪಿ ನಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಗಬ್ಭೇ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೇನ ಗಬ್ಭದ್ವಾರಂ ವಾ ಪಮುಖದ್ವಾರಂ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸಂವರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಏಕಕುಟ್ಟಕೇ ಗೇಹೇ ದ್ವೀಸು ಪಸ್ಸೇಸು ದ್ವಾರಾನಿ ಕತ್ವಾ ವಳಞ್ಜನ್ತಿ, ದ್ವೇಪಿ ದ್ವಾರಾನಿ ಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಾನಿ।

ತಿಭೂಮಕೇಪಿ ಪಾಸಾದೇ ದ್ವಾರಂ ಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಮೇವ। ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಾ ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮ ಲೋಹಪಾಸಾದಸದಿಸಂ ಪಾಸಾದಂ ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿವಾವಿಹಾರತ್ಥಂ ಪವಿಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥೇರೇನ ದ್ವಾರಪಾಲಸ್ಸ "ದ್ವಾರಂ ಜಗ್ಗಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ವಾ "ದ್ವಾರಜಗ್ಗನಂ ಏತಸ್ಸ ಭಾರೋ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ವಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ । ಯಾವ ಸಬ್ಬನವಕೇನ ಏವಮೇವ ಕತ್ತಬ್ಬಂ। ಪುರೇ ಪವಿಸನ್ತಾನಂ "ದ್ವಾರಜಗ್ಗನಂ ನಾಮ ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ಭಾರೋ"ತಿ ಏವಂ ಆಭೋಗಂ ಕಾತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ವಾ ಆಭೋಗಂ ವಾ ಅಕತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭೇ ವಾ ಅಸಂವುತದ್ವಾರೇ ಬಹಿ ವಾ ನಿಪಜ್ಜನ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿ। ಗಬ್ಭೇ ವಾ ಬಹಿ ವಾ ನಿಪಜ್ಜನಕಾಲೇಪಿ "ದ್ವಾರಜಗ್ಗನಂ ನಾಮ ಮಹಾದ್ವಾರೇ ದ್ವಾರಪಾಲಸ್ಸ ಭಾರೋ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಲೋಹಪಾಸಾದಾದೀಸು ಆಕಾಸತಲೇ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೇನಾಪಿ ದ್ವಾರಂ ಸಂವರಿತಬ್ಬಮೇವ।

ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ - ಇದಂ ದಿವಾಪಟಿಸಲ್ಲೀಯನಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಸದ್ವಾರಬನ್ಧೇ ಠಾನೇ ಕಥಿತಂ। ತಸ್ಮಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಾ ಮಣ್ಡಪೇ ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಸದ್ವಾರಬನ್ಧೇ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೇನ ದ್ವಾರಂ ಸಂವರಿತ್ವಾವ ನಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಮಹಾಪರಿವೇಣಂ ಹೋತಿ, ಮಹಾಬೋಧಿಯಙ್ಗಣಲೋಹಪಾಸಾದಙ್ಗಣಸದಿಸಂ ಬಹೂನಂ ಓಸರಣಟ್ಠಾನಂ, ಯತ್ಥ ದ್ವಾರಂ ಸಂವುತಮ್ಪಿ ಸಂವುತಟ್ಠಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ದ್ವಾರಂ ಅಲಭನ್ತಾ ಪಾಕಾರಂ ಆರುಹಿತ್ವಾಪಿ ವಿಚರನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಸಂವರಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ರತ್ತಿಂ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ಉಟ್ಠಹತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪುನ ಸುಪತಿ, ಆಪತ್ತಿ। ಯೋ ಪನ "ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾವ ದ್ವಾರಂ ಅಸಂವರಿತ್ವಾ ರತ್ತಿಂ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ಯಥಾಪರಿಚ್ಛೇದಮೇವ ಚ ನ ವುಟ್ಠಾತಿ, ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಏವಂ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ಅನಾದರಿಯದುಕ್ಕಟಾಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಯೋ ಪನ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಅದ್ಧಾನಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿವಾ ಕಿಲನ್ತರೂಪೋ ಮಞ್ಚೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಾದೇ ಭೂಮಿತೋ ಅಮೋಚೇತ್ವಾವ ನಿದ್ದಾವಸೇನ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಓಕ್ಕನ್ತನಿದ್ದೋ ಅಜಾನನ್ತೋಪಿ ಪಾದೇ ಮಞ್ಚಕಂ ಆರೋಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಪಸ್ಸಾಯ ಸುಪನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯೋಪಿ ಚ "ನಿದ್ದಂ ವಿನೋದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋ ಪತಿತ್ವಾ ಸಹಸಾವ ವುಟ್ಠಾತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯೋ ಪನ ಪತಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಸಯತಿ, ನ ವುಟ್ಠಾತಿ, ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ।

ಕೋ ಮುಚ್ಚತಿ, ಕೋ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ? **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ತಾವ "ಏಕಭಙ್ಗೇನ ನಿಪನ್ನಕೋಯೇವ ಮುಚ್ಚತಿ। ಪಾದೇ ಪನ ಭೂಮಿತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ಯಕ್ಖಗಹಿತಕೋಪಿ ವಿಸಞ್ಞೀಭೂತೋಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಾಪಿತೋವ ಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಯೋ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋ ಮುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪತಿತೋ ತತ್ಥೇವ ಸುಪತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅವಿಸಯತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಆಚರಿಯಾ ಪನ ಏವಂ ನ ಕಥಯನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ

ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೇನ ವುತ್ತಂ। ದ್ವೇ ಪನ ಜನಾ ಆಪತ್ತಿತೋ ಮುಚ್ಚನ್ತಿಯೇವ, ಯೋ ಚ ಯಕ್ಖಗಹಿತಕೋ, ಯೋ ಚ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಾಪಿತೋ"ತಿ।

೭೮. ಭಾರುಕಚ್ಛಕವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ಅನಾಪತ್ತಿ ಸುಪಿನನ್ತೇನಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಸುಪಿನನ್ತೇ ಅವಿಸಯತ್ತಾ ಏವಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ ಭಗವತಾ ಅವಿನಿಚ್ಛಿತಪುಬ್ಬಮ್ಪಿ ಇಮಂ ವತ್ಥುಂ ನಯಗ್ಗಾಹೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿ। ಭಗವಾಪಿ ಚ ಸುತ್ವಾ "ಸುಕಥಿತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಲಿನಾ; ಅಪದೇ ಪದಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಯ, ಆಕಾಸೇ ಪದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿಯ ಉಪಾಲಿ ಇಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರಂ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ - "ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿನಯಧರಾನಂ ಯದಿದಂ ಉಪಾಲೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೯, ೨೨೮)। ಇತೋ ಪರಾನಿ ಸುಪಬ್ಬಾದೀನಿ ವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ।

೮೦. ಭಿಕ್ಖುನೀಸಮ್ಪಯೋಜನಾದೀಸು ತೇ ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕಾ ಖಿಡ್ಡಾಪಸುತಾ ಅತ್ತನೋ ಅನಾಚಾರೇನ ಏವಂ ಅಕಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ಲಿಚ್ಛವೀನಂ ವಿನಾಸೋ ಏವ ಉದಪಾದಿ।

೮೧. ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ದಸ್ಸನಂ ಅಗಮಾಸೀ**ತಿ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ "ತಂ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಚ ದಾರಕಾನಞ್ಚ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಅನಾಥಭಾವಂ ಸಂವಣ್ಣೇಸಿ। ಅನಪೇಕ್ಖಞ್ಚ ನಂ ಞತ್ವಾ ಕುಪಿತಾ "ಏಹಿ ವಿಬ್ಭಮಾಹೀ"ತಿ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಸೋ ಅತ್ತಾನಂ ಮೋಚೇತುಂ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಜರಾದುಬ್ಬಲತಾಯ ಉತ್ತಾನೋ ಪರಿಪತಿ। ತತೋ ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಮನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಅನಾಗಾಮೀ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಕಾಮರಾಗೋ ತಸ್ಮಾ ನ ಸಾದಿಯೀತಿ।

೮೨. ಮಿಗಪೋತಕವತ್ಥು ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ವಿನೀತವತ್ಥು ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತತ್ರಿದಂ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕತ್ತಸ್ಮಿಂ -

ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರತೋ, ನಿದಾನವತ್ಥುಪ್ಪಭೇದದೀಪನತೋ।
ಪರಸಮಯವಿವಜ್ಜನತೋ, ಸಕಸಮಯವಿಸುದ್ಧಿತೋ ಚೇವ॥

ಬ್ಯಞ್ಜನಪರಿಸೋಧನತೋ, ಪದತ್ಥತೋ ಪಾಳಿಯೋಜನಕ್ಕಮತೋ।
ಸಿಕ್ಖಾಪದನಿಚ್ಛಯತೋ, ವಿಭಙ್ಗನಯಭೇದದಸ್ಸನತೋ॥

ಸಮ್ಪಸ್ಸತಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಞ್ಚಿ ಅಪಾಸಾದಿಕಂ ಯತೋ ಏತ್ಥ।
ವಿಞ್ಞೂನಮಯಂ ತಸ್ಮಾ, ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾತ್ವೇವ॥

ಸಂವಣ್ಣನಾ ಪವತ್ತಾ, ವಿನಯಸ್ಸ ವಿನೇಯ್ಯದಮನಕುಸಲೇನ।
ವುತ್ತಸ್ಸ ಲೋಕನಾಥೇನ, ಲೋಕಮನುಕಮ್ಪಮಾನೇನಾತಿ॥

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ

ದುತಿಯಂ ಅದುತಿಯೇನ, ಯಂ ಜಿನೇನ ಪಕಾಸಿತಂ।
ಪಾರಾಜಿಕಂ ತಸ್ಸ ದಾನಿ, ಪತ್ತೋ ಸಂವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೋ॥

ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ, ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಪಕಾಸಿತಂ।
ತಂ ಸಬ್ಬಂ ವಜ್ಜಯಿತ್ವಾನ, ಹೋತಿ ಸಂವಣ್ಣನಾ ಅಯಂ॥

ಧನಿಯವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೮೪. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ**ತಿ ತತ್ಥ **ರಾಜಗಹೇ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರೇ, ತಞ್ಹಿ ಮನ್ಧಾತು-ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಾದೀಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ''ರಾಜಗಹ''ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಞ್ಞೇಪೇತ್ಥ ಪಕಾರೇ ವಣ್ಣಯನ್ತಿ। ಕಿಂ ತೇಹಿ! ನಾಮಮೇತಂ ತಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ। ತಂ ಪನೇತಂ ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಚ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಕಾಲೇ ಚ ನಗರಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಕಾಲೇ ಸುಞ್ಞಂ ಹೋತಿ ಯಕ್ಖಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತೇಸಂ ವಸನ್ತವನಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಏವಂ ಗೋಚರಗಾಮಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ನಿವಾಸನಟ್ಠಾನಮಾಹ - **ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ**ತಿ। ಸೋ ಚ ಗಿಜ್ಝಾ ತಸ್ಸ ಕೂಟೇಸು ವಸಿಂಸು, ಗಿಜ್ಝಸದಿಸಾನಿ ವಾ ತಸ್ಸ ಕೂಟಾನಿ; ತಸ್ಮಾ **ಗಿಜ್ಝಕೂಟೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸಮ್ಬಹುಲಾತಿ ವಿನಯಪರಿಯಾಯೇನ ತಯೋ ಜನಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತತೋ ಪರಂ ಸಙ್ಘೋ। ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ತಯೋ ತಯೋ ಏವ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮ್ಬಹುಲಾ। ಇಧ ಪನ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಸನ್ದಿಟ್ಠಾ**ತಿ ನಾತಿವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾ ನ ದಳ್ಹಮಿತ್ತಾ; ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಹಿ ತೇ ಸನ್ದಿಟ್ಠಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಸಮ್ಭತ್ತಾ**ತಿ ಅತಿವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾ ದಳ್ಹಮಿತ್ತಾ; ತೇ ಹಿ ಸುಟ್ಠು ಭತ್ತಾ ಭಜಮಾನಾ ಏಕಸಮ್ಭೋಗಪರಿಭೋಗಾತಿ ಕತ್ವಾ ''ಸಮ್ಭತ್ತಾ''ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸೇ**ತಿ ಇಸಿಗಿಲಿ ನಾಮ ಪಬ್ಬತೋ, ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇ। ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರ ಪಞ್ಚಸತಮತ್ತಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಕಾಸಿಕೋಸಲಾದೀಸು ಜನಪದೇಸು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ತೇ ಪವಿಸನ್ತೇವ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ನ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ। ತತೋ ಆಹಂಸು - ''ಅಯಂ ಪಬ್ಬತೋ ಇಮೇ ಇಸಯೋ ಗಿಲತೀ''ತಿ। ತದುಪಾದಾಯ ತಸ್ಸ ''ಇಸಿಗಿಲಿ''ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ।

ತಿಣಕುಟಿಯೋ ಕರಿತ್ವಾತಿ ತಿಣಚ್ಛದನಾ ಸದ್ವಾರಬನ್ಧಾ ಕುಟಿಯೋ ಕತ್ವಾ। ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಹಿ ನಾಲಕಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೇನಾಪಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಛದನಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಛನ್ನೇಯೇವ ಸದ್ವಾರಬನ್ಧೇ ಸೇನಾಸನೇ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - ''ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇನಾಸನಿಕೇನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ''ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೪)। ತಸ್ಮಾ ವಸ್ಸಕಾಲೇ ಸಚೇ ಸೇನಾಸನಂ ಲಭತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ; ನೋ ಚೇ ಲಭತಿ, ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾಪಿ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ಸಾಮಮ್ಪಿ ಕಾತಬ್ಬಂ। ನ ತ್ವೇವ ಅಸೇನಾಸನಿಕೇನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಅಯಮನುಧಮ್ಮತಾ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಿಣಕುಟಿಯೋ ಕರಿತ್ವಾ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕತಿಕವತ್ತಾನಿ ಚ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿಂಸು।

ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಧನಿಯೋತಿ ನ ಕೇವಲಂ ತೇ ಥೇರಾವ ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧನಿಯೋಪಿ। **ಕುಮ್ಭಕಾರಪುತ್ತೋ**ತಿ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ; ತಸ್ಸ ಹಿ ನಾಮಂ ಧನಿಯೋ, ಪಿತಾ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ, ತೇನ ವುತ್ತಂ - ''ಧನಿಯೋ ಕುಮ್ಭಕಾರಪುತ್ತೋ''ತಿ। **ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛೀ**ತಿ ತೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಟ್ಠಾನೇಯೇವ ತಿಣಕುಟಿಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ।

ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾತಿ ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಉಪಗತಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾ ಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ವುತ್ಥವಸ್ಸಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಏವಂ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾ ಹುತ್ವಾ।

ತಿಣಕುಟಿಯೋ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ ನ ದಣ್ಡಮುಗ್ಗರಾದೀಹಿ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ, ವತ್ತಸೀಸೇನ ಪನ ತಿಣಞ್ಚ ದಾರುವಲ್ಲಿ-ಆದೀನಿ ಚ ಓರೋಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯೇನ ಹಿ ವಿಹಾರಪಚ್ಚನ್ತೇ ಕುಟಿ ಕತಾ ಹೋತಿ, ತೇನ ಸಚೇ ಆವಾಸಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ। "ಸಚೇ ಇಮಂ ಕುಟಿಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಕೋಚಿ ವಸಿತುಂ ಉಸ್ಸಹತಿ, ತಸ್ಸ ದೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಯೇನ ಅರಞ್ಞೇ ವಾ ಕತಾ ಹೋತಿ , ಪಟಿಜಗ್ಗನಕಂ ವಾ ನ ಲಭತಿ, ತೇನ "ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಪರಿಭೋಗಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ತೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಞ್ಞೇ ಕುಟಿಯೋ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗನಕಂ ಅಲಭನ್ತಾ ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಸಙ್ಗೋಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ಚ ಠಪಿತಂ ತಂ ಉಪಚಿಕಾಹಿ ನ ಖಜ್ಜತಿ , ಅನೋವಸ್ಸಕಞ್ಚ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಠಪೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿತುಕಾಮಾನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಉಪಕಾರಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಗಮಿಯವತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ।

ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಂಸೂತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಾನುಕೂಲಂ ಜನಪದಂ ಅಗಮಂಸು। **ಆಯಸ್ಮಾ ಪನ ಧನಿಯೋ ಕುಮ್ಭಕಾರಪುತ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ವಸ್ಸಂ ವಸೀ**ತಿಆದಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। **ಯಾವತತಿಯಕ**ನ್ತಿ ಯಾವತತಿಯವಾರಂ। **ಅನವಯೋ**ತಿ ಅನುಅವಯೋ, ಸನ್ಧಿವಸೇನ ಉಕಾರಲೋಪೋ। ಅನು ಅನು ಅವಯೋ, ಯಂ ಯಂ ಕುಮ್ಭಕಾರೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನೂನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಿಪ್ಪೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಕೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇ। **ಆಚರಿಯಕೇ**ತಿ ಆಚರಿಯಕಮ್ಮೇ। **ಕುಮ್ಭಕಾರಕಮ್ಮೇ**ತಿ ಕುಮ್ಭಕಾರಾನಂ ಕಮ್ಮೇ; ಕುಮ್ಭಕಾರೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಮ್ಮೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ। **ಪರಿಯೋದಾತಸಿಪ್ಪೋ**ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಸಿಪ್ಪೋ। ಅನವಯತ್ತೇಪಿ ಸತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅಸದಿಸಸಿಪ್ಪೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಸಬ್ಬಮತ್ತಿಕಾಮಯನ್ತಿ ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟಕಕವಾಟಸೂಚಿಘಟಿಕವಾತಪಾನಕವಾಟಮತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಭಿತ್ತಿಛದನಿಟ್ಠಕಥಮ್ಭಾದಿಭೇದಂ ಸಬ್ಬಂ ಗೇಹಸಮ್ಭಾರಂ ಮತ್ತಿಕಾಮಯಮೇವ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಗೋಮಯಞ್ಚ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ತಂ ಕುಟಿಕಂ ಪಚೀ**ತಿ ತಂ ಸಬ್ಬಮತ್ತಿಕಾಮಯಂ ಕತ್ವಾ ಪಾಣಿಕಾಯ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ತೇಲತಮ್ಬಮತ್ತಿಕಾಯ ಪರಿಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ತಿಣಾದೀಹಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಪಕ್ಕಾ ಸುಪಕ್ಕಾ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಪಚಿ। ಏವಂ ಪಕ್ಕಾ ಚ ಪನ ಸಾ ಅಹೋಸಿ ಕುಟಿಕಾ । **ಅಭಿರೂಪಾ**ತಿ ಸುರೂಪಾ। **ಪಾಸಾದಿಕಾ**ತಿ ಪಸಾದಜನಿಕಾ। **ಲೋಹಿತಿಕಾ**ತಿ ಲೋಹಿತವಣ್ಣಾ। **ಕಿಙ್ಕಣಿಕಸದ್ದೋ**ತಿ ಕಿಙ್ಕಣಿಕಜಾಲಸ್ಸ ಸದ್ದೋ। ಯಥಾ ಕಿರ ನಾನಾರತನೇಹಿ ಕತಸ್ಸ ಕಿಙ್ಕಣಿಕಜಾಲಸ್ಸ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತಸ್ಸಾ ಕುಟಿಕಾಯ ವಾತಪಾನನ್ತರಿಕಾದೀಹಿ ಪವಿಟ್ಠೇನ ವಾತೇನ ಸಮಾಹತಾಯ ಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ। ಏತೇನಸ್ಸಾ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಸುಪಕ್ಕಭಾವೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಕಿಙ್ಕಣಿಕಾ"ತಿ ಕಂಸಭಾಜನಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಅಭಿಹತಸ್ಸ ಕಂಸಭಾಜನಸ್ಸ ಸದ್ದೋ, ಏವಮಸ್ಸಾ ವಾತಪ್ಪಹತಾಯ ಸದ್ದೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

೮೫. ಕಿಂ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇತಿ ಏತ್ಥ ಜಾನನ್ತೋವ ಭಗವಾ ಕಥಾಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ। **ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸು**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಮತ್ತಿಕಾಮಯಾಯ ಕುಟಿಕಾಯ ಕರಣಭಾವಂ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। **ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ... ಕುಟಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಇದಂ ಅತೀತತ್ಥೇ ಅನಾಗತವಚನಂ; ಅಕಾಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಂ ಸದ್ದಸತ್ಥತೋ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ। **ನ ಹಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಾಣೇಸು ಅನುದ್ದಯಾ ಅನುಕಮ್ಪಾ ಅವಿಹೇಸಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಅನುದ್ದಯಾ**ತಿ ಅನುರಕ್ಖಣಾ; ಏತೇನ ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅನುಕಮ್ಪಾ**ತಿ ಪರದುಕ್ಖೇನ ಚಿತ್ತಕಮ್ಪನಾ। **ಅವಿಹೇಸಾ**ತಿ ಅವಿಹಿಂಸನಾ; ಏತೇಹಿ ಕರುಣಾಪುಬ್ಬಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ – "ಭಿಕ್ಖವೇ , ತಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಥವೀಖಣನಚಿಕ್ಖಲ್ಲಮದ್ದನಅಗ್ಗಿದಾನೇಸು ಬಹೂ ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕೇ ಪಾಣೇ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಸ್ಸ ವಿನಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ತೇಸು ಪಾಣೇಸು ಮೇತ್ತಾಕರುಣಾನಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗಮತ್ತಾಪಿ ಅನುದ್ದಯಾ ಅನುಕಮ್ಪಾ ಅವಿಹೇಸಾ ನ ಹಿ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾಪಿ ನಾಮ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। **ಮಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ಪಾಣೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಆಪಜ್ಜೀ**ತಿ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಜನಸಮೂಹೋ ಪಾಣೇಸು ಪಾತಬ್ಯಭಾವಂ ಮಾ

ಆಪಜ್ಜಿ। “ಬುದ್ಧಕಾಲೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವಂ ಕತಂ, ಈದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ನತ್ಥಿ ದೋಸೋ”ತಿ ಮಞ್ಞಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ಮಾ ಪಾಣೇಸು ಪಾತಬ್ಯೇ ಘಂಸಿತಬ್ಬೇ ಏವಂ ಮಞ್ಞೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಏವಂ ಧನಿಯಂ ಗರಹಿತ್ವಾ **ನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಮತ್ತಿಕಾಮಯಾ ಕುಟಿಕಾ ಕಾತಬ್ಬಾ**ತಿ ಆಯತಿಂ ತಾದಿಸಾಯ ಕುಟಿಕಾಯ ಕರಣಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ; ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚ “ಯೋ ಕರೇಯ್ಯ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿ ಸಬ್ಬಮತ್ತಿಕಾಮಯಕುಟಿಕಾಕರಣೇ ಆಪತ್ತಿಂ ಠಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಯೋಪಿ ಪಥವೀಖಣನಾದಿನಾ ಪಾಣೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಅನಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ತಾದಿಸಂ ಕುಟಿಕಂ ಕರೋತಿ, ಸೋಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಪಥವೀಖಣನಾದೀಹಿ ಪನ ಪಾಣೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಯಂ ಯಂ ವತ್ಥುಂ ವೀತಿಕ್ಕಮತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತಮೇವ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಧನಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಕತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸನ್ತಾನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಮಿಸ್ಸಕಾ ಪನ ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ಮಿಸ್ಸಾ ಹೋತು, ವಟ್ಟತಿ। ಸುದ್ಧಮತ್ತಿಕಾಮಯಾವ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಾಪಿ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಸಙ್ಖೇಪೇನ ಕತಾ ವಟ್ಟತಿ। **ಏವಂ ಭನ್ತೇತಿ ಖೋ...ಪೇ॰... ತಂ ಕುಟಿಂ ಭಿನ್ದಿಂಸೂ**ತಿ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಪಾಸಾಣೇಹಿ ಚ ತಂ ಕುಟಿಕಂ ವಿಕಿರನ್ತಾ ಭಿನ್ದಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧನಿಯೋತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಧನಿಯೋ ಏಕಪಸ್ಸೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ತೇನ ಸದ್ದೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ “ಕಿಸ್ಸ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಕುಟಿಂ ಭಿನ್ದಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಭಗವಾ ಭೇದಾಪೇತೀ”ತಿ ಸುತ್ವಾ ಸುಬ್ಬಚತಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಭಗವಾ ಇಮಿನಾ ಅತಿಮಹನ್ತೇನ ಉಸ್ಸಾಹೇನ ಅತ್ತನೋ ವಸನತ್ಥಂ ಕತಂ ಕುಟಿಕಂ ಭೇದಾಪೇಸಿ, ನನು ಏತಸ್ಸೇತ್ಥ ವಯಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೀತಿ? ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಭಗವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಾತಿ ಭಿನ್ದಾಪೇಸಿ, ತಿತ್ಥಿಯಧಜೋತಿ ಭಿನ್ದಾಪೇಸಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಕಾರಣಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ - ಸತ್ತಾನುದ್ದಯಾಯ, ಪತ್ತಚೀವರಗುತ್ತತ್ಥಾಯ, ಸೇನಾಸನಬಾಹುಲ್ಲಪಟಿಸೇಧನಾಯಾತಿಆದೀನಿ। ತಸ್ಮಾ ಇದಾನಿಪಿ ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಸ್ಸುತೋ ವಿನಯಞ್ಞೂ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಭಿನ್ದಾಪೇಯ್ಯ ವಾ ಭಿನ್ದಾಪೇಯ್ಯ ವಾ ಅನುಪವಜ್ಜೋ , ಸೋ ನೇವ ಚೋದೇತಬ್ಬೋ ನ ಸಾರೇತಬ್ಬೋ; ನ ತಂ ಲಬ್ಭಾ ವತ್ತುಂ “ಮಮ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ತಯಾ ನಾಸಿತೋ, ತಂ ಮೇ ದೇಹೀ”ತಿ।

ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ

ತತ್ರಾಯಂ ಪಾಳಿಮುತ್ತಕೋ **ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಪರಿಕ್ಖಾರವಿನಿಚ್ಛಯೋ** - ಕೇಚಿ ತಾಲಪಣ್ಣಚ್ಛತ್ತಂ ಅನ್ತೋ ವಾ ಬಹಿ ವಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣೇನ ಸುತ್ತೇನ ಸಿಬ್ಬನ್ತಾ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏಕವಣ್ಣೇನ ಪನ ನೀಲೇನ ವಾ ಪೀತಕೇನ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸುತ್ತೇನ ಅನ್ತೋ ವಾ ಬಹಿ ವಾ ಸಿಬ್ಬಿತುಂ ಛತ್ತದಣ್ಡಗ್ಗಾಹಕಂ ಸಲಾಕಪಞ್ಜರಂ ವಾ ವಿನನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಥಿರಕರಣತ್ಥಂ, ನ ವಣ್ಣಮಟ್ಠತ್ಥಾಯ। ಛತ್ತಪಣ್ಣಕೇಸು ಮಕರದನ್ತಕಂ ವಾ ಅಡ್ಢಚನ್ದಕಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಛತ್ತದಣ್ಡೇ ಗೇಹಥಮ್ಭೇಸು ವಿಯ ಘಟಕೋ ವಾ ವಾಳರೂಪಕಂ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಆರಗ್ಗೇನ ಲೇಖಾ ದಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಸಾಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಘಟಕಮ್ಪಿ ವಾಳರೂಪಮ್ಪಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಧಾರೇತಬ್ಬಂ। ಲೇಖಾಪಿ ಘಂಸಿತ್ವಾ ವಾ ಅಪನೇತಬ್ಬಾ, ಸುತ್ತಕೇನ ವಾ ದಣ್ಡೋ ವೇಠೇತಬ್ಬೋ। ದಣ್ಡಬುನ್ದೇ ಪನ ಅಹಿಚ್ಛತ್ತಕಸಣ್ಠಾನಂ ವಟ್ಟತಿ। ವಾತಪ್ಪಹಾರೇನ ಅಚಲನತ್ಥಂ ಛತ್ತಮಣ್ಡಲಿಕಂ ರಜ್ಜುಕೇಹಿ ಗಾಹೇತ್ವಾ ದಣ್ಡೇ ಬನ್ಧನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಬನ್ಧನಟ್ಠಾನೇ ವಲಯಮಿವ ಉಕ್ಕಿರಿತ್ವಾ ಲೇಖಂ ಠಪೇನ್ತಿ, ಸಾ ವಟ್ಟತಿ।

ಚೀವರಮಣ್ಡನತ್ಥಾಯ ನಾನಾಸುತ್ತಕೇಹಿ ಸತಪದೀಸದಿಸಂ ಸಿಬ್ಬನ್ತಾ ಆಗನ್ತುಕಪಟ್ಟಂ ಠಪೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸೂಚಿಕಮ್ಮವಿಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಟ್ಟಮುಖೇ ವಾ ಪರಿಯನ್ತೇ ವಾ ವೇಣಿಂ ವಾ ಸಙ್ಖಲಿಕಂ ವಾ, ಏವಮಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪಕತಿಸೂಚಿಕಮ್ಮಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಗಣ್ಠಿಕಪಟ್ಟಕಞ್ಚ ಪಾಸಕಪಟ್ಟಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕೋಣಮ್ಪಿ ಸೋಳಸಕೋಣಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಅಗ್ಘಿಯಗಯಮುಗ್ಗರಾದೀನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ, ಕಕ್ಕಟಕ್ಖೀನಿ ಉಕ್ಕಿರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಚತುಕೋಣಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಕೋಣಸುತ್ತಪಿಳಕಾ ಚ

ಚೀವರೇ ರತ್ತೇ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯರೂಪಾ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಕಞ್ಜಿಕಪಿಟ್ಠಖಲಿಆದೀಸು ಚೀವರಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಚೀವರಕಮ್ಮಕಾಲೇ ಪನ ಹತ್ಥಮಲಸೂಚಿಮಲಾದೀನಂ ಧೋವನತ್ಥಂ ಕಿಲಿಟ್ಠಕಾಲೇ ಚ ಧೋವನತ್ಥಂ ವಟ್ಟತಿ। ಗನ್ಧಂ ವಾ ಲಾಖಂ ವಾ ತೇಲಂ ವಾ ರಜನೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಚೀವರಂ ರಜಿತ್ವಾ ಸಙ್ಖೇನ ವಾ ಮಣಿನಾ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ನ ಘಟ್ಟೇತಬ್ಬಂ। ಭೂಮಿಯಂ ಜಾಣುಕಾನಿ ನಿಹನ್ತ್ವಾ ಹತ್ಥೇಹಿ ಗಹೇತ್ವಾ ದೋಣಿಯಮ್ಪಿ ನ ಘಂಸಿತಬ್ಬಂ। ದೋಣಿಯಂ ವಾ ಫಲಕೇ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಅನ್ತೇ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪಹರಿತುಂ ಪನ ವಟ್ಟತಿ; ತಮ್ಪಿ ಮುಟ್ಠಿನಾ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಪೋರಾಣಕತ್ಥೇರಾ ಪನ ದೋಣಿಯಮ್ಪಿ ನ ಠಪೇಸುಂ। ಏಕೋ ಗಹೇತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ; ಅಪರೋ ಹತ್ಥೇ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಪಹರತಿ। ಚೀವರಸ್ಸ ಕಣ್ಣಸುತ್ತಕಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ರಜಿತಕಾಲೇ ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಣ್ಣಸುತ್ತಕ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೪೪) ಏವಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ತಂ ಅನುವಾತೇ ಪಾಸಕಂ ಕತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ ರಜನಕಾಲೇ ಲಗ್ಗನತ್ಥಾಯ। ಗಣ್ಠಿಕೇಪಿ ಸೋಭಾಕರಣತ್ಥಂ ಲೇಖಾ ವಾ ಪಿಳಕಾ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ, ನಾಸೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

ಪತ್ತೇ ವಾ ಥಾಲಕೇ ವಾ ಆರಗ್ಗೇನ ಲೇಖಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅನ್ತೋ ವಾ ಬಹಿ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪತ್ತಂ ಭಮಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಚನ್ತಿ - "ಮಣಿವಣ್ಣಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ; ತೇಲವಣ್ಣೋ ಪನ ವಟ್ಟತಿ। ಪತ್ತಮಣ್ಡಲೇ ಭಿತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಮಕರದನ್ತಕಂ ಪನ ವಟ್ಟತಿ।

ಧಮಕರಣಛತ್ತಕಸ್ಸ ಉಪರಿ ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವಾ ಧಮಕರಣಕುಚ್ಛಿಯಂ ವಾ ಲೇಖಾ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಛತ್ತಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಪನಸ್ಸ ಲೇಖಾ ವಟ್ಟತಿ।

ಕಾಯಬನ್ಧನಸ್ಸ ಸೋಭನತ್ಥಂ ತಹಿಂ ತಹಿಂ ದಿಗುಣಂ ಸುತ್ತಂ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಕಕ್ಕಟಚ್ಛೇನಿ ಉಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಉಭೋಸು ಪನ ಅನ್ತೇಸು ದಸಾಮುಖಸ್ಸ ಥಿರಭಾವಾಯ ದಿಗುಣಂ ಕೋಟ್ಟೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ದಸಾಮುಖೇ ಪನ ಘಟಕಂ ವಾ ಮಕರಮುಖಂ ವಾ ದೇಡ್ಡುಭಸೀಸಂ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಿಕಾರರೂಪಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅಚ್ಛೀನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮಾಲಾಕಮ್ಮಲತಾಕಮ್ಮಾದೀನಿ ವಾ ಕತ್ವಾ ಕೋಟ್ಟಿತಕಾಯಬನ್ಧನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಉಜುಕಮೇವ ಪನ ಮಚ್ಛಕಣ್ಟಕಂ ವಾ ಖಜ್ಜುರಿಪತ್ತಕಂ ವಾ ಮಟ್ಠಪಟ್ಟಿಕಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಕೋಟ್ಟೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕಾಯಬನ್ಧನಸ್ಸ ದಸಾ ಏಕಾ ವಟ್ಟತಿ, ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ; ತತೋ ಪರಂ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ರಜ್ಜುಕಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಏಕಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಪಾಮಙ್ಗಸಣ್ಠಾನಂ ಪನ ಏಕಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ದಸಾ ಪನ ಪಾಮಙ್ಗಸಣ್ಠಾನಾಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಬಹುರಜ್ಜುಕೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಏಕೇನ ನಿರನ್ತರಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಕತಂ ಬಹುರಜ್ಜುಕನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಕಾಯಬನ್ಧನವಿಧೇ ಅಟ್ಠಮಙ್ಗಲಾದಿಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಿಕಾರರೂಪಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪರಿಚ್ಛೇದಲೇಖಾಮತ್ತಂ ವಟ್ಟತಿ। ವಿಧಕಸ್ಸ ಉಭೋಸು ಅನ್ತೇಸು ಥಿರಕರಣತ್ಥಾಯ ಘಟಕಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ಅಞ್ಜನಿಯಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಚತುಪ್ಪದಸಕುಣರೂಪಂ ವಾ ಮಾಲಾಕಮ್ಮ-ಲತಾಕಮ್ಮಮಕರದನ್ತಕ-ಗೋಮುತ್ತಕಅಡ್ಢಚನ್ದಕಾದಿಭೇದಂ ವಾ ವಿಕಾರರೂಪಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಘಂಸಿತ್ವಾ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಯಥಾ ವಾ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಥಾ ಸುತ್ತೇನ ವೇಠೇತ್ವಾ ವಳಞ್ಜೇತಬ್ಬಾ। ಉಜುಕಮೇವ ಪನ ಚತುರಂಸಾ ವಾ ಅಟ್ಠಂಸಾ ವಾ ಸೋಳಸಂಸಾ ವಾ ಅಞ್ಜನೀ ವಟ್ಟತಿ। ಹೇಟ್ಠತೋ ಪಿಸ್ಸಾ ದ್ವೇ ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಾ ವಟ್ಟಲೇಖಾಯೋ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಗೀವಾಯಮ್ಪಿಸ್ಸಾ ಪಿಧಾನಕಬನ್ಧನತ್ಥಂ ಏಕಾ ವಟ್ಟಲೇಖಾ ವಟ್ಟತಿ।

ಅಞ್ಜನಿಸಲಾಕಾಯಪಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಕಮ್ಮಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಜನಿತ್ಥವಿಕಾಯಮ್ಪಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾವಣ್ಣೇನ ಸುತ್ತೇನ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಕಮ್ಮಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಕುಞ್ಚಿಕಾಕೋಸಕೇಪಿ। ಕುಞ್ಚಿಕಾಯ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಕಮ್ಮಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಥಾ ಸಿಪಾಟಿಕಾಯಂ। ಏಕವಣ್ಣಸುತ್ತೇನ ಪನೇತ್ಥ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸಿಬ್ಬಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಆರಕಣ್ಟಕೇಪಿ ವಟ್ಟಮಣಿಕಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಗೀವಾಯಂ ಪನ ಪರಿಚ್ಛೇದಲೇಖಾ ವಟ್ಟತಿ। ಪಿಪ್ಫಲಿಕೇಪಿ ಮಣಿಕಂ ವಾ ಪಿಳಕಂ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಉಟ್ಠಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ದಣ್ಡಕೇ ಪನ ಪರಿಚ್ಛೇದಲೇಖಾ ವಟ್ಟತಿ। ನಖಚ್ಛೇದನಂ ವಲಿತಕಂಯೇವ ಕರೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ವಟ್ಟತಿ। ಉತ್ತರಾರಣಿಯಂ ವಾ ಅಧರಾರಣಿಯಂ ವಾ ಅರಣಿಧನುಕೇ ವಾ ಉಪರಿಪೇಲ್ಲನದಣ್ಡಕೇ ವಾ ಮಾಲಾಕಮ್ಮಾದಿಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪೇಲ್ಲನದಣ್ಡಕಸ್ಸ ಪನ ವೇಮಜ್ಝೇ ಮಣ್ಡಲಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಪರಿಚ್ಛೇದಲೇಖಾಮತ್ತಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೂಚಿಸಣ್ಡಾಸಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಯೇನ ಸೂಚಿಂ ಡಂಸಾಪೇತ್ವಾ ಘಂಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಮಕರಮುಖಾದಿಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸೂಚಿಡಂಸನತ್ಥಂ ಪನ ಮುಖಮತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ವಟ್ಟತಿ।

ದನ್ತಕಟ್ಠಚ್ಛೇದನವಾಸಿಯಮ್ಪಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಉಜುಕಮೇವ ಕಪ್ಪಿಯಲೋಹೇನ ಉಭೋಸು ವಾ ಪಸ್ಸೇಸು ಚತುರಂಸಂ ವಾ ಅಟ್ಠಂಸಂ ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕತ್ತರದಣ್ಡೇಪಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ಏಕಾ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ವಟ್ಟಲೇಖಾ ಉಪರಿ ಅಹಿಚ್ಛತ್ತಕಮಕುಳಮತ್ತಞ್ಚ ವಟ್ಟತಿ।

ತೇಲಭಾಜನೇಸು ವಿಸಾಣೇ ವಾ ನಾಳಿಯಂ ವಾ ಅಲಾಬುಕೇ ವಾ ಆಮಣ್ಡಸಾರಕೇ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಪುರಿಸರೂಪಞ್ಚ ಅವಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಕಮ್ಮಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಮಞ್ಚಪೀಠೇ ಭಿಸಿಬಿಮ್ಬೋಹನೇ ಭೂಮತ್ಥರಣೇ ಪಾದಪುಞ್ಛನೇ ಚಙ್ಕಮನಭಿಸಿಯಾ ಸಮ್ಮುಞ್ಜನಿಯಂ ಕಚವರಛಡ್ಡನಕೇ ರಜನದೋಣಿಕಾಯ ಪಾನೀಯಉಳುಙ್ಕೇ ಪಾನೀಯಘಟೇ ಪಾದಕಥಲಿಕಾಯ ಫಲಕಪೀಠಕೇ ವಲಯಾಧಾರಕೇ ದಣ್ಡಾಧಾರಕೇಪತ್ತಪಿಧಾನೇ ತಾಲವಣ್ಟೇ ವೀಜನೇತಿ - ಏತೇಸು ಸಬ್ಬಂ ಮಾಲಾಕಮ್ಮಾದಿವಣ್ಣಮಟ್ಠಕಮ್ಮಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇನಾಸನೇ ಪನ ದ್ವಾರಕವಾಟವಾತಪಾನಕವಾಟಾದೀಸು ಸಬ್ಬರತನಮಯಮ್ಪಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಕಮ್ಮಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಸೇನಾಸನೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಟಿಸೇಧೇತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿರುದ್ಧಸೇನಾಸನಾ। ವಿರುದ್ಧಸೇನಾಸನಂ ನಾಮ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸೀಮಾಯ ರಾಜವಲ್ಲಭೇಹಿ ಕತಸೇನಾಸನಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯೇ ತಾದಿಸಂ ಸೇನಾಸನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇ ವತ್ತಬ್ಬಾ - "ಮಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೀಮಾಯ ಸೇನಾಸನಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿಯೇವ, ಪುನಪಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ - "ಮಾ ಏವಂ ಅಕತ್ಥ, ಮಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಮಕತ್ಥ, ಮಾ ಸಾಮಗ್ಗಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ಥ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸೇನಾಸನಂ ಕತಮ್ಪಿ ಕತಟ್ಠಾನೇ ನ ಠಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸಚೇ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಕರೋನ್ತಿಯೇವ, ಯದಾ ತೇಸಂ ಲಜ್ಜಿಪರಿಸಾ ಉಸ್ಸನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಸಕ್ಕಾ ಚ ಹೋತಿ ಲದ್ಧುಂ ಧಮ್ಮಿಕೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ, ತದಾ ತೇಸಂ ಪೇಸೇತಬ್ಬಂ - "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆವಾಸಂ ಹರಥಾ"ತಿ। ಸಚೇ ಯಾವ ತತಿಯಂ ಪೇಸಿತೇ ಹರನ್ತಿ, ಸಾಧು; ನೋ ಚೇ ಹರನ್ತಿ, ಠಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಞ್ಚ ಚೇತಿಯಞ್ಚ ಅವಸೇಸಸೇನಾಸನಾನಿ ಭಿನ್ದಿತಬ್ಬಾನಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಅಪರಿಭೋಗಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ, ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಪನ ಛದನ-ಗೋಪಾನಸೀ-ಇಟ್ಠಕಾದೀನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪೇಸೇತಬ್ಬಂ - "ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೇ ಹರಥಾ"ತಿ। ಸಚೇ ಹರನ್ತಿ, ಸಾಧು; ನೋ ಚೇ ಹರನ್ತಿ, ಅಥ ತೇಸು ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೇಸು ಹಿಮವಸ್ಸವಾತಾತಪಾದೀಹಿ ಪೂತಿಭೂತೇಸು ವಾ ಚೋರೇಹಿ ವಾ ಹಟೇಸು ಅಗ್ಗಿನಾ ವಾ ದಡ್ಢೇಸು ಸೀಮಸಾಮಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಪವಜ್ಜಾ, ನ ಲಬ್ಭಾ ಚೋದೇತುಂ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಾ ನಾಸಿತಾ"ತಿ ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗೀವಾ"ತಿ ವಾ। ಯಂ ಪನ ಸೀಮಸಾಮಿಕೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಕತಂ, ತಂ ಸುಕತಮೇವ ಹೋತೀತಿ।

ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೮೯. ಏವಂ ಭಿನ್ನಾಯ ಪನ ಕುಟಿಕಾಯ ಧನಿಯಸ್ಸ ಪರಿವಿತಕ್ಕಞ್ಚ ಪುನ ಕುಟಿಕರಣತ್ಥಾಯ ಉಸ್ಸಾಹಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ದಾರುಗಹೇ ಗಣಕೋ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ದಾರುಭಣ್ಡಾಗಾರೇ ದಾರುಗೋಪಕೋ। **ದೇವಗಹದಾರೂನೀ**ತಿ ದೇವೇನ ಗಹಿತದಾರೂನಿ। ರಾಜಪಟಿಗ್ಗಹಿತಭೂತಾನಿ ದಾರೂನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಗರಪಟಿಸಙ್ಖಾರಿಕಾನೀ**ತಿ ನಗರಸ್ಸ ಪಟಿಸಙ್ಖಾರೂಪಕರಣಾನಿ। **ಆಪದತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನೀ**ತಿ ಅಗ್ಗಿದಾಹೇನ ವಾ ಪುರಾಣಭಾವೇನ ವಾ

ಪಟಿರಾಜೂಪರುನ್ಧನಾದಿನಾ ವಾ ಗೋಪುರಟ್ಟಾಲಕರಾಜನ್ತೇಪುರಹತ್ಥಿಸಾಲಾದೀನಂ ವಿಪತ್ತಿ ಆಪದಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತದತ್ಥಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛೇದಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕುಟಿಯಾ ಪಮಾಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಗ್ಗೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಮಜ್ಝೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಮೂಲೇ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇಸಿ।

೮೭. **ವಸ್ಸಕಾರೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ**ತಿ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಹಾಮತ್ತೋ, ಮಹತಿಯಾ ಇಸ್ಸರಿಯಮತ್ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಮಗಧರಞ್ಞೋ ವಾ ಮಹಾಮತ್ತೋ; ಮಹಾಅಮಚ್ಚೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅನುಸಞ್ಞಾಯಮಾನೋ**ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ। **ಭಣೇ**ತಿ ಇಸ್ಸರಾನಂ ನೀಚಟ್ಠಾನಿಕಪುರಿಸಾಲಪನಂ। **ಬನ್ಧಂ ಆಣಾಪೇಸೀ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಕತಿಯಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಇಸ್ಸಾಪಕತೋವ। ಸೋ ರಞ್ಞೋ "ಆಣಾಪೇಹೀ"ತಿ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಯಸ್ಮಾ "ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಹೀ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ನ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ "ನಂ ಹತ್ಥೇಸು ಚ ಪಾದೇಸು ಚ ಬನ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಆಣಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬನ್ಧಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। **ಅದ್ದಸ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧನಿಯೋ**ತಿ ಕಥಂ ಅದ್ದಸ? ಸೋ ಕಿರ ಅತ್ತನಾ ಲೇಸೇನ ದಾರೂನಂ ಹಟಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ನಿಸ್ಸಂಸಯಂ ಏಸ ದಾರೂನಂ ಕಾರಣಾ ರಾಜಕುಲತೋ ವಧಂ ವಾ ಬನ್ಧಂ ವಾ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ, ತದಾ ನಂ ಅಹಮೇವ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ತಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ಸುಣನ್ತೋಯೇವ ವಿಚರತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಅದ್ದಸ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – "ಅದ್ದಸ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧನಿಯೋ"ತಿ। **ದಾರೂನಂ ಕಿಚ್ಚಾ**ತಿ ದಾರೂನಂ ಕಾರಣಾ। **ಪುರಾಹಂ ಹಞ್ಞಾಮೀ**ತಿ ಅಹಂ ಪುರಾ ಹಞ್ಞಾಮಿ; ಯಾವ ಅಹಂ ನ ಹಞ್ಞಾಮಿ, ತಾವ ತ್ವಂ ಏಯ್ಯಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೮೮. **ಇಙ್ಘ, ಭನ್ತೇ, ಸರಾಪೇಹೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಇಙ್ಘಾ**ತಿ ಚೋದನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಪಠಮಾಭಿಸಿತ್ತೋ**ತಿ ಅಭಿಸಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಠಮಂ। **ಏವರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ**ತಿ "ದಿನ್ನಞ್ಞೇವ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೂ"ತಿ ಇಮಂ ಏವರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಅಭಿಸಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಠಮಮೇವ ಯಂ ತ್ವಂ ಅಭಾಸಿ, ತಂ ಸಯಮೇವ ಭಾಸಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸರಸಿ, ನ ಸರಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ರಾಜಾನೋ ಕಿರ ಅಭಿಸಿತ್ತಮತ್ತಾಯೇವ ಧಮ್ಮಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇನ್ತಿ – "ದಿನ್ನಞ್ಞೇವ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೂ"ತಿ ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏಸ ವದತಿ। **ತೇಸಂ ಮಯಾ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನ್ತಾನಂ ಸಮಿತಬಾಹಿತಪಾಪಾನಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಹರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ಮಯಾ ಏತಂ ಭಾಸಿತಂ; ನ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಞ್ಚ ಖೋ ಅರಞ್ಞೇ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತ**ನ್ತಿ ತಞ್ಚ ತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಯಂ ಅರಞ್ಞೇ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ; ಏತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಮಯಾ ಭಾಸಿತನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಲೋಮೇನ ತ್ವಂ ಮುತ್ತೋಸೀತಿ ಏತ್ಥ ಲೋಮಮಿವ ಲೋಮಂ, ಕಿಂ ಪನ ತಂ? ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಲಿಙ್ಗಂ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಯಥಾ ನಾಮ ಧುತ್ತಾ "ಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮಹಗ್ಘಲೋಮಂ ಏಳಕಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯುಂ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞೋ ವಿಞ್ಞುಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ಏಳಕಸ್ಸ ಮಂಸಂ ಕಹಾಪಣಮತ್ತಂ ಅಗ್ಘತಿ। ಲೋಮಾನಿ ಪನ ಲೋಮವಾರೇ ಲೋಮವಾರೇ ಅನೇಕೇ ಕಹಾಪಣೇ ಅಗ್ಘನ್ತೀ"ತಿ ದ್ವೇ ಅಲೋಮಕೇ ಏಳಕೇ ದತ್ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಸೋ ಏಳಕೋ ವಿಞ್ಞುಪುರಿಸಮಾಗಮ್ಮ ಲೋಮೇನ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ತ್ವಂ ಇಮಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ವಧಬನ್ಧನಾರಹೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅರಹದ್ಧಜೋ ಸಬ್ಭಿ ಅವಜ್ಝರೂಪೋ, ತ್ವಞ್ಚ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತತ್ತಾ ಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಲಿಙ್ಗಭೂತಂ ಅರಹದ್ಧಜಂ ಧಾರೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಇಮಿನಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಲಿಙ್ಗಲೋಮೇನ ಏಳಕೋ ವಿಯ ವಿಞ್ಞುಪುರಿಸಮಾಗಮ್ಮ ಮುತ್ತೋಸೀತಿ।

ಮನುಸ್ಸಾ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತೀತಿ ರಞ್ಞೋ ಪರಿಸತಿ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಚ ಪರಮ್ಮುಖಾ ಚ ಸುತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಮನುಸ್ಸಾ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ, ಅವಜ್ಝಾಯನ್ತಿ, ಅವಜಾನನ್ತಾ ತಂ ಝಾಯನ್ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತಿ ಲಾಮಕತೋ ವಾ ಚಿನ್ತೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖಿಯ್ಯನ್ತೀ**ತಿ ತಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ। **ವಿಪಾಚೇನ್ತೀ**ತಿ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪತ್ಥರನ್ತಿ; ಅಯಞ್ಚ ಅತ್ಥೋ ಸದ್ದಸತ್ಥಾನುಸಾರೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ – "ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಇಮೇ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ"ತಿಆದೀನಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತಾ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। "ನತ್ಥಿ ಇಮೇಸಂ ಸಾಮಞ್ಞ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ಭಣನ್ತಾ ಖಿಯ್ಯನ್ತಿ। "ಅಪಗತಾ ಇಮೇ ಸಾಮಞ್ಞಾ"ತಿಆದೀನಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿತ್ಥಾರೇನ್ತಾ ವಿಪಾಚೇನ್ತೀತಿ।

ಏತೇನ ನಯೇನ ಇಮೇಸಂ ಪದಾನಂ ಇತೋ ಪರಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆಗತಪದಾನುರೂಪೇನ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ**ತಿ ಸೇಟ್ಠಚಾರಿನೋ। **ಸಾಮಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಸಮಣಭಾವೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠಭಾವೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ರಞ್ಞೋ ದಾರೂನೀತಿಆದಿಮ್ಹಿ "ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಯಂ ಉಜ್ಝಾಯನತ್ಥೋ। ಯಂ ಪನೇತಂ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ರಞ್ಞೋ ದಾರೂನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇತಿ ವಚನಭೇದೇ ಅಸಮ್ಮುಯ್ಹನ್ತೇಹಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಪುರಾಣವೋಹಾರಿಕೋ ಮಹಾಮತ್ತೋ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಪುರಾಣೇ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ವಿನಿಚ್ಛಯವೋಹಾರೇ ನಿಯುತ್ತತ್ತಾ "ವೋಹಾರಿಕೋ"ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ ಮಹಾಅಮಚ್ಚೋ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚಾತಿ ಭಗವಾ ಸಾಮಂಯೇವ ಲೋಕವೋಹಾರಮ್ಪಿ ಜಾನಾತಿ, ಅತೀತಬುದ್ಧಾನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿಮ್ಪಿ ಜಾನಾತಿ - "ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಬುದ್ಧಾ ಏತ್ತಕೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಏತ್ತಕೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಏತ್ತಕೇನ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಸಚೇ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಲೋಕವೋಹಾರವಿಞ್ಞೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾದಮತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ತೇನಸ್ಸ ಸಿಯುಂ ವತ್ತಾರೋ "ಸೀಲಸಂವರೋ ನಾಮ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಪಿ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪಥವೀ-ಸಮುದ್ದ-ಆಕಾಸಾನಿ ವಿಯ ಅತಿವಿತ್ಥಿಣ್ಣೋ, ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಭಗವಾ ಪಾದಮತ್ತಕೇನ ನಾಸೇಸೀ"ತಿ! ತತೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಞಾಣಬಲಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕೋಪೇಯ್ಯುಂ, ಪಞ್ಞತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಯಥಾಠಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಲೋಕವೋಹಾರವಿಞ್ಞೂಹಿ ಪನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸೋ ಉಪವಾದೋ ನ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಏವಂ ವತ್ತಾರೋ ಹೋನ್ತಿ - "ಇಮೇಹಿ ನಾಮ ಅಗಾರಿಕಾಪಿ ಪಾದಮತ್ತೇನ ಚೋರಂ ಹನನ್ತಿಪಿ ಬನ್ಧನ್ತಿಪಿ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿಪಿ। ಕಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ನ ನಾಸೇಸ್ಸತಿ; ಯೇನ ಪರಸನ್ತಕಂ ತಿಣಸಲಾಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ! ತಥಾಗತಸ್ಸ ಚ ಞಾಣಬಲಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಪಞ್ಞತ್ತಮ್ಪಿ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಕುಪ್ಪಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯಥಾಠಾನೇ ಠಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಲೋಕವೋಹಾರವಿಞ್ಞೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞಪೇತುಕಾಮೋ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಪರಿಸಂ ಅನುವಿಲೋಕೇನ್ತೋ **ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ "ಕಿತ್ತಕೇನ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಚೋರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಹನತಿ ವಾ ಬನ್ಧತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ ವಾ**"ತಿ।

ತತ್ಥ **ಮಾಗಧೋ**ತಿ ಮಗಧಾನಂ ಇಸ್ಸರೋ। **ಸೇನಿಯೋ**ತಿ ಸೇನಾಯ ಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ ವಾ**ತಿ ರಟ್ಠತೋ ನಿಕ್ಖಾಮೇತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। **ಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ಪಾದೋ**ತಿ ತದಾ ರಾಜಗಹೇ ವೀಸತಿಮಾಸಕೋ ಕಹಾಪಣೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ಪಾದೋ। ಏತೇನ ಲಕ್ಖಣೇನ ಸಬ್ಬಜನಪದೇಸು ಕಹಾಪಣಸ್ಸ ಚತುತ್ಥೋ ಭಾಗೋ "ಪಾದೋ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ಪೋರಾಣಸ್ಸ ನೀಲಕಹಾಪಣಸ್ಸ ವಸೇನ, ನ ಇತರೇಸಂ ರುದ್ರದಾಮಕಾದೀನಂ। ತೇನ ಹಿ ಪಾದೇನ ಅತೀತಬುದ್ಧಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇಸುಂ, ಅನಾಗತಾಪಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಮ್ಹಿ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕೇ ವಾ ನಾನತ್ತಂ ನತ್ಥಿ। ಇಮಾನೇವ ಚತ್ತಾರಿ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥೂನಿ । ಇಮಾನೇವ ಚತ್ತಾರಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ। ಇತೋ ಊನಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಂ ವಾ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾಪಿ ಧನಿಯಂ ವಿಗರಹಿತ್ವಾ ಪಾದೇನೇವ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ **"ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತ**"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಏವಂ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜವಸೇನ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಅಪರಮ್ಪಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತತ್ಥಾಯ ರಜಕಭಣ್ಡಿಕವತ್ಥು ಉದಪಾದಿ, ತಸ್ಸುಪ್ಪತ್ತಿದೀಪನತ್ಥಮೇತಂ ವುತ್ತಂ - **"ಏವಞ್ಚಿದಂ ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತೀ**"ತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ಚ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಸಮ್ಬನ್ಧೋ ಚ **ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾಯಂ** ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಥಾ ಚ ಇಧ, ಏವಂ ಇತೋ ಪರೇಸು ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಯಂ ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಂ, ತಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪರೂಪರಿ ಅಪುಬ್ಬಮೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। ಯದಿ ಹಿ ಯಂ ಯಂ ವುತ್ತನಯಂ, ತಂ ತಂ ಪುನಪಿ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ, ಕದಾ ವಣ್ಣನಾಯ ಅನ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮ! ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಂ, ತಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಧುಕಂ ಉಪಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ಚ ಯೋಜನಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಪುಬ್ಬಂ ಪನ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅನುತ್ತಾನತ್ಥಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಮಯಮೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ।

ಧನಿಯವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯೦. **ರಜಕತ್ಥರಣಂ ಗನ್ತ್ವಾ**ತಿ ರಜಕತಿತ್ಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ; ತಞ್ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ರಜಕಾ ವತ್ಥಾನಿ ಅತ್ಥರನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ರಜಕತ್ಥರಣನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ರಜಕಭಣ್ಡಿಕ**ನ್ತಿ ರಜಕಾನಂ ಭಣ್ಡಿಕಂ; ರಜಕಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಾ ಬಹೂನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಏಕೇಕಂ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಬನ್ಧನ್ತಿ। ತತೋ ಏಕಂ ಭಣ್ಡಿಕಂ ತೇಸಂ ಪಮಾದೇನ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಅವಹರಿತ್ವಾ ಥೇನೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

೯೧. **ಗಾಮೋ ನಾಮಾ**ತಿ ಏವಮಾದಿ "ಗಾಮಾ ವಾ ಅರಞ್ಞಾ ವಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಚ ಅರಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪಭೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಏಕಾ ಏವ ಕುಟಿ, ಏಕಂ ಗೇಹಂ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಲಯಜನಪದೇ; ಅಯಂ ಏಕಕುಟಿಕೋ ಗಾಮೋ ನಾಮ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಅಪರೇಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅಮನುಸ್ಸೋ ನಾಮ** ಯೋ ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಭಾವೇನ ಯಕ್ಖಪರಿಗ್ಗಹಭೂತೋ; ಯತೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಕೇನಚಿ ಕಾರಣೇನ ಪುನಪಿ ಆಗನ್ತುಕಾಮಾ ಏವ ಅಪಕ್ಕನ್ತಾ। **ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ನಾಮ** ಇಟ್ಠಕಪಾಕಾರಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಕಣ್ಟಕಸಾಖಾಹಿಪಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। **ಗೋನಿಸಾದಿನಿವಿಟ್ಠೋ ನಾಮ** ವೀಥಿಸನ್ನಿವೇಸಾದಿವಸೇನ ಅನಿವಿಸಿತ್ವಾ ಯಥಾ ಗಾವೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ದ್ವೇ ತಯೋ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ಏವಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಘರಾನಿ ಕತ್ವಾ ನಿವಿಟ್ಠೋ। **ಸತ್ಥೋ**ತಿ ಜಙ್ಘಸತ್ಥಸಕಟಸತ್ಥಾದೀಸು ಯೋ ಕೋಚಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ನಿಗಮೋಪಿ ನಗರಮ್ಪಿ ಗಾಮಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಗಾಮೂಪಚಾರೋತಿಆದಿ ಅರಞ್ಞಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಇನ್ದಖೀಲೇ ಠಿತಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಅನುರಾಧಪುರಸ್ಸೇವ ದ್ವೇ ಇನ್ದಖೀಲಾ, ತಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮೇ ಇನ್ದಖೀಲೇ ಠಿತಸ್ಸ; ತಸ್ಸ ಹಿ ಬಾಹಿರೋ ಇನ್ದಖೀಲೋ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕನಯೇನ ಅರಞ್ಞಸಙ್ಖೇಪಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಏಕೋ, ತಸ್ಸ ಗಾಮದ್ವಾರಬಾಹಾನಂ ವೇಮಜ್ಝೇ ಠಿತಸ್ಸ। ಯತ್ರಾಪಿ ಹಿ ಇನ್ದಖೀಲೋ ನತ್ಥಿ, ತತ್ರ ಗಾಮದ್ವಾರಬಾಹಾನಂ ವೇಮಜ್ಝಮೇವ "ಇನ್ದಖೀಲೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – "ಗಾಮದ್ವಾರಬಾಹಾನಂ ವೇಮಜ್ಝೇ ಠಿತಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಥಾಮಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ, ನೋ ಪಮಾಣಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ, ನೇವ ಅಪ್ಪಥಾಮಸ್ಸ, ನ ಮಹಾಥಾಮಸ್ಸ; ಮಜ್ಝಿಮಥಾಮಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ**ತಿ ಯಥಾ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಕೇ ಉಡ್ಡಾಪೇನ್ತೋ ಉಜುಕಮೇವ ಹತ್ಥಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಲೇಡ್ಡುಂ ಖಿಪತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉದಕುಕ್ಖೇಪೇ ಉದಕಂ ಖಿಪನ್ತಿ, ಏವಂ ಅಖಿಪಿತ್ವಾ ಯಥಾ ತರುಣಮನುಸ್ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಬಲಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಲೇಡ್ಡುಂ ಖಿಪನ್ತಿ, ಏವಂ ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಸ್ಸ ಪತನಟ್ಠಾನಂ। ಪತಿತೋ ಪನ ಲುಠಿತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ನಿಬ್ಬಕೋಸಸ್ಸ ಉದಕಪಾತಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸುಪ್ಪಪಾತೋ ವಾ ಮುಸಲಪಾತೋ ವಾ **ಘರೂಪಚಾರೋ** ನಾಮ। ತಸ್ಮಿಂ ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ **ಗಾಮೂಪಚಾರೋ**ತಿ **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಮ್ಪಿ** ತಾದಿಸಮೇವ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಘರಂ ನಾಮ, ಘರೂಪಚಾರೋ ನಾಮ, ಗಾಮೋ ನಾಮ, ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ನಾಮಾ"ತಿ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಕೋಸಸ್ಸ ಉದಕಪಾತಟ್ಠಾನಬ್ಭನ್ತರಂ **ಘರಂ** ನಾಮ। ಯಂ ಪನ ದ್ವಾರೇ ಠಿತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಭಾಜನಧೋವನಉದಕಂ ಛಡ್ಡೇತಿ, ತಸ್ಸ ಪತನಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಮಾತುಗಾಮೇನೇವ ಅನ್ತೋಗೇಹೇ ಠಿತೇನ ಪಕತಿಯಾ ಬಹಿ ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಸುಪ್ಪಸ್ಸ ವಾ ಸಮ್ಮುಞ್ಜನಿಯಾ ವಾ ಪತನಟ್ಠಾನಞ್ಚ, ಘರಸ್ಸ ಪುರತೋ ದ್ವೀಸು ಕೋಣೇಸು ಸಮ್ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ರುಕ್ಖಸೂಚಿದ್ವಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗೋರೂಪಾನಂ ಪವೇಸನನಿವಾರಣತ್ಥಂ ಕತಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಚ ಅಯಂ ಸಬ್ಬೋಪಿ **ಘರೂಪಚಾರೋ** ನಾಮ। ತಸ್ಮಿಂ ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಬ್ಭನ್ತರಂ ಗಾಮೋ ನಾಮ। ತತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ನಾಮಾತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಮೇತ್ಥ ಪಮಾಣಂ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯೋ ಯೋ ಅಟ್ಠಕಥಾವಾದೋ ವಾ ಥೇರವಾದೋ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವುಚ್ಚತಿ ಸೋ ಪಮಾಣತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಯಞ್ಚೇತಂ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪಾಳಿಯಾ ವಿರುದ್ಧಮಿವ ದಿಸ್ಸತಿ। ಪಾಳಿಯಞ್ಹಿ - "ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ತಂ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಂ ಗಾಮಸಙ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ವುತ್ತೋತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಸಚ್ಚಮೇವ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಂ , ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಪನೇತ್ಥ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾನಮೇವ ವಿದಿತೋ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ "ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಘರೂಪಚಾರಲಕ್ಖಣಂ ಪಾಳಿಯಂ ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತವಸೇನ ಗಹಿತಂ। ಏವಂ ಸೇಸಮ್ಪಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ತತ್ರಾಯಂ ನಯೋ - ಇಧ ಗಾಮೋ ನಾಮ ದುವಿಧೋ ಹೋತಿ - ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಚ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಚ। ತತ್ರ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋಯೇವ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ। ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅವತ್ವಾ "ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ನಾಮ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಇನ್ದಖೀಲೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ"ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಗಾಮಸ್ಸ ಗಾಮಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಗಾಮಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಗಾಮಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಚ ದಸ್ಸಿತೇ ಗಾಮೂಪಚಾರಲಕ್ಖಣಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುನ್ತಿ ಪುನ "ತತ್ಥ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ"ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಪನ ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಂಯೇವ "ಗಾಮೂಪಚಾರೋ"ತಿ ವದತಿ, ತಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರೋ ಗಾಮೋತಿ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತತೋ ಘರಂ, ಘರೂಪಚಾರೋ, ಗಾಮೋ , ಗಾಮೂಪಚಾರೋತಿ ಏಸ ವಿಭಾಗೋ ಸಙ್ಕರೀಯತಿ। ಅಸಙ್ಕರತೋ ಚೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದೀಸು। ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕಥಞ್ಚ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವೇತ್ಥ ಗಾಮೋ ಚ ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯೋಪಿ ಚ ಗಾಮೋ ಪುಬ್ಬೇ ಮಹಾ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಕುಲೇಸು ನಟ್ಠೇಸು ಅಪ್ಪಕೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಘರೂಪಚಾರತೋ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೇನೇವ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ। ಪುರಿಮಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಪನಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಮೇವಾತಿ।

ಅರಞ್ಞಂ ನಾಮ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಾಮಞ್ಚ ಗಾಮೂಪಚಾರಞ್ಚಾತಿ ಇಮಂ ಯಥಾವುತ್ತಲಕ್ಖಣಂ ಗಾಮಞ್ಚ ಗಾಮೂಪಚಾರಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅವಸೇಸಂ "ಅರಞ್ಞಂ" ನಾಮಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಪನ "ಅರಞ್ಞನ್ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಇನ್ದಖೀಲಾ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಅರಞ್ಞ"ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೨೯) ವುತ್ತಂ। ಆರಞ್ಞಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ "ಆರಞ್ಞಕಂ ನಾಮ ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಚಧನುಸತಿಕಂ ಪಚ್ಛಿಮ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೫೪) ವುತ್ತಂ। ತಂ ಇನ್ದಖೀಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆರೋಪಿತೇನ ಆಚರಿಯಧನುನಾ ಪಞ್ಚಧನುಸತಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಭಗವತಾ "ಗಾಮಾ ವಾ ಅರಞ್ಞಾ ವಾ"ತಿ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜನ್ತೇನ "ಘರಂ, ಘರೂಪಚಾರೋ, ಗಾಮೋ, ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ಅರಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂನಂ ಲೇಸೋಕಾಸನಿಸೇಧನತ್ಥಂ ಪಞ್ಚ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ ದಸ್ಸಿತಾ। ತಸ್ಮಾ ಘರೇ ವಾ ಘರೂಪಚಾರೇ ವಾ ಗಾಮೇ ವಾ ಗಾಮೂಪಚಾರೇ ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಾ ಪಾದಗ್ಘನಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇದಾನಿ "ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಿಯೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಅದಿನ್ನಂ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ದನ್ತಪೋನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅಜ್ಝೋಹರಣೀಯಂ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಧ ಪನ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಂ ಭಣ್ಡಂ, ತದೇತಂ ತೇಹಿ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ನ ದಿನ್ನನ್ತಿ ಅದಿನ್ನಂ। ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥತೋ ವಾ ಯಥಾಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ವಾ ನ ನಿಸ್ಸಟ್ಠನ್ತಿ **ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ**। ಯಥಾಠಾನೇ ಠಿತಮ್ಪಿ ಅನಪೇಕ್ಖತಾಯ ನ ಪರಿಚ್ಚತ್ತನ್ತಿ **ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ**। ಆರಕ್ಖಸಂವಿಧಾನೇನ ರಕ್ಖಿತತ್ತಾ **ರಕ್ಖಿತಂ**। ಮಞ್ಜೂಸಾದೀಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗೋಪಿತತ್ತಾ **ಗೋಪಿತಂ**। "ಮಮ ಇದ"ನ್ತಿ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತೇನ ಮಮಾಯಿತತ್ತಾ **ಮಮಾಯಿತಂ**। ತಾಹಿ ಅಪರಿಚ್ಚಾಗರಕ್ಖಣಗೋಪನಾಹಿ ತೇಹಿ ಭಣ್ಡಸಾಮಿಕೇಹಿ ಪರೇಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತನ್ತಿ **ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ**। ಏತಂ ಅದಿನ್ನಂ ನಾಮ।

ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಥೇನೋ**ತಿ ಚೋರೋ, ಥೇನಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಥೇಯ್ಯಂ**; ಅವಹರಣಚಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। "ಸಙ್ಖಾ, ಸಙ್ಖಾತ"ನ್ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ; ಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ, "ಸಞ್ಞಾನಿದಾನಾ ಹಿ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ"ತಿಆದೀಸು (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೮೦)

ವಿಯ। ಥೇಯ್ಯೇಞ್ಚ ತಂ ಸಙ್ಖಾತಞ್ಚಾತಿ **ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ,** ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾತೋ ಏಕೋ ಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕರಣತ್ಥೇ ಚೇತಂ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ, ತಸ್ಮಾ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತೇನಾತಿ ಅತ್ಥತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯೋ ಚ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತೇನ ಆದಿಯತಿ, ಸೋ ಯಸ್ಮಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಅವಹರಣಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಆದಿಯೇಯ್ಯ , ಹರೇಯ್ಯ, ಅವಹರೇಯ್ಯ, ಇರಿಯಾಪಥಂ ವಿಕೋಪೇಯ್ಯ, ಠಾನಾ ಚಾವೇಯ್ಯ, ಸಙ್ಕೇತಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯಾತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಪಠಮಪದಂ ಅಭಿಯೋಗವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ದುತಿಯಪದಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭಣ್ಡಂ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಗಚ್ಛತೋ ವಸೇನ, ತತಿಯಪದಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡವಸೇನ, ಚತುತ್ಥಂ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕವಸೇನ, ಪಞ್ಚಮಂ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾದಿವಸೇನ, ಛಟ್ಠಂ ಪರಿಕಪ್ಪವಸೇನ ವಾ ಸುಙ್ಕಘಾತವಸೇನ ವಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯೋಜನಾ ಪನೇತ್ಥ ಏಕಭಣ್ಡವಸೇನಪಿ ನಾನಾಭಣ್ಡವಸೇನಪಿ ಹೋತಿ। ಏಕಭಣ್ಡವಸೇನ ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇನೇವ ಲಬ್ಭತಿ, ನಾನಾಭಣ್ಡವಸೇನ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಾವಿಞ್ಞಾಣಕಮಿಸ್ಸಕೇನ।

ತತ್ಥ ನಾನಾಭಣ್ಡವಸೇನ ತಾವ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - **ಆದಿಯೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಆರಾಮಂ ಅಭಿಯುಞ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ವಿಮತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ಸಾಮಿಕೋ "ನ ಮಯ್ಹಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ।

ಹರೇಯ್ಯಾತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಣ್ಡಂ ಹರನ್ತೋ ಸೀಸೇ ಭಾರಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಆಮಸತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ಖನ್ಧಂ ಓರೋಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ।

ಅವಹರೇಯ್ಯಾತಿ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಭಣ್ಡಂ "ದೇಹಿ ಮೇ ಭಣ್ಡ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ "ನಾಹಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಭಣತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ವಿಮತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ಸಾಮಿಕೋ "ನ ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ।

ಇರಿಯಾಪಥಂ ವಿಕೋಪೇಯ್ಯಾತಿ "ಸಹಭಣ್ಡಹಾರಕಂ ನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಠಮಂ ಪಾದಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ದುತಿಯಂ ಪಾದಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ।

ಠಾನಾ ಚಾವೇಯ್ಯಾತಿ ಥಲಟ್ಠಂ ಭಣ್ಡಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಆಮಸತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ।

ಸಙ್ಕೇತಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯಾತಿ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಟ್ಠಾನಂ ಪಠಮಂ ಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ದುತಿಯಂ ಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ। ಅಥ ವಾ ಪಠಮಂ ಪಾದಂ ಸುಙ್ಕಘಾತಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ದುತಿಯಂ ಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾತಿ - ಅಯಮೇತ್ಥ ನಾನಾಭಣ್ಡವಸೇನ ಯೋಜನಾ।

ಏಕಭಣ್ಡವಸೇನ ಪನ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಂ ದಾಸಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಂ ವಾ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಅಭಿಯೋಗಾದಿನಾ ನಯೇನ ಆದಿಯತಿ ವಾ ಹರತಿ ವಾ ಅವಹರತಿ ವಾ ಇರಿಯಾಪಥಂ ವಾ ವಿಕೋಪೇತಿ, ಠಾನಾ ವಾ ಚಾವೇತಿ, ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ವಾ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ - ಅಯಮೇತ್ಥ ಏಕಭಣ್ಡವಸೇನ ಯೋಜನಾ।

ಪಞ್ಚವೀಸತಿಅವಹಾರಕಥಾ

ಅಪಿಚ ಇಮಾನಿ ಛ ಪದಾನಿ ವಣ್ಣೇನ್ತೇನ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚಕೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚವೀಸತಿ ಅವಹಾರಾ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ವಣ್ಣಯತಾ ಹಿ ಇದಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಾರಾಜಿಕಂ ಸುವಣ್ಣಿತಂ ಹೋತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಠಾನೇ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾ ಆಕುಲಾ ಲುಳಿತಾ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯವಿನಿಚ್ಛಯಾ। ತಥಾ ಹಿ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಯಾನಿ ತಾನಿ ಪಾಳಿಯಂ "ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ, ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅವಹಾರಙ್ಗಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ, ತಾನಿಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಕತ್ಥಚಿ ಏಕಂ ಪಞ್ಚಕಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ಕತ್ಥಚಿ "ಛಹಾಕಾರೇಹೀ"ತಿ ಆಗತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವೇ ಪಞ್ಚಕಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। ಏತಾನಿ ಚ ಪಞ್ಚಕಾನಿ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಹಿ ಏಕೇಕೇನ ಪದೇನ ಅವಹಾರೋ ಸಿಜ್ಝತಿ, ತಂ ಪಞ್ಚಕಂ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಪದೇಹಿ ಏಕೋಯೇವ ಅವಹಾರೋ। ಯಾನಿ ಚ ತತ್ಥ ಲಬ್ಭಮಾನಾನಿಯೇವ ಪಞ್ಚಕಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅತ್ಥೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏವಮಿಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾ ಆಕುಲಾ ಲುಳಿತಾ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯವಿನಿಚ್ಛಯಾ। ತಸ್ಮಾ **ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚಕೇ**ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾ ಇಮೇ **ಪಞ್ಚವೀಸತಿ ಅವಹಾರಾ** ಸಾಧುಕಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಾ।

ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚಕಾನಿ ನಾಮ - ನಾನಾಭಣ್ಡಪಞ್ಚಕಂ, ಏಕಭಣ್ಡಪಞ್ಚಕಂ, ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಞ್ಚಕಂ, ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಪಞ್ಚಕಂ , ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರಪಞ್ಚಕನ್ತಿ। ತತ್ಥ ನಾನಾಭಣ್ಡಪಞ್ಚಕಞ್ಚ ಏಕಭಣ್ಡಪಞ್ಚಕಞ್ಚ "ಆದಿಯೇಯ್ಯ, ಹರೇಯ್ಯ, ಅವಹರೇಯ್ಯ, ಇರಿಯಾಪಥಂ ವಿಕೋಪೇಯ್ಯ, ಠಾನಾ ಚಾವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇಮೇಸಂ ಪದಾನಂ ವಸೇನ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ತಾನಿ ಪುಬ್ಬೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಯಂ ಪನೇತಂ "ಸಙ್ಕೇತಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಛಟ್ಠಂ ಪದಂ, ತಂ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರಸ್ಸ ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾವಹಾರಸ್ಸ ಚ ಸಾಧಾರಣಂ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ತತಿಯಪಞ್ಚಮೇಸು ಪಞ್ಚಕೇಸು ಲಬ್ಭಮಾನಪದವಸೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಂ ನಾನಾಭಣ್ಡಪಞ್ಚಕಞ್ಚ ಏಕಭಣ್ಡಪಞ್ಚಕಞ್ಚ।

ಕತಮಂ ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಞ್ಚಕಂ? ಪಞ್ಚ ಅವಹಾರಾ - ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ, ಆಣತ್ತಿಕೋ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೋ, ಅತ್ಥಸಾಧಕೋ, ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋತಿ। ತತ್ಥ **ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ** ನಾಮ ಪರಸ್ಸ ಭಣ್ಡಂ ಸಹತ್ಥಾ ಅವಹರತಿ। **ಆಣತ್ತಿಕೋ** ನಾಮ "ಅಸುಕಸ್ಸ ಭಣ್ಡಂ **ಅವಹರಾ"ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತಿ। ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೋ** ನಾಮ ಅನ್ತೋಸುಙ್ಕಘಾತೇ ಠಿತೋ ಬಹಿಸುಙ್ಕಘಾತಂ ಪಾತೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಚ ಸದ್ಧಿಂ "ಸಙ್ಕೇತಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇದಂ ಪದಯೋಜನಂ ಲಭತಿ। **ಅತ್ಥಸಾಧಕೋ** ನಾಮ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಭಣ್ಡಂ ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ತದಾ ಅವಹರಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇತಿ। ತತ್ಥ ಸಚೇ ಪರೋ ಅನನ್ತರಾಯಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಅವಹರತಿ, ಆಣಾಪಕೋ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅವಹಾರಕೋ ಪನ ಅವಹಟಕಾಲೇ। ಅಯಂ ಅತ್ಥಸಾಧಕೋ। **ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ** ಪನ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇದಂ ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಞ್ಚಕಂ।

ಕತಮಂ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಪಞ್ಚಕಂ? ಅಪರೇಪಿ ಪಞ್ಚ ಅವಹಾರಾ - ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೋ, ಸಹಪಯೋಗೋ, ಸಂವಿದಾವಹಾರೋ, ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಂ, ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಆಣತ್ತಿವಸೇನ **ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೋ** ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಠಾನಾ ಚಾವನವಸೇನ **ಸಹಪಯೋಗೋ**। ಇತರೇ ಪನ ತಯೋ ಪಾಳಿಯಂ (ಪಾರಾ॰ ೧೧೮-೧೨೦) ಆಗತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ। ಇದಂ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಪಞ್ಚಕಂ।

ಕತಮಂ ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರಪಞ್ಚಕಂ? ಅಪರೇಪಿ ಪಞ್ಚ ಅವಹಾರಾ - ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರೋ, ಪಸಯ್ಹಾವಹಾರೋ, ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ , ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾವಹಾರೋ, ಕುಸಾವಹಾರೋತಿ। ತೇ ಪಞ್ಚಪಿ "ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚೀವರೇ ಭಾಜಿಯಮಾನೇ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಕುಸಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಅಗ್ಗಹೇಸೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೩೮) ಏತಸ್ಮಿಂ ಕುಸಸಙ್ಕಾಮನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। ಇದಂ ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರಪಞ್ಚಕಂ। ಏವಮಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚಕಾನಿ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚವೀಸತಿ ಅವಹಾರಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇಮೇಸು ಚ ಪನ ಪಞ್ಚಸು ಪಞ್ಚಕೇಸು ಕುಸಲೇನ ವಿನಯಧರೇನ ಓತಿಣ್ಣಂ ವತ್ಥುಂ ಸಹಸಾ ಅವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾವ **ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ** ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾನಿ। ಯಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ ಪೋರಾಣಾ ಆಹು -

“ವತ್ಥುಂ ಕಾಲಞ್ಚ ದೇಸಞ್ಚ, ಅಗ್ಘಂ ಪರಿಭೋಗಪಞ್ಚಮಂ।
ತುಲಯಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ, ಧಾರೇಯ್ಯತ್ಥಂ ವಿಚಕ್ಖಣೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವತ್ಥುನ್ತಿ** ಭಣ್ಡಂ; ಅವಹಾರಕೇನ ಹಿ “ಮಯಾ ಇದಂ ನಾಮ ಅವಹಟ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಅನಾರೋಪೇತ್ವಾವ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಂ ವಾ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಂ ವಾತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಸ್ಸಾಮಿಕೇಪಿ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಸಾಲಯಭಾವೋ ವಾ ನಿರಾಲಯಭಾವೋ ವಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ತೇಸಂ ಸಾಲಯಕಾಲೇ ಅವಹಟಂ, ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ನಿರಾಲಯಕಾಲೇ , ನ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಭಣ್ಡಸಾಮಿಕೇಸು ಪನ ಭಣ್ಡಂ ಆಹರಾಪೇನ್ತೇಸು ಭಣ್ಡಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಾಮೀಚಿ।

ಇಮಸ್ಸ ಪನತ್ಥಸ್ಸ ದೀಪನತ್ಥಮಿದಂ ವತ್ಥು - ಭಾತಿಯರಾಜಕಾಲೇ ಕಿರ ಮಹಾಚೇತಿಯಪೂಜಾಯ ದಕ್ಖಿಣದಿಸತೋ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತಹತ್ಥಂ ಪಣ್ಡುಕಾಸಾವಂ ಅಂಸೇ ಕರಿತ್ವಾ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಂ ಪಾವಿಸಿ; ತಙ್ಖಣಮೇವ ಚ ರಾಜಾಪಿ ಚೇತಿಯವನ್ದನತ್ಥಂ ಆಗತೋ। ತತ್ಥ ಉಸ್ಸಾರಣಾಯ ವತ್ತಮಾನಾಯ ಮಹಾಜನಸಮ್ಮದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಜನಸಮ್ಮದ್ದಪೀಳಿತೋ ಅಂಸತೋ ಪತನ್ತಂ ಕಾಸಾವಂ ಅದಿಸ್ವಾವ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ; ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚ ಕಾಸಾವಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ “ಕೋ ಈದಿಸೇ ಜನಸಮ್ಮದ್ದೇ ಕಾಸಾವಂ ಲಚ್ಛತಿ, ನ ದಾನಿ ತಂ ಮಯ್ಹ”ನ್ತಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ಗತೋ। ಅಥಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಛಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ಕಾಸಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹುತ್ವಾ “ಅಸ್ಸಮಣೋ ದಾನಿಮ್ಹಿ, ವಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ “ವಿನಯಧರೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಞಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಚೂಳಸುಮನತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಸಬ್ಬಪರಿಯತ್ತಿಧರೋ ವಿನಯಾಚರಿಯಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಮಹಾವಿಹಾರೇ ಪಟಿವಸತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಓಕಾಸಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ ತೇನ ಭಟ್ಠೇ ಜನಕಾಯೇ ಪಚ್ಛಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗಹಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ “ಅತ್ಥಿ ದಾನಿ ಏತ್ಥ ಓಕಾಸೋ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಹ - “ಸಚೇ ಕಾಸಾವಸಾಮಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಸಕ್ಕಾ ಭವೇಯ್ಯ ತವ ಪತಿಟ್ಠಾ ಕಾತು”ನ್ತಿ। “ಕಥಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ? “ತಹಿಂ ತಹಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಓಲೋಕೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಮಹಾವಿಹಾರೇ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ನೇವ ಅದ್ದಕ್ಖಿ। ತತೋ ನಂ ಥೇರೋ ಪುಚ್ಛಿ - “ಕತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ”ತಿ? “ದಕ್ಖಿಣದಿಸಾಯ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ ಕಾಸಾವಂ ದೀಘತೋ ಚ ತಿರಿಯಞ್ಚ ಮಿನಿತ್ವಾ ಠಪೇಹಿ। ಠಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣದಿಸಾಯ ವಿಹಾರಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆನೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆನೇಸಿ। ಥೇರೋ ಪುಚ್ಛಿ - “ತವೇದಂ ಕಾಸಾವ”ನ್ತಿ? “ಆಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಕುಹಿಂ ತೇ ಪಾತಿತ”ನ್ತಿ? ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಥೇರೋ ಪನ ತೇನ ಕತಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರಂ ಪುಚ್ಛಿ - “ತಯಾ ಇದಂ ಕುಹಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಗಹಿತ”ನ್ತಿ? ಸೋಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತತೋ ನಂ ಥೇರೋ ಆಹ - “ಸಚೇ ತೇ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಹಿತಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ ತೇ ಅಸ್ಸ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಗಹಿತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪನ್ನೋಸಿ। ತಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿಕೋ ಹೋಹಿ। ಇದಞ್ಚ ಕಾಸಾವಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕತ್ವಾ ಏತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಮತೇನೇವ ಅಭಿಸಿತ್ತೋ ಪರಮಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸೀತಿ। ಏವಂ ವತ್ಥು ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ।

ಕಾಲೋತಿ ಅವಹಾರಕಾಲೋ। ತದೇವ ಹಿ ಭಣ್ಡಂ ಕದಾಚಿ ಸಮಗ್ಘಂ ಹೋತಿ, ಕದಾಚಿ ಮಹಗ್ಘಂ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅವಹಟಂ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಲೇ ಯೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಘೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಅಗ್ಘೇನ ಆಪತ್ತಿ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಕಾಲೋ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬೋ।

ದೇಸೋತಿ ಅವಹಾರದೇಸೋ। ತಞ್ಹಿ ಭಣ್ಡಂ ಯಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ಅವಹಟಂ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ದೇಸೇ ಯೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಘೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಅಗ್ಘೇನ ಆಪತ್ತಿ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ। ಭಣ್ಡುಟ್ಠಾನದೇಸೇ ಹಿ ಭಣ್ಡಂ ಸಮಗ್ಘಂ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಮಹಗ್ಘಂ।

ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ಚ ಅತ್ಥಸ್ಸ ದೀಪನತ್ಥಮಿದಂ ವತ್ಥು - ಅನ್ತರಸಮುದ್ದೇ ಕಿರ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸುಸಣ್ಠಾನಂ ನಾಳಿಕೇರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಭಮಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖಥಾಲಕಸದಿಸಂ ಮನೋರಮಂ ಪಾನೀಯಥಾಲಕಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಠಪೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಗಿರಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತರಸಮುದ್ದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಪಟಿವಸನ್ತೋ ತಂ ಥಾಲಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಗಿರಿಮೇವ ಆಗತೋ। ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ಯಾಗುಂ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ತಂ ಥಾಲಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಥಾಲಕಸಾಮಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹ - "ಕುತೋ ತೇ ಇದಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ? "ಅನ್ತರಸಮುದ್ದತೋ ಮೇ ಆನೀತ"ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ "ನೇತಂ ತವ ಸನ್ತಕಂ, ಥೇಯ್ಯಾಯ ತೇ ಗಹಿತ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಂ ಆಕಡ್ಢಿ। ತತ್ಥ ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಮಹಾವಿಹಾರಂ ಅಗಮಿಂಸು। ತತ್ಥ ಭೇರಿಂ ಪಹರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಚೇತಿಯಸಮೀಪೇ ಸನ್ನಿಪಾತಂ ಕತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಆರಭಿಂಸು। ವಿನಯಧರತ್ಥೇರಾ ಅವಹಾರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸುಂ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸನ್ನಿಪಾತೇ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಗೋದತ್ತತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ವಿನಯಕುಸಲೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - "ಇಮಿನಾ ಇದಂ ಥಾಲಕಂ ಕುಹಿಂ ಅವಹಟ"ನ್ತಿ? "ಅನ್ತರಸಮುದ್ದೇ ಅವಹಟ"ನ್ತಿ। "ತತ್ರಿದಂ ಕಿಂ ಅಗ್ಘತೀ"ತಿ? "ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಗ್ಘತಿ। ತತ್ರ ಹಿ ನಾಳಿಕೇರಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಿಞ್ಜಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಕಪಾಲಂ ಛಡ್ಡೇನ್ತಿ, ದಾರುಅತ್ಥಂ ಪನ ಫರತೀ"ತಿ। "ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏತ್ಥ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಕಿಂ ಅಗ್ಘತೀ"ತಿ? "ಮಾಸಕಂ ವಾ ಊನಮಾಸಕಂ ವಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನ ಕತ್ಥಚಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಮಾಸಕೇನ ವಾ ಊನಮಾಸಕೇನ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ "ಸಾಧು! ಸಾಧು! ಸುಕಥಿತಂ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತ"ನ್ತಿ ಏಕಸಾಧುಕಾರೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಭಾತಿಯರಾಜಾಪಿ ಚೇತಿಯವನ್ದನತ್ಥಂ ನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಕಿಂ ಇದ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸುತ್ವಾ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ - "ಮಯಿ ಸನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಮ್ಪಿ ಗಿಹೀನಮ್ಪಿ ಅಧಿಕರಣಂ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಗೋದತ್ತತ್ಥೇರೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿತಂ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಂ, ತಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಅತಿಟ್ಠಮಾನಂ ರಾಜಾಣಾಯ ಠಪೇಮೀ"ತಿ। ಏವಂ ದೇಸೋ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬೋ।

ಅಗ್ಘೋತಿ ಭಣ್ಡಗ್ಘೋ। ನವಭಣ್ಡಸ್ಸ ಹಿ ಯೋ ಅಗ್ಘೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಪಚ್ಛಾ ಪರಿಹಾಯತಿ; ಯಥಾ ನವಧೋತೋ ಪತ್ತೋ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ಅಗ್ಘತಿ, ಸೋ ಪಚ್ಛಾ ಭಿನ್ನೋ ವಾ ಛಿದ್ದೋ ವಾ ಆಣಿಗಣ್ಠಿಕಾಹತೋ ವಾ ಅಪ್ಪಗ್ಘೋ ಹೋತಿ ತಸ್ಮಾ ನ ಸಬ್ಬದಾ ಭಣ್ಡಂ ಪಕತಿಅಗ್ಘೇನೇವ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ। ಏವಂ ಅಗ್ಘೋ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬೋ।

ಪರಿಭೋಗೋತಿ ಭಣ್ಡಪರಿಭೋಗೋ। ಪರಿಭೋಗೇನಾಪಿ ಹಿ ವಾಸಿಆದಿಭಣ್ಡಸ್ಸ ಅಗ್ಘೋ ಪರಿಹಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ವಾಸಿಂ ಹರತಿ, ತತ್ರ ವಾಸಿಸಾಮಿಕೋ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ - "ತಯಾ ಅಯಂ ವಾಸಿ ಕಿತ್ತಕೇನ ಕೀತಾ"ತಿ? "ಪಾದೇನ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ತೇ ಕಿಣಿತ್ವಾವ ಠಪಿತಾ, ಉದಾಹು ತಂ ವಳಞ್ಜೇಸೀ"ತಿ? ಸಚೇ ವದತಿ "ಏಕದಿವಸಂ ಮೇ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ವಾ ರಜನಛಲ್ಲಿಂ ವಾ ಪತ್ತಪಚನಕದಾರುಂ ವಾ ಛಿನ್ನಂ, ಘಂಸಿತ್ವಾ ವಾ ನಿಸಿತಾ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಪೋರಾಣೋ ಅಗ್ಘೋ ಭಟ್ಠೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಥಾ ಚ ವಾಸಿಯಾ ಏವಂ ಅಞ್ಜನಿಯಾ ವಾ ಅಞ್ಜನಿಸಲಾಕಾಯ ವಾ ಕುಞ್ಚಿಕಾಯ ವಾ ಪಲಾಲೇನ ವಾ ಥುಸೇಹಿ ವಾ ಇಟ್ಠಕಚುಣ್ಣೇನ ವಾ ಏಕವಾರಂ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಧೋವನಮತ್ತೇನಾಪಿ ಅಗ್ಘೋ ಭಸ್ಸತಿ। ತಿಪುಮಣ್ಡಲಸ್ಸ ಮಕರದನ್ತಚ್ಛೇದನೇನಾಪಿ ಪರಿಮಜ್ಜಿತಮತ್ತೇನಾಪಿ, ಉದಕಸಾಟಿಕಾಯ ಸಕಿಂ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನೇನಾಪಿ ಪರಿಭೋಗಸೀಸೇನ ಅಂಸೇ ವಾ ಸೀಸೇ ವಾ ಠಪನಮತ್ತೇನಾಪಿ, ತಣ್ಡುಲಾದೀನಂ ಪಪ್ಫೋಟನೇನಾಪಿ ತತೋ ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ಅಪನಯನೇನಾಪಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ಏಕಂ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡಿತಮತ್ತೇನಾಪಿ, ಸಪ್ಪಿತೇಲಾದೀನಂ ಭಾಜನನ್ತರಪಲ್ಲತ್ತನೇನಾಪಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ತತೋ ಮಕ್ಖಿಕಂ ವಾ ಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಂ ವಾ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡಿತಮತ್ತೇನಾಪಿ, ಗುಳಪಿಣ್ಡಕಸ್ಸ ಮಧುರಭಾವಜಾನನತ್ಥಂ ನಖೇನ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಣುಮತ್ತಂ ಗಹಿತಮತ್ತೇನಾಪಿ ಅಗ್ಘೋ ಭಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಪರಿಭೋಗೇನ ಊನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ನ ತಂ ಅವಹಟೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಕಾತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಪರಿಭೋಗೋ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಇಮಾನಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ಧಾರೇಯ್ಯತ್ಥಂ ವಿಚಕ್ಖಣೋ, ಆಪತ್ತಿಂ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ವಾ ಗರುಕಂ ವಾ ಲಹುಕಂ ವಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಯಥಾಠಾನೇ ಠಪೇಯ್ಯಾತಿ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ “ಆದಿಯೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಕೇತಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯಾ”ತಿ।

ಇಮೇಸಂ ಪದಾನಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಇದಾನಿ ಯದಿದಂ “ಯಥಾರೂಪೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ”ತಿಆದೀನಿ ವಿಭಜನ್ತೇನ **“ಯಥಾರೂಪಂ ನಾಮಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಯಥಾರೂಪನ್ತಿ** ಯಥಾಜಾತಿಕಂ। ತಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಪಾದತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ **“ಪಾದಂ ವಾ ಪಾದಾರಹಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಾದಂ ವಾ”**ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ ಪಾದೇನ ಕಹಾಪಣಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಭಾಗಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಾದಾರಹೇನ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ। ಅತಿರೇಕಪಾದೇನ ಉಭಯಮ್ಪಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಪ್ಪಹೋನಕವತ್ಥು ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ।

ಪಥಬ್ಯಾ ರಾಜಾತಿ ಸಕಲಪಥವಿಯಾ ರಾಜಾ ದೀಪಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಅಸೋಕಸದಿಸೋ, ಯೋ ವಾ ಪನಞ್ಞೋಪಿ ಏಕದೀಪೇ ರಾಜಾ, ಸೀಹಳರಾಜಸದಿಸೋ। **ಪದೇಸರಾಜಾತಿ** ಏಕದೀಪಸ್ಸ ಪದೇಸಿಸ್ಸರೋ, ಬಿಮ್ಬಿಸಾರ-ಪಸೇನದಿ-ಆದಯೋ ವಿಯ। **ಮಣ್ಡಲಿಕಾ** ನಾಮ ಯೇ ದೀಪಪದೇಸೇಪಿ ಏಕಮೇಕಂ ಮಣ್ಡಲಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ। **ಅನ್ತರಭೋಗಿಕಾ** ನಾಮ ದ್ವಿನ್ನಂ ರಾಜೂನಂ ಅನ್ತರಾ ಕತಿಪಯಗಾಮಸಾಮಿಕಾ। **ಅಕ್ಖದಸ್ಸಾತಿ** ಧಮ್ಮವಿನಿಚ್ಛನಕಾ, ತೇ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಪರಾಧಾನುರೂಪಂ ಚೋರಾನಂ ಹತ್ಥಪಾದಚ್ಛೇಜ್ಜಾದಿಂ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ಠಾನನ್ತರಪ್ಪತ್ತಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ರಾಜಕುಮಾರಾ ವಾ ಕತಾಪರಾಧಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇನ್ತಿ, ಗರುಕಂ ಠಾನಂ ಸಯಂ ನ ವಿನಿಚ್ಛಿನನ್ತಿ। **ಮಹಾಮತ್ತಾತಿ** ಠಾನನ್ತರಪ್ಪತ್ತಾ ಮಹಾಅಮಚ್ಚಾ; ತೇಪಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ರಾಜಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಯೇ ವಾ ಪನಾತಿ** ಅಞ್ಞೇಪಿ ಯೇ ರಾಜಕುಲನಿಸ್ಸಿತಾ ವಾ ಸಕಿಸ್ಸರಿಯನಿಸ್ಸಿತಾ ವಾ ಹುತ್ವಾ ಛೇಜ್ಜಭೇಜ್ಜಂ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ “ರಾಜಾನೋ”ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಹನೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಪೋಥೇಯ್ಯುಞ್ಚೇವ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಞ್ಚ। **ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ನೀಹರೇಯ್ಯುಂ। **ಚೋರೋಸೀತಿ** ಏವಮಾದೀನಿ ಚ ವತ್ವಾ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯುಂ; ತೇನೇವಾಹ - “ಪರಿಭಾಸೋ ಏಸೋ”ತಿ। **ಪುರಿಮಂ ಉಪಾದಾಯಾತಿ** ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪಾದಾಯ। ಸೇಸಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನಪದತ್ಥತ್ತಾ ಚ ಪಾಕಟಮೇವಾತಿ।

೯೩. ಏವಂ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪದಾನುಕ್ಕಮೇನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಂ ತಂ ಆದಿಯೇಯ್ಯಾತಿಆದೀಹಿ ಛಹಿ ಪದೇಹಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಆದಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖೇಪತೋಏವ “ಪಾದಂ ವಾ ಪಾದಾರಹಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಾದಂ ವಾ”ತಿ ಆದಾತಬ್ಬಭಣ್ಡಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ತಂ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಠಿತಂ, ಯಥಾ ಯಥಾ ಆದಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅನಾಗತೇ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂನಂ ಲೇಸೋಕಾಸನಿರುನ್ಧನತ್ಥಂ ತಥಾ ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ “ಭೂಮಟ್ಠಂ ಥಲಟ್ಠ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ **“ಭೂಮಟ್ಠಂ ನಾಮ ಭಣ್ಡಂ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಹೋತೀ”**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತಸ್ಸ ವಿಭಙ್ಗಂ ಆಹ।

ಪಞ್ಚವೀಸತಿಅವಹಾರಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭೂಮಟ್ಠಕಥಾ

೯೪. ತತ್ರಾಯಂ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಕಥಾ। **ನಿಖಾತನ್ತಿ** ಭೂಮಿಯಂ ಖಣಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ। **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನನ್ತಿ** ಪಂಸುಇಟ್ಠಕಾದೀಹಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ। **ಭೂಮಟ್ಠಂ ಭಣ್ಡಂ…ಪೇ॰… ಗಚ್ಛತಿ ವಾ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ** ತಂ ಏವಂ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ವಾ ಠಪಿತತ್ತಾ ಭೂಮಿಯಂ ಠಿತಂ ಭಣ್ಡಂ ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಕೇನಚಿದೇವ ಉಪಾಯೇನ ಞತ್ವಾ “ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಉಟ್ಠಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಭಣ್ಡಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾಪಿ ಸಬ್ಬಕಾಯವಚೀವಿಕಾರೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಕಥಂ? ಸೋ ಹಿ ತಸ್ಸ ಆಹರಣತ್ಥಾಯ ಉಟ್ಠಹನ್ತೋ ಯಂ ಯಂ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ಹತ್ಥವಾರೇ ಹತ್ಥವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। “ಮಹನ್ತಂ ನಿಧಾನಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಏಕೇನ ಆಹರಿತುಂ, ದುತಿಯಂ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ದ್ವಾರಂ ವಿವರತಿ, ಪದವಾರೇ ಚ ಹತ್ಥವಾರೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ। ದ್ವಾರಪಿದಹನೇ ಪನ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಾ ಗಮನಸ್ಸ ಅನುಪಕಾರೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಿಪನ್ನೋಕಾಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ”ತಿ ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ “ಏಹಿ ಗಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ ವದತಿ, ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಉಟ್ಠಹತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸಮೀಪಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಹತ್ಥವಾರಪದವಾರೇಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸೋ ತಂ ಪುಚ್ಛತಿ “ಅಸುಕೋ ಚ ಅಸುಕೋ ಚ ಕುಹಿಂ, ಅಸುಕಞ್ಚ ಅಸುಕಞ್ಚ ಪಕ್ಕೋಸಾಹೀ”ತಿ, ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಬ್ಬೇ ಸಮಾಗತೇ ದಿಸ್ವಾ “ಮಯಾ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಏವರೂಪೋ ನಿಧಿ ಉಪಲದ್ಧೋ, ಗಚ್ಛಾಮ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಸುಖಞ್ಚ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ವದತಿ, ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

ಏವಂ ಲದ್ಧಸಹಾಯೋ ಕುದಾಲಂ ಪರಿಯೇಸತಿ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಕುದಾಲೋ ಅತ್ಥಿ, “ತಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಚ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಚ ಆಹರನ್ತೋ ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಹತ್ಥವಾರಪದವಾರೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ । ಸಚೇ ನತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ವಾ ಗಹಟ್ಠಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾಚತಿ, ಯಾಚನ್ತೋ ಚ ಸಚೇ “ಕುದಾಲಂ ಮೇ ದೇಹಿ, ಕುದಾಲೇನ ಮೇ ಅತ್ಥೋ , ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತಬ್ಬಮತ್ಥಿ, ತಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಮುಸಾ ಅಭಣನ್ತೋ ಯಾಚತಿ, ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ “ಮಾತಿಕಾ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾ ಅತ್ಥಿ, ವಿಹಾರೇ ಭೂಮಿಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥೀ”ತಿ ಮುಸಾಪಿ ಭಣತಿ, ಯಂ ಯಂ ವಚನಂ ಮುಸಾ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಸಚ್ಚೇಪಿ ಅಲಿಕೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪಮಾದಲಿಖಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಟ್ಠಾನೇ ದುಕ್ಕಟಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕುದಾಲಸ್ಸ ದಣ್ಡೋ ನತ್ಥಿ, “ದಣ್ಡಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಾಸಿಂ ವಾ ಫರಸುಂ ವಾ ನಿಸೇತಿ, ತದತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಕ್ಖಕಟ್ಠಂ ಛಿನ್ದತಿ ತಚ್ಛತಿ ಆಕೋಟೇತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಹತ್ಥವಾರಪದವಾರೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಲ್ಲರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ತತೋ ಪರಂ ಸಬ್ಬಪಯೋಗೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ। **ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಞ್ಚ** ತತ್ಥ ಜಾತಕಕಟ್ಠಲತಾಛೇದನತ್ಥಂ ವಾಸಿಫರಸುಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಾನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ತೇಸಂ ಏವಂ ಹೋತಿ “ವಾಸಿಫರಸುಕುದಾಲೇ ಯಾಚನ್ತಾ ಆಸಙ್ಕಿತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಲೋಹಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕರೋಮಾ”ತಿ। ತತೋ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಲೋಹಬೀಜತ್ಥಂ ಪಥವಿಂ ಖಣನ್ತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಂ ಖಣನ್ತಾನಂ ದುಕ್ಕಟೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ಚ ಇಧ, ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಟ್ಠಾನೇ ದುಕ್ಕಟಾ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಂ ಖಣನ್ತಾನಂ ದುಕ್ಕಟಾನಿಯೇವ। ಬೀಜಂ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ ಸಬ್ಬಕಿರಿಯಾಸು ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಪಿಟಕಪರಿಯೇಸನೇಪಿ ಹತ್ಥವಾರಪದವಾರೇಸು ವುತ್ತನಯೇನೇವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಪಿಟಕಂ ಕಾತುಕಾಮತಾಯ ವಲ್ಲಿಚ್ಛೇದನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಗಚ್ಛತಿ ವಾ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏವಂ ಪರಿಯಿಟ್ಠಸಹಾಯಕುದಾಲಪಿಟಕೋ ನಿಧಿಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ “ಇಮಂ ನಿಧಿಂ ಲದ್ಧಾ ಬುದ್ಧಪೂಜಂ ವಾ ಧಮ್ಮಪೂಜಂ ವಾ ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಕುಸಲಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಗಮನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? “ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ದುತಿಯಂ ವಾ…ಪೇ॰… ಗಚ್ಛತಿ ವಾ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಯಥಾ ಚ ಇಧ, ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಮಗ್ಗತೋ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ನಿಧಾನಟ್ಠಾನಂ ಗಮನತ್ಥಾಯ ಮಗ್ಗಂ ಕರೋನ್ತೋ ಭೂತಗಾಮಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸುಕ್ಖಕಟ್ಠಂ ಛಿನ್ದತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ।

ತತ್ಥಜಾತಕನ್ತಿ ಚಿರನಿಹಿತಾಯ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಉಪರಿ ಜಾತಕಂ। **ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಲತಂ ವಾ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಕಟ್ಠಲತಮೇವ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅಲ್ಲಂ ವಾ ಸುಕ್ಖಂ ವಾ ತಿಣರುಕ್ಖಲತಾದಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಸಹಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತಿ।

ಅಟ್ಠವಿಧಂ ಹೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ ನಾಮ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಥೇರೇಹಿ ದಸ್ಸಿತಂ - ಪುಬ್ಬಪಯೋಗದುಕ್ಕಟಂ , ಸಹಪಯೋಗದುಕ್ಕಟಂ, ಅನಾಮಾಸದುಕ್ಕಟಂ, ದುರುಪಚಿಣ್ಣದುಕ್ಕಟಂ, ವಿನಯದುಕ್ಕಟಂ, ಞಾತದುಕ್ಕಟಂ, ಞತ್ತಿದುಕ್ಕಟಂ, ಪಟಿಸ್ಸವದುಕ್ಕಟನ್ತಿ। ತತ್ಥ "ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ದುತಿಯಂ ವಾ ಕುದಾಲಂ ವಾ ಪಿಟಕಂ ವಾ ಪರಿಯೇಸತಿ ಗಚ್ಛತಿ ವಾ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ ಇದಂ **ಪುಬ್ಬಪಯೋಗದುಕ್ಕಟಂ** ನಾಮ। ಏತ್ಥ ಹಿ ದುಕ್ಕಟಟ್ಠಾನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಹೋತಿ। "ತತ್ಥಜಾತಕಂ ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಲತಂ ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ ಇದಂ **ಸಹಪಯೋಗದುಕ್ಕಟಂ** ನಾಮ। ಏತ್ಥ ಪನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯವತ್ಥು ಚ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು ಚ ದುಕ್ಕಟಟ್ಠಾನೇಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅವಹಾರಸ್ಸ ಸಹಪಯೋಗತ್ತಾತಿ। ಯಂ ಪನ ದಸವಿಧಂ ರತನಂ, ಸತ್ತವಿಧಂ ಧಞ್ಞಂ, ಸಬ್ಬಞ್ಚ ಆವುಧಭಣ್ಡಾದಿಂ ಆಮಸನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಂ **ಅನಾಮಾಸದುಕ್ಕಟಂ** ನಾಮ। ಯಂ ಕದಲಿನಾಳಿಕೇರಾದೀನಂ ತತ್ಥಜಾತಕಫಲಾನಿ ಆಮಸನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಂ **ದುರುಪಚಿಣ್ಣದುಕ್ಕಟಂ** ನಾಮ। ಯಂ ಪನ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ರಜೇ ಪತಿತೇ ಪತ್ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಧೋವಿತ್ವಾ ವಾ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಂ **ವಿನಯದುಕ್ಕಟಂ** ನಾಮ। "ಸುತ್ವಾ ನ ವದನ್ತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೧೯) ಇದಂ **ಞಾತದುಕ್ಕಟಂ** ನಾಮ। ಯಂ ಏಕಾದಸಸು ಸಮನುಭಾಸನಾಸು "ಞತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೧೪) ವುತ್ತಂ, ಇದಂ **ಞತ್ತಿದುಕ್ಕಟಂ** ನಾಮ। "ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪುರಿಮಿಕಾ ಚ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಟಿಸ್ಸವೇ ಚ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೭) ಇದಂ **ಪಟಿಸ್ಸವದುಕ್ಕಟಂ** ನಾಮ। ಇದಂ ಪನ ಸಹಪಯೋಗದುಕ್ಕಟಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅಲ್ಲಂ ವಾ ಸುಕ್ಖಂ ವಾ ತಿಣರುಕ್ಖಲತಾದಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಸಹಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ತತ್ಥಜಾತಕೇ ತಿಣರುಕ್ಖಲತಾದಿಮ್ಹಿ ಛಿನ್ನೇಪಿ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೋ ಓಕ್ಕಮತಿ, ಸಂವರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಛೇದನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಅಥ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಉಸ್ಸಾಹೋವ ಪಂಸುಂ ಖಣತಿ, ಛೇದನದುಕ್ಕಟಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಖಣನದುಕ್ಕಟೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಅಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಂ ಖಣನ್ತೋಪಿ ಹಿ ಇಧ ಸಹಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಖಣಿತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಿಮೂಲಂ ಪತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೋ ಓಕ್ಕಮತಿ, ಖಣನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ।

ಬ್ಯೂಹತಿ ವಾತಿ ಅಥ ಪನ ಸಉಸ್ಸಾಹೋವ ಪಂಸುಂ ವಿಯೂಹತಿ, ಏಕಪಸ್ಸೇ ರಾಸಿಂ ಕರೋತಿ, ಖಣನದುಕ್ಕಟಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ವಿಯೂಹನದುಕ್ಕಟೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ತಞ್ಚ ಪಂಸುಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪುಞ್ಜಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಪನ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕರೋತಿ, ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮಂ ಆಪಜ್ಜತಿ , ವಿಯೂಹನದುಕ್ಕಟಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। **ಉದ್ಧರತಿ ವಾ**ತಿ ಅಥ ಪನ ಸಉಸ್ಸಾಹೋವ ಪಂಸುಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಪಾತೇತಿ, ವಿಯೂಹನದುಕ್ಕಟಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಉದ್ಧರಣದುಕ್ಕಟೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಪಂಸುಂ ಪನ ಕುದಾಲೇನ ವಾ ಹತ್ಥೇಹಿ ವಾ ಪಚ್ಛಿಯಾ ವಾ ತಹಿಂ ತಹಿಂ ಪಾತೇನ್ತೋ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ಪಂಸುಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಿಂ ಥಲಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಉದ್ಧರಣದುಕ್ಕಟಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಅಥ ಪನ ಸಉಸ್ಸಾಹೋವ ಕುಮ್ಭಿಂ ಆಮಸತಿ, ಉದ್ಧರಣದುಕ್ಕಟಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಆಮಸನದುಕ್ಕಟೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಆಮಸಿತ್ವಾಪಿ ಚ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಆಮಸನದುಕ್ಕಟಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಅಥ ಸಉಸ್ಸಾಹೋವ ಕುಮ್ಭಿಂ ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಆಮಸನದುಕ್ಕಟಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, "ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ದುಕ್ಕಟಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ವಚನತ್ಥೋ - ಪರಮಂ ತಾವೇತ್ಥ ದುಟ್ಠು ಕತಂ ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ವಿರಾಧೇತ್ವಾ ಕತನ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಥ ವಾ ದುಟ್ಠಂ ಕತಂ, ವಿರೂಪಾ ಸಾ ಕಿರಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಕಿರಿಯಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ನ ಸೋಭತೀತಿ ಏವಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ವುತ್ತಞ್ಚೇತಂ -

"ದುಕ್ಕಟಂ ಇತಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸುಣೋಹಿ ಯಥಾತಥಂ।
ಅಪರದ್ಧಂ ವಿರದ್ಧಞ್ಚ, ಖಲಿತಂ ಯಞ್ಚ ದುಕ್ಕಟಂ॥

“ಯಂ ಮನುಸ್ಸೋ ಕರೇ ಪಾಪಂ, ಆವಿ ವಾ ಯದಿ ವಾ ರಹೋ।
ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಪವೇದೇನ್ತಿ, ತೇನೇತಂ ಇತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೩೩೯)।

ಇತರಂ ಪನ ಥೂಲತ್ತಾ, ಅಚ್ಚಯತ್ತಾ ಚ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। “ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ ದುಗ್ಗತಿ” (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೪೯), “ಯಂ ಹೋತಿ ಕಟುಕಪ್ಫಲ”ನ್ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಪ॰ ೬೬; ನೇತ್ತಿ॰ ೯೧) ವಿಯ ಚೇತ್ಥ ಸಂಯೋಗಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ದೇಸೇತಬ್ಬೇಸು ಹಿ ಅಚ್ಚಯೇಸು ತೇನ ಸಮೋ ಥೂಲೋ ಅಚ್ಚಯೋ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ “ಥೂಲತ್ತಾ ಅಚ್ಚಯತ್ತಾ ಚ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ”ನ್ತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

“ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸುಣೋಹಿ ಯಥಾತಥಂ।
ಏಕಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಯೋ ದೇಸೇತಿ, ಯೋ ಚ ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹತಿ।
ಅಚ್ಚಯೋ ತೇನ ಸಮೋ ನತ್ಥಿ, ತೇನೇತಂ ಇತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೩೩೯)।

ಫನ್ದಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಫನ್ದಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಚ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಹಪಯೋಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯೇವ ಚೇತ್ಥ ಪುರಿಮಾ ಪುರಿಮಾ ಆಪತ್ತಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಸಹಪಯೋಗಂ ಪನ ಅಕತ್ವಾ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮಂ ಓಕ್ಕನ್ತೇನ ಯಾ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ ಆಪನ್ನಾ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ದೇಸೇತಬ್ಬಾ। ಸಹಪಯೋಗೇ ಚ ತತ್ಥಜಾತಕಚ್ಛೇದನೇ ಬಹುಕಾನಿಪಿ ದುಕ್ಕಟಾನಿ ಪಂಸುಖಣನಂ ಪತ್ವಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ। ಏಕಂ ಖಣನದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತಿ। ಖಣನೇ ಬಹುಕಾನಿಪಿ ವಿಯೂಹನಂ, ವಿಯೂಹನೇ ಬಹುಕಾನಿಪಿ ಉದ್ಧರಣಂ, ಉದ್ಧರಣೇ ಬಹುಕಾನಿಪಿ ಆಮಸನಂ, ಆಮಸನೇ ಬಹುಕಾನಿಪಿ ಫನ್ದಾಪನಂ ಪತ್ವಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ। ಪಂಸುಖಣನಾದೀಸು ಚ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಬಹುಕಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಹೋನ್ತು, ಏಕಮೇವ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀತಿ **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಪುರಿಮಾಪತ್ತಿಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಚ ನಾಮೇಸಾ “ಞತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ದ್ವೀಹಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾಹಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೧೪) ಏವಂ ಅನುಸಾವನಾಸುತ್ತೇಸುಯೇವ ಆಗತಾ। ಇಧ ಪನ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕೇ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾತಿ ಯೋ ಪನ ಫನ್ದಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮಂ ಅನೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾವ ತಂ ಕುಮ್ಭಿಂ ಠಾನತೋ ಅನ್ತಮಸೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಚಾವೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಠಾನಾ ಚಾವನಞ್ಚೇತ್ಥ ಛಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕಥಂ? ಕುಮ್ಭಿಂ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿಮುಖಂ ಆಕಡ್ಢನ್ತೋ ಇಮಿನಾ ಅನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪಾರಿಮನ್ತೇನ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಥೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರತೋ ಪೇಲ್ಲೇನ್ತೋ ಪಾರಿಮನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಇಮಿನಾ ಅನ್ತೇನ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ವಾಮತೋ ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ವಾ ಅಪನಾಮೇನ್ತೋ ವಾಮನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ದಕ್ಖಿಣನ್ತೇನ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ದಕ್ಖಿಣನ್ತೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ವಾಮನ್ತೇನ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉದ್ಧಂ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಭೂಮಿತೋ ಮೋಚೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಖಣಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠತೋ ಓಸೀದೇನ್ತೋ ಬುನ್ದೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಏವಂ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾಯ ಕುಮ್ಭಿಯಾ। ಯದಿ ಪನ ಕುಮ್ಭಿಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಪಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಲೋಹಖಾಣುಂ ವಾ ಖದಿರಸಾರಾದಿಖಾಣುಂ ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಲಿಕಾಯ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತಿ, ಏಕಿಸ್ಸಾ ದಿಸಾಯ ಏಕಾಯ ಸಙ್ಖಲಿಕಾಯ ಬದ್ಧಾಯ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಲಬ್ಭನ್ತಿ, ದ್ವೀಸು ತೀಸು ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಖಲಿಕಾಹಿ ಬದ್ಧಾಯ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ಲಬ್ಭನ್ತಿ।

ತತ್ಥ ಏಕಖಾಣುಕೇ ಬದ್ಧಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಠಮಂ ಖಾಣುಕಂ ವಾ ಉದ್ಧರತಿ, ಸಙ್ಖಲಿಕಂ ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ತತೋ ಕುಮ್ಭಿಂ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥ ಪಠಮಂ ಕುಮ್ಭಿಂ ಉದ್ಧರತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ತತೋ

ಖಾಣುಕಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಸಙ್ಖಲಿಕಂ ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಏತೇನ ಉಪಾಯೇನ ದ್ವೀಸು ತೀಸು ಚತೂಸು ಖಾಣುಕೇಸು ಬದ್ಧಕುಮ್ಭಿಯಾಪಿ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಠಾನಾಚಾವನೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸೇಸೇಸು ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸಚೇ ಖಾಣು ನತ್ಥಿ, ಸಙ್ಖಲಿಕಾಯ ಅಗ್ಗೇ ವಲಯಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥಜಾತಕೇ ಮೂಲೇ ಪವೇಸಿತಂ ಹೋತಿ, ಪಠಮಂ ಕುಮ್ಭಿಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಮೂಲಂ ಛೇತ್ವಾ ವಲಯಂ ನೀಹರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥ ಮೂಲಂ ಅಚ್ಛೇತ್ವಾ ವಲಯಂ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಾರೇತಿ, ರಕ್ಖತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಮೂಲತೋ ಅನೀಹರಿತ್ವಾಪಿ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಗತಂ ಕರೋತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಕೇಚಿ ಪನ ನಿಮಿತ್ತತ್ಥಾಯ ಕುಮ್ಭಿಮತ್ಥಕೇ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಾದೀನಿ ರೋಪೇನ್ತಿ, ಮೂಲಾನಿ ಕುಮ್ಭಿಂ ವಿನನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, "ಮೂಲಾನಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಿಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಓಕಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಿಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಮೂಲಾನಿ ಛಿನ್ದತೋವ ಉರಿತ್ವಾ ಕುಮ್ಭೀ ನಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಗತಾ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಗತಟ್ಠಾನತೋ ಉದ್ಧರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಛಿನ್ನೇಸು ಮೂಲೇಸು ಏಕಮೂಲಮತ್ತೇನ ಕುಮ್ಭೀ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸೋ ಚ ತಂ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ನೇ ಪತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಛಿನ್ದತಿ, ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ಏಕಮೂಲೇನೇವ ಪಾಸೇ ಬದ್ಧಸೂಕರೋ ವಿಯ ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಲಗ್ಗನಕಂ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಕುಮ್ಭಿಮತ್ಥಕೇ ಮಹಾಪಾಸಾಣೋ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ದಣ್ಡೇನ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಪನೇತುಕಾಮೋ ಕುಮ್ಭಿಮತ್ಥಕೇ ಜಾತರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ತಸ್ಸಾ ಸಮೀಪೇ ಜಾತಕಂ ಛೇತ್ವಾ ಆಹರತಿ, ಅತತ್ಥಜಾತಕತ್ತಾ ತಂ ಛಿನ್ದತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನನ್ತಿ ಸಚೇ ಪನ ಕುಮ್ಭಿಂ ಉದ್ಧರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಕುಮ್ಭಿಗತಭಣ್ಡಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಕುಮ್ಭಿಯಂ ಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ ಅಗ್ಘನಕಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಆಮಸತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಚೇತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕನಿಯಮನತ್ಥಂ ವುತ್ತೋ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಊನಪಞ್ಚಮಾಸಕಮ್ಪಿ ಆಮಸನ್ತೋ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವ।

ಫನ್ದಾಪೇತೀತಿ ಏತ್ಥ ಯಾವ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನಂ ಪವೇಸೇತಿ, ತಾವ ಫನ್ದಾಪೇತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಪಿ ಚ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಅಪಬ್ಯೂಹನ್ತೋಪಿ ಫನ್ದಾಪೇತಿಯೇವ, ಸೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯದಾ ಪನ ಏಕಾಬದ್ಧಭಾವೋ ಛಿನ್ನೋ, ಕುಮ್ಭಿಗತಂ ಕುಮ್ಭಿಯಮೇವ, ಭಾಜನಗತಮ್ಪಿ ಭಾಜನೇಯೇವ ಹೋತಿ, ತದಾ ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನಗತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಿತೋ ಅನೀಹತೇಪಿ ಚ ಭಾಜನೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಮುಟ್ಠಿಂ ವಾ ಛಿನ್ದತೀತಿ ಏತ್ಥ ಯಥಾ ಅಙ್ಗುಲನ್ತರೇಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಕಹಾಪಣಾ ಕುಮ್ಭಿಗತೇ ಕಹಾಪಣೇ ನ ಸಮ್ಫುಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಮುಟ್ಠಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಮುಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದತಿ ನಾಮ; ಸೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಸುತ್ತಾರೂಳ್ಹನ್ತಿ ಸುತ್ತೇ ಆರೂಳ್ಹಂ; ಸುತ್ತೇನ ಆವುತಸ್ಸಾಪಿ ಸುತ್ತಮಯಸ್ಸಾಪಿ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ । ಪಾಮಙ್ಗಾದೀನಿಹಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿಪಿ ಹೋನ್ತಿ ರೂಪಿಯಮಯಾನಿಪಿ ಸುತ್ತಮಯಾನಿಪಿ, ಮುತ್ತಾವಲಿಆದಯೋಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಹಂ ಗತಾ। **ವೇಠನ**ನ್ತಿ ಸೀಸವೇಠನಪಟೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತೇಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಆಮಸತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಪಾಮಙ್ಗಾದೀನಿ ಕೋಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಟ್ಠಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ಉಚ್ಚಾರೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ।

ಘಂಸನ್ತೋ ನೀಹರತೀತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಪರಿಪುಣ್ಣಾಯ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಉಪರಿ ಸಮತಿತ್ತಿಕಂ ಕುಮ್ಭಿಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ವಾ ಏಕಂ ಕೋಟಿಂ ಬುನ್ದೇ ಏಕಂ ಕೋಟಿಂ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ವಾ ಘಂಸನ್ತಸ್ಸ ನೀಹರತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಕುಮ್ಭಿಮುಖಾ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯಂ ಪನ ಉಪಡ್ಢಕುಮ್ಭಿಯಂ ವಾ ರಿತ್ತಕುಮ್ಭಿಯಂ ವಾ ಠಪಿತಂ, ತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೋವ

ಠಾನಂ, ನ ಸಕಲಾ ಕುಮ್ಭೀ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಘಂಸನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನೀಹರತೋ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತೇ ಮುತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪನ ಪರಿಪುಣ್ಣಾಯ ವಾ ಊನಾಯ ವಾ ಉಜುಕಮೇವ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮಕೋಟಿಯಾ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸಾ ಮುತ್ತಮತ್ತೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅನ್ತೋಕುಮ್ಭಿಯಂ ಠಪಿತಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಾರಾಜಿಕಪ್ಪಹೋನಕಂ ಭಣ್ಡಂ ಸಕಲಕುಮ್ಭಿಯಂ ಚಾರೇನ್ತಸ್ಸ, ಪಾಮಙ್ಗಾದಿಞ್ಚ ಘಂಸಿತ್ವಾ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸ ಯಾವ ಮುಖವಟ್ಟಿಂ ನಾತಿಕ್ಕಮತಿ, ತಾವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಕುಮ್ಭೀ ಠಾನನ್ತಿ **ಸಙ್ಖೇಪಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು** ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಠಪಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಠಾನಂ, ನ ಸಕಲಾ ಕುಮ್ಭೀ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪಮಾಣಂ। ಇತರಂ ಪನ ಆಕಾಸಗತಂ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚೀವರವಂಸೇ ಠಪಿತಚೀವರವೇಠನಕನಯೇನ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಹಿ ಆಗತೇ ಗರುಕೇ ಠಾತಬ್ಬಂ, ಏಸಾ ವಿನಯಧಮ್ಮತಾ**। ಅಪಿಚ "ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನಗತಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ಮುಟ್ಠಿಂ ವಾ ಛಿನ್ದತೀ"ತಿ ವಚನತೋ ಪೇತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಅನ್ತೋಕುಮ್ಭಿಯಂ ಠಿತಸ್ಸ ನ ಸಬ್ಬಾ ಕುಮ್ಭೀ ಠಾನನ್ತಿ।

ಸಪ್ಪಿಆದೀಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಿವತೋ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಪೀತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾ**ದೀಸು ಪನ ಅಯಂ ವಿಭಾಗೋ ದಸ್ಸಿತೋ - "ಮುಖಂ ಅನಪನೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಪಿವತೋ ಸಚೇ ಪರಗಲಗತಂ ಪಾದಂ ನ ಅಗ್ಘತಿ, ಮುಖಗತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಗ್ಘತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಕಣ್ಠೇನ ಪನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಕಾಲೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇಪಿ ಓಟ್ಠೇಹಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಓಟ್ಠೇ ಪಿದಹತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಉಪ್ಪಲದಣ್ಡವೇಳುನಾಳಿನಳನಾಳಿಆದೀಹಿ ಪಿವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸಚೇ ಪರಗಲಗತಮೇವ ಪಾದಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಸಹ ಮುಖಗತೇನ ಅಗ್ಘತಿ, ನ ತಾವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ। ಉಪ್ಪಲದಣ್ಡಾದಿಗತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಬದ್ಧಭಾವಂ ಕೋಪೇತ್ವಾ ಓಟ್ಠೇಹಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಉಪ್ಪಲದಣ್ಡಾದಿಗತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಉಪ್ಪಲದಣ್ಡಾದೀನಂ ಬುನ್ದೇ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾಪಿ ಪಿಹಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ಪರಗಲಂ ಅಪ್ಪವಿಟ್ಠೇ ಉಪ್ಪಲದಣ್ಡಾದೀಸು ಚ ಮುಖೇ ಚ ಅತಿರೇಕಪಾದಾರಹಮ್ಪಿ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ರಕ್ಖತಿಯೇವಾ"ತಿ। ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಯಸ್ಮಾ "ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನಗತಂ ವಾ ಕರೋತಿ , ಮುಟ್ಠಿಂ ವಾ ಛಿನ್ದತೀ"ತಿ ಇಮಂ ನಯಂ ಭಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸುದಸ್ಸಿತಮೇವ। ಏಸ ತಾವ ಏಕಾಬದ್ಧೇ ನಯೋ।

ಸಚೇ ಪನ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪತ್ತೇನ ವಾ ಥಾಲಕಾದಿನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ಭಾಜನೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿವತಿ, ಯಮ್ಹಿ ಪಯೋಗೇ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ಪೂರೇತಿ, ತಮ್ಹಿ ಗತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥ ಮಹಗ್ಘಂ ಹೋತಿ, ಸಿಪ್ಪಿಕಾಯಪಿ ಏಕಪಯೋಗೇನೇವ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ, ಏಕುದ್ಧಾರೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭಾಜನಂ ಪನ ನಿಮುಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಯಾವ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ತಾವ ರಕ್ಖತಿ। ಮುಖವಟ್ಟಿಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ ಉದ್ಧಾರೇನ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯದಾ ಪನ ಸಪ್ಪಿಂ ವಾ ತೇಲಂ ವಾ ಅಚ್ಛಂ ತೇಲಸದಿಸಮೇವ ಮಧುಫಾಣಿತಂ ವಾ ಕುಮ್ಭಿಂ ಆವಿಞ್ಛೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನೇ ಪವೇಸೇತಿ, ತದಾ ತೇಸಂ ಅಚ್ಛತಾಯ ಏಕಾಬದ್ಧತಾ ನತ್ಥೀತಿ ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ಮುಖವಟ್ಟಿತೋ ಗಳಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಪಚಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಪನ ಮಧುಫಾಣಿತಂ ಸಿಲೇಸೋ ವಿಯ ಚಿಕ್ಕನಂ ಆಕಡ್ಢನವಿಕಡ್ಢನಯೋಗ್ಗಂ ಹೋತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇ ಏಕಾಬದ್ಧಮೇವ ಹುತ್ವಾ ಪಟಿನೀಹರಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏತಂ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಭಾಜನೇ ಪವಿಟ್ಠಮ್ಪಿ ಬಾಹಿರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಬದ್ಧತ್ತಾ ರಕ್ಖತಿ, ಮುಖವಟ್ಟಿತೋ ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯೋಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ಸಪ್ಪಿಂ ವಾ ತೇಲಂ ವಾ ಅವಸ್ಸಪಿವನಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ದುಕೂಲಸಾಟಕಂ ವಾ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡಾದೀನಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ರಿತ್ತಕುಮ್ಭಿಯಾ "ಇದಾನಿ ತೇಲಂ ಆಕಿರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಇತ್ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಭಣ್ಡಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ತಂ ಚೇ ತತ್ಥ ತೇಲೇ ಆಕಿಣ್ಣೇ ಪಞ್ಚಮಾಸಕಅಗ್ಘನಕಂ ಪಿವತಿ, ಪೀತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। ತಂ ಪನ ತತ್ಥೇವ ಸುಕ್ಖತಳಾಕೇ

ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ಅವಹಾರಲಕ್ಖಣಞ್ಚೇತ್ಥ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾ**ದೀಸು ಪನ ತಸ್ಸ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಯುತ್ತಂ।

ಪರಸ್ಸ ರಿತ್ತಕುಮ್ಭಿಯಾ ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯ ಭಣ್ಡಂ ಠಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ತೇಲೇ ಆಕಿಣ್ಣೇ "ಸಚೇ ಅಯಂ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ಮಂ ಪಲಿಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಭೀತೋ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ತೇಲಂ ಪೀತಂ ಭಣ್ಡಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಉದ್ಧರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಉದ್ಧರತಿ, ಪರೇ ಆಹರಾಪೇನ್ತೇ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। **ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ** ನಾಮ ಯಂ ಪರಸ್ಸ ನಟ್ಠಂ, ತಸ್ಸ ಮೂಲಂ ವಾ ತದೇವ ವಾ ಭಣ್ಡಂ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ನೋ ಚೇ ದೇತಿ, ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಅಞ್ಞೋ ಸಪ್ಪಿಂ ವಾ ತೇಲಂ ವಾ ಆಕಿರತಿ, ತತ್ರ ಚಾಯಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ತೇಲಪಿವನಕಂ ಭಣ್ಡಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅತ್ತನೋ ರಿತ್ತಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪರಸ್ಸ ಸಪ್ಪಿಂ ವಾ ತೇಲಂ ವಾ ಆಕಿರಣಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಭಣ್ಡಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಉದ್ಧರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋವ ಉದ್ಧರತಿ, ನೇವ ಅವಹಾರೋ, ನ ಗೀವಾ; **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ ಅನಾಪತ್ತಿಮತ್ತಮೇವ ವುತ್ತಂ। "'ಕಿಸ್ಸ ಮಮ ಕುಮ್ಭಿಯಂ ತೇಲಂ ಆಕಿರಸೀ'ತಿ ಕುಪಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ, ನೋ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಿಂ ಆವಿಞ್ಛತಿ ತೇಲಂ ಗಳೇತುಕಾಮೋ, ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ಗಳಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನೇವ ಜಜ್ಜರಂ ಕರೋತಿ "ಸವಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ಸವಿತ್ವಾ ಗತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನೇವ ಛಿದ್ದಂ ಕರೋತಿ ಓಮಟ್ಠಂ ವಾ ಉಮ್ಮಟ್ಠಂ ವಾ ವೇಮಟ್ಠಂ ವಾ, ಇದಂ ಪನ ಸಮ್ಮೋಹಟ್ಠಾನಂ; ತಸ್ಮಾ ಸುಟ್ಠು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ। ಅಯಞ್ಚೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - **ಓಮಟ್ಠಂ** ನಾಮ ಅಧೋಮುಖಛಿದ್ದಂ; **ಉಮ್ಮಟ್ಠಂ** ನಾಮ ಉದ್ಧಂಮುಖಛಿದ್ದಂ; **ವೇಮಟ್ಠಂ** ನಾಮ ಉಳುಙ್ಕಸ್ಸೇವ ಉಜುಗತಛಿದ್ದಂ। ತತ್ರ ಓಮಟ್ಠಸ್ಸ ಬಹಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರನ್ತತೋ ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ತೇಲೇ ಗಳಿತೇ ಬಹಿ ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ತತೋ ಗಳಿತಮತ್ತಮೇವ ಬಹಿಗತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನ ಕುಮ್ಭಿಗತಸಙ್ಖ್ಯಂ ಲಭತಿ। ಅನ್ತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತಸ್ಸ ಬಾಹಿರನ್ತತೋ ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ಗಳಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉಮ್ಮಟ್ಠಸ್ಸ ಯಥಾ ತಥಾ ವಾ ಕತಸ್ಸ ಬಾಹಿರನ್ತತೋ ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ಗಳಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಞ್ಹಿ ಯಾವ ಬಾಹಿರನ್ತತೋ ನ ಗಳತಿ, ತಾವ ಕುಮ್ಭಿಗತಮೇವ ಹೋತಿ। "ವೇಮಟ್ಠಸ್ಸ ಚ ಕಪಾಲಮಜ್ಝತೋ ಗಳಿತವಸೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ। ತಂ ಪನ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಕತಛಿದ್ದೇ ತಳಾಕಸ್ಸ ಚ ಮರಿಯಾದಭೇದೇನ ಸಮೇತಿ। ಅನ್ತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತೇ ಪನ ಬಾಹಿರನ್ತೇನ, ಬಹಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತೇ ಅಬ್ಭನ್ತರನ್ತೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ಇದಮೇತ್ಥ ಯುತ್ತಂ। ಯೋ ಪನ "ವಟ್ಟಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಆಧಾರಕಂ ವಾ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನಲೇಡ್ಡುಕೇ ವಾ ಅಪನೇತಿ, ವಟ್ಟಿತ್ವಾ ಗತಾಯ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತೇಲಾಕಿರಣಭಾವಂ ಪನ ಞತ್ವಾ ರಿತ್ತಕುಮ್ಭಿಯಾ ಜಜ್ಜರಭಾವೇ ವಾ ಛಿದ್ದೇಸು ವಾ ಕತೇಸು ಪಚ್ಛಾ ನಿಕ್ಖನ್ತತೇಲಪ್ಪಮಾಣೇನ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಹೋತಿ। **ಅಟ್ಠಕಥಾಸ**ಉ ಪನ ಕತ್ಥಚಿ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿಪಿ ಲಿಖಿತಂ, ತಂ ಪಮಾದಲಿಖಿತಂ।

ಪರಿಪುಣ್ಣಾಯ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಉಪರಿ ಕಥಲಂ ವಾ ಪಾಸಾಣಂ ವಾ "ಪತಿತ್ವಾ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ತೇಲಂ ಪಗ್ಘರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ದುಬ್ಬನ್ಧಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ದುಟ್ಠಪಿತಂ ವಾ ಠಪೇತಿ, ಅವಸ್ಸಪತನಕಂ ತಥಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ರಿತ್ತಕುಮ್ಭಿಯಾ ಉಪರಿ ಕರೋತಿ, ತಂ ಪಚ್ಛಾ ಪುಣ್ಣಕಾಲೇ ಪತಿತ್ವಾ ಭಿನ್ದತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಈದಿಸೇಸು ಹಿ ಠಾನೇಸು ಭಣ್ಡಸ್ಸ ನತ್ಥಿಕಾಲೇ ಕತಪಯೋಗತ್ತಾ ಆದಿತೋವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಹೋತಿ। ಭಣ್ಡವಿನಾಸದ್ವಾರಸ್ಸ ಪನ ಕತತ್ತಾ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಹೋತಿ। ಆಹರಾಪೇನ್ತೇಸು ಅದದತೋ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಮಾತಿಕಂ ಉಜುಕಂ ಕರೋತಿ "ವಟ್ಟಿತ್ವಾ ವಾ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ವೇಲಂ ವಾ ಉತ್ತರಾಪೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ; ವಟ್ಟಿತ್ವಾ ವಾ ಗಚ್ಛತು, ವೇಲಂ ವಾ ಉತ್ತರತು, ಉಜುಕರಣಕಾಲೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಈದಿಸಾ ಹಿ ಪಯೋಗಾ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಾವಹಾರೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕತಾಯ ಪಚ್ಛಾ ಉದಕೇ ಆಗತೇ ವಟ್ಟಿತ್ವಾ ವಾ ಗಚ್ಛತು, ವೇಲಂ ವಾ ಉತ್ತರತು, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಠಾನಾ ಚಾವನಪಯೋಗಸ್ಸ ಅಭಾವಾ। ತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಂ ನಾವಟ್ಠೇ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ತತ್ಥೇವ ಭಿನ್ದತಿ ವಾತಿಆದೀಸು **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ತಾವ ವುತ್ತಂ – "**ಭಿನ್ದತಿ ವಾ**ತಿ ಮುಗ್ಗರೇನ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಭಿನ್ದತಿ। **ಛಡ್ಡೇತಿ ವಾ**ತಿ ಉದಕಂ ವಾ ವಾಲಿಕಂ ವಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಪೇತಿ। **ಝಾಪೇತಿ ವಾ**ತಿ ದಾರೂನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಝಾಪೇತಿ। **ಅಪರಿಭೋಗಂ ವಾ ಕರೋತೀ**ತಿ ಅಖಾದಿತಬ್ಬಂ ವಾ ಅಪಾತಬ್ಬಂ ವಾ ಕರೋತಿ; ಉಚ್ಚಾರಂ ವಾ ಪಸ್ಸಾವಂ ವಾ ವಿಸಂ ವಾ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಂ ವಾ ಕುಣಪಂ ವಾ ಪಾತೇಸಿ, **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಠಾನಾಚಾವನಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ, ಬುದ್ಧವಿಸಯೋ ನಾಮೇಸೋ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ, ಆಹರಾಪೇನ್ತೇ ಪನ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮದ್ವಯಂ ನ ಸಮೇತಿ। ತಞ್ಹಿ ಕುಮ್ಭಿಜಜ್ಜರಕರಣೇನ ಚ ಮಾತಿಕಾಉಜುಕರಣೇನ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಲಕ್ಖಣಂ। ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪನ ದ್ವಯಂ ಠಾನಾ ಅಚಾವೇನ್ತೇನಾಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಏವಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ವದನ್ತಿ – "ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಕಿರ 'ಠಾನಾ ಚಾವನಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ ದುಕ್ಕಟ'ನ್ತಿ ಇದಂ ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಠಾನಾ ಚಾವನಂ ಅಕರೋನ್ತೋಯೇವ ಹಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ವಾ ವಿನಾಸೇತುಕಾಮತಾಯ ವಾ ಝಾಪೇಯ್ಯಪಿ, ಅಪರಿಭೋಗಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯ। ಪುರಿಮದ್ವಯೇ ಪನ ವುತ್ತನಯೇನ ಭಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಛಡ್ಡೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಠಾನಾ ಚಾವನಂ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತಥಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ವಿನಾಸೇತುಕಾಮತಾಯ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ। ಪಾಳಿಯಂ "ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ಚೇ? ನ; ಅಞ್ಞಥಾ ಗಹೇತಬ್ಬತ್ಥತೋ। ಪಾಳಿಯಞ್ಹಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಪಕ್ಖೇ "**ಭಿನ್ದತಿ ವಾ**ತಿ ಉದಕೇನ ಸಮ್ಭಿನ್ದತಿ, **ಛಡ್ಡೇತಿ ವಾ**ತಿ ತತ್ಥ ವಮತಿ ವಾ ಪಸ್ಸಾವಂ ವಾ ಛಡ್ಡೇತೀ"ತಿ ಏವಮೇಕೇ ವದನ್ತಿ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಾರೋ – ವಿನೀತವತ್ಥುಮ್ಹಿ ತಿಣಜ್ಝಾಪಕೋ ವಿಯ ಠಾನಾ ಅಚಾವೇತುಕಾಮೋವ ಕೇವಲಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಭಿನ್ನತ್ತಾ ಪನ ತೇಲಾದೀನಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಯಂ ವಾ ಪನೇತ್ಥ ಪತ್ಥಿನ್ನಂ, ತಂ ಏಕಾಬದ್ಧಮೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಛಡ್ಡೇತುಕಾಮೋಯೇವ ಚ ಕೇವಲಂ ತತ್ಥ ಉದಕವಾಲಿಕಾದೀನಿ ಆಕಿರತಿ, ಆಕಿಣ್ಣತ್ತಾ ಪನ ತೇಲಂ ಛಡ್ಡೀಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ವೋಹಾರವಸೇನ "**ಭಿನ್ದತಿ ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ ವಾ**"ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ। ಏವಮೇತೇಸಂ ಪದಾನಂ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ನಾಸೇತುಕಾಮತಾಪಕ್ಖೇ ಪನ ಇತರಥಾಪಿ ಯುಜ್ಜತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಕಥಿಯಮಾನೇ ಪಾಳಿ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಚ ಪುಬ್ಬಾಪರೇನ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಕಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಚ ಸನ್ತೋಸಂ ಅಕತ್ವಾ ಆಚರಿಯೇ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ।

ಭೂಮಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಥಲಟ್ಠಕಥಾ

೯೫. ಥಲಟ್ಠೇ **ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಭೂಮಿತಲೇ ವಾ ಪಾಸಾಣತಲಪಬ್ಬತತಲಾದೀಸು ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ವಾ ಠಪಿತಂ ಥಲಟ್ಠನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ಸಚೇ ರಾಸಿಕತಂ ಹೋತಿ, ಅನ್ತೋಕುಮ್ಭಿಯಂ ಭಾಜನಗತಕರಣಮುಟ್ಠಿಚ್ಛೇದನವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಸಿಲೇಸನಿಯ್ಯಾಸಾದಿ ಪಕ್ಕಮಧುಫಾಣಿತವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಗರುಕಂ ಹೋತಿ ಭಾರಬದ್ಧಂ ಲೋಹಪಿಣ್ಡಿ-ಗುಳಪಿಣ್ಡಿ-ತೇಲಮಧುಘಟಾದಿ ವಾ, ಕುಮ್ಭಿಯಂ ಠಾನಾಚಾವನವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಖಲಿಕಬದ್ಧಸ್ಸ ಚ ಠಾನಭೇದೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬೋ। ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಪನ ಪಾವಾರತ್ಥರಣಸಾಟಕಾದಿಂ ಉಜುಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢತಿ, ಪಾರಿಮನ್ತೇ ಓರಿಮನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಏವಂ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ। ವೇಠೇತ್ವಾ ಉದ್ಧರತಿ, ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಆಕಾಸಗತಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಥಲಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಕಾಸಟ್ಠಕಥಾ

೯೭. ಆಕಾಸಟ್ಠೇ ಮೋರಸ್ಸ ಛಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಪುರತೋ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ, ಪಚ್ಛತೋ ಕಲಾಪಗ್ಗೇನ, ಉಭಯಪಸ್ಸೇಸು ಪಕ್ಖಪರಿಯನ್ತೇಹಿ, ಅಧೋ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ, ಉದ್ಧಂ ಸಿಖಗ್ಗೇನಾತಿ। ಭಿಕ್ಖು "ಸಸ್ಸಾಮಿಕಂ ಆಕಾಸಟ್ಠಂ ಮೋರಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುರತೋ ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಹತ್ಥಂ ವಾ ಪಸಾರೇತಿ, ಮೋರೋ ಆಕಾಸೇಯೇವ ಪಕ್ಖೇ ಚಾರೇತಿ, ವಾತಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಗಮನಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಂ ಅಫನ್ದೇನ್ತೋ ಹತ್ಥೇನ ಆಮಸತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಠಾನಾ ಅಚಾವೇನ್ತೋ ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಹತ್ಥೇನ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಕಲಾಪಗ್ಗಂ, ಕಲಾಪಗ್ಗೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಮುಖತುಣ್ಡಕಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಥಾ ವಾಮಪಕ್ಖಪರಿಯನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ದಕ್ಖಿಣಪಕ್ಖಪರಿಯನ್ತಂ, ದಕ್ಖಿಣಪಕ್ಖಪರಿಯನ್ತೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ವಾಮಪಕ್ಖಪರಿಯನ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಥಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಸಿಖಗ್ಗಂ, ಸಿಖಗ್ಗೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಪಾದನಖಸಿಖಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಮೋರೋ ಸೀಸಾದೀಸು ಯಸ್ಮಿಂ ಅಙ್ಗೇ ನಿಲೀಯತಿ, ತಂ ತಸ್ಸ ಠಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಹತ್ಥೇ ನಿಲೀನಂ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಫನ್ದಾಪೇತಿಯೇವ, ಯದಿ ಪನ ಇತರೇನ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ । ಇತರಂ ಹತ್ಥಂ ಉಪನೇತಿ, ಮೋರೋ ಸಯಮೇವ ಉಡ್ಡೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಲೀಯತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ । ಅಙ್ಗೇ ನಿಲೀನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಏಕಂ ಪದವಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ದುತಿಯೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಭೂಮಿಯಂ ಠಿತಮೋರೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಾ ಪಾದಾನಂ ಕಲಾಪಸ್ಸ ಚ ವಸೇನ ತೀಣಿ ಠಾನಾನಿ ಲಭತಿ। ತಂ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಯಾವ ಏಕಮ್ಪಿ ಠಾನಂ ಪಥವಿಂ ಫುಸತಿ, ತಾವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪಥವಿಯಾ ಮೋಚಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಞ್ಜರೇ ಠಿತಂ ಸಹ ಪಞ್ಜರೇನ ಉದ್ಧರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯದಿ ಪನ ಪಾದಂ ನ ಅಗ್ಘತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಗ್ಘವಸೇನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಚರನ್ತಂ ಮೋರಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪದಸಾ ಬಹಿವತ್ಥುಂ ನೀಹರನ್ತೋ ದ್ವಾರಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ವಜೇ ಠಿತಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ಹಿ ವಜೋ ವಿಯ ಅನ್ತೋವತ್ಥು ತಸ್ಸ ಠಾನಂ। ಹತ್ಥೇನ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಆಕಾಸಗತಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಚರನ್ತಮ್ಪಿ ಗಾಮಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ । ಸಯಮೇವ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಾಮೂಪಚಾರೇ ವಾ ವತ್ಥೂಪಚಾರೇ ವಾ ಚರನ್ತಂ ಪನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಕಟ್ಠೇನ ವಾ ಕಥಲಾಯ ವಾ ಉತ್ರಾಸೇತ್ವಾ ಅಟವಿಮುಖಂ ಕರೋತಿ, ಮೋರೋ ಉಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ವಾ ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮ್ಹಿ ವಾ ಛದನಪಿಟ್ಠೇ ವಾ ನಿಲೀಯತಿ, ರಕ್ಖತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅಟವಿಮುಖೋ ಉಡ್ಡೇತಿ ವಾ ಗಚ್ಛತಿ ವಾ "ಅಟವಿಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಕಪ್ಪೇ ಅಸತಿ ಪಥವಿತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉಡ್ಡಿತಮತ್ತೇ ವಾ ದುತಿಯಪದವಾರೇ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಠಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಠಾನಂ ಹೋತಿ। **ಕಪಿಞ್ಜರಾದೀಸುಪಿ** ಅಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಸಾಟಕಂ ವಾತಿ ವಾತವೇಗುಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪಥವಿತಲೇ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಮಿವ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಖಲಿಬದ್ಧಂ ಸಾಟಕಂ ಅಭಿಮುಖಾಗತಂ ಹತ್ಥೇನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೇ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಠಾನಂ ಅವಿಕೋಪೇನ್ತೋಯೇವ ಗಮನುಪಚ್ಛೇದೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಠಾನಾಚಾವನಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ಚಾಲೇತಿ, ಫನ್ದಾಪನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಚಸ್ಸ ಮೋರಸ್ಸೇವ ಛಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಬದ್ಧಸಾಟಕೋ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೇ ಗಹಿತಮತ್ತೇವ ದುತಿಯೇನನ್ತೇನ ಪತಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ - ಹತ್ಥೋ ಚೇವ ಭೂಮಿ ಚ। ತಂ ಯಥಾಗಹಿತಮೇವ ಪಠಮಂ ಗಹಿತೋಕಾಸಪ್ಪದೇಸತೋ ಚಾಲೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಪಚ್ಛಾ ಭೂಮಿತೋ ದುತಿಯಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಠಮಂ ವಾ ಭೂಮಿತೋ ಉದ್ಧರತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಪಚ್ಛಾ ಗಹಿತೋಕಾಸಪ್ಪದೇಸತೋ ಚಾವೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಗಹಣಂ ವಾ ಅಮುಞ್ಚನ್ತೋ ಉಜುಕಮೇವ ಹತ್ಥಂ ಓನಾಮೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಗತಂ ಕತ್ವಾ ತೇನೇವ ಹತ್ಥೇನ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ವೇಠನೇಪಿ** ಅಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ ಸುವಣ್ಣಂ ವಾ ಛಿಜ್ಜಮಾನನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಲಙ್ಕರೋನ್ತಾನಂ ಗೀವೇಯ್ಯಕಾದಿಪಿಳನ್ಧನಂ ವಾ ಸುವಣ್ಣಸಲಾಕಂ ಛಿನ್ದನ್ತಾನಂ ಸುವಣ್ಣಕಾರಾನಂ ಸುವಣ್ಣಖಣ್ಡಂ ವಾ ಛಿಜ್ಜಮಾನಂ ಪತತಿ, ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಆಕಾಸೇನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಗಹಣಮೇವ ಠಾನಂ। ಗಹಿತಪ್ಪದೇಸತೋ ಹತ್ಥಂ ಅಪನೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಚೀವರೇ ಪತಿತಂ ಹತ್ಥೇನ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾವ ಯಾತಿ, ದುತಿಯೇ ಪದವಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪತ್ತೇ ಪತಿತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸೀಸೇ ವಾ ಮುಖೇ ವಾ ಪಾದೇ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಹತ್ಥೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾವ ಯಾತಿ, ದುತಿಯೇ ಪದವಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪತತಿ, ತಸ್ಸ ಪತಿತೋಕಾಸೋವ ಠಾನಂ, ನ ಸಬ್ಬಂ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ವಾ।

ಆಕಾಸಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವೇಹಾಸಟ್ಠಕಥಾ

೯೭. ವೇಹಾಸಟ್ಠೇ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀಸು ಠಪಿತಂ ಭಣ್ಡಂ ಆಮಾಸಂ ವಾ ಹೋತು ಅನಾಮಾಸಂ ವಾ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಆಮಸನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಮಞ್ಚಪೀಠೇಸು ಠಪಿತಭಣ್ಡೇಸು ಪನೇತ್ಥ ಥಲಟ್ಠೇ ವುತ್ತನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಸಚೇ ಖಲಿಯಾ ಬದ್ಧಸಾಟಕೋ ಮಞ್ಚೇ ವಾ ಪೀಠೇ ವಾ ಪತ್ಥಟೋ ಮಜ್ಝೇನ ಮಞ್ಚತಲಂ ನ ಫುಸತಿ, ಮಞ್ಚಪಾದೇವ ಫುಸತಿ, ತೇಸಂ ವಸೇನ ಠಾನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪಾದಾನಂ ಉಪರಿ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಮೇವ ಹಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತಮತ್ತೇನ ತತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ। ಸಹ ಮಞ್ಚಪೀಠೇಹಿ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಮಞ್ಚಪೀಠಪಾದಾನಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸವಸೇನ ಠಾನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಚೀವರವಂಸೇ ವಾತಿ ಚೀವರಠಪನತ್ಥಾಯ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ವಂಸೇ ವಾ ಕಟ್ಠದಣ್ಡಕೇ ವಾ। ತತ್ಥ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಪಾರತೋ ಅನ್ತಂ ಓರತೋ ಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತಚೀವರಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೋವ ಠಾನಂ, ನ ಸಬ್ಬೋ ಚೀವರವಂಸೋ। ತಸ್ಮಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ತಂ ಭೋಗೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಪಾರತೋ ವಂಸೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸಂ ಓರತೋ ಚೀವರೇನ ವಂಸಸ್ಸ ಫುಟ್ಠಪ್ಪದೇಸಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಏಕದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಾಕಡ್ಢನೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅನ್ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತತ್ಥೇವ ಪನ ಚೀವರವಂಸೇ ವಾಮತೋ ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ವಾ ಸಾರೇನ್ತಸ್ಸ ವಾಮನ್ತೇನ ದಕ್ಖಿಣನ್ತಟ್ಠಾನಂ ದಕ್ಖಿಣನ್ತೇನ ವಾ ವಾಮನ್ತಟ್ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ದಸದ್ವಾದಸಙ್ಗುಲಮತ್ತಸಾರಣೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉದ್ಧಂ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತುಕ್ಖಿಪನೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಚೀವರವಂಸಂ ಫುಸನ್ತಂ ವಾ ಅಫುಸನ್ತಂ ವಾ ರಜ್ಜುಕೇನ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತಚೀವರಂ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮುತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಮುತ್ತಮತ್ತಮೇವ ಹಿ ತಂ "ಠಾನಾ ಚುತ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವಂಸೇ ವೇಠೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ನಿಬ್ಬೇಠಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ವಲಯಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ವಲಯಂ ಛಿನ್ದತಿ ವಾ ಮೋಚೇತಿ ವಾ ಏಕಂ ವಾ ವಂಸಕೋಟಿಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ನೀಹರತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ । ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ನೀಹಟಮತ್ತೇ ಚ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಥಾ ಅಕತ್ವಾವ ಚೀವರವಂಸೇ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಾರೇತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ವಲಯಸ್ಸ ಹಿ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಚೀವರವಂಸೋ ಠಾನಂ। ಕಸ್ಮಾ? ತತ್ಥ ಸಂಸರಣಧಮ್ಮತಾಯ। ಯದಾ ಪನ ನಂ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಗತಂ ಕರೋತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಠಪಿತಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೋವ ಠಾನಂ। ತತ್ಥ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ವುತ್ತನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಂ ಪನ ಏಕೇನನ್ತೇನ ಭೂಮಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಚೀವರವಂಸೇ ಚ ಭೂಮಿಯಞ್ಚ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸವಸೇನ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ। ತತ್ಥ ಭೂಮಿಯಂ ಏಕೇನನ್ತೇನ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ಅಬದ್ಧಸಾಟಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಚೀವರರಜ್ಜುಯಾಪಿ ಅಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಅಙ್ಕುಸಕೇ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಠಪಿತಭಣ್ಡಂ ಪನ ಭೇಸಜ್ಜಘಟೋ ವಾ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥವಿಕಾ ವಾ ಸಚೇ ಭಿತ್ತಿಂ ವಾ ಭೂಮಿಂ ವಾ ಅಫುಸಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಲಗ್ಗನಕಂ ಘಂಸನ್ತಸ್ಸ ನೀಹರತೋ ಅಙ್ಕುಸಕೋಟಿತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಲಗ್ಗನಕಂ ಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಬುನ್ದೇನ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಗತಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅಙ್ಕುಸಕೋಟಿತೋ ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭಿತ್ತಿನಿಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ, ಪಠಮಂ

ಅಙ್ಕುಸಕೋಟಿತೋ ನೀಹರತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಪಚ್ಛಾ ಭಿತ್ತಿಂ ಮೋಚೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಠಮಂ ಭಿತ್ತಿಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅಙ್ಕುಸತೋ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಭಾರಿಯಂ ಭಣ್ಡಂ ನೀಹರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಸಯಂ ಭಿತ್ತಿನಿಸ್ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ ಅಙ್ಕುಸತೋ ನೀಹರತಿ, ಪುನ ಭಿತ್ತಿಂ ಅಮೋಚೇತ್ವಾಪಿ ಅಙ್ಕುಸತೋ ನೀಹಟಮತ್ತೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅತ್ತನಾ ಕತಟ್ಠಾನಞ್ಹಿ ಠಾನಂ ನ ಹೋತಿ। ಭೂಮಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಪನ ದ್ವೇ ಏವ ಠಾನಾನಿ। ತತ್ಥ ವುತ್ತೋಯೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ । ಯಂ ಪನ ಸಿಕ್ಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಲಗ್ಗಿತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಸಿಕ್ಕಾತೋ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸಹ ಸಿಕ್ಕಾಯ ಅಙ್ಕುಸತೋ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭಿತ್ತಿಭೂಮಿಸನ್ನಿಸ್ಸಿತವಸೇನ ಚೇತ್ಥ ಠಾನಭೇದೋಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಭಿತ್ತಿಖೀಲೋತಿ ಉಜುಕಂ ಕತ್ವಾ ಭಿತ್ತಿಯಂ ಆಕೋಟಿತೋ ವಾ ತತ್ಥಜಾತಕೋ ಏವ ವಾ; ನಾಗದನ್ತೋ ಪನ ವಙ್ಕೋ ಆಕೋಟಿತೋ ಏವ। ತೇಸು ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಅಙ್ಕುಸಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ದ್ವೀಸು ತೀಸು ಪನ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಿತೇಸು ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಕುನ್ತಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿವಾಲಂ ವಾ ಅಗ್ಗೇ ವಾ ಬುನ್ದೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢತಿ, ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಮತ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಮತ್ತಮೇವ ಹಿ ತೇಸಂ ಠಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇ ಖೀಲಾ ವಾ ನಾಗದನ್ತಾ ವಾ। ಭಿತ್ತಿಅಭಿಮುಖೋ ಠತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢತಿ, ಓರಿಮನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಪಾರಿಮನ್ತೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪರತೋ ಪೇಲ್ಲೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಜುಕಂ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಆಕಾಸಗತಂ ಕರೋತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಪಿತಂ ಭಿತ್ತಿಂ ಘಂಸನ್ತೋ ಆಕಡ್ಢತಿ, ಅಗ್ಗೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಬುನ್ದಂ, ಬುನ್ದೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅಗ್ಗಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ । ಭಿತ್ತಿಅಭಿಮುಖೋ ಠತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢನ್ತೋ ಏಕೇನನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅಪರನ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉಜುಕಂ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಆಕಾಸಗತಂ ಕರೋತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ರುಕ್ಖೇ ವಾ ಲಗ್ಗಿತನ್ತಿ ತಾಲರುಕ್ಖಾದೀಸು ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಲಗ್ಗಿತೇ ಅಙ್ಕುಸಕಾದೀಸು ವುತ್ತನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥಜಾತಕಂ ಪನ ತಾಲಪಿಣ್ಡಿಂ ಚಾಲೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಫಲೇ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಬನ್ಧನಾ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಿಣ್ಡಿಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಗ್ಗೇನ ಪಣ್ಣನ್ತರಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತಾ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಲಭತಿ - ಠಪಿತಟ್ಠಾನಞ್ಚ ವಣ್ಟಟ್ಠಾನಞ್ಚ; ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಪನ "ಛಿನ್ನಮತ್ತಾ ಪತಮಾನಾ ಸದ್ದಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಭಯೇನ ಸಯಂ ಅಗ್ಗೇನ ಪಣ್ಣನ್ತರಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ । ಅತ್ತನಾ ಕತಟ್ಠಾನಞ್ಹಿ ಠಾನಂ ನ ಹೋತಿ। ಏತೇನ ಉಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬರುಕ್ಖಾನಂ ಪುಪ್ಫಫಲೇಸು ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪತ್ತಾಧಾರಕೇಪೀತಿ ಏತ್ಥ ರುಕ್ಖಾಧಾರಕೋ ವಾ ಹೋತು ವಲಯಾಧಾರಕೋ ವಾ ದಣ್ಡಾಧಾರಕೋ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪತ್ತಟ್ಠಪನಕಂ ಪಚ್ಛಿಕಾಪಿ ಹೋತು ಪತ್ತಾಧಾರಕೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತತ್ಥ ಠಪಿತಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೋ ಏವ ಠಾನಂ। ತತ್ಥ ರುಕ್ಖಾಧಾರಕೇ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಠಿತಂ ಪತ್ತಂ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಯತೋ ಕುತೋಚಿ ಕಡ್ಢನ್ತೋ ಏಕೇನನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅಪರನ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉದ್ಧಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಉಕ್ಖಿಪತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಹಾಧಾರಕೇನ ಹರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ।

ವೇಹಾಸಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉದಕಟ್ಠಕಥಾ

೯೮. ಉದಕಟ್ಠೇ - **ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ರಾಜಭಯಾದಿಭೀತೇಹಿ ಉದಕೇನ ಅವಿನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇಸು ತಮ್ಬಲೋಹಭಾಜನಾದೀಸು ಸುಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಕತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀಆದೀಸು ಅಸನ್ದನಕೇ ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸೋಯೇವ ಠಾನಂ, ನ ಸಬ್ಬಂ ಉದಕಂ। **ಗಚ್ಛತಿ ವಾ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಕೇ ಪದಸಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಗಮ್ಭೀರೇ ಹತ್ಥೇಹಿ ವಾ ಪಾದೇಹಿ ವಾ ಪಯೋಗಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥವಾರೇಹಿ ವಾ ಪದವಾರೇಹಿ

ವಾ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಕುಮ್ಭಿಗಹಣತ್ಥಂ ನಿಮುಜ್ಜನುಮ್ಮುಜ್ಜನೇಸು। ಸಚೇ ಪನ ಅನ್ತರಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಉದಕಸಪ್ಪಂ ವಾ ವಾಳಮಚ್ಛಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತೋ ಪಲಾಯತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಆಮಸನಾದೀಸು ಭೂಮಿಗತಾಯ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ । ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ತತ್ಥ ಭೂಮಿಂ ಖಣಿತ್ವಾ ಕಡ್ಢತಿ, ಇಧ ಕದ್ದಮೇ ಓಸಾರೇತಿ। ಏವಂ ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ।

ಉಪ್ಪಲಾದೀಸು ಯಸ್ಮಿಂ ಪುಪ್ಫೇ ವತ್ಥುಂ ಪೂರೇತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉಪ್ಪಲಜಾತಿಕಾನಞ್ಚೇತ್ಥ ಯಾವ ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸೇ ವಾಕೋ ನ ಛಿಜ್ಜತಿ, ತಾವ ರಕ್ಖತಿ। ಪದುಮಜಾತಿಕಾನಂ ಪನ ದಣ್ಡೇ ಛಿನ್ನೇ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಸುತ್ತಂ ಅಚ್ಛಿನ್ನಮ್ಪಿ ನ ರಕ್ಖತಿ। ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾದೀನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಯಂ ವತ್ಥುಂ ಪೂರೇತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಉದ್ಧಟೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಹತ್ಥಕಬದ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಹತ್ಥಕೇ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಉದ್ಧಟೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭಾರಬದ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಂ ಭಾರಂ ಛನ್ನಂ ಆಕಾರಾನಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಠಾನಾ ಚಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಭೂಮಟ್ಠಕುಮ್ಭಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ದೀಘನಾಳಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾದೀನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಪುಪ್ಫೇಸು ವಾ ನಾಳೇಸು ವಾ ವೇಣಿಂ ಕತ್ವಾ ಉದಕಪಿಟ್ಠೇ ರಜ್ಜುಕೇಸು ತಿಣಾನಿ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ, ತೇಸಂ ದೀಘತೋ ಪುಪ್ಫಗ್ಗೇನ ಚ ನಾಳನ್ತೇನ ಚ ತಿರಿಯಂ ಪರಿಯನ್ತೇಹಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸೇನ ಉದ್ಧಂ ಉಪರಿ ಠಿತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿಯಾತಿ ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಠಾನಾ ಚಾವನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯೋಪಿ ಉದಕಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಠಪಿತಪುಪ್ಫಕಲಾಪಂ ಉದಕಂ ಚಾಲೇತ್ವಾ ವೀಚಿಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಯಥಾಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಚಾವೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥ ಪನ ಪರಿಕಪ್ಪೇತಿ "ಏತ್ಥ ಗತಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ; ಗತಟ್ಠಾನೇ ಪನ ಉದ್ಧರತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉದಕತೋ ಅಚ್ಚುಗ್ಗತಸ್ಸ ಪುಪ್ಫಸ್ಸ ಸಕಲಮುದಕಂ ಠಾನಂ, ತಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಉಜುಕಂ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ನಾಳನ್ತೇ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಉದಕತೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪುಪ್ಫೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪನಾಮೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢನ್ತೋ ಉಪ್ಪಾಟೇತಿ, ನ ಉದಕಂ ಠಾನಂ, ಉಪ್ಪಾಟಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಲಾಪಬದ್ಧಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಉದಕಟ್ಠಾನೇ ವಾ ರುಕ್ಖೇ ವಾ ಗಚ್ಛೇ ವಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತಿ, ಬನ್ಧನಂ ಅಮೋಚೇತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಬನ್ಧನೇ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಠಮಂ ಬನ್ಧನಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಹರತಿ, ಏತ್ಥ ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದೋತಿ ಇದಂ ಉಭಯಂ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾ**ದೀಸು ವುತ್ತಂ। ಪದುಮಿನಿಯಂ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಸಹ ಪದುಮಿನಿಂಯಾ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಪುಪ್ಫನಾಳೇಹಿ ಚ ಪತ್ತನಾಳೇಹಿ ಚ ಫುಟ್ಠಉದಕವಸೇನ ಉದ್ಧಞ್ಚೇವ ತಿರಿಯಞ್ಚ ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಂ ಪನಸ್ಸ ಪದುಮಿನಿಂ ಅನುಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಾ ಪತ್ತಾನಿ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿಮುಖಂ ಆಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಉಪ್ಪಾಟಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಪುಪ್ಫಪತ್ತನಾಳೇ ಠಾನತೋ ಅಚಾವೇತ್ವಾಪಿ ಪಠಮಂ ಪದುಮಿನಿಂ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಪಚ್ಛಾ ಪುಪ್ಫಪತ್ತನಾಳೇಸು ಠಾನಾ ಚಾವಿತೇಸು ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉಪ್ಪಾಟಿತಾಯ ಪದುಮಿನಿಯಾ ಪುಪ್ಫಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಪನ ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಬಹಿ ಠಪಿತೇ ರಾಸಿಕತಕಲಾಪಬದ್ಧಭಾರಬದ್ಧಪುಪ್ಫೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಭಿಸಂ ವಾ ಮುಳಾಲಂ ವಾ ಯೇನ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ತಂ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕದ್ದಮೇ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸವಸೇನ ಚೇತ್ಥ ಠಾನಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ। ತಾನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತಸ್ಸ ಸುಖುಮಮ್ಪಿ ಮೂಲಂ ಅಚ್ಛಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಭಿಸಪಬ್ಬೇ ಜಾತಂ ಪತ್ತಂ ವಾ ಪುಪ್ಫಂ ವಾ ಹೋತಿ, ತಮ್ಪಿ ರಕ್ಖತೀತಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯ**ಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಭಿಸಗಣ್ಠಿಮ್ಹಿ ಪನ ಕಣ್ಟಕೋ ಹೋತಿ ಯೋಬ್ಬನಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಮುಖಪಿಳಕಾ ವಿಯ, ಅಯಂ ಅದೀಘತ್ತಾ ನ ರಕ್ಖತಿ। ಸೇಸಂ ಉಪ್ಪಲಾದೀಸು ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಾನಂ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಾನಂ ವಾಪಿಆದೀಸು ಸಕಲಮುದಕಂ ಠಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಪಟಿಜಗ್ಗನಟ್ಠಾನೇ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಂ ಮಚ್ಛಂ ಬಳಿಸೇನ ವಾ ಜಾಲೇನ ವಾ ಕುಮನೇನ ವಾ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸ ಯೇನ ಮಚ್ಛೇನ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉದಕತೋ ಉದ್ಧಟಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕೋಚಿ ಮಚ್ಛೋ ಗಯ್ಹಮಾನೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಧಾವತಿ, ಆಕಾಸಂ

ವಾ ಉಪ್ಪತತಿ, ತೀರೇ ವಾ ಪತತಿ, ಆಕಾಸೇ ವಾ ಠಿತಂ ತೀರೇ ವಾ ಪತಿತಂ ಗಣ್ಹತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಕಚ್ಛಪಮ್ಪಿ ಬಹಿ ಗೋಚರತ್ಥಂ ಗತಂ ಗಣ್ಹತೋ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಉದಕಟ್ಠಂ ಪನ ಉದಕಾ ಮೋಚಯತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ತೇಸು ತೇಸು ಪನ ಜನಪದೇಸು ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಸ್ಸ ಮಹಾತಳಾಕಸ್ಸ ನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಮೇವ ಕುನ್ನದೀಸದಿಸಂ ಉದಕವಾಹಕಂ ಖಣನ್ತಿ। ತತೋ ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಾಯೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಮಾತಿಕಾಕೋಟಿಯಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಳಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಆವಾಟೇ ಖಣನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪನ ಯದಾ ಉದಕೇನ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತದಾ ಆವಾಟೇ ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಾಯೋ ಉದಕವಾಹಕಞ್ಚ ಸೋಧೇತ್ವಾ ನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬಂ ಉಗ್ಘಾಟೇನ್ತಿ। ತತೋ ಉದಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಚ್ಛಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಆವಾಟೇ ಪತ್ವಾ ವಸನ್ತಿ। ತತ್ಥ ತಳಾಕೇ ಚ ಉದಕವಾಹಕೇಸು ಚ ಮಚ್ಛೇ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ನ ವಾರೇನ್ತಿ। ಖುದ್ದಕಾಸು ಪನ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಮಾತಿಕಾಸು ಉದಕಆವಾಟೇಸು ಚ ಪವಿಟ್ಠಮಚ್ಛೇ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ದೇನ್ತಿ, ವಾರೇನ್ತಿ; ತತ್ಥ ಯೋ ತಳಾಕೇ ವಾ ನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬೇ ವಾ ಉದಕವಾಹಕೇ ವಾ ಮಚ್ಛೇ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅವಹಾರೇನ ಸೋ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಾಸು ಪನ ಆವಾಟೇಸು ವಾ ಪವಿಟ್ಠಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಗಹಿತಸ್ಸ ಅಗ್ಘವಸೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ತತೋ ಗಯ್ಹಮಾನೋ ಮಚ್ಛೋ ಆಕಾಸೇ ವಾ ಉಪ್ಪತತಿ, ತೀರೇ ವಾ ಪತತಿ, ತಂ ಆಕಾಸಟ್ಠಂ ವಾ ತೀರಟ್ಠಂ ವಾ ಉದಕವಿನಿಮುತ್ತಂ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಗ್ಗಹಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಸ್ಸೇವ ತೇ ಸಾಮಿಕಾ। ಏವರೂಪಾ ಹಿ ತತ್ಥ ಕತಿಕಾ। ಕಚ್ಛಪೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಸಚೇ ಪನ ಮಚ್ಛೋ ಗಯ್ಹಮಾನೋ ಆವಾಟತೋ ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಂ ಆರುಹತಿ, ತತ್ಥ ನಂ ಗಣ್ಹತೋಪಿ ಅವಹಾರೋಯೇವ। ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಾತೋ ಪನ ಉದಕವಾಹಕಂ, ತತೋ ಚ ತಳಾಕಂ ಆರೂಳ್ಹಂ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಯೋ ಆವಾಟತೋ ಭತ್ತಸಿತ್ಥೇಹಿ ಪಲೋಭೇತ್ವಾ ಮಾತಿಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅವಹಾರೋವ। ತತೋ ಪನ ಪಲೋಭೇತ್ವಾ ಉದಕವಾಹಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಕೇಚಿ ಪನ ಕುತೋಚಿದೇವ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಟ್ಠಾನತೋ ಮಚ್ಛೇ ಆನೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮವತ್ಥುಭಾಗೇ ಉದಕಾವಾಟೇ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪೋಸೇತ್ವಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಉತ್ತರಿಭಙ್ಗತ್ಥಾಯ ಮಾರೇನ್ತಿ। ಏವರೂಪಂ ಮಚ್ಛಂ ಉದಕೇ ವಾ ಆಕಾಸೇ ವಾ ತೀರೇ ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಠಿತಂ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ ಏವ। ಕಚ್ಛಪೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ನಿದಾಘಕಾಲೇ ಪನ ನದಿಯಾ ಸೋತೇ ಪಚ್ಛಿನ್ನೇ ಕತ್ಥಚಿ ನಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಉದಕಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ತತ್ಥ ಮನುಸ್ಸಾ ಮಚ್ಛಾನಂ ವಿನಾಸಾಯ ಮದನಫಲವಸಾದೀನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮಚ್ಛಾ ತಾನಿ ಖಾದನ್ತಾ ಮರಿತ್ವಾ ಉತ್ತಾನಾ ಉದಕೇ ಪ್ಲವನ್ತಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಯೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ "ಯಾವ ಸಾಮಿಕಾ ನಾಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಾವಿಮೇ ಮಚ್ಛೇ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅಗ್ಘವಸೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಆಹರಾಪೇನ್ತೇ ಪನ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಮಚ್ಛವಿಸಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗತಮನುಸ್ಸಾ ಭಾಜನಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಾವ "ಪುನಪಿ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಾಲಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಾವ ತೇ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಮಚ್ಛಾವ। ಯದಾ ಪನ ತೇ "ಅಲಂ ಅಮ್ಹಾಕ"ನ್ತಿ ನಿರಾಲಯಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಥಾ ಚ ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪೇಸು, ಏವಂ ಸಬ್ಬಾಯಪಿ ಓದಕಜಾತಿಯಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ।

ಉದಕಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಾವಟ್ಠಕಥಾ

೯೯. ನಾವಟ್ಠೇ - ಪಠಮಂ ತಾವ ನಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ನಾವಾ ನಾಮ ಯಾಯ ತರತೀ"**ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಮಾ ಇಧ ಅನ್ತಮಸೋ ರಜನದೋಣಿಕಾಪಿ ವೇಣುಕಲಾಪಕೋಪಿ **"ನಾವಾ"**ತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೀಮಾಸಮ್ಮನ್ನನೇ ಪನ ಧುವನಾವಾ ಅನ್ತೋ ಖಣಿತ್ವಾ ವಾ ಫಲಕೇಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾ ಕತಾ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ತಿಣ್ಣಂ ವಾಹನಿಕಾ ಏವ ವಟ್ಟತಿ। ಇಧ ಪನ ಏಕಸ್ಸಪಿ ವಾಹನಿಕಾ "ನಾವಾ" ತ್ವೇವ ವುಚ್ಚತಿ। **ನಾವಾಯ ನಿಕ್ಖಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಬದ್ಧಂ ವಾ ಅನಿನ್ದ್ರಿಯಬದ್ಧಂ ವಾ; ತಸ್ಸ ಅವಹಾರಲಕ್ಖಣಂ ಥಲಟ್ಠೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ನಾವಂ ಅವಹರಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಚ ದುತಿಯಪರಿಯೇಸನಗಮನಆಮಸನಫನ್ದಾಪನಾನಿ

ವುತ್ತನಯಾನೇವ। **ಬನ್ಧನಂ ಮೋಚೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ಯಾ ಬನ್ಧನೇ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಠಾನಾ ನ ಚವತಿ, ತಸ್ಸಾ ಬನ್ಧನಂ ಯಾವ ನ ಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಾವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಮುತ್ತೇ ಪನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮ್ಪಿ ಹೋತಿ, ತಂ ಪರತೋ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಅಯಂ ತಾವ ಪಾಳಿವಣ್ಣನಾ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ** - ಚಣ್ಡಸೋತೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತನಾವಾಯ ಏಕಂ ಠಾನಂ ಬನ್ಧನಮೇವ , ತಸ್ಮಿಂ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತತ್ಥ ಯುತ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಾ ಏವ। ವಿಪ್ಪನಟ್ಠಾ ನಾವಾ ಪನ ಯಂ ಯಂ ಉದಕಪ್ಪದೇಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ಸ್ವಾಸ್ಸಾ ಠಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಉದ್ಧಂ ವಾ ಉಚ್ಚಾರೇನ್ತಸ್ಸ, ಅಧೋ ವಾ ಓಪಿಲಾಪೇನ್ತಸ್ಸ, ಚತೂಸು ವಾ ದಿಸಾಸು ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ನಿಚ್ಚಲೇ ಉದಕೇ ಅಬನ್ಧನಂ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಠಿತನಾವಂ ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ ವಾಮದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸತೋ ವಾ ಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಏಕೇನನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅಪರೇನ ಉದಕೇ ಪತಿಟ್ಠಿತನ್ತೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉದ್ಧಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಉದಕತೋ ಮೋಚಿತೇ ಅಧೋ ನಾವಾತಲೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಮುಖವಟ್ಟಿಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತೀರೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಲೇ ಉದಕೇ ಠಪಿತನಾವಾಯ ಬನ್ಧನಞ್ಚ ಠಿತೋಕಾಸೋ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ। ತಂ ಪಠಮಂ ಬನ್ಧನಾ ಮೋಚೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಪಚ್ಛಾ ಛನ್ನಂ ಆಕಾರಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಠಮಂ ಠಾನಾ ಚಾವೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಬನ್ಧನಮೋಚನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಥಲೇ ಉಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಠಪಿತನಾವಾಯ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೋವ ಠಾನಂ। ತಸ್ಸಾ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಠಪಿತನಾವಾಯ ಪನ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೋವ ಠಾನಂ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಞತ್ವಾ ಯತೋ ಕುತೋಚಿ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಉದ್ಧಞ್ಚ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಥಲೇ ಪನ ಉಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ದಾರುಘಟಿಕಾನಂ ಉಪರಿ ಠಪಿತನಾವಾಯ ದಾರುಘಟಿಕಾನಂ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೋಯೇವ ಠಾನಂ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಮಞ್ಚಪಾದಮತ್ಥಕೇಸುಯೇವ ಪತ್ಥಟಬದ್ಧಸಾಟಕೇ ನಾಗದನ್ತೇಸು ಠಪಿತಭಿನ್ದಿವಾಲೇ ಚ ವುತ್ತನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯೋತ್ತಬದ್ಧಾಯ ಪನ ನಾವಾಯ ಸಟ್ಠಿಸತ್ತತಿಬ್ಯಾಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಯೋತ್ತಂ ಅಮೋಚೇತ್ವಾವ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ

ಪಥವಿಲಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ಸಹ ಯೋತ್ತೇನ ಥಲೇ ಠಪಿತಾಯ ನಾವಾಯ ನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಮತ್ತಮೇವ ಠಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಯೋತ್ತಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ನಾವಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮನ್ತೋ ತಾವ ದೀಘತೋ, ತಿರಿಯಂ ಪನ ನಾವಾಯ ಚ ಯೋತ್ತಸ್ಸ ಚ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಪರಿಯನ್ತಪ್ಪಮಾಣಂ ಠಾನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ದೀಘತೋ ವಾ ತಿರಿಯತೋ ವಾ ಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಏಕೇನನ್ತೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅಪರೇನ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತನ್ತೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ, ಉದ್ಧಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಸಹ ಯೋತ್ತೇನ ಪಥವಿತೋ ಮೋಚಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯೋ ಪನ ತಿತ್ಥೇ ಠಿತನಾವಂ ಆರುಹಿತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಅರಿತ್ತೇನ ವಾ ಫಿಯೇನ ವಾ ಪಾಜೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ಛತ್ತಂ ವಾ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ವಾ ಪಾದೇಹಿ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇಹಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಲಙ್ಕಾರಸದಿಸಂ ಕತ್ವಾ ವಾತಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತಿ, ಬಲವಾ ಚ ವಾತೋ ಆಗಮ್ಮ ನಾವಂ ಹರತಿ, ವಾತೇನೇವ ಸಾ ಹಟಾ ಹೋತಿ; ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ। ಪಯೋಗೋ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಪನ ಠಾನಾ ಚಾವನಪಯೋಗೋ ನ ಹೋತಿ। ಯದಿ ಪನ ತಂ ನಾವಂ ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ಪಕತಿಗಮನಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ದಿಸಾಭಾಗಂ ನೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಯಮೇವ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಗಾಮತಿತ್ಥಂ ಸಮ್ಪತ್ತಂ ಠಾನಾ ಅಚಾವೇನ್ತೋವ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ನೇವ ಅತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ। ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತೀತಿ।

ನಾವಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಯಾನಟ್ಠಕಥಾ

೧೦೦. ಯಾನಟ್ಠೇ - ಯಾನಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಯಾನಂ ನಾಮ ವಯ್ಹ**"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಉಪರಿ ಮಣ್ಡಪಸದಿಸಂ ಪದರಚ್ಛನ್ನಂ ಸಬ್ಬಪಲಿಗುಣ್ಠಿಮಂ ವಾ ಛಾದೇತ್ವಾ ಕತಂ **ವಯ್ಹಂ**। ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯಾ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ದತ್ವಾ ಗರುಳಪಕ್ಖಕನಯೇನ ಕತಾ **ಸನ್ದಮಾನಿಕಾ**। **ರಥೋ ಚ ಸಕಟಞ್ಚ** ಪಾಕಟಮೇವ। ತೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ವಾ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ವಾ ರಾಸಿಆದಿವಸೇನ ಠಪಿತಂ ಭಣ್ಡಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಠಾನಾ ಚಾವೇನ್ತಸ್ಸ ನಾವಟ್ಠೇ ಚ ಥಲಟ್ಠೇ ಚ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಯಾನಟ್ಠಂ ತಣ್ಡುಲಾದಿಭಣ್ಡಂ ಪಿಟಕೇನ ಗಣ್ಹತೋ ಪಿಟಕೇ ಅನುಕ್ಖಿತ್ತೇಪಿ ಪಿಟಕಂ ಅಪಹರಿತ್ವಾ ತಣ್ಡುಲಾದೀನಂ ಏಕಾಬದ್ಧಭಾವೇ ವಿಕೋಪಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಥಲಟ್ಠಾದೀಸುಪಿ ಅಯಂ ನಯೋ ಲಬ್ಭತಿ। **ಯಾನಂ ಅವಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ**ಆದಿಮ್ಹಿ ದುತಿಯಪರಿಯೇಸನಾದೀನಿ ವುತ್ತನಯಾನೇವ। **ಠಾನಾ ಚಾವೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ದುಕಯುತ್ತಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗೋಣಾನಂ ಅಟ್ಠ ಪಾದಾ, ದ್ವೇ ಚ ಚಕ್ಕಾನೀತಿ ದಸ ಠಾನಾನಿ। ತಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ಧುರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಾಜಯತೋ ಗೋಣಾನಂ ಪಾದುದ್ಧಾರೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಚಕ್ಕಾನಂ ಪನ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಪ್ಪದೇಸತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ಗೋಣಾ "ನಾಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಮಿಕೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಧುರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢನ್ತಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ವಾ ಫನ್ದನ್ತಿ ವಾ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಗೋಣೇ ಪುನ ಉಜುಕಂ ಪಟಿಪಾದೇತ್ವಾ ಧುರಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪಾಚನೇನ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಾಜೇನ್ತಸ್ಸ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ತೇಸಂ ಪಾದುದ್ಧಾರೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಚಕ್ಕಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಸಚೇಪಿ ಸಕದ್ದಮೇ ಮಗ್ಗೇ ಏಕಂ ಚಕ್ಕಂ ಕದ್ದಮೇ ಲಗ್ಗಂ ಹೋತಿ, ದುತಿಯಂ ಚಕ್ಕಂ ಗೋಣಾ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತಾ ಪವತ್ತೇನ್ತಿ, ಏಕಸ್ಸ ಠಿತತ್ತಾ ನ ತಾವ ಅವಹಾರೋ ಹೋತಿ । ಗೋಣೇ ಪನ ಪುನ ಉಜುಕಂ ಪಟಿಪಾದೇತ್ವಾ ಪಾಜೇನ್ತಸ್ಸ ಠಿತಚಕ್ಕೇ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಚತುಯುತ್ತಕಸ್ಸ ಪನ ಅಟ್ಠಾರಸ ಠಾನಾನಿ, ಅಟ್ಠಯುತ್ತಕಸ್ಸ ಚತುತ್ತಿಂಸಾತಿ - ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಯುತ್ತಯಾನಸ್ಸ ಠಾನಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯಂ ಪನ ಅಯುತ್ತಕಂ ಧುರೇ ಏಕಾಯ ಪಚ್ಛತೋ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನೀಹಿ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ, ತಸ್ಸ ತಿಣ್ಣಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನೀನಂ ಚಕ್ಕಾನಞ್ಚ ವಸೇನ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ। ಸಚೇ ಧುರೇ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನೀ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇ ಕಪ್ಪಕತಾ ಹೋತಿ, ಛ ಠಾನಾನಿ। ಪಚ್ಛತೋ ಪನ ಅನುಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ಧುರೇ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಿತಸ್ಸೇವ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನೀವಸೇನ ತೀಣಿ ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ವಾ ಠಾನಾನಿ। ಧುರೇನ ಫಲಕಸ್ಸ ವಾ ದಾರುಕಸ್ಸ ವಾ ಉಪರಿ ಠಪಿತಸ್ಸ ತೀಣಿ ಠಾನಾನಿ। ತಥಾ ಪಥವಿಯಂ ಠಪಿತಸ್ಸ। ತಂ ಧುರಂಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ಪುರತೋ ಚ ಪಚ್ಛತೋ ಚ ಠಾನಾ ಚಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಚಕ್ಕಾನಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಚಕ್ಕಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಅಕ್ಖಸೀಸೇಹಿ ದಾರೂನಂ ಉಪರಿ ಠಪಿತಸ್ಸ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ। ತಂ ಕಡ್ಢನ್ತೋ ವಾ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ವಾ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭೂಮಿಯಂ ಠಪಿತಸ್ಸ ಧುರೇನ ಚ ಚತೂಹಿ ಚ ಅಕ್ಖುದ್ಧೀಹಿ ಪತಿಟ್ಠಿತವಸೇನ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ। ತಂ ಧುರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಡ್ಢತೋ ಉದ್ಧೀನಂ ಪಚ್ಛಿಮನ್ತೇಹಿ ಪುರಿಮನ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಉದ್ಧೀಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಕಡ್ಢತೋ ಉದ್ಧೀನಂ ಪುರಿಮನ್ತೇಹಿ ಪಚ್ಛಿಮನ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಸ್ಸೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಡ್ಢತೋ ಉದ್ಧೀನಂಯೇವ ತಿರಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅತಿಕ್ಕಮೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಮಜ್ಝೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಪಥವಿತೋ ಮುತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥ ಉದ್ಧಿಖಾಣುಕಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಸಮಮೇವ ಬಾಹಂ ಕತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖಸೀಸಾನಿ ಪವೇಸಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಸಬ್ಬಂ ಪಥವಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ತತ್ಥ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಉದ್ಧಞ್ಚ ಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನಾತಿಕ್ಕಮವಸೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಭೂಮಿಯಂ ನಾಭಿಯಾ ಠಪಿತಚಕ್ಕಸ್ಸ ಏಕಮೇವ ಠಾನಂ, ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ। ನೇಮಿಪಸ್ಸೇನ ಚ ನಾಭಿಯಾ ಚ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ। ನೇಮಿಯಾ ಉಟ್ಠಿತಭಾಗಂ ಪಾದೇನ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ಅರೇಸು ವಾ ನೇಮಿಯಾ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಕತಟ್ಠಾನಂ ಠಾನಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಿತೇಪಿ ಅವಸೇಸಟ್ಠಾನೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಪಿತಚಕ್ಕಸ್ಸಾಪಿ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ। ತತ್ಥ ಪಠಮಂ ಭಿತ್ತಿತೋ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಪಚ್ಛಾ ಪಥವಿತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತುದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಠಮಂ ಭೂಮಿತೋ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಸಚೇ ಭಿತ್ತಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ನ ಕುಪ್ಪತಿ, ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಥ ಅರೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಭಿತ್ತಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತೋಕಾಸಸ್ಸ ಉಪರಿಮೋ ಅನ್ತೋ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೇ ಯಾನೇ ಯಾನಸಾಮಿಕೋ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಥಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಪಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಆರಕ್ಖಸುಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ, "ಯಾನಂ ಅವಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆರೋಹತಿ, ತಸ್ಸ ಪಯೋಗಂ ವಿನಾಯೇವ ಗೋಣಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತಾ, ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಸೇಸಂ ನಾವಾಯಂ ವುತ್ತಸದಿಸನ್ತಿ।

ಯಾನಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭಾರಟ್ಠಕಥಾ

೧೦೧. ಇತೋ ಪರಂ ಭಾರೋಯೇವ **ಭಾರಟ್ಠಂ**। ಸೋ ಸೀಸಭಾರಾದಿವಸೇನ ಚತುಧಾ ದಸ್ಸಿತೋ। ತತ್ಥ ಸೀಸಭಾರಾದೀಸು ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ ಸೀಸಾದೀನಂ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಸೀಸಸ್ಸ ತಾವ ಪುರಿಮಗಲೇ ಗಲವಾಟಕೋ, ಪಿಟ್ಠಿಗಲೇ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಕೇಸನ್ತೇ ಆವಟ್ಟೋ ಹೋತಿ, ಗಲಸ್ಸೇವ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಕೇಸಞ್ಚಿ ಕೇಸಾ ಓರುಯ್ಹ ಜಾಯನ್ತಿ, ಯೇ ಕಣ್ಣಚೂಳಿಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅಧೋಭಾಗೋ ಚಾತಿ ಅಯಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಪರಿಚ್ಛೇದೋ, ತತೋ ಉಪರಿ ಸೀಸಂ। ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಠಿತಭಾರೋ **ಸೀಸಭಾರೋ** ನಾಮ।

ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಕಣ್ಣಚೂಳಿಕಾಹಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಹೇಟ್ಠಾ, ಕಪ್ಪರೇಹಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪರಿ, ಪಿಟ್ಠಿಗಲಾವತ್ತತೋ ಚ ಗಲವಾಟಕತೋ ಚ ಪಟ್ಠಾಯ ಹೇಟ್ಠಾ, ಪಿಟ್ಠಿವೇಮಜ್ಝಾವತ್ತತೋ ಚ ಉರಪರಿಚ್ಛೇದಮಜ್ಝೇ ಹದಯಆವಾಟತೋ ಚ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪರಿ ಖನ್ಧೋ। ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಠಿತಭಾರೋ **ಖನ್ಧಭಾರೋ** ನಾಮ।

ಪಿಟ್ಠಿವೇಮಜ್ಝಾವತ್ತತೋ ಪನ ಹದಯಆವಾಟತೋ ಚ ಪಟ್ಠಾಯ ಹೇಟ್ಠಾ ಯಾವ ಪಾದನಖಸಿಖಾ, ಅಯಂ ಕಟಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ। ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಸಮನ್ತತೋ ಸರೀರೇ ಠಿತಭಾರೋ **ಕಟಿಭಾರೋ** ನಾಮ।

ಕಪ್ಪರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಹೇಟ್ಠಾ ಯಾವ ಹತ್ಥನಖಸಿಖಾ, ಅಯಂ ಓಲಮ್ಬಕಪರಿಚ್ಛೇದೋ। ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಠಿತಭಾರೋ **ಓಲಮ್ಬಕೋ** ನಾಮ।

ಇದಾನಿ **ಸೀಸೇ ಭಾರ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಅಯಂ ಅಪುಬ್ಬವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಯೋ ಭಿಕ್ಖು "ಇದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏತ್ಥ ಯಾಹೀ"ತಿ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಅನಾಣತ್ತೋ ಸಯಮೇವ "ಮಯ್ಹಂ ಇದಂ ನಾಮ ದೇಥ, ಅಹಂ ವೋ ಭಣ್ಡಂ ವಹಾಮೀ"ತಿ ತೇಸಂ ಭಣ್ಡಂ ಸೀಸೇನ ಆದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಆಮಸತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಯಥಾವುತ್ತಸೀಸಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅನತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತೋವ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಘಂಸನ್ತೋ ಸಾರೇತಿಪಿ ಪಚ್ಚಾಸಾರೇತಿಪಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಖನ್ಧಂ ಓರೋಪಿತಮತ್ತೇ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸಾಮಿಕಾನಂ "ವಹತೂ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ತೇಹಿ ಪನ ಅನಾಣತ್ತತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಖನ್ಧಂ ಪನ ಅನೋರೋಪೇತ್ವಾಪಿ ಸೀಸತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯಮಕಭಾರಸ್ಸ ಪನ ಏಕೋ ಭಾರೋ ಸೀಸೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಏಕೋ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ, ತತ್ಥ ದ್ವಿನ್ನಂ ಠಾನಾನಂ ವಸೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಯಂ ಪನ ಸುದ್ಧಸೀಸಭಾರಾದೀನಂಯೇವ ವಸೇನ ದೇಸನಾ ಆರದ್ಧಾ। ಯೋ ಚಾಯಂ ಸೀಸಭಾರೇ ವುತ್ತೋ, ಖನ್ಧಭಾರಾದೀಸುಪಿ ಅಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಹತ್ಥೇ ಭಾರನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಹತ್ಥೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ಓಲಮ್ಬಕೋ "ಹತ್ಥೇ ಭಾರೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ।

ಸೋ ಪಠಮಂಯೇವ ಭೂಮಿತೋ ವಾ ಗಹಿತೋ ಹೋತು, ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಸೀಸಾದೀಹಿ ವಾ, "ಹತ್ಥೇ ಭಾರೋ" ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ । ತಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ತಾದಿಸಂ ಗಹನಟ್ಠಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಗಚ್ಛಾದೀಸು ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಭೂಮಿತೋ ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ತೇಸಂ ಭಾರಾನಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಾತರಾಸಾದಿಕಾರಣಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ।

ಭಾರಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆರಾಮಟ್ಠಕಥಾ

೧೦೨. ಆರಾಮಟ್ಠೇಪಿ - ಆರಾಮಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಆರಾಮೋ ನಾಮ ಪುಪ್ಫಾರಾಮೋ ಫಲಾರಾಮೋ**"ತಿ ಆಹ। ತೇಸು ವಸ್ಸಿಕಾದೀನಂ ಪುಪ್ಫನಕೋ **ಪುಪ್ಫಾರಾಮೋ**। ಅಮ್ಬಫಲಾದೀನಂ ಫಲನಕೋ **ಫಲಾರಾಮೋ**। ಆರಾಮೇ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಭೂಮಟ್ಠಾದೀಸು ವುತ್ತನಯೋ ಏವ।

ತತ್ಥಜಾತಕೇ ಪನ **ಮೂಲ**ನ್ತಿ ಉಸೀರಹಿರಿವೇರಾದಿಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಮೂಲಂ, ತಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ವಾ ಉಪ್ಪಾಟಿತಂ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಯೇನ ಮೂಲೇನ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಗಹಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕನ್ದೋಪಿ ಮೂಲೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತೋ। ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತಸ್ಸ ಚೇತ್ಥ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇಪಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ತತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಭಿಸೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ತಚ**ನ್ತಿ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ವಾ ರಜನತ್ಥಾಯ ವಾ ಉಪಯೋಗಗಮನೂಪಗಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ರುಕ್ಖತ್ತಚಂ; ತಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ವಾ ಉಪ್ಪಾಟಿತಂ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಮೂಲೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಪುಪ್ಫ**ನ್ತಿ ವಸ್ಸಿಕಮಲ್ಲಿಕಾದಿಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪುಪ್ಫಂ, ತಂ ಓಚಿನಿತ್ವಾ ವಾ ಓಚಿನಿತಂ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಲಪದುಮೇಸು ವುತ್ತನಯೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪುಪ್ಫಾನಮ್ಪಿ ಹಿ ವಣ್ಟಂ ವಾ ಬನ್ಧನಂ ವಾ ಅಚ್ಛಿನ್ನಂ ರಕ್ಖತಿ। ವಣ್ಟಬ್ಭನ್ತರೇ ಪನ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಸೂಚಿಕಾ ಹೋತಿ, ಸಾ ನ ರಕ್ಖತಿ। **ಫಲ**ನ್ತಿ ಅಮ್ಬಫಲತಾಲಫಲಾದಿಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ, ತಂ ರುಕ್ಖತೋ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ರುಕ್ಖೇ ಲಗ್ಗಿತಕಥಾಯಂ ವುತ್ತೋ। ಅಪನೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಭೂಮಟ್ಠಾದಿಸಙ್ಗಹಿತಮೇವ।

ಆರಾಮಂ ಅಭಿಯುಞ್ಜತೀತಿ ಪರಸನ್ತಕಂ "ಮಮ ಸನ್ತಕೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಮುಸಾ ಭಣಿತ್ವಾ ಅಭಿಯುಞ್ಜತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ವಿಮತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತೀ**ತಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಕುಸಲತಾಯ ಬಲವನಿಸ್ಸಿತಾದಿಭಾವೇನ ವಾ ಆರಾಮಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸಂಸಯಂ ಜನೇತಿ। ಕಥಂ? ತಞ್ಹಿ ತಥಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಪ್ಪಸುತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಮಿಕೋ ಚಿನ್ತೇತಿ - "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇಮಂ ಆರಾಮಂ ಅತ್ತನೋ ಕಾತುಂ, ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ"ತಿ। ಏವಂ ತಸ್ಸ ವಿಮತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ತೇನ ಉಪ್ಪಾದಿತಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತೀತಿ ಯದಾ ಪನ ಸಾಮಿಕೋ "ಅಯಂ ಥದ್ಧೋ ಕಕ್ಖಳೋ ಜೀವಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತರಾಯಮ್ಪಿ ಮೇ ಕರೇಯ್ಯ, ಅಲಂ ದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ ಆರಾಮೇನಾ"ತಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಅಭಿಯುಞ್ಜಕೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಸಯಮ್ಪಿ ಕತಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಹೋತಿ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸಾಮಿಕೇನ ಧುರೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೇಪಿ ಅಭಿಯುಞ್ಜಕೋ ಧುರಂ ಅನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾವ "ಇಮಂ ಸುಟ್ಠು ಪೀಳೇತ್ವಾ ಮಮ ಆಣಾಪವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕಿಙ್ಕಾರಪ್ಪಟಿಸ್ಸಾವಿಭಾವೇ ನಂ ಠಪೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದಾತಬ್ಬಭಾವೇ ಸಉಸ್ಸಾಹೋ ಹೋತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಅಥಾಪಿ ಅಭಿಯುಞ್ಜಕೋ "ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನ ದಾನಿ ನಂ ಇಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಸಾಮಿಕೋ ಪನ ನ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಕಾಲಂ ಆಗಮೇತಿ, "ಲಜ್ಜಿಪರಿಸಂ ತಾವ ಲಭಾಮಿ, ಪಚ್ಛಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುನ ಗಹಣೇಯೇವ ಸಉಸ್ಸಾಹೋ ಹೋತಿ, ರಕ್ಖತಿಯೇವ। ಯದಾ ಪನ ಸೋಪಿ "ನ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, ಸಾಮಿಕೋಪಿ "ನ ಲಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ - ಏವಂ ಉಭೋಪಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ತದಾ ಅಭಿಯುಞ್ಜಕಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥ ಪನ ಅಭಿಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅನಿಟ್ಠಿತೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಸಾಮಿಕೇನಪಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಅಕತೇ ಅತ್ತನೋ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಭಾವಂ ಜಾನನ್ತೋಯೇವ ತತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಪುಪ್ಫಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ।

ಧಮ್ಮಂ ಚರನ್ತೋತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ವಾ ರಾಜಕುಲೇ ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕರೋನ್ತೋ। **ಸಾಮಿಕಂ ಪರಾಜೇತೀ**ತಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಿಕಾನಂ ಉಕ್ಕೋಟಂ ದತ್ವಾ ಕೂಟಸಕ್ಖಿಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಆರಾಮಸಾಮಿಕಂ ಜಿನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ತಸ್ಸೇವ, ಸಙ್ಘಿಚ್ಚ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸಾಧನೇ ಪವತ್ತಾನಂ ಕೂಟವಿನಿಚ್ಛಯಿಕಾನಮ್ಪಿ ಕೂಟಸಕ್ಖೀನಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪವಸೇನೇವ ಪರಾಜಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಹಿ ಅಪರಾಜಿತೋವ ಹೋತಿ। **ಧಮ್ಮಂ ಚರನ್ತೋ ಪರಜ್ಜತೀ**ತಿ ಸಚೇಪಿ ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಯೇನ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಸಯಂ ಪರಾಜಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ; ಏವಮ್ಪಿ ಮುಸಾವಾದೇನ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಪೀಳಾಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ।

ಆರಾಮಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವಿಹಾರಟ್ಠಕಥಾ

೧೦೩. ವಿಹಾರಟ್ಠೇಪಿ - ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಅಭಿಯೋಗೇಪಿ ಚೇತ್ಥ ಚಾತುದ್ದಿಸಂ ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದಿನ್ನಂ ವಿಹಾರಂ ವಾ ಪರಿವೇಣಂ ವಾ ಆವಾಸಂ ವಾ ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಖುದ್ದಕಮ್ಪಿ ಅಭಿಯುಞ್ಜತೋ ಅಭಿಯೋಗೋ ನ ರುಹತಿ। ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಮ್ಪಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಬ್ಬೇಸಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವತೋ। ನ ಹೇತ್ಥ ಸಬ್ಬೇ ಚಾತುದ್ದಿಸಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ । ದೀಘಭಾಣಕಾದಿಭೇದಸ್ಸ ಪನ ಗಣಸ್ಸ ಏಕಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ ಸನ್ತಕಂ ಅಭಿಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಕ್ಕೋತಿ ತೇ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತುಂ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಆರಾಮೇ ವುತ್ತನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ।

ವಿಹಾರಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಖೇತ್ತಟ್ಠಕಥಾ

೧೦೪. ಖೇತ್ತಟ್ಠೇಪಿ - ಖೇತ್ತಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಖೇತ್ತಂ ನಾಮ ಯತ್ಥ ಪುಬ್ಬಣ್ಣಂ ವಾ ಅಪರಣ್ಣಂ ವಾ ಜಾಯತೀ**"ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ಪುಬ್ಬಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಸಾಲಿಆದೀನಿ ಸತ್ತ ಧಞ್ಞಾನಿ; **ಅಪರಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಮುಗ್ಗಮಾಸಾದೀನಿ; ಉಚ್ಛುಖೇತ್ತಾದಿಕಮ್ಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಂ। ಇಧಾಪಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ತತ್ಥಜಾತಕೇ ಪನ ಸಾಲಿಸೀಸಾದೀನಿ ನಿರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ವಾ ಏಕಮೇಕಂ ಹತ್ಥೇನೇವ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಅಸಿತೇನ ಲಾಯಿತ್ವಾ ವಾ ಬಹೂನಿ ಏಕತೋ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಮಿಂ ಬೀಜೇ ವಾ ಸೀಸೇ ವಾ ಮುಟ್ಠಿಯಂ ವಾ ಮುಗ್ಗಮಾಸಾದಿಫಲೇ ವಾ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಬನ್ಧನಾ ಮೋಚಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಚ್ಛಿಜ್ಜಮಾನೋ ಪನ ದಣ್ಡಕೋ ವಾ ವಾಕೋ ವಾ ತಚೋ ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋಪಿ ರಕ್ಖತಿ।

ವೀಹಿನಾಳಂ ದೀಘಮ್ಪಿ ಹೋತಿ, ಯಾವ ಅನ್ತೋನಾಳತೋ ವೀಹಿಸೀಸದಣ್ಡಕೋ ನ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ತಾವ ರಕ್ಖತಿ। ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಾಳತೋ ದಣ್ಡಕಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಅಸಿತೇನ ಲಾಯಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ಪನ ಮುಟ್ಠಿಗತೇಸು ಹೇಟ್ಠಾ ಛಿನ್ನೇಸುಪಿ ಸಚೇ ಸೀಸಾನಿ ಜಟಿತಾನಿ, ರಕ್ಖನ್ತಿ ತಾವ। ವಿಜಟೇತ್ವಾ ಪನ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉಕ್ಖಿಪತೋ ಸಚೇ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಪನ ಲಾಯಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಸಭುಸಂ ವಾ ಅಭುಸಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ಯೇನ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಗಹಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪರಿಕಪ್ಪೇತಿ "ಇದಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಸಾರಮೇವ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಮದ್ದನಪಪ್ಫೋಟನೇಸು ಠಾನಾ ಚಾವೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಪಚ್ಛಾ ಭಾಜನಗತೇ ಕತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಭಿಯೋಗೋ ಪನೇತ್ಥ ವುತ್ತನಯೋ ಏವ।

ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದೀಸು ಪಥವೀ ನಾಮ ಅನಗ್ಘಾ। ತಸ್ಮಾ ಸಚೇ ಏಕೇನೇವ ಖೀಲೇನ ಇತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪಥವಿಪ್ಪದೇಸಂ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ವಾ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಖೀಲೇ ನಾಮಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ

ವಾ ಸಙ್ಕಾಮಿತಮತ್ತೇ ತಸ್ಸ ಚ, ಯೇ ಚಸ್ಸ ಏಕಚ್ಛನ್ದಾ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ದ್ವೀಹಿ ಖೀಲೇಹಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಪಠಮೇ ಖೀಲೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ; ದುತಿಯೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ತೀಹಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಪಠಮೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ತತಿಯೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಏವಂ ಬಹುಕೇಸುಪಿ ಅವಸಾನೇ ದ್ವೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪುರಿಮೇಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅವಸಾನೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಏಕೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಇತರೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ರಜ್ಜುಂ ವಾತಿ "ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಇದ"ನ್ತಿ ಞಾಪೇತುಕಾಮೋ ರಜ್ಜುಂ ವಾ ಪಸಾರೇತಿ, ಯಟ್ಠಿಂ ವಾ ಪಾತೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। "ಇದಾನಿ ದ್ವೀಹಿ ಪಯೋಗೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತೇಸಂ ಪಠಮೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ದುತಿಯೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ವತಿಂ ವಾತಿ ಪರಸ್ಸ ಖೇತ್ತಂ ಪರಿಕ್ಖೇಪವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಕಾತುಕಾಮೋ ದಾರೂನಿ ನಿಖಣತಿ, ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನಾಗತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಗತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ತತ್ತಕೇನ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಸಾಖಾಪರಿವಾರೇನೇವ ಅತ್ತನೋ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಸಾಖಾಪಾತನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏವಂ ಯೇನ ಯೇನ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಠಮಪಯೋಗೇಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅವಸಾನೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಏಕೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಇತರೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಮರಿಯಾದಂ ವಾತಿ ಪರಸ್ಸ ಖೇತ್ತಂ "ಮಮ ಇದ"ನ್ತಿ ಞಾಪೇತುಕಾಮೋ ಅತ್ತನೋ ಖೇತ್ತಮರಿಯಾದಂ

ಕೇದಾರಪಾಳಿಂ ಯಥಾ ಪರಸ್ಸ ಖೇತ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಏವಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಂಸುಮತ್ತಿಕಾದೀಹಿ ವಾ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ವಿತ್ಥತಂ ಕರೋತಿ, ಅಕತಂ ವಾ ಪನ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಪುರಿಮಪಯೋಗೇಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ಏಕೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಇತರೇನ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ।

ಖೇತ್ತಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವತ್ಥುಟ್ಠಕಥಾ

೧೦೫. ವತ್ಥುಟ್ಠೇಪಿ – ವತ್ಥುಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ವತ್ಥು ನಾಮ "ಆರಾಮವತ್ಥು ವಿಹಾರವತ್ಥೂ"**ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ ಬೀಜಂ ವಾ ಉಪರೋಪಕೇ ವಾ ಅರೋಪೇತ್ವಾವ ಕೇವಲಂ ಭೂಮಿಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ತಿಣ್ಣಂ ಪಾಕಾರಾನಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ಅಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ಪುಪ್ಫಾರಾಮಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಠಪಿತೋ ಭೂಮಿಭಾಗೋ ಆರಾಮವತ್ಥು ನಾಮ। ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ಏಕವಿಹಾರಪರಿವೇಣಆವಾಸಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಠಪಿತೋ ಭೂಮಿಭಾಗೋ ವಿಹಾರವತ್ಥು ನಾಮ। ಯೋಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ಆರಾಮೋ ಚ ವಿಹಾರೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿನಸ್ಸಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಮತ್ತೋ ಠಿತೋ, ಆರಾಮವಿಹಾರಕಿಚ್ಚಂ ನ ಕರೋತಿ, ಸೋಪಿ ಆರಾಮವಿಹಾರವತ್ಥುಸಙ್ಗಹೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತೋ। ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಪನೇತ್ಥ ಖೇತ್ತಟ್ಠೇ ವುತ್ತಸದಿಸೋಯೇವಾತಿ।

ವತ್ಥುಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦೬. ಗಾಮಟ್ಠೇ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ವುತ್ತಮೇವ।

ಅರಞ್ಞಟ್ಠಕಥಾ

೧೦೭. ಅರಞ್ಞಟ್ಠೇ – ಅರಞ್ಞಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅರಞ್ಞಂ ನಾಮ ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಅರಞ್ಞ"**ನ್ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ **ಅರಞ್ಞಂ** ನಾಮ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಮ್ಪಿ; ಇಧ ಪನ ಯಂ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸಾರಕ್ಖಂ,

ಯತೋ ನ ವಿನಾ ಮೂಲೇನ ಕಟ್ಠಲತಾದೀನಿ ಗಹೇತುಂ ಲಬ್ಭನ್ತಿ, ತಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತಸ್ಮಾ "ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ "ಅರಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ - "ನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಭಾವೋ ಅರಞ್ಞಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಂ। ಯಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಅರಞ್ಞಲಕ್ಖಣೇನ ಅರಞ್ಞಂ ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಚ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅರಞ್ಞ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಆರಾಮಟ್ಠಾದೀಸು ವುತ್ತಸದಿಸೋ।

ತತ್ಥಜಾತಕೇಸು ಪನೇತ್ಥ ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಮಹಗ್ಘರುಕ್ಖೇ ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಲತಂ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಚ ವೇತ್ತೋಪಿ ಲತಾಪಿ ಲತಾ ಏವ; ತತ್ಥ ಯೋ ವೇತ್ತೋ ವಾ ಲತಾ ವಾ ದೀಘಾ ಹೋತಿ, ಮಹಾರುಕ್ಖೇ ಚ ಗಚ್ಛೇ ಚ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ವಾ ವೇಠೇತ್ವಾ ವಾ ಗತಾ, ಸಾ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ನಾಪಿ ಅವಹಾರಂ ನ ಜನೇತಿ ಅಗ್ಗೇ ಛಿನ್ನಾಪಿ, ಯದಾ ಪನ ಅಗ್ಗೇಪಿ ಮೂಲೇಪಿ ಛಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ತದಾ ಅವಹಾರಂ ಜನೇತಿ। ಸಚೇ ಪನ ವೇಠೇತ್ವಾ ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ವೇಠೇತ್ವಾ ಠಿತಾ ಪನ ರುಕ್ಖತೋ ಮೋಚಿತಮತ್ತಾ ಅವಹಾರಂ ಜನೇತಿ।

ತಿಣಂ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ತಿಣಂ ವಾ ಹೋತು ಪಣ್ಣಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಿಣಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತಂ; ತಂ ಗೇಹಚ್ಛದನಾದೀನಮತ್ಥಾಯ ಪರೇಹಿ ಛಿನ್ನಂ ವಾ ಅತ್ತನಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ತಿಣಪಣ್ಣಮೇವ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಾಕಛಲ್ಲಿ ಆದಿ, ಯತ್ಥ ಸಾಮಿಕಾ ಸಾಲಯಾ, ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಅದ್ಧಗತೋಪಿ ರುಕ್ಖೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಪನ ಅಗ್ಗೇ ಚ ಮೂಲೇ ಚ ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಾಖಾಪಿಸ್ಸ ಪೂತಿಕಾ ಜಾತಾ, ಛಲ್ಲಿಯೋಪಿ ಗಳಿತಾ, "ಅಯಂ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಛಡ್ಡಿತೋ"ತಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಲಕ್ಖಣಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಸಾಪಿ ಯದಾ ಲಕ್ಖಣಂ ಛಲ್ಲಿಯಾ ಪರಿಯೋನದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಗೇಹಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ರುಕ್ಖೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಯದಾ ತಾನಿ ಕತಾನಿ ಅಜ್ಝಾವುತ್ಥಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ದಾರೂನಿಪಿ ಅರಞ್ಞೇ ವಸ್ಸೇನ ಚ ಆತಪೇನ ಚ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ, ಈದಿಸಾನಿಪಿ ದಿಸ್ವಾ "ಛಡ್ಡಿತಾನೀ"ತಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕಾ ಏತೇಸಂ ಅನಿಸ್ಸರಾ। ಯೇಹಿ ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕಾನಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ದತ್ವಾ ಛಿನ್ನಾನಿ, ತೇ ಏವ ಇಸ್ಸರಾ, ತೇಹಿ ಚ ತಾನಿ ಛಡ್ಡಿತಾನಿ, ನಿರಾಲಯಾ ತತ್ಥ ಜಾತಾತಿ।

ಯೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಠಮಂಯೇವ ಅರಞ್ಞಪಾಲಾನಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ದತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯಥಾರುಚಿತೇ ರುಕ್ಖೇ ಗಾಹಾಪೇತಿ, ತಸ್ಸ ತೇಸಂ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಂ ಅಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಯಥಾರುಚಿತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಥಾಪಿ ಪವಿಸನ್ತೋ ಅದತ್ವಾ "ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರುಕ್ಖೇ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ತೇಸಂ ದಾತಬ್ಬಂ ದತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ಅಥಾಪಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ "ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, "ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ದಾತಬ್ಬಮೇವ। ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಅತ್ತನೋ ಧನಂ ದತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಗನ್ತುಂ ದೇಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ಲದ್ಧಕಪ್ಪಮೇವ, ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ಇಸ್ಸರಜಾತಿಕೋ ಧನಂ ಅದತ್ವಾವ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಾಗಂ ಮಾ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವಾರೇತಿ, ಅರಞ್ಞಪಾಲಾ ಚ "ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತಾಪಸಾನಞ್ಚ ಭಾಗಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತಾ ಕುತೋ ಲಚ್ಛಾಮ, ದೇಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ದಾತಬ್ಬಮೇವ।

ಯೋ ಪನ ಅರಞ್ಞಪಾಲೇಸು ನಿದ್ದಾಯನ್ತೇಸು ವಾ ಕೀಳಾಪಸುತೇಸು ವಾ ಕತ್ಥಚಿ ಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕುಹಿಂ ಅರಞ್ಞಪಾಲಾ"ತಿ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾಪಿ ಅದಿಸ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಯೋಪಿ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ ವಾ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ ವಾ ಅಸ್ಸತಿಯಾ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ಯಸ್ಸಾಪಿ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಚೋರೋ ವಾ ಹತ್ಥೀ ವಾ ವಾಳಮಿಗೋ ವಾ ಮಹಾಮೇಘೋ ವಾ ವುಟ್ಠಹತಿ, ಸೋ ಚ ತಮ್ಹಾ ಉಪದ್ದವಾ ಮುಚ್ಚಿತುಕಮ್ಯತಾಯ ಸಹಸಾ ತಂ ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಪನ ಅರಞ್ಞೇ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಸುಙ್ಕಘಾತತೋಪಿ ಗರುಕತರಂ। ಸುಙ್ಕಘಾತಸ್ಸ ಹಿ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅನೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ದೂರತೋವ ಪರಿಹರನ್ತೋ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ ಪನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಅರಞ್ಞಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉದಕಕಥಾ

೧೦೮. ಉದಕೇ ಪನ - **ಭಾಜನಗತನ್ತಿ** ಉದಕದುಲ್ಲಭಕಾಲೇ ಉದಕಮಣಿಕಾದೀಸು ಭಾಜನೇಸು ಸಙ್ಗೋಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ; ತಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಭಾಜನೇ ಠಪಿತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಭಾಜನಂ ಆವಿಞ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ ಛಿದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ವಾ ತತ್ಥ ಪೋಕ್ಖರಣೀತಳಾಕೇಸು ಚ ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಸಪ್ಪಿತೇಲೇಸು ವುತ್ತನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಮರಿಯಾದಚ್ಛೇದನೇ ಪನ ತತ್ಥ ಜಾತಕಭೂತಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಮ್ಪಿ ಮರಿಯಾದಂ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಞ್ಚ ಪನ ಪಹಾರೇ ಪಹಾರೇ ಹೋತಿ। ಅನ್ತೋಠತ್ವಾ ಬಹಿಮುಖೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಬಹಿ ಅನ್ತೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಬಹಿ ಠತ್ವಾ ಅನ್ತೋಮುಖೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಅನ್ತೋಅನ್ತೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಮಜ್ಝೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಮರಿಯಾದಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಗಾವೋ ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ಗಾಮದಾರಕೇಹಿ ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತಿ, ತಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಖುರೇಹಿ ಮರಿಯಾದಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ತೇನೇವ ಛಿನ್ನಾ ಹೋತಿ। ಮರಿಯಾದಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಗಾವೋ ಉದಕೇ ಪವೇಸೇತಿ, ಗಾಮದಾರಕೇಹಿ ವಾ ಪವೇಸಾಪೇತಿ, ತಾಹಿ ಉಟ್ಠಾಪಿತವೀಚಿಯೋ ಮರಿಯಾದಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಗಾಮದಾರಕೇ ವಾ "ಉದಕೇ ಕೀಳಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ಕೀಳನ್ತೇ ವಾ ಉತ್ರಾಸೇತಿ, ತೇಹಿ ಉಟ್ಠಾಪಿತವೀಚಿಯೋಪಿ ಮರಿಯಾದಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅನ್ತೋಉದಕೇ ಜಾತರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಛಿನ್ದಾಪೇತಿ, ತೇನಪಿ ಪತನ್ತೇನ ಉಟ್ಠಾಪಿತವೀಚಿಯೋ ಮರಿಯಾದಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇನೇವ ಛಿನ್ನಾ ಹೋತಿ। ಮರಿಯಾದಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ತಳಾಕರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ತಳಾಕತೋ ನಿಬ್ಬಹನಉದಕಂ ವಾ ನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬಂ ವಾ ಪಿದಹತಿ, ಅಞ್ಞತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ವಾ ಉದಕಂ ಯಥಾ ಏತ್ಥ ಪವಿಸತಿ, ಏವಂ ಪಾಳಿಂ ವಾ ಬನ್ಧತಿ, ಮಾತಿಕಂ ವಾ ಉಜುಕಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೇ ಠಿತಂ ಅತ್ತನೋ ತಳಾಕಂ ವಾ ಭಿನ್ದತಿ, ಉಸ್ಸನ್ನಂ ಉದಕಂ ಮರಿಯಾದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತೇನೇವ ಛಿನ್ನಾ ಹೋತಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ನಿಕ್ಖನ್ತಉದಕಗ್ಘಾನುರೂಪೇನ ಅವಹಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ।

ನಿದ್ಧಮನಪನಾಳಿಂ ಉಗ್ಘಾಟೇತ್ವಾ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ತೇನ ಮರಿಯಾದಾಯ ದುಬ್ಬಲಾಯ ಕತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾ ಅನಾಣತ್ತೇಹಿ ಗಾಮದಾರಕೇಹಿ ಆರೋಪಿತಾ ವಾ ಗಾವಿಯೋ ಖುರೇಹಿ ಮರಿಯಾದಂ ಭಿನ್ದನ್ತಿ, ಅತ್ತನೋಯೇವ ಧಮ್ಮತಾಯ ಅನಾಣತ್ತೇಹಿ ವಾ ಗಾಮದಾರಕೇಹಿ ಉದಕೇ ಪವೇಸಿತಾ ವೀಚಿಯೋ ಉಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ, ಗಾಮದಾರಕಾ ವಾ ಸಯಮೇವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕೀಳನ್ತಾ ಉಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ ಅನ್ತೋಉದಕೇ ವಾ ರುಕ್ಖೋ ಅಞ್ಞೇನ ಛಿಜ್ಜಮಾನೋ ಪತಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಉಟ್ಠಾಪಿತಾ ವೀಚಿಯೋ ಮರಿಯಾದಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಸಚೇಪಿ ಮರಿಯಾದಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಸುಕ್ಖತಳಾಕಸ್ಸ ಉದಕನಿಬ್ಬಹನಟ್ಠಾನಂ ವಾ ಉದಕನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬಂ ವಾ ಪಿದಹತಿ, ಅಞ್ಞತೋ ಗಮನಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಾಳಿಂ ಬನ್ಧತಿ, ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಂ ವಾ ಉಜುಕಂ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಾ ದೇವೇ ವುಟ್ಠೇ ಉದಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮರಿಯಾದಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ।

ಯೋ ಪನ ನಿದಾಘೇ ಸುಕ್ಖವಾಪಿಯಾ ಮರಿಯಾದಂ ಯಾವ ತಲಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಪಚ್ಛಾ ದೇವೇ ವುಟ್ಠೇ ಆಗತಾಗತಂ ಉದಕಂ ಪಲಾಯತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಯತ್ತಕಂ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತೋ ಪಾದಮತ್ತಗ್ಘನಕಮ್ಪಿ ಅದೇನ್ತೋ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ ಅಸ್ಸಮಣೋ ಹೋತಿ।

ಯಂ ಪನ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಂ ತಳಾಕಂ ಹೋತಿ; ತಳಾಕೇ ಉದಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಇಸ್ಸರಾ। ಹೇಟ್ಠತೋ ಪನಸ್ಸ ಸಸ್ಸಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಸ್ಸಪಾಲನತ್ಥಂ ತಳಾಕತೋ ಮಹಾಮಾತಿಕಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಖೇತ್ತಮಜ್ಝೇನ ಯಾತಿ, ಸಾಪಿ ಸದಾ ಸನ್ದನಕಾಲೇ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಾ। ತತೋ ಪನ ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಕೇದಾರೇಸು ಉದಕಂ ಪವೇಸೇನ್ತಿ। ತಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಗಹೇತುಂ ನ ದೇನ್ತಿ। ನಿದಾಘಸಮಯೇವ ಉದಕೇ ಮನ್ದೀಭೂತೇ ವಾರೇನ ಉದಕಂ ದೇನ್ತಿ, ಯೋ ಉದಕವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ನ ಲಭತಿ, ತಸ್ಸ ಸಸ್ಸಾನಿ ಮಿಲಾಯನ್ತಿ; ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಾರೇ ಅಞ್ಞೋ ಗಹೇತುಂ ನ ಲಭತಿ। ತತ್ಥ ಯೋ ಭಿಕ್ಖು

ಪರೇಸಂ ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಾತೋ ವಾ ಕೇದಾರತೋ ವಾ ಉದಕಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಪರಸ್ಸ ವಾ ಮಾತಿಕಂ ವಾ ಕೇದಾರಂ ವಾ ಪವೇಸೇತಿ, ಅಟವಿಮುಖಂ ವಾ ವಾಹೇತಿ, ಅವಹಾರೋ ವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

ಯೋಪಿ "ಚಿರೇನ ಮೇ ಉದಕವಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇದಞ್ಚ ಸಸ್ಸಂ ಮಿಲಾಯತೀ"ತಿ ಪರೇಸಂ ಕೇದಾರೇ

ಪವಿಸನ್ತಸ್ಸ ಉದಕಸ್ಸ ಪವಿಸನಮಗ್ಗಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕೇದಾರಂ ಪವೇಸೇತಿ, ಅವಹಾರೋ ಏವ। ಸಚೇ ಪನ ತಳಾಕತೋ ಅನಿಗ್ಗತೇ ಪರೇಸಂ ಮಾತಿಕಾಮುಖಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇವ ಉದಕೇ ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಂಯೇವ ಯಥಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಉದಕಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕೇದಾರೇ ಅಪ್ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋಯೇವ ಕೇದಾರಂ ಪವಿಸತಿ, ಏವಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಬನ್ಧತಿ। ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ ಸುಬದ್ಧಾ, ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ತಳಾಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ನಿದ್ಧಮನಪನಾಳಿಂ ಉಗ್ಘಾಟೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕೇದಾರಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ। ಕಸ್ಮಾ? ತಳಾಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಖೇತ್ತಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ। **ಕುರುನ್ದಿಯಾ**ದೀಸು ಪನ "ಅವಹಾರೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಂ "ವತ್ಥುಂ ಕಾಲಞ್ಚ ದೇಸಞ್ಚಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ನ ಸಮೇತಿ। ತಸ್ಮಾ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಮೇವ ಯುತ್ತನ್ತಿ।

ಉದಕಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದನ್ತಪೋನಕಥಾ

೧೦೯. ದನ್ತಪೋಣಂ ಆರಾಮಟ್ಠಕವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಯೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವೇತನಭತೋ ಹುತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ವಾ ಪಕ್ಖಮಾಸವಾರೇನ ವಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಆಹರತಿ, ಸೋ ತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾಪಿ ಯಾವ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತಿ, ತಾವ ತಸ್ಸೇವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥಜಾತಕಂ ಪನ ಗರುಭಣ್ಡಂ, ತಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ರಕ್ಖಿತಗೋಪಿತಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಗಣಪುಗ್ಗಲಗಿಹಿಮನುಸ್ಸಸನ್ತಕೇಪಿ ಛಿನ್ನಕೇ ಅಚ್ಛಿನ್ನಕೇ ಚ। ತೇಸಂ ಆರಾಮುಯ್ಯಾನಭೂಮೀಸು ಜಾತಂ ಸಾಮಣೇರಾ ವಾರೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಆಹರನ್ತಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಮ್ಪಿ ಆಹರನ್ತಿ, ತಂ ಯಾವ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಂ ನ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇನ್ತಿ, ತಾವ ಸಬ್ಬಂ ತೇಸಂಯೇವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಮ್ಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಯದಾ ಪನ ತೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಮಾಳಕೇ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, "ಯಥಾಸುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೂ"ತಿ; ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ, ವತ್ತಂ ಪನ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಹಿ ದೇವಸಿಕಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಓಸರತಿ, ತೇನ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಏಕಮೇವ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನ ದೇವಸಿಕಂ ನ ಓಸರತಿ, ಪಧಾನಘರೇ ವಸಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸವನೇ ವಾ ಉಪೋಸಥಗ್ಗೇ ವಾ ದಿಸ್ಸತಿ, ತೇನ ಪಮಾಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ದನ್ತಕಟ್ಠಾನಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಖಾದಿತಬ್ಬಾನಿ। ತೇಸು ಖೀಣೇಸು ಸಚೇ ಪುನಪಿ ದನ್ತಕಟ್ಠಮಾಳಕೇ ಬಹೂನಿ ಹೋನ್ತಿಯೇವ, ಪುನಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಖಾದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಯದಿ ಪನ ಪಮಾಣಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಆಹರತಿ, ತೇಸು ಅಕ್ಖೀಣೇಸುಯೇವ ಮಾಳಕೇ ಖೀಯನ್ತಿ, ತತೋ ಕೇಚಿ ಥೇರಾ "ಯೇಹಿ ಗಹಿತಾನಿ, ತೇ ಪಟಿಆಹರನ್ತೂ"ತಿ ವದೇಯ್ಯುಂ, ಕೇಚಿ "ಖಾದನ್ತು, ಪುನ ಸಾಮಣೇರಾ ಆಹರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿವಾದಪರಿಹರಣತ್ಥಂ ಪಮಾಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ। ಗಹಣೇ ಪನ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನಾಪಿ ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ಥವಿಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ।

ದನ್ತಪೋನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವನಪ್ಪತಿಕಥಾ

೧೧೦. ವನಸ್ಸ ಪತೀತಿ **ವನಪ್ಪತಿ;** ವನಜೇಟ್ಠಕರುಕ್ಖಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇಧ ಪನ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತರುಕ್ಖೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ಅಮ್ಬಲಬುಜಪನಸಾದಿಕೋ। ಯತ್ಥ ವಾ ಪನ ಮರಿಚವಲ್ಲಿಆದೀನಿ ಆರೋಪೇನ್ತಿ, ಸೋ ಛಿಜ್ಜಮಾನೋ ಸಚೇ ಏಕಾಯಪಿ

ಛಲ್ಲಿಯಾ ವಾ ವಾಕೇನ ವಾ ಸಕಲಿಕಾಯ ವಾ ಫೇಗ್ಗುನಾ ವಾ ಸಮ್ಬದ್ಧೋವ ಹುತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪತತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ।

ಯೋ ಪನ ಛಿನ್ನೋಪಿ ವಲ್ಲೀಹಿ ವಾ ಸಾಮನ್ತರುಕ್ಖಸಾಖಾಹಿ ವಾ ಸಮ್ಬದ್ಧೋ ಸನ್ಧಾರಿತತ್ತಾ ಉಜುಕಮೇವ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪತನ್ತೋ ವಾ ಭೂಮಿಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಪರಿಹಾರೋ, ಅವಹಾರೋ ಏವ ಹೋತಿ। ಯೋಪಿ ಕಕಚೇನ ಛಿನ್ನೋ ಅಚ್ಛಿನ್ನೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ತಥೇವ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಯೋ ಪನ ರುಕ್ಖಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಪಾತೇತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಚಾಲಾಪೇತಿ; ಅಞ್ಞಂ ವಾಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ, ಪರೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಾಪೇತಿ; ಮಕ್ಕಟೇ ವಾ ಪರಿಪಾತೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಆರೋಪೇತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಆರೋಪಾಪೇತಿ; ವಗ್ಗುಲಿಯೋ ವಾ ತತ್ಥ ಆರೋಪೇತಿ, ಪರೇನ ವಾ ಆರೋಪಾಪೇತಿ; ತಾ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಪಾತೇನ್ತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಅವಹಾರೋ।

ಸಚೇ ಪನ ತೇನ ರುಕ್ಖೇ ದುಬ್ಬಲೇ ಕತೇ ಅಞ್ಞೋ ಅನಾಣತ್ತೋ ಏವ ತಂ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಪಾತೇತಿ,

ರುಕ್ಖೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ, ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಮಕ್ಕಟಾ ವಾ ವಗ್ಗುಲಿಯೋ ವಾ ಆರೋಹನ್ತಿ, ಪರೋ ವಾ ಅನಾಣತ್ತೋ ಆರೋಪೇತಿ, ಸಯಂ ವಾ ಏಸ ವಾತಮುಖಂ ಸೋಧೇತಿ, ಬಲವವಾತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಪಾತೇತಿ; ಸಬ್ಬತ್ಥ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ವಾತಮುಖಸೋಧನಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇ ವಾತೇ ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣಾದೀಹಿ ಸಮೇತಿ, ನೋ ಅಞ್ಞಥಾ। ರುಕ್ಖಂ ಆವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸತ್ಥೇನ ವಾ ಆಕೋಟೇತಿ, ಅಗ್ಗಿಂ ವಾ ದೇತಿ, ಮಣ್ಡುಕಕಣ್ಟಕಂ ವಾ ವಿಸಂ ವಾ ಆಕೋಟೇತಿ, ಯೇನ ಸೋ ಮರತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವಾತಿ।

ವನಪ್ಪತಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಹರಣಕಕಥಾ

೧೧೧. ಹರಣಕೇ - **ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಹರಣಕಂ ಭಣ್ಡಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಆಮಸತೀ**ತಿ ಪರಂ ಸೀಸಭಾರಾದೀಹಿ ಭಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏತಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಮಸತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಅಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಫನ್ದಾಪೇತೀ**ತಿ ಆಕಡ್ಢನವಿಕಡ್ಢನಂ ಕರೋತಿ, ಸಾಮಿಕೋ ನ ಮುಞ್ಚತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। **ಠಾನಾ ಚಾವೇತೀ**ತಿ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಮೋಚೇತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ತಂ ಭಣ್ಡಸಾಮಿಕೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಮೋಚಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಭಿಕ್ಖು ಪಠಮಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋ। ಸೀಸತೋ ವಾ ಕಣ್ಣತೋ ವಾ ಗೀವತೋ ವಾ ಹತ್ಥತೋ ವಾ ಅಲಙ್ಕಾರಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಮೋಚೇತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಸೀಸಾದೀಹಿ ಮೋಚಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಹತ್ಥೇ ಪನ ವಲಯಂ ವಾ ಕಟಕಂ ವಾ ಅನೀಹರಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಬಾಹಂ ಘಂಸನ್ತೋವ ಅಪರಾಪರಂ ವಾ ಸಾರೇತಿ, ಆಕಾಸಗತಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ರುಕ್ಖಮೂಲಚೀವರವಂಸೇಸು ವಲಯಮಿವ ನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಜನೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಸವಿಞ್ಞಾಣಕತ್ತಾ। ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಕೋಟ್ಠಾಸಗತಞ್ಹಿ ಯಾವ ತತೋ ನ ನೀಹಟಂ, ತಾವ ತತ್ಥೇವ ಹೋತಿ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮುದ್ದಿಕಪಾದಕಟಕಕಟೂಪಗಪಿಳನ್ಧನೇಸು।

ಯೋ ಪನ ಪರಸ್ಸ ನಿವತ್ಥಸಾಟಕಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ಪರೋ ಚ ಸಲಜ್ಜಿತಾಯ ಸಹಸಾ ನ ಮುಞ್ಚತಿ, ಏಕೇನನ್ತೇನ ಚೋರೋ ಕಡ್ಢತಿ, ಏಕೇನನ್ತೇನ ಪರೋ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಪರಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥಾಪಿ ತಂ ಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಏಕದೇಸೋ ಹತ್ಥಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ಪಾದಂ ಅಗ್ಘತಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। **ಸಹಭಣ್ಡಹಾರಕ**ನ್ತಿ "ಸಭಣ್ಡಹಾರಕಂ ಭಣ್ಡಂ ನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಇತೋ ಯಾಹೀ"ತಿ ಭಣ್ಡಹಾರಕಂ ತಜ್ಜೇತಿ, ಸೋ ಭೀತೋ ಚೋರೇನ ಅಧಿಪ್ಪೇತದಿಸಾಭಿಮುಖೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಾದಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತಿ, ಚೋರಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ; ದುತಿಯೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಪಾತಾಪೇತೀ**ತಿ ಅಥಾಪಿ ಚೋರೋ ಭಣ್ಡಹಾರಕಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ

ಆವುಧಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಸಙ್ಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಗಹೇತುಕಾಮೋ ಏಕಮನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪಾತಾಪೇತಿ, ಪರಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಪಾತಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿಆದಿ ಪನ ಪರಿಕಪ್ಪವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಹಿ ಭಣ್ಡಂ ಪಾತಾಪೇತ್ವಾ "ಯಂ ಮಮ ರುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಪಾತಾಪೇತಿ, ತಸ್ಸ ಪಾತಾಪನೇ ಚ ಆಮಸನೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ, ಫನ್ದಾಪನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಪಾದಗ್ಘನಕಸ್ಸ ಠಾನಾ ಚಾವನೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಂ ಪಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಾತಿಯಮಾನಸ್ಸ ಮುಞ್ಚತೋಪಿ ನತ್ಥಿಯೇವ ಸಮಣಭಾವೋ। ಯೋಪಿ ಭಣ್ಡಹಾರಕಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಬನ್ಧನ್ತೋ "ತಿಟ್ಠ, ತಿಟ್ಠ, ಭಣ್ಡಂ ಪಾತೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಾತಾಪೇತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ತೇನ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಯೋ ಪನ "ತಿಟ್ಠ ತಿಟ್ಠಾ"ತಿ ವದತಿ, "ಪಾತೇಹೀ"ತಿ ನ ವದತಿ; ಇತರೋ ಚ ತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಸಚೇ ಏಸ ಮಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ, ಘಾತೇಯ್ಯಾಪಿ ಮ" ನ್ತಿ ಸಾಲಯೋವ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಗಹನಟ್ಠಾನೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಪುನ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಪಾತನಪಚ್ಚಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ। ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹತೋ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥ ಪನಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - "ಮಯಾ ಪಾತಾಪೇನ್ತೇನೇವ ಇದಂ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಕತ"ನ್ತಿ ತತೋ ನಂ ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ಗಣ್ಹಾತಿ; ಗಹಣೇ ರಕ್ಖತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತಿ। "ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಅದೇನ್ತಸ್ಸ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। "ಸೋ ಇಮಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗತೋ, ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಂ ದಾನಿ ಇದ"ನ್ತಿ ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಗಣ್ಹತೋಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಥ ಪನ ಸಾಮಿಕೋ "ತಿಟ್ಠ ತಿಟ್ಠಾ"ತಿ ವುತ್ತಮತ್ತೇನೇವ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ನ ದಾನಿ ಇದಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿರಾಲಯೋ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ, ತಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹತೋ ಉದ್ಧಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಆಹರಾಪೇನ್ತೇ ದಾತಬ್ಬಂ, ಅದೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಸ್ಮಾ? ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇನ ಛಡ್ಡಿತತ್ತಾತಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞೇಸು ಪನ ವಿಚಾರಣಾ ಏವ ನತ್ಥಿ। ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೇಪಿ ಅಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋತಿ।

ಹರಣಕಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪನಿಧಿಕಥಾ

೧೧೨. ಉಪನಿಧಿಮ್ಹಿ - **ನಾಹಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ**ತಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇಪಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ। "ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇ ಭಣಥ? ನೇವಿದಂ ಮಯ್ಹಂ ಅನುರೂಪಂ, ನ ತುಮ್ಹಾಕ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। "ರಹೋ ಮಯಾ ಏತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪಿತಂ, ನ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಜಾನಾತಿ, 'ದಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ಮೇ ನೋ'"ತಿ ಸಾಮಿಕೋ ವಿಮತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ತಸ್ಸ ಫರುಸಾದಿಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಮಿಕೋ "ನ ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ತತ್ರ ಸಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು "ಕಿಲಮೇತ್ವಾ ನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದಾನೇ ಸಉಸ್ಸಾಹೋ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಸಚೇಪಿ ಸೋ ದಾನೇ ನಿರುಸ್ಸಾಹೋ, ಭಣ್ಡಸ್ಸಾಮಿಕೋ ಪನ ಗಹಣೇ ಸಉಸ್ಸಾಹೋ , ರಕ್ಖತೇವ। ಯದಿ ಪನ ಸೋ ದಾನೇ ನಿರುಸ್ಸಾಹೋ ಭಣ್ಡಸಾಮಿಕೋಪಿ "ನ ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಏವಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ । ಯದಿಪಿ ಮುಖೇನ "ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಅದಾತುಕಾಮೋ, ಏವಮ್ಪಿ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಂ ಪನ ಉಪನಿಧಿ ನಾಮ ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇ ಪರೇಹಿ ಠಪಿತಭಣ್ಡಂ, ಅಗುತ್ತದೇಸತೋ ಠಾನಾ ಚಾವೇತ್ವಾ ಗುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಪನತ್ಥಾಯ ಹರತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನಪಿ ಠಾನಾ ಚಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತಿ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತಾವಕಾಲಿಕಗ್ಗಹಣೇಪಿ ತಥೇವ। **ಧಮ್ಮಂ ಚರನ್ತೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಅಯಂ ತಾವ **ಪಾಳಿವಣ್ಣನಾ**।

ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಪನೇತ್ಥ ಪತ್ತಚತುಕ್ಕಾದಿವಸೇನ ಏವಂ ವುತ್ತೋ - ಏಕೋ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖು ಪರಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘೇ ಪತ್ತೇ ಲೋಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತಂ ಹರಿತುಕಾಮೋ ಠಪಿತಟ್ಠಾನಮಸ್ಸ ಸುಟ್ಠು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋಪಿ ಪತ್ತಂ ತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ವಾಚಾಪೇತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯಮಾನಂ ಮಹಾಥೇರಮಾಹ - "ವನ್ದಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಕೋ ಏಸೋ"ತಿ? "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗನ್ತುಕಭಿಕ್ಖು, ಕಾಲಸ್ಸೇವಮ್ಹಿ ಗನ್ತುಕಾಮೋ, ಅಸುಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಮೇ ಠಾನೇ ಈದಿಸೇನ ನಾಮ ಅಂಸಬದ್ಧಕೇನ ಈದಿಸಾಯ ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾಯ ಪತ್ತೋ ಠಪಿತೋ। ಸಾಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಲಭೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಥೇರೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಂ ಗಣ್ಹಿ। ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಚೋರಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕೋಸಿ ತ್ವಂ ಅವೇಲಾಯ ಆಗತೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಭೀತೋ ಪಲಾಯತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪತ್ವಾವ ಪಲಾಯತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಥೇರೋ "ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹಿ, ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಯಂ ಪನ ಅಞ್ಞಂ ತಾದಿಸಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತಿ, ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೇ ಆಣತ್ತಸದಿಸವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಿಯ। **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ಪನ "ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಅತಾದಿಸಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತಿ।

ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ, ಚೋರಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೇನ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಗಹಿತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಚೋರಸ್ಸೇವ ಪತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ, ಇಧಾಪಿ ಚೋರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಗಹಿತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಥೇರಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅಪರೋ "ಪತ್ತಂ ಚೋರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಥೇವ ನಿದ್ದಾಯಮಾನಂ ಥೇರಂ ವನ್ದಿ। "ಕೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ 'ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಿಲಾನಭಿಕ್ಖು, ಏಕಂ ತಾವ ಮೇ ಪತ್ತಂ ದೇಥ, ಗಾಮದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಥೇರೋ "ಇಧ ಗಿಲಾನೋ ನತ್ಥಿ, ಚೋರೋ ಅಯಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ಹರತೂ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ವೇರಿಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ, ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। "ವೇರಿಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪತ್ತೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಉದ್ಧರನ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ "ವೇರಿಸ್ಸಾಯ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಚೋರಸ್ಸೇವ ಪತ್ತಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಚೋರಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಥ "ವೇರಿಸ್ಸಾಯ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಂ ದೇತಿ, ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಏಕೋ ಮಹಾಥೇರೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಂ ದಹರಭಿಕ್ಖುಂ "ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಣ್ಹ, ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ದಹರೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ಪಚ್ಛತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸಚೇ ಸೀಸೇ ಭಾರಂ ಖನ್ಧೇ ಕರೋತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಆಣತ್ತಿಯಾ ಗಹಿತತ್ತಾ। ಸಚೇ ಪನ ಮಗ್ಗತೋ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಟವಿಂ ಪವಿಸತಿ, ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಅಥ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಾಭಿಮುಖೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಉಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥಾಪಿ ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ನಿವಾಸನಪರಿವತ್ತನಟ್ಠಾನತೋ ಗಾಮಾಭಿಮುಖೋ ಪಲಾಯತಿ, ಗಾಮೂಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯದಿ ಪನ ಉಭೋಪಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಥೇರೋ ಚ ಪುನಪಿ ತಂ ವದತಿ - "ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಣ್ಹ, ವಿಹಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಸೋ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಸೀಸೇ ಭಾರಂ ಖನ್ಧೇ ಕರೋತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಅಟವಿಂ ಪವಿಸತಿ, ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಗಾಮಾಭಿಮುಖೋ ಏವ ಪಲಾಯತಿ, ಗಾಮೂಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪುರತೋ ವಿಹಾರಾಭಿಮುಖೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ವಿಹಾರೇ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಅನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅವೂಪಸನ್ತೇನೇವ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ಉಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯೋ ಪನ ಅನಾಣತ್ತೋ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸ ಸೀಸೇ ಭಾರಂ ಖನ್ಧೇ ಕರಣಾದೀಸುಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ।

ಯೋ ಪನ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ವಾ ಏಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಭಾರಂ ಖನ್ಧೇ ಕರಣಾದೀಸು ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ। ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ತಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ವಸನ್ತೋ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಜೀರಾಪೇತಿ,

ಚೋರಾ ವಾ ತಸ್ಸ ತಂ ಹರನ್ತಿ, ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತಿ। ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತೋಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಯೋ ಪನ ಅನಾಣತ್ತೋ ಥೇರೇನ ನಿಮಿತ್ತೇ ವಾ ಕತೇ ಸಯಮೇವ ವಾ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ದೇಥ, ಭನ್ತೇ, ಚೀವರಂ; ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ; ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಭಾರಂ ಖನ್ಧೇ ಕರಣಾದೀಸು ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಅನಾಣತ್ತಿಯಾ ಗಹಿತತ್ತಾ। ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮತೋಪಿ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ತಮೇವ ವಿಹಾರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹಾರಸೀಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮತೋಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೋಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಯತ್ಥ ಗತೋ, ತತ್ಥ ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ವಿಹಾರೇ ವಾ ತಮೇವ ವಿಹಾರಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಏಕಪಸ್ಸೇ ವಾ ಉಪಚಾರಸೀಮಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಸನ್ತೋ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಜೀರಾಪೇತಿ, ಚೋರಾ ವಾ ತಸ್ಸ ತಂ ಹರನ್ತಿ, ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ನಸ್ಸತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಉಪಚಾರಸೀಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮತೋ ಪನ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಯೋ ಪನ ಥೇರೇನ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಯಿರಮಾನೇ "ದೇಥ, ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ರಜಿತ್ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಕತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ, ಭನ್ತೇ, ರಜಾಮೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ಥೇರೋ ಚ ನಂ "ಯತ್ಥ ಇಚ್ಛಸಿ, ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜಾಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ಅಯಂ "ವಿಸ್ಸಟ್ಠದೂತೋ" ನಾಮ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಲಾಯನ್ತೋಪಿ ನ ಅವಹಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಪಲಾಯತೋಪಿ ಪರಿಭೋಗೇನ ವಾ ಅಞ್ಞಥಾ ವಾ ನಾಸಯತೋಪಿ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ ಹೋತಿ। ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಹಿಣತಿ - "ಅಸುಕವಿಹಾರೇ ಅಸುಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದೇಹೀ"ತಿ, ತಸ್ಸ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ವಾ ಏಹೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಸದಿಸೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಅಪರೋ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಹಿಣಿತುಕಾಮೋ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕರೋತಿ - "ಕೋ ನು ಖೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ಏಕೋ - "ದೇಥ, ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು "ದೇಥ, ಭನ್ತೇ, ಚೀವರಂ, ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಸದಿಸೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಥೇರೇನ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ವತ್ಥಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲೇ ಠಪಿತಂ ಹೋತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ವತ್ಥಂ ಹರಿತುಕಾಮೋ ತತ್ರ ಗನ್ತ್ವಾ "ತಂ ಕಿರ ವತ್ಥಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಥೇರೇನ ಪೇಸಿತೋ ವಿಯ ವದತಿ; ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೇನ ಠಪಿತಂ ಉಪಾಸಿಕಾ ವಾ, ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಠಪಿತಂ ಉಪಾಸಕೋ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ವಾ, ಕೋಚಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ಉದ್ಧಾರೇಯೇವಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕೇಹಿ "ಇಮಂ ಥೇರಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ವತ್ಥಂ ಠಪಿತಂ ಹೋತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ತಂ ಹರಿತುಕಾಮೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ "ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರ ವತ್ಥಂ ದಾತುಕಾಮತ್ಥ, ತಂ ದೇಥಾ"ತಿ ವದತಿ। ತೇ ಚಸ್ಸ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ "ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭೋಜೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮಾತಿ ಠಪಯಿಮ್ಹ, ಹನ್ದ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ದೇನ್ತಿ। ಸಾಮಿಕೇಹಿ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಗಹಿತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಞ್ಚ ಹೋತಿ।

ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವತ್ವಾ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, "ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಮಮ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ದಸ್ಸತಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನ ದಿನ್ನಂ ಮಹಗ್ಘಸಾಟಕಂ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧೇನ ಅಪ್ಪಗ್ಘಸಾಟಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ತೇನ ಆಗತೇನ ಅತ್ತನೋ ಮಹಗ್ಘಸಾಟಕಸ್ಸ ಲದ್ಧಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ವಾ ಅಞತ್ವಾ ವಾ "ದೇಹಿ ಮೇ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ "ತವ ಥೂಲಸಾಟಕೋ ಲದ್ಧೋ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಸಾಟಕೋ ಮಹಗ್ಘೋ, ದ್ವೇಪಿ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಓಕಾಸೇ ಠಪಿತಾ, ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವದತಿ। ತೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಥೂಲಸಾಟಕೇ ಗಹಿತೇ ಇತರಸ್ಸ ಇತರಂ ಗಣ್ಹತೋ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥಾಪಿ ತಸ್ಸ ಸಾಟಕೇ ಅತ್ತನೋ ನಾಮಂ ಅತ್ತನೋ ಚ ಸಾಟಕೇ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ ನಾಮಂ ವಾಚೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ತತ್ರಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯೋ ಪನ ಅತ್ತನಾ ಚ ತೇನ ಚ ಲದ್ಧಸಾಟಕೇ ಏಕತೋ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಏವಂ ವದತಿ - "ತಯಾ ಚ ಮಯಾ ಚ ಲದ್ಧಸಾಟಕಾ ದ್ವೇಪಿ

ಅನ್ತೋಗಬ್ಭೇ ಠಪಿತಾ, ಗಚ್ಛ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಂ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಚ ಲಜ್ಜಾಯ ಆವಾಸಿಕೇನ ಲದ್ಧಂ ಥೂಲಸಾಟಕಮೇವ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ತತ್ರಾವಾಸಿಕಸ್ಸ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಗಹಿತಾವಸೇಸಂ ಇತರಂ ಗಣ್ಹತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಆಗನ್ತುಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಆವಾಸಿಕಾನಂ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಸಮೀಪೇ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಠಪೇತ್ವಾ "ಏತೇ ಸಙ್ಗೋಪೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಚೇ ನಂ ಆವಾಸಿಕಾ ಸಙ್ಗೋಪೇನ್ತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ನೋ ಚೇ, ನಟ್ಠೇ ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ। ಸಚೇಪಿ ಸೋ "ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಠಪೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಇತರೇ ಚ ಸಕಿಚ್ಚಪ್ಪಸುತತ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಥಾಪಿ ತೇ "ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಠಪೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ "ಮಯಂ ಬ್ಯಾವಟಾ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಇತರೋ ಚ "ಅವಸ್ಸಂ ಠಪೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ತೇನ ಯಾಚಿತಾ ವಾ ಅಯಾಚಿತಾ ವಾ "ಮಯಂ ಠಪೇಸ್ಸಾಮ, ತ್ವಂ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ; ತಂ ಸಙ್ಗೋಪಿತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ಸಙ್ಗೋಪೇನ್ತಿ, ನಟ್ಠೇ ಗೀವಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ।

ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಏವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದಂ ಓರೋಪೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಅಪಿದಹಿತ್ವಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾವ ದೂರೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ; ತಾನಿ ಚೇ ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಗೀವಾ। ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ಓರೋಪೇಥ, ಭನ್ತೇ, ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ; ಕಾಲೋ ಸಲಾಕಗ್ಗಹಣಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಸಮಾಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಆಮ, ಸಮಾಗತಮ್ಹಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಭಣ್ಡಾಗಾರದ್ವಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದದ್ವಾರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ತತ್ರ ಚೇಕೋ ಅಲಸಜಾತಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಗತೇಸು ಪಚ್ಛಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಪುಞ್ಛನ್ತೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಉದಕಟ್ಠಾನಂ ಮುಖಧೋವನತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ಖಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಚೋರಾ ತಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಹರನ್ತಿ, ಸುಹಟಂ। ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ।

ಸಚೇಪಿ ಕೋಚಿ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾವ ಭಣ್ಡಾಗಾರೇ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಠಪೇತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಟ್ಠೇ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಟ್ಠಾನೇ ಠಪಿತ"ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪೇತಿ, ನಟ್ಠೇ ತಸ್ಸ ಗೀವಾ। ಸಚೇಪಿ ಠಪಿತಭಿಕ್ಖುನಾ "ಮಯಾ, ಭನ್ತೇ, ಈದಿಸೋ ನಾಮ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಠಪಿತೋ, ಉಪಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಪೇತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಗೀವಾ। "ನಾಹಂ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಪನ ನತ್ಥಿ ಗೀವಾ। ಯೋಪಿ ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಠಪೇತಿ, ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಞ್ಚ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತಿ , ನಟ್ಠಂ ಸುನಟ್ಠಮೇವ। ಸಚೇ ತಂ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಠಪೇತಿ, ನಟ್ಠೇ ಗೀವಾ। ಸಚೇ ಭಣ್ಡಾಗಾರಂ ಸುಗುತ್ತಂ, ಸಬ್ಬೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಚ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ತತ್ಥೇವ ಠಪೀಯತಿ, ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ಚ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ವಾ ಸೋತುಂ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತುಂ ಕತ್ಥಚಿ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ಖಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಯತ್ತಕಂ ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ಗೀವಾ। ಭಣ್ಡಾಗಾರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಚಙ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ವಾ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಸರೀರಂ ಉತುಂ ಗಾಹಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ತತ್ಥೇವ ಸಮಣಧಮ್ಮಾನುಯೋಗೇನ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ವಾ ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕೇನಚಿ ಕಮ್ಮೇನ ಬ್ಯಾವಟಸ್ಸ ವಾ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಪೀಳಿತಸ್ಸಾಪಿ ತತೋ ತತ್ಥೇವ ಉಪಚಾರೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಬಹಿ ಗಚ್ಛತೋ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಸತೋ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ವಾ ವಿವಟಮೇವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಾ ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಯತ್ತಕಂ ತಸ್ಸ ಪಮಾದಪಚ್ಚಯಾ ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸೇವ ಗೀವಾ। ಉಣ್ಹಸಮಯೇ ಪನ ವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಉಚ್ಚಾರಪೀಳಿತಸ್ಸ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಉಪಚಾರೇ ಅಸತಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಗಿಲಾನಪಕ್ಖೇ ಠಿತತ್ತಾ ಅವಿಸಯೋ; ತಸ್ಮಾ ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ।

ಯೋ ಪನ ಅನ್ತೋ ಉಣ್ಹಪೀಳಿತೋ ದ್ವಾರಂ ಸುಗುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಚೋರಾ ಚ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ದ್ವಾರಂ ವಿವರಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಯಾವ ತತಿಯಂ ನ ವಿವರಿತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಪನ ತೇ ಚೋರಾ "ಸಚೇ ನ ವಿವರಸಿ, ತಞ್ಚ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮ, ದ್ವಾರಞ್ಚ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಫರಸುಆದೀನಿ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। "ಮಯಿ ಚ ಮತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಸೇನಾಸನೇ ವಿನಟ್ಠೇ ಗುಣೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವಿವರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಇಧಾಪಿ ಅವಿಸಯತ್ತಾ ಗೀವಾ ನತ್ಥೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಆಗನ್ತುಕೋ ಕುಞ್ಚಿಕಂ ವಾ ದೇತಿ, ದ್ವಾರಂ ವಾ ವಿವರತಿ, ಯತ್ತಕಂ ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ಗೀವಾ। ಸಙ್ಘೇನ ಭಣ್ಡಾಗಾರಗುತ್ತತ್ಥಾಯ ಸೂಚಿಯನ್ತಕಞ್ಚ

ಕುಞ್ಚಿಕಮುದ್ದಿಕಾ ಚ ಯೋಜೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ಘಟಿಕಮತ್ತಂ ದತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ಚೋರಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಹರನ್ತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಗೀವಾ। ಸೂಚಿಯನ್ತಕಞ್ಚ ಕುಞ್ಚಿಕಮುದ್ದಿಕಞ್ಚ ಯೋಜೇತ್ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ಪನೇತಂ ಸಚೇ ಚೋರಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ವಿವರಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಗುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೇ ಪನ ಸಚೇ ಭಿತ್ತಿಂ ವಾ ಛದನಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಮಙ್ಗೇನ ವಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಹರನ್ತಿ, ನ ತಸ್ಸ ಗೀವಾ। ಸಚೇ ಭಣ್ಡಾಗಾರೇ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಥೇರಾ ವಸನ್ತಿ, ವಿವಟೇ ದ್ವಾರೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ತೇಸು ಗತೇಸು ದ್ವಾರಂ ನ ಜಗ್ಗತಿ, ಸಚೇ ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವಹರೀಯತಿ, ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ಇಸ್ಸರತಾಯ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸೇವ ಗೀವಾ। ಥೇರೇಹಿ ಪನ ಸಹಾಯೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ತತ್ಥ ಸಾಮೀಚಿ।

ಯದಿ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ "ತುಮ್ಹೇ ಬಹಿ ಠತ್ವಾವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಗಣ್ಹಥ, ಮಾ ಪವಿಸಿತ್ಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಏಕೋ ಲೋಲಮಹಾಥೇರೋ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಚೇವ ಉಪಟ್ಠಾಕೇಹಿ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಭಣ್ಡಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಚೇವ ನಿಪಜ್ಜತಿ ಚ, ಯತ್ತಕಂ ಭಣ್ಡಂ ನಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ಗೀವಾ। ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೇನ ಪನ ಅವಸೇಸತ್ಥೇರೇಹಿ ಚ ಸಹಾಯೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋವ ಲೋಲಸಾಮಣೇರೇ ಚ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಣ್ಡಾಗಾರೇ ನಿಸೀದತಿ ಚೇವ ನಿಪಜ್ಜತಿ ಚ, ಯಂ ತತ್ಥ ನಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸೇವ ಗೀವಾ। ತಸ್ಮಾ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೇನೇವ ತತ್ಥ ವಸಿತಬ್ಬಂ। ಅವಸೇಸೇಹಿ ಅಪ್ಪೇವ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಸಿತಬ್ಬಂ, ನ ಚ ಭಣ್ಡಾಗಾರೇತಿ।

ಯೇ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಸಭಾಗಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಸನಗಬ್ಭೇಸು ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಠಪೇನ್ತಿ, ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ನಟ್ಠೇ ಯೇಹಿ ಠಪಿತೋ, ತೇಸಂಯೇವ ಗೀವಾ। ಇತರೇಹಿ ಪನ ಸಹಾಯೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಪನ ಸಙ್ಘೋ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ವಿಹಾರೇಯೇವ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ದಾಪೇತಿ, ಸೋ ಚ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರತ್ಥಾಯ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನಟ್ಠಂ ತಸ್ಸೇವ ಗೀವಾ। ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಪವಿಸನ್ತೇಹಿ ಅತಿರೇಕಚೀವರರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಠಪಿತವಿಹಾರವಾರಿಕಸ್ಸಾಪಿ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ವಾ ನಿವಾಪಂ ವಾ ಲಭಮಾನಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ ಯಂ ತತ್ಥ ನಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಗೀವಾ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಏತ್ತಕಮೇವ, ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ವಿಯ ಯಂ ತಸ್ಸ ಪಮಾದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ನಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಗೀವಾ।

ಸಚೇ ವಿಹಾರೋ ಮಹಾ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಪದೇಸಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಹರನ್ತಿ, ಅವಿಸಯತ್ತಾ ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ। ಈದಿಸೇ ಪನ ವಿಹಾರೇ ವೇಮಜ್ಝೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಓಸರಣಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ವಿಹಾರವಾರಿಕಾ ವಾ ದ್ವೇ ತಯೋ ಠಪೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ತೇಸಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾನಂ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ರಕ್ಖತಂಯೇವ ಕಿಞ್ಚಿ ನಸ್ಸತಿ, ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ। ವಿಹಾರವಾರಿಕೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಹರಿತಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ಚೋರಾನಂ ಪಟಿಪಥಂ ಗತೇಸು ಅಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಹರಿತಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ನ ತೇಸಂ ಗೀವಾ। ಸಚೇ ವಿಹಾರವಾರಿಕಾನಂ ವಿಹಾರೇ ದಾತಬ್ಬಂ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ವಾ ನಿವಾಪೋ ವಾ ನ ಹೋತಿ, ತೇಹಿ ಪತ್ತಬ್ಬಲಾಭತೋ ಅತಿರೇಕಾ ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಯಾಗುಸಲಾಕಾ, ತೇಸಂ ಪಹೋನಕಭತ್ತಸಲಾಕಾ ಚ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ನಿಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಪನ ನ ಠಪೇತಬ್ಬಾ, ಮನುಸ್ಸಾ ಹಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, "ವಿಹಾರವಾರಿಕಾಯೇವ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ತೇಸಂ ಸಭಾಗಾ ಸಲಾಕಭತ್ತಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ; ನೋ ಚೇ ದೇನ್ತಿ, ವಾರಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ನೀಹರಾಪೇತಬ್ಬಾನಿ। ಸಚೇ ವಿಹಾರವಾರಿಕೋ ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಯಾಗುಸಲಾಕಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ಸಲಾಕಭತ್ತಾನಿ ಚ ಲಭಮಾನೋವ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ವಿಯ ಸಬ್ಬಂ ನಟ್ಠಂ ಗೀವಾ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಿಹಾರಪಾಲಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ ವಾ ನಿವಾಪೋ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹಾರವಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಿತಕೇ ಜಗ್ಗೇನ್ತಿ, ಸಮ್ಪತ್ತವಾರಂ ಅಗ್ಗಹೇತುಂ ನ ಲಭನ್ತಿ, ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಥೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪನ ಅಸಹಾಯಕಸ್ಸ ವಾ ಅತ್ತದುತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಯಸ್ಸ ಸಭಾಗೋ ಭಿಕ್ಖು ಭತ್ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ದಾತಾ ನತ್ಥಿ, ಏವರೂಪಸ್ಸ ವಾರೋ ನ ಪಾಪೇತಬ್ಬೋ।

ಯಮ್ಪಿ ಪಾಕವತ್ತತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರೇ ಠಪೇನ್ತಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಜೀವನ್ತೇನ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಯೋ ತಂ ನ ಉಪಜೀವತಿ , ಸೋ ವಾರಂ ನ ಗಾಹಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯಪಿ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖುಂ ಠಪೇನ್ತಿ, ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಗೋಪೇತ್ವಾ ಫಲವಾರೇನ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಿ। ಯೋ ತಾನಿ ಖಾದತಿ, ತೇನ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅನುಪಜೀವನ್ತೋ ನ ಗಾಹಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಸೇನಾಸನಮಞ್ಚಪೀಠಪಚ್ಚತ್ಥರಣರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯಪಿ ಠಪೇನ್ತಿ, ಆವಾಸೇ ವಸನ್ತೇನ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೋ ಪನ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ ವಾ ನ ಗಾಹಾಪೇತಬ್ಬೋ।

ಏಕೋ ನವಕೋ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಪನ ಬಹೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ವಾಚೇತಿ, ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ದೇತಿ, ಪಾಳಿಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭಾರಂ ನಿತ್ಥರತಿ, ಅಯಂ ಲಾಭಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋಪಿ ಆವಾಸೇ ವಸನ್ತೋಪಿ ವಾರಂ ನ ಗಾಹೇತಬ್ಬೋ। **“ಪುರಿಸವಿಸೇಸೋ ನಾಮ ಞಾತಬ್ಬೋ”**ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಉಪೋಸಥಾಗಾರಪಟಿಮಾಘರಜಗ್ಗಕಸ್ಸ ಪನ ದಿಗುಣಂ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ದೇವಸಿಕಂ ತಣ್ಡುಲನಾಳಿ ಸಂವಚ್ಛರೇ ತಿಚೀವರಂ, ದಸವೀಸಗ್ಘನಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಞ್ಚ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ತಸ್ಸ ತಂ ಲಭಮಾನಸ್ಸೇವ ಪಮಾದೇನ ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ನಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಗೀವಾ। ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಅಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪನ ನ ಗೀವಾ। ತತ್ಥ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಸನ್ತಕೇನ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ರಕ್ಖಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಕೇನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ರಕ್ಖಾಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಪನ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಠಪಿತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಚೇತಿಯಸನ್ತಕೇ ರಕ್ಖಾಪಿತೇ ರಕ್ಖಿತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಏವಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪಕ್ಖವಾರೇನ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಾದೀನಿ ರಕ್ಖತೋಪಿ ಪಮಾದವಸೇನ ನಟ್ಠಂ ಗೀವಾಯೇವಾತಿ।

ಉಪನಿಧಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸುಙ್ಕಘಾತಕಥಾ

೧೧೩. ಸುಙ್ಕಂ ತತೋ ಹನನ್ತೀತಿ **ಸುಙ್ಕಘಾತಂ;** ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತಞ್ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ತತೋ ಸುಙ್ಕಾರಹಂ ಭಣ್ಡಂ ಸುಙ್ಕಂ ಅದತ್ವಾ ನೀಹರನ್ತಾ ರಞ್ಞೋ ಸುಙ್ಕಂ ಹನನ್ತಿ ವಿನಾಸೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸುಙ್ಕಘಾತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತತ್ರ ಪವಿಸಿತ್ವಾ**ತಿ ತತ್ರ ಪಬ್ಬತಖಣ್ಡಾದೀಸು ರಞ್ಞಾ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ। **ರಾಜಗ್ಗಂ ಭಣ್ಡ**ನ್ತಿ ರಾಜಾರಹಂ ಭಣ್ಡಂ; ಯತೋ ರಞ್ಞೋ ಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ ಅಗ್ಘನಕಂ ಸುಙ್ಕಂ ದಾತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಭಣ್ಡನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ರಾಜಕನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅಯಮೇವತ್ಥೋ। **ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ**ತಿ “ಇತೋ ರಞ್ಞೋ ಸುಙ್ಕಂ ನ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಆಮಸತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಠಪಿತಟ್ಠಾನತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಥವಿಕಾಯ ವಾ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಊರುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಬನ್ಧತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಠಾನಾಚಾವನಂ ನ ಹೋತಿ। ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಪರಿಚ್ಛೇದಂ ದುತಿಯಂ ಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಬಹಿಸುಙ್ಕಘಾತಂ ಪಾತೇತೀತಿ ರಾಜಪುರಿಸಾನಂ ಅಞ್ಞವಿಹಿತಭಾವಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಠಿತೋವ ಬಹಿ ಪತನತ್ಥಾಯ ಖಿಪತಿ। ತಞ್ಚೇ ಅವಸ್ಸಂ ಪತನಕಂ, ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಞ್ಚೇ ರುಕ್ಖೇ ವಾ ಖಾಣುಮ್ಹಿ ವಾ ಪಟಿಹತಂ ಬಲವವಾತವೇಗುಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಹುತ್ವಾ ಪುನ ಅನ್ತೋಯೇವ ಪತತಿ, ರಕ್ಖತಿ। ಪುನ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಖಿಪತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತ್ವಾ ವಟ್ಟನ್ತಂ ಪುನ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। **ಕುರುನ್ದೀಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಸು** ಪನ “ಸಚೇ ಬಹಿ ಪತಿತಂ ಠತ್ವಾ ವಟ್ಟನ್ತಂ ಪವಿಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಅತಿಟ್ಠಮಾನಂಯೇವ ವಟ್ಟಿತ್ವಾ ಪವಿಸತಿ ರಕ್ಖತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅನ್ತೋ ಠತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಯಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ವಟ್ಟೇತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ವಟ್ಟಾಪೇತಿ, ಸಚೇ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ವಟ್ಟಮಾನಂ ಗತಂ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅನ್ತೋ ಠತ್ವಾ ಬಹಿ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ರಕ್ಖತಿ, “ವಟ್ಟಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವಾ “ಅಞ್ಞೋ ನಂ ವಟ್ಟೇಸ್ಸತೀ”ತಿ ವಾ ಅನ್ತೋ

ಠಪಿತಂ ಪಚ್ಛಾ ಸಯಂ ವಾ ವಟ್ಟಮಾನಂ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ವಟ್ಟಿತಂ ಬಹಿ ಗಚ್ಛತಿ, ರಕ್ಖತಿಯೇವ। ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಠಪಿತೇ ಪನ ತಥಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। ದ್ವೇ ಪುಟಕೇ ಏಕಾಬದ್ಧೇ ಕತ್ವಾ ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಸೀಮನ್ತರೇ ಠಪೇತಿ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಬಹಿಪುಟಕೇ ಸುಙ್ಕಂ ಪಾದಂ ಅಗ್ಘತಿ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಬದ್ಧತಾಯ ಪನ ಅನ್ತೋ ಪುಟಕೋ ರಕ್ಖತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮಂ ಬಹಿ ಠಪೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಾಜೇಪಿ ಏಕಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಅಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಾಜಕೋಟಿಯಂ ಠಪಿತಮತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಯಾನೇ ವಾ ಅಸ್ಸಪಿಟ್ಠಿಆದೀಸು ವಾ ಠಪೇತಿ "ಬಹಿ ನೀಹರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ನೀಹಟೇಪಿ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ನ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? "ಅತ್ರ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಸುಙ್ಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೂ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಇದಞ್ಚ ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಬಹಿ ಠಿತಂ, ನ ಚ ತೇನ ನೀತಂ, ತಸ್ಮಾ ನೇವ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ನ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಠಿತಯಾನಾದೀಸು ಠಪಿತೇ ವಿನಾ ತಸ್ಸ ಪಯೋಗಂ ಗತೇಸು ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇಪಿ ಸತಿ ನೇವತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ। ಯದಿ ಪನ ಠಪೇತ್ವಾ ಯಾನಾದೀನಿ ಪಾಜೇನ್ತೋ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ , ಹತ್ಥಿಸುತ್ತಾದೀಸು ವಾ ಕತಪರಿಚಯತ್ತಾ ಪುರತೋ ಠತ್ವಾ "ಏಹಿ, ರೇ"ತಿ ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ಸೀಮಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ, ಇಧ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತತ್ರ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಯಾನೇ ವಾ ಭಣ್ಡೇ ವಾ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಿಯೋಜನಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಇಧ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಸುಙ್ಕಂ ದತ್ವಾವ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏಕೋ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ "ಸಚೇ 'ಸುಙ್ಕಂ ದೇಹೀ'ತಿ ವಕ್ಖನ್ತಿ, ದಸ್ಸಾಮಿ; ನೋ ಚೇ ವಕ್ಖನ್ತಿ, ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಏಕೋ ಸುಙ್ಕಿಕೋ "ಏಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಚ್ಛತಿ, ಗಣ್ಹಥ ನಂ ಸುಙ್ಕ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ಅಪರೋ "ಕುತೋ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಸುಙ್ಕಂ, ಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ವದತಿ, ಲದ್ಧಕಪ್ಪಂ ಹೋತಿ, ಗನ್ತಬ್ಬಂ। "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸುಙ್ಕಂ ಅದತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಗಣ್ಹ ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ "ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸುಙ್ಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇಹಿ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ತೇನ, ಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಲದ್ಧಕಪ್ಪಮೇವ। ಸಚೇಪಿ ಸುಙ್ಕಿಕಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಿ ವಾ, ಜೂತಂ ವಾ ಕೀಳನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಾ ಗತಾ, ಅಯಞ್ಚ "ಕುಹಿಂ ಸುಙ್ಕಿಕಾ"ತಿ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಲದ್ಧಕಪ್ಪಮೇವ। ಸಚೇಪಿ ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ, ಕಿಞ್ಚಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ವಾ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ವಾ ಮನಸಿಕಾರಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ವಾ ಚೋರಹತ್ಥಿಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದೀಹಿ ಸಹಸಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಸಮನುಬದ್ಧೋ ವಾ, ಮಹಾಮೇಘಂ ಉಟ್ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುರತೋ ಸಾಲಂ ಪವಿಸಿತುಕಾಮೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಲದ್ಧಕಪ್ಪಮೇವ।

ಸುಙ್ಕಂ ಪರಿಹರತೀತಿ ಏತ್ಥ ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪರಿಹರತಿ, ಅವಹಾರೋಯೇವಾತಿ

ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ**ಪನ "'ಪರಿಹರನ್ತಂ ರಾಜಪುರಿಸಾ ವಿಹೇಠೇನ್ತೀ'ತಿ ಕೇವಲಂ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಹರತೋ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅನೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಹರತೋ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ। ಏತ್ಥ ದ್ವೀಹಿ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೇಹಿ ಉಪಚಾರೋ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋತಿ।

ಸುಙ್ಕಘಾತಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾಣಕಥಾ

೧೧೪. ಇತೋ ಪರಸ್ಮಿಂ ಏಕಂಸೇನ ಅವಹಾರಪ್ಪಹೋನಕಪಾಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಮನುಸ್ಸಪಾಣೋ"**ತಿ ಆಹ। ತಮ್ಪಿ ಭುಜಿಸ್ಸಂ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಯೋಪಿ ಭುಜಿಸ್ಸೋ ಮಾತರಾ ವಾ ಪಿತರಾ ವಾ ಆಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ಅತ್ತನಾ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪರಿ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಸಂ ವಾ ಸಟ್ಠಿಂ ವಾ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ, ತಮ್ಪಿ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ; ಧನಂ ಪನ ಗತಟ್ಠಾನೇ ವಡ್ಢತಿ। ಅನ್ತೋಜಾತಕ-

ಧನಕ್ಕೀತ-ಕರಮರಾನೀತಪ್ಪಭೇದಂ ಪನ ದಾಸಂಯೇವ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ಹೋತಿ। ತಮೇವ ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವುತ್ತಂ - "ಪಾಣೋ ನಾಮ ಮನುಸ್ಸಪಾಣೋ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಗೇಹದಾಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ದಾಸಸ್ಸ ಜಾತೋ ಅನ್ತೋಜಾತಕೋ, ಧನೇನ ಕೀತೋ ಧನಕ್ಕೀತೋ, ಪರದೇಸತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ ಆನೇತ್ವಾ ದಾಸಬ್ಯಂ ಉಪಗಮಿತೋ ಕರಮರಾನೀತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವರೂಪಂ ಪಾಣಂ "ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಮಸತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಹತ್ಥೇ ವಾ ಪಾದೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಿತುಕಾಮೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕೇಸೇಸು ವಾ ಹತ್ಥೇಸು ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಡ್ಢತಿ, ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ।

ಪದಸಾ ನೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ತಜ್ಜೇನ್ತೋ ವಾ ಪಹರನ್ತೋ ವಾ "ಇತೋ ಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ತೇನ ವುತ್ತದಿಸಾಭಾಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ದುತಿಯಪದವಾರೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯೇಪಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಚ್ಛನ್ದಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭಿಕ್ಖು ದಾಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ "ಗಚ್ಛ, ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಸುಖಂ ಜೀವಾ"ತಿ ವದತಿ, ಸೋ ಚೇ ಪಲಾಯತಿ, ದುತಿಯಪದವಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸಮೀಪಂ ಆಗತಂ ಅಞ್ಞೋ "ಪಲಾಯಾ"ತಿ ವದತಿ, ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುಸತಂ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ಸಮೀಪಮಾಗತಂ ವದತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯೋ ಪನ ವೇಗಸಾ ಪಲಾಯನ್ತಂಯೇವ "ಪಲಾಯ, ಯಾವ ತಂ ಸಾಮಿಕಾ ನ ಗಣ್ಹನ್ತೀ"ತಿ ಭಣತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ। ಸಚೇ ಪನ ಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಭಣತಿ, ಸೋ ಚ ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಸೀಘಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ವಾ ದೇಸಂ ವಾ ಗತಂ ದಿಸ್ವಾ ತತೋಪಿ ಪಲಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ನಾಮ ಪರಿಯಾಯೇನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಯೋ ಹಿ ಏವಂ ವದತಿ - "ತ್ವಂ ಇಧ ಕಿಂ ಕರೋಸಿ,

ಕಿಂ ತೇ ಪಲಾಯಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವಾ, ಕಿಂ ಕತ್ಥಚಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಖಂ ಜೀವಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವಾ, ದಾಸದಾಸಿಯೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಪದೇಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಖಂ ಜೀವನ್ತೀ"ತಿ ವಾ, ಸೋ ಚ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ, ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಯೋಪಿ "ಮಯಂ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಪದೇಸಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ತತ್ರಾಗತಾ ಸುಖಂ ಜೀವನ್ತಿ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇಪಿ ಪಾಥೇಯ್ಯಾದೀಹಿ ಕಿಲಮಥೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸುಖಂ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ ಮಗ್ಗಗಮನವಸೇನ, ನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ; ನೇವತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ। ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಚ ಚೋರೇಸು ಉಟ್ಠಿತೇಸು "ಅರೇ! ಚೋರಾ ಉಟ್ಠಿತಾ, ವೇಗೇನ ಪಲಾಯ, ಏಹಿ ಯಾಹೀ"ತಿ ವದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಚೋರನ್ತರಾಯ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅವಹಾರಂ ನ ವದನ್ತೀತಿ।

ಪಾಣಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಪದಕಥಾ

ಅಪದೇಸು **ಅಹಿ** ನಾಮ ಸಸ್ಸಾಮಿಕೋ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಾದೀಹಿ ಗಹಿತಸಪ್ಪೋ; ಯಂ ಕೀಳಾಪೇನ್ತಾ

ಅಡ್ಢಮ್ಪಿ ಪಾದಮ್ಪಿ ಕಹಾಪಣಮ್ಪಿ ಲಭನ್ತಿ, ಮುಞ್ಚನ್ತಾಪಿ ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ ಸುವಣ್ಣಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾವ ಮುಞ್ಚನ್ತಿ। ತೇ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನಿಸಿನ್ನೋಕಾಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಪ್ಪಕರಣ್ಡಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಿ ವಾ, ಕತ್ಥಚಿ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ತಂ ಕರಣ್ಡಂ ಆಮಸತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ಕರಣ್ಡಕಂ ಉಗ್ಘಾಟೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಂ ಗೀವಾಯ ಗಣ್ಹಾತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಉದ್ಧರತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಉಜುಕಂ ಕತ್ವಾ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ಕರಣ್ಡತಲತೋ ಸಪ್ಪಸ್ಸ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತೇ ಮುತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಘಂಸಿತ್ವಾ ಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಮುಖವಟ್ಟಿತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ । ಕರಣ್ಡಮುಖಂ ಈಸಕಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಪಹಾರಂ ವಾ ದತ್ವಾ "ಏಹಿ, ರೇ"ತಿ ನಾಮೇನ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ । ತಥೇವ ವಿವರಿತ್ವಾ ಮಣ್ಡೂಕಸದ್ದಂ ವಾ ಮೂಸಿಕಸದ್ದಂ ವಾ ಲಾಜಾವಿಕಿರಣಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ನಾಮೇನ ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ಅಚ್ಛರಂ ವಾ

ಪಹರತಿ, ಏವಂ ನಿಕ್ಖನ್ತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಮುಖಂ ಅವಿವರಿತ್ವಾಪಿ ಏವಂ ಕತೇ ಛಾತೋ ಸಪ್ಪೋ ಸೀಸೇನ ಕರಣ್ಡಪುಟಂ ಆಹಚ್ಚ ಓಕಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಸಚೇ ಪನ ಮುಖೇ ವಿವರಿತೇ ಸಯಮೇವ ಸಪ್ಪೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಅಥಾಪಿ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ವಾ ಅವಿವರಿತ್ವಾ ವಾ ಕೇವಲಂ ಮಣ್ಡೂಕಮೂಸಿಕಸದ್ದಂ ಲಾಜಾವಿಕಿರಣಮೇವ ಚ ಕರೋತಿ, ನ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ನ ಅಚ್ಛರಂ ವಾ ಪಹರತಿ, ಸಪ್ಪೋ ಚ ಛಾತತ್ತಾ "ಮಣ್ಡೂಕಾದೀನಿ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ಮಚ್ಛೋ ಕೇವಲಂ ಇಧ ಅಪದಗ್ಗಹಣೇನ ಆಗತೋ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಉದಕಟ್ಠೇ ವುತ್ತಮೇವಾತಿ।

ಅಪದಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದ್ವಿಪದಕಥಾ

೧೧೫. ದ್ವಿಪದೇಸು - ಯೇ ಅವಹರಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ತೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಮನುಸ್ಸಾ ಪಕ್ಖಜಾತಾ"**ತಿ ಆಹ। ದೇವತಾ ಪನ ಅವಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ಪಕ್ಖಾ ಜಾತಾ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಪಕ್ಖಜಾತಾ।** ತೇ ಲೋಮಪಕ್ಖಾ ಚಮ್ಮಪಕ್ಖಾ ಅಟ್ಠಿಪಕ್ಖಾತಿ ತಿವಿಧಾ। ತತ್ಥ ಮೋರಕುಕ್ಕುಟಾದಯೋ ಲೋಮಪಕ್ಖಾ, ವಗ್ಗುಲಿಆದಯೋ ಚಮ್ಮಪಕ್ಖಾ, ಭಮರಾದಯೋ ಅಟ್ಠಿಪಕ್ಖಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಪಕ್ಖಜಾತಾ ಚ ಕೇವಲಂ ಇಧ ದ್ವಿಪದಗ್ಗಹಣೇನ ಆಗತಾ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಆಕಾಸಟ್ಠೇ ಚ ಪಾಣೇ ಚ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ದ್ವಿಪದಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತುಪ್ಪದಕಥಾ

೧೧೬. ಚತುಪ್ಪದೇಸು - **ಪಸುಕಾ**ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾವಸೇಸಾ ಸಬ್ಬಾ ಚತುಪ್ಪದಜಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಹತ್ಥಿಆದಯೋ ಪಾಕಟಾಯೇವ। ತತ್ಥ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಹತ್ಥಿಂ ಆಮಸನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ, ಫನ್ದಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಯೋ ಪನ ಮಹಾಬಲೋ ಬಲಮದೇನ ತರುಣಂ ಭಿಙ್ಕಚ್ಛಾಪಂ ನಾಭಿಮೂಲೇ ಸೀಸೇನ ಉಚ್ಚಾರೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾದೇ, ಸೋಣ್ಡಂ ಚ ಭೂಮಿತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮೋಚೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಹತ್ಥೀ ಪನ ಕೋಚಿ ಹತ್ಥಿಸಾಲಾಯಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ಕೋಚಿ ಅಬದ್ಧೋವ ತಿಟ್ಠತಿ, ಕೋಚಿ ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮ್ಹಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಕೋಚಿ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ತತ್ಥ ಹತ್ಥಿಸಾಲಾಯಂ ಗೀವಾಯ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತಸ್ಸ ಗೀವಾಬನ್ಧನಞ್ಚ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಪಾದಾತಿ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಗೀವಾಯ ಚ ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪಾದೇ ಅಯಸಙ್ಖಲಿಕಾಯ ಬದ್ಧಸ್ಸ ಛ ಠಾನಾನಿ। ಗೀವಾಯ ಚ ದ್ವೀಸು ಚ ಪಾದೇಸು ಬದ್ಧಸ್ಸ ಸತ್ತ ಠಾನಾನಿ। ತೇಸಂ ವಸೇನ ಫನ್ದಾಪನಠಾನಾಚಾವನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅಬದ್ಧಸ್ಸ ಸಕಲಾ ಹತ್ಥಿಸಾಲಾ ಠಾನಂ। ತತೋ ಅತಿಕ್ಕಮನೇ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಠಿತಸ್ಸ ಸಕಲಂ ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮೇವ ಠಾನಂ। ತಸ್ಸ ವತ್ಥುದ್ವಾರಾತಿಕ್ಕಮನೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಠಿತಸ್ಸ ಸಕಲನಗರಂ ಠಾನಂ। ತಸ್ಸ ನಗರದ್ವಾರಾತಿಕ್ಕಮನೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಬಹಿನಗರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಠಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಠಾನಂ। ತಂ ಹರನ್ತೋ ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಏಕಮೇವ ಠಾನಂ। ತಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಉಟ್ಠಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಉಟ್ಠಿತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಸ್ಸೇಪಿ ಅಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಚತೂಸು ಪಾದೇಸು ಬದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಅಟ್ಠ ಠಾನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಏಸ ನಯೋ ಓಟ್ಠೇಪಿ।

ಗೋಣೋಪಿ ಕೋಚಿ ಗೇಹೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ। ಕೋಚಿ ಅಬದ್ಧೋವ ತಿಟ್ಠತಿ, ಕೋಚಿ ಪನ ವಜೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ಕೋಚಿ ಅಬದ್ಧೋವ ತಿಟ್ಠತಿ। ತತ್ಥ ಗೇಹೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾದಾ, ಬನ್ಧನಞ್ಚಾತಿ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ; ಅಬದ್ಧಸ್ಸ ಸಕಲಂ ಗೇಹಂ। ವಜೇಪಿ ಬದ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ। ಅಬದ್ಧಸ್ಸ ಸಕಲೋ ವಜೋ। ತಂ ವಜದ್ವಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ವಜಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಹರನ್ತೋ ಖಣ್ಡದ್ವಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ದ್ವಾರಂ ವಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ವಜಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಠಿತೋ

ನಾಮೇನ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಾಮೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಾಖಾಭಙ್ಗಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ದ್ವಾರಂ ಅವಿವರಿತ್ವಾ ವಜಂ ಅಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಾಖಾಭಙ್ಗಂ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ಗೋಣೋ ಛಾತತಾಯ ವಜಂ ಲಙ್ಘೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಸಚೇ ಪನ ದ್ವಾರೇ ವಿವರಿತೇ ವಜೇ ವಾ ಭಿನ್ನೇ ಸಯಮೇವ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ವಾ ಅವಿವರಿತ್ವಾ ವಾ ವಜಮ್ಪಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಅಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಕೇವಲಂ ಸಾಖಾಭಙ್ಗಂ ಚಾಲೇತಿ, ನ ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ಗೋಣೋ ಛಾತತಾಯ ಪದಸಾ ವಾ ಲಙ್ಘೇತ್ವಾ ವಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ಏಕೋ ಮಜ್ಝೇ ಗಾಮೇ ಬದ್ಧೋ ಠಿತೋ, ಏಕೋ ನಿಪನ್ನೋ। ಠಿತಗೋಣಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ; ತೇಸಂ ವಸೇನ ಫನ್ದಾಪನಠಾನಾಚಾವನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಯೋ ಪನ ನಿಪನ್ನಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಘಾತೇತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಸುಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪನ ದ್ವಾರಯುತ್ತೇ ಗಾಮೇ ಠಿತಗೋಣಸ್ಸ ಸಕಲಗಾಮೋ ಠಾನಂ। ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಠಿತಸ್ಸ ವಾ ಚರನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಪಾದೇಹಿ ಅಕ್ಕನ್ತಟ್ಠಾನಮೇವ ಠಾನಂ ಗದ್ರಭಪಸುಕಾಸುಪಿ ಅಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋತಿ।

ಚತುಪ್ಪದಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಬಹುಪ್ಪದಕಥಾ

೧೧೭. ಬಹುಪ್ಪದೇಸು - ಸಚೇ ಏಕಾಯ ಸತಪದಿಯಾ ವತ್ಥು ಪೂರತಿ, ತಂ ಪದಸಾ ನೇನ್ತಸ್ಸ ನವನವುತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾನಿ, ಏಕಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಬಹುಪ್ಪದಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಓಚರಕಕಥಾ

೧೧೮. ಓಚರತೀತಿ **ಓಚರಕೋ,** ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅನ್ತೋ ಅನುಪವಿಸತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಓಚರಿತ್ವಾ**ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ, ಉಪಧಾರೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಚಿಕ್ಖತೀ**ತಿ ಪರಕುಲೇಸು ವಾ ವಿಹಾರಾದೀಸು ವಾ ದುಟ್ಠಪಿತಂ ಅಸಂವಿಹಿತಾರಕ್ಖಂ ಭಣ್ಡಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚೋರಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಪಟಿಬಲಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಅವಸ್ಸಂ ಹಾರಿಯೇ ಭಣ್ಡೇ ಓಚರಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಇತರಸ್ಸ ಠಾನಾಚಾವನೇತಿ ಏವಂ ಆಪತ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ। ಯೋ ಪನ ‘‘ಪುರಿಸೋ ಗೇಹೇ ನತ್ಥಿ, ಭಣ್ಡಂ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಪದೇಸೇ ಠಪಿತಂ ಅಸಂವಿಹಿತಾರಕ್ಖಂ, ದ್ವಾರಂ ಅಸಂವುತಂ, ಗತಮತ್ತೇನೇವ ಸಕ್ಕಾ ಹರಿತುಂ, ನತ್ಥಿ ನಾಮ ಕೋಚಿ ಪುರಿಸಕಾರೂಪಜೀವೀ, ಯೋ ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಹರೇಯ್ಯಾ’’ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪರಿಯಾಯಕಥಂ ಕರೋತಿ, ತಞ್ಚ ಸುತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ‘‘ಅಹಂ ದಾನಿ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಹರತಿ, ತಸ್ಸ ಠಾನಾಚಾವನೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಇತರಸ್ಸ ಪನ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪರಿಯಾಯೇನ ಹಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನತೋ ಮುಚ್ಚತೀತಿ।

ಓಚರಕಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಓಣಿರಕ್ಖಕಥಾ

ಓಣಿಂ ರಕ್ಖತೀತಿ **ಓಣಿರಕ್ಖೋ**। ಯೋ ಪರೇನ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಆಭತಂ ಭಣ್ಡಂ ‘‘ಇದಂ

ತಾವ, ಭನ್ತೇ, ಮುಹುತ್ತಂ ಓಲೋಕೇಥ, ಯಾವ ಅಹಂ ಇದಂ ನಾಮ ಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಾಮೀ’’ತಿ ವುತ್ತೋ ರಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತೇನೇವಾಹ - **‘‘ಓಣಿರಕ್ಖೋ ನಾಮ ಆಹಟಂ ಭಣ್ಡಂ ಗೋಪೇನ್ತೋ’’**ತಿ। ತತ್ಥ ಓಣಿರಕ್ಖೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ

ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಠಪಿತಭಣ್ಡಂ ಅಮೋಚೇತ್ವಾವ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ವಾ ಪುಟಕಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿಮತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಿಬ್ಬನಾದಿಂ ಪುನ ಪಾಕತಿಕಂ ಕರೋತಿ, "ಏವಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಮಸನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನುರುಪಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ।

ಓಣಿರಕ್ಖಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಂವಿದಾವಹಾರಕಥಾ

ಸಂವಿಧಾಯ ಅವಹಾರೋ **ಸಂವಿದಾವಹಾರೋ;** ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಕತಾವಹಾರೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ**ತಿ ಏಕಚ್ಛನ್ದತಾಯ ಏಕಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಸಮ್ಮನ್ತಯಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ರಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಛದನಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ, ಸನ್ಧಿಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಭಣ್ಡಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸು ಏಕೋ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ। ತಸ್ಸುದ್ಧಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಪರಿವಾರೇ**ಪಿ ಚೇತಂ ವುತ್ತಂ -

> "ಚತುರೋ ಜನಾ ಸಂವಿಧಾಯ, ಗರುಭಣ್ಡಂ ಅವಾಹರುಂ।
> ತಯೋ ಪಾರಾಜಿಕಾ, ಏಕೋ ನ ಪಾರಾಜಿಕೋ।
> ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ"ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೭೯)।

ತಸ್ಸಾಯಂ ಅತ್ಥೋ - ಚತ್ತಾರೋ ಜನಾ ಆಚರಿಯನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಛಮಾಸಕಂ ಗರುಭಣ್ಡಂ ಆಹರಿತುಕಾಮಾ ಜಾತಾ। ತತ್ಥ ಆಚರಿಯೋ "ತ್ವಂ ಏಕಂ ಮಾಸಕಂ ಹರ, ತ್ವಂ ಏಕಂ, ತ್ವಂ ಏಕಂ, ಅಹಂ ತಯೋ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಸು ಪನ ಪಠಮೋ "ತುಮ್ಹೇ, ಭನ್ತೇ, ತಯೋ ಹರಥ, ತ್ವಂ ಏಕಂ ಹರ, ತ್ವಂ ಏಕಂ, ಅಹಂ ಏಕಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಇತರೇಪಿ ದ್ವೇ ಏವಮೇವ ಆಹಂಸು। ತತ್ಥ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಸು ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಏಕೇಕೋ ಮಾಸಕೋ ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ನೇಸಂ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಯೋ; ಪಞ್ಚ ಆಣತ್ತಿಕಾ, ತೇಹಿ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಪನ ತಯೋ ಸಾಹತ್ಥಿಕಾ, ತೇಹಿಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ತಯೋ ಆಣತ್ತಿಕಾ, ತೇಹಿಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಸಾಹತ್ಥಿಕಂ ವಾ ಆಣತ್ತಿಕಸ್ಸ, ಆಣತ್ತಿಕಂ ವಾ ಸಾಹತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ। ಸಾಹತ್ಥಿಕಂ ಪನ ಸಾಹತ್ಥಿಕೇನೇವ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ, ಆಣತ್ತಿಕಂ ಆಣತ್ತಿಕೇನೇವ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಚತುರೋ ಜನಾ ಸಂವಿಧಾಯ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ"ತಿ।

ಅಪಿಚ ಸಂವಿದಾವಹಾರೇ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ "ಏಕಭಣ್ಡಂ ಏಕಟ್ಠಾನಂ, ಏಕಭಣ್ಡಂ ನಾನಾಠಾನಂ; ನಾನಾಭಣ್ಡಂ ಏಕಟ್ಠಾನಂ, ನಾನಾಭಣ್ಡಂ ನಾನಾಠಾನ"ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಚತುಕ್ಕಂ ಅತ್ಥತೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ **ಏಕಭಣ್ಡಂ ಏಕಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಏಕಕುಲಸ್ಸ ಆಪಣಫಲಕೇ ಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ಭಣ್ಡಂ ದುಟ್ಠಪಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಿ "ಗಚ್ಛೇತಂ ಆಹರಾ"ತಿ, ತಸ್ಸುದ್ಧಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಏಕಭಣ್ಡಂ ನಾನಾಠಾನ**ನ್ತಿ ಏಕಕುಲಸ್ಸ ಪಞ್ಚಸು ಆಪಣಫಲಕೇಸು ಏಕೇಕಮಾಸಕಂ ದುಟ್ಠಪಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಏಕಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಿ "ಗಚ್ಛೇತೇ ಆಹರಾ"ತಿ, ಪಞ್ಚಮಸ್ಸ ಮಾಸಕಸ್ಸ ಉದ್ಧಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ನಾನಾಭಣ್ಡಂ ಏಕಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಬಹೂನಂ ಸನ್ತಕಂ ಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ ಅಗ್ಘನಕಂ ಭಣ್ಡಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ದುಟ್ಠಪಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಏಕಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಿ "ಗಚ್ಛೇತಂ ಆಹರಾ"ತಿ, ತಸ್ಸುದ್ಧಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ನಾನಾಭಣ್ಡಂ ನಾನಾಠಾನ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕುಲಾನಂ ಪಞ್ಚಸು ಆಪಣಫಲಕೇಸು ಏಕೇಕಮಾಸಕಂ ದುಟ್ಠಪಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಏಕಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಿ "ಗಚ್ಛೇತೇ ಆಹರಾ"ತಿ, ಪಞ್ಚಮಸ್ಸ ಮಾಸಕಸ್ಸ ಉದ್ಧಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ।

ಸಂವಿದಾವಹಾರಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಕಥಾ

೧೧೯. **ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನನಕಮ್ಮಂ; ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನ ಸಞ್ಞಾಣಕರಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಚ “ಪುರೇಭತ್ತಂ ಅವಹರಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಜ್ಜ ವಾ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಅವಹರತು, ಸ್ವೇ ವಾ, ಅನಾಗತೇ ವಾ ಸಂವಚ್ಛರೇ, ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ; ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಓಚರಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ “ಅಜ್ಜ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಅವಹರಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಸ್ವೇ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಅವಹರತಿ, “ಅಜ್ಜಾ”ತಿ ನಿಯಾಮಿತಂ ತಂ ಸಙ್ಕೇತಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಚ್ಛಾ ಅವಹಟಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ “ಸ್ವೇ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಅವಹರಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಜ್ಜ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಅವಹರತಿ , “ಸ್ವೇ”ತಿ ನಿಯಾಮಿತಂ ತಂ ಸಙ್ಕೇತಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಪುರೇ ಅವಹಟಂ ಹೋತಿ; ಏವಂ ಅವಹರನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರಕಸ್ಸೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। “ಸ್ವೇ ಪುರೇಭತ್ತ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ತದಹೇವ ವಾ ಸ್ವೇ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ವಾ ಹರನ್ತೋಪಿ ತಂ ಸಙ್ಕೇತಂ ಪುರೇ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಚ ಹರತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏಸ ನಯೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತರತ್ತಿನ್ದಿವೇಸುಪಿ। ಪುರಿಮಯಾಮ-ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮ-ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮ-ಕಾಳಜುಣ್ಹ-ಮಾಸ-ಉತು-ಸಂವಚ್ಛರಾದಿವಸೇನಾಪಿ ಚೇತ್ಥ ಸಙ್ಕೇತವಿಸಙ್ಕೇತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। “ಪುರೇಭತ್ತಂ ಹರಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಪುರೇಭತ್ತಮೇವ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಾಯಮನ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಏತ್ಥ ಕಥನ್ತಿ? **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ತಾವ ಆಹ - “ಪುರೇಭತ್ತಪಯೋಗೋವ ಏಸೋ, ತಸ್ಮಾ ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತೀ”ತಿ। **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನಾಹ - “ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತತ್ತಾ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ, ತಸ್ಮಾ ಮೂಲಟ್ಠೋ ಮುಚ್ಚತೀ”ತಿ।

ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಕಥಾ

೧೨೦. **ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಸಞ್ಞುಪ್ಪಾದನತ್ಥಂ ಕಸ್ಸಚಿ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಕರಣಂ, ತಂ **“ಅಕ್ಖಿಂ ವಾ ನಿಖಣಿಸ್ಸಾಮೀ”**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತಿಧಾ ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪನೇತ್ಥ ಹತ್ಥಲಙ್ಘನ-ಪಾಣಿಪ್ಪಹಾರಅಙ್ಗುಲಿಫೋಟನ-ಗೀವುನ್ನಾಮನ-ಉಕ್ಕಾಸನಾದಿಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮೇ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಣತ್ತಿಕಥಾ

೧೨೧. ಇದಾನಿ ಏತೇಸ್ವೇವ ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮೇಸು ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ **“ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಣಾಪೇತೀ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸೋ ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತ**ನ್ತಿ ಸೋ ಅವಹಾರಕೋ ಯಂ ಆಣಾಪಕೇನ ನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಏತನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತಮೇವ ಅವಹರತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಸೋ ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಯಂ ಅವಹರಾತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಏತನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಞ್ಞಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಠಪಿತಂ ಅವಹರತಿ, ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಞ್ಞಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತ**ನ್ತಿ ಆಣಾಪಕೇನ ನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಭಣ್ಡಂ ಅಪ್ಪಗ್ಘಂ, ಇದಂ ಅಞ್ಞಂ ತಸ್ಸೇವ ಸಮೀಪೇ ಠಪಿತಂ ಸಾರಭಣ್ಡನ್ತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತಮೇವ ಅವಹರತಿ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಅಞ್ಞಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಇದಂ ಅಞ್ಞಂ ತಸ್ಸೇವ ಸಮೀಪೇ ಠಪಿತಂ ಸಾರಭಣ್ಡನ್ತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ತಞ್ಚೇ ಅಞ್ಞಮೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಪಾವದಾತಿಆದೀಸು ಏಕೋ ಆಚರಿಯೋ ತಯೋ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತ-ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತ-ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತನಾಮಕಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ **ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಣಾಪೇತೀ**ತಿ ಆಚರಿಯೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಣ್ಡಂ ಕತ್ಥಚಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹರಣತ್ಥಾಯ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಂ ಆಣಾಪೇತಿ। **ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಪಾವದಾ**ತಿ ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತ, ಏತಮತ್ಥಂ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಪಾವದ। **ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಪಾವದತೂ**ತಿ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋಪಿ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಪಾವದತು। **ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತೂ**ತಿ ಏವಂ ತಯಾ ಆಣತ್ತೇನ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೇನ ಆಣತ್ತೋ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತು, ಸೋ ಹಿ ಅಮ್ಹೇಸು ವೀರಜಾತಿಕೋ ಪಟಿಬಲೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮೇತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏವಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ತಾವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸಾ ಆಣತ್ತಿ

ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಂ ಪರತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ, ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ತದೇವ ಹೋತಿ। ಅಥ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಸ್ಸಂ ಹಾರಿಯಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಪರತೋ "ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತತೋ ಇಮಸ್ಸ ತಙ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತೀತಿ ಅಯಂ ಯುತ್ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಸೋ ಇತರಸ್ಸ ಆರೋಚೇತೀತಿ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ, ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋ ಚ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ಏವಂ ವದತಿ – 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಕಿರ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರ, ತ್ವಂ ಕಿರ ಅಮ್ಹೇಸು ಚ ವೀರಪುರಿಸೋ'"ತಿ ಆರೋಚೇತಿ, ಏವಂ ತೇಸಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಅವಹಾರಕೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ** "ಸಾಧು ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ। **ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾತಿ** ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮತ್ತೇ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮಹಾಜನೋ ಹಿ ತೇನ ಪಾಪೇ ನಿಯೋಜಿತೋತಿ। **ಸೋ ತಂ ಭಣ್ಡನ್ತಿ** ಸೋ ಚೇ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೋ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಜನಾನಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಚತುನ್ನಂ, ಏತೇನ ಉಪಾಯೇನ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ ಅಕತ್ವಾ ಪರಮ್ಪರಾಯ ಆಣಾಪೇನ್ತಂ ಸಮಣಸತಂ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಹೋತು, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ದುತಿಯವಾರೇ – **ಸೋ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತೀತಿ** ಸೋ ಆಚರಿಯೇನ ಆಣತ್ತೋ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಂ ಅದಿಸ್ವಾ ವಾ ಅವತ್ತುಕಾಮೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಮೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ಏವಮಾಹ – 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಕಿರ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರಾ'"ತಿ ಆಣಾಪೇತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ** ಆಣತ್ತಿಯಾ ತಾವ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ** ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತೇ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಚ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಸ್ಸ, ಅವಹಾರಕಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸಾತಿ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಪನ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಿಸಙ್ಕೇತತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಅಜಾನನತಾಯ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ಪನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ನಟ್ಠೋ।

ಇತೋ ಪರೇಸು ಚತೂಸು ಆಣತ್ತಿವಾರೇಸು ಪಠಮೇ ತಾವ **ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀತಿ** ಭಣ್ಡಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಆರಕ್ಖಂ ದಿಸ್ವಾ ಅವಹರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ। **ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ತದಾತಿ** ಕಿಂ ಅಜ್ಜೇವ ಅವಹಟಂ ಹೋತಿ? ಗಚ್ಛ ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸಿ ತದಾ ನಂ ಅವಹರಾತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ** ಏವಂ ಪುನ ಆಣತ್ತಿಯಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಸ್ಸಂ ಹಾರಿಯಂ ಹೋತಿ, ಅತ್ಥಸಾಧಕಚೇತನಾ ನಾಮ ಮಗ್ಗಾನನ್ತರಫಲಸದಿಸಾ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋ। ಸಚೇಪಿ ಅವಹಾರಕೋ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಾತಿಕ್ಕಮೇನ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ಆಣಾಪಕೋ ಚ ಅನ್ತರಾಯೇವ ಕಾಲಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ಹೀನಾಯ ವಾ ಆವತ್ತತಿ; ಅಸ್ಸಮಣೋವ ಹುತ್ವಾ ಕಾಲಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಹೀನಾಯ ವಾ ಆವತ್ತಿಸ್ಸತಿ, ಅವಹಾರಕಸ್ಸ ಪನ ಅವಹಾರಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ದುತಿಯವಾರೇ – ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಸಣಿಕಂ ವಾ ಭಣನ್ತೋ ತಸ್ಸ ವಾ ಬಧಿರತಾಯ "ಮಾ ಅವಹರೀ"ತಿ

ಏತಂ ವಚನಂ ನ ಸಾವೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುತ್ತೋ। ತತಿಯವಾರೇ – ಪನ ಸಾವಿತತ್ತಾ ಮುತ್ತೋ। ಚತುತ್ಥವಾರೇ – ತೇನ ಚ ಸಾವಿತತ್ತಾ, ಇತರೇನ ಚ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಓರತತ್ತಾ ಉಭೋಪಿ ಮುತ್ತಾತಿ।

ಆಣತ್ತಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ

೧೨೨. ಇದಾನಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಠಾನಾ ಚಾವನವಸೇನ ವುತ್ತಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ವತ್ಥುಭೇದೇನ ಚ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಪಞ್ಚಹಿ ಆಕಾರೇಹೀ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಞ್ಚಹಿ ಆಕಾರೇಹೀ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ; ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯನ್ತಸ್ಸ **“ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ ಹೋತೀ”**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ, ನ ತತೋ ಊನೇಹೀತಿ। ತತ್ರಿಮೇ ಪಞ್ಚ ಆಕಾರಾ - ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ, ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಸಞ್ಞಿತಾ , ಪರಿಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಗರುಕಭಾವೋ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ, ಠಾನಾಚಾವನನ್ತಿ। ಇತೋ ಪರೇಹಿ ಪನ ದ್ವೀಹಿ ವಾರೇಹಿ ಲಹುಕೇ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ವತ್ಥುಭೇದೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ದಸ್ಸಿತಂ।

೧೨೫. **“ಛಹಾಕಾರೇಹೀ”**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತವಾರತ್ತಯೇ ಪನ ನ ಸಕಸಞ್ಞಿತಾ, ನ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹಿತಾ, ನ ತಾವಕಾಲಿಕತಾ, ಪರಿಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಗರುಕಭಾವೋ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ, ಠಾನಾಚಾವನನ್ತಿ ಏವಂ ಛ ಆಕಾರಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವತ್ಥುಭೇದೇನ ಪನೇತ್ಥಾಪಿ ಪಠಮವಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ದುತಿಯತತಿಯೇಸು ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಕ್ಕಟಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। ತತೋ ಪರೇಸು ಪನ ತೀಸು ವಾರೇಸು ವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ ವತ್ಥುಭೇದೇ ವತ್ಥುಸ್ಸ ಪರೇಹಿ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವುತ್ತಂ। ತತ್ರ ಯದೇತಂ **“ನ ಚ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಂ ವಾ ಹೋತು ಛಡ್ಡಿತಂ ಛಿನ್ನಮೂಲಕಂ ಅಸ್ಸಾಮಿಕವತ್ಥು, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ವಾ, ಉಭಯಮ್ಪಿ “ನ ಚ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತ”ನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಸಞ್ಞಾ ಚ ಅತ್ಥಿ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಚ ಗಹಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ನ ವುತ್ತಾತಿ।

ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದಂ

೧೩೧. ಏವಂ ವತ್ಥುವಸೇನ ಚ ಚಿತ್ತವಸೇನ ಚ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಸಞ್ಞಿಸ್ಸಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಸಞ್ಞಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಕಸಞ್ಞಿಸ್ಸ, “ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕಂ ಇದಂ ಭಣ್ಡ”ನ್ತಿ ಏವಂ ಸಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ಪರಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ಗಣ್ಹತೋ ಗಹಣೇ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಗಹಿತಂ ಪನ ಪುನ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸಾಮಿಕೇಹಿ “ದೇಹೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ ನ ದೇತಿ, ತೇಸಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೇತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹಲಕ್ಖಣಂ ಪನ ಇಮಿನಾ ಸುತ್ತೇನ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ - “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಗಹೇತುಂ - ಸನ್ದಿಟ್ಠೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಭತ್ತೋ ಚ, ಆಲಪಿತೋ ಚ, ಜೀವತಿ ಚ, ಗಹಿತೇ ಚ ಅತ್ತಮನೋ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೬)। ತತ್ಥ **ಸನ್ದಿಟ್ಠೋ**ತಿ ದಿಟ್ಠಮತ್ತಕಮಿತ್ತೋ, **ಸಮ್ಭತ್ತೋ**ತಿ ದಳ್ಹಮಿತ್ತೋ, **ಆಲಪಿತೋ**ತಿ “ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಸಿ, ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗಹಣೇ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ। **ಜೀವತೀ**ತಿ ಅನುಟ್ಠಾನಸೇಯ್ಯಾಯ ಸಯಿತೋಪಿ ಯಾವ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯುಪಚ್ಛೇದಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ। **ಗಹಿತೇ ಚ ಅತ್ತಮನೋ**ತಿ ಗಹಿತೇ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಏವರೂಪಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ “ಗಹಿತೇ ಮೇ ಅತ್ತಮನೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಜಾನನ್ತೇನ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅನವಸೇಸಪರಿಯಾದಾನವಸೇನ ಚೇತಾನಿ ಪಞ್ಚಙ್ಗಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೋ ಪನ ತೀಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ರುಹತಿ - ಸನ್ದಿಟ್ಠೋ, ಜೀವತಿ, ಗಹಿತೇ ಅತ್ತಮನೋ; ಸಮ್ಭತ್ತೋ, ಜೀವತಿ, ಗಹಿತೇ ಅತ್ತಮನೋ; ಆಲಪಿತೋ, ಜೀವತಿ, ಗಹಿತೇ ಅತ್ತಮನೋತಿ।

ಯೋ ಪನ ನ ಜೀವತಿ, ನ ಚ ಗಹಿತೇ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ; ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೇನ ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಪುನ ದಾತಬ್ಬಂ। ದದಮಾನೇನ ಚ ಮತಕಧನಂ ತಾವ ಯೇ ತಸ್ಸ ಧನೇ ಇಸ್ಸರಾ ಗಹಟ್ಠಾ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ವಾ, ತೇಸಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಅನತ್ತಮನಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ತಸ್ಸೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನ ಪಠಮಂಯೇವ “ಸುಟ್ಠು ಕತಂ ತಯಾ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇನಾ”ತಿ ವಚೀಭೇದೇನ ವಾ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತೇನ ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಕೇನಚಿ ಕಾರಣೇನ ಕುಪಿತೋ, ಪಚ್ಚಾಹರಾಪೇತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಯೋಪಿ ಅದಾತುಕಾಮೋ ಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವದತಿ, ಸೋಪಿ ಪುನ ಪಚ್ಚಾಹರಾಪೇತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಯೋ ಪನ “ಮಯಾ

ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಕಂ ಗಹಿತಂ ವಾ ಪರಿಭುತ್ತಂ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಗಹಿತಂ ವಾ ಹೋತು ಪರಿಭುತ್ತಂ ವಾ, ಮಯಾ ಪನ ತಂ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಠಪಿತಂ, ಪಾಕತಿಕಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದತಿ। ಅಯಂ ಪಚ್ಚಾಹರಾಪೇತುಂ ಲಭತಿ।

ತಾವಕಾಲಿಕೇತಿ "ಪಟಿದಸ್ಸಾಮಿ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ತಾವಕಾಲಿಕೇಪಿ ಗಹಣೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಗಹಿತಂ ಪನ ಸಚೇ ಭಣ್ಡಸಾಮಿಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಾ ಗಣೋ ವಾ "ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಅನುಜಾನಾತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ನೋ ಚೇ ಅನುಜಾನಾತಿ, ಆಹರಾಪೇನ್ತೇ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಘಸನ್ತಕಂ ಪನ ಪಟಿದಾತುಮೇವ ವಟ್ಟತಿ।

ಪೇತಪರಿಗ್ಗಹೇತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಉಪಪನ್ನಾಪಿ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪಿ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾದಯೋ ದೇವಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ "ಪೇತಾ" ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತಾ, ತೇಸಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಆಪಣಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಮ್ಪಿ ಸಾಟಕಂ ತಸ್ಸ "ಮಾ ಗಣ್ಹ, ಮಾ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ದೇವತಾ ಪನ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ರುಕ್ಖಾದೀಸು ಲಗ್ಗಿತಸಾಟಕೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ।

ತಿರಚ್ಛಾನಗತಪರಿಗ್ಗಹೇತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಮ್ಪಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ನಾಗರಾಜಾ ವಾ ಸುಪಣ್ಣಮಾಣವಕೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸರೂಪೇನ ಆಪಣಂ ಪಸಾರೇತಿ, ತತೋ ಚಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸೀಹೋ ವಾ ಬ್ಯಗ್ಘೋ ವಾ ಮಿಗಮಹಿಂಸಾದಯೋ ವಧಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತೋ ಜಿಘಚ್ಛಾಪೀಳಿತೋ ಆದಿತೋವ ನ ವಾರೇತಬ್ಬೋ। ಅನತ್ಥಮ್ಪಿ ಹಿ ಕರೇಯ್ಯ। ಯದಿ ಪನ ಥೋಕೇ ಖಾಯಿತೇ ವಾರೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ವಾರೇತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇನಾದಯೋಪಿ ಆಮಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಿಸ್ಸಾತಿ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಂ "ಇದಂ ಪಂಸುಕೂಲ"ನ್ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞಿಸ್ಸಾಪಿ ಗಹಣೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತಂ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಂ ಹೋತಿ, ಆಹರಾಪೇನ್ತೇ ದಾತಬ್ಬಂ । **ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಇಧ ಧನಿಯೋ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅವಸೇಸಾನಂ ಪನ ರಜಕಭಣ್ಡಿಕಾದಿಚೋರಾನಂ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾದೀನಂ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ।

ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ

ಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಕಿರಿಯಾ, ಅಥೋ ಸಞ್ಞಾ ಸಚಿತ್ತಕಂ।
ಲೋಕವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಮ್ಮಞ್ಚ, ಕುಸಲಂ ವೇದನಾಯ ಚಾತಿ॥

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಪಕಿಣ್ಣಕೇ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಸಾಹತ್ಥಿಕಂ ಕಾಯತೋ ಚ ಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಆಣತ್ತಿಕಂ ವಾಚತೋ ಚ ಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಸಾಹತ್ಥಿಕಾಣತ್ತಿಕಂ ಕಾಯತೋ ಚ ವಾಚತೋ ಚ ಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಾಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ, ಕರೋನ್ತೋಯೇವ ಹಿ ಏತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ನ ಅಕರೋನ್ತೋ। "ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಾಮೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವೇನ ಮುಚ್ಚನತೋ ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ , ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತುಟ್ಠೋ ವಾ ಭೀತೋ ವಾ ಮಜ್ಝತ್ತೋ ವಾ ತಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ತಿವೇದನನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೩೧. ವಿನೀತವತ್ಥುಕಥಾಸು ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯವತ್ಥು ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಮೇವ।

ದುತಿಯವತ್ಥುಮ್ಹಿ - ಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ರಾಗಾದಿವಸೇನ ಪಕತಿಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ। ಸಚೇ ಭಗವಾ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರಭೇದಂ ವಿನಾಪಿ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತೇನ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಕೋ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಅನಾಪತ್ತಿಕಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕಾತುಂ! ತೇನಾಹ - **''ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇ''**ತಿ। ಚಿತ್ತವಸಿಕೇನ ಪನ ನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲೇನ ಚಿತ್ತಂ ನಿವಾರೇತಬ್ಬಮೇವಾತಿ।

೧೩೨-೪. ಆಮಸನ-ಫನ್ದಾಪನ-ಠಾನಾಚಾವನವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ। ತತೋ ಪರಾನಿ ಚ **ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಭೂಮಿತೋ ಅಗ್ಗಹೇಸೀ**ತಿ ವತ್ಥುಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ।

೧೩೫. ನಿರುತ್ತಿಪಥವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ೧.೩೧೯ **ಆದಿಯೀ**ತಿ ಗಣ್ಹಿ, ''ಚೋರೋಸಿ ತ್ವ''ನ್ತಿ ಪರಾಮಸಿ। ಇತರೋ ಪನ ''ಕೇನ ಅವಹಟ''ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ''ಮಯಾ ಅವಹಟ''ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಾಸಭಾಗೇನ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಯದಿ ಹಿ ಇತರೇನ ''ಕೇನ ಗಹಿತಂ, ಕೇನ ಅಪನೀತಂ, ಕೇನ ಠಪಿತ''ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಅಥ ಅಯಮ್ಪಿ ''ಮಯಾ ಗಹಿತಂ, ಅಪನೀತಂ, ಠಪಿತ''ನ್ತಿ ವಾ ವದೇಯ್ಯ। ಮುಖಂ ನಾಮ ಭುಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಚ ಕಥನತ್ಥಾಯ ಚ ಕತಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಪನ ವಿನಾ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - **''ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ನಿರುತ್ತಿಪಥೇ''**ತಿ। ವೋಹಾರವಚನಮತ್ತೇ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತೋ ಪರಂ ವೇಠನವತ್ಥು ಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

೧೩೭. ಅಭಿನ್ನಸರೀರವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಅಧಿವತ್ಥೋ**ತಿ ಸಾಟಕತಣ್ಹಾಯ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸರೀರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। **ಅನಾದಿಯನ್ತೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತೋ, ಆದರಂ ವಾ ಅಕರೋನ್ತೋ। **ತಂ ಸರೀರಂ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ**ತಿ ಪೇತೋ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ತಂ ಸರೀರಂ ಉಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - ''ತಂ ಸರೀರಂ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ''ತಿ। **ದ್ವಾರಂ ಥಕೇಸೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸುಸಾನಸಮೀಪೇಯೇವ ವಿಹಾರೋ, ತಸ್ಮಾ ಭೀರುಕಜಾತಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತತ್ಥ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಥಕೇಸಿ। **ತತ್ಥೇವ ಪರಿಪತೀ**ತಿ ದ್ವಾರೇ ಥಕಿತೇ ಪೇತೋ ಸಾಟಕೇ ನಿರಾಲಯೋ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಸರೀರಂ ಪಹಾಯ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತೋ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸರೀರಂ ತತ್ಥೇವ ಪರಿಪತಿ, ಪತಿತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಭಿನ್ನೇ ಸರೀರೇತಿ ಅಬ್ಭುಣ್ಹೇ ಅಲ್ಲಸರೀರೇ ಪಂಸುಕೂಲಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಏವರೂಪಾ ಉಪದ್ದವಾ ಹೋನ್ತಿ, ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಭಿನ್ನೇ ಪನ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ ಭಿನ್ನಂ ಹೋತಿ? ಕಾಕ-ಕುಲಲ-ಸೋಣ-ಸಿಙ್ಗಾಲಾದೀಹಿ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ದಾಠಾಯ ವಾ ಈಸಕಂ ಫಾಲಿತಮತ್ತೇನಾಪಿ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಪತತೋ ಘಂಸನೇನ ಛವಿಮತ್ತಂ ಛಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಚಮ್ಮಂ ಅಚ್ಛಿನ್ನಂ, ಏತಂ ಅಭಿನ್ನಮೇವ; ಚಮ್ಮೇ ಪನ ಛಿನ್ನೇ ಭಿನ್ನಂ। ಯಸ್ಸಾಪಿ ಸಜೀವಕಾಲೇಯೇವ ಪಭಿನ್ನಾ ಗಣ್ಡಕುಟ್ಠಪಿಳಕಾ ವಾ ವಣೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಭಿನ್ನಂ। ತತಿಯದಿವಸತೋ ಪಭುತಿ ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದಿಭಾವೇನ ಕುಣಪಭಾವಂ ಉಪಗತಮ್ಪಿ ಭಿನ್ನಮೇವ। ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಪನ ಅಭಿನ್ನೇಪಿ ಸುಸಾನಗೋಪಕೇಹಿ ವಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಗಾಹಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ನೋ ಚೇ ಅಞ್ಞಂ ಲಭತಿ, ಸತ್ಥಕೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ವಣಂ ಕತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ವಿಸಭಾಗಸರೀರೇ ಪನ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮಣಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ವಾ ಹತ್ಥಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯಂ ವಾ ವಣಂ ಕತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಕುಸಸಙ್ಕಾಮನವತ್ಥುಕಥಾ

೧೩೮. ತದನನ್ತರೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಕುಸಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಅಗ್ಗಹೇಸೀತಿ** ಪುಬ್ಬೇ "ಆದಿಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾಯಂ ನಾಮಮತ್ತೇನ ದಸ್ಸಿತೇಸು ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರ-ಪಸಯ್ಹಾವಹಾರ-ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾವಹಾರ-ಕುಸಾವಹಾರೇಸು ಕುಸಾವಹಾರೇನ ಅವಹರೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇಮೇಸಂ ಪನ ಅವಹಾರಾನಂ ಏವಂ ನಾನತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಂ ಭಣ್ಡಂ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ವಾ ದಿವಸಭಾಗೇ ವಾ ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಅದಿಸ್ಸಮಾನೋ ಅವಹರತಿ, ಕೂಟಮಾನಕೂಟಕಹಾಪಣಾದೀಹಿ ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸೇವಂ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ "**ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರೋ**"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯೋ ಪನ ಪರೇ ಪಸಯ್ಹ ಬಲಸಾ ಅಭಿಭುಯ್ಯ, ಅಥ ವಾ ಪನ ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪನ್ಥಘಾತ-ಗಾಮಘಾತಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಾ ದಾಮರಿಕಚೋರಾ ವಿಯ ಕೋಧವಸೇನ ಪರಘರವಿಲೋಪಂ ಕರೋನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಬಲಿತೋ ಚ ಅಧಿಕಂ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ರಾಜ-ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದಯೋ ವಿಯ; ತಸ್ಸೇವಂ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ "**ಪಸಯ್ಹಾವಹಾರೋ**"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ಪನ ಅವಹಾರೋ "**ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ**"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸೋ ಭಣ್ಡಪರಿಕಪ್ಪ-ಓಕಾಸಪರಿಕಪ್ಪವಸೇನ ದುವಿಧೋ । ತತ್ರಾಯಂ **ಭಣ್ಡಪರಿಕಪ್ಪೋ** - ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಾಟಕತ್ಥಿಕೋ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ "ಸಚೇ ಸಾಟಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ; ಸಚೇ ಸುತ್ತಂ, ನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಾಟಕೋ ಚೇ ತತ್ರ ಹೋತಿ, ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸುತ್ತಂ ಚೇ ಹೋತಿ, ರಕ್ಖತಿ। ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ "ಸುತ್ತ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಪುನ ಆಹರಿತ್ವಾ ಯಥಾಠಾನೇ ಠಪೇತಿ, ರಕ್ಖತಿಯೇವ। "ಸುತ್ತ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾಪಿ "ಯಂ ಲದ್ಧಂ, ತಂ ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। "ಚೋರೋ, ಚೋರೋ"ತಿ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ, ರಕ್ಖತಿ। ಸಾಮಿಕಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ಅಞ್ಞೋ ಚೇ ಕೋಚಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಅಥ ನಿವತ್ತೇಸು ಸಾಮಿಕೇಸು ಸಯಮೇವ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಪಗೇವೇತಂ ಮಯಾ ನೀಹಟಂ, ಮಮ ದಾನಿ ಸನ್ತಕ"ನ್ತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ರಕ್ಖತಿ; ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತಿ। "ಸಚೇ ಸುತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ; ಸಚೇ ಸಾಟಕೋ, ನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಸಪ್ಪಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ; ಸಚೇ ತೇಲಂ, ನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು ಪನ "ಸಾಟಕತ್ಥಿಕೋಪಿ ಸಾಟಕಪಸಿಬ್ಬಕಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಬಹಿ ಠತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ 'ಸಾಟಕೋ ಅಯ'ನ್ತಿ ದಿಸ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪದುದ್ಧಾರೇನೇವ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಪನ "ಸಚೇ ಸಾಟಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಕಪ್ಪಿತತ್ತಾ ಪರಿಕಪ್ಪೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ದಿಸ್ವಾ ಹಟತ್ತಾ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಯಂ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಂ ತಂ ಅದಿಟ್ಠಂ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಭಾವೇ ಠಿತಂಯೇವ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ ದಿಸ್ಸತಿ। "ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತಂ ಅವಹರೀ"ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ಚ ಸಮೇತೀತಿ। ತತ್ಥ ಯ್ವಾಯಂ "ಸಚೇ ಸಾಟಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪವತ್ತೋ ಪರಿಕಪ್ಪೋ, ಅಯಂ "ಭಣ್ಡಪರಿಕಪ್ಪೋ" ನಾಮ।

ಓಕಾಸಪರಿಕಪ್ಪೋ ಪನ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಪರಪರಿವೇಣಂ ವಾ ಕುಲಘರಂ ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಕಮ್ಮನ್ತಸಾಲಂ ವಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೇನ ನಿಸಿನ್ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಭನೇಯ್ಯಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಓಲೋಕೇತಿ, ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಚ ಪನ ದಿಸ್ವಾ ದ್ವಾರಪಮುಖಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದಪರಿವೇಣದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕರುಕ್ಖಮೂಲಾದಿವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ "ಸಚೇ ಮಂ ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ದಟ್ಠುಕಾಮತಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ವಿಯ ಏತೇಸಂಯೇವ ದಸ್ಸಾಮಿ; ನೋ ಚೇ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಕಪ್ಪೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಆದಾಯ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಉಪಚಾರಸೀಮಂ ಪರಿಕಪ್ಪೇತಿ, ತದಭಿಮುಖೋವ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ ವಾ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ ವಾ ಅಸತಿಯಾ

ಉಪಚಾರಸೀಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಅಥಾಪಿಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಚೋರೋ ವಾ ಹತ್ಥೀ ವಾ ವಾಳಮಿಗೋ ವಾ ಮಹಾಮೇಘೋ ವಾ ವುಟ್ಠಹತಿ, ಸೋ ಚ ತಮ್ಹಾ ಉಪದ್ದವಾ ಮುಚ್ಚಿತುಕಮ್ಯತಾಯ ಸಹಸಾ ತಂ ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ "ಯಸ್ಮಾ ಮೂಲೇವ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಹಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ನ ರಕ್ಖತಿ, ಅವಹಾರೋಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಯಂ ತಾವ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾ**ನಯೋ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಸಚೇಪಿ ಸೋ ಅನ್ತೋಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಹತ್ಥಿಂ ವಾ ಅಸ್ಸಂ ವಾ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ತಂ ನೇವ ಪಾಜೇತಿ, ನ ಪಾಜಾಪೇತಿ; ಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ರ ಯ್ವಾಯಂ "ಸಚೇ ಮಂ ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ದಟ್ಠುಕಾಮತಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ವಿಯ ಏತೇಸಂಯೇವ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪವತ್ತೋ ಪರಿಕಪ್ಪೋ, ಅಯಂ "ಓಕಾಸಪರಿಕಪ್ಪೋ" ನಾಮ।

ಏವಮಿಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪರಿಕಪ್ಪಾನಂ ವಸೇನ ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ "ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಪನ ಅವಹರಣಂ **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾವಹಾರೋ**। ಸೋ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಉಯ್ಯಾನಾದೀಸು ಕೀಳನ್ತಾನಂ ವಾ ಪವಿಸನ್ತಾನಂ ವಾ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಅಲಙ್ಕಾರಭಣ್ಡಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಚೇ ಓನಮಿತ್ವಾ ಗಹೇಸ್ಸಾಮಿ, 'ಕಿಂ ಸಮಣೋ ಗಣ್ಹಾತೀ'ತಿ ಮಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ ಪಂಸುನಾ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ - "ಪಚ್ಛಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, ತಸ್ಸ ಏತ್ತಾವತಾ ಉದ್ಧಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ ನ ತಾವ ಅವಹಾರೋ ಹೋತಿ। ಯದಾ ಪನ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತುಕಾಮಾ ತಂ ಭಣ್ಡಕಂ ವಿಚಿನನ್ತಾಪಿ ಅಪಸ್ಸಿತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಅನ್ಧಕಾರೋ, ಸ್ವೇ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಾಲಯಾ ಏವ ಗತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ತಂ ಉದ್ಧರತೋ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। "ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಾಲೇಯೇವ ತಂ ಮಮ ಸನ್ತಕ"ನ್ತಿ ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ವಾ "ಗತಾ ದಾನಿ ತೇ, ಛಡ್ಡಿತಭಣ್ಡಂ ಇದ"ನ್ತಿ ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ತೇಸು ದುತಿಯದಿವಸೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಅದಿಸ್ವಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ಗತೇಸುಪಿ ಗಹಿತಂ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇನ ತೇಹಿ ನ ದಿಟ್ಠಂ, ಯೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಂ ಭಣ್ಡಂ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಠಾನೇ ಠಿತಂಯೇವ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಪಾದೇನ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕದ್ದಮೇ ವಾ ವಾಲಿಕಾಯ ವಾ ಪವೇಸೇತಿ, ತಸ್ಸ ಪವೇಸಿತಮತ್ತೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಕುಸಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಪನ ಅವಹರಣಂ **"ಕುಸಾವಹಾರೋ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೋಪಿ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಕುಸಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಚೀವರೇ ಭಾಜಿಯಮಾನೇ ಅತ್ತನೋ ಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಂ ಅಪ್ಪಗ್ಘತರಂ ವಾ ಮಹಗ್ಘತರಂ ವಾ ಸಮಸಮಂ ವಾ ಅಗ್ಘೇನ ಪರಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಹರಿತುಕಾಮೋ ಅತ್ತನೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪತಿತಂ ಕುಸದಣ್ಡಕಂ ಪರಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪಾತೇತುಕಾಮೋ ಉದ್ಧರತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಪರಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪಾತೇತಿ, ರಕ್ಖತೇವ। ಯದಾ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಪತಿತೇ ಪರಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಾಸತೋ ಪರಸ್ಸ ಕುಸದಣ್ಡಕಂ ಉದ್ಧರತಿ, ಉದ್ಧಟಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪಠಮತರಂ ಪರಕೋಟ್ಠಾಸತೋ ಕುಸದಣ್ಡಕಂ ಉದ್ಧರತಿ ಅತ್ತನೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪಾತೇತುಕಾಮತಾಯ ಉದ್ಧಾರೇ ರಕ್ಖತಿ , ಪಾತನೇ ರಕ್ಖತಿ। ಅತ್ತನೋ ಕೋಟ್ಠಾಸತೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಕುಸದಣ್ಡಕಂ ಉದ್ಧರತಿ, ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ರಕ್ಖತಿ। ತಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಪರಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪಾತೇನ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಸಚೇ ಪನ ದ್ವೀಸುಪಿ ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಪತಿತದಣ್ಡಕೇ ಅದಸ್ಸನಂ ಗಮೇತಿ, ತತೋ ಅವಸೇಸಭಿಕ್ಖೂಸು ಗತೇಸು ಇತರೋ "'ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಣ್ಡಕೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀ'ತಿ। 'ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ, ಆವುಸೋ, ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀ'ತಿ। 'ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಭಾಗೋ'ತಿ? 'ಅಯಂ ತುಯ್ಹಂ ಭಾಗೋ'"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ವಿವದಿತ್ವಾ ವಾ ಅವಿವದಿತ್ವಾ ವಾ ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗತೇ ಇತರೋ ತಸ್ಸ ಭಾಗಂ ಉದ್ಧರತಿ, ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇಪಿ ತೇನ "ಅಹಂ ಮಮ ಭಾಗಂ ತುಯ್ಹಂ ನ ದೇಮಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಂ ಞತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನಾಯಂ ಮಮಾ"ತಿ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ತಸ್ಸೇವ ಭಾಗಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ಇತರೋ "ಅಯಂ ತುಯ್ಹಂ ಭಾಗೋ, ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಭಾಗೋತಿ ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ವಿವಾದೇನಾ"ತಿ

ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ಮಯ್ಹಂ ವಾ ಪತ್ತೋ ಹೋತು, ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾ, ಯೋ ವರಭಾಗೋ ತಂ ತುಮ್ಹೇ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವದತಿ, ದಿನ್ನಕಂ ನಾಮ ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಅವಹಾರೋ। ಸಚೇಪಿ ಸೋ ವಿವಾದಭೀರುಕೋ ಭಿಕ್ಖು “ಯಂ ತುಯ್ಹಂ ರುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಗಣ್ಹಾ”ತಿ ವುತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಂ ವರಭಾಗಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಲಾಮಕಂಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತತೋ ಇತರಸ್ಸ ವಿಚಿನಿತಾವಸೇಸಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥೇವಾತಿ।

ಅಟ್ಠಕಥಾಸುಪನ ವುತ್ತಂ – “ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕುಸಸಙ್ಕಾಮನವಸೇನ ಚೀವರಭಾಜನೀಯಮೇವ ಏಕಂ ಆಗತಂ, ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಪನ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ಭಾಜನೀಯಞ್ಚ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಏವಞ್ಚ ವತ್ವಾ **ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕೇ**“ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸೀವೇಯ್ಯಕಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ; ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಅನುಜಾನಾತೂ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೩೭) ಇದಂ ಜೀವಕವತ್ಥುಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ **ಉಪ್ಪನ್ನಚೀವರಕಥಾ,** ಸೇನಾಸನಕ್ಖನ್ಧಕೇ “ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಗಹಂ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ಹೋತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಕಾತುಂ, ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಂ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಲಾಕಭತ್ತಂ ಪಕ್ಖಿಕಂ ಉಪೋಸಥಿಕಂ ಪಾಟಿಪದಿಕಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೨೫) ಇದಂ ಸುತ್ತಮಾದಿಂ ಕತ್ವಾ **ಪಿಣ್ಡಪಾತಕಥಾ,** ಸೇನಾಸನಕ್ಖನ್ಧಕೇಯೇವ “ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸತ್ತರಸವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ಮಹಾವಿಹಾರಂ ಪಟಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ – ‘ಇಧ ಮಯಂ ವಸ್ಸಂ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸತ್ತರಸವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹಾರಂ ಪಟಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೇ”ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೧೮) ಇದಂ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ **ಆಗತಸೇನಾಸನಕಥಾ,** ತದವಸಾನೇ ಚ **ಸಪ್ಪಿಆದಿಭೇಸಜ್ಜಕಥಾ** ವಿತ್ಥಾರೇನ ಕಥಿತಾ। ಮಯಂ ಪನ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಆಗತಾಗತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮ; ಏವಂ ಕಥನೇ ಕಾರಣಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಮೇವ।

ಕುಸಸಙ್ಕಾಮನವತ್ಥುಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೩೯. ಇತೋ ಪರಂ ಜನ್ತಾಘರವತ್ಥು ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

೧೪೦. ಪಞ್ಚಸು ವಿಘಾಸವತ್ಥೂಸು ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸು। ವಿಘಾಸಂ ಪನ ಗಣ್ಹನ್ತೇನ ಖಾದಿತಾವಸೇಸಂ ಛಡ್ಡಿತಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಸಕ್ಕೋತಿ ಖಾದನ್ತೇ ಛಡ್ಡಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ, ಏತಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಅತ್ತಗುತ್ತತ್ಥಾಯ ಪನ ಪರಾನುದ್ದಯತಾಯ ಚ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೧೪೧. ಓದನಖಾದನೀಯಪೂವಉಚ್ಛುತಿಮ್ಬರೂಸಕಭಾಜನೀಯವತ್ಥೂಸು **ಅಪರಸ್ಸ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ**ತಿ ಅಸನ್ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಆಹ। **ಅಮೂಲಕಂ ಅಗ್ಗಹೇಸೀ**ತಿ ಸಾಮಿಕೇಸು ದೇನ್ತೇಸು ಏವಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ದಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ; ತೇನಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಆಪತ್ತಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಯೋ ಪನಾನೇನ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಆಹ; ಪರತೋ ತೇಕಟುಲಯಾಗುವತ್ಥುಮ್ಪಿ ವಿಯ। ಗಹಣೇ ಪನ ಅಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ – ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಸಮ್ಮತೇನ ವಾ ಆಣತ್ತೇಹಿ ವಾ ಆರಾಮಿಕಾದೀಹಿ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ, ಗಿಹೀನಞ್ಚ ಸನ್ತಕಂ ಸಾಮಿಕೇನ ವಾ ಆಣತ್ತೇನ ವಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ “ಅಪರಸ್ಸ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಅಞ್ಞೇನ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಅಸಮ್ಮತೇನ ವಾ ಅನಾಣತ್ತೇನ ವಾ ದಿಯ್ಯಮಾನೇ “ಅಪರಮ್ಪಿ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ವಾ ಕೂಟವಸ್ಸಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಪತ್ತಚತುಕ್ಕೇ ವಿಯ ತಸ್ಸುದ್ಧಾರೇಯೇವ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಇತರೇಹಿ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಏವಂ ಗಣ್ಹತೋ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಸಾಮಿಕೇನ ಪನ “ಇಮಸ್ಸ ದೇಹೀ”ತಿ ದಾಪಿತಂ ವಾ ಸಯಂ ದಿನ್ನಂ ವಾ ಸುದಿನ್ನನ್ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ **ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾ**ವಿನಿಚ್ಛಯತೋ ಸಾರೋ।

೧೪೨-೩. ಓದನಿಯಘರಾದಿವತ್ಥೂಸು – **ಓದನಿಯಘರಂ** ನಾಮ ವಿಕ್ಕಾಯಿಕಭತ್ತಪಚನಘರಂ। **ಸೂನಘರಂ** ನಾಮ ವಿಕ್ಕಾಯಿಕಮಂಸಪಚನಘರಂ। **ಪೂವಘರಂ** ನಾಮ ವಿಕ್ಕಾಯಿಕಖಜ್ಜಕಪಚನಘರಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ, ಪರಿಕ್ಖಾರವತ್ಥೂಸು ಚ ಪಾಕಟಮೇವ।

೧೪೪. ಪೀಠವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ "ಏತಂ ಠಾನಂ ಸಮ್ಪತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಙ್ಕಾಮೇಸಿ। ತೇನಸ್ಸ ಸಙ್ಕಾಮನೇ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಪನ ಪರಿಕಪ್ಪಿತೋಕಾಸತೋ ಗಹಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಹರನ್ತೋ ಚ ಯದಿ ಪೀಠಕೇ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ನತ್ಥಿ, ಥವಿಕಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಅಥ ಪೀಠಕೇಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಉಭೋ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ। ಭಿಸಿಆದೀನಿ ತೀಣಿ ವತ್ಥೂನಿ ಪಾಕಟಾನೇವ।

೧೪೭. ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹಾದೀಸು ತೀಸು ವತ್ಥೂಸು ಗಹಣೇ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಆಹರಾಪೇನ್ತೇಸು ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಪಟಿವಿಸೋ ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಸೀಮಾಯಂ ಠಿತಸ್ಸೇವ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯದಿ ಪನ ದಾಯಕಾ "ಬಹಿಉಪಚಾರಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಭನ್ತೇ, ಭಾಗಂ ಗಣ್ಹಥ, ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಏವಂ ಅನ್ತೋಗಾಮಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

೧೪೮-೯. ಸತ್ತಸು ಅಮ್ಬಚೋರಕಾದಿವತ್ಥೂಸು ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಗಹಣೇ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಆಹರಾಪೇನ್ತೇಸು ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭೋಗೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತತ್ರಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಸಾಮಿಕಾಪಿ ಸಾಲಯಾ, ಚೋರಾಪಿ ಸಾಲಯಾ, ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಖಾದನ್ತಸ್ಸ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹತೋ ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಅವಹಾರೋ, ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಾಮಿಕಾ ಸಾಲಯಾ, ಚೋರಾ ನಿರಾಲಯಾ, ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಾಮಿಕಾ ನಿರಾಲಯಾ, ಚೋರಾ ಸಾಲಯಾ; "ಪುನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಗಹನಟ್ಠಾನೇ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗತಾ, ಏಸೇವ ನಯೋ। ಉಭೋಪಿ ನಿರಾಲಯಾ, ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಖಾದತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅಮ್ಬಾದೀಸು ಪನ ಸಙ್ಘಾರಾಮೇ ಜಾತಂ ವಾ ಹೋತು, ಆನೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ವಾ ಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ವಾ ಅಗ್ಘನಕಂ ಅವಹರನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಚ್ಚನ್ತೇ ಚೋರುಪದ್ದವೇನ ಗಾಮೇಸು ವುಟ್ಠಹನ್ತೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಪಿ ವಿಹಾರೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ "ಪುನ ಆವಸನ್ತೇ ಜನಪದೇ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಉಸ್ಸಾಹಾವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ತಾದಿಸಂ ವಿಹಾರಂ ಪತ್ವಾ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಾದೀನಿ "ಛಡ್ಡಿತಕಾನೀ"ತಿ ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ; ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಅವಹಾರೋ ಹೋತಿ, ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ।

ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ **ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ - "ಛಡ್ಡಿತವಿಹಾರೇ ಪನ ಫಲಾಫಲಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಆಗತಾನಾಗತಾನಂ ಸನ್ತಕತ್ತಾ"ತಿ। ಗಣಸನ್ತಕೇ ಪನ ಪುಗ್ಗಲಿಕೇ ಚ ಸಉಸ್ಸಾಹಮತ್ತಮೇವ ಪಮಾಣಂ। ಸಚೇ ಪನ ತತೋ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಾದಿಂ ಕುಲಸಙ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ದೇತಿ, ಕುಲದೂಸಕದುಕ್ಕಟಂ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ದೇನ್ತೋ ಅಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಙ್ಘಿಕೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ನಿಯಮಿತಂ ಕುಲಸಙ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ದದತೋ ದುಕ್ಕಟಂ, ಇಸ್ಸರವತಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ನೋ ಚೇ ವತ್ಥು ಪಹೋತಿ, ಅಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಬಹಿ ಉಪಚಾರಸೀಮಾಯ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಇಸ್ಸರವತಾಯ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಗೀವಾ। ಘಣ್ಟಿಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಘೋಸೇತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ ಖಾದಿತಂ ಸುಖಾದಿತಂ। ಘಣ್ಟಿಂ ಅಪಹರಿತ್ವಾ ಕಾಲಮೇವ ಘೋಸೇತ್ವಾ, ಘಣ್ಟಿಮೇವ ಪಹರಿತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಅಘೋಸೇತ್ವಾ, ಘಣ್ಟಿಮ್ಪಿ ಅಪಹರಿತ್ವಾ ಕಾಲಮ್ಪಿ ಅಘೋಸೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ನತ್ಥಿಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ ಖಾದಿತಮ್ಪಿ ಸುಖಾದಿತಮೇವ। ಪುಪ್ಫಾರಾಮವತ್ಥುದ್ವಯಂ ಪಾಕಟಮೇವ।

೧೫೦. ವುತ್ತವಾದಕವತ್ಥುತ್ತಯೇ **ವುತ್ತೋ ವಜ್ಜೇಮೀತಿ** ತಯಾ ವುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ "ತವ ವಚನೇನ ವದಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾತಿ** ಸಾಮಿಕೇಹಿ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, "ವುತ್ತೋ ವಜ್ಜೇಮೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ** "ಅಹಂ ತಯಾ ವುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ತವ ವಚನೇನ ವದಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಪನ ಕತ್ವಾ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ತವ ವಚನೇನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ವುತ್ತೋ ವಜ್ಜೇಹೀತಿ** ಮಯಾ ವುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಮಮ

ವಚನೇನ ವದೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇಮೇಸುಪಿ ಚ ದ್ವೀಸು ವತ್ಥೂಸು ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಹಿ ಉಪಾರಮ್ಭಾ ಮುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ।

೧೫೧-೨. ಮಣಿವತ್ಥುತ್ತಯಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ನಾಹಂ ಅಕಲ್ಲಕೋತಿ** ನಾಹಂ ಗಿಲಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಪಾಕಟಮೇವ।

೧೫೩. ಸೂಕರವತ್ಥುದ್ವಯೇ - ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಠಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಛಾತಜ್ಝತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಮೋಚಿತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಾಮಿಕೇಸು ಪನ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೇಸು ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ತಾವ ಮಹನ್ತೋ ವಾ ಮತಸೂಕರೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬೋ, ತದಗ್ಘನಕಂ ವಾ ಭಣ್ಡಂ। ಸಚೇ ಪಾಸಸಾಮಿಕೇ ಕುಹಿಞ್ಚಿಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪಾಸಸಾಮನ್ತಾ ತದಗ್ಘನಕಂ ಸಾಟಕಂ ವಾ ಕಾಸಾವಂ ವಾ ಥಾಲಕಂ ವಾ ಯಥಾ ತೇ ಆಗತಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಈದಿಸೇ ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಏತ್ಥ ಚ ಕೋಚಿ ಸೂಕರೋ ಪಾಸಂ ಪಾದೇನ ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾಸೇ ಠಾನಾಚಾವನಧಮ್ಮೇನ ಠಾನೇನ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಚಣ್ಡಸೋತೇ ಬದ್ಧನಾವಾ ವಿಯ। ಕೋಚಿ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಠಿತೋ, ಕೋಚಿ ನಿಪನ್ನೋ, ಕೋಚಿ ಕೂಟಪಾಸೇನ ಬದ್ಧೋ ಹೋತಿ। **ಕೂಟಪಾಸೋ** ನಾಮ ಯಸ್ಸ ಅನ್ತೇ ಧನುಕಂ ವಾ ಅಙ್ಕುಸಕೋ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಕೋಚಿ ದಣ್ಡಕೋ ಬದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಯೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ರುಕ್ಖಾದೀಸು ಲಗ್ಗಿತ್ವಾ ಸೂಕರಸ್ಸ ಗಮನಂ ನಿವಾರೇತಿ। ತತ್ರ ಪಾಸಂ ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಏಕಮೇವ ಠಾನಂ ಪಾಸಬನ್ಧನಂ, ಸೋ ಹಿ ಪಾಸೇ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ವಾ ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ವಾ ಪಲಾಯತಿ। ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಠಿತಸ್ಸ ಬನ್ಧನಞ್ಚ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಪಾದಾತಿ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ। ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಬನ್ಧನಞ್ಚ ಸಯನಞ್ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ। ಕೂಟಪಾಸಬದ್ಧಸ್ಸ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ತದೇವ ಠಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ತತೋ ತತೋ ಮೋಚೇನ್ತಾ ದಸಪಿ ವೀಸತಿಪಿ ಸತಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆಗತಂ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಮೇವ ದಾಸಂ ಪಲಾಪೇನ್ತೋ ವಿಯ।

ಪುರಿಮಾನಂ ಪನ ತಿಣ್ಣಂ ಚತುಪ್ಪದಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಫನ್ದಾಪನಠಾನಾಚಾವನಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸುನಖದಟ್ಠಂ ಸೂಕರಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಕಾರುಞ್ಞಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಾಸಟ್ಠಾನಂ ಪನ ಸುನಖಸಮೀಪಂ ವಾ ಅಸಮ್ಪತ್ತಂ ಪಟಿಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಠಮಮೇವ ಪಲಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಯೋಪಿ ಬದ್ಧಸೂಕರಸ್ಸ ಘಾಸಞ್ಚ ಪಾನೀಯಞ್ಚ ದತ್ವಾ ಬಲಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿಂ ಕರೋತಿ - "ಉತ್ರಸ್ತೋ ಪಲಾಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ; ಸೋ ಚೇ ಪಲಾಯತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪಾಸಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿಸದ್ದೇನ ಪಲಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಯೋ ಪನ ಘಾಸಞ್ಚ ಪಾನೀಯಞ್ಚ ದತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, "ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ; ಸೋ ಚೇ ಪಲಾಯತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಪಾಸಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಪಾಸಸನ್ತಿಕೇ ಸತ್ಥಂ ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ವಾ ಠಪೇತಿ "ಛಿನ್ನೇ ವಾ ದಡ್ಢೇ ವಾ ಪಲಾಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸೂಕರೋ ಪಾಸಂ ಚಾಲೇನ್ತೋ ಛಿನ್ನೇ ವಾ ದಡ್ಢೇ ವಾ ಪಲಾಯತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ಪಾಸಂ ಯಟ್ಠಿಯಾ ಸಹ ಪಾತೇತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಸೂಕರೋ ತಂ ಮದ್ದನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ , ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಸೂಕರೋ ಅದೂಹಲಪಾಸಾಣೇಹಿ ಅಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಪಲಾಪೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಅದೂಹಲಂ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಉಕ್ಖಿಪತೋ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಉಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಅದೂಹಲಂ ಪಾತೇತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಸೂಕರೋ ತಂ ಮದ್ದನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಓಪಾತೇ ಪತಿತಸೂಕರಮ್ಪಿ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಉದ್ಧರತೋ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಓಪಾತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ನಾಸೇತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಸೂಕರೋ ತಂ ಮದ್ದನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಸೂಲೇ ವಿದ್ಧಂ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಉದ್ಧರತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸೂಲಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ।

ವಿಹಾರಭೂಮಿಯಂ ಪನ ಪಾಸೇ ವಾ ಅದೂಹಲಂ ವಾ ಓಡ್ಡೇನ್ತಾ ವಾರೇತಬ್ಬಾ - "ಮಿಗರೂಪಾನಂ ಪಟಿಸರಣಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಮಾ ಇಧ ಏವಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ಸಚೇ "ಹರಾಪೇಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಥ ಸಯಂ ಹರನ್ತಿ, ಸುನ್ದರಮೇವ।

ಅಥ ನೇವ ಹರನ್ತಿ, ನ ಹರಿತುಂ ದೇನ್ತಿ, ರಕ್ಖಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಸಸ್ಸರಕ್ಖಣಕಾಲೇ ಖೇತ್ತೇಸು ಪಾಸೇ ಚ ಅದೂಹಲಪಾಸಾಣಾದೀನಿ ಚ ಕರೋನ್ತಿ - “ಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತಾ ಸಸ್ಸಾನಿ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ವೀತಿವತ್ತೇ ಸಸ್ಸಕಾಲೇ ತೇಸು ಅನಾಲಯೇಸು ಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ತತ್ಥ ಬದ್ಧಂ ವಾ ಪತಿತಂ ವಾ ಮೋಚೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ।

ಮಿಗವತ್ಥುದ್ವಯೇಪಿ ಸೂಕರವತ್ಥೂಸು ವುತ್ತಸದಿಸೋಯೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಮಚ್ಛವತ್ಥುದ್ವಯೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಕುಮೀನಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ವಾ ಪಚ್ಛಾಪುಟಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ವಾ ಪಸ್ಸೇನ ಛಿದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ವಾ ಕುಮೀನತೋ ಮಚ್ಛೇ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಪಲಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭತ್ತಸಿತ್ಥಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಏವಂ ಪಲಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಹ ಕುಮೀನೇನ ಉದ್ಧರತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕೇವಲಂ ಕುಮೀನಮುಖಂ ವಿವರತಿ, ಪಚ್ಛಾಪುಟಕಂ ಮುಞ್ಚತಿ, ಛಿದ್ದಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ಮಚ್ಛಾ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಪಲಾಯನ್ತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಭತ್ತಸಿತ್ಥಾನಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ಮಚ್ಛಾ ಗೋಚರತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ಮುಖಂ ಅವಿವರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಪುಟಕಂ ಅಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸೇನ ಛಿದ್ದಂ ಅಕತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ಭತ್ತಸಿತ್ಥಾನಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ಮಚ್ಛಾ ಪನ ಛಾತಜ್ಝತ್ತಾ ಸೀಸೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಓಕಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಗೋಚರತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ತುಚ್ಛಕುಮೀನಸ್ಸ ಮುಖಂ ವಾ ವಿವರತಿ, ಪಚ್ಛಾಪುಟಕಂ ವಾ ಮುಞ್ಚತಿ, ಛಿದ್ದಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ಆಗತಾಗತಾ ಮಚ್ಛಾ ದ್ವಾರಂ ಪತ್ವಾ ಪುಟಕಛಿದ್ದೇಹಿ ಪಲಾಯನ್ತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ। ತುಚ್ಛಕುಮೀನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗುಮ್ಬೇ ಖಿಪತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವಾತಿ। ಯಾನೇ ಭಣ್ಡಂ ಪೀಠೇ ಥವಿಕಾಯ ಸದಿಸಂ।

ಮಂಸಪೇಸಿವತ್ಥುಮ್ಹಿ - ಸಚೇ ಆಕಾಸೇ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಗಹಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಠಾನಂ। ತಂ ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಾನಾಚಾವನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ದಾರುಗೋಪಾಲಕರಜಕಸಾಟಕವತ್ಥೂಸು ಚ ಅಮ್ಬಚೋರಕಾದಿವತ್ಥೂಸು ವುತ್ತನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ।

೧೫೫. **ಕುಮ್ಭಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** - ಯೋ ಸಪ್ಪಿತೇಲಾದೀನಿ ಅಪಾದಗ್ಘನಕಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ “ನ ಪುನ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸಂವರೇ ಠತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸಾದೀಸುಪಿ ಪುನ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಏವಮೇವ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ನೇವತ್ಥಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ದುಕ್ಕಟಂ ವಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವಾ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಏವಮೇವಮಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - “ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಪನ ಅಕತ್ವಾ “ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಥೋಕಂ ಥೋಕಮ್ಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಯಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ಪೂರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಸಂವಿದಾವಹಾರವತ್ಥೂನಿ ಸಂವಿದಾವಹಾರೇ, ಮುಟ್ಠಿವತ್ಥೂನಿ ಓದನಿಯಘರಾದಿವತ್ಥೂಸು ದ್ವೇ ವಿಘಾಸವತ್ಥೂನಿ ಅಮ್ಬಚೋರಕಾದಿವತ್ಥೂಸು ವುತ್ತವಿನಿಚ್ಛಯನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ದ್ವೇ ತಿಣವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ।

೧೫೬. **ಅಮ್ಬಭಾಜಾಪನಾ**ದಿವತ್ಥೂಸು ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಂ ಗಾಮಕಾವಾಸಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಭಿಕ್ಖುಕಂ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ಫಲಾಫಲಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನಾಪಿ ತೇಸು ಆಗತೇಸು “ಥೇರಾನಂ ಫಲಾನಿ ದೇಥಾ”ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇ ನ ಅವೋಚುಂ। ಅಥ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ “ಕಿಂ ಸಙ್ಘಿಕಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನ ಪಾಪುಣಾತೀ”ತಿ ಘಣ್ಟಿಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಭಾಜಾಪೇತ್ವಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಭಾಗಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನಾಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇನ ನೇಸಂ ಭಗವಾ **“ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯಾ”**ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಮಾ ಇದಾನಿಪಿ ಯತ್ಥ ಆವಾಸಿಕಾ ಆಗನ್ತುಕಾನಂ ನ ದೇನ್ತಿ, ಫಲವಾರೇ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಚೋರಿಕಾಯ ಅತ್ತನಾವ ಖಾದನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಘಣ್ಟಿಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಯತ್ಥ ಪನ ಆವಾಸಿಕಾ ರುಕ್ಖೇ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಫಲವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಿ, ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಸಮ್ಮಾ ಉಪನೇನ್ತಿ, ಅನಿಸ್ಸರಾ ತತ್ಥ ಆಗನ್ತುಕಾ। ಯೇಪಿ ರುಕ್ಖಾ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಾ, ತೇಸುಪಿ ಆಗನ್ತುಕಾ ಅನಿಸ್ಸರಾ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸೇಸಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಿನ್ನೇಸುಪಿ।

ಯೇ ಪನ ತಥಾ ಅನಿಯಮಿತಾ, ಆವಾಸಿಕಾ ಚ ತೇ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗೋಪೇತ್ವಾ ಚೋರಿಕಾಯ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ನ ತೇಸು ಆವಾಸಿಕಾನಂ ಕತಿಕಾಯ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಯೇ ಫಲಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಾ, ಆವಾಸಿಕಾಪಿ ನೇ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗೋಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಉಪನೇನ್ತಿ, ತೇಸುಯೇವ ತೇಸಂ ಕತಿಕಾಯ ಠಾತಬ್ಬಂ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ ವುತ್ತಂ - "ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಪರಿಭೋಗವಸೇನೇವ ತಂ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ನಿಯಮಿತಂ, ತಂ ಪರಿಭೋಗವಸೇನೇವ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಞ್ಚಾ"ತಿ।

ಓದಿಸ್ಸ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಂ ಚೀವರೇಯೇವ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಕಿಲಮನ್ತಿ, ಚೀವರಂ ಪನ ಸುಲಭಂ, ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯ ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇಪಿ ಉಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇನಾಸನೇನ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇನ ವಾ ಕಿಲಮನ್ತೇಸು ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯ ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತದತ್ಥಾಯಪಿ ಉಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಓದಿಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತತ್ಥಾಯ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ಚ ದಿನ್ನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಓದಿಸ್ಸ ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಂ ಪನ ಗರುಭಣ್ಡಂ ಹೋತಿ, ತಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗೋಪೇತ್ವಾ ತದತ್ಥಮೇವ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ನ ಯಾಪೇನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ರಾಜರೋಗಚೋರಭಯಾದೀಹಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ವಿಹಾರಾ ಪಲುಜ್ಜನ್ತಿ, ತಾಲನಾಳಿಕೇರಾದಿಕೇ ವಿನಾಸೇನ್ತಿ, ಸೇನಾಸನಪಚ್ಚಯಂ ಪನ ನಿಸ್ಸಾಯ ಯಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ। ಏವರೂಪೇ ಕಾಲೇ ಸೇನಾಸನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾಪಿ ಸೇನಾಸನಜಗ್ಗನತ್ಥಾಯ ಪರಿಭೋಗೋ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತೋ। ತಸ್ಮಾ ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ವರಸೇನಾಸನಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಇತರಾನಿ ಲಾಮಕಕೋಟಿಯಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತತ್ಥಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಮೂಲವತ್ಥುಚ್ಛೇದಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ನ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ ।

ಯೋ ಪನ ಆರಾಮೋ ಚತುಪ್ಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಿನ್ನೋ, ತತ್ಥ ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಯೇನ ಪನ ಪಚ್ಚಯೇನ ಊನಂ, ತದತ್ಥಂ ಉಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಆರಾಮೋ ಜಗ್ಗಿತಬ್ಬೋ, ವೇತನಂ ದತ್ವಾಪಿ ಜಗ್ಗಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯೇ ಪನ ವೇತನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಆರಾಮೇಯೇವ ಗೇಹಂ ಕತ್ವಾ ವಸನ್ತಾ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ತೇ ಚೇ ಆಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಾಳಿಕೇರಂ ವಾ ತಾಲಪಕ್ಕಂ ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಯಂ ತೇಸಂ ಸಙ್ಘೇನ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಹೋತಿ - "ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಏತ್ತಕಂ ನಾಮ ಖಾದಥಾ"ತಿ ತದೇವ ತೇ ದಾತುಂ ಲಭನ್ತಿ; ತತೋ ಉತ್ತರಿ ತೇಸಂ ದದನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಯೋ ಪನ ಆರಾಮಂ ಕೇಣಿಯಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚತುಪ್ಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಮೇವ ದೇತಿ, ಅಯಂ ಬಹುಕಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ಲಭತಿ। ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಪದೀಪತ್ಥಾಯ ವಾ ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪಟಿಸಙ್ಖರಣತ್ಥಾಯ ವಾ ದಿನ್ನೋ ಆರಾಮೋಪಿ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬೋ; ವೇತನಂ ದತ್ವಾಪಿ ಜಗ್ಗಾಪೇತಬ್ಬೋ। ವೇತನಞ್ಚ ಪನೇತ್ಥ ಚೇತಿಯಸನ್ತಕಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಸನ್ತಕಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏತಮ್ಪಿ ಆರಾಮಂ ವೇತನೇನ ತತ್ಥೇವ ವಸಿತ್ವಾ ರಕ್ಖನ್ತಾನಞ್ಚ ಕೇಣಿಯಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡದಾಯಕಾನಞ್ಚ ತತ್ಥ ಜಾತಕಫಲದಾನಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಅಮ್ಬಪಾಲಕಾದಿವತ್ಥೂಸು - **ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗೋಪಕಸ್ಸ ದಾನೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕತರಂ ಪನ ಗೋಪಕದಾನಂ ವಟ್ಟತಿ, ಕತರಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ? **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ತಾವ ಆಹ - "ಯಂ ಗೋಪಕಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ - 'ಏತ್ತಕಂ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಗಣ್ಹಾ'ತಿ ತದೇವ ವಟ್ಟತಿ; ತತೋ ಉತ್ತರಿ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನಾಹ - "ಕಿಂ ಗೋಪಕಾನಂ ಪಣ್ಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಅತ್ಥಿ, ಏತೇಸಂ ಹತ್ಥೇ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಕಸ್ಸ ಏತೇ ಇಸ್ಸರಾ, ತಸ್ಮಾ ಯಂ ತೇ ದೇನ್ತಿ ತಂ ಬಹುಕಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ವುತ್ತಂ - "ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಆರಾಮಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಫಲಾಫಲಂ ದಾರಕಾ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ತೇಹಿ ದಿನ್ನಂ ವಟ್ಟತಿ । ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪನ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಘಿಕೇ ಪನ ಚೇತಿಯಸನ್ತಕೇ ಚ ಕೇಣಿಯಾ ಗಹೇತ್ವಾ ರಕ್ಖನ್ತಸ್ಸೇವ ದಾನಂ ವಟ್ಟತಿ। ವೇತನೇನ ರಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಮತ್ತಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಯಂ ಗಿಹೀನಂ ಆರಾಮರಕ್ಖಕಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದೇನ್ತಿ, ಏತಂ ವಟ್ಟತಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪನ ಆರಾಮಗೋಪಕಾ ಯಂ ಅತ್ತನೋ ಭತಿಯಾ ಖಣ್ಡೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಏತಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಯೋಪಿ ಉಪಡ್ಢಾರಾಮಂ ವಾ ಕೇಚಿದೇವ ರುಕ್ಖೇ ವಾ ಭತಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ರಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತರುಕ್ಖತೋಯೇವ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇಣಿಯಾ ಗಹೇತ್ವಾ ರಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏತಂ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ನಾನಂ, ಅತ್ಥತೋ ಏಕಮೇವ; ತಸ್ಮಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ದಾರುವತ್ಥುಮ್ಹಿ - **ತಾವಕಾಲಿಕೋ ಅಹಂ ಭಗವಾತಿ** ತಾವಕಾಲಿಕಚಿತ್ತೋ ಅಹಂ ಭಗವಾತಿ ವತ್ತುಕಾಮೇನ ವುತ್ತಂ, ತಾವಕಾಲಿಕಚಿತ್ತೋತಿ "ಪುನ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂಚಿತ್ತೋ ಅಹನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಭಗವಾ "**ತಾವಕಾಲಿಕೇ ಅನಾಪತ್ತೀ**"ತಿ ಆಹ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ** - ಸಚೇ ಸಙ್ಘೋ ಸಙ್ಘಿಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತಿ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಂ ವಾ ಭೋಜನಸಾಲಂ ವಾ, ತತೋ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಹರಿತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನ ಸಙ್ಘಿಕೋ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೋ ಅಗುತ್ತೋ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ತೇಮೇತಿ, ಆತಪೇನ ಸುಕ್ಖತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆವಾಸೇ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಙ್ಘೋ ಆಹರಾಪೇನ್ತೋ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೇನ ಮೂಲೇನ ವಾ ಸಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ। ನ ಸಕ್ಕಾ ಚೇ ಹೋತಿ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ, "ಸಙ್ಘಿಕೇನ, ಭನ್ತೇ, ಕತಂ ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ವಳಞ್ಜಥಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸೇನಾಸನಸ್ಸ ಪನ ಅಯಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಇಸ್ಸರೋ। ಸಚೇಪಿ ಪಾಸಾಣತ್ಥಮ್ಭೋ ವಾ ರುಕ್ಖತ್ಥಮ್ಭೋ ವಾ ಕವಾಟಂ ವಾ ವಾತಪಾನಂ ವಾ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಿಕಂ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪಾಕತಿಕಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೇಸೂತಿ।

ಉದಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - ಯದಾ ಉದಕಂ ದುಲ್ಲಭಂ ಹೋತಿ, ಯೋಜನತೋಪಿ ಅಡ್ಢಯೋಜನತೋಪಿ ಆಹರೀಯತಿ, ಏವರೂಪೇ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಉದಕೇ ಅವಹಾರೋ। ಯತೋಪಿ ಆಹರಿಮತೋ ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀಆದೀಸು ಠಿತತೋ ವಾ ಕೇವಲಂ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ಪಾನೀಯಪರಿಭೋಗಞ್ಚ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಮಹಾಪರಿಭೋಗಂ, ತಮ್ಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ। ಯತೋ ಪನ ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ಘಟೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಸನಂ ಧೋವಿತುಂ, ಬೋಧಿರುಕ್ಖೇ ಸಿಞ್ಚಿತುಂ ಉದಕಪೂಜಂ ಕಾತುಂ, ರಜನಂ ಪಚಿತುಂ ಲಬ್ಭತಿ, ತತ್ಥ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕತಿಕವಸೇನೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಅತಿರೇಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ, ಮತ್ತಿಕಾದೀನಿ ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ।

ಸಚೇ ಆವಾಸಿಕಾ ಕತಿಕವತ್ತಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭಣ್ಡಕಂ ಧೋವಿತುಂ ವಾ ರಜಿತುಂ ವಾ ನ ದೇನ್ತಿ, ಅತ್ತನಾ ಪನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಕತಿಕಾಯ ನ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಯತ್ತಕಂ ತೇ ಧೋವನ್ತಿ, ತತ್ತಕಂ ಧೋವಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ ವಾ ಉದಕಸೋಣ್ಡಿಯೋ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕತಿಕಾ ಚ ಕತಾ "ಏತ್ಥ ನ್ಹಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಇತೋ ಪಾನೀಯಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಇಧ ಸಬ್ಬಪರಿಭೋಗೋ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಕತಿಕವತ್ತೇನೇವ ಸಬ್ಬಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಯತ್ಥ ಕತಿಕಾ ನತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಪರಿಭೋಗೋ ವಟ್ಟತೀತಿ।

ಮತ್ತಿಕಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - ಯತ್ಥ ಮತ್ತಿಕಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಹೋತಿ, ನಾನಪ್ಪಕಾರಾ ವಾ ವಣ್ಣಮತ್ತಿಕಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾ, ತತ್ಥ ಥೋಕಾಪಿ ಪಞ್ಚಮಾಸಕಂ ಅಗ್ಘತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಙ್ಘಿಕೇ ಪನ ಕಮ್ಮೇ ಚೇತಿಯಕಮ್ಮೇ ಚ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಸಙ್ಘಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸುಧಾಯಪಿ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮವಣ್ಣೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ತಿಣವತ್ಥೂಸು - ಝಾಪಿತತಿಣೇ ಠಾನಾಚಾವನಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘೋ ತಿಣವತ್ಥುಂ ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಿಕಂ ಆವಾಸಂ ಛಾದೇತಿ, ಪುನ ಕದಾಚಿ ಜಗ್ಗಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಥಞ್ಞೋ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ವತ್ತಸೀಸೇನ ಜಗ್ಗತಿ, ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವೇತಂ। ನೋ ಚೇ ಜಗ್ಗತಿ, ಸಙ್ಘೇನೇಕೋ ಭಿಕ್ಖು ವತ್ತಬ್ಬೋ "ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಚೇ ಭಾಗಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಭಾಗಂ ದತ್ವಾಪಿ ಜಗ್ಗಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಭಾಗಂ ವಡ್ಢೇತಿ, ದಾತಬ್ಬಮೇವ। ವಡ್ಢೇತಿಯೇವ, "ಗಚ್ಛ ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಸೇನಾಸನಂ ಛಾದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಕಸ್ಮಾ? ನಟ್ಠೇ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ। ದದನ್ತೇಹಿ ಪನ ಸವತ್ಥುಕಂ ನ ದಾತಬ್ಬಂ , ಗರುಭಣ್ಡಂ

ಹೋತಿ; ತಿಣಮತ್ತಂ ಪನ ದಾತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸೇನಾಸನಂ ಛಾದೇನ್ತೇ ಪುನ ಸಙ್ಘೋ ಜಗ್ಗಿತುಂ ಪಹೋತಿ, "ತ್ವಂ ಮಾ ಜಗ್ಗಿ, ಸಙ್ಘೋ ಜಗ್ಗಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ।

ಮಞ್ಚಾದೀನಿ ಸತ್ತ ವತ್ಥೂನಿ ಪಾಕಟಾನೇವ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಪಾಸಾಣತ್ಥಮ್ಭಂ ವಾ ರುಕ್ಖತ್ಥಮ್ಭಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಪಧಾನಘರಾದೀಸು ಛಡ್ಡಿತಪತಿತಾನಂ ಪರಿವೇಣಾದೀನಂ ಕುಟ್ಟಮ್ಪಿ ಪಾಕಾರಮ್ಪಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಇಟ್ಠಕಾದೀನಿ ಅವಹರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಙ್ಘಿಕಂ ನಾಮ ಕದಾಚಿ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತಿ, ಕದಾಚಿ ನ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತಿ। ಪಚ್ಚನ್ತೇ ಚೋರಭಯೇನ ಜನಪದೇ ವುಟ್ಠಹನ್ತೇ ಛಡ್ಡಿತವಿಹಾರಾದೀಸು ಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಹರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯೇ ಪನ ತತೋ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಹರನ್ತಿ, ಪುನ ಆವಸಿತೇಸು ಚ ವಿಹಾರೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹರಾಪೇನ್ತಿ, ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇಪಿ ತತೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ವಾ ತದಗ್ಘನಕಂ ವಾ ದಾತಬ್ಬಮೇವ। "ಪುನ ಆವಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಲಯಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಿತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಗಣಸನ್ತಕಂ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಿಕಂ ವಾ ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ; ತೇ ಚೇ ಅನುಜಾನನ್ತಿ, ಪಟಿಕಮ್ಮೇನ ಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಸಙ್ಘಿಕಂ ಪನ ಗರುಭಣ್ಡಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಟಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತಬ್ಬಮೇವ।

೧೫೭. ವಿಹಾರಪರಿಭೋಗವತ್ಥು ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಹರಿತುನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಿಕಂ ಮಞ್ಚಂ ವಾ ಪೀಠಂ ವಾ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಏಕಮ್ಪಿ ದ್ವೇಪಿ ಮಾಸೇ ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಆಗತಾಗತಾನಂ ವುಡ್ಢತರಾನಂ ದೇತಿ, ನಪ್ಪಟಿಬಾಹತಿ , ತಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ನಟ್ಠೇಪಿ ಜಿಣ್ಣೇಪಿ ಚೋರಾವಹಟೇಪಿ ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ। ವಸಿತ್ವಾ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಯಥಾಠಾನೇ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನ ಪುಗ್ಗಲಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಆಗತಾಗತಾನಂ ವುಡ್ಢತರಾನಂ ನ ದೇತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ನಟ್ಠೇ ತಸ್ಸ ಗೀವಾ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞಂ ಪನ ಆವಾಸಂ ಹರಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೇನ ಸಚೇ ತತ್ಥ ವುಡ್ಢತರೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತಿ, "ಮಯಾ ಇದಂ ಅಸುಕಾವಾಸತೋ ನಾಮ ಆಹಟಂ, ಗಚ್ಛಾಮಿ, ನಂ ಪಾಕತಿಕಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು "ಅಹಂ ಪಾಕತಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ತಸ್ಸ ಭಾರಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ **ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಚಮ್ಪಾವತ್ಥುಮ್ಹಿ - **ತೇಕಟುಲಯಾಗೂ**ತಿ ತಿಲತಣ್ಡುಲಮುಗ್ಗೇಹಿ ವಾ ತಿಲತಣ್ಡುಲಮಾಸೇಹಿ ವಾ ತಿಲತಣ್ಡುಲಕುಲತ್ಥೇಹಿ ವಾ ತಿಲತಣ್ಡುಲೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಏಕಂ ಅಪರಣ್ಣಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತೀಹಿ ಕತಾ, ಏತಂ ಕಿರ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಚತುಭಾಗಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನೇ ಖೀರೇ ಸಪ್ಪಿಮಧುಸಕ್ಕರಾದೀಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿ।

ರಾಜಗಹವತ್ಥುಮ್ಹಿ - **ಮಧುಗೋಳಕೋ**ತಿ ಅತಿರಸಕಪೂವೋ ವುಚ್ಚತಿ; "ಮಧುಸೀಸಕ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ವತ್ಥುದ್ವಯೇಪಿ ಓದನಭಾಜನೀಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೫೮. ಅಜ್ಜುಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಏತದವೋಚಾ**ತಿ ಗಿಲಾನೋ ಹುತ್ವಾ ಅವೋಚ। **ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಜ್ಜುಕಸ್ಸ ಪಕ್ಖೋ**ತಿ ನ ಅಗತಿಗಮನವಸೇನ ಪಕ್ಖೋ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಅನಾಪತ್ತಿಸಞ್ಞಿತಾಯ ಲಜ್ಜೀಅನುಗ್ಗಹೇನ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹೇನ ಚ ಥೇರೋ ಪಕ್ಖೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೧೫೯. ಬಾರಾಣಸೀವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಚೋರೇಹಿ ಉಪದ್ದುತ**ನ್ತಿ ಚೋರೇಹಿ ವಿಲುತ್ತಂ। **ಇದ್ಧಿಯಾ ಆನೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದೇ ಠಪೇಸೀ**ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ ತಂ ಕುಲಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಸಮಪ್ಪಿತಂ ಆವಟ್ಟನ್ತಂ ವಿವಟ್ಟನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಸಾದಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೇನ ಅತ್ತನೋ ಇದ್ಧಿಯಾ "ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಸಾದಂ ದಾರಕಾನಂ ಸಮೀಪೇ ಹೋತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ದಾರಕಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಾಸಾದೋ"ತಿ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಅಭಿರುಹಿಂಸು। ತತೋ ಥೇರೋ ಇದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಂಹರಿ, ಪಾಸಾದೋಪಿ

ಸಕಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ವೋಹಾರವಸೇನ ಪನ ವುತ್ತಂ **“ತೇ ದಾರಕೇ ಇದ್ಧಿಯಾ ಆನೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದೇ ಠಪೇಸೀ”**ತಿ। **ಇದ್ಧಿವಿಸಯೇ**ತಿ ಈದಿಸಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿ ಪನ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೧೬೦-೧. ಅವಸಾನೇ ವತ್ಥುದ್ವಯಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಸಾಸನೀ -

ದುತಿಯಂ ಅದುತಿಯೇನ, ಯಂ ಜಿನೇನ ಪಕಾಸಿತಂ।
ಪರಾಜಿತಕಿಲೇಸೇನ, ಪಾರಾಜಿಕಮಿದಂ ಇಧ॥

ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಮಂ ತೇನ, ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಅನೇಕನಯವೋಕಿಣ್ಣಂ, ಗಮ್ಭೀರತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಂ॥

ತಸ್ಮಾ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಓತಿಣ್ಣೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ವಿನಯಞ್ಞುನಾ।
ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹೇನೇತ್ಥ, ಕರೋನ್ತೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ॥

ಪಾಳಿಂ ಅಟ್ಠಕಥಞ್ಚೇವ, ಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಮಸೇಸತೋ।
ಓಗಯ್ಹ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ, ಕರಣೀಯೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ॥

ಆಪತ್ತಿದಸ್ಸನುಸ್ಸಾಹೋ, ನ ಕತ್ತಬ್ಬೋ ಕುದಾಚನಂ।
ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಪತ್ತಿ-ಮಿತಿ ಕಯಿರಾಥ ಮಾನಸಂ॥

ಪಸ್ಸಿತ್ವಾಪಿ ಚ ಆಪತ್ತಿಂ, ಅವತ್ವಾವ ಪುನಪ್ಪುನಂ।
ವೀಮಂಸಿತ್ವಾಥ ವಿಞ್ಞೂಹಿ, ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಚ ತಂ ವದೇ॥

ಕಪ್ಪಿಯೇಪಿ ಚ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಲಹುವತ್ತಿನೋ।
ವಸೇನ ಸಾಮಞ್ಞಗುಣಾ, ಚವನ್ತೀಧ ಪುಥುಜ್ಜನಾ॥

ತಸ್ಮಾ ಪರಪರಿಕ್ಖಾರಂ, ಆಸೀವಿಸಮಿವೋರಗಂ।
ಅಗ್ಗಿಂ ವಿಯ ಚ ಸಮ್ಪಸ್ಸಂ, ನಾಮಸೇಯ್ಯ ವಿಚಕ್ಖಣೋತಿ॥

ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ಪಠಮೋ ಭಾಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ವಿನಯಪಿಟಕೇ

ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ-ಅಟ್ಠಕಥಾ (ದುತಿಯೋ ಭಾಗೋ)

೩. ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ

ತತಿಯಂ ತೀಹಿ ಸುದ್ಧೇನ, ಯಂ ಬುದ್ಧೇನ ವಿಭಾವಿತಂ।
ಪಾರಾಜಿಕಂ ತಸ್ಸ ದಾನಿ, ಪತ್ತೋ ಸಂವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೋ॥

ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ, ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಪಕಾಸಿತಂ।
ತಂ ವಜ್ಜಯಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಪಿ, ಹೋತಿ ಸಂವಣ್ಣನಾ ಅಯಂ॥

ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿನಿದಾನವಣ್ಣನಾ

೧೬೨. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ವೇಸಾಲಿಯ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗವಸೇನ ಪವತ್ತವೋಹಾರೇ ನಗರೇ। ತಞ್ಹಿ ನಗರಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖೇಪವಡ್ಢನೇನ ವಿಸಾಲೀಭೂತತ್ತಾ ''ವೇಸಾಲೀ''ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ಚ ನಗರಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಪ್ಪತ್ತೇಯೇವ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಪತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಗೋಚರಗಾಮಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ನಿವಾಸಟ್ಠಾನ ಮಾಹ - **''ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯ''**ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಮಹಾವನಂ** ನಾಮ ಸಯಂಜಾತಂ ಅರೋಪಿಮಂ ಸಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಮಹನ್ತಂ ವನಂ। ಕಪಿಲವತ್ಥುಸಾಮನ್ತಾ ಪನ ಮಹಾವನಂ ಹಿಮವನ್ತೇನ ಸಹ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಅಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಹುತ್ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಂ। ಇದಂ ತಾದಿಸಂ ನ ಹೋತಿ, ಸಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಮಹನ್ತಂ ವನನ್ತಿ ಮಹಾವನಂ। **ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾ** ಪನ ಮಹಾವನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕತೇ ಆರಾಮೇ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಅನ್ತೋ ಕತ್ವಾ ಹಂಸವಟ್ಟಕಚ್ಛದನೇನ ಕತಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಗನ್ಧಕುಟಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇತೀತಿ ಅನೇಕೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಅಸುಭಾಕಾರಸನ್ದಸ್ಸನಪ್ಪವತ್ತಂ ಕಾಯವಿಚ್ಛನ್ದನಿಯಕಥಂ ಕಥೇತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ''ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ...ಪೇ॰ ... ಮುತ್ತ''ನ್ತಿ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬ್ಯಾಮಮತ್ತೇ ಕಳೇವರೇ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನಪಿ ವಿಚಿನನ್ತೋ ನ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಮುತ್ತಂ ವಾ ಮಣಿಂ ವಾ ವೇಳುರಿಯಂ ವಾ ಅಗರುಂ ವಾ ಚನ್ದನಂ ವಾ ಕುಙ್ಕುಮಂ ವಾ ಕಪ್ಪೂರಂ ವಾ ವಾಸಚುಣ್ಣಾದೀನಿ ವಾ ಅಣುಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸುಚಿಭಾವಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪರಮದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಅಸ್ಸಿರೀಕದಸ್ಸನಂ ಕೇಸಲೋಮಾದಿನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಅಸುಚಿಂಯೇವ ಪಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಏತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಕರಣೀಯೋ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಉತ್ತಮಙ್ಗೇ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಜಾತಾ ಕೇಸಾ ನಾಮ, ತೇಪಿ ಅಸುಭಾ ಚೇವ ಅಸುಚಿನೋ ಚ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಾ ಚ। ಸೋ ಚ ನೇಸಂ ಅಸುಭಾಸುಚಿಪಟಿಕ್ಕೂಲಭಾವೋ ವಣ್ಣತೋಪಿ ಸಣ್ಠಾನತೋಪಿ ಗನ್ಧತೋಪಿ ಆಸಯತೋಪಿ ಓಕಾಸತೋಪೀತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಲೋಮಾದೀನನ್ತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೮೨) ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇತಿ ಭಗವಾ ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಂ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಪ್ಪಭೇದೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇತಿ।

ಅಸುಭಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀತಿ ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದಿವಸೇನ ಅಸುಭಮಾತಿಕಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪದಭಾಜನೀಯೇನ ತಂ ವಿಭಜನ್ತೋ ವಣ್ಣೇನ್ತೋ ಸಂವಣ್ಣೇನ್ತೋ ಅಸುಭಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। **ಅಸುಭಭಾವನಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ**ತಿ ಯಾ ಅಯಂ ಕೇಸಾದೀಸು ವಾ ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದೀಸು ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾವತ್ಥೂಸು ಅಸುಭಾಕಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪವತ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಭಾವನಾ ವಡ್ಢನಾ ಫಾತಿಕಮ್ಮಂ,

ತಸ್ಸಾ ಅಸುಭಭಾವನಾಯ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಗುಣಂ ಪರಿಕಿತ್ತೇತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - "ಅಸುಭಭಾವನಾಭಿಯುತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಕೇಸಾದೀಸು ವಾ ವತ್ಥೂಸು ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದೀಸು ವಾ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ತಿವಿಧಕಲ್ಯಾಣಂ ದಸಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಙ್ಖಾತಂ ಚಿತ್ತಮಞ್ಜೂಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಉತ್ತಮತ್ಥಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ।

ತತ್ರಿಮಾನಿ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ದಸ ಲಕ್ಖಣಾನಿ - ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕತೋ ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧಿ, ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿ, ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಪಕ್ಖನ್ದನಂ, ವಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಂ, ಸಮಥಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಂ, ಏಕತ್ತುಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಂ, ತತ್ಥ ಜಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನತಿವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಏಕರಸಟ್ಠೇನ ತದುಪಗವೀರಿಯವಾಹನಟ್ಠೇನ ಆಸೇವನಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾತಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಪಾಳಿ - "ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಕೋ ಆದಿ, ಕಿಂ ಮಜ್ಝೇ, ಕಿಂ ಪರಿಯೋಸಾನಂ? ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿ ಆದಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ ಮಜ್ಝೇ, ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿ ಆದಿ, ಆದಿಸ್ಸ ಕತಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ? ಆದಿಸ್ಸ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ - ಯೋ ತಸ್ಸ ಪರಿಪನ್ಥೋ ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ವಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ಚಿತ್ತಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ। ಯಞ್ಚ ಪರಿಪನ್ಥತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ಯಞ್ಚ ವಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ಚಿತ್ತಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಯಞ್ಚ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ। ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿ ಆದಿ, ಆದಿಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ। ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ತಿಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ'।

"ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ ಮಜ್ಝೇ, ಮಜ್ಝಸ್ಸ ಕತಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ? ಮಜ್ಝಸ್ಸ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ - ವಿಸುದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ, ಸಮಥಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ, ಏಕತ್ತುಪಟ್ಠಾನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ। ಯಞ್ಚ ವಿಸುದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ, ಯಞ್ಚ ಸಮಥಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ , ಯಞ್ಚ ಏಕತ್ತುಪಟ್ಠಾನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ। ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ ಮಜ್ಝೇ, ಮಜ್ಝಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ। ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ತಿಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ'।

"ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಪರಿಯೋಸಾನಂ, ಪರಿಯೋಸಾನಸ್ಸ ಕತಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ? ಪರಿಯೋಸಾನಸ್ಸ ಚತ್ತಾರಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ - ತತ್ಥ ಜಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನತಿವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಏಕರಸಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ, ತದುಪಗವೀರಿಯವಾಹನಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ, ಆಸೇವನಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ। ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಪರಿಯೋಸಾನಂ, ಪರಿಯೋಸಾನಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ । ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ಚತುಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ। "ಏವಂ ತಿವಿಧತ್ತಗತಂ ಚಿತ್ತಂ ತಿವಿಧಕಲ್ಯಾಣಕಂ ದಸಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಂ ವಿತಕ್ಕಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ವಿಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಪೀತಿಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಸುಖಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ ವೀರಿಯಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಸತಿಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚಾ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ರೋ॰ ೧.೧೫೮)।

ಆದಿಸ್ಸ ಆದಿಸ್ಸ ಅಸುಭಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀತಿ "ಏವಮ್ಪಿ ಇತ್ಥಮ್ಪೀ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪವತ್ತಾನಂ ಕತ್ವಾ ಆದಿಸನ್ತೋ ಅಸುಭಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಆನಿಸಂಸಂ ಕಥೇತಿ, ಗುಣಂ ಪರಿಕಿತ್ತೇತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - "ಅಸುಭಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಟಿಲೀಯತಿ ಪಟಿಕುಟತಿ ಪಟಿವಟ್ಟತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರೀಯತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಪತ್ತಂ ವಾ ನ್ಹಾರುದದ್ದುಲಂ ವಾ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪಟಿಲೀಯತಿ ಪಟಿಕುಟತಿ ಪಟಿವಟ್ಟತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರೀಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸುಭಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ

ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಟಿಲೀಯತಿ ಪಟಿಕುಟತಿ ಪಟಿವಟ್ಟತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರೀಯತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೪೯)।

ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುನ್ತಿ ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ಏಕಂ ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ ನಿಲೀಯಿತುಂ ಏಕೋವ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರಿತುಂ ಇಚ್ಛಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನಾ**ತಿ ಯೋ ಅತ್ತನಾ ಪಯುತ್ತವಾಚಂ ಅಕತ್ವಾ ಮಮತ್ಥಾಯ ಸದ್ಧೇಸು ಕುಲೇಸು ಪಟಿಯತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಉಪನಾಮೇತಿ, ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನಮ್ಹಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕೇನಚಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋತಿ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಏವಮಾಹಾತಿ? ಅತೀತೇ ಕಿರ ಪಞ್ಚಸತಾ ಮಿಗಲುದ್ದಕಾ ಮಹತೀಹಿ ದಣ್ಡವಾಗುರಾಹಿ ಅರಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾ ಏಕತೋಯೇವ ಯಾವಜೀವಂ ಮಿಗಪಕ್ಖಿಘಾತಕಮ್ಮೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ನಿರಯೇ ಉಪಪನ್ನಾ; ತೇ ತತ್ಥ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಪುಬ್ಬೇ ಕತೇನ ಕೇನಚಿದೇವ ಕುಸಲಕಮ್ಮೇನ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪಪನ್ನಾ ಕಲ್ಯಾಣೂಪನಿಸ್ಸಯವಸೇನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಲಭಿಂಸು; ತೇಸಂ ತತೋ ಮೂಲಾಕುಸಲಕಮ್ಮತೋ ಅವಿಪಕ್ಕವಿಪಾಕಾ ಅಪರಾಪರಚೇತನಾ ತಸ್ಮಿಂ ಅದ್ಧಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಅತ್ತೂಪಕ್ಕಮೇನ ಚ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ಚ ಜೀವಿತುಪಚ್ಛೇದಾಯ ಓಕಾಸಮಕಾಸಿ, ತಂ ಭಗವಾ ಅದ್ದಸ। ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋ ನಾಮ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ। ತೇಸು ಚ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಪುಥುಜ್ಜನಾಪಿ ಅತ್ಥಿ ಸೋತಾಪನ್ನಸಕದಾಗಾಮೀಅನಾಗಾಮೀಖೀಣಾಸವಾಪಿ। ತತ್ಥ ಖೀಣಾಸವಾ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ, ಇತರೇ ಅರಿಯಸಾವಕಾ ನಿಯತಗತಿಕಾ ಸುಗತಿಪರಾಯಣಾ, ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಪನ ಗತಿ ಅನಿಯತಾ। ಅಥ ಭಗವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಇಮೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಛನ್ದರಾಗೇನ ಮರಣಭಯಭೀತಾ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗತಿಂ ವಿಸೋಧೇತುಂ, ಹನ್ದ ನೇಸಂ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಾಯ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇಮಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತಭಾವೇ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದರಾಗತಾಯ ಗತಿವಿಸೋಧನಂ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏವಂ ನೇಸಂ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಸಾತ್ಥಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ತತೋ ತೇಸಂ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇಸಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸೀಸೇನ, ನೋ ಮರಣವಣ್ಣಸಂವಣ್ಣನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ। ಕಥೇತ್ವಾ ಚ ಪನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಸಚೇ ಮಂ ಇಮಂ ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, 'ಅಜ್ಜ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಮತೋ, ಅಜ್ಜ ದ್ವೇ… ಪೇ॰… ಅಜ್ಜ ದಸಾ'ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋ ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ। ಸ್ವಾಹಂ ತಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ? ಕಿಂ ಮೇ ಅನತ್ಥಕೇನ ಅನಯಬ್ಯಸನೇನ ಸುತೇನ? ಹನ್ದಾಹಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಉಪಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ – "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಪತಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ; ನಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನಾ"ತಿ।

ಅಪರೇ ಪನಾಹು – "ಪರೂಪವಾದವಿವಜ್ಜನತ್ಥಂ ಏವಂ ವತ್ವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ"ತಿ। ಪರೇ ಕಿರ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪವದಿಸ್ಸನ್ತಿ – "ಅಯಂ 'ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಅಹಂ ಸದ್ಧಮ್ಮವರಚಕ್ಕವತ್ತೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ ಅತ್ತನೋಪಿ ಸಾವಕೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಘಾತೇನ್ತೇ ನಿವಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಕಿಮಞ್ಞಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? ತತ್ಥ ಪಣ್ಡಿತಾ ವಕ್ಖನ್ತಿ – "ಭಗವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಮನುಯುತ್ತೋ ನಯಿಮಂ ಪವತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಕೋಚಿಸ್ಸ ಆರೋಚಯಿತಾಪಿ ನತ್ಥಿ, ಸಚೇ ಜಾನೇಯ್ಯ ಅದ್ಧಾ ನಿವಾರೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಇದಂ ಪನ ಇಚ್ಛಾಮತ್ತಂ, ಪಠಮಮೇವೇತ್ಥ ಕಾರಣಂ। **ನಾಸ್ಸುಧಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **"ಅಸ್ಸುಧಾ"**ತಿ ಪದಪೂರಣಮತ್ತೇ ಅವಧಾರಣತ್ಥೇ ವಾ ನಿಪಾತೋ; ನೇವ ಕೋಚಿ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನೇಕೇಹಿ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಾದೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವೋಕಾರೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರೋ;** ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಿಣ್ಣೋ ಅನೇಕಕಾರಣಸಮ್ಮಿಸ್ಸೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕೋ ಸೋ? ಅಸುಭಭಾವನಾನುಯೋಗೋ, ತಂ **ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಂ**

ಅಸುಭಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತೀತಿ ಯುತ್ತಪಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। **ಅಟ್ಟೀಯನ್ತೀತಿ** ಸಕೇನ ಕಾಯೇನ ಅಟ್ಟಾ ದುಕ್ಖಿತಾ ಹೋನ್ತಿ । **ಹರಾಯನ್ತೀತಿ** ಲಜ್ಜನ್ತಿ। **ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೀತಿ** ಸಞ್ಜಾತಜಿಗುಚ್ಛಾ ಹೋನ್ತಿ। **ದಹರೋತಿ** ತರುಣೋ। **ಯುವಾತಿ** ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಕೋತಿ** ಮಣ್ಡನಕಪಕತಿಕೋ। **ಸೀಸಂನ್ಹಾತೋತಿ** ಸೀಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನ್ಹಾತೋ। **ದಹರೋ ಯುವಾತಿ** ಚೇತ್ಥ ದಹರವಚನೇನ ಪಠಮಯೋಬ್ಬನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಠಮಯೋಬ್ಬನೇ ಹಿ ಸತ್ತಾ ವಿಸೇಸೇನ ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೀಸಂನ್ಹಾತೋತಿ ಇಮಿನಾ ಮಣ್ಡನಾನುಯೋಗಕಾಲಂ। ಯುವಾಪಿ ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಸರೀರೋ ನ ಮಣ್ಡನಾನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ; ಸೀಸಂನ್ಹಾತೋ ಪನ ಸೋ ಮಣ್ಡನಮೇವಾನುಯುಞ್ಜತಿ। ಅಹಿಕುಣಪಾದೀನಿ ದಟ್ಠುಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅಹಿಕುಣಪೇನ ವಾ ಕುಕ್ಕುರಕುಣಪೇನ ವಾ ಮನುಸ್ಸಕುಣಪೇನ ವಾ ಕಣ್ಠೇ ಆಸತ್ತೇನ ಕೇನಚಿದೇವ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇನ ಆನೇತ್ವಾ ಕಣ್ಠೇ ಬದ್ಧೇನ ಪಟಿಮುಕ್ಕೇನ ಯಥಾ ಅಟ್ಟೀಯೇಯ್ಯ ಹರಾಯೇಯ್ಯ ಜಿಗುಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಕೇನ ಕಾಯೇನ ಅಟ್ಟೀಯನ್ತಾ ಹರಾಯನ್ತಾ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಾ ಸೋ ವಿಯ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಕುಣಪಂ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದರಾಗತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ ಅತ್ತನಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಿ। “ತ್ವಂ ಮಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಹಿ; ಅಹಂ ತ”ನ್ತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಿ।

ಮಿಗಲಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಸಮಣಕುತ್ತಕನ್ತಿ ಮಿಗಲಣ್ಡಿಕೋತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ; **ಸಮಣಕುತ್ತಕೋತಿ** ಸಮಣವೇಸಧಾರಕೋ। ಸೋ ಕಿರ ಸಿಖಾಮತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಮುಣ್ಡೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಕಾಸಾವಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಂಸೇ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಂಯೇವ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಘಾಸಾದಭಾವೇನ ಜೀವತಿ। ತಮ್ಪಿ ಮಿಗಲಣ್ಡಿಕಂ ಸಮಣಕುತ್ತಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ। **ಸಾಧೂತಿ** ಆಯಾಚನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ನೋತಿ** ಉಪಯೋಗಬಹುವಚನಂ, ಸಾಧು ಆವುಸೋ ಅಮ್ಹೇ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಅರಿಯಾ ನೇವ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಕರಿಂಸು ನ ಸಮಾದಪೇಸುಂ, ನ ಸಮನುಞ್ಞಾ ಅಹೇಸುಂ। ಪುಥುಜ್ಜನಾ ಪನ ಸಬ್ಬಮಕಂಸು। **ಲೋಹಿತಕನ್ತಿ** ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ। **ಯೇನ ವಗ್ಗುಮುದಾನದೀತಿ** ವಗ್ಗುಮತಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಸಮ್ಮತಾ ನದೀ। ಸೋಪಿ ಕಿರ “ತಂ ಪಾಪಂ ತತ್ಥ ಪವಾಹೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಗತೋ, ನದಿಯಾ ಆನುಭಾವೇನ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಪಾಪಂ ಪಹೀನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

೧೬೩. **ಅಹುದೇವ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚನ್ತಿ** ತೇಸು ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಕೇನಚಿಪಿ ಕಾಯವಿಕಾರೋ ವಾ ವಚೀವಿಕಾರೋ ವಾ ನ ಕತೋ, ಸಬ್ಬೇ ಸತಾ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪಜ್ಜಿಂಸು। ತಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ತಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸಿಯೇವ। **ಅಹು ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋತಿ** ತಸ್ಸೇವ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಸಭಾವನಿಯಮನತ್ಥಮೇತಂ ವುತ್ತಂ । ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸಿ, ನ ವಿನಯಕುಕ್ಕುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಅಲಾಭಾ ವತ ಮೇತಿ**ಆದಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಆಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಲಾಭಾ ವತ ಮೇತಿ** ಆಯತಿಂ ದಾನಿ ಮಮ ಹಿತಸುಖಲಾಭಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಅನುತ್ಥುನಾತಿ। **“ನ ವತ ಮೇ ಲಾಭಾ”**ತಿಇಮಿನಾ ಪನ ತಮೇವತ್ಥಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೋತಿ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಸಚೇಪಿ ಕೋಚಿ “ಲಾಭಾ ತೇ”ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ತಂ ಮಿಚ್ಛಾ, ನ ವತ ಮೇ ಲಾಭಾತಿ। **ದುಲ್ಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇತಿ** ಕುಸಲಾನುಭಾವೇನ ಲದ್ಧಮ್ಪಿ ಇದಂ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ದುಲ್ಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ। **ನ ವತ ಮೇ ಸುಲದ್ಧನ್ತಿ**ಇಮಿನಾ ಪನ ತಮೇವತ್ಥಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೋತಿ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಸಚೇಪಿ ಕೋಚಿ “ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ”ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ತಂ ಮಿಚ್ಛಾ; ನ ವತ ಮೇ ಸುಲದ್ಧನ್ತಿ। **ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸುತನ್ತಿ** ಅಪುಞ್ಞಂ ಉಪಚಿತಂ ಜನಿತಂ ವಾ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಚೇ? **ಯೋಹಂ ಭಿಕ್ಖೂ...ಪೇ॰... ವೋರೋಪೇಸಿನ್ತಿ** । ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ಅಹಂ ಸೀಲವನ್ತೇ ತಾಯ ಏವ ಸೀಲವನ್ತತಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತಮಧಮ್ಮೇ ಸೇಟ್ಠಧಮ್ಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿನ್ತಿ।

ಅಞ್ಞತರಾ ಮಾರಕಾಯಿಕಾತಿ ನಾಮವಸೇನ ಅಪಾಕಟಾ ಏಕಾ ಭುಮ್ಮದೇವತಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಾರಪಕ್ಖಿಕಾ ಮಾರಸ್ಸಾನುವತ್ತಿಕಾ “ಏವಮಯಂ ಮಾರಧೇಯ್ಯಂ ಮಾರವಿಸಯಂ ನಾತಿಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಭರಣವಿಭೂಸಿತಾ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವಂ ದಸ್ಸಯಮಾನಾ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಉದಕೇ ಪಥವೀತಲೇ ಚಙ್ಕಮಮಾನಾ ವಿಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಿಗಲಣ್ಡಿಕಂ ಸಮಣಕುತ್ತಕಂ ಏತದವೋಚ। **ಸಾಧು ಸಾಧೂತಿ** ಸಮ್ಪಹಂಸನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ; ತಸ್ಮಾ ಏವ ದ್ವಿವಚನಂ ಕತಂ। **ಅತಿಣ್ಣೇ ತಾರೇಸೀತಿ** ಸಂಸಾರತೋ ಅತಿಣ್ಣೇ ಇಮಿನಾ ಜೀವಿತಾವೋರೋಪನೇನ ತಾರೇಸಿ ಪರಿಮೋಚೇಸೀತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಏತಿಸ್ಸಾ ದೇವತಾಯ ಬಾಲಾಯ ದುಮ್ಮೇಧಾಯ ಲದ್ಧಿ “ಯೇ ನ ಮತಾ, ತೇ ಸಂಸಾರತೋ ನ ಮುತ್ತಾ। ಯೇ ಮತಾ, ತೇ ಮುತ್ತಾ”ತಿ। ತಸ್ಮಾ

ಸಂಸಾರಮೋಚಕಮಿಲಕ್ಖಾ ವಿಯ ಏವಂಲದ್ಧಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ನಿಯೋಜೇನ್ತೀ ಏವಮಾಹ। ಅಥ ಖೋ ಮಿಗಲಣ್ಡಿಕೋ ಸಮಣಕುತ್ತಕೋ ತಾವ ಭುಸಂ ಉಪ್ಪನ್ನವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋಪಿ ತಂ ದೇವತಾಯ ಆನುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ದೇವತಾ ಏವಮಾಹ - ಅದ್ಧಾ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೇನ ಏವಮೇವ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ **"ಲಾಭಾ ಕಿರ ಮೇ"**ತಿಆದೀನಿ ಪರಿಕಿತ್ತಯನ್ತೋ। **ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾರಂ ಪರಿವೇಣೇನ ಪರಿವೇಣಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇತೀ**ತಿ ತಂ ತಂ ವಿಹಾರಞ್ಚ ಪರಿವೇಣಞ್ಚ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಏವಂ ವದತಿ - "ಕೋ ಅತಿಣ್ಣೋ, ಕಂ ತಾರೇಮೀ"ತಿ?

ಹೋತಿಯೇವ ಭಯನ್ತಿ ಮರಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸೋ ಹೋತಿ। **ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತ**ನ್ತಿ ಹದಯಮಂಸಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಸರೀರಚಲನಂ ಹೋತಿ; ಅತಿಭಯೇನ ಥದ್ಧಸರೀರತ್ತನ್ತಿಪಿ ಏಕೇ, ಥಮ್ಭಿತತ್ತಞ್ಹಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಲೋಮಹಂಸೋ**ತಿ ಉದ್ಧಂಠಿತಲೋಮತಾ, ಖೀಣಾಸವಾ ಪನ ಸತ್ತಸುಞ್ಞತಾಯ ಸುದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಮರಣಕಸತ್ತಮೇವ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ನಾಹೋಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಏಕಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ದ್ವೇಪಿ...ಪೇ॰... ಸಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಾಹೇನ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸೀ**ತಿ ಏವಂ ಗಣನವಸೇನ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿ।

೧೬೪. **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ತೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಪತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತತೋ ಏಕೀಭಾವತೋ ವುಟ್ಠಿತೋ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ಅಜಾನನ್ತೋ ವಿಯ ಕಥಾಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ। **ಕಿಂ ನು ಖೋ ಆನನ್ದ ತನುಭೂತೋ ವಿಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ**ತಿ ಆನನ್ದ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಉದ್ದೇಸಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ, ಏಕಪಜ್ಜೋತೋ ವಿಯ ಆರಾಮೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ಅದ್ಧಮಾಸಮತ್ತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ತನುಭೂತೋ ವಿಯ ತನುಕೋ ಮನ್ದೋ ಅಪ್ಪಕೋ ವಿರಳವಿರಳೋ ವಿಯ ಜಾತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ। ಕಿನ್ನು ಖೋ ಕಾರಣಂ, ಕಿಂ ದಿಸಾಸು ಪಕ್ಕನ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂತಿ?

ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇನ ತೇಸಂ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಪ್ಪತ್ತಿಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗಪಚ್ಚಯಾ ಪನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ **"ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ"**ತಿಆದಿಂ ವತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಯಾಚನ್ತೋ **"ಸಾಧು ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಾಧು ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಾರಣಂ ಆಚಿಕ್ಖತು, ಯೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯ; ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಓರೋಹಣತಿತ್ಥಾನಿ ವಿಯ ಹಿ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ದಸಾನುಸ್ಸತಿದಸಕಸಿಣಚತುಧಾತುವವತ್ಥಾನಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಾನಾಪಾನಸತಿಪ್ಪಭೇದಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಿಬ್ಬಾನೋರೋಹಣಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಿ ಸನ್ತಿ। ತೇಸು ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖತೂತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅಥ ಭಗವಾ ತಥಾ ಕಾತುಕಾಮೋ ಥೇರಂ ಉಯ್ಯೋಜೇನ್ತೋ **"ತೇನಹಾನನ್ದಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವೇಸಾಲಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯಾ**ತಿ ವೇಸಾಲಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಸಮನ್ತಾ ಗಾವುತೇಪಿ ಅದ್ಧಯೋಜನೇಪಿ ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ , ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ನಿಪಾತೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ಗನ್ತುಂ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ದಹರಭಿಕ್ಖೂ ಪಹಿಣಿತ್ವಾ ಮುಹುತ್ತೇನೇವ ಅನವಸೇಸೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸಮೂಹಂ ಕತ್ವಾ। **ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಸನ್ನಿಪತಿತೋ ಏಸ ಕಾಲೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಾತುಂ, ಅನುಸಾಸನಿಂ ದಾತುಂ, ಇದಾನಿ ಯಸ್ಸ ತುಮ್ಹೇ ಕಾಲಂ ಜಾನಾಥ, ತಂ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಕಥಾ

೧೬೫. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - **ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಚ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಆಚಿಕ್ಖಿತಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನತೋ ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **"ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧೀ"**ತಿ ಆಹ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಪಣೀತಕಮ್ಮಟ್ಠಾನದಸ್ಸನತ್ಥಮೇವ ಅಯಂ ಪಾಳಿ ವುತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ಅಪರಿಹಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ಥಯೋಜನಾಕ್ಕಮಂ ಏತ್ಥ ವಣ್ಣನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ತತ್ರ "**ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ**"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ತಾವ ಪದಸ್ಸ ಅಯಂ ಯೋಜನಾ - ಭಿಕ್ಖವೇ ನ ಕೇವಲಂ ಅಸುಭಭಾವನಾಯೇವ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಅಪಿಚ ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ... ಪೇ॰... ವೂಪಸಮೇತೀತಿ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ - **ಆನಾಪಾನಸ್ಸತೀತಿ** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾ ಸತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯಂ** -

> "**ಆನನ್ತಿ** ಅಸ್ಸಾಸೋ, ನೋ ಪಸ್ಸಾಸೋ। **ಅಪಾನನ್ತಿ** ಪಸ್ಸಾಸೋ, ನೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ। ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಂ **ಸತಿ,** ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಂ **ಸತಿ**। ಯೋ ಅಸ್ಸಸತಿ ತಸ್ಸುಪಟ್ಠಾತಿ, ಯೋ ಪಸ್ಸಸತಿ ತಸ್ಸುಪಟ್ಠಾತೀ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೬೦)।

ಸಮಾಧೀತಿ ತಾಯ ಆನಾಪಾನಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ಸತಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ; ಸಮಾಧಿಸೀಸೇನ ಚಾಯಂ ದೇಸನಾ, ನ ಸತಿಸೀಸೇನ। ತಸ್ಮಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಯುತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಂ ವಾ ಸಮಾಧಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಭಾವಿತೋತಿ** ಉಪ್ಪಾದಿತೋ ವಡ್ಢಿತೋ ಚ। **ಬಹುಲೀಕತೋತಿ** ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕತೋ। **ಸನ್ತೋ ಚೇವ ಪಣೀತೋ ಚಾತಿ** ಸನ್ತೋ ಚೇವ ಪಣೀತೋ ಚೇವ, ಉಭಯತ್ಥ ಏವಸದ್ದೇನ ನಿಯಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಅಯಞ್ಹಿ ಯಥಾ ಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕೇವಲಂ ಪಟಿವೇಧವಸೇನ ಸನ್ತಞ್ಚ ಪಣೀತಞ್ಚ ಓಳಾರಿಕಾರಮ್ಮಣತ್ತಾ ಪನ ಪಟಿಕೂಲಾರಮ್ಮಣತ್ತಾ ಚ ಆರಮ್ಮಣವಸೇನ ನೇವ ಸನ್ತಂ ನ ಪಣೀತಂ, ನ ಏವಂ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಅಸನ್ತೋ ವಾ ಅಪ್ಪಣೀತೋ ವಾ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಆರಮ್ಮಣಸನ್ತತಾಯಪಿ ಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿವೇಧಸಙ್ಖಾತಅಙ್ಗಸನ್ತತಾಯಪಿ ಆರಮ್ಮಣಪ್ಪಣೀತತಾಯಪಿ ಪಣೀತೋ ಅತಿತ್ತಿಕರೋ ಅಙ್ಗಪ್ಪಣೀತತಾಯಪೀತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಸನ್ತೋ ಚೇವ ಪಣೀತೋ ಚಾ"ತಿ।

ಅಸೇಚನಕೋ ಚ ಸುಖೋ ಚ ವಿಹಾರೋತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ನಾಸ್ಸ ಸೇಚನನ್ತಿ ಅಸೇಚನಕೋ ಅನಾಸಿತ್ತಕೋ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣೋ ಪಾಟೇಕ್ಕೋ ಆವೇಣಿಕೋ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಪರಿಕಮ್ಮೇನ ವಾ ಉಪಚಾರೇನ ವಾ ಸನ್ತತಾ ಆದಿಮನಸಿಕಾರತೋ ಪಭುತಿ ಅತ್ತನೋ ಸಭಾವೇನೇವ ಸನ್ತೋ ಚ ಪಣೀತೋ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ **ಅಸೇಚನಕೋತಿ** ಅನಾಸಿತ್ತಕೋ ಓಜವನ್ತೋ ಸಭಾವೇನೇವ ಮಧುರೋತಿ ವದನ್ತಿ। ಏವಮಯಂ ಅಸೇಚನಕೋ ಚ ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿತಕ್ಖಣೇ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸುಖಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತನತೋ ಸುಖೋ ಚ ವಿಹಾರೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇತಿ ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೇ ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೇ। **ಪಾಪಕೇತಿ** ಲಾಮಕೇ। **ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇತಿ** ಅಕೋಸಲ್ಲಸಮ್ಭೂತೇ ಧಮ್ಮೇ। **ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತೀತಿ** ಖಣೇನೇವ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತಿ। **ವೂಪಸಮೇತೀತಿ** ಸುಟ್ಠು ಉಪಸಮೇತಿ, ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯತ್ತಾ ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಅರಿಯಮಗ್ಗವುಡ್ಢಿಪ್ಪತ್ತೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದತಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತೀತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೇಯ್ಯಥಾಪೀತಿ ಓಪಮ್ಮನಿದಸ್ಸನಮೇತಂ। **ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇತಿ** ಆಸಾಳ್ಹಮಾಸೇ। **ಊಹತಂ ರಜೋಜಲ್ಲನ್ತಿ** ಅಟ್ಠಮಾಸೇ ವಾತಾತಪಸುಕ್ಖಾಯ ಗೋಮಹಿಂಸಾದಿಪಾದಪ್ಪಹಾರಸಮ್ಭಿನ್ನಾಯ ಪಥವಿಯಾ ಉದ್ಧಂ ಹತಂ ಊಹತಂ ಆಕಾಸೇ ಸಮುಟ್ಠಿತಂ ರಜಞ್ಚ ರೇಣುಞ್ಚ। **ಮಹಾ ಅಕಾಲಮೇಘೋತಿ** ಸಬ್ಬಂ ನಭಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಿತೋ ಆಸಾಳ್ಹಜುಣ್ಹಪಕ್ಖೇ ಸಕಲಂ ಅದ್ಧಮಾಸಂ ವಸ್ಸನಕಮೇಘೋ। ಸೋ ಹಿ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇ ವಸ್ಸಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಅಕಾಲಮೇಘೋತಿ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತೀತಿ** ಖಣೇನೇವ ಅದಸ್ಸನಂ ನೇತಿ, ಪಥವಿಯಂ ಸನ್ನಿಸೀದಾಪೇತಿ। **ಏವಮೇವ ಖೋತಿ** ಓಪಮ್ಮಸಮ್ಪಟಿಪಾದನಮೇತಂ। ತತೋ ಪರಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಇದಾನಿ **ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಥನ್ತಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಭಾವನಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ವಿತ್ಥಾರೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾ। **ಭಾವಿತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧೀ**ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ವಿತ್ಥಾರೇತುಕಮ್ಯತಾಯ ಪುಟ್ಠಧಮ್ಮನಿದಸ್ಸನಂ । ಏಸ ನಯೋ ದುತಿಯಪದೇಪಿ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಭಿಕ್ಖವೇ ಕೇನಪಕಾರೇನ ಕೇನಾಕಾರೇನ ಕೇನ ವಿಧಿನಾ ಭಾವಿತೋ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕೇನಪಕಾರೇನ ಬಹುಲೀಕತೋ ಸನ್ತೋ ಚೇವ…ಪೇ॰… ವೂಪಸಮೇತೀತಿ।

ಇದಾನಿ ತಮತ್ಥಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ್ತೋ **"ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಭಿಕ್ಖು। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಇಧಸದ್ದೋ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿನಿಬ್ಬತ್ತಕಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸನ್ನಿಸ್ಸಯಭೂತಸಾಸನಪರಿದೀಪನೋ ಅಞ್ಞಸಾಸನಸ್ಸ ತಥಾಭಾವಪಟಿಸೇಧನೋ ಚ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಇಧೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣೋ…ಪೇ॰… ಸುಞ್ಞಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಸಮಣೇಭಿ ಅಞ್ಞೇಹೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೩೯)। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ।

ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ…ಪೇ॰… ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾತಿ ಇದಮಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಭಾವನಾನುರೂಪಸೇನಾಸನಪರಿಗ್ಗಹಪರಿದೀಪನಂ। ಇಮಸ್ಸ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೀಘರತ್ತಂ ರೂಪಾದೀಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಅನುವಿಸಟಂ ಚಿತ್ತಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಆರಮ್ಮಣಂ ಅಭಿರುಹಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ। ಕೂಟಗೋಣಯುತ್ತರಥೋ ವಿಯ ಉಪ್ಪಥಮೇವ ಧಾವತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗೋಪೋ ಕೂಟಧೇನುಯಾ ಸಬ್ಬಂ ಖೀರಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ವಡ್ಢಿತಂ ಕೂಟವಚ್ಛಂ ದಮೇತುಕಾಮೋ ಧೇನುತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ಮಹನ್ತಂ ಥಮ್ಭಂ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಯೋತ್ತೇನ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಅಥಸ್ಸ ಸೋ ವಚ್ಛೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತಮೇವ ಥಮ್ಭಂ ಉಪನಿಸೀದೇಯ್ಯ ವಾ ಉಪನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಾ; ಏವಮೇವ ಇಮಿನಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ದೀಘರತ್ತಂ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದಿರಸಪಾನವಡ್ಢಿತಂ ದುಟ್ಠಚಿತ್ತಂ ದಮೇತುಕಾಮೇನ ರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ವಾ…ಪೇ॰… ಸುಞ್ಞಾಗಾರಂ ವಾ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಥಮ್ಭೇ ಸತಿಯೋತ್ತೇನ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ಏವಮಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತ್ವಾಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ಆಚಿಣ್ಣಾರಮ್ಮಣಂ ಅಲಭಮಾನಂ ಸತಿಯೋತ್ತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಂ ತಮೇವಾರಮ್ಮಣಂ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾವಸೇನ ಉಪನಿಸೀದತಿ ಚೇವ ಉಪನಿಪಜ್ಜತಿ ಚ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ -

> "ಯಥಾ ಥಮ್ಭೇ ನಿಬನ್ಧೇಯ್ಯ, ವಚ್ಛಂ ದಮ್ಮಂ ನರೋ ಇಧ।
> ಬನ್ಧೇಯ್ಯೇವಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ, ಸತಿಯಾರಮ್ಮಣೇ ದಳ್ಹ"ನ್ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೧೭; ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೭೪; ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೦೭; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧.೧೬೩)।

ಏವಮಸ್ಸೇತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಾವನಾನುರೂಪಂ ಹೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಇದಮಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಆಧಿಭಾವನಾನುರೂಪಸೇನಾಸನಪರಿಗ್ಗಹಪರಿದೀಪನ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ವಾ ಯಸ್ಮಾ ಇದಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಪ್ಪಭೇದೇ ಮುದ್ಧಭೂತಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಪದಟ್ಠಾನಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಿಸದ್ದಸಮಾಕುಲಂ ಗಾಮನ್ತಂ ಅಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ನ ಸುಕರಂ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ, ಸದ್ದಕಣ್ಟಕತ್ತಾ ಝಾನಸ್ಸ। ಅಗಾಮಕೇ ಪನ ಅರಞ್ಞೇ ಸುಕರಂ ಯೋಗಾವಚರೇನ ಇದಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆನಾಪಾನಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತದೇವ ಚ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲಂ ಅರಹತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತುಂ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಅನುರೂಪಂಸೇನಾಸನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಭಗವಾ "ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾಚರಿಯೋ ವಿಯ ಹಿ ಭಗವಾ, ಸೋ ಯಥಾ ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾಚರಿಯೋ ನಗರಭೂಮಿಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಸುಟ್ಠು ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಏತ್ಥ ನಗರಂ ಮಾಪೇಥಾ"ತಿ ಉಪದಿಸತಿ, ಸೋತ್ಥಿನಾ ಚ ನಗರೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ರಾಜಕುಲತೋ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಲಭತಿ; ಏವಮೇವ ಯೋಗಾವಚರಸ್ಸ ಅನುರೂಪಸೇನಾಸನಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಏತ್ಥ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಉಪದಿಸತಿ। ತತೋ ತತ್ಥ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುತ್ತೇನ ಯೋಗಿನಾ ಕಮೇನ ಅರಹತ್ತೇ ಪತ್ತೇ "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವತ ಸೋ ಭಗವಾ"ತಿ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಲಭತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖು "ದೀಪಿಸದಿಸೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಮಹಾದೀಪಿರಾಜಾ ಅರಞ್ಞೇ ತಿಣಗಹನಂ ವಾ ವನಗಹನಂ ವಾ ಪಬ್ಬತಗಹನಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ ವನಮಹಿಂಸಗೋಕಣ್ಣಸೂಕರಾದಯೋ ಮಿಗೇ ಗಣ್ಹಾತಿ; ಏವಮೇವಾಯಂ ಅರಞ್ಞಾದೀಸು ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಕ್ಕಮೇನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಸಕದಾಗಾಮಿಅನಾಗಾಮಿಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇ ಚೇವ ಅರಿಯಫಲಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ -

> "ಯಥಾಪಿ ದೀಪಿಕೋ ನಾಮ, ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೀ ಮಿಗೇ।
> ತಥೇವಾಯಂ ಬುದ್ಧಪುತ್ತೋ, ಯುತ್ತಯೋಗೋ ವಿಪಸ್ಸಕೋ।
> ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾನ, ಗಣ್ಹಾತಿ ಫಲಮುತ್ತಮ"ನ್ತಿ॥ (ಮಿ॰ ಪ॰ ೬.೧.೫)।

ತೇನಸ್ಸ ಪರಕ್ಕಮಜವಯೋಗ್ಗಭೂಮಿಂ ಅರಞ್ಞಸೇನಾಸನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಭಗವಾ "ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾತಿ** ಅರಞ್ಞನ್ತಿ "ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಇನ್ದಖೀಲಾ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಅರಞ್ಞ"ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೨೯) ಚ "ಆರಞ್ಞಕಂ ನಾಮ ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಚಧನುಸತಿಕಂ ಪಚ್ಛಿಮ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೫೪) ಚ ಏವಂ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇಸು ಅರಞ್ಞೇಸು ಅನುರೂಪಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪವಿವೇಕಸುಖಂ ಅರಞ್ಞಂ ಗತೋ। **ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾತಿ** ರುಕ್ಖಸಮೀಪಂ ಗತೋ। **ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾತಿ** ಸುಞ್ಞಂ ವಿವಿತ್ತೋಕಾಸಂ ಗತೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಞ್ಚ ರುಕ್ಖಮೂಲಞ್ಚ ಅವಸೇಸಸತ್ತವಿಧಸೇನಾಸನಗತೋಪಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಮಸ್ಸ ಉತುತ್ತಯಾನುಕೂಲಂ ಧಾತುಚರಿಯಾನುಕೂಲಞ್ಚ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಭಾವನಾನುರೂಪಂ ಸೇನಾಸನಂ ಉಪದಿಸಿತ್ವಾ ಅಲೀನಾನುದ್ಧಚ್ಚಪಕ್ಖಿಕಂ ಸನ್ತಮಿರಿಯಾಪಥಂ ಉಪದಿಸನ್ತೋ **"ನಿಸೀದತೀ"**ತಿ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ದಳ್ಹಭಾವಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಪವತ್ತನಸುಖತಂ ಆರಮ್ಮಣಪರಿಗ್ಗಹೂಪಾಯಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಪಲ್ಲಙ್ಕನ್ತಿ** ಸಮನ್ತತೋ ಊರುಬದ್ಧಾಸನಂ। **ಆಭುಜಿತ್ವಾತಿ** ಆಬನ್ಧಿತ್ವಾ। **ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯಾತಿ** ಉಪರಿಮಂ ಸರೀರಂ ಉಜುಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ, ಅಟ್ಠಾರಸ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೇ ಕೋಟಿಯಾ ಕೋಟಿಂ ಪಟಿಪಾದೇತ್ವಾ। ಏವಞ್ಹಿ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಚಮ್ಮಮಂಸನ್ಹಾರೂನಿ ನ ಪಣಮನ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಯಾ ತೇಸಂ ಪಣಮನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಖಣೇ ಖಣೇ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ತಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಾಸು ಅನುಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾಸು ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ ಹೋತಿ। ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನ ಪರಿಪತತಿ। ವುಡ್ಢಿಂ ಫಾತಿಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ।

ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾಭಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಠಪಯಿತ್ವಾ। ಅಥ ವಾ **"ಪರೀ"**ತಿ ಪರಿಗ್ಗಹಟ್ಠೋ; **"ಮುಖ"**ನ್ತಿ ನಿಯ್ಯಾನಟ್ಠೋ; **"ಸತೀ"**ತಿ ಉಪಟ್ಠಾನಟ್ಠೋ; ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ - "ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ"ತಿ। ಏವಂ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯಂ** (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೬೪-೧೬೫) ವುತ್ತನಯೇನಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪೋ - "ಪರಿಗ್ಗಹಿತನಿಯ್ಯಾನಂ ಸತಿಂ ಕತ್ವಾ"ತಿ। **ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತೀತಿ** ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಏವಞ್ಚ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಸತಿಂ ಅವಿಜಹನ್ತೋ ಸತೋಏವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋ ಪಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋಕಾರೀ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಯೇಹಾಕಾರೇಹಿ ಸತೋಕಾರೀ ಹೋತಿ, ತೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯಂ** - "ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋ ಪಸ್ಸಸತೀ"ತಿ ಏತಸ್ಸೇವ ವಿಭಙ್ಗೇ -

“ಬಾತ್ತಿಂಸಾಯ ಆಕಾರೇಹಿ ಸತೋಕಾರೀ ಹೋತಿ। ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಂ ಪಜಾನತೋ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ತಾಯ ಸತಿಯಾ ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸತೋಕಾರೀ ಹೋತಿ। ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ…ಪೇ॰… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಂ ಪಜಾನತೋ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ತಾಯ ಸತಿಯಾ ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸತೋಕಾರೀ ಹೋತೀ”ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೬೫)।

ತತ್ಥ **ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ**ತಿ ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೋ। “**ಅಸ್ಸಾಸೋ**”ತಿ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮನವಾತೋ। “**ಪಸ್ಸಾಸೋ**”ತಿ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸನವಾತೋ। ಸುತ್ತನ್ತಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಆಗತಂ।

ತತ್ಥ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಾನಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ಪಠಮಂ ಅಬ್ಭನ್ತರವಾತೋ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಪಚ್ಛಾ ಬಾಹಿರವಾತೋ ಸುಖುಮಂ ರಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಏವಂ ತಾವ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಾ ಪನ ತೇಸಂ ದೀಘರಸ್ಸತಾ, ಸಾ ಅದ್ಧಾನವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಥಾ ಹಿ ಓಕಾಸದ್ಧಾನಂ ಫರಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಉದಕಂ ವಾ ವಾಲಿಕಾ ವಾ “ದೀಘಮುದಕಂ ದೀಘಾ ವಾಲಿಕಾ, ರಸ್ಸಮುದಕಂ ರಸ್ಸಾ ವಾಲಿಕಾ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಾಪಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಹತ್ಥಿಸರೀರೇ ಅಹಿಸರೀರೇ ಚ ತೇಸಂ ಅತ್ತಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ದೀಘಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಸಣಿಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಣಿಕಮೇವ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ “ದೀಘಾ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸುನಖಸಸಾದೀನಂ ಅತ್ತಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ರಸ್ಸಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಸೀಘಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀಘಮೇವ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ “ರಸ್ಸಾ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪನ ಕೇಚಿ ಹತ್ಥಿಅಹಿಆದಯೋ ವಿಯ ಕಾಲದ್ಧಾನವಸೇನ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸನ್ತಿ ಚ ಪಸ್ಸಸನ್ತಿ ಚ। ಕೇಚಿ ಸುನಖಸಸಾದಯೋ ವಿಯ ರಸ್ಸಂ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಕಾಲವಸೇನ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾ ಚ ಪವಿಸನ್ತಾ ಚ ತೇ ದೀಘಾ। ಇತ್ತರಮದ್ಧಾನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾ ಚ ಪವಿಸನ್ತಾ ಚ “ರಸ್ಸಾ”ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ರಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ನವಹಾಕಾರೇಹಿ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ಚ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ಚ “ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ”ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಪಜಾನತೋ ಚಸ್ಸ ಏಕೇನಾಕಾರೇನ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಥಾಹ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯಂ** –

“ಕಥಂ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ? ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತಿ, ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಪಸ್ಸಸತಿ, ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತಿಪಿ ಪಸ್ಸಸತಿಪಿ। ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತೋಪಿ ಪಸ್ಸಸತೋಪಿ ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಛನ್ದವಸೇನ ತತೋ ಸುಖುಮತರಂ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಛನ್ದವಸೇನ ತತೋ ಸುಖುಮತರಂ ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಪಸ್ಸಸತಿ, ಛನ್ದವಸೇನ ತತೋ ಸುಖುಮತರಂ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತಿಪಿ ಪಸ್ಸಸತಿಪಿ। ಛನ್ದವಸೇನ ತತೋ ಸುಖುಮತರಂ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತೋಪಿ ಪಸ್ಸಸತೋಪಿ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಪಾಮೋಜ್ಜವಸೇನ ತತೋ ಸುಖುಮತರಂ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಪಾಮೋಜ್ಜವಸೇನ ತತೋ ಸುಖುಮತರಂ ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಾಸಂ…ಪೇ॰… ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತಿಪಿ ಪಸ್ಸಸತಿಪಿ। ಪಾಮೋಜ್ಜವಸೇನ ತತೋ ಸುಖುಮತರಂ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತೋಪಿ ಪಸ್ಸಸತೋಪಿ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿವತ್ತತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಇಮೇಹಿ ನವಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯೋ; ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಸತಿ; ಅನುಪಸ್ಸನಾ ಞಾಣಂ; ಕಾಯೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ, ನೋ ಸತಿ; ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾನಞ್ಚೇವ ಸತಿ ಚ। ತಾಯ ಸತಿಯಾ ತೇನ ಞಾಣೇನ ತಂ ಕಾಯಂ ಅನುಪಸ್ಸತಿ। ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ – “ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾ”ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೬೬)।

ಏಸೇವ ನಯೋ ರಸ್ಸಪದೇಪಿ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - "ಯಥಾ ಏತ್ಥ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ'ತಿ ವುತ್ತಂ; ಏವಮಿಧ 'ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಇತ್ತರಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸ್ಸಸತೀ"ತಿ ಆಗತಂ। ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಯಾವ "ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾ"ತಿ ತಾವ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಏವಮಯಂ ಅದ್ಧಾನವಸೇನ ಇತ್ತರವಸೇನ ಚ ಇಮೇಹಾಕಾರೇಹಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಪಜಾನನ್ತೋ ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ "ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ"ತಿ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ "ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ"ತಿ ಪಜಾನಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಪಜಾನತೋ ಚಸ್ಸ -

"ದೀಘೋ ರಸ್ಸೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸೋ।
ಪಸ್ಸಾಸೋಪಿ ಚ ತಾದಿಸೋ।
ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ವತ್ತನ್ತಿ।
ನಾಸಿಕಗ್ಗೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೧೯; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧.೧೬೩)।

ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ...ಪೇ॰... ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ಸಕಲಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಕಾಯಸ್ಸ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ವಿದಿತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಸಕಲಸ್ಸ ಪಸ್ಸಾಸಕಾಯಸ್ಸ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ವಿದಿತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ವಿದಿತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋ ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಅಸ್ಸಸತಿ ಚೇವ ಪಸ್ಸಸತಿ ಚ; ತಸ್ಮಾ "ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣವಿಸಟೇ ಅಸ್ಸಾಸಕಾಯೇ ಪಸ್ಸಾಸಕಾಯೇ ವಾ ಆದಿ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ, ನ ಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಸೋ ಆದಿಮೇವ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕಿಲಮತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಮಜ್ಝಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ನ ಆದಿಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಸೋ ಮಜ್ಝಮೇವ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಆದಿಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕಿಲಮತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ನ ಆದಿಮಜ್ಝಂ। ಸೋ ಪರಿಯೋಸಾನಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಆದಿಮಜ್ಝೇ ಕಿಲಮತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನ ಕತ್ಥಚಿ ಕಿಲಮತಿ। ತಾದಿಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - "ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ...ಪೇ॰... ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ।

ತತ್ಥ **ಸಿಕ್ಖತೀತಿ** ಏವಂ ಘಟತಿ ವಾಯಮತಿ। ಯೋ ವಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಸಂವರೋ; ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ। ಯೋ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಸಮಾಧಿ; ಅಯಂ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ। ಯಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ; ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾತಿ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ತಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ತಾಯ ಸತಿಯಾ ತೇನ ಮನಸಿಕಾರೇನ ಸಿಕ್ಖತಿ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಪುರಿಮನಯೇ ಕೇವಲಂ ಅಸ್ಸಸಿತಬ್ಬಂ ಪಸ್ಸಸಿತಬ್ಬಮೇವ ಚ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತಬ್ಬಂ; ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಞಾಣುಪ್ಪಾದನಾದೀಸು ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ "ಅಸ್ಸಸಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸಸಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ"ಚ್ಚೇವ ವತ್ತಮಾನಕಾಲವಸೇನ ಪಾಳಿಂ ವತ್ವಾ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಞಾಣುಪ್ಪಾದನಾದಿನೋ ಆಕಾರಸ್ಸ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅನಾಗತವಚನವಸೇನ ಪಾಳಿ ಆರೋಪಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ...ಪೇ॰... ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ಓಳಾರಿಕಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ ನಿರೋಧೇನ್ತೋ ವೂಪಸಮೇನ್ತೋ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

ತತ್ರೇವಂ ಓಳಾರಿಕಸುಖುಮತಾ ಚ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇಮಸ್ಸ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ ಕಾಯೋ ಚ ಚಿತ್ತಞ್ಚ ಸದರಥಾ ಹೋನ್ತಿ। ಓಳಾರಿಕಾನಂ ಕಾಯಚಿತ್ತಾನಂ ಓಳಾರಿಕತ್ತೇ ಅವೂಪಸನ್ತೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾಪಿ ಓಳಾರಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ,

ಬಲವತರಾ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ನಾಸಿಕಾ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ಮುಖೇನ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋಪಿ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ। ಯದಾ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತದಾ ತೇ ಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ವೂಪಸನ್ತಾ। ತೇಸು ವೂಪಸನ್ತೇಸು ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಸುಖುಮಾ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವಿಚೇತಬ್ಬಾಕಾರಪ್ಪತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಾವಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಾ ವಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ಮಹಾಭಾರಂ ವಾ ಸೀಸತೋ ಓರೋಪೇತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ನಾಸಿಕಾ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ಮುಖೇನ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋಪಿ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ। ಯದಾ ಪನೇಸ ತಂ ಪರಿಸ್ಸಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಚ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಅಲ್ಲಸಾಟಕಂ ಹದಯೇ ಕತ್ವಾ ಸೀತಾಯ ಛಾಯಾಯ ನಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಅಥಸ್ಸ ತೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಸುಖುಮಾ ಹೋನ್ತಿ, "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವಿಚೇತಬ್ಬಾಕಾರಪ್ಪತ್ತಾ। ಏವಮೇವ ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ ಕಾಯೋ ಚ...ಪೇ॰... ವಿಚೇತಬ್ಬಾಕಾರಪ್ಪತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ "ಓಳಾರಿಕೋಳಾರಿಕೇ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಮೀ"ತಿ ಆಭೋಗಸಮನ್ನಾಹಾರಮನಸಿಕಾರಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ ನತ್ಥಿ, ಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ ಪನ ಅತ್ಥಿ। ತೇನಸ್ಸ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲತೋ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಸುಖುಮೋ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ -

"ಸಾರದ್ಧೇ ಕಾಯೇ ಚಿತ್ತೇ ಚ, ಅಧಿಮತ್ತಂ ಪವತ್ತತಿ।
ಅಸಾರದ್ಧಮ್ಹಿ ಕಾಯಮ್ಹಿ, ಸುಖುಮಂ ಸಮ್ಪವತ್ತತೀ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೨೦; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧.೧೬೩)।

ಪರಿಗ್ಗಹೇಪಿ ಓಳಾರಿಕೋ, ಪಠಮಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಸುಖುಮೋ; ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಓಳಾರಿಕೋ ಪಠಮಜ್ಝಾನೇ ಸುಖುಮೋ। ಪಠಮಜ್ಝಾನೇ ಚ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಚ ಓಳಾರಿಕೋ, ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇ ಸುಖುಮೋ। ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇ ಚ ತತಿಯಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಚ ಓಳಾರಿಕೋ, ತತಿಯಜ್ಝಾನೇ ಸುಖುಮೋ। ತತಿಯಜ್ಝಾನೇ ಚ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಚ ಓಳಾರಿಕೋ, ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇ ಅತಿಸುಖುಮೋ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಮೇವ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಇದಂ ತಾವ **ದೀಘಭಾಣಕಸಂಯುತ್ತಭಾಣಕಾನ**ಂ ಮತಂ।

ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾ ಪನ "ಪಠಮಜ್ಝಾನೇ ಓಳಾರಿಕೋ, ದುತಿಯಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಸುಖುಮೋ"ತಿ ಏವಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಹೇಟ್ಠಿಮಜ್ಝಾನತೋ ಉಪರೂಪರಿಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇಪಿ ಸುಖುಮತರಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಪನ ಮತೇನ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ ಪವತ್ತಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇ ಪವತ್ತಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಪಠಮಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ಪವತ್ತಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಅಯಂ ತಾವ ಸಮಥೇ ನಯೋ।

ವಿಪಸ್ಸನಾಯಂ ಪನ ಅಪರಿಗ್ಗಹೇ ಪವತ್ತೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಓಳಾರಿಕೋ, ಮಹಾಭೂತಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋ। ಸೋಪಿ ಓಳಾರಿಕೋ, ಉಪಾದಾರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋ। ಸೋಪಿ ಓಳಾರಿಕೋ, ಸಕಲರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋ। ಸೋಪಿ ಓಳಾರಿಕೋ, ಅರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋ। ಸೋಪಿ ಓಳಾರಿಕೋ, ರೂಪಾರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋ। ಸೋಪಿ ಓಳಾರಿಕೋ, ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋ। ಸೋಪಿ ಓಳಾರಿಕೋ, ಸಪ್ಪಚ್ಚಯನಾಮರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋ। ಸೋಪಿ ಓಳಾರಿಕೋ, ಲಕ್ಖಣಾರಮ್ಮಣಿಕವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸುಖುಮೋ। ಸೋಪಿ ದುಬ್ಬಲವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಓಳಾರಿಕೋ, ಬಲವವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸುಖುಮೋ। ತತ್ಥ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏವಮೇತ್ಥ ಓಳಾರಿಕಸುಖುಮತಾ ಚ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯಂ ಪನಸ್ಸ ಸದ್ಧಿಂ ಚೋದನಾಸೋಧನಾಹಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ - "ಕಥಂ ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ...ಪೇ॰... ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ? ಕತಮೇ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ? ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯಿಕಾ ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ, ತೇ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ ನಿರೋಧೇನ್ತೋ ವೂಪಸಮೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ। ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯಿಕಾ ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಾಸಾ...ಪೇ॰... ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಾಸಾ... ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಾಸಾ...

ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯಿಕಾ ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ, ತೇ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ ನಿರೋಧೇನ್ತೋ ವೂಪಸಮೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ।

ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಆನಮನಾ ವಿನಮನಾ ಸನ್ನಮನಾ ಪಣಮನಾ ಇಞ್ಜನಾ ಫನ್ದನಾ ಚಲನಾ ಕಮ್ಪನಾ ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ನ ಆನಮನಾ ನ ವಿನಮನಾ ನ ಸನ್ನಮನಾ ನ ಪಣಮನಾ ಅನಿಞ್ಜನಾ ಅಫನ್ದನಾ ಅಚಲನಾ ಅಕಮ್ಪನಾ, ಸನ್ತಂ ಸುಖುಮಂ ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

ಇತಿ ಕಿರ ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ವಾತೂಪಲದ್ಧಿಯಾ ಚ ಪಭಾವನಾ ನ ಹೋತಿ, ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಞ್ಚ ಪಭಾವನಾ ನ ಹೋತಿ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಚ ಪಭಾವನಾ ನ ಹೋತಿ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಚ ಪಭಾವನಾ ನ ನ ಹೋತಿ, ನ ಚ ನಂ ತಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಿಪಿ ವುಟ್ಠಹನ್ತಿಪಿ।

ಇತಿ ಕಿರ ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ…ಪೇ॰… ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ವಾತೂಪಲದ್ಧಿಯಾ ಚ ಪಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಞ್ಚ ಪಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಚ ಪಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಚ ಪಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಿಪಿ ವುಟ್ಠಹನ್ತಿಪಿ।

ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಕಂಸೇ ಆಕೋಟಿತೇ ಪಠಮಂ ಓಳಾರಿಕಾ ಸದ್ದಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಓಳಾರಿಕಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಸುಮನಸಿಕತತ್ತಾ ಸೂಪಧಾರಿತತ್ತಾ ನಿರುದ್ಧೇಪಿ ಓಳಾರಿಕೇ ಸದ್ದೇ ಅಥ ಪಚ್ಛಾ ಸುಖುಮಕಾ ಸದ್ದಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಸುಖುಮಕಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಸುಮನಸಿಕತತ್ತಾ ಸೂಪಧಾರಿತತ್ತಾ ನಿರುದ್ಧೇಪಿ ಸುಖುಮಕೇ ಸದ್ದೇ ಅಥ ಪಚ್ಛಾ ಸುಖುಮಸದ್ದನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣತಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪವತ್ತತಿ; ಏವಮೇವ ಪಠಮಂ ಓಳಾರಿಕಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಓಳಾರಿಕಾನಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಸುಮನಸಿಕತತ್ತಾ ಸೂಪಧಾರಿತತ್ತಾ ನಿರುದ್ಧೇಪಿ ಓಳಾರಿಕೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಅಥ ಪಚ್ಛಾ ಸುಖುಮಕಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಸುಖುಮಕಾನಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಸುಮನಸಿಕತತ್ತಾ ಸೂಪಧಾರಿತತ್ತಾ ನಿರುದ್ಧೇಪಿ ಸುಖುಮಕೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಅಥ ಪಚ್ಛಾ ಸುಖುಮಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣತಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ಏವಂ ಸನ್ತೇ ವಾತೂಪಲದ್ಧಿಯಾ ಚ ಪಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಞ್ಚ ಪಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಚ ಪಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಚ ಪಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಿಪಿ ವುಟ್ಠಹನ್ತಿಪಿ।

ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರನ್ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯೋ, ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಸತಿ, ಅನುಪಸ್ಸನಾ ಞಾಣಂ। ಕಾಯೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನೋ ಸತಿ, ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾನಞ್ಚೇವ ಸತಿ ಚ, ತಾಯ ಸತಿಯಾ ತೇನ ಞಾಣೇನ ತಂ ಕಾಯಂ ಅನುಪಸ್ಸತಿ। ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ – ''ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೭೧)।

ಅಯಂ ತಾವೇತ್ಥ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ವುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಚತುಕ್ಕಸ್ಸ ಅನುಪುಬ್ಬಪದವಣ್ಣನಾ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ಇದಮೇವ ಚತುಕ್ಕಂ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಇತರಾನಿ ಪನ ತೀಣಿ ಚತುಕ್ಕಾನಿ ಏತ್ಥ ಪತ್ತಜ್ಝಾನಸ್ಸ ವೇದನಾಚಿತ್ತಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ವುತ್ತಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ಇದಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಪದಟ್ಠಾನಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿತುಕಾಮೇನ ಬುದ್ಧಪುತ್ತೇನ ಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಇಧೇವ ತಾವ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಆದಿತೋ ಪಭುತಿ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ತಾವ ಸೀಲಂ ವಿಸೋಧೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ತಿವಿಧಾ ವಿಸೋಧನಾ - ಅನಾಪಜ್ಜನಂ, ಆಪನ್ನವುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಪೀಳನಂ। ಏವಂ ವಿಸುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸ ಹಿ ಭಾವನಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣವತ್ತಂ ಬೋಧಿಯಙ್ಗಣವತ್ತಂ ಉಪಜ್ಝಾಯವತ್ತಂ ಆಚರಿಯವತ್ತಂ ಜನ್ತಾಘರವತ್ತಂ ಉಪೋಸಥಾಗಾರವತ್ತಂ ದ್ವೇಅಸೀತಿ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ ಚುದ್ದಸವಿಧಂ ಮಹಾವತ್ತನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ವಸೇನ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಸೀಲಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸಾಧುಕಂ ಪರಿಪೂರೇತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಹಿ “ಅಹಂ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಾಮಿ, ಕಿಂ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕೇನ ಕಮ್ಮ”ನ್ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಸೀಲಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕವತ್ತೇ ಪನ ಪರಿಪೂರೇ ಸೀಲಂ ಪರಿಪೂರತಿ, ಸೀಲೇ ಪರಿಪೂರೇ ಸಮಾಧಿ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - “ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ‘ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೨೧) ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ ತೇನ ಯಮ್ಪಿದಂ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣವತ್ತಾದಿ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಸೀಲಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸಾಧುಕಂ ಪರಿಪೂರೇತಬ್ಬಂ। ತತೋ -

> “ಆವಾಸೋ ಚ ಕುಲಂ ಲಾಭೋ, ಗಣೋ ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಪಞ್ಚಮಂ।
> ಅದ್ಧಾನಂ ಞಾತಿ ಆಬಾಧೋ, ಗನ್ಥೋ ಇದ್ಧೀತಿ ತೇ ದಸಾ”ತಿ॥

ಏವಂ ವುತ್ತೇಸು ದಸಸು ಪಲಿಬೋಧೇಸು ಯೋ ಪಲಿಬೋಧೋ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಪಲಿಬೋಧೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತಮ್ಪಿ ದುವಿಧಂ ಹೋತಿ - ಸಬ್ಬತ್ಥಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಪಾರಿಹಾರಿಯಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಞ್ಚ। ತತ್ಥ ಸಬ್ಬತ್ಥಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಾದೀಸು ಮೇತ್ತಾ ಮರಣಸ್ಸತಿ ಚ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾತಿಪಿ ಏಕೇ। ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಿಕೇನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಠಮಂ ತಾವ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸೀಮಟ್ಠಕಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಮೇತ್ತಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ; ತತೋ ಸೀಮಟ್ಠಕದೇವತಾಸು, ತತೋ ಗೋಚರಗಾಮೇ ಇಸ್ಸರಜನೇ, ತತೋ ತತ್ಥ ಮನುಸ್ಸೇ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು। ಸೋ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಮೇತ್ತಾಯ ಸಹವಾಸೀನಂ ಮುದುಚಿತ್ತತಂ ಜನೇತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಸುಖಸಂವಾಸತಾ ಹೋತಿ। ಸೀಮಟ್ಠಕದೇವತಾಸು ಮೇತ್ತಾಯ ಮುದುಕತಚಿತ್ತಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಧಮ್ಮಿಕಾಯ ರಕ್ಖಾಯ ಸುಸಂವಿಹಿತಾರಕ್ಖೋ ಹೋತಿ। ಗೋಚರಗಾಮೇ ಇಸ್ಸರಜನೇ ಮೇತ್ತಾಯ ಮುದುಕತಚಿತ್ತಸನ್ತಾನೇಹಿ ಇಸ್ಸರೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕಾಯ ರಕ್ಖಾಯ ಸುರಕ್ಖಿತಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಮೇತ್ತಾಯ ಪಸಾದಿತಚಿತ್ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಅಪರಿಭೂತೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರತಿ। ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಾಯ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಪ್ಪಟಿಹತಚಾರೋ ಹೋತಿ।

ಮರಣಸ್ಸತಿಯಾ ಪನ “ಅವಸ್ಸಂ ಮರಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಅನೇಸನಂ ಪಹಾಯ ಉಪರೂಪರಿವಡ್ಢಮಾನಸಂವೇಗೋ ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಸುಭಸಞ್ಞಾಯ ದಿಬ್ಬೇಸುಪಿ ಆರಮ್ಮಣೇಸು ತಣ್ಹಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತೇನಸ್ಸೇತಂ ತಯಂ ಏವಂ ಬಹೂಪಕಾರತ್ತಾ “ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅತ್ಥಯಿತಬ್ಬಂ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಸ್ಸ ಚ ಯೋಗಾನುಯೋಗಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪದಟ್ಠಾನತ್ತಾ **“ಸಬ್ಬತ್ಥಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನ”**ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಅಟ್ಠತಿಂಸಾರಮ್ಮಣೇಸು ಪನ ಯಂ ಯಸ್ಸ ಚರಿತಾನುಕೂಲಂ, ತಂ ತಸ್ಸ ನಿಚ್ಚಂ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಯಥಾವುತ್ತೇನೇವ ನಯೇನ **“ಪಾರಿಹಾರಿಯಕಮ್ಮಟ್ಠಾನ”**ನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಧ ಪನ ಇದಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ “ಪಾರಿಹಾರಿಯಕಮ್ಮಟ್ಠಾನ”ನ್ತಿ

ವುಚ್ಚತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಸೀಲವಿಸೋಧನಕಥಂ ಪಲಿಬೋಧುಪಚ್ಛೇದಕಥಞ್ಚ ಇಚ್ಛನ್ತೇನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗತೋ** ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ವಿಸುದ್ಧಸೀಲೇನ ಪನ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಪಲಿಬೋಧೇನ ಚ ಇದಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೇನ ಇಮಿನಾವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇನ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಪುತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ, ತಮ್ಪಿ ಅಲಭನ್ತೇನ ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ, ತಮ್ಪಿ ಅಲಭನ್ತೇನ ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ, ತಮ್ಪಿ ಅಲಭನ್ತೇನ ಆನಾಪಾನಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಲಾಭಿಸ್ಸ, ತಮ್ಪಿ ಅಲಭನ್ತೇನ ಪಾಳಿಯಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಚ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯಾಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅರಹನ್ತಾದಯೋ ಹಿ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಮಗ್ಗಮೇವ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಗಹನಪದೇಸೇ ಮಹಾಹತ್ಥಿಪಥಂ ನೀಹರನ್ತೋ ವಿಯ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಪ್ಪಾಯಾಸಪ್ಪಾಯಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕಥೇತಿ।

ತತ್ರಾಯಂ **ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ** - ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಲ್ಲಹುಕವುತ್ತಿನಾ ವಿನಯಾಚಾರಸಮ್ಪನ್ನೇನ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮಾಚರಿಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಆರಾಧಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಞ್ಚಸನ್ಧಿಕಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ರಿಮೇ ಪಞ್ಚ ಸನ್ಧಯೋ - ಉಗ್ಗಹೋ, ಪರಿಪುಚ್ಛಾ, ಉಪಟ್ಠಾನಂ, ಅಪ್ಪನಾ, ಲಕ್ಖಣನ್ತಿ। ತತ್ಥ **"ಉಗ್ಗಹೋ"** ನಾಮ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಉಗ್ಗಣ್ಹನಂ, **"ಪರಿಪುಚ್ಛಾ"** ನಾಮ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪರಿಪುಚ್ಛನಾ, **"ಉಪಟ್ಠಾನಂ"** ನಾಮ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ, **"ಅಪ್ಪನಾ"** ನಾಮ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಪ್ಪನಾ, **"ಲಕ್ಖಣಂ"** ನಾಮ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಂ। "ಏವಂಲಕ್ಖಣಮಿದಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸಭಾವೂಪಧಾರಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಏವಂ ಪಞ್ಚಸನ್ಧಿಕಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಅತ್ತನಾಪಿ ನ ಕಿಲಮತಿ, ಆಚರಿಯಮ್ಪಿ ನ ವಿಹೇಸೇತಿ; ತಸ್ಮಾ ಥೋಕಂ ಉದ್ದಿಸಾಪೇತ್ವಾ ಬಹುಕಾಲಂ ಸಜ್ಝಾಯಿತ್ವಾ ಏವಂ ಪಞ್ಚಸನ್ಧಿಕಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಚೇ ತತ್ಥ ಸಪ್ಪಾಯಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥೇವ ವಸಿತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ತತ್ಥ ಸಪ್ಪಾಯಂ ಹೋತಿ, ಆಚರಿಯಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಚೇ ಮನ್ದಪಞ್ಞೋ ಯೋಜನಪರಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಸಚೇ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ದೂರಮ್ಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾರಸಸೇನಾಸನದೋಸವಿವಜ್ಜಿತಂ, ಪಞ್ಚಸೇನಾಸನಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಉಪಗಮ್ಮ ತತ್ಥ ವಸನ್ತೇನ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಖುದ್ದಕಪಲಿಬೋಧೇನ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೇನ ಭತ್ತಸಮ್ಮದಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ರತನತ್ತಯಗುಣಾನುಸ್ಸರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಆಚರಿಯುಗ್ಗಹತೋ ಏಕಪದಮ್ಪಿ ಅಸಮ್ಮುಸ್ಸನ್ತೇನ ಇದಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಇಮಂ ಕಥಾಮಗ್ಗಂ ಇಚ್ಛನ್ತೇನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗತೋ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೫೫) ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಯಂ ಪನ ವುತ್ತಂ "ಇದಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ತತ್ರಾಯಂ **ಮನಸಿಕಾರವಿಧಿ** -

"ಗಣನಾ ಅನುಬನ್ಧನಾ, ಫುಸನಾ ಠಪನಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ।
ವಿವಟ್ಟನಾ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಪಟಿಪಸ್ಸನಾ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೨೩; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧.೧೬೩)।

"ಗಣನಾ"ತಿ ಗಣನಾಯೇವ। **"ಅನುಬನ್ಧನಾ"**ತಿ ಅನುವಹನಾ। **"ಫುಸನಾ"**ತಿ ಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನಂ। **"ಠಪನಾ"**ತಿ ಅಪ್ಪನಾ। **"ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ"**ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾ। "ವಿವಟ್ಟನಾ"ತಿ ಮಗ್ಗೋ। **"ಪಾರಿಸುದ್ಧೀ"**ತಿ ಫಲಂ। **"ತೇಸಞ್ಚ ಪಟಿಪಸ್ಸನಾ"**ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ। ತತ್ಥ ಇಮಿನಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಕುಲಪುತ್ತೇನ ಪಠಮಂ ಗಣನಾಯ ಇದಂ ಕಮಟ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ। ಗಣೇನ್ತೇನ ಚ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ನ ಠಪೇತಬ್ಬಂ, ದಸನ್ನಂ ಉಪರಿ ನ ನೇತಬ್ಬಂ, ಅನ್ತರೇ ಖಣ್ಡಂ ನ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಓಕಾಸೇ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ ವಿಪ್ಫನ್ದತಿ, ಸಮ್ಬಾಧೇ ವಜೇ ಸನ್ನಿರುದ್ಧಗೋಗಣೋ ವಿಯ। ದಸನ್ನಂ ಉಪರಿ ನೇನ್ತಸ್ಸ ಗಣನಾನಿಸ್ಸಿತೋವ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ। ಅನ್ತರಾ ಖಣ್ಡಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಸ್ಸ "ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ, ನೋ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕಮ್ಪತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏತೇ ದೋಸೇ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಗಣೇತಬ್ಬಂ।

ಗಣೇನ್ತೇನ ಚ ಪಠಮಂ ದನ್ಧಗಣನಾಯ ಧಞ್ಞಮಾಪಕಗಣನಾಯ ಗಣೇತಬ್ಬಂ। ಧಞ್ಞಮಾಪಕೋ ಹಿ ನಾಳಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ "ಏಕ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಓಕಿರತಿ। ಪುನ ಪೂರೇನ್ತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಚವರಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಛಡ್ಡೇನ್ತೋ "ಏಕಂ ಏಕ"ನ್ತಿ ವದತಿ। ಏಸ ನಯೋ "ದ್ವೇ ದ್ವೇ"ತಿಆದೀಸು। ಏವಮೇವ ಇಮಿನಾಪಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಯೋ ಉಪಟ್ಠಾತಿ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಏಕಂ ಏಕ"ನ್ತಿ ಆದಿಂಕತ್ವಾ ಯಾವ "ದಸ ದಸಾ"ತಿ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಉಪಲಕ್ಖೇತ್ವಾವ ಗಣೇತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸೇವಂ ಗಣಯತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾ ಚ ಪವಿಸನ್ತಾ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಅಥಾನೇನ ತಂ ದನ್ಧಗಣನಂ ಧಞ್ಞಮಾಪಕಗಣನಂ ಪಹಾಯ ಸೀಘಗಣನಾಯ ಗೋಪಾಲಕಗಣನಾಯ ಗಣೇತಬ್ಬಂ । ಛೇಕೋ ಹಿ ಗೋಪಾಲಕೋ ಸಕ್ಖರಾಯೋ ಉಚ್ಛಙ್ಗೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ರಜ್ಜುದಣ್ಡಹತ್ಥೋ ಪಾತೋವ ವಜಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಾವೋ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಲಿಘತ್ಥಮ್ಭಮತ್ಥಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ದ್ವಾರಂ ಪತ್ತಂ ಪತ್ತಂಯೇವ ಗಾವಂ "ಏಕೋ ದ್ವೇ"ತಿ ಸಕ್ಖರಂ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣೇತಿ। ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಓಕಾಸೇ ದುಕ್ಖಂ ವುತ್ಥಗೋಗಣೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಉಪನಿಘಂಸನ್ತೋ ವೇಗೇನ ವೇಗೇನ ಪುಞ್ಜೋ ಪುಞ್ಜೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಸೋ ವೇಗೇನ ವೇಗೇನ "ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ದಸಾ"ತಿ ಗಣೇತಿಯೇವ। ಏವಮಿಮಸ್ಸಾಪಿ ಪುರಿಮನಯೇನ ಗಣಯತೋ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪಾಕಟಾ ಹುತ್ವಾ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸಞ್ಚರನ್ತಿ। ತತೋ ತೇನ "ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸಞ್ಚರನ್ತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಪ್ಪತ್ತಂ ದ್ವಾರಪ್ಪತ್ತಂಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ "ಏಕೋ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ , ಏಕೋ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ಛ, ಏಕೋ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ಛ ಸತ್ತ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠ... ನವ... ದಸಾ"ತಿ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗಣೇತಬ್ಬಮೇವ। ಗಣನಾಪಟಿಬದ್ಧೇ ಹಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ಗಣನಾಬಲೇನೇವ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ ಹೋತಿ ಅರಿತ್ತೂಪತ್ಥಮ್ಭನವಸೇನ ಚಣ್ಡಸೋತೇ ನಾವಾಠಪನಮಿವ।

ತಸ್ಸೇವಂ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗಣಯತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನಿರನ್ತರಪ್ಪವತ್ತಂ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಅಥ "ನಿರನ್ತರಂ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ವಾತಂ ಅಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವೇಗೇನ ವೇಗೇನ ಗಣೇತಬ್ಬಂ। ಅನ್ತೋಪವಿಸನವಾತೇನ ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಪವೇಸಯತೋ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ವಾತಬ್ಭಾಹತಂ ಮೇದಪೂರಿತಂ ವಿಯ ಹೋತಿ, ಬಹಿನಿಕ್ಖಮನವಾತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚಿತ್ತಂ ನೀಹರತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪುಥುತ್ತಾರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ। ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೇ ಪನ ಸತಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಾವೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಭಾವನಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ವಾತಂ ಅಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವೇಗೇನ ವೇಗೇನ ಗಣೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಕೀವ ಚಿರಂ ಪನೇತಂ ಗಣೇತಬ್ಬನ್ತಿ? ಯಾವ ವಿನಾ ಗಣನಾಯ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾರಮ್ಮಣೇ ಸತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ। ಬಹಿ ವಿಸಟವಿತಕ್ಕವಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾರಮ್ಮಣೇ ಸತಿ ಸಣ್ಠಪನತ್ಥಂಯೇವ ಹಿ ಗಣನಾತಿ।

ಏವಂ ಗಣನಾಯ ಮನಸಿಕತ್ವಾ ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ। ಅನುಬನ್ಧನಾ ನಾಮ ಗಣನಂ ಪಟಿಸಂಹರಿತ್ವಾ ಸತಿಯಾ ನಿರನ್ತರಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಅನುಗಮನಂ; ತಞ್ಚ ಖೋ ನ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಾನುಗಮನವಸೇನ। ಬಹಿನಿಕ್ಖಮನವಾತಸ್ಸ ಹಿ ನಾಭಿ ಆದಿ, ಹದಯಂ ಮಜ್ಝಂ, ನಾಸಿಕಗ್ಗಂ ಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಅಬ್ಭನ್ತರಪವಿಸನವಾತಸ್ಸ ನಾಸಿಕಗ್ಗಂ ಆದಿ, ಹದಯಂ ಮಜ್ಝಂ, ನಾಭಿ ಪರಿಯೋಸಾನಂ। ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅನುಗಚ್ಛತೋ ವಿಕ್ಖೇಪಗತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾರದ್ಧಾಯ ಚೇವ ಹೋತಿ ಇಞ್ಜನಾಯ ಚ। ಯಥಾಹ -

> "ಅಸ್ಸಾಸಾದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸತಿಯಾ ಅನುಗಚ್ಛತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾರದ್ಧಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಾ ಚ ಫನ್ದಿತಾ ಚ। ಪಸ್ಸಾಸಾದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸತಿಯಾ ಅನುಗಚ್ಛತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾರದ್ಧಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಾ ಚ ಫನ್ದಿತಾ ಚಾ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೫೭)।

ತಸ್ಮಾ ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೇನ ನ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನವಸೇನ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ। ಅಪಿಚ ಖೋ ಫುಸನಾವಸೇನ ಚ ಠಪನಾವಸೇನ ಚ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ। ಗಣನಾನುಬನ್ಧನಾವಸೇನ ವಿಯ ಹಿ ಫುಸನಾಠಪನಾವಸೇನ ವಿಸುಂ

ಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಪನ ಗಣೇನ್ತೋ ಗಣನಾಯ ಚ ಫುಸನಾಯ ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತತ್ಥೇವ ಗಣನಂ ಪಟಿಸಂಹರಿತ್ವಾ ತೇ ಸತಿಯಾ ಅನುಬನ್ಧನ್ತೋ ಅಪ್ಪನಾವಸೇನ ಚ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇನ್ತೋ "ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಚ ಫುಸನಾಯ ಚ ಠಪನಾಯ ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಪಙ್ಗುಳದೋವಾರಿಕೋಪಮಾಹಿ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯಂ** ವುತ್ತಕಕಚೋಪಮಾಯ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತತ್ರಾಯಂ ಪಙ್ಗುಳೋಪಮಾ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಙ್ಗುಳೋ ದೋಲಾಯ ಕೀಳತಂ ಮಾತಾಪುತ್ತಾನಂ ದೋಲಂ ಖಿಪಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ದೋಲತ್ಥಮ್ಭಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಕಮೇನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಚ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಚ ದೋಲಾಫಲಕಸ್ಸ ಉಭೋ ಕೋಟಿಯೋ ಮಜ್ಝಞ್ಚ ಪಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಉಭೋಕೋಟಿಮಜ್ಝಾನಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಬ್ಯಾವಟೋ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸತಿವಸೇನ ಉಪನಿಬನ್ಧನತ್ಥಮ್ಭಮೂಲೇ ಠತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸದೋಲಂ ಖಿಪಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ನಿಮಿತ್ತೇ ಸತಿಯಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಕಮೇನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾನಞ್ಚ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಞ್ಚ ಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸತಿಯಾ ಅನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ತತ್ಥ ಚ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಪಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ತೇಸಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಬ್ಯಾವಟೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಪಙ್ಗುಳೋಪಮಾ।

ಅಯಂ ಪನ ದೋವಾರಿಕೋಪಮಾ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೋವಾರಿಕೋ ನಗರಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಪುರಿಸೇ 'ಕೋ ತ್ವಂ, ಕುತೋ ವಾ ಆಗತೋ, ಕುಹಿಂ ವಾ ಗಚ್ಛಸಿ, ಕಿಂ ವಾ ತೇ ಹತ್ಥೇ'ತಿ ನ ವೀಮಂಸತಿ, ನ ಹಿ ತಸ್ಸ ತೇ ಭಾರಾ। ದ್ವಾರಪ್ಪತ್ತಂ ದ್ವಾರಪ್ಪತ್ತಂಯೇವ ಪನ ವೀಮಂಸತಿ; ಏವಮೇವ ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನ್ತೋ ಪವಿಟ್ಠವಾತಾ ಚ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತವಾತಾ ಚ ನ ಭಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ದ್ವಾರಪ್ಪತ್ತಾ ದ್ವಾರಪ್ಪತ್ತಾಯೇವ ಭಾರಾತಿ। ಅಯಂ ದೋವಾರಿಕೋಪಮಾ।

ಕಕಚೋಪಮಾ ಪನ ಆದಿತೋಪಭುತಿ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

"ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ, ಅನಾರಮ್ಮಣಮೇಕಚಿತ್ತಸ್ಸ।
ಅಜಾನತೋ ಚ ತಯೋ ಧಮ್ಮೇ, ಭಾವನಾನುಪಲಬ್ಭತಿ॥

"ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ, ಅನಾರಮ್ಮಣಮೇಕಚಿತ್ತಸ್ಸ।
ಜಾನತೋ ಚ ತಯೋ ಧಮ್ಮೇ, ಭಾವನಾ ಉಪಲಬ್ಭತೀ"ತಿ॥ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೫೯)।

ಕಥಂ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಏಕಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಂ ನ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚಿಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಅವಿದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಧಾನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಯೋಗಞ್ಚ ಸಾಧೇತಿ, ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛತಿ ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ರುಕ್ಖೋ ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ತಮೇನಂ ಪುರಿಸೋ ಕಕಚೇನ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ರುಕ್ಖೇ ಫುಟ್ಠಕಕಚದನ್ತಾನಂ ವಸೇನ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ನ ಆಗತೇ ವಾ ಗತೇ ವಾ ಕಕಚದನ್ತೇ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ನ ಆಗತಾ ವಾ ಗತಾ ವಾ ಕಕಚದನ್ತಾ ಅವಿದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪಧಾನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಯೋಗಞ್ಚ ಸಾಧೇತಿ।

ಯಥಾ ರುಕ್ಖೋ ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ; ಏವಂ ಉಪನಿಬನ್ಧನನಿಮಿತ್ತಂ। ಯಥಾ ಕಕಚದನ್ತಾ; ಏವಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ। ಯಥಾ ರುಕ್ಖೇ ಫುಟ್ಠಕಕಚದನ್ತಾನಂ ವಸೇನ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ನ ಆಗತೇ ವಾ ಗತೇ ವಾ ಕಕಚದನ್ತೇ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ನ ಆಗತಾ ವಾ ಗತಾ ವಾ ಕಕಚದನ್ತಾ ಅವಿದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪಧಾನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಯೋಗಞ್ಚ ಸಾಧೇತಿ, ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ನಾಸಿಕಗ್ಗೇ ವಾ ಮುಖನಿಮಿತ್ತೇ ವಾ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನ ಆಗತೇ ವಾ ಗತೇ ವಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ನ ಆಗತಾ ವಾ ಗತಾ ವಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಅವಿದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪಧಾನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಯೋಗಞ್ಚ ಸಾಧೇತಿ, ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛತಿ।

ಪಧಾನನ್ತಿ ಕತಮಂ **ಪಧಾನಂ**? ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಹೋತಿ - ಇದಂ ಪಧಾನಂ। ಕತಮೋ **ಪಯೋಗೋ**? ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ವಿತಕ್ಕಾ ವೂಪಸಮ್ಮನ್ತಿ - ಅಯಂ ಪಯೋಗೋ। ಕತಮೋ **ವಿಸೇಸೋ**? ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀ ಹೋನ್ತಿ - ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ। ಏವಂ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಏಕಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚಿಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಅವಿದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಧಾನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಯೋಗಞ್ಚ ಸಾಧೇತಿ, ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛತಿ।

"ಆನಾಪಾನಸ್ಸತೀ ಯಸ್ಸ, ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಸುಭಾವಿತಾ।
ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಪರಿಚಿತಾ, ಯಥಾ ಬುದ್ಧೇನ ದೇಸಿತಾ।
ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ"ತಿ॥ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೬೦)।

ಅಯಂ ಕಕಚೋಪಮಾ। ಇಧ ಪನಸ್ಸ ಆಗತಾಗತವಸೇನ ಅಮನಸಿಕಾರಮತ್ತಮೇವ ಪಯೋಜನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇದಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಕಸ್ಸಚಿ ನಚಿರೇನೇವ ನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅವಸೇಸಜ್ಝಾನಙ್ಗಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ ಅಪ್ಪನಾಸಙ್ಖಾತಾ ಠಪನಾ ಚ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಕಸ್ಸಚಿ ಪನ ಗಣನಾವಸೇನೇವ ಮನಸಿಕಾರಕಾಲತೋಪಭುತಿ ಅನುಕ್ಕಮತೋ ಓಳಾರಿಕಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸನಿರೋಧವಸೇನ ಕಾಯದರಥೇ ವೂಪಸನ್ತೇ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಲಹುಕಂ ಹೋತಿ, ಸರೀರಂ ಆಕಾಸೇ ಲಙ್ಘನಾಕಾರಪ್ಪತ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಸಾರದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಮಞ್ಚೇ ವಾ ಪೀಠೇ ವಾ ನಿಸೀದತೋ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಓನಮತಿ, ವಿಕೂಜತಿ, ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಂ ವಲಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಸಾರದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಪನ ನಿಸೀದತೋ ನೇವ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಓನಮತಿ, ನ ವಿಕೂಜತಿ, ನ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಂ ವಲಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತೂಲಪಿಚುಪೂರಿತಂ ವಿಯ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಅಸಾರದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಲಹುಕೋ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಗಣನಾವಸೇನ ಮನಸಿಕಾರಕಾಲತೋಪಭುತಿ ಅನುಕ್ಕಮತೋ ಓಳಾರಿಕಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸನಿರೋಧವಸೇನ ಕಾಯದರಥೇ ವೂಪಸನ್ತೇ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಲಹುಕಂ ಹೋತಿ, ಸರೀರಂ ಆಕಾಸೇ ಲಙ್ಘನಾಕಾರಪ್ಪತ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತಿ।

ತಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ನಿರುದ್ಧೇ ಸುಖುಮಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಂ ಚಿತ್ತಂ ಪವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿರುದ್ಧೇ ಅಪರಾಪರಂ ತತೋ ಸುಖುಮತರಸುಖುಮತಮನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಂ ಪವತ್ತತಿಯೇವ। ಕಥಂ? ಯಥಾ ಪುರಿಸೋ ಮಹತಿಯಾ ಲೋಹಸಲಾಕಾಯ ಕಂಸತಾಳಂ ಆಕೋಟೇಯ್ಯ, ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ಮಹಾಸದ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಸದ್ದಾರಮ್ಮಣಂ ಚಿತ್ತಂ ಪವತ್ತೇಯ್ಯ, ನಿರುದ್ಧೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಸದ್ದೇ ಅಥ ಪಚ್ಛಾ ಸುಖುಮಸದ್ದನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಂ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿರುದ್ಧೇ ಅಪರಾಪರಂ ತತೋ ಸುಖುಮತರಸುಖುಮತಮಸದ್ದನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಂ ಚಿತ್ತಂ ಪವತ್ತತೇವ; ಏವನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಕಂಸೇ ಆಕೋಟಿತೇ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೭೧) ವಿತ್ಥಾರೋ।

ಯಥಾ ಹಿ ಅಞ್ಞಾನಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಿ ಉಪರೂಪರಿ ವಿಭೂತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನ ತಥಾ ಇದಂ। ಇದಂ ಪನ ಉಪರೂಪರಿ ಭಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಭಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಸುಖುಮತ್ತಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಉಪಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ನ ಉಪಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಅನುಪಟ್ಠಹನ್ತೇ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ನ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡಂ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬಂ? "ಆಚರಿಯಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ನಟ್ಠಂ ದಾನಿ ಮೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ವಾ ನ ವುಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ, ಇರಿಯಾಪಥಂ ವಿಕೋಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೋ ಹಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನವನವಮೇವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾನಿಸಿನ್ನೇನೇವ ದೇಸತೋ ಆಹರಿತಬ್ಬಂ।

ತತ್ರಾಯಂ ಆಹರಣೂಪಾಯೋ। ತೇನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅನುಪಟ್ಠಹನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - "ಇಮೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ನಾಮ ಕತ್ಥ ಅತ್ಥಿ, ಕತ್ಥ ನತ್ಥಿ, ಕಸ್ಸ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ಕಸ್ಸ ವಾ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಅಥೇವಂ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಾ "ಇಮೇ ಅನ್ತೋಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ನತ್ಥಿ, ಉದಕೇ ನಿಮುಗ್ಗಾನಂ ನತ್ಥಿ, ತಥಾ ಅಸಞ್ಞೀಭೂತಾನಂ ಮತಾನಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪನ್ನಾನಂ ರೂಪಾರೂಪಭವಸಮಙ್ಗೀನಂ ನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನಾನ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಏವಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾ ಪಟಿಚೋದೇತಬ್ಬೋ - "ನನು ತ್ವಂ,

ಪಣ್ಡಿತ, ನೇವ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಗತೋ, ನ ಉದಕೇ ನಿಮುಗ್ಗೋ, ನ ಅಸಞ್ಞೀಭೂತೋ, ನ ಮತೋ, ನ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪನ್ನೋ, ನ ರೂಪಾರೂಪಭವಸಮಙ್ಗೀ, ನ ನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನೋ, ಅತ್ಥಿಯೇವ ತೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ, ಮನ್ದಪಞ್ಞತಾಯ ಪನ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಸೀ"ತಿ। ಅಥಾನೇನ ಪಕತಿಫುಟ್ಠವಸೇನೇವ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮನಸಿಕಾರೋ ಪವತ್ತೇತಬ್ಬೋ। ಇಮೇ ಹಿ ದೀಘನಾಸಿಕಸ್ಸ ನಾಸಾ ಪುಟಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ರಸ್ಸನಾಸಿಕಸ್ಸ ಉತ್ತರೋಟ್ಠಂ। ತಸ್ಮಾನೇನ ಇಮಂ ನಾಮ ಠಾನಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಇಮಮೇವ ಹಿ ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ – "ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಭಾವನಂ ವದಾಮೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪೯; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೯೯೨)। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ಇತೋ ಅಞ್ಞಂ ಪನ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಪನ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗರುಕಂ ಗರುಕಭಾವನಂ ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಬುದ್ಧಪುತ್ತಾನಂ ಮಹಾಪುರಿಸಾನಮೇವ ಮನಸಿಕಾರಭೂಮಿಭೂತಂ, ನ ಚೇವ ಇತ್ತರಂ, ನ ಚ ಇತ್ತರಸತ್ತಸಮಾಸೇವಿತಂ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಮನಸಿ ಕರೀಯತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ಸನ್ತಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ಸುಖುಮಞ್ಚ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಬಲವತೀ ಸತಿ ಚ ಪಞ್ಞಾ ಚ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ।

ಯಥಾ ಹಿ ಮಟ್ಠಸಾಟಕಸ್ಸ ತುನ್ನಕರಣಕಾಲೇ ಸೂಚಿಪಿ ಸುಖುಮಾ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ, ಸೂಚಿಪಾಸವೇಧನಮ್ಪಿ ತತೋ ಸುಖುಮತರಂ; ಏವಮೇವ ಮಟ್ಠಸಾಟಕಸದಿಸಸ್ಸ ಇಮಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಭಾವನಾಕಾಲೇ ಸೂಚಿಪಟಿಭಾಗಾ ಸತಿಪಿ ಸೂಚಿಪಾಸವೇಧನಪಟಿಭಾಗಾ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಪಿ ಬಲವತೀ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ। ತಾಹಿ ಚ ಪನ ಸತಿಪಞ್ಞಾಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನ ತೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಕತಿಫುಟ್ಠೋಕಾಸಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಾ।

ಯಥಾ ಪನ ಕಸ್ಸಕೋ ಕಸಿಂ ಕಸಿತ್ವಾ ಬಲಿಬದ್ದೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಗೋಚರಾಭಿಮುಖೇ ಕತ್ವಾ ಛಾಯಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿಸ್ಸಮೇಯ್ಯ, ಅಥಸ್ಸ ತೇ ಬಲಿಬದ್ದಾ ವೇಗೇನ ಅಟವಿಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯುಂ। ಯೋ ಹೋತಿ ಛೇಕೋ ಕಸ್ಸಕೋ ಸೋ ಪುನ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತುಕಾಮೋ ನ ತೇಸಂ ಅನುಪದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಟವಿಂ ಆಹಿಣ್ಡತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪತೋದಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಜುಕಮೇವ ತೇಸಂ ನಿಪಾತತಿತ್ಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ ವಾ ನಿಪಜ್ಜತಿ ವಾ। ಅಥ ತೇ ಗೋಣೇ ದಿವಸಭಾಗಂ ಚರಿತ್ವಾ ನಿಪಾತತಿತ್ಥಂ ಓತರಿತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಚ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಠಿತೇ ದಿಸ್ವಾ ರಸ್ಮಿಯಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪತೋದೇನ ವಿಜ್ಝನ್ತೋ ಆನೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪುನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ; ಏವಮೇವ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನ ತೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಕತಿಫುಟ್ಠೋಕಾಸಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಾ। ಸತಿರಸ್ಮಿಂ ಪನ ಪಞ್ಞಾಪತೋದಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕತಿಫುಟ್ಠೋಕಾಸೇ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮನಸಿಕಾರೋ ಪವತ್ತೇತಬ್ಬೋ। ಏವಞ್ಹಿಸ್ಸ ಮನಸಿಕರೋತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ತೇ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ನಿಪಾತತಿತ್ಥೇ ವಿಯ ಗೋಣಾ। ತತೋ ತೇನ ಸತಿರಸ್ಮಿಯಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಪತೋದೇನ ವಿಜ್ಝನ್ತೇನ ಪುನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ; ತಸ್ಸೇವಮನುಯುಞ್ಜತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ತಂ ಪನೇತಂ ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಏಕಸದಿಸಂ ಹೋತಿ ; ಅಪಿಚ ಖೋ ಕಸ್ಸಚಿ ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದಯಮಾನೋ ತೂಲಪಿಚು ವಿಯ, ಕಪ್ಪಾಸಪಿಚು ವಿಯ, ವಾತಧಾರಾ ವಿಯ ಚ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಹು।

ಅಯಂ ಪನ **ಅಟ್ಠಕಥಾವಿನಿಚ್ಛಯೋ** – ಇದಞ್ಹಿ ಕಸ್ಸಚಿ ತಾರಕರೂಪಂ ವಿಯ, ಮಣಿಗುಳಿಕಾ ವಿಯ, ಮುತ್ತಾಗುಳಿಕಾ ವಿಯ ಚ ಕಸ್ಸಚಿ ಖರಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಹುತ್ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಟ್ಠಿ ವಿಯ, ಸಾರದಾರುಸೂಚಿ ವಿಯ ಚ ಕಸ್ಸಚಿ ದೀಘಪಾಮಙ್ಗಸುತ್ತಂ ವಿಯ, ಕುಸುಮದಾಮಂ ವಿಯ, ಧೂಮಸಿಖಾ ವಿಯ ಚ ಕಸ್ಸಚಿ ವಿತ್ಥತ ಮಕ್ಕಟಕಸುತ್ತಂ ವಿಯ, ವಲಾಹಕಪಟಲಂ ವಿಯ, ಪದುಮಪುಪ್ಫಂ ವಿಯ, ರಥಚಕ್ಕಂ ವಿಯ, ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ವಿಯ, ಸೂರಿಯಮಣ್ಡಲಂ ವಿಯ ಚ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ತಞ್ಚ ಪನೇತಂ ಯಥಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಸುತ್ತನ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಏಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕೀದಿಸಂ ಹುತ್ವಾ ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಏಕೋ "ಮಯ್ಹಂ ಮಹತೀ ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯಾ ನದೀ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾತೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಪರೋ "ಮಯ್ಹಂ ಏಕಾ ವನರಾಜಿ ವಿಯ"। ಅಞ್ಞೋ "ಮಯ್ಹಂ ಸೀತಚ್ಛಾಯೋ ಸಾಖಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಫಲಭಾರಭರಿತರುಕ್ಖೋ ವಿಯಾ"ತಿ। ತೇಸಞ್ಹಿ ತಂ ಏಕಮೇವ ಸುತ್ತಂ ಸಞ್ಞಾನಾನತಾಯ

ನಾನತೋ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಏವಂ ಏಕಮೇವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸಞ್ಞಾನಾನತಾಯ ನಾನತೋ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಸಞ್ಞಜಞ್ಞ್ ಏತಂ ಸಞ್ಞಾನಿದಾನಂ ಸಞ್ಞಾಪ್ಪಭವಂ ತಸ್ಮಾ ಸಞ್ಞಾನಾನತಾಯ ನಾನತೋ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏತ್ಥ ಚ ಅಞ್ಞಮೇವ ಅಸ್ಸಾಸಾರಮ್ಮಣಂ ಚಿತ್ತಂ, ಅಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಾಸಾರಮ್ಮಣಂ, ಅಞ್ಞಂ ನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಂ ಯಸ್ಸ ಹಿ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನೇವ ಅಪ್ಪನಂ ನ ಉಪಚಾರಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಯಸ್ಸ ಪನಿಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪನಞ್ಚ ಉಪಚಾರಞ್ಚ ಪಾಪುಣಾತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

"ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ, ಅನಾರಮ್ಮಣಮೇಕಚಿತ್ತಸ್ಸ।
ಅಜಾನತೋ ಚ ತಯೋ ಧಮ್ಮೇ, ಭಾವನಾನುಪಲಬ್ಭತಿ॥

"ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ, ಅನಾರಮ್ಮಣಮೇಕಚಿತ್ತಸ್ಸ।
ಜಾನತೋ ಚ ತಯೋ ಧಮ್ಮೇ, ಭಾವನಾ ಉಪಲಬ್ಭತೀ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೩೧)।

ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಿತೇ ಪನ ನಿಮಿತ್ತೇ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಆಚರಿಯಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇತಬ್ಬಂ - "ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಉಪಟ್ಠಾತೀ"ತಿ। ಆಚರಿಯೇನ ಪನ "ಏತಂ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ನ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। "ಏವಂ ಹೋತಿ, ಆವುಸೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪನ "ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। "ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತೇ ವೋಸಾನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; "ನ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ನಿರಾಸೋ ವಿಸೀದೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಅವತ್ವಾ ಮನಸಿಕಾರೇಯೇವ ನಿಯೋಜೇತಬ್ಬೋತಿ। ಏವಂ ತಾವ **ದೀಘಭಾಣಕಾ**। **ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾ** ಪನಾಹು - "ನಿಮಿತ್ತಮಿದಂ, ಆವುಸೋ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ ಸಪ್ಪುರಿಸಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಅಥಾನೇನ ನಿಮಿತ್ತೇಯೇವ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಇತೋ ಪಭುತಿ ಠಪನಾವಸೇನ ಭಾವನಾ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಪೋರಾಣೇಹಿ -

"ನಿಮಿತ್ತೇ ಠಪಯಂ ಚಿತ್ತಂ, ನಾನಾಕಾರಂ ವಿಭಾವಯಂ।
ಧೀರೋ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ, ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಬನ್ಧತೀ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೩೨; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧.೧೬೩)।

ತಸ್ಸೇವಂ ನಿಮಿತ್ತುಪಟ್ಠಾನತೋ ಪಭುತಿ ನೀವರಣಾನಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾಯೇವ, ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಮೇವ। ಇದಞ್ಹಿ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ನಾಮ ಹೋಹಿ - ಉಪಚಾರಭೂಮಿಯಂ ವಾ ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನೇನ, ಪಟಿಲಾಭಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಅಙ್ಗಪಾತುಭಾವೇನ। ತತ್ಥ **"ಉಪಚಾರಭೂಮೀ"**ತಿ ಉಪಚಾರಸಮಾಧಿ; **"ಪಟಿಲಾಭಭೂಮೀ"**ತಿ ಅಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿ। ತೇಸಂ ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ? ಉಪಚಾರಸಮಾಧಿ ಕುಸಲವೀಥಿಯಂ ಜವಿತ್ವಾ ಭವಙ್ಗಂ ಓತರತಿ, ಅಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿ ದಿವಸಭಾಗೇ ಅಪ್ಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ದಿವಸಭಾಗಮ್ಪಿ ಕುಸಲವೀಥಿಯಂ ಜವತಿ, ನ ಭವಙ್ಗಂ ಓತರತಿ। ಇಮೇಸು ದ್ವೀಸು ಸಮಾಧೀಸು ನಿಮಿತ್ತಪಾತುಭಾವೇನ ಉಪಚಾರಸಮಾಧಿನಾ ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ । ಅಥಾನೇನ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ನೇವ ವಣ್ಣತೋ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ, ನ ಲಕ್ಖಣತೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಅಪಿಚ ಖೋ ಖತ್ತಿಯಮಹೇಸಿಯಾ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಗಬ್ಭೋ ವಿಯ ಕಸ್ಸಕೇನ ಸಾಲಿಯವಗಬ್ಭೋ ವಿಯ ಚ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ; ರಕ್ಖಿತಂ ಹಿಸ್ಸ ಫಲದಂ ಹೋತಿ।

"ನಿಮಿತ್ತಂ ರಕ್ಖತೋ ಲದ್ಧ, ಪರಿಹಾನಿ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಆರಕ್ಖಮ್ಹಿ ಅಸನ್ತಮ್ಹಿ, ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ವಿನಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

ತತ್ರಾಯಂ **ರಕ್ಖಣೂಪಾಯೋ** - ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಆವಾಸೋ, ಗೋಚರೋ, ಭಸ್ಸಂ, ಪುಗ್ಗಲೋ, ಭೋಜನಂ, ಉತು, ಇರಿಯಾಪಥೋತಿ ಇಮಾನಿ ಸತ್ತ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಾನೇವ ಸತ್ತ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಸೇವನ್ತೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ

ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಸಪ್ಪಾಯಸೇವನೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಥಿರಂ ಕತ್ವಾ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ಗಮಯಿತ್ವಾ ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನತಾ, ನಿಮಿತ್ತಕುಸಲತಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಪಗ್ಗಹೇತಬ್ಬ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಪಗ್ಗಣ್ಹನಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತನಿಗ್ಗಣ್ಹನಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಹಂಸನಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಾ, ಅಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನಾ, ಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಸೇವನಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ ಇಮಾನಿ ದಸ ಅಪ್ಪನಾಕೋಸಲ್ಲಾನಿ ಅವಿಜಹನ್ತೇನ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ।

ತಸ್ಸೇವಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಇದಾನಿ ಅಪ್ಪನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಭವಙ್ಗಂ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಂ ಮನೋದ್ವಾರಾವಜ್ಜನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ನಿರುದ್ಧೇ ತದೇವಾರಮ್ಮಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ವಾ ಜವನಾನಿ, ಯೇಸಂ ಪಠಮಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ, ದುತಿಯಂ ಉಪಚಾರಂ, ತತಿಯಂ ಅನುಲೋಮಂ, ಚತುತ್ಥಂ ಗೋತ್ರಭು , ಪಞ್ಚಮಂ ಅಪ್ಪನಾಚಿತ್ತಂ। ಪಠಮಂ ವಾ ಪರಿಕಮ್ಮಞ್ಚೇವ ಉಪಚಾರಞ್ಚ, ದುತಿಯಂ ಅನುಲೋಮಂ, ತತಿಯಂ ಗೋತ್ರಭು, ಚತುತ್ಥಂ ಅಪ್ಪನಾಚಿತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಚತುತ್ಥಮೇವ ಹಿ ಪಞ್ಚಮಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇತಿ, ನ ಛಟ್ಠಂ ಸತ್ತಮಂ ವಾ ಆಸನ್ನಭವಙ್ಗಪಾತತ್ತಾ।

ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಗೋದತ್ತತ್ಥೇರೋ ಪನಾಹ - "ಆಸೇವನಪಚ್ಚಯೇನ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ; ತಸ್ಮಾ ಛಟ್ಠಂ ಸತ್ತಮಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇತೀ"ತಿ। ತಂ **ಅಟ್ಠಕಥಾಸು** ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಪುಬ್ಬಭಾಗಚಿತ್ತಾನಿ ಕಾಮಾವಚರಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಅಪ್ಪನಾಚಿತ್ತಂ ಪನ ರೂಪಾವಚರಂ। ಏವಮನೇನ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನಂ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ, ದಸಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಂ, ತಿವಿಧಕಲ್ಯಾಣಂ, ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಅಧಿಗತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವಾರಮ್ಮಣೇ ವಿತಕ್ಕಾದಯೋ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ದುತಿಯತತಿಯಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಾನಿ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಠಪನಾವಸೇನ ಭಾವನಾಯ ಪರಿಯೋಸಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪಕಥಾ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಇಚ್ಛನ್ತೇನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗತೋ** ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಪತ್ತಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೋ ಪನೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖು ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾವಿವಟ್ಟನಾವಸೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ತುಕಾಮೋ ತದೇವ ಝಾನಂ ಆವಜ್ಜನಸಮಾಪಜ್ಜನಅಧಿಟ್ಠಾನವುಟ್ಠಾನಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ವಸಿಪ್ಪತ್ತಂ ಪಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಅರೂಪಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ವಾ ಅರೂಪನ್ತಿ ರೂಪಾರೂಪಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತಿ। ಕಥಂ? ಸೋ ಹಿ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ನಿಸ್ಸಯಂ ಹದಯವತ್ಥುಂ ತಂ ನಿಸ್ಸಯಾನಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ತೇಸಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಯಂ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಕರಜಕಾಯಂ ಪಸ್ಸತಿ। ತತೋ "ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಅರೂಪಂ, ವತ್ಥಾದೀನಿ ರೂಪ"ನ್ತಿ ರೂಪಾರೂಪಂ ವವತ್ಥಪೇತಿ।

ಅಥ ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಕೇಸಾದೀಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಪಥವೀಧಾತುಆದಿವಸೇನ ಚತ್ತಾರಿ ಭೂತಾನಿ ತಂನಿಸ್ಸಿತರೂಪಾನಿ ಚ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಯಥಾಪರಿಗ್ಗಹಿತರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ಯಥಾಪರಿಗ್ಗಹಿತರೂಪವತ್ಥುದ್ವಾರಾರಮ್ಮಣಂ ವಾ ಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಪಸ್ಸತಿ। ತತೋ "ಭೂತಾದೀನಿ ರೂಪಂ ಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅರೂಪ"ನ್ತಿ ವವತ್ಥಪೇತಿ।

ಅಥ ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಸಮುದಯೋ ಕರಜಕಾಯೋ ಚ ಚಿತ್ತಞ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಕಮ್ಮಾರಗಗ್ಗರಿಯಾ ಧಮಮಾನಾಯ ಭಸ್ತಞ್ಚ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚ ತಜ್ಜಂ ವಾಯಾಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವಾತೋ ಸಞ್ಚರತಿ; ಏವಮೇವ ಕಾಯಞ್ಚ ಚಿತ್ತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾತಿ। ತತೋ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಚ ಕಾಯಞ್ಚ ರೂಪಂ, ಚಿತ್ತಞ್ಚ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮೇ ಚ ಅರೂಪನ್ತಿ ವವತ್ಥಪೇತಿ।

ಏವಂ ನಾಮರೂಪಂ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಚ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತೀಸುಪಿ ಅದ್ಧಾಸು ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಙ್ಖಂ ವಿತರತಿ। ವಿತಿಣ್ಣಕಙ್ಖೋ ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನವಸೇನ ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಓಭಾಸಾದಯೋ ದಸ ವಿಪಸ್ಸನುಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಹಾಯ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿಮುತ್ತಂ ಪಟಿಪದಾಞಾಣಂ "ಮಗ್ಗೋ"ತಿ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ಉದಯಂ ಪಹಾಯ ಭಙ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಂ ಪತ್ವಾ ನಿರನ್ತರಂ ಭಙ್ಗಾನುಪಸ್ಸನೇನ ಭಯತೋ ಉಪಟ್ಠಿತೇಸು ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ ವಿರಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಏಕೂನವೀಸತಿಭೇದಸ್ಸ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಸ್ಸ ಪರಿಯನ್ತಪ್ಪತ್ತೋ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚಸ್ಸ ಗಣನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಪರಿಯೋಸಾನಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಚ ಸಮತ್ತಾ ಹೋತೀತಿ।

ಅಯಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ಪಠಮಚತುಕ್ಕವಣ್ಣನಾ।

ಇತರೇಸು ಪನ ತೀಸು ಚತುಕ್ಕೇಸು ಯಸ್ಮಾ ವಿಸುಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವನಾನಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ; ತಸ್ಮಾ ಅನುಪದವಣ್ಣನಾನಯೇನೇವ ನೇಸಂ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ**ತಿ ಪೀತಿಂ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ತತ್ಥ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ - ಆರಮ್ಮಣತೋ ಚ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಚ।

ಕಥಂ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ? ಸಪ್ಪೀತಿಕೇ ದ್ವೇ ಝಾನೇ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಝಾನಪಟಿಲಾಭೇನ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಪಟಿಸಂವಿದಿತತ್ತಾ।

ಕಥಂ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ? ಸಪ್ಪೀತಿಕೇ ದ್ವೇ ಝಾನೇ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಪೀತಿಂ ಖಯತೋ ವಯತೋ ಸಮ್ಮಸತಿ, ತಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ ಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯಂ** -

> "ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಂ ಪಜಾನತೋ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ತಾಯ ಸತಿಯಾ ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ। ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ...ಪೇ॰... ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ... ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ... ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ... ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ... ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ... ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಂ ಪಜಾನತೋ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ತಾಯ ಸತಿಯಾ ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ। ಆವಜ್ಜತೋ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ ಜಾನತೋ... ಪಸ್ಸತೋ... ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ... ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹತೋ... ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚತೋ... ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹತೋ... ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಾಪಯತೋ... ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹತೋ... ಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನತೋ... ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನತೋ... ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನತೋ... ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಜಹತೋ... ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವಯತೋ... ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೋ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತೀ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೭೨)।

ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ಅವಸೇಸಪದಾನಿಪಿ ಅತ್ಥತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಇದಂ ಪನೇತ್ಥ ವಿಸೇಸಮತ್ತಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಝಾನಾನಂ ವಸೇನ ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದಿತಾ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ವಸೇನ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪಟಿಸಂವೇದಿತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **"ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ"**ತಿ ವೇದನಾದಯೋ ದ್ವೇ ಖನ್ಧಾ। **ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದಿ**ಪದೇ ಚೇತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸನಾಭೂಮಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಸುಖನ್ತಿ ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ - ಕಾಯಿಕಞ್ಚ ಸುಖಂ ಚೇತಸಿಕಞ್ಚಾ"ತಿ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। **ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ಓಳಾರಿಕಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ

ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ, ನಿರೋಧೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ **ಪೀತಿ**ಪದೇ ಪೀತಿಸೀಸೇನ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ। **ಸುಖ**ಪದೇ ಸರೂಪೇನೇವ ವೇದನಾ । ದ್ವೀಸು ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪದೇಸು "ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಚೇತಸಿಕಾ ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಪಟಿಬದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಾ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೭೪; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೬೩) ವಚನತೋ ಸಞ್ಞಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ವೇದನಾತಿ। ಏವಂ ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾನಯೇನ ಇದಂ ಚತುಕ್ಕಂ ಭಾಸಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತತಿಯಚತುಕ್ಕೇಪಿ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ವಸೇನ ಚಿತ್ತಪಟಿಸಂವೇದಿತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಮೋದೇನ್ತೋ ಪಮೋದೇನ್ತೋ ಹಾಸೇನ್ತೋ ಪಹಾಸೇನ್ತೋ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ತತ್ಥ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಅಭಿಪ್ಪಮೋದೋ ಹೋತಿ - ಸಮಾಧಿವಸೇನ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಚ।

ಕಥಂ ಸಮಾಧಿವಸೇನ? ಸಪ್ಪೀತಿಕೇ ದ್ವೇ ಝಾನೇ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಸೋ ಸಮಾಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಆಮೋದೇತಿ ಪಮೋದೇತಿ। ಕಥಂ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ? ಸಪ್ಪೀತಿಕೇ ದ್ವೇ ಝಾನೇ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಪೀತಿಂ ಖಯತೋ ವಯತೋ ಸಮ್ಮಸತಿ; ಏವಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಪೀತಿಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಆಮೋದೇತಿ ಪಮೋದೇತಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ "ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದಿವಸೇನ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಂ ಆದಹನ್ತೋ ಸಮಂ ಠಪೇನ್ತೋ ತಾನಿ ವಾ ಪನ ಝಾನಾನಿ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಚಿತ್ತಂ ಖಯತೋ ವಯತೋ ಸಮ್ಮಸತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ ಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಖಣಿಕಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ; ಏವಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಖಣಿಕಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾಯ ವಸೇನಪಿ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಂ ಆದಹನ್ತೋ ಸಮಂ ಠಪೇನ್ತೋ "ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನೇನ ನೀವರಣೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮೋಚೇನ್ತೋ ವಿಮೋಚೇನ್ತೋ, ದುತಿಯೇನ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರೇಹಿ, ತತಿಯೇನ ಪೀತಿಯಾ, ಚತುತ್ಥೇನ ಸುಖದುಕ್ಖೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮೋಚೇನ್ತೋ ವಿಮೋಚೇನ್ತೋ। ತಾನಿ ವಾ ಪನ ಝಾನಾನಿ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಚಿತ್ತಂ ಖಯತೋ ವಯತೋ ಸಮ್ಮಸತಿ। ಸೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾತೋ ಚಿತ್ತಂ ಮೋಚೇನ್ತೋ ವಿಮೋಚೇನ್ತೋ, ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸುಖಸಞ್ಞಾತೋ, ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಅತ್ತಸಞ್ಞಾತೋ, ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ನನ್ದಿತೋ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ರಾಗತೋ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮುದಯತೋ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಆದಾನತೋ ಚಿತ್ತಂ ಮೋಚೇನ್ತೋ ವಿಮೋಚೇನ್ತೋ ಅಸ್ಸಸತಿ ಚೇವ ಪಸ್ಸಸತಿ ಚ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಇದಂ ಚತುಕ್ಕಂ ಭಾಸಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಚತುತ್ಥಚತುಕ್ಕೇ ಪನ **ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ತಾವ ಅನಿಚ್ಚಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಅನಿಚ್ಚತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ , ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ "**ಅನಿಚ್ಚ**"ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಉಪ್ಪಾದವಯಞ್ಞಥತ್ತಭಾವಾ। "**ಅನಿಚ್ಚತಾ**"ತಿ ತೇಸಞ್ಞೇವ ಉಪ್ಪಾದವಯಞ್ಞಥತ್ತಂ ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವೋ ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಂ ತೇನೇವಾಕಾರೇನ ಅಠತ್ವಾ ಖಣಭಙ್ಗೇನ ಭೇದೋತಿ ಅತ್ಥೋ। "**ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾ**"ತಿ ತಸ್ಸಾ ಅನಿಚ್ಚತಾಯ ವಸೇನ ರೂಪಾದೀಸು "ಅನಿಚ್ಚ"ನ್ತಿ ಅನುಪಸ್ಸನಾ; "**ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ**"ತಿ ತಾಯ ಅನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ; ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಭೂತೋ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ಚ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ಚ ಇಧ "ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ದ್ವೇ ವಿರಾಗಾ - ಖಯವಿರಾಗೋ ಚ ಅಚ್ಚನ್ತವಿರಾಗೋ ಚ। ತತ್ಥ "**ಖಯವಿರಾಗೋ**"ತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಖಣಭಙ್ಗೋ; "**ಅಚ್ಚನ್ತವಿರಾಗೋ**"ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ; "**ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾ**"ತಿ ತದುಭಯದಸ್ಸನವಸೇನ ಪವತ್ತಾ

ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ ಮಗ್ಗೋ ಚ। ತಾಯ ದುವಿಧಾಯಪಿ ಅನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹುತ್ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ಚ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ಚ "ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ**ಪದೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ದ್ವೇ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ - ಪರಿಚ್ಚಾಗಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಚ ಪಕ್ಖನ್ದನಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಚ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋಯೇವ ಅನುಪಸ್ಸನಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಾ; ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ವಿಪಸ್ಸನಾ** ಹಿ ತದಙ್ಗವಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಖನ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ಸಙ್ಖತದೋಸದಸ್ಸನೇನ ಚ ತಬ್ಬಿಪರೀತೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ತನ್ನಿನ್ನತಾಯ ಪಕ್ಖನ್ದತೀತಿ **ಪರಿಚ್ಚಾಗಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಚೇವ ಪಕ್ಖನ್ದನಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಚಾ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಮಗ್ಗೋ** ಸಮುಚ್ಛೇದವಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಖನ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ಆರಮ್ಮಣಕರಣೇನ ಚ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಪಕ್ಖನ್ದತೀತಿ **ಪರಿಚ್ಚಾಗಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಚೇವ ಪಕ್ಖನ್ದನಪಟಿನಿಸ್ಸಗೋ ಚಾ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಉಭಯಮ್ಪಿ ಪನ ಪುರಿಮಪುರಿಮಞಾಣಾನಂ ಅನುಅನು ಪಸ್ಸನತೋ ಅನುಪಸ್ಸನಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಾಯ ದುವಿಧಾಯ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹುತ್ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ಚ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ಚ ಪಟಿನಿಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಏವಂ ಭಾವಿತೋ**ತಿ ಏವಂ ಸೋಳಸಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಭಾವಿತೋ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೬೭. **ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ**ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಪನ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ। ಏವಂ ಭಗವಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಕಥಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಅಥ ಯಂ ತಂ ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ನಿದಾನಞ್ಚೇವ ಪಕರಣಞ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನಂ, ಏತಸ್ಮಿಂ ನಿದಾನೇ ಏತಸ್ಮಿಂ ಪಕರಣೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಿಗರಹಿತ್ವಾ ಚ ಯಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಅತ್ತನಾ ಅತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನಂ ಮಿಗಲಣ್ಡಿಕೇನ ಚ ವೋರೋಪಾಪನಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ನ ಹೋತಿ; ತಸ್ಮಾ ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ವತ್ಥುಭೂತಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ **"ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಮಿಸ್ಸಕತ್ತಾ ಪನೇತ್ಥ "ಮೋಘಪುರಿಸಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏವಂ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜವಸೇನ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಅಪರಮ್ಪಿ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತತ್ಥಾಯ ಮರಣವಣ್ಣಸಂವಣ್ಣನವತ್ಥು ಉದಪಾದಿ, ತಸ್ಸುಪ್ಪತ್ತಿದೀಪನತ್ಥಂ "ಏವಞ್ಚಿದಂ ಭಗವತಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೧೬೮. ತತ್ಥ **ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ**ತಿ ಛನ್ದರಾಗೇನ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ; ಸಾರತ್ತಾ ಅಪೇಕ್ಖವನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮರಣವಣ್ಣಂ ಸಂವಣ್ಣೇಮಾ**ತಿ ಜೀವಿತೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮರಣಸ್ಸ ಗುಣಂ ವಣ್ಣೇಮ; ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇಮಾತಿ। **ಕತಕಲ್ಯಾಣೋ**ತಿಆದೀಸು ಅಯಂ ಪದತ್ಥೋ - ಕಲ್ಯಾಣಂ ಸುಚಿಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ತಯಾತಿ ತ್ವಂ ಖೋ ಅಸಿ **ಕತಕಲ್ಯಾಣೋ**। ತಥಾ ಕುಸಲಂ ಅನವಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ತಯಾತಿ **ಕತಕುಸಲೋ**। ಮರಣಕಾಲೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಯಾ ಸತ್ತಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಭಯಸಙ್ಖಾತಾ ಭೀರುತಾ, ತತೋ ತಾಯನಂ ರಕ್ಖಣಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ತಯಾತಿ **ಕತಭೀರುತ್ತಾಣೋ** ಪಾಪಂ। ಲಾಮಕಕಮ್ಮಂ ಅಕತಂ ತಯಾತಿ **ಅಕತಪಾಪೋ**। ಲುದ್ದಂ ದಾರುಣಂ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಕಮ್ಮಂ ಅಕತಂ ತಯಾತಿ **ಅಕತಲುದ್ದೋ**। ಕಿಬ್ಬಿಸಂ ಸಾಹಸಿಕಕಮ್ಮಂ ಲೋಭಾದಿಕಿಲೇಸುಸ್ಸದಂ ಅಕತಂ ತಯಾತಿ **ಅಕತಕಿಬ್ಬಿಸೋ**। ಕಸ್ಮಾ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ? ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರಮ್ಪಿ ಕತಂ ತಯಾ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಅಕತಂ ತಯಾ ಪಾಪಂ; ತೇನ ತಂ ವದಾಮ - "ಕಿಂ ತುಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ ರೋಗಾಭಿಭೂತತ್ತಾ ಲಾಮಕೇನ ಪಾಪಕೇನ ದುಕ್ಖಬಹುಲತ್ತಾ ದುಜ್ಜೀವಿತೇನ"। **ಮತಂ ತೇ ಜೀವಿತಾ ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ತವ ಮರಣಂ ಜೀವಿತಾ ಸುನ್ದರತರಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಇತೋ ತ್ವಂ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಕತಕಾಲೋ ಹುತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಮರಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ...ಪೇ॰... ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ। ಏವಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಚ ತತ್ಥ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ದೇವಲೋಕೇ

ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಮನಾಪಿಯರೂಪಾದಿಕೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ವತ್ಥುಕಾಮಕೋಟ್ಠಾಸೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚರಿಸ್ಸಸಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ ಸಮೋಧಾನಗತೋ ಹುತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಚರಿಸ್ಸಸಿ, ವಿಚರಿಸ್ಸಸಿ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸಸಿ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೭೯. **ಅಸಪ್ಪಾಯಾನೀತಿ** ಅಹಿತಾನಿ ಅವುಡ್ಢಿಕರಾನಿ ಯಾನಿ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇನ್ತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

೧೭೨. **ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ** ಅಯಂ "ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹ"ನ್ತಿ ಮಾತಿಕಾಯ ವುತ್ತಸ್ಸ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಪದಸ್ಸ ಉದ್ಧಾರೋ। ತತ್ಥ **ಸನ್ತಿ** ಉಪಸಗ್ಗೋ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕವಚನಮೇತಂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ ; ತಸ್ಸ ಸಞ್ಚೇತೇತ್ವಾ ಸುಟ್ಠು ಚೇತೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯೋ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ವೋರೋಪೇತಿ, ಸೋ ಜಾನನ್ತೋ ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚಸ್ಸ ವೋರೋಪನಂ ಚೇಚ್ಚ ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ಥಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಜಾನನ್ತೋ ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋ ಚೇಚ್ಚ ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಜಾನನ್ತೋತಿ** "ಪಾಣೋ"ತಿ ಜಾನನ್ತೋ। **ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋತಿ** "ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಮೀ"ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋ; ತೇನೇವ ಪಾಣಜಾನನಾಕಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಜಾನನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚೇಚ್ಚಾತಿ** ವಧಕಚೇತನಾವಸೇನ ಚೇತೇತ್ವಾ ಪಕಪ್ಪೇತ್ವಾ। **ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾತಿ** ಉಪಕ್ಕಮವಸೇನ ಮದ್ದನ್ತೋ ನಿರಾಸಙ್ಕಚಿತ್ತಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ। **ವೀತಿಕ್ಕಮೋತಿ** ಏವಂ ಪವತ್ತಸ್ಸ ಯೋ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಅಯಂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಸದ್ದಸ್ಸ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತೋ ಅತ್ಥೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ "ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಂ ಮನುಸ್ಸತ್ತಭಾವಂ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಾನಂ ವಸೇನ ಸಬ್ಬಸುಖುಮಅತ್ತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಯಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಠಮಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ** ಪಟಿಸನ್ಧಿಚಿತ್ತಂ। **ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ** ಜಾತಂ। **ಪಠಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಾತುಭೂತನ್ತಿ** ಇದಂ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। "ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಠಮಂ ಚಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಚೇತ್ಥ ಸಕಲಾಪಿ ಪಞ್ಚವೋಕಾರಪಟಿಸನ್ಧಿ ದಸ್ಸಿತಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಞ್ಚ ಪಠಮಂ ಚಿತ್ತಂ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಚ ತಯೋ ಅರೂಪಕ್ಖನ್ಧಾ ತೇನ ಸಹ ನಿಬ್ಬತ್ತಞ್ಚ ಕಲಲರೂಪನ್ತಿ ಅಯಂ ಸಬ್ಬಪಠಮೋ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ। ತತ್ಥ **"ಕಲಲರೂಪ"**ನ್ತಿ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾನಂ ಕಾಯವತ್ಥುಭಾವದಸಕವಸೇನ ಸಮತಿಂಸ ರೂಪಾನಿ, ನಪುಂಸಕಾನಂ ಕಾಯವತ್ಥುದಸಕವಸೇನ ವೀಸತಿ। ತತ್ಥ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾನಂ ಕಲಲರೂಪಂ ಜಾತಿಉಣ್ಣಾಯ ಏಕೇನ ಅಂಸುನಾ ಉದ್ಧಟತೇಲಬಿನ್ದುಮತ್ತಂ ಹೋತಿ ಅಚ್ಛಂ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಂ। ವುತ್ತಞ್ಚೇತಂ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** –

"ತಿಲತೇಲಸ್ಸ ಯಥಾ ಬಿನ್ದು, ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ ಅನಾವಿಲೋ।
ಏವಂವಣ್ಣಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ ಕಲಲನ್ತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ (ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨೬ ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ; ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೨೩೫)।

ಏವಂ ಪರಿತ್ತಕಂ ವತ್ಥುಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಕತಿಯಾ ವೀಸವಸ್ಸಸತಾಯುಕಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಯಾವ ಮರಣಕಾಲಾ ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ವುಡ್ಢಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ಏಸೋ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ ನಾಮ।

ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯಾತಿ ಕಲಲಕಾಲೇಪಿ ತಾಪನಮದ್ದನೇಹಿ ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಸಮ್ಪದಾನೇನ ವಾ ತತೋ ವಾ ಉದ್ಧಮ್ಪಿ ತದನುರೂಪೇನ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಜೀವಿತಾ ವಿಯೋಜೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನಂ ನಾಮ ಅತ್ಥತೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯುಪಚ್ಛೇದನಮೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏತಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ **"ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ ಉಪರೋಧೇತಿ ಸನ್ತತಿಂ ವಿಕೋಪೇತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಪವೇಣಿಘಟನಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಉಪರೋಧೇನ್ತೋ ಚ "ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ ಉಪರೋಧೇತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ "ಸನ್ತತಿಂ ವಿಕೋಪೇತೀ"ತಿಪದೇನ ದಸ್ಸಿತೋ। **ವಿಕೋಪೇತೀತಿ** ವಿಯೋಜೇತಿ।

ತತ್ಥ ದುವಿಧಂ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ರೂಪಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಅರೂಪಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಞ್ಚ। ತೇಸು ಅರೂಪಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಉಪಕ್ಕಮೋ ನತ್ಥಿ, ತಂ ವೋರೋಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ರೂಪಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಪನ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ವೋರೋಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ। ತಂ ಪನ ವೋರೋಪೇನ್ತೋ ಅರೂಪಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಮ್ಪಿ ವೋರೋಪೇತಿ। ತೇನೇವ ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ ತದಾಯತ್ತವುತ್ತಿತೋ। ತಂ ಪನ ವೋರೋಪೇನ್ತೋ ಕಿಂ ಅತೀತಂ ವೋರೋಪೇತಿ, ಅನಾಗತಂ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ? ನೇವ ಅತೀತಂ, ನ ಅನಾಗತಂ, ತೇಸು ಹಿ ಏಕಂ ನಿರುದ್ಧಂ ಏಕಂ ಅನುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಅಸನ್ತಂ, ಅಸನ್ತತ್ತಾ ಉಪಕ್ಕಮೋ ನತ್ಥಿ, ಉಪಕ್ಕಮಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ ಏಕಮ್ಪಿ ವೋರೋಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

> "ಅತೀತೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವಿತ್ಥ, ನ ಜೀವತಿ; ನ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ। ಅನಾಗತೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಜೀವಿತ್ಥ; ನ ಜೀವತಿ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವತಿ, ನ ಜೀವಿತ್ಥ; ನ ಜೀವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ (ಮಹಾನಿ॰ ೧೦)।

ತಸ್ಮಾ ಯತ್ಥ ಜೀವತಿ ತತ್ಥ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಯುತ್ತೋತಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ವೋರೋಪೇತಿ।

ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ಖಣಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ, ಸನ್ತತಿಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅದ್ಧಾಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ತಿವಿಧಂ। ತತ್ಥ **"ಖಣಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ"** ನಾಮ ಉಪ್ಪಾದಜರಾಭಙ್ಗಸಮಙ್ಗಿ, ತಂ ವೋರೋಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಯಮೇವ ನಿರುಜ್ಝನತೋ। **"ಸನ್ತತಿಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ"** ನಾಮ ಸತ್ತಟ್ಠಜವನವಾರಮತ್ತಂ ಸಭಾಗಸನ್ತತಿವಸೇನ ಪವತ್ತಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನಕಂ, ಯಾವ ವಾ ಉಣ್ಹತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಓವರಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಅನ್ಧಕಾರಂ ಹೋತಿ, ಸೀತತೋ ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಓವರಕೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಯಾವ ವಿಸಭಾಗಉತುಪಾತುಭಾವೇನ ಪುರಿಮಕೋ ಉತು ನಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ "ಸನ್ತತಿಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ । ಪಟಿಸನ್ಧಿತೋ ಪನ ಯಾವ ಚುತಿ, ಏತಂ **"ಅದ್ಧಾಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ"** ನಾಮ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ವೋರೋಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ। ಕಥಂ? ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಉಪಕ್ಕಮೇ ಕತೇ ಲದ್ಧುಪಕ್ಕಮಂ ಜೀವಿತನವಕಂ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಂ ದುಬ್ಬಲಸ್ಸ ಪರಿಹೀನವೇಗಸ್ಸ ಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ತತೋ ಸನ್ತತಿಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ಅದ್ಧಾಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ಯಥಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಂ ಕಾಲಂ ಅಪತ್ವಾ ಅನ್ತರಾವ ನಿರುಜ್ಝತಿ । ಏವಂ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ವೋರೋಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ತಸ್ಮಾ ತದೇವ ಸನ್ಧಾಯ "ಸನ್ತತಿಂ ವಿಕೋಪೇತೀ"ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇಮಸ್ಸ ಪನತ್ಥಸ್ಸ ಆವಿಭಾವತ್ಥಂ ಪಾಣೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಪಯೋಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ **"ಪಾಣೋ"**ತಿ ವೋಹಾರತೋ ಸತ್ತೋ, ಪರಮತ್ಥತೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಞ್ಹಿ ಅತಿಪಾತೇನ್ತೋ "ಪಾಣಂ ಅತಿಪಾತೇತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ತಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮೇವ। **"ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ"**ತಿ ಯಾಯ ಚೇತನಾಯ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯುಪಚ್ಛೇದಕಂ ಪಯೋಗಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಸಾ ವಧಕಚೇತನಾ "ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **"ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಚೇತನಾಸಮಙ್ಗೀ ಪುಗ್ಗಲೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **"ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಪಯೋಗೋ"**ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಛಪಯೋಗಾ - ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ, ಆಣತ್ತಿಕೋ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೋ, ಥಾವರೋ, ವಿಜ್ಜಾಮಯೋ, ಇದ್ಧಿಮಯೋತಿ।

ತತ್ಥ **"ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ"**ತಿ ಸಯಂ ಮಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ ಪಹರಣಂ। **"ಆಣತ್ತಿಕೋ"**ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸ "ಏವಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ವಾ ಪಹರಿತ್ವಾ ವಾ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ಆಣಾಪನಂ। **"ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೋ"**ತಿ ದೂರೇ ಠಿತಂ ಮಾರೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ ಉಸುಸತ್ತಿಯನ್ತಪಾಸಾಣಾದೀನಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ। **"ಥಾವರೋ"**ತಿ ಅಸಞ್ಚಾರಿಮೇನ ಉಪಕರಣೇನ ಮಾರೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಓಪಾತಅಪಸ್ಸೇನಉಪನಿಕ್ಖಿಪನಂ ಭೇಸಜ್ಜಸಂವಿಧಾನಂ। ತೇ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪರತೋ ಪಾಳಿವಣ್ಣನಾಯಮೇವ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆವಿಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ವಿಜ್ಜಾಮಯಇದ್ಧಿಮಯಾ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಗತಾ। ತೇ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಹಿ ಮಾರಣತ್ಥಂ ವಿಜ್ಜಾಪರಿಜಪ್ಪನಂ **ವಿಜ್ಜಾಮಯೋ** ಪಯೋಗೋ। **ಅಟ್ಠಕಥಾಸು** ಪನ "ಕತಮೋ ವಿಜ್ಜಾಮಯೋ ಪಯೋಗೋ? ಆಥಬ್ಬಣಿಕಾ ಆಥಬ್ಬಣಂ ಪಯೋಜೇನ್ತಿ; ನಗರೇ ವಾ ರುದ್ಧೇ ಸಙ್ಗಾಮೇ ವಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇ ಪಟಿಸೇನಾಯ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇಸು ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತೇಸು ಈತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ,

ಉಪದ್ದವಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ರೋಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ಪಜ್ಜರಕಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೂಚಿಕಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿಸೂಚಿಕಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಕ್ಖನ್ದಿಯಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಆಥಬ್ಬಣಿಕಾ ಆಥಬ್ಬಣಂ ಪಯೋಜೇನ್ತಿ। ವಿಜ್ಜಾಧಾರಾ ವಿಜ್ಜಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ನಗರೇ ವಾ ರುದ್ಧೇ...ಪೇ॰... ಪಕ್ಖನ್ದಿಯಂ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ವಿಜ್ಜಾಮಯಂ ಪಯೋಗಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಆಥಬ್ಬಣಿಕೇಹಿ ಚ ವಿಜ್ಜಾಧರೇಹಿ ಚ ಮಾರಿತಾನಂ ಬಹೂನಿ ವತ್ಥೂನಿ ವುತ್ತಾನಿ, ಕಿಂ ತೇಹಿ! ಇದಞ್ಹೇತ್ಥ ಲಕ್ಖಣಂ ಮಾರಣಾಯ ವಿಜ್ಜಾಪರಿಜಪ್ಪನಂ ವಿಜ್ಜಾಮಯೋ ಪಯೋಗೋತಿ।

ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಪಯೋಜನಂ **ಇದ್ಧಿಮಯೋ** ಪಯೋಗೋ। ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಿದ್ಧಿ ಚ ನಾಮೇಸಾ ನಾಗಾನಂ ನಾಗಿದ್ಧಿ, ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಿದ್ಧಿ, ಯಕ್ಖಾನಂ ಯಕ್ಖಿದ್ಧಿ, ದೇವಾನಂ ದೇವಿದ್ಧಿ, ರಾಜೂನಂ ರಾಜಿದ್ಧೀತಿ ಬಹುವಿಧಾ। ತತ್ಥ ದಿಟ್ಠದಟ್ಠಫುಟ್ಠವಿಸಾನಂ ನಾಗಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಫುಸಿತ್ವಾ ಚ ಪರೂಪಘಾತಕರಣೇ **"ನಾಗಿದ್ಧಿ"** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದತೋ ದ್ವತ್ತಿಬ್ಯಾಮಸತಪ್ಪಮಾಣನಾಗುದ್ಧರಣೇ **"ಸುಪಣ್ಣಿದ್ಧಿ"** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಕ್ಖಾ ಪನ ನೇವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ನ ಪಹರನ್ತಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಪಹಟಸತ್ತಾ ಪನ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಮರನ್ತಿ, ತತ್ರ ತೇಸಂ **"ಯಕ್ಖಿದ್ಧಿ"** ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಸೋತಾಪನ್ನಕಾಲತೋ ಪುಬ್ಬೇ ನಯನಾವುಧೇನ ಓಲೋಕಿತಕುಮ್ಭಣ್ಡಾನಂ ಮರಣೇ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ದೇವಾನಂ ಯಥಾಸಕಂ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇ **"ದೇವಿದ್ಧಿ"** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸಪರಿಸಸ್ಸ ಆಕಾಸಗಮನಾದೀಸು, ಅಸೋಕಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಉಪರಿ ಚ ಯೋಜನೇ ಆಣಾಪವತ್ತನಾದೀಸು, ಪಿತುರಞ್ಞೋ ಚ ಸೀಹಳನರಿನ್ದಸ್ಸ ದಾಠಾಕೋಟನೇನ ಚೂಳಸುಮನಕುಟುಮ್ಬಿಯಸ್ಸಮರಣೇ **"ರಾಜಿದ್ಧಿ"** ದಟ್ಠಬ್ಬಾತಿ।

ಕೇಚಿ ಪನ "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಗಬ್ಭಂ ಪಾಪಕೇನ ಮನಸಾಅನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ 'ಅಹೋ ವತಾಯಂ ಕುಚ್ಛಿಗತೋ ಗಬ್ಭೋ ನ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಕುಲುಮ್ಬಸ್ಸ ಉಪಘಾತೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಆದಿಕಾನಿ ಸುತ್ತಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿಯಾಪಿ ಪರೂಪಘಾತಕಮ್ಮಂ ವದನ್ತಿ; ಸಹ ಪರೂಪಘಾತಕರಣೇನ ಚ ಆದಿತ್ತಘರೂಪರಿಖಿತ್ತಸ್ಸ ಉದಕಘಟಸ್ಸ ಭೇದನಮಿವ ಇದ್ಧಿವಿನಾಸಞ್ಚ ಇಚ್ಛನ್ತಿ; ತಂ ತೇಸಂ ಇಚ್ಛಾಮತ್ತಮೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಕುಸಲವೇದನಾವಿತಕ್ಕಪರಿತ್ತತ್ತಿಕೇಹಿ ನ ಸಮೇತಿ। ಕಥಂ? ಅಯಞ್ಹಿ ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿ ನಾಮ ಕುಸಲತ್ತಿಕೇ ಕುಸಲಾ ಚೇವ ಅಬ್ಯಾಕತಾ ಚ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಅಕುಸಲೋ। ವೇದನಾತ್ತಿಕೇ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ದುಕ್ಖಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ। ವಿತಕ್ಕತ್ತಿಕೇ ಅವಿತಕ್ಕಾವಿಚಾರಾ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರೋ। ಪರಿತ್ತತ್ತಿಕೇ ಮಹಗ್ಗತಾ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಪರಿತ್ತೋತಿ।

ಸತ್ಥಹಾರಕಂ ವಾಸ್ಸ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಾತಿ ಏತ್ಥ ಹರತೀತಿ **ಹಾರಕಂ**। ಕಿಂ ಹರತಿ? ಜೀವಿತಂ। ಅಥ ವಾ ಹರಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಹಾರಕಂ; ಉಪನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸತ್ಥಞ್ಚ ತಂ ಹಾರಕಞ್ಚಾತಿ **ಸತ್ಥಹಾರಕಂ**। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಸ್ಸ। **ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಯಥಾ ಲಭತಿ ತಥಾ ಕರೇಯ್ಯ; ಉಪನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ಥಾವರಪ್ಪಯೋಗಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇತರಥಾ ಹಿ ಪರಿಯಿಟ್ಠಮತ್ತೇನೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಭವೇಯ್ಯ; ನ ಚೇತಂ ಯುತ್ತಂ। **ಪಾಳಿಯಂ** ಪನ ಸಬ್ಬಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಯಂ ಏತ್ಥ ಥಾವರಪ್ಪಯೋಗಸಙ್ಗಹಿತಂ ಸತ್ಥಂ, ತದೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಸಿಂ ವಾ...ಪೇ॰... ರಜ್ಜುಂ ವಾ"**ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಸತ್ಥ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಾವಸೇಸಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುಖಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಲಗುಳಪಾಸಾಣವಿಸರಜ್ಜೂನಞ್ಚ ಜೀವಿತವಿನಾಸನಭಾವತೋ ಸತ್ಥಸಙ್ಗಹೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಮರಣವಣ್ಣಂ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ "ಕಿಂ ತುಯ್ಹಿಮಿನಾ ಪಾಪಕೇನ ದುಜ್ಜೀವಿತೇನ, ಯೋ ತ್ವಂ ನ ಲಭಸಿ ಪಣೀತಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತು"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಜೀವಿತೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋಪಿ "ತ್ವಂ ಖೋಸಿ ಉಪಾಸಕ ಕತಕಲ್ಯಾಣೋ...ಪೇ॰... ಅಕತಂ ತಯಾ ಪಾಪಂ, ಮತಂ ತೇ ಜೀವಿತಾ ಸೇಯ್ಯೋ, ಇತೋ ತ್ವಂ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಪರಿಚರಿಸ್ಸಸಿ ಅಚ್ಛರಾಪರಿವುತೋ ನನ್ದನವನೇ ಸುಖಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಮರಣೇ ವಣ್ಣಂ ಭಣನ್ತೋಪಿ ಮರಣವಣ್ಣಮೇವ ಸಂವಣ್ಣೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ದ್ವಿಧಾ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ – **"ಜೀವಿತೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಮರಣೇ ವಣ್ಣಂ ಭಣತೀ"**ತಿ।

ಮರಣಾಯ ವಾ ಸಮಾದಪೇಯ್ಯಾತಿ ಮರಣತ್ಥಾಯ ಉಪಾಯಂ ಗಾಹಾಪೇಯ್ಯ। **ಸತ್ಥಂ ವಾ ಆಹರಾತಿ** ಆದೀಸು ಚ ಯಮ್ಪಿ ನ ವುತ್ತಂ "ಸೋಬ್ಭೇ ವಾ ನರಕೇ ವಾ ಪಪಾತೇ ವಾ ಪಪತಾ"ತಿಆದಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪರತೋ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಅತ್ಥತೋ ವುತ್ತಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಸಬ್ಬಂ ಸರೂಪೇನೇವ ವತ್ತುಂ।

ಇತಿ ಚಿತ್ತಮನೋತಿ ಇತಿಚಿತ್ತೋ ಇತಿಮನೋ; "ಮತಂ ತೇ ಜೀವಿತಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಮರಣಚಿತ್ತೋ ಮರಣಮನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ಮನೋ ಚಿತ್ತಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥದೀಪನತ್ಥಂ ವುತ್ತೋ, ಅತ್ಥತೋ ಪನೇತಂ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಏಕಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥತೋ ಅಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯಂ ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಮನೋ, ಯಂ ಮನೋ ತಂ ಚಿತ್ತ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇತಿಸದ್ದಂ ಪನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾಪಿ ನ ತಾವ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। **ಚಿತ್ತಸಙ್ಕಪ್ಪೋತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇ ಅಧಿಕಾರವಸೇನ ಇತಿಸದ್ದೋ ಆಹರಿತಬ್ಬೋ। ಇದಞ್ಹಿ "ಇತಿಚಿತ್ತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ"ತಿ ಏವಂ ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ಅಧಿಕಾರತೋ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ ತಮೇವಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಮರಣಸಞ್ಞೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಯಸ್ಮಾ ಚೇತ್ಥ "ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ"ತಿ ನಯಿದಂ ವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ನಾಮಂ। ಅಥ ಖೋ ಸಂವಿದಹನಮತ್ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತಞ್ಚ ಸಂವಿದಹನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಸಞ್ಞಾಚೇತನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇಹಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಚಿತ್ತಸಙ್ಕಪ್ಪೋತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಮ್ಪಿ ಸಞ್ಞಾಚೇತನಾಧಿಪ್ಪಾಯವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ "ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ ವಿತಕ್ಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಉಚ್ಚಾವಚೇಹಿ ಆಕಾರೇಹೀತಿ ಮಹನ್ತಾಮಹನ್ತೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ। ತತ್ಥ ಮರಣವಣ್ಣಸಂವಣ್ಣನೇ ತಾವ ಜೀವಿತೇ ಆದೀನವದಸ್ಸನವಸೇನ ಅವಚಾಕಾರತಾ ಮರಣೇ ವಣ್ಣಭಣನವಸೇನ ಉಚ್ಚಾಕಾರತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಮಾದಪನೇ ಪನ ಮುಟ್ಠಿಜಾಣುನಿಪ್ಫೋಟನಾದೀಹಿ ಮರಣಸಮಾದಪನವಸೇನ ಉಚ್ಚಾಕಾರತಾ, ಏಕತೋ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ನಖೇ ವಿಸಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮರಣಾದಿಸಮಾದಪನವಸೇನ ಅವಚಾಕಾರತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಸೋಬ್ಭೇ ವಾ ನರಕೇ ವಾ ಪಪಾತೇ ವಾತಿ ಏತ್ಥ **ಸೋಬ್ಭೋ** ನಾಮ ಸಮನ್ತತೋ ಛಿನ್ನತಟೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಆವಾಟೋ। **ನರಕೋ** ನಾಮ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಫಲನ್ತಿಯಾ ಭೂಮಿಯಾ ಸಯಮೇವ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಮಹಾದರೀ, ಯತ್ಥ ಹತ್ಥೀಪಿ ಪತನ್ತಿ, ಚೋರಾಪಿ ನಿಲೀನಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। **ಪಪಾತೋತಿ** ಪಬ್ಬತನ್ತರೇ ವಾ ಥಲನ್ತರೇ ವಾ ಏಕತೋ ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। **ಪುರಿಮೇ ಉಪಾದಾಯಾತಿ** ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತ್ವಾ ಅದಿನ್ನಞ್ಚ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಉಪಾದಾಯ। ಸೇಸಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥತ್ತಾ ಚ ಪಾಕಟಮೇವಾತಿ।

೧೭೪. ಏವಂ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪದಾನುಕ್ಕಮೇನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಪದಭಾಜನೀಯಮ್ಪಿ ಸಙ್ಖೇಪೇನೇವ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಪಾರಾಜಿಕಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ನ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತನ್ತಿ ಠಪಿತಾ। ಸಙ್ಖೇಪದಸ್ಸಿತೇ ಚ ಅತ್ಥೇ ನ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ನಯಂ ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಅನಾಗತೇ ಚ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲಾನಮ್ಪಿ ಓಕಾಸೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ನಯಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಅನಾಗತೇ ಚ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಓಕಾಸಪಟಿಬಾಹನತ್ಥಂ ಪುನ **"ಸಾಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾ"**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಪಾರಾಜಿಕಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಸಾಮನ್ತಿ ಸಯಂ ಹನತೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಕಥಾ - **ಕಾಯೇನಾತಿ** ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಮುಟ್ಠಿನಾ ವಾ ಜಾಣುನಾ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗೇನ। **ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನಾತಿ** ಕಾಯತೋ ಅಮೋಚಿತೇನ ಅಸಿಆದಿನಾ ಪಹರಣೇನ। **ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನಾತಿ** ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧತೋ ಚ ಮೋಚಿತೇನ ಉಸುಸತ್ತಿಆದಿನಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೋ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಪಯೋಗಾ ವುತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ।

ತತ್ಥ ಏಕಮೇಕೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾನುದ್ದಿಸ್ಸಭೇದತೋ ದುವಿಧೋ। ತತ್ಥ ಉದ್ದೇಸಿಕೇ ಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಹರತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಮರಣೇನ ಕಮ್ಮುನಾ ಬಜ್ಝತಿ। "ಯೋ ಕೋಚಿ ಮರತೂ"ತಿ ಏವಂ ಅನುದ್ದೇಸಿಕೇ ಪಹಾರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಮರಣೇನ ಕಮ್ಮುನಾ ಬಜ್ಝತಿ।

ಉಭಯಥಾಪಿ ಚ ಪಹರಿತಮತ್ತೇ ವಾ ಮರತು ಪಚ್ಛಾ ವಾ ತೇನೇವ ರೋಗೇನ, ಪಹರಿತಮತ್ತೇಯೇವ ಕಮ್ಮುನಾ ಬಜ್ಝತಿ। ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಚ ಪಹಾರಂ ದತ್ವಾ ತೇನ ಅಮತಸ್ಸ ಪುನ ಅಞ್ಞಚಿತ್ತೇನ ಪಹಾರೇ ದಿನ್ನೇ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಯದಿ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಮರತಿ, ತದಾ ಏವ ಕಮ್ಮುನಾ ಬದ್ಧೋ। ಅಥ ದುತಿಯಪ್ಪಹಾರೇನ ಮರತಿ, ನತ್ಥಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ। ಉಭಯೇಹಿ ಮತೇಪಿ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಕಮ್ಮುನಾ ಬದ್ಧೋ। ಉಭಯೇಹಿ ಅಮತೇ ನೇವತ್ಥಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ। ಏಸ ನಯೋ ಬಹೂಹಿಪಿ ಏಕಸ್ಸ ಪಹಾರೇ ದಿನ್ನೇ। ತತ್ರಾಪಿ ಹಿ ಯಸ್ಸ ಪಹಾರೇನ ಮರತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮುನಾ ಬದ್ಧೋ ಹೋತೀತಿ।

ಕಮ್ಮಾಪತ್ತಿಬ್ಯತ್ತಿಭಾವತ್ಥಞ್ಚೇತ್ಥ ಏಳಕಚತುಕ್ಕಮ್ಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಹಿ ಏಳಕಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿಪನ್ನಂ ಉಪಧಾರೇತಿ "ರತ್ತಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಧಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಏಳಕಸ್ಸ ಚ ನಿಪನ್ನೋಕಾಸೇ ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ಅರಹಾ ವಾ ಪಣ್ಡುಕಾಸಾವಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಏಳಕಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಅರಹನ್ತಂ ವಾ ಮಾರೇತಿ। "ಇಮಂ ವತ್ಥುಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ಚೇತನಾಯ ಅತ್ಥಿಭಾವತೋ ಘಾತಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಞ್ಚ ಫುಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ । ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಆಗನ್ತುಕೋ ನಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ , "ಏಳಕಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ತಂ ಮಾರೇತಿ, ಘಾತಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಪಾರಾಜಿಕಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಆನನ್ತರಿಯಂ ನ ಫುಸತಿ। ಯಕ್ಖೋ ವಾ ಪೇತೋ ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, "ಏಳಕಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ತಂ ಮಾರೇತಿ ಘಾತಕೋವ ಹೋತಿ, ನ ಚಾನನ್ತರಿಯಂ ಫುಸತಿ, ನ ಚ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಪನ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ನಿಪನ್ನೋ ನತ್ಥಿ, ಏಳಕೋವ ಹೋತಿ ತಂ ಮಾರೇತಿ, ಘಾತಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ। "ಮಾತಾಪಿತುಅರಹನ್ತಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಅಞ್ಞತರಂ ಮಾರೇತಿ, ಘಾತಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಆನನ್ತರಿಯಞ್ಚ ಫುಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ। "ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಆಗನ್ತುಕಂ ಮಾರೇತಿ, ಯಕ್ಖಂ ವಾ ಪೇತಂ ವಾ ಮಾರೇತಿ, ಏಳಕಂ ವಾ ಮಾರೇತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಪನ ಚೇತನಾ ದಾರುಣಾ ಹೋತೀತಿ।

ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಏತ್ಥ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಾದಿವತ್ಥೂನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಯೋ ಹಿ "ಲೋಹಿತಕಂ ಅಸಿಂ ವಾ ಸತ್ತಿಂ ವಾ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜೇ ಪವೇಸೇನ್ತೋ ತತ್ಥ ನಿಪನ್ನಂ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಅರಹನ್ತಂ ವಾ ಆಗನ್ತುಕಪುರಿಸಂ ವಾ ಯಕ್ಖಂ ವಾ ಪೇತಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಂ ವಾ ಮಾರೇತಿ, ವೋಹಾರವಸೇನ "ಘಾತಕೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ವಧಕಚೇತನಾಯ ಪನ ಅಭಾವತೋ ನೇವ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸತಿ, ನ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಪನ ಏವಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋ ಸರೀರಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಸತ್ತೋ ಮಞ್ಞೇ ಅಬ್ಭನ್ತರಗತೋ ಮರತೂ"ತಿ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಾರೇತಿ, ತಸ್ಸ ತೇಸಂ ವತ್ಥೂನಂ ಅನುರೂಪೇನ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ ಚ ಆಪತ್ತಿ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏಸ ನಯೋ ತತ್ಥ ನಿದಹನತ್ಥಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ವನಪ್ಪಗುಮ್ಬಾದೀಸು ಖಿಪನ್ತಸ್ಸಾಪಿ।

ಯೋಪಿ "ಚೋರಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ಚೋರವೇಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಪಿತರಂ ಮಾರೇತಿ, ಆನನ್ತರಿಯಞ್ಚ ಫುಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ। ಯೋ ಪನ ಪರಸೇನಾಯ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಯೋಧಂ ಪಿತರಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಯೋಧಸ್ಸ ಉಸುಂ ಖಿಪತಿ, "ಏತಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಮ ಪಿತರಂ ವಿಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗತೇ ಪಿತುಘಾತಕೋ ಹೋತಿ। "ಯೋಧೇ ವಿದ್ಧೇ ಮಮ ಪಿತಾ ಪಲಾಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಖಿಪತಿ, ಉಸು ಅಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಮಾರೇತಿ, ವೋಹಾರವಸೇನ "ಪಿತುಘಾತಕೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ; ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪನ ನತ್ಥೀತಿ।

ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾತಿ ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾ। **ಆಣಾಪೇತೀ**ತಿ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ವಾ ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ ವಾ ಆಣಾಪೇತಿ। ತತ್ಥ ಪರಸೇನಾಯ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಅನುದ್ದಿಸ್ಸೇವ "ಏವಂ ವಿಜ್ಝ , ಏವಂ ಪಹರ, ಏವಂ ಘಾತೇಹೀ"ತಿ ಆಣತ್ತೇ ಯತ್ತಕೇ ಆಣತ್ತೋ ಘಾತೇತಿ, ತತ್ತಕಾ ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ। ಸಚೇ ತತ್ಥ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಹೋನ್ತಿ, ಆನನ್ತರಿಯಮ್ಪಿ ಫುಸತಿ। ಸಚೇ ಆಣತ್ತಸ್ಸೇವ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಸೋವ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಫುಸತಿ। ಸಚೇ ಅರಹಾ ಹೋತಿ, ಉಭೋಪಿ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಫುಸನ್ತಿ। ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಪನ "ಏತಂ ದೀಘಂ ರಸ್ಸಂ ರತ್ತಕಞ್ಚುಕಂ ನೀಲಕಞ್ಚುಕಂ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ವಿಜ್ಝ ಪಹರ ಘಾತೇಹೀ"ತಿ ಆಣತ್ತೇ ಸಚೇ

ಸೋ ತಮೇವ ಘಾತೇತಿ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ; ಆನನ್ತರಿಯವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಚ ಆನನ್ತರಿಯಂ। ಸಚೇ ಅಞ್ಞಂ ಮಾರೇತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ। ಏತೇನ ಆಣತ್ತಿಕೋ ಪಯೋಗೋ ವುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ -

ವತ್ಥುಂ ಕಾಲಞ್ಚ ಓಕಾಸಂ, ಆವುಧಂ ಇರಿಯಾಪಥಂ।
ತುಲಯಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ, ಧಾರೇಯ್ಯತ್ಥಂ ವಿಚಕ್ಖಣೋ॥

ಅಪರೋ ನಯೋ -

ವತ್ಥು ಕಾಲೋ ಚ ಓಕಾಸೋ, ಆವುಧಂ ಇರಿಯಾಪಥೋ।
ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸೋತಿ ಇಮೇ, ಛ ಆಣತ್ತಿನಿಯಾಮಕಾ॥

ತತ್ಥ **"ವತ್ಥೂ"**ತಿ ಮಾರೇತಬ್ಬೋ ಸತ್ತೋ। **"ಕಾಲೋ"**ತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಾಯನ್ಹಾದಿಕಾಲೋ ಚ ಯೋಬ್ಬನಥಾವರಿಯಾದಿಕಾಲೋ ಚ। **"ಓಕಾಸೋ"**ತಿ ಗಾಮೋ ವಾ ವನಂ ವಾ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ವಾ ಗೇಹಮಜ್ಝಂ ವಾ ರಥಿಕಾ ವಾ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ವಾತಿ ಏವಮಾದಿ। **"ಆವುಧ"**ನ್ತಿ ಅಸಿ ವಾ ಉಸು ವಾ ಸತ್ತಿ ವಾತಿ ಏವಮಾದಿ। **"ಇರಿಯಾಪಥೋ"**ತಿ ಮಾರೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಗಮನಂ ವಾ ನಿಸಜ್ಜಾ ವಾತಿ ಏವಮಾದಿ। **"ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸೋ"**ತಿ ವಿಜ್ಝನಂ ವಾ ಛೇದನಂ ವಾ ಭೇದನಂ ವಾ ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಕಂ ವಾತಿ ಏವಮಾದಿ।

ಯದಿ ಹಿ ವತ್ಥುಂ ವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ "ಯಂ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ಆಣತ್ತೋ ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ಮಾರೇತಿ, "ಪುರತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವಾ ಆಣತ್ತೋ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ ಪಸ್ಸತೋ ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಾ ಪದೇಸೇ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇತಿ। ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧೋ; ಆಣತ್ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಬನ್ಧೋ। ಅಥ ವತ್ಥುಂ ಅವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ ಯಥಾಣತ್ತಿಯಾ ಮಾರೇತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಆಣತ್ತಸ್ಸ ಚ ಮಾರಣಕ್ಖಣೇತಿ ಉಭಯೇಸಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧೋ। ವತ್ಥುವಿಸೇಸೇನ ಪನೇತ್ಥ ಕಮ್ಮವಿಸೇಸೋ ಚ ಆಪತ್ತಿವಿಸೇಸೋ ಚ ಹೋತೀತಿ। ಏವಂ ತಾವ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಸಙ್ಕೇತವಿಸಙ್ಕೇತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕಾಲೇ ಪನ ಯೋ "ಅಜ್ಜ ಸ್ವೇ"ತಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ "ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ಆಣತ್ತೋ ಯದಾ ಕದಾಚಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ ಮಾರೇತಿ, ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। ಯೋ ಪನ "ಅಜ್ಜ ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಮಜ್ಝನ್ಹೇ ವಾ ಸಾಯನ್ಹೇ ವಾ ಸ್ವೇ ವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ ಮಾರೇತಿ। ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ಹೋತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧೋ। ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ ಮಾರೇತುಂ ವಾಯಮನ್ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝನ್ಹೇ ಜಾತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಸಬ್ಬಕಾಲಪ್ಪಭೇದೇಸು ಸಙ್ಕೇತವಿಸಙ್ಕೇತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಓಕಾಸೇಪಿ ಯೋ "ಏತಂ ಗಾಮೇ ಠಿತಂ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆಣತ್ತೋ ತಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಮಾರೇತಿ, ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। ಯೋ ಪನ "ಗಾಮೇಯೇವಾ"ತಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆಣತ್ತೋ ವನೇ ಮಾರೇತಿ, ತಥಾ "ವನೇ"ತಿ ಆಣತ್ತೋ ಗಾಮೇ ಮಾರೇತಿ। "ಅನ್ತೋಗೇಹದ್ವಾರೇ"ತಿ ಆಣತ್ತೋ ಗೇಹಮಜ್ಝೇ ಮಾರೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಸಬ್ಬೋಕಾಸಭೇದೇಸು ಸಙ್ಕೇತವಿಸಙ್ಕೇತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಆವುಧೇಪಿ ಯೋ "ಅಸಿನಾ ವಾ ಉಸುನಾ ವಾ"ತಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ "ಆವುಧೇನ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ಆಣತ್ತೋ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆವುಧೇನ ಮಾರೇತಿ, ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। ಯೋ ಪನ "ಅಸಿನಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಉಸುನಾ, "ಇಮಿನಾ ವಾ ಅಸಿನಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಅಞ್ಞೇನ ಅಸಿನಾ ಮಾರೇತಿ। ಏತಸ್ಸೇವ ವಾ ಅಸಿಸ್ಸ "ಇಮಾಯ ಧಾರಾಯ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಇತರಾಯ ವಾ ಧಾರಾಯ ತಲೇನ ವಾ ತುಣ್ಡೇನ ವಾ ಥರುನಾ ವಾ ಮಾರೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಸಬ್ಬಆವುಧಭೇದೇಸು ಸಙ್ಕೇತವಿಸಙ್ಕೇತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪನ ಯೋ "ಏತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ಆಣತ್ತೋ ಚ ನಂ ಸಚೇ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಮಾರೇತಿ, ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। "ಗಚ್ಛನ್ತಮೇವ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಪನ ಸಚೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಮಾರೇತಿ। "ನಿಸಿನ್ನಮೇವ ವಾ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಮಾರೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ಹೋತಿ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಸಬ್ಬಇರಿಯಾಪಥಭೇದೇಸು ಸಙ್ಕೇತವಿಸಙ್ಕೇತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸೇಪಿ ಯೋ "ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾವ ಮಾರೇತಿ, ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। ಯೋ ಪನ "ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಾರೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಸಬ್ಬಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸಭೇದೇಸು ಸಙ್ಕೇತವಿಸಙ್ಕೇತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಯೋ ಪನ ಲಿಙ್ಗವಸೇನ "ದೀಘಂ ರಸ್ಸಂ ಕಾಳಂ ಓದಾತಂ ಕಿಸಂ ಥೂಲಂ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆಣಾಪೇತಿ, ಆಣತ್ತೋ ಚ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ತಾದಿಸಂ ಮಾರೇತಿ, ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಥ ಪನ ಸೋ ಅತ್ತಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಆಣಾಪೇತಿ, ಆಣತ್ತೋ ಚ "ಅಯಮೇವ ಈದಿಸೋ"ತಿ ಆಣಾಪಕಮೇವ ಮಾರೇತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ, ವಧಕಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಆಣಾಪಕೋ ಅತ್ತಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಆಣಾಪೇತಿ, ಇತರೋ ಅಞ್ಞಂ ತಾದಿಸಂ ಮಾರೇತಿ, ಆಣಾಪಕೋ ಮುಚ್ಚತಿ, ವಧಕಸ್ಸೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಓಕಾಸಸ್ಸ ಅನಿಯಮಿತತ್ತಾ। ಸಚೇ ಪನ ಅತ್ತಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಆಣಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಓಕಾಸಂ ನಿಯಮೇತಿ, "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ವಾ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಥೇರಾಸನೇ ವಾ ನವಾಸನೇ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಾಸನೇ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ। ತತ್ಥ ಚ ಅಞ್ಞೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಚೇ ಆಣತ್ತೋ ತಂ ಮಾರೇತಿ, ನೇವ ವಧಕೋ ಮುಚ್ಚತಿ ನ ಆಣಾಪಕೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಓಕಾಸಸ್ಸ ನಿಯಮಿತತ್ತಾ। ಸಚೇ ಪನ ನಿಯಮಿತೋಕಾಸತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಾರೇತಿ, ಆಣಾಪಕೋ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಅಯಂ ನಯೋ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಸುಟ್ಠು ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತೋ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ನ ಅನಾದರಿಯಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾತಿ ಮಾತಿಕಾವಸೇನ ಆಣತ್ತಿಕಪಯೋಗಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಇದಾನಿ ಯೇ **ದೂತೇನಾತಿ** ಇಮಸ್ಸ ಮಾತಿಕಾಪದಸ್ಸ ನಿದ್ದೇಸದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಣಾಪೇತೀ"**ತಿಆದಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ವಾರಾ ವುತ್ತಾ। ತೇಸು **ಸೋ ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋತಿ** ಸೋ ಆಣತ್ತೋ ಯೋ ಆಣಾಪಕೇನ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ"ತಿ ಅಕ್ಖಾತೋ, ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತಮೇವ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಞ್ಞನ್ತಿ** "ಯಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಞ್ಞಂ ತಾದಿಸಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ, ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಞ್ಞಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತನ್ತಿ** ಯೋ ಆಣಾಪಕೇನ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಬಲವಸಹಾಯಂ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ಬಲೇನಾಯಂ ಗಜ್ಜತಿ, ಇಮಂ ತಾವ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಮೀ"ತಿ ಪಹರನ್ತೋ ಇತರಮೇವ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಿತಂ "ಸಹಾಯೋ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಅಞ್ಞಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಞ್ಞನ್ತಿ** ಪುರಿಮನಯೇನೇವ "ಇಮಂ ತಾವಸ್ಸ ಸಹಾಯಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಮೀ"ತಿ ಸಹಾಯಮೇವ ವೋರೋಪೇತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ದೂತಪರಮ್ಪರಾಪದಸ್ಸ ನಿದ್ದೇಸವಾರೇ **ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಪಾವದಾತಿ**ಆದೀಸು ಏಕೋ ಆಚರಿಯೋ ತಯೋ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತನಾಮಕಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ **ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಣಾಪೇತೀತಿ** ಆಚರಿಯೋ ಕಞ್ಚಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ಮಾರಾಪೇತುಕಾಮೋ ತಮತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಂ ಆಣಾಪೇತಿ। **ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಪಾವದಾತಿ** ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತ, ಏತಮತ್ಥಂ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಪಾವದ। **ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಪಾವದತೂತಿ** ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋಪಿ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಪಾವದತು। **ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತೂತಿ** ಏವಂ ತಯಾ ಆಣತ್ತೇನ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೇನ ಆಣತ್ತೋ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತು; ಸೋ ಹಿ ಅಮ್ಹೇಸು ವೀರಜಾತಿಕೋ ಪಟಿಬಲೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮೇತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ** ಏವಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ತಾವ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಸೋ ಇತರಸ್ಸ ಆರೋಚೇತೀತಿ** ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ, ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋ ಚ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ಏವಂ ವದತಿ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಕಿರ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಹೀ'ತಿ। ತ್ವಂ

ಕಿರ ಅಮ್ಹೇಸು ವೀರಪುರಿಸೋ"ತಿ ಆರೋಚೇತಿ; ಏವಂ ತೇಸಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ। **ವಧಕೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ "ಸಾಧು ವೋರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ। **ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮತ್ತೇ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಮಹಾಜನೋ ಹಿ ತೇನ ಪಾಪೇ ನಿಯೋಜಿತೋತಿ। **ಸೋ ತ**ನ್ತಿ ಸೋ ಚೇ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೋ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಜನಾನಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಚತುನ್ನಂ, ಏತೇನೂಪಾಯೇನ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ ಅಕತ್ವಾ ಪರಮ್ಪರಾಯ ಆಣಾಪೇನ್ತಂ ಸಮಣಸತಂ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಹೋತು ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ವಿಸಕ್ಕಿಯದೂತಪದನಿದ್ದೇಸೇ **ಸೋ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತೀ**ತಿ ಸೋ ಆಚರಿಯೇನ ಆಣತ್ತೋ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಂ ಅದಿಸ್ವಾ ವಾ ಅವತ್ತುಕಾಮೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಮೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ಏವಮಾಹ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಕಿರ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಹೀ"ತಿ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಆಣಾಪೇತಿ। ವಿಸಙ್ಕೇತಕರಣೇನೇವ ಹಿ ಏಸ **"ವಿಸಕ್ಕಿಯದೂತೋ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಣತ್ತಿಯಾ ತಾವ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತೇ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಆಪತ್ತಿಯೇವ ನ ಸಿಯಾ, ಸಞ್ಚರಿತ್ತ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಮರಣಾಭಿನನ್ದನೇಸುಪಿ ಚ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಮರಣಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಕಥಂ ನ ಸಿಯಾ ತಸ್ಮಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸೇವೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ। ತೇನೇವೇತ್ಥ "ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸಾ"ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಪುರಿಮನಯೇಪಿ ಚೇತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ವೇದಿತಬ್ಬಮೇವ; ಓಕಾಸಾಭಾವೇನ ಪನ ನ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಯೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ ಏವಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇಪೀತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ತಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಚ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ವೋರೋಪಕಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸಾತಿ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಪನ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಿಸಙ್ಕೇತತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಅಜಾನನತಾಯ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ಪನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ನಟ್ಠೋತಿ।

ಗತಪಚ್ಚಾಗತದೂತನಿದ್ದೇಸೇ - **ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಸಮೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಸಂವಿಹಿತಾರಕ್ಖತ್ತಾ ತಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ। **ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸಿ ತದಾ**ತಿ ಕಿಂ ಅಜ್ಜೇವ ಮಾರಿತೋ ಮಾರಿತೋ ಹೋತಿ, ಗಚ್ಛ ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ತದಾ ನಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಹೀತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏವಂ ಪುನ ಆಣತ್ತಿಯಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಅವಸ್ಸಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ಅತ್ಥಸಾಧಕಚೇತನಾ ಮಗ್ಗಾನನ್ತರಫಲಸದಿಸಾ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋ। ಸಚೇಪಿ ವಧಕೋ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಾತಿಕ್ಕಮೇನ ತಂ ವಧತಿ, ಆಣಾಪಕೋ ಚ ಅನ್ತರಾವ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ಹೀನಾಯ ವಾ ಆವತ್ತತಿ, ಅಸ್ಸಮಣೋವ ಹುತ್ವಾ ಕಾಲಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಹೀನಾಯ ವಾ ಆವತ್ತಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಆಣಾಪಕೋ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಅರಹನ್ತಂ ವಾ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಆಣತ್ತೋ ತಂ ಮಾರೇತಿ, ಆಣಾಪಕೋ ಗಿಹಿಕಾಲೇಯೇವ ಮಾತುಘಾತಕೋ ಪಿತುಘಾತಕೋ ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋ ವಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನೇವಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ , ನ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ರುಹತಿ। ಸಚೇಪಿ ಮಾರೇತಬ್ಬಪುಗ್ಗಲೋ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಪುಥುಜ್ಜನೋ, ಯದಾ ಪನ ನಂ ಆಣತ್ತೋ ಮಾರೇತಿ ತದಾ ಅರಹಾ ಹೋತಿ, ಆಣತ್ತತೋ ವಾ ಪಹಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಮೂಲಿಕಂ ಸದ್ಧಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತೇನೇವಾಬಾಧೇನ ಕಾಲಂಕರೋತಿ, ಆಣಾಪಕೋ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋ। ವಧಕೋ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉಪಕ್ಕಮಕರಣಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಯೇ ಸಬ್ಬೇಸುಯೇವ ಇಮೇಸು ದೂತವಸೇನ ವುತ್ತಮಾತಿಕಾಪದೇಸು ಸಙ್ಕೇತವಿಸಙ್ಕೇತದಸ್ಸನತ್ಥಂ

ವುತ್ತಾ ತಯೋ ವಾರಾ, ತೇಸು ಪಠಮವಾರೇ ತಾವ - ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಸಣಿಕಂ ವಾ ಭಣನ್ತೋ ತಸ್ಸ ವಾ ಬಧಿರತಾಯ "ಮಾ ಘಾತೇಹೀ"ತಿ ಏತಂ ವಚನಂ ನ ಸಾವೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುತ್ತೋ। ದುತಿಯವಾರೇ - ಸಾವಿತತ್ತಾ ಮುತ್ತೋ।

ತತಿಯವಾರೇ ಪನ ತೇನ ಚ ಸಾವಿತತ್ತಾ ಇತರೇನ ಚ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಓರತತ್ತಾ ಉಭೋಪಿ ಮುತ್ತಾತಿ।

ದೂತಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೭೫. ಅರಹೋ ರಹೋಸಞ್ಞೀನಿದ್ದೇಸಾದೀಸು **ಅರಹೋತಿ** ಸಮ್ಮುಖೇ। **ರಹೋತಿ** ಪರಮ್ಮುಖೇ। ತತ್ಥ ಯೋ ಉಪಟ್ಠಾನಕಾಲೇ ವೇರಿಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುರತೋ ನಿಸಿನ್ನೇಯೇವ ಅನ್ಧಕಾರದೋಸೇನ ತಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋ “ಅಹೋ ವತ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಹತೋ ಅಸ್ಸ, ಚೋರಾಪಿ ನಾಮ ತಂ ನ ಹನನ್ತಿ, ಸಪ್ಪೋ ವಾ ನ ಡಂಸತಿ, ನ ಸತ್ಥಂ ವಾ ವಿಸಂ ವಾ ಆಹರತೀ”ತಿ ತಸ್ಸ ಮರಣಂ ಅಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಈದಿಸಾನಿ ವಚನಾನಿ ಉಲ್ಲಪತಿ, ಅಯಂ **ಅರಹೋ ರಹೋಸಞ್ಞೀ ಉಲ್ಲಪತಿ** ನಾಮ। ಸಮ್ಮುಖೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಪರಮ್ಮುಖಸಞ್ಞೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯೋ ಪನ ತಂ ಪುರತೋ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುನ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಗತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗತೇಪಿ ತಸ್ಮಿಂ “ಇಧೇವ ಸೋ ನಿಸಿನ್ನೋ”ತಿ ಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಉಲ್ಲಪತಿ, ಅಯಂ **ರಹೋ ಅರಹೋಸಞ್ಞೀ ಉಲ್ಲಪತಿ** ನಾಮ। ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನ ಅರಹೋ ಅರಹೋಸಞ್ಞೀ ಚ ರಹೋ ರಹೋಸಞ್ಞೀ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಚ ಏತೇಸಂ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇದಾನಿ ಮರಣವಣ್ಣಸಂವಣ್ಣನಾಯ ವಿಭಾಗದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಯೇನ ಸಂವಣ್ಣನಾದಿಮಾತಿಕಾನಿದ್ದೇಸೇಸು - **ಕಾಯೇನ ವಿಕಾರಂ ಕರೋತೀತಿ** ಯಥಾ ಸೋ ಜಾನಾತಿ “ಸತ್ಥಂ ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ವಿಸಂ ವಾ ಖಾದಿತ್ವಾ ರಜ್ಜುಯಾ ವಾ ಉಬ್ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸೋಬ್ಭಾದೀಸು ವಾ ಪಪತಿತ್ವಾ ಯೋ ಮರತಿ ಸೋ ಕಿರ ಧನಂ ವಾ ಲಭತಿ, ಯಸಂ ವಾ ಲಭತಿ, ಸಗ್ಗಂ ವಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಏತೇನ ವುತ್ತೋ”ತಿ ತಥಾ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾದೀಹಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ವಾಚಾಯ ಭಣತೀತಿ** ತಮೇವತ್ಥಂ ವಾಕ್ಯಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಭಣತಿ। ತತಿಯವಾರೋ ಉಭಯವಸೇನ ವುತ್ತೋ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಸಂವಣ್ಣಕಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸಂವಣ್ಣನಾ ಕತಾ, ತಸ್ಮಿಂ ಮತೇ ಸಂವಣ್ಣನಕ್ಖಣೇಯೇವ ಸಂವಣ್ಣಕಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸೋ ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ಅಞ್ಞೋ ಞತ್ವಾ “ಲದ್ಧೋ ವತ ಮೇ ಸುಖುಪ್ಪತ್ತಿಉಪಾಯೋ”ತಿ ತಾಯ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಮರತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಕತಾಯ ಏಕೋ ಞತ್ವಾ ಮರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ದ್ವೇಪಿ ಮರನ್ತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಞ್ಚ ಅಕುಸಲರಾಸಿ ಚ। ಏಸ ನಯೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಸು। ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ ಮರಣಂ ಸಂವಣ್ಣೇನ್ತೋ ಆಹಿಣ್ಡತಿ, ಯೋ ಯೋ ತಂ ಸಂವಣ್ಣನಂ ಞತ್ವಾ ಮರತಿ, ಸಬ್ಬೋ ತೇನ ಮಾರಿತೋ ಹೋತಿ।

ದೂತೇನ ಸಂವಣ್ಣನಾಯಂ “ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗೇಹಂ ವಾ ಗಾಮಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಏವಂ ಮರಣವಣ್ಣಂ ಸಂವಣ್ಣೇಹೀ”ತಿ ಸಾಸನೇ ಆರೋಚಿತಮತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಪಹಿತೋ ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮರಣೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ದೂತೋ “ಞಾತೋ ದಾನಿ ಅಯಂ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗೋ”ತಿ ತಸ್ಸ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಞಾತಿಸ್ಸ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಸ್ಸ ವಾ ಆರೋಚೇತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಮತೇ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ಹೋತಿ, ಮೂಲಟ್ಠೋ ಮುಚ್ಚತಿ। ದೂತೋ ತಥೇವ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ವುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಮರತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋವ। ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ ಪನ ಸಾಸನೇ ಆರೋಚಿತೇ ಯತ್ತಕಾ ದೂತಸ್ಸ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಮರನ್ತಿ, ತತ್ತಕಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ। ಸಚೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮರನ್ತಿ, ಆನನ್ತರಿಯಮ್ಪಿ ಹೋತಿ।

೧೭೬. ಲೇಖಾಸಂವಣ್ಣನಾಯ - **ಲೇಖಂ ಛಿನ್ದತೀತಿ** ಪಣ್ಣೇ ವಾ ಪೋತ್ಥಕೇ ವಾ ಅಕ್ಖರಾನಿ ಲಿಖತಿ - “ಯೋ ಸತ್ಥಂ ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪಪಾತೇ ವಾ ಪಪತಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ವಾ ಅಗ್ಗಿಪ್ಪವೇಸನಉದಕಪ್ಪವೇಸನಾದೀಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಮರತಿ, ಸೋ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಲಭತೀ”ತಿ ವಾ “ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತೀ”ತಿ ವಾತಿ। ಏತ್ಥಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಲಿಖಿತೇ ಪನ ಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಲಿಖಿತಂ ತಸ್ಸೇವ ಮರಣೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಬಹೂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಲಿಖಿತೇ ಯತ್ತಕಾ ಮರನ್ತಿ, ತತ್ತಕಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ। ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಮರಣೇನ ಆನನ್ತರಿಯಂ। ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ ಲಿಖಿತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। “ಬಹೂ ಮರನ್ತೀ”ತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತಂ ಪೋತ್ಥಕಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಯಥಾ ವಾ ಅಕ್ಖರಾನಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಸೋ ಪರಸ್ಸ ಪೋತ್ಥಕೋ

ಹೋತಿ, ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಲಿಖಿತೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ ಲಿಖಿತೋ ವಾ, ಗಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಮೂಲೇನ ಕೀತೋ ಹೋತಿ, ಪೋತ್ಥಕಸ್ಸಾಮಿಕಾನಂ ಪೋತ್ಥಕಂ, ಯೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಮೂಲಂ ಗಹಿತಂ, ತೇಸಂ ಮೂಲಂ ದತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾ "ಮರಣವಣ್ಣಂ ಲಿಖಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏಕಜ್ಝಾಸಯಾ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ತಾಲರುಕ್ಖಂ ಆರೋಹಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಏಕೋ ಆಹರತಿ, ಏಕೋ ಪೋತ್ಥಕಂ ಕರೋತಿ, ಏಕೋ ಲಿಖತಿ, ಏಕೋ ಸಚೇ ಕಣ್ಟಕಲೇಖಾ ಹೋತಿ, ಮಸಿಂ ಮಕ್ಖೇತಿ, ಮಸಿಂ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ತಂ ಪೋತ್ಥಕಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಸಭಾಯಂ ವಾ ಆಪಣೇ ವಾ ಯತ್ಥ ವಾ ಪನ ಲೇಖಾದಸ್ಸನಕೋತೂಹಲಕಾ ಬಹೂ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಠಪೇನ್ತಿ। ತಂ ವಾಚೇತ್ವಾ ಸಚೇಪಿ ಏಕೋ ಮರತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಬಹುಕಾ ಮರನ್ತಿ, ವುತ್ತಸದಿಸೋವ ನಯೋ। ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತಂ ಪೋತ್ಥಕಂ ಸಚೇಪಿ ಮಞ್ಜೂಸಾಯಂ ಗೋಪೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಚ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪುನ ಬಹೂನಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ನೇವ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ತಿಟ್ಠತು ಮಞ್ಜೂಸಾ, ಸಚೇಪಿ ತಂ ಪೋತ್ಥಕಂ ನದಿಯಂ ವಾ ಸಮುದ್ದೇ ವಾ ಖಿಪನ್ತಿ ವಾ ಧೋವನ್ತಿ ವಾ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಂ ವಾ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ವಾ ಝಾಪೇನ್ತಿ, ಯಾವ ಸಙ್ಘಟ್ಟಿತೇಪಿ ದುದ್ಧೋತೇ ವಾ ದುಜ್ಝಾಪಿತೇ ವಾ ಪತ್ತೇ ಅಕ್ಖರಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ತಾವ ನ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಯಥಾ ಪನ ಅಕ್ಖರಾನಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ ತಥೇವ ಕತೇ ಮುಚ್ಚನ್ತೀತಿ।

ಇದಾನಿ ಥಾವರಪಯೋಗಸ್ಸ ವಿಭಾಗದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತೇಸು ಓಪಾತಾದಿಮಾತಿಕಾನಿದ್ದೇಸೇಸು **ಮನುಸ್ಸಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಓಪಾತಂ ಖನತೀತಿ** "ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಪತಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕಞ್ಚಿ ಮನುಸ್ಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಸೋ ಏಕತೋ ವಿಚರತಿ, ತತ್ಥ ಆವಾಟಂ ಖನತಿ, ಖನನ್ತಸ್ಸ ತಾವ ಸಚೇಪಿ ಜಾತಪಥವಿಯಾ ಖನತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಪಯೋಗತ್ತಾ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಖನತಿ, ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮರಣೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪತಿತ್ವಾ ಮತೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ "ಯೋ ಕೋಚಿ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಖತೋ ಹೋತಿ, ಯತ್ತಕಾ ಪತಿತ್ವಾ ಮರನ್ತಿ, ತತ್ತಕಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ। ಆನನ್ತರಿಯವತ್ಥೂಸು ಚ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾಚಿತ್ತಿಯವತ್ಥೂಸು ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ।

ಬಹೂ ತತ್ಥ ಚೇತನಾ; ಕತಮಾಯ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತೀತಿ? **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ತಾವ ವುತ್ತಂ – "ಆವಾಟಂ ಗಮ್ಭೀರತೋ ಚ ಆಯಾಮವಿತ್ಥಾರತೋ ಚ ಖನಿತ್ವಾ ಪಮಾಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಪಂಸುಪಚ್ಛಿಂ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಿಕಾ ಅತ್ಥಸಾಧಕಚೇತನಾ ಮಗ್ಗಾನನ್ತರಫಲಸದಿಸಾ। ಸಚೇಪಿ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪತಿತ್ವಾ ಅವಸ್ಸಂ ಮರಣಕಸತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾಯಮೇವ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ **ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** – "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಆವಾಟೇ ಪತಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸತೀತಿ ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕುದ್ದಾಲಪ್ಪಹಾರೇ ದಿನ್ನೇ ಸಚೇ ಕೋಚಿ ತತ್ಥ ಪಕ್ಖಲಿತೋ ಪತಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। **ಸುತ್ತನ್ತಿಕತ್ಥೇರಾ** ಪನ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏಕೋ "ಓಪಾತಂ ಖನಿತ್ವಾ ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಆನೇತ್ವಾ ಇಧ ಪಾತೇತ್ವಾ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತಿ, ಸೋ ತಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಮಾರೇತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅಞ್ಞಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಮಾರೇತಿ, ಸಯಂ ಪತಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಪತಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ಹೋತಿ, ಮೂಲಟ್ಠೋ ಮುಚ್ಚತಿ। "ಅಸುಕೋ ಅಸುಕಂ ಆನೇತ್ವಾ ಇಧ ಮಾರೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಖತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಮರಿತುಕಾಮಾ ಇಧ ಮರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಖನತಿ, ಏಕಸ್ಸ ಮರಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಬಹುನ್ನಂ ಮರಣೇ ಅಕುಸಲರಾಸಿ , ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಮರಣೇ ಆನನ್ತರಿಯಂ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾಚಿತ್ತಿಯವತ್ಥೂಸು ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ।

"ಯೇ ಕೇಚಿ ಮಾರೇತುಕಾಮಾ, ತೇ ಇಧ ಪಾತೇತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಖನತಿ, ತತ್ಥ ಪಾತೇತ್ವಾ ಮಾರೇನ್ತಿ , ಏಕಸ್ಮಿಂ ಮತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಬಹೂಸು ಅಕುಸಲರಾಸಿ, ಆನನ್ತರಿಯಾದಿವತ್ಥೂಸು ಆನನ್ತರಿಯಾದೀನಿ। ಇಧೇವ ಅರಹನ್ತಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಪುರಿಮನಯೇ ಪನ "ತೇಸಂ ಮರಿತುಕಾಮತಾಯ ಪತನಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ ತೇ ನ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತಿ। ದ್ವೀಸುಪಿ ನಯೇಸು ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಪತಿತ್ವಾ ಮತೇ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। "ಯೇ ಕೇಚಿ ಅತ್ತನೋ ವೇರಿಕೇ ಏತ್ಥ ಪಾತೇತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಖನತಿ, ತತ್ಥ ಚ ವೇರಿಕಾ ವೇರಿಕೇ ಪಾತೇತ್ವಾ ಮಾರೇನ್ತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಮಾರಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಬಹೂಸು ಅಕುಸಲರಾಸಿ, ಮಾತರಿ ವಾ ಪಿತರಿ ವಾ ಅರಹನ್ತೇ ವಾ ವೇರಿಕೇಹಿ ಆನೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಮಾರಿತೇ ಆನನ್ತರಿಯಂ। ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಪತಿತ್ವಾ ಮತೇಸು ವಿಸಙ್ಕೇತೋ।

ಯೋ ಪನ “ಮರಿತುಕಾಮಾ ವಾ ಅಮರಿತುಕಾಮಾ ವಾ ಮಾರೇತುಕಾಮಾ ವಾ ಅಮಾರೇತುಕಾಮಾ ವಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಏತ್ಥ ಪತಿತಾ ವಾ ಪಾತಿತಾ ವಾ ಮರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಅನುದ್ದಿಸ್ಸೇವ ಖನತಿ। ಯೋ ಯೋ ಮರತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಮರಣೇನ ಯಥಾನುರೂಪಂ ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಫುಸತಿ, ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಗಬ್ಭಿನೀ ಪತಿತ್ವಾ ಸಗಬ್ಭಾ ಮರತಿ, ದ್ವೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ। ಗಬ್ಭೋಯೇವ ವಿನಸ್ಸತಿ, ಏಕೋ। ಗಬ್ಭೋ ನ ವಿನಸ್ಸತಿ, ಮಾತಾ ಮರತಿ, ಏಕೋಯೇವ। ಚೋರೇಹಿ ಅನುಬದ್ಧೋ ಪತಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಓಪಾತಖನಕಸ್ಸೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಚೋರಾ ತತ್ಥ ಪಾತೇತ್ವಾ ಮಾರೇನ್ತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ತತ್ಥ ಪತಿತಂ ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇನ್ತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ಓಪಾತೇ ಪತಿತಪ್ಪಯೋಗೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ। ಓಪಾತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ಆಬಾಧೇನ ಮರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುನ ಕುಪಿತೇನ ತೇನೇವಾಬಾಧೇನ ಮರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಓಪಾತೇ ಪತನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪನ್ನರೋಗೇನ ಗಿಲಾನಸ್ಸೇವ ಅಞ್ಞೋ ರೋಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಓಪಾತರೋಗೋ ಬಲವತರೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಮತೇಪಿ ಓಪಾತಖಣಕೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಪಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪನ್ನರೋಗೋ ಬಲವಾ ಹೋತಿ, ತೇನ ಮತೇ ಮುಚ್ಚತಿ। ಉಭೋಹಿ ಮತೇ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಓಪಾತೇ ಓಪಪಾತಿಕಮನುಸ್ಸೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಮನುಸ್ಸಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಖತೇ ಯಕ್ಖಾದೀಸು ಪತಿತ್ವಾ ಮತೇಸು ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಕ್ಖಾದಯೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಖತೇ ಮನುಸ್ಸಾದೀಸು ಮರನ್ತೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಕ್ಖಾದಯೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಖನನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಖನನೇಪಿ ತೇಸಂ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಮರಣೇ ವತ್ಥುವಸೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವಾ। ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ ಖತೇ ಓಪಾತೇ ಯಕ್ಖರೂಪೇನ ವಾ ಪೇತರೂಪೇನ ವಾ ಪತತಿ, ತಿರಚ್ಛಾನರೂಪೇನ ಮರತಿ, ಪತನರೂಪಂ ಪಮಾಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ **ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ**। ಮರಣರೂಪಂ ಪಮಾಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ **ಫುಸ್ಸದೇವತ್ಥೇರೋ**। ತಿರಚ್ಛಾನರೂಪೇನ ಪತಿತ್ವಾ ಯಕ್ಖಪೇತರೂಪೇನ ಮತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಓಪಾತಖನಕೋ ಓಪಾತಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಿಕ್ಕಿಣಾತಿ ವಾ ಮುಧಾ ವಾ ದೇತಿ, ಯೋ ಯೋ ಪತಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ ಚ ಕಮ್ಮಬನ್ಧೋ ಚ। ಯೇನ ಲದ್ಧೋ ಸೋ ನಿದ್ದೋಸೋ। ಅಥ ಸೋಪಿ “ಏವಂ ಪತಿತಾ ಉತ್ತರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸುಉದ್ಧರಾ ವಾ ನ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ತಂ ಓಪಾತಂ ಗಮ್ಭೀರತರಂ ವಾ ಉತ್ತಾನತರಂ ವಾ ದೀಘತರಂ ವಾ ರಸ್ಸತರಂ ವಾ ವಿತ್ಥತತರಂ ವಾ ಸಮ್ಬಾಧತರಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತಿ ಚ ಕಮ್ಮಬನ್ಧೋ ಚ। ಬಹೂ ಮರನ್ತೀತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಓಪಾತಂ ಪಂಸುನಾ ಪೂರೇತಿ, ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಪಂಸುಮ್ಹಿ ಪತಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಪೂರೇತ್ವಾಪಿ ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಕದ್ದಮೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಲಗ್ಗಿತ್ವಾ ಮತೇಪಿ। ರುಕ್ಖೋ ವಾ ಪತನ್ತೋ ವಾತೋ ವಾ ವಸ್ಸೋದಕಂ ವಾ ಪಂಸುಂ ಹರತಿ, ಕನ್ದಮೂಲತ್ಥಂ ವಾ ಪಥವಿಂ ಖನನ್ತಾ ತತ್ಥ ಆವಾಟಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಲಗ್ಗಿತ್ವಾ ವಾ ಪತಿತ್ವಾ ವಾ ಮರತಿ, ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಓಕಾಸೇ ಮಹನ್ತಂ ತಳಾಕಂ ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ವಾ ಕಾರೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಂ ವಾ ರೋಪೇತ್ವಾ ಆವಾಸಂ ವಾ ಸಕಟಮಗ್ಗಂ ವಾ ಕಾರೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಯದಾಪಿ ಥಿರಂ ಕತ್ವಾ ಪೂರಿತೇ ಓಪಾತೇ ರುಕ್ಖಾದೀನಂ ಮೂಲಾನಿ ಮೂಲೇಹಿ ಸಂಸಿಬ್ಬಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ , ಜಾತಪಥವೀ ಜಾತಾ, ತದಾಪಿ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇಪಿ ನದೀ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಓಪಾತಂ ಹರತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ಮುಚ್ಚತೀತಿ। ಅಯಂ ತಾವ ಓಪಾತಕಥಾ।

ಓಪಾತಸ್ಸೇವ ಪನ ಅನುಲೋಮೇಸು ಪಾಸಾದೀಸುಪಿ ಯೋ ತಾವ ಪಾಸಂ ಓಡ್ಡೇತಿ “ಏತ್ಥ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾ ಮರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಅವಸ್ಸಂ ಬಜ್ಝನಕಸತ್ತಾನಂ ವಸೇನ ಹತ್ಥಾ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಾನನ್ತರಿಯಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತೇ ಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಓಡ್ಡಿತೋ, ತತೋ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಬನ್ಧನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪಾಸೇ ಮೂಲೇನ ವಾ ಮುಧಾ ವಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಬನ್ಧೋ। ಸಚೇ ಯೇನ ಲದ್ಧೋ ಸೋ ಉಗ್ಗಲಿತಂ ವಾ ಪಾಸಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ಪಸ್ಸೇನ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ವತಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪವೇಸೇತಿ, ಥದ್ಧತರಂ ವಾ ಪಾಸಯಟ್ಠಿಂ ಠಪೇತಿ, ದಳ್ಹತರಂ ವಾ ಪಾಸರಜ್ಜುಂ ಬನ್ಧತಿ, ಥಿರತರಂ ವಾ ಖಾಣುಕಂ ವಾ ಆಕೋಟೇತಿ, ಉಭೋಪಿ ನ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸಚೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಸಂ ಉಗ್ಗಲಾಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುನ ಅಞ್ಞೇ ಸಣ್ಠಪೇನ್ತಿ, ಬದ್ಧಾ ಬದ್ಧಾ ಮರನ್ತಿ, ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ತೇನ ಪಾಸಯಟ್ಠಿ ಸಯಂ ಅಕತಾ ಹೋತಿ, ಗಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ತತ್ಥಜಾತಕಯಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಯಂ ಕತಯಟ್ಠಿಂ ಪನ ಗೋಪೇನ್ತೋಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಯದಿ ಹಿ ತಂ ಅಞ್ಞೋ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪಾಸಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಮರನ್ತೇಸು ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ತಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಾತಂ ಕತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ, ತೇನ ಅಲಾತೇನ ಪಹಾರಂ ಲದ್ಧಾ ಮರನ್ತೇಸುಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಬ್ಬಸೋ ಪನ ಝಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ನಾಸೇತ್ವಾ ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ, ಪಾಸರಜ್ಜುಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ವಟ್ಟಿತಂ ಗಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ರಜ್ಜುಕೇ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಯಂ ವಟ್ಟಿತಂ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ವಾಕೇ ಲಭಿತ್ವಾ ವಟ್ಟಿತಂ ಹೀರಂ ಹೀರಂ ಕತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಅರಞ್ಞತೋ ಪನ ಸಯಂ ವಾಕೇ ಆಹರಿತ್ವಾ ವಟ್ಟಿತಂ ಗೋಪೇನ್ತೋಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಬ್ಬಸೋ ಪನ ಝಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ನಾಸೇತ್ವಾ ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ।

ಅದೂಹಲಂ ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಚತೂಸು ಪಾದೇಸು ಅದೂಹಲಮಞ್ಚಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾಸಾಣೇ ಆರೋಪೇತಿ, ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಬ್ಬಸಜ್ಜಂ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಅವಸ್ಸಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತಬ್ಬಕಸತ್ತಾನಂ ವಸೇನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕಾನುದ್ದಿಸ್ಸಕಾನುರೂಪೇನ ಪಾರಾಜಿಕಾದೀನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅದೂಹಲೇ ಮೂಲೇನ ವಾ ಮುಧಾ ವಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ। ಸಚೇ ಯೇನ ಲದ್ಧಂ ಸೋ ಪತಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಪಾಸಾಣೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗರುಕತರಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ಪಸ್ಸೇನ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ವತಿಂ ಕತ್ವಾ ಅದೂಹಲೇ ಪವೇಸೇತಿ, ಉಭೋಪಿ ನ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅದೂಹಲಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಪಾಸಾಣೇ ಪನ ಗಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅದೂಹಲಪಾದೇ ಚ ಪಾಸಯಟ್ಠಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಗಹಿತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಝಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ।

ಸೂಲಂ ರೋಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸಬ್ಬಸಜ್ಜಂ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಸೂಲಮುಖೇ ಪತಿತ್ವಾ ಅವಸ್ಸಂ ಮರಣಕಸತ್ತಾನಂ ವಸೇನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾನುದ್ದಿಸ್ಸಾನುರೂಪತೋ ಪಾರಾಜಿಕಾದೀನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸೂಲೇ ಮೂಲೇನ ವಾ ಮುಧಾ ವಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ। ಸಚೇ ಯೇನ ಲದ್ಧಂ ಸೋ "ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಮರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ತಿಖಿಣತರಂ ವಾ ಕರೋತಿ, "ದುಕ್ಖಂ ಮರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಕುಣ್ಠತರಂ ವಾ ಕರೋತಿ, "ಉಚ್ಚ"ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ನೀಚತರಂ ವಾ "ನೀಚ"ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಉಚ್ಚತರಂ ವಾ ಪುನ ರೋಪೇತಿ, ವಙ್ಕಂ ವಾ ಉಜುಕಂ ಅತಿಉಜುಕಂ ವಾ ಈಸಕಂ ಪೋಣಂ ಕರೋತಿ, ಉಭೋಪಿ ನ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ "ಅಟ್ಠಾನೇ ಠಿತ"ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಪೇತಿ, ತಂ ಚೇ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಆದಿತೋ ಪಭುತಿ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಅಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಪನ ಕತಮೇವ ಲಭಿತ್ವಾ ರೋಪಿತೇ ಮೂಲಟ್ಠೋ ಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಸಯಟ್ಠಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಗಹಿತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಝಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ।

೧೭೭. ಅಪಸ್ಸೇನೇ **ಸತ್ಥಂ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ **ಅಪಸ್ಸೇನಂ** ನಾಮ ನಿಚ್ಚಪರಿಭೋಗೋ ಮಞ್ಚೋ ವಾ ಪೀಠಂ ವಾ ಅಪಸ್ಸೇನಫಲಕಂ ವಾ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದನ್ತಸ್ಸ ಅಪಸ್ಸೇನಕತ್ಥಮ್ಭೋ ವಾ ತತ್ಥಜಾತಕರುಕ್ಖೋ ವಾ ಚಙ್ಕಮೇ ಅಪಸ್ಸಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಸ್ಸ ಆಲಮ್ಬನರುಕ್ಖೋ ವಾ ಆಲಮ್ಬನಫಲಕಂ ವಾ ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ಅಪಸ್ಸಯನೀಯಟ್ಠೇನ ಅಪಸ್ಸೇನಂ ನಾಮ; ತಸ್ಮಿಂ ಅಪಸ್ಸೇನೇ ಯಥಾ ಅಪಸ್ಸಯನ್ತಂ ವಿಜ್ಝತಿ ವಾ ಛಿನ್ದತಿ ವಾ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ವಾಸಿಫರಸುಸತ್ತಿಆರಕಣ್ಟಕಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಸತ್ಥಂ ಠಪೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಧುವಪರಿಭೋಗಟ್ಠಾನೇ ನಿರಾಸಙ್ಕಸ್ಸ ನಿಸೀದತೋ ವಾ ನಿಪಜ್ಜತೋ ವಾ ಅಪಸ್ಸಯನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಸತ್ಥಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮರಣೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ತಂ ಚೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ತಸ್ಸ ವೇರಿಭಿಕ್ಖು ವಿಹಾರಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೋ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ಮಞ್ಞೇ ಮರಣತ್ಥಾಯ ಇದಂ ನಿಖಿತ್ತಂ, ಸಾಧು ಸುಟ್ಠು ಮರತೂ"ತಿ ಅಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋಪಿ ತತ್ಥ "ಏವಂ ಕತೇ ಸುಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಿಖಿಣತರಾದಿಕರಣೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ "ಅಟ್ಠಾನೇ ಠಿತ"ನ್ತಿ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಪೇತಿ ತದತ್ಥಮೇವ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಪಾಕತಿಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಹೋತಿ, ಮುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ತಿಖಿಣತರಂ ಠಪೇತಿ ಮೂಲಟ್ಠೋ ಮುಚ್ಚತೇವ।

ವಿಸಮಕ್ಖನೇಪಿ ಯಾವ ಮರಣಾಭಿನನ್ದನೇ ದುಕ್ಕಟಂ ತಾವ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋಪಿ ಖುದ್ದಕಂ ವಿಸಮಣ್ಡಲನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತತರಂ ವಾ ಕರೋತಿ , ಮಹನ್ತಂ ವಾ "ಅತಿರೇಕಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಖುದ್ದಕಂ ಕರೋತಿ, ತನುಕಂ ವಾ ಬಹಲಂ; ಬಹಲಂ ವಾ ತನುಕಂ ಕರೋತಿ, ಅಗ್ಗಿನಾ ತಾಪೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವಾ ಉಪರಿ ವಾ ಸಞ್ಚಾರೇತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। "ಇದಂ ಅಠಾನೇ ಠಿತ"ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಮೇವ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಪೇತಿ, ಅತ್ತನಾ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕತೇ ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ , ಅತ್ತನಾ ಅಕತೇ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ "ಇದಂ ವಿಸಂ ಅತಿಪರಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಆನೇತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಯಸ್ಸ ವಿಸೇನ ಮರತಿ, ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸನ್ತಕೇನ ಮರತಿ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। "ಇದಂ ವಿಸಂ ನಿಬ್ಬಿಸ"ನ್ತಿ ತಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಮೇವ ಠಪೇತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಮೂಲಟ್ಠೋ ಮುಚ್ಚತಿ।

ದುಬ್ಬಲಂ ವಾ ಕರೋತೀತಿ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಅಟನಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಿದಲೇಹಿ ವಾ ರಜ್ಜುಕೇಹಿ ವಾ ಯೇಹಿ ವೀತಂ ಹೋತಿ, ತೇ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಾವಸೇಸಮೇವ ಕತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಆವುಧಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ "ಏತ್ಥ ಪತಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಪಸ್ಸೇನಫಲಕಾದೀನಮ್ಪಿ ಚಙ್ಕಮೇ ಆಲಮ್ಬನರುಕ್ಖಫಲಕಪರಿಯೋಸಾನಾನಂ ಪರಭಾಗಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಆವುಧಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಸೋಬ್ಭಾದೀಸು ಮಞ್ಚಂ ವಾ ಪೀಠಂ ವಾ ಅಪಸ್ಸೇನಫಲಕಂ ವಾ ಆನೇತ್ವಾ ಠಪೇತಿ, ಯಥಾ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನಮತ್ತೋ ವಾ ಅಪಸ್ಸಿತಮತ್ತೋ ವಾ ಪತತಿ, ಸೋಬ್ಭಾದೀಸು ವಾ ಸಞ್ಚರಣಸೇತು ಹೋತಿ, ತಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕರೋತಿ; ಏವಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕರಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಇತರಸ್ಸ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮರಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭಿಕ್ಖುಂ ಆನೇತ್ವಾ ಸೋಬ್ಭಾದೀನಂ ತಟೇ ಠಪೇತಿ "ದಿಸ್ವಾ ಭಯೇನ ಕಮ್ಪೇನ್ತೋ ಪತಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸೋ ತತ್ಥೇವ ಪತತಿ, ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮರಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಯಂ ವಾ ಪಾತೇತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಪಾತಾಪೇತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಅವುತ್ತೋ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಪಾತೇತಿ, ಅಮನುಸ್ಸೋ ಪಾತೇತಿ, ವಾತಪ್ಪಹಾರೇನ ಪತತಿ, ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಪತತ್ತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮರಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಕಸ್ಮಾ? ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇನ ಸೋಬ್ಭಾದಿತಟೇ ಠಿತತ್ತಾ।

ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನಂ ನಾಮ ಸಮೀಪೇ ನಿಕ್ಖಿಪನಂ। ತತ್ಥ "ಯೋ ಇಮಿನಾ ಅಸಿನಾ ಮತೋ ಸೋ ಧನಂ ವಾ ಲಭತೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಮರಣವಣ್ಣಂ ವಾ ಸಂವಣ್ಣೇತ್ವಾ "ಇಮಿನಾ ಮರಣತ್ಥಿಕಾ ಮರನ್ತು, ಮಾರಣತ್ಥಿಕಾ ಮಾರೇನ್ತೂ"ತಿ ವಾ ವತ್ವಾ ಅಸಿಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ತಸ್ಸ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಮರಿತುಕಾಮೋ ವಾ ತೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಪಹರತು , ಮಾರೇತುಕಾಮೋ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಪಹರತು, ಉಭಯಥಾಪಿ ಪರಸ್ಸ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಉಪನಿಕ್ಖೇಪಕಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮರಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಬಹೂನಂ ಮರಣೇ ಅಕುಸಲರಾಸಿ। ಪಾರಾಜಿಕಾದಿವತ್ಥೂಸು ಪಾರಾಜಿಕಾದೀನಿ। ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅಸಿಂ ಗಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಹಿತೋ ಹೋತಿ, ಅಸಿಸ್ಸಾಮಿಕಾನಂ ಅಸಿಂ, ಯೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಮೂಲಂ ಗಹಿತಂ, ತೇಸಂ ಮೂಲಂ ದತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಲೋಹಪಿಣ್ಡಿಂ ವಾ ಫಾಲಂ ವಾ ಕುದಾಲಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಸಿ ಕಾರಾಪಿತೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ಭಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾರಿತೋ, ತದೇವ ಕತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಕುದಾಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾರಿತಂ ವಿನಾಸೇತ್ವಾ ಫಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಫಾಲೇನ ಪಹಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಮರನ್ತೇಸುಪಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತತೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಲೋಹಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನತ್ಥಮೇವ ಕಾರಿತೋ ಹೋತಿ, ಅರೇನ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣೇ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇಪಿ ಸಂವಣ್ಣನಾಪೋತ್ಥಕೋ ವಿಯ ಬಹೂಹಿ ಏಕಜ್ಝಾಸಯೇಹಿ ಕತೋ ಹೋತಿ, ಪೋತ್ಥಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಕಮ್ಮಬನ್ಧವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏಸ ನಯೋ **ಸತ್ತಿಭೇಣ್ಡೀಸು**। **ಲಗುಳೇ** ಪಾಸಯಟ್ಠಿಸದಿಸೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ತಥಾ **ಪಾಸಾಣೇ। ಸತ್ಥೇ** ಅಸಿಸದಿಸೋವ। **ವಿಸಂ ವಾತಿ** ವಿಸಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ವತ್ಥುವಸೇನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾನುದ್ದಿಸ್ಸಾನುರೂಪತೋ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿವತ್ಥೂಸು ಪಾರಾಜಿಕಾದೀನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಕಿಣಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಪುರಿಮನಯೇನ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಯಂ ಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ಯೋಜಿತೇ ಅವಿಸಂ ಕತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। **ರಜ್ಜುಯಾ** ಪಾಸರಜ್ಜುಸದಿಸೋವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಭೇಸಜ್ಜೇ - ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ವೇರಿಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಜ್ಜರಕೇ ವಾ ವಿಸಭಾಗರೋಗೇ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅಸಪ್ಪಾಯಾನಿಪಿ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನೀತಿ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ದೇತಿ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕನ್ದಮೂಲಫಲಂ ತಸ್ಸ ಏವಂ ಭೇಸಜ್ಜದಾನೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಪರಸ್ಸ

ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಮರಣೇ ಚ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾರಾಜಿಕಾನಿ, ಆನನ್ತರಿಯವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಆನನ್ತರಿಯನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೭೮. ರೂಪೂಪಹಾರೇ - **ಉಪಸಂಹರತೀತಿ** ಪರಂ ವಾ ಅಮನಾಪರೂಪಂ ತಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಠಪೇತಿ, ಅತ್ತನಾ ವಾ ಯಕ್ಖಪೇತಾದಿವೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸ ಉಪಸಂಹಾರಮತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಪರಸ್ಸ ತಂ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಯುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮರಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ತದೇವ ರೂಪಂ ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಮನಾಪಂ ಹೋತಿ, ಅಲಾಭಕೇನ ಚ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। **ಮನಾಪಿಯೇಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। ತತ್ಥ ಪನ ವಿಸೇಸೇನ ಇತ್ಥೀನಂ ಪುರಿಸರೂಪಂ ಪುರಿಸಾನಞ್ಚ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಮನಾಪಂ ತಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಉಪಸಂಹರತಿ, ದಿಟ್ಠಮತ್ತಕಮೇವ ಕರೋತಿ, ಅತಿಚಿರಂ ಪಸ್ಸಿತುಮ್ಪಿ ನ ದೇತಿ, ಇತರೋ ಅಲಾಭಕೇನ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಉತ್ತಸಿತ್ವಾ ಮರತಿ , ವಿಸಙ್ಕೇತೋ। ಅಥ ಪನ ಉತ್ತಸಿತ್ವಾ ವಾ ಅಲಾಭಕೇನ ವಾತಿ ಅವಿಚಾರೇತ್ವಾ "ಕೇವಲಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಉಪಸಂಹರತಿ, ಉತ್ತಸಿತ್ವಾ ವಾ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಾ ಮತೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಏತೇನೇವೂಪಾಯೇನ **ಸದ್ದೂಪಹಾರಾದಯೋಪಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಕೇವಲಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಮನುಸ್ಸಸದ್ದಾದಯೋ ಉತ್ರಾಸಜನಕಾ ಅಮನಾಪಸದ್ದಾ, ಪುರಿಸಾನಂ ಇತ್ಥಿಸದ್ದಮಧುರಗನ್ಧಬ್ಬಸದ್ದಾದಯೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸಾದಕರಾ ಮನಾಪಸದ್ದಾ। ಹಿಮವನ್ತೇ ವಿಸರುಕ್ಖಾನಂ ಮೂಲಾದಿಗನ್ಧಾ ಕುಣಪಗನ್ಧಾ ಚ ಅಮನಾಪಗನ್ಧಾ, ಕಾಳಾನುಸಾರೀಮೂಲಗನ್ಧಾದಯೋ ಮನಾಪಗನ್ಧಾ । ಪಟಿಕೂಲಮೂಲರಸಾದಯೋ ಅಮನಾಪರಸಾ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಮೂಲರಸಾದಯೋ ಮನಾಪರಸಾ। ವಿಸಫಸ್ಸಮಹಾಕಚ್ಛುಫಸ್ಸಾದಯೋ ಅಮನಾಪಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಚೀನಪಟಹಂಸಪುಪ್ಫತೂಲಿಕಫಸ್ಸಾದಯೋ ಮನಾಪಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಧಮ್ಮೂಪಹಾರೇ - **ಧಮ್ಮೋತಿ** ದೇಸನಾಧಮ್ಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ದೇಸನಾವಸೇನ ವಾ ನಿರಯೇ ಚ ಸಗ್ಗೇ ಚ ವಿಪತ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಭೇದಂ ಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣಮೇವ। **ನೇರಯಿಕಸ್ಸಾತಿ** ಭಿನ್ನಸಂವರಸ್ಸ ಕತಪಾಪಸ್ಸ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನಾರಹಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚವಿಧಬನ್ಧನಕಮ್ಮಕರಣಾದಿನಿರಯಕಥಂ ಕಥೇತಿ। ತಂ ಚೇ ಸುತ್ವಾ ಸೋ ಉತ್ತಸಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಕಥಿಕಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಸುತ್ವಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಮರತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। "ಇದಂ ಸುತ್ವಾ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಂ ನ ಕರಿಸ್ಸತಿ ಓರಮಿಸ್ಸತಿ ವಿರಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ನಿರಯಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರೋ ಉತ್ತಸಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಸಗ್ಗಕಥನ್ತಿ** ದೇವನಾಟಕಾದೀನಂ ನನ್ದನವನಾದೀನಞ್ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿಕಥಂ; ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರೋ ಸಗ್ಗಾಧಿಮುತ್ತೋ ಸೀಘಂ ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಿತುಕಾಮೋ ಸತ್ಥಾಹರಣವಿಸಖಾದನಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದ-ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಸನ್ನಿರುನ್ಧನಾದೀಹಿ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಕಥಿಕಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮರತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಸುತ್ವಾಪಿ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಮರತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ । "ಇಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕಥೇತಿ, ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರೋ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಕಾಲಂಕರೋತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ।

೧೭೯. ಆಚಿಕ್ಖನಾಯಂ - **ಪುಟ್ಠೋ ಭಣತೀತಿ** "ಭನ್ತೇ ಕಥಂ ಮತೋ ಧನಂ ವಾ ಲಭತಿ ಸಗ್ಗೇ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಭಣತಿ।

ಅನುಸಾಸನಿಯಂ - **ಅಪುಟ್ಠೋತಿ** ಏವಂ ಅಪುಚ್ಛಿತೋ ಸಾಮಞ್ಞೇವ ಭಣತಿ।

ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಏವಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ** "ಇಮಿನಾ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಇಮಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ಅಚೇತೇತ್ವಾ। ಏವಞ್ಹಿ ಅಚೇತೇತ್ವಾ ಕತೇನ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಪರೇ ಮತೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ವಕ್ಖತಿ ಚ "ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾ"ತಿ। **ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾತಿ** "ಇಮಿನಾ ಅಯಂ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಪರೇ ಮತೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ವಕ್ಖತಿ ಚ ವಿಸಗತಪಿಣ್ಡಪಾತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ "ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ। **ನಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾತಿ** ಮರಣಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ। ಯೇನ ಹಿ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಪರೋ ಮರತಿ,

ತೇನ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಮಾರಿತೇಪಿ ನಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ವಕ್ಖತಿ ಚ "ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ನಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಉಮ್ಮತ್ತಕಾ**ದಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯಾ ಏವ। ಇಧ ಪನ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತಭಿಕ್ಖೂ, ತೇಸಂ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅವಸೇಸಾನಂ ಮರಣವಣ್ಣಸಂವಣ್ಣನಕಾದೀನಂ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು - ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ; ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಚ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನಂ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ಸಿರಿಸಯನಂ ಆರೂಳ್ಹೋ ರಜ್ಜಸಮ್ಪತ್ತಿಸುಖಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ರಾಜಾ "ಚೋರೋ ದೇವ ಆನೀತೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಗಚ್ಛಥ ನಂ ಮಾರೇಥಾ"ತಿ ಹಸಮಾನೋವ ಭಣತಿ, ದೋಮನಸ್ಸಚಿತ್ತೇನೇವ ಭಣತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸುಖವೋಕಿಣ್ಣತ್ತಾ ಪನ ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧಾಭಾವಾ ಚ ದುಜ್ಜಾನಮೇತಂ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹೀತಿ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೮೦. ವಿನೀತವತ್ಥುಕಥಾಸು ಪಠಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಕಾರುಞ್ಞೇನಾ**ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ಗೇಲಞ್ಞದುಕ್ಖಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಾರುಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ಸೀಲವಾ ತ್ವಂ ಕತಕುಸಲೋ, ಕಸ್ಮಾ ಮೀಯಮಾನೋ ಭಾಯಸಿ, ನನು ಸೀಲವತೋ ಸಗ್ಗೋ ನಾಮ ಮರಣಮತ್ತಪಟಿಬದ್ಧೋಯೇವಾ"ತಿ ಏವಂ ಮರಣತ್ಥಿಕಾವ ಹುತ್ವಾ ಮರಣತ್ಥಿಕಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ಮರಣವಣ್ಣಂ ಸಂವಣ್ಣೇಸುಂ। ಸೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು ತೇಸಂ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಅನ್ತರಾವ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನಾ। ವೋಹಾರವಸೇನ ಪನ ವುತ್ತಂ "ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಮರಣವಣ್ಣಂ ಸಂವಣ್ಣೇಸು"ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇದಾನಿಪಿ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಮರಣವಣ್ಣೋ ನ ಸಂವಣ್ಣೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಹಿ ತಸ್ಸ ಸಂವಣ್ಣನಂ ಸುತ್ವಾ ಆಹಾರೂಪಚ್ಛೇದಾದಿನಾ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಏಕಜವನವಾರಾವಸೇಸೇಪಿ ಆಯುಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರಾ ಕಾಲಂಕರೋತಿ, ಇಮಿನಾವ ಮಾರಿತೋ ಹೋತಿ। ಇಮಿನಾ ಪನ ನಯೇನ ಅನುಸಿಟ್ಠಿ ದಾತಬ್ಬಾ - "ಸೀಲವತೋ ನಾಮ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಮಗ್ಗಫಲುಪ್ಪತ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿಹಾರಾದೀಸು ಆಸತ್ತಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಬುದ್ಧಗತಂ ಧಮ್ಮಗತಂ ಸಙ್ಘಗತಂ ಕಾಯಗತಞ್ಚ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಮನಸಿಕಾರೇ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಮರಣವಣ್ಣೇ ಚ ಸಂವಣ್ಣಿತೇಪಿ ಯೋ ತಾಯ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಕಞ್ಚಿ ಉಪಕ್ಕಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಯಥಾಯುನಾ ಯಥಾನುಸನ್ಧಿನಾವ ಮರತಿ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸಂವಣ್ಣಕೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ।

ದುತಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ನ ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ ಅಪ್ಪಟಿವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕೀದಿಸಂ ಆಸನಂ ಪಟಿವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ , ಕೀದಿಸಂ ನ ಪಟಿವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ? ಯಂ ಸುದ್ಧಂ ಆಸನಮೇವ ಹೋತಿ ಅಪಚ್ಚತ್ಥರಣಕಂ, ಯಞ್ಚ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಾನಂ ಪಸ್ಸತಂಯೇವ ಅತ್ಥರೀಯತಿ, ತಂ ನಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ , ನಿಸೀದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯಮ್ಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಯಂ ಹತ್ಥೇನ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಇಧ ಭನ್ತೇ ನಿಸೀದಥಾ"ತಿ ದೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ ಪಠಮಮೇವಾಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಪಚ್ಛಾ ಉದ್ಧಂ ವಾ ಅಧೋ ವಾ ಸಙ್ಕಮನ್ತಿ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಯಮ್ಪಿ ತನುಕೇನ ವತ್ಥೇನ ಯಥಾ ತಲಂ ದಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಯಂ ಪನ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಪಾವಾರಕೋಜವಾದೀಹಿ ಅತ್ಥತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಹತ್ಥೇನ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಘನಸಾಟಕೇನಾಪಿ ಅತ್ಥತೇ ಯಸ್ಮಿಂ ವಲಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಂ ನಪ್ಪಟಿವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಮುಸಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚೋ**ತಿ ಅವಧಕಚೇತನೋ ವಿರದ್ಧಪಯೋಗೋ ಹಿ ಸೋ। ತೇನಾಹ "ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚೋ ಅಹ"ನ್ತಿ। **ಉದುಕ್ಖಲವತ್ಥು** ಉತ್ತಾನಮೇವ। **ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತವತ್ಥೂಸು**ಪಠಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ "ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಟಿಬನ್ಧಂ ಮಾ ಅಕಾಸೀ"ತಿ ಪಣಾಮೇಸಿ। ದುತಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇಪಿ ಗಣಮಜ್ಝೇಪಿ "ಮಹಲ್ಲಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ತೇನ ವಚನೇನ ಅಟ್ಟೀಯಮಾನೋ "ಮರತು ಅಯ"ನ್ತಿ ಪಣಾಮೇಸಿ। ತತಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖುಪ್ಪಾದನೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ।

೧೮೧. ತತೋ ಪರಾನಿ ತೀಣಿ ವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ। **ವಿಸಗತಪಿಣ್ಡಪಾತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** – ಸಾರಾಣೀಯಧಮ್ಮಪೂರಕೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ದತ್ವಾವ ಭುಞ್ಜತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಅಗ್ಗಕಾರಿಕಂ ಅದಾಸೀ"ತಿ। **ಅಗ್ಗಕಾರಿಕ**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಕಿರಿಯಂ; ಪಠಮಂ ಲದ್ಧಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಗ್ಗಗ್ಗಂ ವಾ ಪಣೀತಪಣೀತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಾ ಪನ ತಸ್ಸ ದಾನಸಙ್ಖಾತಾ ಅಗ್ಗಕಿರಿಯಾ, ಸಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ದಾತುಂ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಞ್ಹಿ ಸೋ ಥೇರಾಸನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅದಾಸಿ। **ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ತೇ ಥೇರಾಸನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರಿಭುತ್ತಪಿಣ್ಡಪಾತಾ ಭಿಕ್ಖೂ; ತೇ ಕಿರ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಕಾಲಮಕಂಸು। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಅಸ್ಸದ್ಧೇಸು ಪನ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೇಸು ಕುಲೇಸು ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ನೇವ ಅತ್ತನಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ನ ಪರೇಸಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಯಮ್ಪಿ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಭತ್ತಂ ವಾ ಖಜ್ಜಕಂ ವಾ ತತೋ ಲಭತಿ, ತಮ್ಪಿ ನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಅಪಿಹಿತವತ್ಥುಮ್ಪಿ ಹಿ ಸಪ್ಪವಿಚ್ಛಿಕಾದೀಹಿ ಅಧಿಸಯಿತಂ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮಂ ತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ದೇನ್ತಿ। ಗನ್ಧಹಲಿದ್ದಾದಿಮಕ್ಖಿತೋಪಿ ತತೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಸರೀರೇ ರೋಗಟ್ಠಾನಾನಿ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಠಪಿತಭತ್ತಮ್ಪಿ ಹಿ ತಾನಿ ದಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀತಿ।

ವೀಮಂಸನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ – ವೀಮಂಸಮಾನೋ ದ್ವೇ ವೀಮಂಸತಿ – "ಸಕ್ಕೋತಿ ನು ಖೋ ಇಮಂ ಮಾರೇತುಂ ನೋ"ತಿ ವಿಸಂ ವಾ ವೀಮಂಸತಿ, "ಮರೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಇಮಂ ವಿಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ನೋ"ತಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ವಾ। ಉಭಯಥಾಪಿ ವೀಮಂಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ದಿನ್ನೇ ಮರತು ವಾ ಮಾ ವಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। "ಇದಂ ವಿಸಂ ಏತಂ ಮಾರೇತೂ"ತಿ ವಾ "ಇದಂ ವಿಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಯಂ ಮರತೂ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ದಿನ್ನೇ ಪನ ಸಚೇ ಮರತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ; ನೋ ಚೇ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ।

೧೮೨-೩. ಇತೋ ಪರಾನಿ ತೀಣಿ ಸಿಲಾವತ್ಥೂನಿ ತೀಣಿ ಇಟ್ಠಕವಾಸಿಗೋಪಾನಸೀವತ್ಥೂನಿ ಚ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಸಿಲಾದೀನಂಯೇವ ವಸೇನ ಅಯಂ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಭೇದೋ ಹೋತಿ, ದಣ್ಡಮುಗ್ಗರನಿಖಾದನವೇಮಾದೀನಮ್ಪಿ ವಸೇನ ಹೋತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಆಗತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಟ್ಟಕವತ್ಥೂಸು – **ಅಟ್ಟಕೋ**ತಿ ವೇಹಾಸಮಞ್ಚೋ ವುಚ್ಚತಿ; ಯಂ ಸೇತಕಮ್ಮಮಾಲಾಕಮ್ಮಲತಾಕಮ್ಮಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಬನ್ಧನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಆವುಸೋ ಅತ್ರಟ್ಠಿತೋ ಬನ್ಧಾಹೀ**ತಿ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಯತ್ರ ಠಿತೋ ಪತಿತ್ವಾ ಖಾಣುನಾ ವಾ ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಸೋಬ್ಭಪಪಾತಾದೀಸು ವಾ ಮರೇಯ್ಯ , ತಾದಿಸಂ ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ಏತ್ಥ ಚ ಕೋಚಿ ಉಪರಿಠಾನಂ ನಿಯಾಮೇತಿ "ಇತೋ ಪತಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ, ಕೋಚಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಠಾನಂ "ಇಧ ಪತಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ, ಕೋಚಿ ಉಭಯಮ್ಪಿ "ಇತೋ ಇಧ ಪತಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತತ್ರ ಯೋ ಉಪರಿ ನಿಯಮಿತಟ್ಠಾನಾ ಅಪತಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತೋ ಪತತಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ನಿಯಮಿತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಅಪತಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪತತಿ, ಉಭಯನಿಯಾಮೇ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಏಕಂ ವಿರಾಧೇತ್ವಾ ಪತತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಮತೇ ವಿಸಙ್ಕೇತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ವಿಹಾರಚ್ಛಾದನವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅನಭಿರತಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ – ಸೋ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದೀನಂ ಸಮುದಾಚಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿವಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಸಾಸನೇ ಅನಭಿರತೋ ಗಿಹಿಭಾವಾಭಿಮುಖೋ ಜಾತೋ। ತತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಯಾವ ಸೀಲಭೇದಂ ನ ಪಾಪುಣಾಮಿ ತಾವ ಮರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ತಂ ಪಬ್ಬತಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಪಪಾತೇ ಪಪತನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ವಿಲೀವಕಾರಂ ಓತ್ಥರಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸಿ। **ವಿಲೀವಕಾರ**ನ್ತಿ ವೇಣುಕಾರಂ। **ನ ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ ಅತ್ತಾನಂ ಪಾತೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ನ ಅತ್ತಾ ಪಾತೇತಬ್ಬೋ। ವಿಭತ್ತಿಬ್ಯತ್ತಯೇನ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ನ ಕೇವಲಂ ನ ಪಾತೇತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಅನ್ತಮಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದೇನಪಿ ನ ಮಾರೇತಬ್ಬೋ। ಯೋಪಿ ಹಿ ಗಿಲಾನೋ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಭೇಸಜ್ಜೇ ಚ ಉಪಟ್ಠಾಕೇಸು ಚ ಮರಿತುಕಾಮೋ ಆಹಾರಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಮಹಾಆಬಾಧೋ ಚಿರಾನುಬದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಾ ಕಿಲಮನ್ತಿ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಿ "ಕದಾ ನು ಖೋ ಗಿಲಾನತೋ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಅಟ್ಟೀಯನ್ತಿ। ಸಚೇ ಸೋ "ಅಯಂ ಅತ್ತಭಾವೋ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಯಮಾನೋಪಿ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಕಿಲಮನ್ತೀ"ತಿ ಆಹಾರಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ಭೇಸಜ್ಜಂ ನ ಸೇವತಿ ವಟ್ಟತಿ। ಯೋ ಪನ "ಅಯಂ ರೋಗೋ ಖರೋ, ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ನ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅಯಞ್ಚ ಮೇ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮೋ ಹತ್ಥಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಅಗಿಲಾನಸ್ಸಾಪಿ

ಉಪ್ಪನ್ನಸಂವೇಗಸ್ಸ “ಆಹಾರಪರಿಯೇಸನಂ ನಾಮ ಪಪಞ್ಚೋ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮೇವ ಅನುಯುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸೀಸೇನ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ವಟ್ಟತಿ। ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಂ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಆಹಾರಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಭಾಗಾನಞ್ಹಿ ಲಜ್ಜೀಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಿಲಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ದವಾಯಾ**ತಿ ದವೇನ ಹಸ್ಸೇನ; ಖಿಡ್ಡಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಿಲಾ**ತಿ ಪಾಸಾಣೋ; ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಪಾಸಾಣೋ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ದಾರುಖಣ್ಡಂ ವಾ ಇಟ್ಠಕಾಖಣ್ಡಂ ವಾ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಯನ್ತೇನ ವಾ ಪವಿಜ್ಝಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಚೇತಿಯಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಪಾಸಾಣಾದಯೋ ಹಸನ್ತಾ ಹಸನ್ತಾ ಪವಟ್ಟೇನ್ತಿಪಿ ಖಿಪನ್ತಿಪಿ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಿಪಿ ಕಮ್ಮಸಮಯೋತಿ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಈದಿಸಂ ನವಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಾ ಭಣ್ಡಕಂ ವಾ ಧೋವನ್ತಾ ರುಕ್ಖಂ ವಾ ಧೋವನದಣ್ಡಕಂ ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗಕಾಲಾದೀಸು ಕಾಕೇ ವಾ ಸೋಣೇ ವಾ ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಕಥಲಂ ವಾ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಲಾಪೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ।

೧೮೪. **ಸೇದನಾದಿವತ್ಥೂನಿ** ಸಬ್ಬಾನೇವ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನಿ। ಏತ್ಥ ಚ **ಅಹಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋ**ತಿ ನ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾನಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಹಿತಕಾಮತಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಬಲಾಬಲಞ್ಚ ರುಚಿಞ್ಚ ಸಪ್ಪಾಯಾಸಪ್ಪಾಯಞ್ಚ ಉಪಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕಾತಬ್ಬಂ।

೧೮೫. ಜಾರಗಬ್ಭಿನಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಪವುತ್ಥಪತಿಕಾ**ತಿ ಪವಾಸಂ ಗತಪತಿಕಾ। **ಗಬ್ಭಪಾತನ**ನ್ತಿ ಯೇನ ಪರಿಭುತ್ತೇನ ಗಬ್ಭೋ ಪತತಿ, ತಾದಿಸಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ। ದ್ವೇ **ಪಜಾಪತಿಕವತ್ಥೂನಿ** ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ। **ಗಬ್ಭಮದ್ದನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** - “ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪಾತೇಹೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞೇನ ಮದ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಪಾತೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತಂ। “ಮದ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಪಾತಾಪೇಹೀ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಸಯಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪಾತೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತಮೇವ। ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೇ ಪರಿಯಾಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ “ಗಬ್ಭೋ ನಾಮ ಮದ್ದಿತೇ ಪತತೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಾ ಸಯಂ ವಾ ಮದ್ದತು, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಮದ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಪಾತೇತು, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ನತ್ಥಿ; ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ **ತಾಪನವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ।

ವಞ್ಝಿತ್ಥಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ವಞ್ಝಿತ್ಥೀ** ನಾಮ ಯಾ ಗಬ್ಭಂ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಗಬ್ಭಂ ಅಗಣ್ಹನಕಇತ್ಥೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಯಸ್ಸಾ ಪನ ಗಹಿತೋಪಿ ಗಬ್ಭೋ ನ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಉತುಸಮಯೇ ಕಿರ ಸಬ್ಬಿತ್ಥಿಯೋ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಯಾ ಪನಾಯಂ “ವಞ್ಝಾ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಸತ್ತಾನಂ ಅಕುಸಲವಿಪಾಕೋ ಸಮ್ಪಾಪುಣಾತಿ। ತೇ ಪರಿತ್ತಕುಸಲವಿಪಾಕೇನ ಗಹಿತಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ ಅಕುಸಲವಿಪಾಕೇನ ಅಧಿಭೂತಾ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಭಿನವಪಟಿಸನ್ಧಿಯಂಯೇವ ಹಿ ಕಮ್ಮಾನುಭಾವೇನ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಗಬ್ಭೋ ನ ಸಣ್ಠಾತಿ - ವಾತೇನ ವಾ ಪಾಣಕೇಹಿ ವಾ। ವಾತೋ ಸೋಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ, ಪಾಣಕಾ ಖಾದಿತ್ವಾ। ತಸ್ಸ ಪನ ವಾತಸ್ಸ ಪಾಣಕಾನಂ ವಾ ಪಟಿಘಾತಾಯ ಭೇಸಜ್ಜೇ ಕತೇ ಗಬ್ಭೋ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯ; ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಅಕತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಖರಭೇಸಜ್ಜಂ ಅದಾಸಿ। ತೇನ ಸಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಭಗವಾ ಭೇಸಜ್ಜಸ್ಸ ಕಟತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ।

ದುತಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಆಗತಾಗತಸ್ಸ ಪರಜನಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಕರೋನ್ತೋ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪನ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಯ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಸಾಮಣೇರಿಯಾತಿ। ಸಮಸೀಲಸದ್ಧಾಪಞ್ಞಾನಞ್ಹಿ ಏತೇಸಂ ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಯುತ್ತಾನಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಅಕಾತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ, ಕರೋನ್ತೇನ ಚ ಸಚೇ ತೇಸಂ ಅತ್ಥಿ, ತೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನತ್ಥಿ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅತ್ತನೋಪಿ ನತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತೇನ ವಾ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ವಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ। ಅಲಭನ್ತೇನ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಅಪರೇಸಮ್ಪಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ - ಮಾತು, ಪಿತು, ತದುಪಟ್ಠಾಕಾನಂ, ಅತ್ತನೋ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಸ್ಸ, ಪಣ್ಡುಪಲಾಸಸ್ಸಾತಿ। **ಪಣ್ಡುಪಲಾಸೋ** ನಾಮ ಯೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪೇಕ್ಖೋ ಯಾವ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಯಾದಿಯತಿ ತಾವ ವಿಹಾರೇ ವಸತಿ। ತೇಸು ಸಚೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಇಸ್ಸರಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ, ಅಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ರಜ್ಜೇಪಿ ಠಿತಾ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ, ಅಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಭೇಸಜ್ಜಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಾನಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಯೋಜೇತುಂ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ

ಯೋಜೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಮಾತರಂ ವಿಹಾರೇ ಆನೇತ್ವಾ ಜಗ್ಗತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಅನಾಮಸನ್ತೇನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಸಹತ್ಥಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಪಿತಾ ಪನ ಯಥಾ ಸಾಮಣೇರೋ ಏವಂ ಸಹತ್ಥೇನ ನ್ಹಾಪನಸಮ್ಬಾಹನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ। ಯೇ ಚ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಏವಮೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। **ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ** ನಾಮ ಯೋ ವೇತನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ದಾರೂನಿ ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ರೋಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಯಾವ ಞಾತಕಾ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ತಾವ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಿಸ್ಸಿತಕೋವ ಹುತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। ಪಣ್ಡುಪಲಾಸೇಪಿ ಸಾಮಣೇರೇ ವಿಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

ಅಪರೇಸಮ್ಪಿ ದಸನ್ನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ - ಜೇಟ್ಠಭಾತು, ಕನಿಟ್ಠಭಾತು, ಜೇಟ್ಠಭಗಿನಿಯಾ, ಕನಿಟ್ಠಭಗಿನಿಯಾ, ಚೂಳಮಾತುಯಾ, ಮಹಾಮಾತುಯಾ, ಚೂಳಪಿತುನೋ, ಮಹಾಪಿತುನೋ, ಪಿತುಚ್ಛಾಯ, ಮಾತುಲಸ್ಸಾತಿ। ತೇಸಂ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇನ ತೇಸಂಯೇವ ಸನ್ತಕಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ನಪ್ಪಹೋನ್ತಿ, ಯಾಚನ್ತಿ ಚ "ದೇಥ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಟಿದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇಪಿ ನ ಯಾಚನ್ತಿ, "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಅತ್ಥಿ, ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ವಾ "ಯದಾ ನೇಸಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ತದಾ ದಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪಟಿದೇನ್ತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ನೋ ಚೇ ದೇನ್ತಿ, ನ ಚೋದೇತಬ್ಬಾ। ಏತೇ ದಸ ಞಾತಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಏತೇಸಂ ಪುತ್ತಪರಮ್ಪರಾಯ ಪನ ಯಾವ ಸತ್ತಮೋ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟೋ ತಾವ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಆಹರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕುಲದೂಸಕಾಪತ್ತಿ ವಾ ನ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಭಾತುಜಾಯಾ ಭಗಿನಿಸಾಮಿಕೋ ವಾ ಗಿಲಾನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಞಾತಕಾ ಚೇ, ತೇಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞಾತಕಾ ಚೇ, ಭಾತು ಚ ಭಗಿನಿಯಾ ಚ ಕತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ, "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಜಗ್ಗನಟ್ಠಾನೇ ದೇಥಾ"ತಿ। ಅಥ ವಾ ತೇಸಂ ಪುತ್ತಾನಂ ಕತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ, "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬಪದೇಸುಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ಚ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಅರಞ್ಞತೋ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಆಹರಾಪೇನ್ತೇನ ಞಾತಿಸಾಮಣೇರೇಹಿ ವಾ ಆಹರಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ತೇಹಿಪಿ "ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಆಹರಾಮಾ"ತಿ ವತ್ತಸೀಸೇನ ಆಹರಿತಬ್ಬಂ। ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಗಿಲಾನಾ ವಿಹಾರಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಚ ದಿಸಾಪಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ಅತ್ಥಿ, ಅತ್ತನೋ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋಪಿ ಅಸನ್ತೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಕತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಉಪಜ್ಝಾಯೇನಪಿ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಏವಮೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಏಸ ನಯೋ ಆಚರಿಯನ್ತೇವಾಸಿಕೇಸುಪಿ। ಅಞ್ಞೋಪಿ ಯೋ ಆಗನ್ತುಕೋ ವಾ ಚೋರೋ ವಾ ಯುದ್ಧಪರಾಜಿತೋ ಇಸ್ಸರೋ ವಾ ಞಾತಕೇಹಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೋ ಕಪಣೋ ವಾ ಗಮಿಯಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ಗಿಲಾನೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಸದ್ಧಂ ಕುಲಂ ಹೋತಿ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಾಯಕಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತುಟ್ಠಾನಿಯಂ, ತತ್ರ ಚೇ ಕೋಚಿ ಗಿಲಾನೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸತ್ಥಾಯ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ "ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕತ್ವಾ ಭನ್ತೇ ದೇಥಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ನೇವ ದಾತಬ್ಬಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಞತ್ವಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ - "ಭನ್ತೇ, ಅಸುಕಸ್ಸ ನಾಮ ರೋಗಸ್ಸ ಕಿಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ? "ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾ ಗಿಲಾನಾ, ಭೇಸಜ್ಜಂ ತಾವ ಆಚಿಕ್ಖಥಾ"ತಿ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಿತೇ ಪನ ನ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪನ ಕಥಾ ಕಾತಬ್ಬಾ - "ಆವುಸೋ, ಅಸುಕಸ್ಸ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ರೋಗೇ ಕಿಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರಿಂಸೂ"ತಿ? "ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಭನ್ತೇ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರೋ ಮಾತು ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋತಿ, ವಟ್ಟತೇವ।

ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋಪಿ ಕಿರ ವಸಭರಞ್ಞೋ ದೇವಿಯಾ ರೋಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಏಕಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತೋ "ನ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಅವತ್ವಾ ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಲ್ಲಪೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಭೇಸಜ್ಜಮಕಂಸು। ವೂಪಸನ್ತೇ ಚ ರೋಗೇ ತಿಚೀವರೇನ ತೀಹಿ ಚ ಕಹಾಪಣಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭೇಸಜ್ಜಚಙ್ಕೋಟಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಪುಪ್ಫಪೂಜಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಥೇರೋ "ಆಚರಿಯಭಾಗೋ ನಾಮಾಯ"ನ್ತಿ ಕಪ್ಪಿಯವಸೇನ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಪೂಜಂ ಅಕಾಸಿ। ಏವಂ ತಾವ ಭೇಸಜ್ಜೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

ಪರಿತ್ತೇ ಪನ "ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಂ ಕರೋಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ, "ಭಣಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪಿಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ "ಮನುಸ್ಸಾ ನಾಮ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಕಯಿರಮಾನೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಕಾತಬ್ಬಂ; "ಪರಿತ್ತೋದಕಂ ಪರಿತ್ತಸುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇನ ಪನ ತೇಸಂಯೇವ ಉದಕಂ ಹತ್ಥೇನ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಸುತ್ತಂ ಪರಿಮಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ವಿಹಾರತೋ ಉದಕಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ವಾ ಸುತ್ತಂ ದೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಮನುಸ್ಸಾ ಉದಕಞ್ಚ ಸುತ್ತಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಪರಿತ್ತಂ ಭಣಥಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಕಾತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ಜಾನನ್ತಿ, ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಪಾದೇಸು ಉದಕಂ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಸುತ್ತಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ "ಪರಿತ್ತಂ ಕರೋಥ, ಪರಿತ್ತಂ ಭಣಥಾ"ತಿ ನ ಪಾದಾ ಅಪನೇತಬ್ಬಾ। ಮನುಸ್ಸಾ ಹಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಹೋನ್ತಿ। ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಗಿಲಾನಸ್ಸತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರಂ ಪೇಸೇನ್ತಿ, "ಪರಿತ್ತಂ ಭಣನ್ತೂ"ತಿ ಭಣಿತಬ್ಬಂ। ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ರಾಜಗೇಹಾದೀಸು ರೋಗೇ ವಾ ಉಪದ್ದವೇ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಭಣಾಪೇನ್ತಿ, **ಆಟಾನಾಟಿಯಸುತ್ತಾದೀನಿ** ಭಣಿತಬ್ಬಾನಿ। "ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ದೇನ್ತು, ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತು। ರಾಜನ್ತೇಪುರೇ ವಾ ಅಮಚ್ಚಗೇಹೇ ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ದೇನ್ತು, ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೂ"ತಿ ಪೇಸಿತೇಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ದಾತಬ್ಬಾನಿ, ಧಮ್ಮೋ ಕಥೇತಬ್ಬೋ। "ಮತಾನಂ ಪರಿವಾರತ್ಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ಪಕ್ಕೋಸನ್ತಿ, ನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸೀವಥಿಕದಸ್ಸನೇ ಅಸುಭದಸ್ಸನೇ ಚ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸೀಸೇನ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಏವಂ ಪರಿತ್ತೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ।**

ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಪನ - ಅನಾಮಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಕಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬೋ, ಕಸ್ಸ ನ ದಾತಬ್ಬೋ? ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ತಾವ ದಾತಬ್ಬೋ। ಸಚೇಪಿ ಕಹಾಪಣಗ್ಘನಕೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತನಂ ನತ್ಥಿ। ಮಾತಾಪಿತುಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಸ್ಸ ಪಣ್ಡುಪಲಾಸಸ್ಸಾತಿ ಏತೇಸಮ್ಪಿ ದಾತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಪಣ್ಡುಪಲಾಸಸ್ಸ ಥಾಲಕೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾಪಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಆಗಾರಿಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಭೋಗೋ ಹಿ ಆಗಾರಿಕಾನಂ ಚೇತಿಯಟ್ಠಾನಿಯೋ।** ಅಪಿಚ ಅನಾಮಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ನಾಮೇಸ ಸಮ್ಪತ್ತಸ್ಸ ದಾಮರಿಕಚೋರಸ್ಸಾಪಿ ಇಸ್ಸರಸ್ಸಾಪಿ ದಾತಬ್ಬೋ। ಕಸ್ಮಾ? ತೇ ಹಿ ಅದೀಯಮಾನೇಪಿ "ನ ದೇನ್ತೀ"ತಿ ಆಮಸಿತ್ವಾ ದೀಯಮಾನೇಪಿ "ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಕಂ ದೇನ್ತೀ"ತಿ ಕುಜ್ಝನ್ತಿ। ಕುದ್ಧಾ ಜೀವಿತಾಪಿ ವೋರೋಪೇನ್ತಿ, ಸಾಸನಸ್ಸಾಪಿ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೋನ್ತಿ। ರಜ್ಜಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ವಿಚರತೋ ಚೋರನಾಗಸ್ಸ ವತ್ಥು ಚೇತ್ಥ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಪನ ಕಸ್ಸ ಕಾತಬ್ಬೋ, ಕಸ್ಸ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ? ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ನಾಮ ವಿಹಾರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಆಗನ್ತುಕಸ್ಸ ವಾ ದಲಿದ್ದಸ್ಸ ವಾ ಚೋರಸ್ಸ ವಾ ಇಸ್ಸರಸ್ಸ ವಾ ಕಾತಬ್ಬೋಯೇವ। ಕಥಂ? ಆಗನ್ತುಕಂ ತಾವ ಖೀಣಪರಿಬ್ಬಯಂ ವಿಹಾರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಪಾದಮಕ್ಖನತೇಲಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಕಾಲೇ ಆಗತಸ್ಸ ಯಾಗುಭತ್ತಂ, ವಿಕಾಲೇ ಆಗತಸ್ಸ ಸಚೇ ತಣ್ಡುಲಾ ಅತ್ಥಿ; ತಣ್ಡುಲಾ ದಾತಬ್ಬಾ। ಅವೇಲಾಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ "ಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಸಯನಟ್ಠಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಂ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। "ಮನುಸ್ಸಾ ನಾಮ ಚತುಪಚ್ಚಯದಾಯಕಾ ಏವಂ ಸಙ್ಗಹೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಉಪಕಾರಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ। ಚೋರಾನಂ ಪನ ಸಙ್ಘಿಕಮ್ಪಿ ದಾತಬ್ಬಂ।

ಪಟಿಸನ್ಥಾರಾನಿಸಂಸದೀಪನತ್ಥಞ್ಚ ಚೋರನಾಗವತ್ಥು, ಭಾತರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪಗತಸ್ಸ ಮಹಾನಾಗರಞ್ಞೋ ವತ್ಥು, ಪಿತುರಾಜಸ್ಸ ರಜ್ಜೇ ಚತುನ್ನಂ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ವತ್ಥು, ಅಭಯಚೋರವತ್ಥೂತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ಬಹೂನಿ ವತ್ಥೂನಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ**

ವಿತ್ಥಾರತೋ ವುತ್ತಾನಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಏಕವತ್ಥುದೀಪನಾ - ಸೀಹಳದೀಪೇ ಕಿರ ಅಭಯೋ ನಾಮ ಚೋರೋ ಪಞ್ಚಸತಪರಿವಾರೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ತಿಯೋಜನಂ ಉಬ್ಬಾಸೇತ್ವಾ ವಸತಿ। ಅನುರಾಧಪುರವಾಸಿನೋ ಕದಮ್ಬನದಿಂ ನ ಉತ್ತರನ್ತಿ, ಚೇತಿಯಗಿರಿಮಗ್ಗೇ ಜನಸಞ್ಚಾರೋ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನೋ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಚೋರೋ "ಚೇತಿಯಗಿರಿಂ ವಿಲುಮ್ಪಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಗಮಾಸಿ। ಆರಾಮಿಕಾ ದಿಸ್ವಾ ದೀಘಭಾಣಕಅಭಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಥೇರೋ "ಸಪ್ಪಿಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಚೋರಾನಂ ದೇಥ, ತಣ್ಡುಲಾ ಅತ್ಥೀ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಆಹಟಾ ತಣ್ಡುಲಾ ಚ ಪತ್ತಸಾಕಞ್ಚ ಗೋರಸೋ ಚಾ"ತಿ। "ಭತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಚೋರಾನಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ಆರಾಮಿಕಾ ತಥಾ ಕರಿಂಸು। ಚೋರಾ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ "ಕೇನಾಯಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಕತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯೇನ ಅಭಯತ್ಥೇರೇನಾ"ತಿ। ಚೋರಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹಂಸು - "ಮಯಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಚ ಸನ್ತಕಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹೇಸ್ಸಾಮಾತಿ ಆಗತಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಇಮಿನಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇನಮ್ಹ ಪಸನ್ನಾ, ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿಹಾರೇ ಧಮ್ಮಿಕಾ ರಕ್ಖಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಯತ್ತಾ ಹೋತು, ನಾಗರಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಾನಂ ದೇನ್ತು, ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದನ್ತೂ"ತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ನಾಗರೇ ದಾನಂ ದಾತುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ನದೀತೀರೇಯೇವ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ರಕ್ಖನ್ತಾ ವಿಹಾರಂ ನೇನ್ತಿ, ವಿಹಾರೇಪಿ ದಾನಂ ದೇನ್ತಾನಂ ರಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ತೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭುತ್ತಾವಸೇಸಂ ಚೋರಾನಂ ದೇನ್ತಿ। ಗಮನಕಾಲೇಪಿ ತೇ ಚೋರಾ ನದೀತೀರಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ನಿವತ್ತನ್ತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಖೀಯನಕಕಥಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ "ಥೇರೋ ಇಸ್ಸರವತಾಯ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಚೋರಾನಂ ಅದಾಸೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ಸನ್ನಿಪಾತಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಆಹ - "ಚೋರಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಕತಿವಟ್ಟಞ್ಚ ಚೇತಿಯಸನ್ತಕಞ್ಚ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಗಮಿಂಸು। ಅಥ ನೇಸಂ ಮಯಾ ಏವಂ ನ ಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಏತ್ತಕೋ ನಾಮ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಕತೋ, ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಏಕತೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ಅಗ್ಘಾಪೇಥ। ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಅವಿಲುತ್ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಏಕತೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ಅಗ್ಘಾಪೇಥಾತಿ। ತತೋ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಥೇರೇನ ದಿನ್ನಕಂ ಚೇತಿಯಘರೇ ಏಕಂ ವರಪೋತ್ಥಕಚಿತ್ತತ್ಥರಣಂ ನ ಅಗ್ಘತಿ। ತತೋ ಆಹಂಸು - "ಥೇರೇನ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಸುಕತೋ ಚೋದೇತುಂ ವಾ ಸಾರೇತುಂ ವಾ ನ ಲಬ್ಭಾ, ಗೀವಾ ವಾ ಅವಹಾರೋ ವಾ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಏವಂ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕತ್ತಬ್ಬೋ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾತಿ।

೧೮೭. ಅಙ್ಗುಲಿಪತೋದಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಉತ್ತನ್ತೋ**ತಿ ಕಿಲಮನ್ತೋ। **ಅನಸ್ಸಾಸಕೋ**ತಿ ನಿರಸ್ಸಾಸೋ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಯಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಸಾ "ಖುದ್ದಕೇಸು ನಿದಿಟ್ಠಾ"ತಿ ಇಧ ನ ವುತ್ತಾ।

ತದನನ್ತರೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಓತ್ಥರಿತ್ವಾ**ತಿ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ। ಸೋ ಕಿರ ತೇಹಿ ಆಕಡ್ಢಿಯಮಾನೋ ಪತಿತೋ। ಏಕೋ ತಸ್ಸ ಉದರಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಸೇಸಾಪಿ ಪನ್ನರಸ ಜನಾ ಪಥವಿಯಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಅದೂಹಲಪಾಸಾಣಾ ವಿಯ ಮಿಗಂ ಮಾರೇಸುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತೇ ಕಮ್ಮಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ, ನ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ; ತಸ್ಮಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ವುತ್ತಂ।

ಭೂತವೇಜ್ಜಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಯಕ್ಖಂ ಮಾರೇಸೀ**ತಿ ಭೂತವಿಜ್ಜಾಕಪಾಠಕಾ ಯಕ್ಖಗಹಿತಂ ಮೋಚೇತುಕಾಮಾ ಯಕ್ಖಂ ಆವಾಹೇತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಾತಿ ವದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇ ಮುಞ್ಚತಿ, ಪಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಮತ್ತಿಕಾಯ ವಾ ರೂಪಂ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದಾದೀನಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಯಂ ಯಂ ತಸ್ಸ ಛಿಜ್ಜತಿ ತಂ ತಂ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಛಿನ್ನಮೇವ ಹೋತಿ। ಸೀಸೇ ಛಿನ್ನೇ ಯಕ್ಖೋಪಿ ಮರತಿ । ಏವಂ ಸೋಪಿ ಮಾರೇಸಿ; ತಸ್ಮಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಯಕ್ಖಮೇವ, ಯೋಪಿ ಹಿ ಸಕ್ಕಂ ದೇವರಾಜಂ ಮಾರೇಯ್ಯ, ಸೋಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ವಾಳಯಕ್ಖವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ವಾಳಯಕ್ಖವಿಹಾರ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಾಳೋ ಚಣ್ಡೋ ಯಕ್ಖೋ ವಸತಿ, ತಂ ವಿಹಾರಂ। ಯೋ ಹಿ ಏವರೂಪಂ ವಿಹಾರಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಕೇವಲಂ ವಸನತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯೋ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಪೇಸೇತಿ, ಸೋ ಇತರಸ್ಸ ಮರಣೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಅಮರಣೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯಥಾ ಚ ವಾಳಯಕ್ಖವಿಹಾರಂ; ಏವಂ ಯತ್ಥ

ವಾಳಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದಿಮಿಗಾ ವಾ ಅಜಗರಕಣ್ಹಸಪ್ಪಾದಯೋ ದೀಘಜಾತಿಕಾ ವಾ ವಸನ್ತಿ, ತಂ ವಾಳವಿಹಾರಂ ಪೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಯಂ **ಪಾಳಿಮುತ್ತಕನಯೋ**। ಯಥಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುಂ ವಾಳಯಕ್ಖವಿಹಾರಂ ಪೇಸೇನ್ತಸ್ಸ; ಏವಂ ವಾಳಯಕ್ಖಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏಸೇವ ನಯೋ **ವಾಳಕನ್ತಾರಾ**ದಿವತ್ಥೂಸುಪಿ। ಕೇವಲಞ್ಹೇತ್ಥ ಯಸ್ಮಿಂ ಕನ್ತಾರೇ ವಾಳಮಿಗಾ ವಾ ದೀಘಜಾತಿಕಾ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ **ವಾಳಕನ್ತಾರೋ**। ಯಸ್ಮಿಂ ಚೋರಾ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ **ಚೋರಕನ್ತಾರೋ**ತಿ ಏವಂ ಪದತ್ಥಮತ್ತಮೇವ ನಾನಂ। ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಪಾರಾಜಿಕಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ಸಣ್ಹಂ, ಪರಿಯಾಯಕಥಾಯ ನ ಮುಚ್ಚತಿ; ತಸ್ಮಾ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಓಕಾಸೇ ಚೋರೋ ನಿಸಿನ್ನೋ , ಯೋ ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹರತಿ, ಸೋ ರಾಜತೋ ಸಕ್ಕಾರವಿಸೇಸಂ ಲಭತೀ"ತಿ। ತಸ್ಸ ಚೇತಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಕೋಚಿ ನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಾರೇತಿ, ಅಯಂ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತೀತಿ।

೧೮೮. **ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ**ತಿ ಆದೀಸು ಸೋ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನೋ ವೇರಿಭಿಕ್ಖುಂ ಮಾರೇತುಕಾಮೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಂ ಮೇ ದಿವಾ ಮಾರೇನ್ತಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಭವೇಯ್ಯ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಗನ್ತುಂ, ರತ್ತಿಂ ನಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಂ ಆಗಮ್ಮ ಬಹೂನಂ ಸಯಿತಟ್ಠಾನೇ ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತಮೇವ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿ। ಅಪರೋ ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಞ್ಞಂ, ಅಪರೋ ಅಞ್ಞಂ ತಸ್ಸೇವ ಸಹಾಯಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತಂ, ಅಪರೋ ಅಞ್ಞಂ ತಸ್ಸೇವ ಸಹಾಯಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಞ್ಞಂ ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಮೇವ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿ। ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ಅಮನುಸ್ಸಗಹಿತವತ್ಥೂಸು ಪಠಮೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ "ಯಕ್ಖಂ ಪಲಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಹಾರಂ ಅದಾಸಿ, ಇತರೋ "ನ ದಾನಾಯಂ ವಿರಜ್ಝಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ಮಾರೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ । ಏತ್ಥ ಚ ನಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾತಿ। ನ ಏತ್ತಕೇನೇವ ಅಮನುಸ್ಸಗಹಿತಸ್ಸ ಪಹಾರೋ ದಾತಬ್ಬೋ, ತಾಲಪಣ್ಣಂ ಪನ ಪರಿತ್ತಸುತ್ತಂ ವಾ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಪಾದೇ ವಾ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ರತನಸುತ್ತಾದೀನಿ ಪರಿತ್ತಾನಿ ಭಣಿತಬ್ಬಾನಿ, "ಮಾ ಸೀಲವನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ವಿಹೇಠೇಹೀ"ತಿ ಧಮ್ಮಕಥಾ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ। **ಸಗ್ಗಕಥಾದೀನಿ** ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನಿ। ಯಞ್ಹೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ವುತ್ತಮೇವ।

೧೮೯. **ರುಕ್ಖಚ್ಛೇದನವತ್ಥು** ಅಟ್ಟಬನ್ಧನವತ್ಥುಸದಿಸಂ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಯೋ ರುಕ್ಖೇನ ಓತ್ಥತೋಪಿ ನ ಮರತಿ , ಸಕ್ಕಾ ಚ ಹೋತಿ ಏಕೇನ ಪಸ್ಸೇನ ರುಕ್ಖಂ ಛೇತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ವಾ ಖನಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತುಂ, ಹತ್ಥೇ ಚಸ್ಸ ವಾಸಿ ವಾ ಕುಠಾರೀ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ತೇನ ಅಪಿ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತಬ್ಬಂ, ನ ಚ ರುಕ್ಖೋ ವಾ ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಪಥವೀ ವಾ ಖಣಿತಬ್ಬಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಏವಂ ಕರೋನ್ತೋ ಹಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಆಣಂ ಭಞ್ಜತಿ, ನ ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಂ ಸೀಲಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಪಿ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತಬ್ಬಂ, ನ ಚ ಸೀಲನ್ತಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನ ಏವಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರುಕ್ಖಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ವಾ ಖನಿತ್ವಾ ತಂ ನೀಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಉದುಕ್ಖಲಯನ್ತಕೇನ ರುಕ್ಖಂ ಪವಟ್ಟೇತ್ವಾ ನೀಹರಿತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ತಂಯೇವ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉದುಕ್ಖಲಂ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ಆಹ। ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ**। ಸೋಬ್ಭಾದೀಸು ಪತಿತಸ್ಸಾಪಿ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉತ್ತಾರಣೇ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅತ್ತನಾ ಭೂತಗಾಮಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೇಣೀ ನ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕತ್ವಾ ಉದ್ಧರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ।

೧೯೦. ದಾಯಾಲಿಮ್ಪನವತ್ಥೂಸು - **ದಾಯಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಸು**ನ್ತಿ ವನೇ ಅಗ್ಗಿಂ ಅದಂಸು। ಏತ್ಥ ಪನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾನುದ್ದಿಸ್ಸವಸೇನ ಪಾರಾಜಿಕಾನನ್ತರಿಯಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾಚಿತ್ತಿವತ್ಥೂನಂ ಅನುರೂಪತೋ ಪಾರಾಜಿಕಾದೀನಿ ಅಕುಸಲರಾಸಿಭಾವೋ ಚ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಅಲ್ಲತಿಣವನಪ್ಪಗುಮ್ಬಾದಯೋ ಡಯ್ಹನ್ತೂ"ತಿ ಆಲಿಮ್ಪೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। "ದಬ್ಬೂಪಕರಣಾನಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತೂ"ತಿ ಆಲಿಮ್ಪೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಖಿಡ್ಡಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನಾಪಿ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ **ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। "ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅಲ್ಲಸುಕ್ಖಂ ಸಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಡಯ್ಹತೂ"ತಿ ಆಲಿಮ್ಪೇನ್ತಸ್ಸ ವತ್ಥುವಸೇನ ಪಾರಾಜಿಕಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾಚಿತ್ತಿಯದುಕ್ಕಟಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಪಟಗ್ಗಿದಾನಂ ಪನ ಪರಿತ್ತಕರಣಞ್ಚ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ತಸ್ಮಾ ಅರಞ್ಞೇ ವನಕಮ್ಮಿಕೇಹಿ ವಾ ದಿನ್ನಂ ಸಯಂ ವಾ ಉಟ್ಠಿತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ತಿಣಕುಟಿಯೋ ಮಾ ವಿನಸ್ಸನ್ತೂ"ತಿ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿನೋ ಪಟಿಅಗ್ಗಿಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿರುಪಾದಾನೋ ನಿಬ್ಬಾತಿ। ಪರಿತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ ತಿಣಕುಟಿಕಾನಂ ಸಮನ್ತಾ ಭೂಮಿತಚ್ಛನಂ ಪರಿಖಾಖಣನಂ ವಾ, ಯಥಾ ಆಗತೋ ಅಗ್ಗಿ ಉಪಾದಾನಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾತಿ। ಏತಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ಉಟ್ಠಿತೇಯೇವ ಅಗ್ಗಿಸ್ಮಿಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅನುಟ್ಠಿತೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ। ಉದಕೇನ ಪನ ನಿಬ್ಬಾಪೇನ್ತೇಹಿ ಅಪ್ಪಾಣಕಮೇವ ಉದಕಂ ಆಸಿಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ।

೧೯೧. **ಆಘಾತನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** - ಯಥಾ ಏಕಪ್ಪಹಾರವಚನೇ; ಏವಂ "ದ್ವೀಹಿ ಪಹಾರೇಹೀ"ತಿ ಆದಿವಚನೇಸುಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ದ್ವೀಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಚ ಏಕೇನ ಪಹಾರೇನ ಮಾರಿತೇಪಿ ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ತೀಹಿ ಮಾರಿತೇ ಪನ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ। ಇತಿ ಯಥಾಪರಿಚ್ಛೇದೇ ವಾ ಪರಿಚ್ಛೇದಬ್ಭನ್ತರೇ ವಾ ಅವಿಸಙ್ಕೇತಂ, ಪರಿಚ್ಛೇದಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ ಹೋತಿ, ಆಣಾಪಕೋ ಮುಚ್ಚತಿ, ವಧಕಸ್ಸೇವ ದೋಸೋ। ಯಥಾ ಚ ಪಹಾರೇಸು; ಏವಂ ಪುರಿಸೇಸುಪಿ "ಏಕೋ ಮಾರೇತೂ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಏಕೇನೇವ ಮಾರಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ದ್ವೀಹಿ ಮಾರಿತೇ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ। "ದ್ವೇ ಮಾರೇನ್ತೂ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಏಕೇನ ವಾ ದ್ವೀಹಿ ವಾ ಮಾರಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ತೀಹಿ ಮಾರಿತೇ ವಿಸಙ್ಕೇತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏಕೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ವೇಗೇನ ಧಾವತೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಅಸಿನಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಅಸೀಸಕಂ ಕಬನ್ಧಂ ಧಾವತಿ, ತಮಞ್ಞೋ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಾತೇಸಿ, ಕಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಉಪಡ್ಢಾ ಥೇರಾ "ಗಮನೂಪಚ್ಛೇದಕಸ್ಸಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। **ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಗೋದತ್ತತ್ಥೇರೋ** "ಸೀಸಚ್ಛೇದಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಏವರೂಪಾನಿಪಿ ವತ್ಥೂನಿ ಇಮಸ್ಸ ವತ್ಥುಸ್ಸ ಅತ್ಥದೀಪನೇ ವತ್ತಬ್ಬಾನೀತಿ।

೧೯೨. **ತಕ್ಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** - ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ "ತಕ್ಕಂ ಪಾಯೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ತಕ್ಕಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಮಾರಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಪನ "ಗೋತಕ್ಕಂ ಮಹಿಂಸತಕ್ಕಂ ಅಜಿಕಾತಕ್ಕ"ನ್ತಿ ವಾ, "ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಂ ಧೂಪಿತಂ ಅಧೂಪಿತ"ನ್ತಿ ವಾ ವುತ್ತೇ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಮಾರಿತೇ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ।

ಲೋಣಸೋವೀರಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ – ಲೋಣಸೋವೀರಕಂ ನಾಮ ಸಬ್ಬರಸಾಭಿಸಙ್ಖತಂ ಏಕಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ। ತಂ ಕಿರ ಕರೋನ್ತಾ ಹರೀತಕಾಮಲಕವಿಭೀತಕಕಸಾವೇ ಸಬ್ಬಧಞ್ಞಾನಿ ಸಬ್ಬಅಪರಣ್ಣಾನಿ ಸತ್ತನ್ನಮ್ಪಿ ಧಞ್ಞಾನಂ ಓದನಂ ಕದಲಿಫಲಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಫಲಾನಿ ವೇತ್ತಕೇತಕಖಜ್ಜೂರಿಕಳೀರಾದಯೋ ಸಬ್ಬಕಳೀರೇ ಮಚ್ಛಮಂಸಖಣ್ಡಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ಚ ಮಧುಫಾಣಿತಸಿನ್ಧವಲೋಣನಿಕಟುಕಾದೀನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಿಮುಖಂ ಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಠಪೇನ್ತಿ, ತಂ ಪರಿಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಜಮ್ಬುರಸವಣ್ಣಂ ಹೋತಿ। ವಾತಕಾಸಕುಟ್ಠಪಣ್ಡುಭಗನ್ದರಾದೀನಂ ಸಿನಿದ್ಧಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಾನಞ್ಚ ಉತ್ತರಪಾನಂ ಭತ್ತಜೀರಣಕಭೇಸಜ್ಜಂ ತಾದಿಸಂ ನತ್ಥಿ। ತಂ ಪನೇತಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಗಿಲಾನಾನಂ ಪಾಕತಿಕಮೇವ, ಅಗಿಲಾನಾನಂ ಪನ ಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನಂ ಪಾನಪರಿಭೋಗೇನಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕಂ

ಚತುಸಚ್ಚವಿದೂ ಸತ್ಥಾ, ಚತುತ್ಥಂ ಯಂ ಪಕಾಸಯಿ।
ಪಾರಾಜಿಕಂ ತಸ್ಸ ದಾನಿ, ಪತ್ತೋ ಸಂವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೋ॥

ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ, ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಪಕಾಸಿತಂ।
ತಂ ವಜ್ಜಯಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಪಿ, ಹೋತಿ ಸಂವಣ್ಣನಾ ಅಯಂ॥

ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರಿಯಭಿಕ್ಖುವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೯೩. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಗಿಹೀನಂ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠೇಮಾತಿ** ಗಿಹೀನಂ ಖೇತ್ತೇಸು ಚೇವ ಆರಾಮಾದೀಸು ಚ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮ; "ಏವಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ನ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಾಮ ಚೇವ ಅನುಸಾಸಾಮ ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ದೂತೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ದೂತಕಮ್ಮಂ। **ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ಉತ್ತಿಣ್ಣಧಮ್ಮಸ್ಸ; ಮನುಸ್ಸೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಂ ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ವಾ ಪಾಪನಕಧಮ್ಮಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಾ ಸೇಟ್ಠಪುರಿಸಾನಂ ಝಾಯೀನಞ್ಚ ಅರಿಯಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಸ್ಸ। **ಅಸುಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿಆದೀಸು ಅತ್ತನಾ ಏವಂ ಮನ್ತಯಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಗಿಹೀನಂ ಭಾಸನ್ತಾ "ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ, ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋ ದುತಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ ನಾಮವಸೇನೇವ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿಂಸೂತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ **ಏಸೋಯೇವ ಖೋ ಆವುಸೋ ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಕಮ್ಮನ್ತಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ದೂತೇಯ್ಯಹರಣಞ್ಚ ಬಹುಸಪತ್ತಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ನ ಚ ಸಮಣಸಾರುಪ್ಪಂ। ತತೋ ಪನ ಉಭಯತೋಪಿ ಏಸೋ ಏವ ಸೇಯ್ಯೋ ಪಾಸಂಸತರೋ ಸುನ್ದರತರೋ ಯೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗಿಹೀನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ಭಾಸಿತೋ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಇರಿಯಾಪಥಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ವಾ ಚಙ್ಕಮನ್ತಂ ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಾನಂ ವಾ ಅಪುಚ್ಛನ್ತಾನಂ ವಾ ಗಿಹೀನಂ "ಅಯಂ ಅಸುಕೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ಯೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ಭಾಸಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಏಸೋ ಏವ ಸೇಯ್ಯೋತಿ। ಅನಾಗತಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಪನ ಅಸತಿ ನ ಏತೇಹಿ ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಭಾಸಿತೋವ ಯಸ್ಮಾ ನ ಯುಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅನಾಗತಸಮ್ಬನ್ಧಂ ಕತ್ವಾ "ಯೋ ಏವಂ ಭಾಸಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಏವ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಲಕ್ಖಣಂ ಪನ ಸದ್ದಸತ್ಥತೋ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ।

೧೯೪. **ವಣ್ಣವಾ ಅಹೇಸು**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞೋಯೇವ ನೇಸಂ ಅಭಿನವೋ ಸರೀರವಣ್ಣೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ತೇನ ವಣ್ಣೇನ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ। **ಪೀಣಿನ್ದ್ರಿಯಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಸಾದೇಹಿ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠೋಕಾಸಸ್ಸ ಪರಿಪುಣ್ಣತ್ತಾ ಮನಚ್ಛಟ್ಠಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಮಿಲಾತಭಾವೇನ ಪೀಣಿನ್ದ್ರಿಯಾ। **ಪಸನ್ನಮುಖವಣ್ಣಾ**ತಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸರೀರವಣ್ಣತೋ ಪನ ನೇಸಂ ಮುಖವಣ್ಣೋ ಅಧಿಕತರಂ ಪಸನ್ನೋ; ಅಚ್ಛೋ ಅನಾವಿಲೋ ಪರಿಸುದ್ಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಪ್ಪಸನ್ನಛವಿವಣ್ಣಾ**ತಿ ಯೇನ ಚ ತೇ ಮಹಾಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಾದಿಸದಿಸೇನ ವಣ್ಣೇನ ವಣ್ಣವನ್ತೋ, ತಾದಿಸೋ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಣ್ಣೋ ಅತ್ಥಿ। ಯಥಾ ಪನ ಇಮೇಸಂ; ಏವಂ ನ ತೇಸಂ ಛವಿವಣ್ಣೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ವಿಪ್ಪಸನ್ನಛವಿವಣ್ಣಾ"ತಿ। ಇತಿಹ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನೇವ ಉದ್ದೇಸಂ ನ ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತಾ। ಅಥ ಖೋ ಕುಹಕತಾಯ ಅಭೂತಗುಣಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಲದ್ಧಾನಿ ಪಣೀತಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಸುಖಂ ನಿದ್ದಾರಾಮತಂ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಞ್ಚ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತಾ ಇಮಂ ಸರೀರಸೋಭಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು, ಯಥಾ ತಂ ಬಾಲಾ ಭನ್ತಮಿಗಪ್ಪಟಿಭಾಗಾತಿ।

ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರಿಯಾತಿ ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರವಾಸಿನೋ। **ಕಚ್ಚಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಖಮನೀಯ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಕಚ್ಚಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇದಂ ಚತುಚಕ್ಕಂ ನವದ್ವಾರಂ ಸರೀರಯನ್ತಂ ಖಮನೀಯಂ ಸಕ್ಕಾ ಖಮಿತುಂ ಸಹಿತುಂ ಪರಿಹರಿತುಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇತೀತಿ। **ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯ**ನ್ತಿ ಕಚ್ಚಿ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚೇಸು ಯಾಪೇತುಂ ಗಮೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅನ್ತರಾಯಂ ದಸ್ಸೇತೀತಿ। **ಕುಚ್ಛಿ ಪರಿಕನ್ತೋ**ತಿ ಕುಚ್ಛಿ ಪರಿಕನ್ತಿತೋ ವರಂ ಭವೇಯ್ಯ; "ಪರಿಕತ್ತೋ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ ಯುಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರಿಯೇ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ವಿಗರಹಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ತೇಹಿ ಕತಕಮ್ಮಂ ಚೋರಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಆಯತಿಂ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕರಣತ್ಥಂ ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ।

೧೯೫. ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಚ ಪನ "**ಪಞ್ಚಿಮೇ ಭಿಕ್ಖವೇ ಮಹಾಚೋರಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ**ತಿ ಅತ್ಥಿ ಚೇವ ಉಪಲಬ್ಭನ್ತಿ ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಇಧಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತಲೋಕೇ। **ಏವಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಏವಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಕುದಾಸ್ಸು ನಾಮಾಹ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸುಇತಿ ನಿಪಾತೋ; ಕುದಾ ನಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಸೋ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಸಂ ವಡ್ಢೇನ್ತೋ ಪನ್ಥದೂಹನಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಗಾಮವಿಲೋಪನ್ತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ವೇಪುಲ್ಲಪ್ಪತ್ತಪರಿಸೋ ಹುತ್ವಾ ಗಾಮೇಪಿ ಅಗಾಮೇ, ಜನಪದೇಪಿ ಅಜನಪದೇ ಕರೋನ್ತೋ **ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚೇನ್ತೋ**।

ಇತಿ ಬಾಹಿರಕಮಹಾಚೋರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತೇನ ಸದಿಸೇ ಸಾಸನೇ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಚೋರೇ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಏವಮೇವ ಖೋ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಾಪಭಿಕ್ಖುನೋ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಸು ಠಾನೇಸು ಮೂಲಚ್ಛಿನ್ನೋ ಪಾರಾಜಿಕಪ್ಪತ್ತೋ "ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಧ ಪನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಅನಾಪನ್ನೋ ಇಚ್ಛಾಚಾರೇ ಠಿತೋ ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ "ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಬಾಹಿರಕಚೋರಸ್ಸ ವಿಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಏವಂ ಹೋತಿ - "**ಕುದಾಸ್ಸು ನಾಮಾಹಂ…ಪೇ॰… ಪರಿಕ್ಖಾರಾನ**"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಸಕ್ಕತೋ**ತಿ ಸಕ್ಕಾರಪ್ಪತ್ತೋ। **ಗರುಕತೋ**ತಿ ಗರುಕಾರಪ್ಪತ್ತೋ। **ಮಾನಿತೋ**ತಿ ಮನಸಾ ಪಿಯಾಯಿತೋ। **ಪೂಜಿತೋ**ತಿ ಚತುಪಚ್ಚಯಾಭಿಹಾರಪೂಜಾಯ ಪೂಜಿತೋ। **ಅಪಚಿತೋ**ತಿ ಅಪಚಿತಿಪ್ಪತ್ತೋ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಸಕ್ಕರಿತ್ವಾ ಸುಟ್ಠು ಅಭಿಸಙ್ಖತೇ ಪಣೀತಪಣೀತೇ ಕತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಸಕ್ಕತೋ। ಯಸ್ಮಿಂ ಗರುಭಾವಂ ಪಚ್ಚುಪೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಗರುಕತೋ। ಯಂ ಮನಸಾ ಪಿಯಾಯನ್ತಿ, ಸೋ ಮಾನಿತೋ। ಯಸ್ಸ ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೋ ಪೂಜಿತೋ। ಯಸ್ಸ ಅಭಿವಾದನಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಾದಿವಸೇನ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೋ ಅಪಚಿತೋ। ಇಮಸ್ಸ ಚ ಪನ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಇಮಂ ಲೋಕಾಮಿಸಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ।

ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಸೋ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅತಿಬ್ಬಗಾರವೇ ಉದ್ಧತೇ ಉನ್ನಳೇ ಚಪಲೇ ಮುಖರೇ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೇ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಅಸಮ್ಪಜಾನೇ ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಕೇ ಲಾಭಗರುಕೇ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಇರಿಯಾಪಥಸಣ್ಠಪನಾದೀನಿ ಕುಹಕವತ್ತಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಥೇರೋ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಸೇನಾಸನೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಮ್ಮ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪೂರಯಮಾನೋ ವಸ್ಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ನಿಗ್ಗತೋ"ತಿ ಲೋಕಸಮ್ಮತಸೇನಾಸನಸಂವಣ್ಣನಾದೀಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಲೋಕಂ ಪರಿಪಾಚೇತುಂ ಪಟಿಬಲೇಹಿ ಜಾತಕಾದೀಸು ಕತಪರಿಚಯೇಹಿ ಸರಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಂವಣ್ಣಿಯಮಾನಗುಣೋ ಹುತ್ವಾ **ಸತೇನ ವಾ ಸಹಸ್ಸೇನ ವಾ ಪರಿವುತೋ…ಪೇ॰… ಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ**। **ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ಪಠಮೋ ಮಹಾಚೋರೋ**ತಿ ಅಯಂ ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದಾದಿಚೋರಕೋ ವಿಯ ನ ಏಕಂ ಕುಲಂ ನ ದ್ವೇ, ಅಥ ಖೋ ಮಹಾಜನಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಚತುಪಚ್ಚಯಗಹಣತೋ "**ಪಠಮೋ ಮಹಾಚೋರೋ**"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯೇ ಪನ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾ ವಾ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಾ ವಾ ವಿನಯಧರಾ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರೇ ಅಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನೇ ಪಾಳಿಂ ವಾಚೇನ್ತಾ ಅಟ್ಠಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಾ ಅನುಮೋದನಾಯ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಲೋಕಂ ಪಸಾದೇನ್ತಾ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಿ ಸಕ್ಕತಾ ಗರುಕತಾ ಮಾನಿತಾ ಪೂಜಿತಾ ಅಪಚಿತಾ, ತೇ "ತನ್ತಿಪವೇಣಿಘಟನಕಾ ಸಾಸನಜೋತಕಾ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತನ್ತಿ ತಥಾಗತೇನ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಕತಂ ಜಾನಾಪಿತಂ ವಾ। **ಅತ್ತನೋ ದಹತೀ**ತಿ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಪಾಳಿಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕಥಞ್ಚ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಮಧುರೇನ ಸರೇನ ಪಸಾದನೀಯಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಾವಸೇನ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಜಾತೇನ ವಿಞ್ಞೂಜನೇನ "ಅಹೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಾಳಿ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಚ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಾ, ಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ "ಕೋ ಅಮ್ಹಾದಿಸೇ ಉಗ್ಗಹಾಪೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ"ತಿ ಆಚರಿಯಂ ಅನುದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಸಯಮ್ಭುಞಾಣಾಧಿಗತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಪವೇದೇತಿ। ಅಯಂ ತಥಾಗತೇನ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಾಧಿಕಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಸಙ್ಖೇಯ್ಯಾನಿ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಕಿಚ್ಛೇನ ಕಸಿರೇನ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮತ್ಥೇನಕೋ **ದುತಿಯೋ ಮಹಾಚೋರೋ**।

ಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನ್ತಿ ಖೀಣಾಸವಭಿಕ್ಖುಂ। **ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತ**ನ್ತಿ ನಿರುಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಸೇಟ್ಠಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಂ; ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಸೀಲವನ್ತಂ ಪುಥುಜ್ಜನಂ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾದಿವತ್ಥುಕಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಂ। **ಅಮೂಲಕೇನ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ಅನುದ್ಧಂಸೇತೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಅವಿಜ್ಜಮಾನೇನ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ಅನುವದತಿ ಚೋದೇತಿ; ಅಯಂ ವಿಜ್ಜಮಾನಗುಣಮಕ್ಖೀ ಅರಿಯಗುಣತ್ಥೇನಕೋ **ತತಿಯೋ ಮಹಾಚೋರೋ**।

ಗರುಭಣ್ಡಾನಿ ಗರುಪರಿಕ್ಖಾರಾನೀತಿ ಯಥಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ "ಚತುರೋ ಜನಾ ಸಂವಿಧಾಯ ಗರುಭಣ್ಡಂ ಅವಾಹರು"ನ್ತಿ (ಪರಿ॰ ೪೭೯) ಏತ್ಥ ಪಞ್ಚಮಾಸಕಗ್ಘನಕಂ "ಗರುಭಣ್ಡ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಇಧ ಪನ ನ ಏವಂ। ಅಥ ಖೋ "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯಾನಿ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಾನಿ ಸಙ್ಘೇನ ವಾ ಗಣೇನ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ವಾ। ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾನಿಪಿ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಆರಾಮೋ, ಆರಾಮವತ್ಥು…ಪೇ॰… ದಾರುಭಣ್ಡಂ, ಮತ್ತಿಕಾಭಣ್ಡ"ನ್ತಿ ವಚನತೋ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಗರುಭಣ್ಡಾನಿ। "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವೇಭಙ್ಗಿಯಾನಿ ನ ವಿಭಜಿತಬ್ಬಾನಿ ಸಙ್ಘೇನ ವಾ ಗಣೇನ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ವಾ। ವಿಭತ್ತಾನಿಪಿ ಅವಿಭತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಯೋ ವಿಭಜೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಆರಾಮೋ, ಆರಾಮವತ್ಥು…ಪೇ॰… ದಾರುಭಣ್ಡಂ, ಮತ್ತಿಕಾಭಣ್ಡ"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೨೨) ವಚನತೋ ಅವೇಭಙ್ಗಿಯತ್ತಾ ಸಾಧಾರಣಪರಿಕ್ಖಾರಭಾವೇನ ಗರುಪರಿಕ್ಖಾರಾನಿ। **ಆರಾಮೋ ಆರಾಮವತ್ಥೂ**ತಿಆದೀಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯಾನೀ"ತಿ **ಖನ್ಧಕೇ** ಆಗತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾಯಮೇವ ಭಣಿಸ್ಸಾಮ। **ತೇಹಿ ಗಿಹೀ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ತಾನಿ ದತ್ವಾ ದತ್ವಾ ಗಿಹೀಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಉಪಲಾಪೇತೀ**ತಿ "ಅಹೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯೋ"ತಿ ಏವಂ ಲಪನಕೇ ಅನುಬನ್ಧನಕೇ ಸಸ್ನೇಹೇ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯಂ ಅವೇಭಙ್ಗಿಯಞ್ಚ ಗರುಪರಿಕ್ಖಾರಂ ತಥಾಭಾವತೋ ಥೇನೇತ್ವಾ ಗಿಹಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹನಕೋ **ಚತುತ್ಥೋ ಮಹಾಚೋರೋ**। ಸೋ ಚ ಪನಾಯಂ ಇಮಂ ಗರುಭಣ್ಡಂ ಕುಲಸಙ್ಗಣ್ಹನತ್ಥಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಕುಲದೂಸಕದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಾರಹೋ ಚ ಹೋತಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಇಸ್ಸರವತಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ।

ಅಯಂ ಅಗ್ಗೋ ಮಹಾಚೋರೋತಿ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚೋರಾನಂ ಜೇಟ್ಠಚೋರೋ; ಇಮಿನಾ ಸದಿಸೋ ಚೋರೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಗ್ಗಹಣಾತೀತಂ ಅತಿಸಣ್ಹಸುಖುಮಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ ಥೇನೇತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಸಕ್ಕಾ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದೀನಿ ವಿಯ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಥೇನೇತ್ವಾ ಗಹೇತುನ್ತಿ? ನ ಸಕ್ಕಾ, ತೇನೇವಾಹ - **"ಯೋ ಅಸನ್ತಂ ಅಭೂತಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಉಲ್ಲಪತೀ"**ತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅತ್ತನಿ ಅಸನ್ತಂ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಕೇವಲಂ "ಅತ್ಥಿ ಮಯ್ಹಂ ಏಸೋ"ತಿ ಉಲ್ಲಪತಿ, ನ ಪನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಕಾತುಂ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಚೋರೋತಿ ವುತ್ತೋತಿ? ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಉಲ್ಲಪಿತ್ವಾ ಅಸನ್ತಸಮ್ಭಾವನಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಗಣ್ಹತಾ ತೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಸುಖುಮೇನ ಉಪಾಯೇನ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಥೇನೇತ್ವಾ ಗಹಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನೇವಾಹ - **"ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಥೇಯ್ಯಾಯ ವೋ ಭಿಕ್ಖವೇ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡೋ ಭುತ್ತೋ"**ತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಯಂ ಅವೋಚುಮ್ಹ - "ಅಯಂ ಅಗ್ಗೋ ಮಹಾಚೋರೋ, ಯೋ ಅಸನ್ತಂ ಅಭೂತಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಉಲ್ಲಪತೀ"ತಿ । **ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತೂ**ತಿ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಏತಂ ಅವೋಚುಮ್ಹಾತಿ ಚೇ। **"ಥೇಯ್ಯಾಯ ವೋ ಭಿಕ್ಖವೇ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡೋ ಭುತ್ತೋ"**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಯಸ್ಮಾ ಸೋ ತೇನ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡೋ ಥೇಯ್ಯಾಯ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಭುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಹಿ ವೋಕಾರೋ "ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನೀ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೫-೩೬) ವಿಯ ಪದಪೂರಣಮತ್ತೇ ನಿಪಾತೋ। ತಸ್ಮಾ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಭುತ್ತೋ"ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ನ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಇದಾನಿ ತಮೇವತ್ಥಂ ಗಾಥಾಹಿ ವಿಭೂತತರಂ ಕರೋನ್ತೋ **"ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತ**ನ್ತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರಾದಿಕೇನ ಅಞ್ಞೇನಾಕಾರೇನ ಸನ್ತಂ। **ಅಞ್ಞಥಾ ಯೋ ಪವೇದಯೇ**ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರಾದಿಕೇನ ಅಞ್ಞೇನ ಆಕಾರೇನ ಯೋ ಪವೇದೇಯ್ಯ। "ಪರಮಪರಿಸುದ್ಧೋ ಅಹಂ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ"ತಿ ಏವಂ ಜಾನಾಪೇಯ್ಯ। ಪವೇದೇತ್ವಾ ಚ ಪನ ತಾಯ ಪವೇದನಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಭೋಜನಂ ಅರಹಾ ವಿಯ

ಭುಞ್ಜತಿ। **ನಿಕಚ್ಚ ಕಿತವಸ್ಸೇವ ಭುತ್ತಂ ಥೇಯ್ಯೇನ ತಸ್ಸ ತನ್ತಿ ನಿಕಚ್ಚಾ**ತಿ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಂ ಅಞ್ಞಥಾ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ। ಅಗುಮ್ಬಅಗಚ್ಛಭೂತಮೇವ ಸಾಖಾಪಲಾಸಪಲ್ಲವಾದಿಚ್ಛಾದನೇನ ಗುಮ್ಬಮಿವ ಗಚ್ಛಮಿವ ಚ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ। **ಕಿತವಸ್ಸೇವಾ**ತಿ ವಞ್ಚಕಸ್ಸ ಕೇರಾಟಿಕಸ್ಸ ಗುಮ್ಬಗಚ್ಛಸಞ್ಞಾಯ ಅರಞ್ಞೇ ಆಗತಾಗತೇ ಸಕುಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಸಾಕುಣಿಕಸ್ಸೇವ। **ಭುತ್ತಂ ಥೇಯ್ಯೇನ ತಸ್ಸ ತ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನರಹನ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಅರಹನ್ತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಲದ್ಧಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜತೋ; ಯಂ ತಂ ಭುತ್ತಂ ತಂ ಯಥಾ ಸಾಕುಣಿಕಕಿತವಸ್ಸ ನಿಕಚ್ಚ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಸಕುಣಗ್ಗಹಣಂ, ಏವಂ ಮನುಸ್ಸೇ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಲದ್ಧಸ್ಸ ಭೋಜನಸ್ಸ ಭುತ್ತತ್ತಾ ಥೇಯ್ಯೇನ ಭುತ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಇಮಂ ಪನ ಅತ್ಥವಸಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ಯೇ ಏವಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, **ಕಾಸಾವಕಣ್ಠಾ...ಪೇ॰... ನಿರಯಂ ತೇ ಉಪಪಜ್ಜರೇ ಕಾಸಾವಕಣ್ಠಾ**ತಿ ಕಾಸಾವೇನ ವೇಠಿತಕಣ್ಠಾ। ಏತ್ತಕಮೇವ ಅರಿಯದ್ಧಜಧಾರಣಮತ್ತಂ, ಸೇಸಂ ಸಾಮಞ್ಞಂ ನತ್ಥೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। "ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಗೋತ್ರಭುನೋ ಕಾಸಾವಕಣ್ಠಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೮೦) ಏವಂ ವುತ್ತದುಸ್ಸೀಲಾನಂ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಪಾಪಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಲಾಮಕಧಮ್ಮಾ। **ಅಸಞ್ಞತಾ**ತಿ ಕಾಯಾದೀಹಿ ಅಸಞ್ಞತಾ। **ಪಾಪಾ**ತಿ ಲಾಮಕಪುಗ್ಗಲಾ। **ಪಾಪೇಹಿ ಕಮ್ಮೇಹೀ**ತಿ ತೇಹಿ ಕರಣಕಾಲೇ ಆದೀನವಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಕತೇಹಿ ಪರವಞ್ಚನಾದೀಹಿ ಪಾಪಕಮ್ಮೇಹಿ। **ನಿರಯಂ ತೇ ಉಪಪಜ್ಜರೇ**ತಿ ನಿರಸ್ಸಾದಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ತೇ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ; ತಸ್ಮಾ **ಸೇಯ್ಯೋ ಅಯೋಗುಳೋ**ತಿ ಗಾಥಾ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಚಾಯಂ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಅಸಞ್ಞತೋ ಇಚ್ಛಾಚಾರೇ ಠಿತೋ ಕುಹನಾಯ ಲೋಕಂ ವಞ್ಚಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ತತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಸಿಖೂಪಮಂ ಅಯೋಗುಳಂ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝೋಹರೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಯಞ್ಚೇತಂ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಂ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಯಞ್ಚೇತಂ ಅಯೋಗುಳಂ, ತೇಸು ದ್ವೀಸು ಅಯೋಗುಳೋವ ಭುತ್ತೋ ಸೇಯ್ಯೋ ಸುನ್ದರತರೋ ಪಣೀತತರೋ ಚ ಭವೇಯ್ಯ, ನ ಹಿ ಅಯೋಗುಳಸ್ಸ ಭುತ್ತತ್ತಾ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನಾಪಿ ದುಜ್ಜಾನಪರಿಚ್ಛೇದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವತಿ। ಏವಂ ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪನ ತಸ್ಸ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಸ್ಸ ಭುತ್ತತ್ತಾ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭೋತಿ, ಅಯಞ್ಹಿ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತೋ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೋತಿ।

ಏವಂ ಪಾಪಕಿರಿಯಾಯ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವೀನಂ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ವಿಗರಹಿತ್ವಾ ದುಬ್ಭರತಾಯ ದುಪ್ಪೋಸತಾಯ...ಪೇ॰... ಇಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಚ ವತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ **"ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಅನಭಿಜಾನ**"ನ್ತಿ ಆದಿಮಾಹ।

ಏವಂ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜವಸೇನ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಅಪರಮ್ಪಿ ಅನುಪ್ಪಞ್ಞತ್ತತ್ಥಾಯ ಅಧಿಮಾನವತ್ಥು ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಸುಪ್ಪತ್ತಿದೀಪನತ್ಥಂ ಏತಂ ವುತ್ತಂ - "ಏವಞ್ಚಿದಂ ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಅಧಿಮಾನವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೯೬. ತತ್ಥ **ಅದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಸಞ್ಞಿನೋ**ತಿ ಅರಹತ್ತೇ ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾ ಅದಿಟ್ಠೇಯೇವ "ದಿಟ್ಠಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅರಹತ್ತ"ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಸಞ್ಞಿನೋ ಹುತ್ವಾ। ಏಸ ನಯೋ ಅಪ್ಪತ್ತಾದೀಸು। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - **ಅಪ್ಪತ್ತೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಉಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಅಪ್ಪತ್ತೇ। **ಅನಧಿಗತೇ**ತಿ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಅನಧಿಗತೇ; ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧೇತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸಚ್ಛಿಕತೇ**ತಿ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವಸೇನ ವಾ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕತೇ। **ಅಧಿಮಾನೇನಾ**ತಿ ಅಧಿಗತಮಾನೇನ; "ಅಧಿಗತಾ ಮಯ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಉಪ್ಪನ್ನಮಾನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಅಧಿಕಮಾನೇನ ವಾ ಥದ್ಧಮಾನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸೂ**ತಿ ಅರಹತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸು; "ಪತ್ತಂ ಆವುಸೋ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅರಹತ್ತಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯ"ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ತೇಸಂ ಮಗ್ಗೇನ ಅಪ್ಪಹೀನಕಿಲೇಸತ್ತಾ ಕೇವಲಂ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಬಲೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಕಿಲೇಸಾನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಥಾರೂಪಪಚ್ಚಯಸಮಾಯೋಗೇ **ರಾಗಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ;** ರಾಗತ್ಥಾಯ ನಮತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ ಇತರೇಸು।

ತಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕನ್ತಿ ತಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ ಆಪತ್ತಿಪಞ್ಞಾಪನೇ ವೋಹಾರಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ; ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಸ್ಸ ಪನಾಯಂ ಅಧಿಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಕಸ್ಸ ನುಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ? ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ತಾವ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋ ಹಿ ಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನಪಹೀನಕಿಲೇಸಅವಸಿಟ್ಠಕಿಲೇಸಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಸಞ್ಜಾತಸೋಮನಸ್ಸೋ ಅರಿಯಗುಣಪಟಿವೇಧೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ। ತಸ್ಮಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾದೀನಂ "ಅಹಂ ಸಕದಾಗಾಮೀ"ತಿಆದಿವಸೇನ ಅಧಿಮಾನೋ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸೋ ಹಿ ಅರಿಯಗುಣಾಧಿಗಮೇ ನಿರಾಸೋವ। ಸೀಲವತೋಪಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ನಿದ್ದಾರಾಮತಾದಿಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸುಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸ ಪನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ನಾಮರೂಪಂ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹೇನ ವಿತಿಣ್ಣಕಙ್ಖಸ್ಸ ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮ್ಮಸನ್ತಸ್ಸ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಸುದ್ಧಸಮಥಲಾಭಿಂ ವಾ ಸುದ್ಧವಿಪಸ್ಸನಾಲಾಭಿಂ ವಾ ಅನ್ತರಾ ಠಪೇತಿ, ಸೋ ಹಿ ದಸಪಿ ವೀಸತಿಪಿ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಕಿಲೇಸಸಮುದಾಚಾರಂ ಅಪಸ್ಸಿತ್ವಾ "ಅಹಂ ಸೋತಾಪನ್ನೋ"ತಿ ವಾ "ಸಕದಾಗಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ಅನಾಗಾಮೀ"ತಿ ವಾ ಮಞ್ಞತಿ। ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಲಾಭಿಂ ಪನ ಅರಹತ್ತೇಯೇವ ಠಪೇತಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಮಾಧಿಬಲೇನ ಕಿಲೇಸಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾ, ವಿಪಸ್ಸನಾಬಲೇನ ಸಙ್ಖಾರಾ ಸುಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಅಸೀತಿಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ಕಿಲೇಸಾ ನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಖೀಣಾಸವಸ್ಸೇವ ಚಿತ್ತಚಾರೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಏವಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಕಿಲೇಸಸಮುದಾಚಾರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನ್ತರಾ ಅಠತ್ವಾವ "ಅರಹಾ ಅಹ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞತೀತಿ।

ಸವಿಭಙ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೭. **ಅನಭಿಜಾನನ್ತಿ** ನ ಅಭಿಜಾನಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಾಯಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಸಮುದಾಚರತಿ, ಸ್ವಸ್ಸ ಸನ್ತಾನೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಞಾಣೇನ ಚ ಅಸಚ್ಛಿಕತೋತಿ ಅಭೂತೋ ಹೋತಿ। ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಅಸನ್ತಂ ಅಭೂತಂ ಅಸಂವಿಜ್ಜಮಾನ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ "ಅಜಾನನ್ತೋ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ ।

ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮನ್ತಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಾನಂ ಝಾಯೀನಞ್ಚೇವ ಅರಿಯಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ। **ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕನ್ತಿ** ಅತ್ತನಿ ತಂ ಉಪನೇತಿ, ಅತ್ತಾನಂ ವಾ ತತ್ಥ ಉಪನೇತೀತಿ ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕೋ, ತಂ ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕಂ; ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಝಾನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಂ ಸಮಾಧಿ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ…ಪೇ॰… ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ಅಭಿರತೀತಿ ಏವಂ ಝಾನಾದಯೋ ಅನೇಕಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ವಸೇನ ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ತೇ ವಾ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ತನಿ ಉಪನೇತೀ"ತಿ ಬಹುವಚನನಿದ್ದೇಸಂ ಅಕಾಸಿ। ತತ್ಥ "ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ಮಯಿ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಸಮುದಾಚರನ್ತೋ ಅತ್ತನಿ ಉಪನೇತಿ। "ಅಹಂ ಏತೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಮುದಾಚರನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ತೇಸು ಉಪನೇತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾ ಪಞ್ಞಾ ಜಾನನಟ್ಠೇನ **ಞಾಣಂ,** ಚಕ್ಖುನಾ ದಿಟ್ಠಮಿವ ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಕರಣತೋ ದಸ್ಸನಟ್ಠೇನ ದಸ್ಸನನ್ತಿ **ಞಾಣದಸ್ಸನಂ**। ಅರಿಯಂ ವಿಸುದ್ಧಂ ಉತ್ತಮಂ ಞಾಣದಸ್ಸನನ್ತಿ **ಅರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನಂ**। ಅಲಂ ಪರಿಯತ್ತಂ ಕಿಲೇಸವಿದ್ಧಂಸನಸಮತ್ಥಂ ಅರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನಮೇತ್ಥ, ಝಾನಾದಿಭೇದೇ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಅಲಂ ವಾ ಅರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನಮಸ್ಸಾತಿ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನೋ, ತಂ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮನ್ತಿ ಏವಂ ಪದತ್ಥಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಯೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಸೋ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತದೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಞಾಣನ್ತಿ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ, ದಸ್ಸನನ್ತಿ ಯಂ ಞಾಣಂ ತಂ ದಸ್ಸನಂ; ಯಂ ದಸ್ಸನಂ ತಂ ಞಾಣ"ನ್ತಿ ವಿಜ್ಜಾಸೀಸೇನ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। ಮಹಗ್ಗತಲೋಕುತ್ತರಾ ಪನೇತ್ಥ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಞ್ಞಾ "ಞಾಣ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯಾತಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮೇತಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಆರೋಚೇಯ್ಯ। **ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ**ತಿಆದಿ ಪನ ಆರೋಚೇತಬ್ಬಪುಗ್ಗಲನಿದಸ್ಸನಂ। ಏತೇಸಞ್ಹಿ ಆರೋಚಿತೇ ಆರೋಚಿತಂ ಹೋತಿ ನ ದೇವಮಾರಬ್ರಹ್ಮಾನಂ, ನಾಪಿ ಪೇತಯಕ್ಖತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನನ್ತಿ। **ಇತಿ ಜಾನಾಮಿ ಇತಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಸಮುದಾಚರಣಾಕಾರನಿದಸ್ಸನಮೇತಂ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನಸ್ಸ "ಜಾನಾಮಹಂ ಏತೇ ಧಮ್ಮೇ, ಪಸ್ಸಾಮಹಂ ಏತೇ ಧಮ್ಮೇ"ತಿ ಇದಂ ತೇಸು ಝಾನಾದೀಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಜಾನನಪಸ್ಸನಾನಂ ಪವತ್ತಿದೀಪನಂ, "ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ"ತಿಆದಿ ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕಭಾವದೀಪನಂ ।

೧೯೮. **ತತೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಆಪತ್ತಿಪಟಿಜಾನನಸಮಯದಸ್ಸನಮೇತಂ। ಅಯಂ ಪನ ಆರೋಚಿತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಆಪತ್ತಿಂ ಪನ ಆಪನ್ನೋ ಯಸ್ಮಾ ಪರೇನ ಚೋದಿತೋ ವಾ ಅಚೋದಿತೋ ವಾ ಪಟಿಜಾನಾತಿ; ತಸ್ಮಾ **"ಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನೋ ವಾ ಅಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನೋ ವಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ ಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನೇ ತಾವ - **ಕಿಂ ತೇ ಅಧಿಗತ**ನ್ತಿ ಅಧಿಗಮಪುಚ್ಛಾ; ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಾದೀಸು, ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಾದೀಸು ವಾ ಕಿಂ ತಯಾ ಅಧಿಗತನ್ತಿ। **ಕಿನ್ತಿ ತೇ ಅಧಿಗತ**ನ್ತಿ ಉಪಾಯಪುಚ್ಛಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ಏತ್ಥಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಕಿಂ ತಯಾ ಅನಿಚ್ಚಲಕ್ಖಣಂ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅಧಿಗತಂ, ದುಕ್ಖಾನತ್ತಲಕ್ಖಣೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ? ಕಿಂ ವಾ ಸಮಾಧಿವಸೇನ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ, ಉದಾಹು ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ? ತಥಾ ಕಿಂ ರೂಪೇ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ, ಉದಾಹು ಅರೂಪೇ? ಕಿಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ, ಉದಾಹು ಬಹಿದ್ಧಾತಿ? **ಕದಾ ತೇ ಅಧಿಗತ**ನ್ತಿ ಕಾಲಪುಚ್ಛಾ। ಪುಬ್ಬಣ್ಹಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಾದೀಸು ಕತರಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? **ಕತ್ಥ ತೇ ಅಧಿಗತ**ನ್ತಿ ಓಕಾಸಪುಚ್ಛಾ। ಕತರಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ, ಕಿಂ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ, ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲೇ, ಮಣ್ಡಪೇ, ಕತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ವಿಹಾರೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕತಮೇ ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ**ತಿ ಪಹೀನಕಿಲೇಸಪುಚ್ಛಾ। ಕತರಮಗ್ಗವಜ್ಝಾ ತವ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕತಮೇಸಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಲಾಭೀ**ತಿ ಪಟಿಲದ್ಧಧಮ್ಮಪುಚ್ಛಾ। ಪಠಮಮಗ್ಗಾದೀಸು ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ತ್ವಂ ಲಾಭೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ತಸ್ಮಾ ಇದಾನಿ ಚೇಪಿ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾಧಿಗಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನ ಸೋ ಏತ್ತಾವತಾವ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬೋ। ಇಮೇಸು ಪನ ಛಸು ಠಾನೇಸು ಸೋಧನತ್ಥಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಕಿಂ ತೇ ಅಧಿಗತಂ, ಕಿಂ ಝಾನಂ, ಉದಾಹು ವಿಮೋಕ್ಖಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರ"ನ್ತಿ? ಯೋ ಹಿ ಯೇನ ಅಧಿಗತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸೋ ತಸ್ಸ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ "ಇದಂ ನಾಮ ಮೇ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ತತೋ "ಕಿನ್ತಿ ತೇ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, "ಅನಿಚ್ಚಲಕ್ಖಣಾದೀಸು ಕಿಂ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠತಿಂಸಾಯ ವಾ ಆರಮ್ಮಣೇಸು ರೂಪಾರೂಪಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾದಿಭೇದೇಸು ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಕೇನ ಮುಖೇನ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ"ತಿ ಯೋ ಹಿ ಯಸ್ಸಾಭಿನಿವೇಸೋ, ಸೋ ತಸ್ಸ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ "ಅಯಂ ನಾಮ ಮೇ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಏವಂ ಮಯಾ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ತತೋ "ಕದಾ ತೇ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, "ಕಿಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ, ಉದಾಹು ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ"ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಹಿ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಕಾಲೋ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಕಾಲೇ ಅಧಿಗತನ್ತಿ ವದತಿ, ತತೋ "ಕತ್ಥ ತೇ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, "ಕಿಂ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ, ಉದಾಹು ರತ್ತಿಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ"ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಹಿ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತೋಕಾಸೋ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಮೇ ಓಕಾಸೇ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ತತೋ "ಕತಮೇ ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, "ಕಿಂ ಪಠಮಮಗ್ಗವಜ್ಝಾ, ಉದಾಹು ದುತಿಯಾದಿಮಗ್ಗವಜ್ಝಾ"ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಹಿ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಮಗ್ಗೇನ ಪಹೀನಕಿಲೇಸಾ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಚೇ "ಇಮೇ ನಾಮ ಮೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ"ತಿ ವದತಿ, ತತೋ "ಕತಮೇಸಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಲಾಭೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ , "ಕಿಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಸ್ಸ, ಉದಾಹು ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಸಾ"ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಹಿ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಧಮ್ಮಾ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಚೇ "ಇಮೇಸಂ ನಾಮಾಹಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಲಾಭೀ"ತಿ ವದತಿ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿಸ್ಸ ವಚನಂ ನ ಸದ್ಧಾತಬ್ಬಂ, ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹಿ ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾಕುಸಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಾನಿ ಛ ಠಾನಾನಿ ಸೋಧೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ।

ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಗಮನಪಟಿಪದಾ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾ। ಯದಿ ಆಗಮನಪಟಿಪದಾ ನ ಸುಜ್ಝತಿ, "ಇಮಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ನ ಲಬ್ಭತೀ"ತಿ ಅಪನೇತಬ್ಬೋ। ಯದಿ ಪನಸ್ಸ ಆಗಮನಪಟಿಪದಾ ಸುಜ್ಝತಿ, "ದೀಘರತ್ತಂ ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಜಾಗರಿಯಮನುಯುತ್ತೋ ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಅಲಗ್ಗೋ ಆಕಾಸೇ ಪಾಣಿಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀ"ತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಪಟಿಪದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದತಿ। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗಙ್ಗೋದಕಂ ಯಮುನೋದಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ಏವಮೇವ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ತೇನ ಭಗವತಾ ಸಾವಕಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಸಂಸನ್ದತಿ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಪಟಿಪದಾ ಚಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೯೬) ವುತ್ತಸದಿಸಂ ಹೋತಿ।

ಅಪಿಚ ಖೋ ನ ಏತ್ತಕೇನಾಪಿ ಸಕ್ಕಾರೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಹಿ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸಾಪಿ ಸತೋ ಖೀಣಾಸವಪಟಿಪತ್ತಿಸದಿಸಾ ಪಟಿಪದಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಉತ್ತಾಸೇತಬ್ಬೋ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ನಾಮ ಅಸನಿಯಾಪಿ ಮತ್ಥಕೇ ಪತಮಾನಾಯ ಭಯಂ ವಾ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ವಾ ಲೋಮಹಂಸೋ ವಾ ನ ಹೋತಿ। ಸಚಸ್ಸ ಭಯಂ ವಾ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ವಾ ಲೋಮಹಂಸೋ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, "ನ ತ್ವಂ ಅರಹಾ"ತಿ ಅಪನೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ ಅಭೀರೂ ಅಚ್ಛಮ್ಭೀ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಹುತ್ವಾ ಸೀಹೋ ವಿಯ ನಿಸೀದತಿ, ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪನ್ನವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ ಸಮನ್ತಾ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದೀಹಿ ಪೇಸಿತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅರಹತೀತಿ।

ಪಾಪಿಚ್ಛೋತಿ ಯಾ ಸಾ "ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ದುಸ್ಸೀಲೋವ ಸಮಾನೋ ಸೀಲವಾತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂತಿ ಇಚ್ಛತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೮೫೧) ನಯೇನ ವುತ್ತಾ ಪಾಪಿಚ್ಛಾ ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ**ತಿ ತಾಯ ಪಾಪಿಕಾಯ ಇಚ್ಛಾಯ ಅಪಕತೋ ಅಭಿಭೂತೋ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹುತ್ವಾ।

ವಿಸುದ್ಧಾಪೇಕ್ಖೋತಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಇಚ್ಛಮಾನೋ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನೋ, ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಅಭಬ್ಬೋ ಝಾನಾದೀನಿ ಅಧಿಗನ್ತುಂ, ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ ಹಿಸ್ಸ ಸಗ್ಗನ್ತರಾಯೋ ಚೇವ ಹೋತಿ ಮಗ್ಗನ್ತರಾಯೋ ಚ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಸಾಮಞ್ಞಂ ದುಪ್ಪರಾಮಟ್ಠಂ ನಿರಯಾಯುಪಕಡ್ಢತೀ"ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೧೧)। ಅಪರಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ - "ಸಿಥಿಲೋ ಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜೋ, ಭಿಯ್ಯೋ ಆಕಿರತೇ ರಜ"ನ್ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೧೩)। ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ ವಿಸುದ್ಧಿ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ । ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಗಿಹೀ ವಾ ಉಪಾಸಕೋ ವಾ ಆರಾಮಿಕೋ ವಾ ಸಾಮಣೇರೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ ದಾನಸರಣಸೀಲಸಂವರಾದೀಹಿ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಂ ವಾ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಾದೀಹಿ ಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗಂ ವಾ ಆರಾಧೇತುಂ ಭಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಗಿಹಿಆದಿಭಾವೋ ವಿಸುದ್ಧಿ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಅಪೇಕ್ಖನತೋ "ವಿಸುದ್ಧಾಪೇಕ್ಖೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನೇವ ಚಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಗಿಹೀ ವಾ ಹೋತುಕಾಮೋ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾತಿ ಏವಂ ಭಣೇಯ್ಯ। ಕಥಂ? **"ಅಜಾನಮೇವಂ ಆವುಸೋ ಅವಚಂ ಜಾನಾಮಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಾಮೀ"**ತಿ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ "ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇದಂ ಪದಂ ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾವ ಯಥಾ ವದನ್ತೋ "ಅಜಾನಮೇವಂ ಆವುಸೋ ಅವಚಂ ಜಾನಾಮಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ ನಾಮಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಆಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ನಾಹಂ ಏತೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನಾಮೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾ ವಿಲಪಿ**ನ್ತಿ ಅಹಂ ವಚನತ್ಥವಿರಹತೋ ತುಚ್ಛಂ ವಞ್ಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯತೋ ಮುಸಾ ವಿಲಪಿಂ, ಅಭಣಿನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನಸ್ಸ ಅಞ್ಞೇನ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಅತ್ಥಮತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ತುಚ್ಛಕಂ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಪುರಿಮೇ ಉಪಾದಾಯಾತಿ ಪುರಿಮಾನಿ ತೀಣಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ಆಪನ್ನೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಉಪಾದಾಯ। ಸೇಸಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥತ್ತಾ ಚ ಪಾಕಟಮೇವಾತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

೧೯೯. ಏವಂ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪದಾನುಕ್ಕಮೇನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಪದಭಾಜನೀಯಮ್ಹಿ "ಝಾನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಂ ಸಮಾಧಿ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ...ಪೇ॰... ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ಅಭಿರತೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಂಖಿತ್ತೇನೇವ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ನ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತನ್ತಿ ಠಪಿತಾ। ಸಙ್ಖೇಪದಸ್ಸಿತೇ ಚ ಅತ್ಥೇ ನ ಸಬ್ಬೇ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ನಯಂ ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ನಯಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಪುನ ತದೇವ ಪದಭಾಜನಂ ಮಾತಿಕಾಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ **"ಝಾನನ್ತಿ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ, ದುತಿಯಂ ಝಾನ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀಹಿ ಮೇತ್ತಾಝಾನಾದೀನಿಪಿ ಅಸುಭಜ್ಝಾನಾದೀನಿಪಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಜ್ಝಾನಮ್ಪಿ ಲೋಕಿಯಜ್ಝಾನಮ್ಪಿ ಲೋಕುತ್ತರಜ್ಝಾನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಮೇವ। ತಸ್ಮಾ "ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿನ್ತಿಪಿ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಜ್ಝಾನಂ, ಮೇತ್ತಾಝಾನಂ, ಉಪೇಕ್ಖಾಝಾನಂ ಅಸುಭಜ್ಝಾನಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಜ್ಝಾನಂ , ಲೋಕಿಯಜ್ಝಾನಂ, ಲೋಕುತ್ತರಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ"ನ್ತಿಪಿ ಭಣನ್ತೋ ಪಾರಾಜಿಕೋವ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸುಟ್ಠು ಮುತ್ತೋ ವಿವಿಧೇಹಿ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಮುತ್ತೋತಿ **ವಿಮೋಕ್ಖೋ**। ಸೋ ಪನಾಯಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೇಹಿ ಸುಞ್ಞತ್ತಾ **ಸುಞ್ಞತೋ**। ರಾಗದೋಸಮೋಹನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ಅನಿಮಿತ್ತತ್ತಾ **ಅನಿಮಿತ್ತೋ**। ರಾಗದೋಸಮೋಹಪಣಿಧೀನಂ ಅಭಾವತೋ **ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಚಿತ್ತಂ ಸಮಂ ಆದಹತಿ ಆರಮ್ಮಣೇ ಠಪೇತೀತಿ **ಸಮಾಧಿ**। ಅರಿಯೇಹಿ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ **ಸಮಾಪತ್ತಿ**। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಏತ್ಥ ಚ ವಿಮೋಕ್ಖತ್ತಿಕೇನ ಚ ಸಮಾಧಿತ್ತಿಕೇನ ಚ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋವ ವುತ್ತೋ। ಸಮಾಪತ್ತಿತ್ತಿಕೇನ ಪನ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿ। ತೇಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಏಕಮ್ಪಿ ಪದಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿ ಭಣನ್ತೋ ಪಾರಾಜಿಕೋವ ಹೋತಿ।

ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾತಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು, ಆಸವಾನಂ ಖಯೇ ಞಾಣನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಅಹಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ ವಿಜ್ಜಾಯ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿ ಭಣನ್ತೋ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। **ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ವಿಜ್ಜಾನಂ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ'ತಿ ಭಣನ್ತೋಪಿ 'ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವಿಜ್ಜಾನಂ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ'ತಿ ಭಣನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಮಗ್ಗಭಾವನಾಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಾ ಸತ್ತತಿಂಸಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮಾ ಮಗ್ಗಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಲೋಕುತ್ತರಾವ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತಸ್ಮಾ ಲೋಕುತ್ತರಾನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಬಲಾನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಲಾಭೀಮ್ಹೀತಿ ವದತೋ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾ**ದೀಸು ಪನ "ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ'ತಿ ಏವಂ ಏಕೇಕಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನಾಪಿ 'ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ'ತಿ ಏವಂ ತತ್ಥ ಏಕೇಕಧಮ್ಮವಸೇನಾಪಿ ವದತೋ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ ತಮ್ಪಿ ಸಮೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಮಗ್ಗಕ್ಖಣುಪ್ಪನ್ನೇಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಪಿ ಏಕೇಕಫಲವಸೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನನ್ತಿಆದಿತ್ತಿಕೇ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಮೇವ ವುತ್ತಂ। ತಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಮಗ್ಗೇನ ವಿನಾ ನತ್ಥಿ, ತತಿಯಮಗ್ಗೇನ ಹಿ ಕಾಮರಾಗದೋಸಾನಂ ಪಹಾನಂ, ಚತುತ್ಥೇನ ಮೋಹಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ "ರಾಗೋ ಮೇ ಪಹೀನೋ"ತಿಆದೀನಿ ವದತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ।

ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿನೀವರಣತಾತಿಆದಿತ್ತಿಕೇ ಲೋಕುತ್ತರಚಿತ್ತಮೇವ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ "ರಾಗಾ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿನೀವರಣ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ವದತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ಸುಞ್ಞಾಗಾರಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಝಾನೇನ ಅಘಟೇತ್ವಾ "ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ಅಭಿರಮಾಮೀ"ತಿ ವಚನಮತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನಾಧಿಪ್ಪೇತಂ, ತಸ್ಮಾ **"ಪಠಮೇನ ಝಾನೇನ ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ಅಭಿರತೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಝಾನೇನ ಘಟೇತ್ವಾ "ಇಮಿನಾ ನಾಮ ಝಾನೇನ ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ಅಭಿರಮಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ಅಯಮೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯಾ ಚ "ಞಾಣ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ **ಅಮ್ಬಟ್ಠಸುತ್ತಾ**ದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೫೪ ಆದಯೋ) ವುತ್ತಾಸು ಅಟ್ಠಸು ವಿಜ್ಜಾಸು ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಮನೋಮಯಿದ್ಧಿಇದ್ಧಿವಿಧದಿಬ್ಬಸೋತಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಭೇದಾ ಪಞ್ಚ ವಿಜ್ಜಾ ನ ಆಗತಾ, ತಾಸು ಏಕಾ ವಿಪಸ್ಸನಾವ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ನ ಹೋತಿ, ಸೇಸಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಸ್ಮಾ "ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿಪಿ "ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಸ್ಸ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿಪಿ ವದತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ। **ಫುಸ್ಸದೇವತ್ಥೇರೋ** ಪನ ಭಣತಿ - "ಇತರಾಪಿ ಚತಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಞಾಣೇನ ಅಘಟಿತಾ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥೂ ನ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ 'ಮನೋಮಯಸ್ಸ ಲಾಭೀಮ್ಹಿ, ಇದ್ಧಿವಿಧಸ್ಸ, ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ, ಚೇತೋಪರಿಯಸ್ಸ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ'ತಿ ವದತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ತಂ ತಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಹೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ - "ಆಚರಿಯೋ ನ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕೋ ಭುಮ್ಮನ್ತರಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಭಿಞ್ಞಾ ನಾಮ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಪಾದಕೋವ ಮಹಗ್ಗತಧಮ್ಮೋ, ಝಾನೇನೇವ ಇಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಮಾ ಮನೋಮಯಸ್ಸ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ'ತಿ ವಾ 'ಮನೋಮಯಞಾಣಸ್ಸ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ'ತಿ ವಾ ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ವದತು ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಳಿಯಾ ಅನಾಗತಂ, ಅಥ ಖೋ "ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮೇ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಸಚ್ಛಿಕತ"ನ್ತಿ ವಾ ವದತೋ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಲೋಕುತ್ತರತ್ತಾ। ತಥಾ "ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಾನಿ ಮಯಾ"ತಿ ವದತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಚ್ಚಪ್ಪಟಿವೇಧೋತಿ ಹಿ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ "ತಿಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಕಾಮಾವಚರಕುಸಲತೋ ಚತೂಸು ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತೇಸು ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಕ್ರಿಯತೋ ಚತೂಸು ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತೇಸು ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಏತೇಸು ಚೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಚತೂಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಚತೂಸು ಫಲೇಸು ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ **ವಿಭಙ್ಗೇ** (ವಿಭ॰ ೭೪೬) ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ "ಧಮ್ಮಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿ ವಾ, "ನಿರುತ್ತಿ...ಪೇ॰... ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿ ವಾ "ಲೋಕಿಯಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿ ವಾ ವುತ್ತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ। "ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ನ ತಾವ ಸೀಸಂ ಓತರತಿ। "ಲೋಕುತ್ತರಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯ ಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ। **ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತೋಮ್ಹೀತಿ ಅವಿಸೇಸೇನಾಪಿ ವದತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ। **ಕುರುನ್ದಿಯಮ್ಪಿ** "ನ ಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಏತ್ತಾವತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸೀಸಂ ನ ಓತರತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ನ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞಂ ಪಮಾಣಂ ಕಾತುನ್ತಿ।

"ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ಲಾಭೀಮ್ಹಾಹಂ ತಸ್ಸಾ"ತಿ ವಾ ವದತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ। ಕಸ್ಮಾ? ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನೇವ ಲೋಕಿಯತ್ತಾ ನ ಲೋಕುತ್ತರತ್ತಾತಿ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - "ನಿರೋಧಂ ನಾಮ ಅನಾಗಾಮೀ ವಾ ಖೀಣಾಸವೋ ವಾ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ತೇಸಂ ಮಂ ಅಞ್ಞತರೋತಿ ಜಾನಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ಸೋ ಚ ನಂ ತಥಾ ಜಾನಾತಿ, ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಸು** ವುತ್ತಂ। ತಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

"ಅತೀತಭವೇ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಸೋತಾಪನ್ನೋಮ್ಹೀ"ತಿ ವದತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ। ಅತೀತಕ್ಖನ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಪರಾಮಟ್ಠತ್ತಾ ಸೀಸಂ ನ ಓತರತೀತಿ। **ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಅತೀತೇ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭೀಮ್ಹೀ"ತಿ ವದತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಕುಪ್ಪಧಮ್ಮತ್ತಾ ಇಧ ಪನ "ಅತ್ಥಿ ಅಕುಪ್ಪಧಮ್ಮತ್ತಾತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ "ಅತೀತತ್ತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನತ್ತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಹೋತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ।

ಸುದ್ಧಿಕವಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೦೦. ಏವಂ ಝಾನಾದೀನಿ ದಸ ಮಾತಿಕಾಪದಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಉಲ್ಲಪನ್ತೋ ಯಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದಂ ಭಣತಿ, ತಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ವಿತ್ಥಾರಸ್ಸ ವಸೇನ ಚಕ್ಕಪೇಯ್ಯಾಲಂ ಬನ್ಧನ್ತೋ ಉಲ್ಲಪನಾಕಾರಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿಭೇದಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತೀಹಾಕಾರೇಹೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಸುದ್ಧಿಕವಾರೋ ವತ್ಥುಕಾಮವಾರೋ ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸಂಯುತ್ತವಾರೋತಿ ತಯೋ ಮಹಾವಾರಾ। ತೇಸು ಸುದ್ಧಿಕವಾರೇ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ **ಮೋಹಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿನೀವರಣಪದಂ,** ತಾವ ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇ **ಸಮಾಪಜ್ಜಿಂ, ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮಿ, ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಲಾಭೀಮ್ಹಿ, ವಸೀಮ್ಹಿ, ಸಚ್ಛಿಕತಂ**

ಮಯಾತಿ ಇಮೇಸು ಛಸು ಪದೇಸು ಏಕಮೇಕಂ ಪದಂ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ, ಚತೂಹಿ, ಪಞ್ಚಹಿ, ಛಹಿ, ಸತ್ತಹಾಕಾರೇಹೀತಿ ಏವಂ ಪಞ್ಚಕ್ಖತ್ತುಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ **ಸುದ್ಧಿಕನಯೋ** ನಾಮ ವುತ್ತೋ। ತತೋ **ಪಠಮಞ್ಚ ಝಾನಂ, ದುತಿಯಞ್ಚ ಝಾನ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಮೇಕಂ ಪದಂ ಘಟೇನ್ತೇನ ಸಬ್ಬಪದಾನಿ ಘಟೇತ್ವಾ ತೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರೇನ **ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಂ** ನಾಮ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಹಿ ಪುನ ಆನೇತ್ವಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀಹಿ ನ ಯೋಜಿತಂ, ತಸ್ಮಾ "ಖಣ್ಡಚಕ್ಕ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತತೋ **ದುತಿಯಞ್ಚ ಝಾನಂ, ತತಿಯಞ್ಚ ಝಾನ**ನ್ತಿ ಏವಂ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಮೇಕಂ ಪದಂ ಘಟೇತ್ವಾ ಪುನ ಆನೇತ್ವಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರೇನ **ಬದ್ಧಚಕ್ಕಂ** ನಾಮ ವುತ್ತಂ। ತತೋ ಯಥಾ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ, ಏವಂ ತತಿಯಜ್ಝಾನಾದೀಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ, ಏಕಮೇಕಂ ಪದಂ ಘಟೇತ್ವಾ ಪುನ ಆನೇತ್ವಾ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಏಕೂನತಿಂಸ ಬದ್ಧಚಕ್ಕಾನಿ ವತ್ವಾ **ಏಕಮೂಲಕನಯೋ** ನಿಟ್ಠಾಪಿತೋ। ಪಾಠೋ ಪನ ಸಙ್ಖೇಪೇನ ದಸ್ಸಿತೋ, ಸೋ ಅಸಮ್ಮುಯ್ಹನ್ತೇನ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯಥಾ ಚ ಏಕಮೂಲಕೋ, ಏವಂ ದುಮೂಲಕಾದಯೋಪಿ ಸಬ್ಬಮೂಲಕಪರಿಯೋಸಾನಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಾನಂ ಉಪರಿ ಪಞ್ಚತಿಂಸ ನಯಾ ವುತ್ತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ದ್ವಿಮೂಲಕಾ ಏಕೂನತಿಂಸ, ತಿಮೂಲಕಾ ಅಟ್ಠವೀಸ, ಚತುಮೂಲಕಾ ಸತ್ತವೀಸ; ಏವಂ ಪಞ್ಚಮೂಲಕಾದಯೋಪಿ ಏಕೇಕಂ ಊನಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ತಿಂಸಮೂಲಕಾ, ತಾವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಪಾಠೇ ಪನ ತೇಸಂ ನಾಮಮ್ಪಿ ಸಙ್ಖಿಪಿತ್ವಾ **"ಇದಂ ಸಬ್ಬಮೂಲಕ"**ನ್ತಿ ತಿಂಸಮೂಲಕನಯೋ ಏಕೋ ದಸ್ಸಿತೋ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಪದಂ ಝಾನೇನ ಅಘಟಿತಂ ಸೀಸಂ ನ ಓತರತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ಮೋಹಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿನೀವರಣಪದಪರಿಯೋಸಾನಾಯೇವ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯೋಜನಾ ದಸ್ಸಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀನಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಾ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಾ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾದೀಹಿ ಘಟೇತ್ವಾ ವಾ ಅಘಟೇತ್ವಾ ವಾ ಸಮಾಪಜ್ಜಿನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಉಲ್ಲಪತೋ ಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವಾತಿ।

ಇಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ದಸ್ಸನವಸೇನ ವುತ್ತೇ ಚ ಪನೇತಸ್ಮಿಂ ಸುದ್ಧಿಕಮಹಾವಾರೇ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ - **ತೀಹಾಕಾರೇಹೀ**ತಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದಸ್ಸ ಅಙ್ಗಭೂತೇಹಿ ತೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ। **ಪುಬ್ಬೇವಸ್ಸ ಹೋತೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇಯೇವ ಅಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ। **ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಹೋತೀ**ತಿ ಭಣಮಾನಸ್ಸ ಹೋತಿ। **ಭಣಿತಸ್ಸ ಹೋತೀ**ತಿ ಭಣಿತೇ ಅಸ್ಸ ಹೋತಿ, ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ವುತ್ತೇ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಭಣಿತಸ್ಸಾ**ತಿ ವುತ್ತವತೋ ನಿಟ್ಠಿತವಚನಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ। ಯೋ ಏವಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇಪಿ ಜಾನಾತಿ, ಭಣನ್ತೋಪಿ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಛಾಪಿ ಜಾನಾತಿ, "ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ ಸೋ "ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ"ನ್ತಿ ಭಣನ್ತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದಸ್ಸಿತೋ, ಅಥ ಖೋ ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ - ಪುಚ್ಛಾ ತಾವ ಹೋತಿ "'ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ಅತ್ಥಿ, 'ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ'ನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾಭಾಗೋ ನತ್ಥಿ, ವುತ್ತಮತ್ತಮೇವ ಹಿ ಕೋಚಿ ಪಮುಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ, ನ ಹೋತೀ"ತಿ? ಸಾ ಏವಂ **ಅಟ್ಠಕಥಾಸು** ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾ - ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಚ ಭಣನ್ತಸ್ಸ "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ ಚ ಜಾನತೋ ಪಚ್ಛಾಭಾಗೇ "ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ನ ಭವಿತುಂ। ಸಚೇಪಿ ನ ಹೋತಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಪುರಿಮಮೇವ ಹಿ ಅಙ್ಗದ್ವಯಂ ಪಮಾಣಂ। ಯಸ್ಸಾಪಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಆಭೋಗೋ ನತ್ಥಿ, ಭಣನ್ತೋ ಪನ "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ ಜಾನಾತಿ, ಭಣಿತೇಪಿ "ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ ಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ಹಿ ಪಮಾಣತರೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ದವಾ ಭಣಿತಂ ವಾ ರವಾ ಭಣಿತಂ ವಾ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ ತಂಖಣಿಕತಾ ಚ ಖಣಿಕಸಮೋಧಾನಞ್ಚ ಪರಿಚ್ಛಜಿತಬ್ಬಂ। **ತಂಖಣಿಕತಾ ಪರಿಚ್ಛಜಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ಯೇನ ಚಿತ್ತೇನ "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಜಾನಾತಿ, ತೇನೇವ "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ ಚ "ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ ಚ ಜಾನಾತೀತಿ ಏವಂ ಏಕಚಿತ್ತೇನೇವ ತೀಸು ಖಣೇಸು ಜಾನಾತೀತಿ ಅಯಂ ತಙ್ಖಣಿಕತಾ ಪರಿಚ್ಛಜಿತಬ್ಬಾ, ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ತೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಜಾನಿತುಂ ಯಥಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ತೇನೇವ ಅಸಿನಾ ಸೋ ಅಸಿ ಛಿನ್ದಿತುನ್ತಿ। ಪುರಿಮಂ ಪುರಿಮಂ ಪನ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಥಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚಯೋ ಹುತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

“ಪಮಾಣಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋವ, ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ನ ಹೇಸ್ಸತಿ।
ಸೇಸದ್ವಯನ್ತಿ ನತ್ಥೇತ, ಮಿತಿ ವಾಚಾ ತಿವಙ್ಗಿಕಾ”ತಿ॥

“ಞಾಣಸಮೋಧಾನಂ ಪರಿಚ್ಛಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಏತಾನಿ ತೀಣಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ। ಇದಞ್ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ನಾಮ -

ಅನಿರುದ್ಧಮ್ಹಿ ಪಠಮೇ, ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪಚ್ಛಿಮಂ।
ನಿರನ್ತರುಪ್ಪಜ್ಜನತೋ, ಏಕಂ ವಿಯ ಪಕಾಸತಿ॥

ಇತೋ ಪರಂ ಪನ ಯ್ವಾಯಂ “ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ”ನ್ತಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಣತಿ, ಯಸ್ಮಾ ಸೋ “ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪಠಮಂ ಝಾನ”ನ್ತಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಹಿ ಅತ್ಥೇವಾಯಂ ಲದ್ಧಿ। ತಥಾ “ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪಠಮಂ ಝಾನ”ನ್ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಖಮತಿ ಚೇವ ರುಚ್ಚತಿ ಚ। ಏವಂಸಭಾವಮೇವ ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ “ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪಠಮಂ ಝಾನ”ನ್ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮುಸಾ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತದಾ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಹ ಖನ್ತಿಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಖನ್ತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ರುಚಿಂ ವಾ, ದಿಟ್ಠಿಖನ್ತಿರುಚೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಾವಂ ವಾ ವಿನಿಧಾಯ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಭಣತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ವಸೇನ ಅಙ್ಗಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಚತೂಹಾಕಾರೇಹೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿವಾರೇ** ಚ “ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮುಸಾವಾದೋ”ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೮) ವುತ್ತತ್ತಾ ತತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಇಧ “ಅಟ್ಠಹಾಕಾರೇಹೀ”ತಿ ಏಕೋ ನಯೋ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ।

ಏತ್ಥ ಚ **ವಿನಿಧಾಯ ದಿಟ್ಠಿ**ನ್ತಿ ಬಲವಧಮ್ಮವಿನಿಧಾನವಸೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ವಿನಿಧಾಯ ಖನ್ತಿ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ತತೋ ದುಬ್ಬಲದುಬ್ಬಲಾನಂ ವಿನಿಧಾನವಸೇನ। **ವಿನಿಧಾಯ ಸಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಬ್ಬದುಬ್ಬಲಧಮ್ಮವಿನಿಧಾನಂ। ಸಞ್ಞಾಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಾಮ ಅವಿನಿಧಾಯ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ “ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿಆದಿನಾ ಅನಾಗತವಚನೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ “ಸಮಾಪಜ್ಜಿ”ನ್ತಿಆದೀನಿ ಅತೀತವತ್ತಮಾನಪದಾನೇವ ಪಾಳೇ ವುತ್ತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

೨೦೭. ಇತೋ ಪರಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುದ್ಧಿಕಮಹಾವಾರೇ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। ನ ಹೇತ್ಥ ತಂ ಅತ್ಥಿ - ಯಂ ಇಮಿನಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಭವೇಯ್ಯ ವಿಞ್ಞಾತುಂ, ಠಪೇತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಪದಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ “ರಾಗೋ ಮೇ ಚತ್ತೋ ವನ್ತೋ”ತಿಆದೀನಂ ಪದಾನಂ ಅತ್ಥಂ। ಸ್ವಾಯಂ ವುಚ್ಚತಿ - ಏತ್ಥ ಹಿ **ಚತ್ತೋ**ತಿ ಇದಂ ಸಕಭಾವಪರಿಚ್ಚಜನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ವನ್ತೋ**ತಿ ಇದಂ ಪುನ ಅನಾದಿಯನಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನ। **ಮುತ್ತೋ**ತಿ ಇದಂ ಸನ್ತತಿತೋ ವಿಮೋಚನವಸೇನ। **ಪಹೀನೋ**ತಿ ಇದಂ ಮುತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಕ್ವಚಿ ಅನವಟ್ಠಾನದಸ್ಸನವಸೇನ। **ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ**ತಿ ಇದಂ ಪುಬ್ಬೇ ಆದಿನ್ನಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗದಸ್ಸನವಸೇನ। **ಉಕ್ಖೇಟಿತೋ**ತಿ ಇದಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಉತ್ತಾಸಿತತ್ತಾ ಪುನ ಅನಲ್ಲೀಯನಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನ। ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ ಸದ್ದಸತ್ಥತೋ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ । **ಸಮುಕ್ಖೇಟಿತೋ**ತಿ ಇದಂ ಸುಟ್ಠು ಉತ್ತಾಸೇತ್ವಾ ಅಣುಸಹಗತಸ್ಸಾಪಿ ಪುನ ಅನಲ್ಲೀಯನಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ।

ಸುದ್ಧಿಕವಾರಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವತ್ತುಕಾಮವಾರಕಥಾ

೨೧೫. ವತ್ತುಕಾಮವಾರೇಪಿ “ತೀಹಾಕಾರೇಹೀ”ತಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥೋ, ವಾರಪೇಯ್ಯಾಲಪ್ಪಭೇದೋ ಚ ಸಬ್ಬೋ ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ಯಂ “ಮಯಾ ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ತುಕಾಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ನತ್ಥಿ ಮಯ್ಹಂ

ಆಪತ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ಓಕಾಸಗವೇಸಕಾನಂ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಓಕಾಸನಿಸೇಧನತ್ಥಂ ವುತ್ತೋ। ಯಥೇವ ಹಿ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತುಕಾಮೋ "ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಪದೇಸು ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ವದನ್ತೋಪಿ ಖೇತ್ತೇ ಓತಿಣ್ಣತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಕೋವ ಹೋತಿ; ಏವಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀಸು ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಪದೇಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಏಕಂ ವತ್ತುಕಾಮೋ ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ವದನ್ತೋಪಿ ಖೇತ್ತೇ ಓತಿಣ್ಣತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕೋವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಯಸ್ಸ ವದತಿ, ಸೋ ತಮತ್ಥಂ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಜಾನಾತಿ। ಜಾನನಲಕ್ಖಣಞ್ಚೇತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ಸೀಸಂ ನ ಓತರತಿ। ಇದಂ ಅಭೂತಾರೋಚನಂ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯಪಿ ಓತರತಿ। ಯೋ ಹಿ ಹತ್ಥವಿಕಾರಾದೀಹಿಪಿ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಚೋಪನೇಹಿ ಅಭೂತಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಥೇ ಠಿತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ, ಸೋ ಚ ತಮತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಾರಾಜಿಕೋವ ಹೋತಿ। ಅಥ ಪನ ಯಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ, ಸೋ ನ ಜಾನಾತಿ "ಕಿ ಅಯಂ ಭಣತೀ"ತಿ, ಸಂಸಯಂ ವಾ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಚಿರಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತೋ ಇಚ್ಚೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ ವುತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಹೋತಿ। ಯೋ ಪನ ಝಾನಾದೀನಿ ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಗಮವಸೇನ ವಾ ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾದಿವಸೇನ ವಾ ನ ಜಾನಾತಿ, ಕೇವಲಂ ಝಾನನ್ತಿ ವಾ ವಿಮೋಕ್ಖೋತಿ ವಾ ವಚನಮತ್ತಮೇವ ಸುತಂ ಹೋತಿ, ಸೋಪಿ ತೇನ ವುತ್ತೇ "ಝಾನಂ ಕಿರ ಸಮಾಪಜ್ಜಿನ್ತಿ ಏಸ ವದತೀ"ತಿ ಯದಿ ಏತ್ತಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಜಾನಾತಿ, ಜಾನಾತಿಚ್ಚೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ವುತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಸೇಸೋ ಏಕಸ್ಸ ವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಾ ಬಹೂನಂ ವಾ ನಿಯಮಿತಾನಿಯಮಿತವಸೇನ ವಿಸೇಸೋ ಸಬ್ಬೋ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ।

ವತ್ತುಕಾಮವಾರಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸಂಯುತ್ತವಾರಕಥಾ

೨೨೦. ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸಂಯುತ್ತವಾರೇಪಿ - ಸಬ್ಬಂ ವಾರಪೇಯ್ಯಾಲಭೇದಂ ಪುಬ್ಬೇ ಆಗತಪದಾನಞ್ಚ ಅತ್ಥಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಞತ್ವಾ ಪಾಳಿಕ್ಕಮೋ ತಾವ ಏವಂ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ ಹಿ "ಯೋ ತೇ ವಿಹಾರೇ ವಸಿ, ಯೋ ತೇ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ, ಯೋ ತೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ, ಯೋ ತೇ ಸೇನಾಸನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ, ಯೋ ತೇ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜೀ"ತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನವಾರಾ, "ಯೇನ ತೇ ವಿಹಾರೋ ಪರಿಭುತ್ತೋ"ತಿಆದಯೋ ಪಞ್ಚ ಕರಣವಚನವಾರಾ, "ಯಂ ತ್ವಂ ಆಗಮ್ಮ ವಿಹಾರಂ ಅದಾಸೀ"ತಿಆದಯೋ ಪಞ್ಚ ಉಪಯೋಗವಚನವಾರಾ ವುತ್ತಾ , ತೇಸಂ ವಸೇನ ಇಧ ವುತ್ತೇನ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಪದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತೇಸು ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀಸು ಸಬ್ಬಪದೇಸು ವಾರಪೇಯ್ಯಾಲಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ಯೋ ತೇ ವಿಹಾರೇ, ಯೇನ ತೇ ವಿಹಾರೋ, ಯಂ ತ್ವಂ ಆಗಮ್ಮ ವಿಹಾರ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪನ "ಅಹ"ನ್ತಿ ಚ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ ವುತ್ತೇಪಿ ಇಧ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಅಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದಕಥಾ

ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರವಸೇನ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಧಿಮಾನೇನಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಧಿಮಾನೇನಾತಿ** ಅಧಿಗತಮಾನೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅನುಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾತಿ** ಕೋಹಞ್ಞೇ ಇಚ್ಛಾಚಾರೇ ಅಠತ್ವಾ ಅನುಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಉಮ್ಮತ್ತಕಾದಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯಾಏವ। ಇಧ ಪನ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾ ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ। ತೇಸಂ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ, ವಚೀಭೇದೇನ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ, ಉಭಯಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನಂ ಹಸನ್ತೋಪಿ ಹಿ ಸೋಮನಸ್ಸಿಕೋ ಉಲ್ಲಪತಿ ಭಾಯನ್ತೋಪಿ ಮಜ್ಝತ್ತೋಪೀತಿ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೧೩. ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು - ಅಧಿಮಾನವತ್ಥು ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ದುತಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಪಣಿಧಾಯಾ**ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ। **ಏವಂ ಮಂ ಜನೋ ಸಮ್ಭಾವೇಸ್ಸತೀ**ತಿ ಏವಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಸನ್ತಂ ಮಂ ಜನೋ ಅರಹತ್ತೇ ವಾ ಸೇಕ್ಖಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಸಮ್ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ತತೋ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏವಂ ಪಣಿಧಾಯ "ಅರಞ್ಞೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಥಾ ಅರಞ್ಞೇ ಕುಟಿಕರಣಚಙ್ಕಮನನಿಸೀದನನಿವಾಸನಪಾವುರಣಾದೀಸು ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚೇಸು ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಅರಞ್ಞೇ ನ ವಸಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ವಸನ್ತೋ ಹಿ ಸಮ್ಭಾವನಂ ಲಭತು ವಾ ಮಾ ವಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಪನ ಸಮಾದಿನ್ನಧುತಙ್ಗೋ "ಧುತಙ್ಗಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ಗಾಮನ್ತೇ ಮೇ ವಸತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಅರಞ್ಞಂ ಸಪ್ಪಾಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ವಾ "ಅದ್ಧಾ ಅರಞ್ಞೇ ತಿಣ್ಣಂ ವಿವೇಕಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ನ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ಅರಞ್ಞವಾಸೋ ನಾಮ ಭಗವತಾ ಪಸತ್ಥೋ, ಮಯಿ ಚ ಅರಞ್ಞೇ ವಸನ್ತೇ ಬಹೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಗಾಮನ್ತಂ ಹಿತ್ವಾ ಆರಞ್ಞಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ಅನವಜ್ಜವಾಸಂ ವಸಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ವಸಿತಬ್ಬಂ।

ತತಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾದೀನಿ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಕಿಚ್ಚತೋ ಪಭುತಿ ಯಾವ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನಂ ತಾವ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಮ್ಭಾವನಂ ಲಭತು ವಾ ಮಾ ವಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಖನ್ಧಕವತ್ತಸೇಖಿಯವತ್ತಪರಿಪೂರಣತ್ಥಂ ಪನ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಆಪಜ್ಜನತ್ಥಂ ವಾ ಪಾಸಾದಿಕೇಹಿ ಅಭಿಕ್ಕಮಪಟಿಕ್ಕಮಾದೀಹಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತೋ ಅನುಪವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನನ್ತಿ।

ಚತುತ್ಥಪಞ್ಚಮವತ್ಥೂಸು - "ಯೋ ತೇ ವಿಹಾರೇ ವಸೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ "ಅಹ"ನ್ತಿ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕಮೇವ ಹಿ ಸಮುದಾಚರನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ।

ಪಣಿಧಾಯ ಚಙ್ಕಮೀತಿಆದೀನಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಾನೇವ।

ಸಂಯೋಜನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - **ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀನಾ**ತಿಪಿ "ದಸ ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀನಾ"ತಿಪಿ "ಏಕಂ ಸಂಯೋಜನಂ ಪಹೀನ"ನ್ತಿಪಿ ವದತೋ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಮೇವ ಆರೋಚಿತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

೧೧೪. ರಹೋವತ್ಥೂಸು - **ರಹೋ ಉಲ್ಲಪತೀ**ತಿ "ರಹೋಗತೋ ಅರಹಾ ಅಹ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ನ ಮನಸಾ ಚಿನ್ತಿತಮೇವ ಕರೋತಿ। ತೇನೇತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ।

ವಿಹಾರವತ್ಥು ಉಪಟ್ಠಾನವತ್ಥು ಚ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

೧೧೫. ನ ದುಕ್ಕರವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಯಂ ಲದ್ಧಿ - "ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಾವ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ"ತಿ। ತೇನಾಹ - "ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ತೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚಸ್ಸ ಅಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - "ಸೀಲವತಾ

ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕೇನ ನ ದುಕ್ಕರಂ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾತುಂ, ಪಟಿಬಲೋ ಸೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿತು"ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಅನುಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಅಹ"ನ್ತಿ ಆಹ।

ವೀರಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಆರಾಧನೀಯೋ**ತಿ ಸಕ್ಕಾ ಆರಾಧೇತುಂ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಮಚ್ಚುವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು "ಯಸ್ಸ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸೋ ಭಾಯೇಯ್ಯ। ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವತ್ಥುಕಾನಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ಸೀಲಾನಿ, ಸ್ವಾಹಂ ಕಿಂ ಮರಣಸ್ಸ ಭಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏತಮತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ "ನಾಹಂ ಆವುಸೋ ಮಚ್ಚುನೋ ಭಾಯಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇನಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತತೋ ಪರಾನಿ ತೀಣಿ ವತ್ಥೂನಿ ವೀರಿಯವತ್ಥುಸದಿಸಾನೇವ।

ವೇದನಾವತ್ಥೂಸುಪಠಮಸ್ಮಿಂ ತಾವ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲೇನ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಯಂ ಠತ್ವಾ "ನಾವುಸೋ ಸಕ್ಕಾ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಅಧಿವಾಸೇತು"ನ್ತಿ ಆಹ। ತೇನಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ದುತಿಯೇ ಪನ ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕಂ ಅಕತ್ವಾ "ನಾವುಸೋ ಸಕ್ಕಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇನಾ"ತಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ।

೨೨೬. ಬ್ರಾಹ್ಮಣವತ್ಥೂಸುಸೋ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಕೇವಲಂ "ಆಯನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಅರಹನ್ತೋ"ತಿ ಆಹ। ಯಂ ಯಂ ಪನಸ್ಸ ವಚನಂ ಮುಖತೋ ನಿಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಸಬ್ಬಂ "ಅರಹನ್ತಾನಂ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಥ, ಪಾದೋದಕಂ ದೇಥ, ಅರಹನ್ತೋ ಪಾದೇ ಧೋವನ್ತೂ"ತಿ ಅರಹನ್ತವಾದಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂಯೇವ। ತಂ ಪನಸ್ಸ ಪಸಾದಭಞ್ಞಂ ಸದ್ಧಾಚರಿತತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಾಬಲೇನ ಸಮುಸ್ಸಾಹಿತಸ್ಸ ವಚನಂ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **"ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸಾದಭಞ್ಞೇ"**ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ವುಚ್ಚಮಾನೇನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೇನೇವ ಪಚ್ಚಯಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾ, "ಅರಹತ್ತಸಮ್ಪಾಪಿಕಂ ಪಟಿಪದಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋತಿ।

ಅಞ್ಞಬ್ಯಾಕರಣವತ್ಥೂನಿಸಂಯೋಜನವತ್ಥುಸದಿಸಾನೇವ। **ಅಗಾರವತ್ಥುಸ್ಮಿ**ಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಿಹಿಭಾವೇ ಅನತ್ಥಿಕತಾಯ ಅನಪೇಕ್ಖತಾಯ "ಅಭಬ್ಬೋ ಖೋ ಆವುಸೋ ಮಾದಿಸೋ"ತಿ ಆಹ, ನ ಉಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ। ತೇನಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೨೨೭. ಆವಟಕಾಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇಸು ಚ ಲೋಕಿಯೇನೇವ ಆದೀನವದಸ್ಸನೇನ ನಿರಪೇಕ್ಖೋ। ತಸ್ಮಾ **"ಆವಟಾ ಮೇ ಆವುಸೋ ಕಾಮಾ"**ತಿ ಆಹ। ತೇನಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ **ಆವಟಾ**ತಿ ಆವಾರಿತಾ ನಿವಾರಿತಾ, ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಭಿರತಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಸನೇ ಅನುಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಾವೇನ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾದೀಸು ಚ ಅಭಿರತಭಾವೇನ "ಅಭಿರತೋ ಅಹಂ ಆವುಸೋ ಪರಮಾಯ ಅಭಿರತಿಯಾ"ತಿ ಆಹ, ನ ಉಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ। ತೇನಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಪಕ್ಕಮನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಯೋ ಇಮಮ್ಹಾ ಆವಾಸಾ ಪಠಮಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಏವಂ ಆವಾಸಂ ವಾ ಮಣ್ಡಪಂ ವಾ ಸೀಮಂ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಠಾನಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕತಾಯ ಕತಿಕಾಯ ಯೋ "ಮಂ ಅರಹಾತಿ ಜಾನನ್ತೂ"ತಿ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಪಠಮಂ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಪನ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ವಾ ಕಿಚ್ಚೇನ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ವಾ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರತ್ಥಂ ವಾ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾನಂ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ತಾದಿಸೇನ ಕರಣೀಯೇನ ತಂ ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇಪಿಸ್ಸ ಏವಂ ಗತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಇಚ್ಛಾಚಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ "ನ ದಾನಾಹಂ ತತ್ಥ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಏವಂ ಮಂ ಅರಹಾತಿ ಸಮ್ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ।

ಯೋಪಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಸಜ್ಝಾಯಮನಸಿಕಾರಾದಿವಸೇನ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ ಚೋರಾದೀಹಿ ವಾ ಅನುಬದ್ಧೋ ಮೇಘಂ ವಾ ಉಟ್ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅನೋವಸ್ಸಕಂ ಪವಿಸಿತುಕಾಮೋ ತಂ ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಾನೇನ ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ, ಪದಗಮನೇನೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಮ್ಪಿ ಯೇಹಿ ಸಹ ಕತಿಕಾ ಕತಾ, ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಪುಬ್ಬಂಅಚರಿಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಾಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಹಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ರಕ್ಖನ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ಮಣ್ಡಪರುಕ್ಖಮೂಲಾದೀಸು ಕಿಞ್ಚಿ ಠಾನಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ "ಯೋ ಏತ್ಥ ನಿಸೀದತಿ ವಾ ಚಙ್ಕಮತಿ ವಾ, ತಂ ಅರಹಾತಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ" ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ "ಯೋ ಇಮಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪೂಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಅರಹಾತಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಕತಿಕಾ ಕತಾ ಹೋತಿ, ತತ್ರಾಪಿ ಇಚ್ಛಾಚಾರವಸೇನ ತಥಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಸಚೇಪಿ ಉಪಾಸಕೇನ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ವಿಹಾರೋ ವಾ ಕತೋ ಹೋತಿ, ಚೀವರಾದೀನಿ ವಾ ಠಪಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, "ಯೇ ಅರಹನ್ತೋ ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತು, ಚೀವರಾದೀನಿ ಚ ಗಣ್ಹನ್ತೂ"ತಿ। ತತ್ರಾಪಿ ಇಚ್ಛಾಚಾರವಸೇನ ವಸನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಚೀವರಾದೀನಿ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ । ಏತಂ ಪನ ಅಧಮ್ಮಿಕಕತಿಕವತ್ತಂ , ತಸ್ಮಾ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಏವರೂಪಂ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ತೇಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಬ್ಬೇವ ಆರಞ್ಞಕಾ ಹೋನ್ತು, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಙ್ಗಾದಿಅವಸೇಸಧುತಙ್ಗಧರಾ ವಾ ಅಥ ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಖೀಣಾಸವಾ ಹೋನ್ತೂ"ತಿ ಏವಮಾದಿ। ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಕೇಚಿ ದುಬ್ಬಲಾ ಅಪ್ಪಥಾಮಾ ಏವರೂಪಂ ವತ್ತಂ ಅನುಪಾಲೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವತ್ತಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। "ಇಮಂ ತೇಮಾಸಂ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ನ ಉದ್ದಿಸಿತಬ್ಬಂ, ನ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ, ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬಂ, ಮೂಗಬ್ಬತಂ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಂ, ಬಹಿ ಸೀಮಟ್ಠಸ್ಸಾಪಿ ಸಙ್ಘಲಾಭೋ ದಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ಏವಮಾದಿಕಂ ಪನ ನ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ।

೨೨೮. **ಲಕ್ಖಣಸಂಯುತ್ತೇ** ಯ್ವಾಯಂ **ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಲಕ್ಖಣೋ**ತಿ ಲಕ್ಖಣತ್ಥೇರೋ ವುತ್ತೋ, ಏಸ ಜಟಿಲಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಪಸಮ್ಪದಾಯ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯಾವಸಾನೇ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೋ ಏಕೋ ಮಹಾಸಾವಕೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರೇನ ಬ್ರಹ್ಮಸಮೇನ ಅತ್ತಭಾವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ತಸ್ಮಾ ಲಕ್ಖಣೋತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ। ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೋ ಪನ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೋ ದುತಿಯೋ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ।

ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀತಿ ಮನ್ದಹಸಿತಂ ಪಾತುಅಕಾಸಿ, ಪಕಾಸಯಿ ದಸ್ಸೇಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕಿಂ ಪನ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರೋ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀತಿ? ಉಪರಿ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಂ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಏಕಂ ಪೇತಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, ತಞ್ಚ ಖೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ, ನ ಪಸಾದಚಕ್ಖುನಾ। ಪಸಾದಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಹಿ ಏತೇ ಅತ್ತಭಾವಾ ನ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವರೂಪಂ ಪನ ಅತ್ತಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಾರುಞ್ಞೇ ಕಾತಬ್ಬೇ ಕಸ್ಮಾ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀತಿ? ಅತ್ತನೋ ಚ ಬುದ್ಧಞಾಣಸ್ಸ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮನುಸ್ಸರಣತೋ। ತಞ್ಹಿ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರೋ "ಅದಿಟ್ಠಸಚ್ಚೇನ ನಾಮ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಪಟಿಲಭಿತಬ್ಬಾ ಏವರೂಪಾ ಅತ್ತಭಾವಾ ಮುತ್ತೋ ಅಹಂ, ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ "ಅಹೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಯೋ 'ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯೋ; ನ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬೋ'ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೭೭) ದೇಸೇಸಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ವತ ಕತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾ ದೇಸೇನ್ತಿ, ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಧಮ್ಮಧಾತೂ"ತಿ ಏವಂ ಬುದ್ಧಞಾಣಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ಸರಿತ್ವಾ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಖೀಣಾಸವಾ ನಾಮ ನ ಅಕಾರಣಾ ಸಿತಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಲಕ್ಖಣತ್ಥೇರೋ ಪುಚ್ಛಿ – **"ಕೋ ನು ಖೋ ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಿತಸ್ಸ ಪಾತುಕಮ್ಮಾಯಾ"**ತಿ। ಥೇರೋ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಯೇಹಿ ಅಯಂ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಾಮಂ ಅದಿಟ್ಠಾ, ತೇ ದುಸ್ಸದ್ಧಾಪಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಸಕ್ಖಿಂ ಕತ್ವಾ ಬ್ಯಾಕಾತುಕಾಮತಾಯ **"ಅಕಾಲೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ । ತತೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪುಟ್ಠೋ **"ಇಧಾಹಂ ಆವುಸೋ"**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕ**ನ್ತಿ ಸೇತಂ ನಿಮ್ಮಂಸಲೋಹಿತಂ ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಘಾತಂ। **ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪೀ**ತಿ ಏತೇಪಿ ಯಕ್ಖಗಿಜ್ಝಾ ಚೇವ ಯಕ್ಖಕಾಕಾ ಚ ಯಕ್ಖಕುಲಲಾ ಚ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಾ। ಪಾಕತಿಕಾನಂ ಪನ ಗಿಜ್ಝಾದೀನಂ ಆಪಾಥಮ್ಪಿ ಏತಂ ರೂಪಂ ನಾಗಚ್ಛತಿ। **ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ**ತಿ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ। **ವಿತುಡೇನ್ತೀ**ತಿ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ವಿತುದೇನ್ತೀತಿ ವಾ ಪಾಠೋ,

ಅಸಿಧಾರೂಪಮೇಹಿ ತಿಖಿಣೇಹಿ ಲೋಹತುಣ್ಡೇಹಿ ವಿಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಸುದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತೋ, ಸಾ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಾ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಆತುರಸ್ಸರಂ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಕುಸಲವಿಪಾಕಾನುಭವನತ್ಥಂ ಕಿರ ಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಾಪಿ ತಾದಿಸಾ ಅತ್ತಭಾವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ, ಪಸಾದುಸ್ಸದಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಪಕ್ಕಗಣ್ಡಸದಿಸಾ; ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಾ ಬಲವವೇದನಾತುರಾ ತಾದಿಸಂ ಸರಮಕಾಸೀತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಪುನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ "ವಟ್ಟಗಾಮಿಕಸತ್ತಾ ನಾಮ ಏವರೂಪಾ ಅತ್ತಭಾವಾ ನ ಮುಚ್ಚನ್ತೀ"ತಿ ಸತ್ತೇಸು ಕಾರುಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಧಮ್ಮಸಂವೇಗಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಆವುಸೋ ಏತದಹೋಸಿ; ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ**"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಭಿಕ್ಖೂ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತೀತಿ ಯೇಸಂ ಸಾ ಪೇತೂಪಪತ್ತಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾ, ತೇ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ । ಭಗವಾ ಪನ ಥೇರಸ್ಸಾನುಭಾವಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ "**ಚಕ್ಖುಭೂತಾ ವತ ಭಿಕ್ಖವೇ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತೀ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಭೂತಂ ಜಾತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ತೇಸನ್ತಿ **ಚಕ್ಖುಭೂತಾ;** ಭೂತಚಕ್ಖುಕಾ ಉಪ್ಪನ್ನಚಕ್ಖುಕಾ, ಚಕ್ಖುಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ವಿಹರನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ದುತಿಯಪದೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಯತ್ರಾ**ತಿ ಕಾರಣವಚನಂ। ತತ್ರಾಯಮತ್ಥಯೋಜನಾ; ಯಸ್ಮಾ ನಾಮ ಸಾವಕೋಪಿ ಏವರೂಪಂ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಕ್ಖಿಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅವೋಚುಮ್ಹ - "ಚಕ್ಖುಭೂತಾ ವತ ಭಿಕ್ಖವೇ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಞಾಣಭೂತಾ ವತ ಭಿಕ್ಖವೇ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ।

ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ ಸತ್ತೋ ದಿಟ್ಠೋತಿ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣಪ್ಪಟಿವೇಧೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇಸು ಚಕ್ಕವಾಳೇಸು ಅಪ್ಪಮಾಣೇ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಭವಗತಿಯೋನಿಠಿತಿನಿವಾಸೇ ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಮಯಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋ ಸತ್ತೋ ದಿಟ್ಠೋತಿ ವದತಿ।

ಗೋಘಾತಕೋತಿ ಗಾವೋ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿತೋ ಮಂಸಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಜೀವಿಕಕಪ್ಪನಕಸತ್ತೋ। **ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೇನಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾನಾಚೇತನಾಹಿ ಆಯೂಹಿತಸ್ಸ ಅಪರಾಪರಿಯಕಮ್ಮಸ್ಸ। ತತ್ರ ಹಿ ಯಾಯ ಚೇತನಾಯ ನರಕೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿ ಜನಿತಾ, ತಸ್ಸಾ ವಿಪಾಕೇ ಪರಿಕ್ಖೀಣೇ ಅವಸೇಸಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ಪೇತಾದೀಸು ಪಟಿಸನ್ಧಿ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿ ಕಮ್ಮಸಭಾಗತಾಯ ವಾ ಆರಮ್ಮಣಸಭಾಗತಾಯ ವಾ "ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಸತ್ತೋ ಏವಂ ಉಪಪನ್ನೋ। ತೇನಾಹ - "ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೇನಾ"ತಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ನರಕಾ ಚವನಕಾಲೇ ನಿಮ್ಮಂಸಕತಾನಂ ಗುನ್ನಂ ಅಟ್ಠಿರಾಸಿ ಏವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಮ್ಪಿ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಕಟಂ ವಿಯ ಕರೋನ್ತೋ ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಖಲಿಕಪೇತೋ ಜಾತೋ।

೨೨೯. ಮಂಸಪೇಸಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಗೋಘಾತಕೋ**ತಿ ಗೋಮಂಸಪೇಸಿಯೋ ಕತ್ವಾ ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ವಲ್ಲೂರವಿಕ್ಕಯೇನ ಅನೇಕಾನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತೇನಸ್ಸ ನರಕಾ ಚವನಕಾಲೇ ಮಂಸಪೇಸಿಯೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಮಂಸಪೇಸಿಪೇತೋ ಜಾತೋ।

ಮಂಸಪಿಣ್ಡವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಸಾಕುಣಿಕೋ ಸಕುಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣನಕಾಲೇ ನಿಪ್ಪಕ್ಖಚಮ್ಮೇ ಮಂಸಪಿಣ್ಡಮತ್ತೇ ಕತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತೋ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತೇನಸ್ಸ ನರಕಾ ಚವನಕಾಲೇ ಮಂಸಪಿಣ್ಡೋವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಮಂಸಪಿಣ್ಡಪೇತೋ ಜಾತೋ।

ನಿಚ್ಛವಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಸ ಓರಬ್ಭಿಕಸ್ಸ ಏಳಕೇ ವಧಿತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಮ್ಮೇ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿತಜೀವಿಕಸ್ಸ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ನಿಚ್ಚಮ್ಮಂ ಏಳಕಸರೀರಂ ನಿಮಿತ್ತಮಹೋಸಿ। ಸೋ ನಿಚ್ಛವಿಪೇತೋ ಜಾತೋ।

ಅಸಿಲೋಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಸೂಕರಿಕೋ ದೀಘರತ್ತಂ ನಿವಾಪಪುಟ್ಠೇ ಸೂಕರೇ ಅಸಿನಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತೇನಸ್ಸ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕಭಾವೋವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಸಿಲೋಮಪೇತೋ ಜಾತೋ।

ಸತ್ತಿಲೋಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಮಾಗವಿಕೋ ಏಕಂ ಮಿಗಞ್ಚ ಸತ್ತಿಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮಿಗಸ್ಸ ಸಮೀಪಂ ಆಗತಾಗತೇ ಮಿಗೇ ಸತ್ತಿಯಾ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸಿ, ತಸ್ಸ ಸತ್ತಿಯಾ ವಿಜ್ಝನಕಭಾವೋಯೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಿಲೋಮಪೇತೋ ಜಾತೋ।

ಉಸುಲೋಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಕಾರಣಿಕೋ**ತಿ ರಾಜಾಪರಾಧಿಕೇ ಅನೇಕಾಹಿ ಕಾರಣಾಹಿ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಅವಸಾನೇ ಕಣ್ಡೇನ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಾರಣಕಪುರಿಸೋ। ಸೋ ಕಿರ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ವಿದ್ಧೋ ಮರತೀತಿ ಞತ್ವಾವ ವಿಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಸೇವಂ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ನರಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ತತೋ ಪಕ್ಕಾವಸೇಸೇನ ಇಧೂಪಪತ್ತಿಕಾಲೇ ಉಸುನಾ ವಿಜ್ಝನಭಾವೋಯೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಉಸುಲೋಮಪೇತೋ ಜಾತೋ।

ಸೂಚಿಲೋಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಸಾರಥೀ**ತಿ ಅಸ್ಸದಮಕೋ। ಗೋದಮಕೋತಿಪಿ **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ**ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಪತೋದಸೂಚಿಯಾ ವಿಜ್ಝನಭಾವೋಯೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೂಚಿಲೋಮಪೇತೋ ಜಾತೋ।

ದುತಿಯಸೂಚಿಲೋಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಸೂಚಕೋ**ತಿ ಪೇಸುಞ್ಞಕಾರಕೋ । ಸೋ ಕಿರ ಮನುಸ್ಸೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಞ್ಚ ಭಿನ್ದಿ। ರಾಜಕುಲೇ ಚ "ಇಮಸ್ಸ ಇಮಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಇಮಿನಾ ಇದಂ ನಾಮ ಕತ"ನ್ತಿ ಸೂಚೇತ್ವಾ ಸೂಚೇತ್ವಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾನೇನ ಸೂಚೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಭಿನ್ನಾ, ತಥಾ ಸೂಚೀಹಿ ಭೇದನದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತುಂ ಕಮ್ಮಮೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಸೂಚಿಲೋಮಪೇತೋ ಜಾತೋ।

ಅಣ್ಡಭಾರಿತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಗಾಮಕೂಟೋ**ತಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಾಮಚ್ಚೋ। ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸಭಾಗತಾಯ ಕುಮ್ಭಮತ್ತಾ ಮಹಾಘಟಪ್ಪಮಾಣಾ ಅಣ್ಡಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸೋ ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ರಹೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನ ಠಾನೇ ಲಞ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕೂಟವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ಪಾಕಟಂ ದೋಸಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಾಮಿಕೇ ಅಸ್ಸಾಮಿಕೇ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ರಹಸ್ಸಂ ಅಙ್ಗಂ ಪಾಕಟಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ದಣ್ಡಂ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ಪರೇಸಂ ಅಸಯ್ಹಂ ಭಾರಂ ಆರೋಪೇಸಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ರಹಸ್ಸಙ್ಗಂ ಅಸಯ್ಹಭಾರೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಿತೇನ ಸಮೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಠತ್ವಾ ವಿಸಮೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ರಹಸ್ಸಙ್ಗೇ ವಿಸಮಾ ನಿಸಜ್ಜಾ ಅಹೋಸೀತಿ।

ಪಾರದಾರಿಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಸತ್ತೋ ಪರಸ್ಸ ರಕ್ಖಿತಂ ಗೋಪಿತಂ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಂ ಫಸ್ಸಂ ಫುಸನ್ತೋ ಮೀಳ್ಹಸುಖೇನ ಕಾಮಸುಖೇನ ಚಿತ್ತಂ ರಮಯಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಸಭಾಗತಾಯ ಗೂಥಫಸ್ಸಂ ಫುಸನ್ತೋ ದುಕ್ಖಮನುಭವಿತುಂ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। **ದುಟ್ಠಬ್ರಾಹ್ಮಣವತ್ಥು** ಪಾಕಟಮೇವ।

೧೩೦. ನಿಚ್ಛವಿತ್ಥಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಾ ಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಫಸ್ಸೇ ಅನಿಸ್ಸರೋ, ಸಾ ಚ ತಂ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಫಸ್ಸಂ ಥೇನೇತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ಅಭಿರತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಮ್ಮಸಭಾಗತಾಯ ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾ ಧಂಸಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಅನುಭವಿತುಂ ನಿಚ್ಛವಿತ್ಥೀ ಹುತ್ವಾ ಉಪಪನ್ನಾ।

ಮಙ್ಗುಲಿತ್ಥಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಮಙ್ಗುಲಿ**ನ್ತಿ ವಿರೂಪಂ ದುದ್ದಸಿಕಂ ಬೀಭಚ್ಛಂ, ಸಾ ಕಿರ ಇಕ್ಖಣಿಕಾಕಮ್ಮಂ ಯಕ್ಖದಾಸಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೀ "ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಿನಾ ಚ ಏವಂ ಬಲಿಕಮ್ಮೇ ಕತೇ ಅಯಂ ನಾಮ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಡ್ಢಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ವಞ್ಚನಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ದುದ್ದಿಟ್ಠಿಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾಯ ಕಮ್ಮಸಭಾಗತಾಯ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀನಂ ಥೇನಿತತ್ತಾ ದುಗ್ಗನ್ಧಾ ದುದ್ದಸ್ಸನಸ್ಸ ಗಾಹಿತತ್ತಾ ದುದ್ದಸಿಕಾ ವಿರೂಪಾ ಬೀಭಚ್ಛಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ।

ಓಕಿಲಿನಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಉಪ್ಪಕ್ಕಂ ಓಕಿಲಿನಿಂ ಓಕಿರಿನಿ**ನ್ತಿ ಸಾ ಕಿರ ಅಙ್ಗಾರಚಿತಕೇ ನಿಪನ್ನಾ ವಿಪ್ಫನ್ದಮಾನಾ ವಿಪರಿವತ್ತಮಾನಾ ಪಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಪ್ಪಕ್ಕಾ ಚೇವ ಹೋತಿ ಖರೇನ ಅಗ್ಗಿನಾ ಪಕ್ಕಸರೀರಾ; ಓಕಿಲಿನೀ ಚ ಕಿಲಿನ್ನಸರೀರಾ ಬಿನ್ದುಬಿನ್ದೂನಿ ಹಿಸ್ಸಾ ಸರೀರತೋ ಪಗ್ಘರನ್ತಿ। ಓಕಿರಿನೀ ಚ ಅಙ್ಗಾರಸಮ್ಪರಿಕಿಣ್ಣಾ, ತಸ್ಸಾ ಹಿ ಹೇಟ್ಠತೋಪಿ ಕಿಂಸುಕಪುಪ್ಫವಣ್ಣಾ ಅಙ್ಗಾರಾ, ಉಭಯಪಸ್ಸೇಸುಪಿ , ಆಕಾಸತೋಪಿಸ್ಸಾ ಉಪರಿ ಅಙ್ಗಾರಾ ಪತನ್ತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ – “ಉಪ್ಪಕ್ಕಂ ಓಕಿಲಿನಿಂ ಓಕಿರಿನಿ”ನ್ತಿ। **ಸಾ ಇಸ್ಸಾಪಕತಾ ಸಪತ್ತಿಂ ಅಙ್ಗಾರಕಟಾಹೇನ ಓಕಿರೀ**ತಿ ತಸ್ಸಾ ಕಿರ ಕಲಿಙ್ಗರಞ್ಞೋ ಏಕಾ ನಾಟಕಿನೀ ಅಙ್ಗಾರಕಟಾಹಂ ಸಮೀಪೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಗತ್ತತೋ ಉದಕಞ್ಚ ಪುಞ್ಛತಿ, ಪಾಣಿನಾ ಚ ಸೇದಂ ಕರೋತಿ। ರಾಜಾಪಿ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಞ್ಚ ಕರೋತಿ, ಪರಿತುಟ್ಠಾಕಾರಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ತಂ ಅಸಹಮಾನಾ ಇಸ್ಸಾಪಕತಾ ಹುತ್ವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ತಂ ಅಙ್ಗಾರಕಟಾಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಉಪರಿ ಅಙ್ಗಾರೇ ಓಕಿರಿ। ಸಾ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಾದಿಸಂಯೇವ ವಿಪಾಕಂ ಪಚ್ಚನುಭವಿತುಂ ಪೇತಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ।

ಚೋರಘಾತಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಆಣಾಯ ದೀಘರತ್ತಂ ಚೋರಾನಂ ಸೀಸಾನಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪೇತಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತೋ ಅಸೀಸಕಂ ಕಬನ್ಧಂ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ಭಿಕ್ಖುವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಲಾಮಕಭಿಕ್ಖು। ಸೋ ಕಿರ ಲೋಕಸ್ಸ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರೇಹಿ ಅಸಂ ಯತೋ ಭಿನ್ನಾಜೀವೋ ಚಿತ್ತಕೇಳಿಂ ಕೀಳನ್ತೋ ವಿಚರಿ। ತತೋ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಪೇತಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸದಿಸೇನೇವ ಅತ್ತಭಾವೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। **ಭಿಕ್ಖುನೀ-ಸಿಕ್ಖಮಾನಾ-ಸಾಮಣೇರ-ಸಾಮಣೇರೀವತ್ಥೂಸುಪಿ** ಅಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

೨೩೦. ತಪೋದಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಅಚ್ಛೋದಕೋ**ತಿ ಪಸನ್ನೋದಕೋ। **ಸೀತೋದಕೋ**ತಿ ಸೀತಲಉದಕೋ। **ಸಾತೋದಕೋ**ತಿ ಮಧುರೋದಕೋ। **ಸೇತಕೋ**ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನಿಸ್ಸೇವಾಲಪಣಕಕದ್ದಮೋ। **ಸುಪ್ಪತಿತ್ಥೋ**ತಿ ಸುನ್ದರೇಹಿ ತಿತ್ಥೇಹಿ ಉಪಪನ್ನೋ। **ರಮಣೀಯೋ**ತಿ ರತಿಜನಕೋ। **ಚಕ್ಕಮತ್ತಾನೀ**ತಿ ರಥಚಕ್ಕಪ್ಪಮಾಣಾನಿ। **ಕುಥಿತಾ ಸನ್ದತೀ**ತಿ ತತ್ರಾ ಸನ್ತತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಸನ್ದತಿ। **ಯತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿ ಯತೋ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖವೇ। **ಸೋ ದಹೋ**ತಿ ಸೋ ರಹದೋ। ಕುತೋ ಪನಾಯಂ ಸನ್ದತೀತಿ? ವೇಭಾರಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಕಿರ ಹೇಟ್ಠಾ ಭುಮ್ಮಟ್ಠಕನಾಗಾನಂ ಪಞ್ಚಯೋಜನಸತಿಕಂ ನಾಗಭವನಂ ದೇವಲೋಕಸದಿಸಂ ಮಣಿಮಯೇನ ತಲೇನ ಆರಾಮುಯ್ಯಾನೇಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಂ; ತತ್ಥ ನಾಗಾನಂ ಕೀಳನಟ್ಠಾನೇ ಸೋ ಉದಕದಹೋ, ತತೋ ಅಯಂ ತಪೋದಾ ಸನ್ದತಿ। **ದ್ವಿನ್ನಂ ಮಹಾನಿರಯಾನಂ ಅನ್ತರಿಕಾಯ ಆಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ರಾಜಗಹನಗರಂ ಕಿರ ಆವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಹಾಪೇತಲೋಕೋ, ತತ್ಥ ದ್ವಿನ್ನಂ ಮಹಾಲೋಹಕುಮ್ಭಿನಿರಯಾನಂ ಅನ್ತರೇನ ಅಯಂ ತಪೋದಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕುಥಿತಾ ಸನ್ದತೀತಿ।

ಯುದ್ಧವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ನನ್ದೀ ಚರತೀ**ತಿ ವಿಜಯಭೇರೀ ಆಹಿಣ್ಡತಿ। **ರಾಜಾ ಆವುಸೋ ಲಿಚ್ಛವೀಹೀ**ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ ಅತ್ತನೋ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ಚ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ಚ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ “ಲಿಚ್ಛವಯೋ ಕತಹತ್ಥಾ ಕತೂಪಾಸನಾ, ರಾಜಾ ಚ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಪಹಾರಂ ದೇತೀ”ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ರಾಜಾನಂ ಪರಾಜಿತಂ ಪಲಾಯಮಾನಂ ಅದ್ದಸ। ತತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ “**ರಾಜಾ ಆವುಸೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಲಿಚ್ಛವೀಹಿ ಪಭಗ್ಗೋ**”ತಿ ಆಹ। **ಸಚ್ಚಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಹಾ**ತಿ ಪರಾಜಿಕಕಾಲೇ ಆವಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಂ ದಿಟ್ಠಂ ತಂ ಭಣನ್ತೋ ಸಚ್ಚಂ ಆಹ।

೨೩೧. ನಾಗೋಗಾಹವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಸಪ್ಪಿನಿಕಾಯಾ**ತಿ ಏವಂನಾಮಿಕಾಯ। **ಆನೇಞ್ಜಂ ಸಮಾಧಿ**ನ್ತಿ ಅನೇಜಂ ಅಚಲಂ ಕಾಯವಾಚಾವಿಪ್ಫನ್ದವಿರಹಿತಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಧಿಂ। **ನಾಗಾನ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥೀನಂ। **ಓಗಯ್ಹ ಉತ್ತರನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಓಗಯ್ಹ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಪುನ ಉತ್ತರನ್ತಾನಂ। ತೇ ಕಿರ ಗಮ್ಭೀರಂ ಉದಕಂ ಓತರಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ನ್ಹತ್ವಾ ಚ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಸೋಣ್ಡಾಯ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಆಲೋಲೇನ್ತಾ ಉತ್ತರನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಏವಂ ಓಗಯ್ಹ ಉತ್ತರನ್ತಾನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕೋಞ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ನದೀತೀರೇ ಠತ್ವಾ

ಸೋಣ್ಡಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕೋಞ್ಚನಾದಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ। **ಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸಿನ್ತಿ** ತಂ ಕೋಞ್ಚನಾದಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸಿಂ। **ಅತ್ಥೇಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿ ಸೋ ಚ ಖೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧೋ**ತಿ ಅತ್ಥಿ ಏಸೋ ಸಮಾಧಿ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ, ಸೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನ ಹೋತಿ। ಥೇರೋ ಕಿರ ಪಬ್ಬಜಿತತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ತದಹುಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೋ ಅಟ್ಠಸು ಸಮಾಪತ್ತೀಸು ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಅನಾಚಿಣ್ಣವಸೀಭಾವೋ ಸಮಾಧಿಪರಿಪನ್ಥಕೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಸುಟ್ಠು ಪರಿಸೋಧೇತ್ವಾ ಆವಜ್ಜನಸಮಾಪಜ್ಜನಾಧಿಟ್ಠಾನವುಟ್ಠಾನಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನಂ ಸಞ್ಞಾಮತ್ತಕಮೇವ ಕತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಅಪ್ಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಝಾನಙ್ಗೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಯ ನಾಗಾನಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಅನ್ತೋಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ"ನ್ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – "ಅತ್ಥೇಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿ; ಸೋ ಚ ಖೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧೋ"ತಿ।

ಸೋಭಿತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಅನುಸ್ಸರಾಮೀ**ತಿ ಏಕಾವಜ್ಜನೇನ ಅನುಸ್ಸರಾಮೀತಿ ಆಹ। ಇತರಥಾ ಹಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ಅರಿಯಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ನಾನಾವಜ್ಜನೇನ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅತೀತೇ ನಿವಾಸಸ್ಸ ಅನುಸ್ಸರಣನ್ತಿ ನ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಜ್ಝಾಯೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇಸ "ಏಕಾವಜ್ಜನೇನ ಅನುಸ್ಸರಾಮೀ"ತಿ ಆಹ, ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಜ್ಝಾಯಿಂಸು। **ಅತ್ಥೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಭಿತಸ್ಸ, ಸಾ ಚ ಖೋ ಏಕಾಯೇವ ಜಾತೀ**ತಿ ಯಂ ಸೋಭಿತೋ ಜಾತಿಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮೀತಿ ಆಹ, ಅತ್ಥೇಸಾ ಜಾತಿ ಸೋಭಿತಸ್ಸ, ಸಾ ಚ ಖೋ ಏಕಾಯೇವ ಅನನ್ತರಾ ನ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಕಥಂ ಪನಾಯಂ ಏತಂ ಅನುಸ್ಸರೀತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಪ್ಪಸತಾನಂ ಉಪರಿ ತಿತ್ಥಾಯತನೇ

ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಸಞ್ಞಸಮಾಪತ್ತಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಅಸಞ್ಞಭವೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಅವಸಾನೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ಸೋ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಮಾನೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ದಿಸ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ ತತಿಯೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಚುತಿಮೇವ ಅದ್ದಸ। ಅಥ ಉಭಿನ್ನಮನ್ತರಾ ಅಚಿತ್ತಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅನುಸ್ಸರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ನಯತೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ – "ಅದ್ಧಾಅಹಂ ಅಸಞ್ಞಭವೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ। ಏವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೇನ ಪನಾನೇನ ದುಕ್ಕರಂ ಕತಂ, ಸತಧಾ ಭಿನ್ನಸ್ಸ ವಾಲಸ್ಸ ಕೋಟಿಯಾ ಕೋಟಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಆಕಾಸೇ ಪದಂ ದಸ್ಸಿತಂ। ತಸ್ಮಾ ನಂ ಭಗವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ – "ಏತದಗ್ಗಂ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಾನಂ ಯದಿದಂ ಸೋಭಿತೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೯, ೨೨೬)।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಗಮನವಣ್ಣನಾ

೨೩೩. ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾರಾಜಿಕಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಇದಂ ಇಧ ಉದ್ದಿಟ್ಠಪಾರಾಜಿಕಪರಿದೀಪನಮೇವ। ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಪನ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಚತುವೀಸತಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತುವೀಸತಿ? ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾನಿ ತಾವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚತ್ತಾರಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ ಚತ್ತಾರೀತಿ ಅಟ್ಠ। ಏಕಾದಸ ಅಭಬ್ಬಪುಗ್ಗಲಾ, ತೇಸು ಪಣ್ಡಕತಿರಚ್ಛಾನಗತಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾ, ತಯೋ ವತ್ಥುವಿಪನ್ನಾ ಅಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ, ತೇಸಂ ಸಗ್ಗೋ ಅವಾರಿತೋ ಮಗ್ಗೋ ಪನ ವಾರಿತೋ, ಅಭಬ್ಬಾ ಹಿ ತೇ ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ವತ್ಥುವಿಪನ್ನತ್ತಾತಿ। ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪಿ ನೇಸಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಾ। ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ, ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕೋ, ಮಾತುಘಾತಕೋ, ಪಿತುಘಾತಕೋ, ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋ, ಭಿಕ್ಖುನೀದೂಸಕೋ, ಲೋಹಿತುಪ್ಪಾದಕೋ, ಸಙ್ಘಭೇದಕೋತಿ ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ಅತ್ತನೋ ಕಿರಿಯಾಯ ವಿಪನ್ನತ್ತಾ ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ತಾತಿ ಪಾರಾಜಿಕಾವ। ತೇಸು ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ, ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕೋ, ಭಿಕ್ಖುನೀದೂಸಕೋತಿ ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸಗ್ಗೋ ಅವಾರಿತೋ ಮಗ್ಗೋ ಪನ ವಾರಿತೋವ। ಇತರೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಭಯಮ್ಪಿ ವಾರಿತಂ। ತೇ ಹಿ ಅನನ್ತರಭವೇ ನರಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನಕಸತ್ತಾ। ಇತಿ ಇಮೇ ಚ

ಏಕಾದಸ, ಪುರಿಮಾ ಚ ಅಟ್ಠಾತಿ ಏಕೂನವೀಸತಿ। ತೇ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗೇ ರುಚಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಿಹಿನಿವಾಸನನಿವತ್ಥಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ವೀಸತಿ। ಸಾ ಹಿ ಅಜ್ಝಾಚಾರವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಅಕತ್ವಾಪಿ ಏತ್ತಾವತಾವ ಅಸ್ಸಮಣೀತಿ ಇಮಾನಿ ತಾವ ವೀಸತಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ।

ಅಪರಾನಿಪಿ - ಲಮ್ಬೀ, ಮುದುಪಿಟ್ಠಿಕೋ, ಪರಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಮುಖೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪರಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಅಭಿನಿಸೀದತೀತಿ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ವಸೇನ ಚತ್ತಾರಿ ಅನುಲೋಮಪಾರಾಜಿಕಾನೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಏತಾನಿ ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ಉಭಿನ್ನಂ ರಾಗವಸೇನ ಸದಿಸಭಾವೂಪಗತಾನಂ ಧಮ್ಮೋ ''ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ''ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಟಿಸೇವಿತ್ವಾಯೇವ ಕೇವಲಂ ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗಪ್ಪವೇಸನವಸೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಅನುಲೋಮೇನ್ತೀತಿ ಅನುಲೋಮಪಾರಾಜಿಕಾನೀತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ ಚ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಮಾನಿ ಚ ವೀಸತೀತಿ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಚತುವೀಸತಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ನ ಲಭತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸನ್ತಿ ಉಪೋಸಥ-ಪವಾರಣ-ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸ-ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಪ್ಪಭೇದಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। **ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ**ತಿ ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನೋಪಿ ತಥೇವ ಅಸಂವಾಸೋ ಹೋತಿ। ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಸಙ್ಘಕಮ್ಮಪ್ಪಭೇದೋ ಸಂವಾಸೋತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। **ತತ್ಥಾಯಸ್ಮನ್ತೇ ಪುಚ್ಛಾಮೀ**ತಿ ತೇಸು ಚತೂಸು ಪಾರಾಜಿಕೇಸು ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ''ಕಚ್ಚಿತ್ಥ ಪರಿಸುದ್ಧಾ''ತಿ ಪುಚ್ಛಾಮಿ। **ಕಚ್ಚಿತ್ಥಾ**ತಿ ಕಚ್ಚಿ ಏತ್ಥ; ಏತೇಸು ಚತೂಸು ಪಾರಾಜಿಕೇಸು ಕಚ್ಚಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಕಚ್ಚಿತ್ಥ ಪರಿಸುದ್ಧಾ**ತಿ ಕಚ್ಚಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಅತ್ಥ, ಭವಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡಂ

೧. ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

ಯಂ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡಸ್ಸ, ಸಙ್ಗೀತಂ ಸಮನನ್ತರಂ।
ತಸ್ಸ ತೇರಸಕಸ್ಸಾಯಮಪುಬ್ಬಪದವಣ್ಣನಾ॥

೨೩೪. ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸೇಯ್ಯಸಕೋ ಅನಭಿರತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತೀತಿ ಏತ್ಥ **ಆಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಪಿಯವಚನಂ। **ಸೇಯ್ಯಸಕೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನಾಮಂ। **ಅನಭಿರತೋ**ತಿ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಕಾಮರಾಗಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನೋ ನ ಪನ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ। **ಸೋ ತೇನ ಕಿಸೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಸೋ ಸೇಯ್ಯಸಕೋ ತೇನ ಅನಭಿರತಭಾವೇನ ಕಿಸೋ ಹೋತಿ।

ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀತಿ ಏತ್ಥ **ಉದಾಯೀ**ತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮಂ, ಅಯಞ್ಹಿ ಸೇಯ್ಯಸಕಸ್ಸ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಲಾಳುದಾಯೀ ನಾಮ ಭನ್ತಮಿಗಸಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ ನಿದ್ದಾರಾಮತಾದಿಮನುಯುತ್ತಾನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು। **ಕಚ್ಚಿ ನೋ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಕಚ್ಚಿ ನು ತ್ವಂ। **ಯಾವದತ್ಥಂ ಭುಞ್ಜಾ**ತಿಆದೀಸು ಯಾವತಾ ಅತ್ಥೋತಿ ಯಾವದತ್ಥಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಾವತಾ ತೇ ಭೋಜನೇನ ಅತ್ಥೋ ಯತ್ತಕಂ ತ್ವಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತತ್ತಕಂ ಭುಞ್ಜ, ಯತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ರತ್ತಿಂ ವಾ ದಿವಾ ವಾ ಸುಪಿತುಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತತ್ತಕಂ ಸುಪ, ಮತ್ತಿಕಾದೀಹಿ ಕಾಯಂ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ಚುಣ್ಣಾದೀಹಿ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಯತ್ತಕಂ ನ್ಹಾನಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತತ್ತಕಂ ನ್ಹಾಯ, ಉದ್ದೇಸೇನ ವಾ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ ವಾ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥೀತಿ। **ಯದಾ ತೇ ಅನಭಿರತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ತವ ಕಾಮರಾಗವಸೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತತಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತೀ**ತಿ ಕಾಮರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಧಂಸೇತಿ ಪಧಂಸೇತಿ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ ಚೇವ ಮಿಲಾಪೇತಿ ಚ। **ತದಾ ಹತ್ಥೇನ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಸುಚಿಂ ಮೋಚೇಹೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಹತ್ಥೇನ ವಾಯಮಿತ್ವಾ ಅಸುಚಿಮೋಚನಂ ಕರೋಹಿ, ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇತಿ ತಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಅನುಸಾಸಿ ಯಥಾ ತಂ ಬಾಲೋ ಬಾಲಂ ಮಗೋ ಮಗಂ।

೨೩೫. ತೇಸಂ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀನಂ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾನಂ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಾನನ್ತಿ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಪಹಾಯ ನಿದ್ದಂ ಓತರನ್ತಾನಂ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಅಬ್ಯಾಕತೋ ಭವಙ್ಗವಾರೋ ಪವತ್ತತಿ, ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞವಾರೋ ಗಳತಿ, ತಥಾಪಿ ಸಯನಕಾಲೇ ಮನಸಿಕಾರೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। ದಿವಾ ಸುಪನ್ತೇನ ಯಾವ ನ್ಹಾತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕೇಸಾ ನ ಸುಕ್ಖನ್ತಿ ತಾವ ಸುಪಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಉಸ್ಸಾಹೇನ ಸುಪಿತಬ್ಬಂ। ರತ್ತಿಂ ಸುಪನ್ತೇನ ಏತ್ತಕಂ ನಾಮ ರತ್ತಿಭಾಗಂ ಸುಪಿತ್ವಾ ಚನ್ದೇನ ವಾ ತಾರಕಾಯ ವಾ ಇದಂ ನಾಮ ಠಾನಂ ಪತ್ತಕಾಲೇ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಉಸ್ಸಾಹೇನ ಸುಪಿತಬ್ಬಂ। ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಆದೀಸು ಚ ದಸಸು ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇಸು ಏಕಂ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಚಿತ್ತರುಚಿಯಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾವ ನಿದ್ದಾ ಓಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಕರೋನ್ತೋ ಹಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಞ್ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾವ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಾಲಾ ಲೋಲಾ ಭನ್ತಮಿಗಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ ನ ಏವಮಕಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ತೇಸಂ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀನಂ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾನಂ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಾನ"ನ್ತಿ।

ಅತ್ಥಿ ಚೇತ್ಥ ಚೇತನಾ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಏತ್ಥ ಚ ಸುಪಿನನ್ತೇ ಅಸ್ಸಾದಚೇತನಾ ಅತ್ಥಿ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। **ಅತ್ಥೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತನಾ; ಸಾ ಚ ಖೋ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಏಸಾ ಅಸ್ಸಾದಚೇತನಾ ಅತ್ಥಿ, ಸಾ ಚ ಖೋ ಅವಿಸಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಾ, ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಭಗವಾ ಸುಪಿನನ್ತೇ ಚೇತನಾಯ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಏವಞ್ಚ ಪನ ಭಿಕ್ಖವೇ ಇಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾಥ, **ಸಞ್ಚೇತನಿಕಾ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುಪಿನನ್ತಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ**"ತಿ ಸಾನುಪಞ್ಞತ್ತಿಕಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ।

೨೩೬-೨೩೭. ತತ್ಥ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಚೇತನಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸಞ್ಚೇತನಾ, ಸಞ್ಚೇತನಾವ **ಸಞ್ಚೇತನಿಕಾ,** ಸಞ್ಚೇತನಾ ವಾ ಅಸ್ಸಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಞ್ಚೇತನಿಕಾ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯಸ್ಸ ಸಞ್ಚೇತನಿಕಾ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ಹೋತಿ ಸೋ ಜಾನನ್ತೋ ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಾ ಚಸ್ಸ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ಚೇಚ್ಚ ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ಥಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಜಾನನ್ತೋ ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋ ಚೇಚ್ಚ ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ"**ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಜಾನನ್ತೋ**ತಿ ಉಪಕ್ಕಮಾಮೀತಿ ಜಾನನ್ತೋ। **ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋ**ತಿ ಸುಕ್ಕಂ ಮೋಚೇಮೀತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತೋ, ತೇನೇವ ಉಪಕ್ಕಮಜಾನನಾಕಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಜಾನನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚೇಚ್ಚಾ**ತಿ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಚೇತನಾವಸೇನ ಚೇತೇತ್ವಾ ಪಕಪ್ಪೇತ್ವಾ। **ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾ**ತಿ ಉಪಕ್ಕಮವಸೇನ ಮದ್ದನ್ತೋ ನಿರಾಸಙ್ಕಚಿತ್ತಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ। **ವೀತಿಕ್ಕಮೋ**ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಸ್ಸ ಯೋ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಅಯಂ ಸಞ್ಚೇತನಿಕಾಸದ್ದಸ್ಸ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತೋ ಅತ್ಥೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠೀತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಸುಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ತಂ ತಾವ ಸಙ್ಖ್ಯಾತೋ ವಣ್ಣಭೇದತೋ ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸುಕ್ಕನ್ತಿ ದಸ ಸುಕ್ಕಾನೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಸುಕ್ಕಾನಂ ಆಸಯಭೇದತೋ ಧಾತುನಾನತ್ತತೋ ಚ ನೀಲಾದಿವಣ್ಣಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ವಿಸ್ಸಟ್ಠೀತಿ ವಿಸ್ಸಗ್ಗೋ, ಅತ್ಥತೋ ಪನೇತಂ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಹೋತಿ, ತೇನಾಹ - "ವಿಸ್ಸಟ್ಠೀತಿ ಠಾನತೋಚಾವನಾ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ತತ್ಥ ವತ್ಥಿಸೀಸಂ ಕಟಿ ಕಾಯೋತಿ ತಿಧಾ ಸುಕ್ಕಸ್ಸ ಠಾನಂ ಪಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಏಕೋ ಕಿರಾಚರಿಯೋ "ವತ್ಥಿಸೀಸಂ ಸುಕ್ಕಸ್ಸ ಠಾನ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಏಕೋ "ಕಟೀ"ತಿ, ಏಕೋ "ಸಕಲೋ ಕಾಯೋ"ತಿ, ತೇಸು ತತಿಯಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಸುಭಾಸಿತಂ। ಕೇಸಲೋಮನಖದನ್ತಾನಞ್ಹಿ ಮಂಸವಿನಿಮುತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಖೇಳಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾಥದ್ಧಸುಕ್ಖಚಮ್ಮಾನಿ ಚ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸೋ ಛವಿಮಂಸಲೋಹಿತಾನುಗತೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಕಾಯೋ ಕಾಯಪ್ಪಸಾದಭಾವಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಾಬದ್ಧಪಿತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಚ ಠಾನಮೇವ। ತಥಾ ಹಿ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಾನೇನಾಭಿಭೂತಾನಂ ಹತ್ಥೀನಂ ಉಭೋಹಿ ಕಣ್ಣಚೂಳಿಕಾಹಿ ಸಮ್ಭವೋ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಮಹಾಸೇನರಾಜಾ ಚ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ ಸಮ್ಭವವೇಗಂ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಸತ್ಥೇನ ಬಾಹುಸೀಸಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ವಣಮುಖೇನ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಸಮ್ಭವಂ ದಸ್ಸೇಸೀತಿ।

ಏತ್ಥ ಪನ ಪಠಮಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಾದೇ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇನ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮತೋ ಯತ್ತಕಂ ಏಕಾ ಖುದ್ದಕಮಕ್ಖಿಕಾ ಪಿವೇಯ್ಯ ತತ್ತಕೇ ಅಸುಚಿಮ್ಹಿ ವತ್ಥಿಸೀಸತೋ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ದಕಸೋತಂ ಓತಿಣ್ಣಮತ್ತೇ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ವಾ ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ ವಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ದುತಿಯಸ್ಸ ವಾದೇ ತಥೇವ ಕಟಿತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ದಕಸೋತಂ ಓತಿಣ್ಣಮತ್ತೇ, ತತಿಯಸ್ಸ ವಾದೇ ತಥೇವ ಸಕಲಕಾಯಂ ಸಙ್ಖೋಭೇತ್ವಾ ತತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ದಕಸೋತಂ ಓತಿಣ್ಣಮತ್ತೇ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ವಾ ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ ವಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ದಕಸೋತೋರೋಹಣಞ್ಚೇತ್ಥ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ನಿವಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಾಯ ವುತ್ತಂ, ಠಾನಾ ಚುತಞ್ಹಿ ಅವಸ್ಸಂ ದಕಸೋತಂ ಓತರತಿ। ತಸ್ಮಾ ಠಾನಾ ಚಾವನಮತ್ತೇನೇವೇತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಸಾ ಚ ಖೋ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸೇವ ಹತ್ಥಪರಿಕಮ್ಮಪಾದಪರಿಕಮ್ಮಗತ್ತಪರಿಕಮ್ಮಕರಣೇನ ಸಚೇಪಿ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಯಂ ಸಬ್ಬಾಚರಿಯಸಾಧಾರಣವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುಪಿನನ್ತಾತಿ ಏತ್ಥ ಸುಪಿನೋ ಏವ **ಸುಪಿನನ್ತೋ,** ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಪನೇತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ಪನ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪಸ್ಸತಿ ಧಾತುಕ್ಖೋಭತೋ ವಾ ಅನುಭೂತಪುಬ್ಬತೋ ವಾ ದೇವತೋಪಸಂಹಾರತೋ ವಾ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತತೋ ವಾತಿ।

ತತ್ಥ ಪಿತ್ತಾದೀನಂ ಖೋಭಕರಣಪಚ್ಚಯಯೋಗೇನ ಖುಭಿತಧಾತುಕೋ ಧಾತುಕ್ಖೋಭತೋ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಚ ನಾನಾವಿಧಂ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ - ಪಬ್ಬತಾ ಪತನ್ತೋ ವಿಯ, ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಯ, ವಾಳಮಿಗಹತ್ಥೀಚೋರಾದೀಹಿ ಅನುಬದ್ಧೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। ಅನುಭೂತಪುಬ್ಬತೋ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನುಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಪಸ್ಸತಿ।

ದೇವತೋಪಸಂಹಾರತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ದೇವತಾ ಅತ್ಥಕಾಮತಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಕಾಮತಾಯ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಾಯ ವಾ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ಉಪಸಂಹರನ್ತಿ, ಸೋ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಆನುಭಾವೇನ ತಾನಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತತೋ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪುಞ್ಞಾಪುಞ್ಞವಸೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಾ ಅನತ್ಥಸ್ಸ ವಾ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಭೂತಂ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸಮಾತಾ ವಿಯ ಪುತ್ತಪಟಿಲಾಭನಿಮಿತ್ತಂ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ವಿಯ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನೇ (ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೯೬), ಕೋಸಲರಾಜಾ ವಿಯ ಸೋಳಸ ಸುಪಿನೇತಿ।

ತತ್ಥ ಯಂ ಧಾತುಕ್ಖೋಭತೋ ಅನುಭೂತಪುಬ್ಬತೋ ಚ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ ನ ತಂ ಸಚ್ಚಂ ಹೋತಿ। ಯಂ ದೇವತೋಪಸಂಹಾರತೋ ಪಸ್ಸತಿ ತಂ ಸಚ್ಚಂ ವಾ ಹೋತಿ ಅಲೀಕಂ ವಾ, ಕುದ್ಧಾ ಹಿ ದೇವತಾ ಉಪಾಯೇನ ವಿನಾಸೇತುಕಾಮಾ ವಿಪರೀತಮ್ಪಿ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ। ಯಂ ಪನ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತತೋ ಪಸ್ಸತಿ ತಂ ಏಕನ್ತಸಚ್ಚಮೇವ ಹೋತಿ। ಏತೇಸಞ್ಚ ಚತುನ್ನಂ ಮೂಲಕಾರಣಾನಂ ಸಂಸಗ್ಗಭೇದತೋಪಿ ಸುಪಿನಭೇದೋ ಹೋತಿಯೇವ।

ತಞ್ಚ ಪನೇತಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಮ್ಪಿ ಸುಪಿನಂ ಸೇಕ್ಖಪುಥುಜ್ಜನಾವ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅಪ್ಪಹೀನವಿಪಲ್ಲಾಸತ್ತಾ, ಅಸೇಕ್ಖಾ ಪನ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಪಹೀನವಿಪಲ್ಲಾಸತ್ತಾ। ಕಿಂ ಪನೇತಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸುತ್ತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಪಟಿಬುದ್ಧೋ, ಉದಾಹು ನೇವ ಸುತ್ತೋ ನ ಪಟಿಬುದ್ಧೋತಿ? ಕಿಞ್ಚೇತ್ಥ ಯದಿ ತಾವ ಸುತ್ತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಅಭಿಧಮ್ಮವಿರೋಧೋ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತೇನ ಹಿ ಸುಪತಿ ತಂ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾದಿಆರಮ್ಮಣಂ ರಾಗಾದಿಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ವಾ ನ ಹೋತಿ, ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಚ ಈದಿಸಾನಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಥ ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ಪಸ್ಸತಿ ವಿನಯವಿರೋಧೋ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಯಞ್ಹಿ ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ಪಸ್ಸತಿ ತಂ ಸಬ್ಬೋಹಾರಿಕಚಿತ್ತೇನ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬೋಹಾರಿಕಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಅನಾಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತೇನ ಪನ ಕತೇಪಿ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಏಕನ್ತಂ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ। ಅಥ ನೇವ ಸುತ್ತೋ ನ ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ಪಸ್ಸತಿ, ಕೋ ನಾಮ ಪಸ್ಸತಿ; ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಸುಪಿನಸ್ಸ ಅಭಾವೋವ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ, ನ ಅಭಾವೋ। ಕಸ್ಮಾ ? ಯಸ್ಮಾ ಕಪಿಮಿದ್ಧಪರೇತೋ ಪಸ್ಸತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಕಪಿಮಿದ್ಧಪರೇತೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ। **ಕಪಿಮಿದ್ಧಪರೇತೋತಿ** ಮಕ್ಕಟನಿದ್ದಾಯ ಯುತ್ತೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಮಕ್ಕಟಸ್ಸ ನಿದ್ದಾ ಲಹುಪರಿವತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಏವಂ ಯಾ ನಿದ್ದಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕುಸಲಾದಿಚಿತ್ತವೋಕಿಣ್ಣತ್ತಾ ಲಹುಪರಿವತ್ತಾ, ಯಸ್ಸಾ ಪವತ್ತಿಯಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಭವಙ್ಗತೋ ಉತ್ತರಣಂ ಹೋತಿ ತಾಯ ಯುತ್ತೋ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ತೇನಾಯಂ ಸುಪಿನೋ ಕುಸಲೋಪಿ ಹೋತಿ ಅಕುಸಲೋಪಿ ಅಬ್ಯಾಕತೋಪಿ। ತತ್ಥ ಸುಪಿನನ್ತೇ ಚೇತಿಯವನ್ದನಧಮ್ಮಸ್ಸವನಧಮ್ಮದೇಸನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕುಸಲೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲೋ, ದ್ವೀಹಿ ಅನ್ತೇಹಿ ಮುತ್ತೋ ಆವಜ್ಜನತದಾರಮ್ಮಣಕ್ಖಣೇ ಅಬ್ಯಾಕತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸ್ವಾಯಂ ದುಬ್ಬಲವತ್ಥುಕತ್ತಾ ಚೇತನಾಯ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಆಕಡ್ಢಿತುಂ ಅಸಮತ್ಥೋ, ಪವತ್ತೇ ಪನ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಕುಸಲಾಕುಸಲೇಹಿ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಿತೋ ವಿಪಾಕಂ ದೇತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವಿಪಾಕಂ ದೇತಿ? ಅಥ ಖೋ ಅವಿಸಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಾವ ಸುಪಿನನ್ತಚೇತನಾ। ತೇನಾಹ - "**ಠಪೇತ್ವಾ ಸುಪಿನನ್ತಾ**"ನ್ತಿ।

ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ಇಮಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿನಿಕಾಯಸ್ಸ ನಾಮಂ। ತಸ್ಮಾ ಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುಪಿನನ್ತಾ ಸಞ್ಚೇತನಿಕಾ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ , ಅಯಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನಾಮ ಆಪತ್ತಿನಿಕಾಯೋತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ । ವಚನತ್ಥೋ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಘೋ ಆದಿಮ್ಹಿ ಚೇವ ಸೇಸೇ ಚ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಇಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾತುಕಾಮಸ್ಸ ಯಂ ತಂ ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನಂ, ತಸ್ಸ ಆದಿಮ್ಹಿ ಚೇವ ಪರಿವಾಸದಾನತ್ಥಾಯ ಆದಿತೋ ಸೇಸೇ ಚ ಮಜ್ಝೇ ಮಾನತ್ತದಾನತ್ಥಾಯ ಮೂಲಾಯ ಪಟಿಕಸ್ಸನೇನ ವಾ ಸಹ ಮಾನತ್ತದಾನತ್ಥಾಯ ಅವಸಾನೇ ಅಬ್ಭಾನತ್ಥಾಯ ಸಙ್ಘೋ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ನ ಹೇತ್ಥ ಏಕಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ವಿನಾ ಸಙ್ಘೇನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುನ್ತಿ ಸಙ್ಘೋ ಆದಿಮ್ಹಿ ಚೇವ ಸೇಸೇ ಚ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ। ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಪನ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಸಙ್ಘೋವ ತಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿವಾಸಂ ದೇತಿ, ಮೂಲಾಯ ಪಟಿಕಸ್ಸತಿ, ಮಾನತ್ತಂ ದೇತಿ, ಅಬ್ಭೇತಿ ನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ನ ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ"ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ -

"ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸುಣೋಹಿ ಯಥಾತಥಂ।

සඞ්ඝෝව දේති පරිවාසං, මූලාය පටිකස්සති।
මානත්තං දේති අබ්භේති, තේනේතං ඉති වුච්චතී”ති॥ (පරි॰ ೩೭೯) -

පරිවාරේ වචනකාරණඤ්ච වුත්තං, තත්ථ පරිවාසදානාදීනි **සමුච්චයක්ඛන්ධකේ** විත්ථාරතෝ ආගතානි, තත්ථේව නේසං සංවණ්ණනං කරිස්සාම।

තස්සේව ආපත්තිනිකායස්සාති තස්ස ඒව ආපත්තිසමූහස්ස। තත්ථ කිඤ්චාපි අයං ඒකාව ආපත්ති, රූළ්හිසද්දේන පන අවයවේ සමූහවෝහාරේන වා “නිකායෝ”ති වුත්තෝ - “ඒකෝ වේදනාක්ඛන්ධෝ, ඒකෝ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධෝ”තිආදීසු විය।

ඒවං උද්දිට්ඨසික්ඛාපදං පදානුක්කමේන විභජිත්වා ඉදානි ඉමං සුක්කවිස්සට්ඨිං ආපජ්ජන්තස්ස උපායඤ්ච කාලඤ්ච අධිප්පායඤ්ච අධිප්පායවත්ථුඤ්ච දස්සේතුං **“අජ්ඣත්තරූපේ මෝචේතී”**තිආදිමාහ। ඒත්ථ හි අජ්ඣත්තරූපාදීහි චතූහි පදේහි උපායෝ දස්සිතෝ, අජ්ඣත්තරූපේ වා මෝචේය්‍ය බහිද්ධාරූපේ වා උභයත්ථ වා ආකාසේ වා කටිං කම්පේන්තෝ, ඉතෝ පරං අඤ්ඤෝ උපායෝ නත්ථි। තත්ථ රූපේ ඝට්ටේත්වා මෝචේන්තෝපි රූපේන ඝට්ටේත්වා මෝචේන්තෝපි රූපේ මෝචේතිච්චේව වේදිතබ්බෝ। රූපේ හි සති සෝ මෝචේති න රූපං අලභිත්වා। රාගූපත්ථම්භාදීහි පන පඤ්චහි කාලෝ දස්සිතෝ। රාගූපත්ථම්භාදිකාලේසු හි අඞ්ගජාතං කම්මනියං හෝති, යස්ස කම්මනියත්තේ සති මෝචේති। ඉතෝ පරං අඤ්ඤෝ කාලෝ නත්ථි, න හි විනා රාගූපත්ථම්භාදීහි පුබ්බණ්හාදයෝ කාලභේදා මෝචනේ නිමිත්තං හෝන්ති।

ආරෝග්‍යත්ථායාතිආදීහි දසහි අධිප්පායෝ දස්සිතෝ, ඒවරූපේන හි අධිප්පායභේදේන මෝචේති න අඤ්ඤථා। නීලාදීහි පන දසහි නවමස්ස අධිප්පායස්ස වත්ථු දස්සිතං, වීමංසන්තෝ හි නීලාදීසු අඤ්ඤතරස්ස වසේන වීමංසති න තේහි විනිමුත්තන්ති।

೨೩೮. ඉතෝ පරං පන ඉමේසංයේව අජ්ඣත්තරූපාදීනං පදානං පකාසනත්ථං **“අජ්ඣත්තරූපේති අජ්ඣත්තං උපාදින්නේ රූපේ”**තිආදි වුත්තං, තත්ථ **අජ්ඣත්තං උපාදින්නේ රූපේති** අත්තනෝ හත්ථාදිභේදේ රූපේ। **බහිද්ධා උපාදින්නේති** පරස්ස තාදිසේයේව। **අනුපාදින්නේති** තාළච්ඡිද්දාදිභේදේ। **තදුභයේති** අත්තනෝ ච පරස්ස ච රූපේ, උභයඝට්ටනවසේනේතං වුත්තං। අත්තනෝ රූපේන ච අනුපාදින්නරූපේන ච ඒකතෝ ඝට්ටනේපි ලබ්භති। **ආකාසේ වායමන්තස්සාති** කේනචි රූපේන අඝට්ටේත්වා ආකාසේයේව කටිකම්පනපයෝගේන අඞ්ගජාතං චාලේන්තස්ස।

රාගූපත්ථම්භේති රාගස්ස බලවභාවේ, රාගේන වා අඞ්ගජාතස්ස උපත්ථම්භේ, ථද්ධභාවේ සඤ්ජාතේති වුත්තං හෝති। **කම්මනියං හෝතීති** මෝචනකම්මක්ඛමං අජ්ඣත්තරූපාදීසු උපක්කමාරහං හෝති।

උච්චාලිඞ්ගපාණකදට්ඨූපත්ථම්භේති උච්චාලිඞ්ගපාණකදට්ඨේන අඞ්ගජාතේ උපත්ථම්භේ। උච්චාලිඞ්ගපාණකා නාම ලෝමසපාණකා හෝන්ති, තේසං ලෝමේහි ඵුට්ඨං අඞ්ගජාතං කණ්ඩුං ගහේත්වා ථද්ධං හෝති, තත්ථ යස්මා තානි ලෝමානි අඞ්ගජාතං ඩංසන්තානි විය විජ්ඣන්ති, තස්මා “උච්චාලිඞ්ගපාණකදට්ඨේනා”ති වුත්තං, අත්ථතෝ පන උච්චාලිඞ්ගපාණකලෝමවේධනේනාති වුත්තං හෝති।

೨೩೯. **ಅರೋಗೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಮೋಚೇತ್ವಾ ಅರೋಗೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಸುಖಂ ವೇದನಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಮೋಚನೇನ ಚ ಮುಚ್ಚನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಮುತ್ತಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಯಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಹೋತಿ, ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭೇಸಜ್ಜಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ಇದಂ ಮೇ ಮೋಚಿತಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಮೋಚೇತ್ವಾ ಕೀಟಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾದೀನಂ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ। **ಪುಞ್ಞಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ಮೋಚೇತ್ವಾ ಕೀಟಾದೀನಂ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಮೋಚೇತ್ವಾ ಕೀಟಾದೀನಂ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನ್ತಪದಂ ವತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಗ್ಗಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಮೋಚೇತ್ವಾ ಕೀಟಾದೀನಂ ದಿನ್ನದಾನೇನ ವಾ ಪುಞ್ಞೇನ ವಾ ಯಞ್ಞೇನ ವಾ ಸಗ್ಗಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಬೀಜಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ಕುಲವಂಸಙ್ಕುರಸ್ಸ ದಾರಕಸ್ಸ ಬೀಜಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, "ಇಮಿನಾ ಬೀಜೇನ ಪುತ್ತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಮೋಚೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವೀಮಂಸತ್ಥಾಯಾತಿ** ಜಾನನತ್ಥಾಯ। **ನೀಲಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ**ಆದೀಸು ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ಕಿಂ ಮೇ ಮೋಚಿತಂ ನೀಲಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪೀತಕಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರವಣ್ಣನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಖಿಡ್ಡಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ** ಖಿಡ್ಡಾಪಸುತೋ, ತೇನ ತೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಕೀಳನ್ತೋ ಮೋಚೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೨೪೦. ಇದಾನಿ ಯದಿದಂ "ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇ ಮೋಚೇತೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ ತತ್ಥ ಯಥಾ ಮೋಚೇನ್ತೋ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಪದಾನಂ ವಸೇನ ಯತ್ತಕೋ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇ ಚೇತೇತಿ ಉಪಕ್ಕಮತಿ ಮುಚ್ಚತಿ ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಚೇತೇತೀತಿ** ಮೋಚನಸ್ಸಾದಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ ಚೇತನಾಯ ಮುಚ್ಚತೂತಿ ಚೇತೇತಿ। **ಉಪಕ್ಕಮತೀತಿ** ತದನುರೂಪಂ ವಾಯಾಮಂ ಕರೋತಿ। **ಮುಚ್ಚತೀತಿ** ಏವಂ ಚೇತೇನ್ತಸ್ಸ ತದನುರೂಪೇನ ವಾಯಾಮೇನ ವಾಯಮತೋ ಸುಕ್ಕಂ ಠಾನಾ ಚವತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸಾತಿ** ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಅಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನಾಮ ಆಪತ್ತಿನಿಕಾಯೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ **ಬಹಿದ್ಧಾರೂಪೇತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಅವಸೇಸೇಸು ಅಟ್ಠವೀಸತಿಯಾ ಪದೇಸು।

ಏತ್ಥ ಪನ ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ಕಥಂ? ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇ ತಾವ ರಾಗೂಪತ್ಥಮ್ಭೇ ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಾಯ ನೀಲಂ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇಯೇವ ರಾಗೂಪತ್ಥಮ್ಭೇ ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಾಯ ಪೀತಾದೀನಂ ಮೋಚನವಸೇನ ಅಪರಾ ನವಾತಿ ದಸ। ಯಥಾ ಚ ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಾಯ ದಸ, ಏವಂ ಸುಖಾದೀನಂ ನವನ್ನಂ ಪದಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಏಕೇಕಪದೇ ದಸ ದಸ ಕತ್ವಾ ನವುತಿ, ಇತಿ ಇಮಾ ಚ ನವುತಿ ಪುರಿಮಾ ಚ ದಸಾತಿ ರಾಗೂಪತ್ಥಮ್ಭೇ ತಾವ ಸತಂ। ಯಥಾ ಪನ ರಾಗೂಪತ್ಥಮ್ಭೇ ಏವಂ ವಚ್ಚೂಪತ್ಥಮ್ಭಾದೀಸುಪಿ ಚತೂಸು ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇ ಸತಂ ಸತಂ ಕತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ, ಇತಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಮಞ್ಚ ಏಕನ್ತಿ ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇ ತಾವ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಾನಂ ವಸೇನ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ। ಯಥಾ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇ ಪಞ್ಚ, ಏವಂ ಬಹಿದ್ಧಾರೂಪೇ ಪಞ್ಚ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾರೂಪೇ ಪಞ್ಚ, ಆಕಾಸೇ ಕಟಿಂ ಕಮ್ಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚಾತಿ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಚತುನ್ನಂ ಪಞ್ಚಕಾನಂ ವಸೇನ ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಇದಾನಿ **ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಾಯಾತಿ**ಆದೀಸು ತಾವ ದಸಸು ಪದೇಸು ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಾ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ, ಉಪರಿ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ, ಉಭತೋ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ, ಮಜ್ಝೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಭತೋ ಹರನ್ತಸ್ಸ, ಸಬ್ಬಮೂಲಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಚೇತನೂಪಕ್ಕಮಮೋಚನೇ ಸತಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಞ್ಚ ಸುಖತ್ಥಞ್ಚಾ**"ತಿ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಬದ್ಧಚಕ್ಕಾದಿಭೇದವಿಚಿತ್ತಂ ಪಾಳಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಞ್ಚ ಸುಖತ್ಥಞ್ಚ ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಞ್ಚ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಞ್ಚಾ** ತಿ ಏವಂ ಆರೋಗ್ಯಪದಂ ಸಬ್ಬಪದೇಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವುತ್ತಮೇಕಂ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಂ। ಸುಖಪದಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಪದೇಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಯಾವ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಅತೀತಾನನ್ತರಪದಂ ತಾವ

ಆನೇತ್ವಾ ವುತ್ತಾನಿ ನವ ಬದ್ಧಚಕ್ಕಾನೀತಿ ಏವಂ ಏಕೇಕಮೂಲಕಾನಿ ದಸ ಚಕ್ಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ದುಮೂಲಕಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅತ್ಥೋ ಪನೇತ್ಥ ಪಾಕಟೋಯೇವ।

ಯಥಾ ಚ ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಾಯಾತಿಆದೀಸು ದಸಸು ಪದೇಸು, ಏವಂ ನೀಲಾದೀಸುಪಿ **"ನೀಲಞ್ಚ ಪೀತಕಞ್ಚ ಚೇತೇತಿ ಉಪಕ್ಕಮತೀ"**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ದಸ ಚಕ್ಕಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ, ತಾನಿಪಿ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅತ್ಥೋ ಪನೇತ್ಥ ಪಾಕಟೋಯೇವ।

ಪುನ **ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಞ್ಚ ನೀಲಞ್ಚ ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಞ್ಚ ಸುಖತ್ಥಞ್ಚ ನೀಲಞ್ಚ ಪೀತಕಞ್ಚಾ**ತಿ ಏಕೇನೇಕಂ ದ್ವೀಹಿ ದ್ವೇ…ಪೇ॰… ದಸಹಿ ದಸಾತಿ ಏವಂ ಪುರಿಮಪದೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಚ್ಛಿಮಪದಾನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಮಿಸ್ಸಕಚಕ್ಕಂ ವುತ್ತಂ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ "ನೀಲಂ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚೇತೇತ್ವಾ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಪೀತಕಾದೀಸು ಮುತ್ತೇಸುಪಿ ಪೀತಕಾದಿವಸೇನ ಚೇತೇತ್ವಾ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಇತರೇಸು ಮುತ್ತೇಸುಪಿ ನೇವತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ , ತಸ್ಮಾ ಏತಮ್ಪಿ ನಯಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನೀಲಂ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚೇತೇತಿ ಉಪಕ್ಕಮತಿ ಪೀತಕಂ ಮುಚ್ಚತೀ"**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಚಕ್ಕಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। ತತೋ ಪರಂ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಪದಂ ನೀಲಾದೀಹಿ ನವಹಿ ಪದೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕುಚ್ಛಿಚಕ್ಕಂ ನಾಮ ವುತ್ತಂ। ತತೋ ಪೀತಕಾದೀನಿ ನವ ಪದಾನಿ ಏಕೇನ ನೀಲಪದೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಚಕ್ಕಂ ನಾಮ ವುತ್ತಂ। ತತೋ ಲೋಹಿತಕಾದೀನಿ ನವ ಪದಾನಿ ಏಕೇನ ಪೀತಕಪದೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಪಿಟ್ಠಿಚಕ್ಕಂ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಲೋಹಿತಕಪದಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಇತರಾನಿ ನವ ನವ ಪದಾನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅಟ್ಠ ಚಕ್ಕಾನಿ ವುತ್ತಾನೀತಿ ಏವಂ ದಸಗತಿಕಂ ಪಿಟ್ಠಿಚಕ್ಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಾದೀನಂ ಅನೇಕೇಸಂ ಚಕ್ಕಾನಂ ವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಗರುಕಾಪತ್ತಿಮೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅಙ್ಗವಸೇನೇವ ಗರುಕಾಪತ್ತಿಞ್ಚ ಲಹುಕಾಪತ್ತಿಞ್ಚ ಅನಾಪತ್ತಿಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಚೇತೇತಿ ಉಪಕ್ಕಮತಿ ಮುಚ್ಚತೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮನಯೇನ ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪಾದೀಸು ರಾಗಾದಿಉಪತ್ಥಮ್ಭೇ ಸತಿ ಆರೋಗ್ಯಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಚೇತೇನ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಸುಚಿಮೋಚನೇ ತಿವಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನಾ ಗರುಕಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ದುತಿಯೇನ ನಯೇನ ಚೇತೇನ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಚ ಮೋಚನೇ ಅಸತಿ ದುವಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನಾ ಲಹುಕಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾಪತ್ತಿ। **"ಚೇತೇತಿ ನ ಉಪಕ್ಕಮತಿ ಮುಚ್ಚತೀ"**ತಿಆದೀಹಿ ಛಹಿ ನಯೇಹಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅಯಂ ಪನ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಭೇದೋ ಸಣ್ಹೋ ಸುಖುಮೋ, ತಸ್ಮಾ ಸುಟ್ಠು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬೋ । ಸುಟ್ಠು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛಿತೇನ ಆಪತ್ತಿ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ, ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತೋ ಹಿ ರೋಗನಿದಾನಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತೋ ವೇಜ್ಜೋ ವಿಯ ವಿಘಾತಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಚ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ತಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಹೋತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣವಿಧಿ - ಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇನ ಆಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವತತಿಯಂ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ - "ಕತರೇನ ಪಯೋಗೇನ ಕತರೇನ ರಾಗೇನ ಆಪನ್ನೋಸೀ"ತಿ। ಸಚೇ ಪಠಮಂ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅಞ್ಞಂ ವದತಿ ನ ಏಕಮಗ್ಗೇನ ಕಥೇತಿ, ಸೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ತ್ವಂ ನ ಏಕಮಗ್ಗೇನ ಕಥೇಸಿ ಪರಿಹರಸಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ತವ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಗಚ್ಛ ಸೋತ್ಥಿಂ ಗವೇಸಾ"ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತಿಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ಏಕಮಗ್ಗೇನೇವ ಕಥೇತಿ, ಯಥಾಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕರೋತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಗರುಕಲಹುಕಾಪತ್ತಿವಿನಿಚ್ಛಯತ್ಥಂ ಏಕಾದಸನ್ನಂ ರಾಗಾನಂ ವಸೇನ ಏಕಾದಸ ಪಯೋಗಾ ಸಮವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ।

ತತ್ರಿಮೇ ಏಕಾದಸ ರಾಗಾ - ಮೋಚನಸ್ಸಾದೋ, ಮುಚ್ಚನಸ್ಸಾದೋ, ಮುತ್ತಸ್ಸಾದೋ, ಮೇಥುನಸ್ಸಾದೋ, ಫಸ್ಸಸ್ಸಾದೋ, ಕಣ್ಡುವನಸ್ಸಾದೋ, ದಸ್ಸನಸ್ಸಾದೋ, ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದೋ, ವಾಚಸ್ಸಾದೋ, ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮಂ, ವನಭಙ್ಗಿಯನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಮೋಚೇತುಂ ಅಸ್ಸಾದೋ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೋ, ಮುಚ್ಚನೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ಮುಚ್ಚನಸ್ಸಾದೋ, ಮುತ್ತೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ಮುತ್ತಸ್ಸಾದೋ, ಮೇಥುನೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ಮೇಥುನಸ್ಸಾದೋ, ಫಸ್ಸೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ಫಸ್ಸಸ್ಸಾದೋ, ಕಣ್ಡುವನೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ಕಣ್ಡುವನಸ್ಸಾದೋ, ದಸ್ಸನೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ದಸ್ಸನಸ್ಸಾದೋ, ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದೋ, ವಾಚಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ ವಾಚಸ್ಸಾದೋ, ಗೇಹಸ್ಸಿತಂ ಪೇಮಂ

ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮಂ, ವನಭಙ್ಗಿಯನ್ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪುಪ್ಫಫಲಾದಿ ವನತೋ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಆಹಟಂ। ಏತ್ಥ ಚ ನವಹಿ ಪದೇಹಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಅಸ್ಸಾದಸೀಸೇನ ರಾಗೋ ವುತ್ತೋ। ಏಕೇನ ಪದೇನ ಸರೂಪೇನೇವ, ಏಕೇನ ಪದೇನ ವತ್ಥುನಾ ವುತ್ತೋ, ವನಭಙ್ಗೋ ಹಿ ರಾಗಸ್ಸ ವತ್ಥು ನ ರಾಗೋಯೇವ।

ಏತೇಸಂ ಪನ ರಾಗಾನಂ ವಸೇನ ಏವಂ ಪಯೋಗಾ ಸಮವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ - ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಚೇತನಾಯ ಚೇತೇನ್ತೋ ಚೇವ ಅಸ್ಸಾದೇನ್ತೋ ಚ ಉಪಕ್ಕಮತಿ ಮುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ತಥೇವ ಚೇತೇನ್ತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾದೇನ್ತೋ ಚ ಉಪಕ್ಕಮತಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸಯನಕಾಲೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಊರುನಾ ವಾ ಮುಟ್ಠಿನಾ ವಾ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಗಾಳ್ಹಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ಸಉಸ್ಸಾಹೋವ ಸುಪತಿ, ಸುಪನ್ತಸ್ಸ ಚಸ್ಸ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಸಚೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ಅಸುಭಮನಸಿಕಾರೇನ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಸುಪತಿ, ಸುಪನ್ತಸ್ಸ ಮುತ್ತೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಮುಚ್ಚನಸ್ಸಾದೇ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಮುಚ್ಚಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೇತಿ ನ ಉಪಕ್ಕಮತಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಮುಚ್ಚಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೇನ್ತೋ ಉಪಕ್ಕಮತಿ, ತೇನ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಮುತ್ತೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಮುಚ್ಚಮಾನೇ "ಮಾ ಕಾಸಾವಂ ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ದುಸ್ಸೀ"ತಿ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಜಗ್ಗನತ್ಥಾಯ ಉದಕಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ ವಟ್ಟತೀತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಮುತ್ತಸ್ಸಾದೇ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಮುತ್ತೇ ಠಾನಾ ಚುತೇ ಅಸುಚಿಮ್ಹಿ ಪಚ್ಛಾ ಅಸ್ಸಾದೇನ್ತಸ್ಸ ವಿನಾ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಪುನ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಮೇಥುನಸ್ಸಾದೇ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಮಾತುಗಾಮಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತೇನ ಪಯೋಗೇನ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಯೋಗತ್ತಾ ಪನ ತಾದಿಸೇ ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಸೀಸಂ ಪತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ರತ್ತೋ ಪುನ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಫಸ್ಸಸ್ಸಾದೇ ದುವಿಧೋ ಫಸ್ಸೋ - ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೋ, ಬಾಹಿರೋ ಚ। ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೇ ತಾವ ಅತ್ತನೋ ನಿಮಿತ್ತಂ ಥದ್ಧಂ ಮುದುಕನ್ತಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಾ ಲೋಲಭಾವೇನ ವಾ ಕೀಳಾಪಯತೋ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಕೀಳಾಪೇನ್ತೋ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಬಾಹಿರಫಸ್ಸೇ ಪನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನಿ ಪರಾಮಸತೋ ಚೇವ ಆಲಿಙ್ಗತೋ ಚ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಪನ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ರತ್ತೋ ಪುನ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ ವಿಸಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಕಣ್ಡುವನಸ್ಸಾದೇ ದದ್ದುಕಚ್ಛುಪಿಳಕಪಾಣಕಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರವಸೇನ ಕಣ್ಡುವಮಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕಣ್ಡುವನಸ್ಸಾದೇ ನೇವ ಕಣ್ಡುವತೋ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಕಣ್ಡುವನಸ್ಸಾದೇನ ರತ್ತೋ ಪುನ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ದಸ್ಸನಸ್ಸಾದೇ ದಸ್ಸನಸ್ಸಾದೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅನೋಕಾಸಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅನೋಕಾಸುಪನಿಜ್ಝಾನೇ ಪನ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ದಸ್ಸನಸ್ಸಾದೇನ ರತ್ತೋ ಪುನ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದೇ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದರಾಗೇನ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಪಚ್ಚಯಾ ಪನ ಆಪನ್ನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದೇನ ರತ್ತೋ ಪುನ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ವಾಚಸ್ಸಾದೇ ವಾಚಸ್ಸಾದರಾಗೇನ ಮಾತುಗಾಮಂ ಮೇಥುನಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾಹಿ ವಾಚಾಹಿ ಓಭಾಸನ್ತಸ್ಸ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಪನ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ವಾಚಸ್ಸಾದೇನ ರತ್ತೋ ಪುನ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮೇ ಮಾತರಂ ವಾ ಮಾತುಪೇಮೇನ ಭಗಿನಿಂ ವಾ ಭಗಿನಿಪೇಮೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪರಾಮಸತೋ ಚೇವ ಆಲಿಙ್ಗತೋ ಚ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮೇನ ಪನ ಫುಸನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮೇನ ರತ್ತೋ ಪುನ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ವನಭಙ್ಗೇ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ತಮ್ಬೂಲಗನ್ಧಪುಪ್ಫವಾಸಾದಿಪ್ಪಕಾರಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಮಿತ್ತಸನ್ಥವಭಾವಸ್ಸ ದಳ್ಹಭಾವತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇನ್ತಿ ಅಯಂ ವನಭಙ್ಗೋ ನಾಮ। ತಞ್ಚೇ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಂಸಟ್ಠವಿಹಾರಿಕಸ್ಸ ಕುಲೂಪಕಭಿಕ್ಖುನೋ ಪೇಸೇತಿ, ತಸ್ಸ ಚ “ಅಸುಕಾಯ ನಾಮ ಇದಂ ಪೇಸಿತ”ನ್ತಿ ಸಾರತ್ತಸ್ಸ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ತಂ ವನಭಙ್ಗಂ ಕೀಳಾಪಯತೋ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ವನಭಙ್ಗೇ ಸಾರತ್ತೋ ಪುನ ಅಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಸಚೇ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತೇಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ।

ಏವಮೇತೇಸಂ ಏಕಾದಸನ್ನಂ ರಾಗಾನಂ ವಸೇನ ಇಮೇ ಏಕಾದಸ ಪಯೋಗೇ ಸಮೇವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ವಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಾ। ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಸಚೇ ಗರುಕಾ ಹೋತಿ “ಗರುಕಾ”ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಲಹುಕಾ ಹೋತಿ “ಲಹುಕಾ”ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ತದನುರೂಪಞ್ಚ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಕತಂ ಸುಕತಂ ಹೋತಿ ರೋಗನಿದಾನಂ ಞತ್ವಾ ವೇಜ್ಜೇನ ಕತಭೇಸಜ್ಜಮಿವ, ತಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

೨೬೨. **ಚೇತೇತಿ ನ ಉಪಕ್ಕಮತೀ**ತಿಆದೀಸು ಮೋಚನಸ್ಸಾದಚೇತನಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಪಕ್ಕಮತಿ, ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಮೋಚನಸ್ಸಾದಪೀಳಿತೋ “ಅಹೋ ವತ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಪಕ್ಕಮತಿ, ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇನ ನ ಚೇತೇತಿ, ಫಸ್ಸಸ್ಸಾದೇನ ಕಣ್ಡುವನಸ್ಸಾದೇನ ವಾ ಉಪಕ್ಕಮತಿ, ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ತಥೇವ ನ ಚೇತೇತಿ, ಉಪಕ್ಕಮತಿ, ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇನ್ತೋ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ನ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಪಕ್ಕಮತಿ, ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕಯತೋಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ ಇದಂ ಆಗತಮೇವ ಹೋತಿ, “ನ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಪಕ್ಕಮತಿ, ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ।

ಅನಾಪತ್ತಿ ಸುಪಿನನ್ತೇನಾತಿ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಸುಪಿನೇ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತಸ್ಸ ವಿಯ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾದೀನಿ ಆಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ವಿಯ ಸುಪಿನನ್ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ಯಸ್ಸ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸುಪಿನೇ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಅಸ್ಸಾದಚೇತನಾಯ ಸಚಸ್ಸ ವಿಸಯೋ ಹೋತಿ, ನಿಚ್ಚಲೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ನ ಹತ್ಥೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕೀಳಾಪೇತಬ್ಬಂ, ಕಾಸಾವಪಚ್ಚತ್ಥರಣರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಪನ ಹತ್ಥಪುಟೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಜಗ್ಗನತ್ಥಾಯ ಉದಕಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ನಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾತಿ ಯಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜೇನ ವಾ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಲಿಮ್ಪನ್ತಸ್ಸ ಉಚ್ಚಾರಾದೀನಿ ವಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ನಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಮುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ ದುವಿಧಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಇಧ ಸೇಯ್ಯಸಕೋ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಾ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನಂ, ಸುಖಮಜ್ಝತ್ತದ್ವಯೇನಾತಿ।

೨೬೩. ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಸುಪಿನವತ್ಥು ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ।

ವಿತಕ್ಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಕಾಮವಿತಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಗೇಹಸ್ಸಿತಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ, ಅಥ ಖೋ ವಿತಕ್ಕಗತಿಕೇನ ನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಉಣ್ಹೋದಕವತ್ಥೂಸು ಪಠಮಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ದುತಿಯೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಮೋಚೇತುಕಾಮೋ ಉಣ್ಹೋದಕೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಹರಿತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿ, ತೇನಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ತತಿಯೇ ಉಪಕ್ಕಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಭೇಸಜ್ಜಕಣ್ಡುವನವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ।

೨೬೪. **ಮಗ್ಗವತ್ಥೂಸು** ಪಠಮಸ್ಸ ಥುಲಊರುಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಬಾಧಟ್ಠಾನೇ ಘಟ್ಟನಾಯ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚಿ, ತಸ್ಸ ನಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ದುತಿಯಸ್ಸ ತಥೇವ ಮುಚ್ಚಿ, ಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯತ್ತಾ ಪನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ತತಿಯಸ್ಸ ನ ಮುಚ್ಚಿ, ಉಪಕ್ಕಮಸಬ್ಭಾವತೋ ಪನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ತಸ್ಮಾ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪರಿಳಾಹೇ ನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಗಮನಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಸುಭಾದಿಮನಸಿಕಾರೇನ ಚಿತ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆದಾಯ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಠಿತೋ ವಿನೋದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆದಾಯ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನೇವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ।

ವತ್ಥಿವತ್ಥೂಸು ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವತ್ಥಿಂ ದಳ್ಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಾ ಗಾಮದಾರಕಾ ವಿಯ ಪಸ್ಸಾವಮಕಂಸು। **ಜನ್ತಾಘರವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಉದರಂ ತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾಪಿ ಅಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾಪಿ ಮುತ್ತೇ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಚಾಲನವಸೇನ ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚಿ, ತಸ್ಮಾ ಆಪತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ।

೨೬೫. **ಊರುಘಟ್ಟಾಪನವತ್ಥೂಸು** ಯೇಸಂ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ ತೇ ಅಙ್ಗಜಾತಮ್ಪಿ ಫುಸಾಪೇಸುನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಏವಂ **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯ**ಂ ವುತ್ತಂ। ಸಾಮಣೇರಾದಿವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ।

೨೬೬. ಕಾಯತ್ಥಮ್ಭನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಕಾಯಂ ಥಮ್ಭೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಚಿರಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಾ ನವಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಆಲಸಿಯವಿಮೋಚನತ್ಥಂ ವಿಜಮ್ಭೇನ್ತಸ್ಸ।

ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸಚೇಪಿ ಪಟಸತಂ ನಿವತ್ಥಾ ಹೋತಿ ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ ಠತ್ವಾ “ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಓಕಾಸೇ ನಿಮಿತ್ತ”ನ್ತಿ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಅನಿವತ್ಥಾನಂ ಗಾಮದಾರಿಕಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಕಿಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತೇ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಅವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಪನ ದಿವಸಮ್ಪಿ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ ಏಕಮೇವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಉಮ್ಮೀಲನನಿಮೀಲನವಸೇನ ಪನ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಹಸಾ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯಿತ್ವಾ ಪುನ ಪಟಿಸಞ್ಚಾಯ ಸಂವರೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ, ತಂ ಸಂವರಂ ಪಹಾಯ ಪುನ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತೋ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

೨೬೭. **ತಾಳಚ್ಛಿದ್ದಾದಿವತ್ಥೂನಿ** ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವ। **ನ್ಹಾನವತ್ಥೂಸು** ಯೇ ಉದಕಸೋತಂ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಪಹರಿಂಸು ತೇಸಂ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಉದಞ್ಜಲವತ್ಥೂಸುಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಚ **ಉದಞ್ಜಲ**ನ್ತಿ ಉದಕಚಿಕ್ಖಲ್ಲೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಇತೋ ಪರಾನಿ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಉದಕೇ ಧಾವನಾದಿವತ್ಥೂನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ। **ಪುಪ್ಫಾವಳಿಯವತ್ಥೂಸು** ಸಚೇಪಿ ನಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಕೀಳನಪಚ್ಚಯಾ ಪನ ದುಕ್ಕಟಂ ಹೋತೀತಿ।

ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೬೯. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ - **ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರತೀ**ತಿ ನ ಆವೇಣಿಕೇ ಅರಞ್ಞೇ, ಜೇತವನವಿಹಾರಸ್ಸೇವ ಪಚ್ಚನ್ತೇ ಏಕಪಸ್ಸೇ। **ಮಜ್ಝೇ ಗಬ್ಭೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಚ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಗಬ್ಭೋ ಹೋತಿ। **ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಯಾಗಾರೋ**ತಿ ಸಮನ್ತಾ ಪನಸ್ಸ ಮಣ್ಡಲಮಾಳಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಮಜ್ಝೇ ಚತುರಸ್ಸಂ ಗಬ್ಭಂ ಕತ್ವಾ ಬಹಿ ಮಣ್ಡಲಮಾಳಪರಿಕ್ಖೇಪೇನ ಕತೋ, ಯಥಾ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಅನ್ತೋಯೇವ ಆವಿಞ್ಛನ್ತೇಹಿ ವಿಚರಿತುಂ।

ಸುಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ಸುಟ್ಠು ಠಪಿತಂ, ಯಥಾ ಯಥಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಓಕಾಸೇ ಠಪಿತಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಲೋಕರಞ್ಜಕಂ ತಥಾ ತಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಠಪಿತಂ, ವತ್ತಸೀಸೇನ ಹಿ ಸೋ ಏಕಕಿಚ್ಚಮ್ಪಿ ನ ಕರೋತಿ। **ಏಕಚ್ಚೇ ವಾತಪಾನೇ ವಿವರನ್ತೋ**ತಿ ಯೇಸು ವಿವಟೇಸು ಅನ್ಧಕಾರೋ ಹೋತಿ ತಾನಿ ವಿವರನ್ತೋ ಯೇಸು ವಿವಟೇಸು ಆಲೋಕೋ ಹೋತಿ ತಾನಿ ಥಕೇನ್ತೋ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚಾತಿ ಏವಂ ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಪಸಂಸಿತ್ವಾ ವುತ್ತೇ ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ''ಪಸನ್ನೋ ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ಮಞ್ಞೇ''ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ನಿಗೂಹಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ ತಂ ಅತ್ತನೋ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೀ ಕೇವಲಂ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾವಿಘಾತಾಪೇಕ್ಖಾ ಹುತ್ವಾ ಏತಂ **''ಕುತೋ ತಸ್ಸ ಉಳಾರತ್ತತಾ''**ತಿಆದಿವಚನಮವೋಚ। ತತ್ಥ ಉಳಾರೋ ಅತ್ತಾ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಉಳಾರತ್ತಾ,** ಉಳಾರತ್ತನೋ ಭಾವೋ ಉಟ್ಠಾರತ್ತತಾ। **ಕುಲಿತ್ಥೀಹೀ**ತಿಆದೀಸು ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ನಾಮ ಘರಸ್ಸಾಮಿನಿಯೋ। **ಕುಲಧೀತರೋ** ನಾಮ ಪುರಿಸನ್ತರಗತಾ ಕುಲಧೀತರೋ । **ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ** ನಾಮ ಅನಿವಿಟ್ಠಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಕುಲಸುಣ್ಹಾ** ನಾಮ ಪರಕುಲತೋ ಆನೀತಾ ಕುಲದಾರಕಾನಂ ವಧುಯೋ।

೨೭೦. **ಓತಿಣ್ಣೋ**ತಿ ಯಕ್ಖಾದೀಹಿ ವಿಯ ಸತ್ತಾ ಅನ್ತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇನ ರಾಗೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ, ಕೂಪಾದೀನಿ ವಿಯ ಸತ್ತಾ ಅಸಮಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ಠಾನೇ ರಜ್ಜನ್ತೋ ಸಯಂ ವಾ ರಾಗಂ ಓತಿಣ್ಣೋ, ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಉಭಯಥಾಪಿ ರಾಗಸಮಙ್ಗಿಸ್ಸೇವೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ, ತಸ್ಮಾ ''ಓತಿಣ್ಣೋ ನಾಮ ಸಾರತ್ತೋ ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ''ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಸಾರತ್ತೋ**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಸುಟ್ಠು ರತ್ತೋ। **ಅಪೇಕ್ಖವಾ**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾಪೇಕ್ಖಾಯ ಅಪೇಕ್ಖವಾ। **ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ। **ವಿಪರಿಣತೇನಾ**ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಭವಙ್ಗಸನ್ತತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಪಕತಿಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಪವತ್ತೇನ, ವಿರೂಪಂ ವಾ ಪರಿಣತೇನ ವಿರೂಪಂ ಪರಿವತ್ತೇನ, ಯಥಾ ಪರಿವತ್ತಮಾನಂ ವಿರೂಪಂ ಹೋತಿ ಏವಂ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಠಿತೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೨೭೧. ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತಂ ರಾಗಾದೀಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಗಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ **''ವಿಪರಿಣತನ್ತಿ ರತ್ತಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತ''**ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವತ್ವಾ ಅನ್ತೇ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **''ಅಪಿಚ ರತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ ವಿಪರಿಣತ''**ನ್ತಿ ಆಹ।

ತದಹುಜಾತಾತಿ ತಂದಿವಸಂ ಜಾತಾ ಜಾತಮತ್ತಾ ಅಲ್ಲಮಂಸಪೇಸಿವಣ್ಣಾ, ಏವರೂಪಾಯಪಿ ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಮೇಥುನವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚ ಹೋತಿ। **ಪಗೇವಾ**ತಿ ಪಠಮಮೇವ।

ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ಹತ್ಥಗ್ಗಹಣಾದಿಕಾಯಸಮ್ಪಯೋಗಂ ಕಾಯಮಿಸ್ಸೀಭಾವಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಯೋ ಸೋ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋ ನಾಮ ಸೋ ಅತ್ಥತೋ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ಹೋತಿ, ರಾಗವಸೇನ

ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಸಞ್ಞಮವೇಲಂ ಆಚಾರೋ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಸಙ್ಖೇಪನ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ವುಚ್ಚತೀ**”ತಿ ಪದಭಾಜನಮಾಹ।

ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹಂ ವಾತಿಆದಿಭೇದಂ ಪನಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ ಹತ್ಥಾದೀನಂ ವಿಭಾಗದಸ್ಸನತ್ಥಂ “**ಹತ್ಥೋ ನಾಮ ಕಪ್ಪರಂ ಉಪಾದಾಯಾ**”ತಿಆದಿಮಾಹ ತತ್ಥ **ಕಪ್ಪರಂ ಉಪಾದಾಯಾ**ತಿ ದುತಿಯಂ। ಮಹಾಸನ್ಧಿಂ ಉಪಾದಾಯ। ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪನ ಮಣಿಬನ್ಧತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಅಗ್ಗನಖಾ ಹತ್ಥೋ ಇಧ ಸದ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಬಾಹಾಯ ಕಪ್ಪರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ।

ಸುದ್ಧಕೇಸಾ ವಾತಿ ಸುತ್ತಾದೀಹಿ ಅಮಿಸ್ಸಾ ಸುದ್ಧಾ ಕೇಸಾಯೇವ। **ವೇಣೀ**ತಿ ತೀಹಿ ಕೇಸವಟ್ಟೀಹಿ ವಿನನ್ಧಿತ್ವಾ ಕತಕೇಸಕಲಾಪಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। **ಸುತ್ತಮಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಞ್ಚವಣ್ಣೇನ ಸುತ್ತೇನ ಕೇಸೇ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಾ। **ಮಾಲಾಮಿಸ್ಸಾ**ತಿ ವಸ್ಸಿಕಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ತೀಹಿ ಕೇಸವಟ್ಟೀಹಿ ವಿನನ್ಧಿತ್ವಾ ಕತಾ, ಅವಿನದ್ಧೋಪಿ ವಾ ಕೇವಲಂ ಪುಪ್ಫಮಿಸ್ಸಕೋ ಕೇಸಕಲಾಪೋ ಇಧ “ವೇಣೀ”ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಹಿರಞ್ಞಮಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಹಾಪಣಮಾಲಾಯ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಾ। **ಸುವಣ್ಣಮಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಸುವಣ್ಣಚೀರಕೇಹಿ ವಾ ಪಾಮಙ್ಗಾದೀಹಿ ವಾ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಾ। **ಮುತ್ತಾಮಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಮುತ್ತಾವಲೀಹಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಾ। **ಮಣಿಮಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಸುತ್ತಾರೂಳ್ಹೇಹಿ ಮಣೀಹಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಾ। ಏತಾಸು ಹಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವೇಣಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋಯೇವ। “ಅಹಂ ಮಿಸ್ಸಕವೇಣಿಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥಿ। ವೇಣಿಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಕೇಸಾಪಿ ಗಹಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಏಕಮ್ಪಿ ಕೇಸಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ತಸ್ಸಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವ।

ಹತ್ಥಞ್ಚ ವೇಣಿಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾತಿ ಇಧ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಂ ಹತ್ಥಞ್ಚ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರಞ್ಚ ವೇಣಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಸರೀರಂ “ಅಙ್ಗ”ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇಸು ಹತ್ಥಾದೀಸು ಹತ್ಥಸ್ಸ ಗಹಣಂ **ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹೋ,** ವೇಣಿಯಾ ಗಹಣಂ **ವೇಣಿಗ್ಗಾಹೋ,** ಅವಸೇಸಸರೀರಸ್ಸ ಪರಾಮಸನಂ **ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ವಾ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಪರಾಮಸನಂ,** ಯೋ ತಂ ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹಂ ವಾ ವೇಣಿಗ್ಗಾಹಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ವಾ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಪರಾಮಸನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನಾಮ ಆಪತ್ತಿನಿಕಾಯೋ ಹೋತೀತಿ। ಅಯಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

೨೭೧. ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯೋ ಚ ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹೋ ಯೋ ಚ ವೇಣಿಗ್ಗಾಹೋ ಯಞ್ಚ ಅವಸೇಸಸ್ಸ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಪರಾಮಸನಂ ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಭೇದತೋ ದ್ವಾದಸವಿಧಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಆಮಸನಾ ಪರಾಮಸನಾ**”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಞ್ಚ ವುತ್ತಂ “**ಆಮಸನಾ ನಾಮ ಆಮಟ್ಠಮತ್ತಾ**”ತಿ ಯಞ್ಚ “**ಛುಪನಂ ನಾಮ ಫುಟ್ಠಮತ್ತ**”ನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ - **ಆಮಸನಾ**ತಿ ಆಮಜ್ಜನಾ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾಪಿ ತತ್ಥೇವ ಸಙ್ಘಟ್ಟನಾ। ಅಯಞ್ಹಿ “ಆಮಟ್ಠಮತ್ತಾ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಛುಪನ**ನ್ತಿ ಅಸಙ್ಘಟ್ಟೇತ್ವಾ ಫುಟ್ಠಮತ್ತಂ।

ಯಮ್ಪಿ ಉಮ್ಮಸನಾಯ ಚ ಉಲ್ಲಙ್ಘನಾಯ ಚ ನಿದ್ದೇಸೇ “ಉದ್ಧಂ ಉಚ್ಚಾರಣಾ”ತಿ ಏಕಮೇವ ಪದಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ರಾಪಿ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ - ಪಠಮಂ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯೇ ಉದ್ಧಂ ಪೇಸನವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ದುತಿಯಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಂ ಉಕ್ಖಿಪನವಸೇನ, ಸೇಸಂ ಪಾಕಟಮೇವ।

೨೭೨. ಇದಾನಿ ಯ್ವಾಯಂ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿಪರಿಣತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಏತೇಸಂ ಪದಾನಂ ವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಇತ್ಥೀ ಚ ಹೋತಿ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞೀ ಸಾರತ್ತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚ ನಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯೇನ ಕಾಯ**”ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಭಿಕ್ಖು ಚ ನಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯೇನ ಕಾಯ**ನ್ತಿ ಸೋ ಸಾರತ್ತೋ ಚ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞೀ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನೋ ಕಾಯೇನ। ನನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ಅಥ ವಾ ಏತಂ ತಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಹತ್ಥಾದಿಭೇದಂ ಕಾಯಂ। **ಆಮಸತಿ ಪರಾಮಸತೀ**ತಿ ಏತೇಸು ಚೇ ಏಕೇನಾಪಿ ಆಕಾರೇನ ಅಜ್ಝಾಚರತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸ। ತತ್ಥ ಸಕಿಂ ಆಮಸತೋ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆಮಸತೋ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಪರಾಮಸನ್ತೋಪಿ ಸಚೇ ಕಾಯತೋ ಅಮೋಚೇತ್ವಾವ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಕಾಯಂ ವಾ ಸಞ್ಚೋಪೇತಿ ಹರತಿ ಪೇಸೇತಿ ದಿವಸಮ್ಪಿ ಪರಾಮಸತೋ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಕಾಯತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಪರಾಮಸತಿ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ।

ಓಮಸನ್ತೋಪಿ ಸಚೇ ಕಾಯತೋ ಅಮೋಚೇತ್ವಾವ ಇತ್ಥಿಯಾ ಮತ್ಥಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಪಾದಪಿಟ್ಠಿಂ ಓಮಸತಿ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಉದರಾದೀಸು ತಂ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಓಮಸತಿ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ। **ಉಮ್ಮಸನಾಯಪಿ** ಪಾದತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಸೀಸಂ ಉಮ್ಮಸನ್ತಸ್ಸ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಓಲಙ್ಘನಾಯ ಮಾತುಗಾಮಂ ಕೇಸೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ನಾಮೇತ್ವಾ ಚುಮ್ಬನಾದೀಸು ಯಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ಇಚ್ಛತಿ ತಂ ಕತ್ವಾ ಮುಞ್ಚತೋ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಉಟ್ಠಿತಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ನಾಮಯತೋ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ। **ಉಲ್ಲಙ್ಘನಾಯಪಿ** ಕೇಸೇಸು ವಾ ಹತ್ಥೇಸು ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಪಯತೋ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಆಕಡ್ಢನಾಯ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿಮುಖಂ ಆಕಡ್ಢನ್ತೋ ಯಾವ ನ ಮುಞ್ಚತಿ ತಾವ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ। **ಪತಿಕಡ್ಢನಾಯಪಿ** ಪರಮ್ಮುಖಂ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಪ್ಪಣಾಮಯತೋ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹನಾಯ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಬಾಹಾಯ ವಾ ದಳ್ಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೋಜನಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತೋ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಗಣ್ಹತೋ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ। ಅಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಫುಸತೋ ಚ ಆಲಿಙ್ಗತೋ ಚ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತೀತಿ **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ಆಹ। **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನಾಹ - "ಮೂಲಗ್ಗಹಣಮೇವ ಪಮಾಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಾವ ನ ಮುಞ್ಚತಿ ತಾವ ಏಕಾ ಏವ ಆಪತ್ತೀ"ತಿ।

ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳನಾಯ ವತ್ಥೇನ ವಾ ಆಭರಣೇನ ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪೀಳಯತೋ ಅಙ್ಗಂ ಅಫುಸನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಫುಸನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಏಕಪಯೋಗೇನ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ, ನಾನಾಪಯೋಗೇನ ನಾನಾ।

ಗಹಣಛುಪನೇಸು ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಕಾರಂ ಅಕರೋನ್ತೋಪಿ ಗಹಿತಮತ್ತಫುಟ್ಠಮತ್ತೇನಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಏವಮೇತೇಸು ಆಮಸನಾದೀಸು ಏಕೇನಾಪಿ ಆಕಾರೇನ ಅಜ್ಝಾಚಾರತೋ ಇತ್ಥಿಯಾ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ವೇಮತಿಕಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಪಣ್ಡಕಪುರಿಸತಿರಚ್ಛಾನಗತಸಞ್ಞಿಸ್ಸಾಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ಪಣ್ಡಕೇ ಪಣ್ಡಕಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ವೇಮತಿಕಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಪುರಿಸತಿರಚ್ಛಾನಗತಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಿಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಪುರಿಸೇ ಪುರಿಸಸಞ್ಞಿಸ್ಸಾಪಿ ವೇಮತಿಕಸ್ಸಾಪಿ ಇತ್ಥಿಪಣ್ಡಕತಿರಚ್ಛಾನಗತಸಞ್ಞಿಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇಪಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ। ಇಮಾ ಏಕಮೂಲಕನಯೇ ವುತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಇಮಿನಾವ ಉಪಾಯೇನ **"ದ್ವೇ ಇತ್ಥಿಯೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ಇತ್ಥೀನ"**ನ್ತಿಆದಿವಸೇನ ವುತ್ತೇ ದುಮೂಲಕನಯೇಪಿ ದಿಗುಣಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಥಾ ಚ ದ್ವೀಸು ಇತ್ಥೀಸು ದ್ವೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ; ಏವಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾಸು ಸಮ್ಬಹುಲಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಯೋ ಹಿ ಏಕತೋ ಠಿತಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಬಾಹಾಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ ಸೋ ಯತ್ತಕಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಫುಟ್ಠಾ ತಾಸಂ ಗಣನಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಮಜ್ಝಗತಾನಂ ಗಣನಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇ। ತಾ ಹಿ ತೇನ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಆಮಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ। ಯೋ ಪನ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ವಾ ಕೇಸೇ ವಾ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸೋ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಚ ಕೇಸೇ ಚ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಗಣೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇಹಿ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಯಾಸಞ್ಚ ಇತ್ಥೀನಂ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ವಾ ಕೇಸಾ ವಾ ಮಜ್ಝಗತಾ ಹೋನ್ತಿ,

ತಾಸಂ ಗಣನಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಾ ಹಿ ತೇನ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಆಮಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಪನ ಇತ್ಥಿಯೋ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇಹಿ ರಜ್ಜುವತ್ಥಾದೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಬ್ಬಾಸಂಯೇವ ಅನ್ತೋಪರಿಕ್ಖೇಪಗತಾನಂ ಗಣನಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇ ಆಪಜ್ಜತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಅಫುಟ್ಠಾಸು ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಂ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಆಮಸನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನೇವ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಕುರುನ್ದಿಯಞ್ಚ** ವುತ್ತೋ ಪುರಿಮನಯೋಯೇವೇತ್ಥ ಯುತ್ತತರೋ ದಿಸ್ಸತಿ।

ಯೋ ಹಿ ಹತ್ಥೇನ ಹತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಿತಾಸು ಇತ್ಥೀಸು ಸಮಸಾರಾಗೋ ಏಕಂ ಹತ್ಥೇ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸೋ ಗಹಿತಿತ್ಥಿಯಾ ವಸೇನ ಏಕಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಇತರಾಸಂ ಗಣನಾಯ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇ। ಸಚೇ ಸೋ ತಂ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇ ವತ್ಥೇ ವಾ ಪುಪ್ಫೇ ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಬ್ಬಾಸಂ ಗಣನಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯಥೇವ ಹಿ ರಜ್ಜುವತ್ಥಾದೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೇನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಆಮಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾ ಇಧಾಪಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಆಮಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವತ್ಥಕೋಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ರ ಚೇಸೋ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಪಠಮಂ ಇತ್ಥಿಂ ಹತ್ಥೇ ಗಣ್ಹಾತಿ ಗಹಿತಾಯ ವಸೇನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಇತರಾಸಂ ಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಾನಿ। ಸಬ್ಬಾಸಞ್ಹಿ ತಾಸಂ ತೇನ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಆಮಟ್ಠಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋಪಿ ತಂ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇಯೇವ ಗಣ್ಹಾತಿ ತಸ್ಸಾ ವಸೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಇತರಾಸಂ ಗಣನಾಯ ಅನನ್ತರನಯೇನೇವ ದುಕ್ಕಟಾನಿ।

ಯೋ ಪನ ಘನವತ್ಥನಿವತ್ಥಂ ಇತ್ಥಿಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ವತ್ಥೇ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ವಿರಳವತ್ಥನಿವತ್ಥಂ ಘಟ್ಟೇತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ವತ್ಥನ್ತರೇಹಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಲೋಮಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಾ ಪವಿಟ್ಠಲೋಮಾನಿ ಇತ್ಥಿಂ ಫುಸನ್ತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಲೋಮಾನಿಯೇವ ವಾ ಲೋಮಾನಿ ಫುಸನ್ತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ಹಿ ಕಮ್ಮಜರೂಪೇನ ಉಪಾದಿನ್ನಕಂ ವಾ ಅನುಪಾದಿನ್ನಕಂ ವಾ ಅನುಪಾದಿನ್ನಕೇನಪಿ ಕೇನಚಿ ಕೇಸಾದಿನಾ ಉಪಾದಿನ್ನಕಂ ವಾ ಅನುಪಾದಿನ್ನಕಂ ವಾ ಫುಸನ್ತೋಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವ।

ತತ್ಥ **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** "ಲೋಮಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಲೋಮಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ, ಏಕಮೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಙ್ಘೇಕಮಜ್ಝೇ ಪನ ಅಪಚ್ಚತ್ಥರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ಲೋಮಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ , ತದೇವ ಯುತ್ತಂ। ಇತ್ಥಿವಸೇನ ಹಿ ಅಯಂ ಆಪತ್ತಿ, ನ ಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನಾತಿ।

ಏತ್ಥಾಹ "ಯೋ ಪನ 'ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಕಾಯಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, 'ಕಾಯಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸೋ ಕಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ತಾವ "ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವಾ"ತಿ ವದತಿ। ಅಯಂ ಕಿರಸ್ಸ ಲದ್ಧಿ –

"ವತ್ಥು ಸಞ್ಞಾ ಚ ರಾಗೋ ಚ, ಫಸ್ಸಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನಾ।
ಯಥಾನಿದ್ದಿಟ್ಠನಿದ್ದೇಸೇ, ಗರುಕಂ ತೇನ ಕಾರಯೇ"ತಿ॥

ಏತ್ಥ **"ವತ್ಥೂ"**ತಿ ಇತ್ಥೀ। **"ಸಞ್ಞಾ"**ತಿ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾ। **"ರಾಗೋ"**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೋ। **"ಫಸ್ಸಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನಾ"**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಫಸ್ಸಜಾನನಾ। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಇತ್ಥಿಯಾ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞೀ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ "ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪವತ್ತೋಪಿ ಕಾಯಂ ಫುಸತಿ, ಗರುಕಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂಯೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇತರೋಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನಾಹ –

"ಸಞ್ಞಾಯ ವಿರಾಗಿತಮ್ಹಿ, ಗಹಣೇ ಚ ವಿರಾಗಿತೇ।
ಯಥಾನಿದ್ದಿಟ್ಠನಿದ್ದೇಸೇ, ಗರುಕಂ ತತ್ಥ ನ ದಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

ಅಸ್ಸಾಪಾಯಂ ಲದ್ಧಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಿನೋ ಹಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ವುತ್ತೋ। ಇಮಿನಾ ಚ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾ ವಿರಾಗಿತಾ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಾದಿತಾ, ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ। ಇಮಿನಾ ಚ ಗಹಣಮ್ಪಿ ವಿರಾಗಿತಂ ತಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಇತ್ಥೀ ಗಹಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವತೋ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಸ್ಸ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಫುಟ್ಠತ್ತಾ ಪನ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಹಿ ಇಮಂ ನಾಮ ವತ್ಥುಂ ಫುಸತೋ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ।

ಇದಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಇದಂ ಚತುಕ್ಕಮಾಹ। "ಸಾರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಾರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, 'ವಿರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವಿರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ, 'ಸಾರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವಿರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ, 'ವಿರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಾರತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾ"ತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಮಾಹ? ಅಥ ಖೋ **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರವಾದೋ**ಯೇವೇತ್ಥ "ಇತ್ಥಿ ಚ ಹೋತಿ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞೀ ಸಾರತ್ತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚ ನಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯೇನ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಆಮಸತಿ ಪರಾಮಸತಿ…ಪೇ॰… ಗಣ್ಹಾತಿ ಛುಪತಿ ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ "ಯೋ ಹಿ ಏಕತೋ ಠಿತಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಬಾಹಾಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸೋ ಯತ್ತಕಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಫುಟ್ಠಾ ತಾಸಂ ಗಣನಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಮಜ್ಝಗತಾನಂ ಗಣನಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇ"ತಿಆದೀಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾವಿನಿಚ್ಛಯೇಹಿ ಚ ಸಮೇತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಸಞ್ಞಾದಿವಿರಾಗೇನ ವಿರಾಗಿತಂ ನಾಮ ಭವೇಯ್ಯ "ಪಣ್ಡಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞೀ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ "ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಞ್ಚ ಹೋತಿ ಕಾಯಸಞ್ಞೀ ಚಾ"ತಿಆದಿನಾಪಿ ನಯೇನ ಪಾಳಿಯಂ ವಿಸೇಸಂ ವದೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸೋ ನ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ ಇತ್ಥಿಂ ಆಮಸನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಆಮಸನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ ಯುಜ್ಜತಿ।

ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ವುತ್ತಂ – "ನೀಲಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಸಯಿತಾಯ ಕಾಳಿತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಂ ಘಟ್ಟೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಕಾಯಂ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ; 'ಕಾಯಂ ಘಟ್ಟೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ನೀಲಂ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ; 'ನೀಲಂ ಘಟ್ಟೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಕಾಯಂ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ; 'ನೀಲಂ ಘಟ್ಟೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ನೀಲಂ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ"ನ್ತಿ। ಯೋಪಾಯಂ "ಇತ್ಥೀ ಚ ಪಣ್ಡಕೋ ಚಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವತ್ಥುಮಿಸ್ಸಕನಯೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವತ್ಥು ಸಞ್ಞಾವಿಮತಿವಸೇನ ವುತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಪಾಳಿಯಂ ಅಸಮ್ಮುಯ್ಹನ್ತೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕಾಯೇನಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧವಾರೇ ಪನ ಇತ್ಥಿಯಾ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಸೇಸೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನಕಾಯವಾರೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನಕಆಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧವಾರೇ ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನಕಾಯವಾರಾದೀಸು ಚಸ್ಸ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

"ಇತ್ಥೀ ಚ ಹೋತಿ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞೀ ಸಾರತ್ತೋ ಚ ಇತ್ಥೀ ಚ ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ಕಾಯ"ನ್ತಿಆದಿವಾರೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ರಾಗವಸೇನ ವುತ್ತೋ। ತತ್ಥ **ಇತ್ಥೀ ಚ ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ಕಾಯ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಸಾರತ್ತಾ ಇತ್ಥೀ ತಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನೋಕಾಸಂ ವಾ ನಿಪನ್ನೋಕಾಸಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯೇನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಕಾಯಂ ಆಮಸತಿ…ಪೇ॰… ಛುಪತಿ। **ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತೀ**ತಿ ಏವಂ ತಾಯ ಆಮಟ್ಠೋ ವಾ ಛುಪಿತೋ ವಾ ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಹುತ್ವಾ ಸಚೇ ಫಸ್ಸಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನತ್ಥಂ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಕಾಯಂ ಚಾಲೇತಿ ಫನ್ದೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ದ್ವೇ ಇತ್ಥಿಯೋತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಚ ಪಣ್ಡಕೇ ಚ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಸಹ ದುಕ್ಕಟಂ । ಏತೇನ ಉಪಾಯೇನ ಯಾವ "**ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಆಮಸತಿ, ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ ನ ಚ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**"ತಿ ತಾವ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏತ್ಥ ಚ **ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ ನ ಚ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತೀ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪುಪ್ಫಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ಇತ್ಥಿಂ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ಪುಪ್ಫೇನ ವಾ ಫಲೇನ ವಾ ಪಹರನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಾಯೇನ ವಿಕಾರಂ ಕರೋತಿ, ಅಙ್ಗುಲಿಂ ವಾ ಚಾಲೇತಿ, ಭಮುಕಂ ವಾ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಅಕ್ಖಿಂ ವಾ ನಿಖಣತಿ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಏವರೂಪಂ ವಿಕಾರಂ ಕರೋತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ "ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ ನ ಚ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಕಾಯೇನ ವಾಯಮಿತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ದ್ವೀಸು ಇತ್ಥೀಸು ದ್ವೇ, ಇತ್ಥಿಪಣ್ಡಕೇಸುಪಿ ದ್ವೇ ಏವ ದುಕ್ಕಟೇ ಆಪಜ್ಜತಿ।

೨೭೯. ಏವಂ ವತ್ಥುವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಲಕ್ಖಣವಸೇನ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಆಪತ್ತಿಭೇದಞ್ಚ ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮನಯೇ ಇತ್ಥಿಯಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತೀತಿ ತಿವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ದುತಿಯೇ ನಯೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾಮಸನೇ ವಿಯ ವಾಯಮಿತ್ವಾ ಅಛುಪನೇ ವಿಯ ಚ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನತೋ ದುವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ತತಿಯೇ ಕಾಯೇನ ಅವಾಯಮತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯೋ ಹಿ ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋಪಿ ನಿಚ್ಚಲೇನ ಕಾಯೇನ ಕೇವಲಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತಿ ಸಾದಿಯತಿ ಅನುಭೋತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತೇ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಚತುತ್ಥೇ ಪನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾಮಸನೇ ವಿಯ ಫಸ್ಸಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನಾಪಿ ನತ್ಥಿ, ಕೇವಲಂ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇಸು ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ।

ಏತ್ಥ ಪನ ಯೋ ಇತ್ಥಿಯಾ ಗಹಿತೋ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಾ ಮೋಚೇತುಕಾಮೋ ಪಟಿಪ್ಪಣಾಮೇತಿ ವಾ ಪಹರತಿ ವಾ ಅಯಂ ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತಿ। ಯೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ತತೋ ಮುಞ್ಚಿತುಕಾಮೋ ಉತ್ತಾಸೇತ್ವಾ ಪಲಾಪೇತಿ, ಅಯಂ ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ ನ ಚ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತಿ। ಯೋ ತಾದಿಸಂ ದೀಘಜಾತಿಂ ಕಾಯೇ ಆರೂಳ್ಹಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛತು ಘಟ್ಟಿಯಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯಾ"ತಿ ನ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಇತ್ಥಿಮೇವ ವಾ ಅಙ್ಗಂ ಫುಸಮಾನಂ ಞತ್ವಾ "ಏಸಾ 'ಅನತ್ಥಿಕೋ ಅಯಂ ಮಯಾ'ತಿ ಸಯಮೇವ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಜಾನನ್ತೋ ವಿಯ ನಿಚ್ಚಲೋ ಹೋತಿ, ಬಲವಿತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಗಾಳ್ಹಂ ಆಲಿಙ್ಗಿತ್ವಾ ಗಹಿತೋ ದಹರಭಿಕ್ಖು ಪಲಾಯಿತುಕಾಮೋಪಿ ಸುಟ್ಠು ಗಹಿತತ್ತಾ ನಿಚ್ಚಲೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ನ ಚ ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತಿ। ಯೋ ಪನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಆಗಚ್ಛತು ತಾವ ತತೋ ನಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ವಾ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಚ್ಚಲೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ನ ಚ ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ, ನ ಚ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೨೮೦. **ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಉಪಾಯೇನ ಇಮಂ ಫುಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಚೇತೇತ್ವಾ, ಏವಞ್ಹಿ ಅಚೇತೇತ್ವಾ ಪತ್ತಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದೀಸು ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅಙ್ಗೇ ಫುಟ್ಠೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅಸತಿಯಾತಿ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ ಹೋತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ಫುಸಾಮೀತಿ ಸತಿ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ಅಸತಿಯಾ ಹತ್ಥಪಾದಪಸಾರಣಾದಿಕಾಲೇ ಫುಸನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾತಿ ದಾರಕವೇಸೇನ ಠಿತಂ ದಾರಿಕಂ "ಇತ್ಥೀ"ತಿ ಅಜಾನನ್ತೋ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಫುಸತಿ, ಏವಂ "ಇತ್ಥೀ"ತಿ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಫುಸತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಅಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಬಾಹಾಪರಮ್ಪರಾಯ ನೀತಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಿಯ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಉಮ್ಮತ್ತಕಾದಯೋ ವುತ್ತನಯಾಏವ। ಇಧ ಪನ ಉದಾಯಿತ್ಥೇರೋ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನಂ, ಸುಖಮಜ್ಝತ್ತದ್ವಯೇನಾತಿ।

೨೮೧. ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು - **ಮಾತುಯಾ ಮಾತುಪೇಮೇನಾ**ತಿ ಮಾತುಪೇಮೇನ ಮಾತುಯಾ ಕಾಯಂ ಆಮಸಿ। ಏಸ ನಯೋ **ಧೀತುಭಗಿನಿವತ್ಥೂಸು**। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಮಾತಾ ವಾ ಹೋತು ಧೀತಾ ವಾ ಇತ್ಥೀ ನಾಮ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕಾವ। ತಸ್ಮಾ "ಅಯಂ ಮೇ ಮಾತಾ ಅಯಂ ಧೀತಾ ಅಯಂ ಮೇ ಭಗಿನೀ"ತಿ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮೇನ ಆಮಸತೋಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವುತ್ತಂ।

ಇಮಂ ಪನ ಭಗವತೋ ಆಣಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೇನ ಸಚೇಪಿ ನದೀಸೋತೇನ ವುಯ್ಹಮಾನಂ ಮಾತರಂ ಪಸ್ಸತಿ ನೇವ ಹತ್ಥೇನ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬಾ। ಪಣ್ಡಿತೇನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಾವಾ ವಾ ಫಲಕಂ ವಾ ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧೋ ವಾ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧೋ ವಾ ಉಪಸಂಹರಿತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಕಾಸಾವಮ್ಪಿ ಉಪಸಂಹರಿತ್ವಾ ಪುರತೋ ಠಪೇತಬ್ಬಂ, "ಏತ್ಥ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ಪನ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಗಹಿತೇ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಕಡ್ಢಾಮೀತಿ ಕಡ್ಢನ್ತೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಭಾಯತಿ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ "ಮಾ ಭಾಯೀ"ತಿ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಭಾಯಮಾನಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಸಾ ಖನ್ಧೇ ವಾ ಅಭಿರುಹತಿ, ಹತ್ಥೇ ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ "ಅಪೇಹಿ ಮಹಲ್ಲಿಕೇ"ತಿ ನಿದ್ಧುನಿತಬ್ಬಾ, ಥಲಂ ಪಾಪೇತಬ್ಬಾ। ಕದ್ದಮೇ ಲಗ್ಗಾಯಪಿ ಕೂಪೇ ಪತಿತಾಯಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ತತ್ರಾಪಿ ಹಿ ಯೋತ್ತಂ ವಾ ವತ್ಥಂ ವಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಗಹಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಉದ್ಧರಿತಬ್ಬಾ, ನತ್ವೇವ ಆಮಸಿತಬ್ಬಾ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಸರೀರಮೇವ ಅನಾಮಾಸಂ, ನಿವಾಸನಪಾವುರಣಮ್ಪಿ ಆಭರಣಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ತಿಣಣ್ಡುಪಕಂ ವಾ ತಾಳಪಣ್ಣಮುದ್ದಿಕಂ ವಾ ಉಪಾದಾಯ ಅನಾಮಾಸಮೇವ, ತಞ್ಚ ಖೋ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಂ ಪಿಳನ್ಧನತ್ಥಾಯ ಠಪಿತಮೇವ। ಸಚೇ ಪನ ನಿವಾಸನಂ ವಾ ಪಾರುಪನಂ ವಾ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತಿ ವಟ್ಟತಿ। ಆಭರಣಭಣ್ಡೇಸು ಪನ ಸೀಸಪಸಾಧನಕದನ್ತಸೂಚಿಆದಿಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ "ಇಮಂ ಭನ್ತೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಸಿಪಾಟಿಕಾಸೂಚಿಆದಿಉಪಕರಣತ್ಥಾಯ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸುವಣ್ಣರಜತಮುತ್ತಾದಿಮಯಂ ಪನ ಅನಾಮಾಸಮೇವ ದೀಯ್ಯಮಾನಮ್ಪಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಏತಾಸಂ ಸರೀರೂಪಗಮೇವ ಅನಾಮಾಸಂ, ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನೇನ ಕತಂ ಕಟ್ಠರೂಪಮ್ಪಿ ದನ್ತರೂಪಮ್ಪಿ ಅಯರೂಪಮ್ಪಿ ಲೋಹರೂಪಮ್ಪಿ ತಿಪುರೂಪಮ್ಪಿ ಪೋತ್ಥಕರೂಪಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬರತನರೂಪಮ್ಪಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಪಿಟ್ಠಮಯರೂಪಮ್ಪಿ ಅನಾಮಾಸಮೇವ। ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಪನ "ಇದಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತನಮಯಂ ಅವಸೇಸಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಪಕರಣಾರಹಂ ಉಪಕರಣೇ ಪರಿಭೋಗಾರಹಂ ಪರಿಭೋಗೇ ಉಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಯಥಾ ಚ ಇತ್ಥಿರೂಪಕಂ; ಏವಂ ಸತ್ತವಿಧಮ್ಪಿ ಧಞ್ಞಂ ಅನಾಮಾಸಂ। ತಸ್ಮಾ ಖೇತ್ತಮಜ್ಝೇನ ಗಚ್ಛತಾ ತತ್ಥಜಾತಕಮ್ಪಿ ಧಞ್ಞಫಲಂ ನ ಆಮಸನ್ತೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಘರದ್ವಾರೇ ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ವಾ ಧಞ್ಞಂ ಪಸಾರಿತಂ ಹೋತಿ ಪಸ್ಸೇನ ಚ ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ನ ಮದ್ದನ್ತೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಗಮನಮಗ್ಗೇ ಅಸತಿ ಮಗ್ಗಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಅನ್ತರಘರೇ ಧಞ್ಞಸ್ಸ ಉಪರಿ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ ನಿಸೀದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇಚಿ ಆಸನಸಾಲಾಯಂ ಧಞ್ಞಂ ಆಕಿರನ್ತಿ, ಸಚೇ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಹರಾಪೇತುಂ ಹರಾಪೇತಬ್ಬಂ, ನೋ ಚೇ ಏಕಮನ್ತಂ ಧಞ್ಞಂ ಅಮದ್ದನ್ತೇನ ಪೀಠಕಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಓಕಾಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಧಞ್ಞಮಜ್ಝೇಯೇವ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥಜಾತಕಾನಿ ಮುಗ್ಗಮಾಸಾದೀನಿ ಅಪರಣ್ಣಾನಿಪಿ ತಾಲಪನಸಾದೀನಿ ವಾ ಫಲಾನಿ ಕೀಳನ್ತೇನ ನ ಆಮಸಿತಬ್ಬಾನಿ। ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ರಾಸಿಕತೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅರಞ್ಞೇ ಪನ ರುಕ್ಖತೋ ಪತಿತಾನಿ ಫಲಾನಿ "ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಮುತ್ತಾ , ಮಣಿ, ವೇಳುರಿಯೋ, ಸಙ್ಖೋ, ಸಿಲಾ, ಪವಾಳಂ, ರಜತಂ, ಜಾತರೂಪಂ, ಲೋಹಿತಙ್ಕೋ, ಮಸಾರಗಲ್ಲನ್ತಿ ಇಮೇಸು ದಸಸು ರತನೇಸು ಮುತ್ತಾ ಅಧೋತಾ ಅನಿವಿದ್ಧಾ ಯಥಾಜಾತಾವ ಆಮಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಾ ಅನಾಮಾಸಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಮುತ್ತಾ ಧೋತಾಪಿ ಅಧೋತಾಪಿ ಅನಾಮಾಸಾ ಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಾಯ ಚ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ,

ಕುಟ್ಠರೋಗಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಪನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅನ್ತಮಸೋ ಜಾತಿಫಲಿಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬೋಪಿ ನೀಲಪೀತಾದಿವಣ್ಣಭೇದೋ ಮಣಿ ಧೋತವಿದ್ಧವಟ್ಟಿತೋ ಅನಾಮಾಸೋ, ಯಥಾಜಾತೋ ಪನ ಆಕರಮುತ್ತೋ ಪತ್ತಾದಿಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತೋ। ಸೋಪಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ಪಚಿತ್ವಾ ಕತೋ ಕಾಚಮಣಿಯೇವೇಕೋ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತೋ। ವೇಳುರಿಯೇಪಿ ಮಣಿಸದಿಸೋವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಸಙ್ಖೋ ಧಮನಸಙ್ಖೋ ಚ ಧೋತವಿದ್ಧೋ ಚ ರತನಮಿಸ್ಸೋ ಅನಾಮಾಸೋ। ಪಾನೀಯಸಙ್ಖೋ ಧೋತೋಪಿ ಅಧೋತೋಪಿ ಆಮಾಸೋವ ಸೇಸಞ್ಚ ಅಞ್ಜನಾದಿಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯಪಿ ಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಾಯಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಿಲಾ ಧೋತವಿದ್ಧಾ ರತನಸಂಯುತ್ತಾ ಮುಗ್ಗವಣ್ಣಾವ ಅನಾಮಾಸಾ। ಸೇಸಾ ಸತ್ಥಕನಿಸಾನಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ರತನಸಂಯುತ್ತಾತಿ ಸುವಣ್ಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ಕತಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಪವಾಳಂ ಧೋತವಿದ್ಧಂ ಅನಾಮಾಸಂ। ಸೇಸಂ ಆಮಾಸಂ ಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಞ್ಚ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಧೋತಮ್ಪಿ ಅಧೋತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಅನಾಮಾಸಂ, ನ ಚ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ರಜತಂ ಜಾತರೂಪಞ್ಚ ಕತಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ಅಕತಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನಾಮಾಸಞ್ಚ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಯಞ್ಚ, ಉತ್ತರರಾಜಪುತ್ತೋ ಕಿರ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯಂ ಕಾರೇತ್ವಾ **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರಸ್ಸ** ಪೇಸೇಸಿ। ಥೇರೋ "ನ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಚೇತಿಯಘರೇ ಸುವಣ್ಣಪದುಮಸುವಣ್ಣಬುಬ್ಬುಳಕಾದೀನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಏತಾನಿಪಿ ಅನಾಮಾಸಾನಿ। ಚೇತಿಯಘರಗೋಪಕಾ ಪನ ರೂಪಿಯಭದ್ದಕಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಕೇಳಾಪಯಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ಪನ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯೇ ಕಚವರಮೇವ ಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। ಆರಕೂಟಲೋಹಮ್ಪಿ ಜಾತರೂಪಗತಿಕಮೇವ ಅನಾಮಾಸನ್ತಿ **ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು** ವುತ್ತಂ। ಸೇನಾಸನಪರಿಭೋಗೋ ಪನ ಸಬ್ಬಕಪ್ಪಿಯೋ, ತಸ್ಮಾ ಜಾತರೂಪರಜತಮಯಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಆಮಾಸಾ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮವಿನಯವಣ್ಣನಟ್ಠಾನೇ ರತನಮಣ್ಡಪೇ ಕರೋನ್ತಿ ಫಲಿಕತ್ಥಮ್ಭೇ ರತನದಾಮಪತಿಮಣ್ಡಿತೇ, ತತ್ಥ ಸಬ್ಬೂಪಕರಣಾನಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಸಾರಗಲ್ಲಾ ಧೋತವಿದ್ಧಾ ಅನಾಮಾಸಾ, ಇತರೇ ಆಮಾಸಾ, ಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಾಯ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಾ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಧೋತಾಪಿ ಅಧೋತಾಪಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಅನಾಮಾಸಾ ನ ಚ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಬ್ಬಂ ಆವುಧಭಣ್ಡಂ ಅನಾಮಾಸಂ, ಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಾಯ ದೀಯ್ಯಮಾನಮ್ಪಿ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ಸತ್ಥವಣಿಜ್ಜಾ ನಾಮ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸುದ್ಧಧನುದಣ್ಡೋಪಿ ಧನುಜಿಯಾಪಿ ಪತೋದೋಪಿ ಅಙ್ಕುಸೋಪಿ ಅನ್ತಮಸೋ ವಾಸಿಫರಸುಆದೀನಿಪಿ ಆವುಧಸಙ್ಖೇಪೇನ ಕತಾನಿ ಅನಾಮಾಸಾನಿ। ಸಚೇ ಕೇನಚಿ ವಿಹಾರೇ ಸತ್ತಿ ವಾ ತೋಮರೋ ವಾ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ವಿಹಾರಂ ಜಗ್ಗನ್ತೇನ "ಹರನ್ತೂ"ತಿ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಪೇಸೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನ ಹರನ್ತಿ, ತಂ ಅಚಾಲೇನ್ತೇನ ವಿಹಾರೋ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬೋ। ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತಂ ಅಸಿಂ ವಾ ಸತ್ತಿಂ ವಾ ತೋಮರಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಪಾಸಾಣೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಅಸಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಕತ್ಥಾಯ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಇತರಾನಿಪಿ ವಿಯೋಜೇತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಸತ್ಥಕತ್ಥಾಯ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ತರದಣ್ಡಾದಿಅತ್ಥಾಯ। "ಇದಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ದೀಯ್ಯಮಾನಂ ಪನ "ವಿನಾಸೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಮಚ್ಛಜಾಲಪಕ್ಖಿಜಾಲಾದೀನಿಪಿ ಫಲಕಜಾಲಿಕಾದೀನಿ ಸರಪರಿತ್ತಾನಾನೀಪಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಅನಾಮಾಸಾನಿ। ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಲಬ್ಭಮಾನೇಸು ಪನ ಜಾಲಂ ತಾವ "ಆಸನಸ್ಸ ವಾ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಉಪರಿ ಬನ್ಧಿಸ್ಸಾಮಿ, ಛತ್ತಂ ವಾ ವೇಠೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸರಪರಿತ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪರೂಪರೋಧನಿವಾರಣಞ್ಹಿ ಏತಂ ನ ಉಪರೋಧಕರನ್ತಿ ಫಲಕಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಭಾಜನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಚಮ್ಮವಿನದ್ಧಾನಿ ವೀಣಾಭೇರಿಆದೀನಿ ಅನಾಮಾಸಾನಿ। **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ಪನ "ಭೇರಿಸಙ್ಘಾಟೋಪಿ ವೀಣಾಸಙ್ಘಾಟೋಪಿ ತುಚ್ಛಪೋಕ್ಖರಮ್ಪಿ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಆರೋಪಿತಚಮ್ಮಮ್ಪಿ ವೀಣಾದಣ್ಡಕೋಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಅನಾಮಾಸ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಓನಹಿತುಂ ವಾ ಓನಹಾಪೇತುಂ ವಾ ವಾದೇತುಂ ವಾ ವಾದಾಪೇತುಂ ವಾ ನ ಲಬ್ಭತಿಯೇವ। ಚೇತಿಯಙ್ಗಣೇ ಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಛಡ್ಡಿತಂ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಅಚಾಲೇತ್ವಾವ ಅನ್ತರನ್ತರೇ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಕಚವರಛಡ್ಡನಕಾಲೇ ಪನ ಕಚವರನಿಯಾಮೇನೇವ ಹರಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಭಣ್ಡಮೂಲತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಲಬ್ಭಮಾನೇಸು ಪನ ವೀಣಾದೋಣಿಕಞ್ಚ ಭೇರಿಪೋಕ್ಖರಞ್ಚ ದನ್ತಕಟ್ಠಭಾಜನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ ಚಮ್ಮಂ ಸತ್ಥಕಕೋಸಕನ್ತಿ ಏವಂ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಉಪಕರಣತ್ಥಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ತಥಾ ತಥಾ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾವತ್ಥು ಉತ್ತಾನಮೇವ। **ಯಕ್ಖಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಸಚೇಪಿ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತಿದೇವಿಯಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। **ಪಣ್ಡಕವತ್ಥು** ಚ **ಸುತ್ತಿತ್ಥಿವತ್ಥು** ಚ ಪಾಕಟಮೇವ। **ಮತಿತ್ಥಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಪಾರಾಜಿಕಪ್ಪಹೋನಕಕಾಲೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ತತೋ ಪರಂ ದುಕ್ಕಟಂ। **ತಿರಚ್ಛಾನಗತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ನಾಗಮಾಣವಿಕಾಯಪಿ ಸುಪಣ್ಣಮಾಣವಿಕಾಯಪಿ ಕಿನ್ನರಿಯಾಪಿ ಗಾವಿಯಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। **ದಾರುಧೀತಲಿಕಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ನ ಕೇವಲಂ ದಾರುನಾ ಏವ, ಅನ್ತಮಸೋ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮಲಿಖಿತೇಪಿ ಇತ್ಥಿರೂಪೇ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

೨೮೨. **ಸಮ್ಪೀಳನವತ್ಥು** ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। **ಸಙ್ಕಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಏಕಪದಿಕಸಙ್ಕಮೋ ವಾ ಹೋತು ಸಕಟಮಗ್ಗಸಙ್ಕಮೋ ವಾ, ಚಾಲೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಯೋಗೇ ಕತಮತ್ತೇವ ಚಾಲೇತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಮಗ್ಗವತ್ಥು ಪಾಕಟಮೇವ। ರುಕ್ಖವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖೋ ಮಹನ್ತೋ ವಾ ಹೋತು ಮಹಾಜಮ್ಬುಪ್ಪಮಾಣೋ ಖುದ್ದಕೋ ವಾ, ತಂ ಚಾಲೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಪಯೋಗಮತ್ತೇನ ದುಕ್ಕಟಂ। **ನಾವಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। **ರಜ್ಜುವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಯಂ ರಜ್ಜುಂ ಆವಿಞ್ಛನ್ತೋ ಠಾನಾ ಚಾಲೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತತ್ಥ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಯಾ ಮಹಾರಜ್ಜು ಹೋತಿ, ಈಸಕಮ್ಪಿ ಠಾನಾ ನ ಚಲತಿ, ತತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ। ದಣ್ಡೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತಮಹಾರುಕ್ಖೇಪಿ ಹಿ ದಣ್ಡಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಇಧ ಗಹಿತೋ। **ಪತ್ತವತ್ಥು** ಪಾಕಟಮೇವ। **ವನ್ದನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಇತ್ಥೀ ಪಾದೇ ಸಮ್ಬಾಹಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತುಕಾಮಾ ವಾರೇತಬ್ಬಾ ಪಾದಾ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಬ್ಬಾ, ನಿಚ್ಚಲೇನ ವಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ನಿಚ್ಚಲಸ್ಸ ಹಿ ಚಿತ್ತೇನ ಸಾದಿಯತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅವಸಾನೇ **ಗಹಣವತ್ಥು**ಪಾಕಟಮೇವಾತಿ।

ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೮೩. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ**ತಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಆದಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಪದಿಸಿತ್ವಾ। **ವಣ್ಣಮ್ಪಿ ಭಣತೀ**ತಿಆದೀನಿ ಪರತೋ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಛಿನ್ನಿಕಾ**ತಿ ಛಿನ್ನಓತ್ತಪ್ಪಾ। **ಧುತ್ತಿಕಾ**ತಿ ಸಠಾ। **ಅಹಿರಿಕಾಯೋ**ತಿ ನಿಲ್ಲಜ್ಜಾ । **ಉಹಸನ್ತೀ**ತಿ ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ ಮನ್ದಹಸಿತಂ ಹಸನ್ತಿ। **ಉಲ್ಲಪನ್ತೀ**ತಿ "ಅಹೋ ಅಯ್ಯೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಉಚ್ಚಕರಣಿಂ ನಾನಾವಿಧಂ ಪಲೋಭನಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿ। **ಉಜ್ಜಗ್ಘನ್ತೀ**ತಿ ಮಹಾಹಸಿತಂ ಹಸನ್ತಿ। **ಉಪ್ಪಣ್ಡೇನ್ತೀ**ತಿ "ಪಣ್ಡಕೋ ಅಯಂ, ನಾಯಂ ಪುರಿಸೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರೋನ್ತಿ।

೨೮೫. **ಸಾರತ್ತೋ**ತಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಸ್ಸಾದರಾಗೇನ ಸಾರತ್ತೋ। **ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ**ತಿ ವುತ್ತನಯಮೇವ, ಕೇವಲಂ ಇಧ ವಾಚಸ್ಸಾದರಾಗೋ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। **ಮಾತುಗಾಮಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಹಿ ವಾಚಾಹೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಮಾತುಗಾಮೋ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿಞ್ಞೂ ಪಟಿಬಲಾ ಸುಭಾಸಿತದುಬ್ಭಾಸಿತಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಆಜಾನಿತು**ನ್ತಿ ಯಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಾತ್ಥಕನಿರತ್ಥಕಕಥಂ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸದ್ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂಯುತ್ತಕಥಞ್ಚ ಜಾನಿತುಂ ಪಟಿಬಲಾ, ಅಯಂ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಯಾ ಪನ ಮಹಲ್ಲಿಕಾಪಿ ಬಾಲಾ ಏಲಮೂಗಾ ಅಯಂ ಇಧ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಓಭಾಸೇಯ್ಯಾತಿ ಅವಭಾಸೇಯ್ಯ ನಾನಾಪ್ಪಕಾರಕಂ ಅಸದ್ಧಮ್ಮವಚನಂ ವದೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇವಂ ಓಭಾಸನ್ತಸ್ಸ ಯೋ ಸೋ ಓಭಾಸೋ ನಾಮ, ಸೋ ಅತ್ಥತೋ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ಹೋತಿ ರಾಗವಸೇನ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಸಞ್ಞಮವೇಲಂ ಆಚಾರೋ, ತಸ್ಮಾ ತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಓಭಾಸೇಯ್ಯಾತಿ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಆಹ। **ಯಥಾ ತನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ತನ್ತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಯಥಾ ಯುವಾ ಯುವತಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದ್ವೇ ಮಗ್ಗೇ ಆದಿಸ್ಸಾತಿಆದಿ ಯೇನಾಕಾರೇನ ಓಭಾಸತೋ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ದ್ವೇ ಮಗ್ಗೇ**ತಿ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಞ್ಚ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಞ್ಚ। ಸೇಸಂ ಉದ್ದೇಸೇ ತಾವ ಪಾಕಟಮೇವ। ನಿದ್ದೇಸೇ ಪನ **ಥೋಮೇತೀ**ತಿ "ಇತ್ಥಿಲಕ್ಖಣೇನ ಸುಭಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾಸೀ"ತಿ ವದತಿ, ನ ತಾವ ಸೀಸಂ ಏತಿ। "ತವ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೋ ಚ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೋ ಚ ಈದಿಸೋ ತೇನ ನಾಮ ಈದಿಸೇನ ಇತ್ಥಿಲಕ್ಖಣೇನ ಸುಭಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾಸೀ"ತಿ ವದತಿ, ಸೀಸಂ ಏತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। **ವಣ್ಣೇತಿ ಪಸಂಸತೀ**ತಿ ಇಮಾನಿ ಪನ ಥೋಮನಪದಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಾನಿ।

ಖುಂಸೇತೀತಿ ವಾಚಾಪತೋದೇನ ಘಟ್ಟೇತಿ। **ವಮ್ಭೇತೀ**ತಿ ಅಪಸಾದೇತಿ। **ಗರಹತೀ**ತಿ ದೋಸಂ ದೇತಿ। ಪರತೋ ಪನ ಪಾಳಿಯಾ ಆಗತೇಹಿ **"ಅನಿಮಿತ್ತಾಸೀ"**ತಿಆದೀಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಘಟಿತೇ ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ, ಘಟಿತೇಪಿ ತೇಸು **ಸಿಖರಣೀಸಿ ಸಮ್ಭಿನ್ನಾಸಿ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಾಸೀ**ತಿ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಘಟಿತೇಯೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ದೇಹಿ ಮೇತಿ ಯಾಚನಾಯಪಿ ಏತ್ತಕೇನೇವ ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ, "ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ ಘಟಿತೇ ಏವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಕದಾ ತೇ ಮಾತಾ ಪಸೀದಿಸ್ಸತೀತಿಆದೀಸು ಆಯಾಚನವಚನೇಸುಪಿ ಏತ್ತಕೇನೇವ ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ, "ಕದಾ ತೇ ಮಾತಾ ಪಸೀದಿಸ್ಸತಿ, ಕದಾ ತೇ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ತವ ಮಾತರಿ ಪಸನ್ನಾಯ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ ಆದಿನಾ ಪನ ನಯೇನ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ ಘಟಿತೇಯೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಕಥಂ ತ್ವಂ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ದೇಸೀತಿಆದೀಸು ಪುಚ್ಛಾವಚನೇಸುಪಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮನ್ತಿ ವುತ್ತೇಯೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ನ ಇತರಥಾ। **ಏವಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ದೇಸೀ**ತಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛಾವಚನೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಆಚಿಕ್ಖನಾಯ **ಪುಟ್ಠೋ ಭಣತೀ**ತಿ "ಕಥಂ ದದಮಾನಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಪಿಯಾ ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಆಚಿಕ್ಖತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಏವಂ ದೇಹಿ ಏವಂ ದದಮಾನಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ। "ಮೇಥುನಧಮ್ಮಂ ಏವಂ ದೇಹಿ ಏವಂ ಉಪನೇಹಿ ಏವಂ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಂ ದದಮಾನಾ ಉಪನಯಮಾನಾ ಪಿಯಾ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಪನ ನಯೇನ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ ಘಟಿತೇಯೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಅನುಸಾಸನೀವಚನೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅಕ್ಕೋಸನಿದ್ದೇಸೇ - **ಅನಿಮಿತ್ತಾಸೀ**ತಿ ನಿಮಿತ್ತರಹಿತಾಸಿ, ಕುಞ್ಚಿಕಪಣಾಲಿಮತ್ತಮೇವ ತವ ದಕಸೋತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ನಿಮಿತ್ತಮತ್ತಾಸೀತಿ ತವ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಂ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಸಞ್ಞಾಮತ್ತಮೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಲೋಹಿತಾ**ತಿ ಸುಕ್ಖಸೋತಾ। **ಧುವಲೋಹಿತಾ**ತಿ ನಿಚ್ಚಲೋಹಿತಾ ಕಿಲಿನ್ನದಕಸೋತಾ। **ಧುವಚೋಳಾ**ತಿ ನಿಚ್ಚಪಕ್ಖಿತ್ತಾಣಿಚೋಳಾ, ಸದಾ ಆಣಿಚೋಳಕಂ ಸೇವಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಗ್ಘರನ್ತೀ**ತಿ ಸವನ್ತೀ; ಸದಾ ತೇ ಮುತ್ತಂ ಸವತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಿಖರಣೀ**ತಿ ಬಹಿನಿಕ್ಖನ್ತಆಣಿಮಂಸಾ। **ಇತ್ಥಿಪಣ್ಡಕಾ**ತಿ ಅನಿಮಿತ್ತಾವ ವುಚ್ಚತಿ। **ವೇಪುರಿಸಿಕಾ**ತಿ ಸಮಸ್ಸುದಾಠಿಕಾ ಪುರಿಸರೂಪಾ ಇತ್ಥೀ। **ಸಮ್ಭಿನ್ನಾ**ತಿ ಸಮ್ಭಿನ್ನವಚ್ಚಮಗ್ಗಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಾ। **ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಾ**ತಿ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇನ ಚ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇನ ಚಾತಿ ಉಭೋಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ।

ಇಮೇಸು ಚ ಪನ ಏಕಾದಸಸು ಪದೇಸು ಸಿಖರಣೀಸಿ ಸಮ್ಭಿನ್ನಾಸಿ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಾಸೀತಿ ಇಮಾನಿಯೇವ ತೀಣಿ ಪದಾನಿ ಸುದ್ಧಾನಿ ಸೇಸಂ ಏನ್ತಿ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ ಚ ತೀಣಿ ಪುರಿಮಾನಿ ಚ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಮೇಥುನಧಮ್ಮಪದಾನಿ ತೀಣೀತಿ ಛ ಪದಾನಿ ಸುದ್ಧಾನಿ ಆಪತ್ತಿಕರಾನಿ। ಸೇಸಾನಿ ಅನಿಮಿತ್ತಾತಿಆದೀನಿ "ಅನಿಮಿತ್ತೇ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಂ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ ವಾ "ಅನಿಮಿತ್ತಾಸಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಂ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ ವಾ ಆದಿನಾ ನಯೇನ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ ಘಟಿತಾನೇವ ಆಪತ್ತಿಕರಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

೨೮೭. ಇದಾನಿ ಯ್ವಾಯಂ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿಪರಿಣತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಓಭಾಸತಿ, ತಸ್ಸ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇ ಆದಿಸ್ಸ ಏತೇಸಂ ವಣ್ಣಭಣನಾದೀನಂ ವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಇತ್ಥೀ ಚ ಹೋತಿ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತೇಸಂ ಅತ್ಥೋ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - **ಅಧಕ್ಖಕ**ನ್ತಿ ಅಕ್ಖಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಧೋ। **ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲ** ಜಾಣುಮಣ್ಡಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉದ್ಧಂ। **ಉಬ್ಭಕ್ಖಕ**ನ್ತಿ ಅಕ್ಖಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉದ್ಧಂ। **ಅಧೋ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲ**ನ್ತಿ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಧೋ। ಅಕ್ಖಕಂ ಪನ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಞ್ಚ ಏತ್ಥೇವ ದುಕ್ಕಟಕ್ಖೇತ್ತೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇ ವಿಯ। ನ ಹಿ ಬುದ್ಧಾ ಗರುಕಾಪತ್ತಿಂ ಸಾವಸೇಸಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೀತಿ। **ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧ**ನ್ತಿ ವತ್ಥಂ ವಾ ಪುಪ್ಫಂ ವಾ ಆಭರಣಂ ವಾ।

೨೮೭. **ಅತ್ಥಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನಿಮಿತ್ತಾತಿಆದೀನಂ ಪದಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ, ಅಟ್ಠಕಥಂ ವಾ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ।

ಧಮ್ಮಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸಾತಿ ಪಾಳಿಂ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ ವಾ। ಏವಂ ಅತ್ಥಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಚ ಧಮ್ಮಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಚ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅನುಸಾಸನಿಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸಾತಿ "ಇದಾನಿಪಿ ಅನಿಮಿತ್ತಾಸಿ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಾಸಿ ಅಪ್ಪಮಾದಂ ಇದಾನಿ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ, ಯಥಾ ಆಯತಿಮ್ಪಿ ಏವರೂಪಾ ನ ಹೋಹಿಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಅನುಸಾಸನಿಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಾಳಿಂ ವಾಚೇನ್ತೋ ಪಕತಿವಾಚನಾಮಗ್ಗಂ ಪಹಾಯ ಹಸನ್ತೋ ಹಸನ್ತೋ "ಸಿಖರಣೀಸಿ ಸಮ್ಭಿನ್ನಾಸಿ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಾಸೀ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಭಣತಿ, ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಇಧ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಉದಾಯಿತ್ಥೇರೋ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ , ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನನ್ತಿ।

೨೮೮. ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಲೋಹಿತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತ್ಥಿಯಾ ಲೋಹಿತಕಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ - ಇತರಾ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ, ತಸ್ಮಾ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಕಕ್ಕಸಲೋಮನ್ತಿ ರಸ್ಸಲೋಮೇಹಿ ಬಹುಲೋಮಂ। **ಆಕಿಣ್ಣಲೋಮ**ನ್ತಿ ಜಟಿತಲೋಮಂ। **ಖರಲೋಮ**ನ್ತಿ ಥದ್ಧಲೋಮಂ। **ದೀಘಲೋಮ**ನ್ತಿ ಅರಸ್ಸಲೋಮಂ। ಸಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೨೮೯. **ವಾಪಿತಂ ಖೋ ತೇ**ತಿ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ, ಸಾ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ **ನೋ ಚ ಖೋ ಪಟಿವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಆಹ। **ಪಟಿವುತ್ತಂ** ನಾಮ ಉದಕವಪ್ಪೇ ಬೀಜೇಹಿ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸೇ ಪಾಣಕೇಹಿ ವಿನಾಸಿತಬೀಜೇ ವಾ ಓಕಾಸೇ ಪುನ ಬೀಜಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ

ಉದಕೇನ ಆಸಿತ್ತಂ, ಥಲವಪ್ಪೇ ವಿಸಮಪತಿತಾನಂ ವಾ ಬೀಜಾನಂ ಸಮಕರಣತ್ಥಾಯ ಪುನ ಅಟ್ಠದನ್ತಕೇನ ಸಮೀಕತಂ, ತೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏಸಾ ಆಹ।

ಮಗ್ಗವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಮಗ್ಗೋ ಸಂಸೀದತೀತಿ** ಅಜ್ಜಜಾತಮಗ್ಗಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೯೦. ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ ಅತ್ತಕಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಕುಲೂಪಕೋತಿ** ಕುಲಪಯಿರುಪಾಸನಕೋ ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕುಲೂಪಸಙ್ಕಮನೇ ನಿಚ್ಚಪ್ಪಯುತ್ತೋ।

ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರನ್ತಿ ಚೀವರಞ್ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಞ್ಚ ಸೇನಾಸನಞ್ಚ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಞ್ಚ। **ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರನ್ತಿ** ಚೇತ್ಥ ಪತಿಕರಣತ್ಥೇನ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಪ್ಪಾಯಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಭಿಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ತೇನ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾತಿ ಭೇಸಜ್ಜಂ। ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೋವ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಂ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಯಂ ಭಿಸಕ್ಕಕಮ್ಮಂ ತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪರಿಕ್ಖಾರೋತಿ** ಪನ "ಸತ್ತಹಿ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೬೭) ಪರಿವಾರೋ ವುಚ್ಚತಿ। "ರಥೋ ಸೀಲಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಝಾನಕ್ಖೋ ಚಕ್ಕವೀರಿಯೋ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೪) ಅಲಙ್ಕಾರೋ। "ಯೇ ಚಿಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ"ತಿಆದೀಸು (ರೋ॰ ನಿ॰ ೧.೧.೧೯೧) ಸಮ್ಭಾರೋ। ಇಧ ಪನ ಸಮ್ಭಾರೋಪಿ ಪರಿವಾರೋಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ತಞ್ಹಿ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಂ ಜೀವಿತಸ್ಸ ಪರಿವಾರೋಪಿ ಹೋತಿ ಜೀವಿತವಿನಾಸಕಾಬಾಧುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅನ್ತರಂ ಅದತ್ವಾ ರಕ್ಖಣತೋ, ಸಮ್ಭಾರೋಪಿ ಯಥಾ ಚಿರಂ ಪವತ್ತತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಕಾರಣಭಾವತೋ, ತಸ್ಮಾ ಪರಿಕ್ಖಾರೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಞ್ಚ ತಂ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಚಾತಿ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೋ, ತಂ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ವಸಲನ್ತಿ ಹೀನಂ ಲಾಮಕಂ। ಅಥ ವಾ ವಸ್ಸತೀತಿ ವಸಲೋ, ಪಗ್ಘರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ತಂ ವಸಲಂ, ಅಸುಚಿಪಗ್ಘರಣಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನಿಟ್ಠುಹಿತ್ವಾತಿ** ಖೇಳಂ ಪಾತೇತ್ವಾ।

ಕಸ್ಸಾಹಂ ಕೇನ ಹಾಯಾಮೀತಿ ಅಹಂ ಕಸ್ಸಾ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕೇನ ಭೋಗೇನ ವಾ ಅಲಙ್ಕಾರೇನ ವಾ ರೂಪೇನ ವಾ ಪರಿಹಾಯಾಮಿ, ಕಾ ನಾಮ ಮಯಾ ಉತ್ತರಿತರಾತಿ ದೀಪೇತಿ।

೨೯೧. **ಸನ್ತಿಕೇತಿ** ಉಪಚಾರೇ ಠತ್ವಾ ಸಾಮನ್ತಾ ಅವಿದೂರೇ, ಪದಭಾಜನೇಪಿ ಅಯಮೇವಅತ್ಥೋ ದೀಪಿತೋ । **ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾಯಾತಿ** ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಙ್ಖಾತೇನ ಕಾಮೇನ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾ। ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾ, ಅತ್ತನಾ ವಾ ಕಾಮಿತಾ ಇಚ್ಛಿತಾತಿ ಅತ್ತಕಾಮಾ, ಸಯಂ ಮೇಥುನರಾಗವಸೇನ ಪತ್ಥಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅತ್ತಕಾಮಾ ಚ ಸಾ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚಾತಿ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾ, ತಸ್ಸಾ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾಯ। **ವಣ್ಣಂ ಭಾಸೇಯ್ಯಾತಿ** ಗುಣಂ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಯ್ಯ।

ತತ್ರ ಯಸ್ಮಾ "ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಕಾಮೋ ಚೇವ ಹೇತು ಚ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚ ಅತ್ಥೋ, ಸೇಸಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ। "ಅತ್ತಕಾಮಾ ಚ ಸಾ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚಾತಿ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಚೇವ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಸೇಸಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ತಸ್ಮಾ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವ

ದಸ್ಸೇತುಂ “ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಂ ಅತ್ತನೋ ಹೇತುಂ ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯ”ನ್ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। “ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಂ ಅತ್ತನೋ ಹೇತುಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯ”ನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತೇ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ “ಏತ್ತಾವತಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾ ವುತ್ತಾ”ತಿ। “ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ “ಏತ್ತಾವತಾ ಅತ್ತನಾ ಇಚ್ಛಿತಕಾಮಿತಟ್ಠೇನ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾ ವುತ್ತಾ”ತಿ।

ಇದಾನಿ ತಸ್ಸಾ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾಯ ವಣ್ಣಭಾಸನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಏತದಗ್ಗ”**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಂ ಉದ್ದೇಸತೋಪಿ ನಿದ್ದೇಸತೋಪಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಪದಸಮ್ಬನ್ಧೋ ಚ ಆಪತ್ತಿವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಚ - **ಏತದಗ್ಗಂ...ಪೇ॰... ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಯಾ ಮಾದಿಸಂ ಸೀಲವನ್ತಂ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಏತೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸಾ ಏವಂ ಮಾದಿಸಂ ಪರಿಚರನ್ತಿಯಾ ಯಾ ಅಯಂ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ನಾಮ, ಏತದಗ್ಗಂ ಪಾರಿಚರಿಯಾನನ್ತಿ।

ಮೇಥುನುಪಸಂಹಿತೇನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ಏವಂ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸನ್ತೋ ಚ ಮೇಥುನುಪಸಂಹಿತೇನ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಟಿಸಂಯುತ್ತೇನೇವ ವಚನೇನ ಯೋ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ।

ಇಧಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಮೇಥುನುಪಸಂಹಿತೇನೇವ ಭಾಸನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ “ಅಹಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯಾ, ಅರಹತಿ ಖತ್ತಿಯಾ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ದಾತುಂ ಸಮಜಾತಿಕತ್ತಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಹಿ ವಚನೇಹಿ ಪಾರಿಚರಿಯಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸಾಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನತ್ಥಿ। “ಅಹಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ”ತಿಆದಿಕೇ ಪನ ಬಹೂಪಿ ಪರಿಯಾಯೇ ವತ್ವಾ “ಅರಹಸಿ ತ್ವಂ ಮಯ್ಹಂ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಂ ದಾತು”ನ್ತಿ ಏವಂ ಮೇಥುನಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತೇನೇವ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ।

ಇತ್ಥೀ ಚ ಹೋತೀತಿಆದಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇಧ ಉದಾಯಿತ್ಥೇರೋ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾತಿ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸದಿಸಂ। ವಿನೀತವತ್ಥೂನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನೇವಾತಿ।

ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೯೬. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ**ತಿ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಪಣ್ಡಿತಾ**ತಿ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಗತಿಮನ್ತಾ। **ಬ್ಯತ್ತಾ**ತಿ ವೇಯ್ಯತ್ತಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಉಪಾಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಉಪಾಯಞ್ಞೂ ವಿಸಾರದಾ। **ಮೇಧಾವಿನೀ**ತಿ ಮೇಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಂ ಕರೋತಿ। **ದಕ್ಖಾ**ತಿ ಛೇಕಾ। **ಅನಲಸಾ**ತಿ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಸಮ್ಪನ್ನಾ। **ಛನ್ನಾ**ತಿ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾ।

ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಯಾತಿ ಕಿಚ್ಛಂ ವಿಯ ಕಿಲೇಸೋ ವಿಯ, ಹಿರಿ ವಿಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಕುಮಾರಿಕಾಯ ವತ್ತು**ನ್ತಿ “ಇಮಂ ತುಮ್ಹೇ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಕುಮಾರಿಕಾಯ ಕಾರಣಾ ವತ್ತುಂ।

ಆವಾಹಾದೀಸು **ಆವಾಹೋ**ತಿ ದಾರಕಸ್ಸ ಪರಕುಲತೋ ದಾರಿಕಾಯ ಆಹರಣಂ। **ವಿವಾಹೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ದಾರಿಕಾಯ ಪರಕುಲಪೇಸನಂ। **ವಾರೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ “ದೇಥ ನೋ ದಾರಕಸ್ಸ ದಾರಿಕ”ನ್ತಿ ಯಾಚನಂ, ದಿವಸನಕ್ಖತ್ತಮುಹುತ್ತಪರಿಚ್ಛೇದಕರಣಂ ವಾ।

೨೯೭. **ಪುರಾಣಗಣಕಿಯಾ**ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಗಣಕಸ್ಸ ಭರಿಯಾಯ, ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಜೀವಮಾನೇ ಗಣಕೀತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಮತೇ ಪನ ಪುರಾಣಗಣಕೀತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಾ। **ತಿರೋಗಾಮೋ**ತಿ ಬಹಿಗಾಮೋ, ಅಞ್ಞೋ ಗಾಮೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮನುಸ್ಸಾ**ತಿ ಉದಾಯಿಸ್ಸ

ಇಮಂ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಕಮ್ಮೇ ಯುತ್ತಪಯುತ್ತಭಾವಂ ಜಾನನಕಮನುಸ್ಸಾ।

ಸುಣಿಸಭೋಗೇನಾತಿ ಯೇನ ಭೋಗೇನ ಸುಣಿಸಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾ ಹೋತಿ ರನ್ಧಾಪನಪಚಾಪನಪಲವೇಸನಾದಿನಾ, ತೇನ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। **ತತೋ ಅಪರೇನ ದಾಸಿಭೋಗೇನಾ**ತಿ ಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇ ಯೇನ ಭೋಗೇನ ದಾಸೀ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾ ಹೋತಿ ಖೇತ್ತಕಮ್ಮಕಚವರಛಡ್ಡನಉದಕಾಹರಣಾದಿನಾ, ತೇನ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। **ದುಗ್ಗತಾ**ತಿ ದಲಿದ್ದಾ, ಯತ್ಥ ವಾ ಗತಾ ದುಗ್ಗತಾ ಹೋತಿ ತಾದಿಸಂ ಕುಲಂ ಗತಾ। **ಮಾಯ್ಯೋ ಇಮಂ ಕುಮಾರಿಕ**ನ್ತಿ ಮಾ ಅಯ್ಯೋ ಇಮಂ ಕುಮಾರಿಕಂ। **ಆಹಾರೂಪಹಾರೋ**ತಿ ಆಹಾರೋ ಚ ಉಪಹಾರೋ ಚ ಗಹಣಞ್ಚ ದಾನಞ್ಚ, ನ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹಟಂ ನ ಉಪಾಹಟಂ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಯವಿಕ್ಕಯೋ **ವೋಹಾರೋ** ಅಮ್ಹಾಕಂ ನತ್ಥೀತಿ ದೀಪೇನ್ತಿ। **ಸಮಣೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಅಬ್ಯಾವಟೇನ, ಸಮಣೋ ಅಸ್ಸ ಸುಸಮಣೋ**ತಿ ಸಮಣೇನ ನಾಮ ಈದಿಸೇಸು ಕಮ್ಮೇಸು ಅಬ್ಯಾವಟೇನ ಅಬ್ಯಾಪಾರೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಭವನ್ತೋ ಹಿ ಸಮಣೋ ಸುಸಮಣೋ ಅಸ್ಸಾತಿ, ಏವಂ ನಂ ಅಪಸಾದೇತ್ವಾ **"ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ನ ಮಯಂ ತಂ ಜಾನಾಮಾ"**ತಿ ಆಹಂಸು।

೧೯೮. **ಸಜ್ಜಿತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೂಪಕರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಮಣ್ಡಿತಪಸಾಧಿತೋ ವಾ।

೨೦೦. **ಧುತ್ತಾ**ತಿ ಇತ್ಥಿಧುತ್ತಾ। **ಪರಿಚಾರೇನ್ತಾ**ತಿ ಮನಾಪಿಯೇಸು ರೂಪಾದೀಸು ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಮನ್ತಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಚಾರೇನ್ತಾ, ಕೀಳನ್ತಾ ಅಭಿರಮನ್ತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಬ್ಭುತಮಕಂಸೂ**ತಿ ಯದಿ ಕರಿಸ್ಸತಿ ತ್ವಂ ಏತ್ತಕಂ ಜಿತೋ, ಯದಿ ನ ಕರಿಸ್ಸತಿ ಅಹಂ ಏತ್ತಕನ್ತಿ ಪಣಮಕಂಸು। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪನ ಅಬ್ಭುತಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯೋ ಕರೋತಿ ಪರಾಜಿತೇನ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಅಯ್ಯೋ ಉದಾಯೀ ತಙ್ಖಣಿಕನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ತಙ್ಖಣೋ**ತಿ ಅಚಿರಕಾಲೋ ವುಚ್ಚತಿ। **ತಙ್ಖಣಿಕ**ನ್ತಿ ಅಚಿರಕಾಲಾಧಿಕಾರಿಕಂ।

೨೦೧. **ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಸಞ್ಚರಣಭಾವಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತೇನ ಕೇನಚಿ ಪೇಸಿತೇನ ಕತ್ಥಚಿ ಗನ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಪರತೋ ಚ "ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸಮತಿ"ನ್ತಿ ಆದಿವಚನತೋ ಇಧ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ತಸ್ಮಾ ತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪಹಿತೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಚ್ಛತಿ, ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಪಹಿತೋ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। **ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸಮತಿಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಾ ಇತ್ಥಿಮತಿ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮತಿಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಆರೋಚೇತಿ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಮತಿಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆರೋಚೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಇದಾನಿ ಯದತ್ಥಂ ತಂ ತೇಸಂ ಮತಿಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಛನ್ದಂ ರುಚಿಂ ಆರೋಚೇತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಜಾಯತ್ತನೇ ವಾ ಜಾರತ್ತನೇ ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಜಾಯತ್ತನೇ**ತಿ ಜಾಯಾಭಾವೇ। **ಜಾರತ್ತನೇ**ತಿ ಜಾರಭಾವೇ। ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹಿ ಮತಿಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಆರೋಚೇನ್ತೋ ಜಾಯತ್ತನೇ ಆರೋಚೇತಿ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಮತಿಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆರೋಚೇನ್ತೋ ಜಾರತ್ತನೇ ಆರೋಚೇತಿ; ಅಪಿಚ ಪುರಿಸಸ್ಸೇವ ಮತಿಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಆರೋಚೇನ್ತೋ ಜಾಯತ್ತನೇ ವಾ ಆರೋಚೇತಿ ನಿಬದ್ಧಭರಿಯಾಭಾವೇ, ಜಾರತ್ತನೇ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಭಾವೇ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತಂ ಆರೋಚೇನ್ತೇನ "ತ್ವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಜಾಯಾ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿಆದಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ವತ್ತಬ್ಬತಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಜಾಯತ್ತನೇ ವಾತಿ ಜಾಯಾ ಭವಿಸ್ಸಸಿ, ಜಾರತ್ತನೇ ವಾತಿ ಜಾರೀ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಅಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। ಏತೇನೇವ ಚ ಉಪಾಯೇನ ಇತ್ಥಿಯಾ ಮತಿಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆರೋಚನೇಪಿ ಪತಿ ಭವಿಸ್ಸಸಿ, ಸಾಮಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಸಿ, ಜಾರೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಾಕಾರೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅನ್ತಮಸೋ ತಙ್ಖಣಿಕಾಯಪೀತಿ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಯಾ ಅಯಂ ತಙ್ಖಣೇ ಮುಹುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಟಿಸಂವಸಿತಬ್ಬತೋ ತಙ್ಖಣಿಕಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಮುಹುತ್ತಿಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಸಾಪಿ "ಮುಹುತ್ತಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಪುರಿಸಮತಿಂ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ

ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನ "ಮುಹುತ್ತಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಮತಿಂ ಆರೋಚೇನ್ತೋಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೩೦೩. ಇದಾನಿ "ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸಮತಿ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಪಭೇದತೋ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತಾಸು ಸಞ್ಚರಿತ್ತವಸೇನ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ದಸ ಇತ್ಥಿಯೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾ**ತಿ ಮಾತರಾ ರಕ್ಖಿತಾ। ಯಥಾ ಪುರಿಸೇನ ಸಂವಾಸಂ ನ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಏವಂ ಮಾತರಾ ರಕ್ಖಿತಾ, ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇಪಿ ವುತ್ತಂ - "ಮಾತಾ ರಕ್ಖತಿ ಗೋಪೇತಿ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಕಾರೇತಿ ವಸಂ ವತ್ತೇತೀ"ತಿ। ತತ್ಥ **ರಕ್ಖತೀ**ತಿ ಕತ್ಥಚಿ ಗನ್ತುಂ ನ ದೇತಿ। **ಗೋಪೇತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಗುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತಿ। **ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಕಾರೇತೀ**ತಿ ಸೇರಿವಿಹಾರಮಸ್ಸಾ ನಿಸೇಧೇನ್ತೀ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಪವತ್ತತಿ। **ವಸಂ ವತ್ತೇತೀ**ತಿ "ಇದಂ ಕರೋಹಿ, ಇದಂ ಮಾ ಅಕಾಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ತಸ್ಸಾ ಉಪರಿ ವತ್ತೇತಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಪಿತುರಕ್ಖಿತಾದಯೋಪಿ ಞಾತಬ್ಬಾ। ಗೋತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೋ ವಾ ನ ರಕ್ಖತಿ, ಸಗೋತ್ತೇಹಿ ಪನ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಚ ಏಕಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಏಕಗಣಪರಿಯಾಪನ್ನೇಹಿ ಚ ರಕ್ಖಿತಾ "ಗೋತ್ತರಕ್ಖಿತಾ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಪದಾನಂ "ಸಗೋತ್ತಾ ರಕ್ಖನ್ತೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ।

ಸಹ ಆರಕ್ಖೇನಾತಿ **ಸಾರಕ್ಖಾ**। ಸಹ ಪರಿದಣ್ಡೇನಾತಿ **ಸಪರಿದಣ್ಡಾ**। ತಾಸಂ ನಿದ್ದೇಸಾ ಪಾಕಟಾವ। ಇಮಾಸು ದಸಸು ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಮೇವ ಪುರಿಸನ್ತರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀನಂ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಹೋತಿ, ನ ಇತರಾಸಂ।

ಧನಕ್ಕೀತಾದೀಸು ಅಪ್ಪೇನ ವಾ ಬಹುನಾ ವಾ ಧನೇನ ಕೀತಾ **ಧನಕ್ಕೀತಾ**। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸಾ ನ ಕೀತಮತ್ತಾ ಏವ ಸಂವಾಸತ್ಥಾಯ ಪನ ಕೀತತ್ತಾ ಭರಿಯಾ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಿದ್ದೇಸೇ ಧನೇನ ಕಿಣಿತ್ವಾ ವಾಸೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

ಛನ್ದೇನ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ವಸತೀತಿ **ಛನ್ದವಾಸಿನೀ**। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸಾ ನ ಅತ್ತನೋ ಛನ್ದಮತ್ತೇನೇವ ಭರಿಯಾ ಹೋತಿ ಪುರಿಸೇನ ಪನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಿದ್ದೇಸೇ "ಪಿಯೋ ಪಿಯಂ ವಾಸೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಭೋಗೇನ ವಸತೀತಿ **ಭೋಗವಾಸಿನೀ**। ಉದುಕ್ಖಲಮುಸಲಾದಿಘರೂಪಕರಣಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಭರಿಯಾಭಾವಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಜನಪದಿತ್ಥಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

ಪಟೇನ ವಸತೀತಿ **ಪಟವಾಸಿನೀ**। ನಿವಾಸನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪಾವುರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಭರಿಯಾಭಾವಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ದಲಿದ್ದಿತ್ಥಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

ಓದಪತ್ತಕಿನೀತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಉದಕಪಾತಿಯಾ ಹತ್ಥೇ ಓತಾರೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಉದಕಂ ವಿಯ ಸಂಸಟ್ಠಾ ಅಭೇಜ್ಜಾ ಹೋಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಾಯ ವೋಹಾರನಾಮಮೇತಂ, ನಿದ್ದೇಸೇಪಿಸ್ಸ "ತಾಯ ಸಹ ಉದಕಪತ್ತಂ ಆಮಸಿತ್ವಾ ತಂ ವಾಸೇತೀ"ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಓಭಟಂ ಓರೋಪಿತಂ ಚುಮ್ಬಟಮಸ್ಸಾತಿ **ಓಭಟಚುಮ್ಬಟಾ,** ಕಟ್ಠಹಾರಿಕಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಾ, ಯಸ್ಸಾ ಸೀಸತೋ ಚುಮ್ಬಟಂ ಓರೋಪೇತ್ವಾ ಘರೇ ವಾಸೇತಿ, ತಸ್ಸಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

ದಾಸೀ ಚಾತಿ ಅತ್ತನೋಯೇವ ದಾಸೀ ಚ ಹೋತಿ ಭರಿಯಾ ಚ।

ಕಮ್ಮಕಾರೀ ನಾಮ ಗೇಹೇ ಭತಿಯಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಚಿ ಘರಾವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಅತ್ತನೋ ಭರಿಯಾಯ ಅನತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ "ಕಮ್ಮಕಾರೀ ಚ ಭರಿಯಾ ಚಾ"ತಿ।

ಧಜೇನ ಆಹಟಾ **ಧಜಾಹಟಾ,** ಉಸ್ಸಿತದ್ಧಜಾಯ ಸೇನಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರವಿಸಯಂ ವಿಲುಮ್ಪಿತ್ವಾ ಆನೀತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಕೋಚಿ ಭರಿಯಂ ಕರೋತಿ, ಅಯಂ ಧಜಾಹಟಾ ನಾಮ। **ಮುಹುತ್ತಿಕಾ** ವುತ್ತನಯಾಏವ, ಏತಾಸಂ ದಸನ್ನಮ್ಪಿ ಪುರಿಸನ್ತರಗಮನೇ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಹೋತಿ। ಪುರಿಸಾನಂ ಪನ ವೀಸತಿಯಾಪಿ ಏತಾಸು ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ಹೋತೀತಿ।

೩೦೫. ಇದಾನಿ **ಪುರಿಸೋ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಹಿಣತೀತಿ**ಆದೀಸು **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ** ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ "ಗಚ್ಛ, ಭನ್ತೇ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಂ ಬ್ರೂಹಿ, ಹೋಹಿ ಕಿರ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಧನಕ್ಕೀತಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತವಚನಂ "ಸಾಧು ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ ವಾ "ಹೋತೂ"ತಿ ವಾ "ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವಾ ಸೀಸಕಮ್ಪನಾದೀಹಿ ವಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ। **ವೀಮಂಸತೀತಿ** ಏವಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇತಿ। **ಪಚ್ಚಾಹರತೀತಿ** ತೇನ ಆರೋಚಿತೇ ಸಾ ಇತ್ಥೀ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತು ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತು ವಾ ಲಜ್ಜಾಯ ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತು, ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇತಿ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಇಮಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾರೋಚನಪಚ್ಚಾಹರಣಸಙ್ಖಾತಾಯ ತಿವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಹೋತಿ। ಸಾ ಪನ ತಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಹೋತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಅಕಾರಣಮೇತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾಯ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸಿತೋ ತಂ ಅದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಮಾತುಯಾ ತಂ ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಮಟ್ಠಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿಸಙ್ಕೇತನ್ತಿ **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಆಹ। **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನ ಮಾತಾ ವಾ ಹೋತು ಪಿತಾ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಗೇಹದಾಸೀಪಿ ಅಞ್ಞೋ ವಾಪಿ ಯೋ ಕೋಚಿ ತಂ ಕಿರಿಯಂ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ವುತ್ತೇಪಿ ವಿಮಟ್ಠಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತಿವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಕಾಲೇ ಆಪತ್ತಿಯೇವ।

ನನು ಯಥಾ "ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತುಕಾಮೋ ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ವದೇಯ್ಯ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾ। ಯಥಾ ವಾ "ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತುಕಾಮೋ ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ "ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ"ತಿ ವದೇಯ್ಯ ಆಪನ್ನೋವಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದನ್ತಿ ಆಹ। ತಂ ಪನೇತಂ "ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ವೀಮಂಸಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಪಚ್ಚಾಹರತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸುಭಾಸಿತಂ।

ಯಥಾ ಚ "ಮಾತುರಕ್ಖಿತಂ ಬ್ರೂಹೀ"ತಿ ವುತ್ತಸ್ಸ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಆರೋಚೇತುಂ ಸಮತ್ಥಾನಂ ಮಾತಾದೀನಮ್ಪಿ ವದತೋ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ನತ್ಥಿ, ಏವಮೇವ "ಹೋಹಿ ಕಿರ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಧನಕ್ಕೀತಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಹೋಹಿ ಕಿರ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಛನ್ದವಾಸಿನೀ"ತಿ ಏವಂ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತೇಸು ಛನ್ದವಾಸಿನಿಆದೀಸು ವಚನೇಸು ಅಞ್ಞತರವಸೇನ ವಾ ಅವುತ್ತೇಸುಪಿ "ಹೋಹಿ ಕಿರ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಜಾಯಾ ಪಜಾಪತಿ ಪುತ್ತಮಾತಾ ಘರಣೀ ಘರಸಾಮಿನೀ ಭತ್ತರನ್ಧಿಕಾ ಸುಸ್ಸೂಸಿಕಾ ಪರಿಚಾರಿಕಾ"ತಿಏವಮಾದೀಸು ಸಂವಾಸಪರಿದೀಪಕೇಸು ವಚನೇಸು ಅಞ್ಞತರವಸೇನ ವಾ ವದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ನತ್ಥಿ ತಿವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। "ಮಾತುರಕ್ಖಿತಂ ಬ್ರೂಹೀ"ತಿ ಪೇಸಿತಸ್ಸ ಪನ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾಸು ಪಿತುರಕ್ಖಿತಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ವದನ್ತಸ್ಸ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ। ಏಸ ನಯೋ "ಪಿತುರಕ್ಖಿತಂ ಬ್ರೂಹೀ"ತಿಆದೀಸುಪಿ।

ಕೇವಲಞ್ಹೇತ್ಥ ಏಕಮೂಲಕದುಮೂಲಕಾದಿವಸೇನ "ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಾತಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಹಿಣತಿ, ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾಯ ಮಾತಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಹಿಣತೀ"ತಿ ಏವಮಾದೀನಂ ಮೂಲಟ್ಠಾನಞ್ಚ ವಸೇನ ಪೇಯ್ಯಾಲಭೇದೋಯೇವ ವಿಸೇಸೋ । ಸೋಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಪಾಳಿಅನುಸಾರೇನೇವ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತುನ್ತಿ ನಾಸ್ಸ ವಿಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಆದರಂ ಕರಿಮ್ಹ।

೩೩೮. ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿಆದೀಸು ಪನ ದ್ವೀಸು ಚತುಕ್ಕೇಸು ಪಠಮಚತುಕ್ಕೇ ಆದಿಪದೇನ ತಿವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಮಜ್ಝೇ ದ್ವೀಹಿ ದುವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಅನ್ತೇ ಏಕೇನ ಏಕಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ದುತಿಯಚತುಕ್ಕೇ ಆದಿಪದೇನ ದುವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಮಜ್ಝೇ ದ್ವೀಹಿ ಏಕಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅನ್ತೇ ಏಕೇನ ಅಙ್ಗಾಭಾವತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತತ್ಥ

ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ವೀಮಂಸತೀ**ತಿ ಪಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಆರೋಚೇತಿ। **ಪಚ್ಚಾಹರತೀ**ತಿ ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ।

ನ ಪಚ್ಚಾಹರತೀತಿ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಏತ್ತೋವ ಪಕ್ಕಮತಿ। **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ವೀಮಂಸತೀ**ತಿ ಪುರಿಸೇನ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರೂಹೀ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ತಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತಂ ಪಮುಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಾ ಅಪ್ಪಮುಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಕರಣೀಯೇನ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ "ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ವೀಮಂಸತಿ ನಾಮಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಸಯಮೇವ ವದತಿ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಿರ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಮಂ ಗೇಹೇ ಕಾತುಕಾಮೋ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾ ಚ "ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ನ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ ವದತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋವ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ **"ನ ವೀಮಂಸತಿ ಪಚ್ಚಾಹರತಿ ನಾಮಾ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ನ ವೀಮಂಸತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಹರತೀ**ತಿ ಕೇವಲಂ ಸಾಸನಾರೋಚನಕಾಲೇ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿಯೇವ, ಇತರಂ ಪನ ದ್ವಯಂ ನ ಕರೋತಿ।

ನ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ವೀಮಂಸತಿ ಪಚ್ಚಾಹರತೀತಿ ಕೋಚಿ ಪುರಿಸೋ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ವಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಭಿಕ್ಖು ತೇನ ಅಪ್ಪಹಿತೋಪಿ ಪಹಿತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಹೋಹಿ ಕಿರ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ರುಚಿಂ ವಾ ಅರುಚಿಂ ವಾ ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ। ತೇನೇವ ನಯೇನ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಅಪಚ್ಚಾಹರನ್ತೋ **"ನ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ವೀಮಂಸತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಹರತೀ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನೇವ ನಯೇನ ಗತೋ ಅವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ತಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪಠಮಚತುಕ್ಕಸ್ಸ ತತಿಯಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಸ್ಸ ಆರೋಚೇನ್ತೋ **"ನ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ವೀಮಂಸತಿ ಪಚ್ಚಾಹರತೀ"**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಚತುತ್ಥಪದಂ ಪಾಕಟಮೇವ।

ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಣಾಪೇತೀತಿಆದಿನಯಾ ಪಾಕಟಾಯೇವ। ಯಥಾ ಪನ ಸಮ್ಬಹುಲಾಪಿ ಏಕವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಏವಂ ಏಕಸ್ಸಪಿ ಸಮ್ಬಹುಲವತ್ಥೂಸು ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಕಥಂ? ಪುರಿಸೋ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಣಾಪೇತಿ "ಗಚ್ಛ, ಭನ್ತೇ, ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಪಾಸಾದೇ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾ ವಾ ಸತ್ತತಿಮತ್ತಾ ವಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಠಿತಾ ತಾ ವದೇಹಿ, ಹೋಥ ಕಿರ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾಯೋ"ತಿ। ಸೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ಸಾಸನಂ ಪಚ್ಚಾಹರತಿ। ಯತ್ತಕಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ತತ್ತಕಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪಜ್ಜತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಪರಿವಾರೇಪಿ** –

"ಪದವೀತಿಹಾರಮತ್ತೇನ, ವಾಚಾಯ ಭಣಿತೇನ ಚ।
ಸಬ್ಬಾನಿ ಗರುಕಾನಿ ಸಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮಾನಿ।
ಚತುಸಟ್ಠಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಏಕತೋ।
ಪಞ್ಹಾಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ"ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೮೦)।

ಇಮಂ ಕಿರ ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಯಂ ಪಞ್ಹೋ ವುತ್ತೋ। ವಚನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಯ ಚೇತ್ಥ "ಚತುಸಟ್ಠಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪನ ಸತಮ್ಪಿ ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। ಯಥಾ ಚ ಏಕೇನ ಪೇಸಿತಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸ ಸಮ್ಬಹುಲಾಸು ಇತ್ಥೀಸು ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ, ಏವಂ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಏಕೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಇತ್ಥೀನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇತಿ, ಇತ್ಥಿಗಣನಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಪುರಿಸಾ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇನ್ತಿ, ಪುರಿಸಗಣನಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಏಕಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಇತ್ಥೀನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇನ್ತಿ, ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇನ್ತಿ, ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಪುರಿಸಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಇತ್ಥೀನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇನ್ತಿ, ವತ್ಥುಗಣನಾಯ

ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ। ಏಸ ನಯೋ “ಏಕಾ ಇತ್ಥೀ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖು”ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಸಭಾಗವಿಭಾಗತಾ ನಾಮ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ, ಮಾತಾಪಿತುನಮ್ಪಿ ಪಞ್ಚಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಮ್ಪಿ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ।

ಪುರಿಸೋ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಣಾಪೇತಿ ಗಚ್ಛ ಭನ್ತೇತಿ ಚತುಕ್ಕಂ ಅಙ್ಗವಸೇನ ಆಪತ್ತಿಭೇದ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಪದೇ **ಅನ್ತೇವಾಸೀ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪಚ್ಚಾಹರತೀತಿ** ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಏತ್ತೋವ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ। **ಆಪತ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾತಿ** ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಚ ವೀಮಂಸಾಪಿತತ್ತಾ ಚ ದ್ವೀಹಙ್ಗೇಹಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ವೀಮಂಸಿತತ್ತಾ ಚ ಪಚ್ಚಾಹಟತ್ತಾ ಚ ದ್ವೀಹಙ್ಗೇಹಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಸೇಸಂ ಪಾಕಟಮೇವ।

೩೩೯. **ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಮ್ಪಾದೇತೀತಿ** ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಚೇವ ವೀಮಂಸತಿ ಚ। **ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಸಂವಾದೇತೀತಿ** ನ ಪಚ್ಚಾಹರತಿ। **ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಸಂವಾದೇತೀತಿ** ನ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಮ್ಪಾದೇತೀತಿ** ವೀಮಂಸತಿ ಚೇವ ಪಚ್ಚಾಹರತಿ ಚ। ಏವಂ ಉಭಯತ್ಥ ದ್ವೀಹಙ್ಗೇಹಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ತತಿಯಪದೇ ಆಪತ್ತಿ, ಚತುತ್ಥೇ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೩೪೦. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ವಾ ಕರಣೀಯೇನ ಗಚ್ಛತಿ ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ವಾ ವಿಪ್ಪಕತಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಕಾರುಕಾನಂ ಭತ್ತವೇತನತ್ಥಾಯ ಉಪಾಸಕೋ ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಸನ್ತಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಹಿಣೇಯ್ಯ, ಉಪಾಸಿಕಾ ವಾ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ, ಏವರೂಪೇನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕರಣೀಯೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಚೇತಿಯಕಮ್ಮೇ ಕಯಿರಮಾನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯಪಿ ಉಪಾಸಕೇನ ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಸನ್ತಿಕಂ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ವಾ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಹಿತಸ್ಸ ಗಚ್ಛತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಉಮ್ಮತ್ತಕಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾ ವುತ್ತನಯಾ ಏವ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಸೀಸುಕ್ಖಿಪನಾದಿನಾ ಕಾಯವಿಕಾರೇನ ಸಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ಏವ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಆಸನಸಾಲಾಯ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ “ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ ಕೇನಚಿ ವುತ್ತೇ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಂ ಆಗತಂ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಗತಾಯ ಪುನ ತಸ್ಮಿಂ ಪುರಿಸೇ ಆಗತೇ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ವಾಚತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ವಾಚಾಯ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಕರಣೀಯೇನ ತಸ್ಸಾ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ವಾ ಗಮನಕಾಲೇ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವಚೀಭೇದೇನೇವ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಅಞ್ಞೇನೇವ ಕರಣೀಯೇನ ತತೋ ಅಪಕ್ಕಮ್ಮ ಕದಾಚಿದೇವ ತಂ ಪುರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ವಾಚತೋವ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸಾಪಿ ಕಾಯವಾಚತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಥಂ? ಸಚೇ ಹಿಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಲಂವಚನೀಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಂ ಘರಂ ಉಪಗತಂ ಥೇರಪಿತಾ ವದತಿ “ಮಾತಾ ತೇ ತಾತ ಮಂ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಞಾತಿಕುಲಂ ಗತಾ, ಗಚ್ಛ ತಂ ಮಂ ಉಪಟ್ಠಾತುಂ ಪೇಸೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ಚೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವತ್ವಾ ಪುನ ಪಿತುನೋ ತಸ್ಸಾ ಆಗಮನಂ ವಾ ಅನಾಗಮನಂ ವಾ ಆರೋಚೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಅಚಿತ್ತಕಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ।

ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಪನ ಜಾನಿತ್ವಾ ಏತೇಹೇವ ತೀಹಿ ನಯೇಹಿ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತೋ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ। ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಕುಸಲಾದಿವಸೇನ ಚೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಚಿತ್ತಾನಿ, ಸುಖಾದಿವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾತಿ।

೩೪೧. ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಆದಿತೋ ವತ್ಥುಪಞ್ಚಕೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮತ್ತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಕಲಹವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಅಕಾಸೀ**ತಿ ತಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಪುನ ಗೇಹಗಮನೀಯಂ

ಅಕಾಸಿ। **ನಾಲಂವಚನೀಯಾ**ತಿ ನ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಾ ಹಿ ಯಥಾ ಯಥಾ ಯೇಸು ಯೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾವ ಹೋತಿ, ಭರಿಯಾಭಾವಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಅಯಂ "ಅಲಂವಚನೀಯಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏಸಾ ಪನ ನ ಅಲಂವಚನೀಯಾ ಕೇನಚಿದೇವ ಕಾರಣೇನ ಕಲಹಂ ಕತ್ವಾ ಗತಾ, ತೇನೇವೇತ್ಥ ಭಗವಾ **"ಅನಾಪತ್ತೀ"**ತಿ ಆಹ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇ ಯಕ್ಖಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾದೀಸುಪಿ ಯಕ್ಖಿಪೇತಿಯೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯವತ್ಥುಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನೇತಂ ನ ವಿಚಾರಿತಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೪೨. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಆಳವಕಾ**ತಿ ಆಳವಿರಟ್ಠೇ ಜಾತಾ ದಾರಕಾ ಆಳವಕಾ ನಾಮ, ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲೇಪಿ "ಆಳವಕಾ"ತ್ವೇವ ಪಞ್ಞಾಯಿಂಸು। ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಆಳವಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ। **ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾಯೋ**ತಿ ಸಯಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಗಹಿತೂಪಕರಣಾಯೋ। **ಕಾರಾಪೇನ್ತೀ**ತಿ ಕರೋನ್ತಿಪಿ ಕಾರಾಪೇನ್ತಿಪಿ, ತೇ ಕಿರ ಸಾಸನೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಧುರಞ್ಚ ಗನ್ಥಧುರಞ್ಚಾತಿ ದ್ವೇಪಿ ಧುರಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ನವಕಮ್ಮಮೇವ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। **ಅಸ್ಸಾಮಿಕಾಯೋ**ತಿ ಅನಿಸ್ಸರಾಯೋ, ಕಾರೇತಾ ದಾಯಕೇನ ವಿರಹಿತಾಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕಾಯೋ**ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಆರದ್ಧಾಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪಮಾಣಿಕಾಯೋ**ತಿ "ಏತ್ತಕೇನ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಪ್ಪಮಾಣಾಯೋ, ವುದ್ಧಿಪ್ಪಮಾಣಾಯೋ ವಾ ಮಹನ್ತಪ್ಪಮಾಣಾಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಾಚನಾ ಏವ ಬಹುಲಾ ಏತೇಸಂ ಮನ್ದಂ ಅಞ್ಞಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ **ಯಾಚನಬಹುಲಾ**। ಏವಂ **ವಿಞ್ಞತ್ತಿಬಹುಲಾ** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅತ್ಥತೋ ಪನೇತ್ಥ ನಾನಾಕರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಅನೇಕಕ್ಖತ್ತುಂ "ಪುರಿಸಂ ದೇಥ, ಪುರಿಸತ್ಥಕರಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಯಾಚನ್ತಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತತ್ಥ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ಪುರಿಸಂ ಯಾಚಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಹಾಯತ್ಥಾಯ ಕಮ್ಮಕರಣತ್ಥಾಯ "ಪುರಿಸಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಯಾಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಪುರಿಸತ್ಥಕರ**ನ್ತಿ ಪುರಿಸೇನ ಕಾತಬ್ಬಂ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಯಾಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ಥು ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಿಗಲುದ್ದಕಮಚ್ಛಬನ್ಧಕಾದೀನಂ ಸಕಕಮ್ಮಂ ಅವಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ। "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗತತ್ಥ ಕೇನ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೇ ವಾ ಅಪುಚ್ಛಿತೇ ವಾ ಯಾಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ ಮಿಗಲುದ್ದಕಾದಯೋ ಸಕಕಮ್ಮಂ ನ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾ, "ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾಪಿ ನ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾ; ಏವಂ ಯಾಚಿತಾ ಹಿ ತೇ "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಮಿಗೇಪಿ ಮಾರೇತ್ವಾ ಆಹರೇಯ್ಯುಂ। ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಪನ "ವಿಹಾರೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾ। ಫಾಲನಙ್ಗಲಾದೀನಿ ಉಪಕರಣಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಸಿತುಂ ವಾ ವಪಿತುಂ ವಾ ಲಾಯಿತುಂ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಸಕಿಚ್ಚಪಸುತಮ್ಪಿ ಕಸ್ಸಕಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚಿತುಂ ವಟ್ಟತೇವ। ಯೋ ಪನ ವಿಘಾಸಾದೋ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಕೋಚಿ ನಿಕ್ಕಮ್ಮೋ ನಿರತ್ಥಕಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ವಾ ವಿಹರತಿ, ಏವರೂಪಂ ಅಯಾಚಿತ್ವಾಪಿ "ಏಹಿ ರೇ ಇದಂ ವಾ ಇದಂ ವಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಕಾರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಹತ್ಥಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪನ ಸಬ್ಬಕಪ್ಪಿಯಭಾವದೀಪನತ್ಥಂ ಇಮಂ ನಯಂ ಕಥೇನ್ತಿ। ಸಚೇ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಾಸಾದಂ ಕಾರೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಥಮ್ಭತ್ಥಾಯ ಪಾಸಾಣಕೋಟ್ಟಕಾನಂ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ "ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ। ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಭನ್ತೇ,ತಿ? ಪಾಸಾಣತ್ಥಮ್ಭಾ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಾತಿ। ಸಚೇ ತೇ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅತ್ತನೋ ಥಮ್ಭೇ ವಾ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಥಾಪಿ ವದನ್ತಿ – "ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಖಣೋ ನತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞಂ ಉದ್ಧರಾಪೇಥ, ತಸ್ಸ ಮೂಲಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಉದ್ಧರಾಪೇತ್ವಾ "ಪಾಸಾಣತ್ಥಮ್ಭೇ ಉದ್ಧಟಮನುಸ್ಸಾನಂ ಮೂಲಂ ದೇಥಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನ

ಪಾಸಾದದಾರೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಡ್ಢಕೀನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಇಟ್ಠಕತ್ಥಾಯ ಇಟ್ಠಕವಡ್ಢಕೀನಂ ಛದನತ್ಥಾಯ ಗೇಹಚ್ಛಾದಕಾನಂ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಕಾರಾನನ್ತಿ ಯೇನ ಯೇನ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸಿಪ್ಪಕಾರಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಹತ್ಥಕಮ್ಮಯಾಚನವಸೇನ ಚ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ವಾ ಭತ್ತವೇತನಾನುಪ್ಪದಾನೇನ ವಾ ಲದ್ಧಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅರಞ್ಞತೋ ಆಹರಾಪೇನ್ತೇನ ಚ ಸಬ್ಬಂ ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಂ ಆಹರಾಪೇತಬ್ಬಂ।

ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಪಾಸಾದಂ ಕಾರೇತುಕಾಮೇನ ಮಞ್ಚಪೀಠಪತ್ತಪರಿಸ್ಸಾವನಧಮಕರಕಚೀವರಾದೀನಿ ಕಾರಾಪೇತುಕಾಮೇನಾಪಿ ದಾರುಲೋಹಸುತ್ತಾದೀನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ತೇ ತೇ ಸಿಪ್ಪಕಾರಕೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚಿತಬ್ಬಂ। ಹತ್ಥಕಮ್ಮಯಾಚನವಸೇನ ಚ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ವಾ ಭತ್ತವೇತನಾನುಪ್ಪದಾನೇನ ವಾ ಲದ್ಧಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಕಾತುಂ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ಭತ್ತವೇತನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಕಹಾಪಣಾದಿ ನ ದಾತಬ್ಬಂ। ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತೇನ ತಣ್ಡುಲಾದೀನಿ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಹತ್ಥಕಮ್ಮವಸೇನ ಪತ್ತಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ತಥೇವ ಪಾಚೇತ್ವಾ ನವಪಕ್ಕಸ್ಸ ಪತ್ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಛನತೇಲತ್ಥಾಯ ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪವಿಟ್ಠೇನ "ಭಿಕ್ಖಾಯ ಆಗತೋ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಯಾಗುಯಾ ವಾ ಭತ್ತೇ ವಾ ಆನೀತೇ ಹತ್ಥೇನ ಪತ್ತೋ ಪಿಧಾತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಉಪಾಸಿಕಾ "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ, "ನವಪಕ್ಕೋ ಪತ್ತೋ ಪುಞ್ಛನತೇಲೇನ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸಾ "ದೇಹಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಲೇನ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಯಾಗುಯಾ ವಾ ಭತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ದೇತಿ, ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ।

ಭಿಕ್ಖೂ ಪಗೇವ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಆಸನಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಸನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಉಪಾಸಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಠಿತೇ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಆಸನಾನಿ ಆಹರಾಪೇನ್ತಿ, ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಗತಾನಮ್ಪಿ ನಟ್ಠಂ ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ, ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗಮನಂ ಪನ ವತ್ತಂ। ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ಆಸನಾನಿ ಆಹರಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಹಿ ಆಹಟಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಗತಾನಂ ವತ್ತಭೇದೋ ಚ ನಟ್ಠಞ್ಚ ಗೀವಾತಿ। ಅತ್ಥರಣಕೋಜವಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಮಕ್ಖಿಕಾಯೋ ಬಹುಕಾ ಹೋನ್ತಿ, "ಮಕ್ಖಿಕಾಬೀಜನಿಂ ಆಹರಥಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಪುಚಿಮನ್ದಸಾಖಾದೀನಿ ಆಹರನ್ತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ। ಆಸನಸಾಲಾಯ ಉದಕಭಾಜನಂ ರಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, "ಧಮಕರಣಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಧಮಕರಕಞ್ಹಿ ರಿತ್ತಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ "ನದಿಂ ವಾ ತಳಾಕಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪನ ಉದಕಂ ಆಹರಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। "ಗೇಹತೋ ಆಹರಾ"ತಿ ನೇವ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಆಹಟಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಆಸನಸಾಲಾಯಂ ವಾ ಅರಞ್ಞಕೇ ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ತತ್ಥಜಾತಕಂ ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಭಙ್ಗಾರಹಂ ಪತ್ತಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ಸಚೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಂ ಆಹರಾಪೇತಿ, ಹತ್ಥಕಮ್ಮವಸೇನ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವಾ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ವಾ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ತಾವ ಪುರಿಸತ್ಥಕರೇ ನಯೋ।

ಗೋಣಂ ಪನ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ಆಹರಾಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಆಹರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಞಾತಿಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋಪಿ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ಯಾಚಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಾವಕಾಲಿಕನಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಂ ಆಹರಾಪಿತಞ್ಚ ಗೋಣಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಾ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತಬ್ಬಾ। ಸಚಸ್ಸ ಪಾದೋ ವಾ ಸಿಙ್ಗಂ ವಾ ಭಿಜ್ಜತಿ ವಾ ನಸ್ಸತಿ ವಾ ಸಾಮಿಕಾ ಚೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ನೋ ಚೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ, ಗೀವಾ ಹೋತಿ। ಸಚೇ "ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ದೇಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। "ವಿಹಾರಸ್ಸ ದೇಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ "ಆರಾಮಿಕಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಥ ಜಗ್ಗನತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

"ಸಕಟಂ ದೇಥಾ"ತಿಪಿ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ವಿಞ್ಞತ್ತಿಏವ ಹೋತಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಞಾತಿಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ಪನ ವಟ್ಟತಿ, ತಾವಕಾಲಿಕಂ ವಟ್ಟತಿ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನೇಮಿಯಾದೀನಿ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಕತಿಕಾನಿ ಕತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ನಟ್ಠೇ ಗೀವಾ ಹೋತಿ। "ತುಮ್ಹಾಕಮೇವ ದೇಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ದಾರುಭಣ್ಡಂ ನಾಮ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ

ವಟ್ಟತಿ। ಏಸ ನಯೋ ವಾಸಿಫರಸುಕುಠಾರೀಕುದಾಲನಿಖಾದನೇಸು। ವಲ್ಲಿಆದೀಸು ಚ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತೇಸು। ಗರುಭಣ್ಡಪ್ಪಹೋನಕೇಸುಯೇವ ಚ ವಲ್ಲಿಆದೀಸು ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ಹೋತಿ, ನ ತತೋ ಓರಂ।

ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಂ ಪನ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಆಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ರಕ್ಖಿತಗೋಪಿತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಹಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಾ ದ್ವೀಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸೇನಾಸನಪಚ್ಚಯೇ ಪನ "ಆಹರ ದೇಹೀ"ತಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಮತ್ತಮೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ , ಪರಿಕಥೋಭಾಸನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಂ ವಾ ಭೋಜನಸಾಲಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸೇನಾಸನಂ ಇಚ್ಛತೋ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ವತ ಓಕಾಸೇ ಏವರೂಪಂ ಸೇನಾಸನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವಾ "ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಅನುರೂಪ"ನ್ತಿ ವಾತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವಚನಂ **ಪರಿಕಥಾ** ನಾಮ। "ಉಪಾಸಕಾ ತುಮ್ಹೇ ಕುಹಿಂ ವಸಥಾ"ತಿ? "ಪಾಸಾದೇ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಕಿಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪನ ಉಪಾಸಕಾ ಪಾಸಾದೋ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿವಚನಂ **ಓಭಾಸೋ** ನಾಮ। ಮನುಸ್ಸೇ ದಿಸ್ವಾ ರಜ್ಜುಂ ಪಸಾರೇತಿ, ಖೀಲೇ ಆಕೋಟಾಪೇತಿ। "ಕಿಂ ಇದಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಇಧ ಆವಾಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏವಮಾದಿಕರಣಂ ಪನ **ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ ಪನ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಪಗೇವ ಪರಿಕಥಾದೀನಿ।

ಮನುಸ್ಸಾ ಉಪದ್ದುತಾ ಯಾಚನಾಯ ಉಪದ್ದುತಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾತಿ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತಾಯ ಯಾಚನಾಯ ಚ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಚ ಪೀಳಿತಾ। **ಉಬ್ಬಿಜ್ಜನ್ತಿಪೀ**ತಿ "ಕಿಂ ನು ಆಹರಾಪೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಉಬ್ಬೇಗಂ ಇಞ್ಜನಂ ಚಲನಂ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ। **ಉತ್ತಸನ್ತಿಪೀ**ತಿ ಅಹಿಂ ವಿಯ ದಿಸ್ವಾ ಸಹಸಾ ತಸಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕಮನ್ತಿ। **ಪಲಾಯನ್ತಿಪೀ**ತಿ ದೂರತೋವ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ। **ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತೀ**ತಿ ಯಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪನ್ನಾ ತಂ ಪಹಾಯ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ವಾಮಂ ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದ್ವಾರಮ್ಪಿ ಥಕೇನ್ತಿ।

೩೪೪. **ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿ ಇತಿ ಭಗವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಗರಹಿತ್ವಾ ತದನುರೂಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ವಾ ಪುನಪಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ದೋಸಂ ಪಾಕಟಂ ಕುರುಮಾನೋ ಇಮಿನಾ "ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತೀಣಿ ವತ್ಥೂನಿ ದಸ್ಸೇಸಿ। ತತ್ಥ **ಮಣಿಕಣ್ಠೋ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ನಾಗರಾಜಾ ಸಬ್ಬಕಾಮದದಂ ಮಹಗ್ಘಂ ಮಣಿಂ ಕಣ್ಠೇ ಪಿಲನ್ಧಿತ್ವಾ ಚರತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಮಣಿಕಣ್ಠೋ" ತ್ವೇವ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। **ಉಪರಿಮುದ್ಧನಿ ಮಹನ್ತಂ ಫಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸೀ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಇಸೀನಂ ಕನಿಟ್ಠೋ ಇಸಿ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ನಾಗರಾಜಾ ನದಿತೋ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ದೇವವಣ್ಣಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ದೇವವಣ್ಣಂ ಪಹಾಯ ಸಕವಣ್ಣಮೇವ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಇಸಿಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಉಪರಿಮುದ್ಧನಿ ಮಹನ್ತಂ ಫಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಛತ್ತಂ ವಿಯ ಧಾರಯಮಾನೋ ಮುಹುತ್ತಂ ಠತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಉಪರಿಮುದ್ಧನಿ ಮಹನ್ತಂ ಫಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸೀ"ತಿ। **ಮಣಿಮಸ್ಸ ಕಣ್ಠೇ ಪಿಲನ್ಧ**ನನ್ತಿ ಮಣಿಂ ಅಸ್ಸ ಕಣ್ಠೇ ಪಿಲನ್ಧಿತಂ, ಆಮುಕ್ಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸೀ**ತಿ ತೇನ ದೇವವಣ್ಣೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಾಪಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಮಮನ್ನಪಾನನ್ತಿ ಮಮ ಅನ್ನಞ್ಚ ಪಾನಞ್ಚ। **ವಿಪುಲ**ನ್ತಿ ಬಹುಲಂ। **ಉಳಾರ**ನ್ತಿ ಪಣೀತಂ । **ಅತಿಯಾಚಕೋಸೀ**ತಿ ಅತಿವಿಯ ಯಾಚಕೋ, ಅಸಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸುಸೂ**ತಿ ತರುಣೋ, ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ ಯೋಬ್ಬನಪ್ಪತ್ತಪುರಿಸೋ। ಸಕ್ಖರಾ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಳಸಿಲಾ, ತತ್ಥ ಧೋತತೋ ಅಸಿ "ಸಕ್ಖರಧೋತೋ ನಾಮಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸಕ್ಖರಧೋತೋ ಪಾಣಿಮ್ಹಿ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸಕ್ಖರಧೋತಪಾಣಿ,** ಪಾಸಾಣೇ ಧೋತನಿಸಿತಖಗ್ಗಹತ್ಥೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ಸೋ ಅಸಿಹತ್ಥೋ ಪುರಿಸೋ ತಾಸೇಯ್ಯ, ಏವಂ **ತಾಸೇಸಿ ಮಂ ಸೇಲಂ ಯಾಚಮಾನೋ,** ಮಣಿಂ ಯಾಚನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನ ತಂ ಯಾಚೇತಿ ತಂ ನ ಯಾಚೇಯ್ಯ। ಕತರಂ? **ಯಸ್ಸ ಪಿಯಂ ಜಿಗೀಸೇ**ತಿ ಯಂ ಅಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಪಿಯನ್ತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ।

ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮನುಸ್ಸಭೂತಾನನ್ತಿ **ಮನುಸ್ಸಭೂತಾನಂ** ಅಮನಾಪಾತಿ ಕಿಮೇವೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

೩೪೫. ಸಕುಣಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸದ್ದೇನ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹೋತಿ ಸೋ ಕಿರ ಸಕುಣಸಙ್ಘೋ ಪಠಮಯಾಮಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಞ್ಚ ನಿರನ್ತರಂ ಸದ್ದಮೇವ ಕರೋತಿ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನ ಸದ್ದೇನ ಪೀಳಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನಾಹ - "ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ"ತಿ।

ಕುತೋ ಚ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಆಗಚ್ಛಸೀತಿ ಏತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಆಗಚ್ಛತಿ ವತ್ತಮಾನಸಮೀಪೇ ಪನ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ಲಬ್ಭತಿ। ತೇನಾಹ - "ಕುತೋ ಚ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಆಗಚ್ಛಸೀ"ತಿ, ಕುತೋ ಆಗತೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತೋ ಅಹಂ ಭಗವಾ ಆಗಚ್ಛಾಮೀತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಸೋ ಏವ ನಯೋ। **ಉಬ್ಬಾಳ್ಹೋ**ತಿ ಪೀಳಿತೋ, ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಪಿತೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋ ಸಕುಣಸಙ್ಘೋ "ಭಿಕ್ಖು ಪತ್ತಂ ಯಾಚತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ನ ತೇ ಸಕುಣಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಚನಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಭಗವಾ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಯಥಾ ಜಾನನ್ತಿ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ।

೩೪೬. ಅಪಾಹಂ ತೇ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ಅಪಿ ಅಹಂ ತೇ ಜನೇ "ಕೇ ವಾ ಇಮೇ, ಕಸ್ಸ ವಾ ಇಮೇ"ತಿ ನ ಜಾನಾಮಿ। **ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಯಾಚನ್ತೀ**ತಿ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ವಗ್ಗವಗ್ಗಾ ಹುತ್ವಾ ಯಾಚನ್ತಿ। **ಯಾಚಕೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಯೋ ಯಾಚತಿ ಸೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ। **ಯಾಚಂ ಅದದಮಪ್ಪಿಯೋ**ತಿ **ಯಾಚ**ನ್ತಿ ಯಾಚಿತಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಯಾಚಿತಮತ್ಥಂ ಅದದನ್ತೋಪಿ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ **ಯಾಚ**ನ್ತಿ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ, **ಅದದಮಪ್ಪಿಯೋ**ತಿ ಅದೇನ್ತೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ। **ಮಾ ಮೇ ವಿದೇಸ್ಸನಾ ಅಹೂ**ತಿ ಮಾ ಮೇ ಅಪ್ಪಿಯಭಾವೋ ಅಹು, ಅಹಂ ವಾ ತವ, ತ್ವಂ ವಾ ಮಮ ವಿದೇಸ್ಸೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಮಾ ಅಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೪೭. ದುಸ್ಸಂಹರಾನೀತಿ ಕಸಿಗೋರಕ್ಖಾದೀಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಂಹರಣೀಯಾನಿ।

೩೪೮-೯. ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾಯ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾತಿ ಏತ್ಥ **ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾ** ನಾಮ ಸಯಂ ಪವತ್ತಿತಯಾಚನಾ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾಯಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಯಾಚನಾಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸಯಂ ಯಾಚಿತಕೇಹಿ ಉಪಕರಣೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸಾ ಸಯಂಯಾಚಿತಕೇಹಿ ಕಯಿರಮಾನಾ ಸಯಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಕಯಿರಮಾನಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅತ್ಥಪರಿಯಾಯಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಸಯಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಪುರಿಸಮ್ಪೀ"ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ।

ಉಲ್ಲಿತ್ತಾತಿ ಅನ್ತೋಲಿತ್ತಾ। **ಅವಲಿತ್ತಾ**ತಿ ಬಹಿಲಿತ್ತಾ। **ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಾ**ತಿ ಅನ್ತರಬಾಹಿರಲಿತ್ತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಕಾರಯಮಾನೇನಾತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಕಾರಾಪೇನ್ತೇನಾ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ಏವಞ್ಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಮೇತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾಯ ಕುಟಿಂ ಕರೋನ್ತೇನಾಪಿ ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಕರೋನ್ತೋ ವಾ ಹೋತು ಕಾರಾಪೇನ್ತೋ ವಾ ಉಭೋಪೇತೇ "ಕಾರಯಮಾನೇನಾ"ತಿ ಇಮಿನಾವ ಪದೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಕರೋನ್ತೋ ವಾ ಕಾರಾಪೇನ್ತೋ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಪನ ಕರೋನ್ತೇನ ವಾ ಕಾರಾಪೇನ್ತೇನ ವಾತಿ ವದೇಯ್ಯ, ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ವಿಲೋಮಿತಂ ಭವೇಯ್ಯ, ನ ಹಿ ಕಾರಾಪೇನ್ತೋ ಕರೋನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವೇತ್ಥ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅತ್ತುದ್ದೇಸನ್ತಿ "ಮಯ್ಹಂ ಏಸಾ"ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತಾ ಉದ್ದೇಸೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ತುದ್ದೇಸಾ, ತಂ ಅತ್ತುದ್ದೇಸಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯಸ್ಸಾ ಅತ್ತಾ ಉದ್ದೇಸೋ ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅತ್ಥಪರಿಯಾಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಅತ್ತುದ್ದೇಸನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ಆಹ। **ಪಮಾಣಿಕಾ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ**ತಿ ಪಮಾಣಯುತ್ತಾ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ। **ತತ್ರಿದಂ ಪಮಾಣ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ಕುಟಿಯಾ ಇದಂ ಪಮಾಣಂ। **ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯಾ**ತಿ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿ ನಾಮ ಇದಾನಿ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ತಿಸ್ಸೋ ವಿದತ್ಥಿಯೋ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನ ದಿಯಡ್ಢೋ ಹತ್ಥೋ ಹೋತಿ। **ಬಾಹಿರಿಮೇನ ಮಾನೇನಾ**ತಿ ಕುಟಿಯಾ ಬಹಿಕುಟ್ಟಮಾನೇನ ದ್ವಾದಸ ವಿದತ್ಥಿಯೋ, ಮಿನನ್ತೇನ ಪನ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ದಿನ್ನೋ

ಮಹಾಮತ್ತಿಕಪರಿಯನ್ತೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಥುಸಪಿಣ್ಡಪರಿಯನ್ತೇನ ಮಿನಿತಬ್ಬಂ। ಥುಸಪಿಣ್ಡಸ್ಸಉಪರಿ ಸೇತಕಮ್ಮಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ। ಸಚೇ ಥುಸಪಿಣ್ಡೇನ ಅನತ್ಥಿಕೋ ಮಹಾಮತ್ತಿಕಾಯ ಏವ ನಿಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಮಹಾಮತ್ತಿಕಾವ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ।

ತಿರಿಯನ್ತಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ। **ಸತ್ತಾ**ತಿ ಸತ್ತ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯೋ। **ಅನ್ತರಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಅಯಂ ನಿದ್ದೇಸೋ , "ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮೇನ ಮಾನೇನಾ"ತಿ, ಕುಟ್ಟಸ್ಸ ಬಹಿ ಅನ್ತಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮೇನ ಅನ್ತೇನ ಮಿನಿಯಮಾನೇ ತಿರಿಯಂ ಸತ್ತ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯೋ ಪಮಾಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಯೋ ಪನ ಲೇಸಂ ಓಡ್ಡೇನ್ತೋ ಯಥಾವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣಮೇವ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ದೀಘತೋ ಏಕಾದಸ ವಿದತ್ಥಿಯೋ ತಿರಿಯಂ ಅಟ್ಠ ವಿದತ್ಥಿಯೋ, ದೀಘತೋ ವಾ ತೇರಸ ವಿದತ್ಥಿಯೋ ತಿರಿಯಂ ಛ ವಿದತ್ಥಿಯೋ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏಕತೋಭಾಗೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮ್ಪಿ ಹಿ ಪಮಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮೇವ ಹೋತಿ। ತಿಟ್ಠತು ವಿದತ್ಥಿ, ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ದೀಘತೋ ವಾ ಹಾಪೇತ್ವಾ ತಿರಿಯಂ ತಿರಿಯತೋ ವಾ ಹಾಪೇತ್ವಾ ದೀಘಂ ವಡ್ಢೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಉಭತೋ ವಡ್ಢನೇ? ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಆಯಾಮತೋ ವಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕರೋತಿ ವಾ ಕಾರಾಪೇತಿ ವಾ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿಆದಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೫೩)। ಯಥಾವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣಾ ಏವ ಪನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಾ ಪನ ದೀಘತೋ ಸಟ್ಠಿಹತ್ಥಾಪಿ ಹೋತಿ ತಿರಿಯಂ ತಿಹತ್ಥಾ ವಾ ಊನಕಚತುಹತ್ಥಾ ವಾ ಯತ್ಥ ಪಮಾಣಯುತ್ತೋ ಮಞ್ಚೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ನ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಅಯಂ ಕುಟೀತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ** ಪಚ್ಛಿಮಕೋಟಿಯಾ ಚತುಹತ್ಥವಿತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಾ, ತತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಕುಟಿ। ಪಮಾಣಿಕಾಪಿ ಪನ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಾ ವಾ ಸಾರಮ್ಭಾ ವಾ ಅಪರಿಕ್ಕಮನಾ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪಮಾಣಿಕಾ ದೇಸಿತವತ್ಥುಕಾ ಅನಾರಮ್ಭಾ ಸಪರಿಕ್ಕಮನಾವ ವಟ್ಟತಿ। ಪಮಾಣತೋ ಊನತರಮ್ಪಿ ಚತುಹತ್ಥಂ ಪಞ್ಚಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇನ ದೇಸಿತವತ್ಥುಕಾವ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಞ್ಚ ಪನ ಕರೋನ್ತೋ ಲೇಪಪರಿಯೋಸಾನೇ ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ತತ್ಥ ಲೇಪೋ ಚ ಅಲೇಪೋ ಚ ಲೇಪೋಕಾಸೋ ಚ ಅಲೇಪೋಕಾಸೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಲೇಪೋತಿ ದ್ವೇ ಲೇಪಾ - ಮತ್ತಿಕಾಲೇಪೋ ಚ ಸುಧಾಲೇಪೋ ಚ। ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಲೇಪೇ ಅವಸೇಸೋ ಭಸ್ಮಗೋಮಯಾದಿಭೇದೋ ಲೇಪೋ, ಅಲೇಪೋ। ಸಚೇಪಿ ಕಲಲಲೇಪೋ ಹೋತಿ, ಅಲಪೋ ಏವ। ಲೇಪೋಕಾಸೋತಿ ಭಿತ್ತಿಯೋ ಚೇವ ಛದನಞ್ಚ, ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ಭಿತ್ತಿಚ್ಛದನೇ ಅವಸೇಸೋ ಥಮ್ಭತುಲಾಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟವಾತಪಾನಧೂಮಚ್ಛಿದ್ದಾದಿ ಅಲೇಪಾರಹೋ ಓಕಾಸೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಅಲೇಪೋಕಾಸೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿನೇತಬ್ಬಾ ವತ್ಥುದೇಸನಾಯಾತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕುಟಿಂ ಕಾರೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ವತ್ಥುದೇಸನತ್ಥಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ನೇತಬ್ಬಾ। **ತೇನ ಕುಟಿಕಾರಕೇನಾ**ತಿಆದಿ ಪನ ಯೇನ ವಿಧಿನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿನೇತಬ್ಬಾ, ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕುಟಿವತ್ಥುಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ**ತಿ ನ ವಿಸಮಂ ಅರಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ , ಕುಟಿವತ್ಥುಂ ಪನ ಪಠಮಮೇವ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಸಮತಲಂ ಸೀಮಮಣ್ಡಲಸದಿಸಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಙ್ಘಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಯಾಚಿತ್ವಾ ನೇತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ**ತಿ ಸಙ್ಘೋ ಏವಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸ। ಪರತೋ ಪನ "ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾ"ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ಧಾಯ ಬಹುವಚನಂ ವುತ್ತಂ। **ನೋ ಚೇ ಸಬ್ಬೋ ಸಙ್ಘೋ ಉಸ್ಸಹತೀ**ತಿ ಸಚೇ ಸಬ್ಬೋ ಸಙ್ಘೋ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ಸಜ್ಝಾಯಮನಸಿಕಾರಾದೀಸು ಉಯ್ಯುತ್ತಾ ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಹೋನ್ತಿ। **ಸಾರಮ್ಭಂ ಅನಾರಮ್ಭ**ನ್ತಿ ಸಉಪದ್ದವಂ ಅನುಪದ್ದವಂ। **ಸಪರಿಕ್ಕಮನಂ ಅಪರಿಕ್ಕಮನ**ನ್ತಿ ಸಉಪಚಾರಂ ಅನುಪಚಾರಂ।

ಪತ್ತಕಲ್ಲನ್ತಿ ಪತ್ತೋ ಕಾಲೋ ಇಮಸ್ಸ ಓಲೋಕನಸ್ಸಾತಿ ಪತ್ತಕಾಲಂ, ಪತ್ತಕಾಲಮೇವ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ। ಇದಞ್ಚ ವತ್ಥುಂಓಲೋಕನತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಮುತಿಕಮ್ಮಂ ಅನುಸಾವನಾನಯೇನ ಓಲೋಕೇತ್ವಾಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪರತೋ ಪನ ವತ್ಥುದೇಸನಾಕಮ್ಮಂ ಯಥಾವುತ್ತಾಯ ಏವ ಞತ್ತಿಯಾ ಚ ಅನುಸಾವನಾಯ ಚ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೩೫೩. ಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾನನ್ತಿ ರತ್ತಕಾಳಪಿಙ್ಗಲಾದಿಭೇದಾನಂ ಯಾಸಂ ಕಾಸಞ್ಚಿ ಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾನಂ। ಕಿಪೇಲ್ಲಕಾನನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಆಸಯೋ**ತಿ ನಿಬದ್ಧವಸನಟ್ಠಾನಂ, ಯಥಾ ಚ ಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾನಂ ಏವಂ ಉಪಚಿಕಾದೀನಮ್ಪಿ ನಿಬದ್ಧವಸನಟ್ಠಾನಂಯೇವ ಆಸಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯತ್ಥ ಪನ ತೇ ಗೋಚರತ್ಥಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ತಾದಿಸೋ ಸಞ್ಚರಣಪ್ಪದೇಸೋ ಅವಾರಿತೋ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಇಮಾನಿ ತಾವ ಛ ಠಾನಾನಿಸತ್ತಾನುದ್ದಯಾಯ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ।

ಹತ್ಥೀನಂ ವಾತಿ ಹತ್ಥೀನಂ ಪನ ನಿಬದ್ಧವಸನಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ನಿಬದ್ಧಗೋಚರಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸೀಹಾದೀನಂ ಆಸಯೋ ಚ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಮನ್ತಾನಂ ನಿಬದ್ಧಗಮನಮಗ್ಗೋ ಚ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏತೇಸಂ ಗೋಚರಭೂಮಿ ನ ಗಹಿತಾ। **ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ವಾಳಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ । ಇಮಾನಿ ಸತ್ತ ಠಾನಾನಿ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಾನಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಾಯ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ। ಸೇಸಾನಿ ನಾನಾಉಪದ್ದವೇಹಿ ಸಉಪದ್ದವಾನಿ। ತತ್ಥ **ಪುಬ್ಬಣ್ಣನಿಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಣಂ ನಿಸ್ಸಿತಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಞ್ಞಾನಂ ವಿರುಹನಕಖೇತ್ತಸಾಮನ್ತಾ ಠಿತಂ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಅಪರಣ್ಣನಿಸ್ಸಿತಾದೀಸುಪಿ। ಏತ್ಥ ಪನ **ಅಬ್ಭಾಘಾತ**ನ್ತಿ ಕಾರಣಾಘರಂ ವೇರಿಘರಂ, ಚೋರಾನಂ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಕತನ್ತಿ **ಕುರುನ್ದಿಆದೀಸು**।

ಆಘಾತನನ್ತಿ ಧಮ್ಮಗನ್ಧಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸುಸಾನ**ನ್ತಿ ಮಹಾಸುಸಾನಂ। **ಸಂಸರಣ**ನ್ತಿ ಅನಿಬ್ಬಿಜ್ಝಗಮನೀಯೋ ಗತಪಚ್ಚಾಗತಮಗ್ಗೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಯಥಾಯುತ್ತೇನ ಸಕಟೇನಾತಿ ದ್ವೀಹಿ ಬಲಿಬದ್ದೇಹಿ ಯುತ್ತೇನ ಸಕಟೇನ ಏಕಂ ಚಕ್ಕಂ ನಿಬ್ಬೋದಕಪತನಟ್ಠಾನೇ ಏಕಂ ಬಹಿ ಕತ್ವಾ ಆವಿಜ್ಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ। **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ಪನ "ಚತೂಹಿ ಯುತ್ತೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಮನ್ತಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಯಾ ಅನುಪರಿಗನ್ತು**ನ್ತಿ ನಿಸ್ಸೇಣಿಯಂ ಠತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಛಾದೇನ್ತೇಹಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಸಮನ್ತಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಯಾ ಆವಿಜ್ಜಿತುಂ। ಇತಿ ಏವರೂಪೇ ಸಾರಮ್ಭೇ ಚ ಅಪರಿಕ್ಕಮನೇ ಚ ಠಾನೇ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ। ಅನಾರಮ್ಭೇ ಪನ ಸಪರಿಕ್ಕಮನೇ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ, ತಂ ವುತ್ತಪಟಿಪಕ್ಖನಯೇನ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಮೇವ।

ಪುನ **ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾ ನಾಮಾ**ತಿ ಏವಮಾದಿ "ಸಾರಮ್ಭೇ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅಪರಿಕ್ಕಮನೇ ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾಯ ಕುಟಿಂ ಕಾರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಸಂಯಾಚಿಕಾದೀನಂ ಅತ್ಥಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಏವಂ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಂ ವಾ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ವಾ ಕುಟಿಂ ಕಾರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅರಞ್ಞತೋ ರುಕ್ಖಾಹರಣತ್ಥಾಯ ವಾಸಿಂ ವಾ ಫರಸುಂ ವಾ ನಿಸೇತಿ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸತಿ ದುಕ್ಕಟಂ, ತತ್ಥ ಅಲ್ಲತಿಣಾನಿ ಛಿನ್ದತಿ ದುಕ್ಕಟೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಸುಕ್ಖಾನಿ ಛಿನ್ದತಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ರುಕ್ಖೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಭೂಮಿಂ ಸೋಧೇತಿ ಖಣತಿ, ಪಂಸುಂ ಉದ್ಧರತಿ, ಚಿನಾತಿ; ಏವಂ ಯಾವ ಪಾಚೀರಂ ಬನ್ಧತಿ ತಾವ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಟ್ಠಾನೇ ದುಕ್ಕಟೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ದುಕ್ಕಟಟ್ಠಾನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಹಪಯೋಗೋ ನಾಮ। ತತ್ಥ ಥಮ್ಭೇಹಿ ಕಾತಬ್ಬಾಯ ಥಮ್ಭಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಚಿನಿತಬ್ಬಾಯ ಇಟ್ಠಕಂ ಆಚಿನಾತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಏವಂ ಯಂ ಯಂ ಉಪಕರಣಂ ಯೋಜೇತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥವಾರೇ ಹತ್ಥವಾರೇ ತದತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪದೇ ಪದೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಏವಂ ಕತಂ ಪನ ದಾರುಕುಟ್ಟಿಕಂ ವಾ ಇಟ್ಠಕಕುಟ್ಟಿಕಂ ವಾ ಸಿಲಾಕುಟ್ಟಿಕಂ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಪಣ್ಣಸಾಲಮ್ಪಿ ಸಭಿತ್ತಿಚ್ಛದನಂ ಲಿಮ್ಪಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸುಧಾಯ ವಾ ಮತ್ತಿಕಾಯ ವಾ ಲಿಮ್ಪನ್ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಯಾವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ನ ಹೋತಿ, ತಾವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಏತಂ ಪನ ದುಕ್ಕಟಂ ಮಹಾಲೇಪೇನೇವ ವಟ್ಟತಿ, ಸೇತರತ್ತವಣ್ಣಕರಣೇ ವಾ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮೇ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಏಕಂ ಪಿಣ್ಡಂ ಅನಾಗತೇತಿ ಯೋ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮೋ ಏಕೋ ಲೇಪಪಿಣ್ಡೋ, ತಂ ಏಕಂ ಪಿಣ್ಡಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇ ಕುಟಿಕಮ್ಮೇ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಇದಾನಿ ದ್ವೀಹಿ ಪಿಣ್ಡೇಹಿ ನಿಟ್ಠಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ ತೇಸು ಪಠಮಪಿಣ್ಡದಾನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಪಿಣ್ಡೇ ಆಗತೇತಿ ಯಂ ಏಕಂ ಪಿಣ್ಡಂ ಅನಾಗತೇ ಕುಟಿಕಮ್ಮಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅವಸಾನಪಿಣ್ಡೇ ಆಗತೇ ದಿನ್ನೇ ಠಪಿತೇ ಲೇಪಸ್ಸ ಘಟಿತತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸ। ಏವಂ ಲೇಮ್ಪನ್ತಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತೋಲೇಪೇ ವಾ ಅನ್ತೋಲೇಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿತ್ತಿಞ್ಚ ಛದನಞ್ಚ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಘಟಿತೇ ಬಹಿಲೇಪೇ ವಾ ಬಹಿಲೇಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟಿತೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಸಚೇ ಪನ ದ್ವಾರಬದ್ಧಂ ವಾ ವಾತಪಾನಂ ವಾ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾವ ಮತ್ತಿಕಾಯ ಲಿಮ್ಪತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ತಸ್ಸೋಕಾಸಂ ಪುನ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ವಾ ಅವಡ್ಢೇತ್ವಾ ವಾ ಠಪಿತೇ ಲೇಪೋ ನ ಘಟೀಯತಿ ರಕ್ಖತಿ ತಾವ, ಪುನ ಲಿಮ್ಪನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಘಟಿತಮತ್ತೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಸಚೇ ತಂ ಠಪಿಯಮಾನಂ ಪಠಮಂ ದಿನ್ನಲೇಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಿರನ್ತರಮೇವ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪಠಮಮೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಉಪಚಿಕಾಮೋಚನತ್ಥಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಮತ್ತೇನ ಅಪ್ಪತ್ತಚ್ಛದನಂ ಕತ್ವಾ ಭಿತ್ತಿಂ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಉಪಚಿಕಾಮೋಚನತ್ಥಮೇವ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾಸಾಣಕುಟ್ಟಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಅಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಲೇಪೋ ನ ಘಟಿಯತಿ ನಾಮ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ।

ಇಟ್ಠಕಕುಟ್ಟಿಕಾಯ ಇಟ್ಠಕಾಹಿಯೇವ ವಾತಪಾನೇ ಚ ಧೂಮನೇತ್ತಾನಿ ಚ ಕರೋತಿ, ಲೇಪಘಟನೇನೇವ ಆಪತ್ತಿ। ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಲೇಪಘಟನೇನೇವ ಆಪತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಆಲೋಕತ್ಥಾಯ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಮತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಲೇಪೋ ನ ಘಟೀಯತಿ ನಾಮ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ಸಚೇ "ವಾತಪಾನಂ ಲದ್ಧಾ ಏತ್ಥ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕರೋತಿ, ವಾತಪಾನೇ ಠಪಿತೇ ಲೇಪಘಟನೇನ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಮತ್ತಿಕಾಯ ಕುಟ್ಟಂ ಕರೋತಿ, ಛದನಲೇಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟನೇ ಆಪತ್ತಿ। ಏಕೋ ಏಕಪಿಣ್ಡಾವಸೇಸಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇತಿ, ಅಞ್ಞೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ದುಕ್ಕತಂ ಇದ"ನ್ತಿ ವತ್ತಸೀಸೇನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೩೫೪. ಭಿಕ್ಖು ಕುಟಿಂ ಕರೋತೀತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ಛತ್ತಿಂಸ ಚತುಕ್ಕಾನಿ ಆಪತ್ತಿಭೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾನಿ, ತತ್ಥ ಸಾರಮ್ಭಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ , ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಏತೇಸಂ ವಸೇನ ವೋಮಿಸ್ಸಕಾಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೩೫೫. ಆಪತ್ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ದ್ವಿನ್ನಂ ದುಕ್ಕಟಾನನ್ತಿಆದೀಸು ಚ ದ್ವೀಹಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ದುಕ್ಕಟಾನನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೩೬೦. ಸೋ ಚೇ ವಿಪ್ಪಕತೇ ಆಗಚ್ಛತೀತಿಆದೀಸು ಪನ ಅಯಂ ಅತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯೋ। **ಸೋ**ತಿ ಸಮಾದಿಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತಭಿಕ್ಖು। **ವಿಪ್ಪಕತೇ**ತಿ ಅನಿಟ್ಠಿತೇ ಕುಟಿಕಮ್ಮೇ। **ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ದಾತಬ್ಬಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಚಜಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಾ। **ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಪುನ ಕಾತಬ್ಬಾ**ತಿ ಕಿತ್ತಕೇನ ಭಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಸಚೇ ಥಮ್ಭಾ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಖಾತಾ, ಉದ್ಧರಿತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಪಾಸಾಣಾನಂ ಉಪರಿ ಠಪಿತಾ, ಅಪನೇತಬ್ಬಾ। ಇಟ್ಠಕಚಿತಾಯ ಯಾವ ಮಙ್ಗಲಿಟ್ಠಕಾ ತಾವ ಕುಟ್ಟಾ ಅಪಚಿನಿತಬ್ಬಾ। ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಭೂಮಿಸಮಂ ಕತ್ವಾ ವಿನಾಸಿತಾ ಭಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಭೂಮಿತೋ ಉಪರಿ ಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತೇಪಿ ಠಿತೇ ಅಭಿನ್ನಾವ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕೇಸು ಪಾಕಟಮೇವ। ನ ಹೇತ್ಥ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಿ, ಯಂ ಪಾಳಿಅನುಸಾರೇನೇವ ದುಬ್ಬಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಸಿಯಾ।

೩೬೩. ಅತ್ತನಾ ವಿಪ್ಪಕತನ್ತಿಆದೀಸು ಪನ ಅತ್ತನಾ ಆರದ್ಧಂ ಕುಟಿಂ। **ಅತ್ತನಾ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತೀ**ತಿ ಮಹಾಮತ್ತಿಕಾಯ ವಾ ಥುಸಮತ್ತಿಕಾಯ ವಾ ಯಾಯ ಕತಂ ಪರಿಯೋಸಿತಭಾವಂ ಪಾಪೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತಾಯ ಅವಸಾನಪಿಣ್ಡಂ ದೇನ್ತೋ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತಿ ।

ಪರೇಹಿ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ತನೋವ ಅತ್ಥಾಯ ಪರೇಹಿ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತಿ। ಅತ್ತನಾ ವಾ ಹಿ ವಿಪ್ಪಕತಾ ಹೋತು ಪರೇಹಿ ವಾ ಉಭಯೇಹಿ ವಾ, ತಂ ಚೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಅತ್ತನಾ ವಾ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತಿ, ಪರೇಹಿ ವಾ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತಿ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪರೇಹಿ ಚಾತಿ ಯುಗನದ್ಧಂ ವಾ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋಯೇವಾತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಕುರುನ್ದಿಯಂಪನ ವುತ್ತಂ – “ದ್ವೇ ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ‘ಏಕತೋ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಕರೋನ್ತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ, ಅವಿಭತ್ತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ‘ಇದಂ ಠಾನಂ ತವ, ಇದಂ ಮಮಾ’ತಿ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚ ಏಕತೋ ಕರೋನ್ತಿ, ಯಾವ ಅವಿಭತ್ತಾ ತಾವ ರಕ್ಖತಿ। ಪುರಿಮನಯೇನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀ”ತಿ।

೩೬೪. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಲೇಣೇ**ತಿಆದೀಸು ಲೇಣಂ ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ನ ಹೇತ್ಥ ಲೇಪೋ ಘಟೀಯತಿ। ಗುಹಮ್ಪಿ ಇಟ್ಠಕಾಗುಹಂ ವಾ ಸಿಲಾಗುಹಂ ವಾ ದಾರುಗುಹಂ ವಾ ಭೂಮಿಗುಹಂ ವಾ ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ತಿಣಕುಟಿಕಾಯಾತಿ ಸತ್ತಭೂಮಿಕೋಪಿ ಪಾಸಾದೋ ತಿಣಪಣ್ಣಚ್ಛದನೋ “ತಿಣಕುಟಿಕಾ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಿಕಗೇಹನ್ತಿ ಛದನಂ ದಣ್ಡಕೇಹಿ ಜಾಲಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ತಿಣೇಹಿ ವಾ ಪಣ್ಣೇಹಿ ವಾ ಛಾದಿತಕುಟಿಕಾವ ವುತ್ತಾ, ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ತಿಣಚ್ಛದನಗೇಹಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಉಲ್ಲಿತ್ತಾದಿಭಾವೋ ಏವ ಹಿ ಕುಟಿಯಾ ಲಕ್ಖಣಂ, ಸೋ ಚ ಛದನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಚಙ್ಕಮನಸಾಲಾಯಂ ತಿಣಚುಣ್ಣಂ ಪರಿಪತತಿ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓಗುಮ್ಫೇತ್ವಾ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಂ ಕಾತು”ನ್ತಿಆದೀನಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೬೦) ಚೇತ್ಥ ಸಾಧಕಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಭತೋ ಪಕ್ಖಂ ವಾ ಕೂಟಬದ್ಧಂ ವಾ ವಟ್ಟಂ ವಾ ಚತುರಸ್ಸಂ ವಾ ಯಂ “ಇಮಂ ಏತಸ್ಸ ಗೇಹಸ್ಸ ಛದನ”ನ್ತಿ ಛದನಸಙ್ಖೇಪೇನ ಕತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭಿತ್ತಿಲೇಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಲೇಪೇ ಘಟಿತೇ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಚ್ಛದನಸ್ಸ ಗೇಹಸ್ಸ ಲೇಪರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಉಪರಿ ತಿಣೇನ ಛಾದೇನ್ತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ತಿಣಕುಟಿ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಕಿಂ ಪನೇತ್ಥ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಪ್ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಪಚ್ಚಯಾವ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಉದಾಹು ಸಾರಮ್ಭಅಪರಿಕ್ಕಮನಪಚ್ಚಯಾಪೀತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತಥಾ ಹಿ ತಾದಿಸಂ ಕುಟಿಂ ಸನ್ಧಾಯ **ಪರಿವಾರೇ** ವುತ್ತಂ –

> “ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾಯ ಕುಟಿಂ ಕರೋತಿ।
> ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಂ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ।
> ಸಾರಮ್ಭಂ ಅಪರಿಕ್ಕಮನಂ ಅನಾಪತ್ತಿ।
> ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ”ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೭೯)।

ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾತಿ ಕುಟಿಲಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಮ್ಪಿ ಕುಟಿಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಂ ಪನ “ಆಪತ್ತಿ ಕಾರುಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ದುಕ್ಕಟಾನ”ನ್ತಿಆದಿ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಯಥಾಸಮಾದಿಟ್ಠಾಯ ಅಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ವುತ್ತಂ।

ವಾಸಾಗಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನತ್ಥಾಯ ಅಗಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಂ ವಾ ಜನ್ತಾಘರಂ ವಾ ಭೋಜನಸಾಲಾ ವಾ ಅಗ್ಗಿಸಾಲಾ ವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಕಾರೇತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ “ಉಪೋಸಥಾಗಾರಞ್ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಞ್ಚ ವಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಜನ್ತಾಘರಞ್ಚ ಭೋಜನಸಾಲಾ ಚ ಅಗ್ಗಿಸಾಲಾ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಞ್ಚ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಕಾರಿತೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ “ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಅತ್ತನೋ ವಾಸಾಗಾರತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾನಞ್ಚ ಆಳವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ** ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಿರಿಯಞ್ಚ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಞ್ಚ, ಇದಞ್ಹಿ ವತ್ಥುಂ ದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಕರೋತೋ ಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ವತ್ಥುಂ ಅದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಕರೋತೋ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ವಿಹಾರಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೬೫. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ವಿಹಾರಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಕೋಸಮ್ಬಿಯ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರೇ। **ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ**ತಿ ಘೋಸಿತಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಘೋಸಿತನಾಮಕೇನ ಕಿರ ಸೇಟ್ಠಿನಾ ಸೋ ಕಾರಿತೋ, ತಸ್ಮಾ "ಘೋಸಿತಾರಾಮೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಛನ್ನಸ್ಸಾ**ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಕಾಲೇ ಉಪಟ್ಠಾಕಛನ್ನಸ್ಸ। **ವಿಹಾರವತ್ಥುಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನಾಹೀ**ತಿ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನಾಹಿ। ಏತ್ಥ ಚ **ವಿಹಾರೋ**ತಿ ನ ಸಕಲವಿಹಾರೋ, ಏಕೋ ಆವಾಸೋ, ತೇನೇವಾಹ - "ಅಯ್ಯಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಾರಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಚೇತಿಯರುಕ್ಖನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚಿತ್ತೀಕತಟ್ಠೇನ ಚೇತಿಯಂ, ಪೂಜಾರಹಾನಂ ದೇವಟ್ಠಾನಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ, "ಚೇತಿಯ"ನ್ತಿ ಸಮ್ಮತಂ ರುಕ್ಖಂ ಚೇತಿಯರುಕ್ಖಂ। ಗಾಮೇನ ಪೂಜಿತಂ ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ಪೂಜಿತನ್ತಿ **ಗಾಮಪೂಜಿತಂ**। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ **ಜನಪದೋ**ತಿ ಏಕಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ರಜ್ಜೇ ಏಕೇಕೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ। **ರಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಸಕಲರಜ್ಜಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಸಕಲರಜ್ಜಮ್ಪಿ ಹಿ ಕದಾಚಿ ಕದಾಚಿ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪೂಜಂ ಕರೋತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ "ರಟ್ಠಪೂಜಿತ"ನ್ತಿ। **ಏಕಿನ್ದ್ರಿಯ**ನ್ತಿ ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ। **ಜೀವಸಞ್ಞಿನೋ**ತಿ ಸತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ।

೩೬೬. **ಮಹಲ್ಲಕ**ನ್ತಿ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಭಾವೇನ ಸಂಯಾಚಿಕಕುಟಿತೋ ಮಹನ್ತಭಾವೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಮಹಲ್ಲಕೋ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ವತ್ಥುಂ ದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕಮೇನಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಮಾಣಮಹನ್ತತಾಯಪಿ ಮಹಲ್ಲಕೋ , ತಂ ಮಹಲ್ಲಕಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ತಂ ಪಮಾಣಮಹತ್ತಂ ಸಸ್ಸಾಮಿಕತ್ತಾವ ಲಬ್ಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಮಹಲ್ಲಕೋ ನಾಮ ವಿಹಾರೋ ಸಸ್ಸಾಮಿಕೋ ವುಚ್ಚತೀ"**ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹಿ। ಸಸ್ಸಾಮಿಕಭಾವಮತ್ತಮೇವ ಹಿ ಏತ್ಥ ಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾನಾಭಾವೋ ಪಮಾಣನಿಯಮಾಭಾವೋ ಚ ವಿಸೇಸೋ, ಪಮಾಣನಿಯಮಾಭಾವಾ ಚ ಚತುಕ್ಕಪಾರಿಹಾನೀತಿ।

ವಿಹಾರಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಪಠಮದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೮೦. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ**ತಿ ದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ**ತಿ **ವೇಳುವನ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಉಯ್ಯಾನಸ್ಸ ನಾಮಂ, ತಂ ಕಿರ ವೇಳೂಹಿ ಚ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ ಅಟ್ಠಾರಸಹತ್ಥೇನ ಚ ಪಾಕಾರೇನ ಗೋಪುರಟ್ಟಾಲಕಯುತ್ತಂ ನೀಲೋಭಾಸಂ ಮನೋರಮಂ ತೇನ "ವೇಳುವನ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಕಲನ್ದಕಾನಞ್ಚೇತ್ಥ ನಿವಾಪಂ ಅದಂಸು ತೇನ "ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರ ಅಞ್ಞತರೋ ರಾಜಾ ತತ್ಥ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳನತ್ಥಂ ಆಗತೋ, ಸುರಾಮದೇನ ಮತ್ತೋ ದಿವಾಸೇಯ್ಯಂ ಸುಪಿ, ಪರಿಜನೋಪಿಸ್ಸ ಸುತ್ತೋ ರಾಜಾತಿ ಪುಪ್ಫಫಲಾದೀಹಿ ಪಲೋಭಿಯಮಾನೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪಕ್ಕಮಿ। ಅಥ ಸುರಾಗನ್ಧೇನ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಾ ಸುಸಿರರುಕ್ಖಾ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅಭಿಮುಖೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ "ರಞ್ಞೋ ಜೀವಿತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಾಳಕವೇಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕಣ್ಣಮೂಲೇ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ರಾಜಾ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿ, ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ನಿವತ್ತೋ, ಸೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಾಯ ಕಾಳಕಾಯ ಮಮ ಜೀವಿತಂ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಕಾಳಕಾನಂ ತತ್ಥ ನಿವಾಪಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ, ಅಭಯಘೋಸನಞ್ಚ ಘೋಸಾಪೇಸಿ , ತಸ್ಮಾ ತಂ ತತೋಪಭುತಿ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪನ್ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತಂ। **ಕಲನ್ದಕಾ**ತಿ ಹಿ ಕಾಳಕಾನಂ ಏತಂ ನಾಮಂ।

ದಬ್ಬೋತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ**ತಿ ಮಲ್ಲರಾಜಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ। **ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕತ**ನ್ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋವ ಸಂವೇಗಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಖುರಗ್ಗೇಯೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ**

ಸಾವಕೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಂ ತೇನ ಅನುಪ್ಪತ್ತನ್ತಿ ಸಾವಕೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನಾಮ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ, ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ, ನವ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾತಿ ಇದಂ ಗುಣಜಾತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ತೇನ ಅನುಪ್ಪತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನತ್ಥಿ ಚಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿ ಕರಣೀಯನ್ತಿ** ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು, ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ, ಸೋಳಸವಿಧಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ಇದಾನಿಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿ ಕರಣೀಯಂ ನತ್ಥಿ। **ಕತಸ್ಸ ವಾ ಪತಿಚಯೋತಿ** ತಸ್ಸೇವ ಕತಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಪುನ ವಡ್ಢನಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ, ಧೋತಸ್ಸ ವಿಯ ವತ್ಥಸ್ಸ ಪಟಿಧೋವನಂ ಪಿಸಿತಸ್ಸ ವಿಯ ಗನ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಪಿಸನಂ, ಪುಪ್ಫಿತಸ್ಸ ವಿಯ ಚ ಪುಪ್ಫಸ್ಸ ಪಟಿಪುಪ್ಫನನ್ತಿ। **ರಹೋಗತಸ್ಸಾ**ತಿ ರಹಸಿ ಗತಸ್ಸ। **ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸಾ**ತಿ ತತೋ ತತೋ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ, ಏಕೀಭಾವಂ ಗತಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ದಬ್ಬಸ್ಸ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಯನ್ನೂನಾಹಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯಂ ಭತ್ತಾನಿ ಚ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ ಅತ್ತನೋ ಕತಕಿಚ್ಚಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಹಂ ಇಮಂ ಅನ್ತಿಮಸರೀರಂ ಧಾರೇಮಿ, ತಞ್ಚ ಖೋ ವಾತಮುಖೇ ಠಿತ ಪದೀಪೋ ವಿಯ ಅನಿಚ್ಚತಾಮುಖೇ ಠಿತಂ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ನಿಬ್ಬಾಯನಧಮ್ಮಂ ಯಾವ ನ ನಿಬ್ಬಾಯತಿ ತಾವ ಕಿನ್ನು ಖೋ ಅಹಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - "ತಿರೋರಟ್ಠೇಸು ಬಹೂ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅದಿಸ್ವಾವ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತೇ ಭಗವನ್ತಂ 'ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ ಚೇವ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮ ಚಾ'ತಿ ದೂರತೋಪಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತತ್ರ ಯೇಸಂ ಸೇನಾಸನಂ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ತೇ ಸಿಲಾಪಟ್ಟಕೇಪಿ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ। ಪಹೋಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ತೇಸಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಇಚ್ಛಾವಸೇನ ಪಾಸಾದವಿಹಾರಅಡ್ಢಯೋಗಾದೀನಿ ಮಞ್ಚಪೀಠಕತ್ಥರಣಾದೀನಿ ಚ ಸೇನಾಸೇನಾನಿ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ದಾತುಂ। ಪುನದಿವಸೇ ಚೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚೇ ಅತಿವಿಯ ಕಿಲನ್ತರೂಪಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಗಾರವೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪುರತೋ ಠತ್ವಾ ಭತ್ತಾನಿಪಿ ನ ಉದ್ದಿಸಾಪೇನ್ತಿ, ಅಹಂ ಖೋ ಪನ ನೇಸಂ ಭತ್ತಾನಿಪಿ ಉದ್ದಿಸಿತುಂ ಪಹೋಮೀ"ತಿ। ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ **"ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ದಬ್ಬಸ್ಸ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯನ್ನೂನಾಹಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯಂ ಭತ್ತಾನಿ ಚ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯ**"ನ್ತಿ।

ನನು ಚ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾದಿಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಯುತ್ತಾನಿ, ಅಯಞ್ಚ ಖೀಣಾಸವೋ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಾರಾಮೋ, ಇಮಸ್ಸ ಕಸ್ಮಾ ಇಮಾನಿ ಪಟಿಭಂಸೂತಿ? ಪುಬ್ಬಪತ್ಥನಾಯ ಚೋದಿತತ್ತಾ। ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಾನಂ ಕಿರ ಇಮಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ತಾ ಸಾವಕಾ ಹೋನ್ತಿಯೇವ। ಅಯಞ್ಚ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಇಮಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆನುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ತುಮ್ಹಾದಿಸಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ಅಹಮ್ಪಿ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾವಕೋ ವಿಯ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕೋ ಚ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಚ ಅಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಭಗವಾ ಅನಾಗತಂಸಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಅದ್ದಸ, ದಿಸ್ವಾ ಚ ಇತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತದಾ ತ್ವಂ ದಬ್ಬೋ ನಾಮ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸಸಿ, ಇಮಞ್ಚ ಠಾನನ್ತರಂ ಲಚ್ಛಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಸೋ ತತೋಪಭುತಿ ದಾನಸೀಲಾದೀನಿ ಪೂರಯಮಾನೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ತೇನ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಸದಿಸಮೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ "ಕಿನ್ನು ಖೋ ಅಹಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತಯತೋ ತಾಯ ಪುಬ್ಬಪತ್ಥನಾಯ ಚೋದಿತತ್ತಾ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಪಟಿಭಂಸೂತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಹಂ ಖೋ ಅನಿಸ್ಸರೋಸ್ಮಿ ಅತ್ತನಿ, ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ವಸಾಮಿ, ಸಚೇ ಮಂ ಭಗವಾ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸತಿ , ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಸಮಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ದಬ್ಬೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ...ಪೇ॰... ಭತ್ತಾನಿ ಚ ಉದ್ದಿಸಿತು"ನ್ತಿ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ "ಸಾಧು ಸಾಧು ದಬ್ಬಾ"ತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಯಸ್ಮಾ ಅರಹತಿ ಏವರೂಪೋ ಅಗತಿಗಮನಪರಿಬಾಹಿರೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ವಿಚಾರೇತುಂ, ತಸ್ಮಾ **"ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ ದಬ್ಬ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ ಭತ್ತಾನಿ ಚ ಉದ್ದಿಸಾ"**ತಿ ಆಹ। **ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸೀ**ತಿ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಪತಿಅಸ್ಸೋಸಿ ಅಭಿಮುಖೋ ಅಸ್ಸೋಸಿ, ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಪಠಮಂ ದಬ್ಬೋ ಯಾಚಿತಬ್ಬೋತಿ ಕಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಯಾಚಾಪೇತಿ? ಗರಹಮೋಚನತ್ಥಂ। ಪಸ್ಸತಿ ಹಿ ಭಗವಾ "ಅನಾಗತೇ ದಬ್ಬಸ್ಸ ಇಮಂ ಠಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮೇತ್ತಿಯಭುಮಜಕಾನಂ ವಸೇನ ಮಹಾಉಪದ್ದವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತತ್ರ ಕೇಚಿ ಗರಹಿಸ್ಸನ್ತಿ 'ಅಯಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಕಸ್ಮಾ ಈದಿಸಂ ಠಾನಂ ವಿಚಾರೇತೀ'ತಿ। ತತೋ ಅಞ್ಞೇ ವಕ್ಖನ್ತಿ 'ಕೋ ಇಮಸ್ಸ ದೋಸೋ ಏತೇಹೇವ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಠಪಿತೋ'ತಿ ಏವಂ ಗರಹತೋ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಗರಹಮೋಚನತ್ಥಂ ಯಾಚಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಪುನ ಯಸ್ಮಾ ಅಸಮ್ಮತೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥಯಮಾನೇ ಖಿಯ್ಯನಧಮ್ಮೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ "ಅಯಂ ಕಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಂ ಕರೋತಿ, ಇಸ್ಸರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿ। ಸಮ್ಮತೇ ಪನ ಕಥೇನ್ತೇ "ಮಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವಚುತ್ಥ, ಸಮ್ಮತೋ ಅಯಂ, ಕಥೇತು ಯಥಾಸುಖ"ನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ ಭವನ್ತಿ। ಅಸಮ್ಮತಞ್ಚ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಲಹುಕಾ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ದುಕ್ಕಟಮತ್ತಾ। ಸಮ್ಮತಂ ಪನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖತೋ ಗರುಕತರಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಅಥ ಸಮ್ಮತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಪತ್ತಿಯಾ ಗರುಕಭಾವೇನ ವೇರೀಹಿಪಿ ದುಪ್ಪಧಂಸಿಯತರೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಮ್ಮನ್ನಾಪೇತುಂ **"ಬ್ಯತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಕಿಂ ಪನ ದ್ವೇ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ಏಕಸ್ಸ ದಾತುಂ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ? ನ ಕೇವಲಂ ದ್ವೇ, ಸಚೇ ಪಹೋತಿ, ತೇರಸಾಪಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಹೋನ್ತಾನಂ ಪನ ಏಕಾಪಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಾ ತಿಣ್ಣಂ ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೩೮೨. **ಸಭಾಗಾನ**ನ್ತಿ ಗುಣಸಭಾಗಾನಂ, ನ ಮಿತ್ತಸನ್ಥವಸಭಾಗಾನಂ। ತೇನೇವಾಹ "ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾ ತೇಸಂ ಏಕಜ್ಝ"ನ್ತಿಆದಿ । ಯಾವತಿಕಾ ಹಿ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ಏಕತೋ ತೇಸಂ ಅನುರೂಪಮೇವ ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ; ಏವಂ ಸೇಸಾನಂ। **ಕಾಯದಳ್ಹೀಬಹುಲಾ**ತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ದಳ್ಹೀಭಾವಕರಣಬಹುಲಾ, ಕಾಯಪೋಸನಬಹುಲಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಮಾಯಪಿಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ರತಿಯಾ**ತಿ ಇಮಾಯ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಸ್ಸ ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತಾಯ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾರತಿಯಾ। **ಅಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತೇನೇವಾಲೋಕೇನಾತಿ ತೇಜೋಕಸಿಣಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಞಾಣೇನ ಅಙ್ಗುಲಿಜಲನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ತೇನೇವ ತೇಜೋಧಾತುಸಮಾಪತ್ತಿಜನಿತೇನ ಅಙ್ಗುಲಿಜಾಲಾಲೋಕೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಂ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ಆನುಭಾವೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾ **ಅಪಿಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ವಿಕಾಲೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ದೂರೇ ಅಪದಿಸನ್ತೀ**ತಿ ಜಾನನ್ತಾವ ದೂರೇ ಅಪದಿಸನ್ತಿ। ಕಥಂ? **"ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆವುಸೋ ದಬ್ಬ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ।

ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಜಲಮಾನಾಯ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಸಚೇ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ, ಸಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಚೇ ಬಹೂ ಹೋನ್ತಿ, ಬಹೂ ಅತ್ತಭಾವೇ ನಿಮ್ಮಿನಾತಿ। ಸಬ್ಬೇ ಅತ್ತನಾ ಸದಿಸಾ ಏವ ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ।

ಅಯಂ ಮಞ್ಚೋತಿಆದೀಸು ಪನ ಥೇರೇ "ಅಯಂ ಮಞ್ಚೋ"ತಿ ವದನ್ತೇ ನಿಮ್ಮಿತಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ "ಅಯಂ ಮಞ್ಚೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ; ಏವಂ ಸಬ್ಬಪದೇಸು। ಅಯಞ್ಹಿ ನಿಮ್ಮಿತಾನಂ ಧಮ್ಮತಾ -

> "ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭಾಸಮಾನಸ್ಮಿಂ, ಸಬ್ಬೇ ಭಾಸನ್ತಿ ನಿಮ್ಮಿತಾ।
> ಏಕಸ್ಮಿಂ ತುಣ್ಹಿಮಾಸೀನೇ, ಸಬ್ಬೇ ತುಣ್ಹೀ ಭವನ್ತಿ ತೇ"ತಿ॥

ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ವಿಹಾರೇ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ನ ಪರಿಪೂರನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಪೂರೇನ್ತಿ। ತೇನ ನಿಮ್ಮಿತಾನಂ ಅವತ್ಥುಕವಚನಂ ನ ಹೋತಿ।

ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಪುನದೇವ ವೇಳುವನಂ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀತಿ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಜನಪದಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ನ ನಿಸೀದತಿ, ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ।

೩೮೩. **ಮೇತ್ತಿಯಭೂಮಜಕಾತಿ** ಮೇತ್ತಿಯೋ ಚೇವ ಭೂಮಜಕೋ ಚ, ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾನಂ ಅಗ್ಗಪುರಿಸಾ ಏತೇ। **ಲಾಮಕಾನಿ ಚ ಭತ್ತಾನೀತಿ** ಸೇನಾಸನಾನಿ ತಾವ ನವಕಾನಂ ಲಾಮಕಾನಿ ಪಾಪುಣನ್ತೀತಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಮೇತಂ। ಭತ್ತಾನಿ ಪನ ಸಲಾಕಾಯೋ ಪಚ್ಛಿಯಂ ವಾ ಚೀವರಭೋಗೇ ವಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆಲೋಳೇತ್ವಾ ಏಕಮೇಕಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ, ತಾನಿಪಿ ತೇಸಂ ಮನ್ದಪುಞ್ಞತಾಯ ಲಾಮಕಾನಿ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಾನೇವ ಪಾಪುಣನ್ತಿ। ಯಮ್ಪಿ ಏಕಚಾರಿಕಭತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಮ್ಪಿ ಏತೇಸಂ ಪತ್ತದಿವಸೇ ಲಾಮಕಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಏತೇ ವಾ ದಿಸ್ವಾವ ಪಣೀತಂ ಅದತ್ವಾ ಲಾಮಕಮೇವ ದೇನ್ತಿ।

ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಿಕನ್ತಿ ನಾನಾಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಕತಂ ಸುಸಜ್ಜಿತಂ, ಸುಸಮ್ಪಾದಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಣಾಜಕನ್ತಿ** ಸಕುಣ್ಡಕಭತ್ತಂ। **ಬಿಲಙ್ಗದುತಿಯನ್ತಿ** ಕಞ್ಜಿಕದುತಿಯಂ।

ಕಲ್ಯಾಣಭತ್ತಿಕೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಸುನ್ದರಂ ಅತಿವಿಯ ಪಣೀತಂ ಭತ್ತಮಸ್ಸಾತಿ ಕಲ್ಯಾಣಭತ್ತಿಕೋ, ಪಣೀತದಾಯಕತ್ತಾ ಭತ್ತೇನೇವ ಪಞ್ಞಾತೋ। **ಚತುಕ್ಕಭತ್ತಂ ದೇತೀತಿ** ಚತ್ತಾರಿ ಭತ್ತಾನಿ ದೇತಿ, ತದ್ಧಿತವೋಹಾರೇನ ಪನ "ಚತುಕ್ಕಭತ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಪತಿಟ್ಠಿತ್ವಾ ಪರಿವಿಸತೀತಿ** ಸಬ್ಬಕಮ್ಮನ್ತೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಪೂಜಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾ ಪರಿವಿಸತಿ। **ಓದನೇನ ಪುಚ್ಛನ್ತೀತಿ** ಓದನಹತ್ಥಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಭನ್ತೇ ಓದನಂ ದೇಮಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಏವಂ ಕರಣತ್ಥೇಯೇವ ಕರಣವಚನಂ ಹೋತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸೂಪಾದೀಸು।

ಸ್ವಾತನಾಯಾತಿ ಸ್ವೇ ಭವೋ ಭತ್ತಪರಿಭೋಗೋ ಸ್ವಾತನೋ ತಸ್ಸತ್ಥಾಯ, ಸ್ವಾತನಾಯ ಸ್ವೇ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಭತ್ತಪರಿಭೋಗಸ್ಸತ್ಥಾಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಉದ್ದಿಟ್ಠಂ ಹೋತೀತಿ** ಪಾಪೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ। **ಮೇತ್ತಿಯಭೂಮಜಕಾನಂ ಖೋ ಗಹಪತೀತಿ** ಇದಂ ಥೇರೋ ಅಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಆಹ। ಏವಂಬಲವತೀ ಹಿ ತೇಸಂ ಮನ್ದಪುಞ್ಞತಾ, ಯಂ ಸತಿವೇಪುಲ್ಲಪ್ಪತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅಸಮನ್ನಾಹಾರೋ ಹೋತಿ। **ಯೇ ಜೇತಿ** ಏತ್ಥ **ಜೇತಿ** ದಾಸಿಂ ಆಲಪತಿ।

ಹಿಯ್ಯೋ ಖೋ ಆವುಸೋ ಅಮ್ಹಾಕನ್ತಿ ರತ್ತಿಂ ಸಮ್ಮನ್ತಯಮಾನಾ ಅತೀತಂ ದಿವಸಭಾಗಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಹಿಯ್ಯೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ನ **ಚಿತ್ತರೂಪನ್ತಿ** ನ ಚಿತ್ತಾನುರೂಪಂ, ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ ಯತ್ತಕಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ತತ್ತಕಂ ಸುಪನ್ತಿ, ನ ಏವಂ ಸುಪಿಂಸು, ಅಪ್ಪಕಮೇವ ಸುಪಿಂಸೂತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಬಹಾರಾಮಕೋಟ್ಠಕೇತಿ ವೇಳುವನವಿಹಾರಸ್ಸ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ। **ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಾತಿ** ಪತಿತಕ್ಖನ್ಧಾ ಖನ್ಧಟ್ಠಿಕಂ ನಾಮೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ। **ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಾತಿ** ಪಧೂಪಾಯನ್ತಾ।

ಯತೋ ನಿವಾತಂ ತತೋ ಸವಾತನ್ತಿ ಯತ್ಥ ನಿವಾತಂ ಅಪ್ಪಕೋಪಿ ವಾತೋ ನತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಮಹಾವಾತೋ ಉಟ್ಠಿತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಉದಕಂ ಮಞ್ಞೇ ಆದಿತ್ತನ್ತಿ** ಉದಕಂ ವಿಯ ಆದಿತ್ತಂ।

೩೮೪. **ಸರಸಿ ತ್ವಂ ದಬ್ಬ ಏವರೂಪಂ ಕತ್ತಾತಿ** ತ್ವಂ ದಬ್ಬ ಏವರೂಪಂ ಕತ್ತಾ ಸರಸಿ। ಅಥ ವಾ ಸರಸಿ ತ್ವಂ ದಬ್ಬ ಏವರೂಪಂ ಯಥಾಯಂ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಆಹ, ಕತ್ತಾ ಥಾಸಿ ಏವರೂಪಂ, ಯಥಾಯಂ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಆಹಾತಿ ಏವಂ ಯೋಜೇತ್ವಾಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಯೇ ಪನ "ಕತ್ವಾ"ತಿ ಪಠನ್ತಿ ತೇಸಂ ಉಜುಕಮೇವ।

ಯಥಾ ಮಂ ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತೀತಿ ಥೇರೋ ಕಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಭಗವಾ ಭನ್ತೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಅಹಞ್ಚ ಖೀಣಾಸವೋ, ನತ್ಥಿ ಮಯ್ಹಂ ವತ್ಥುಪಟಿಸೇವನಾ, ತಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ, ತತ್ರಾಹಂ ಕಿಂ ವಕ್ಖಾಮಿ, ಯಥಾ ಮಂ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ ತಥೇವಾಹಂ ದಟ್ಠಬ್ಬೋತಿ।

ನ ಖೋ ದಬ್ಬ ದಬ್ಬಾ ಏವಂ ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತೀತಿ ಏತ್ಥ ನ ಖೋ ದಬ್ಬ ಪಣ್ಡಿತಾ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಪರಪ್ಪಚ್ಚಯೇನ ನಿಬ್ಬೇಠೇಸಿ, ಏವಂ ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಯದೇವ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ತೇನ ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಸಚೇ ತಯಾ ಕತಂ ಕತನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಕಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಪರಿಸಬಲೇನ ವಾ ಪಕ್ಖಪತ್ಥಮ್ಭೇನ ವಾ ಅಕಾರಕೋ ಕಾರಕೋ ಕಾತುಂ, ಕಾರಕೋ ವಾ ಅಕಾರಕೋ ಕಾತುಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಸಯಂ ಕತಂ ವಾ ಅಕತಂ ವಾ ತದೇವ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಭಗವಾ ಜಾನನ್ತೋಪಿ "ಅಹಂ ಜಾನಾಮಿ, ಖೀಣಾಸವೋ ತ್ವಂ; ನತ್ಥಿ ತುಯ್ಹಂ ದೋಸೋ, ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಮುಸಾವಾದಿನೀ"ತಿ ನಾವೋಚಾತಿ? ಪರಾನುದ್ದಯತಾಯ। ಸಚೇ ಹಿ ಭಗವಾ ಯಂ ಯಂ ಜಾನಾತಿ ತಂ ತಂ ವದೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನೇನ ಪುಟ್ಠೇನ "ಅಹಂ ಜಾನಾಮಿ ತ್ವಂ ಪಾರಾಜಿಕೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ, ತತೋ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ "ಅಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ದಬ್ಬಂ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಂ ಸುದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಮಂ ಅಸುದ್ಧಂ ಕರೋತಿ; ಕಸ್ಸ ದಾನಿ ಕಿಂ ವದಾಮಿ, ಯತ್ರ ಸತ್ಥಾಪಿ ಸಾವಕೇಸು ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಕುತೋ ಇಮಸ್ಸ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಭಾವೋ"ತಿ ಆಘಾತಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಪಾಯೂಪಗೋ ಭವೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಇಮಾಯ ಪರಾನುದ್ದಯತಾಯ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ನಾವೋಚ।

ಕಿಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋ ಉಪವಾದಪರಿವಜ್ಜನತೋಪಿ ನಾವೋಚ। ಯದಿ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಉಪವಾದೋ ಭವೇಯ್ಯ "ದಬ್ಬಸ್ಸ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವುಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಭಾರಿಯಂ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪನ ಸಕ್ಖಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಿತೋ"ತಿ। ಇದಞ್ಚ ವುಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ ಮಞ್ಞಮಾನಾ "ಬುದ್ಧಕಾಲೇಪಿ ಸಕ್ಖಿನಾ ಸುದ್ಧಿ ವಾ ಅಸುದ್ಧಿ ವಾ ಹೋತಿ ಮಯಂ ಜಾನಾಮ, ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸುದ್ಧೋ"ತಿ ಏವಂ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ ಲಜ್ಜಿಮ್ಪಿ ವಿನಾಸೇಯ್ಯುನ್ತಿ। ಅಪಿಚ ಅನಾಗತೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓತಿಣ್ಣೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಚೋದೇತ್ವಾ ಸಾರೇತ್ವಾ "ಸಚೇ ತಯಾ ಕತಂ, 'ಕತ'ನ್ತಿ ವದೇಹೀ"ತಿ ಲಜ್ಜಿನಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ವಿನಯಲಕ್ಖಣೇ ತನ್ತಿಂ ಠಪೇನ್ತೋ "ಅಹಂ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಅವತ್ವಾವ "ಸಚೇ ತಯಾ ಕತಂ, 'ಕತ'ನ್ತಿ ವದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ।

ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸುಪಿನನ್ತೇನಪಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತಾತಿ ಸುಪಿನನ್ತೇನಪಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಅಭಿಜಾನಾಮಿ, ನ ಪಟಿಸೇವಿತಾ ಅಹನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ ಪಟಿಸೇವಿತಾ ಹುತ್ವಾ ಸುಪಿನನ್ತೇನಪಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯೇ ಪನ "ಪಟಿಸೇವಿತ್ವಾ"ತಿ ಪಠನ್ತಿ ತೇಸಂ ಉಜುಕಮೇವ। **ಪಗೇವ ಜಾಗರೋತಿ** ಜಾಗರನ್ತೋ ಪನ ಪಠಮಂಯೇವ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ।

ತೇನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ದಬ್ಬಸ್ಸ ಚ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ವಚನಂ ನ ಘಟೀಯತಿ ತಸ್ಮಾ ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ತತ್ಥ **ತಿಸ್ಸೋ ನಾಸನಾ** - ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾ, ಸಂವಾಸನಾಸನಾ, ದಣ್ಡಕಮ್ಮನಾಸನಾತಿ। ತಾಸು "ದೂಸಕೋ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೬) ಅಯಂ **"ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾ"**। ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅದಸ್ಸನೇ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮೇ ವಾ ಪಾಪಿಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೇ ವಾ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅಯಂ **"ಸಂವಾಸನಾಸನಾ"**। "ಚರ ಪಿರೇ ವಿನಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೪೨೯) ದಣ್ಡಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅಯಂ **"ದಣ್ಡಕಮ್ಮನಾಸನಾ"**। ಇಧ ಪನ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ - "ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥಾ"ತಿ।

ಇಮೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಯುಞ್ಜಥಾತಿ ಇಮಿನಾ ಇಮಂ ದೀಪೇತಿ "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಅಕಾರಿಕಾ ಅದ್ಧಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಉಯ್ಯೋಜಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಯೇಹಿ ಉಯ್ಯೋಜಿತಾ ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಯುಞ್ಜಥ ಗವೇಸಥ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಭಗವತಾ ಮೇತ್ತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ನಾಸಿತಾ ಅಪ್ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ನಾಸಿತಾತಿ, ಕಿಞ್ಚೇತ್ಥ ಯದಿ ತಾವ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ನಾಸಿತಾ, ಥೇರೋ ಕಾರಕೋ ಹೋತಿ ಸದೋಸೋ? ಅಥ ಅಪ್ಪಟಿಞ್ಞಾಯ, ಥೇರೋ ಅಕಾರಕೋ ಹೋತಿ ನಿದ್ದೋಸೋ।

ಭಾತಿಯರಾಜಕಾಲೇಪಿ ಮಹಾವಿಹಾರವಾಸೀನಞ್ಚ ಅಭಯಗಿರಿವಾಸೀನಞ್ಚ ಥೇರಾನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇ ವಿವಾದೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಭಯಗಿರಿವಾಸಿನೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತಂ ವತ್ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೇ ಥೇರೋ ಕಾರಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಮಹಾವಿಹಾರವಾಸಿನೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತಂ ವತ್ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೇ ಥೇರೋ ಕಾರಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಪಞ್ಹೋ ನ ಛಿಜ್ಜತಿ। ರಾಜಾ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೇ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ದೀಘಕಾರಾಯನಂ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಯಂ ಅಮಚ್ಚಂ "ಥೇರಾನಂ ಕಥಂ ಸುಣಾಹೀ"ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಅಮಚ್ಚೋ ಕಿರ ಪಣ್ಡಿತೋ ಭಾಸನ್ತರಕುಸಲೋ ಸೋ ಆಹ - "ವದನ್ತು ತಾವ ಥೇರಾ ಸುತ್ತ"ನ್ತಿ। ತತೋ ಅಭಯಗಿರಿಥೇರಾ ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತಂ ವದಿಂಸು - "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ನಾಸೇಥಾ"ತಿ। ಅಮಚ್ಚೋ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೇ ಥೇರೋ ಕಾರಕೋ ಹೋತಿ ಸದೋಸೋ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾವಿಹಾರವಾಸಿನೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತಂ ವದಿಂಸು - "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥಾ"ತಿ। ಅಮಚ್ಚೋ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೇ ಥೇರೋ ಅಕಾರಕೋ ಹೋತಿ ನಿದ್ದೋಸೋ"ತಿ ಆಹ। ಕಿಂ ಪನೇತ್ಥ ಯುತ್ತಂ? ಯಂ ಪಚ್ಛಾ ವುತ್ತಂ ವಿಚಾರಿತಞ್ಹೇತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯೇಹಿ, ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಮೂಲಕೇನ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ; ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ಪನ "ಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ರಾಯಂ ವಿಚಾರಣಾ, ಪುರಿಮನಯೇ ತಾವ ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಯುಜ್ಜತಿ। ಯಥಾ ಸತಿಪಿ ಮುಸಾವಾದೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಸತಿಪಿ ಚ ಮುಸಾವಾದೇ ಅಸುದ್ಧಂ ಸುದ್ಧದಿಟ್ಠಿನೋ ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದನ್ತಸ್ಸ ಓಮಸವಾದೇನೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ನ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇನ; ಏವಂ ಇಧಾಪಿ ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯತ್ತಾ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ನ ಯುಜ್ಜತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಯುತ್ತಂ। ಪಚ್ಛಿಮನಯೇಪಿ ಮುಸಾವಾದತ್ತಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಯುಜ್ಜತಿ, ವಚನಪ್ಪಮಾಣತೋ ಹಿ ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಚ ಓಮಸವಾದೋ। ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿವಚನಂ ನತ್ಥಿ, ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ವಚನಮತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಯುಜ್ಜತಿ।

ತತ್ರ ಪನ ಇದಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - "ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ ಅಸತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಕೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ? ತತ್ರ ಯಸ್ಮಾ ಮುಸಾ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇ ಸಿದ್ಧೇಪಿ ಅಮೂಲಕೇನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಅನುದ್ಧಂಸನೇ ವಿಸುಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ ಸತಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸ ಓಕಾಸೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಭವಿತುನ್ತಿ ಪುರಿಮನಯೋವೇತ್ಥ ಪರಿಸುದ್ಧತರೋ ಖಾಯತಿ। ತಥಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅಮೂಲಕೇನ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ ದುಕ್ಕಟಂ, ತತ್ರ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮೀ ದುಕ್ಕಟಂ, ದೇಸನಾಗಾಮೀ ಏತೇಹಿ ನಾಸನಾ ನತ್ಥಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸಾ ಪಕತಿಯಾವ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಭಿಕ್ಖುನೀ ಇದಾನಿ ಚ ಸಯಮೇವ "ದುಸ್ಸೀಲಾಮ್ಹೀ"ತಿ ವದತಿ ತಸ್ಮಾ ನಂ ಭಗವಾ ಅಸುದ್ಧತ್ತಾಯೇವ ನಾಸೇಸೀತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಮೇತ್ತಿಯಭೂಮಜಕಾತಿ ಏವಂ "ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥ, ಇಮೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಯುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಭಗವತಿ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ದೇಥ ದಾನಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಸೇತಕಾನೀ"ತಿ ನಾಸಿಯಮಾನಂ ತಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ದಿಸ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಂ ಮೋಚೇತುಕಾಮತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಅಪರಾಧಂ ಆವಿಕರಿಂಸು, ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಥ ಖೋ ಮೇತ್ತಿಯಭೂಮಜಕಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೩೮೫-೬. ದುಟ್ಠೋ ದೋಸೋತಿ ದೂಸಿತೋ ಚೇವ ದೂಸಕೋ ಚ। ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಹಿ ದೋಸೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ತೇನ ದೋಸೇನ ದೂಸಿತೋ ಹೋತಿ ಪಕತಿಭಾವಂ ಜಹಾಪಿತೋ, ತಸ್ಮಾ "ದುಟ್ಠೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಪರಞ್ಚ ದೂಸೇತಿ ವಿನಾಸೇತಿ, ತಸ್ಮಾ "ದೋಸೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತಿ "ದುಟ್ಠೋ ದೋಸೋ"ತಿ ಏಕಸ್ಸೇವೇತಂ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಆಕಾರನಾನತ್ತೇನ ನಿದಸ್ಸನಂ, ತೇನ ವುತ್ತಂ "ದುಟ್ಠೋ ದೋಸೋತಿ ದೂಸಿತೋ ಚೇವ ದೂಸಕೋ ಚಾ"ತಿ ತತ್ಥ ಸದ್ದಲಕ್ಖಣಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸೋ "ದುಟ್ಠೋ

ದೋಸೋ"ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತೋ ಪಟಿಘಸಮಙ್ಗೀಪುಗ್ಗಲೋ ಕುಪಿತಾದಿಭಾವೇ ಠಿತೋವ ಹೋತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ **"ಕುಪಿತೋ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕುಪಿತೋತಿ** ಕುಪ್ಪಭಾವಂ ಪಕತಿತೋ ಚವನಭಾವಂ ಪತ್ತೋ। **ಅನತ್ತಮನೋತಿ** ನ ಸಕಮನೋ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ಅಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ; ಅಪಿಚ ಪೀತಿಸುಖೇಹಿ ನ ಅತ್ತಮನೋ ನ ಅತ್ತಚಿತ್ತೋತಿ ಅನತ್ತಮನೋ। **ಅನಭಿರದ್ಧೋತಿ** ನ ಸುಖಿತೋ ನ ವಾ ಪಸಾದಿತೋತಿ ಅನಭಿರದ್ಧೋ। ಪಟಿಘೇನ ಆಹತಂ ಚಿತ್ತಮಸ್ಸಾತಿ **ಆಹತಚಿತ್ತೋ।** ಚಿತ್ತಥದ್ಧಭಾವಚಿತ್ತಕಚವರಸಙ್ಖಾತಂ ಪಟಿಘಖೀಲಂ ಜಾತಮಸ್ಸಾತಿ **ಖಿಲಜಾತೋ। ಅಪ್ಪತೀತೋತಿ** ನಪ್ಪತೀತೋ ಪೀತಿಸುಖಾದೀಹಿ ವಜ್ಜಿತೋ, ನ ಅಭಿಸಟೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಯೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಸೇನ ಅಪ್ಪತೀತೋ ಹೋತಿ, ತೇ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತೇನ ಚ ಕೋಪೇನಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ತೇನ ಚ ಕೋಪೇನಾತಿ** ಯೇನ ದುಟ್ಠೋತಿ ಚ ಕುಪಿತೋತಿ ಚ ವುತ್ತೋ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಪಕತಿಭಾವಂ ಜಹಾಪನತೋ ಏಕಾಕಾರಂ ಹೋತಿ। **ತೇನ ಚ ದೋಸೇನಾತಿ** ಯೇನ "ದೋಸೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತಾಯ ಚ ಅನತ್ತಮನತಾಯಾತಿ ಯಾಯ "ಅನತ್ತಮನೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। **ತಾಯ ಚ ಅನಭಿರದ್ಧಿಯಾತಿ** ಯಾಯ "ಅನಭಿರದ್ಧೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅಮೂಲಕೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ನಾಸ್ಸ ಮೂಲನ್ತಿ ಅಮೂಲಕಂ, ತಂ ಪನಸ್ಸ ಅಮೂಲಕತ್ತಂ ಯಸ್ಮಾ ಚೋದಕವಸೇನ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ಚುದಿತಕವಸೇನ। ತಸ್ಮಾ ತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪದಭಾಜನೇ "ಅಮೂಲಕಂ ನಾಮ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅಸುತಂ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತೇನ ಇಮಂ ದೀಪೇತಿ "ಯಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಚೋದಕೇನ ಚುದಿತಕಮ್ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೇ ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ ನ ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ಇದಂ ಏತೇಸಂ ದಸ್ಸನಸವನಪರಿಸಙ್ಕಾಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಮೂಲಾನಂ ಅಭಾವತೋ ಅಮೂಲಕಂ ನಾಮ, ತಂ ಪನ ಸೋ ಆಪನ್ನೋ ವಾ ಹೋತು ಅನಾಪನ್ನೋ ವಾ ಏತಂ ಇಧ ಅಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಅದಿಟ್ಠಂ** ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಪಸಾದಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ಅದಿಟ್ಠಂ। **ಅಸುತಂ** ನಾಮ ತಥೇವ ಕೇನಚಿ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ನ ಸುತಂ। **ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ** ನಾಮ ಚಿತ್ತೇನ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ।

"ದಿಟ್ಠಂ" ನಾಮ ಅತ್ತನಾ ವಾ ಪರೇನ ವಾ ಪಸಾದಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ದಿಟ್ಠಂ। **"ಸುತಂ"** ನಾಮ ತಥೇವ ಸುತಂ। **"ಪರಿಸಙ್ಕಿತ"**ಮ್ಪಿ ಅತ್ತನಾ ವಾ ಪರೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ। ತತ್ಥ ಅತ್ತನಾ ದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಮೇವ, ಪರೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ಅತ್ತನಾ ಸುತಂ, ಪರೇಹಿ ಸುತಂ, ಪರೇಹಿ ಪರಿಸಙ್ಕಿತನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅತ್ತನಾ ಸುತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ।

ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ಪನ ತಿವಿಧಂ - ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ, ಸುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ, ಮುತಪರಿಸಙ್ಕಿತನ್ತಿ। ತತ್ಥ ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ನಾಮ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇನ ಗಾಮಸಮೀಪೇ ಏಕಂ ಗುಮ್ಬಂ ಪವಿಟ್ಠೋ, ಅಞ್ಞತರಾಪಿ ಇತ್ಥೀ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ತಂ ಗುಮ್ಬಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತಾ, ನಾಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಇತ್ಥಿಂ ಅದ್ದಸ; ನ ಇತ್ಥೀ ಭಿಕ್ಖುಂ, ಅದಿಸ್ವಾವ ಉಭೋಪಿ ಯಥಾರುಚಿಂ ಪಕ್ಕನ್ತಾ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಭಿನ್ನಂ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಅದ್ಧಾ ಇಮೇಸಂ ಕತಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ"ತಿ ಪರಿಸಙ್ಕತಿ, ಇದಂ ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ನಾಮ।

ಸುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ನಾಮ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ವಾ ಓಕಾಸೇ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಾದಿಸಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರವಚನಂ ಸುಣಾತಿ, ಸಮೀಪೇ ಅಞ್ಞಂ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ "ಅತ್ಥಿ ನತ್ಥೀ"ತಿ ನ ಜಾನಾತಿ, ಸೋ "ಅದ್ಧಾ ಇಮೇಸಂ ಕತಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ"ತಿ ಪರಿಸಙ್ಕತಿ, ಇದಂ ಸುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ನಾಮ।

ಮುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ನಾಮ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಧುತ್ತಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧಮಂಸಸುರಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತ್ಥೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಂ ಪಚ್ಛನ್ನವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಣ್ಡಪೇ ವಾ ಭೋಜನಸಾಲಾದೀಸು ವಾ ಯಥಾಸುಖಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ ಗತಾ, ಪುನದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಸ್ಸಿದಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ವಿಚಿನನ್ತಿ। ತತ್ರ ಚ ಕೇನಚಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಗೇವ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ವತ್ತಸೀಸೇನ ಮಣ್ಡಪಂ ವಾ ಭೋಜನಸಾಲಂ ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತೇನ ಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಆಮಟ್ಠಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಕೇನಚಿ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲತೋ ಆಭತೇಹಿ ಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಪೂಜಾ ಕತಾ ಹೋತಿ, ಕೇನಚಿ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಂ ಅರಿಟ್ಠಂ ಪೀತಂ ಹೋತಿ, ಅಥ ತೇ "ಕಸ್ಸಿದಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ವಿಚಿನನ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇಸಂ ಹತ್ಥಗನ್ಧಞ್ಚ ಮುಖಗನ್ಧಞ್ಚ ಘಾಯಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪರಿಸಙ್ಕನ್ತಿ, ಇದಂ ಮುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ನಾಮ।

ತತ್ಥ ದಿಟ್ಠಂ ಅತ್ಥಿ ಸಮೂಲಕಂ, ಅತ್ಥಿ ಅಮೂಲಕಂ; ದಿಟ್ಠಮೇವ ಅತ್ಥಿ ಸಞ್ಞಾಸಮೂಲಕಂ, ಅತ್ಥಿ ಸಞ್ಞಾಅಮೂಲಕಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸುತೇಪಿ। ಪರಿಸಙ್ಕಿತೇ ಪನ ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ಅತ್ಥಿ ಸಮೂಲಕಂ, ಅತ್ಥಿ ಅಮೂಲಕಂ; ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಮೇವ ಅತ್ಥಿ ಸಞ್ಞಾಸಮೂಲಕಂ , ಅತ್ಥಿ ಸಞ್ಞಾಅಮೂಲಕಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸುತಮುತಪರಿಸಙ್ಕಿತೇಸು। ತತ್ಥ ದಿಟ್ಠಂ ಸಮೂಲಕಂ ನಾಮ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾವ "ದಿಟ್ಠೋ ಮಯಾ"ತಿ ವದತಿ, ಅಮೂಲಕಂ ನಾಮ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋಕಾಸತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ದಿಟ್ಠೋ ಮಯಾ"ತಿ ವದತಿ। ದಿಟ್ಠಮೇವ ಸಞ್ಞಾಸಮೂಲಕಂ ನಾಮ ದಿಸ್ವಾವ ದಿಟ್ಠಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಚೋದೇತಿ, ಸಞ್ಞಾಅಮೂಲಕಂ ನಾಮ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾರಾಜಿಕವೀತಿಕ್ಕಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅದಿಟ್ಠಸಞ್ಞೀ ಜಾತೋ, ಸೋ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಮೂಲಕಂ ಕತ್ವಾ "ದಿಟ್ಠೋ ಮಯಾ"ತಿ ಚೋದೇತಿ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಸುತಮುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಾನಿಪಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರೇಣಾಪಿ ಸಮೂಲಕೇನ ವಾ ಸಞ್ಞಾಸಮೂಲಕೇನ ವಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅಮೂಲಕೇನ ವಾ ಪನ ಸಞ್ಞಾಅಮೂಲಕೇನ ವಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ।

ಅನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯಾತಿ ಧಂಸೇಯ್ಯ ಪಧಂಸೇಯ್ಯ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರೇಯ್ಯ। ತಂ ಪನ ಅನುದ್ಧಂಸನಂ ಯಸ್ಮಾ ಅತ್ತನಾ ಚೋದೇನ್ತೋಪಿ ಪರೇನ ಚೋದಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಕರೋತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಚೋದೇತಿ ವಾ ಚೋದಾಪೇತಿ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಚೋದೇತೀ**ತಿ "ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಆಪನ್ನೋಸೀ"ತಿಆದೀಹಿ ವಚನೇಹಿ ಸಯಂ ಚೋದೇತಿ, ತಸ್ಸ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। **ಚೋದಾಪೇತೀ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖು ಆಣಾಪೇತಿ, ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ತಂ ಚೋದೇತಿ, ಚೋದಾಪಕಸ್ಸೇವ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಅಥ ಸೋಪಿ "ಮಯಾ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಚೋದೇತಿ, ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಜನಾನಂ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಚೋದನಾಪ್ಪಭೇದಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ಪನೇತ್ಥ ಏಕವತ್ಥುಏಕಚೋದಕಾದಿಚತುಕ್ಕಂ ತಾವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏಕೇನ ವತ್ಥುನಾ ಚೋದೇತಿ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚೋದನಾಯ ಏಕಂ ವತ್ಥು ಏಕೋ ಚೋದಕೋ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಏಕಂ ಏಕವತ್ಥುನಾ ಚೋದೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಸತಾ ಮೇತ್ತಿಯಭೂಮಜಕಪ್ಪಮುಖಾ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ದಬ್ಬಂ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಮಿವ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚೋದನಾಯ ಏಕಂ ವತ್ಥು ನಾನಾಚೋದಕಾ। ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ ಚೋದೇತಿ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚೋದನಾಯ ನಾನಾವತ್ಥೂನಿ ಏಕೋ ಚೋದಕೋ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ ಚೋದೇನ್ತಿ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚೋದನಾಯ ನಾನಾವತ್ಥೂನಿ ನಾನಾಚೋದಕಾ।

ಚೋದೇತುಂ ಪನ ಕೋ ಲಭತಿ, ಕೋ ನ ಲಭತೀತಿ? ದುಬ್ಬಲಚೋದಕವಚನಂ ತಾವ ಗಹೇತ್ವಾ ಕೋಚಿ ನ ಲಭತಿ। ದುಬ್ಬಲಚೋದಕೋ ನಾಮ ಸಮ್ಬಹುಲೇಸು ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೇನ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಏಕೋ ಏಕಂ ಆರಬ್ಭ ಅನೋದಿಸ್ಸಕಂ ಕತ್ವಾ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಂ ಕಥೇತಿ, ಅಞ್ಞೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರಸ್ಸ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇತಿ। ಸೋ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಕಿರ ಮಂ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ವದಸೀ"ತಿ ವದತಿ। ಸೋ "ನಾಹಂ ಏವರೂಪಂ ಜಾನಾಮಿ, ಕಥಾಪವತ್ತಿಯಂ ಪನ ಮಯಾ ಅನೋದಿಸ್ಸಕಂ ಕತ್ವಾ

ವುತ್ತಮತ್ಥಿ, ಸಚೇ ಅಹಂ ತವ ಇಮಂ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ನ ಕಥೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಅಯಂ ದುಬ್ಬಲಚೋದಕೋ। ತಸ್ಸೇತಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೋಚಿ ಚೋದೇತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಏತಂ ಪನ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಭಿಕ್ಖುನೀಮೇವ ಚೋದೇತುಂ ಲಭತೀತಿ **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಆಹ। **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನ "ಪಞ್ಚಪಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ಲಭನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। **ಗೋದತ್ತತ್ಥೇರೋ** ಪನ "ನ ಕೋಚಿ ನ ಲಭತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸುತ್ವಾ ಚೋದೇತಿ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸುತ್ವಾ ಚೋದೇತಿ...ಪೇ॰... ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕಾನಂ ಸುತ್ವಾ ಚೋದೇತೀ"ತಿ ಇದಂ ಸುತ್ತಮಾಹರಿ। ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಥೇರಾನಂ ವಾದೇ ಚುದಿತಕಸ್ಸೇವ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ।

ಅಯಂ ಪನ ಚೋದನಾ ನಾಮ ದೂತಂ ವಾ ಪಣ್ಣಂ ವಾ ಸಾಸನಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪನ ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾವ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ವಾ ವಚೀಭೇದೇನ ವಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಸೀಸಂ ಏತಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಮೇವ ಹಿ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ, ಇದಂ ಪನ ಅನುದ್ಧಂಸನಂ ಅಭೂತಾರೋಚನಞ್ಚ ಏತಿಯೇವ। ಯೋ ಪನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ಏಕಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಚೋದೇತಿ, ಸೋ ಚೇ ಜಾನಾತಿ, ಸೀಸಂ ಏತಿ। ಇತರೋ ಜಾನಾತಿ, ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ। ದ್ವೇಪಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಚೋದೇತಿ, ಏಕೋ ವಾ ಜಾನಾತು ದ್ವೇ ವಾ, ಸೀಸಂ ಏತಿಯೇವ। ಏಸವ ನಯೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಸು। ತಙ್ಖಣೇಯೇವ ಚ ಜಾನನಂ ನಾಮ ದುಕ್ಕರಂ, ಸಮಯೇನ ಆವಜ್ಜಿತ್ವಾ ಞಾತೇ ಪನ ಞಾತಮೇವ ಹೋತಿ। ಪಚ್ಛಾ ಚೇ ಜಾನಾತಿ, ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಅಭೂತಾರೋಚನಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾ-ಅತ್ತಕಾಮ-ದುಟ್ಠದೋಸಭೂತಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದಾನೀತಿ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಹಿ ಇಮಾನಿ ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಾನಿ।

ಏವಂ ಕಾಯವಾಚಾವಸೇನ ಚಾಯಂ ದುವಿಧಾಪಿ ಚೋದನಾ। ಪುನ ದಿಟ್ಠಚೋದನಾ, ಸುತಚೋದನಾ, ಪರಿಸಙ್ಕಿತಚೋದನಾತಿ ತಿವಿಧಾ ಹೋತಿ। ಅಪರಾಪಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಾ ಹೋತಿ - ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಚೋದನಾ, ಆಚಾರವಿಪತ್ತಿಚೋದನಾ, ದಿಟ್ಠಿವಿಪತ್ತಿಚೋದನಾ, ಆಜೀವವಿಪತ್ತಿಚೋದನಾತಿ। ತತ್ಥ ಗರುಕಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ವಸೇನ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಚೋದನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅವಸೇಸಾನಂ ವಸೇನ ಆಚಾರವಿಪತ್ತಿಚೋದನಾ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ದಿಟ್ಠಿವಿಪತ್ತಿಚೋದನಾ, ಆಜೀವಹೇತು ಪಞ್ಞತ್ತಾನಂ ಛನ್ನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ವಸೇನ ಆಜೀವವಿಪತ್ತಿಚೋದನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅಪರಾಪಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಾ ಹೋತಿ - ವತ್ಥುಸನ್ದಸ್ಸನಾ, ಆಪತ್ತಿಸನ್ದಸ್ಸನಾ, ಸಂವಾಸಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ, ಸಾಮೀಚಿಪಟಿಕ್ಖೇಪೋತಿ। ತತ್ಥ **ವತ್ಥುಸನ್ದಸ್ಸನಾ** ನಾಮ "ತ್ವಂ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತ್ಥ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಿತ್ಥ, ಮನುಸ್ಸಂ ಘಾತಯಿತ್ಥ, ಅಭೂತಂ ಆರೋಚಯಿತ್ಥಾ"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಾ। **ಆಪತ್ತಿಸನ್ದಸ್ಸನಾ** ನಾಮ "ತ್ವಂ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ"ತಿ ಏವಮಾದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾ। **ಸಂವಾಸಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ** ನಾಮ "ನತ್ಥಿ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥೋ ವಾ ಪವಾರಣಾ ವಾ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ವಾ"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಪನ ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ, "ಅಸ್ಸಮಣೋಸಿ ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯೋಸೀ"ತಿಆದಿವಚನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟಿತೇಯೇವ ಸೀಸಂ ಏತಿ। **ಸಾಮೀಚಿಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ** ನಾಮ ಅಭಿವಾದನ-ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನ-ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮ-ಬೀಜನಾದಿಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಂ। ತಂ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವನ್ದನಾದೀನಿ ಕರೋತೋ ಏಕಸ್ಸ ಅಕತ್ವಾ ಸೇಸಾನಂ ಕರಣಕಾಲೇ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಚೋದನಾ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪನ ಸೀಸಂ ನ ಏತಿ। "ಕಸ್ಮಾ ಮಮ ವನ್ದನಾದೀನಿ ನ ಕರೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೇ ಪನ "ಅಸ್ಸಮಣೋಸಿ ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯೋಸೀ"ತಿಆದಿವಚನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟಿತೇಯೇವ ಸೀಸಂ ಏತಿ। ಯಾಗುಭತ್ತಾದಿನಾ ಪನ ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ ತಂ ಆಪುಚ್ಛತಿ, ನ ತಾವತಾ ಚೋದನಾ ಹೋತಿ।

ಅಪರಾಪಿ **ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಟ್ಠಪನಕ್ಖನ್ಧಕೇ** "ಏಕಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಮ್ಮಿಕಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಟ್ಠಪನಂ ಏಕಂ ಧಮ್ಮಿಕ"ನ್ತಿ ಆದಿಂ "ಕತ್ವಾ ಯಾವ ದಸ ಅಧಮ್ಮಿಕಾನಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಟ್ಠಪನಾನಿ ದಸ ಧಮ್ಮಿಕಾನೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೮೭) ಏವಂ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸಾತಿ ದಸುತ್ತರಸತಂ ಚೋದನಾ ವುತ್ತಾ। ತಾ ದಿಟ್ಠೇನ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ದಸುತ್ತರಸತಂ, ಸುತೇನ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ದಸುತ್ತರಸತಂ, ಪರಿಸಙ್ಕಿತೇನ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ದಸುತ್ತರಸತನ್ತಿ ತಿಂಸಾನಿ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಾನಿ ಕಾಯೇನ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ,

ವಾಚಾಯ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ, ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸಾತಿ ತಿಗುಣಾನಿ ಕತಾನಿ ನವುತಾನಿ ನವ ಸತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಾನಿ ಅತ್ತನಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪರೇನ ಚೋದಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ತತ್ತಕಾನೇವಾತಿ ವೀಸತಿಊನಾನಿ ದ್ವೇ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಪುನ ದಿಟ್ಠಾದಿಭೇದೇ ಸಮೂಲಕಾಮೂಲಕವಸೇನ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಾ ಚೋದನಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ "ಅತ್ತಾದಾನಂ ಆದಾತುಕಾಮೇನ ಉಪಾಲಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಅತ್ತಾದಾನಂ ಆದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೯೮) ಚ "ಚೋದಕೇನ ಉಪಾಲಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪರಂ ಚೋದೇತುಕಾಮೇನ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪರೋ ಚೋದೇತಬ್ಬೋ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೯೯) ಚ ಏವಂ ಉಪಾಲಿಪಞ್ಚಕಾದೀಸು ವುತ್ತಾನಿ ಬಹೂನಿ ಸುತ್ತಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತಾದಾನಲಕ್ಖಣಞ್ಚ ಚೋದಕವತ್ತಞ್ಚ ಚುದಿತಕವತ್ತಞ್ಚ ಸಙ್ಘೇನ ಕಾತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಞ್ಚ ಅನುವಿಜ್ಜಕವತ್ತಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಕಥಿತಂ, ತಂ ಮಯಂ ಯಥಾಆಗತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ।

ವುತ್ತಪ್ಪಭೇದಾಸು ಪನ ಇಮಾಸು ಚೋದನಾಸು ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಚೋದನಾಯ ವಸೇನ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಓಸಟೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಚುದಿತಕಚೋದಕಾ ವತ್ತಬ್ಬಾ "ತುಮ್ಹೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ತುಟ್ಠಾ ಭವಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ। ಸಚೇ "ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಸಙ್ಘೇನ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಪನ "ವಿನಿಚ್ಛಿನಥ ತಾವ, ಭನ್ತೇ, ಸಚೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖಮಿಸ್ಸತಿ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಚೇತಿಯಂ ತಾವ ವನ್ದಥಾ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ದೀಘಸುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ತೇ ಚೇ ಚಿರರತ್ತಂ ಕಿಲನ್ತಾ ಪಕ್ಕನ್ತಪರಿಸಾ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಪಕ್ಖಾ ಹುತ್ವಾ ಪುನ ಯಾಚನ್ತಿ, ಯಾವತತಿಯಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಯದಾ ನಿಮ್ಮದಾ ಹೋನ್ತಿ ತದಾ ನೇಸಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ವಿನಿಚ್ಛಿನನ್ತೇಹಿ ಚ ಸಚೇ ಅಲಜ್ಜುಸ್ಸನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಪರಿಸಾ ಉಬ್ಬಾಹಿಕಾಯ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಬಾಲುಸ್ಸನ್ನಾ ಹೋತಿ ಪರಿಸಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಭಾಗೇ ವಿನಯಧರೇ ಪರಿಯೇಸಥಾ"ತಿ ವಿನಯಧರೇ ಪರಿಯೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಯೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಯೇನ ವಿನಯೇನ ಯೇನ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇನ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮತಿ, ತಥಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇತಬ್ಬಂ।

ತತ್ಥ ಚ "**ಧಮ್ಮೋ**"ತಿ ಭೂತಂ ವತ್ಥು। "**ವಿನಯೋ**"ತಿ ಚೋದನಾ ಸಾರಣಾ ಚ। "**ಸತ್ಥುಸಾಸನ**"ನ್ತಿ ಞತ್ತಿಸಮ್ಪದಾ ಚ ಅನುಸಾವನಸಮ್ಪದಾ ಚ। ತಸ್ಮಾ ಚೋದಕೇನ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಆರೋಚಿತೇ ಚುದಿತಕೋ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ "ಸನ್ತಮೇತಂ, ನೋ"ತಿ। ಏವಂ ವತ್ಥುಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಭೂತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಚೋದೇತ್ವಾ ಸಾರೇತ್ವಾ ಚ ಞತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅನುಸಾವನಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ರ ಚೇ ಅಲಜ್ಜೀ ಲಜ್ಜಿಂ ಚೋದೇತಿ, ಸೋ ಚ ಅಲಜ್ಜೀ ಬಾಲೋ ಹೋತಿ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ನಾಸ್ಸ ನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಪನ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಕಿಮ್ಹಿ ನಂ ಚೋದೇಸೀ"ತಿ? ಅದ್ಧಾ ಸೋ ವಕ್ಖತಿ - "ಕಿಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಮ್ಹಿ ನಂ ನಾಮಾ"ತಿ। ತ್ವಂ ಕಿಮ್ಹಿ ನಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾಸಿ, ನ ಯುತ್ತಂ ತಯಾ ಏವರೂಪೇನ ಬಾಲೇನ ಪರಂ ಚೋದೇತುನ್ತಿ ಉಯ್ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ ನಾಸ್ಸ ಅನುಯೋಗೋ ದಾತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಅಲಜ್ಜೀ ಪಣ್ಡಿತೋ ಹೋತಿ ಬ್ಯತ್ತೋ ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ ಏತಸ್ಸ ಅನುಯೋಗಂ ದತ್ವಾ ಲಜ್ಜಿಸ್ಸೇವ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಸಚೇ ಲಜ್ಜೀ ಅಲಜ್ಜಿಂ ಚೋದೇತಿ, ಸೋ ಚ ಲಜ್ಜೀ ಬಾಲೋ ಹೋತಿ ಅಬ್ಯತ್ತೋ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಅನುಯೋಗಂ ದಾತುಂ। ತಸ್ಸ ನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ - "ಕಿಮ್ಹಿ ನಂ ಚೋದೇಸಿ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ಆಚಾರವಿಪತ್ತಿಆದೀಸು ವಾ ಏಕಿಸ್ಸಾ"ತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಇಮಸ್ಸೇವ ಏವಂ ನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ, ನ ಇತರಸ್ಸ? ನನು ನ ಯುತ್ತಂ ವಿನಯಧರಾನಂ ಅಗತಿಗಮನನ್ತಿ? ನ ಯುತ್ತಮೇವ। ಇದಂ ಪನ ಅಗತಿಗಮನಂ ನ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೋ ನಾಮ ಏಸೋ ಅಲಜ್ಜಿನಿಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಹಿ ಲಜ್ಜಿಪಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ತತ್ರ ಅಲಜ್ಜೀ ನಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತೋ ಏಹೀತಿ, ಲಜ್ಜೀ ಪನ ನಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಸನ್ತಾನೇನ, ಸುತೇ ಸುತಸನ್ತಾನೇನ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಕಥೇಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೋ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಲಜ್ಜೀ ಪಣ್ಡಿತೋ ಹೋತಿ ಬ್ಯತ್ತೋ, ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಕಥೇತಿ, ಅಲಜ್ಜೀ ಚ "ಏತಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ, ಏತಮ್ಪಿ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತಿ, ಅಲಜ್ಜಿಸ್ಸ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏವ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ತದತ್ಥದೀಪನತ್ಥಞ್ಚ ಇದಂ ವತ್ಥು ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತೇಪಿಟಕಚೂಳಾಭಯತ್ಥೇರೋ** ಕಿರ ಲೋಹಪಾಸಾದಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿನಯಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ವುಟ್ಠಾತಿ, ತಸ್ಸ ವುಟ್ಠಾನಸಮಯೇ ದ್ವೇ ಅತ್ತಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಕಥಂ ಪವತ್ತೇಸುಂ। ಏಕೋ "ಏತಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ, ಏತಮ್ಪಿ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತಿ। ಅಥ ಅಪ್ಪಾವಸೇಸೇ ಪಠಮಯಾಮೇ ಥೇರಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ "ಅಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಕಥೇತಿ, ಅಯಂ ಪನ ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತಿ, ಬಹೂನಿ ಚ ವತ್ಥೂನಿ ಓಸಟಾನಿ ಅದ್ಧಾ ಏತಂ ಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಸುದ್ಧಲದ್ಧಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾ। ತತೋ ಬೀಜನೀದಣ್ಡಕೇನ ಪಾದಕಥಲಿಕಾಯ ಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ "ಅಹಂ ಆವುಸೋ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ ಅನನುಚ್ಛವಿಕೋ ಅಞ್ಞೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಾಪೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಕಸ್ಮಾ ಭನ್ತೇತಿ? ಥೇರೋ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ, ಚುದಿತಕಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಡಾಹೋ ಉಟ್ಠಿತೋ, ತತೋ ಸೋ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ ಅನುರೂಪೇನ ವಿನಯಧರೇನ ನಾಮ ತುಮ್ಹಾದಿಸೇನೇವ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಚೋದಕೇನ ಚ ಈದಿಸೇನೇವ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸೇತಕಾನಿ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ "ಚಿರಂ ಕಿಲಮಿತತ್ಥ ಮಯಾ"ತಿ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಏವಂ ಲಜ್ಜಿನಾ ಚೋದಿಯಮಾನೋ ಅಲಜ್ಜೀ ಬಹೂಸುಪಿ ವತ್ಥೂಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತಿ, ಸೋ ನೇವ "ಸುದ್ಧೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ನ "ಅಸುದ್ಧೋ"ತಿ। ಜೀವಮತಕೋ ನಾಮ ಆಮಕಪೂತಿಕೋ ನಾಮ ಚೇಸ।

ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ತಾದಿಸಂ ವತ್ಥುಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ । ತಥಾ ನಾಸಿತಕೋವ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅಲಜ್ಜೀಯೇವ ಅಲಜ್ಜಿಂ ಚೋದೇತಿ, ಸೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ "ಆವುಸೋ ತವ ವಚನೇನಾಯಂ ಕಿಂ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತು"ನ್ತಿ ಇತರಮ್ಪಿ ತಥೇವ ವತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ "ಏಕಸಮ್ಭೋಗಪರಿಭೋಗಾ ಹುತ್ವಾ ಜೀವಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇತಬ್ಬಾ, ಸೀಲತ್ಥಾಯ ತೇಸಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ। ಪತ್ತಚೀವರಪರಿವೇಣಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಪನ ಪತಿರೂಪಂ ಸಕ್ಖಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಕಾತಬ್ಬೋ।

ಅಥ ಲಜ್ಜೀ ಲಜ್ಜಿಂ ಚೋದೇತಿ, ವಿವಾದೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಹೋತಿ, ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ "ಮಾ ಏವಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಅಚ್ಚಯಂ ದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇತಬ್ಬಾ। ಅಥ ಪನೇತ್ಥ ಚುದಿತಕೇನ ಸಹಸಾ ವಿರದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಲಜ್ಜೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಸೋ ಚ ಪಕ್ಖಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತಿ, "ಮಯಂ ಸದ್ದಹಾಮ, ಮಯಂ ಸದ್ದಹಾಮಾ"ತಿ ಬಹೂ ಉಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏಕವಾರಂ ದ್ವೇವಾರಂ ಸುದ್ಧೋ ಹೋತು। ಅಥ ಪನ ವಿರದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಠಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಚೋದನಾಯ ವಸೇನ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಓಸಟೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಚುದಿತಕಚೋದಕೇಸು ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸಾಯೇವ ಚೋದನಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿವಿಪತ್ತಿಜಾನನತ್ಥಂ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಾದೀನಂ ವಸೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ ಚೋದನಾಯ ಕೋ ಆದಿ, ಕಿಂ ಮಜ್ಝೇ, ಕಿಂ ಪರಿಯೋಸಾನಂ? ಚೋದನಾಯ "ಅಹಂ ತಂ ವತ್ತುಕಾಮೋ, ಕರೋತು ಮೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಓಕಾಸ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಓಕಾಸಕಮ್ಮಂ ಆದಿ, ಓತಿಣ್ಣೇನ ವತ್ಥುನಾ ಚೋದೇತ್ವಾ ಸಾರೇತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಮಜ್ಝೇ, ಆಪತ್ತಿಯಂ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿಯಂ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪನೇನ ಸಮಥೋ ಪರಿಯೋಸಾನಂ।

ಚೋದನಾಯ ಕತಿ ಮೂಲಾನಿ, ಕತಿ ವತ್ಥೂನಿ, ಕತಿ ಭೂಮಿಯೋ? ಚೋದನಾಯ ದ್ವೇ ಮೂಲಾನಿ - ಸಮೂಲಿಕಾ ವಾ ಅಮೂಲಿಕಾ ವಾ; ತೀಣಿ ವತ್ಥೂನಿ - ದಿಟ್ಠಂ, ಸುತಂ, ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ; ಪಞ್ಚ ಭೂಮಿಯೋ - ಕಾಲೇನ ವಕ್ಖಾಮಿ ನೋ ಅಕಾಲೇನ, ಭೂತೇನ ವಕ್ಖಾಮಿ ನೋ ಅಭೂತೇನ, ಸಣ್ಹೇನ ವಕ್ಖಾಮಿ ನೋ ಫರುಸೇನ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಕ್ಖಾಮಿ ನೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ, ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ ವಕ್ಖಾಮಿ ನೋ ದೋಸನ್ತರೋತಿ। ಇಮಾಯ ಚ ಪನ ಚೋದನಾಯ ಚೋದಕೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ "ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ನು ಖೋಮ್ಹೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಚೂಳವ॰ ೩೯೯) ನಯೇನ ಉಪಾಲಿಪಞ್ಚಕೇ ವುತ್ತೇಸು ಪನ್ನರಸಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ, ಚುದಿತಕೇನ ದ್ವೀಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಚೇ ಚ ಅಕುಪ್ಪೇ ಚಾತಿ।

ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ನಂ ಇಮಮ್ಹಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ಚಾವೇಯ್ಯನ್ತಿ ಅಪಿ ಏವ ನಾಮ ನಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಇಮಮ್ಹಾ ಸೇಟ್ಠಚರಿಯಾ ಚಾವೇಯ್ಯಂ, "ಸಾಧು ವತಸ್ಸ ಸಚಾಹಂ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಇಮಮ್ಹಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ಚಾವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯಾತಿ ವುತ್ತಂಹೋತಿ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ "ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ಚಾವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸೇವ ಪರಿಯಾಯಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾ ಚಾವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಖಣಾದೀನಿ ಸಮಯವೇವಚನಾನಿ। **ತಂ ಖಣಂ ತಂ ಲಯಂ ತಂ ಮುಹುತ್ತಂ ವೀತಿವತ್ತೇ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ತಸ್ಮಿಂ ಲಯೇ ತಸ್ಮಿಂ ಮುಹುತ್ತೇ ವೀತಿವತ್ತೇ। ಭುಮ್ಮಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಹಿ ಇದಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ।

ಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನನಿದ್ದೇಸೇ **ಯೇನ ವತ್ಥುನಾ ಅನುದ್ಧಂಸಿತೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಚತೂಸು ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥೂಸು ಯೇನ ವತ್ಥುನಾ ಚೋದಕೇನ ಚುದಿತಕೋ ಅನುದ್ಧಂಸಿತೋ ಅಭಿಭೂತೋ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟೋ ಹೋತಿ। **ತಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಚೋದಕೇನ ವುತ್ತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಚೋದಕೋ ಅನುವಿಜ್ಜಕೇನ "ಕಿಂ ತೇ ದಿಟ್ಠಂ, ಕಿನ್ತಿ ತೇ ದಿಟ್ಠ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅನುವಿಜ್ಜಿಯಮಾನೋ ವೀಮಂಸಿಯಮಾನೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿಯಮಾನೋ।

ಅಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನನಿದ್ದೇಸೇ **ನ ಕೇನಚಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ**ತಿ ಅನುವಿಜ್ಜಕೇನ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ, ಅಥ ವಾ ದಿಟ್ಠಾದೀಸು ವತ್ಥೂಸು ಕೇನಚಿ ಅವುಚ್ಚಮಾನೋ। ಏತೇಸಞ್ಚ ದ್ವಿನ್ನಂ ಮಾತಿಕಾಪದಾನಂ ಪರತೋ "ಭಿಕ್ಖು ಚ ದೋಸಂ ಪತಿಟ್ಠಾತೀ"ತಿಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇದಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಏವಂ ಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನೋ ವಾ ಅಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಚ ದೋಸಂ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ"ತಿ। ಇದಞ್ಚ ಅಮೂಲಕಭಾವಸ್ಸ ಪಾಕಟಕಾಲದಸ್ಸನತ್ಥಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಆಪತ್ತಿಂ ಪನ ಅನುದ್ಧಂಸಿತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಇದಾನಿ "ಅಮೂಲಕಞ್ಚೇವ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಅಮೂಲಕಲಕ್ಖಣಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅವತ್ವಾ ಅಪುಬ್ಬಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಧಿಕರಣಂ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಅಧಿಕರಣಂ ಅಧಿಕರಣಟ್ಠೇನ ಏಕಮ್ಪಿ ವತ್ಥುವಸೇನ ನಾನಾ ಹೋತಿ, ತೇನಸ್ಸ ತಂ ನಾನತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಚತ್ತಾರಿ ಅಧಿಕರಣಾನಿ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ಕೋ ಪನ ಸೋ ಅಧಿಕರಣಟ್ಠೋ, ಯೇನೇತಂ ಏಕಂ ಹೋತೀತಿ? ಸಮಥೇಹಿ ಅಧಿಕರಣೀಯತಾ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಅಧಿಕಿಚ್ಚ ಆರಬ್ಭ ಪಟಿಚ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ಸಮಥಾ ವತ್ತನ್ತಿ, ತಂ "ಅಧಿಕರಣ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ವುತ್ತಂ - "ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಕೇಚಿ ಗಾಹಂ ವದನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಚೇತನಂ, ಕೇಚಿ ಅಕ್ಖನ್ತಿಂ ಕೇಚಿ ವೋಹಾರಂ, ಕೇಚಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿ"ನ್ತಿ। ಪುನ ಏವಂ ವಿಚಾರಿತಂ "ಯದಿ ಗಾಹೋ ಅಧಿಕರಣಂ ನಾಮ, ಏಕೋ ಅತ್ತಾದಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಭಾಗೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತಯಮಾನೋ ತತ್ಥ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುನ ಚಜತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಸಮಥಪ್ಪತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯದಿ ಚೇತನಾ ಅಧಿಕರಣಂ, "ಇದಂ ಅತ್ತಾದಾನಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇತನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಯದಿ ಅಕ್ಖನ್ತಿ ಅಧಿಕರಣಂ, ಅಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾದಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಅಪರಭಾಗೇ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಅಲಭಮಾನೋ ವಾ ಖಮಾಪಿತೋ ವಾ ಚಜತಿ। ಯದಿ ವೋಹಾರೋ ಅಧಿಕರಣಂ, ಕಥೇನ್ತೋ ಆಹಿಣ್ಡಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ ನಿರವೋ, ಏವಮಸ್ಸ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಸಮಥಪ್ಪತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ।

ತಂ ಪನೇತಂ "ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ತಬ್ಭಾಗಿಯಾ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ತಬ್ಭಾಗಿಯನ್ತಿ ಚ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಕುಸಲಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿ ಚ ಏವಮಾದೀಹಿ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ನ ಹಿ ತೇ ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾ ಕುಸಲಾದಿಭಾವಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ಚ "ಅಮೂಲಕೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಧಮ್ಮೇನಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಆಗತೋ ಪಾರಾಜಿಕಧಮ್ಮೋ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಚ್ಚನ್ತಅಕುಸಲತ್ತಾ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ - "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೦೩)।

ಯಞ್ಚೇತಂ “ಅಮೂಲಕೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನಾ”ತಿ ಏತ್ಥ ಅಮೂಲಕಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಂ, ತಸ್ಸೇವಾಯಂ “ಅಮೂಲಕಞ್ಚೇವ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಹೋತೀ”ತಿ ಪಟಿನಿದ್ದೇಸೋ, ನ ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಂ ನಿದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಪಟಿನಿದ್ದಿಸತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯಾಯ ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾ ಯೇನ ಅಭಿಲಾಪೇನ ಚೋದಕೇನ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋತಿ ಪಞ್ಞತ್ತೋ, ಪಾರಾಜಿಕಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಅಮೂಲಕತ್ತಾ ಸಾಪಿ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಅಮೂಲಿಕಾ ಹೋತಿ, ಅಧಿಕರಣೇ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಚ ಅಧಿಕರಣಂ। ತಸ್ಮಾ ಇಮಿನಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ಪಣ್ಣತ್ತಿ “ಅಧಿಕರಣ”ನ್ತಿ ಯುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಯಂ ಅಮೂಲಕಂ ನಾಮ ಅಧಿಕರಣಂ ತಂ ಸಭಾವತೋ ನತ್ಥಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಿಮತ್ತಮೇವ ಅತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾಪಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಯುಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಇಧೇವ ನ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ನ ಹಿ ವಿವಾದಾದೀನಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ಅಧಿಕರಣಂ। ಅಧಿಕರಣಟ್ಠೋ ಪನ ತೇಸಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಸಮಥೇಹಿ ಅಧಿಕರಣೀಯತಾ। ಇತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಕರಣಟ್ಠೇನ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ವಿವಾದೋ ವಿವಾದೋ ಚೇವ ಅಧಿಕರಣಞ್ಚಾತಿ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸು ।

ತತ್ಥ “ಇಧ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮೋತಿ ವಾ ಅಧಮ್ಮೋತಿ ವಾ”ತಿ ಏವಂ ಅಟ್ಠಾರಸ ಭೇದಕರವತ್ಥೂನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಿವಾದೋ **ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ**। “ಇಧ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನುವದನ್ತಿ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ”ತಿ ಏವಂ ಚತಸ್ಸೋ ವಿಪತ್ತಿಯೋ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಅನುವಾದೋ **ಅನುವಾದಾಧಿಕರಣಂ**। “ಪಞ್ಚಪಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ, ಸತ್ತಪಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣ”ನ್ತಿ ಏವಂ ಆಪತ್ತಿಯೇವ **ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ**। “ಯಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಯತಾ ಕರಣೀಯತಾ ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ಞತ್ತಿದುತಿಯಕಮ್ಮಂ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮ”ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೧೫) ಏವಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಸಙ್ಘಕಿಚ್ಚಂ **ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಮೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಸೇಸಾನಿ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಾನಿ, ಏತ್ತಕಾ ಹಿ ಅಧಿಕರಣಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥಾ। ತೇಸು ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತಂ ದಿಟ್ಠಾದೀಹಿ ಮೂಲೇಹಿ ಅಮೂಲಕಞ್ಚೇವ ಅಧಿಕರಣಂ ಹೋತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖು ದೋಸಂ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ “ತುಚ್ಛಕಂ ಮಯಾ ಭಣಿತ”ನ್ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತೋ ಪಟಿಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನುದ್ಧಂಸಿತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ಅಯಂ ತಾವಸ್ಸ ಸಪದಾನುಕ್ಕಮನಿದ್ದೇಸಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

೩೮೭. ಇದಾನಿ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ದಿಟ್ಠಾದೀನಿ ಚೋದನಾವತ್ಥೂನಿ ವುತ್ತಾನಿ, ತೇಸಂ ವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆಪತ್ತಿಂ ರೋಪೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಅದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಹೋತೀ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಹೋತೀ**ತಿ ಅದಿಟ್ಠೋ ಅಸ್ಸ ಹೋತಿ। ಏತೇನ ಚೋದಕೇನ ಅದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ ಅಸುತಸ್ಸ ಹೋತೀತಿಆದೀಸುಪಿ।

ದಿಟ್ಠೋ ಮಯಾತಿ ದಿಟ್ಠೋಸಿ ಮಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏಸ ನಯೋ **ಸುತೋ ಮಯಾ**ತಿಆದೀಸುಪಿ। ಸೇಸಂ ಅದಿಟ್ಠಮೂಲಕೇ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। ದಿಟ್ಠಮೂಲಕೇ ಪನ ತಞ್ಚೇ ಚೋದೇತಿ “ಸುತೋ ಮಯಾ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಾನಂ ಸುತಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಅಮೂಲಕತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚೋದಕವಾರೇ ಯಥಾ ಇಧಾಗತೇಸು “ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋಸಿ, ಅಸ್ಸಮಣೋಸಿ, ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯೋಸೀ”ತಿ ಇಮೇಸು ವಚನೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಸ ವಸೇನ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಗತೇಸು “ದುಸ್ಸೀಲೋ, ಪಾಪಧಮ್ಮೋ, ಅಸುಚಿಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತೋ , ಅಸ್ಸಮಣೋ ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞೋ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ, ಅನ್ತೋಪೂತಿ, ಅವಸ್ಸುತೋ, ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ”ತಿ ಇಮೇಸುಪಿ ವಚನೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಸ ವಸೇನ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಹೋತಿಯೇವ।

“ನತ್ಥಿ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥೋ ವಾ ಪವಾರಣಾ ವಾ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ವಾ”ತಿ ಇಮಾನಿ ಪನ ಸುದ್ಧಾನಿ ಸೀಸಂ ನ ಏನ್ತಿ, “ದುಸ್ಸೀಲೋಸಿ ನತ್ಥಿ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥೋ ವಾ”ತಿ ಏವಂ ದುಸ್ಸೀಲಾದಿಪದೇಸು ಪನ “ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ

ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋಸೀ”ತಿಆದಿಪದೇಸು ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟಿತಾನೇವ ಸೀಸಂ ಏನ್ತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕರಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಪನಾಹ - “ನ ಕೇವಲಂ ಇಧ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಗತಾನಿ ‘ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ’ತಿಆದಿಪದಾನೇವ ಸೀಸಂ ಏನ್ತಿ, ‘ಕೋಣ್ಠೋಸಿ ಮಹಾಸಾಮಣೇರೋಸಿ, ಮಹಾಉಪಾಸಕೋಸಿ, ಜೇಟ್ಠಬ್ಬತಿಕೋಸಿ, ನಿಗಣ್ಠೋಸಿ, ಆಜೀವಕೋಸಿ, ತಾಪಸೋಸಿ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋಸಿ, ಪಣ್ಡಕೋಸಿ, ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋಸಿ, ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕೋಸಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತೋಸಿ, ಮಾತುಘಾತಕೋಸಿ, ಪಿತುಘಾತಕೋಸಿ, ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋಸಿ, ಸಙ್ಘಭೇದಕೋಸಿ, ಲೋಹಿತುಪ್ಪಾದಕೋಸಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀದೂಸಕೋಸಿ, ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಓಸೀ’ತಿ ಇಮಾನಿಪಿ ಸೀಸಂ ಏನ್ತಿಯೇವಾ”ತಿ। **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ**ಯೇವ ಚ “ದಿಟ್ಠೇ ವೇಮತಿಕೋತಿಆದೀಸು ಯದಗ್ಗೇನ ವೇಮತಿಕೋ ತದಗ್ಗೇನ ನೋ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಯದಗ್ಗೇನ ನೋ ಕಪ್ಪೇತಿ ತದಗ್ಗೇನ ನಸ್ಸರತಿ, ಯದಗ್ಗೇನ ನಸ್ಸರತಿ ತದಗ್ಗೇನ ಪಮುಟ್ಠೋ ಹೋತೀ”ತಿ ವದತಿ।

ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ಪನ ಏಕೇಕಂ ದ್ವಿಧಾ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ನಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಥಂ? ದಿಟ್ಠೇ ವೇಮತಿಕೋತಿ ಅಯಂ ತಾವ ದಸ್ಸನೇ ವಾ ವೇಮತಿಕೋ ಹೋತಿ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಾ, ತತ್ಥ “ದಿಟ್ಠೋ ನುಖೋ ಮಯಾ ನ ದಿಟ್ಠೋ”ತಿ ಏವಂ ದಸ್ಸನೇ ವೇಮತಿಕೋ ಹೋತಿ। “ಅಯಂ ನುಖೋ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠೋ ಅಞ್ಞೋ”ತಿ ಏವಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ವೇಮತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ದಸ್ಸನಂ ವಾ ನೋ ಕಪ್ಪೇತಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ವಾ, ದಸ್ಸನಂ ವಾ ನಸ್ಸರತಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ವಾ, ದಸ್ಸನಂ ವಾ ಪಮುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ವಾ। ಏತ್ಥ ಚ **ವೇಮತಿಕೋ**ತಿ ವಿಮತಿಜಾತೋ। **ನೋ ಕಪ್ಪೇತೀ**ತಿ ನ ಸದ್ದಹತಿ। **ನಸ್ಸರತೀ**ತಿ ಅಸಾರಿಯಮಾನೋ ನಸ್ಸರತಿ। ಯದಾ ಪನ ತಂ “ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಭನ್ತೇ ಠಾನೇ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಕಾಲೇ”ತಿ ಸಾರೇನ್ತಿ ತದಾ ಸರತಿ। **ಪಮುಟ್ಠೋ**ತಿ ಯೋ ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಸಾರಿಯಮಾನೋಪಿ ನಸ್ಸರತಿಯೇವಾತಿ । ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನ ಚೋದಾಪಕವಾರೋಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ “ಮಯಾ”ತಿ ಪರಿಹೀನಂ, ಸೇಸಂ ಚೋದಕವಾರಸದಿಸಮೇವ।

೩೮೯. ತತೋ ಪರಂ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಅಸುದ್ಧೇ ಸುದ್ಧದಿಟ್ಠೀ**”ತಿಆದಿಕಂ ಚತುಕ್ಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಮೇಕಂ ಪದಂ ಚತೂಹಿ ಚತೂಹಿ ಭೇದೇಹಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಾಳಿನಯೇನೇವ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತುಂ। ಕೇವಲಂ ಹೇತ್ಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ನಾಮ - ಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಕಮ್ಮಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ವುಟ್ಠಾನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಟ್ಠಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಅನುವಿಜ್ಜನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಧಮ್ಮಕಥಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ ಅನೇಕವಿಧೋ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮೇಸು ಚತೂಸು ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇಸು ಓಕಾಸಂ ಅಕಾರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಓಕಾಸಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಚ ಸಮ್ಮುಖಾ ಅಮೂಲಕೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಅಮೂಲಕೇನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಆಚಾರವಿಪತ್ತಿಯಾ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಅಸಮ್ಮುಖಾ ಪನ ಸತ್ತಹಿಪಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇಹಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಸಮ್ಮುಖಾ ಏವ ಸತ್ತವಿಧಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ “ವುಟ್ಠಾನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ‘ತ್ವಂ ಇಮಂ ನಾಮ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ತಂ ಪಟಿಕರೋಹೀ’ತಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ಓಕಾಸಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಬ್ಬತ್ಥೇವ ಪನ “ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಂ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ ಓಕಾಸಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಠಪನಕ್ಖೇತ್ತಂ ಪನ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ। “ಸುಣಾತು ಮೇ ಭನ್ತೇ ಸಙ್ಘೋ ಅಜ್ಜುಪೋಸಥೋ ಪನ್ನರಸೋ ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ ಸಙ್ಘೋ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ **ರೇ**-ಕಾರೇ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತೇಯೇವ ಠಪೇತುಂ ಲಬ್ಭತಿ। ತತೋ ಪರಂ ಪನ **ಯ್ಯ**-ಕಾರೇ ಪತ್ತೇ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಪವಾರಣಾಯ। ಅನುವಿಜ್ಜಕಸ್ಸಾಪಿ ಓಸಟೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ “ಅತ್ಥೇತಂ ತವಾ”ತಿ ಅನುವಿಜ್ಜನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದನ್ತಸ್ಸ ಓಕಾಸಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿ।

ಧಮ್ಮಕಥಿಕಸ್ಸಾಪಿ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಯೋ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕರೋತಿ, ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಅಸ್ಸಮಣೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅನೋದಿಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಓಕಾಸಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿ। ಸಚೇ ಪನ ಓದಿಸ್ಸ ನಿಯಮೇತ್ವಾ "ಅಸುಕೋ ಚ ಅಸುಕೋ ಚ ಅಸ್ಸಮಣೋ ಅನುಪಾಸಕೋ"ತಿ ಕಥೇತಿ, ಧಮ್ಮಾಸನತೋ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ತತ್ಥ "ಅನೋಕಾಸಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ ತಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಅಕಾರಾಪೇತ್ವಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಹಿ ಕೋಚಿ ಅನೋಕಾಸೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಯಮೋಕಾಸಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಓಕಾಸಂ ಪನ ಅಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ, ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ, ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ದುತಿಯದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೯೧. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ**ತಿ ದುತಿಯದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಹನ್ದ ಮಯಂ ಆವುಸೋ ಇಮಂ ಛಗಲಕಂ ದಬ್ಬಂ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಂ ನಾಮ ಕರೋಮಾ**ತಿ ತೇ ಕಿರ ಪಠಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತನೋ ಮನೋರಥಂ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಲದ್ಧನಿಗ್ಗಹಾ ವಿಘಾತಪ್ಪತ್ತಾ "ಇದಾನಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಾದಿಸಂ ವತ್ಥುಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ದಿಸ್ವಾ ತುಟ್ಠಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - "ಹನ್ದ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಛಗಲಕಂ ದಬ್ಬಂ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಂ ನಾಮ ಕರೋಮಾ"ತಿ, "ದಬ್ಬೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ನಾಮಾಯ"ನ್ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರೋಮಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏಸ ನಯೋ **ಮೇತ್ತಿಯಂ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನಿ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ।

ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮೇತ್ತಿಯಭುಮಜಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಯುಞ್ಜಿಂಸೂತಿ ಏವಂ ಅನುಯುಞ್ಜಿಂಸು -"ಆವುಸೋ, ಕುಹಿಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಬ್ಬೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಮೇತ್ತಿಯಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ದಿಟ್ಠೋ"ತಿ? "ಗಿಜ್ಝಕೂಟಪಬ್ಬತಪಾದೇ"ತಿ। "ಕಾಯ ವೇಲಾಯ"ತಿ? "ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಗಮನವೇಲಾಯಾ"ತಿ। ಆವುಸೋ ದಬ್ಬ ಇಮೇ ಏವಂ ವದನ್ತಿ - "ತ್ವಂ ತದಾ ಕುಹಿ"ನ್ತಿ? "ವೇಳುವನೇ ಭತ್ತಾನಿ ಉದ್ದಿಸಾಮೀ"ತಿ। "ತವ ತಾಯ ವೇಲಾಯ ವೇಳುವನೇ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ಕೋ ಜಾನಾತೀ"ತಿ? "ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। ತೇ ಸಙ್ಘಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು - "ಜಾನಾಥ ತುಮ್ಹೇ ತಾಯ ವೇಲಾಯ ಇಮಸ್ಸ ವೇಳುವನೇ ಅತ್ಥಿಭಾವ"ನ್ತಿ। "ಆಮ, ಆವುಸೋ, ಜಾನಾಮ, ಥೇರೋ ಸಮ್ಮುತಿಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವೇಳುವನೇಯೇವಾ"ತಿ। ತತೋ ಮೇತ್ತಿಯಭುಮಜಕೇ ಆಹಂಸು - "ಆವುಸೋ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಥಾ ನ ಸಮೇತಿ, ಕಚ್ಚಿ ನೋ ಲೇಸಂ ಓಡ್ಡೇತ್ವಾ ವದಥಾ"ತಿ। ಏವಂ ತೇ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನಾ ಆಮ ಆವುಸೋತಿ ವತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ।

ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ದಬ್ಬಂ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಂ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಞ್ಞಭಾಗಸ್ಸ ಇದಂ, ಅಞ್ಞಭಾಗೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ। ಅಧಿಕರಣ**ನ್ತಿ ಆಧಾರೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ವತ್ಥು ಅಧಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯೋ ಹಿ ಸೋ "ದಬ್ಬೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ನಾಮಾ"ತಿ ಛಗಲಕೋ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ಯ್ವಾಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ದಬ್ಬಸ್ಸ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಗೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಪಕ್ಖೋ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿ ಚೇವ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ ಚ ತತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಾಗಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ಹೋತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಜಾತಿಯಾ ಚೇವ ಛಗಲಕಭಾವಸ್ಸ ಚ ಸೋ ವಾ ಅಞ್ಞಭಾಗೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸಙ್ಖ್ಯಂ ಲಭತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ತೇಸಂ "ಇಮಂ ಮಯಂ ದಬ್ಬಂ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಂ ನಾಮ ಕರೋಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಾನಂ ತಸ್ಸಾ ನಾಮಕರಣಸಞ್ಞಾಯ ಆಧಾರೋ ವತ್ಥು ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ, ತಸ್ಮಾ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಞ್ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ "ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸಾ"ತಿ ಆಹಂಸು, ನ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಸಮ್ಭವತೋ। ನ ಹಿ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಕಞ್ಚಿದೇಸಂ ಲೇಸಮತ್ತಂ ಉಪಾದಿಯಿಂಸು। ನ ಚ ಚತುನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ಲೇಸೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ।

ಜಾತಿಲೇಸಾದಯೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲಾನಂಯೇವ ಲೇಸಾ ವುತ್ತಾ, ನ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಾದೀನಂ। ಇದಞ್ಚ "ದಬ್ಬೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ"ತಿ ನಾಮಂ ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಾಧಿಕರಣಭಾವೇ ಠಿತಸ್ಸ ಛಗಲಕಸ್ಸ ಕೋಚಿ ದೇಸೋ ಹೋತಿ ಥೇರಂ ಅಮೂಲಕೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಅನುದ್ಧಂಸೇತುಂ ಲೇಸಮತ್ತೋ।

ಏತ್ಥ ಚ ದಿಸ್ಸತಿ ಅಪದಿಸ್ಸತಿ ಅಸ್ಸ ಅಯನ್ತಿ ವೋಹರೀಯತೀತಿ **ದೇಸೋ**। ಜಾತಿಆದೀಸು ಅಞ್ಞತರಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ವತ್ಥುಂ ಲಿಸ್ಸತಿ ಸಿಲಿಸ್ಸತಿ ವೋಹಾರಮತ್ತೇನೇವ ಈಸಕಂ ಅಲ್ಲೀಯತೀತಿ **ಲೇಸೋ**। ಜಾತಿಆದೀನಂಯೇವ ಅಞ್ಞತರಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತತೋ ಪರಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಮ್ಪಿ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಯಸ್ಸ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿದೇಸಂ ಲೇಸಮತ್ತಂ ಉಪಾದಾಯ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅನುದ್ಧಂಸೇಯ್ಯ , ತಂ ಯಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನೇವ ಆವಿಭೂತಂ, ತಸ್ಮಾ ನ ವಿಭತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೩೯೩. ಯಾನಿ ಪನ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ವಚನಸಾಮಞ್ಞತೋ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ಪವತ್ತಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಧಿಕರಣಾನಿ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯತಾ ಚ ತಬ್ಭಾಗಿಯತಾ ಚ ಯಸ್ಮಾ ಅಪಾಕಟಾ ಜಾನಿತಬ್ಬಾ ಚ ವಿನಯಧರೇಹಿ, ತಸ್ಮಾ ವಚನಸಾಮಞ್ಞತೋ ಲದ್ಧಂ ಅಧಿಕರಣಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ "**ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸಾತಿ ಆಪತ್ತಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ವಾ ಹೋತಿ ಅಧಿಕರಣಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ವಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ಯಾ ಚ ಸಾ ಅವಸಾನೇ ಆಪತ್ತಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ವಸೇನ ಚೋದನಾ ವುತ್ತಾ, ತಮ್ಪಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಅಯಂ ಸಬ್ಬಾಧಿಕರಣಾನಂ ತಬ್ಭಾಗಿಯಅಞ್ಞಭಾಗಿಯತಾ ಸಮಾಹಟಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತತ್ಥ ಚ **ಆಪತ್ತಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ವಾ**ತಿ ಪಠಮಂ ಉದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ "ಕಥಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಾ ಹೋತೀ"ತಿ ನಿದ್ದೇಸೇ ಆರಭಿತಬ್ಬೇ ಯಸ್ಮಾ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ತಬ್ಭಾಗಿಯವಿಚಾರಣಾಯಂಯೇವ ಅಯಮತ್ಥೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಅನಾರಭಿತ್ವಾ "ಕಥಞ್ಚ ಅಧಿಕರಣಂ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯ"ನ್ತಿ ಪಚ್ಛಿಮಪದಂಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೋ ಆರದ್ಧೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತತ್ಥ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯವಾರೋ ಉತ್ತಾನತ್ಥೋಯೇವ। ಏಕಮೇಕಞ್ಹಿ ಅಧಿಕರಣಂ ಇತರೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ತಿಣ್ಣಂ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ಅಞ್ಞಪಕ್ಖಿಯಂ ಅಞ್ಞಕೋಟ್ಠಾಸಿಯಂ ಹೋತಿ, ವತ್ಥುವಿಸಭಾಗತ್ತಾ, ತಬ್ಭಾಗಿಯವಾರೇ ಪನ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ತಬ್ಭಾಗಿಯಂ ತಪ್ಪಕ್ಖಿಯಂ ತಂಕೋಟ್ಠಾಸಿಯಂ ವತ್ಥುಸಭಾಗತ್ತಾ, ತಥಾ ಅನುವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಅನುವಾದಾಧಿಕರಣಸ್ಸ। ಕಥಂ? ಬುದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ಭೇದಕರವತ್ಥೂನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನವಿವಾದೋ ಚ ಇದಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕವಿವಾದೋ ಚ ವತ್ಥುಸಭಾಗತಾಯ ಏಕಂ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಮೇವ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಬುದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚತಸ್ಸೋ ವಿಪತ್ತಿಯೋ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಅನುವಾದೋ ಚ ಇದಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಅನುವಾದೋ ಚ ವತ್ಥುಸಭಾಗತಾಯ ಏಕಂ ಅನುವಾದಾಧಿಕರಣಮೇವ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ಸಭಾಗವಿಸಭಾಗವತ್ಥುತೋ ಸಭಾಗಸರಿಕ್ಖಾಸರಿಕ್ಖತೋ ಚ ಏಕಂಸೇನ ತಬ್ಭಾಗಿಯಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ಸಿಯಾ ತಬ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಪಠಮಂ ನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಇಧಾಪಿ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಮೇವ ಪಠಮಂ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಂ, ತತ್ಥ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯತ್ತಞ್ಚ ಪರತೋ ತಬ್ಭಾಗಿಯತ್ತಞ್ಚ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಂ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ತಬ್ಭಾಗಿಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಬುದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚತ್ತಾರಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಞ್ಚ ಇದಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಂ ಅಧಿಕರಣಞ್ಚ ಸಭಾಗತಾಯ ಸರಿಕ್ಖತಾಯ ಚ ಏಕಂ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಮೇವ ಹೋತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಂ, ಉದಾಹು ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಮೇವೇತಂ ಅಧಿವಚನನ್ತಿ? ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಮೇವೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ನಾಮ "ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಏವಂ ಕತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಯಂ ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣಂ ಮನಸಿಕರೋತಿ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ ಪುರಿಮಂ ಪುರಿಮಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ ಚ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

೩೯೪. ಕಿಞ್ಚಿ ದೇಸಂ ಲೇಸಮತ್ತಂ ಉಪಾದಾಯಾತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ದೇಸೋತಿ ವಾ ಲೇಸಮತ್ತೋತಿ ವಾ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ನಾನಂ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ, ತಸ್ಮಾ **''ಲೇಸೋ ನಾಮ ದಸ ಲೇಸಾ ಜಾತಿಲೇಸೋ ನಾಮಲೇಸೋ''**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಜಾತಿಯೇವ **ಜಾತಿಲೇಸೋ।** ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸು।

೩೯೫. ಇದಾನಿ ತಮೇವ ಲೇಸಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ ಯಥಾ ತಂ ಉಪಾದಾಯ ಅನುದ್ಧಂಸನಾ ಹೋತಿ ತಥಾ ಸವತ್ಥುಕಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **''ಜಾತಿಲೇಸೋ ನಾಮ ಖತ್ತಿಯೋ ದಿಟ್ಠೋ ಹೋತೀ''**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಖತ್ತಿಯೋ ದಿಟ್ಠೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಖತ್ತಿಯಜಾತಿಯೋ ಇಮಿನಾ ಚೋದಕೇನ ದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ। **ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ**ತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ। **ಅಞ್ಞಂ ಖತ್ತಿಯಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಚೋದೇತೀ**ತಿ ಅಥ ಸೋ ಅಞ್ಞಂ ಅತ್ತನೋ ವೇರಿಂ ಖತ್ತಿಯಜಾತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತಂ ಖತ್ತಿಯಜಾತಿಲೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಂ ಚೋದೇತಿ ''ಖತ್ತಿಯೋ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ, ತ್ವಂ ಖತ್ತಿಯೋ, ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋಸೀ'' ಅಥ ವಾ ''ತ್ವಂ ಸೋ ಖತ್ತಿಯೋ, ನ ಅಞ್ಞೋ, ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋಸಿ, ಅಸ್ಸಮಣೋಸಿ ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯೋಸಿ ನತ್ಥಿ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥೋ ವಾ ಪವಾರಣಾ ವಾ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ವಾ''ತಿ, ಆಪತ್ತಿ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸ। ಏತ್ಥ ಚ ತೇಸಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಸದಿಸಸ್ಸ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ದೀಘಾದಿನೋ ವಾ ದಿಟ್ಠಾದಿನೋ ವಾ ವಸೇನ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯತಾ ಖತ್ತಿಯಜಾತಿಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಆಧಾರವಸೇನ ಅಧಿಕರಣತಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೪೦೦. ಪತ್ತಲೇಸನಿದ್ದೇಸೇ ಚ **ಸಾಟಕಪತ್ತೋ**ತಿ ಲೋಹಪತ್ತಸದಿಸೋ ಸುಸಣ್ಠಾನೋ ಸುಚ್ಛವಿ ಸಿನಿದ್ಧೋ ಭಮರವಣ್ಣೋ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತೋ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸುಮ್ಭಕಪತ್ತೋ**ತಿ ಪಕತಿಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತೋ।

೪೦೬. ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಆಪತ್ತಿಲೇಸಸ್ಸ ಏಕಪದೇನೇವ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ನಿದ್ದೇಸೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ವಿತ್ಥಾರತೋಪಿ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ''ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೋ ಹೋತೀ''ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ತತ್ಥೇವ ನಿದ್ದೇಸಂ ಅವತ್ವಾ ಇಧ ವಿಸುಂ ವುತ್ತೋತಿ? ಸೇಸನಿದ್ದೇಸೇಹಿ ಅಸಭಾಗತ್ತಾ। ಸೇಸನಿದ್ದೇಸಾ ಹಿ ಅಞ್ಞಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚೋದನಾವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ಅಯಂ ಪನ ಏಕಮೇವ ಅಞ್ಞಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದನಾವಸೇನ ವುತ್ತೋ। ಯದಿ ಏವಂ ಕಥಂ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಹೋತೀತಿ? ಆಪತ್ತಿಯಾ। ತೇನೇವ ವುತ್ತಂ - ''ಏವಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತಞ್ಞಭಾಗಿಯಞ್ಚ ಹೋತಿ ಲೇಸೋ ಚ ಉಪಾದಿನ್ನೋ''ತಿ। ಯಞ್ಹಿ ಸೋ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಆಪನ್ನೋ ತಂ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ಅಧಿಕರಣಂ। ತಸ್ಸ ಪನ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಲೇಸೋ ನಾಮ ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಖತ್ತಿಯಾನಂ ಸಾಧಾರಣೋ ಖತ್ತಿಯಭಾವೋ ವಿಯ ಸಬ್ಬಾಪತ್ತೀನಂ ಸಾಧಾರಣೋ ಆಪತ್ತಿಭಾವೋ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸೇಸಾಪತ್ತಿಮೂಲಕನಯೋ ಚೋದಾಪಕವಾರೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೪೦೮. ಅನಾಪತ್ತಿ ತಥಾಸಞ್ಞೀ ಚೋದೇತಿ ವಾ ಚೋದಾಪೇತಿ ವಾತಿ ''ಪಾರಾಜಿಕಂಯೇವ ಅಯಂ ಆಪನ್ನೋ''ತಿ ಯೋ ಏವಂ ತಥಾಸಞ್ಞೀ ಚೋದೇತಿ ವಾ ಚೋದಾಪೇತಿ ವಾ ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ಪಠಮದುಟ್ಠದೋಸಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ದುತಿಯದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೦೯. ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ ಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಅಥ ಖೋ ದೇವದತ್ತೋ**ತಿಆದೀಸು ಯೋ ಚ ದೇವದತ್ತೋ, ಯಥಾ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಯೇನ ಚ ಕಾರಣೇನ ಕೋಕಾಲಿಕಾದಯೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ''ಏಥ ಮಯಂ ಆವುಸೋ

ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಙ್ಘಭೇದಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ ಚಕ್ಕಭೇದ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ **ಸಙ್ಘಭೇದಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಚೂಳವ॰ ೩೪೩) ಆಗತಮೇವ। ಪಞ್ಚವತ್ಥುಯಾಚನಾ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತತ್ಥೇವ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ। ಅಥ ಖೋ ಇಧಾಪಿ ಆಗತತ್ತಾ ಯದೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ವತ್ವಾವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮ।

ಸಾಧು ಭನ್ತೇತಿ ಆಯಾಚನಾ। **ಭಿಕ್ಖೂ ಯಾವಜೀವಂ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಅಸ್ಸೂತಿ** ಆರಞ್ಞಿಕಧುತಙ್ಗಂ ಸಮಾದಾಯ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಾವ ಜೀವನ್ತಿ ತಾವ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಹೋನ್ತು , ಅರಞ್ಞೇಯೇವ ವಸನ್ತು। **ಯೋ ಗಾಮನ್ತಂ ಓಸರೇಯ್ಯ ವಜ್ಜಂ ನಂ ಫುಸೇಯ್ಯಾತಿ** ಯೋ ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಅರಞ್ಞಂ ಪಹಾಯ ನಿವಾಸತ್ಥಾಯ ಗಾಮನ್ತಂ ಓಸರೇಯ್ಯ, ವಜ್ಜಂ ತಂ ಫುಸೇಯ್ಯ ನಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದೋಸೋ ಫುಸತು, ಆಪತ್ತಿಯಾ ನಂ ಭಗವಾ ಕಾರೇತೂ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸವತ್ಥೂಸುಪಿ।

೪೧೦. ಜನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮಾತಿ ಜನಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಿಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ವಾ ಪರಿತೋಸೇಸ್ಸಾಮ ಪಸಾದೇಸ್ಸಾಮಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇಮಾನಿ ಪನ ಪಞ್ಚ ವತ್ಥೂನಿ ಯಾಚತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾವ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಭಗವಾ "ಸಙ್ಘಭೇದತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಅಯಂ ಯಾಚತೀ"ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಾನಿ ಅನುಜಾನಿಯಮಾನಾನಿ ಬಹೂನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಮಗ್ಗನ್ತರಾಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **"ಅಲಂ ದೇವದತ್ತಾ"**ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ **"ಯೋ ಇಚ್ಛತಿ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತೂ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಏತ್ಥ ಪನ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಕುಲಪುತ್ತೇನ ಅತ್ತನೋ ಪತಿರೂಪಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - "ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಹಜ್ಝಾಸಯೋ ಹೋತಿ ಮಹುಸ್ಸಾಹೋ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕಾತುಂ। ಏಕೋ ದುಬ್ಬಲೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಥಾಮೋ ಅರಞ್ಞೇ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಗಾಮನ್ತೇಯೇವ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಏಕೋ ಮಹಬ್ಬಲೋ ಸಮಪ್ಪವತ್ತಧಾತುಕೋ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇಸು ಸಮಚಿತ್ತೋ ಅರಞ್ಞೇಪಿ ಗಾಮನ್ತೇಪಿ ಸಕ್ಕೋತಿಯೇವ। ಏಕೋ ನೇವ ಗಾಮನ್ತೇ ನ ಅರಞ್ಞೇ ಸಕ್ಕೋತಿ ಪದಪರಮೋ ಹೋತಿ।

ತತ್ರ ಯ್ವಾಯಂ ಮಹಜ್ಝಾಸಯೋ ಹೋತಿ ಮಹುಸ್ಸಾಹೋ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕಾತುಂ, ಸೋ ಅರಞ್ಞೇಯೇವ ವಸತು, ಇದಮಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ। ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾದಯೋಪಿ ಚಸ್ಸ ಅನುಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾತಬ್ಬಮೇವ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ಯೋ ಪನ ದುಬ್ಬಲೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಥಾಮೋ ಗಾಮನ್ತೇಯೇವ ಸಕ್ಕೋತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕಾತುಂ, ನ ಅರಞ್ಞೇ ಸೋ ಗಾಮನ್ತೇಯೇವ ವಸತು, ಯ್ವಾಯಂ ಮಹಬ್ಬಲೋ ಸಮಪ್ಪವತ್ತಧಾತುಕೋ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇಸು ಸಮಚಿತ್ತೋ ಅರಞ್ಞೇಪಿ ಗಾಮನ್ತೇಪಿ ಸಕ್ಕೋತಿಯೇವ, ಅಯಮ್ಪಿ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಂ ಪಹಾಯ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರತು, ಇದಮಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾಪಿ ಹಿಸ್ಸ ಅನುಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ಯೋ ಪನಾಯಂ ನೇವ ಗಾಮನ್ತೇ ನ ಅರಞ್ಞೇ ಸಕ್ಕೋತಿ ಪದಪರಮೋ ಹೋತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಅರಞ್ಞೇಯೇವ ವಸತು। ಅಯಂ ಹಿಸ್ಸ ಧುತಙ್ಗಸೇವನಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವನಾ ಚ ಆಯತಿಂ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾದಯೋ ಚಸ್ಸ ಅನುಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ।

ಏವಂ ಯ್ವಾಯಂ ದುಬ್ಬಲೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಥಾಮೋ ಗಾಮನ್ತೇಯೇವ ವಿಹರನ್ತೋ ಸಕ್ಕೋತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕಾತುಂ ನ ಅರಞ್ಞೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಗವಾ "ಯೋ ಇಚ್ಛತಿ ಗಾಮನ್ತೇ ವಿಹರತೂ"ತಿ ಆಹ। ಇಮಿನಾ ಚ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ದ್ವಾರಂ ದಿನ್ನಂ।

ಯದಿ ಪನ ಭಗವಾ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಾದಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಕತಿಯಾ ದುಬ್ಬಲೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಥಾಮೋ, ಯೋಪಿ ದಹರಕಾಲೇ ಅರಞ್ಞವಾಸಂ ಅಭಿಸಮ್ಭುಣಿತ್ವಾ ಜಿಣ್ಣಕಾಲೇ ವಾ ವಾತಪಿತ್ತಾದೀಹಿ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಧಾತುಕ್ಖೋಭಕಾಲೇ ವಾ ನಾಭಿಸಮ್ಭುಣಾತಿ, ಗಾಮನ್ತೇಯೇವ ಪನ ವಿಹರನ್ತೋ ಸಕ್ಕೋತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕಾತುಂ, ತೇಸಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗುಪಚ್ಛೇದೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಅರಹತ್ತಫಲಾಧಿಗಮೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ, ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯಂ ವಿಲೋಮಂ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಸತ್ಥಾ ಚ ತೇಸಂ ಅಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಅಸ್ಸ "ಸಕವಾದಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ದೇವದತ್ತವಾದೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ"ತಿ ಗಾರಯ್ಹೋ ಚ ಭವೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಏವರೂಪೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಾದಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಏತೇನೇವೂಪಾಯೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಪಂಸುಕೂಲಿಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠ ಮಾಸೇ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಚತ್ತಾರೋ ಪನ ಮಾಸೇ ರುಕ್ಖಮೂಲಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಮೇವ।

ಮಚ್ಛಮಂಸವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧ**ನ್ತಿ ತೀಹಿ ಕೋಟೀಹಿ ಪರಿಸುದ್ಧಂ, ದಿಟ್ಠಾದೀಹಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧೀಹಿ ವಿರಹಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಾಹ - "ಅದಿಟ್ಠಂ, ಅಸುತಂ, ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **"ಅದಿಟ್ಠಂ"** ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಮಿಗಮಚ್ಛೇ ವಧಿತ್ವಾ ಗಯ್ಹಮಾನಂ ಅದಿಟ್ಠಂ। "ಅಸುತಂ" ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಮಿಗಮಚ್ಛೇ ವಧಿತ್ವಾ ಗಹಿತನ್ತಿ ಅಸುತಂ। **"ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ"** ಪನ ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ಸುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ತದುಭಯವಿಮುತ್ತಪರಿಸಙ್ಕಿತಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ತಬ್ಬಿಪಕ್ಖತೋ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ। ಕಥಂ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ಜಾಲವಾಗುರಾದಿಹತ್ಥೇ ಗಾಮತೋ ವ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ಅರಞ್ಞೇ ವಾ ವಿಚರನ್ತೇ, ದುತಿಯದಿವಸೇ ಚ ನೇಸಂ ತಂ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ಸಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಭಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ತೇನ ದಿಟ್ಠೇನ ಪರಿಸಙ್ಕನ್ತಿ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನುಖೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತ"ನ್ತಿ ಇದಂ **ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ,** ನಾಮ ಏತಂ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಏವಂ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ತಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ "ಕಸ್ಮಾ ಭನ್ತೇ ನ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ "ನಯಿದಂ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಂ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ರಾಜಯುತ್ತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಕತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಕಪ್ಪತಿ।

ನಹೇವ ಖೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ; ಅಪಿಚ ಸುಣನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಕಿರ ಜಾಲವಾಗುರಾದಿಹತ್ಥಾ ಗಾಮತೋ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಅರಞ್ಞೇ ವಾ ವಿಚರನ್ತೀ"ತಿ। ದುತಿಯದಿವಸೇ ಚ ನೇಸಂ ತಂ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನುಖೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತ"ನ್ತಿ ಇದಂ **"ಸುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ"** ನಾಮ। ಏತಂ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಯಂ ಏವಂ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ತಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ನ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ "ನಯಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಂ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ರಾಜಯುತ್ತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಕತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಕಪ್ಪತಿ।

ನಹೇವ ಖೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಸುಣನ್ತಿ; ಅಪಿಚ ಖೋ ತೇಸಂ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಭಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ಪರಿಸಙ್ಕನ್ತಿ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನುಖೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತ"ನ್ತಿ ಇದಂ **"ತದುಭಯವಿಮುತ್ತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ"** ನಾಮ। ಏತಂ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಏವಂ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ತಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ನ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ "ನಯಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ರಾಜಯುತ್ತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಕತಂ ಪವತ್ತಮಂಸಂ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಮೇವ ಲಭಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಾದಿತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಕಪ್ಪತಿ। ಮತಾನಂ ಪೇತಕಿಚ್ಚತ್ಥಾಯ ಮಙ್ಗಲಾದೀನಂ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಕತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಂ ಯಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂಯೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಅಕತಂ, ಯತ್ಥ ಚ ನಿಬ್ಬೇಮತಿಕೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಕಪ್ಪತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಂ ಹೋತಿ, ತೇ ಚ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಭಾವಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಜಾನನ್ತಿ। ಯೇ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇಸಂ ನ ವಟ್ಟತಿ , ಇತರೇಸಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞೇ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇಯೇವ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇಸಂಯೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇಪಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತನ್ತಿ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತನ್ತಿ ಜಾನನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ,

ಸಙ್ಘೇ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಘೇಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಪಞ್ಚಸು ಹಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಯಸ್ಸ ವಾ ತಸ್ಸ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಂ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ನ ಕಪ್ಪತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಾಣಂ ವಧಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದೇತಿ, ಸೋ ಚ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಭಾವಂ ಜಾನಂಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇತಿ, ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಯ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ? ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಞ್ಹಿ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಂ ತಸ್ಸ ಅಭುತ್ತತಾಯ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಇತರಸ್ಸ ಅಜಾನನತಾಯ। ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಸ್ಸ ಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥಿ। ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಞ್ಚ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಭುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಞತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿದೇಸನಾಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಪನ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಭುತ್ತೇನ ಪಚ್ಛಾ ಞತ್ವಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ ದೇಸೇತಬ್ಬಾ, ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಞ್ಹಿ ಞತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತೋವ ಆಪತ್ತಿ। ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ತಸ್ಮಾ ಆಪತ್ತಿಭೀರುಕೇನ ರೂಪಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೇನಪಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಮಂಸಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪರಿಭೋಗಕಾಲೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ? ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯತ್ತಾ। ಅಚ್ಛಮಂಸಂ ಹಿ ಸೂಕರಮಂಸಸದಿಸಂ ಹೋತಿ, ದೀಪಿಮಂಸಾದೀನಿಪಿ ಮಿಗಮಂಸಾದಿಸದಿಸಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗಹಣಮೇವ ವತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಹಟ್ಠೋ ಉದಗ್ಗೋತಿ ತುಟ್ಠೋ ಚೇವ ಉನ್ನತಕಾಯಚಿತ್ತೋ ಚ ಹುತ್ವಾ। ಸೋ ಕಿರ "ನ ಭಗವಾ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ವತ್ಥೂನಿ ಅನುಜಾನಾತಿ, ಇದಾನಿ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಙ್ಘಭೇದಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಕೋಕಾಲಿಕಸ್ಸ ಇಙ್ಗಿತಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಯಥಾ ವಿಸಂ ವಾ ಖಾದಿತ್ವಾ ರಜ್ಜುಯಾ ವಾ ಉಬ್ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಂ ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮರಿತುಕಾಮೋ ಪುರಿಸೋ ವಿಸಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಆಸನ್ನಮ್ಪಿ ಮರಣದುಕ್ಖಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಹಟ್ಠೋ ಉದಗ್ಗೋ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಸಙ್ಘಭೇದಪಚ್ಚಯಾ ಆಸನ್ನಮ್ಪಿ ಅವೀಚಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪಟಿಸಂವೇದನೀಯಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಜಾನನ್ತೋ "ಲದ್ಧೋ ದಾನಿ ಮೇ ಸಙ್ಘಭೇದಸ್ಸ ಉಪಾಯೋ"ತಿ ಹಟ್ಠೋ ಉದಗ್ಗೋ ಸಪರಿಸೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ತೇನೇವ ಹಟ್ಠಭಾವೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ತೇ ಮಯಂ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಾಮಾತಿ ಏತ್ಥ ಪನ "ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ವತ್ಥೂನೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಮಯಂ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ ಜನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮಾತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕವಸೇನ ವಿಭತ್ತಿವಿಪಲ್ಲಾಸಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಾನುರೂಪಮೇವ "ತೇ ಮಯಂ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ವತ್ಥೂಹೀ"ತಿ ಆಹ, ಯಥಾ ತಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ।

ಧುತಾ ಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿನೋತಿ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಕಿಲೇಸೇ ಧುನಾತಿ, ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಧುತಾ**। ಯಾ ಚ ಕಿಲೇಸೇ ಸಲ್ಲಿಖತಿ, ಸಾ ಏತೇಸಂ ವುತ್ತೀತಿ **ಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿನೋ**।

ಬಾಹುಲಿಕೋತಿ ಚೀವರಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಬಹುಲಭಾವೋ ಬಾಹುಲ್ಲಂ, ತಂ ಬಾಹುಲ್ಲಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ಬಾಹುಲ್ಲೇ ನಿಯುತ್ತೋ ಠಿತೋತಿ ಬಾಹುಲಿಕೋ। **ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಚೇತೇತೀ**ತಿ ಬಾಹುಲತ್ತಾಯ ಚೇತೇತಿ ಕಪ್ಪೇತಿ ಪಕಪ್ಪೇತಿ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಸಾವಕಾನಞ್ಚ ಚೀವರಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಬಹುಲಭಾವೋ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಏವಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಮಾಪನ್ನೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಚಕ್ಕಭೇದಾಯಾ**ತಿ ಆಣಾಭೇದಾಯ।

ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ವಾತಿ ಖನ್ಧಕೇ ವುತ್ತನಯೇನ "ಅಲಂ, ದೇವದತ್ತ, ಮಾ ತೇ ರುಚ್ಚಿ ಸಙ್ಘಭೇದೋ। ಗರುಕೋ ಖೋ, ದೇವದತ್ತ, ಸಙ್ಘಭೇದೋ। ಯೋ ಖೋ, ದೇವದತ್ತ, ಸಮಗ್ಗಂ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಕಪ್ಪಟ್ಠಿಕಂ ಕಿಬ್ಬಿಸಂ ಪಸವತಿ, ಕಪ್ಪಂ ನಿರಯಮ್ಹಿ ಪಚ್ಚತಿ, ಯೋ ಚ ಖೋ, ದೇವದತ್ತ, ಭಿನ್ನಂ ಸಙ್ಘಂ ಸಮಗ್ಗಂ ಕರೋತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ, ಕಪ್ಪಂ ಸಗ್ಗಮ್ಹಿ ಮೋದತೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೪೩) ಏವಮಾದಿಕಂ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ತದನುಚ್ಛವಿಕಂ ತದನುಲೋಮಿಕಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ವಾ।

೪೧೧. ಸಮಗ್ಗಸ್ಸಾತಿ ಸಹಿತಸ್ಸ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಸರೀರೇನ ಚ ಅವಿಯುತ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇಪಿ ಹಿ ಅಯಮೇವ ಅತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಸಮಾನಸಂವಾಸಕೋತಿ** ಹಿ ವದತಾ ಚಿತ್ತೇನ ಅವಿಯೋಗೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। **ಸಮಾನಸೀಮಾಯಂ ಠಿತೋತಿ** ವದತಾ ಸರೀರೇನ। ಕಥಂ? ಸಮಾನಸಂವಾಸಕೋ ಹಿ ಲದ್ಧಿನಾನಾಸಂವಾಸಕೇನ ವಾ ಕಮ್ಮನಾನಾಸಂವಾಸಕೇನ ವಾ ವಿರಹಿತೋ ಸಮಚಿತ್ತತಾಯ ಚಿತ್ತೇನ ಅವಿಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಸಮಾನಸೀಮಾಯಂ ಠಿತೋ ಕಾಯಸಾಮಗ್ಗಿದಾನತೋ ಸರೀರೇನ ಅವಿಯುತ್ತೋ।

ಭೇದನಸಂವತ್ತನಿಕಂ ವಾ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಭೇದನಸ್ಸ ಸಙ್ಘಭೇದಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಕಾರಣಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಓಕಾಸೇ "ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೬೮) ವಿಯ ಕಾರಣಂ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತಞ್ಚ ಯಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಾರಸವಿಧಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪದಭಾಜನೇ "ಅಟ್ಠಾರಸ ಭೇದಕರವತ್ಥೂನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಾನಿ ಪನ "ಇಧೂಪಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖು ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋತಿ ದೀಪೇತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಚೂಳವ॰ ೩೫೨) ನಯೇನ ಖನ್ಧಕೇ ಆಗತಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ರೇವ ನೇಸಂ ಅತ್ಥಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। ಯೋಪಿ ಚಾಯಂ ಇಮಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಪರೇಹಿಪಿ ಕಮ್ಮೇನ, ಉದ್ದೇಸೇನ, ವೋಹಾರೇನ, ಅನುಸಾವನಾಯ, ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೇನಾತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸಙ್ಘಭೇದೋ ಹೋತಿ, ತಮ್ಪಿ ಆಗತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಪಕಾಸಯಿಸ್ಸಾಮ। ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಪನ **ಭೇದನಸಂವತ್ತನಿಕಂ ವಾ ಅಧಿಕರಣಂ ಸಮಾದಾಯಾತಿ** ಏತ್ಥ ಸಙ್ಘಭೇದಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಸಙ್ಘಭೇದನಿಪ್ಫತ್ತಿಸಮತ್ಥಂ ಕಾರಣಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಪಗ್ಗಯ್ಹಾತಿ** ಪಗ್ಗಹಿತಂ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಿತಂ ಪಾಕಟಂ ಕತ್ವಾ। **ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾತಿ** ಯಥಾಸಮಾದಿನ್ನಂ ಯಥಾಪಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಚ ಕತ್ವಾ ಅಚ್ಛೇಯ್ಯ । ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಏವಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹತಾ ತಿಟ್ಠತಾ ಚ ತಂ ದೀಪಿತಞ್ಚೇವ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಞ್ಚ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪದಭಾಜನೇ "ದೀಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚ "ನಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚ ವುತ್ತಂ।

ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಲಜ್ಜೀಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಪದಭಾಜನೇ ಚಸ್ಸ **ಯೇ ಪಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಯೇ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠನ್ತಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। **ಯೇ ಸುಣನ್ತೀತಿ** ಯೇಪಿ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭೇದನಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಸಮಾದಾಯ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ"ತಿ ಸುಣನ್ತಿ।

ಸಮೇತಾಯಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘೇನಾತಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮೇತು ಸಮಾಗಚ್ಛತು ಏಕಲದ್ಧಿಕೋ ಹೋತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ? **ಸಮಗ್ಗೋ ಹಿ ಸಙ್ಘೋ ಸಮ್ಮೋದಮಾನೋ ಅವಿವದಮಾನೋ ಏಕುದ್ದೇಸೋ ಫಾಸು ವಿಹರತೀತಿ।**

ತತ್ಥ **ಸಮ್ಮೋದಮಾನೋತಿ** ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಟ್ಠು ಮೋದಮಾನೋ। **ಅವಿವದಮಾನೋತಿ** "ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ಏವಂ ನ ವಿವದಮಾನೋ। ಏಕೋ ಉದ್ದೇಸೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಏಕುದ್ದೇಸೋ,** ಏಕತೋ ಪವತ್ತಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೋ, ನ ವಿಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಫಾಸು ವಿಹರತೀತಿ** ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ।

ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲನ್ತಿ ಏತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಕುಸಲಂ ಖೇಮಂ ಸೋತ್ಥಿಭಾವೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ। **ನೋ ಚೇ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ** ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವುತ್ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತೋ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಸುತ್ವಾ ನ ವದನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ** ಯೇ ಸುತ್ವಾ ನ ವದನ್ತಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕೀವದೂರೇ ಸುತ್ವಾ ಅವದನ್ತಾನಂ ದುಕ್ಕಟಂ? ಏಕವಿಹಾರೇ ತಾವ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ। **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ವುತ್ತಂ "ಸಮನ್ತಾ ಅದ್ಧಯೋಜನೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಾರೋ। ದೂತಂ ವಾ ಪಣ್ಣಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ ವದತೋಪಿ ಆಪತ್ತಿಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥಿ। ಸಯಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ 'ಗರುಕೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಘಭೇದೋ , ಮಾ ಸಙ್ಘಭೇದಾಯ, ಪರಕ್ಕಮೀ'ತಿ ನಿವಾರೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಪಹೋನ್ತೇನ ಪನ ದೂರಮ್ಪಿ ಗನ್ತಬ್ಬಂ ಅಗಿಲಾನಾನಞ್ಹಿ ದೂರೇಪಿ ಭಾರೋಯೇವ।

ಇದಾನಿ "ಏವಞ್ಚ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ"ತಿಆದೀಸು ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಮ್ಪಿ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಮ್ಪಿ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾತಿ** ಸಚೇ ಪುರಿಮನಯೇನ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತಿ ಹತ್ಥೇಸು ಚ ಪಾದೇಸು ಚ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಂ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಪುನಪಿ "ಮಾ ಆಯಸ್ಮಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ।

ಯಾವತತಿಯಂ ಸಮನುಭಾಸಿತಬ್ಬೋತಿ ಯಾವ ತತಿಯಂ ಸಮನುಭಾಸನಂ ತಾವ ಸಮನುಭಾಸಿತಬ್ಬೋ। ತೀಹಿ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮವಾಚಾಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನಸ್ಸ ಅತ್ಥಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮನುಭಾಸನವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಮನುಭಾಸಿತಬ್ಬೋ। ಏವಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನುಭಾಸಿತಬ್ಬೋ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೪೧೪. ತತ್ಥ **ಞತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ದ್ವೀಹಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾಹಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀ**ತಿ ಯಞ್ಚ ಞತ್ತಿಪರಿಯೋಸಾನೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪನ್ನೋ, ಯೇ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾಹಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇ, ತಾ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ "ಯಸ್ಸ ನಕ್ಖಮತಿ ಸೋ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏವಂ **ಯ್ಯ**-ಕಾರಪ್ಪತ್ತಮತ್ತಾಯ ತತಿಯಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಆಪನ್ನಾಪತ್ತಿಯೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ ಅನಾಪನ್ನಾತಿ? **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ತಾವ ವದತಿ "ಯೋ ಅವಸಾನೇ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ತಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅನಾಪನ್ನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀ"ತಿ। **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತೇನ ಅಸಾಧಾರಣಾಪತ್ತಿಯೋ ವಿಯ ಆಪನ್ನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಅನಾಪನ್ನಾನಂ ಕಿಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ"ತಿ ಆಹ।

೪೧೫. **ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞೀ**ತಿ ತಞ್ಚೇ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ಇಧ ಸಞ್ಞಾ ನ ರಕ್ಖತಿ, ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಿಕತ್ತಾ ಏವ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತೋ ಆಪಜ್ಜತಿ।

೪೧೬. **ಅಸಮನುಭಾಸನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸಮನುಭಾಸಿಯಮಾನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಞತ್ತಿತೋ ಪುಬ್ಬೇ ವಾ ಞತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ವಾ ಞತ್ತಿಪರಿಯೋಸಾನೇ ವಾ ಪಠಮಾಯ ವಾ ಅನುಸಾವನಾಯ ದುತಿಯಾಯ ವಾ ತತಿಯಾಯ ವಾ ಯಾವ **ಯ್ಯ**-ಕಾರಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾವ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ "ದೇವದತ್ತೋ ಸಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮಿ, ತಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ **ಪರಿವಾರೇ** (ಪರಿ॰ ೧೭) ಆಗತತ್ತಾ ದೇವದತ್ತೋ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ಸಙ್ಘಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನಸ್ಸೇವ, ನ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನಸ್ಸ। ನ ಹಿ ತಸ್ಸ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ। ಕಥಮಿದಂ ಜಾನಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಚೇ? ಸುತ್ತತೋ। ಯಥಾ ಹಿ "ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ಯಾವತತಿಯಂ ಸಮನುಭಾಸನಾಯ ನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿ, ತಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ **ಪರಿವಾರೇ** (ಪರಿ॰ ೧೨೧) ಆಗತತ್ತಾ ಅರಿಟ್ಠಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕತನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನ ತಥಾ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ। ಅಥಾಪಿಸ್ಸ ಕತೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಕೋಚಿ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಮತ್ತೇನ ವದೇಯ್ಯ, ತಥಾಪಿ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ನ ಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತ್ರ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ ನಾಮ ದಿಸ್ಸತಿ। ಯಮ್ಪಿ ಅರಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಯಂ **"ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾ"**ತಿ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಲಿಖಿತಂ, ತಂ **ಪಮಾದಲಿಖಿತಂ**। ಪಮಾದಲಿಖಿತಭಾವೋ ಚಸ್ಸ "ಪಠಮಂ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಚೋದೇತಬ್ಬೋ, ಚೋದೇತ್ವಾ ಸಾರೇತಬ್ಬೋ, ಸಾರೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿಂ ರೋಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೬೫) ಏವಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಆಪತ್ತಿರೋಪನವಚನತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಇತಿ ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನೇ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕತಂ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ ನ ಜಾತಾ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪನ ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ಕತ್ವಾ **"ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ"**ತಿ ವುತ್ತೋ। ಇತಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋಯೇವಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ಸಾ ಪನೇಸಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಸಮನುಭಾಸನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಇಮಿನಾವ ಸಿದ್ಧಾ, ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅಸಮನುಭಾಸನ್ತೋ ನಾಮ ಯಸ್ಸ ಕೇವಲಂ ಸಮನುಭಾಸನಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ, ನ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ। ಅಯಞ್ಚ ದೇವದತ್ತೋ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋಯೇವ, ತಸ್ಮಾ **"ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಠಪೇತ್ವಾ ಅರಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಬ್ಬಸಮನುಭಾಸನಾಸು ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ತಿವಙ್ಗಿಕಂ ಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಸಮನುಭಾಸನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ನಾಮಮೇತಂ, ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀತಿ ಕಾಯವಿಕಾರಂ ವಾ ವಚೀಭೇದಂ ವಾ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಪನ ಆಪಜ್ಜನತೋ ಅಕಿರಿಯಂ,

ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ದುತಿಯಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೧೭-೮. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ** ದುತಿಯಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಅನುವತ್ತಕಾತಿ** ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಖನ್ತಿರುಚಿಗ್ಗಹಣೇನ ಅನುಪಟಿಪಜ್ಜನಕಾ। ವಗ್ಗಂ ಅಸಾಮಗ್ಗಿಪಕ್ಖಿಯವಚನಂ ವದನ್ತೀತಿ **ವಗ್ಗವಾದಕಾ**। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ "ತಸ್ಸ ವಣ್ಣಾಯ ಪಕ್ಖಾಯ ಠಿತಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣತ್ಥಾಯ ಚ ಪಕ್ಖವುಡ್ಢಿಅತ್ಥಾಯ ಚ ಠಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯೇ ಹಿ ವಗ್ಗವಾದಕಾ, ತೇ ನಿಯಮೇನ ಈದಿಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಿಣ್ಣಂ ಉದ್ಧಂ ಕಮ್ಮಾರಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಹಿ ಸಙ್ಘೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಕೋ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತಯೋ ವಾತಿ ವುತ್ತಂ।

ಜಾನಾತಿ ನೋತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಛನ್ದಾದೀನಿ ಜಾನಾತಿ। **ಭಾಸತೀತಿ** "ಏವಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಾಸತಿ। **ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪೇತಂ ಖಮತೀತಿ** ಯಂ ಸೋ ಕರೋತಿ, ಏತಂ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ರುಚ್ಚತಿ।

ಸಮೇತಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸಙ್ಘೇನಾತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮೇತು ಸಮಾಗಚ್ಛತು, ಏಕೀಭಾವಂ ಯಾತೂತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥತ್ತಾ ಚ ಪಾಕಟಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ದುತಿಯಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೨. ದುಬ್ಬಚಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೨೪. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ** ದುಬ್ಬಚಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಅನಾಚಾರಂ ಆಚರತೀತಿ** ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋತಿ। **ಕಿಂ ನು ಖೋ ನಾಮಾತಿ** ವಮ್ಭನವಚನಮೇತಂ। **ಅಹಂ ಖೋ ನಾಮಾತಿ** ಉಕ್ಕಂಸವಚನಂ। **ತುಮ್ಹೇ ವದೇಯ್ಯನ್ತಿ** "ಇದಂ ಕರೋಥ, ಇದಂ ಮಾ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇ ವತ್ತುಂ ಅರಹಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಚೇ? ಯಸ್ಮಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ಕಣ್ಟಕಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿಏವಮಾದಿಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಭಾವೇ ಯುತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯಪುತ್ತೇನ ಧಮ್ಮೋ ಅಭಿಸಮಿತೋ"**ತಿ ಆಹ। ಯಸ್ಮಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯಪುತ್ತೇನ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮೋ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮೋಪಿ ಅಮ್ಹಾಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ವೇರಿಪಕ್ಖೇ ಠಿತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಙ್ಘೋತಿ ನ ವದತಿ। ಉಪಮಂ ಪನ ವತ್ವಾ ಸಙ್ಘಂ ಅಪಸಾದೇತುಕಾಮೋ **"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತಿಣಕಟ್ಠಪಣ್ಣಸಟನ್ತಿ** ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪತಿತಂ ತಿಣಕಟ್ಠಪಣ್ಣಂ। ಅಥ ವಾ ತಿಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾರಕಂ ಲಹುಕಂ ಕಟ್ಠಞ್ಚ **ತಿಣಕಟ್ಠಂ**। **ಪಣ್ಣಸಟನ್ತಿ** ಪುರಾಣಪಣ್ಣಂ। **ಉಸ್ಸಾರೇಯ್ಯಾತಿ** ರಾಸಿಂ ಕರೇಯ್ಯ।

ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯಾತಿ ಪಬ್ಬತಪ್ಪಭವಾ, ಸಾ ಹಿ ಸೀಘಸೋತಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಮೇವ ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಸಙ್ಖಸೇವಾಲಪಣಕನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ಸಙ್ಖೋತಿ** ದೀಘಮೂಲಕೋ ಪಣ್ಣಸೇವಾಲೋ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸೇವಾಲೋತಿ** ನೀಲಸೇವಾಲೋ, ಅವಸೇಸೋ ಉದಕಪಪ್ಪಟಕತಿಲಬೀಜಕಾದಿ ಸಬ್ಬೋಪಿ **ಪಣಕೋತಿ** ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ಏಕತೋ ಉಸ್ಸಾರಿತಾತಿ** ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಕೇನಾಪಿ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತಾ ರಾಸೀಕತಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೪೨೫-೬. ದುಬ್ಬಚಜಾತಿಕೋತಿ ದುಬ್ಬಚಸಭಾವೋ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇಪಿಸ್ಸ **ದುಬ್ಬಚೋತಿ** ದುಕ್ಖೇನ ಕಿಚ್ಛೇನ ವದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಸುಖೇನ ವತ್ತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹೀತಿ** ದುಬ್ಬಚಭಾವಕರಣೀಯೇಹಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ದುಬ್ಬಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇ ಪನ "ಕತಮೇ ಚ, ಆವುಸೋ, ದೋವಚಸ್ಸಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ **ಅನುಮಾನಸುತ್ತೇ** (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೧) ಆಗತಾ ಪಾಪಿಚ್ಛತಾ, ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕಪರವಮ್ಭಕತಾ, ಕೋಧನತಾ, ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹಿತಾ, ಕೋಧಹೇತುಅಭಿಸಙ್ಗಿತಾ, ಕೋಧಹೇತುಕೋಧಸಾಮನ್ತವಾಚಾನಿಚ್ಛಾರಣತಾ, ಚೋದಕಂ ಪಟಿಪ್ಫರಣತಾ, ಚೋದಕಂ ಅಪಸಾದನತಾ, ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾರೋಪನತಾ, ಅಞ್ಞೇನ ಅಞ್ಞಂಪಟಿಚರಣತಾ , ಅಪದಾನೇನ ನ ಸಮ್ಪಾಯನತಾ, ಮಕ್ಖಿಪಳಾಸಿತಾ, ಇಸ್ಸುಕೀಮಚ್ಛರಿತಾ, ಸಠಮಾಯಾವಿತಾ, ಥದ್ಧಾತಿಮಾನಿತಾ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸಿಆಧಾನಗ್ಗಾಹಿದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿತಾತಿ ಏಕೂನವೀಸತಿ ಧಮ್ಮಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಓವಾದಂ ನಕ್ಖಮತಿ ನ ಸಹತೀತಿ **ಅಕ್ಖಮೋ**। ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜನತೋ ಪದಕ್ಖಿಣೇನ ಅನುಸಾಸನಿಂ ನ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ **ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ ಅನುಸಾಸನಿಂ**।

ಉದ್ದೇಸಪರಿಯಾಪನ್ನೇಸೂತಿ ಉದ್ದೇಸೇ ಪರಿಯಾಪನ್ನೇಸು ಅನ್ತೋಗಧೇಸು। "ಯಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಆಪತ್ತಿ, ಸೋ ಆವಿಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏವಂ ಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಅನ್ತೋ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ವತ್ತಮಾನೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಹಧಮ್ಮಿಕಂ ವುಚ್ಚಮಾನೋತಿ** ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇನ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಕರಣತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ಪಞ್ಚಹಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬತ್ತಾ ತೇಸಂ ವಾ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ಸಹಧಮ್ಮಿಕನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇನ ಬುದ್ಧಪಞ್ಞತ್ತೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ವುಚ್ಚಮಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿರಮಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಮಮ ವಚನಾಯಾತಿ ಯೇನ ವಚನೇನ ಮಂ ವದಥ, ತತೋ ಮಮ ವಚನತೋ ವಿರಮಥ। ಮಾ ಮಂ ತಂ ವಚನಂ ವದಥಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ವದತು ಸಹಧಮ್ಮೇನಾತಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ವಾ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಪಾಸಾದಿಕಭಾವಸಂವತ್ತನಿಕೇನ ವಚನೇನ ವದತು। **ಯದಿದನ್ತಿ** ವುಡ್ಢಿಕಾರಣನಿದಸ್ಸನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ತೇನ "ಯಂ ಇದಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಹಿತವಚನಂ ಆಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಪನಞ್ಚ, ತೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವಚನೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವುಟ್ಠಾಪನೇನ ಚ ಸಂವಡ್ಢಾ ಪರಿಸಾ"ತಿ ಏವಂ ಪರಿಸಾಯ ವುಡ್ಢಿಕಾರಣಂ ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ದುಬ್ಬಚಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೩. ಕುಲದೂಸಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೩೧. ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ ಕುಲದೂಸಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ನಾಮಾತಿ** ಅಸ್ಸಜಿ ಚೇವ ಪುನಬ್ಬಸುಕೋ ಚ। **ಕೀಟಾಗಿರಿಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಏವಂನಾಮಕೇ ಜನಪದೇ। **ಆವಾಸಿಕಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಆವಾಸೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಆವಾಸಿಕಾ। "ಆವಾಸೋ"ತಿ ವಿಹಾರೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಯೇಸಂ ಆಯತ್ತೋ ನವಕಮ್ಮಕರಣಪುರಾಣಪಟಿಸಙ್ಖರಣಾದಿಭಾರಹಾರತಾಯ, ತೇ ಆವಾಸಿಕಾ। ಯೇ ಪನ ಕೇವಲಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತಿ, ತೇ ನೇವಾಸಿಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇಮೇ ಆವಾಸಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ। **ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂತಿ** ನಿಲ್ಲಜ್ಜಾ ಲಾಮಕಭಿಕ್ಖೂ, ತೇ ಹಿ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ।

ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕಿರ ಛ ಜನಾ ಸಹಾಯಕಾ "ಕಸಿಕಮ್ಮಾದೀನಿ ದುಕ್ಕರಾನಿ, ಹನ್ದ ಮಯಂ ಸಮ್ಮಾ ಪಬ್ಬಜಾಮ! ಪಬ್ಬಜನ್ತೇಹಿ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಕಿಚ್ಚೇ ನಿತ್ಥರಣಕಟ್ಠಾನೇ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸಮ್ಮನ್ತಯಿತ್ವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ತೇ ಪಞ್ಚವಸ್ಸಾ ಹುತ್ವಾ ಮಾತಿಕಂ ಪಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಮನ್ತಯಿಂಸು "ಜನಪದೋ ನಾಮ ಕದಾಚಿ ಸುಭಿಕ್ಖೋ ಹೋತಿ ಕದಾಚಿ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೋ, ಮಯಂ ಮಾ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ವಸಿಮ್ಹ, ತೀಸು ಠಾನೇಸು ವಸಾಮಾ"ತಿ। ತತೋ ಪಣ್ಡುಕಲೋಹಿತಕೇ ಆಹಂಸು - "ಆವುಸೋ, ಸಾವತ್ಥಿ ನಾಮ ಸತ್ತಪಞ್ಞಾಸಾಯ ಕುಲಸತಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಅಜ್ಝಾವುತ್ಥಾ, ಅಸೀತಿಗಾಮಸಹಸ್ಸಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾನಂ ತಿಯೋಜನಸತಿಕಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಾಸಿಕೋಸಲರಟ್ಠಾನಂ ಆಯಮುಖಭೂತಾ, ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ ಧುರಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಪರಿವೇಣಾನಿ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬಪನಸನಾಳಿಕೇರಾದೀನಿ ರೋಪೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಚ ಫಲೇಹಿ ಚ ಕುಲಾನಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಕುಲದಾರಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಪರಿಸಂ ವಡ್ಢೇಥಾ"ತಿ।

ಮೇತ್ತಿಯಭೂಮಜಕೇ ಆಹಂಸು - "ಆವುಸೋ, ರಾಜಗಹಂ ನಾಮ ಅಟ್ಠಾರಸಹಿ ಮನುಸ್ಸಕೋಟೀಹಿ ಅಜ್ಝಾವುತ್ಥಂ ಅಸೀತಿಗಾಮಸಹಸ್ಸಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾನಂ ತಿಯೋಜನಸತಿಕಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಙ್ಗಮಗಧರಟ್ಠಾನಂ ಆಯಮುಖಭೂತಂ, ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ ಧುರಟ್ಠಾನೇಯೇವ...ಪೇ॰... ಪರಿಸಂ ವಡ್ಢೇಥಾ"ತಿ।

ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇ ಆಹಂಸು - "ಆವುಸೋ, ಕೀಟಾಗಿರಿ ನಾಮ ದ್ವೀಹಿ ಮೇಘೇಹಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ ತೀಣಿ ಸಸ್ಸಾನಿ ಪಸವನ್ತಿ, ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ ಧುರಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಪರಿವೇಣಾನಿ ಕಾರೇತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಪರಿಸಂ ವಡ್ಢೇಥಾ"ತಿ। ತೇ ತಥಾ ಅಕಂಸು। ತೇಸು ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಪರಿವಾರಾ, ಏವಂ ಸಮಧಿಕಂ ದಿಯಡ್ಢಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಂ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಪಣ್ಡುಕಲೋಹಿತಕಾ ಸಪರಿವಾರಾ ಸೀಲವನ್ತೋವ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಜನಪದಚಾರಿಕಮ್ಪಿ ಚರನ್ತಿ, ತೇ ಅಕತವತ್ಥುಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪನ ನ ಮದ್ದನ್ತಿ, ಇತರೇ ಸಬ್ಬೇ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಅಕತವತ್ಥುಞ್ಚ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಞ್ಚ ಮದ್ದನ್ತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ।

ಏವರೂಪನ್ತಿ ಏವಂಜಾತಿಕಂ। **ಅನಾಚಾರಂ ಆಚರನ್ತೀ**ತಿ ಅನಾಚರಿತಬ್ಬಂ ಆಚರನ್ತಿ, ಅಕಾತಬ್ಬಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಮಾಲಾವಚ್ಛ**ನ್ತಿ ತರುಣಪುಪ್ಫರುಕ್ಖಂ, ತರುಣಕಾ ಹಿ ಪುಪ್ಫರುಕ್ಖಾಪಿ ಪುಪ್ಫಗಚ್ಛಾಪಿ ಮಾಲಾವಚ್ಛಾ ತ್ವೇವ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತೇ ಚ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ಸಯಮ್ಪಿ ರೋಪೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇನಪಿ ರೋಪಾಪೇನ್ತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ರೋಪೇನ್ತಿಪಿ ರೋಪಾಪೇನ್ತಿಪೀ"ತಿ। **ಸಿಞ್ಚನ್ತೀ**ತಿ ಸಯಮೇವ ಉದಕೇನ ಸಿಞ್ಚನ್ತಿ। **ಸಿಞ್ಚಾಪೇನ್ತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಸಿಞ್ಚಾಪೇನ್ತಿ।

ಏತ್ಥ ಪನ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೋ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೋ ಪರಿಯಾಯೋ ಓಭಾಸೋ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಜಾನಿತಬ್ಬಾನಿ। ತತ್ಥ **ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೋ** ನಾಮ ಅಲ್ಲಹರಿತಾನಂ ಕೋಟ್ಟನಂ ಕೋಟ್ಟಾಪನಂ, ಆವಾಟಸ್ಸ ಖಣನಂ ಖಣಾಪನಂ, ಮಾಲಾವಚ್ಛಸ್ಸ ರೋಪನಂ ರೋಪಾಪನಂ, ಆಳಿಯಾ ಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಾಪನಂ, ಉದಕಸ್ಸ ಸೇಚನಂ ಸೇಚಾಪನಂ, ಮಾತಿಕಾಯ ಸಮ್ಮುಖಕರಣಂ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನಂ ಹತ್ಥಮುಖಪಾದಧೋವನನ್ಹಾನೋದಕಸಿಞ್ಚನನ್ತಿ। **ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೋ** ನಾಮ "ಇಮಂ ರುಕ್ಖಂ ಜಾನ, ಇಮಂ ಆವಾಟಂ ಜಾನ, ಇಮಂ ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ಜಾನ, ಏತ್ಥ ಉದಕಂ ಜಾನಾ"ತಿ ವಚನಂ ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣಞ್ಚ। **ಪರಿಯಾಯೋ** ನಾಮ "ಪಣ್ಡಿತೇನ ನಾಮ ಮಾಲಾವಚ್ಛಾದಯೋ ರೋಪಾಪೇತಬ್ಬಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಉಪಕಾರಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿಆದಿವಚನಂ। **ಓಭಾಸೋ** ನಾಮ ಕುದಾಲಖಣಿತ್ತಾದೀನಿ ಚ ಮಾಲಾವಚ್ಛೇ ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಾನಂ, ಏವಂ ಠಿತಞ್ಹಿ ಸಾಮಣೇರಾದಯೋ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರೋ ಕಾರಾಪೇತುಕಾಮೋತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿ। **ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ ಕುದಾಲ-ಖಣಿತ್ತಿ-ವಾಸಿ-ಫರಸು-ಉದಕಭಾಜನಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ಠಪನಂ।

ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಪಿ **ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ** ರೋಪನೇ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ, **ಫಲಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ** ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರದ್ವಯಮೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಇತರತ್ತಯಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೋಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಯಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ

ವಟ್ಟತಿ, ತಂ ಅಞ್ಞಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಅತ್ಥಾಯಪಿ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಆರಾಮತ್ಥಾಯ ಪನ **ವನತ್ಥಾಯ**ಚ **ಛಾಯತ್ಥಾಯ** ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರಮತ್ತಮೇವ ನ ಚ ವಟ್ಟತಿ, ಸೇಸಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಸೇಸಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಮಾತಿಕಮ್ಪಿ ಉಜುಂ ಕಾತುಂ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಂ ಸಿಞ್ಚಿತುಂ ನ್ಹಾನಕೋಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಹತ್ಥಪಾದಮುಖಧೋವನುದಕಾನಿ ಚ ತತ್ಥ ಛಡ್ಡೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ **ಕುರುನ್ದಿಯಞ್ಚ** "ಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಯಂ ಸಯಂ ರೋಪೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಪನ ರೋಪಿತಸ್ಸ ವಾ ರೋಪಾಪಿತಸ್ಸ ವಾ ಫಲಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ಓಚಿನನಓಚಿನಾಪನೇ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಕುಲದೂಸನತ್ಥಾಯ ಪನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚೇವ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ। ಗನ್ಥನಾದೀಸು ಚ ಉರಚ್ಛದಪರಿಯೋಸಾನೇಸು ಕುಲದೂಸನತ್ಥಾಯ ಅಞ್ಞತ್ಥಾಯ ವಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ । ಕಸ್ಮಾ? ಅನಾಚಾರತ್ತಾ, "ಪಾಪಸಮಾಚಾರೋ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಪಾಪಸಮಾಚಾರತ್ತಾ ಚ। ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ರುಕ್ಖರೋಪನೇ ವಿಯ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಕಸ್ಮಾ ನ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಚೇ? ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ಯಥಾ ಹಿ ತತ್ಥ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಪರಿಯಾಯಾದೀಹಿ ಚ ಅನಾಪತ್ತಿ ತಥಾ ವತ್ಥುಪೂಜತ್ಥಾಯಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ।

ನನು ಚ ತತ್ಥ "ಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಯಂ ಸಯಂ ರೋಪೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ? ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ**। ಅಥಾಪಿ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಸಿ ಇತರಾಸು ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಪಮಾಣಂ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸೇಚನಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಕಥನ್ತಿ? ತಮ್ಪಿ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ತತ್ರ ಹಿ ಅವಿಸೇಸೇನ "ರುಕ್ಖಂ ರೋಪೇನ್ತಿಪಿ ರೋಪಾಪೇನ್ತಿಪಿ, ಸಿಞ್ಚನ್ತಿಪಿ ಸಿಞ್ಚಾಪೇನ್ತಿಪೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಮಾಲಾವಚ್ಛ"ನ್ತಿ ವದನ್ತೋ ಞಾಪೇತಿ "ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಪುಪ್ಫಫಲೂಪಗಮೇವ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಪನ ಪರಿಯಾಯೋ ಅತ್ಥೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಪರಿಯಾಯಂ, ಇಧ ಚ ಪರಿಯಾಯಾಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಯಂ **ಅಟ್ಠಕಥಾಸು** ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸುವುತ್ತಮೇವ। ವುತ್ತಞ್ಚೇತಂ -

"ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮೋ ವಿನಯೋ ಚ ವುತ್ತೋ।
ಯೋ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೇಹಿ ತಥೇವ ಞಾತೋ।
ಸೋ ಯೇಹಿ ತೇಸಂ ಮತಿಮಚ್ಚಜನ್ತಾ।
ಯಸ್ಮಾ ಪುರೇ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಅಕಂಸು॥

"ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ।
ತಂ ವಜ್ಜಯಿತ್ವಾನ ಪಮಾದಲೇಖಂ।
ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಗಾರವಾನಂ।
ಯಸ್ಮಾ ಪಮಾಣಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾನ"ನ್ತಿ॥

ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಸಿಯಾ ಯದಿ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯಪಿ ಗನ್ಥನಾದೀಸು ಆಪತ್ತಿ, ಹರಣಾದೀಸು ಕಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ? ಕುಲಿತ್ಥೀಆದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹರಣತೋ ಹರಣಾಧಿಕಾರೇ ಹಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ತೇ ಕುಲಿತ್ಥೀನನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಏಕತೋವಣ್ಟಿಕ**ನ್ತಿ ಪುಪ್ಫಾನಂ ವಣ್ಟೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಕತಮಾಲಂ। **ಉಭತೋವಣ್ಟಿಕ**ನ್ತಿ ಉಭೋಹಿ ಪಸ್ಸೇಹಿ ಪುಪ್ಫವಣ್ಟೇ ಕತ್ವಾ ಕತಮಾಲಂ। **ಮಞ್ಜರಿಕ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಪನ ಮಞ್ಜರೀ ವಿಯ ಕತಾ ಪುಪ್ಫವಿಕತಿ ಮಞ್ಜರಿಕಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ವಿಧೂತಿಕಾ**ತಿ ಸೂಚಿಯಾ ವಾ ಸಲಾಕಾಯ ವಾ ಸಿನ್ದುವಾರಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕತಾ। **ವಟಂಸಕೋ**ತಿ ವತಂಸಕೋ। **ಆವೇಳಾ**ತಿ ಕಣ್ಣಿಕಾ। **ಉರಚ್ಛದೋ**ತಿ ಹಾರಸದಿಸಂ ಉರೇ ಠಪನಕಪುಪ್ಫದಾಮಂ। ಅಯಂ ತಾವ ಏತ್ಥ ಪದವಣ್ಣನಾ।

ಅಯಂ ಪನ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಆಪತ್ತಿವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಕುಲದೂಸನತ್ಥಾಯ ಅಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಯಂ ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ರೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚೇವ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ, ತಥಾ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ರೋಪಾಪೇನ್ತಸ್ಸ। ಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಯಂ ರೋಪನೇಪಿ ರೋಪಾಪನೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ಸಕಿಂ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಬಹುನ್ನಮ್ಪಿ ರೋಪನೇ ಏಕಮೇವ ಸಪಾಚಿತ್ತಿಯದುಕ್ಕಟಂ ವಾ ಸುದ್ಧದುಕ್ಕಟಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಹಿ ಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ರೋಪಾಪನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಯಂ ರೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯವಚನೇನ ರೋಪಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಅಯಂ ಪನ ನಯೋ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ನ ಸುಟ್ಠು ವಿಭತ್ತೋ, **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವಿಭತ್ತೋತಿ।

ಸಿಞ್ಚನಸಿಞ್ಚಾಪನೇ ಪನ ಅಕಪ್ಪಿಯಉದಕೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಕುಲದೂಸನಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ದುಕ್ಕಟಮ್ಪಿ। ಕಪ್ಪಿಯೇನ ತೇಸಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನಮತ್ಥಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಚೇತ್ಥ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಸಿಞ್ಚಾಪನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಆಪತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ಪನ ಧಾರಾವಚ್ಛೇದವಸೇನ ಪಯೋಗಬಹುಲತಾಯ ಆಪತ್ತಿಬಹುಲತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕುಲದೂಸನತ್ಥಾಯ ಓಚಿನನೇ ಪುಪ್ಫಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೇವ। ಬಹೂನಿ ಪನ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಓಚಿನನ್ತೋ ಪಯೋಗವಸೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಓಚಿನಾಪನೇ ಕುಲದೂಸನತ್ಥಾಯ ಸಕಿಂ ಆಣತ್ತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ಓಚಿನತಿ, ಏಕಮೇವ ಸಪಾಚಿತ್ತಿಯದುಕ್ಕಟಂ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ।

ಗನ್ಥನಾದೀಸು ಸಬ್ಬಾಪಿ ಛ ಪುಪ್ಫವಿಕತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ - ಗನ್ಥಿಮಂ, ಗೋಪ್ಫಿಮಂ, ವೇಧಿಮಂ, ವೇಠಿಮಂ, ಪೂರಿಮಂ, ವಾಯಿಮನ್ತಿ। ತತ್ಥ "**ಗನ್ಥಿಮಂ**" ನಾಮ ಸದಣ್ಡಕೇಸು ವಾ ಉಪ್ಪಲಪದುಮಾದೀಸು ಅಞ್ಞೇಸು ವಾ ದೀಘವಣ್ಟೇಸು ಪುಪ್ಫೇಸು ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ದಣ್ಡಕೇನ ದಣ್ಡಕಂ ವಣ್ಟೇನ ವಾ ವಣ್ಟಂ ಗನ್ಥೇತ್ವಾ ಕತಮೇವ ಹಿ ಗನ್ಥಿಮಂ। ತಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಕಾತುಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವಚನೇನ ಕಾರಾಪೇತುಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಂ ಜಾನ, ಏವಂ ಕತೇ ಸೋಭೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ಏತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ನ ವಿಕಿರಿಯನ್ತಿ ತಥಾ ಕರೋಹೀತಿಆದಿನಾ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯವಚನೇನ ಕಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

"**ಗೋಪ್ಫಿಮಂ**" ನಾಮ ಸುತ್ತೇನ ವಾ ವಾಕಾದೀಹಿ ವಾ ವಸ್ಸಿಕಪುಪ್ಫಾದೀನಂ ಏಕತೋವಣ್ಟಿಕಉಭತೋವಣ್ಟಿಕಮಾಲಾವಸೇನ ಗೋಪ್ಫನಂ, ವಾಕಂ ವಾ ರಜ್ಜುಂ ವಾ ದಿಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅವಣ್ಟಕಾನಿ ನೀಪಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ, ಏತಮ್ಪಿ ಗೋಪ್ಫಿಮಮೇವ। ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ।

"**ವೇಧಿಮಂ**" ನಾಮ ಸವಣ್ಟಕಾನಿ ವಸ್ಸಿಕಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ವಣ್ಟೇಸು, ಅವಣ್ಟಕಾನಿ ವಾ ವಕುಲಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಅನ್ತೋಛಿದ್ದೇ ಸೂಚಿತಾಲಹೀರಾದೀಹಿ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಆವುನನ್ತಿ, ಏತಂ ವೇಧಿಮಂ ನಾಮ, ತಮ್ಪಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧಮ್ಹಿ ಕಣ್ಟಕೇ ವಾ ತಾಲಹೀರಾದೀನಿ ವಾ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಕಣ್ಟಕಸಾಖಾಸು, ಕೇಚಿ ಪುಪ್ಫಚ್ಛತ್ತಪುಪ್ಫಕೂಟಾಗಾರಕರಣತ್ಥಂ ಛತ್ತೇ ಚ ಭಿತ್ತಿಯಞ್ಚ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಠಪಿತಕಣ್ಟಕೇಸು, ಕೇಚಿ ಧಮ್ಮಾಸನವಿತಾನೇ ಬದ್ಧಕಣ್ಟಕೇಸು, ಕೇಚಿ ಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಸಲಾಕಾಹಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಛತ್ತಾಧಿಛತ್ತಂ ವಿಯ ಚ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ಅತಿಓಳಾರಿಕಮೇವ । ಪುಪ್ಫವಿಜ್ಝನತ್ಥಂ ಪನ ಧಮ್ಮಾಸನವಿತಾನೇ ಕಣ್ಟಕಮ್ಪಿ ಬನ್ಧಿತುಂ ಕಣ್ಟಕಾದೀಹಿ ವಾ ಏಕಪುಪ್ಫಮ್ಪಿ ವಿಜ್ಝಿತುಂ ಪುಪ್ಫೇಯೇವ ವಾ ಪುಪ್ಫಂ ಪವೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಜಾಲವಿತಾನವೇದಿಕ-ನಾಗದನ್ತಕ ಪುಪ್ಫಪಟಿಚ್ಛಕತಾಲಪಣ್ಣಗುಳಕಾದೀನಂ ಪನ ಛಿದ್ದೇಸು ಅಸೋಕಪಿಣ್ಡಿಯಾ ವಾ ಅನ್ತರೇಸು ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪವೇಸೇತುಂ ನ ದೋಸೋ। ಏತಂ ವೇಧಿಮಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮರಜ್ಜುಯಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

"**ವೇಠಿಮಂ**" ನಾಮ ಪುಪ್ಫದಾಮಪುಪ್ಫಹತ್ಥಕೇಸು ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಹಿ ಮತ್ಥಕದಾಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಘಟಕಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ವೇಠೇನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಅಟ್ಠಟ್ಠ ವಾ ದಸ ದಸ ವಾ ಉಪ್ಪಲಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಸುತ್ತೇನ ವಾ ವಾಕೇನ ವಾ ದಣ್ಡಕೇಸು ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಲಹತ್ಥಕೇ ವಾ ಪದುಮಹತ್ಥಕೇ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಥಲೇ ಠಪಿತಉಪ್ಪಲಾದೀನಿ ಕಾಸಾವೇನ ಭಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇಸಂಯೇವ ಪನ ವಾಕೇನ ವಾ ದಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ

ಅಂಸಭಣ್ಡಿಕಂ ವಾ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಂಸಭಣ್ಡಿಕಾ ನಾಮ ಖನ್ಧೇ ಠಪಿತಕಾಸಾವಸ್ಸ ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಆಹರಿತ್ವಾ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪಸಿಬ್ಬಕೇ ವಿಯ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಂಸಭಣ್ಡಿಕಾ, ಏತಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ದಣ್ಡಕೇಹಿ ಪದುಮಿನಿಪಣ್ಣಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಲಾದೀನಿ ಪಣ್ಣೇನ ವೇಠೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತತ್ರಾಪಿ ಪುಪ್ಫಾನಂ ಉಪರಿ ಪದುಮಿನಿಪಣ್ಣಮೇವ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ದಣ್ಡಕಂ ಪನ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

"ಪೂರಿಮಂ" ನಾಮ ಮಾಲಾಗುಣೇ ಚ ಪುಪ್ಫಪಟೇ ಚ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯೋ ಹಿ ಮಾಲಾಗುಣೇನ ಚೇತಿಯಂ ವಾ ಬೋಧಿಂ ವಾ ವೇದಿಕಂ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಪುನ ಆನೇತ್ವಾ ಪೂರಿಮಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಪೂರಿಮಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅನೇಕಕ್ಖತ್ತುಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ, ನಾಗದನ್ತ-ಕನ್ತರೇಹಿ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಹರನ್ತೋ ಓಲಮ್ಬಕಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ನಾಗದನ್ತಕಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಏತಮ್ಪಿ ಪೂರಿಮಂ ನಾಮ। ನಾಗದನ್ತಕೇ ಪನ ಪುಪ್ಫವಲಯಂ ಪವೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಮಾಲಾಗುಣೇಹಿ ಪುಪ್ಫಪಟಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತತ್ರಾಪಿ ಏಕಮೇವ ಮಾಲಾಗುಣಂ ಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪುನ ಪಚ್ಚಾಹರತೋ ಪೂರಿಮಮೇವ ಹೋತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಮಾಲಾಗುಣೇಹಿ ಪನ ಬಹೂಹಿಪಿ ಕತಂ ಪುಪ್ಫದಾಮಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಆಸನಮತ್ಥಕಾದೀಸು ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅತಿದೀಘಂ ಪನ ಮಾಲಾಗುಣಂ ಏಕವಾರಂ ಹರಿತ್ವಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ಪುನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನಾಪಿ ತಥೇವ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

"ವಾಯಿಮಂ" ನಾಮ ಪುಪ್ಫಜಾಲಪುಪ್ಫಪಟಪುಪ್ಫರೂಪೇಸು ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಚೇತಿಯೇಸು ಪುಪ್ಫಜಾಲಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಏಕಮೇಕಮ್ಹಿ ಜಾಲಚ್ಛಿದ್ದೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಭಿತ್ತಿಚ್ಛತ್ತಬೋಧಿತ್ಥಮ್ಭಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಪುಪ್ಫಪಟಂ ಪನ ಪರೇಹಿ ಪೂರಿತಮ್ಪಿ ವಾಯಿತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ಗೋಪ್ಫಿಮಪುಪ್ಫೇಹೇವ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಿರೂಪಕಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತಾನಿಪಿ ವಾಯಿಮಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞೇಹಿ ಕತಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಪನ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಠಪೇನ್ತೇನ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಿರೂಪಕಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ ಕಲಮ್ಬಕೇನ ಅಡ್ಢಚನ್ದಕೇನ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಅಟ್ಠಪುಪ್ಫವಿಕತಿಯೋ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಕಲಮ್ಬಕೋ**ತಿ ಅಡ್ಢಚನ್ದಕನ್ತರೇ ಘಟಿಕದಾಮಓಲಮ್ಬಕೋ ವುತ್ತೋ। **"ಅಡ್ಢಚನ್ದಕೋ"**ತಿ ಅಡ್ಢಚನ್ದಾಕಾರೇನ ಮಾಲಾಗುಣಪರಿಕ್ಖೇಪೋ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಪೂರಿಮೇಯೇವ ಪವಿಟ್ಠಂ। **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ಪನ "ದ್ವೇ ತಯೋ ಮಾಲಾಗುಣೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಪುಪ್ಫದಾಮಕರಣಮ್ಪಿ ವಾಯಿಮಂಯೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಮ್ಪಿ ಇಧ ಪೂರಿಮಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಪವಿಟ್ಠಂ, ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಪುಪ್ಫಗುಳದಾಮಮೇವ ಪಿಟ್ಠಮಯದಾಮಮ್ಪಿ ಗೇಣ್ಡುಕಪುಪ್ಫದಾಮಮ್ಪಿ ಕುರುನ್ದಿಯಂ ವುತ್ತಂ, ಖರಪತ್ತದಾಮಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಮ್ಪಿ ನೇವ ಕಾತುಂ ನ ಕಾರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪೂಜಾನಿಮಿತ್ತಂ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯವಚನಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪರಿಯಾಯಓಭಾಸನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ವಟ್ಟನ್ತಿಯೇವ।

ತುವಟ್ಟೇನ್ತೀತಿ ನಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। **ಲಾಸೇನ್ತೀ**ತಿ ಪೀತಿಯಾ ಉಪ್ಪಿಲವಮಾನಾ ವಿಯ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಲಾಸಿಯನಾಟಕಂ ನಾಟೇನ್ತಿ, ರೇಚಕಂ ದೇನ್ತಿ। **ನಚ್ಚನ್ತಿಯಾಪಿ ನಚ್ಚನ್ತೀ**ತಿ ಯದಾ ನಾಟಕಿತ್ಥೀ ನಚ್ಚತಿ, ತದಾ ತೇಪಿ ತಸ್ಸಾ ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ನಚ್ಚನ್ತಿ। **ನಚ್ಚನ್ತಿಯಾಪಿ ಗಾಯನ್ತೀ**ತಿ ಯದಾ ಸಾ ನಚ್ಚತಿ, ತದಾ ನಚ್ಚಾನುರೂಪಂ ಗಾಯನ್ತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಅಟ್ಠಪದೇಪಿ ಕೀಳನ್ತೀ**ತಿ ಅಟ್ಠಪದಫಲಕೇ ಜೂತಂ ಕೀಳನ್ತಿ। ತಥಾ **ದಸಪದೇ, ಆಕಾಸೇಪೀ**ತಿ ಅಟ್ಠಪದದಸಪದೇಸು ವಿಯ ಆಕಾಸೇಯೇವ ಕೀಳನ್ತಿ। **ಪರಿಹಾರಪಥೇಪೀ**ತಿ ಭೂಮಿಯಂ ನಾನಾಪಥಮಣ್ಡಲಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬಪಥಂ ಪರಿಹರನ್ತಾ ಕೀಳನ್ತಿ। **ಸನ್ತಿಕಾಯಪಿ ಕೀಳನ್ತೀ**ತಿ ಸನ್ತಿಕಕೀಳಾಯ ಕೀಳನ್ತಿ, ಏಕಜ್ಝಂ ಠಪಿತಾ ಸಾರಿಯೋ ವಾ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾಯೋ ವಾ ಅಚಾಲೇನ್ತಾ ನಖೇನೇವ ಅಪನೇನ್ತಿ ಚ ಉಪನೇನ್ತಿ ಚ, ಸಚೇ ತತ್ಥ ಕಾಚಿ ಚಲತಿ, ಪರಾಜಯೋ ಹೋತಿ। **ಖಲಿಕಾಯಾ**ತಿ ಜೂತಫಲಕೇ ಪಾಸಕಕೀಳಾಯ ಕೀಳನ್ತಿ। **ಘಟಿಕಾಯಾ**ತಿ ಘಟಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ ದಣ್ಡಕಕೀಳಾ, ತಾಯ ಕೀಳನ್ತಿ। ದೀಘದಣ್ಡಕೇನ ರಸ್ಸದಣ್ಡಕಂ ಪಹರನ್ತಾ ವಿಚರನ್ತಿ।

ಸಲಾಕಹತ್ಥೇನಾತಿ ಲಾಖಾಯ ವಾ ಮಞ್ಜಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಪಿಟ್ಠಉದಕೇ ವಾ ಸಲಾಕಹತ್ಥಂ ತೇಮೇತ್ವಾ "ಕಿಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಭಿತ್ತಿಯಂ ವಾ ತಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದೀರೂಪಾನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತಾ ಕೀಳನ್ತಿ। **ಅಕ್ಖೇನಾ**ತಿ ಗುಳೇನ। **ಪಙ್ಗಚೀರೇನಾ**ತಿ ಪಙ್ಗಚೀರಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಣ್ಣನಾಳಿಕಾ, ತಂ ಧಮನ್ತಾ ಕೀಳನ್ತಿ। **ವಙ್ಕಕೇನಾ**ತಿ ಗಾಮದಾರಕಾನಂ ಕೀಳನಕೇನ ಖುದ್ದಕನಙ್ಗಲೇನ।

ಮೋಕ್ಖಚಿಕಾಯಾತಿ ಮೋಕ್ಖಚಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತಕಕೀಳಾ, ಆಕಾಸೇ ವಾ ದಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಸೀಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠುಪರಿಯಭಾವೇನ ಪರಿವತ್ತನ್ತಾ ಕೀಳನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಿಙ್ಗುಲಕೇನಾತಿ** ಚಿಙ್ಗುಲಕಂ ವುಚ್ಚತಿ ತಾಲಪಣ್ಣಾದೀಹಿ ಕತಂ ವಾತಪ್ಪಹಾರೇನ ಪರಿಬ್ಭಮನಚಕ್ಕಂ, ತೇನ ಕೀಳನ್ತಿ। **ಪತ್ತಾಳ್ಹಕೇನಾತಿ** ಪತ್ತಾಳ್ಹಕಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಣ್ಣನಾಳಿ, ತಾಯ ವಾಲಿಕಾದೀನಿ ಮಿನನ್ತಾ ಕೀಳನ್ತಿ। **ರಥಕೇನಾತಿ** ಖುದ್ದಕರಥೇನ। **ಧನುಕೇನಾತಿ** ಖುದ್ದಕಧನುನಾ।

ಅಕ್ಖರಿಕಾಯಾತಿ ಅಕ್ಖರಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ ಆಕಾಸೇ ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ವಾ ಅಕ್ಖರಜಾನನಕೀಳಾ, ತಾಯ ಕೀಳನ್ತಿ। **ಮನೇಸಿಕಾಯಾತಿ** ಮನೇಸಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮನಸಾ ಚಿನ್ತಿತಜಾನನಕೀಳಾ, ತಾಯ ಕೀಳನ್ತಿ। **ಯಥಾವಜ್ಜೇನಾತಿ** ಯಥಾವಜ್ಜಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಣಕುಣಿಕಖಞ್ಜಾದೀನಂ ಯಂ ಯಂ ವಜ್ಜಂ ತಂ ತಂ ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ದಸ್ಸನಕೀಳಾ ತಾಯ ಕೀಳನ್ತಿ, ವೇಲಮ್ಬಕಾ ವಿಯ। **ಹತ್ಥಿಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖನ್ತೀತಿ** ಹತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಂ ಯಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ತಂ ಸಿಕ್ಖನ್ತಿ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಅಸ್ಸಾದೀಸು। **ಧಾವನ್ತಿಪೀತಿ** ಪರಮ್ಮುಖಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಧಾವನ್ತಿ। **ಆಧಾವನ್ತಿಪೀತಿ** ಯತ್ತಕಂ ಧಾವನ್ತಿ, ತತ್ತಕಮೇವ ಅಭಿಮುಖಾ ಪುನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ಆಧಾವನ್ತಿ। **ನಿಬ್ಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ** ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ನಲಾಟಿಕಮ್ಪಿ ದೇನ್ತೀತಿ** "ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಭಗಿನೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ನಲಾಟೇ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ನಲಾಟೇ ಠಪೇನ್ತಿ। **ವಿವಿಧಮ್ಪಿ ಅನಾಚಾರಂ ಆಚರನ್ತೀತಿ** ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಗತಂ ಮುಖಡಿಣ್ಡಿಮಾದಿವಿವಿಧಂ ಅನಾಚಾರಂ ಆಚರನ್ತಿ।

೪೩೧. **ಪಾಸಾದಿಕೇನಾತಿ** ಪಸಾದಾವಹೇನ, ಸಾರುಪ್ಪೇನ ಸಮಣಾನುಚ್ಛವಿಕೇನ। **ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇನಾತಿ** ಗಮನೇನ। **ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇನಾತಿ** ನಿವತ್ತನೇನ। **ಆಲೋಕಿತೇನಾತಿ** ಪುರತೋ ದಸ್ಸನೇನ। **ವಿಲೋಕಿತೇನಾತಿ** ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ದಸ್ಸನೇನ। **ಸಮಿಞ್ಜಿತೇನಾತಿ** ಪಬ್ಬಸಙ್ಕೋಚನೇನ। **ಪಸಾರಿತೇನಾತಿ** ತೇಸಂಯೇವ ಪಸಾರಣೇನ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ, ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇಹಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತತ್ತಾ ಪಾಸಾದಿಕ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತ-ಪಟಿಕ್ಕನ್ತ-ಆಲೋಕಿತ-ವಿಲೋಕಿತ-ಸಮಿಞ್ಜಿತ-ಪಸಾರಿತೋ ಹುತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖೂತಿ** ಹೇಟ್ಠಾ-ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು । **ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ** ತಾಯ ಪಾಸಾದಿಕಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾದಿತಾಯ ಸಮ್ಪನ್ನಇರಿಯಾಪಥೋ।

ಕ್ವಾಯನ್ತಿ ಕೋ ಅಯಂ। **ಅಬಲಬಲೋ ವಿಯಾತಿ** ಅಬಲೋ ಕಿರ ಬೋನ್ದೋ ವುಚ್ಚತಿ, ಅತಿಸಯತ್ಥೇ ಚ ಇದಂ ಆಮೇಡಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ಅತಿಬೋನ್ದೋ ವಿಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಮನ್ದಮನ್ದೋತಿ** ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾದೀನಂ ಅನುದ್ಧತತಾಯ ಅತಿಮನ್ದೋ। ಅತಿಸಣ್ಹೋತಿ ಏವಂ ಗುಣಮೇವ ದೋಸತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ। **ಭಾಕುಟಿಕಭಾಕುಟಿಕೋ ವಿಯಾತಿ** ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖುತಾಯ ಭಕುಟಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಙ್ಕುಟಿತಮುಖೋ ಕುಪಿತೋ ವಿಯ ವಿಚರತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ವದನ್ತಿ। **ಸಣ್ಹಾತಿ** ನಿಪುಣಾ, "ಅಮ್ಮ ತಾತ ಭಗಿನೀ"ತಿ ಏವಂ ಉಪಾಸಕಜನಂ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಉಪನೇತುಂ ಛೇಕಾ, ನ ಯಥಾ ಅಯಂ; ಏವಂ ಅಬಲಬಲೋ ವಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಖಿಲಾತಿ** ಸಾಖಲ್ಯೇನ ಯುತ್ತಾ। **ಸುಖಸಮ್ಭಾಸಾತಿ** ಇದಂ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಕಾರಣವಚನಂ। ಯೇಸಞ್ಹಿ ಸುಖಸಮ್ಭಾಸಾ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಕಥಾ ನೇಲಾ ಹೋತಿ ಕಣ್ಣಸುಖಾ, ತೇ ಸಖಿಲಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ತೇನಾಹಂಸು - "ಸಖಿಲಾ ಸುಖಸಮ್ಭಾಸಾ"ತಿ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯಾ ಉಪಾಸಕೇ ದಿಸ್ವಾ ಮಧುರಂ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಖಿಲಾ ಸುಖಸಮ್ಭಾಸಾ, ನ ಯಥಾ ಅಯಂ; ಏವಂ ಮನ್ದಮನ್ದಾ ವಿಯಾತಿ। **ಮಿಹಿತಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾತಿ** ಮಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತೇಸಂ ವಚನಸ್ಸಾತಿ ಮಿಹಿತಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಪಠಮಂ ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವದನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಹಿಸ್ವಾಗತವಾದಿನೋತಿ** ಉಪಾಸಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏಹಿ ಸ್ವಾಗತಂ ತವಾ"ತಿ ಏವಂವಾದಿನೋ, ನ ಯಥಾ ಅಯಂ; ಏವಂ ಸಙ್ಕುಟಿತಮುಖತಾಯ ಭಾಕುಟಿಕಭಾಕುಟಿಕಾ ವಿಯ ಏವಂ ಮಿಹಿತಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾದಿತಾಯ ಅಭಾಕುಟಿಕಭಾವಂ ಅತ್ಥತೋ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಸರೂಪೇನಪಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹಂಸು - "**ಅಭಾಕುಟಿಕಾ ಉತ್ತಾನಮುಖಾ ಪುಬ್ಬಭಾಸಿನೋ**"ತಿ। ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಾ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಆಕಾರಾನಂ ಅಭಾವದಸ್ಸನಮೇತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕಥಂ? ಏತ್ಥ ಹಿ "**ಅಭಾಕುಟಿಕಾ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಭಾಕುಟಿಕಭಾಕುಟಿಕಾಕಾರಸ್ಸ ಅಭಾವೋ ದಸ್ಸಿತೋ। "**ಉತ್ತಾನಮುಖಾ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಮನ್ದಮನ್ದಾಕಾರಸ್ಸ, ಯೇ ಹಿ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಆಲೋಕನೇನ ಉತ್ತಾನಮುಖಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ತೇ ಮನ್ದಮನ್ದಾ। **ಪುಬ್ಬಭಾಸಿನೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಅಬಲಬಲಾಕಾರಸ್ಸ ಅಭಾವೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ಯೇ ಹಿ ಆಭಾಸನಕುಸಲತಾಯ "ಅಮ್ಮ ತಾತಾ"ತಿ ಪಠಮತರಂ ಆಭಾಸನ್ತಿ, ನ ತೇ ಅಬಲಬಲಾತಿ।

ಏಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಘರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಸೋ ಕಿರ ಉಪಾಸಕೋ "ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಿಣ್ಡೋ ಲಬ್ಭತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿಯೇವ ಏತಂ ಕತಂ , ಸಕಲಮ್ಪಿ ಗಾಮಂ ವಿಚರನ್ತಾ ನ ಲಚ್ಛಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದಾತುಕಾಮೋ "ಏಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಘರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಕಿಂ ಪನಾಯಂ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ ಹೋತಿ, ನ ಹೋತೀತಿ? ನ ಹೋತಿ। ಪುಚ್ಛಿತಪಞ್ಹೋ ನಾಮಾಯಂ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇದಾನಿ ಚೇಪಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ ವಾ ಸಾಯನ್ಹೇ ವಾ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೋಚಿ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ - "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಚರಥಾ"ತಿ? ಯೇನತ್ಥೇನ ಚರತಿ, ತಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಲದ್ಧಂ ನ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಚೇ ನ ಲದ್ಧಂ, "ನ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಯಂ ಸೋ ದೇತಿ, ತಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ದುಟ್ಠೋತಿ ನ ಪಸಾದಾದೀನಂ ವಿನಾಸೇನ ದುಟ್ಠೋ, ಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ದುಟ್ಠೋ। **ದಾನಪಥಾನೀ**ತಿ ದಾನಾನಿಯೇವ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ **ದಾನಪಥಾನೀ**ತಿ ದಾನನಿಬದ್ಧಾನಿ ದಾನವತ್ತಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಾನೀ**ತಿ ದಾಯಕೇಹಿ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ, ನ ತೇ ತಾನಿ ಏತರಹಿ ದೇನ್ತಿ। **ರಿಞ್ಚನ್ತೀ**ತಿ ವಿಸುಂ ಹೋನ್ತಿ ನಾನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪಕ್ಕಮನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಭವೇಯ್ಯ।

ಏವಮಾವುಸೋತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಸ್ಸ ಪಸನ್ನಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಏವರೂಪಂ ಕಿರ ಸಾಸನಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ವನ್ದಥಾ"ತಿ ವಾ "ಚೇತಿಯಂ ಪಟಿಮಂ ಬೋಧಿಂ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಂ ವನ್ದಥಾ"ತಿ ವಾ "ಚೇತಿಯೇ ಗನ್ಧಪೂಜಂ ಕರೋಥ, ಪುಪ್ಫಪೂಜಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವಾ "ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಥ, ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮ , ಧಮ್ಮಂ ಸೋಸ್ಸಾಮಾತಿ ವಾ ಈದಿಸೇಸು ಸಾಸನೇಸು ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಕಪ್ಪಿಯಸಾಸನಾನಿ ಏತಾನಿ ನ ಗಿಹೀನಂ ಗಿಹಿಕಮ್ಮಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನೀತಿ। **ಕುತೋ ಚ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆಗಚ್ಛಸೀ**ತಿ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಆಗಚ್ಛತಿ ಅತ್ಥತೋ ಪನ ಆಗತೋ ಹೋತಿ; ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ವತ್ತಮಾನಸಮೀಪೇ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ ಲಬ್ಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ದೋಸೋ। ಪರಿಯೋಸಾನೇ "ತತೋ ಅಹಂ ಭಗವಾ ಆಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ವಚನೇ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೪೩೩. ಪರಮಂ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಚೋದೇತಬ್ಬಾತಿ "ಮಯಂ ತುಮ್ಹೇ ವತ್ತುಕಾಮಾ"ತಿ ಓಕಾಸಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವತ್ಥುನಾ ಚ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಚೋದೇತಬ್ಬಾ। ಚೋದೇತ್ವಾ ಯಂ ನ ಸರನ್ತಿ, ತಂ ಸಾರೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ವತ್ಥುಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ಆಪತ್ತಿಮೇವ ವಾ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ನ ವತ್ಥುಂ, ಆಪತ್ತಿಂ ರೋಪೇತಬ್ಬಾ। ಅಥ ವತ್ಥುಮೇವ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ನಾಪತ್ತಿಂ; ಏವಮ್ಪಿ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅಯಂ ನಾಮ ಆಪತ್ತೀ"ತಿ ರೋಪೇತಬ್ಬಾ ಏವ। ಯದಿ ನೇವ ವತ್ಥುಂ, ನಾಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ಆಪತ್ತಿಂ ನ ರೋಪೇತಬ್ಬಾ ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಪನ ಆಪತ್ತಿಂ ರೋಪೇತ್ವಾ; ಏವಂ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಬ್ಯತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ, ತಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಏವಂ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಕತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೇನ ಯಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ವಾ ನ ವಸಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೇನ ಸಾಮನ್ತಗಾಮೇಪಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ನ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೇಪಿ ವಸನ್ತೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ನ ಚರಿತಬ್ಬಂ। **ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ** ಪನ "ಭನ್ತೇ ನಗರಂ ನಾಮ ಮಹನ್ತಂ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಮ್ಪಿ ಹೋತೀ"ತಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಹಿ ವುತ್ತೋ "ಯಸ್ಸಾ ವೀಥಿಯಾ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ತತ್ಥೇವ ವಾರಿತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತತೋ "ವೀಥಿಪಿ ಮಹತೀ ನಗರಪ್ಪಮಾಣಾವ ಹೋತೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಯಸ್ಸಾ ಘರಪಟಿಪಾಟಿಯಾ"ತಿ ಆಹ, "ಘರಪಟಿಪಾಟೀಪಿ ವೀಥಿಪ್ಪಮಾಣಾವ ಹೋತೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸತ್ತ ಘರಾನಿ ವಾರಿತಾನೀ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ಥೇರಸ್ಸ ಮನೋರಥಮತ್ತಮೇವ। ಸಚೇಪಿ ವಿಹಾರೋ ತಿಯೋಜನಪರಮೋ ಹೋತಿ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಪರಮಞ್ಚ ನಗರಂ, ನೇವ ವಿಹಾರೇ ವಸಿತುಂ ಲಬ್ಭತಿ, ನ ನಗರೇ ಚರಿತುನ್ತಿ।

೪೩೫. ತೇ ಸಙ್ಘೇನ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಕತಾತಿ ಕಥಂ ಸಙ್ಘೋ ತೇಸಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ? ನ ಗನ್ತ್ವಾವ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಅಕಾಸಿ, ಅಥ ಖೋ ಕುಲೇಹಿ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಭತ್ತೇಸು ಕಯಿರಮಾನೇಸು ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಥೇರಾ ಸಮಣಪಟಿಪದಂ ಕಥೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಸಮಣೋ, ಅಯಂ ಅಸ್ಸಮಣೋ"ತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಂ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಮಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಅಕಂಸೂತಿ। ಏವಂ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಕತಸ್ಸ ಚ ಅಟ್ಠಾರಸ ವತ್ತಾನಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತಬ್ಬಂ। ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಕಮ್ಮೇನಾಪಿ ಚ ತೇನ ಯೇಸು ಕುಲೇಸು ಪುಬ್ಬೇ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತತೋ ಪಚ್ಚಯಾ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ, ಆಸವಕ್ಖಯಪ್ಪತ್ತೇನಾಪಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ, ಅಕಪ್ಪಿಯಾವ ಹೋನ್ತಿ। "ಕಸ್ಮಾ ನ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೇನ "ಪುಬ್ಬೇ ಏವಂ ಕತತ್ತಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ, ಸಚೇ ವದನ್ತಿ "ನ ಮಯಂ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ದೇಮ ಇದಾನಿ ಸೀಲವನ್ತತಾಯ ದೇಮಾ"ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಪಕತಿಯಾ ದಾನಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಹೋತಿ। ತತೋ ಪಕತಿದಾನಮೇವ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಯಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ತಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ನ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತನ್ತೀತಿ ತೇ ಪನ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ಅಟ್ಠಾರಸಸು ವತ್ತೇಸು ಸಮ್ಮಾ ನ ವತ್ತನ್ತಿ। **ನ ಲೋಮಂ ಪಾತೇನ್ತೀ**ತಿ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಂ ಅಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜನತಾಯ ನ ಪನ್ನಲೋಮಾ ಹೋನ್ತಿ। **ನ ನೇತ್ಥಾರಂ ವತ್ತನ್ತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ನಿತ್ಥರಣಮಗ್ಗಂ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ । **ನ ಭಿಕ್ಖೂ ಖಮಾಪೇನ್ತೀ**ತಿ "ದುಕ್ಕಟಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹೇಹಿ, ನ ಪುನ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಖಮಥ ಅಮ್ಹಾಕ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಖಮಾಪನಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ। **ಅಕ್ಕೋಸನ್ತೀ**ತಿ ಕಾರಕಸಙ್ಘಂ ದಸಹಿ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹಿ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿ। **ಪರಿಭಾಸನ್ತೀ**ತಿ ಭಯಂ ನೇಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ। **ಛನ್ದಗಾಮಿತಾ...ಪೇ॰... ಭಯಗಾಮಿತಾ ಪಾಪೇನ್ತೀ**ತಿ ಏತೇ ಛನ್ದಗಾಮಿನೋ ಚ...ಪೇ॰... ಭಯಗಾಮಿನೋ ಚಾತಿ ಏವಂ ಛನ್ದಗಾಮಿತಾಯಪಿ...ಪೇ॰... ಭಯಗಾಮಿತಾಯಪಿ ಪಾಪೇನ್ತಿ, ಯೋಜೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಕ್ಕಮನ್ತೀ**ತಿ ತೇಸಂ ಪರಿವಾರೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಸಮಣಸತೇಸು ಏಕಚ್ಚೇ ದಿಸಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। **ವಿಬ್ಭಮನ್ತೀ**ತಿ ಏಕಚ್ಚೇ ಗಿಹೀ ಹೋನ್ತಿ। **ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಮೋಕ್ಖಾನಂ ವಸೇನ ಸಬ್ಬೇಪಿ "ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ।

೪೩೭-೮. ಗಾಮಂ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ನಗರಮ್ಪಿ ಗಾಮಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತಂ। ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಗಾಮೋಪಿ ನಿಗಮೋಪಿ ನಗರಮ್ಪಿ ಗಾಮೋ ಚೇವ ನಿಗಮೋ ಚಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಸಆಪಣೋ **ನಿಗಮೋ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕುಲಾನಿ ದೂಸೇತೀತಿ **ಕುಲದೂಸಕೋ**। ದೂಸೇನ್ತೋ ಚ ನ ಅಸುಚಿಕದ್ದಮಾದೀಹಿ ದೂಸೇತಿ, ಅಥ ಖೋ ಅತ್ತನೋ ದುಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ತೇಸಂ ಪಸಾದಂ ವಿನಾಸೇತಿ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಪುಪ್ಫೇನ ವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯೋ ಹರಿತ್ವಾ ವಾ ಹರಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಸಯಂ ವಾ ಉಪಗತಾನಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಪುಪ್ಫಂ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ದೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಪರಸನ್ತಕಂ ದೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ದೇತಿ, ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸಙ್ಘಿಕೇಪಿ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ, ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ನಿಯಾಮಿತಂ ಇಸ್ಸರವತಾಯ ದದತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ।

ಪುಪ್ಫಂ ನಾಮ ಕಸ್ಸ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಕಸ್ಸ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ? ಮಾತಾಪಿತೂನ್ನಂ ತಾವ ಹರಿತ್ವಾಪಿ ಹರಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾಪಿ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾಪಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸೇಸಞಾತಕಾನಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾವ। ತಞ್ಚ ಖೋ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ, ಮಣ್ಡನತ್ಥಾಯ ಪನ ಸಿವಲಿಙ್ಗಾದಿಪೂಜನತ್ಥಾಯ ವಾ ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಮಾತಾಪಿತೂನಞ್ಚ ಹರಾಪೇನ್ತೇನ ಞಾತಿಸಾಮಣೇರೇಹೇವ ಹರಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಇತರೇ ಪನ ಯದಿ ಸಯಮೇವ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸಮ್ಮತೇನ ಪುಪ್ಫಭಾಜಕೇನ ಭಾಜನಕಾಲೇ ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಉಪಡ್ಢಭಾಗಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ಸಮ್ಪತ್ತಗಿಹೀನಂ ಉಪಡ್ಢಭಾಗಂ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** "ಚೂಳಕಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಸಮ್ಮತೇನ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ।

ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಸು ಸಗಾರವಾ ಸಾಮಣೇರಾ ಬಹೂನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತಿ, ಥೇರಾ ಪಾತೋವ ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾದೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ವಾ "ತ್ವಂ ಇದಂ ಗಣ್ಹ, ತ್ವಂ ಇದಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ದೇನ್ತಿ, ಪುಪ್ಫದಾನಂ ನಾಮ ನ

ಹೋತಿ। “ಚೇತಿಯಂ ಪೂಜೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾಪಿ ಪೂಜಂ ಕರೋನ್ತಾಪಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ಚೇತಿಯಪೂಜನತ್ಥಾಯ ದೇನ್ತಿ, ಏತಮ್ಪಿ ಪುಪ್ಫದಾನಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಉಪಾಸಕೇ ಅಕ್ಕಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಪೂಜೇನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ “ವಿಹಾರೇ ಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಅತ್ಥಿ, ಉಪಾಸಕಾ ತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪೂಜೇಥಾ”ತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಪ್ಫಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ ದಿವಾತರಂ ಗಾಮಂ ಪವಿಟ್ಠೇ “ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತಿದಿವಾ ಪವಿಟ್ಠತ್ಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, “ವಿಹಾರೇ ಬಹೂನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪೂಜಂ ಅಕರಿಮ್ಹಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ “ಬಹೂನಿ ಕಿರ ವಿಹಾರೇ ಪುಪ್ಫಾನೀ”ತಿ ಪುನದಿವಸೇ ಪಹೂತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಪೂಜಞ್ಚ ಕರೋನ್ತಿ, ದಾನಞ್ಚ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ “ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಸುಕದಿವಸಂ ನಾಮ ಪೂಜೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಪುಪ್ಫವಾರಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಅನುಞ್ಞಾತದಿವಸೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಚ ಪಗೇವ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಓಚಿನಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ರುಕ್ಖೇಸು ಪುಪ್ಫಾನಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ “ಕುಹಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಪ್ಫಾನೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಓಚಿನಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾನಿ ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಥ, ಸಙ್ಘೋ ಅಞ್ಞಂ ದಿವಸಂ ಪೂಜೇಸ್ಸತೀತಿ। ತೇ ಪೂಜೇತ್ವಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ **ಕುರುನ್ದಿಯಞ್ಚ** “ಥೇರಾ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ದಾಪೇತುಂ ನ ಲಭನ್ತಿ। ಸಚೇ ಸಯಮೇವ ತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ತೇಸಂ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಥೇರೇಹಿ ಪನ ‘ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಓಚಿನಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾನೀ’ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಪುಪ್ಫವಾರಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಅನೋಚಿತೇಸು ಪುಪ್ಫೇಸು ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀನಿ ಆದಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಮಣೇರೇ “ಓಚಿನಿತ್ವಾ ದೇಥಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಞಾತಕಸಾಮಣೇರಾನಂಯೇವ ಓಚಿನಿತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞಾತಕೇ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖಸಾಖಾಯ ಠಪೇನ್ತಿ, ನ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಓಚಿನಿತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ “ಬಹೂನಿ ಉಪಾಸಕಾ ವಿಹಾರೇ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀನಿ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಪೂಜಂ ಕರೋಥಾ”ತಿ ವದತಿ, ತಸ್ಸೇವ ನ ಕಪ್ಪತೀತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಞ್ಚ ಕುರುನ್ದಿಯಞ್ಚ** ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ “ಏತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ।

ಫಲಮ್ಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಮಾತಾಪಿತೂನಂಞ್ಚ ಸೇಸಞಾತಕಾನಞ್ಚ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಪನ ದೇನ್ತಸ್ಸ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇ ಪರಸನ್ತಕೇ ಸಙ್ಘಿಕೇ ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ನಿಯಾಮಿತೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಾದೀನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂಯೇವ ಗಿಲಾನಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಇಸ್ಸರಾನಂ ವಾ ಖೀಣಪರಿಬ್ಬಯಾನಂ ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಫಲದಾನಂ ನ ಹೋತಿ। ಫಲಭಾಜಕೇನಾಪಿ ಸಮ್ಮತೇನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಫಲಭಾಜನಕಾಲೇ ಸಮ್ಪತ್ತಮನುಸ್ಸಾನಂ ಉಪಡ್ಢಭಾಗಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಸಮ್ಮತೇನ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಘಾರಾಮೇಪಿ ಫಲಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ ರುಕ್ಖಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ ಕತಿಕಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ತತೋ ಗಿಲಾನಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಾ ಫಲಂ ಯಾಚನ್ತಾನಂ ಯಥಾಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ಫಲಾನಿ ದಾತಬ್ಬಾನಿ। ರುಕ್ಖಾ ವಾ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾ “ಇತೋ ಗಹೇತುಂ ಲಬ್ಭತೀ”ತಿ। “ಇಧ ಫಲಾನಿ ಸುನ್ದರಾನಿ, ಇತೋ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಏವಂ ಪನ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ಚುಣ್ಣೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಸಿರೀಸಚುಣ್ಣಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಸಾವಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ದೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಪರಸನ್ತಕಾದೀಸುಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಇಧ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ರಕ್ಖಿತಗೋಪಿತಾಪಿ ರುಕ್ಖಚ್ಛಲ್ಲಿ ಗರುಭಣ್ಡಮೇವ। ಮತ್ತಿಕದನ್ತಕಟ್ಠವೇಳೂಸುಪಿ ಗರುಭಣ್ಡೂಪಗಂ ಞತ್ವಾ ಚುಣ್ಣೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪಣ್ಣದಾನಂ ಪನ ಏತ್ಥ ನ ಆಗತಂ, ತಮ್ಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪರತೋಪಿ ಗರುಭಣ್ಡವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಸಬ್ಬಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ।

ವೇಜ್ಜಿಕಾಯ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮವಿಧಿ ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಜಙ್ಘಪೇಸನಿಕೇನಾತಿ ಏತ್ಥ **ಜಙ್ಘಪೇಸನಿಯನ್ತಿ** ಗಿಹೀನಂ ದೂತೇಯ್ಯಸಾಸನಹರಣಕಮ್ಮಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಗಿಹೀನಞ್ಹಿ ಸಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪದೇ ಪದೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಂ ಕಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲದ್ಧಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಪಠಮಂ ಸಾಸನಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಪಚ್ಛಾ “ಅಯಂ ದಾನಿ ಸೋ ಗಾಮೋ ಹನ್ದ ತಂ

ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇಮೀ"ತಿ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪದೇ ಪದೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಲದ್ಧಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜತೋ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಾಸನಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೇನ ಪನ "ಭನ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಕಾ ಪವತ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೇನ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪುಚ್ಛಿತಪಞ್ಹೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪನ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಪಣ್ಡುಪಲಾಸಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಸ್ಸ ಚ ಸಾಸನಂ ಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಗಿಹೀನಞ್ಚ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಕಪ್ಪಿಯಸಾಸನಂ। ಇದಞ್ಹಿ ಜಙ್ಘಪೇಸನಿಯಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಪನ ಅಟ್ಠಹಿ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮೇಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಾ ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ನ ಕಪ್ಪನ್ತಿ, ಅಭೂತಾರೋಚನರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೇಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಸದಿಸಾವ ಹೋನ್ತಿ।

ಪಾಪಾ ಸಮಾಚಾರಾ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಪಾಪಸಮಾಚಾರೋ**। ತೇ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಮಾಲಾವಚ್ಛರೋಪನಾದಯೋ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ತಸ್ಮಾ "ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ರೋಪೇನ್ತಿಪೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। **ತಿರೋಕ್ಖಾ**ತಿ ಪರಮ್ಮುಖಾ। **ಕುಲಾನಿ ಚ ತೇನ ದುಟ್ಠಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಯಸ್ಮಾ "ಕುಲಾನೀ"ತಿ ವೋಹಾರಮತ್ತಮೇತಂ, ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಮನುಸ್ಸಾ ತೇನ ದುಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಪುಬ್ಬೇ ಸದ್ಧಾ ಹುತ್ವಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಛನ್ದಗಾಮಿನೋ**ತಿ ಛನ್ದೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಛನ್ದಗಾಮಿನೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸು। **ಸಮನುಭಾಸಿತಬ್ಬೋ ತಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮೇನ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಯಂ ಪನ ಸೋ ಸಙ್ಘಂ ಪರಿಭವಿತ್ವಾ "ಛನ್ದಗಾಮಿನೋ"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಕುಲದೂಸಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಗಮನವಣ್ಣನಾ

೪೪೨. ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ…ಪೇ… ಏವಮೇತಂ ಧಾರಯಾಮೀತಿ ಏತ್ಥ ಪಠಮಂ ಆಪತ್ತಿ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಪಠಮಾಪತ್ತಿಕಾ,** ಪಠಮಂ ವೀತಿಕ್ಕಮಕ್ಖಣೇಯೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇತರೇ ಪನ ಯಥಾ ತತಿಯೇ ಚತುತ್ಥೇ ಚ ದಿವಸೇ ಹೋತೀತಿ ಜರೋ "ತತಿಯಕೋ ಚತುತ್ಥಕೋ"ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ; ಏವಂ ಯಾವತತಿಯೇ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮೇ ಹೋನ್ತೀತಿ **ಯಾವತತಿಯಕಾ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಯಾವತೀಹಂ ಜಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತೀತಿ ಯತ್ತಕಾನಿ ಅಹಾನಿ ಜಾನನ್ತೋ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ, "ಅಹಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ"ತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ನಾರೋಚೇತಿ। **ತಾವತೀಹ**ನ್ತಿ ತತ್ತಕಾನಿ ಅಹಾನಿ। **ಅಕಾಮಾ ಪರಿವತ್ಥಬ್ಬ**ನ್ತಿ ನ ಕಾಮೇನ, ನ ವಸೇನ, ಅಥ ಖೋ ಅಕಾಮೇನ ಅವಸೇನ ಪರಿವಾಸಂ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ಥಬ್ಬಂ। **ಉತ್ತರಿ ಛಾರತ್ತ**ನ್ತಿ ಪರಿವಾಸತೋ ಉತ್ತರಿ ಛ ರತ್ತಿಯೋ। **ಭಿಕ್ಖುಮಾನತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಮಾನನಭಾವಾಯ, ಆರಾಧನತ್ಥಾಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವೀಸತಿಸಙ್ಘೋ ಗಣೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ವೀಸತಿಗಣೋ**। **ತತ್ರಾ**ತಿ ಯತ್ರ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವೀಸತಿಗಣೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅತ್ಥಿ ತತ್ರ। **ಅಬ್ಭೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಅಭಿಏತಬ್ಬೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, ಅಬ್ಭಾನಕಮ್ಮವಸೇನ ಓಸಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ , ಅವ್ಹಾತಬ್ಬೋತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। **ಅನಬ್ಭಿತೋ**ತಿ ನ ಅಬ್ಭಿತೋ, ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತೋ, ಅಕತಬ್ಭಾನಕಮ್ಮೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅನವ್ಹಾತೋತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾಮೀಚೀ**ತಿ ಅನುಧಮ್ಮತಾ, ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ ಅನುಗತಾ ಓವಾದಾನುಸಾಸನೀ, ಸಾಮೀಚಿ ಧಮ್ಮತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ತೇರಸಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಅನಿಯತಕಣ್ಡಂ

೧. ಪಠಮಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೪೩. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ**ತಿ ಪಠಮಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಕಾಲಯುತ್ತಂ ಸಮುಲ್ಲಪನ್ತೋ**ತಿ ಕಾಲಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಯದಾ ನ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಸಮೀಪೇನ ಗಚ್ಛತಿ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ ವಾ ತದಾ ತದನುರೂಪಂ "ಕಚ್ಚಿ ನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಸಿ, ನ ಕಿಲಮಸಿ, ನ ಛಾತಾಸೀ"ತಿಆದಿಕಂ ಗೇಹಸ್ಸಿತಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ। **ಕಾಲಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣನ್ತೋ**ತಿ ಕಾಲಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಯದಾ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಸಮೀಪೇನ ಗಚ್ಛತಿ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ ವಾ ತದಾ ತದನುರೂಪಂ "ಉಪೋಸಥಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ, ಸಲಾಕಭತ್ತಂ ದದೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿಆದಿಕಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ।

ಬಹೂ ಧೀತರೋ ಚ ಪುತ್ತಾ ಚ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಬಹುಪುತ್ತಾ**। ತಸ್ಸಾ ಕಿರ ದಸ ಪುತ್ತಾ ದಸ ಧೀತರೋ ಅಹೇಸುಂ, ಬಹೂ ನತ್ತಾರೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಬಹುನತ್ತಾ**। ಯಥೇವ ಹಿ ತಸ್ಸಾ ಏವಮಸ್ಸಾ ಪುತ್ತಧೀತಾನಮ್ಪಿ ವೀಸತಿ ವೀಸತಿ ದಾರಕಾ ಅಹೇಸುಂ, ಇತಿ ಸಾ ವೀಸುತ್ತರಚತುಸತಪುತ್ತನತ್ತಪರಿವಾರಾ ಅಹೋಸಿ। **ಅಭಿಮಙ್ಗಲಸಮ್ಮತಾ**ತಿ ಉತ್ತಮಮಙ್ಗಲಸಮ್ಮತಾ। **ಯಞ್ಞೇಸೂ**ತಿ ದಾನಪ್ಪದಾನೇಸು। **ಛಣೇಸೂ**ತಿ ಆವಾಹವಿವಾಹಮಙ್ಗಲಾದೀಸು ಅನ್ತರುಸ್ಸವೇಸು। **ಉಸ್ಸವೇಸೂ**ತಿ ಆಸಾಳ್ಹೀಪವಾರಣನಕ್ಖತ್ತಾದೀಸು ಮಹುಸ್ಸವೇಸು। **ಪಠಮಂ ಭೋಜೇನ್ತೀ**ತಿ "ಇಮೇಪಿ ದಾರಕಾ ತಯಾ ಸಮಾನಾಯುಕಾ ನಿರೋಗಾ ಹೋನ್ತೂ"ತಿ ಆಯಾಚನ್ತಾ ಪಠಮಂಯೇವ ಭೋಜೇನ್ತಿ, ಯೇಪಿ ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಸನ್ನಾ, ತೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ತದನನ್ತರಂ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ತಂಯೇವ ಭೋಜೇನ್ತಿ। **ನಾದಿಯೀ**ತಿ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ನ ಆದಿಯಿ, ನ ಗಣ್ಹಿ, ನ ವಾ ಆದರಮಕಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೪೪-೫. **ಅಲಂಕಮ್ಮನಿಯೇ**ತಿ ಕಮ್ಮಕ್ಖಮಂ ಕಮ್ಮಯೋಗ್ಗನ್ತಿ ಕಮ್ಮನಿಯಂ, ಅಲಂ ಪರಿಯತ್ತಂ ಕಮ್ಮನಿಯಭಾವಾಯಾತಿ ಅಲಂಕಮ್ಮನಿಯಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಅಲಂಕಮ್ಮನಿಯೇ, ಯತ್ಥ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ಕರೋನ್ತಾ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ತಾದಿಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಂ - "ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತು"ನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಪಟಿಸೇವಿತುನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನಿಸಜ್ಜಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾ**ತಿ ನಿಸಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನಿಸೀದೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾವ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ಉಭಯಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಉಪನಿಸಿನ್ನೋ**ತಿ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ। ಏವಂ **ಉಪನಿಪನ್ನೋ**ಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಭಿಕ್ಖು ನಿಸಿನ್ನೇ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ನಿಸಿನ್ನೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಭೋ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ**ತಿ ದ್ವೇಪಿ ಅಪಚ್ಛಾ ಅಪುರಿಮಂ ನಿಸಿನ್ನಾ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಾಳಿಯಂ "ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ"ತಿ ಆಗತಂ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೇನೇವ ಪನ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ಪಿಹಿತಕವಾಟಸ್ಸ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ, ನೇವ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ। ಅಪಿಹಿತಕವಾಟಸ್ಸ ಪನ ದ್ವಾರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ದ್ವಾರೇ ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇಪಿ ಓಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಸಚೇ ಸಚಕ್ಖುಕೋ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋಪಿ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ। ಸಮೀಪೇ ಠಿತೋಪಿ ಅನ್ಧೋ ನ ಕರೋತಿ, ಚಕ್ಖುಮಾಪಿ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ನ ಕರೋತಿ। ಇತ್ಥೀನಂ ಪನ ಸತಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತಿಯೇವ।

ಸದ್ಧೇಯ್ಯವಚಸಾತಿ ಸದ್ಧಾತಬ್ಬವಚನಾ। ಸಾ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾವ ಹೋತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಆಗತಫಲಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಆಗತಂ ಫಲಂ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಆಗತಫಲಾ** ಪಟಿಲದ್ಧಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಭಿಸಮೇತಾವಿನೀ**ತಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಚತುಸಚ್ಚಾ। ವಿಞ್ಞಾತಂ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಾಸನಂ ಏತಾಯಾತಿ **ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನಾ**। **ನಿಸಜ್ಜಂ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ**ತಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವರೂಪಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ದಿಸ್ವಾ ವದತಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ನಿಸಜ್ಜಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋಯೇವ ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ, ನ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನಮಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೇನ ವಾ ಸಾ ಸದ್ಧೇಯ್ಯವಚಸಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ವದೇಯ್ಯ ತೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಆಕಾರೇಸು ಯೇನ ವಾ ಆಕಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಾದೀನಿ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ವದೇಯ್ಯ, ಪಟಿಜಾನಮಾನೋವ ತೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಏವರೂಪಾಯಪಿ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ವಚನಮತ್ತೇನ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ದಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ತಥಾಪಿ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಹೋತಿ।

ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಞ್ಚ ಇದಂ ವತ್ಥುಂ ಉದಾಹರನ್ತಿ - ಮಲ್ಲಾರಾಮವಿಹಾರೇ ಕಿರ ಏಕೋ ಖೀಣಾಸವತ್ಥೇರೋ ಏಕದಿವಸಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗೇಹೇ ನಿಸೀದಿ, ಉಪಾಸಿಕಾಪಿ ಸಯನಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಅಥೇಕೋ ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕೋ ದ್ವಾರೇ ಠಿತೋ ದಿಸ್ವಾ "ಥೇರೋ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಥೇರೋಪಿ "ಅಯಂ ಮಯಿ ಅಸುದ್ಧಲದ್ಧಿಕೋ ಜಾತೋ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋವ ನಿಸೀದಿ। ಸೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು "ಥೇರಂ ಚೋದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉಕ್ಕಾಸಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಕೂಟಾಗಾರಕಣ್ಣಿಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ। ಸೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಞ್ಚ ಹೇಟ್ಠಾಮಞ್ಚಞ್ಚ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಉದ್ಧಂ ಉಲ್ಲೋಕೇಸಿ, ಅಥ ಆಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಭಾವಂ ವದಾಪೇಥ ಏವಾ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ "ಅನ್ತರಘರಸ್ಸೇವೇಸೋ ಆವುಸೋ ದೋಸೋ, ಅಹಂ ಪನ ತಂ ಸದ್ಧಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಏವಮಕಾಸಿಂ, ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾಸಿ ಮ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಓತರೀತಿ।

೪೪೬. ಇತೋ ಪರಂ **ಸಾ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾ**ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕಾರಣಾಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ತತ್ಥ **ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತೋ**ತಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಮಗ್ಗೇ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ನಿಸಜ್ಜಂ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಟಿಸೇವನಂ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನನ್ತೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಕಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಜ್ಜಾಮತ್ತೇನ ಯಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ತಾಯ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕೇಸು ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೪೪೧. ಸಿಕ್ಖಾಪದಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪನ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತೇಸು **ಗಮನಂ ಪಟಿಜಾನಾತೀ**ತಿಆದೀಸು **ಗಮನಂ ಪಟಿಜಾನಾತೀ**ತಿ "ರಹೋನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದತ್ಥಂ ಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಗಮನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, **ನಿಸಜ್ಜ**ನ್ತಿ ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದೇನೇವ ನಿಸಜ್ಜಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ। **ಆಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ತೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಆಪತ್ತಿಂ। **ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ತೀಸು ಯಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ತಾಯ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಚತುಕ್ಕೇ ಉತ್ತಾನಾಧಿಪ್ಪಾಯಮೇವ। ದುತಿಯಚತುಕ್ಕೇ ಪನ **ಗಮನಂ ನ ಪಟಿಜಾನಾತೀ**ತಿ ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದವಸೇನ ನ ಪಟಿಜಾನಾತಿ , "ಸಲಾಕಭತ್ತಾದಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇನ ಗತೋಮ್ಹಿ, ಸಾ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಾ"ತಿ ವದತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥಾಪಿ ಉತ್ತಾನಾಧಿಪ್ಪಾಯಮೇವ।

ಅಯಂ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - **ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದೋ**ತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಕಿಲೇಸೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನಸ್ಸಾದೇನ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಅಕ್ಖಿಂ ಅಞ್ಜೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ನಿವಾಸನಂ ನಿವಾಸೇತಿ, ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧತಿ, ಚೀವರಂ ಪಾರುಪತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಗಚ್ಛತಿ, ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಮಾತುಗಾಮೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಕೇನಚಿ ಕರಣೀಯೇನ ಉಟ್ಠಾಯುಟ್ಠಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಂ ನಿಸೀದತಿ, ನಿಸಜ್ಜಾಯ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ಗತೋ, ಸಾ ನ ದಿಟ್ಠಾ, ಅಞ್ಞಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ಅಸ್ಸಾದೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಗಮನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮಾತುಗಾಮಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಸಚೇ ಉಟ್ಠಾಯುಟ್ಠಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಂ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ನಿಸಜ್ಜಾಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ರಹಸ್ಸಾದಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಾಪಿ

ಆಗತಾಗತಾನಂ ವಸೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ನಿಸಜ್ಜಾವಸೇನ ಚ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ರಹಸ್ಸಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಪಠಮಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ದುತಿಯಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೧. ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ ದುತಿಯಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಭಗವತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತ**ನ್ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ''ಯಂ ಏಕೋ ಏಕಾಯ ರಹೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಆಸನೇ ಅಲಂಕಮ್ಮನಿಯೇ ನಿಸಜ್ಜಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ತಂ ನಿಸಜ್ಜಂ ಕಪ್ಪೇತುಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತ''ನ್ತಿ ಏವಂ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇತರಥಾ ಹಿ ''ಏಕಸ್ಸ ಏಕಾಯಾ''ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ಕಸ್ಮಾ? ''ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತ''ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಸಾಮಿಅತ್ಥೇ ವಾ ಏತಂ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೪೫೩. ನ ಹೇವ ಖೋ ಪನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಯಮ್ಪಿ ಬಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅನ್ತೋ ವಿವಟಂ ಪರಿವೇಣಙ್ಗಣಾದಿ, ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತೋಗಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವರೂಪಞ್ಹಿ ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇಯೇವ ಗಹಿತನ್ತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಂ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ಇಧ ಇತ್ಥೀಪಿ ಪುರಿಸೋಪಿ ಯೋ ಕೋಚಿ ವಿಞ್ಞೂ ಅನನ್ಧೋ ಅಬಧಿರೋ ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಓಕಾಸೇ ಠಿತೋ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋಪಿ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ। ಬಧಿರೋ ಪನ ಚಕ್ಖುಮಾಪಿ ಅನ್ಧೋ ವಾ ಅಬಧಿರೋಪಿ ನ ಕರೋತಿ। ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಞ್ಚ ಪರಿಹಾಪೇತ್ವಾ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾತಿ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ। ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ಉಮ್ಮತ್ತಕಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾನಂ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ, ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ, ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ಸುಖಮಜ್ಝತ್ತವೇದನಾಹಿ ದ್ವಿವೇದನಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ದುತಿಯಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ಅನಿಯತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಕಣ್ಡಂ

೧. ಚೀವರವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

ತಿಂಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಯೇ ವುತ್ತಾ ಸಮಿತಾವಿನಾ।
ತೇಸಂ ದಾನಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಪುಬ್ಬಪದವಣ್ಣನಂ॥

೪೫೯. ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಗೋತಮಕೇ ಚೇತಿಯೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತಿಚೀವರಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಹೋತೀತಿ ಏತ್ಥ **ತಿಚೀವರನ್ತಿ** ಅನ್ತರವಾಸಕೋ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೋ ಸಙ್ಘಾಟೀತಿ ಇದಂ ಚೀವರತ್ತಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಹೋತಿ। ಯತ್ಥ ಪನೇತಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ಯದಾ ಚ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ಯೇನ ಚ ಕಾರಣೇನ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಜೀವಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ (ಮಹಾವ॰ ೩೨೬ ಆದಯೋ) ಆಗತಮೇವ। **ಅಞ್ಞೇನೇವ ತಿಚೀವರೇನ ಗಾಮಂ ಪವಿಸನ್ತೀತಿ** ಯೇನ ವಿಹಾರೇ ಅಚ್ಛನ್ತಿ ನ್ಹಾನಞ್ಚ ಓತರನ್ತಿ, ತತೋ ಅಞ್ಞೇನ, ಏವಂ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ನವ ಚೀವರಾನಿ ಧಾರೇನ್ತಿ।

೪೬೦. **ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತೀತಿ** ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ದ್ವಾರಂ ದದಮಾನಂ ಪಟಿಲಾಭವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ನೋ ನಿಪ್ಫತ್ತಿವಸೇನ।

ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮೋ ಹೋತೀತಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿರ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಏವರೂಪೋ ಗುಣವಿಸಿಟ್ಠೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನತ್ಥೀತಿ ಗುಣಬಹುಮಾನೇನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಅತಿಮಮಾಯತಿ। ಸೋ ಸದಾಪಿ ಮನಾಪಂ ಚೀವರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಬಿನ್ದುಂ ದತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸೇವ ದೇತಿ, ಪುರೇಭತ್ತೇ ಪಣೀತಂ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ವಾ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ ಥೇರಸ್ಸೇವ ದೇತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತೇ ಮಧುಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ ಥೇರಸ್ಸೇವ ದೇತಿ, ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲೇಹಿ ದಾರಕೇ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾಪಿ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಅನುಸಾವನಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ "ಪಿತು ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾರೋ, ತಂ ಮಯಾ ಭಗವತೋ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಆನನ್ದೋ ಕರೋತಿ, ಅಹಂ ಆನನ್ದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ವಿಹರಿತುಂ ಲಭಾಮೀ"ತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅತಿವಿಯ ಮಮಾಯತಿ, ಸೋಪಿ ಮನಾಪಂ ಚೀವರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸೇವ ದೇತೀತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ । ಏವಂ ಗುಣಬಹುಮಾನೇನ ಮಮಾಯನ್ತೋ ತದಾ ಉಪ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ತಂ ಚೀವರಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮೋ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ನವಮಂ ವಾ ಭಗವಾ ದಿವಸಂ ದಸಮಂ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಸಚೇ ಭವೇಯ್ಯ "ಕಥಂ ಥೇರೋ ಜಾನಾತೀ"ತಿ? ಬಹೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಜಾನಾತಿ। ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ಕಿರ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮನ್ತೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಪಕ್ಕಮತಿ "ಅಹಂ ಏತ್ತಕೇನ ನಾಮ ಕಾಲೇನ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಭಗವನ್ತಂ ಮಾ ಪಮಜ್ಜೀ"ತಿ। ಸಚೇ ಸಮ್ಮುಖಾ ನ ಆಪುಚ್ಛತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪೇಸೇತ್ವಾಪಿ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಚೇ ಅಞ್ಞತ್ಥ ವಸ್ಸಂ ವಸತಿ, ಯೇ ಪಠಮತರಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇ ಏವಂ ಪಹಿಣತಿ "ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಚ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಥ, ಆನನ್ದಸ್ಸ ಚ ಆರೋಗ್ಯಂ ವತ್ವಾ ಮಂ 'ಅಸುಕದಿವಸೇ ನಾಮ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ವದಥಾ"ತಿ ಸದಾ ಚ ಯಥಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನದಿವಸೇಯೇವ ಏತಿ। ಅಪಿಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅನುಮಾನೇನಪಿ ಜಾನಾತಿ "ಏತ್ತಕೇ ದಿವಸೇ ಭಗವತಾ ವಿಯೋಗಂ ಸಹನ್ತೋ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ವಸಿ, ಇತೋ ದಾನಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಸುಕಂ ನಾಮ ದಿವಸಂ ನ ಅತಿಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ ಅದ್ಧಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಯೇಸಂ ಯೇಸಞ್ಹಿ ಪಞ್ಞಾ ಮಹತೀ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಭಗವತಿ ಪೇಮಞ್ಚ ಗಾರವೋ ಚ ಮಹಾ ಹೋತೀತಿ

ಇಮಿನಾ ನಯೇನಾಪಿ ಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಬಹೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಜಾನಾತಿ। ತೇನಾಹ - "ನವಮಂ ವಾ ಭಗವಾ ದಿವಸಂ ದಸಮಂ ವಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಯಸ್ಮಾ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ನ ಲೋಕವಜ್ಜಂ; ತಸ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕರೋನ್ತೋ **"ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಧಾರೇತು**"ನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಥೇರೇನ ಅದ್ಧಮಾಸೋ ವಾ ಮಾಸೋ ವಾ ಉದ್ದಿಟ್ಠೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಸೋಪಿ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಅಸ್ಸ।

೪೬೨-೩. ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಮಿನ್ತಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ನಿಟ್ಠಾನೇನ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಚೀವರಸ್ಮಿಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಚೀವರಂ ಕರಣೇನಪಿ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ನಸ್ಸನಾದೀಹಿಪಿ ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೀವರಂ ಕತಂ ವಾ ಹೋತೀತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕತ**ನ್ತಿ ಸೂಚಿಕಮ್ಮಪರಿಯೋಸಾನೇನ ಕತಂ, ಸೂಚಿಕಮ್ಮಪರಿಯೋಸಾನಂ ನಾಮ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸೂಚಿಯಾ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಪಾಸಪಟ್ಟಗಣ್ಠಿಕಪಟ್ಟಪರಿಯೋಸಾನಂ ಕತ್ವಾ ಸೂಚಿಯಾ ಪಟಿಸಾಮನಂ। **ನಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಚೋರಾದೀಹಿ ಹಟಂ, ಏತಮ್ಪಿ ಹಿ ಕರಣಪಲಿಬೋಧಸ್ಸ ನಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ನಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ವಿನಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಉಪಚಿಕಾದೀಹಿ ಖಾಯಿತಂ। **ದಡ್ಢ**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಂ। **ಚೀವರಾಸಾ ವಾ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಾ**ತಿ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಕುಲೇ ಚೀವರಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಯಾ ಚೀವರಾಸಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಸಾ ವಾ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಾ, ಏತೇಸಮ್ಪಿ ಹಿ ಕರಣಪಲಿಬೋಧಸ್ಸೇವ ನಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ನಿಟ್ಠಿತಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಉಬ್ಭತಸ್ಮಿಂ ಕಥಿನೇತಿ ಕಥಿನೇ ಚ ಉಬ್ಭತಸ್ಮಿಂ। ಏತೇನ ದುತಿಯಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಂ ಪನ ಕಥಿನಂ ಯಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಸು ವಾ ಮಾತಿಕಾಸು ಏಕಾಯ ಅನ್ತರುಬ್ಭಾರೇನ ವಾ ಉದ್ಧರೀಯತಿ, ತೇನಸ್ಸ ನಿದ್ದೇಸೇ "ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಮಾತಿಕಾನ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ "ಅಟ್ಠಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಿಕಾ ಕಥಿನಸ್ಸ ಉಬ್ಭಾರಾಯ - ಪಕ್ಕಮನನ್ತಿಕಾ, ನಿಟ್ಠಾನನ್ತಿಕಾ, ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನನ್ತಿಕಾ, ನಾಸನನ್ತಿಕಾ, ಸವನನ್ತಿಕಾ, ಆಸಾವಚ್ಛೇದಿಕಾ, ಸೀಮಾತಿಕ್ಕನ್ತಿಕಾ, ಸಹುಬ್ಭಾರಾ"ತಿ ಏವಂ ಅಟ್ಠ ಮಾತಿಕಾಯೋ **ಕಥಿನಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ಆಗತಾ। ಅನ್ತರುಬ್ಭಾರೋಪಿ "ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ; ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಸಙ್ಘೋ ಕಥಿನಂ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ, ಏಸಾ ಞತ್ತಿ। ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ; ಸಙ್ಘೋ ಕಥಿನಂ ಉದ್ಧರತಿ, ಯಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಖಮತಿ, ಕಥಿನಸ್ಸ ಉಬ್ಭಾರೋ, ಸೋ ತುಣ್ಹಸ್ಸ; ಯಸ್ಸ ನಕ್ಖಮತಿ, ಸೋ ಭಾಸೇಯ್ಯ। ಉಬ್ಭತಂ ಸಙ್ಘೇನ ಕಥಿನಂ, ಖಮತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ ತುಣ್ಹೀ, ಏವಮೇತಂ ಧಾರಯಾಮೀ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೯೨೮) ಏವಂ ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೇ ಆಗತೋ। ತತ್ಥ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ಆಗತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। ಇಧ ಪನ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಪಾಳಿ ಆಹರಿತಬ್ಬಾ ಹೋತಿ, ಅತ್ಥೋಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ವುತ್ತೋಪಿ ಚ ನ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ, ಅಟ್ಠಾನೇ ವುತ್ತತ್ತಾಯ।

ದಸಾಹಪರಮನ್ತಿ ದಸ ಅಹಾನಿ ಪರಮೋ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ದಸಾಹಪರಮೋ, ತಂ ದಸಾಹಪರಮಂ ಕಾಲಂ ಧಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ದಸಾಹಪರಮತಾ ಧಾರೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ "ದಸಾಹಪರಮ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಾ ದಸಾಹಪರಮತಾ ದಸಾಹಪರಮಭಾವೋ, ಅಯಂ ಏತ್ತಕೋ ಕಾಲೋ ಯಾವ ನಾತಿಕ್ಕಮತಿ ತಾವ ಧಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಅಧಿಟ್ಠಿತವಿಕಪ್ಪಿತೇಸು ಅಪರಿಯಾಪನ್ನತ್ತಾ ಅತಿರೇಕಂ ಚೀವರನ್ತಿ **ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ**। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಂ "ಅನಧಿಟ್ಠಿತಂ ಅವಿಕಪ್ಪಿತ"ನ್ತಿ।

ಛನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಅಞ್ಞತರನ್ತಿ ಖೋಮಂ, ಕಪ್ಪಾಸಿಕಂ, ಕೋಸೇಯ್ಯಂ, ಕಮ್ಬಲಂ, ಸಾಣಂ, ಭಙ್ಗನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ। ಏತೇನ ಚೀವರಸ್ಸ ಜಾತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪಮಾಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಂ ಪಚ್ಛಿಮ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ದೀಘತೋ ದ್ವೇ ವಿದತ್ಥಿಯೋ, ತಿರಿಯಂ ವಿದತ್ಥಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಪಾಳಿ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಯಾಮೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಂ ಸುಗತಙ್ಗುಲೇನ ಚತುರಙ್ಗುಲವಿತ್ಥತಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಚೀವರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತು"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೮)।

ತಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ತಂ ಯಥಾವುತ್ತಜಾತಿಪ್ಪಮಾಣಂ ಚೀವರಂ ದಸಾಹಪರಮಂ ಕಾಲಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಯಥಾ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ನ ಹೋತಿ ತಥಾ ಅಕುಬ್ಬತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ತಞ್ಚ ಚೀವರಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿ ಚಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ, ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ವಿನಯಕಮ್ಮಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮಿಚ್ಚೇವ। ಕಿನ್ತಂ? ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ತಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ಸನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಹೋತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಪರಮಂ ತಾವ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ತಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ "ಏಕಾದಸೇ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪುನ ಯಸ್ಸ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಏಕಾದಸೇ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ದಿವಸಂ ಚೀವರಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ತಸ್ಸ ಯೋ ಅರುಣೋ, ಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನದಿವಸನಿಸ್ಸಿತೋ, ತಸ್ಮಾ ಚೀವರುಪ್ಪಾದದಿವಸಏನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾದಸೇ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇಪಿ ಬಹೂನಿ ಏಕಜ್ಝಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾ ವೇಠೇತ್ವಾ ವಾ ಠಪಿತಾನಿ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಅಬದ್ಧಾವೇಠಿತೇಸು ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ।

ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿ ದೇಸೇತಬ್ಬಾತಿ ಕಥಂ ದೇಸೇತಬ್ಬಾ? ಯಥಾ **ಖನ್ಧಕೇ** ವುತ್ತಂ, ಕಥಞ್ಚ ತತ್ಥ ವುತ್ತಂ? ಏವಂ ವುತ್ತಂ – "ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ವುಡ್ಢಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – 'ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ, ತಂ ಪಟಿದೇಸೇಮೀ'"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೩೯)। ಇಧ ಪನ ಸಚೇ ಏಕಂ ಚೀವರಂ ಹೋತಿ "ಏಕಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ದ್ವೇ, "ದ್ವೇ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಬಹೂನಿ "ಸಮ್ಬಹುಲಾನೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ನಿಸ್ಸಜ್ಜನೇಪಿ ಸಚೇ ಏಕಂ ಯಥಾಪಾಳಿಮೇವ "ಇದಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಚೀವರ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ದ್ವೇ ವಾ ಬಹೂನಿ ವಾ, "ಇಮಾನಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಚೀವರಾನಿ ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ, ಇಮಾನಾಹಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಂ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ಬ್ಯತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಟಿಬಲೇನ ಆಪತ್ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾತಿ ಖನ್ಧಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತಂ – "ಬ್ಯತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಟಿಬಲೇನ ಸಙ್ಘೋ ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ –

> 'ಸುಣಾತು ಮೇ ಭನ್ತೇ ಸಙ್ಘೋ, ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಪತ್ತಿಂ ಸರತಿ ವಿವರತಿ ಉತ್ತಾನಿಂ ಕರೋತಿ ದೇಸೇತಿ, ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಅಹಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ।

ತೇನ ವತ್ತಬ್ಬೋ 'ಪಸ್ಸಸೀ'ತಿ? 'ಆಮ, ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಆಯತಿಂ ಸಂವರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೩೯)। ದ್ವೀಸು ಪನ ಸಮ್ಬಹುಲಾಸು ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಚನಭೇದೋ ಞಾತಬ್ಬೋ।

ಚೀವರದಾನೇಪಿ "ಸಙ್ಘೋ ಇಮಂ ಚೀವರಂ ಇಮಾನಿ ಚೀವರಾನೀ"ತಿ ವತ್ಥುವಸೇನ ವಚನಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಗಣಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಆಪತ್ತಿದೇಸನಾಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಸು ಪನೇತ್ಥ ಅಯಂ ಪಾಳಿ – "ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ವುಡ್ಢಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ – 'ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ತಂ ಪಟಿದೇಸೇಮೀ'ತಿ। ಬ್ಯತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಟಿಬಲೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಞಾಪೇತಬ್ಬಾ –

‘ಸುಣನ್ತು ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾ, ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಪತ್ತಿಂ ಸರತಿ ವಿವರತಿ ಉತ್ತಾನಿಂ ಕರೋತಿ ದೇಸೇತಿ। ಯದಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಅಹಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ।

ತೇನ ವತ್ತಬ್ಬೋ ‘ಪಸ್ಸಸೀ’ತಿ? ‘ಆಮ, ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ‘ಆಯತಿಂ ಸಂವರೇಯ್ಯಾಸೀ’ತಿ।

ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ತಂ ಪಟಿದೇಸೇಮೀ’ತಿ। ತೇನ ವತ್ತಬ್ಬೋ ‘ಪಸ್ಸಸೀ’ತಿ, ಆಮ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಯತಿಂ ಸಂವರೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೩೯)। ತತ್ಥ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ನಾಮಗ್ಗಹಣಂ ವಚನಭೇದೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯಥಾ ಚ ಗಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ ಏವಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನೇಪಿ ಪಾಳಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯದಿ ಹಿ ವಿಸೇಸೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಯಥೇವ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥಂ ಕಾತುಂ, ಏವಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾತಬ್ಬೋ। ಬ್ಯತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಟಿಬಲೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಞಾಪೇತಬ್ಬಾ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ “ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥಂ ಕಾತುಂ, ಏವಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾತಬ್ಬೋ। ಥೇರೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗ”ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೧೬೮) ನಯೇನ ವಿಸುಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥೋ ವುತ್ತೋ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ವಿಸುಂ ಪಾಳಿಂ ವದೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಮಾ ಪನ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಅವತ್ವಾ ಗತೋತಿ, ಗಣಸ್ಸ ವುತ್ತಾ ಪಾಳಿಯೇವೇತ್ಥ ಪಾಳಿ।

ಆಪತ್ತಿಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಪನ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ, ಯಥಾ ಗಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ದೇಸಿಯಮಾನಾಯ ಆಪತ್ತಿಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಞತ್ತಿಂ ಠಪೇತಿ, ಏವಂ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೀಸು ಅಞ್ಞತರೇನ ಯಥಾ ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏವಂ ಆಪತ್ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ದ್ವಿನ್ನಞ್ಹಿ ಞತ್ತಿಟ್ಠಪನಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಯದಿ ಸಿಯಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥಂ ವಿಸುಂ ನ ವದೇಯ್ಯ।

ನಿಸ್ಸಟ್ಠಚೀವರದಾನೇಪಿ ಯಥಾ “ಇಮಂ ಚೀವರಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ದಮ್ಮೀ”ತಿ ಏಕೋ ವದತಿ, ಏವಂ “ಇಮಂ ಮಯಂ ಚೀವರಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ದೇಮಾ”ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಇತೋ ಗರುಕತರಾನಿ ಹಿ ಞತ್ತಿದುತಿಯಕಮ್ಮಾನಿಪಿ “ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಕಾತಬ್ಬಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತಾನಿ ಅತ್ಥಿ, ತೇಸಂ ಏತಂ ಅನುಲೋಮಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಚೀವರಂ ಪನ ದಾತಬ್ಬಮೇವ ಅದಾತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ, ವಿನಯಕಮ್ಮಮತ್ತಞ್ಹೇತಂ। ನ ತಂ ತೇನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಗಣಸ್ಸ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ ದಿನ್ನಮೇವ ಹೋತೀತಿ।

೪೬೮. ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸಞ್ಞೀತಿ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಚೀವರೇ “ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಇದ”ನ್ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ, ದಸಾಹೇ ವಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ “ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ದಸಾಹೋ”ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ। **ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ನ ಇಧ ಸಞ್ಞಾ ರಕ್ಖತಿ। ಯೋಪಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ, ತಸ್ಸಪಿ ತಂ ಚೀವರಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿ ಚ। ಸನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವಿನಯಕಮ್ಮಂ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಉಭೋಪಿ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪಾ ಯುಜ್ಜನ್ತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಸಞ್ಞೀತಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಅದಿನ್ನೇ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತೇ “ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ಮಯಾ”ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ।

ಅನಟ್ಠೇ ನಟ್ಠಸಞ್ಞೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಬಹೂನಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಚೀವರಾನಿ ಏಕತೋ ಠಪಿತಾನಿ ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ। ತತ್ರೇಸ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರೇ ಅನಟ್ಠೇ ನಟ್ಠಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಅವಿನಟ್ಠಾದೀಸುಪಿ।

ಅವಿಲುತ್ತೇತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಗಬ್ಭಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಸಯ್ಹಾವಹಾರವಸೇನ ಅವಿಲುತ್ತೇತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ ಸಕಿಂ ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ಸಕಿಂ ಪಾರುತಂ ವಾ ಕಾಯತೋ ಅಮೋಚೇತ್ವಾ ದಿವಸಮ್ಪಿ ವಿಚರತಿ, ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಮೋಚೇತ್ವಾ ಮೋಚೇತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತಿ ವಾ ಪಾರುಪತಿ ವಾ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ ಸಣ್ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಞ್ಞಸ್ಸ ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, "ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕತಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೫೭೦) ಆದಿವಚನಞ್ಚೇತ್ಥ ಸಾಧಕಂ। ಅನತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸಞ್ಞಿನೋ ವೇಮತಿಕಸ್ಸ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ ಪರಿಭೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೪೭೯. **"ಅನಾಪತ್ತಿ ಅನ್ತೋದಸಾಹಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ, ವಿಕಪ್ಪೇತೀ"**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಂ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಞ್ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಪಾಳಿ - ಅಥ ಖೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಯಾನಿ ತಾನಿ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾನಿ 'ತಿಚೀವರ'ನ್ತಿ ವಾ 'ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ'ತಿ ವಾ 'ನಿಸೀದನ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಪಚ್ಚತ್ಥರಣ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದೀ'ತಿ ವಾ ಮುಖಪುಞ್ಛನಚೋಳಕನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳನ್ತಿ ವಾ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾನೀತಿ ನು ಖೋ ಉದಾಹು ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ, ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ -

> "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ; ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ; ನಿಸೀದನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ; ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ; ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿಂ ಯಾವಆಬಾಧಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ; ಮುಖಪುಞ್ಛನಚೋಳಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ; ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತು"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ૩૫૮)।

"ತತ್ಥ **ತಿಚೀವರಂ"** ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೇನ ರಜಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಬಿನ್ದುಂ ದತ್ವಾ ಪಮಾಣಯುತ್ತಮೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಸುಗತಚೀವರತೋ ಊನಕಂ ವಟ್ಟತಿ, ಲಾಮಕಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಸಙ್ಘಾಟಿಯಾ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಸ್ಸ ಚ ದೀಘತೋ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಂ ತಿರಿಯಂ ಮುಟ್ಠಿತ್ತಿಕಂ ಪಮಾಣಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅನ್ತರವಾಸಕೋ ದೀಘತೋ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕೋ ತಿರಿಯಂ ದ್ವಿಹತ್ಥೋಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಪಾರುಪಣೇನಪಿ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ನಾಭಿಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುನ್ತಿ। ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣತೋ ಪನ ಅತಿರೇಕಂ ಊನಕಞ್ಚ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳನ್ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ।

ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ "ದ್ವೇ ಚೀವರಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾ - ಕಾಯೇನ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ, ವಾಚಾಯ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠೇತೀ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೨) ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪುರಾಣಸಙ್ಘಾಟಿಂ "ಇಮಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀ"ತಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ನವಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇನ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಕಾಯೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ। ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ, ತಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸರೀರಾವಯವೇನ ಅಫುಸನ್ತಸ್ಸ ನ ವಟ್ಟತಿ। ವಾಚಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ಪನ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ। ತತ್ರ ದುವಿಧಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ - ಸಚೇ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಹೋತಿ "ಇಮಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ"ತಿ ವಾಚಾ ಭಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ। ಅಥ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭೇ ವಾ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ವಾ ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೇ ವಾ ಹೋತಿ ಠಪಿತಟ್ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಏತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ"ತಿ ವಾಚಾ ಭಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ। ಏಸ ನಯೋ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೇ ಅನ್ತರವಾಸಕೇ ಚ। ನಾಮಮತ್ತಮೇವ ಹಿ ವಿಸೇಸೋ। ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಾನಿ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಅನ್ತರವಾಸಕನ್ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ನಾಮೇನೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾನಿ। ಸಚೇ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತವತ್ಥೇಹಿ ಸಙ್ಘಾಟಿಆದೀನಿ ಕರೋತಿ, ನಿಟ್ಠಿತೇ ರಜನೇ ಚ ಕಪ್ಪೇ ಚ ಇಮಂ "ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀ"ತಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾನಿ। ಅಧಿಟ್ಠಿತೇನ ಪನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹನ್ತತರಮೇವ ದುತಿಯಪಟ್ಟಂ ವಾ ಖಣ್ಡಂ ವಾ ಸಂಸಿಬ್ಬನ್ತೇನ ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವ। ಸಮೇ ವಾ ಖುದ್ದಕೇ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ।

ತಿಚೀವರಂ ಪನ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ? **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಕಿರಾಹ - "ತಿಚೀವರಂ ತಿಚೀವರಮೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಲಭೇಯ್ಯ ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪರಿಹಾರೋ ನಿರತ್ಥಕೋ

ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಕಿರ ಅವಸೇಸಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹಂಸು - "ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಮ್ಪಿ ಭಗವತಾವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಮ್ಪಿ** ವುತ್ತಂ "ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ನಾಮ ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ನಿಧಾನಮುಖಮೇತನ್ತಿ ತಿಚೀವರಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳನ್ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪನ ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಹಾರೋ ವುತ್ತೋ"ತಿ। ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಭಾಣಕೋ ಪುಣ್ಣವಾಲಿಕವಾಸೀ **ಮಹಾತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋಪಿ** ಕಿರ ಆಹ - "ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಮಹಾಥೇರಾನಂ ಅಸ್ಸುಮ್ಹ, ಅರಞ್ಞವಾಸಿನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ರುಕ್ಖಸುಸಿರಾದೀಸು ಚೀವರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಧಾನಂ ಪದಹನತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೇ ಧಮ್ಮಸವನತ್ಥಾಯ ಗತಾನಞ್ಚ ನೇಸಂ ಸೂರಿಯೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ಸಾಮಣೇರಾ ವಾ ದಹರಭಿಕ್ಖೂ ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸುಖಪರಿಭೋಗತ್ಥಂ ತಿಚೀವರಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳನ್ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಮ್ಪಿ** ವುತ್ತಂ ಪುಬ್ಬೇ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಬದ್ಧಸೀಮಾಯಂ ದುಪ್ಪರಿಹಾರನ್ತಿ ತಿಚೀವರಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಮೇವ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸೂ"ತಿ।

"ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ" ಅನತಿರಿತ್ತಪ್ಪಮಾಣಾ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಚತ್ತಾರೋ ವಸ್ಸಿಕೇ ಮಾಸೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ, ತತೋ ಪರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾ। ವಣ್ಣಭೇದಮತ್ತರತ್ತಾಪಿ ಚೇಸಾ ವಟ್ಟತಿ। ದ್ವೇ ಪನ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ। **"ನಿಸೀದನಂ"** ವುತ್ತನಯೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಏಕಮೇವ, ದ್ವೇ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ। **"ಪಚ್ಚತ್ಥರಣ"ಮ್ಪಿ** ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವ, ತಂ ಪನ ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಏಕಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಬಹೂನಿಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ನೀಲಮ್ಪಿ ಪೀತಕಮ್ಪಿ ಸದಸಮ್ಪಿ ಪುಪ್ಫದಸಮ್ಪೀತಿ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಕಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಮೇವ ಹೋತಿ। **"ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿ"** ಯಾವ ಆಬಾಧೋ ಅತ್ಥಿ, ತಾವ ಪಮಾಣಿಕಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ। ಆಬಾಧೇ ವೂಪಸನ್ತೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾ, ಏಕಾವ ವಟ್ಟತಿ । **"ಮುಖಪುಞ್ಛನಚೋಳಂ"** ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವ, ಯಾವ ಏಕಂ ಧೋವಿಯತಿ, ತಾವ ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದ್ವೇ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಪನ ಥೇರಾ "ನಿಧಾನಮುಖಮೇತಂ ಬಹೂನಿಪಿ ವಟ್ಟನ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳೇ** ಗಣನಾ ನತ್ಥಿ, ಯತ್ತಕಂ ಇಚ್ಛತಿ ತತ್ತಕಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವ। **ಥವಿಕಾಪಿ ಪರಿಸ್ಸಾವನಮ್ಪಿ** ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಂ ಪಚ್ಛಿಮಚೀವರಪ್ಪಮಾಣಂ "ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಕ"ನ್ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವ। ಬಹೂನಿ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ "ಇಮಾನಿ ಚೀವರಾನಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಭೇಸಜ್ಜನವಕಮ್ಮಮಾತಾಪಿತುಆದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಠಪೇನ್ತೇನಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಮಞ್ಚಭಿಸಿ ಪೀಠಕಭಿಸಿ ಬಿಮ್ಬೋಹನಂ ಪಾವಾರೋ ಕೋಜವೋತಿ ಏತೇಸು ಪನ ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಪಚ್ಚತ್ಥರಣೇ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿಯೇವ।

ಅಧಿಟ್ಠಿತಚೀವರಂ ಪನ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಕಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತೀತಿ? ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾನೇನ, ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹಣೇನ, ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೇನ, ಹೀನಾಯಾವತ್ತನೇನ, ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇನ , ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾಯ, ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತನೇನ, ಪಚ್ಚುದ್ಧರಣೇನ, ಛಿದ್ದಭಾವೇನಾತಿ ಇಮೇಹಿ ನವಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವಿಜಹತಿ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮೇಹಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಸಬ್ಬಚೀವರಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹನ್ತಿ, ಛಿದ್ದಭಾವೇನ ಪನ ತಿಚೀವರಸ್ಸೇವ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನಂ ವುತ್ತಂ, ತಞ್ಚ ನಖಪಿಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣೇನ ಛಿದ್ದೇನ। ತತ್ಥ ನಖಪಿಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣಂ ಕನಿಟ್ಠಙ್ಗುಲಿನಖವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಛಿದ್ದಞ್ಚ ವಿನಿಬ್ಬಿದ್ಧಛಿದ್ದಮೇವ। ಛಿದ್ದಸ್ಸ ಹಿ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಏಕತನ್ತು ಚೇಪಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ರಕ್ಖತಿ। ತತ್ಥ ಸಙ್ಘಾಟಿಯಾ ಚ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಸ್ಸ ಚ ದೀಘನ್ತತೋ ವಿದತ್ಥಿಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ತಿರಿಯನ್ತತೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ಪದೇಸಸ್ಸ ಓರತೋ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಪರತೋ ನ ಭಿನ್ದತಿ। ಅನ್ತರವಾಸಕಸ್ಸ ಪನ ದೀಘನ್ತತೋ ವಿದತ್ಥಿಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸೇವ ತಿರಿಯನ್ತತೋ ಚತುರಙ್ಗುಲಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ಪದೇಸಸ್ಸ ಓರತೋ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಪರತೋ ನ ಭಿನ್ದತಿ। ತಸ್ಮಾ ಜಾತೇ ಛಿದ್ದೇ ತಂ ಚೀವರಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸೂಚಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನಾಹ - "ಪಮಾಣಚೀವರಸ್ಸ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಮಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಪಮಾಣತೋ ಬಹಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಭಿನ್ದತಿ, ಅನ್ತೋಜಾತಂ ಭಿನ್ದತೀ"ತಿ। **ಕರವೀಕತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ** ಆಹ - "ಖುದ್ದಕಂ ಮಹನ್ತಂ ನ ಪಮಾಣಂ, ದ್ವೇ ಚೀವರಾನಿ ಪಾರುಪನ್ತಸ್ಸ ವಾಮಹತ್ಥೇ ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಟ್ಠಾನೇ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಭಿನ್ದತಿ, ಓರಭಾಗೇ ಭಿನ್ದತಿ। ಅನ್ತರವಾಸಕಸ್ಸಪಿ ಓವಟ್ಟಿಕಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಸಙ್ಘರಿತಟ್ಠಾನೇ ಛಿದ್ದಂ ನ ಭಿನ್ದತಿ, ತತೋ ಓರಂ ಭಿನ್ದತೀ"ತಿ। **ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ತಿಚೀವರೇ **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರ**ವಾದಂ ಪಮಾಣಂ ಕತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಮ್ಪಿ ಇದಂ ವುತ್ತಂ "ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ರಕ್ಖತೀ"ತಿ। ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳೇ ದೀಘಸೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲೇ

ಸುಗತಙ್ಗುಲೇನ ತಿರಿಯಂ ಚತುರಙ್ಗುಲೇ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತಿ। ಮಹನ್ತೇ ಚೋಳೇ ತತೋ ಪರೇನ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬೇಸು ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಕೇಸು ಚೀವರೇಸೂ"ತಿ।

ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಕಚೀವರಾನಂ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣತೋ ಅಞ್ಞಂ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಯಞ್ಚಿ ನಿಸೀದನ-ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿ-ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾನಂ ಪಮಾಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಂ, ತತೋ ಉತ್ತರಿ ಪಟಿಸಿದ್ಧತ್ತಾ ನ ಪಚ್ಛಿಮಂ ತತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಪ್ಪಟಿಸಿದ್ಧತ್ತಾ। ತಿಚೀವರಸ್ಸಾಪಿ ಸುಗತಚೀವರಪ್ಪಮಾಣತೋ ಊನಕತ್ತಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪ್ಪಮಾಣಮೇವ। ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪನ ವಿಸುಂ ಸುತ್ತೇ ವುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ। ಮುಖಪುಞ್ಛನಪಚ್ಚತ್ಥರಣಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಾನಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿಯೇವ। ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮೇನ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವುತ್ತೋ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ತಾವ **ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ರಕ್ಖತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಸ್ಸೇವ ಸುಗತಙ್ಗುಲೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಚತುರಙ್ಗುಲಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇತರೇಸಂ ತಿಚೀವರಾದೀನಂ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಾದಿಪಭೇದಂ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬೇಸು ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಕೇಸುಚೀವರೇಸೂ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಸಮೇತಿ।

ಕರವೀಕತಿಸ್ಸತ್ಥೇರವಾದೇಪಿ ದೀಘನ್ತತೋಯೇವ ಛಿದ್ದಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ತಿರಿಯನ್ತತೋ ನ ದಸ್ಸಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ। **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರ**ವಾದೇ "ಪಮಾಣಚೀವರಸ್ಸ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಮಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಪಮಾಣತೋ ಬಹಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಭಿನ್ದತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಂ ಪನ ನ ವುತ್ತಂ - "ಇದಂ ನಾಮ ಪಮಾಣಚೀವರಂ ಇತೋ ಉತ್ತರಿ ಮಹನ್ತಂ ಚೀವರ"ನ್ತಿ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ ತಿಚೀವರಾದೀನಂ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಾದಿಭೇದಂ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತತ್ಥ ಯದಿ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣತೋ ಬಹಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಉಕ್ಕಟ್ಠಪತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಮಜ್ಝಿಮಪತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಓಮಕಪ್ಪಮಾಣತೋ ಬಹಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ, ನ ಚ ನ ಭಿನ್ದತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಯಮ್ಪಿ ವಾದೋ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ।

ಯೋ ಪನಾಯಂ ಸಬ್ಬಪಠಮೋ **ಅಟ್ಠಕಥಾವಾದೋ,** ಅಯಮೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಪರಿಚ್ಛೇದಸಬ್ಭಾವತೋ। ತಿಚೀವರಸ್ಸ ಹಿ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಞ್ಚ ಛಿದ್ದಪ್ಪಮಾಣಞ್ಚ ಛಿದ್ದುಪ್ಪತ್ತಿದೇಸಪ್ಪಮಾಣಞ್ಚ **ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು**ಯೇವ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸ್ವೇವ ವಾದೋ ಪಮಾಣಂ। ಅದ್ಧಾ ಹಿ ಸೋ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ವುತ್ತೋ। ಇತರೇಸು ಪನ ನೇವ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಅತ್ಥಿ, ನ ಪುಬ್ಬಾಪರಂ ಸಮೇತೀತಿ।

ಯೋ ಪನ ದುಬ್ಬಲಟ್ಠಾನೇ ಪಠಮಂ ಅಗ್ಗಳಂ ದತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ದುಬ್ಬಲಟ್ಠಾನಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪನೇತಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಮಣ್ಡಲಪರಿವತ್ತನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ದುಪಟ್ಟಸ್ಸ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಟಲೇ ಛಿದ್ದೇ ವಾ ಜಾತೇ ಗಳಿತೇ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಖುದ್ದಕಂ ಚೀವರಂ ಮಹನ್ತಂ ಕರೋತಿ, ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಖುದ್ದಕಂ ಕರೋತಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಉಭೋ ಕೋಟಿಯೋ ಮಜ್ಝೇ ಕರೋನ್ತೋ ಸಚೇ ಪಠಮಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಘಟೇತಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಅಥ ಘಟೇತ್ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ನ ಭಿಜ್ಜತಿ, ರಜಕೇಹಿ ಧೋವಾಪೇತ್ವಾ ಸೇತಂ ಕಾರಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಮೇವಾತಿ । ಅಯಂ ತಾವ **"ಅನ್ತೋದಸಾಹಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ ವಿಕಪ್ಪೇತೀ"**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ವಿಕಪ್ಪನೇ ಪನ ದ್ವೇ ವಿಕಪ್ಪನಾ - ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಚ ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಚ। ಕಥಂ ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಹೋತೀತಿ? ಚೀವರಾನಂ ಏಕಬಹುಭಾವಂ ಸನ್ನಿಹಿತಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವಞ್ಚ ಞತ್ವಾ "'ಇಮಂ ಚೀವರ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಇಮಾನಿ ಚೀವರಾನೀ'ತಿ ವಾ 'ಏತಂ ಚೀವರ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಏತಾನಿ ಚೀವರಾನೀ'"ತಿ ವಾ "ತುಯ್ಹಂ ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಯಮೇಕಾ ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ನಿಧೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। "ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕಂ, ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕಾನಿ ಪರಿಭುಞ್ಜ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಪನ ವುತ್ತೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತತೋಪಭುತಿ ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ।

ಅಪರೋಪಿ ನಯೋ - ತಥೇವ ಚೀವರಾನಂ ಏಕಬಹುಭಾವಂ ಸನ್ನಿಹಿತಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಿಕೇ "'ಇಮಂ ಚೀವರ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಇಮಾನಿ ಚೀವರಾನೀ'ತಿ ವಾ 'ಏತಂ ಚೀವರ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಏತಾನಿ ಚೀವರಾನೀ'"ತಿ ವಾ ವತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸು ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಅಭಿರುಚಿತಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ "'ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ'ತಿ ವಾ 'ತಿಸ್ಸಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ, ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಯ, ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ, ತಿಸ್ಸಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ'"ತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಯಂ ಅಪರಾಪಿ ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ನಿಧೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪರಿಭೋಗಾದೀಸು ಪನ ಏಕಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ "ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಕಂ...ಪೇ॰... ತಿಸ್ಸಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ ಸನ್ತಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತತೋಪಭುತಿ ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ।

ಕಥಂ ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಹೋತೀತಿ? ಚೀವರಾನಂ ತಥೇವ ಏಕಬಹುಭಾವಂ ಸನ್ನಿಹಿತಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವಞ್ಚ ಞತ್ವಾ "'ಇಮಂ ಚೀವರ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಇಮಾನಿ ಚೀವರಾನೀ'ತಿ ವಾ 'ಏತಂ ಚೀವರ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಏತಾನಿ ಚೀವರಾನೀ'"ತಿ ವಾ ವತ್ವಾ "ತುಯ್ಹಂ ವಿಕಪ್ಪನತ್ಥಾಯ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ತೇನ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಕೋ ತೇ ಮಿತ್ತೋ ವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠೋ ವಾ"ತಿ? ತತೋ ಇತರೇನ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ "ತಿಸ್ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ತಿಸ್ಸಾ ಸಾಮಣೇರೀ"ತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಪುನ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ "ಅಹಂ ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಮ್ಮೀತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ತಿಸ್ಸಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಯಂ ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ನಿಧೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪರಿಭೋಗಾದೀಸು ಪನ ಏಕಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ದುತಿಯಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತತೋಪಭುತಿ ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ।

ದ್ವಿನ್ನಂ ವಿಕಪ್ಪನಾನಂ ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ? ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾಯಂ ಸಯಂ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಪರೇನ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಪೇತಿ । ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾಯ ಪರೇನೇವ ವಿಕಪ್ಪಾಪೇತ್ವಾ ಪರೇನೇವ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಪೇತಿ, ಇದಮೇತ್ಥ ನಾನಾಕರಣಂ। ಸಚೇ ಪನ ಯಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪೇತಿ, ಸೋ ಪಣ್ಣತ್ತಿಕೋವಿದೋ ನ ಹೋತಿ, ನ ಜಾನಾತಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತುಂ, ತಂ ಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಬ್ಯತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಪೇತಬ್ಬಂ। ವಿಕಪ್ಪಿತವಿಕಪ್ಪನಾ ನಾಮೇಸಾ ವಟ್ಟತಿ। ಅಯಂ "**ವಿಕಪ್ಪೇತೀ**"ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

"ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತು"ನ್ತಿಆದಿವಚನತೋ ಚ ಇದಂ "ವಿಕಪ್ಪೇತೀ"ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತವಚನಂ ವಿರುದ್ಧಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ವಿರುದ್ಧಂ ತಥಾಗತಾ ಭಾಸನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ತಿಚೀವರಂ ತಿಚೀವರಸಙ್ಖೇಪೇನೇವ ಪರಿಹರತೋ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಮೇವ ಅನುಜಾನಾಮಿ, ನ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ। ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಪನ ಚಾತುಮಾಸತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತುಮೇವ ನ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ। ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಯೋ ತಿಚೀವರೇ ಏಕೇನ ಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವಸಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ತಿಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಪ್ಪವಾಸಸುಖತ್ಥಂ ವಿಕಪ್ಪನಾಯ ಓಕಾಸೋ ದಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಚ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿಕಪ್ಪನಾಯ ಅಪ್ಪಟಿಸಿದ್ಧಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತೀತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದೇತಿ। ಕಥಂ ಪನ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಕಥಂ ಗಹಿತಂ? "ಇಮಂ ತುಯ್ಹಂ ದೇಮಿ ದದಾಮಿ ದಜ್ಜಾಮಿ ಓಣೋಜೇಮಿ ಪರಿಚ್ಚಜಾಮಿ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀತಿ ವಾ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ದೇಮಿ...ಪೇ॰... ನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀ"ತಿ ವಾ ವದತಿ, ಸಮ್ಮುಖಾಪಿ ಪರಮ್ಮುಖಾಪಿ ದಿನ್ನಂಯೇವ ಹೋತಿ। "ತುಯ್ಹಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಯ್ಹಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ಸುದಿನ್ನಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ। "ತವ ಸನ್ತಕಂ ಕರೋಹಿ, ತವ ಸನ್ತಕಂ ಹೋತು, ತವ ಸನ್ತಕಂ ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಕರೋಮಿ, ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಹೋತು, ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ದುದ್ದಿನ್ನಂ ದುಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ। ನೇವ ದಾತಾ ದಾತುಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ಇತರೋ ಗಹೇತುಂ। ಸಚೇ ಪನ "ತವ ಸನ್ತಕಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸುಗ್ಗಹಿತಂ। ಸಚೇ ಪನ "ಏಕೋ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ಇತರೋ "ನ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಪುನ ಸೋ "ದಿನ್ನಂ ಮಯಾ ತುಯ್ಹಂ, ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ಇತರೋಪಿ

“ನ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೋ”ತಿ ವದತಿ। ತತೋ ಪುರಿಮೋಪಿ “ಮಯಾ ದಿನ್ನ”ನ್ತಿ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಪಚ್ಛಿಮೋಪಿ “ಮಯಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತ”ನ್ತಿ। ಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ? ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಆಪತ್ತಿ। ಯಸ್ಸ ಪನ ರುಚ್ಚತಿ, ತೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

ಯೋ ಪನ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ವೇಮತಿಕೋ, ತೇನ ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬಂ? ವೇಮತಿಕಭಾವಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಸಚೇ ಅನಧಿಟ್ಠಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಮೇ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಹೋತೀತಿ ವತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಏವಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಏಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುನ ದಿನ್ನಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುಜ್ಜತಿ। ನ ಹಿ ತಸ್ಸೇತಂ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ, ನಾಪಿ ತಂ ಏತ್ತಕೇನ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ಥುಂ ಹೋತಿ।

ನಸ್ಸತೀತಿಆದಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। **ಯೋ ನ ದದೇಯ್ಯ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ “ಮಯ್ಹಂ ದಿನ್ನಂ ಇಮಿನಾ”ತಿ ಇಮಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ನ ದೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಭಾವಂ ಪನ ಞತ್ವಾ ಲೇಸೇನ ಅಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಕಾಯವಾಚಾತೋ ಚ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಅನಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಚ ಅವಿಕಪ್ಪನೇನ ಚ ಆಪಜ್ಜನತೋ ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವೇಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅಜಾನನ್ತೋಪಿ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೭೧. ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಸನ್ತರುತ್ತರೇನಾ**ತಿ ಅನ್ತರನ್ತಿ ಅನ್ತರವಾಸಕೋ ವುಚ್ಚತಿ, ಉತ್ತರನ್ತಿ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೋ, ಸಹ ಅನ್ತರೇನ ಉತ್ತರಂ ಸನ್ತರುತ್ತರಂ, ತೇನ ಸನ್ತರುತ್ತರೇನ, ಸಹ ಅನ್ತರವಾಸಕೇನ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಣ್ಣಕಿತಾನೀ**ತಿ ಸೇದೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೇಸು ಸಞ್ಜಾತಕಾಳಸೇತಮಣ್ಡಲಾನಿ। **ಅದ್ದಸ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸೇನಾಸನಚಾರಿಕಂ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತೋ**ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ ಭಗವತಿ ದಿವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನತ್ಥಾಯ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ತಂ ಓಕಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ ದಾರುಭಣ್ಡಮತ್ತಿಕಾಭಣ್ಡಾನಿ ಪಟಿಸಾಮೇನ್ತೋ ಅಸಮ್ಮಟ್ಠಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜನ್ತೋ ಗಿಲಾನೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸೇನಾಸನಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ ಅದ್ದಸ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – “ಅದ್ದಸ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸೇನಾಸನಚಾರಿಕಂ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತೋ”ತಿ।

೪೭೩. ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸಮ್ಮುತಿಂ ದಾತುನ್ತಿ ಅವಿಪ್ಪವಾಸೇ ಸಮ್ಮುತಿ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸಮ್ಮುತಿ, ಅವಿಪ್ಪವಾಸಾಯ ವಾ ಸಮ್ಮುತಿ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸಮ್ಮುತಿ। ಕೋ ಪನೇತ್ಥ ಆನಿಸಂಸೋ? ಯೇನ ಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವಸತಿ, ತಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ನ ಹೋತಿ, ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ನಾಪಜ್ಜತಿ। ಕಿತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ? **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ತಾವ ಆಹ – “ಯಾವ ರೋಗೋ ನ ವೂಪಸಮತಿ, ವೂಪಸನ್ತೇ ಪನ ರೋಗೇ ಸೀಘಂ ಚೀವರಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತಬ್ಬ”ನ್ತಿ । **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಆಹ – “ಸೀಘಂ ಆಗಚ್ಛತೋ ರೋಗೋ ಪಟಿಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾ ಸಣಿಕಂ ಆಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಸತ್ಥಂ ವಾ ಪರಿಯೇಸತಿ, ‘ಗಚ್ಛಾಮೀ’ತಿ ಆಭೋಗಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಟ್ಟತಿ। ‘ನ ದಾನಿ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂ ಪನ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತಬ್ಬಂ, ಅತಿರೇಕಚೀವರಟ್ಠಾನೇ ಠಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ರೋಗೋ ಪಟಿಕುಪ್ಪತಿ, ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ? **ಫುಸ್ಸದೇವತ್ಥೇರೋ** ತಾವ ಆಹ – “ಸಚೇ ಸೋಯೇವ ರೋಗೋ ಪಟಿಕುಪ್ಪತಿ, ಸಾ ಏವ ಸಮ್ಮುತಿ, ಪುನ ಸಮ್ಮುತಿದಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಅಥಞ್ಞೋ ಕುಪ್ಪತಿ, ಪುನ ದಾತಬ್ಬಾ ಸಮ್ಮುತೀ”ತಿ। **ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ** ಆಹ – “ಸೋ ವಾ ರೋಗೋ ಹೋತು, ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಪುನ ಸಮ್ಮುತಿದಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ।

೪೭೫-೬. ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುನಾತಿ ಇಧ ಪನ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಿಯ ಅತ್ಥಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಚೀವರಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ ಏವಂ ಸಾಮಿವಸೇನ ಕರಣವಚನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕರಣವಸೇನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇದಂ ನಾಮ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ನತ್ಥಿ। ಸಾಮಿವಸೇನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೀವರಸ್ಮಿಂ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಕಥಿನೇ ಚ ಉಬ್ಭತೇ ಏವಂ ಛಿನ್ನಪಲಿಬೋಧೋ ಏಕರತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ತಿಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವಸೇಯ್ಯಾತಿ ಏವಂ ಅತ್ಥೋ ಯುಜ್ಜತಿ। ತತ್ಥ **ತಿಚೀವರೇನಾತಿ** ಅಧಿಟ್ಠಿತೇಸು ತೀಸು ಚೀವರೇಸು ಯೇನ ಕೇನಚಿ। ಏಕೇನ ವಿಪ್ಪವುತ್ಥೋಪಿ ಹಿ ತಿಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವುತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಪಟಿಸಿದ್ಧಪರಿಯಾಪನ್ನೇನ ವಿಪ್ಪವುತ್ಥತ್ತಾ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಸಙ್ಘಾಟಿಯಾ ವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ವಿಪ್ಪವಸೇಯ್ಯಾತಿ** ವಿಪ್ಪಯುತ್ತೋ ವಸೇಯ್ಯ।

೪೭೭-೮. ಗಾಮೋ ಏಕೂಪಚಾರೋತಿಆದಿ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಲಕ್ಖಣವವತ್ಥಾಪನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತತೋ ಪರಂ ಯಥಾಕ್ಕಮೇನ ತಾನೇವ ಪನ್ನರಸ ಮಾತಿಕಾಪದಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ್ತೋ **"ಗಾಮೋ ಏಕೂಪಚಾರೋ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಏಕಕುಲಸ್ಸ ಗಾಮೋತಿ** ಏಕಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ವಾ ಭೋಜಕಸ್ಸ ವಾ ಗಾಮೋ। **ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋತಿ** ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಾಕಾರೇನ ವಾ ವತಿಯಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾಯ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ಏಕಕುಲಗಾಮಸ್ಸ ಏಕೂಪಚಾರತಾ ದಸ್ಸಿತಾ। **ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ವತ್ಥಬ್ಬನ್ತಿ** ಏವರೂಪೇ ಗಾಮೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಾಮಬ್ಭನ್ತರೇ ಯಥಾರುಚಿತೇ ಠಾನೇ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋತಿ** ಇಮಿನಾ ತಸ್ಸೇವ ಗಾಮಸ್ಸ ನಾನೂಪಚಾರತಾ ದಸ್ಸಿತಾ। ಏವರೂಪೇ ಗಾಮೇ ಯಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ತತ್ಥ ವತ್ಥಬ್ಬಂ। **ಹತ್ಥಪಾಸಾ ವಾ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಅಥ ವಾ ತಂ ಘರಂ ಸಮನ್ತತೋ ಹತ್ಥಪಾಸಾ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬಂ, ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯರತನಪ್ಪಮಾಣಪ್ಪದೇಸಾ ಉದ್ಧಂ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯರತನಬ್ಭನ್ತರೇ ಪನ ವತ್ಥುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತಂ ಪಮಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಚೇಪಿ ಇದ್ಧಿಮಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಕಾಸೇ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮೇವ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಚ **ಯಸ್ಮಿಂ ಘರೇತಿ** ಘರಪರಿಚ್ಛೇದೋ "ಏಕಕುಲಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ೪೮೦) ಲಕ್ಖಣೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೪೭೯. ನಾನಾಕುಲಸ್ಸ ಗಾಮೋತಿ ನಾನಾರಾಜೂನಂ ವಾ ಭೋಜಕಾನಂ ವಾ ಗಾಮೋ, ವೇಸಾಲಿಕುಸಿನಾರಾದಿಸದಿಸೋ। **ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋತಿ** ಇಮಿನಾ ನಾನಾಕುಲಗಾಮಸ್ಸ ಏಕೂಪಚಾರತಾ ದಸ್ಸಿತಾ। **ಸಭಾಯೇ ವಾ ದ್ವಾರಮೂಲೇ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಸಭಾಯನ್ತಿ ಲಿಙ್ಗಬ್ಯತ್ತಯೇನ ಸಭಾ ವುತ್ತಾ। **ದ್ವಾರಮೂಲೇತಿ** ನಗರದ್ವಾರಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಏವರೂಪೇ ಗಾಮೇ ಯಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ತತ್ಥ ವಾ ವತ್ಥಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಸದ್ದಸಙ್ಘಟ್ಟನೇನ ವಾ ಜನಸಮ್ಬಾಧೇನ ವಾ ವಸಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಸಭಾಯೇ ವಾ ವತ್ಥಬ್ಬಂ ನಗರದ್ವಾರಮೂಲೇ ವಾ। ತತ್ರಪಿ ವಸಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಅರುಣೇ ಆಗಮ್ಮ ತೇಸಂಯೇವ ಸಭಾಯದ್ವಾರಮೂಲಾನಂ ಹತ್ಥಪಾಸಾ ವಾ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬಂ। ಘರಸ್ಸ ಪನ ಚೀವರಸ್ಸ ವಾ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ।

ಸಭಾಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾತಿ ಸಚೇ ಘರೇ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸಭಾಯೇ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಭಾಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತೇನ ಸಭಾಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಹತ್ಥಪಾಸೇತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ "ಹನ್ದಿಮಂ ಚೀವರಂ ಠಪೇಮೀ"ತಿ ಏವಂ ನಿಕ್ಖೇಪಸುಖೇ ಹತ್ಥಪಾಸಗತೇ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಆಪಣೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸಭಾಯೇ ವಾ ವತ್ಥಬ್ಬಂ ದ್ವಾರಮೂಲೇ ವಾ, ಹತ್ಥಪಾಸಾ ವಾ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬಂ।

ತತ್ರಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - **ಫುಸ್ಸದೇವತ್ಥೇರೋ** ತಾವ ಆಹ - "ಚೀವರಹತ್ಥಪಾಸೇ ವಸಿತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ, ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವೀಥಿಹತ್ಥಪಾಸೇಪಿ ಸಭಾಯಹತ್ಥಪಾಸೇಪಿ ದ್ವಾರಹತ್ಥಪಾಸೇಪಿ ವಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। **ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ** ಪನಾಹ - "ನಗರಸ್ಸ ಬಹೂನಿಪಿ ದ್ವಾರಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಬಹೂನಿಪಿ ಸಭಾಯಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಸ್ಸಾ ಪನ ವೀಥಿಯಾ ಚೀವರಂ ಠಪಿತಂ ಯಂ ತಸ್ಸಾ ಸಮ್ಮುಖಿಟ್ಠಾನೇ ಸಭಾಯಞ್ಚ ದ್ವಾರಞ್ಚ ತಸ್ಸ ಸಭಾಯಸ್ಸ ಚ ದ್ವಾರಸ್ಸ ಚ ಹತ್ಥಪಾಸಾ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ ಸಕ್ಕಾ ಚೀವರಸ್ಸ ಪವತ್ತಿ ಜಾನಿತು"ನ್ತಿ। ಸಭಾಯಂ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಯಸ್ಸ ಆಪಣಿಕಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಸಚೇ ಸೋ ತಂ ಚೀವರಂ ಅತಿಹರಿತ್ವಾ ಘರೇ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ವೀಥಿಹತ್ಥಪಾಸೋ ನ ರಕ್ಖತಿ, ಘರಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ವತ್ಥಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಮಹನ್ತಂ ಘರಂ ಹೋತಿ, ದ್ವೇ

ವೀಥಿಯೋ ಘರಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ ಹತ್ಥಪಾಸೇಯೇವ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಭಾಯೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪನ ಸಭಾಯೇ ವಾ ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ನಗರದ್ವಾರಮೂಲೇ ವಾ ತೇಸಂಯೇವ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ವಾ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಂ।

ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋತಿಇಮಿನಾ ತಸ್ಸೇವ ಗಾಮಸ್ಸ ನಾನೂಪಚಾರತಾ ದಸ್ಸಿತಾ। ಏತೇನೇವುಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಏಕೂಪಚಾರತಾ ಚ ನಾನೂಪಚಾರತಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ "ಗಾಮೋ ಏಕೂಪಚಾರೋ ನಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಆದಿಮ್ಹಿ "ಅಜ್ಝೋಕಾಸೋ ಏಕೂಪಚಾರೋ ನಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಅನ್ತೇ ಚ ಏಕಮೇವ ಮಾತಿಕಾಪದಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಪದಭಾಜನಂ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ। ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸೇವ ಪದಸ್ಸಾನುಸಾರೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾದಿವಸೇನ ಏಕೂಪಚಾರತಾ ಚ ನಾನೂಪಚಾರತಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೪೮೦-೧. **ನಿವೇಸನಾದೀಸು ಓವರಕಾ**ತಿ ಗಬ್ಭಾನಂಯೇವೇತಂ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ। **ಹತ್ಥಪಾಸಾ ವಾ**ತಿ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸಾ। **ದ್ವಾರಮೂಲೇ ವಾ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಾಧಾರಣೇ ಘರದ್ವಾರಮೂಲೇ। **ಹತ್ಥಪಾಸಾ ವಾ**ತಿ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ವಾ ಘರದ್ವಾರಮೂಲಸ್ಸ ವಾ ಹತ್ಥಪಾಸಾ।

೪೮೨-೭. **ಉದೋಸಿತೋ**ತಿ ಯಾನಾದೀನಂ ಭಣ್ಡಾನಂ ಸಾಲಾ। ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ನಿವೇಸನೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅಟ್ಟೋ**ತಿ ಪಟಿರಾಜಾದಿಪಟಿಬಾಹನತ್ಥಂ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಕತೋ ಬಹಲಭಿತ್ತಿಕೋ ಚತುಪಞ್ಚಭೂಮಿಕೋ ಪತಿಸ್ಸಯವಿಸೇಸೋ। **ಮಾಳೋ**ತಿ ಏಕಕೂಟಸಙ್ಗಹಿತೋ ಚತುರಸ್ಸಪಾಸಾದೋ। **ಪಾಸಾದೋ**ತಿ ದೀಘಪಾಸಾದೋ। **ಹಮ್ಮಿಯ**ನ್ತಿ ಮುಣ್ಡಚ್ಛದನಪಾಸಾದೋ।

೪೮೯. **ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಾ**ತಿಏತ್ಥ ಏಕಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಅಟ್ಠವೀಸತಿಹತ್ಥಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಸತ್ಥೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಗಾಮಂ ವಾ ನದಿಂ ವಾ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ ಅನ್ತೋಪವಿಟ್ಠೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಬದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಓರಞ್ಚ ಪಾರಞ್ಚ ಘರಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಸತ್ಥಪರಿಹಾರೋವ ಲಬ್ಭತಿ। ಅಥ ಗಾಮೇ ವಾ ನದಿಯಾ ವಾ ಪರಿಯಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅನ್ತೋಪವಿಟ್ಠೋ , ಗಾಮಪರಿಹಾರೋ ಚೇವ ನದೀಪರಿಹಾರೋ ಚ ಲಬ್ಭತಿ। ಸಚೇ ವಿಹಾರಸೀಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಚ ಚೀವರಂ ಹೋತಿ, ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಬಹಿಸೀಮಾಯ ಚೀವರಂ ಹೋತಿ ಸತ್ಥಸಮೀಪೇಯೇವ ವಸಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಕಟೇ ವಾ ಭಗ್ಗೇ ಗೋಣೇ ವಾ ನಟ್ಠೇ ಅನ್ತರಾ ಛಿಜ್ಜತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಚೀವರಂ ತತ್ಥ ವಸಿತಬ್ಬಂ।

೪೯೦. ಏಕಕುಲಸ್ಸ ಖೇತ್ತೇ ಹತ್ಥಪಾಸೋ ನಾಮ ಚೀವರಹತ್ಥಪಾಸೋಯೇವ, ನಾನಾಕುಲಸ್ಸ ಖೇತ್ತೇ ಹತ್ಥಪಾಸೋ ನಾಮ ಖೇತ್ತದ್ವಾರಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೋ। ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಚೀವರಸ್ಸೇವ ಹತ್ಥಪಾಸೋ।

೪೯೧-೪. **ಧಞ್ಞಕರಣ**ನ್ತಿ ಖಲಂ ವುಚ್ಚತಿ। **ಆರಾಮೋ**ತಿ ಪುಪ್ಫಾರಾಮೋ ವಾ ಫಲಾರಾಮೋ ವಾ। ದ್ವೀಸುಪಿ **ಖೇತ್ತೇ** ವುತ್ತಸದಿಸೋವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। **ವಿಹಾರೋ** ನಿವೇಸನಸದಿಸೋ। ರುಕ್ಖಮೂಲೇ **ಅನ್ತೋಛಾಯಾಯ**ನ್ತಿ ಛಾಯಾಯ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಏವ। ವಿರಳಸಾಖಸ್ಸ ಪನ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಆತಪೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೇ ಠಪಿತಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಸಾಖಾಚ್ಛಾಯಾಯ ವಾ ಖನ್ಧಚ್ಛಾಯಾಯ ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸಾಖಾಯ ವಾ ವಿಟಪೇ ವಾ ಠಪೇತಿ, ಉಪರಿ ಅಞ್ಞಸಾಖಾಚ್ಛಾಯಾಯ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸೇಯೇವ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಖುಜ್ಜರುಕ್ಖಸ್ಸ ಛಾಯಾ ದೂರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಛಾಯಾಯ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಇಧಾಪಿ ಹತ್ಥಪಾಸೋ ಚೀವರಹತ್ಥಪಾಸೋಯೇವ।

ಅಗಾಮಕೇ ಅರಞ್ಞೇತಿ ಅಗಾಮಕಂ ನಾಮ ಅರಞ್ಞಂ ವಿಞ್ಝಾಟವೀಆದೀಸು ವಾ ಸಮುದ್ದಮಜ್ಝೇ ವಾ ಮಚ್ಛಬನ್ಧಾನಂ ಅಗಮನಪಥೇ ದೀಪಕೇಸು ಲಬ್ಭತಿ। **ಸಮನ್ತಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಾ**ತಿ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಾ, ವಿನಿಬ್ಬೇಧೇನ ಚುದ್ದಸ ಹೋನ್ತಿ। ಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ವಾ ದಿಸಾಯ ಪರಿಯನ್ತೇ ಠಪಿತಚೀವರಂ ರಕ್ಖತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಸಮಯೇ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದಿಸಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಚೀವರಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ। ಏಸ

ನಯೋ ಇತರಸ್ಮಿಂ। ಉಪೋಸಥಕಾಲೇ ಪನ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ನಿಸಿನ್ನಭಿಕ್ಖುತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾ। ಯತ್ತಕಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ವಡ್ಢತಿ, ಸೀಮಾಪಿ ತತ್ತಕಂ ವಡ್ಢತಿ।

೪೯೫. ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಪಧಾನಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಪಧಾನಮನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ "ನ್ಹಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತೀಣಿಪಿ ಚೀವರಾನಿ ತೀರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ನದಿಂ ಓತರತಿ, ನ್ಹಾಯನ್ತಸ್ಸೇವ ಚಸ್ಸ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಹತಿ, ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸೋ ಹಿ ಯದಿ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ನಿವಾಸೇತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಚೀವರಂ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಥ ನಗ್ಗೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ? ನ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಹಿ ಯಾವ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತಿ, ತಾವ ತೇಸಂ ಚೀವರಾನಂ ಅಪರಿಭೋಗಾರಹತ್ತಾ ನಟ್ಠಚೀವರಟ್ಠಾನೇ ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ನಟ್ಠಚೀವರಸ್ಸ ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ ಏಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ದೂರೇ ವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ, ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಞ್ಚರನ್ತಿ। ಏಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಂಸಕೂಟೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ವಿಹಾರೇ ಸಭಾಗಭಿಕ್ಖೂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಬಹಿಗಾಮೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸನ್ತರುತ್ತರೇನ ಆಸನಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಬಹಿಗಾಮೇ ಚೋರಭಯಂ ಹೋತಿ, ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಆಸನಸಾಲಾ ಸಮ್ಬಾಧಾ ಹೋತಿ ಜನಾಕಿಣ್ಣಾ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಏಕಮನ್ತೇ ಚೀವರಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆದಾಯ ಬಹಿಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಚೀವರಾನಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಹರಾನಂ ಹತ್ಥೇ ಪತ್ತಚೀವರಂ ದತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ಸಯಿತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಂ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಕತ್ವಾವ ಸಯಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂಯೇವ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇಸು ದಹರೇಸು ಅರುಣಂ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಚೀವರಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ನಿಸ್ಸಯೋ ಪನ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ದಹರಾನಮ್ಪಿ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಥೇರೇಸು ಅಸಮ್ಪತ್ತೇಸು ಏಸೇವ ನಯೋ। ಮಗ್ಗಂ ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ದಹರಾ "ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಮುಹುತ್ತಂ ಸಯಿತ್ವಾ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಓಕಾಸೇ ತುಮ್ಹೇ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಯಾವ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ಸಯನ್ತಿ, ಚೀವರಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ದಹರೇ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಥೇರೇಸು ಸಯನ್ತೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ದ್ವೇಧಾಪಥಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರಾ "ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ" ದಹರಾ "ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಚನಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗತಾ, ಸಹ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ಚೀವರಾನಿ ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ , ನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಸಚೇ ದಹರಾ ಮಗ್ಗತೋ ಓಕ್ಕಮ್ಮ "ಅನ್ತೋಅರುಣೇಯೇವ ನಿವತ್ತಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅಸಮ್ಪತ್ತಾನಂಯೇವ ಚ ತೇಸಂ ಅರುಣೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಚೀವರಾನಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನಿಸ್ಸಯೋ ಪನ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಧೇನುಭಯೇನ ವಾ ಸುನಖಭಯೇನ ವಾ "ಮುಹುತ್ತಂ ಠತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಠತ್ವಾ ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನ್ತರಾ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ಚೀವರಾನಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಸಚೇ "ಅನ್ತೋಅರುಣೇಯೇವ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯಂ ಗಾಮಂ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ಅನ್ತರಾ ಅರುಣೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ನೇವ ಚೀವರಾನಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನ ನಿಸ್ಸಯೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಸಚೇ ಪನ "ವಿಭಾಯತು ತಾವಾ"ತಿ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇಪಿ ನ ಚೀವರಾನಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನಿಸ್ಸಯೋ ಪನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಯೇಪಿ "ಅನ್ತೋಅರುಣೇಯೇವ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರಂ ಧಮ್ಮಸವನತ್ಥಾಯ ಸಉಸ್ಸಾಹಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇಯೇವ ಚ ನೇಸಂ ಅರುಣೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಚೀವರಾನಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನಿಸ್ಸಯೋ ಪನ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಸಚೇ ಧಮ್ಮಗಾರವೇನ "ಯಾವ ಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸುತ್ವಾವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ಸಹ ಅರುಣಸ್ಸುಗ್ಗಮನಾ ಚೀವರಾನಿಪಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನಿಸ್ಸಯೋಪಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಥೇರೇನ ದಹರಂ ಚೀವರಧೋವನತ್ಥಾಯ ಗಾಮಕಂ ಪೇಸೇನ್ತೇನ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾವ ದಾತಬ್ಬಂ। ದಹರಸ್ಸಾಪಿ ಚೀವರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಪೇತ್ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅಸ್ಸತಿಯಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ದಹರಸ್ಸ ಚೀವರಂ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಥೇರೋ ನಸ್ಸರತಿ, ದಹರೋ ಏವ ಸರತಿ, ದಹರೇನ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಚೀವರಂ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ

ವತ್ತಬ್ಬೋ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋಪಿ ಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಏಕಸ್ಸ ಸತಿಯಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಮೋಕ್ಖೋ ಹೋತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಪಠಮಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅವಿಕಪ್ಪನಞ್ಚ ಅಕಿರಿಯಂ, ಇಧ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಣಂ ಅಯಮೇವ ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ತತಿಯಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೯೭. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ತತಿಯಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವಿಮಜ್ಜತೀ**ತಿ "ವಲೀಸು ನಟ್ಠಾಸು ಇದಂ ಮಹನ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಉದಕೇನ ಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಾದೇಹಿ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇಹಿ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಘಂಸತಿ, ತಂ ಆತಪೇ ಸುಕ್ಖಂ ಪಠಮಪ್ಪಮಾಣಮೇವ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪುನಪಿ ತಥಾ ಕರೋತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವಿಮಜ್ಜತೀ"ತಿ। ತಂ ಏವಂ ಕಿಲಮನ್ತಂ ಭಗವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋವ ದಿಸ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಚಾರಿಕಂ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತೋ ವಿಯ ತತ್ಥ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅದ್ದಸ ಖೋ ಭಗವಾ"ತಿಆದಿ।

೪೯೯-೫೦೦. ಏಕಾದಸಮಾಸೇತಿ ಏಕಂ ಪಚ್ಛಿಮಕತ್ತಿಕಮಾಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸೇ ಏಕಾದಸಮಾಸೇ। **ಸತ್ತಮಾಸೇ**ತಿ ಕತ್ತಿಕಮಾಸಂ ಹೇಮನ್ತಿಕೇ ಚ ಚತ್ತಾರೋತಿ ಪಞ್ಚಮಾಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸೇ ಸತ್ತಮಾಸೇ। **ಕಾಲೇಪಿ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ "ಇದಂ ಅಕಾಲಚೀವರ"ನ್ತಿ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ, ಏಕಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ "ಇದಂ ತುಯ್ಹಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ದಿನ್ನಂ।

ಸಙ್ಘತೋ ವಾತಿ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಭಾಗವಸೇನ ಸಙ್ಘತೋ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ಗಣತೋ ವಾ**ತಿ ಇದಂ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಗಣಸ್ಸ ದೇಮ, ಇದಂ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಗಣಸ್ಸಾತಿ ಏವಂ ಗಣಸ್ಸ ದೇನ್ತಿ। ತತೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಭಾಗವಸೇನ ಗಣತೋ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ।

ನೋ ಚಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರೀತಿ ನೋ ಚೇ ಪಾರಿಪೂರೀ ಭವೇಯ್ಯ, ಯತ್ತಕೇನ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಚೀವರಂ ಪಹೋತಿ, ತಞ್ಚೇ ಚೀವರಂ ತತ್ತಕಂ ನ ಭವೇಯ್ಯ, ಊನಕಂ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಚ್ಚಾಸಾ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘತೋ ವಾತಿಆದೀಸು ಅಸುಕದಿವಸಂ ನಾಮ ಸಙ್ಘೋ ಚೀವರಾನಿ ಲಭಿಸ್ಸತಿ, ಗಣೋ ಲಭಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ಮೇ ಚೀವರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಏವಂ ಸಙ್ಘತೋ ವಾ ಗಣತೋ ವಾ ಪಚ್ಚಾಸಾ ಹೋತಿ। ಞಾತಕೇಹಿ ಮೇ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ಪೇಸಿತಂ, ಮಿತ್ತೇಹಿ ಪೇಸಿತಂ, ತೇ ಆಗತಾ ಚೀವರೇ ದಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಞಾತಿತೋ ವಾ ಮಿತ್ತತೋ ವಾ ಪಚ್ಚಾಸಾ ಹೋತಿ। **ಪಂಸುಕೂಲಂ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಪಂಸುಕೂಲಂ ವಾ ಲಚ್ಛಾಮೀತಿ ಏವಂ ಪಚ್ಚಾಸಾ ಹೋತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಅತ್ತನೋ ವಾ ಧನೇನಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಪ್ಪಾಸಸುತ್ತಾದಿನಾ ಧನೇನ, ಅಸುಕದಿವಸಂ ನಾಮ ಲಚ್ಛಾಮೀತಿ ಏವಂ ವಾ ಪಚ್ಚಾಸಾ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತೋ ಚೇ ಉತ್ತರಿ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ ಸತಿಯಾಪಿ ಪಚ್ಚಾಸಾಯಾತಿ ಮಾಸಪರಮತೋ ಚೇ ಉತ್ತರಿ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಪನ ಅವತ್ವಾ ಯಸ್ಮಾ ಅನ್ತರಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೇ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರೇ ಮೂಲಚೀವರಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನದಿವಸತೋ ಯಾವ ವೀಸತಿಮೋ ದಿವಸೋ ತಾವ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ಮೂಲಚೀವರಂ ಅತ್ತನೋ ಗತಿಕಂ ಕರೋತಿ, ತತೋ ಉದ್ಧಂ ಮೂಲಚೀವರಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ಅತ್ತನೋ ಗತಿಕಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ತದಹುಪ್ಪನ್ನೇ ಮೂಲಚೀವರೇ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ವಿಸಭಾಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಮೂಲಚೀವರೇತಿ ಯದಿ ಮೂಲಚೀವರಂ ಸಣ್ಹಂ, ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ಥೂಲಂ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಯೋಜೇತುಂ। ರತ್ತಿಯೋ ಚ ಸೇಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ತಾವ ಮಾಸೋ ಪೂರತಿ , ನ ಅಕಾಮಾ ನಿಗ್ಗಹೇನ ಚೀವರಂ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ಲಭಿತ್ವಾಯೇವ ಕಾಲಬ್ಭನ್ತರೇ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ। ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಮ್ಪಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಮೂಲಚೀವರಂ ಥೂಲಂ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ಸಣ್ಹಂ, ಮೂಲಚೀವರಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಮೇವ ಮೂಲಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ತಂ ಪುನ ಮಾಸಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ, ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಯಾವ ಇಚ್ಛತಿ ತಾವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮೂಲಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪಠಮಕಥಿನಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ತತಿಯಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಪುರಾಣಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೩-೫. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಪುರಾಣಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾತಿ** ಪಿತುಪಿತಾ ಪಿತಾಮಹೋ, ಪಿತಾಮಹಸ್ಸ ಯುಗಂ ಪಿತಾಮಹಯುಗಂ। ಯುಗನ್ತಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಭಿಲಾಪ ಮತ್ತಮೇವ ಚೇತಂ। ಅತ್ಥತೋ ಪನ ಪಿತಾಮಹೋಯೇವ ಪಿತಾಮಹಯುಗಂ। ತತೋ ಉದ್ಧಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪುಬ್ಬಪುರಿಸಾ ಪಿತಾಮಹಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತಾ। ಏವಂ ಯಾವ ಸತ್ತಮೋ ಪುರಿಸೋ ತಾವ ಯಾ ಅಸಮ್ಬದ್ಧಾ ಸಾ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಸಮ್ಬದ್ಧಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ದೇಸನಾಮುಖಮೇವ ಚೇತಂ। "ಮಾತಿತೋ ವಾ ಪಿತಿತೋ ವಾ"ತಿವಚನತೋ ಪನ ಪಿತಾಮಹಯುಗಮ್ಪಿ ಪಿತಾಮಹಿಯುಗಮ್ಪಿ ಮಾತಾಮಹಯುಗಮ್ಪಿ ಮಾತಾಮಹಿಯುಗಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಭಾತುಭಗಿನೀಭಾಗಿನೇಯ್ಯಪುತ್ತಪಪುತ್ತಾದಯೋಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಇಧ ಸಙ್ಗಹಿತಾ ಏವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತತ್ರಾಯಂ ವಿತ್ಥಾರನಯೋ - ಪಿತಾ ಪಿತುಪಿತಾ ತಸ್ಸ ಪಿತಾ ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಿತಾತಿ ಏವಂ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಯುಗಾ, ಪಿತಾ ಪಿತುಮಾತಾ ತಸ್ಸಾ ಪಿತಾ ಚ ಮಾತಾ ಚ ಭಾತಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಚ ಪುತ್ತಾ ಚ ಧೀತರೋ ಚಾತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಞ್ಚ ಅಧೋ ಚ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಯುಗಾ, ಪಿತಾ ಪಿತುಭಾತಾ ಪಿತುಭಗಿನೀ ಪಿತುಪುತ್ತಾ ಪಿತುಧೀತರೋ ತೇಸಮ್ಪಿ ಪುತ್ತಧೀತುಪರಮ್ಪರಾತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಯುಗಾ, ಮಾತಾ ಮಾತುಮಾತಾ ತಸ್ಸಾ ಮಾತಾ ತಸ್ಸಾಪಿ ಮಾತಾತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಯುಗಾ, ಮಾತಾ ಮಾತುಪಿತಾ ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ಚ ಪಿತಾ ಚ ಭಾತಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಚ ಪುತ್ತಾ ಚ ಧೀತರೋ ಚಾತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಞ್ಚ ಅಧೋ ಚ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಯುಗಾ, ಮಾತಾ ಮಾತುಭಾತಾ ಮಾತುಭಗಿನೀ ಮಾತುಪುತ್ತಾ ಮಾತುಧೀತರೋ ತೇಸಮ್ಪಿ ಪುತ್ತಧೀತುಪರಮ್ಪರಾತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಯುಗಾ, ನೇವ ಮಾತುಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ನ ಪಿತುಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ಸಮ್ಬದ್ಧಾ, ಅಯಂ **ಅಞ್ಞಾತಿಕಾ ನಾಮ**।

ಉಭತೋ ಸಙ್ಘೇತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೇ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನಾತಿ ಅಟ್ಠವಾಚಿಕವಿನಯಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ।

ಸಕಿಂ ನಿವತ್ಥಮ್ಪಿ ಸಕಿಂ ಪಾರುತಮ್ಪೀತಿ ರಜಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಂ ಕತ್ವಾ ಏಕವಾರಮ್ಪಿ ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ಪಾರುತಂ ವಾ। ಅನ್ತಮಸೋ ಪರಿಭೋಗಸೀಸೇನ ಅಂಸೇ ವಾ ಮತ್ಥಕೇ ವಾ ಕತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಗತೋ ಹೋತಿ, ಉಸ್ಸೀಸಕಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಏತಮ್ಪಿ ಪುರಾಣಚೀವರಮೇವ। ಸಚೇ ಪನ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಕತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ಹತ್ಥೇಹಿ ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ವಿತಾನಂ ಕತ್ವಾ ಸೀಸೇನ ಅಫುಸನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ಪರಿಭೋಗೋ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಧೋತಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಏವಂ ಆಣತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಧೋವನತ್ಥಾಯ ಉದ್ಧನಂ ಸಜ್ಜೇತಿ, ದಾರೂನಿ ಸಂಹರತಿ, ಅಗ್ಗಿಂ ಕರೋತಿ, ಉದಕಂ ಆಹರತಿ ಯಾವ ನಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ತಾವ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಧೋವಿತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ದುದ್ಧೋತನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಪುನ ಸಿಞ್ಚತಿ ವಾ ಧೋವತಿ ವಾ ಯಾವ ನಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ತಾವ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಏಸ ನಯೋ ರಜನಾಕೋಟನೇಸು। ರಜನದೋಣಿಯಞ್ಹಿ ರಜನಂ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಯಾವ ಸಕಿಂ ಚೀವರಂ ರಜತಿ, ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ರಜನತ್ಥಾಯ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಪಟಿರಜತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಏವಂ ಆಕೋಟನೇಪಿ ಪಯೋಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೫೦೬. **ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಅಞ್ಞಾತಿಕಸಞ್ಞೀ ಪುರಾಣಚೀವರಂ ಧೋವಾಪೇತೀ**ತಿ ನೋ ಚೇಪಿ "ಇಮಂ ಧೋವಾ"ತಿ ವದತಿ, ಅಥ ಖೋ ಧೋವನತ್ಥಾಯ ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಹತ್ಥೇ ದೇತಿ, ಪಾದಮೂಲೇ ವಾ ಠಪೇತಿ, ಉಪರಿ ವಾ ಖಿಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಸಾಮಣೇರೀಸಾಮಣೇರಉಪಾಸಕತಿತ್ಥಿಯಾದೀನಂ ವಾ ಹತ್ಥೇ ಪೇಸೇತಿ, ನದೀತಿತ್ಥೇ ಧೋವನ್ತಿಯಾ ಉಪಚಾರೇ ವಾ ಖಿಪತಿ, ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಓಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ, ಧೋವಾಪಿತಂಯೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಉಪಚಾರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಓರತೋ ಠಪೇತಿ ಸಾ ಚೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಆನೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಯ ವಾ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ವಾ ಹತ್ಥೇ ಧೋವನತ್ಥಾಯ ದೇತಿ, ಸಾ ಚೇ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಧೋವತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ದೇತಿ, ಸೋ ಚೇ ಲಿಙ್ಗೇ ಪರಿವತ್ತೇ ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಧೋವತಿ , ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಹತ್ಥೇ ದಿನ್ನೇಪಿ ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತನೇ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಧೋವಾಪೇತಿ ರಜಾಪೇತೀತಿಆದೀಸು ಏಕೇನ ವತ್ಥುನಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ, ದುತಿಯೇನ ದುಕ್ಕಟಂ। ತೀಣಿಪಿ ಕಾರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಏಕೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ, ಸೇಸೇಹಿ ದ್ವೇ ದುಕ್ಕಟಾನಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತಾನಿ ಧೋವನಾದೀನಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಾ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಾ ಕಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ತೀಣಿ ಚತುಕ್ಕಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ "ಇಮಂ ಚೀವರಂ ರಜಿತ್ವಾ ಧೋವಿತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಪಠಮಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ರಜತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಏವಂ ಸಬ್ಬೇಸು ವಿಪರೀತವಚನೇಸು ನಯೋ ನೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ "ಧೋವಿತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ ಧೋವತಿ ಚೇವ ರಜತಿ ಚ, ಧೋವಾಪನಪಚ್ಚಯಾ ಏವ ಆಪತ್ತಿ, ರಜನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವುತ್ತಾಧಿಕಕರಣೇ "ಅವುತ್ತಾ ಧೋವತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚೀವರೇ ಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತುಯ್ಹಂ ಭಾರೋ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಪನ ಏಕವಾಚಾಯ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ।

ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ವೇಮತಿಕೋ ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಞಾತಿಕಸಞ್ಞೀತಿ ಇಮಾನಿಪಿ ಪದಾನಿ ವುತ್ತಾನಂಯೇವ ತಿಣ್ಣಂ ಚತುಕ್ಕಾನಂ ವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಏಕತೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯಾತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಧೋವಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಪನ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ನಾಮ ಪಞ್ಚಸತಾ ಸಾಕಿಯಾನಿಯೋ।

೫೦೭. **ಅವುತ್ತಾ ಧೋವತೀ**ತಿ ಉದ್ದೇಸಾಯ ವಾ ಓವಾದಾಯ ವಾ ಆಗತಾ ಕಿಲಿನ್ನಂ ಚೀವರಂ ದಿಸ್ವಾ ಠಪಿತಟ್ಠಾನತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ "ದೇಥ, ಅಯ್ಯ, ಧೋವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಧೋವತಿ ಚೇವ ರಜತಿ ಚ ಆಕೋಟೇತಿ ಚ, ಅಯಂ ಅವುತ್ತಾ ಧೋವತಿ ನಾಮ। ಯಾಪಿ "ಇಮಂ ಚೀವರಂ ಧೋವಾ"ತಿ ದಹರಂ ವಾ ಸಾಮಣೇರಂ ವಾ ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತ್ವಾ "ಆಹರಥಯ್ಯ ಅಹಂ ಧೋವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಧೋವತಿ, ತಾವಕಾಲಿಕಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಧೋವಿತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ಅವುತ್ತಾ ಧೋವತಿ ನಾಮ।

ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖಾರನ್ತಿ ಉಪಾಹನತ್ಥವಿಕಪತ್ತತ್ಥವಿಕಅಂಸಬದ್ಧಕಕಾಯಬನ್ಧನಮಞ್ಚಪೀಠಭಿಸಿತಟ್ಟಿಕಾದಿಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಧೋವಾಪೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಪನ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪುರಾಣಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೮. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾ**ತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತತೋ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾ। **ಯೇನ ಅನ್ಧವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಯೇನ ಅನ್ಧವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಕತಕಮ್ಮಾ**ತಿ ಕತಚೋರಿಕಕಮ್ಮಾ, ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದನಾದೀಹಿ ಪರಭಣ್ಡಂ ಹರಿತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಚೋರಗಾಮಣಿಕೋ**ತಿ ಚೋರಜೇಟ್ಠಕೋ। ಸೋ ಕಿರ ಪುಬ್ಬೇ ಥೇರಿಂ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ಚೋರಾನಂ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ದಿಸ್ವಾ "ಇತೋ ಮಾ ಗಚ್ಛಥ, ಸಬ್ಬೇ ಇತೋ ಏಥಾ"ತಿ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಅಗಮಾಸಿ। **ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ**ತಿ ಥೇರೀ ಕಿರ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವೇಲಾಯಂಯೇವ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ ವುಟ್ಠಹಿ। ಸೋಪಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಏವಂ ಅವಚ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಅಸ್ಸೋಸಿ, ಸುತ್ವಾ ಚ "ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಅಞ್ಞೋ ಏತ್ಥ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಯಾ"ತಿ ತಂ ಮಂಸಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಥ ಖೋ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ"ತಿಆದಿ।

ಓಹಿಯ್ಯಕೋತಿ ಅವಹೀಯಕೋ ಅವಸೇಸೋ, ವಿಹಾರವಾರಂ ಪತ್ವಾ ಏಕೋವ ವಿಹಾರೇ ಠಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಚೇ ಮೇ ತ್ವಂ ಅನ್ತರವಾಸಕಂ ದದೇಯ್ಯಾಸೀ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆಹ? ಸಣ್ಹಂ ಘನಮಟ್ಠಂ ಅನ್ತರವಾಸಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಲೋಭೇನ, ಅಪಿಚ ಅಪ್ಪಕೋ ತಸ್ಸಾ ಅನ್ತರವಾಸಕೇ ಲೋಭೋ, ಥೇರಿಯಾ ಪನ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಾ ಕೋಟ್ಠಾಸಸಮ್ಪತ್ತಿ ತೇನಸ್ಸಾ ಸರೀರಪಾರಿಪೂರಿಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಿಸಮಲೋಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। **ಅನ್ತಿಮ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಸಬ್ಬಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅನ್ತಿಮಂ, ಅನ್ತಿಮನ್ತಿ ಪಚ್ಛಿಮಂ। ಅಞ್ಞಂ ಲೇಸೇನಾಪಿ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ವಾ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಾ ಠಪಿತಂ ಚೀವರಂ ನತ್ಥೀತಿ ಏವಂ ಯಥಾಅನುಞ್ಞಾತಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಧಾರಣವಸೇನೇವ ಆಹ, ನ ಲೋಭೇನ, ನ ಹಿ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಲೋಭೋ ಅತ್ಥಿ। **ನಿಪ್ಪೀಳಿಯಮಾನಾ**ತಿ ಉಪಮಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಗಾಳ್ಹಂ ಪೀಳಯಮಾನಾ।

ಅನ್ತರವಾಸಕಂ ದತ್ವಾ ಉಪಸ್ಸಯಂ ಅಗಮಾಸೀತಿ ಸಙ್ಕಚ್ಚಿಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಯಥಾ ತಸ್ಸ ಮನೋರಥೋ ನ ಪೂರತಿ, ಏವಂ ಹತ್ಥತಲೇಯೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ।

೫೧೦. ಕಸ್ಮಾ ಪಾರಿವತ್ತಕಚೀವರಂ ಅಪ್ಪಟಿಗಣ್ಹನ್ತೇ ಉಜ್ಝಾಯಿಂಸು? "ಸಚೇ ಏತ್ತಕೋಪಿ ಅಮ್ಹೇಸು ಅಯ್ಯಾನಂ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ನತ್ಥಿ, ಕಥಂ ಮಯಂ ಯಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಿಹತ್ಥತಾಯ ಸಮಭಿತುನ್ನತ್ತಾ।

ಅನುಜಾನಾಮಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಸಮಸದ್ಧಾನಂ ಸಮಸೀಲಾನಂ ಸಮದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಾರಿವತ್ತಕಂ ಗಹೇತುಂ ಅನುಜಾನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೧೨. **ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಹತ್ಥಪ್ಪಸಾರಣಾದೀಸು ದುಕ್ಕಟಂ। **ಪಟಿಲಾಭೇನಾ**ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ। ತತ್ಥ ಚ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಹತ್ಥೇ ದೇತು, ಪಾದಮೂಲೇ ವಾ ಠಪೇತು, ಉಪರಿ ವಾ ಖಿಪತು, ಸೋ ಚೇ ಸಾದಿಯತಿ , ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಸಾಮಣೇರಸಾಮಣೇರೀಉಪಾಸಕಉಪಾಸಿಕಾದೀನಂ ಹತ್ಥೇ ಪೇಸಿತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಪರಿಸಾ ಚೀವರಾನಿ ಚ ನಾನಾವಿರಾಗವತ್ಥಾನಿ ಚ ಆನೇತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇನ್ತಿ, ಉಪಚಾರೇ ವಾ ಠತ್ವಾ

ಉಪಚಾರಂ ವಾ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಖಿಪನ್ತಿ, ಯಂ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಕಂ, ತಂ ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಾರಿವತ್ತಕಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಅಥ ಪನ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಖಿತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, "ಇದಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ, ಇದಂ ಅಞ್ಞೇಸ"ನ್ತಿ ಞಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಪಾರಿವತ್ತಕಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಕುರುನ್ದಿಯಞ್ಚ** ವುತ್ತಂ, ತಂ ಅಚಿತ್ತಕಭಾವೇನ ನ ಸಮೇತಿ। ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ದೇತಿ, ಪಾರಿವತ್ತಕಮೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟಾದೀಸು ಠಪೇತಿ, "ಪಂಸುಕೂಲಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಪಂಸುಕೂಲಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೫೧೩. **ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಅಞ್ಞಾತಿಕಸಞ್ಞೀ**ತಿ ತಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ಏಕತೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಹತ್ಥತೋ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಪನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ।

೫೧೪. **ಪರಿತ್ತೇನ ವಾ ವಿಪುಲ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪಗ್ಘಚೀವರೇನ ವಾ ಉಪಾಹನತ್ಥವಿಕಪತ್ತತ್ಥವಿಕಅಂಸಬದ್ಧಕಕಾಯಬನ್ಧನಾದಿನಾ ವಾ ಮಹಗ್ಘಂ ಚೇತಾಪೇತ್ವಾ ಸಚೇಪಿ ಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಅನ್ತಮಸೋ ಹರೀತಕೀಖಣ್ಡೇನಾಪೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವಿಪುಲೇನ ವಾ ಪರಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದಿಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಚೀವರಪ್ಪಮಾಣಂ ಪನ ಪಟಪರಿಸ್ಸಾವನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ನೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಂ ನ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ ಮಞ್ಚಪ್ಪಮಾಣಾ ಭಿಸಿಚ್ಛವಿ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದೀಸು। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂ ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ , ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೧೫. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಉಪನನ್ದೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ**ತಿ ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾನಂ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪತಿಕಿಟ್ಠೋ ಲೋಲಜಾತಿಕೋ। **ಪಟ್ಠೋ**ತಿ ಛೇಕೋ ಸಮತ್ಥೋ ಪಟಿಬಲೋ ಸರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕಣ್ಠಮಾಧುರಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಯಾ**ತಿ ಕಿಂಸು ವಿಯ ಕಿಲೇಸೋ ವಿಯ, ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪವಸೇನ ಕಮ್ಪನಂ ವಿಯ ಸಙ್ಕಮ್ಪನಂ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗನ್ತಿ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತಂ ದೀಘಮಗ್ಗಂ, ನ ನಗರವೀಥಿಮಗ್ಗನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿಂಸೂ**ತಿ ಮುಸಿಂಸು, ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ನೇಸಂ ಹರಿಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನುಯುಞ್ಜಾಹೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಜಾನನತ್ಥಾಯ ಪುಚ್ಛ। **ಅನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನಾ**ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಉಪಸಮ್ಪದಾಪತ್ತಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನಾ। **ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸು**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಯೋ "ಸಾಕೇತಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತೋ, ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ।

೫೧೭. **ಅಞ್ಞಾತಕಂ ಗಹಪತಿಂ ವಾ**ತಿಆದೀಸು ಯಂ ಪರತೋ "ತಿಣೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಏವಂ ಅನುಪುಬ್ಬಕಥಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಚೋರೇ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ದಹರಾ ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಲಾತಾ, ಚೋರಾ ಥೇರಾನಂ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಮತ್ತಂಯೇವ ಹರಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಥೇರೇಹಿ ನೇವ ತಾವ ಚೀವರಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬಂ, ನ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಭಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಅಥ ದಹರಾ ಸಬ್ಬಂ ಭಣ್ಡಕಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾತಾ, ಚೋರಾ ಥೇರಾನಂ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಂ ತಞ್ಚ ಭಣ್ಡಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದಹರೇಹಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಾನಿ ನ ತಾವ ಥೇರಾನಂ ದಾತಬ್ಬಾನಿ, ನ ಹಿ

ಅನಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಭಞ್ಜಿತುಂ ಲಭನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಾನಂ ಪನ ಅತ್ಥಾಯ ಲಭನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಾವ ಅತ್ತನೋಪಿ ಪರೇಸಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಾಯ ಲಭನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಥೇರೇಹಿ ವಾ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ವಾಕಾದೀಹಿ ಗನ್ಥೇತ್ವಾ ದಹರಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ದಹರೇಹಿ ವಾ ಥೇರಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಗನ್ಥೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಹತ್ಥೇ ದತ್ವಾ ವಾ ಅದತ್ವಾ ವಾ ಅತ್ತನಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಾನಿ ಥೇರಾನಂ ದಾತಬ್ಬಾನಿ, ನೇವ ಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಹೋತಿ, ನ ತೇಸಂ ಧಾರಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಸಚೇ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ರಜಕತ್ಥರಣಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞೇ ವಾ ತಾದಿಸೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಚೀವರಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಯಾನಿ ಚ ನೇಸಂ ತೇ ವಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಮನುಸ್ಸಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಸಾಖಾಪಲಾಸನಿವಾಸನೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತಾ ವತ್ಥಾನಿ ದೇನ್ತಿ, ತಾನಿ ಸದಸಾನಿ ವಾ ಹೋನ್ತು ಅದಸಾನಿ ವಾ ನೀಲಾದಿನಾನಾವಣ್ಣಾನಿ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಾನಿಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಾನಿಪಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಟ್ಠಾನೇ ಠಿತತ್ತಾ ತೇಸಂ ನಿವಾಸೇತುಞ್ಚ ಪಾರುಪಿತುಞ್ಚ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿಹೇತಂ **ಪರಿವಾರೇ** –

"ಅಕಪ್ಪಕತಂ ನಾಪಿ ರಜನಾಯ ರತ್ತಂ।
ತೇನ ನಿವತ್ಥೋ ಯೇನ ಕಾಮಂ ವಜೇಯ್ಯ।
ನ ಚಸ್ಸ ಹೋತಿ ಆಪತ್ತಿ।
ಸೋ ಚ ಧಮ್ಮೋ ಸುಗತೇನ ದೇಸಿತೋ।
ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ"ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೮೧)।

ಅಯಞ್ಹಿ ಪಞ್ಹೋ ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತೋ। ಅಥ ಪನ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಸಹಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇ ಚ ನೇಸಂ ಕುಸಚೀರವಾಕಚೀರಫಲಕಚೀರಾನಿ ದೇನ್ತಿ, ತಾನಿಪಿ ಲದ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತುಂ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ನಿವಾಸೇತ್ವಾಪಿ ಲದ್ಧಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ।

ಇದಾನಿ "ಯಂ ಆವಾಸಂ ಪಠಮಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ, ಸಚೇ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಿಹಾರಚೀವರಂ ವಾ"ತಿಆದೀಸು **ವಿಹಾರಚೀವರಂ** ನಾಮ ಮನುಸ್ಸಾ ಆವಾಸಂ ಕಾರೇತ್ವಾ "ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪಚ್ಚಯಾ ಅಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಸನ್ತಕಾ ಪರಿಭೋಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ತಿಚೀವರಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಕಾರಾಪಿತೇ ಆವಾಸೇ ಠಪೇನ್ತಿ, ಏತಂ ವಿಹಾರಚೀವರಂ ನಾಮ। **ಉತ್ತರತ್ಥರಣನ್ತಿ** ಮಞ್ಚಕಸ್ಸ ಉಪರಿ ಅತ್ಥರಣಕಂ ವುಚ್ಚತಿ। **ಭುಮತ್ಥರಣನ್ತಿ** ಪರಿಕಮ್ಮಕತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಚಿಮಿಲಿಕಾಹಿ ಕತಅತ್ಥರಣಂ ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ತಟ್ಟಿಕಂ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮನ್ತಿ। **ಭಿಸಿಚ್ಛವೀತಿ** ಮಞ್ಚಭಿಸಿಯಾ ವಾ ಪೀಠಭಿಸಿಯಾ ವಾ ಛವಿ, ಸಚೇ ಪೂರಿತಾ ಹೋತಿ ವಿಧುನಿತ್ವಾಪಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಮೇತೇಸು ವಿಹಾರಚೀವರಾದೀಸು ಯಂ ತತ್ಥ ಆವಾಸೇ ಹೋತಿ, ತಂ ಅನಾಪುಚ್ಛಾಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತುಂ ವಾ ಪಾರುಪಿತುಂ ವಾ ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಲಬ್ಭತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಲಭಿತ್ವಾ ಓದಹಿಸ್ಸಾಮಿ ಪುನ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ನ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ। ಲಭಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಞಾತಿತೋ ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕತೋ ವಾ ಅಞ್ಞತೋ ವಾ ಕುತೋಚಿ ಪಾಕತಿಕಮೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ವಿದೇಸಗತೇನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಘಿಕೇ ಆವಾಸೇ ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೇನೇವ ತಂ ಜೀರತಿ ವಾ ನಸ್ಸತಿ ವಾ ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಏತೇಸಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾನಂ ಗಿಹಿವತ್ಥಾದೀನಂ ಭಿಸಿಚ್ಛವಿಪರಿಯನ್ತಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಲಬ್ಭತಿ, ತೇನ ತಿಣೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ।

೫೧೯. **ಯೇಹಿ ಕೇಹಿಚಿ ವಾ ಅಚ್ಛಿನ್ನನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಯಮ್ಪಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾ ಅಞ್ಞೇ "ಆಹರಥ, ಆವುಸೋ, ಚೀವರ"ನ್ತಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ ವಾ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ವತ್ತುಂ ಯುಜ್ಜತಿ।

ಪರಿಭೋಗಜಿಣ್ಣಂ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಚ ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಾನಂ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾದೀನಂ ಅತ್ತನಾ ತಿಣಪಣ್ಣೇಹಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಚೀವರಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ವತ್ತುಂ ಯುಜ್ಜತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಟ್ಠಾನೇ ನಟ್ಠಚೀವರಟ್ಠಾನೇ ಚ ಠಿತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇನ ನೇಸಂ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಚೀವರಪರಿಭೋಗೇ ಚ ಅನಾಪತ್ತಿ ಅನುರೂಪಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

೫೨೧. **ಞಾತಕಾನಂ ಪವಾರಿತಾನನ್ತಿ** ಏತ್ಥ "ಏತೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ ದೇಥಾ"ತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ನ ಹಿ ಞಾತಕಪವಾರಿತಾನಂ ಆಪತ್ತಿ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ವಾ ಹೋತಿ। **ಅತ್ತನೋ ಧನೇನಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡೇನ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನೇವ ಚೀವರಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಪವಾರಿತಾನನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಚ ಸಙ್ಘವಸೇನ ಪವಾರಿತೇಸು ಪಮಾಣಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಪುಗ್ಗಲಿಕಪವಾರಣಾಯ ಯಂ ಯಂ ಪವಾರೇತಿ, ತಂ ತಂಯೇವ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕಾಲಾನುಕಾಲಂ ಚೀವರಾನಿ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀನೀತಿ ಏವಂ ಯೇನ ಯೇನತ್ಥೋ ತಂ ತಂ ದೇತಿ, ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಯೋ ಪನ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಬಾಲತಾಯ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸೇನ ವಾ ನ ದೇತಿ, ಸೋ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಯೋ "ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹಂ ಪವಾರೇಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ತಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಥಾಸುಖಂ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ ನಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನ "ಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹೇ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಪವಾರೇಮೀ"ತಿ ವದತಿ। ಯಂ ತತ್ಥ ಕಪ್ಪಿಯಂ, ತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬಂ, ಗೇಹೇ ಪನ ನಿಸೀದಿತುಂ ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಾ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾತಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಞಾತಕಪವಾರಿತೇ ನ ಕೇವಲಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ, ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅಯಮೇಕೋ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಂ ಪನ ದುತಿಯೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ ಯೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಞಾತಕಪವಾರಿತಾ, ತೇ ತಸ್ಸೇವ "ಅಞ್ಞಸ್ಸಾ"ತಿ ಲದ್ಧವೋಹಾರಸ್ಸ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಮ್ಪಿ ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ತತುತ್ತರಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೨-೪. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ** ತತುತ್ತರಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಅಭಿಹಟ್ಠುನ್ತಿ** ಅಭೀತಿ ಉಪಸಗ್ಗೋ, ಹರಿತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ಗಣ್ಹಿತುನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪವಾರೇಯ್ಯಾತಿ** ಇಚ್ಛಾಪೇಯ್ಯ, ಇಚ್ಛಂ ರುಚಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ವದೇಯ್ಯ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇನ್ತೇನ ಪನ ಯಥಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಆಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಯಾವತಕಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತಾವತಕಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ಏವಮಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ವಾ ಯಥಾ "ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ದಟ್ಠು ಖೇಮತೋ"ತಿ (ಸು॰ ನಿ॰ ೪೨೬, ೧೧೦೪; ಚೂಳನಿ॰ ಜತುಕಣ್ಣಿಮಾಣವಪುಚ್ಛಾನಿದ್ದೇಸ ೬೭) ಏತ್ಥ ದಿಸ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಏವಮಿಧಾಪಿ "ಅಭಿಅಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ ಪವಾರೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಕಾಯಾಭಿಹಾರೋ ವಾಚಾಭಿಹಾರೋತಿ ದುವಿಧೋ ಅಭಿಹಾರೋ, ಕಾಯೇನ ವಾ ಹಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಯತ್ತಕಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತತ್ತಕಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಪವಾರೇಯ್ಯ, ವಾಚಾಯ ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ದುಸ್ಸಕೋಟ್ಠಾಗಾರಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ, ಯತ್ತಕಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತತ್ತಕಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಪವಾರೇಯ್ಯ, ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಏಕಜ್ಝಂ ಕತ್ವಾ "ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸನ್ತರುತ್ತರಪರಮನ್ತಿ ಸಅನ್ತರಂ ಉತ್ತರಂ ಪರಮಂ ಅಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸಾತಿ ಸನ್ತರುತ್ತರಪರಮಂ, ನಿವಾಸನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾರುಪನಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತತೋ ಚೀವರಂ ಸಾದಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ತತೋ ಅಭಿಹಟಚೀವರತೋ ಏತ್ತಕಂ ಚೀವರಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ನ ಇತೋ ಪರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಚೀವರೇನ ತಿಚೀವರಿಕೇನೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ವಿಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಸಚೇ ತೀಣಿ ನಟ್ಠಾನಿ ಹೋನ್ತೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ರಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಯಸ್ಸ ತೀಣಿ ನಟ್ಠಾನಿ, ತೇನ ದ್ವೇ ಸಾದಿತಬ್ಬಾನಿ, ಏಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಸಭಾಗಟ್ಠಾನತೋ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸತಿ। ಯಸ್ಸ ದ್ವೇ ನಟ್ಠಾನಿ, ತೇನ ಏಕಂ ಸಾದಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪಕತಿಯಾವ ಸನ್ತರುತ್ತರೇನ ಚರತಿ, ದ್ವೇ ಸಾದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಏವಂ ಏಕಂ ಸಾದಿಯನ್ತೇನೇವ ಸಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯಸ್ಸ ತೀಸು ಏಕಂ ನಟ್ಠಂ, ನ ಸಾದಿತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಸ ಪನ ದ್ವೀಸು ಏಕಂ ನಟ್ಠಂ, ಏಕಂ ಸಾದಿತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಸ ಏಕಂಯೇವ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ನಟ್ಠಂ, ದ್ವೇ ಸಾದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪನ ಪಞ್ಚಸುಪಿ ನಟ್ಠೇಸು ದ್ವೇ ಸಾದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಚತೂಸು ನಟ್ಠೇಸು ಏಕಂ ಸಾದಿತಬ್ಬಂ, ತೀಸು ನಟ್ಠೇಸು ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಸಾದಿತಬ್ಬಂ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ದ್ವೀಸು ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಾ। ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಹಿ ಸನ್ತರುತ್ತರಪರಮತಾಯ ಠಾತಬ್ಬಂ, ತತೋ ಉತ್ತರಿ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಇದಮೇತ್ಥ ಲಕ್ಖಣಂ।

೫೨೬. **ಸೇಸಕಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ದ್ವೇ ಚೀವರಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸೇಸಂ ಪುನ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಅಚ್ಛಿನ್ನಕಾರಣಾತಿ** ಬಾಹುಸಚ್ಚಾದಿಗುಣವಸೇನ ದೇನ್ತಿ। **ಞಾತಕಾನನ್ತಿಆದೀಸು** ಞಾತಕಾನಂ ದೇನ್ತಾನಂ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಪವಾರಿತಾನಂ ದೇನ್ತಾನಂ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಧನೇನ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ "ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ಪಕತಿಯಾ ಬಹುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನಕಾರಣಾ ಪಮಾಣಮೇವ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಂ ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸಮೇತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಿದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಇಧ "ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಮ್ಪಿ ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ತತುತ್ತರಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಪಠಮಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೭. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ** ಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಅತ್ಥಾವುಸೋ ಮಂ ಸೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋತಿ** ಆವುಸೋ, ಯಂ ತ್ವಂ ಭಣಸಿ, ಅತ್ಥಿ ಏವರೂಪೋ ಸೋ ಮಮ ಉಪಟ್ಠಾಕೋತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪಿ ಮೇಯ್ಯ ಏವಂ ಹೋತೀತಿ** ಅಪಿ ಮೇ ಅಯ್ಯ ಏವಂ ಹೋತಿ, ಅಪಿ ಮಯ್ಹಾ ಏವನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ।

೫೨೮-೯. **ಭಿಕ್ಖುಂ ಪನೇವ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾತಿ ಅಪದಿಸ್ಸ ಆರಬ್ಭ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಉಪಕ್ಖಟಂ ಹೋತಿ, ತಂ ತಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಉಪಕ್ಖಟಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾತಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ, ಯಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಉಪಕ್ಖಟಂ, ತಂ ನಿಯಮೇನೇವ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಉಪಕ್ಖಟಂ ಹೋತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ"ತಿ। ಪಚ್ಚಯೋಪಿ ಹಿ "ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೨೪೩) ಆರಮ್ಮಣನ್ತಿ ಆಗತೋ। ಇದಾನಿ "ಉದ್ದಿಸ್ಸಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಯೋ ಕತ್ತಾ, ತಸ್ಸ ಆಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಚ್ಛಾದೇತುಕಾಮೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಚ್ಛಾದೇತುಕಾಮೇನ ಹಿ ತೇನ ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಉಪಕ್ಖಟಂ, ನ ಅಞ್ಞೇನ ಕಾರಣೇನ। ಇತಿ ಸೋ ಅಚ್ಛಾದೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಚ್ಛಾದೇತುಕಾಮೋ"ತಿ।

ಅಞ್ಞಾತಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ವಾತಿ ಅಞ್ಞಾತಕೇನ ಗಹಪತಿನಾ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕರಣತ್ಥೇ ಹಿ ಇದಂ ಸಾಮಿವಚನಂ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಅಞ್ಞಾತಕೋ ನಾಮ…ಪೇ॰… ಗಹಪತಿ ನಾಮಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನನ್ತಿ ಚೀವರಮೂಲಂ, ತಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಹಿರಞ್ಞಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪದಭಾಜನೇ "ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಪಕ್ಖಟಂ ಹೋತೀತಿ** ಸಜ್ಜಿತಂ ಹೋತಿ, ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ, ಯಸ್ಮಾ ಪನ "ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ"ತಿಆದಿನಾ

ವಚನೇನಸ್ಸ ಉಪಕ್ಖಟಭಾವೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಉಪಕ್ಖಟಂ ನಾಮಾ"ತಿ ಪದಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಪದಭಾಜನಂ ನ ವುತ್ತಂ। **ಇಮಿನಾ**ತಿ ಉಪಕ್ಖಟಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ, ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಞ್ಹಿ ಉಪಕ್ಖಟಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ, ತಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತೀತಿ। **ಅಚ್ಛಾದೇಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ವೋಹಾರವಚನಮೇತಂ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇಪಿ "ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ರ ಚೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಯತ್ರ ಸೋ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಾನೀ ವಾ ತತ್ರ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪವಾರಿತೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಚೀವರೇ ವಿಕಪ್ಪಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಚೇತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಪದಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾತಿ ಇಮಸ್ಸ ಗನ್ತ್ವಾತಿ ಇಮಿನಾವ ಅತ್ಥೇ ಸಿದ್ಧೇ ಪಚುರವೋಹಾರವಸೇನ "ಘರ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯತ್ರ ಪನ ಸೋ ದಾಯಕೋ ತತ್ರ ಗನ್ತ್ವಾತಿ ಅಯಮೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ, ತಸ್ಮಾ ಪುನಪಿ ವುತ್ತಂ "ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ"ತಿ। **ವಿಕಪ್ಪಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ವಿಸಿಟ್ಠಕಪ್ಪಂ ಅಧಿಕವಿಧಾನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಯೇನಾಕಾರೇನ ವಿಕಪ್ಪಂ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ತಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಆಯತಂ ವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಾಧೂ**ತಿ ಆಯಾಚನೇ ನಿಪಾತೋ। **ವತಾ**ತಿ ಪರಿವಿತಕ್ಕೇ। **ಮ**ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ನಿದ್ದಿಸತಿ। **ಆಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಪರಂ ಆಲಪತಿ ಆಮನ್ತೇತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಿದಂ ಸಬ್ಬಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಮತ್ತಮೇವ, ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ಅತ್ಥೋ ನ ವುತ್ತೋ। **ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಯತಂ ಉಪಾದಾಯಾ**ತಿ ಸುನ್ದರಕಾಮತಂ ವಿಸಿಟ್ಠಕಾಮತಂ ಚಿತ್ತೇನ ಗಹೇತ್ವಾ, ತಸ್ಸ "ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಚೇ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯೋ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಯತಂ ಉಪಾದಾಯ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಸೋ ಸಾಧತ್ಥಿಕೋ ಮಹಗ್ಘತ್ಥಿಕೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಪಹಾಯ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ ತದೇವ ವಚನಂ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ನ ಇಮಸ್ಸ ಆಪಜ್ಜನಮತ್ತೇನೇವ ಆಪತ್ತಿ ಸೀಸಂ ಏತಿ, ತಸ್ಮಾ "ತಸ್ಸ ವಚನೇನಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೫೩೧. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಞಾತಕಾನ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಞಾತಕಾನಂ ಚೀವರೇ ವಿಕಪ್ಪಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಮಹಗ್ಘಂ ಚೇತಾಪೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪಗ್ಘಂ ಚೇತಾಪೇತೀ**ತಿ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ವೀಸತಿಅಗ್ಘನಕಂ ಚೀವರಂ ಚೇತಾಪೇತುಕಾಮಸ್ಸ "ಅಲಂ ಮಯ್ಹಂ ಏತೇನ, ದಸಗ್ಘನಕಂ ವಾ ಅಟ್ಠಗ್ಘನಕಂ ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ ವದತಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಪ್ಪಗ್ಘ**ನ್ತಿ ಇದಞ್ಚ ಅತಿರೇಕನಿವಾರಣತ್ಥಮೇವ ವುತ್ತಂ, ಸಮಕೇಪಿ ಪನ ಅನಾಪತ್ತಿ , ತಞ್ಚ ಖೋ ಅಗ್ಘವಸೇನೇವ ನ ಪಮಾಣವಸೇನ, ಅಗ್ಘವಡ್ಢನಕಞ್ಹಿ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ವೀಸತಿಅಗ್ಘನಕಂ ಅನ್ತರವಾಸಕಂ ಚೇತಾಪೇತುಕಾಮೋ , "ತಂ ಏತ್ತಕಮೇವ ಮೇ ಅಗ್ಘನಕಂ ಚೀವರಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ತತುತ್ತರಿಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಪಠಮಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ದುತಿಯಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೩೬. ದುತಿಯಉಪಕ್ಖಟೇಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಞ್ಹಿ ಇಮಸ್ಸ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಸದಿಸಂ। ಕೇವಲಂ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಏಕಸ್ಸ ಪೀಳಾ ಕತಾ, ದುತಿಯೇ ದ್ವಿನ್ನಂ, ಅಯಮೇವೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಠಮಸದಿಸಮೇವ। ಯಥಾ ಚ ದ್ವಿನ್ನಂ, ಏವಂ ಬಹೂನಂ ಪೀಳಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋಪಿ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ।

ದುತಿಯಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೩೭. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಉಪಾಸಕಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾತಿ** ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ, "ಇಮಿನಾ ಮೂಲೇನ ಚೀವರಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪಞ್ಞಾಸಬನ್ಧೋತಿ** ಪಞ್ಞಾಸಕಹಾಪಣದಣ್ಡೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಞಾಸಂ ಬದ್ಧೋತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಪಞ್ಞಾಸಂ ಜಿತೋ ಪಞ್ಞಾಸಂ ದಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಜ್ಜಣ್ಹೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಗಮೇಹೀತಿ** ಭನ್ತೇ, ಅಜ್ಜ ಏಕದಿವಸಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ತಿಟ್ಠ, ಅಧಿವಾಸೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಾಮಸೀತಿ** ಗಣ್ಹಿ। **ಜೀನೋಸೀತಿ** ಜಿತೋಸಿ।

೫೩೮-೯. ರಾಜಭೋಗ್ಗೋತಿ ರಾಜತೋ ಭೋಗ್ಗಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಅಸ್ಸತ್ಥೀತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಾಜಭೋಗೋತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ರಾಜತೋ ಭೋಗೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಹಿಣೇಯ್ಯಾತಿ ಪೇಸೇಯ್ಯ, ಉತ್ತಾನತ್ಥತ್ತಾ ಪನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನಂ ನ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ಚ ಏತಸ್ಸ, ಏವಂ "ಚೀವರಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಭಿಕ್ಖು"ನ್ತಿಆದೀನಮ್ಪಿ ಪದಾನಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥತ್ತಾಯೇವ ಪದಭಾಜನಂ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ । **ಆಭತನ್ತಿ** ಆನೀತಂ। **ಕಾಲೇನ ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ** ಯುತ್ತಪತ್ತಕಾಲೇನ, ಯದಾ ನೋ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತದಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋತಿ ಕಿಚ್ಚಕರೋ, ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಞ್ಞತ್ತೋ ಸೋ ಮಯಾತಿ** ಆಣತ್ತೋ ಸೋ ಮಯಾ, ಯಥಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಚೀವರೇನ ಅತ್ಥೇ ಸತಿ ಚೀವರಂ ದಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ವುತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ಥೋ ಮೇ ಆವುಸೋ ಚೀವರೇನಾತಿ** ಚೋದನಾಲಕ್ಖಣನಿದಸ್ಸನಮೇತಂ, ಇದಞ್ಹಿ ವಚನಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಸ್ಸ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಭಾಸಾಯ; ಇದಂ ಚೋದನಾಲಕ್ಖಣಂ। **"ದೇಹಿ ಮೇ ಚೀವರ"**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಪನ ನವತ್ತಬ್ಬಾಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾನಿ, ಏತಾನಿ ಹಿ ವಚನಾನಿ ಏತೇಸಂ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಭಾಸಾಯ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ।

ದುತಿಯಮ್ಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ತತಿಯಮ್ಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ "ಅತ್ಥೋ ಮೇ ಆವುಸೋ ಚೀವರೇನಾ"ತಿ ಇದಮೇವ ಯಾವತತಿಯಂ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ। ಏವಂ "ದ್ವತ್ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಚೋದೇತಬ್ಬೋ ಸಾರೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಏತ್ಥ ಉದ್ದಿಟ್ಠಚೋದನಾಪರಿಚ್ಛೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ "ದ್ವತ್ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಚೋದಯಮಾನೋ ಸಾರಯಮಾನೋ ತಂ ಚೀವರಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಯ್ಯ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಪದಾನಂ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಸಚೇ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ಯಾವತತಿಯಂ ಚೋದೇನ್ತೋ ತಂ ಚೀವರಂ ಯದಿ ನಿಪ್ಫಾದೇತಿ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಲಾಭವಸೇನ ನಿಪ್ಫಾದೇತುಂ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ ಸಾಧು ಸುಟ್ಠು ಸುನ್ದರಂ।

ಚತುಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಞ್ಚಕ್ಖತ್ತುಂ ಛಕ್ಖತ್ತುಪರಮಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತೇನ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಠಾನಲಕ್ಖಣನಿದಸ್ಸನಮೇತಂ। ಛಕ್ಖತ್ತುಪರಮನ್ತಿ ಚ ಭಾವನಪುಂಸಕವಚನಮೇತಂ, ಛಕ್ಖತ್ತುಪರಮಞ್ಹಿ ಏತೇನ ಚೀವರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ತುಣ್ಹೀಭೂತೇನ ಠಾತಬ್ಬಂ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ। ತತ್ಥ ಯೋ ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನಂ ಸಾಧಾರಣೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೋ, ತಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪದಭಾಜನೇ "ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತೇನಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ನ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬನ್ತಿ** "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ನಿಸೀದಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇನಾಪಿ ನ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। **ನ ಆಮಿಸಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಾದಿಭೇದಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಮಿಸಂ "ಗಣ್ಹಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಯಾಚಿಯಮಾನೇನಾಪಿ ನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಂ। **ನ ಧಮ್ಮೋ ಭಾಸಿತಬ್ಬೋತಿ** ಮಙ್ಗಲಂ ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ವಾ ಭಾಸಥಾತಿ ಯಾಚಿಯಮಾನೇನಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬಂ, ಕೇವಲಂ "ಕಿಂ ಕಾರಣಾ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೇನ "ಜಾನಾಸಿ, ಆವುಸೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। **ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೋತಿ** ಇದಞ್ಹಿ ಕರಣತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ। ಅಥ ವಾ ಪುಚ್ಛಂ ಕುರುಮಾನೋ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೋತಿ ಏವಮ್ಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಯೋ ಹಿ ಪುಚ್ಛಂ ಕರೋತಿ, ಸೋ ಏತ್ತಕಂ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ **ಠಾನಂ ಭಞ್ಜತೀತಿ** ಆಗತಕಾರಣಂ ಭಞ್ಜತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಾ ತಿಸ್ಸೋ ಚೋದನಾ, ಛ ಚ ಠಾನಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। ತತ್ಥ ವುಡ್ಢಿಞ್ಚ ಹಾನಿಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಚತುಕ್ಖತ್ತುಂ ಚೋದೇತ್ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಏತ್ಥ ಏಕಚೋದನಾವುಡ್ಢಿಯಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಠಾನಾನಂ ಹಾನಿ ವುತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ "ಏಕಾ ಚೋದನಾ ದಿಗುಣಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ ಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಚೋದೇತ್ವಾ ಛಕ್ಖತ್ತುಂ ಠಾತಬ್ಬಂ, ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಚೋದೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಕ್ಖತ್ತುಂ ಠಾತಬ್ಬಂ, ಸಕಿಂ ಚೋದೇತ್ವಾ ದಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚ "ಛಕ್ಖತ್ತುಂ ಚೋದೇತ್ವಾ ನ ಠಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ

ವುತ್ತಂ, ಏವಂ "ದ್ವಾದಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಠತ್ವಾ ನ ಚೋದೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿಪಿ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಚೇ ಚೋದೇತಿಯೇವ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಛ ಚೋದನಾ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ಸಚೇ ತಿಟ್ಠತಿಯೇವ ನ ಚೋದೇತಿ, ದ್ವಾದಸ ಠಾನಾನಿ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ಸಚೇ ಚೋದೇತಿಪಿ ತಿಟ್ಠತಿಪಿ, ಏಕಾಯ ಚೋದನಾಯ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಹಾಪೇತಬ್ಬಾನಿ। ತತ್ಥ ಯೋ ಏಕದಿವಸಮೇವ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಛಕ್ಖತ್ತುಂ ಚೋದೇತಿ, ಸಕಿಂಯೇವ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅತ್ಥೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಚೀವರೇನಾ"ತಿ ಛಕ್ಖತ್ತುಂ ವದತಿ। ತಥಾ ಏಕದಿವಸಮೇವ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದ್ವಾದಸಕ್ಖತ್ತುಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಕಿಂಯೇವ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ರ ತತ್ರ ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸೋಪಿ ಸಬ್ಬಚೋದನಾಯೋ ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನಿ ಚ ಭಞ್ಜತಿ। ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ನಾನಾದಿವಸೇಸು ಏವಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯತಸ್ಸ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ಆಭತನ್ತಿ ಯತೋ ರಾಜತೋ ವಾ ರಾಜಭೋಗ್ಗತೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ಆನೀತಂ। ಯತ್ವಸ್ಸಾತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ಅಯಮೇವತ್ಥೋ। "ಯತ್ಥಸ್ಸಾ"ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅಸ್ಸ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ಪೇಸಿತನ್ತಿ ಚ ಅತ್ಥಂ ಕಥೇನ್ತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಪನ ನ ಸಮೇತಿ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ವಾ ರಾಜಭೋಗ್ಗಸ್ಸ ವಾ ಸನ್ತಿಕೇ; ಸಮೀಪತ್ಥೇ ಹಿ ಇದಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। **ನ ತಂ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಂ ಅನುಭೋತೀ**ತಿ ತಂ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ನ ನಿಪ್ಫಾದೇತಿ। **ಯುಞ್ಜನ್ತಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಕ**ನ್ತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಧನಂ ಪಾಪುಣನ್ತು। **ಮಾ ವೋ ಸಕಂ ವಿನಸ್ಸಾ**ತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಕಂ ಮಾ ವಿನಸ್ಸತು। ಯೋ ಪನ ನೇವ ಸಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೂತಂ ಪಾಹೇತಿ, ವತ್ತಭೇದೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಸಬ್ಬಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇಸು ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ? ನ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನಾಮ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ದುವಿಧೋ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ ಚ ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ ಚ। ತತ್ಥ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ ದುವಿಧೋ - ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ, ದೂತೇನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋತಿ। ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠೋಪಿ ದುವಿಧೋ - ಮುಖವೇವಟಿಕ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ, ಪರಮ್ಮುಖಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋತಿ। ತೇಸು ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ ಸಮ್ಮುಖಾಸಮ್ಮುಖವಸೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧೋ ಹೋತಿ। ತಥಾ ದೂತೇನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋಪಿ।

ಕಥಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ದೂತೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ಪಹಿಣತಿ, ದೂತೋ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮೇನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ಪಹಿತಂ, ಗಣ್ಹಥ ನ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ಭಿಕ್ಖು "ನಯಿದಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ದೂತೋ "ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕೇಹಿ ಚ ಉಪಾಸಕೇಹಿ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಆಣತ್ತಾ ವಾ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಾ ಸಮ್ಭತ್ತಾ ಕೇಚಿ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖು ತಂ ನಿದ್ದಿಸತಿ "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ"ತಿ। ದೂತೋ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ದತ್ವಾ "ಥೇರಸ್ಸ ಚೀವರಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ।

ನೋ ಚೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ನಿದ್ದಿಸತಿ - "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಗಾಮೇ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ"ತಿ, ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ದತ್ವಾ "ಥೇರಸ್ಸ ಚೀವರಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ದದೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಮೇಕೋ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ।

ನ ಹೇವ ಖೋ ಸೋ ದೂತೋ ಅತ್ತನಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇತಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಅಞ್ಞಂ ಪಹಿಣತಿ "ದಿನ್ನಂ ಮಯಾ, ಭನ್ತೇ, ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ, ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ, ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ।

ನ ಹೇವ ಖೋ ಅಞ್ಞಂ ಪಹಿಣತಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋವ ಭಿಕ್ಖುಂ ವದತಿ "ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ, ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠೋತಿ ಏವಂ ಏಕೋ ಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ ತಯೋ ಅಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠಾತಿ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಾ ನಾಮ। ಏತೇಸು ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

ಅಪರೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ದೂತೇನ ಪುಚ್ಛಿತೋ ನತ್ಥಿತಾಯ ವಾ, ಅವಿಚಾರೇತುಕಾಮತಾಯ ವಾ "ನತ್ಥಮ್ಹಾಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ"ತಿ ವದತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖಣೇ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ದೂತೋ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ದತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ದೂತೇನ ಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ।

ಅಪರೋ ದೂತೋ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಅಭಿರುಚಿತಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಹತ್ಥೇ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ದತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇತಿ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಪಹಿಣತಿ, "ಅಹಂ ಅಸುಕಸ್ಸ ನಾಮ ಹತ್ಥೇ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ತತಿಯೋ ದೂತೇನ ಅಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠೋತಿ ಏವಂ ಏಕೋ ಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ, ತಯೋ ಅಸಮ್ಮುಖಾನಿದ್ದಿಟ್ಠಾತಿ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ದೂತೇನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಾ ನಾಮ। ಏತೇಸು ಮೇಣ್ಡಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ – "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ, ತೇ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾನಂ ಹತ್ಥೇ ಹಿರಞ್ಞಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ – 'ಇಮಿನಾ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಯಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ತಂ ದೇಥಾ'ತಿ। ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ತತೋ ಕಪ್ಪಿಯಂ ತಂ ಸಾದಿತುಂ, ನ ತ್ವೇವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿತಬ್ಬಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೯೯)। ಏತ್ಥ ಚ ಚೋದನಾಯ ಪಮಾಣಂ ನತ್ಥಿ, ಮೂಲಂ ಅಸಾದಿಯನ್ತೇನ ಸಹಸ್ಸಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ಚೋದನಾಯ ವಾ ಠಾನೇನ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಸಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ನೋ ಚೇ ದೇತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಠಪೇತ್ವಾಪಿ ಆಹರಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಇಚ್ಛತಿ ಮೂಲಸಾಮಿಕಾನಮ್ಪಿ ಕಥೇತಬ್ಬಂ; ನೋ ಚೇ ಇಚ್ಛತಿ ನ ಕಥೇತಬ್ಬಂ।

ಅಪರೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ದೂತೇನ ಪುಚ್ಛಿತೋ "ನತ್ಥಮ್ಹಾಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ"ತಿ ವದತಿ, ತದಞ್ಞೋ ಸಮೀಪೇ ಠಿತೋ ಸುತ್ವಾ "ಆಹರ ಭೋ ಅಹಂ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಚೀವರಂ ಚೇತಾಪೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ। ದೂತೋ "ಹನ್ದ ಭೋ ದದೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ದತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾವ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ಮುಖವೇವಟಿಕಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ। ಅಪರೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಸ್ಸ ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ಹತ್ಥೇ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ದತ್ವಾ "ಥೇರಸ್ಸ ಚೀವರಂ ದದೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಏತ್ತೋವ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಅಯಂ ಪರಮ್ಮುಖಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋತಿ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾ ನಾಮ। ಏತೇಸು ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇಸು ವಿಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸಯಮೇವ ಚೀವರಂ ಆನೇತ್ವಾ ದದನ್ತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ, ಕಿಞ್ಚಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ದೇಸನಾಮತ್ತಮೇವ ಚೇತಂ "ದೂತೇನ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ಪಹಿಣೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಸಯಂ ಆಹರಿತ್ವಾಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ದದನ್ತೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಅತ್ತನೋಯೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಚೇಪಿ ಕೋಚಿ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಆನೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಮ್ಮಿ, ಆರಾಮಂ ವಾ ಕರೋಥ ಚೇತಿಯಂ ವಾ ಭೋಜನಸಾಲಾದೀನಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಹಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ಹೋತೀತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಸಚೇ ಪನ "ನಯಿದಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೇ "ವಡ್ಢಕೀನಂ ವಾ ಕಮ್ಮಕರಾನಂ ವಾ ಹತ್ಥೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕೇವಲಂ ತುಮ್ಹೇ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸಂ ಹತ್ಥೇ ದತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಥಾಪಿ "ಮಮ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಹತ್ಥೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಮಯ್ಹಮೇವ ವಾ ಹತ್ಥೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕೇವಲಂ ತುಮ್ಹೇ ಯಂ ಯಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ, ತದತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಸಙ್ಘಂ ವಾ ಗಣಂ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಂ ವಾ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ "ಇದಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ದೇಮ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ದೇಮ, ನವಕಮ್ಮಸ್ಸ ದೇಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। "ಇಮೇ ಇದಂ ಭಣನ್ತೀ"ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। "ಚೇತಿಯಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ತುಮ್ಹೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇನ ಪನ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ।

ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ಬಹುಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಆನೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಮ್ಮಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ತಂ ಚೇ ಸಙ್ಘೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಪರಿಭೋಗೇಪಿ ಆಪತ್ತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು "ನಯಿದಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಉಪಾಸಕೋ ಚ "ಯದಿ ನ ಕಪ್ಪತಿ, ಮಯ್ಹಮೇವ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖು "ತಯಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಲಾಭನ್ತರಾಯೋ ಕತೋ"ತಿ ನ ಕೇನಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಹಿ ತಂ ಚೋದೇತಿ, ಸ್ವೇವ ಸಾಪತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಪನ ಏಕೇನ ಬಹೂ ಅನಾಪತ್ತಿಕಾ ಕತಾ। ಸಚೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೇ "ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾನಂ ವಾ ಹತ್ಥೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಮ ಪುರಿಸಾನಂ ವಾ ಮಯ್ಹಂ ವಾ ಹತ್ಥೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕೇವಲಂ ತುಮ್ಹೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ವಟ್ಟತಿ।

ಚತುಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ಚ ದಿನ್ನಂ ಯೇನ ಯೇನ ಪಚ್ಚಯೇನ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತದತ್ಥಂ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ, ಚೀವರತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಂ ಚೀವರೇಯೇವ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಚೀವರೇನ ತಾದಿಸೋ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀಹಿ ಸಙ್ಘೋ ಕಿಲಮತಿ, ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ತದತ್ಥಾಯಪಿ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಏಸ ನಯೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನೇಪಿ, ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಂ ಪನ ಸೇನಾಸನಸ್ಸ ಗರುಭಣ್ಡತ್ತಾ ಸೇನಾಸನೇಯೇವ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಸೇನಾಸನಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗತೇಸು ಸೇನಾಸನಂ ವಿನಸ್ಸತಿ, ಈದಿಸೇ ಕಾಲೇ ಸೇನಾಸನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪರಿಭೋಗೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋ, ತಸ್ಮಾ ಸೇನಾಸನಜಗ್ಗನತ್ಥಂ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಂ ಅಕತ್ವಾ ಯಾಪನಮತ್ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಮೇವ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಖೇತ್ತವತ್ಥಾದಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಹಿ ಕೋಚಿ "ಮಯ್ಹಂ ತಿಸಸ್ಸಸಮ್ಪಾದನಕಂ ಮಹಾತಳಾಕಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ತಂ ಚೇ ಸಙ್ಘೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಪರಿಭೋಗೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಯೋ ಪನ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಸೋ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ನ ಕೇನಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಹಿ ತಂ ಚೋದೇತಿ, ಸ್ವೇವ ಸಾಪತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಪನ ಏಕೇನ ಬಹೂ ಅನಾಪತ್ತಿಕಾ ಕತಾ।

ಯೋ ಪನ "ತಾದಿಸಂಯೇವ ತಳಾಕಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ವದತಿ "ಅಸುಕಞ್ಚ ಅಸುಕಞ್ಚ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ತಳಾಕಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಕಥಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಕಥಂ ದಿನ್ನಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಹೋತೀತಿ? "ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ದಿನ್ನನ್ತಿ। ಸೋ ಸಚೇ "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಸಙ್ಘೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೂ"ತಿ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಥಾಪಿ "ತಳಾಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ "ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ನತ್ಥೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಇದಂ ಅಸುಕೋ ನಾಮ ವಿಚಾರೇಸ್ಸತಿ, ಅಸುಕಸ್ಸ ವಾ ಹತ್ಥೇ, ಮಯ್ಹಂ ವಾ ಹತ್ಥೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಘೋ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತೂ"ತಿ ವದತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ "ಉದಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಭಣ್ಡಕಂ ಧೋವಿಸ್ಸತಿ, ಮಿಗಪಕ್ಖಿನೋ ಪಿವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವದತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಅಥಾಪಿ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ವದತಿ "ಕಪ್ಪಿಯಸೀಸೇನ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಉಪಾಸಕ, ಸಙ್ಘೋ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿಸ್ಸತಿ, ಭಣ್ಡಕಂ ಧೋವಿಸ್ಸತಿ, ಮಿಗಪಕ್ಖಿನೋ ಪಿವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಅಥಾಪಿ "ಮಮ ತಳಾಕಂ ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಮ್ಮೀ"ತಿ "ವುತ್ತೇ, ಸಾಧು, ಉಪಾಸಕ, ಸಙ್ಘೋ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿಸ್ಸತೀ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಯದಿ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಸಹತ್ಥೇನ ಚ ಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಂ ಖನಿತ್ವಾ ಉದಕಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ತಳಾಕಂ ಕಾರಿತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಚೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಸ್ಸಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ವಿಹಾರೇ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಥ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಕಾರತ್ಥಾಯ ಸಙ್ಘಿಕಭೂಮಿಂ ಖನಿತ್ವಾ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಪ್ಫನ್ನಸಸ್ಸತೋ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ದೇನ್ತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಠಪೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಚ ಠಪೇತುಮ್ಪಿ ಲಬ್ಭತಿ। ಅಥ ಪನ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ರಾಜಬಲಿನಾ ಉಪದ್ದುತಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನ ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದೇನ್ತಿ, ಉದಕಂ ವಾರೇತುಂ ಲಬ್ಭತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಕಸಿಕಮ್ಮಕಾಲೇಯೇವ, ನ ಸಸ್ಸಕಾಲೇ। ಸಚೇ ತೇ ವದನ್ತಿ "ನನು, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ

ಇಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಸ್ಸಂ ಅಕಂಸೂ"ತಿ । ತತೋ ವತ್ತಬ್ಬಾ - "ತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಇಮಞ್ಚ ಇಮಞ್ಚ ಉಪಕಾರಂ ಅಕಂಸು, ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಅದಂಸೂ"ತಿ। ಸಚೇ ವದನ್ತಿ - "ಮಯಮ್ಪಿ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ತಳಾಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ವಾ ಕಾರೇತಿ ವಾ, ತಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲದ್ಧಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಮೇವ। ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸಾಮಿಕೋ ವಾ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಧೀತರೋ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಕೋಚಿ ವಂಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಪುನ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಪಚ್ಛಿನ್ನೇ ಕುಲವಂಸೇ ಯೋ ತಸ್ಸ ಜನಪದಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೋ, ಸೋ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುನ ದೇತಿ, ಚಿತ್ತಲಪಬ್ಬತೇ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನೀಹಟಉದಕವಾಹಕಂ **ಅಳನಾಗರಾಜಮಹೇಸೀ ವಿಯ,** ಏವಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಪಿ ಉದಕವಸೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತಳಾಕೇ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾನಂ ಮತ್ತಿಕುದ್ಧರಣಪಾಳಿಬನ್ಧನಾದೀನಿ ಚ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪನ ಸಸ್ಸಂ ಕರೋನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಠಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯದಿ ತೇ ಸಯಮೇವ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ದೇನ್ತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ದೇನ್ತಿ, ನ ಚೋದೇತಬ್ಬಂ, ನ ಸಾರೇತಬ್ಬಂ। ಪಚ್ಚಯವಸೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತಳಾಕೇ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಮತ್ತಿಕುದ್ಧರಣಪಾಳಿಬನ್ಧನಾದೀನಿ ಪನ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾ ಸಯಮೇವ ಕರೋನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಬ್ಯತ್ತೇನ ಪನ ಲಜ್ಜಿಭಿಕ್ಖುನಾ ಕಾರಾಪಿತೇಸು ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಕಪ್ಪಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಯೋಗಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಮಿಸ್ಸಕತ್ತಾ ವಿಸಗತಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ವಿಯ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸರಸಮಿಸ್ಸಕಭೋಜನಂ ವಿಯ ಚ ದುಬ್ಬಿನಿಬ್ಭೋಗಂ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಮೇವ।

ಸಚೇ ಪನ "ಉದಕಸ್ಸ ಓಕಾಸೋ ಅತ್ಥಿ, ತಳಾಕಸ್ಸ ಪಾಳಿ ಥಿರಾ, ಯಥಾ ಬಹುಂ ಉದಕಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏವಂ ಕರೋಹಿ, ತೀರಸಮೀಪೇ ಉದಕಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಉದಕಮೇವ ವಿಚಾರೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಉದ್ಧನೇ ಅಗ್ಗಿಂ ನ ಪಾತೇನ್ತಿ, "ಉದಕಕಮ್ಮಂ ಲಬ್ಭತು ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। "ಸಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ ಆಹರಥಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತಳಾಕೇ ಅತಿಬಹುಂ ಉದಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸತೋ ವಾ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ವಾ ಮಾತಿಕಂ ನೀಹರಾಪೇತಿ, ವನಂ ಛಿನ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಕೇದಾರೇ ಕಾರಾಪೇತಿ, ಪೋರಾಣಕೇದಾರೇಸು ವಾ ಪಕತಿಭಾಗಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅತಿರೇಕಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನವಸಸ್ಸೇ ವಾ ಅಕಾಲಸಸ್ಸೇ ವಾ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಭಾಗೇ "ಏತ್ತಕೇ ಕಹಾಪಣೇ ದೇಥಾ"ತಿ ಕಹಾಪಣೇ ಉಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ।

ಯೋ ಪನ "ಕಸ್ಸಥ ವಪಥಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಏತ್ತಕಾಯ ಭೂಮಿಯಾ, ಏತ್ತಕೋ ನಾಮ ಭಾಗೋ"ತಿ ಏವಂ ಭೂಮಿಂ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಪೇತಿ, "ಏತ್ತಕೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಸ್ಸಂ ಕತಂ, ಏತ್ತಕಂ ನಾಮ ಭಾಗಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದನ್ತೇಸು ಕಸ್ಸಕೇಸು ಭೂಮಿಪ್ಪಮಾಣಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ರಜ್ಜುಯಾ ವಾ ದಣ್ಡೇನ ವಾ ಮಿನಾತಿ, ಖಲೇ ವಾ ಠತ್ವಾ ರಕ್ಖತಿ, ಖಲತೋ ವಾ ನೀಹರಾಪೇತಿ, ಕೋಟ್ಠಾಗಾರೇ ವಾ ಪಟಿಸಾಮೇತಿ, ತಸ್ಸೇವ ತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ।

ಸಚೇ ಕಸ್ಸಕಾ ಕಹಾಪಣೇ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಇಮೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಹಟಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು "ನ ಸಙ್ಘೋ ಕಹಾಪಣೇ ಖಾದತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ "ಏತ್ತಕೇಹಿ ಕಹಾಪಣೇಹಿ ಸಾಟಕೇ ಆಹರ, ಏತ್ತಕೇಹಿ ಯಾಗುಆದೀನಿ ಸಮ್ಪಾದೇಹೀ"ತಿ ವದತಿ। ಯಂ ತೇ ಆಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಕಹಾಪಣಾನಂ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ।

ಸಚೇ ಧಞ್ಞಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಇದಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಹಟನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಪುರಿಮನಯೇನೇವ "ಏತ್ತಕೇಹಿ ವೀಹೀಹಿ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಆಹರಥಾ"ತಿ ವದತಿ। ಯಂ ತೇ ಆಹರನ್ತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಧಞ್ಞಸ್ಸ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ।

ಸಚೇ ತಣ್ಡುಲಂ ವಾ ಅಪರಣ್ಣಂ ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಇದಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಹಟ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಪುರಿಮನಯೇನೇವ "ಏತ್ತಕೇಹಿ ತಣ್ಡುಲೇಹಿ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಆಹರಥಾ"ತಿ ವದತಿ। ಯಂ ತೇ ಆಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಕಪ್ಪಿಯಾನಂ

ತಣ್ಡುಲಾದೀನಂ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ। ಕಯವಿಕ್ಕಯೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖಿತತ್ತಾ।

ಪುಬ್ಬೇ ಪನ ಚಿತ್ತಲಪಬ್ಬತೇ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಚತುಸಾಲದ್ವಾರೇ "ಅಹೋ ವತ ಸ್ವೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಏತ್ತಕಪ್ಪಮಾಣೇ ಪೂವೇ ಪಚೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ ಆರಾಮಿಕಾನಂ ಸಞ್ಞಾಜನನತ್ಥಂ ಭೂಮಿಯಂ ಮಣ್ಡಲಂ ಅಕಾಸಿ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇಕೋ ಆರಾಮಿಕೋ ತಥೇವ ಕತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಭೇರಿಯಾ ಆಕೋಟಿತಾಯ ಸನ್ನಿಪತಿತೇ ಸಙ್ಘೇ ಪೂವಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಂ ಆಹ – "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ನೇವ ಪಿತೂನಂ ನ ಪಿತಾಮಹಾನಂ ಏವರೂಪಂ ಸುತಪುಬ್ಬಂ, ಏಕೇನ ಅಯ್ಯೇನ ಚತುಸ್ಸಾಲದ್ವಾರೇ ಪೂವತ್ಥಾಯ ಸಞ್ಞಾ ಕತಾ, ಇತೋ ದಾನಿ ಪಭುತಿ ಅಯ್ಯಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಾನುರೂಪಂ ವದನ್ತು, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಮಹಾಥೇರೋ ತತೋವ ನಿವತ್ತಿ, ಏಕಭಿಕ್ಖುನಾಪಿ ಪೂವೋ ನ ಗಹಿತೋ। ಏವಂ ಪುಬ್ಬೇ ತತ್ರುಪ್ಪಾದಮ್ಪಿ ನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತಸ್ಮಾ –

ಸಲ್ಲೇಖಂ ಅಚ್ಚಜನ್ತೇನ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ।
ಕಪ್ಪಿಯೇಪಿ ನ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಆಮಿಸತ್ಥಾಯ ಲೋಲತಾತಿ॥

ಯೋ ಚಾಯಂ ತಳಾಕೇ ವುತ್ತೋ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ-ಉದಕವಾಹಕಮಾತಿಕಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಪುಬ್ಬಣ್ಣಾಪರಣ್ಣಉಚ್ಛುಫಲಾಫಲಾದೀನಂ ವಿರುಹನಟ್ಠಾನಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಖೇತ್ತಂ ವಾ ವತ್ಥುಂ ವಾ ದಮ್ಮೀತಿ ವುತ್ತೇಪಿ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಳಾಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯದಾ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ "ಚತುಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ತದಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ, "ವನಂ ದಮ್ಮಿ, ಅರಞ್ಞಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅನಾಣತ್ತಾಯೇವ ತತ್ಥ ರುಕ್ಖೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪರಣ್ಣಾದೀನಿ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಾಗಂ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ; ಅದೇನ್ತಾ ನ ಚೋದೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಕೇನಚಿದೇವ ಅನ್ತರಾಯೇನ ತೇಸು ಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಅಞ್ಞೇ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದೇನ್ತಿ, ತೇ ವಾರೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ವದನ್ತಿ – "ನನು, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಇಧ ಸಸ್ಸಾನಿ ಅಕಂಸೂ"ತಿ, ತತೋ ತೇ ವತ್ತಬ್ಬಾ – "ತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಅದಂಸೂ"ತಿ। ಸಚೇ ವದನ್ತಿ – "ಮಯಮ್ಪಿ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಕಞ್ಚಿ ಸಸ್ಸುಟ್ಠಾನಕಂ ಭೂಮಿಪ್ಪದೇಸಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸೀಮಂ ದೇಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸೀಮಾ ಪರಿಚ್ಛೇದನತ್ಥಂ ಪನ ಥಮ್ಭಾ ವಾ ಪಾಸಾಣಾ ವಾ ಸಯಂ ನ ಠಪೇತಬ್ಬಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಭೂಮಿ ನಾಮ ಅನಗ್ಘಾ, ಅಪ್ಪಕೇನಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಆರಾಮಿಕಾನಂ ಪನ ವತ್ತಬ್ಬಂ – "ಇಮಿನಾ ಠಾನೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೀಮಾ ಗತಾ"ತಿ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ತೇ ಅಧಿಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಕಥಿತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯದಿ ಪನ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದಯೋ ಸಯಮೇವ ಥಮ್ಭೇ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ "ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ।

ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ತಳಾಕಂ ಖನತಿ, ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇನ ವಾ ಮಾತಿಕಂ ನೇತಿ, ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಬೋಧಿಯಙ್ಗಣಾದೀನಿ ದುಸ್ಸನ್ತಿ, ವಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಸಙ್ಘೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಆಮಿಸಗರುಕತಾಯ ನ ವಾರೇತಿ, ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ವಾರೇತಿ, ಸೋವ ಭಿಕ್ಖು ಇಸ್ಸರೋ। ಸಚೇ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ವಾರೇತಿ, "ನೇಥ ತುಮ್ಹೇ"ತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಪಕ್ಖೋ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘೋ ವಾರೇತಿ, ಸಙ್ಘೋವ ಇಸ್ಸರೋ। ಸಙ್ಘಿಕೇಸು ಹಿ ಕಮ್ಮೇಸು ಯೋ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಸೋವ ಇಸ್ಸರೋ। ಸಚೇ ವಾರಿಯಮಾನೋಪಿ ಕರೋತಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ಗಹಿತಂ ಪಂಸುಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ, ಉಪರಿ ಗಹಿತಂ ಪಂಸುಂ ಉಪರಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪೂರೇತಬ್ಬಾ।

ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಯಥಾಜಾತಮೇವ ಉಚ್ಛುಂ ವಾ ಅಪರಣ್ಣಂ ವಾ ಅಲಾಬುಕುಮ್ಭಣ್ಡಾದಿಕಂ ವಾ ವಲ್ಲಿಫಲಂ ದಾತುಕಾಮೋ "ಏತಂ ಸಬ್ಬಂ ಉಚ್ಛುಖೇತ್ತಂ ಅಪರಣ್ಣವತ್ಥುಂ ವಲ್ಲಿಫಲಾವಾಟಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ಸಹ ವತ್ಥುನಾ ಪರಾಮಟ್ಠತ್ತಾ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ

ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ಆಹ। **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನ "ಅಭಿಲಾಪಮತ್ತಮೇತಂ ಸಾಮಿಕಾನಂಯೇವ ಹಿ ಸೋ ಭೂಮಿಭಾಗೋ ತಸ್ಮಾ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಆಹ।

"ದಾಸಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। "ಆರಾಮಿಕಂ ದಮ್ಮಿ, ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಂ ದಮ್ಮಿ, ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಸೋ ಆರಾಮಿಕೋ ಪುರೇಭತ್ತಮ್ಪಿ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ವಿಯ ಸಬ್ಬಂ ಭೇಸಜ್ಜಪಟಿಜಗ್ಗನಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪುರೇಭತ್ತಮೇವ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಸಾಯಂ ನಿವಾಪೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋ। ಯೇಪಿ ಪಞ್ಚದಿವಸವಾರೇನ ವಾ ಪಕ್ಖವಾರೇನ ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಸೇಸಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಕರಣಕಾಲೇಯೇವ ಭತ್ತಞ್ಚ ನಿವಾಪೋ ಚ ದಾತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿ, ಅತ್ತನೋಯೇವ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವನ್ತಿ, ತೇ ಚೇ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಮೂಲಂ ಆನೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ದೇನ್ತಿ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರಜಕದಾಸಮ್ಪಿ ಪೇಸಕಾರದಾಸಮ್ಪಿ ಆರಾಮಿಕನಾಮೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಚೇ "ಗಾವೋ ದೇಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಾ। ಇಮಾ ಗಾವೋ ಕುತೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಪಞ್ಚ ಗೋರಸಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಾತಿ, "ಮಯಮ್ಪಿ ಪಞ್ಚಗೋರಸಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ದೇಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ವಟ್ಟತಿ। ಅಜಿಕಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। "ಹತ್ಥಿಂ ದೇಮ, ಅಸ್ಸಂ ಮಹಿಸಂ ಕುಕ್ಕುಟಂ ಸೂಕರಂ ದೇಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಕೇಚಿ ಮನುಸ್ಸಾ "ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಹೋಥ, ಮಯಂ ಇಮೇ ಗಹೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। "ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಸುಖಂ ಜೀವನ್ತೂ"ತಿ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। "ಇಮಂ ತಳಾಕಂ, ಇಮಂ ಖೇತ್ತಂ, ಇಮಂ ವತ್ಥುಂ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ದೇಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಮ್ಪಿ ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ , ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಚೀವರವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ಕೋಸಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೪೨. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಕತಂ ಹೋತೀತಿ** ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಕೋಸಿಯಂಸೂನಿ ಉಪರೂಪರಿ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಕಞ್ಜಿಕಾದೀಹಿ ಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಕತಂ ಹೋತಿ। **ಏಕೇನಪಿ ಕೋಸಿಯಂಸುನಾ ಮಿಸ್ಸಿತ್ವಾತಿ** ತಿಟ್ಠತು ಅತ್ತನೋ ರುಚಿವಸೇನ ಮಿಸ್ಸಿತಂ, ಸಚೇಪಿ ತಸ್ಸ ಕರಣಟ್ಠಾನೇ ವಾತೋ ಏಕಂ ಕೋಸಿಯಂಸುಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಾತೇತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಮೇವ ಹೋತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ,

ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಸುದ್ಧಕಾಳಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೪೭. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಸುದ್ಧಕಾಳಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಸುದ್ಧಕಾಳಕಾನನ್ತಿ** ಸುದ್ಧಾನಂ ಕಾಳಕಾನಂ , ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅಮಿಸ್ಸಿತಕಾಳಕಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಸುದ್ಧಕಾಳಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ದ್ವೇಭಾಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೫೨. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ದ್ವೇಭಾಗಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। **ತತ್ಥ ಅನ್ತೇ ಆದಿಯಿತ್ವಾತಿ** ಸನ್ಥತಸ್ಸ ಅನ್ತೇ ಅನುವಾತಂ ವಿಯ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಓದಾತಂ ಅಲ್ಲಿಯಾಪೇತ್ವಾ।

ದ್ವೇ ಭಾಗಾತಿ ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ। **ಆದಾತಬ್ಬಾತಿ** ಗಹೇತಬ್ಬಾ। **ಗೋಚರಿಯಾನನ್ತಿ** ಕಪಿಲವಣ್ಣಾನಂ। **ದ್ವೇ ತುಲಾ ಆದಾತಬ್ಬಾತಿ** ಚತೂಹಿ ತುಲಾಹಿ ಕಾರೇತುಕಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅತ್ಥತೋ ಪನ ಯತ್ತಕೇಹಿ ಏಳಕಲೋಮೇಹಿ ಕಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತೇಸು ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ ಕಾಳಕಾನಂ ಏಕೋ ಓದಾತಾನಂ, ಏಕೋ ಗೋಚರಿಯಾನನ್ತಿ ಇದಮೇವ ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಾನೇವ। ಕೇವಲಂ ಇದಂ ಆದಾಯ ಅನಾದಾಯ ಚ ಕರಣತೋ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ದ್ವೇಭಾಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಛಬ್ಬಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೫೭. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಛಬ್ಬಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಊಹದನ್ತಿಪಿ ಉಮ್ಮಿಹನ್ತಿಪೀತಿ** ಸನ್ಥತಾನಂ ಉಪರಿ ವಚ್ಚಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಾವಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ದಿನ್ನಾ ಸಙ್ಘೇನ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ಥತಸಮ್ಮುತೀತಿ ಏವಂ ಲದ್ಧಸಮ್ಮುತಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವ ರೋಗೋ ನ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ತಾವ ಯಂ ಯಂ ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸನ್ಥತಂ ಕಾತುಂ ಲಭತಿ। ಸಚೇ ಅರೋಗೋ ಹುತ್ವಾ ಪುನ ಮೂಲಬ್ಯಾಧಿನಾವ ಗಿಲಾನೋ ಹೋತಿ, ಸೋಯೇವ ಪರಿಹಾರೋ, ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಸಮ್ಮುತಿಕಿಚ್ಚನ್ತಿ **ಫುಸ್ಸದೇವತ್ಥೇರೋ** ಆಹ। **ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ** ಪನ "ಸೋ ವಾ ಬ್ಯಾಧಿ ಪಟಿಕುಪ್ಪತು, ಅಞ್ಞೋ ವಾ, 'ಸಕಿಂ ಗಿಲಾನೋ'ತಿ ನಾಮಂ ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಮೇವ, ಪುನ ಸಮ್ಮುತಿಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಆಹ।

ಓರೇನ ಚೇ ಛನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನನ್ತಿ ಛನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಓರಿಮಭಾಗೇ, ಅನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಸಙ್ಖ್ಯಾಮತ್ತದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಊನಕಛಬ್ಬಸ್ಸಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅನಾಪತ್ತಿ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಕರೋತೀತಿ ಯದಾ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತದಾ ಸನ್ಥತಂ ಕರೋತಿ। ದುತಿಯಪದೇಪಿ "ಯದಾ ಅತಿರೇಕಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತದಾ ಕರೋತೀ"ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ನ ಹಿ ಸೋ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಕರೋತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಛಬ್ಬಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೬೫. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ** ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಇಚ್ಛಾಮಹಂ ಭಿಕ್ಖವೇತಿ** ಭಗವಾ ಕಿರ ತಂ ತೇಮಾಸಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಬೋಧನೇಯ್ಯಸತ್ತಂ ಅದ್ದಸ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ತನ್ತಿವಸೇನ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಕತ್ತಬ್ಬಾ ಸಿಯಾ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಮಯಿ ಓಕಾಸಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಧಮ್ಮಿಕಂ ಕತಿಕವತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತಂ ಉಪಸೇನೋ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ। ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದಸ್ಸನಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ, ತತೋ ಮಂ ಪಸ್ಸಿತುಕಾಮಾ ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧುತಙ್ಗಾನಿ ಸಮಾದಿಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಹಞ್ಚ ತೇಹಿ ಉಜ್ಝಿತಸನ್ಥತಪಚ್ಚಯಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಏವಂ ಬಹೂನಿ ಹಿ ಏತ್ಥ ಆನಿಸಂಸಾನೀತಿ।

ಸಪರಿಸೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಊನದಸವಸ್ಸೇನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ, ಯೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೭೫) ಇಮಸ್ಮಿಂ ಖನ್ಧಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ "ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ತ್ವಂ ಮೋಘಪುರಿಸ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಓವದಿಯೋ ಅನುಸಾಸಿಯೋ ಅಞ್ಞಂ ಓವದಿತುಂ ಅನುಸಾಸಿತುಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ಗರಹಂ ಲಭಿತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾ ಮಯ್ಹಂ ಪರಿಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗರಹಂ ಅದಾಸಿ, ಸೋ ದಾನಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ತೇನೇವ ಪುಣ್ಣಚನ್ದಸಸ್ಸಿರೀಕೇನ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪುಣ್ಣೇನ ಮುಖೇನ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಸಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತ್ವಾ ಪರಿಸಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಾಧುಕಾರಂ ದಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸುಹದಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅತಿರೇಕಯೋಜನಸತಂ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಸಂ ಚಿನಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಪುನ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – "ಸಪರಿಸೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ"ತಿ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಆರಾಧೇತುಂ ಅಞ್ಞತ್ರ ವತ್ತಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ।

ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೋತಿ ವತ್ತಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿಸುದ್ಧಭಾವೇನ ನಿರಾಸಙ್ಕೋ ಸೀಹೋ ವಿಯ ಕಞ್ಚನಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ। **ಏತದವೋಚಾತಿ** ಕಥಾಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ ಏತಂ ಅವೋಚ। **ಮನಾಪಾನಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖು ಪಂಸುಕೂಲಾನೀತಿ** ಭಿಕ್ಖು ತವ ಇಮಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ಮನಾಪಾನಿ, ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಖನ್ತಿಯಾ ಗಹಿತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಮನಾಪಾನೀತಿ**, ಭನ್ತೇ ನ ಮಯಾ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಗಹಿತಾನಿ, ಗಲಗ್ಗಾಹೇನ ವಿಯ ಮತ್ಥಕತಾಳನೇನ ವಿಯ ಚ ಗಾಹಿತೋಮ್ಹೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀತಿ ಪಞ್ಞಾತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನ ಮಯಂ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮಾತಿ** ಮಯಂ ಸಾವಕಾ ನಾಮ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮ, ಬುದ್ಧವಿಸಯೋ ಹಿ ಏಸೋ ಯದಿದಂ "ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞಪನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಸಮುಚ್ಛಿನ್ದನಂ ವಾ। **ಸಮಾದಾಯಾತಿ** ತಂ ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ, "ಸಾಧು ಸುಟ್ಠೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇಸು ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಪುನಪಿ "ಸಾಧು ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಾಧುಕಾರಮದಾಸಿ।

೫೬೭. **ಅನುಞ್ಞಾತಾವುಸೋತಿ** ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ಆವುಸೋ। **ಪಿಹೇನ್ತಾತಿ** ಪಿಹಯನ್ತಾ। **ಸನ್ಥತಾನಿ ಉಜ್ಝಿತ್ವಾತಿ** ಸನ್ಥತೇ ಚತುತ್ಥಚೀವರಸಞ್ಞಿತಾಯ ಸಬ್ಬಸನ್ಥತಾನಿ ಉಜ್ಝಿತ್ವಾ। **ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸೀತಿ** ಭಗವಾ ಸನ್ಥತಾನಿ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಾನಿ ದಿಸ್ವಾ "ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತನೇ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಪರಿಭೋಗುಪಾಯಂ ನೇಸಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ।

೫೭೭. **ಸಕಿಂ ನಿವತ್ಥಮ್ಪಿ ಸಕಿಂ ಪಾರುತಮ್ಪೀ**ತಿ ಸಕಿಂ ನಿಸಿನ್ನಞ್ಚೇವ ನಿಪನ್ನಞ್ಚ। **ಸಾಮನ್ತಾ**ತಿ ಏಕಪಸ್ಸತೋ ವಟ್ಟಂ ವಾ ಚತುರಸ್ಸಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಯಥಾ ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಸನ್ಥರನ್ತೇನ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಏಕದೇಸೇ ವಾ ಸನ್ಥರಿತಬ್ಬಂ, ವಿಜಟೇತ್ವಾ ವಾ ಮಿಸ್ಸಕಂ ಕತ್ವಾ ಸನ್ಥರಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಥಿರತರಂ ಹೋತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತ್ತಾ ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ದ್ವೇಭಾಗಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಾನೀತಿ।

ಇಮೇಸು ಪನ ಪಞ್ಚಸು ಸನ್ಥತೇಸು ಪುರಿಮಾನಿ ತೀಣಿ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾನಿ ದ್ವೇ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀತಿ।

ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೭೧. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಉಪ್ಪಣ್ಡೇಸು**ನ್ತಿ "ಕಿತ್ತಕೇನ, ಭನ್ತೇ, ಕೀತಾನೀ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತಾ ಅವಹಸಿಂಸು। **ಠಿತಕೋವ ಆಸುಮ್ಭೀ**ತಿ ಯಥಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅರಞ್ಞತೋ ಮಹನ್ತಂ ದಾರುಭಾರಂ ಆನೇತ್ವಾ ಕಿಲನ್ತಾ ಠಿತಕಾವ ಪಾತೇನ್ತಿ, ಏವಂ ಪಾತೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೭೨. **ಸಹತ್ಥಾ**ತಿ ಸಹತ್ಥೇನ, ಅತ್ತನಾ ಹರಿತಬ್ಬಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಬಹಿತಿಯೋಜನಂ ಪಾತೇತೀ**ತಿ ತಿಯೋಜನತೋ ಬಹಿ ಪಾತೇತಿ। ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಪತನಕೇ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಲೋಮಗಣನಾಯ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಸಚೇ ಬಹಿತಿಯೋಜನೇ ರುಕ್ಖೇ ವಾ ಥಮ್ಭೇ ವಾ ಪಟಿಹಞ್ಞಿತ್ವಾ ಪುನ ಅನ್ತೋ ಪತನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ । ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತ್ವಾ ಠತ್ವಾ ಠತ್ವಾ ವಟ್ಟಮಾನಾ ಏಳಕಲೋಮಭಣ್ಡಿಕಾ ಪುನ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಅನ್ತೋ ಠತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಯಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ವಟ್ಟೇತಿ ಠತ್ವಾ ವಾ ಅಠತ್ವಾ ವಾ ವಟ್ಟಮಾನಾ ಭಣ್ಡಿಕಾ ಗಚ್ಛತು, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। "ಅಞ್ಞೋ ಹರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಠಪೇತಿ, ತೇನ ಹರಿತೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಠಪಿತಂ ವಾತೋ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಬಹಿ ಪಾತೇತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತಾ ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ। **ಕುರುನ್ದಿಯಾ**ದೀಸು ಪನ "ಏತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ, ಸಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸಮೇತಿ। ಉಭತೋಭಣ್ಡಿಕಂ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಂ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಏಕಂ ಬಹಿಸೀಮಾಯ ಕರೋನ್ತೋ ಠಪೇತಿ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವ। ಏಕಾಬದ್ಧೇ ಕಾಜೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯದಿ ಪನ ಅಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಾಜಕೋಟಿಯಂ ಠಪಿತಮತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ, ನ ರಕ್ಖತಿ। ಏಕಾಬದ್ಧೇಪಿ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಆಪತ್ತಿಯೇವ।

ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಯಾನೇ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಯಾನೇ ವಾ ಹತ್ಥಿಪಿಟ್ಠಿಆದೀಸು ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಹರಿಸ್ಸತೀತಿ ಠಪೇತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ತಿಯೋಜನಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಆಪತ್ತಿ। ಅಗಚ್ಛನ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಅಗಚ್ಛನ್ತೇ ಯಾನೇ ವಾ ಹತ್ಥಿಪಿಟ್ಠಿಯಾದೀಸು ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸಾರೇತಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಚೋದೇತಿ, ಪಕ್ಕೋಸನ್ತೋ ವಾ ಅನುಬನ್ಧಾಪೇತಿ, "ಅಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇತೀ"ತಿ ವಚನತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಕುರುನ್ದಿಯಾ**ದೀಸು ಪನ "ಆಪತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ "ಅಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ನ ಸಮೇತಿ। ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ಪನ ಸುಙ್ಕಘಾತೇ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಯಾ ಹಿ ತತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ, ಸಾ ಇಧ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಾ ಇಧ ಆಪತ್ತಿ, ಸಾ ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ ವಾ ಚೋರಾದೀಹಿ ವಾ ಉಪದ್ದುತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಲೋಮಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೫೭೫. ತಿಯೋಜನಂ **ವಾಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ ಹರತೀತಿ** ಯತ್ಥ ಗತೋ, ತತ್ಥ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾದೀನಂ ವಾ ಪಚ್ಚಯಾದೀನಂ ವಾ ಅಲಾಭೇನ ತತೋ ಪರಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛತಿ, ತತೋಪಿ ಅಞ್ಞತ್ಥಾತಿ ಏವಂ ಯೋಜನಸತಮ್ಪಿ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾತಿ** ಚೋರಾ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿರತ್ಥಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪಟಿದೇನ್ತಿ, ತಂ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾತಿ** ವಿನಯಕಮ್ಮಕತಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕತಭಣ್ಡನ್ತಿ ಕತಂಭಣ್ಡಂ ಕಮ್ಬಲಕೋಜವಸನ್ಥತಾದಿಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಸುತ್ತಕೇನ ಬದ್ಧಮತ್ತಮ್ಪಿ। ಯೋ ಪನ ತನುಕಪತ್ತತ್ಥವಿಕನ್ತರೇ ವಾ ಆಯೋಗಅಂಸಬದ್ಧಕಕಾಯಬನ್ಧನಾದೀನಂ ಅನ್ತರೇಸು ವಾ ಪಿಪ್ಫಲಿಕಾದೀನಂ ಮಲರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಸಿಪಾಟಿಕಾಯ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ವಾತಾಬಾಧಿಕೋ ಕಣ್ಣಚ್ಛಿದ್ದೇಪಿ ಲೋಮಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಸುತ್ತಕೇನ ಪನ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಕತಭಣ್ಡಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ವೇಣಿಂ ಕತ್ವಾ ಹರತಿ, ಇದಂ ನಿಧಾನಮುಖಂ ನಾಮ, ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇದಂ ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ, ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಏಳಕಲೋಮಧೋವಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೭೬. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ** ಏಳಕಲೋಮಧೋವಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ರಿಞ್ಚನ್ತೀತಿ** ಉಜ್ಝನ್ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಅನುಯುಞ್ಜಿತುನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಪುರಾಣಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ಏಳಕಲೋಮಧೋವಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ರೂಪಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೮೧. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ** ರೂಪಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಪಟಿವಿಸೋತಿ** ಕೋಟ್ಠಾಸೋ।

೫೮೩-೪. **ಜಾತರೂಪರಜತನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಜಾತರೂಪನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ನಾಮಂ। ತಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಣ್ಣಸದಿಸಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ''ಸತ್ಥುವಣ್ಣೋ ವುಚ್ಚತೀ''ತಿ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ''ಯೋ ಸತ್ಥುವಣ್ಣೋ ಲೋಹವಿಸೇಸೋ, ಇದಂ ಜಾತರೂಪಂ ನಾಮಾ''ತಿ ರಜತಂ ಪನ ''ಸಙ್ಖೋ, ಸಿಲಾ, ಪವಾಲ, ರಜತಂ, ಜಾತರೂಪ''ನ್ತಿಆದೀಸು (ಪಾಚಿ॰ ೫೦೬) ರೂಪಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಇಧ ಪನ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೋಹಾರಗಮನೀಯಂ ಕಹಾಪಣಾದಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ''ಕಹಾಪಣೋ ಲೋಹಮಾಸಕೋ''ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕಹಾಪಣೋತಿ** ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ವಾ ರೂಪಿಯಮಯೋ ವಾ ಪಾಕತಿಕೋ ವಾ। **ಲೋಹಮಾಸಕೋತಿ** ತಮ್ಬಲೋಹಾದೀಹಿ ಕತಮಾಸಕೋ। **ದಾರುಮಾಸಕೋತಿ** ಸಾರದಾರುನಾ ವಾ ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಯ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ತಾಲಪಣ್ಣೇನಾಪಿ ರೂಪಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕತಮಾಸಕೋ। **ಜತುಮಾಸಕೋತಿ** ಲಾಖಾಯ ವಾ ನಿಯ್ಯಾಸೇನ ವಾ ರೂಪಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕತಮಾಸಕೋ। **''ಯೇ ವೋಹಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ''ತಿ** ಇಮಿನಾ ಪನ ಪದೇನ ಯೋ ಯೋ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಜನಪದೇ ಯದಾ ಯದಾ ವೋಹಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ಅಟ್ಠಿಮಯೋಪಿ ಚಮ್ಮಮಯೋಪಿ ರುಕ್ಖಫಲಬೀಜಮಯೋಪಿ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿತರೂಪೋಪಿ ಅಸಮುಟ್ಠಾಪಿತರೂಪೋಪಿ ಸಬ್ಬೋ ಸಙ್ಗಹಿತೋ।

ಇಚ್ಚೇತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ರಜತಂ ಜಾತರೂಪಂ ಜಾತರೂಪಮಾಸಕೋ, ವುತ್ತಪ್ಪಭೇದೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ರಜತಮಾಸಕೋತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥು ಹೋತಿ। ಮುತ್ತಾ, ಮಣಿ, ವೇಳುರಿಯೋ, ಸಙ್ಖೋ, ಸಿಲಾ, ಪವಾಲ, ಲೋಹಿತಙ್ಕೋ, ಮಸಾರಗಲ್ಲಂ, ಸತ್ತ ಧಞ್ಞಾನಿ, ದಾಸಿದಾಸಖೇತ್ತವತ್ಥುಪುಪ್ಫಾರಾಮಫಲಾರಾಮಾದಯೋತಿ ಇದಂ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು। ಸುತ್ತಂ ಫಾಲೋ ಪಟಕೋ ಕಪ್ಪಾಸೋ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಅಪರಣ್ಣಂ ಸಪ್ಪಿನವನೀತತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದಿಭೇಸಜ್ಜಞ್ಚ ಇದಂ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥು। ತತ್ಥ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಂ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಸಙ್ಘಗಣಪುಗ್ಗಲಚೇತಿಯಾನಂ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಹೋತಿ, ಸೇಸಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತೋ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖಿಪನತ್ಥಾಯ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸೀಸೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತೋ ಉಪರಿ ರತನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತವಸೇನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

ಉಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾತಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಸಯಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ।

ತತ್ಥ ಜಾತರೂಪರಜತಭಣ್ಡೇಸು ಕಹಾಪಣಮಾಸಕೇಸು ಚ ಏಕಂ ಗಣ್ಹತೋ ವಾ ಗಣ್ಹಾಪಯತೋ ವಾ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ। ಸಹಸ್ಸಂ ಚೇಪಿ ಏಕತೋ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಗಣ್ಹಾಪೇತಿ, ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ **ಕುರುನ್ದಿಯಞ್ಚ** ಸಿಥಿಲಬದ್ಧಾಯ ಥವಿಕಾಯ ಸಿಥಿಲಪೂರಿತೇ ವಾ ಭಾಜನೇ ರೂಪಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿ। ಘನಬದ್ಧೇ ಪನ ಘನಪೂರಿತೇ ವಾ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಸಾದಿಯನೇ ಪನ "ಇದಂ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಹೋತೂ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಚೇಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ಸಾದಿಯತಿ, ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ "ನಯಿದಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾಪಿ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ "ನಯಿದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ನ ಸಾದಿಯತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ತೀಸು ದ್ವಾರೇಸು ಹಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತೇನ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಅಕರಣತೋ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಚ ವಚೀದ್ವಾರೇ ಚ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಮನೋದ್ವಾರೇ ಪನ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಏಕೋ ಸತಂ ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತಿ "ತುಯ್ಹಿದಂ ಹೋತೂ"ತಿ, ಭಿಕ್ಖು "ನಯಿದಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಉಪಾಸಕೋ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ಮಯಾ ತುಮ್ಹಾಕನ್ತಿ ಗತೋ, ಅಞ್ಞೋ ತತ್ಥ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛತಿ - "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಇದ"ನ್ತಿ? ಯಂ ತೇನ ಅತ್ತನಾ ಚ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸೋ ಚೇ ವದತಿ - "ಗೋಪಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭನ್ತೇ, ಗುತ್ತಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇಥಾ"ತಿ, ಸತ್ತಭೂಮಿಕಮ್ಪಿ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ "ಇದಂ ಗುತ್ತಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, "ಇಧ ನಿಕ್ಖಿಪಾಹೀ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಂ ಹೋತಿ। ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ರಕ್ಖನ್ತೇನ ವಸಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಕ್ಕಾಯಿಕಭಣ್ಡಂ ಪತ್ತಂ ವಾ ಚೀವರಂ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, "ಇದಂ ಗಹೇಸ್ಸಥ ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಉಪಾಸಕ ಅತ್ಥಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೋ, ವತ್ಥು ಚ ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸೋ ವದತಿ, "ಅಹಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ, ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಠಪಿತ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ, "ಇದಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಏವಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಮೇವ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚೇ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಅಧಿಕಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, "ನ ಮಯಂ ತವ ಭಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಾಮ, "ನಿಕ್ಖಮಾಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ।

ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ರೂಪಿಯಂ ನಾಮ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ, "ತಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಗಣಸ್ಸ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ"ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮತ್ತಮೇವ ನ ತೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಚೇತಾಪಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ಉಪಾಯೇನ ಪರಿಭೋಗದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕಪ್ಪಿಯಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಸಪ್ಪಿ ವಾ**ತಿ "ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಸಪ್ಪಿ ವಾ ತೇಲಂ ವಾ ವಟ್ಟತಿ ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ ಏವಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೇನ ಭಾಗೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಾ ಆರಾಮಿಕಾನಂ ವಾ ಪತ್ತಭಾಗಮ್ಪಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ಮಕ್ಕಟಾದೀಹಿ ತತೋ ಹರಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಠಪಿತಂ ವಾ ತೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಗಳಿತಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಪರಿಗ್ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಪಂಸುಕೂಲಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ, ತತೋ ಆಹಟೇನ ಫಾಣಿತೇನ ಸೇನಾಸನಧೂಪನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಪ್ಪಿನಾ ವಾ ತೇಲೇನ ವಾ ಪದೀಪಂ ಕತ್ವಾ ದೀಪಾಲೋಕೇ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ, ಪೋತ್ಥಕಮ್ಪಿ ವಾಚೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇಲಮಧುಫಾಣಿತೇಹಿ ಪನ ಸರೀರೇ ವಣಂ ಮಕ್ಖೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಉಪೋಸಥಾಗಾರಂ ವಾ ಭೋಜನಸಾಲಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಛಾಯಾಪಿ ಗೇಹಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಠಿತಾ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪರಿಚ್ಛೇದಾತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಆಗನ್ತುಕತ್ತಾ ವಟ್ಟತಿ। ತಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಕತೇನ ಮಗ್ಗೇನಪಿ ಸೇತುನಾಪಿ ನಾವಾಯಪಿ ಉಳುಮ್ಪೇನಪಿ ಗನ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಖನಾಪಿತಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಉಬ್ಭಿದೋದಕಂ ಪಾತುಂ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಅನ್ತೋ ಉದಕೇ ಪನ ಅಸತಿ ಅಞ್ಞಂ ಆಗನ್ತುಕಂ ಉದಕಂ ವಾ ವಸ್ಸೋದಕಂ ವಾ ಪವಿಟ್ಠಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕೀತಾಯ ಯೇನ ಉದಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀತಾ ತಂ ಆಗನ್ತುಕಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಂ ವತ್ಥುಂ ಉಪನಿಕ್ಖೇಪಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ತೇಪಿ ಪಚ್ಚಯಾ ತಸ್ಸ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಆರಾಮೋ ಗಹಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯದಿ ಭೂಮಿಪಿ ಬೀಜಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನೇವ ಭೂಮಿಂ ನ ಫಲಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಭೂಮಿಂಯೇವ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ರೋಪಿತಾನಿ ಫಲಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಥ ಬೀಜಾನಿ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿಯಂ ರೋಪಿತಾನಿ, ಫಲಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಭೂಮಿಯಂ ನಿಸೀದಿತುಂ ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ವಾ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಚೇ ಸೋ ಛಡ್ಡೇತೀತಿ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಖಿಪತಿ, ಅಥಾಪಿ ನ ಛಡ್ಡೇತಿ, ಸಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ವಾರೇತಬ್ಬೋ। **ನೋ ಚೇ ಛಡ್ಡೇತೀ**ತಿ ಅಥ ನೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಛಡ್ಡೇತಿ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ ಬ್ಯಾಪಾರೇನಾತಿ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಪಕ್ಕಮತಿ, ತತೋ ಯಥಾವುತ್ತಲಕ್ಖಣೋ ರೂಪಿಯಛಡ್ಡಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ।

ಯೋ ನ ಛನ್ದಾಗತಿನ್ತಿಆದೀಸು ಲೋಭವಸೇನ ತಂ ವತ್ಥುಂ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಕರೋನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ವಾ ಉಕ್ಕಂಸೇನ್ತೋ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ನಾಮ ಗಚ್ಛತಿ । ದೋಸವಸೇನ "ನೇವಾಯಂ ಮಾತಿಕಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ವಿನಯ"ನ್ತಿ ಪರಂ ಅಪಸಾದೇನ್ತೋ **ದೋಸಾಗತಿಂ** ನಾಮ ಗಚ್ಛತಿ। ಮೋಹವಸೇನ ಮುಟ್ಠಪಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ **ಮೋಹಾಗತಿಂ** ನಾಮ ಗಚ್ಛತಿ। ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ಭಯೇನ ಛಡ್ಡೇತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತೋ ಭಯಾಗತಿಂ ನಾಮ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೫೮೫. ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾತಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಕತ್ವಾ, ಅಕ್ಖೀನಿ ನಿಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ನದಿಯಾ ವಾ ಪಪಾತೇ ವಾ ವನಗಹನೇ ವಾ ಗೂಥಂ ವಿಯ ಅನಪೇಕ್ಖೇನ ಪತಿತೋಕಾಸಂ ಅಸಮನ್ನಾಹರನ್ತೇನ ಪಾತೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಜಿಗುಚ್ಛಿತಬ್ಬೇಪಿ ರೂಪಿಯೇ ಭಗವಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪರಿಭೋಗಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ಪನ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ತತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗೋ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಥಾ ಚಾಯಂ ಏತಸ್ಸ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ಅಸನ್ತಸಮ್ಭಾವನಾಯ ವಾ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮೇನ ವಾ ಕುಹನಾದೀಹಿ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಾ ನೇವ ತಸ್ಸ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ।

ಚತ್ತಾರೋ ಹಿ **ಪರಿಭೋಗಾ** – ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೋ, ಇಣಪರಿಭೋಗೋ, ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೋ, ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗೋತಿ। ತತ್ಥ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇಪಿ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೋ "**ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೋ**" ನಾಮ। ಸೀಲವತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಪರಿಭೋಗೋ "**ಇಣಪರಿಭೋಗೋ**" ನಾಮ। ತಸ್ಮಾ ಚೀವರಂ ಪರಿಭೋಗೇ ಪರಿಭೋಗೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಆಲೋಪೇ ಆಲೋಪೇ। ತಥಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಪುರೇಭತ್ತಪಚ್ಛಾಭತ್ತಪುರಿಮಯಾಮಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇಸು। ಸಚಸ್ಸ ಅಪ್ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋವ ಅರುಣೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಇಣಪರಿಭೋಗಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತಿ। ಸೇನಾಸನಮ್ಪಿ ಪರಿಭೋಗೇ ಪರಿಭೋಗೇ

ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ಭೇಸಜ್ಜಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಪರಿಭೋಗೇಪಿ ಸತಿಪಚ್ಚಯತಾ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಸತಿಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೇ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಪನ ಸತಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೇ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಚತುಬ್ಬಿಧಾ ಹಿ **ಸುದ್ಧಿ** - ದೇಸನಾಸುದ್ಧಿ, ಸಂವರಸುದ್ಧಿ, ಪರಿಯೇಟ್ಠಿಸುದ್ಧಿ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸುದ್ಧೀತಿ। ತತ್ಥ **ದೇಸನಾಸುದ್ಧಿ** ನಾಮ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ , ತಞ್ಹಿ ದೇಸನಾಯ ಸುಜ್ಝನತೋ "ದೇಸನಾಸುದ್ಧೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸಂವರಸುದ್ಧಿ** ನಾಮ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸೀಲಂ, ತಞ್ಹಿ ನ ಪುನ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿತ್ತಾಧಿಟ್ಠಾನಸಂವರೇನೇವ ಸುಜ್ಝನತೋ "ಸಂವರಸುದ್ಧೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪರಿಯೇಟ್ಠಿಸುದ್ಧಿ** ನಾಮ ಆಜೀವಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಂ, ತಞ್ಹಿ ಅನೇಸನಂ ಪಹಾಯ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಪಚ್ಚಯೇ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯೇಸನಾಯ ಸುದ್ಧತ್ತಾ "ಪರಿಯೇಟ್ಠಿಸುದ್ಧೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸುದ್ಧಿ** ನಾಮ ಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲಂ, ತಞ್ಹಿ "ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಚೀವರಂ ಪಟಿಸೇವತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩; ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೫೮) ನಯೇನ ವುತ್ತೇನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಸುಜ್ಝನತೋ "ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸುದ್ಧೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಪನ ಸತಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೇ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ।

ಸತ್ತನ್ನಂ ಸೇಕ್ಖಾನಂ ಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗೋ **ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೋ** ನಾಮ, ತೇ ಹಿ ಭಗವತೋ ಪುತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ಪಿತುಸನ್ತಕಾನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ದಾಯಾದಾ ಹುತ್ವಾ ತೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಗಿಹೀನಂ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ? ಗಿಹೀಹಿ ದಿನ್ನಾಪಿ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯) ವೇದಿತಬ್ಬಂ, **ಧಮ್ಮದಾಯಾದಸುತ್ತ**ಞ್ಚೇತ್ಥ ಸಾಧಕಂ।

ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಪರಿಭೋಗೋ **ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗೋ** ನಾಮ, ತೇ ಹಿ ತಣ್ಹಾಯ ದಾಸಬ್ಯಂ ಅತೀತತ್ತಾ ಸಾಮಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ। ಇಮೇಸು ಪರಿಭೋಗೇಸು ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗೋ ಚ ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೋ ಚ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಇಣಪರಿಭೋಗೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೇ ಕಥಾಯೇವ ನತ್ಥಿ।

ಅಪರೇಪಿ ಚತ್ತಾರೋ **ಪರಿಭೋಗಾ** - ಲಜ್ಜಿಪರಿಭೋಗೋ, ಅಲಜ್ಜಿಪರಿಭೋಗೋ, ಧಮ್ಮಿಯಪರಿಭೋಗೋ, ಅಧಮ್ಮಿಯಪರಿಭೋಗೋತಿ।

ತತ್ಥ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಲಜ್ಜಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭೋಗೋ ವಟ್ಟತಿ, ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಲಜ್ಜಿನೋ ಅಲಜ್ಜಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯಾವ ನ ಜಾನಾತಿ, ತಾವ ವಟ್ಟತಿ। ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಅಲಜ್ಜೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಯದಾಸ್ಸ ಅಲಜ್ಜೀಭಾವಂ ಜಾನಾತಿ ತದಾ ವತ್ತಬ್ಬೋ "ತುಮ್ಹೇ ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಚ ವಚೀದ್ವಾರೇ ಚ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋಥ, ತಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಮಾ ಏವಮಕತ್ಥಾ"ತಿ। ಸಚೇ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಕರೋತಿಯೇವ, ಯದಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭೋಗಂ ಕರೋತಿ, ಸೋಪಿ ಅಲಜ್ಜೀಯೇವ ಹೋತಿ। ಯೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಭಾರಭೂತೇನ ಅಲಜ್ಜಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭೋಗಂ ಕರೋತಿ, ಸೋಪಿ ನಿವಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ನ ಓರಮತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ಅಲಜ್ಜೀಯೇವ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಏಕೋ ಅಲಜ್ಜೀ ಅಲಜ್ಜೀಸತಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ। ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಪನ ಅಲಜ್ಜಿನಾವ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಲಜ್ಜಿನೋ ಲಜ್ಜಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭೋಗೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರಾನಂ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಂ ಭೋಜನಸದಿಸೋತಿ।

ಧಮ್ಮಿಯಾಧಮ್ಮಿಯಪರಿಭೋಗೋ ಪಚ್ಚಯವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಸಚೇ ಪುಗ್ಗಲೋಪಿ ಅಲಜ್ಜೀ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋಪಿ ಅಧಮ್ಮಿಯೋ, ಉಭೋ ಜೇಗುಚ್ಛಾ। ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಲಜ್ಜೀ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಧಮ್ಮಿಯೋ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಜಿಗುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸಙ್ಘತೋ ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಾದೀನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವ ದೇತಿ, ಏತಾನಿ ಯಥಾದಾನಮೇವ ಗತತ್ತಾ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಜ್ಜೀ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಅಧಮ್ಮಿಯೋ, ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಜೇಗುಚ್ಛೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಜ್ಜೀ, ಪಿಣ್ಡಪಾತೋಪಿ ಧಮ್ಮಿಯೋ, ವಟ್ಟತಿ।

ಅಪರೇ ದ್ವೇ ಪಗ್ಗಹಾ; ದ್ವೇ ಚ ಪರಿಭೋಗಾ - ಲಜ್ಜಿಪಗ್ಗಹೋ, ಅಲಜ್ಜಿಪಗ್ಗಹೋ; ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋ ಆಮಿಸಪರಿಭೋಗೋತಿ।

ತತ್ಥ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಲಜ್ಜಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಸೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ ಲಜ್ಜೀ ಅಲಜ್ಜಿಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅನುಮೋದನಾಯ ಅಜ್ಝೇಸತಿ, ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಅಜ್ಝೇಸತಿ, ಕುಲೇಸು ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತಿ । ಇತರೋಪಿ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ಈದಿಸೋ ಚ ಈದಿಸೋ ಚಾ"ತಿ ತಸ್ಸ ಪರಿಸತಿ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅಯಂ ಸಾಸನಂ ಓಸಕ್ಕಾಪೇತಿ ಅನ್ತರಧಾಪೇತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗ-ಆಮಿಸಪರಿಭೋಗೇಸು ಪನ ಯತ್ಥ ಆಮಿಸಪರಿಭೋಗೋ ವಟ್ಟತಿ, ತತ್ಥ ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಯೋ ಪನ ಕೋಟಿಯಂ ಠಿತೋ ಗನ್ಥೋ ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ನಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೇನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ರಿದಂ ವತ್ಥು - ಮಹಾಭಯೇ ಕಿರ ಏಕಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮಹಾನಿದ್ದೇಸೋ ಪಗುಣೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ **ಚತುನಿಕಾಯಿಕತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ** ಉಪಜ್ಝಾಯೋ **ಮಹಾತಿಪಿಟಕತ್ಥೇರೋ** ನಾಮ **ಮಹಾರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಂ** ಆಹ - "ಆವುಸೋ ಮಹಾರಕ್ಖಿತ, ಏತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಮಹಾನಿದ್ದೇಸಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ। "ಪಾಪೋ ಕಿರಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ। "ಗಣ್ಹಾವುಸೋ, ಅಹಂ ತೇ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಸು ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ನಿರನ್ತರಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತೋ ಓಸಾನದಿವಸೇ ಹೇಟ್ಠಾಮಞ್ಚೇ ಇತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಸುತಂಯೇವ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇ, ಸಚಾಹಂ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಂ, ನ ಈದಿಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸ ಪನ ಸನ್ತಿಕೇ ಬಹೂ ಮಹಾಥೇರಾ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಮಹಾನಿದ್ದೇಸಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ।

೫೮೯. ರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀತಿ ಏತ್ಥ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ರೂಪಿಯಸಙ್ಗಹಮೇವ ಗತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ರೂಪಿಯೇ ವೇಮತಿಕೋತಿ "ಸುವಣ್ಣಂ ನು ಖೋ, ಖರಪತ್ತಂ ನು ಖೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸಂಸಯಜಾತೋ।

ರೂಪಿಯೇ ಅರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀತಿ ಸುವಣ್ಣಾದೀಸು ಖರಪತ್ತಾದಿಸಞ್ಞೀ। ಅಪಿಚ ಪುಞ್ಞಕಾಮಾ ರಾಜೋರೋಧಾದಯೋ ಭತ್ತಖಜ್ಜಕಗನ್ಧಪಿಣ್ಡಾದೀಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ದೇನ್ತಿ, ಚೋಳಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತಾನಂ ದಸ್ಸನ್ತೇ ಬದ್ಧಕಹಾಪಣಾದೀಹಿಯೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಚೋಳಕಾನಿ ದೇನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭತ್ತಾದಿಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಚೋಳಕಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ರೂಪಿಯೇ ಅರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ ರೂಪಿಯಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೇನ ಪನ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಇದಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ। ಯೇನ ಹಿ ಅಸ್ಸತಿಯಾ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪುನ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಅಥಸ್ಸ ವತ್ತಬ್ಬಂ - "ತವ ಚೋಳಕಂ ಪಸ್ಸಾಹೀ"ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಂ ಗಹಣೇನ ಆಪಜ್ಜನತೋ, ಸಿಯಾ ಅಕಿರಿಯಂ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಅಕರಣತೋ ರೂಪಿಯಅಞ್ಞವಾದಕಉಪಸ್ಸುತಿಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಹಿ ತೀಣಿ ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಾನಿ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ರೂಪಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೯೦. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ನಾನಪ್ಪಕಾರಕ**ನ್ತಿ ಕತಾಕತಾದಿವಸೇನ ಅನೇಕವಿಧಂ। **ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರ**ನ್ತಿ ಜಾತರೂಪರಜತಪರಿವತ್ತನಂ। **ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸ್ಸೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಪರಿವತ್ತನೇ ದೋಸಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ ಕರೋನ್ತಿ।

೫೮೯. ಸೀಸೂಪಗನ್ತಿಆದೀಸು ಸೀಸಂ ಉಪಗಚ್ಛತೀತಿ ಸೀಸೂಪಗಂ, ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪನ "ಸೀಸೂಪಕ"ನ್ತಿ ಲಿಖಿತಂ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸೀಸಾಲಙ್ಕಾರಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಕತೇನ ಕತ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಸುದ್ಧೋ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋಯೇವ।

ರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತವತ್ಥೂಸು ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುನಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಂ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಮೂಲಗ್ಗಹಣೇ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಅಪರಾಪರಪರಿವತ್ತನೇ ಇಮಿನಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುನಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಂ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ವಾ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯೋ ಹಿ ಅಯಂ **ಅರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ ರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತೀ**ತಿಆದಿ ದುತಿಯೋ ತಿಕೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಸಾನುಲೋಮತ್ತಾ ಅವುತ್ತೋಪಿ ಅಯಮಪರೋಪಿ **ರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ ಅರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತೀ**ತಿಆದಿ ತಿಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅತ್ತನೋ ವಾ ಹಿ ಅರೂಪಿಯೇನ ಪರಸ್ಸ ರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇಯ್ಯ ಅತ್ತನೋ ವಾ ರೂಪಿಯೇನ ಪರಸ್ಸ ಅರೂಪಿಯಂ, ಉಭಯಥಾಪಿ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋ ಕತೋಯೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಂ ಏಕನ್ತೇನ ರೂಪಿಯಪಕ್ಖೇ ಏಕೋಯೇವ ತಿಕೋ ವುತ್ತೋತಿ।

ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ಪನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಂ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಮೂಲಗ್ಗಹಣೇ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಚ್ಛಾ ಪರಿವತ್ತನೇ ಇಮಿನಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಗರುಕಸ್ಸ ಚೇತಾಪಿತತ್ತಾ। ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಮೇವ, ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ವಾ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಮೂಲಗ್ಗಹಣೇ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಚ್ಛಾ ಪರಿವತ್ತನೇಪಿ ಇಮಿನಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ಚೇತಾಪಿತತ್ತಾ। **ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಸಚೇ ಕಯವಿಕ್ಕಯಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ಭಾಸಿತಂ, ತಂ ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ। ಕಸ್ಮಾ? ನ ಹಿ ದಾನಗ್ಗಹಣತೋ ಅಞ್ಞೋ ಕಯವಿಕ್ಕಯೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದಞ್ಚ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಪರಿವತ್ತನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ। ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ರೂಪಿಯೇನ ಚ ರೂಪಿಯಾರೂಪಿಯಚೇತಾಪನಂ ಅರೂಪಿಯೇನ ಚ ರೂಪಿಯಚೇತಾಪನಂ। ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ಪನ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನೋ ಚೇತಾಪನಂ ನೇವ ಇಧ ನ ತತ್ಥ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಚೇತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ ಭವಿತುಂ ಅರಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥೇವ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನೋ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ತಥೇವ ತಸ್ಸ ವಾ ತೇನ ವಾ ಚೇತಾಪನೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಞ್ಞೂಹಿ ವುತ್ತಂ।

ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ಪನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಂ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಮೂಲಗ್ಗಹಣೇ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಪರಿವತ್ತನೇ ಇಮಿನಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ವುತ್ತಞ್ಚೇತಂ – "ಅರೂಪಿಯೇ ಅರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ ರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ । ತೇನೇವ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಂ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಮೂಲಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ತಥೇವ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಪರಿವತ್ತನೇ ಇಮಿನಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಕಪ್ಪಿಯಸ್ಸ ಚೇತಾಪಿತತ್ತಾ। ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಮೂಲಗ್ಗಹಣೇ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಪರಿವತ್ತನೇ ಉಪರಿ ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಕಯವಿಕ್ಕಯಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇನಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ವಡ್ಢಿಂ ಪಯೋಜೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಇಮಸ್ಸ ಚ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸ್ಸ ಗರುಕಭಾವದೀಪಕಂ ಇದಂ ಪತ್ತಚತುಕ್ಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಹಿ ರೂಪಿಯಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತೇನ ಅಯಬೀಜಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ, ತಂ ಕೋಟ್ಟಾಪೇತ್ವಾ ತೇನ ಲೋಹೇನ ಪತ್ತಂ ಕಾರೇತಿ, ಅಯಂ ಪತ್ತೋ ಮಹಾಅಕಪ್ಪಿಯೋ ನಾಮ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಕಾತುಂ। ಸಚೇ ಹಿ ತಂ ವಿನಾಸೇತ್ವಾ ಥಾಲಕಂ ಕಾರೇತಿ, ತಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ। ವಾಸಿಂ ಕಾರೇತಿ, ತಾಯ ಛಿನ್ನಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ। ಬಳಿಸಂ ಕಾರೋತಿ, ತೇನ ಮಾರಿತಾ ಮಚ್ಛಾಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಾ। ವಾಸಿಫಲಂ ತಾಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ವಾ ಖೀರಂ ವಾ ಉಣ್ಹಾಪೇತಿ, ತಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಮೇವ।

ಯೋ ಪನ ರೂಪಿಯಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತೇನ ಪತ್ತಂ ಕಿಣಾತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ಪತ್ತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯೋ। "ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಸಕ್ಕಾ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಕಾತುಂ, ಸೋ ಹಿ ಮೂಲೇ ಮೂಲಸಾಮಿಕಾನಂ ಪತ್ತೇ ಚ ಪತ್ತಸಾಮಿಕಾನಂ ದಿನ್ನೇ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ। ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ದತ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಯೋಪಿ ರೂಪಿಯಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವದತಿ। ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ಚ ತಂ ರೂಪಿಯಂ ದತ್ವಾ ಕಮ್ಮಾರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ಪತ್ತೋ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಗಹಿತೋಪಿ ದುತಿಯಪತ್ತಸದಿಸೋಯೇವ, ಮೂಲಸ್ಸ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ ಅಕಪ್ಪಿಯೋ। ಕಸ್ಮಾ ಸೇಸಾನಂ ನ ಕಪ್ಪತೀತಿ? ಮೂಲಸ್ಸ ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ।

ಯೋ ಪನ ರೂಪಿಯಂ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ ಪಹಿತಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮೇ ಕಹಾಪಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಮಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಕಹಾಪಣೇ ದಾಪೇತ್ವಾ ಗಹಿತೋ, ಅಯಂ ಪತ್ತೋ ಏತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ವಟ್ಟತಿ ದುಬ್ಬಿಚಾರಿತತ್ತಾ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪನ ವಟ್ಟತಿ, ಮೂಲಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ।

ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ **ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ** ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಏವರೂಪಂ ಪತ್ತಂ ಸಪ್ಪಿಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿ। **ತಿಪಿಟಕಚೂಳನಾಗತ್ಥೇರಸ್ಸಪಿ** ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾನಂ ಏವರೂಪೋ ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಥೇರೋಪಿ ಸಪ್ಪಿಸ್ಸ ಪೂರಾಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇಸೀತಿ। ಇದಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಪತ್ತಚತುಕ್ಕಂ।

ಸಚೇ ಪನ ರೂಪಿಯಂ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ ಪಹಿತಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವಾ "ಇಮಾಹಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ ವದತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ಚ ತಂ ರೂಪಿಯಂ ದತ್ವಾ ಕಮ್ಮಾರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತಿ, ಅಯಂ ಪತ್ತೋ ಸಬ್ಬಕಪ್ಪಿಯೋ ಬುದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ಪರಿಭೋಗಾರಹೋತಿ।

೫೯೧. ಅರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀತಿ ಖರಪತ್ತಾದೀಸು ಸುವಣ್ಣಾದಿಸಞ್ಞೀ। **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಚೇ ತೇನ ಅರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತಿ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಏಸ ನಯೋ ವೇಮತಿಕೇ। ಅರೂಪಿಯಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ಪನ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿ "ಇದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇದಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಕಯವಿಕ್ಕಯಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೯೩. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಕತಿ ಹಿಪಿ ತ್ಯಾಯನ್ತಿ** ಕತಿ ತೇ ಅಯಂ, ಹಿಕಾರೋ ಪನೇತ್ಥ ಪದಪೂರಣೋ, ಪಿಕಾರೋ ಗರಹಾಯಂ, ಅಯಂ ದುಬ್ಬಲಸಙ್ಘಾಟಿ ತವ ಕತಿ ದಿವಸಾನಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಕತಿಹಮ್ಪಿ ತ್ಯಾಯನ್ತಿ**ಪಿ ಪಾಠೋ। ತತ್ಥ ಕತಿಹನ್ತಿ ಕತಿ ಅಹಾನಿ, ಕತಿ ದಿವಸಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। **ಕತಿಹಿಪಿ ಮ್ಯಾಯನ್ತಿ** ಇದಮ್ಪಿ ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಗಿಹೀಪಿ ನಂ ಗಿಹಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ನನ್ತಿ ನಾಮತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ಗಿಹೀ ನಾಮ ಗಿಹಿಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೫೯೪. ನಾನಪ್ಪಕಾರಕನ್ತಿ ಚೀವರಾದೀನಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಾನಂ ವಸೇನ ಅನೇಕವಿಧಂ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ಚೀವರಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ದಸಿಕಸುತ್ತಪರಿಯೋಸಾನಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಮೇವ ದಸ್ಸಿತಂ। ಅಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಪರಿವತ್ತನಞ್ಹಿ ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಙ್ಗಹಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ।

ಕಯವಿಕ್ಕಯನ್ತಿ ಕಯಞ್ಚೇವ ವಿಕ್ಕಯಞ್ಚ। “ಇಮಿನಾ ಇಮಂ ದೇಹೀ”ತಿಆದಿನಾ ಹಿ ನಯೇನ ಪರಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಕಯಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಅತ್ತನೋ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ದೇನ್ತೋ ವಿಕ್ಕಯಂ ।

೫೯೫. **ಅಜ್ಝಾಚರತೀ**ತಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಚರತಿ, ವೀತಿಕ್ಕಮವಾಚಂ ಭಾಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯತೋ ಕಯಿತಞ್ಚ ಹೋತಿ ವಿಕ್ಕಯಿತಞ್ಚಾ**ತಿ ಯದಾ ಕಯಿತಞ್ಚ ಹೋತಿ ಪರಭಣ್ಡಂ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಗತಂ ಕರೋನ್ತೇನ, ವಿಕ್ಕೀತಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಂ ಪರಹತ್ಥಗತಂ ಕರೋನ್ತೇನ। “ಇಮಿನಾ ಇಮ”ನ್ತಿಆದಿವಚನಾನುರೂಪತೋ ಪನ ಪಾಠೇ ಪಠಮಂ ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಂ ದಸ್ಸಿತಂ।

ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಏವಂ ಪರಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಕಯವಸೇನ ಗಹಿತಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ಕಯವಿಕ್ಕಯೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇ ಅವಸೇಸೇಹಿ ಗಿಹಿಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ವತ್ಥೇನ ವಾ ವತ್ಥಂ ಹೋತು ಭತ್ತೇನ ವಾ ಭತ್ತಂ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಪ್ಪಿಯಂ “ಇಮಿನಾ ಇಮಂ ದೇಹೀ”ತಿ ವದತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಏವಂ ವತ್ವಾ ಮಾತುಯಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಂ ದೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। “ಇಮಿನಾ ಇಮಂ ದೇಹೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ ವಾ “ಇಮಂ ದೇಹಿ, ಇಮಂ ತೇ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ವಾ ಮಾತುಯಾಪಿ ಭಣ್ಡಂ ಅತ್ತನಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡೇ ಪರಹತ್ಥಂ ಪರಭಣ್ಡೇ ಚ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಂ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ಮಾತರಂ ಪನ ಪಿತರಂ ವಾ “ಇಮಂ ದೇಹೀ”ತಿ ವದತೋ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನ ಹೋತಿ। “ಇಮಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ವದತೋ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತನಂ ನ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞಾತಕಂ “ಇಮಂ ದೇಹೀ”ತಿ ವದತೋ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ಹೋತಿ। “ಇಮಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ವದತೋ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತನಂ ಹೋತಿ। “ಇಮಿನಾ ಇಮಂ ದೇಹೀ”ತಿ ಕಯವಿಕ್ಕಯಂ ಆಪಜ್ಜತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ತಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತೇನ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಯವಿಕ್ಕಯಂ ಅಞ್ಞಾತಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಿಸ್ಸೋ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಮೋಚೇನ್ತೇನ ಪರಿವತ್ತೇತಬ್ಬಂ।

ತತ್ರಾಯಂ ಪರಿವತ್ತನವಿಧಿ - ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಾಥೇಯ್ಯತಣ್ಡುಲಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಭತ್ತಹತ್ಥಂ ಪುರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ತಣ್ಡುಲಾ ಅತ್ಥಿ, ನ ಚ ನೋ ಇಮೇಹಿ ಅತ್ಥೋ, ಭತ್ತೇನ ಪನ ಅತ್ಥೋ”ತಿ ವದತಿ। ಪುರಿಸೋ ತಣ್ಡುಲೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಅನ್ತಮಸೋ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಮೂಲಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ। ಪರತೋ ಚ ವುತ್ತಮೇವ “ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥಿ, ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಿನಾ ಚ ಅತ್ಥೋತಿ ಭಣತೀ”ತಿ। ಯೋ ಪನ ಏವಂ ಅಕತ್ವಾ “ಇಮಿನಾ ಇಮಂ ದೇಹೀ”ತಿ ಪರಿವತ್ತೇತಿ; ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ । ವಿಘಾಸಾದಂ ದಿಸ್ವಾ “ಇಮಂ ಓದನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ, ರಜನಂ ವಾ ದಾರೂನಿ ವಾ ಆಹರಾ”ತಿ ವದತಿ, ರಜನಛಲ್ಲಿಗಣನಾಯ ದಾರುಗಣನಾಯ ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। “ಇಮಂ ಓದನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಇದಂ ನಾಮ ಕರೋಥಾ”ತಿ ದನ್ತಕಾರಾದೀಹಿ ಸಿಪ್ಪಿಕೇಹಿ ಧಮಕರಣಾದೀಸು ತಂ ತಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಕಾರೇತಿ, ರಜಕೇಹಿ ವಾ ವತ್ಥಂ ಧೋವಾಪೇತಿ; ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ। ನ್ಹಾಪಿತೇನ ಕೇಸೇ ಛಿನ್ದಾಪೇತಿ, ಕಮ್ಮಕಾರೇಹಿ ನವಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತಿ; ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ। ಸಚೇ ಪನ “ಇದಂ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಇದಂ ಕರೋಥಾ”ತಿ ನ ವದತಿ “ಇದಂ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜ ಭುತ್ತೋಸಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ, ಇದಂ ನಾಮ ಕರೋಹೀ”ತಿ ವದತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವತ್ಥಧೋವನೇ ವಾ ಕೇಸಚ್ಛೇದನೇ ವಾ ಭೂಮಿಸೋಧನಾದಿನವಕಮ್ಮೇ ವಾ ಪರಭಣ್ಡಂ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಗತಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಏತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಪರಿಭುತ್ತೇ ವಾ ನಟ್ಠೇ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ದೇಸೇತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ದೇಸೇತಬ್ಬಂ।

೫೯೬. **ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಞ್ಞೀ**ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಯೋ ಕಯವಿಕ್ಕಯಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಞ್ಞೀ ವಾ ಭವತು ವೇಮತಿಕೋ ವಾ, ನ ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಞ್ಞೀ ವಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। **ಚೂಳತ್ತಿಕೇ** ದ್ವೀಸು ಪದೇಸು ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೫೯೭. ಅಗ್ಘಂ ಪುಚ್ಛತೀತಿ “ಅಯಂ ತವ ಪತ್ತೋ ಕಿಂ ಅಗ್ಘತೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। “ಇದಂ ನಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಮಹಗ್ಘಂ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ನಂ ಪಟಿವದತಿ “ಉಪಾಸಕ, ಮಮ ಇದಂ ವತ್ಥು ಮಹಗ್ಘಂ, ತವ ಪತ್ತಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದೇಹೀ”ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರೋ “ಅಞ್ಞಂ ಥಾಲಕಮ್ಪಿ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವದತಿ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, “ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥೀ”ತಿ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇ ಪತತಿ । ಸಚೇ ಸೋ ಪತ್ತೋ ಮಹಗ್ಘೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವತ್ಥು ಅಪ್ಪಗ್ಘಂ, ಪತ್ತಸಾಮಿಕೋ ಚಸ್ಸ ಅಪ್ಪಗ್ಘಭಾವಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಪತ್ತೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, “ಮಮ ವತ್ಥು ಅಪ್ಪಗ್ಘ”ನ್ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಮಹಗ್ಘಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಹಿ ಗಹಿತಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಪತ್ತಸಾಮಿಕೋ “ಹೋತು, ಭನ್ತೇ, ಸೇಸಂ ಮಮ ಪುಞ್ಞಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ।

ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖತೀತಿ ಯಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಭಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಅನ್ತಮಸೋ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಭಾತಿಕಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಕತ್ವಾ “ಇಮಿನಾ ಇಮಂ ನಾಮ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇಹೀ”ತಿ ಆಚಿಕ್ಖತಿ। ಸೋ ಚೇ ಛೇಕೋ ಹೋತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ವಿವದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತುಣ್ಹೀಭೂತೇನ ಠಾತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ಛೇಕೋ ಹೋತಿ, ನ ಜಾನಾತಿ ಗಹೇತುಂ, ವಾಣಿಜಕೋ ತಂ ವಞ್ಚೇತಿ, “ಮಾ ಗಣ್ಹಾ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ।

ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕನ್ತಿಆದಿಮ್ಹಿ “ಇದಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ತೇಲಂ ವಾ ಸಪ್ಪಿ ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥಿ, ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಅಞ್ಞೇನ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕೇನ ಅತ್ಥೋ”ತಿ ಭಣತಿ। ಸಚೇ ಸೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ದೇತಿ, ಪಠಮಂ ಅತ್ತನೋ ತೇಲಂ ನ ಮಿನಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ? ನಾಳಿಯಞ್ಹಿ ಅವಸಿಟ್ಠತೇಲಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಪಚ್ಛಾ ಮಿನನ್ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಂ ದೂಸೇಯ್ಯಾತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಕೋಸಿಯವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ಪತ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ಪತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೯೮. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಪತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಪತ್ತವಾಣಿಜ್ಜನ್ತಿ** ಗಾಮನಿಗಮಾದೀಸು ವಿಚರನ್ತಾ ಪತ್ತವಾಣಿಜ್ಜಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಆಮತ್ತಿಕಾಪಣಂ ವಾತಿ** ಅಮತ್ತಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಭಾಜನಾನಿ, ತಾನಿ ಯೇಸಂ ಭಣ್ಡಂ ತೇ ಆಮತ್ತಿಕಾ, ತೇಸಂ ಆಮತ್ತಿಕಾನಂ ಆಪಣಂ ಆಮತ್ತಿಕಾಪಣಂ, ಕುಲಾಲಭಣ್ಡವಾಣಿಜಕಾಪಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೦೨. ತಯೋ ಪತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣಾತಿ ತೀಣಿ ಪತ್ತಸ್ಸ ಪಮಾಣಾನಿ। **ಅಡ್ಢಾಳ್ಹಕೋದನಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ** ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ತಣ್ಡುಲನಾಳೀನಂ ಓದನಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಮಗಧನಾಳಿ ನಾಮ ಅಡ್ಢತೇರಸಪಲಾ ಹೋತೀತಿ **ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಸೀಹಳದೀಪೇ ಪಕತಿನಾಳಿ ಮಹನ್ತಾ, ದಮಿಳನಾಳಿ ಖುದ್ದಕಾ, ಮಗಧನಾಳಿ ಪಮಾಣಯುತ್ತಾ, ತಾಯ ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ದಿಯಡ್ಢನಾಳಿ ಏಕಾ ಸೀಹಳನಾಳಿ ಹೋತೀತಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। **ಚತುಭಾಗಂ ಖಾದನನ್ತಿ** ಓದನಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಭಾಗಪ್ಪಮಾಣಂ ಖಾದನಂ, ತಂ ಹತ್ಥಹಾರಿಯಸ್ಸ ಮುಗ್ಗಸೂಪಸ್ಸ ವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತದುಪಿಯಂ ಬ್ಯಞ್ಜನನ್ತಿ** ತಸ್ಸ ಓದನಸ್ಸ ಅನುರೂಪಂ ಮಚ್ಛಮಂಸಸಾಕಫಲಕಳೀರಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಂ।

ತತ್ರಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಅನುಪಹತಪುರಾಣಸಾಲಿತಣ್ಡುಲಾನಂ ಸುಕೋಟ್ಟಿತಪರಿಸುದ್ಧಾನಂ ದ್ವೇ ಮಗಧನಾಳಿಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ತಣ್ಡುಲೇಹಿ ಅನುತ್ತಣ್ಡುಲಂ ಅಕಿಲಿನ್ನಂ ಅಪಿಣ್ಡಿತಂ ಸುವಿಸದಂ ಕುನ್ದಮಕುಳರಾಸಿಸದಿಸಂ ಅವಸ್ಸಾವಿತೋದನಂ ಪಚಿತ್ವಾ ನಿರವಸೇಸಂ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಓದನಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಭಾಗಪ್ಪಮಾಣೋ ನಾತಿಘನೋ ನಾತಿತನುಕೋ ಹತ್ಥಹಾರಿಯೋ ಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಸಙ್ಖತೋ ಮುಗ್ಗಸೂಪೋ ಪಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬೋ। ತತೋ ಆಲೋಪಸ್ಸ ಆಲೋಪಸ್ಸ ಅನುರೂಪಂ ಯಾವಚರಿಮಾಲೋಪಪ್ಪಹೋನಕಂ ಮಚ್ಛಮಂಸಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ, ಸಪ್ಪಿತೇಲತಕ್ಕರಸಕಞ್ಜಿಕಾದೀನಿ ಪನ ಗಣನೂಪಗಾನಿ ನ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಹಿ ಓದನಗತಿಕಾನೇವ, ನೇವ ಹಾಪೇತುಂ ನ ವಡ್ಢೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ಏವಮೇತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಸಚೇ ಪತ್ತಸ್ಸ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಿಮರಾಜಿಸಮಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸುತ್ತೇನ ವಾ ಹೀರೇನ ವಾ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಹೀರಸ್ಸ ವಾ ಹೇಟ್ಠಿಮನ್ತಂ ಫುಸತಿ, ಅಯಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋ। ಸಚೇ ತಂ ರಾಜಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಥೂಪೀಕತಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಯಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠೋಮಕೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋ। ಸಚೇ ತಂ ರಾಜಿಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣಾತಿ, ಅನ್ತೋಗತಮೇವ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠುಕ್ಕಟ್ಠೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋ।

ನಾಳಿಕೋದನನ್ತಿ ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ಏಕಾಯ ತಣ್ಡುಲನಾಳಿಯಾ ಓದನಂ। **ಪತ್ಥೋದನ**ನ್ತಿ ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ಉಪಡ್ಢನಾಳಿಕೋದನಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ಪನ ನಾಮಮತ್ತೇ ವಿಸೇಸೋ - ಸಚೇ ನಾಳಿಕೋದನಾದಿ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಹೇಟ್ಠಿಮರಾಜಿಸಮಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಯಂ ಮಜ್ಝಿಮೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋ। ಸಚೇ ತಂ ರಾಜಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಥೂಪೀಕತಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಯಂ ಮಜ್ಝಿಮೋಮಕೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋ। ಸಚೇ ತಂ ರಾಜಿಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣಾತಿ ಅನ್ತೋಗತಮೇವ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಮಜ್ಝಿಮುಕ್ಕಟ್ಠೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋ। ಸಚೇ ಪತ್ಥೋದನಾದಿ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಹೇಟ್ಠಿಮರಾಜಿಸಮಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಯಂ ಓಮಕೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋ। ಸಚೇ ತಂ ರಾಜಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಥೂಪೀಕತಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಯಂ ಓಮಕೋಮಕೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋ। ಸಚೇ ತಂ ರಾಜಿಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ ಅನ್ತೋಗತಮೇವ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಓಮಕುಕ್ಕಟ್ಠೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋತಿ ಏವಮೇತೇ ನವ ಪತ್ತಾ। ತೇಸು ದ್ವೇ ಅಪತ್ತಾ ಉಕ್ಕಟ್ಠುಕ್ಕಟ್ಠೋ ಚ ಓಮಕೋಮಕೋ ಚ। "ತತೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠೋ ಅಪತ್ತೋ ಓಮಕೋ ಅಪತ್ತೋ"ತಿ ಇದಞ್ಹಿ ಏತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಉಕ್ಕಟ್ಠುಕ್ಕಟ್ಠೋ ಹಿ ಏತ್ಥ ಉಕ್ಕಟ್ಠತೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠತ್ತಾ "ತತೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠೋ ಅಪತ್ತೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। ಓಮಕೋಮಕೋ ಚ ಓಮಕತೋ ಓಮಕತ್ತಾ ತತೋ ಓಮಕೋ ಅಪತ್ತೋತಿ ವುತ್ತೋ। ತಸ್ಮಾ ಏತೇ ಭಾಜನಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾ, ನ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಾ, ನ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಾ। ಇತರೇ ಪನ ಸತ್ತ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾ, ಏವಂ ಅಕತ್ವಾ ತಂ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ತಂ ಸತ್ತವಿಧಮ್ಪಿ ಪತ್ತಂ ದಸಾಹಪರಮಂ ಕಾಲಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

೬೦೭. **ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪತ್ತಂ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ**ತಿ ಯಾಗುಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಧೋತೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಖಜ್ಜಕಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಧೋತೇ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಏವಂ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ।

೬೦೮. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಅನ್ತೋದಸಾಹಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ ವಿಕಪ್ಪೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಪಮಾಣಯುತ್ತಸ್ಸಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಕಪ್ಪನುಪಗತ್ತಂ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ಅಯೋಪತ್ತೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಾಕೇಹಿ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತೋ ದ್ವೀಹಿ ಪಾಕೇಹಿ ಪಕ್ಕೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗೋ, ಉಭೋಪಿ ಯಂ ಮೂಲಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ದಿನ್ನೇಯೇವ। ಸಚೇ ಏಕೋಪಿ ಪಾಕೋ ಊನೋ ಹೋತಿ, ಕಾಕಣಿಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ವಾ ಮೂಲಂ ಅದಿನ್ನಂ, ನ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗೋ। ಸಚೇಪಿ ಪತ್ತಸಾಮಿಕೋ ವದತಿ "ಯದಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮೂಲಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತದಾ ದಸ್ಸಥ, ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ನೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗೋ ಹೋತಿ, ಪಾಕಸ್ಸ ಹಿ ಊನತ್ತಾ ಪತ್ತಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಮೂಲಸ್ಸ ಸಕಲಸ್ಸ ವಾ ಏಕದೇಸಸ್ಸ ವಾ ಅದಿನ್ನತ್ತಾ ಸಕಭಾವಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಅಞ್ಞಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಕೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಕೇ ಚ ಮೂಲೇ ಚ ನಿಟ್ಠಿತೇಯೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗೋ, ಸ್ವೇವ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗೋ, ಸೋ ಹತ್ಥಂ ಆಗತೋಪಿ ಅನಾಗತೋಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬೋ ವಾ। ಯದಿ ಹಿ ಪತ್ತಕಾರಕೋ ಮೂಲಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಯಂ ವಾ ದಾತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅಸುಕದಿವಸೇ ನಾಮ ಪಚಿತ್ವಾ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಚ ತೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನದಿವಸತೋ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ಪತ್ತಕಾರಕೋ "ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ಸಾಸನಂ

ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಥೇವ ಕರೋತಿ, ತೇನ ಪೇಸಿತಭಿಕ್ಖು ಪನ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಆರೋಚೇತಿ, ಅಞ್ಞೋ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಪತ್ತೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ"ತಿ ಆರೋಚೇತಿ, ಏತಸ್ಸ ಆರೋಚನಂ ನಪಮಾಣಂ। ಯದಾ ಪನ ತೇನ ಪೇಸಿತೋಯೇವ ಆರೋಚೇತಿ, ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪತ್ತಕಾರಕೋ "ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಹತ್ಥೇ ಪಹಿಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಥೇವ ಕರೋತಿ, ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತಭಿಕ್ಖು ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವೇಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನ ಆರೋಚೇತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಭಣತಿ "ಅಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಧುನಾ ಆಭತೋ ಪತ್ತೋ ಸುನ್ದರೋ"ತಿ! "ಕುಹಿಂ, ಆವುಸೋ, ಪತ್ತೋ"ತಿ? "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪೇಸಿತೋ"ತಿ। ಏತಸ್ಸಪಿ ವಚನಂ ನ ಪಮಾಣಂ। ಯದಾ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪತ್ತಂ ದೇತಿ , ಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ತಸ್ಮಾ ದಸಾಹಂ ಅನತಿಕ್ಕಾಮೇತ್ವಾವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬೋ ವಾ।

ತತ್ಥ ದ್ವೇ ಪತ್ತಸ್ಸ **ಅಧಿಟ್ಠಾನಾ** - ಕಾಯೇನ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ವಾಚಾಯ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ। ತೇಸಂ ವಸೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೇನ ಚ "ಇಮಂ ಪತ್ತಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ಏತಂ ಪತ್ತಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ಸಮ್ಮುಖೇ ವಾ ಪರಮ್ಮುಖೇ ವಾ ಠಿತಂ ಪುರಾಣಪತ್ತಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ದತ್ವಾ ನವಂ ಪತ್ತಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಠಿತಂ ಹತ್ಥೇನ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ "ಇಮಂ ಪತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇನ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಕಾಯೇನ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ, ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ। ತತ್ರ ದುವಿಧಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ - ಸಚೇ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಹೋತಿ "ಇಮಂ ಪತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ"ತಿ ವಾಚಾ ಭಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ। ಅಥ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭೇ ವಾ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ವಾ ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೇ ವಾ ಹೋತಿ, ಠಪಿತಟ್ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಏತಂ ಪತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮೀ"ತಿ ವಾಚಾ ಭಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ।

ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೇನ ಪನ ಏಕಕೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಯಮಾನಿಸಂಸೋ - ಸಚಸ್ಸ "ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ ನು ಖೋ ಮೇ, ನೋ"ತಿ ವಿಮತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಇತರೋ ಸಾರೇತ್ವಾ ವಿಮತಿಂ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸತೀತಿ। ಸಚೇ ಕೋಚಿ ದಸ ಪತ್ತೇ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಅತ್ತನಾವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ। ಏಕಂ ಪತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಪುನದಿವಸೇ ತಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ಪರಿಹರಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ।

ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಿಯಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನನ್ತಿ? ಸಿಯಾ। ಸಚೇ ಹಿ ಅಯಂ ಪತ್ತಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ದೇತಿ, ವಿಬ್ಭಮತಿ ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ವಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಕಾಲಂ ವಾ ಕರೋತಿ, ಲಿಙ್ಗಂ ವಾಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಪಚ್ಚುದ್ಧರತಿ ವಾ, ಪತ್ತೇ ವಾ ಛಿದ್ದಂ ಹೋತಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

> "ದಿನ್ನವಿಬ್ಭನ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖಾ , ಕಾಲಂಕಿರಿಯಕತೇನ ಚ।
> ಲಿಙ್ಗಪಚ್ಚುದ್ಧರಾ ಚೇವ, ಛಿದ್ದೇನ ಭವತಿ ಸತ್ತಮ"ನ್ತಿ॥

ಚೋರಹರಣವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೇಹಿಪಿ ವಿಜಹತಿಯೇವ। ಕಿತ್ತಕೇನ ಛಿದ್ದೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಭಿಜ್ಜತಿ? ಯೇನ ಕಙ್ಗುಸಿತ್ಥಂ ನಿಕ್ಖಮತಿ ಚೇವ ಪವಿಸತಿ ಚ। ಇದಞ್ಹಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಞ್ಞಾನಂ ಲಾಮಕಧಞ್ಞಸಿತ್ಥಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಅಯಚುಣ್ಣೇನ ವಾ ಆಣಿಯಾ ವಾ ಪಟಿಪಾಕತಿಕೇ ಕತೇ ದಸಾಹಬ್ಭನ್ತರೇ ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ। ಅಯಂ ತಾವ **"ಅನ್ತೋದಸಾಹಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ ವಿಕಪ್ಪೇತೀ"**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ವಿಕಪ್ಪನೇ ಪನ **ದ್ವೇ ವಿಕಪ್ಪನಾ** - ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಚ ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಚ। ಕಥಂ ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಹೋತಿ? ಪತ್ತಾನಂ ಏಕಬಹುಭಾವಂ ಸನ್ನಿಹಿತಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವಞ್ಚ ಞತ್ವಾ "ಇಮಂ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಇಮೇ ಪತ್ತೇ"ತಿ ವಾ "ಏತಂ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಏತೇ ಪತ್ತೇ"ತಿ ವಾ ವತ್ವಾ "ತುಯ್ಹಂ ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಅಯಮೇಕಾ ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ನಿಧೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। "ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ವಾ

ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಪನ ವುತ್ತೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತತೋಪಭುತಿ ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - ತಥೇವ ಪತ್ತಾನಂ ಏಕಬಹುಭಾವಂ ಸನ್ನಿಹಿತಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಿಕೇ "ಇಮಂ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಇಮೇ ಪತ್ತೇ"ತಿ ವಾ "ಏತಂ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಏತೇ ಪತ್ತೇ"ತಿ ವಾ ವತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸು ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಅಭಿರುಚಿತಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ"ತಿ ವಾ "ತಿಸ್ಸಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಯ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ತಿಸ್ಸಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ"ತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಯಂ ಅಪರಾಪಿ ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ನಿಧೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪರಿಭೋಗಾದೀಸು ಪನ ಏಕಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ "ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಕಂ... ಪೇ॰... ತಿಸ್ಸಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ ಸನ್ತಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತತೋಪಭುತಿ ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ।

ಕಥಂ ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಹೋತಿ? ಪತ್ತಾನಂ ತಥೇವ ಏಕಬಹುಭಾವಂ ಸನ್ನಿಹಿತಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವಞ್ಚ ಞತ್ವಾ "ಇಮಂ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಇಮೇ ಪತ್ತೇ"ತಿ ವಾ "ಏತಂ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಏತೇ ಪತ್ತೇ"ತಿ ವಾ ವತ್ವಾ "ತುಯ್ಹಂ ವಿಕಪ್ಪನತ್ಥಾಯ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ತೇನ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಕೋ ತೇ ಮಿತ್ತೋ ವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠೋ ವಾ"ತಿ? ತತೋ ಇತರೇನ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ "ತಿಸ್ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ವಾ... ಪೇ॰... ತಿಸ್ಸಾ ಸಾಮಣೇರೀ"ತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಪುನ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ "ಅಹಂ ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವಾ...ಪೇ॰... "ತಿಸ್ಸಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಯಂ ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ನಿಧೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪರಿಭೋಗಾದೀಸು ಪನ ಏಕಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ದುತಿಯಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತತೋಪಭುತಿ ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ।

ಇಮಾಸಂ ಪನ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಿಕಪ್ಪನಾನಂ ನಾನಾಕರಣಂ, ಅವಸೇಸೋ ಚ ವಚನಕ್ಕಮೋ ಸಬ್ಬೋ ಪಠಮಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ಪತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೦೮. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ನ ಯಾಪೇತೀತಿ** ಸೋ ಕಿರ ಯದಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಾಭವಿಸ್ಸಾ, ಅಞ್ಞಥತ್ತಮ್ಪಿ ಅಗಮಿಸ್ಸಾ, ಏವಂ ತೇಹಿ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹೋ, ಸೋತಾಪನ್ನತ್ತಾ ಪನ ಕೇವಲಂ ಸರೀರೇನೇವ ನ ಯಾಪೇತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅತ್ತನಾಪಿ ನ ಯಾಪೇತಿ, ಪುತ್ತದಾರಾಪಿಸ್ಸ ಕಿಲಮನ್ತೀ"ತಿ।

೬೧೨-೩. ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಊನಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬನ್ಧನಾನಿ ಅಸ್ಸಾತಿ ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನೋ, ನಾಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಬನ್ಧನಾನಿ ಪೂರೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ತೇನ ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನೇನ। ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣೇ ಕರಣವಚನಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಅಬನ್ಧನಸ್ಸಾಪಿ ಪಞ್ಚ ಬನ್ಧನಾನಿ ನ ಪೂರೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಸೋ ನತ್ಥಿತಾಯ, ತಸ್ಮಾ ಪದಭಾಜನೇ "ಅಬನ್ಧನೋ ವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ । "ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನೇನಾ"ತಿ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯಸ್ಸ ಪಞ್ಚಬನ್ಧನೋ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಸೋ ಅಪತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಬನ್ಧನಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ಯಸ್ಮಾ ಬನ್ಧನೋಕಾಸೇ ಸತಿ ಹೋತಿ, ಅಸತಿ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಅಬನ್ಧನೋಕಾಸೋ ನಾಮಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ದ್ವಙ್ಗುಲಾ ರಾಜಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಮುಖವಟ್ಟಿತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ದ್ವಙ್ಗುಲಪ್ಪಮಾಣಾ ಏಕಾಪಿ ರಾಜಿ ನ ಹೋತಿ। **ಯಸ್ಸ ದ್ವಙ್ಗುಲಾ ರಾಜಿ ಹೋತೀತಿ** ಯಸ್ಸ ಪನ ತಾದಿಸಾ ಏಕಾ ರಾಜಿ ಹೋತಿ, ಸೋ ತಸ್ಸಾ ರಾಜಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಿಮಪರಿಯನ್ತೇ ಪತ್ತವೇಧಕೇನ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ಸುತ್ತರಜ್ಜುಕ-ಮಕಚಿರಜ್ಜುಕಾದೀಹಿ ವಾ ತಿಪುಸುತ್ತಕೇನ ವಾ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋ, ತಂ ಬನ್ಧನಂ ಆಮಿಸಸ್ಸ ಅಲಗ್ಗನತ್ಥಂ ತಿಪುಪಟ್ಟಕೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ಬದ್ಧಸಿಲೇಸೇನ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಬ್ಬಂ। ಸೋ ಚ ಪತ್ತೋ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬೋ, ಸುಖುಮಂ ವಾ ಛಿದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋ। ಸುದ್ಧೇಹಿ ಪನ ಮಧುಸಿತ್ಥಕಲಾಖಾಸಜ್ಜುಲಸಾದೀಹಿ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಫಾಣಿತಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಚುಣ್ಣೇನ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಮುಖವಟ್ಟಿಸಮೀಪೇ ಪನ ಪತ್ತವೇಧಕೇನ ವಿಜ್ಝಿಯಮಾನೋ ಕಪಾಲಸ್ಸ ಬಹಲತ್ತಾ ಭಿಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವಿಜ್ಝಿತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಸ ಪನ ದ್ವೇ ರಾಜಿಯೋ ಏಕಾಯೇವ ವಾ ಚತುರಙ್ಗುಲಾ, ತಸ್ಸ ದ್ವೇ ಬನ್ಧನಾನಿ ದಾತಬ್ಬಾನಿ। ಯಸ್ಸ ತಿಸ್ಸೋ ಏಕಾಯೇವ ವಾ ಛಳಙ್ಗುಲಾ, ತಸ್ಸ ತೀಣಿ। ಯಸ್ಸ ಚತಸ್ಸೋ ಏಕಾಯೇವ ವಾ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಾ, ತಸ್ಸ ಚತ್ತಾರಿ। ಯಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಏಕಾಯೇವ ವಾ ದಸಙ್ಗುಲಾ, ಸೋ ಬದ್ಧೋಪಿ ಅಬದ್ಧೋಪಿ ಅಪತ್ತೋಯೇವ, ಅಞ್ಞೋ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಏಸ ತಾವ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಅಯೋಪತ್ತೇ ಪನ ಸಚೇಪಿ ಪಞ್ಚ ವಾ ಅತಿರೇಕಾನಿ ವಾ ಛಿದ್ದಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಚೇ ಅಯಚುಣ್ಣೇನ ವಾ ಆಣಿಯಾ ವಾ ಲೋಹಮಣ್ಡಲಕೇನ ವಾ ಬದ್ಧಾನಿ ಮಟ್ಠಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸ್ವೇವ ಪತ್ತೋ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬೋ, ನ ಅಞ್ಞೋ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಅಥ ಪನ ಏಕಮ್ಪಿ ಛಿದ್ದಂ ಮಹನ್ತಂ ಹೋತಿ, ಲೋಹಮಣ್ಡಲಕೇನ ಬದ್ಧಮ್ಪಿ ಮಟ್ಠಂ ನ ಹೋತಿ, ಪತ್ತೇ ಆಮಿಸಂ ಲಗ್ಗತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಅಪತ್ತೋ। ಅಞ್ಞೋ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ।

೬೧೫. **ಥೇರೋ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ** ಪತ್ತೇ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪತ್ತೋ ಪಮಾಣಯುತ್ತೋ ಸುನ್ದರೋ ಥೇರಾನುರೂಪೋ, ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। **ಯೋ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾತಿ** ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯೋ ಪನ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ "ಕಿಂ ಮೇ ಅಞ್ಞೇನ ಪತ್ತೇನಾ"ತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಪತ್ತಪರಿಯನ್ತೋತಿ** ಏವಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತಪತ್ತೋ।

ನ ಅದೇಸೇತಿ ಮಞ್ಚಪೀಠಛತ್ತನಾಗದನ್ತಕಾದಿಕೇ ಅದೇಸೇ, ನ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬೋ। ಯತ್ಥ ಪುರಿಮಂ ಸುನ್ದರಂ ಪತ್ತಂ ಠಪೇತಿ, ತತ್ಥೇವ ಠಪೇತಬ್ಬೋ। ಪತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ನಿಕ್ಖಿಪನದೇಸೋ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಧಾರಕ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ **ಖನ್ಧಕೇ** ವುತ್ತೋಯೇವ।

ನ ಅಭೋಗೇನಾತಿ ಯಾಗುರನ್ಧನರಜನಪಚನಾದಿನಾ ಅಪರಿಭೋಗೇನ ನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬೋ। ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪನ ಬ್ಯಾಧಿಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಭಾಜನೇ ಅಸತಿ ಮತ್ತಿಕಾಯ ಲಿಮ್ಪೇತ್ವಾ ಯಾಗುಂ ವಾ ಪಚಿತುಂ ಉದಕಂ ವಾ ತಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬೋತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ನ ದಾತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ವಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವರಪತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಸಾರುಪ್ಪೋ, ಅಯಂ ಥೇರಸ್ಸಾ"ತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞೋ ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಂ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। "ಮಯ್ಹಮೇವ ಪತ್ತಂ ಆಹರಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ।

೬೧೭. **ಪವಾರಿತಾನನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಸಙ್ಘವಸೇನ ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ಪಞ್ಚಬನ್ಧನೇನೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನೇನಾಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ , ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಭೇಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೨೮. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಭೇಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಅತ್ಥೋ, ಭನ್ತೇ**ತಿ ರಾಜಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಯ್ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತೇ ಥೇರಸ್ಸ ಲೇಣತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಭಾರಂ ಸೋಧೇನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಆರಾಮಿಕಂ ದಾತುಕಾಮೋ ಪುಚ್ಛಿ।

೬೨೯-೩೦. **ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕೋ**ತಿ ವಿಸುಂ ಏಕೋ। **ಮಾಲಾಕಿತೇ**ತಿ ಕತಮಾಲೇ ಮಾಲಾಧರೇ, ಕುಸುಮಮಾಲಾಪಟಿಮಣ್ಡಿತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಿಣಣ್ಡುಪಕನ್ತಿ** ತಿಣಚುಮ್ಬಟಕಂ। **ಪಟಿಮುಞ್ಚೇ**ತಿ ಠಪೇಸಿ। **ಸಾ ಅಹೋಸಿ ಸುವಣ್ಣಮಾಲಾ**ತಿ ದಾರಿಕಾಯ ಸೀಸೇ ಠಪಿತಮತ್ತಾಯೇವ ಥೇರಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ಸುವಣ್ಣಪದುಮಮಾಲಾ ಅಹೋಸಿ। ತಞ್ಹಿ ತಿಣಣ್ಡುಪಕಂ ಸೀಸೇ ಠಪಿತಮತ್ತಮೇವ "ಸುವಣ್ಣಮಾಲಾ ಹೋತೂ"ತಿ ಥೇರೋ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ…ಪೇ॰…। ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ದುತಿಯದಿವಸೇಯೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ।

ಸುವಣ್ಣನ್ತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚೀತಿ "ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। **ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭೇಸಜ್ಜಾನನ್ತಿ** ಸಪ್ಪಿಆದೀನಂ। **ಬಾಹುಲಿಕಾ**ತಿ ಪಚ್ಚಯಬಾಹುಲಿಕತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ। **ಕೋಲಮ್ಬೇಪಿ ಘಟೇಪೀ**ತಿಏತ್ಥ ಕೋಲಮ್ಬಾ ನಾಮ ಮಹಾಮುಖಚಾಟಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಓಲೀನವಿಲೀನಾನೀ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಚ ಉಭತೋಪಸ್ಸೇಸು ಚ ಗಳಿತಾನಿ। **ಓಕಿಣ್ಣವಿಕಿಣ್ಣಾ**ತಿ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಂ ಗನ್ಧೇನ ಭೂಮಿಂ ಖನನ್ತೇಹಿ ಓಕಿಣ್ಣಾ, ಭಿತ್ತಿಯೋ ಖನನ್ತೇಹಿ ಉಪರಿ ಸಞ್ಚರನ್ತೇಹಿ ಚ ವಿಕಿಣ್ಣಾ। **ಅನ್ತೋಕೋಟ್ಠಾಗಾರಿಕಾ**ತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಂವಿಹಿತಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾ।

೬೩೧. **ಪಟಿಸಾಯನೀಯಾನೀ**ತಿ ಪಟಿಸಾಯಿತಬ್ಬಾನಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭೇಸಜ್ಜಾನೀ**ತಿ ಭೇಸಜ್ಜಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಏವಂ ಲದ್ಧವೋಹಾರಾನಿ। **"ಗೋಸಪ್ಪೀ"**ತಿಆದೀಹಿ ಲೋಕೇ ಪಾಕಟಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ **"ಯೇಸಂ ಮಂಸಂ ಕಪ್ಪತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಮಿಗರೋಹಿತಸಸಾದೀನಂ ಸಪ್ಪಿಂ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಯೇಸಞ್ಹಿ ಖೀರಂ ಅತ್ಥಿ, ಸಪ್ಪಿಪಿ ತೇಸಂ ಅತ್ಥಿಯೇವ, ತಂ ಪನ ಸುಲಭಂ ವಾ ಹೋತು ದುಲ್ಲಭಂ ವಾ, ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ನವನೀತಮ್ಪಿ।

ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾನೀತಿ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿದಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾನಿ। ಕಥಂ? ಪಾಳಿಯಾ ಆಗತಸಪ್ಪಿಆದೀಸು ಸಪ್ಪಿ ತಾವ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ತದಹುಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ನಿರಾಮಿಸಮ್ಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಸಚೇ ಏಕಭಾಜನೇ ಠಪಿತಂ, ಏಕಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ಸಚೇ ಬಹೂಸು ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಪುರೇಭತ್ತಂ ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ವಾ ಉಗ್ಗಹಿತಕಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝೋಹರಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ; ಅಬ್ಭಞ್ಜನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅನಜ್ಝೋಹರಣೀಯತಂ ಆಪನ್ನತ್ತಾ। "ಪಟಿಸಾಯನೀಯಾನೀ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತನವನೀತೇನ ಸಪ್ಪಿಂ ಕತ್ವಾ ದೇತಿ, ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಸಯಂ ಕರೋತಿ, ಸತ್ತಾಹಮ್ಪಿ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತನವನೀತೇನ ಪನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಕತಸಪ್ಪಿ ಸತ್ತಾಹಮ್ಪಿ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಉಗ್ಗಹಿತಕೇನ ಕತೇ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಸುದ್ಧಸಪ್ಪಿನಯೇನೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಖೀರೇನ ವಾ ದಧಿನಾ ವಾ ಕತಸಪ್ಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಕತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ತದಹುಪುರೇಭತ್ತಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಯಂಕತಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ । ನವನೀತಂ ತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಾಮಂಪಾಕೋ ನ ಹೋತಿ, ಸಾಮಂಪಕ್ಕೇನ ಪನ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಮಿಸಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಸವತ್ಥುಕಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ, "ತಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ಪನ ಅಬ್ಭಞ್ಜನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಪುರೇಭತ್ತಮ್ಪಿ ಚ ಉಗ್ಗಹಿತಕೇಹಿ ಕತಂ ಉಭಯೇಸಮ್ಪಿ ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಸಪ್ಪಿಮ್ಹಿ।

ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಯತ್ಥ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಸಪ್ಪಿನಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ, ತತ್ಥ ಇಮಿನಾ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಕಾರಣಪತಿರೂಪಕಂ ವತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಸಪ್ಪಿ ಚ ನವನೀತಞ್ಚ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ತಂ ದುಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ। ಪರತೋ ಚಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೋಪಿ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ।

ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಂ ನವನೀತಮ್ಪಿ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ತದಹುಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ। ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಾನಾಭಾಜನೇಸು ಠಪಿತೇ ಭಾಜನಗಣನಾಯ ಏಕಭಾಜನೇಪಿ ಅಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಿಣ್ಡವಸೇನ ಠಪಿತೇ ಪಿಣ್ಡಗಣನಾಯ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸಪ್ಪಿನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏತ್ಥ ಪನ ದಧಿಗುಳಿಕಾಯೋಪಿ ತಕ್ಕಬಿನ್ದೂನಿಪಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಧೋತಂ ವಟ್ಟತೀತಿ **ಉಪಡ್ಢತ್ಥೇರಾ** ಆಹಂಸು। **ಮಹಾಸೀವತ್ಥೇರೋ** ಪನ ''ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಕ್ಕತೋ ಉದ್ಧಟಮತ್ತಮೇವ ಖಾದಿಂಸೂ''ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಮಾ ನವನೀತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೇನ ಧೋವಿತ್ವಾ ದಧಿತಕ್ಕಮಕ್ಖಿಕಾಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾದೀನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಪಚಿತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೇನ ಅಧೋತಮ್ಪಿ ಪಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ತತ್ಥ ದಧಿಗತಂ ವಾ ತಕ್ಕಗತಂ ವಾ ತಂ ಖಯಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಹಿ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಆಮಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಕ್ಕತ್ತಾ ಪನ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಾ। ಇದಾನಿ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತನವನೀತೇ ಚ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಖೀರದಧೀನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕತನವನೀತೇ ಚ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ತಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕತನವನೀತೇ ಚ ಉಗ್ಗಹಿತೇಹಿ ಕತನವವೀತೇ ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸನವನೀತೇ ಚ ಸಬ್ಬೋ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಪರಿಭೋಗಾಪರಿಭೋಗನಯೋ ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಿ ವುತ್ತಕ್ಕಮೇನೇವ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ತೇಲಭಿಕ್ಖಾಯ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತತ್ಥೇವ ಸಪ್ಪಿಮ್ಪಿ ನವನೀತಮ್ಪಿ ಪಕ್ಕತೇಲಮ್ಪಿ ಅಪಕ್ಕತೇಲಮ್ಪಿ ಆಕಿರನ್ತಿ, ತತ್ಥ ತಕ್ಕದಧಿಬಿನ್ದೂನಿಪಿ ಭತ್ತಸಿತ್ಥಾನಿಪಿ ತಣ್ಡುಲಕಣಾಪಿ ಮಕ್ಖಿಕಾದಯೋಪಿ ಹೋನ್ತಿ। ಆದಿಚ್ಚಪಾಕಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಗಹಿತಂ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ ಹೋತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಚಿತ್ವಾ ನತ್ಥುಪಾನಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ವದ್ದಲಿಸಮಯೇ ಲಜ್ಜಿ ಸಾಮಣೇರೋ ಯಥಾ ತತ್ಥ ಪತಿತತಣ್ಡುಲಕಣಾದಯೋ ನ ಪಚ್ಚನ್ತಿ, ಏವಂ ಸಾಮಿಸಪಾಕಂ ಮೋಚೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ವಿಲೀಯಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಪುನ ಪಚಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ವಟ್ಟತಿ।

ತೇಲೇಸು ತಿಲತೇಲಂ ತಾವ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ। ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪನಸ್ಸ ಭಾಜನಗಣನಾಯ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಉಗ್ಗಹಿತಕಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝೋಹರಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸೀಸಮಕ್ಖನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬಂ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪುರೇಭತ್ತಂ ತಿಲೇ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕತತೇಲಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನಜ್ಝೋಹರಣೀಯಂ ಹೋತಿ, ಸೀಸಮಕ್ಖನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬಂ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ತಿಲೇ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕತತೇಲಂ ಅನಜ್ಝೋಹರಣೀಯಮೇವ, ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಸೀಸಮಕ್ಖನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಪುರೇಭತ್ತಂ ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ವಾ ಉಗ್ಗಹಿತಕತಿಲೇಹಿ ಕತತೇಲೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕತಿಲೇ ಭಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಾ ತಿಲಪಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸೇದೇತ್ವಾ ಉಣ್ಹೋದಕೇನ ವಾ ತೇಮೇತ್ವಾ ಕತತೇಲಂ ಸಚೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಕತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಅತ್ತನಾ ಕತತೇಲಂ ಪನ ನಿಬ್ಬಟ್ಟಿತತ್ತಾ ಪುರೇಭತ್ತಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಸಾಮಂಪಕ್ಕತ್ತಾ ಸಾಮಿಸಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಪನ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಅನಜ್ಝೋಹರಣೀಯಂ, ಸೀಸಮಕ್ಖನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬಂ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯದಿ ಪನ ಅಪ್ಪಂ ಉಣ್ಹೋದಕಂ ಹೋತಿ ಅಬ್ಭುಕ್ಕಿರಣಮತ್ತಂ, ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ ಹೋತಿ, ಸಾಮಪಾಕಗಣನಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಾಸಪತೇಲಾದೀಸುಪಿ ಅವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇಸು ಅವತ್ಥುಕತಿಲತೇಲೇ ವುತ್ತಸದಿಸೋವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಸಚೇ ಪನ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾನಂ ಸಾಸಪಾದೀನಂ ಚುಣ್ಣೇಹಿ ಆದಿಚ್ಚಪಾಕೇನ ಸಕ್ಕಾ ತೇಲಂ ಕಾತುಂ, ತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸಾಸಪಮಧುಕಚುಣ್ಣಾದೀನಿ ಸೇದೇತ್ವಾ ಏರಣ್ಡಕಟ್ಠೀನಿ ಚ ಭಜ್ಜಿತ್ವಾ ಏವ ತೇಲಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ತೇಲಂ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಕತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ವತ್ಥೂನಂ ಯಾವಜೀವಿಕತ್ತಾ ಪನ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥೀತಿ। ಅತ್ತನಾ ಕತಂ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಪರಿಭೋಗೇನೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಉಗ್ಗಹಿತಕೇಹಿ ಕತಂ ಅನಜ್ಝೋಹರಣೀಯಂ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗೇ ವಟ್ಟತಿ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ತೇಲಕರಣತ್ಥಾಯ ಸಾಸಪಮಧುಕಏರಣ್ಡಕಟ್ಠೀನಿ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕತಂ ತೇಲಂ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ। ದುತಿಯದಿವಸೇ ಕತಂ ಛಾಹಂ ವಟ್ಟತಿ। ತತಿಯದಿವಸೇ ಕತಂ ಪಞ್ಚಾಹಂ ವಟ್ಟತಿ। ಚತುತ್ಥ-ಪಞ್ಚಮ-ಛಟ್ಠಸತ್ತಾಮದಿವಸೇ ಕತಂ ತದಹೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಯಾವ ಅರುಣಸ್ಸ ಉಗ್ಗಮನಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ಅಟ್ಠಮೇ ದಿವಸೇ ಕತಂ ಅನಜ್ಝೋಹರಣೀಯಂ। ಅನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯತ್ತಾ ಪನ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗೇ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ ನ ಕರೋತಿ, ತೇಲತ್ಥಾಯ ಗಹಿತಸಾಸಪಾದೀನಂ ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮನೇ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಅನಾಗತಾನಿ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ನಾಳಿಕೇರನಿಮ್ಬಕೋಸಮ್ಬಕಕರಮನ್ದಅತಸೀಆದೀನಂ ತೇಲಾನಿ ಅತ್ಥಿ, ತಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ದುಕ್ಕಟಂ ಹೋತಿ। ಅಯಮೇತೇಸು ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ಯಾವಕಾಲಿಕವತ್ಥುಂ ಯಾವಜೀವಿಕವತ್ಥುಞ್ಚ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಸಾಮಂಪಾಕಸವತ್ಥುಕಪುರೇಭತ್ತಪಚ್ಛಾಭತ್ತಪಟಿಗ್ಗಹಿತಉಗ್ಗಹಿತಕವತ್ಥುವಿಧಾನಂ ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೬೨೩. ವಸಾತೇಲನ್ತಿ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ, ಅಚ್ಛವಸಂ, ಮಚ್ಛವಸಂ, ಸುಸುಕಾವಸಂ, ಸೂಕರವಸಂ, ಗದ್ರಭವಸ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೨) ಏವಂ ಅನುಞ್ಞಾತವಸಾನಂ ತೇಲಂ। ಏತ್ಥ ಚ "ಅಚ್ಛವಸ"ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಠಪೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸವಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಾನ ವಸಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ। ಮಚ್ಛಗ್ಗಹಣೇನ ಚ ಸುಸುಕಾಪಿ ಗಹಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಾಳಮಚ್ಛತ್ತಾ ಪನ ವಿಸುಂ ವುತ್ತಂ। ಮಚ್ಛಾದಿಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಾನಂ ವಸಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ। ಮಂಸೇಸು ಹಿ ದಸಮನಉಸ್ಸ-ಹತ್ಥಿ-ಅಸ್ಸ-ಸುನಖ-ಅಹಿ-ಸೀಹ-ಬ್ಯಗ್ಘ-ದೀಪಿ-ಅಚ್ಛ-ತರಚ್ಛಾನಂ ಮಂಸಾನಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಾನಿ। ವಸಾಸು ಏಕಾ ಮನುಸ್ಸವಸಾವ। ಖೀರಾದೀಸು ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಕತನಿಬ್ಬಟ್ಟಿತವಸಾತೇಲಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಸುಖುಮರಜಸದಿಸಂ ಮಂಸಂ ವಾ ನ್ಹಾರು ವಾ ಅಟ್ಠಿ ವಾ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಹೋತಿ, ತಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ। ಸಚೇ ಪನ ವಸಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಕರೋತಿ, ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ । ನಿರಾಮಿಸಪರಿಭೋಗಞ್ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವುತ್ತಂ - "ಕಾಲೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಕಾಲೇ ನಿಪ್ಪಕ್ಕಂ ಕಾಲೇ ಸಂಸಟ್ಠಂ ತೇಲಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತು"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೨)। ತತ್ರಾಪಿ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಮೇವ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತುಂ ವಾ ಕಾತುಂ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

> "ವಿಕಾಲೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ವಿಕಾಲೇ ನಿಪ್ಪಕ್ಕಂ ವಿಕಾಲೇ ಸಂಸಟ್ಠಂ, ತಂ ಚೇ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ತಿಣ್ಣಂ ದುಕ್ಕಟಾನಂ। ಕಾಲೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ವಿಕಾಲೇ ನಿಪ್ಪಕ್ಕಂ ವಿಕಾಲೇ ಸಂಸಟ್ಠಂ, ತಂ ಚೇ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ದುಕ್ಕಟಾನಂ। ಕಾಲೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಕಾಲೇ ನಿಪ್ಪಕ್ಕಂ ವಿಕಾಲೇ ಸಂಸಟ್ಠಂ, ತಂ ಚೇ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಕಾಲೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಕಾಲೇ ನಿಪ್ಪಕ್ಕಂ ಕಾಲೇ ಸಂಸಟ್ಠಂ, ತಂ ಚೇ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ।

ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಂ ಪನ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಪುಚ್ಛಿಂಸು – “ಭನ್ತೇ, ಸಪ್ಪಿನವನೀತವಸಾನಿ ಏಕತೋ ಪಚಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಟ್ಟಿತಾನಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ನ ವಟ್ಟನ್ತೀ”ತಿ? “ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ಆವುಸೋ”ತಿ। ಥೇರೋ ಕಿರೇತ್ಥ ಪಕ್ಕತೇಲಕಸಟೇ ವಿಯ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯತಿ। ತತೋ ನಂ ಉತ್ತರಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು – “ಭನ್ತೇ, ನವನೀತೇ ದಧಿಗುಳಿಕಾ ವಾ ತಕ್ಕಬಿನ್ದು ವಾ ಹೋತಿ, ಏತಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ? “ಏತಮ್ಪಿ, ಆವುಸೋ, ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। ತತೋ ನಂ ಆಹಂಸು – “ಭನ್ತೇ, ಏಕತೋ ಪಚಿತ್ವಾ ಸಂಸಟ್ಠಾನಿ ತೇಜವನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ರೋಗಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೀ”ತಿ? “ಸಾಧಾವುಸೋ”ತಿ ಥೇರೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ಪನಾಹ – “ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸವಸಾ ಸಾಮಿಸಪರಿಭೋಗೇ ವಟ್ಟತಿ, ಇತರಾ ನಿರಾಮಿಸಪರಿಭೋಗೇ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನ “ಇದಂ ಕಿ”ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ “ನನು ವಾತಾಬಾಧಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಞ್ಚಮೂಲಕಸಾವಯಾಗುಯಂ ಅಚ್ಛಸೂಕರತೇಲಾದೀನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಯಾಗುಂ ಪಿವನ್ತಿ, ಸಾ ತೇಜುಸ್ಸದತ್ತಾ ರೋಗಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಆಹ।

ಮಧು ನಾಮ ಮಕ್ಖಿಕಾಮಧೂತಿ ಮಧುಕರೀಹಿ ನಾಮ ಮಧುಮಕ್ಖಿಕಾಹಿ ಖುದ್ದಕಮಕ್ಖಿಕಾಹಿ ಭಮರಮಕ್ಖಿಕಾಹಿ ಚ ಕತಂ ಮಧು। ತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಪರಿಭೋಗಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಪರಿಭೋಗಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಸಚೇ ಸಿಲೇಸಸದಿಸಂ ಮಹಾಮಧುಂ ಖಣ್ಡಂ ಖಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತಂ, ಇತರಂ ವಾ ನಾನಾಭಾಜನೇಸು, ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ। ಸಚೇ ಏಕಮೇವ ಖಣ್ಡಂ, ಏಕಭಾಜನೇ ವಾ ಇತರಂ ಏಕಮೇವ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ಉಗ್ಗಹಿತಕಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಅರುಮಕ್ಖನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಮಧುಪಟಲಂ ವಾ ಮಧುಸಿತ್ಥಕಂ ವಾ ಸಚೇ ಮಧುನಾ ಅಮಕ್ಖಿತಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ, ಯಾವಜೀವಿಕಂ। ಮಧುಮಕ್ಖಿತಂ ಪನ ಮಧುಗತಿಕಮೇವ। ಚೀರಿಕಾ ನಾಮ ಸಪಕ್ಖಾ ದೀಘಮಕ್ಖಿಕಾ, ತುಮ್ಬಲನಾಮಿಕಾ ಚ ಅಟ್ಠಿಪಕ್ಖಾ ಕಾಳಮಹಾಭಮರಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಆಸಯೇಸು ನಿಯ್ಯಾಸಸದಿಸಂ ಮಧು ಹೋತಿ, ತಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ।

ಫಾಣಿತಂ ನಾಮ ಉಚ್ಛುಮ್ಹಾ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ ಉಚ್ಛುರಸಂ ಉಪಾದಾಯ ಅಪಕ್ಕಾ ವಾ ಅವತ್ಥುಕಪಕ್ಕಾ ವಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಅವತ್ಥುಕಾ ಉಚ್ಛುವಿಕತಿ ಫಾಣಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಂ ಫಾಣಿತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ಬಹೂ ಪಿಣ್ಡಾ ಚುಣ್ಣೇತ್ವಾ ಏಕಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ಘನಸನ್ನಿವೇಸಾ, ಏಕಮೇವ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ಉಗ್ಗಹಿತಕಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಘರಧೂಪನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಪರಿಸ್ಸಾವಿತಉಚ್ಛುರಸೇನ ಕತಫಾಣಿತಂ ಸಚೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಕತಂ, ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸಯಂಕತಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಅನಜ್ಝೋಹರಣೀಯಂ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಅಪರಿಸ್ಸಾವಿತಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇನ ಕತಮ್ಪಿ ಅನಜ್ಝೋಹರಣೀಯಮೇವ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಉಚ್ಛುಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕತಫಾಣಿತೇಪಿ। ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪನ ಪರಿಸ್ಸಾವಿತಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕೇನ ಕತಂ ಸಚೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಕತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ। ಸಯಂಕತಂ ಪುರೇಭತ್ತಮ್ಪಿ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ। ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪರಿಸ್ಸಾವಿತಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇನ ಕತಂ ಪನ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ವಟ್ಟತಿ। ಉಗ್ಗಹಿತಕಕತಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। “ಝಾಮಉಚ್ಛುಫಾಣಿತಂ ವಾ ಕೋಟ್ಟಿತಉಚ್ಛುಫಾಣಿತಂ ವಾ ಪುರೇಭತ್ತಮೇವ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ “ಏತಂ ಸವತ್ಥುಕಪಕ್ಕಂ ವಟ್ಟತಿ, ನೋ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಂ ಕತ್ವಾ “ಉಚ್ಛುಫಾಣಿತಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ನೋವಟ್ಟನಕಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಯುತ್ತಂ। ಸೀತುದಕೇನ ಕತಂ ಮಧುಕಪುಪ್ಫಫಾಣಿತಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ। ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ಖೀರಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕತಂ ಮಧುಕಫಾಣಿತಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ। ಖಣ್ಡಸಕ್ಖರಂ ಪನ ಖೀರಜಲ್ಲಿಕಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸೋಧೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಟ್ಟತಿ। ಮಧುಕಪುಪ್ಫಂ ಪನ

ಪುರೇಭತ್ತಂ ಅಲ್ಲಂ ವಟ್ಟತಿ, ಭಜ್ಜಿತಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಭಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಿಲಾದೀಹಿ ಮಿಸ್ಸಂ ವಾ ಅಮಿಸ್ಸಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಕೋಟ್ಟಿತಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಯದಿ ಪನ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮೇರಯತ್ಥಾಯ ಯೋಜೇನ್ತಿ, ಯೋಜಿತಂ ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಕದಲೀ-ಖಜ್ಜೂರೀ-ಅಮ್ಬ-ಲಬುಜ-ಪನಸ-ಚಿಞ್ಚಾದೀನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಫಲಾನಂ ಫಾಣಿತಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಮೇವ। ಮರಿಚಪಕ್ಕೇಹಿ ಫಾಣಿತಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ।

ತಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಸಚೇಪಿ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕ ಘಟೇ ಅವಿನಿಬ್ಭೋಗಾನಿ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ , ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಏಕಮೇವ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ವಿನಿಭುತ್ತೇಸು ಪಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ। ಸತ್ತಾಹಂ ಪನ ಅನತಿಕ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಗಿಲಾನೇನಪಿ ಅಗಿಲಾನೇನಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸತ್ತವಿಧಞ್ಹಿ **ಓದಿಸ್ಸಂ ನಾಮ** - ಬ್ಯಾಧಿಓದಿಸ್ಸಂ, ಪುಗ್ಗಲೋದಿಸ್ಸಂ, ಕಾಲೋದಿಸ್ಸಂ, ಸಮಯೋದಿಸ್ಸಂ, ದೇಸೋದಿಸ್ಸಂ, ವಸೋದಿಸ್ಸಂ, ಭೇಸಜ್ಜೋದಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಬ್ಯಾಧಿಓದಿಸ್ಸಂ** ನಾಮ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮನುಸ್ಸಿಕಾಬಾಧೇ ಆಮಕಮಂಸಂ ಆಮಕಲೋಹಿತ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೪) ಏವಂ ಬ್ಯಾಧಿಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ತಂ ತೇನೇವ ಆಬಾಧೇನ ಆಬಾಧಿಕಸ್ಸ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಕಾಲೇಪಿ ವಿಕಾಲೇಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿಯೇವ।

ಪುಗ್ಗಲೋದಿಸ್ಸಂ ನಾಮ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಮನ್ಥಕಸ್ಸ ರೋಮನ್ಥನಂ। ನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹಿಮುಖದ್ವಾರಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೭೩) ಏವಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ತಂ ತಸ್ಸೇವ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ।

ಕಾಲೋದಿಸ್ಸಂ ನಾಮ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾವಿಕಟಾನಿ ದಾತುಂ - ಗೂಥಂ, ಮುತ್ತಂ, ಛಾರಿಕಂ, ಮತ್ತಿಕ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೮) ಏವಂ ಅಹಿನಾ ದಟ್ಠಕಾಲಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ತಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ।

ಸಮಯೋದಿಸ್ಸಂ ನಾಮ - "ಗಣಭೋಜನೇ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮಯಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೨೧೭) ನಯೇನ ತಂ ತಂ ಸಮಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಅನಾಪತ್ತಿಯೋ, ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸಮಯೇ ಅನಾಪತ್ತಿಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞದಾ।

ದೇಸೋದಿಸ್ಸಂ ನಾಮ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವರೂಪೇಸು ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ವಿನಯಧರಪಞ್ಚಮೇನ ಗಣೇನ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೯) ಏವಂ ಪಚ್ಚನ್ತದೇಸೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಾನಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾದೀನಿ, ತಾನಿ ತತ್ಥೇವ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ನ ಮಜ್ಝಿಮದೇಸೇ।

ವಸೋದಿಸ್ಸಂ ನಾಮ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೨) ಏವಂ ವಸಾನಾಮೇನ ಅನುಞ್ಞಾತಂ , ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸವಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯವಸಾನಂ ತೇಲಂ ತಂತದತ್ಥಿಕಾನಂ ತೇಲಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಭೇಸಜ್ಜೋದಿಸ್ಸಂ ನಾಮ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಭೇಸಜ್ಜಾನೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೦-೨೬೧) ಏವಂ ಭೇಸಜ್ಜನಾಮೇನ ಅನುಞ್ಞಾತಾನಿ ಆಹಾರತ್ಥಂ ಫರಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾನಿ ಸಪ್ಪಿನವನೀತತೇಲಮಧುಫಾಣಿತನ್ತಿ। ತಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತದಹುಪುರೇಭತ್ತಂ ಯಥಾಸುಖಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾನಿ।

೭೨೪. ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸಞ್ಞೀ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಸಚೇಪಿ ಸಾಸಪಮತ್ತಂ ಹೋತಿ ಸಕಿಂ ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಾಯನಮತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಮೇವ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚ ದೇಸೇತಬ್ಬಂ।

ನ ಕಾಯಿಕೇನ ಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಕಾಯೋ ವಾ ಕಾಯೇ ಅರು ವಾ ನ ಮಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ। ತೇಹಿ ಮಕ್ಖಿತಾನಿ ಕಾಸಾವಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಉಪಾಹನಪಾದಕಥಲಿಕಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿಪಿ ಅಪರಿಭೋಗಾನಿ। "ದ್ವಾರವಾತಪಾನಕವಾಟೇಸುಪಿ ಹತ್ಥೇನ ಗಹಣಟ್ಠಾನಂ ನ ಮಕ್ಖೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ। "ಕಸಾವೇ ಪನ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದ್ವಾರವಾತಪಾನಕವಾಟಾನಿ ಮಕ್ಖೇತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಅನಾಪತ್ತಿ ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತೀತಿ ಸತ್ತಾಹಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಪ್ಪಿಞ್ಚ ತೇಲಞ್ಚ ವಸಞ್ಚ ಮುದ್ಧನಿತೇಲಂ ವಾ ಅಬ್ಭಞ್ಜನಂ ವಾ ಮಧುಂ ಅರುಮಕ್ಖನಂ ಫಾಣಿತಂ ಘರಧೂಪನಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಅಧಿಟ್ಠಿತತೇಲಂ ಅನಧಿಟ್ಠಿತತೇಲಭಾಜನೇ ಆಕಿರಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಭಾಜನೇ ಚೇ ಸುಖುಮಂ ಛಿದ್ದಂ ಪವಿಟ್ಠಂ ಪವಿಟ್ಠಂ ತೇಲಂ ಪುರಾಣತೇಲೇನ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರೀಯತಿ, ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಮಹಾಮುಖಂ ಹೋತಿ, ಸಹಸಾವ ಬಹುತೇಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪುರಾಣತೇಲಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ, ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಅಧಿಟ್ಠಿತಗತಿಕಮೇವ ಹಿ ತಂ ಹೋತಿ, ಏತೇನ ನಯೇನ ಅಧಿಟ್ಠಿತತೇಲಭಾಜನೇ ಅನಧಿಟ್ಠಿತತೇಲಾಕಿರಣಮ್ಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೬೨೫. **ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸನ್ತಕಂ ಏಕೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಅವಿಭತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಯೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ಸೋ ಇತರಂ ಭಣತಿ – "ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ತೇಲಂ ಸತ್ತಾಹಮತ್ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜ ತ್ವ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಚ ಪರಿಭೋಗಂ ನ ಕರೋತಿ, ಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ? ನ ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ಆಪತ್ತಿ । ಕಸ್ಮಾ? ಯೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ತೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತತ್ತಾ, ಇತರಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ।

ವಿನಸ್ಸತೀತಿ ಅಪರಿಭೋಗಂ ಹೋತಿ। **ಚತ್ತೇನಾ**ತಿಆದೀಸು ಯೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಚತ್ತಞ್ಚ ವನ್ತಞ್ಚ ಮುತ್ತಞ್ಚ ಹೋತಿ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಚತ್ತಂ ವನ್ತಂ ಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಪೇಕ್ಖೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ದತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ? "ಏವಂ ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇ ದತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥ"ನ್ತಿ **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ** ಆಹ। **ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ** ಪನಾಹ – "ನಯಿದಂ ಯಾಚಿತಬ್ಬಂ, ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇ ದಿನ್ನಸ್ಸ ಹಿ ಪುನ ಪರಿಭೋಗೇ ಆಪತ್ತಿಯೇವ ನತ್ಥಿ। ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಪರಿಭೋಗೇ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಮಿದಂ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ದಿನ್ನಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಸಚೇ ಸಾಮಣೇರೋ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ವಾ ಅನಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ವಾ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನತ್ಥುಕಮ್ಮತ್ಥಂ ದದೇಯ್ಯ, ಗಹೇತ್ವಾ ನತ್ಥುಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಬಾಲೋ ಹೋತಿ, ದಾತುಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವತ್ತಬ್ಬೋ – "ಅತ್ಥಿ ತೇ, ಸಾಮಣೇರ, ತೇಲ"ನ್ತಿ "ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥೀ"ತಿ। "ಆಹರ, ಥೇರಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಅಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ,

ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಭೇಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೨೬. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ**ತಿ ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕೇ ವಿಸಾಖಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ (ಮಹಾವ॰ ೩೪೯ ಆದಯೋ) ಅನುಞ್ಞಾತಾ। **ಪಟಿಕಚ್ಚೇವಾ**ತಿ ಪುರೇಯೇವ।

೬೨೭. **ಮಾಸೋ ಸೇಸೋ ಗಿಮ್ಹಾನ**ನ್ತಿ ಚತುನ್ನಂ ಗಿಮ್ಹಮಾಸಾನಂ ಏಕೋ ಪಚ್ಛಿಮಮಾಸೋ ಸೇಸೋ। **ಕತ್ವಾ**ತಿ ಸಿಬ್ಬನರಜನಕಪ್ಪಪರಿಯೋಸಾನೇನ ನಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಕರೋನ್ತೇನ ಚ ಏಕಮೇವ ಕತ್ವಾ ಸಮಯೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ, ದ್ವೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ

ವಟ್ಟನ್ತಿ।

ಅತಿರೇಕಮಾಸೇ ಸೇಸೇ ಗಿಮ್ಹಾನೇತಿ ಗಿಮ್ಹಾನನಾಮಕೇ ಅತಿರೇಕಮಾಸೇ ಸೇಸೇ।

ಅತಿರೇಕದ್ಧಮಾಸೇ ಸೇಸೇ ಗಿಮ್ಹಾನೇ ಕತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತೀತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಠತ್ವಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಯ ಪರಿಯೇಸನಕ್ಖೇತ್ತಂ ಕರಣಕ್ಖೇತ್ತಂ ನಿವಾಸನಕ್ಖೇತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕ್ಖೇತ್ತನ್ತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಖೇತ್ತಂ, ಕುಚ್ಛಿಸಮಯೋ ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೋತಿ ದುವಿಧೋ ಸಮಯೋ, ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯಚತುಕ್ಕಂ ಕುಚ್ಛಿಸಮಯಚತುಕ್ಕನ್ತಿ ದ್ವೇ ಚತುಕ್ಕಾನಿ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ತತ್ಥ ಜೇಟ್ಠಮೂಲಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಕಾಳಪಕ್ಖುಪೋಸಥಾ, ಅಯಮೇಕೋ ಅದ್ಧಮಾಸೋ ಪರಿಯೇಸನಕ್ಖೇತ್ತಞ್ಚೇವ ಕರಣಕ್ಖೇತ್ತಞ್ಚ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅನ್ತರೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಅಲದ್ಧಂ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ ಲದ್ಧಂ ಕಾತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತಿ, ನಿವಾಸೇತುಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಞ್ಚ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಕಾಳಪಕ್ಖುಪೋಸಥಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಆಸಾಳ್ಹೀಪುಣ್ಣಮಾ, ಅಯಮೇಕೋ ಅದ್ಧಮಾಸೋ ಪರಿಯೇಸನಕರಣನಿವಾಸನಾನಂ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಖೇತ್ತಂ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅನ್ತರೇ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ ಕಾತುಂ ನಿವಾಸೇತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂಯೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಆಸಾಳ್ಹೀಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸಾ ಪರಿಯೇಸನಕರಣನಿವಾಸನಾಧಿಟ್ಠಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಖೇತ್ತಂ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅನ್ತರೇ ಅಲದ್ಧಂ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ ಲದ್ಧಂ ಕಾತುಂ ನಿವಾಸೇತುಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತಿ। ಇದಂ ತಾವ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಖೇತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಜೇಟ್ಠಮೂಲಪುಣ್ಣಮಾ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಮಾಸಾ ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೋ ನಾಮ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅನ್ತರೇ "ಕಾಲೋ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಯಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸತುಪ್ಪಾದಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಚೀವರಂ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। "ದೇಥ ಮೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಚೀವರ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸತುಪ್ಪಾದಂ ಕತ್ವಾ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಇಮಿನಾವ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ । ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಪರಿವಾರೇ** –

"ಮಾತರಂ ಚೀವರಂ ಯಾಚೇ, ನೋ ಚ ಸಙ್ಘೇ ಪರಿಣತಂ।
ಕೇನಸ್ಸ ಹೋತಿ ಆಪತ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ ಚ ಞಾತಕೇ।
ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ"ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೮೧)।

ಅಯಞ್ಹಿ ಪಞ್ಹೋ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತೋತಿ। ಏವಂ ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯಚತುಕ್ಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಜೇಟ್ಠಮೂಲಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾ ಕುಚ್ಛಿಸಮಯೋ ನಾಮ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅನ್ತರೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಸತುಪ್ಪಾದಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಚೀವರಂ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ವತ್ತಭೇದೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಚೀವರಂ ದೇನ್ತಿ, ಇಮೇ ಪನ ಸಚೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ವತ್ತಭೇದೋ ನತ್ಥಿ, ತೇಸು ಸತುಪ್ಪಾದಕರಣಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ। ವಿಞ್ಞತಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಇದಂ ಪನ ಪಕತಿಯಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕದಾಯಕೇಸುಪಿ ಹೋತಿಯೇವ। ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸತುಪ್ಪಾದಂ ಕತ್ವಾ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ। ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ। **"ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ ದೇಥ ಮೇ"**ತಿ ಇದಞ್ಹಿ ಪರಿಯೇಸನಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಕುಚ್ಛಿಸಮಯಚತುಕ್ಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ನಗ್ಗೋ ಕಾಯಂ ಓವಸ್ಸಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಉದಕಫುಸಿತಗಣನಾಯ ಅಕತ್ವಾ ನ್ಹಾನಪರಿಯೋಸಾನವಸೇನ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ವಿವಟಙ್ಗಣೇ ಆಕಾಸತೋ ಪತಿತಉದಕೇನೇವ ನ್ಹಾಯನ್ತೋ। ನ್ಹಾನಕೋಟ್ಠಕವಾಪಿಆದೀಸು ಘಟೇಹಿ ಆಸಿತ್ತಉದಕೇನ ವಾ ನ್ಹಾಯನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ವಸ್ಸಂ ಉಕ್ಕಡ್ಢಿಯತೀತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಕತಪರಿಯೇಸಿತಾಯ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಯ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮ ಮಾಸಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ಪುನ ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಪಠಮಮಾಸಂ ಉಕ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮಮಾಸಮೇವ ಕರೋನ್ತಿ, ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ಧೋವಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಾ। ಅನಧಿಟ್ಠಿತಾ ಅವಿಕಪ್ಪಿತಾ ದ್ವೇ ಮಾಸೇ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ, ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸೇನ ವಾ ಅಪ್ಪಹೋನಕಭಾವೇನ ವಾ ಅಕತಾ ಹೋತಿ, ತೇ ಚ ದ್ವೇ ಮಾಸೇ ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಚ ಚಾತುಮಾಸನ್ತಿ ಛ ಮಾಸೇ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕತ್ತಿಕಮಾಸೇ ಕಥಿನಂ ಅತ್ಥರೀಯತಿ, ಅಪರೇಪಿ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಲಭತಿ, ಏವಂ ದಸ ಮಾಸಾ ಹೋನ್ತಿ। ತತೋ ಪರಮ್ಪಿ ಸತಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಸಾಯ ಮೂಲಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ ಏಕಮಾಸನ್ತಿ ಏವಂ ಏಕಾದಸ ಮಾಸೇ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಏಕಾಹದ್ವೀಹಾದಿವಸೇನ ಯಾವ ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ವಾ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ, ಕದಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾತಿ ಏತಂ **ಅಟ್ಠಕಥಾಸು** ನ ವಿಚಾರಿತಂ। ಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಪನ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ। ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಿಟ್ಠಿತಾ ತದಹೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ। ದಸಾಹೇ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇ ಚೀವರಕಾಲಂ ನಾತಿಕ್ಕಮೇತಬ್ಬಾತಿ ಅಯಂ ನೋ ಅತ್ತನೋಮತಿ। ಕಸ್ಮಾ? "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ; ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ, ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತು"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೮) ಹಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕತೋ ಪುಬ್ಬೇ ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। "ದಸಾಹಪರಮಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ಧಾರೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೬೨) ಚ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಏಕಾಹದ್ವೀಹಾದಿವಸೇನ ಯಾವ ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ವಾ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ವಾ ತದಹು ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ, ದಸಾಹೇ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇ ಚೀವರಕಾಲಂ ನಾತಿಕ್ಕಮೇತಬ್ಬಾ।

ತತ್ಥ ಸಿಯಾ "ವಸ್ಸಾನಂ ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತು"ನ್ತಿ ವಚನತೋ "ಚಾತುಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಯದಾ ವಾ ತದಾ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಯದಿ ಏವಂ, "ಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿಂ ಯಾವ ಆಬಾಧಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತು"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಸಾಪಿ, ಚ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಬ್ಬಾ ಸಿಯಾ। ಏವಞ್ಚ ಸತಿ "ದಸಾಹಪರಮಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ಧಾರೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಇದಂ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾವುತ್ತಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಅಚಲಂ ಕಾರಣಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಬ್ಬಂ। ಅಪಿಚ **ಕುರುನ್ದಿಯಮ್ಪಿ** ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾವಸಾನೇ ವುತ್ತಂ – "ಕದಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ? ಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಪನ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ। ಯದಿ ನಪ್ಪಹೋತಿ ಯಾವ ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತೀ"ತಿ।

೬೩೦. ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸಾತಿ ಏತಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇಸಞ್ಹಿ ನಗ್ಗಾನಂ ಕಾಯೋವಸ್ಸಾಪನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಮಹಗ್ಘವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯನ್ತಸ್ಸ ಚೋರುಪದ್ದವೋ **ಆಪದಾ** ನಾಮ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ , ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಚೀವರಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೩೧. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಚೀವರಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಯಮ್ಪಿ ತ್ಯಾಹ**ನ್ತಿ ಯಮ್ಪಿ ತೇ ಅಹಂ। ಸೋ ಕಿರ "ಮಮ ಪತ್ತಚೀವರಉಪಾಹನಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾನಿ ವಹನ್ತೋ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅದಾಸಿ। ತೇನೇವಮಾಹ। **ಅಚ್ಛಿನ್ದೀ**ತಿ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ, ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ಗಹಿತತ್ತಾ ಪನಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಕಿಲಮೇತ್ವಾ ಗಹಿತತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ।

೬೩೩. ಸಯಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದತಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಏಕಂ ಚೀವರಂ ಏಕಾಬದ್ಧಾನಿ ಚ ಬಹೂನಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದತೋ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ। ಏಕತೋ ಅಬದ್ಧಾನಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಠಿತಾನಿ ಚ ಬಹೂನಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದತೋ "ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಆಹರ, ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಆಹರಾ"ತಿ ಏವಂ ಆಹರಾಪಯತೋ ಚ ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ। "ಮಯಾ ದಿನ್ನಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಆಹರಾ"ತಿ ವದತೋಪಿ ಏಕವಚನೇನೇವ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ।

ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ "ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇತಿ, ಏಕಂ ದುಕ್ಕಟಂ। ಆಣತ್ತೋ ಬಹೂನಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ "ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಗಣ್ಹ, ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವದತೋ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। "ಮಯಾ ದಿನ್ನಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವದತೋ ಏಕವಾಚಾಯ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ।

೬೩೪. ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖಾರನ್ತಿ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಚೀವರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಸೂಚಿಮ್ಪಿ। ವೇಠೇತ್ವಾ ಠಪಿತಸೂಚೀಸುಪಿ ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಾನಿ। ಸಿಥಿಲವೇಠಿತಾಸು ಏವಂ। ಗಾಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ಬದ್ಧಾಸು ಪನ ಏಕಮೇವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಸೂಚಿಘರೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಥವಿಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಿಥಿಲಬದ್ಧ ಗಾಳ್ಹಬದ್ಧೇಸು ತಿಕಟುಕಾದೀಸು ಭೇಸಜ್ಜೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೬೩೫. ಸೋ ವಾ ದೇತೀತಿ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಇದಂ ಸಾರುಪ್ಪ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವಾ ದೇತಿ, ಅಥ ವಾ ಪನ "ಆವುಸೋ, ಮಯಂ ತುಯ್ಹಂ 'ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಚೀವರಂ ಅದಮ್ಹ, ಸೋ ದಾನಿ ತ್ವಂ ನ ವತ್ತಂ ಕರೋಸಿ, ನ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಣ್ಹಾಸಿ, ನ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾಸೀ"ತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ವುತ್ತೋ "ಭನ್ತೇ, ಚೀವರತ್ಥಾಯ ಮಞ್ಞೇ ಭಣಥ, ಇದಂ ವೋ ಚೀವರ"ನ್ತಿ ದೇತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ಸೋ ವಾ ದೇತಿ। ದಿಸಾಪಕ್ಕನ್ತಂ ವಾ ಪನ ದಹರಂ "ನಿವತ್ತೇಥ ನ"ನ್ತಿ ಭಣತಿ, ಸೋ ನ ನಿವತ್ತತಿ। ಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರುನ್ಧಥಾತಿ, ಏವಂ ಚೇ ನಿವತ್ತತಿ, ಸಾಧು। ಸಚೇ "ಪತ್ತಚೀವರತ್ಥಾಯ ಮಞ್ಞೇ ತುಮ್ಹೇ ಭಣಥ, ಗಣ್ಹಥ ನ"ನ್ತಿ ದೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಸೋ ವಾ ದೇತಿ, ವಿಬ್ಭನ್ತಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಂ ತುಯ್ಹಂ 'ವತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಅದಮ್ಹ, ಸೋ ದಾನಿ ತ್ವಂ ವಿಬ್ಭಮಿತ್ವಾ ಚರಸೀ"ತಿ ವದತಿ। ಇತರೋ "ಗಣ್ಹಥ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತ್ತಚೀವರ"ನ್ತಿ ದೇತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ಸೋ ವಾ ದೇತಿ। "ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸೇವ ದೇಮಿ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ನ ದೇಮಿ। ವತ್ತಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ದೇಮಿ, ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ನ ದೇಮಿ, ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಸ್ಸೇವ ದೇಮಿ, ಅಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಸ್ಸ ನ ದೇಮಿ, ಅವಿಬ್ಭಮನ್ತಸ್ಸೇವ ದೇಮಿ, ವಿಬ್ಭಮನ್ತಸ್ಸ ನ ದೇಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಪನ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ದದತೋ ದುಕ್ಕಟಂ। ಆಹರಾಪೇತುಂ ಪನ ವಟ್ಟತಿ। ಚಜಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಚೀವರಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಸುತ್ತವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೩೬. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಸುತ್ತವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಖೋಮ**ನ್ತಿ ಖೋಮವಾಕೇಹಿ ಕತಸುತ್ತಂ। **ಕಪ್ಪಾಸಿಕ**ನ್ತಿ ಕಪ್ಪಾಸತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ। **ಕೋಸೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಕೋಸಿಯಂಸೂಹಿ ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಕತಸುತ್ತಂ। **ಕಮ್ಬಲ**ನ್ತಿ ಏಳಕಲೋಮಸುತ್ತಂ। **ಸಾಣ**ನ್ತಿ ಸಾಣವಾಕಸುತ್ತಂ। **ಭಙ್ಗ**ನ್ತಿ ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ವಾಕಸುತ್ತಮೇವಾತಿ ಏಕೇ। ಏತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಸುತ್ತಂ ಪನ "ಭಙ್ಗ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ವಾಯಾಪೇತಿ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಸಚೇ ತನ್ತವಾಯಸ್ಸ ತುರಿವೇಮಾದೀನಿ ನತ್ಥಿ, ತಾನಿ "ಅರಞ್ಞತೋ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾಸಿಂ ವಾ ಫರಸುಂ ವಾ ನಿಸೇತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಂ ಯಂ ಉಪಕರಣತ್ಥಾಯ ವಾ ಚೀವರವಾಯನತ್ಥಾಯ ವಾ ಕರೋತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ತನ್ತವಾಯಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ದೀಘತೋ ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತೇ ತಿರಿಯಞ್ಚ ಹತ್ಥಮತ್ತೇ ವೀತೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಪನ "ಯಾವ ಪರಿಯೋಸಾನಂ ವಾಯಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಫಲಕೇ ಫಲಕೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಮ್ಪಿ ಇದಮೇವ ಪಮಾಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಞ್ಹಿ ಚೀವರಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ।

ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಏವಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಸುತ್ತಂ ತಾವ ಸಾಮಂ ವಿಞ್ಞಾಪಿತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ, ಸೇಸಂ ಞಾತಕಾದಿವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ। ತನ್ತವಾಯೋಪಿ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೋ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧೋ ಅಕಪ್ಪಿಯೋ, ಸೇಸೋ ಕಪ್ಪಿಯೋ। ತತ್ಥ ಅಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ ವಾಯಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ತೇನೇವ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಂ ವಾಯಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ, ಏವಂ ದುಕ್ಕಟಂ। ತೇನೇವ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ಸುತ್ತಂ ವಾಯಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಯದಿ ಪಚ್ಛಿಮಚೀವರಪ್ಪಮಾಣೇನ ಏಕೋ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಸುದ್ಧಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಮಯೋ, ಏಕೋ ಅಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಮಯೋತಿ ಏವಂ ಕೇದಾರಬದ್ಧಂ ವಿಯ ಚೀವರಂ ಹೋತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಮಯೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಇತರಸ್ಮಿಂ ತಥೇವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯದಿ ತತೋ ಊನಪರಿಚ್ಛೇದಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ಅಚ್ಛಿಮಣ್ಡಲಪ್ಪಮಾಣಾಪಿ, ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛೇದೇಸು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಥ ಏಕನ್ತರಿಕೇನ ವಾ ಸುತ್ತೇನ ದೀಘತೋ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ತಿರಿಯಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಕತ್ವಾ ವೀತಂ ಹೋತಿ, ಫಲಕೇ ಫಲಕೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಂ ವಾಯಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ, ಏವಂ ದುಕ್ಕಟಂ। ತೇನೇವ ಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ಸುತ್ತಂ ವಾಯಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಸಚೇ ಪಚ್ಛಿಮಚೀವರಪ್ಪಮಾಣಾ ಊನಕಾ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಪರಿಚ್ಛೇದಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಪರಿಚ್ಛೇದೇಸು ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಥ ಏಕನ್ತರಿಕೇನ ವಾ ಸುತ್ತೇನ ದೀಘತೋ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ತಿರಿಯಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಕತ್ವಾ ವೀತಂ ಹೋತಿ, ಫಲಕೇ ಫಲಕೇ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಯದಿ ಪನ ದ್ವೇ ತನ್ತವಾಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ಏಕೋ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಏಕೋ ಅಕಪ್ಪಿಯೋ, ಸುತ್ತಞ್ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ, ತೇ ಚೇ ವಾರೇನ ವಿನನ್ತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ ವೀತೇ ಫಲಕೇ ಫಲಕೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಊನತರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಇತರೇನ ವೀತೇ ಉಭಯತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ದ್ವೇಪಿ ವೇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕತೋ ವಿನನ್ತಿ, ಫಲಕೇ ಫಲಕೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಅಥ ಸುತ್ತಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ, ಚೀವರಞ್ಚ ಕೇದಾರಬದ್ಧಾದೀಹಿ ಸಪರಿಚ್ಛೇದಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ ವೀತೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಇತರೇನ ವೀತೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ದ್ವೇಪಿ ವೇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕತೋ ವಿನನ್ತಿ, ಫಲಕೇ ಫಲಕೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಥ ಸುತ್ತಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ, ತೇ ಚೇ ವಾರೇನ ವಿನನ್ತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಮಯೇಸು ಪಚ್ಛಿಮಚೀವರಪ್ಪಮಾಣೇಸು ಪರಿಚ್ಛೇದೇಸು ವೀತೇಸು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಊನಕತರೇಸು ಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಮಯೇಸು ಚ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಮಯೇಸು ಪಮಾಣಯುತ್ತೇಸು ವಾ ಊನಕೇಸು ವಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಮಯೇಸು ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅಥ ಏಕನ್ತರಿಕೇನ ವಾ ಸುತ್ತೇನ ದೀಘತೋ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ತಿರಿಯಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕತ್ವಾ ವಿನನ್ತಿ, ಉಭೋಪಿ ವಾ ತೇ ವೇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕತೋ ವಿನನ್ತಿ, ಅಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಚೀವರೇ ಫಲಕೇ ಫಲಕೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಸಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನ ದುಕ್ಕಟಾನೀತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಅತ್ಥೋ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಅಪಾಕಟೋ, **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾ**ದೀಸು ಪಾಕಟೋ। ಇಧ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನೇವ ಪಾಕಟೋ।

ಸಚೇ ಸುತ್ತಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಂ, ತನ್ತವಾಯೋಪಿ ಕಪ್ಪಿಯೋ ಞಾತಕಪ್ಪವಾರಿತೋ ವಾ ಮೂಲೇನ ವಾ ಪಯೋಜಿತೋ, ವಾಯಾಪನಪಚ್ಚಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮನಪಚ್ಚಯಾ ಪನ ಆಪತ್ತಿಂ ರಕ್ಖನ್ತೇನ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪ್ಪಮಾಣಮತ್ತೇ ವೀತೇ ತನ್ತೇ ಠಿತಂಯೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇನ ನಿಟ್ಠಾಪಿಯಮಾನಞ್ಹಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ। ಞಾತಕಾದೀಹಿ ತನ್ತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಇದಂ ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ನಿಯ್ಯಾತಿತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಸಚೇ ತನ್ತವಾಯೋ ಏವಂ ಪಯೋಜಿತೋ ವಾ ಸಯಂ ದಾತುಕಾಮೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಚೀವರಂ ಅಸುಕದಿವಸೇ ನಾಮ ವಾಯಿತ್ವಾ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಚ ತೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನದಿವಸತೋ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

ಸಚೇ ಪನ ತನ್ತವಾಯೋ "ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಚೀವರಂ ವಾಯಿತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಥೇವ ಕರೋತಿ, ತೇನ ಪೇಸಿತಭಿಕ್ಖು ಪನ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಆರೋಚೇತಿ, ಅಞ್ಞೋ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಚೀವರಂ ನಿಟ್ಠಿತ"ನ್ತಿ ಆರೋಚೇತಿ, ಏತಸ್ಸ ಆರೋಚನಂ ನ ಪಮಾಣಂ। ಯದಾ ಪನ ತೇನ ಪೇಸಿತೋಯೇವ ಆರೋಚೇತಿ, ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

ಸಚೇ ತನ್ತವಾಯೋ "ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಚೀವರಂ ವಾಯಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಹತ್ಥೇ ಪಹಿಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಥೇವ ಕರೋತಿ, ಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗತಭಿಕ್ಖು ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವೇಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನ ಆರೋಚೇತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಭಣತಿ "ಅಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಧುನಾ ಆಭತಂ ಚೀವರಂ ಸುನ್ದರ"ನ್ತಿ? "ಕುಹಿಂ, ಆವುಸೋ, ಚೀವರ"ನ್ತಿ? "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪೇಸಿತ"ನ್ತಿ। ಏತಸ್ಸಪಿ ವಚನಂ ನ ಪಮಾಣಂ। ಯದಾ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಚೀವರಂ ದೇತಿ, ಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ವಾಯಾಪನಮೂಲಂ ಅದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಯಾವ ಕಾಕಣಿಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅವಸಿಟ್ಠಂ, ತಾವ ರಕ್ಖತಿ।

೬೪೦. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಚೀವರಂ ಸಿಬ್ಬೇತು**ನ್ತಿ ಚೀವರಸಿಬ್ಬನತ್ಥಾಯ ಸುತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಯೋಗೇ**ತಿಆದೀಸುಪಿ ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನಂ, ಆಯೋಗಾದಿನಿಮಿತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸುತ್ತವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಮಹಾಪೇಸಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೪೧. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಮಹಾಪೇಸಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಸುತ್ತಂ ಧಾರಯಿತ್ವಾ**ತಿ ಸುತ್ತಂ ತುಲೇತ್ವಾ ಪಲಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ। **ಅಪ್ಪಿತ**ನ್ತಿ ಘನಂ। **ಸುವೀತ**ನ್ತಿ ಸುಟ್ಠು ವೀತಂ, ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು ಸಮಂ ಕತ್ವಾ ವೀತಂ। **ಸುಪ್ಪವಾಯಿತ**ನ್ತಿ ಸುಟ್ಠು ಪವಾಯಿತಂ ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು ಸಮಂ ಕತ್ವಾ ತನ್ತೇ ಪಸಾರಿತಂ। **ಸುವಿಲೇಖಿತ**ನ್ತಿ ಲೇಖನಿಯಾ ಸುಟ್ಠು ವಿಲಿಖಿತಂ। **ಸುವಿತಚ್ಛಿತ**ನ್ತಿ ಕೋಚ್ಛೇನ ಸುಟ್ಠು ವಿತಚ್ಛಿತಂ, ಸುನಿದ್ಧೋತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಬದ್ಧ**ನ್ತಿ ವೇಕಲ್ಲಂ । **ತನ್ತೇ**ತಿ ತನ್ತೇ ದೀಘತೋ ಪಸಾರಣೇಯೇವ ಉಪನೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೪೨. **ತತ್ರ ಚೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಯತ್ರ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ತೇ ತನ್ತವಾಯಾ ತತ್ರ। **ವಿಕಪ್ಪಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಕಪ್ಪಂ ಅಧಿಕವಿಧಾನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಯೇನಾಕಾರೇನ ವಿಕಪ್ಪಂ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಇದಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಭಣತೀತಿ ಧಮ್ಮಕಥಮ್ಪಿ ಕಥೇತಿ, “ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಆಯತಂ ವಾ ವಿತ್ಥತಂ ವಾ ಅಪ್ಪಿತಂ ವಾ”ತಿ ಸುತ್ತವಡ್ಢನಆಕಾರಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪವಾರಿತೋತಿ ಚೀವರಸಾಮಿಕೇಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪವಾರಿತೋ ಹುತ್ವಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ,

ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಮಹಾಪೇಸಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೪೬-೯. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ** ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ದಸಾಹಾನಾಗತನ್ತಿ** ದಸ ಅಹಾನಿ ದಸಾಹಂ, ತೇನ ದಸಾಹೇನ ಅನಾಗತಾ ದಸಾಹಾನಾಗತಾ, ದಸಾಹೇನ ಅಸಮ್ಪತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ತಂ ದಸಾಹಾನಾಗತಂ, ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗವಸೇನ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ “ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪವಾರಣಾಯಾತಿ** ಇದಂ ಪನ ಯಾ ಸಾ ದಸಾಹಾನಾಗತಾತಿ ವುತ್ತಾ, ತಂ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ ಅನುಪಯೋಗವಚನಂ।

ಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಿಕಪುಣ್ಣಮನ್ತಿ ಪಠಮಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಿಕಪುಣ್ಣಮಂ। ಇಧಾಪಿ ಪಠಮಪದಸ್ಸ ಅನುಪಯೋಗತ್ತಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - “‘ಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಠಮಮಹಾಪವಾರಣಾ ದಸಾಹಾನಾಗತಾ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸಚೇಪಿ ತಾನಿ ದಿವಸಾನಿ ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ‘ಅಚ್ಚೇಕಂ ಇದ’ನ್ತಿ ಜಾನಮಾನೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ತೇನ ಪವಾರಣಾಮಾಸಸ್ಸ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಪಞ್ಚಮಿತೋ ಪಠಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ನಿಧಾನಕಾಲೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। ಕಾಮಞ್ಚೇಸ “ದಸಾಹಪರಮಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ಧಾರೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾವ ಸಿದ್ಧೋ, ಅತ್ಥುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಪನ ಅಪುಬ್ಬಂ ವಿಯ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಠಪಿತಂ।

ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರನ್ತಿ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಚೀವರಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸ ಪನ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಸೇನಾಯ ವಾ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹೋತೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸದ್ಧಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕಮೇವ ದಸ್ಸಿತಂ। **ಪಸಾದೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಸುಪ್ಪಸನ್ನಾ ಬಲವಸದ್ಧಾ। **ಏತಂ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಂ ನಾಮಾತಿ** ಏತಂ ಇಮೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ದಾತುಕಾಮೇನ ದೂತಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸಯಂ ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಏವಂ ಆರೋಚಿತಂ ಚೀವರಂ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಂ ನಾಮ ಹೋತೀ। ಛಟ್ಠಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಚ್ಚೇಕಚೀವರಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಚೀವರಮ್ಪಿ ಏತಂ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿಯೇವ।

ಸಞ್ಞಾಣಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ ಏತಂ ವುತ್ತಂ? ಯದಿ ಹಿ ತಂ ಪುರೇ ಪವಾರಣಾಯ ವಿಭಜನ್ತಿ। ಯೇನ ಗಹಿತಂ, ತೇನ ಛಿನ್ನವಸ್ಸೇನ ನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಹೋತಿ, ತಂ ಚೀವರಂ ಸಙ್ಘಿಕಮೇವ ಹೋತಿ। ತತೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಸುಖಂ ದಾತುಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

೬೫೦. **ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರೇ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಞ್ಞೀತಿ** ಏವಮಾದಿ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಗಹಿತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಅವಿಭತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಭಣ್ಡಾಗಾರೇ, ಚೀವರಸಮಯಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಇತಿ ಅತಿರೇಕಚೀವರಸ್ಸ ದಸಾಹಂ ಪರಿಹಾರೋ। ಅಕತಸ್ಸ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಚೀವರಸ್ಸ ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾ, ವಸ್ಸೇ ಉಕ್ಕಡ್ಢಿತೇ ಛ ಮಾಸಾ, ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಅಪರೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸಾ। ಹೇಮನ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮೇ ದಿವಸೇ ಮೂಲಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ಅಪರೋಪಿ ಏಕೋ ಮಾಸೋತಿ ಏಕಾದಸ

ಮಾಸಾ ಪರಿಹಾರೋ। ಸತಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಸಾಯ ಮೂಲಚೀವರಸ್ಸ ಏಕೋ ಮಾಸೋ, ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸ್ಸ ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕೋ ಮಾಸೋ, ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾ, ತತೋ ಪರಂ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಪರಿಹಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅನಚ್ಚೇಕಚೀವರೇತಿ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸದಿಸೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಸಾಸಙ್ಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೫೨. **ತೇನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಸಾಸಙ್ಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ವುತ್ಥವಸ್ಸಾ ಆರಞ್ಞಕೇಸೂ**ತಿ ತೇ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಅರಞ್ಞೇಯೇವ ವಿಹರಿಂಸು। ದುಬ್ಬಲಚೀವರತ್ತಾ ಪನ ಪಚ್ಚಯವಸೇನ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನೇ ವಸ್ಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರಾ ಹುತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ನಿಪ್ಪಲಿಬೋಧಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆರಞ್ಞಕೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಹರನ್ತಿ। **ಕತ್ತಿಕಚೋರಕಾ**ತಿ ಕತ್ತಿಕಮಾಸೇ ಚೋರಾ। **ಪರಿಪಾತೇನ್ತೀ**ತಿ ಉಪದ್ದವನ್ತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆಧಾವಿತ್ವಾ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತಿ ಪಲಾಪೇನ್ತಿ। **ಅನ್ತರಘರೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತು**ನ್ತಿ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ। ಭಗವಾ ಯಸ್ಮಾ ಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ದುಲ್ಲಭಾ, ಸಲ್ಲೇಖವಾ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಮಾತರಮ್ಪಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಚೀವರಗುತ್ತತ್ಥಂ ಅನ್ತರಘರೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ಅನುಜಾನಾತಿ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪನ ಅನುರೂಪತ್ತಾ ಅರಞ್ಞವಾಸಂ ನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ।

೬೫೩. **ಉಪವಸ್ಸಂ ಖೋ ಪನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಉಪವಸ್ಸನ್ತಿ ಉಪವಸ್ಸ; ಉಪವಸಿತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಹಿ ಏತ್ಥ ಅನುನಾಸಿಕೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿತ್ವಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಸ್ಸ ಚ ಪದಸ್ಸ "ತಥಾರೂಪೇಸು ಭಿಕ್ಖು ಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಹರನ್ತೋ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿತ್ವಾ ಚ ತತೋ ಪರಂ ಪಚ್ಛಿಮಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಪರಿಯೋಸಾನಕಾಲಂ ಯಾನಿ ಖೋ ಪನ ತಾನಿ ಆರಞ್ಞಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಸಾಸಙ್ಕಸಮ್ಮತಾನಿ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಾನಿ; ತಥಾರೂಪೇಸು ಭಿಕ್ಖು ಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಹರನ್ತೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ತಿಣ್ಣಂ ಚೀವರಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಚೀವರಂ ಅನ್ತರಘರೇ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯೋ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಯಾವ ಪಠಮಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಂ ವಸತಿ, ಸೋ ವುಟ್ಠವಸ್ಸಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇದಂ ಅತಿಗಹನಂ ಬ್ಯಞ್ಜನವಿಚಾರಣಂ ಅಕತ್ವಾ ಪದಭಾಜನೇ ಕೇವಲಂ ಚೀವರನಿಕ್ಖೇಪಾರಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ವುಟ್ಠವಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸಾಪಿ **"ಭಿಕ್ಖು ಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಹರನ್ತೋ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೋ "ವುಟ್ಠವಸ್ಸಾನಂ ಭಿಕ್ಖು ಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಹರನ್ತೋ"ತಿ ಏವರೂಪಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಯೋ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಅರಞ್ಞಲಕ್ಖಣಂ **ಅದಿನ್ನಾದಾನವಣ್ಣನಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಸಚೇ ವಿಹಾರೋ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಇನ್ದಖೀಲತೋ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ವಿಹಾರಪರಿಕ್ಖೇಪಾ ಮಿನಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ವಿಹಾರೋ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ಭತ್ತಸಾಲಾ ವಾ ಧುವಸನ್ನಿಪಾತಟ್ಠಾನಂ ವಾ ಬೋಧಿವಾ ಚೇತಿಯಂ ವಾ ದೂರೇ ಚೇಪಿ ಸೇನಾಸನತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಮಿನಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇಪಿ ಆಸನ್ನೇ ಗಾಮೋ ಹೋತಿ, ವಿಹಾರೇ ಠಿತೇಹಿ ಘರಮಾನುಸಕಾನಂ ಸದ್ದೋ ಸೂಯತಿ, ಪಬ್ಬತನದೀಆದೀಹಿ ಪನ ಅನ್ತರಿತತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಉಜುಂ ಗನ್ತುಂ, ಯೋ ಚಸ್ಸ ಪಕತಿಮಗ್ಗೋ ಹೋತಿ, ಸಚೇಪಿ ನಾವಾಯ ಸಞ್ಚರಿತಬ್ಬೋ, ತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗಾಮತೋ ಪಞ್ಚಧನುಸತಿಕಂ

ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಆಸನ್ನಗಾಮಸ್ಸ ಅಙ್ಗಸಮ್ಪಾದನತ್ಥಂ ತತೋ ತತೋ ಮಗ್ಗಂ ಪಿದಹತಿ, ಅಯಂ "ಧುತಙ್ಗಚೋರೋ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸಾಸಙ್ಕಸಮ್ಮತಾನೀತಿ "ಸಾಸಙ್ಕಾನೀ"ತಿ ಸಮ್ಮತಾನಿ; ಏವಂ ಸಞ್ಞಾತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ತಾನಿ ಸಾಸಙ್ಕಸಮ್ಮತಾನಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಆರಾಮೇ ಆರಾಮೂಪಚಾರೇ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಹ ಪಟಿಭಯೇನ **ಸಪ್ಪಟಿಭಯಾನಿ,** ಸನ್ನಿಹಿತಬಲವಭಯಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ತಾನಿ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಾನಿ; ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಆರಾಮೇ ಆರಾಮೂಪಚಾರೇ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಮನ್ತಾ ಗೋಚರಗಾಮೇ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾತಿ ಆರಞ್ಞಕಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಸಬ್ಬದಿಸಾಭಾಗೇಸು ಅತ್ತನಾ ಅಭಿರುಚಿತೇ ಗೋಚರಗಾಮೇ ಸತಿಯಾ ಅಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿ - ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತೋ ಹೋತಿ, ಇದಮೇಕಂ ಅಙ್ಗಂ। ಸಚೇ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ವಾ ಉಪಗತೋ ಹೋತಿ ಛಿನ್ನವಸ್ಸೋ ವಾ, ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಕತ್ತಿಕಮಾಸೋಯೇವ ಹೋತಿ, ಇದಂ ದುತಿಯಂ ಅಙ್ಗಂ। ಕತ್ತಿಕಮಾಸತೋ ಪರಂ ನ ಲಭತಿ, ಪಞ್ಚಧನುಸತಿಕಂ ಪಚ್ಛಿಮಮೇವ ಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಹೋತಿ, ಇದಂ ತತಿಯಂ ಅಙ್ಗಂ। ಊನಪ್ಪಮಾಣೇ ವಾ ಗಾವುತತೋ ಅತಿರೇಕಪ್ಪಮಾಣೇ ವಾ ನ ಲಭತಿ, ಯತ್ರ ಹಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪುನ ವಿಹಾರಂ ಭತ್ತವೇಲಾಯಂ ಸಕ್ಕಾ ಆಗನ್ತುಂ, ತದೇವ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ನಿಮನ್ತಿತೋ ಪನ ಅದ್ಧಯೋಜನಮ್ಪಿ ಯೋಜನಮ್ಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿತುಂ ಪಚ್ಚೇತಿ, ಇದಮಪ್ಪಮಾಣಂ। ಸಾಸಙ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಯಮೇವ ಹೋತಿ, ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಅಙ್ಗಂ। ಅನಾಸಙ್ಕಅಪ್ಪಟಿಭಯೇ ಹಿ ಅಙ್ಗಯುತ್ತೇಪಿ ಸೇನಾಸನೇ ವಸನ್ತೋ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ಲಭತೀತಿ।

ಅಞ್ಞತ್ರ ಭಿಕ್ಖುಸಮ್ಮುತಿಯಾತಿ ಯಾ ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಕೋಸಮ್ಬಕಸಮ್ಮುತಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೭೫) ಅನುಞ್ಞಾತಾ ತಸ್ಸಾ ಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ; ಸಚೇ ಸಾ ಲದ್ಧಾ ಹೋತಿ, ಛಾರತ್ತಾತಿರೇಕಮ್ಪಿ ವಿಪ್ಪವಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪುನ ಗಾಮಸೀಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾತಿ ಸಚೇ ಗೋಚರಗಾಮತೋ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಸೇನಾಸನಂ; ಅಯಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಂ ಗತೋ ಹೋತಿ, ಸೇನಾಸನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ತಮಂ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಗಾಮಸೀಮಮ್ಪಿ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಭಾಯಂ ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಾ ವಸಿತ್ವಾ ಚೀವರಪ್ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ತತ್ಥೇವ ಠಿತೇನ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತಬ್ಬಂ, ಅತಿರೇಕಚೀವರಟ್ಠಾನೇ ಠಸ್ಸತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಅಕಿರಿಯಾ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸಾಸಙ್ಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಪರಿಣತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೫೭. ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಪರಿಣತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತತ್ಥ **ಪೂಗಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಮೂಹಸ್ಸ; ಧಮ್ಮಗಣಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಯತ್ತ**ನ್ತಿ ಪಟಿಯಾದಿತಂ। **ಬಹೂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭತ್ತಾ**ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಬಹೂನಿ ಭತ್ತಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ಲಾಭಮುಖಾನಿ; ನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕೇನಚಿ ಪರಿಹಾನೀತಿ ದೀಪೇನ್ತಿ। **ಓಣೋಜೇಥಾ**ತಿ ದೇಥ। ಕಿಂ ಪನೇವಂ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತಿ? ಅಯಞ್ಹಿ ಅಭಿಹಟಭಿಕ್ಖಾ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಪಟಿಯತ್ತಾ ಅಭಿಹಟಪಟಿಯತ್ತೇ ಚ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಠಪಿತಭಾಗೇ ಚ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

೬೫೮. **ಸಙ್ಘಿಕ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ। ಸೋ ಹಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಣತತ್ತಾ ಹತ್ಥಂ ಅನಾರೂಳ್ಹೋಪಿ ಏಕೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸನ್ತಕೋ ಹೋತಿ, ಪದಭಾಜನೇ ಪನ "ಸಙ್ಘಿಕಂ ನಾಮ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋವ ಸಙ್ಘಿಕಂ ದಸ್ಸಿತಂ। **ಲಾಭ**ನ್ತಿ ಪಟಿಲಭಿತಬ್ಬವತ್ಥುಂ ಆಹ। ತೇನೇವಸ್ಸ ನಿದ್ದೇಸೇ "ಚೀವರಮ್ಪೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಣತ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿನ್ನಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪೋಣಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಬ್ಭಾರಂ ಹುತ್ವಾ ಠಿತಂ। ಯೇನ ಪನ ಕಾರಣೇನ ಸೋ ಪರಿಣತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ದಸ್ಸಾಮ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ವಾಚಾ ಭಿನ್ನಾ ಹೋತೀ"ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ।

೬೫೯. **ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಪರಿಣತಲಾಭಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಣಾಮನಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಟಿಲಾಭೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಹತ್ಥಂ ಆರೂಳ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ಯೋಪಿ ಆರಾಮಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಖಾದತಿ, ಭಣ್ಡಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಪರಿಣತಂ ಪನ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ವಾ ಗಿಹೀನಂ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾತುಸನ್ತಕಮ್ಪಿ "ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಣತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಣಾಮೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। "ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪರಿಣಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಏಕಂ ಪತ್ತಂ ವಾ ಚೀವರಂ ವಾ ಅತ್ತನೋ, ಏಕಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪರಿಣಾಮೇತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚೇವ ಸುದ್ಧಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಬಹೂಸು। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ –

"ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ಆಪತ್ತಿಂ, ಸುದ್ಧಿಕೇನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।
ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಏಕತೋ।
ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ"ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೮೦)।

ಅಯಞ್ಹಿ ಪರಿಣಾಮನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತೋ। ಯೋಪಿ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಮಯೇ ಮಾತುಘರೇಪಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಣತಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಣಾಮೇತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಪರಸ್ಸ ಪರಿಣಾಮೇತಿ, ಸುದ್ಧಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಮನುಸ್ಸಾ "ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಪ್ಪಿತೇಲಾದೀನಿ ಆಹರನ್ತಿ, ಗಿಲಾನೋ ಚೇಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಣತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಯಾಚತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಿ ಆಭಟಾನಿ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಆಮ, ಅತ್ಥೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ದೇಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಥಾಪಿ ನಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನ್ತಂ ಉಪಾಸಕಾ ವದನ್ತಿ – "ಸಙ್ಘೋಪಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ ದಿನ್ನಮೇವ ಲಭತಿ; ಗಣ್ಹಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಏವಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

೬೬೦. **ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಣತಂ ಅಞ್ಞಸಙ್ಘಸ್ಸಾ**ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಣತಂ ಅಞ್ಞಂ ವಿಹಾರಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಮಹಾವಿಹಾರೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದೇಥಾ"ತಿ ಪರಿಣಾಮೇತಿ ।

ಚೇತಿಯಸ್ಸ ವಾತಿ "ಕಿಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಿನ್ನೇನ, ಚೇತಿಯಸ್ಸಪೂಜಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಏವಂ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಪರಿಣಾಮೇತಿ।

ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಪರಿಣತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಚೇತಿಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ರೋಪಿತಮಾಲಾವಚ್ಛತೋ ಅಞ್ಞಚೇತಿಯಮ್ಹಿ ಪುಪ್ಫಮ್ಪಿ ಆರೋಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಪನ ಛತ್ತಂ ವಾ ಪಟಾಕಂ ವಾ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೇಸಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ದಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪರಿಣತನ್ತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಸುನಖಸ್ಸಾಪಿ ಪರಿಣತಂ "ಇಮಸ್ಸ ಸುನಖಸ್ಸ ಮಾ ದೇಹಿ, ಏತಸ್ಸ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪರಿಣಾಮೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನ ದಾಯಕಾ "ಮಯಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭತ್ತಂ ದಾತುಕಾಮಾ, ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಪೂಜಂ ಕಾತುಕಾಮಾ, ಏಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ದಾತುಕಾಮಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ರುಚಿಯಾ ದಸ್ಸಾಮ; ಭಣಥ, ಕತ್ಥ ದೇಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘‘ಯತ್ಥ ಇಚ್ಛಥ, ತತ್ಥ ದೇಥಾ’’ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಪನ ಕೇವಲಂ ‘‘ಕತ್ಥ ದೇಮಾ’’ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತನಯೇನೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ಪರಿಣತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪತ್ತವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ-ಅಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।